ALEXANDER IMOLENSIS IN SECVNDAM INFORTIATI PARTEM.

COMMENTARIORVM

ALEXANDRI TARTAGNI

Imolensis, Iurisconsulti clarissimi in Infortiatum Tomus secundus,
vnà cum acutissimis eiusdem disputationibus mira ingenij
dexteritate tractatis, & aliorum Iurisprudentiæ præstantissimo-
rum luminum Francisci de Curte, Bernardini de Landria-
no Additionibus: Quibus accessit & copiosissimum Hie-
ronymi Loreti Repertorium non exiguo augmento lo-
cupletatum. Omnia post nouissimam illam editio-
nem, quæ Venetijs, non ita pridem in lu-
cem prodijt, adamussim castigata, plu-
ribúsque insuper neotericorum An-
notationibus aucta, quas à prio-
ribus hisce notis
distinxi-
mus.

LUGDUNI,

M. D. LII.

Tabula rubricarum huius voluminis.

A

Ad legem falcidiam. char.52.
Ad senatusconsultum trebellianum. char.93.

L

Legatis primo. char.2.
Legatis secundo. char.50.

Incipiunt Cõmentaria Excellentissimi. U. J. Monarche Domini Alexãdri Tartagni Imolensis super scda Infor. cum suis summariis, apostillisq; Jur. vtriusq; docto. dñi Francisci de curte, dñi Bernardini de landriano Mediolanen. & domini Antonij Francisci de doc. Patauini, Ac etiam dñi Thome diplouatacij, aliorumq; doctorum que in aliqs hactenus impressis desiderabantur, nouiter edictis, & suis in locis diligenter insertis.

¶ De legatis primo. Rubrica.

1 ☞ Legata non dicuntur proprie pars testamenti.
2 Illa dicitur pars sine qua totum consistere non potest.

In gl. rub.

1 † Ibi de accessorijs testamẽti nõ dr gl. pars
2 testamẽti. † nã legata nõ dñr pprie ps testamẽti: qs sm Cy. hic illa dr ps sine qua totũ
consistere[a] nõ põt. l. maximũ in pn. vbi bona litera. ff. de ver. sig. sed testm̃ absq; legatis cõsistere põt, vt p3 i. l. f. in ver. si. q neq; legatur. ff. de he. isti. ¶ Põt alr ẽt fieri cõtinuatio q gl. dicat, ver3 hoc mõ. ff. est dictũ de tes. & aliqb' depẽdẽtib' ab eis successiue de codicillis, ver. q2 ẽt i testamẽtis & codicillis cõsueuerit legata & fideicõmissa relinqui, adeo intitulatum est hic de leg. i. Et hãc cõtinuationẽ ponit hic Jo. de imo. & l3 nõ dicat, hãc cõtinuationẽ vr sentire gl. i rub. C. de leg. vt volunt hic Flo. de ne. & Raph. & ista videtur magis congrua continuatio q continuatio gl.

1 ☞ Uires fideicom. sunt attribute legatis.
2 Uerbum lego accipitur stricte & large.
3 Quid sit legatum.
4 Qualiter cognoscatur legatum a fideicom.
5 Uerbum mando dicitur rogatiuum.
6 Uerbum peto dicitur preceptiuum.
7 Uerba improprianiur ad sustinendum libellum.
8 Legata & fideicom. vnde habuerint originem.
9 Dictio per omnia est magni effectus.
10 Ubi. a. adequatur. b. fauores attributi. b. attribuuntur. a.
11 Castrum vicinum ciuitati an regatur statutis ciuitatis.
12 Quatuor dicuntur multa.
13 Fideicom. iure ffozum non possunt efficaciter peti.
14 Nomina appellatiua sunt immutabilia.
15 Jus digestorum dicitur esse media iuris prudentia.
16 An hodie inter fideicom. libertatem & legatum sit differẽtia.
17 Que actiones competant pro legato & que pro fideicom.
18 Actio que competit heredi non transit in fideicom. nec secundum legatarium nisi facta restitutione.
19 An possit relinqui fratribus minoribus.
20 In legato rei certa. expresso transit dñiũ recta via adita hẽdi.
21 Dñium rei legate ad certã diẽ nõ trãsit recta via in legatariũ.
22 An publiciana que competebat testatori competat etiam legatario sine traditione.
23 Testator legando rem videtur legare omne ius quod habet.
24 Licet pro legato & fideicom. particulari competat hypothecaria tamen fallit.
25 An valeat statu. q filius teneat ad debita prĩs ẽt si repudiet.
26 An pro legato concurrant hypo. & rei vendicatio.
27 Utrum pro legato liberationis competat hypo.
28 Actio personalis ex testamento datur quando legatum continet vtilitatem legatarij.
29 Ubi non est prodita actio & habemus edictum pretoris intelligitur concessa actio in factum.
30 Quando possunt concurrere personalis, & in rem.
31 An actio personalis ex testõ & rei vẽdicatio possint cõcurrere.
32 Quando pro legatis detur actio psonalis, actio in rẽ & hypo.

1 **PEr omnia.** † Fideicõmissorum vires sunt attribute legatis. h.
2 d. s3 ver3 & magis cõem intellectũ. ¶ † Et pmitte q verbũ lego põt accipi stricte & large. ¶ Stricte enĩ accipit pro uero legato qñ aliquid particulariter legatur puta decẽ. ¶ Large vero accipit qñ comprehendit heredis institutionẽ vel vniuersale fideicõmissum. Nam qñ nullo alio herede instituto testator dixit lego tibi omnia bona mea vel hereditatem meã, & sic verbũ lego relatũ est ad vniuersitatem censetur ille directo institutus heres: q2 verbum lego est commune[b] aptum comprehendere institutionẽ & substitutionẽ nõ solum fideicommissariã, sed etiã directã. tex. est in c. Raynal. in ver. legauit. de test. quẽ allegat p sing. Bal. ad hoc i. l. fi. C. fami. erc. & d. Card. in d. c. Ray. & sequitur etiam d. Abb. ibi. ¶ Et pro hoc bñ facit: q2 vbi verbũ commune referf ad vniuersitatem bonorũ alio herede instituto, tũc dicit esse fideicõ. nõ autem legatũ seu heredis institutio vt no. gl. in l. mulier. §. fi. ff. ad treb. in gl. fi. ibi item quid si ab herede, p qua allego bonũ tex. in l. cũ ex filio. in prin. & vulg. & pup. quem ibi ad hoc ponderat Bal. & Ang. ¶ Si aũt aliquod ṽbũ cõmune refertur ad vniuersitatẽ bonorũ nullo alio instituto herede tunc trahitur ad institutionẽ vt si dixero relinquo tibi omnia bona mea, vel hereditatem meã vt est gl. oadi. & ibi doc. in l. his verbis. in princi. ff. de here. insti. & in aut. de here. & falc. in. §. si vero nulla in glos. in ver. relictis. & hoc quod dixi de verbo lego, quod trahatur ad institutionem in puncto iuris videf verum. ¶ Licet cõtrarium tenebat Bar. in l. centurio. in v. colum. de vulg. & pup. in ver. sed quid si testator cõpẽdiose substituit per hec verba quãdocũq; decederint sine libe. lego &c. ad quem se remittit simpliciter Imo. hic & cum Barto. transit Salyc. in preallc. l. fi. C. fami. ercis. & Imo. in repetitione l. i. si ex fundo. el. i. in xxiij. col. ff. de here. insti. & in d. l. his verbis. in princ. & in c. Raynal. in no. & etiam in materia compendiose extra de testamẽ. & ibi refert ita tenere Bal. in l. quotiens. C. de here. insti. & si recte ponderentur verba Barto. hic dum allegat d. verbis. l. xij. tab. in fin. videtur idem sentire. ¶ Et imo. etiam in d. c. Rayn. in loco preallc. qd potest concordari opi. Bal. in d. l. fi. & opi. Bal. in d. l. quotiens. l. quod eius opi. in d. l. quotiens. procedat quando verbum lego relatum esset ad certam quantitatẽ vel rem particularem, hoc enim casu etiam verbum cõmune non trahitur ad institutionẽ l. cogi. versic. generaliter. cum ibi no. per Dy. & Bart. ff. ad treb. & plene in d. l. his verbis. sed opi. Bald. in d. l. fin. C. famil. ercis. loquitur quando verbum lego relatum esset ad vniuersitatem bonorum alio nõ instituto hẽde quo casu trahitur ad institutionẽ, & isto modo defenderetur Bal. q nõ ẽẽt sibi contrarius. ¶ Tamen dicit Imo. in d. c. Raynal. se putare veriorem opi. Barto. in d. l. centurio. Dici tamen põt q Salyc. in l. fi. loquitur quãdo verbũ lego relatum erat ad quãtitatem certam vel rem particularem prout loquitur Bal. in d. l. quotiens. nos vero loquimur quando verbum lego relatũ est ad vniuersitatem nemine herede instituto. Et isti qui tenent opi. Bar. respõdẽt ad c. Rayn. dupliciter. primo q illa verba non sunt testantis s3 pape, & q ibi testator fuerat vsus verbis institutionẽ importantibus. Uel & secundo q verbum legauit ibi positum referf ad institutionem hẽdis improprie, nam quatenus refertur ad patruum stat improprie, quatenus vero referf ad auunculum stat pprie, & hoc sensit gl. ibi in ver. legauit. & hoc ibi etiã colligitur ex precedẽtibus & sequentibus, nam ibi tex. appellat patruos hẽdes, & sic colligitur q fuerant instituti, arg. l. seruum filij. §. fi. ff. e. & l. vtrum. ff. de peti. he. & l. intia. §. idem respondit. ff. de ver. ob. cũ si. & l3 nõ sit tutũ ab hac opi. recedere que est communis. ¶ Tamẽ si vis primã opi. sustinere posses respondere ad d. l. ṽbis legis. xij. tabu. in fi. q dum ille tex. dicit q coartata est potestas de qua in d. l. xij. tabu. intelligitur coartata quo ad legandũ quãtũ vellet testator vt sonat ibi gl. que coartatio fuit facta per l. fal. ¶ Itẽ rñde ad l. mulier. §. fi. q ibi iam alius fuerat hẽs institutus in testamẽto, & nõ reformabatur vbi verbum lego, ad vniuersa bona, & per hoc est etiã rñsum ad l. cum ex filie. §. i. ff. de vul. & pup. Negari tamẽ non põt quin verbum lego trahatur ad institutionẽ heredis qñ apparet de mẽte testãtis q pcedit scdm vtrãq; lec. in d. c. Raynal. Et q2 responsiones. ff. date ad d. c. Rayna. violant tex. illũ & etiam nõ carẽt diuinatione, nam siue sint ṽba testatoris siue pape, tex. intelligit q ṽbũ legauit comprehẽdere poterat heredis institutione[b]m. Nam verba si dñt impropriari, dñt impropriari vt actus valeat. l. puto. ff. fami. ercis. quocunq; dicamus qd ibi ṽba fuerint testatoris siue pape, ṽbum legauit est aptũ ad institutionẽ. Unde putarẽ q posset sustineri in puncto iuris prima opi. Quod confirmo per l. filium. §. sed si portio. ff. de leg. prestan. et ibi Bart. iuncta. l. i. e. tit. & istam opi. videf approbare Ang. in cons. cl iij. inci. In dei nomine dictus libellus &c. vbi pro hoc q ṽbum lego latissimam habeat significationem allegat tex. in aut. de nu. §. disponat.[c] ¶ Ex predictis videtur stare cõclusio q verbũ lego hs largam significationem, & adeo latam quod etiam comprehendit hẽdis institutionem,[c] adeo quod si relatum fuerit ad vniuersitatẽ bonoz nemine alio instituto perinde habetur ac si dictum fuisset institutio. ¶ Dictum tamẽ verbum lego, non sic accipit hic in rub. & in tit. nostro. q2 hic accia

[a] ¶ Totum cõsistere. Et illud qd est pris attribuit toti vt pbatur i. l. si quis i gran. §. si quis ad il. et in. l. vulgares. ff. de fur. in princ. & in. l. iij. in prin. de acqui. pos. et partis agnitio arguit cognitionẽ toti' Bar. i. l. si cui res. ff. de le. ij. & pars videf petitus tota tunc sententia lata sup toto vr petita sup pte. et sibi obstat exceptio rei iu. l. quis cũ totum. in prin. per totam; de except. rei iudi. et vide de facto. Tho. dipl.

[b] ¶ Cõe. Uide Bar. in. l. centurio. in. iiij. col. & ibi Ias. to. ff. de vulg. & pu. & Pan. de cal. cõs. polianci. in cã que vertitur. in. iiij. col. in ver. nec ob. Tho.

[c] ¶ Instõnem. De ṽbo lego an iportet instõnẽ, vide per eundẽ Alex. cons. xliij. ij. libr. per tot. Car. cõs. lx. p Ful. cons. xxxvij.

pitur in stricta significatione prout cōprehendit legatū per se separatum ab hered. institutione vnde videmus qd habemus in .C. titulū de here. insti. ttiu. de leg. tit. de fideicom. accipitur ergo hic stricte & proprie. ¶ Similiter etiam verbū lego, de iure stricto, improprie trahitur ad fideicommissum .l. & fideicommissum .ff. de lega. iij. vbi est tex. optimus. & hoc modo nō accipitur hic verbum lego, sed accipitur proprie & stricte prout est species separata ab institutiōe, fideicommisso, & donatione causa

3 mor. d. l. verbis. in fi. ¶ † Secundo premittēdum est quid sit legatum. & diffinitur in .l. legatum .ff. titu. j. Aliam diffinitionem ponit iurisconsul. in .l. legatum. la vltima .ff. eo. in princ. que vltima diffinitio licet videat differre quo ad verba a prima diffinitio-

4 ne, tamen quo ad effectum & mentem non differt. ¶ † Tertio premitte quomodo cognoscatur fideicōmissum a legato. Ioā. de imo. hic in discursu dicebat q legatum videtur esse quando testator dicit lego fideicōmissum, quando dicit fideicommitto per .l. ij. ibi omni litera dicit, legantis vel fideicommittētis. C. cōis de le. Istud nō haberet dubium, sed restat dubiū qn testator nō vtitur his verbis quo discernetur an sit legatū vel fideicōmissum, & i hoc iura videnē satis varie satisq; ambigue loq & passus nō videt bene clarus. Et dic fm Pau. de ca. hic q legatum est qn verba dirigūtur directe ad ipsum honoratū, vt lego titio cētū. Fideicōmissum vero dicitur qn verba dirigūtur ad grauatum vt grauo heredem q det sempronio centum licet Pau. nihil alleget hec probant in .§. pen. & fi. insti. de sing. re. per fide. re. & insti. de fideic. here. in prin. Et hodie ista differētia est sublata: vt .l. ij. C. cōmunia de le. & l. fi. e. tit. sz Raph. l. nib. huius ti. impugnat istam differentiam que fit distinguēdo an verba referant ad grauatum an ad honorādum: qz etiā si verba referātur ad grauatū pōt dici legatum. patet in .l. dānas. ff. de vsuf. le. ad illud all. l. si ita scriptum fuerit. ff. de ma. test. propter ea dicit alio modo discerni legatū a fideic. qz debemus attendere an testator vtatur verbis preceptiuis, & erit legatū, an verbis pcatiuis, & erit fideic. alle. qd habet insti. de sing. re. p fi. re. in .d. §. fi. & l. vnū ex fam. §. fi. ff. de leg. ij. & l. hoc modo. ff. eo. in .d. iuribus dicitur si testator dicit rogo vt des titio. x. erit legatū. Et si dicat opto qd des titio. x. erit fideicommissum ad quēcunq;

5 verba dirigant. † Dicetis istud est ɔtra .d. §. fi. insti. de sing. re. p fi. re. qz dico verbum mando^a dicitur verbum rogatiuum vt est de mente gl. in .l. sepe audiui cesarem. ff. de offi. pres. & idē habetis grā. q. j. q preciptur. & ibi p Archid. & ñ adhuc est q cōtra doctrinam Raph. sit tex. in .l. peto. in prin. ff. de leg. ij. vbi testator fuit vsus verbis preceptiuis vt ibi in gl. ma. & tñ iurisconsultus

6 ibi appellat fideicommissum. Preterea verbum peto, appellatur verbū preceptiuum, vt declarat gloss. in .d. l. peto. & tamen Imperator in .d. §. fi. insti. de sing. re. per fid. re. dicit q si vtatur testator illo verbo erit fideicommissum per cōsequens videtur q doctri. Raph. non sit bona. Similiter etiam contra doctri. Pauli. quātum voluit q dz attendi ad quem verba referantur ꝛc. videt .l. miles. in prin. & .l. cū pater. §. donationis. in fi. ff. de leg. ij. Contra opi. Raph. & Pau. videt etiam tex. in .l. titia cū testamēto. §. j. ff. de leg. ij. vbi verba fuerunt relata ad honoratū & nō fuerunt verba precaria. & tamē est ibi fideicōmissum & magis viget contra rationē Pau. quomodo debemus dicere videretur ex iuribus. ñ. alle. inferri q iurisconsultus equiuoce accipit quandoq; legatum pro fideicommisso, & ecōtra. ita est in .d. l. titia cum testamēto hoc etiam patet in .l. si cui legetur. §. fi. cum gloss. in ver. legatum. ff. eod. ad idem est tex. in .l. & fideicommissum. ff. de lega. iij. vbi fideicōmissum^b potest appellari legatum. Et mihi satis placet opin. Pauli. q discernatur legatū a fideicommisso habendo respectum ad quē verba dirigantur, qz ita videmus discerni fideicommissum vniuersale a directa institutione, qn enim verba sonant q quis accipiat hereditatē manu propria est directa institutio. Sed qn sonant qd capiat manu alterius appellatur fideicommissum, ita colligitur ex .l. cum quam. cum gl. in ver. directis. C. de fideic. & ex no. per Bar. post gl. in .l. ij. in prin. C. communia de le. & plene p Bar. in .l. centurio. in vlti. q. principali. ff. de vulg. & pupil. Tamen nō potest negari quin iura in hoc varie loquantur, & licet hec differentia sit hodie sublata per .d. l. ij. C. communia de lega. Tamē oportet qd intelligamus qd est verū, & q aliud pro intellectu iuriū antiquorum & pro intellectu statutorum que loquerent de eis, & secundum Pau. de ca. hic in tñ est sublata illa differētia legati & fideicommissi, quod si aliquis ageret ex fideicommisso, & peteret sibi dari ex legato, & in testamento appareret fideicommissum. tamen obtinebit agens, licet dominum facile cōtrarium videretur dicendum per not. in .l. habebat. in princip. ff. de insti. & per Inno. in .c. dilecto. de offic. ord. & in .c. ex parte abbatisse, de priuileg. & Bartol. in .l. j. cum si. ff. de eden. & omnino vide Bal. in .l. ij. C. de proba. vbi signāter dixit q licet dolus, & lata culpa

equiparentur, vt in .l. j. §. ij. ff. si mes. fal. mo. dixi tñ si deduxi dolum in libello, & probaui latam culpam non possunt obtinere. Et dico q illud dictum Pau. de cast. procederet etiam ante .l. ij. C. cōmunia de le. quoniā saltem legatū dicebatur fideicom-

7 missum large, † & verba etiā impropriant ad sustinendo libellum .l. sed & si possesson. §. item iurauero. ibi Bart. ff. de iureiur. & Barto. in .l. inter stipulantē. §. si stichum. de verb. obli. & in .l. j.

8 in fin. C. de vsufru. cum concor. que ibi inuenies. ¶ † Quarto est premittēdum vnde habuerint originem legata & fideicommissa, & dic q legata habuerunt originem a .l. xij. tabu. d. l. verbis, fideicōmissa vero ab homine volente legē fraudare, nam cum de iure testatores non possent relinquere incapacib⁹, cupiētes incapaci relinquere, eligebāt in hered. hominē de quo plurimū cōfidebant quem rogabant vt rem hereditariam tali incapaci restitueret, vnde attēto q hoc fideicommissum inductum erat ppter fraudem legi faciendam voluerunt iura q nō possent exigi fideicōmissa, etiam si capaci relicta essent, & hoc ne fraudi via aperiret. Tādē tpe diui pīi ɔtigit q quidā summe per fidei rogatus iurauerat p principem seruare voluntatē testatoris fideicōmittētis, nec voluit postea iuramētū seruare vnde indixit diuus pius, vt illo speciali casu fideicommissum prestaretur, postea vero a diuo Claudio augusto inductū fuit qd omnia fideicōmissa prestarent cum effectu fauore vltimarū voluntatū, & ideo statuit pretor vt fideicōmissi iure diceretur .l. ij. §. post. deinde diuus Claudius. ff. de ori. iu. & insti. de fidei. ō. in prin. non poterant tamē fideicōmissa peti iure actionis, sed cōpellebantur heredes offi. iu. sed de iure nouo fuit introductum q iure actionis possent peti .l. si res. ff. de leg. iij. de quo dicetur in hac .l. post Bar. ¶ Quinto vltimo premitte q fideicōmissa isto iure erant fauorabilia legatis, vt videbitur hic in

9 gloss. j. ¶ † No. ex isto tex. in versi. per omnia q ista dictio per omnia, maximi est effect⁹ in tātū q dicit Bal. l. omnia. C. de epis. & cler. Pone superior concessit q studium tolosanū gaudeat priuilegiis studij Parisiēsis, querebatur vtrū priuilegia que post illam concessionem fuerint concessa studio Parisiēsi competāt etiā studio tolosano, & cōcludit ibi Bal. post Gul. de cu. q non per iura dicentia attēdi debere statutum p̄s. l. si ita, in prin. & l. medico. ff. de an. & arge. leg. & l. dani. §. si is qui vicinas. ff. de dam. infec. cum glo. plene in .c. quia etiam de preni. & in .c. quanto. de censi. Cyn. in .l. placet. C. de sac. san. eccle. Bar. & alij in .d. §. si is qui vicinas. p Albe. de ro. in prima parte statu. q. xxxij. Limitat tamē Bald. in .d. l. omnia illud suū dictū procedere nisi in illa confirmatione esset adiecta dictio per omnia: qz tūc studiū tolosanū gaudebit priuilegiis studio parisiēsi concessis etiā post illam equiparationem seu adequationē, ar. .l. in. ff. de leg. iij. & .c. solite. de ma. & obe. xxv. di. c. si romanorum. vbi qui omnia dicit nihil excludit, & cū hac decisio. Bal. transit Abb. in cap. fi. ne cle. vel mo. & de hac nomia loquendi de qua hic in tex. habes etiam tex. in .§. pari ratione. insti. qui. mo. ius pa. po. sol. & insti. de do. §. j. & in .l. ij. §. furiosus. ff. ex. j. & ibi dicit Ange. illum tex. ad hoc singu. dicas tamen esse tex. similem in .c. grandi. de sup. negli. lib. vj. Adde alium in .c. fundamenta multis post medium, de elect. lib. vj. & aliuz in cle. exiui de paradiso. §. circa equorū. de verb. sign. licet ipse asserat in iure raro reperiri talem loquēdi modum. s. in omnibus. & per omnia prout ibi in tex. subdens quod notarij sepe vtuntur in contractibus, & statuētes in statutis dictis verbis, & q importantia & substantia illorū verborū est quod inter duo subiecta non dz esse differentia aliqua, & reputat hoc eē no. Ang. in .d. §. furiosus. p assumpto in ciuem bono. in omnibus & p omnia: qz habebit actiue & passiue oīa que habēt veri ciues ciui eū. Sed adde quod hoc dictū non videt eē verū ex vi illius clausule in omnibus, & per omnia. Nā Bal. in .l. qd fauore. in .vij. op. C. de leg. tenet quod si statuto cauet q scholares habeant pro ciuibus tūc habebun-

tur pro ciuibus^c etiam quod ad onera. Pau. de ca. in .l. si duo. de acqu. he. reputat hoc. no. & in .l. nulla. ff. de le. cōprobat hoc per .l. cum ex ratione. & ibi hoc tenet Bal. ff. de execu. tu. Item vbi Ang. dicit passiue caue: qz etiam si essent adiecta illa verba in omnibus, & p omnia non videtur bene dixisse per ea que eleganter tradit Bar. in .l. nō tantū. §. si emancipatus & .l. fi. in fi. ff. de cōiuncta. vbi voluit quod si statuto cauet quod scholares tractentur vt ciues^d in omnibus non per hoc perdunt priuilegium qd habent vltra ciues tanq̄ forenses per illum tex. & fuit originale dictum Gul. de suza. in .d. l. qd fauore. & ideo intellige & modifica dictū Ang. prout facit Bar. in .d. §. si emancipatus, & idem tenet Bald. in aut. habita. in .ij. col. C. ne filius pro pa. & in .l. ea lege. l. vij. col. C. de cō. li. ob cau. & in .l. si ruftinus. C. de tes. mili. & Angel. in .l. si in milite. §. j. per illum tex. ff. de testa. mi. & in .l. diuus. eodem titu. per illum tex. in fi. & Bal. in probe. ffo. in fin. & in aut. & omnino. C. ne vxor pro ma. in .v. col. aliquid

per

a ¶ Quando. an importat necessitatē, & an liniat precatiū, vide plene per Fel. in .c. nā cōcupiscētia .j. ij. col. 6 cōsu. & an verbū volo sit directū, vide p Bald. in .c. si pr. de test. in .vj. & Ioan. bap. de sctō seuerino in repe. l. p̄cibus. in fi. C. de impube. & alii. subst. Thomas diplo.

b ¶ Fideicōmissum. vt q verbū volo et peto nō sint preceptiua. sz pcaria vt est casus institu. de singu. re. p fide. reli. § fi. vbi ponuntur de istis verbis. & ibi de q tantū significat vnū ex istis quātū omnia simul cōgesta fm verbum rogo, et fideicōmitto sunt precaria: ergo & alia.

c ¶ Pro ciuib⁹. si autē statutum qd scholares dicāt tractari tanq̄ ciues qd ex hoc scholares sūt vere ciues creati dicitur dictio tan̄ q̄ sit dictio impropriatatis, & similitudinis. tñ in casu isto denotat veritatē abbā. l. c. ex pte in .j. nota. de spōsa. & ibi vide Cardi. Alex. q no. in cā ȝ do. marcum dādolo. Tho. diplo.

d ¶ Ut ciues. vide p Fil. de aret. in .l. quandā cū filio. ō. ob. & vide dictione l. olbus. & p ola q hic posita in apostillis ad Barto. & bis adde Ant. de bu. consi. gig.

per Ro. in. l. adoptiuus. §. patronus. ff. de in ius voc. Adde q
id qd dicit Ange. in. d. §. furiosus est sane intelligendum valet
cum modificationibus Bart. in. d. §. si emancipatus. cu con. or.
Alle. vt dixi. bene verum est q quo ad omnia que iure ciuium
ni imponuntur ciuibus scholares hoc casu habebuntur p ci-
uibus vt pbat tex. no. in. d. l. cum ex oratione in fi. ff. de excu. tu.
t ibi no. Bal. post Petr. in. d. l. p fauore. in. vij. op. C. de legi. et
Pau. de ca. in. d. l. si duo. per illu text. ff. de acqui. her. dicens q
illud vt stari his que dicit Bar. in. d. l. iij. §. si emancipatus. ff.
de bo. pos. cetra. ta. tn non est verum na si conceditur scholaribus qd
tractentur per omnia tanq ciues non tamen preiudicatur his q
erant eis concessa in priuilegium ante illud vero qd dicit Bal.
pcedit in his que non erant eis concessa in priuilegium. Et illud
puto tenendum quicquid dixerit Pau. de ca. t bene facit q no.
Bal. in. l. p adoptionem. ff. de adop. dicit etiam Ang. in consil. vi.
incip. lata est snia tc. q qn in dispositione est adiecta dictio in
omnibus, t p oia, q hec clausula nuq impedit illud tale statu
tum quin debeat semp restringi ne sequat aliquod absurdum vel
inconuenies, t ibi potest videri exemplum per eum arg. l. cum
oportet. §. aliud. ff. de exc. tu. t i. l. ij. C. de noxa. Puto illud dictum
Ang. no ee verum: qz fateor q hec dictio recipit restrictionem
ab aliqs iuribus, alias vero non, vt insti. de dona. §. 4. Item
intellige q hec clausula p omnia dz intelligi in his in quibus
pot adaptari, hoc probat tex. in. l. 4. §. lex falci. t ibi Bar. ff. ad. l.
fal. t vide no. t quotidiana. q. Bald. in. l. omnes populi. in pen.
10 col. ff. de iust. t iu. † Ultimo no. fm verum intellectum q vbi. A.
adequat. B. intelligit qd oes fauores attributi. B. sint attri-
buti. A. l. princeps. ff. de leg. a. l. maximum vitium. C. de lib. pte.
l. lege. xij. tab. C. de leg. her. secus aut dicit Barto. si adequatio
esset tacta hoc modo, puta masculi t femine sint adequati per
oia, t pbat hoc p glos. in. c. i. ne sede vacate. t gl. in. c. tpis qua-
litas. xvj. q. i. t cum decisione Bart. hic de sta. adequa. conditio-
ne nobiliu, t pop. transit Ang. t Pau. de ca. t communiter alij do-
cto. hic t Ang. i. l. ij. C. communia de le. t in. d. aut. in successione.
t Albe. de co. in. i. parte sta. clxxix. q. inci. statuto peregami. tc.
qui p omnia dicit idem q Bar. hic videatis etiam no. per Bal.
in. l. p adoptione per illum tex. ff. de adop. t per Bal. in. l. Ale-
xandrine, per illum tex. C. de decuri. lib. x. Et iuxta illam. q.
bene possem adduci plures alie similes. q. quotidiane, t vtiles
de quibus vide no. per Bar. t Ang. in. l. 4. §. si coheredem. ff. ad
l. fal. per Bar. plenius. t Ang. in. l. i. C. de metropo. berito. li. x.
per Inno. in. c. pastoralis. de priuileg. per Bal. in aut. hoc ius
porrectum. C. de sacrosan. eccl. in vltima col. per Bal. in. i. consti.
C. §. i. deo. t Ino. in. l. qui fundum. §. fin. ff. ad. l. falci. i. per Ang.
no. in. §. illud in aut. vt iudi. sine quoquo suffra. vbi di q si vni-
ta sunt officia capitanei t potestatis t data vni, an ille debeat
habere salarium qd habebat potestas t capitaneus, t an ille de-
beat tenere officiales capitanei t potestatis: vide etiam p Ang.
in aut. vt determi. sit numer clerico. in fi. p Bal. Ang. t Ino.
in. l. ex pupillari. t in. l. sed t si plures. §. filio. ff. de vulg. t pupil.
t aliquid per Gui. de cu. t Barto. in. l. si conuenerit. §. si nuda.
14 C. de pig. actio. † Ubi querunt an castrum vnitum ciuitati[a] de-
a beat regi statutis ciuitatis, de qua. q. vide latius per Bart. in
tract. suo alluuionis. in. c. in quo tractat de insula. in v. sz que-
ro ille gentes, tc. t per Gui. de cu. in. l. ingenuum. prope fi. ff. de
statu ho. t per Barto. in repetit. l. consuetudinis. in penul. col.
C. que sit lon. consue. per Inno. in. c. cum ex iniuncto. de oper.
no. nunti. per Ant. de but. in commento. cap. fin. de consue. per
Bal. post Cy. in. l. etiam. C. de iure do. per Bal. in. l. cunctos po-
pulos. in. ij. col. C. de summa trini. p Ange. in. l. de quibus. ff. de
leg. per Bal. in. c. translato. de constitut. t est bona glo. in cap.
cum capella. de priuileg. t de ista vnione vide no. q. per Bar. in
l. inficiando. §. infans. in fi. ff. de fur. Item dum Bar. hic con-
b cludit q de iure ffortum, erant exequata[b] legata fideicommissis
sed no expresse per regulam huius. l. vnde Iustinianus postea
hoc p regula induxit. Adde q omnes sequuntur Bart. exce-
pto Raph. qui hoc impugnat dicens q de iure ffori, no erant
exequata legata fideicommissis, t ppterea dicit q vbi. sol. hic
in glo. posita est v. a. s. q compillatores noui iuris detraxerint
de vbis Ulpiani qui dicebat per omnia legata no fuerunt exe-
quata fideicommissis, t pro hoc adducit. l. ij. §. tanta. cl. ij. C. de ve-
teri iure enu. Et ad istud dicendum mouebatur primo Raph.
per. §. sed non vsqz insti. u. de leg. in versic. necessarium. Se-
cundo mouebat: quia videmus q in libro institutionum. t C.
faciunt diuersi tituli, vnus de leg. alter. de fideicom. Item ad-
ducit quia de iure ffortum, non poterant relinqui legata in co-
dicillis, alle. l. illud. §. tract. in. ff. titu. i. Uerum his non ob-
stantibus puto prim um solu. glos. esse veram. Ad. d. §. sed non
vsqz respondeo q id dixit ibi necessarium: qz habuit respectum
ad illud ius antiquissimum ante ius ffortum, de quo ibi fit men-
tio quod pbo: qz ibi loquitur de illo iure antiquo p quod ple-
nius erat subuentum fideicommissis q legatis q no erat tpe iur.
ergo tc. Et ideo dixit necessarium vt exequaret per modum re-
gule fideicommissa legatis, t lz de iure ffortu etia fuit enumerati
aliq casus in quib. ia fideicommissa fuit exequata legatis, tn no
fuit inconueniens post eos casus facere regula vniuersale, arg. l.
si seruus seruum. §. anquit. lex. ff. ad. l. aquil. Potest etiam re-
spondere exponendo necessarium. i. vtile vt alias exponitur in. l.
i. ff. de offic. prefec. pretorio. t in. l. i. ff. sol. mat. t in proe. C. in prin.
No ob. q diuersi fiue tituli de legatis t fideicom. qz ad hoc
respondit imperator in. d. §. sed non vsqz. Hoc etiam patet: qz
si militaret hoc ar. Rap. sequeret q male fecisset imperator q
postq in. §. nostra. insti. de le. exequauerat legata fideicommissis
posuit postea titulum de sing. reb per fide. re. Non obstat tertium
arg. quoniam respondeo q tex. in. d. §. tractari. no dicit q in codi-
cillis no possint relinqui legata, sz dicit q hereditas dari non
poterat, immo videt q legata in codicillis relinqui poterant, qz
omne id qd pot relinqui in testamento potest relinqui in codi-
cillis in testo confirmatis. l. iij. ff. de test. tute. t in dubio codicilli
12 intelliguntur testamento confirmati. d. l. iij. † In gloss. i. ibi
c multis tc. No. q quatuor dicunt multa,[c] p quo est text. in. l. i.
§. hoc rescriptum. ff. ad syl. legatur. t no. insti. de iure perso. §. fin. t
no. in gl. in. c. ad nostram. de reb. eccles. no alie. t in. c. latores. de
cle. excō. depo. pbat tex. in. l. lz imperator. ff. e. vbi tria dicuntur
d multa,[d] no tn faciunt multitudinem, ita dicit Ang. in. d. l. licet
imperator. t alle. tex. i aut. de refere. colla. iij. de quo me remit-
to ad ea que dicam post Ange. in. d. l. lz imperator. de quo etiam p
Bal. i. l. hac consultissima. in fi. C. qui test. face. pos. vbi dicit per
13 illam. l. probari q. viij. faciunt multitudinem. † In ea. gl. in-
efficaciter isto iure gloss. tenet q fideicommissa illo iure ffortu
no possunt efficaciter peti, hoc reprehendit Iac. de are. qz imo
fm eu iure actionis efficaciter peti poterant per. l. si res. ff. de le.
iij. t ide dicit Bar. Ang. t Pau. de ca. hic. sz Dy. quem sequi-
tur Cy. Bal. Ino. t Raph. hic. t Cyn. in. l. ij. C. communia de le.
in. v. opp. tenet q isto iure possunt peti fideicommissa no iure
actionis, sed officio iudi. p tex. l. pecunie ver. bene. ver. persecu-
tionem. de verb. sign. t respondent ad. l. si res dum dicit actio q
intelligit large pro psecutione seu officio iudi. l. actionis. ver. i.
de act. t ob. t ita accipitur in. l. papa. t ibi not. Bart. ff. ad treb.
Puto veriorem ee sententiam Bar. t sequa. per. d. l. si res non vio-
lando eam, t eam comprobo per. l. si alienus seruus. in v. vti-
lis. ff. tit. i. t. l. a patre. in versi. vtilibus. t. l. ex imperfecto. in v. sic.
vendicare. ff. de leg. iij. Ad idem. l. i. in prin ibi fideicommissis. t
in v. vendicare. C. communia de lega. t fide. Na imperator ibi refe-
rens ius ffortu, videt presupponere q fideicommissa olim debe-
bantur per personalem actionem. Non ob. d. l. pecunie. lz alij no
respondeant: qz ibi refert ius antiquum de quo fit mentio insti. de
e fideico.[e] here. in prin. Uel verius ibi loquitur de officio iudi. qd
dat p fideicommisso vniuersali consequendo qn fideicommissarius
vniuersalis compellit heredem ad adeundum, t restituendum vt no. gl.
fi. in. l. no est cogendus. t gl. t doc. in. l. si legatis. in prin. iuncta. l.
qz poterat. ff. ad treb. t. l. t sine scriptura. C. ad tre. cu3 si. t ita ad
illam lex. dedit hunc intellectum Ang. in. l. sicut. C. de prescri. xxx.
14 an. † In ea. ibi t nomen Bal. hic dicit q no verum legata
t fideicommissa fraternizare in nomine: qz appellatiua nomina
sunt immutabilia, ar. l. si quis in fundi. ff. e. Sz Ino. t Raph.
hic dicit q Bal. no bene reprehendit gl. qz ipsa non dixit qd fi-
deicommissum debeat appellari legatum, t sic q mutet nomen, sed
dixit q omne fideicommissum pot dici legatum, t econtra. l. t fideic.
15 ff. d. leg. iij. † In ea. ibi de media iuris prudentia hec sol. vera
est t tenetur communiter, nam ius ffortu dicitur esse media iuris
prudentia inter antiquum ius. l. xij. tab. t. C. vt insti. de legi. agn.
succes. §. t hoc q t. §. media. Solutiones sequentes sunt diuina
tiones, t communiter no tenetur. In ea. ibi sed quo ad vsum.
16 f. loquendi. † In ea. ibi lz non de iure tc. vult ergo gl. q quo
ad nomen, sz no quo ad iuris effectum sit hodie differentia inter
fideico. libertatem. t legatam seu simpliciter relictam, t sic. l. cum ve-
ro. §. apparet igit subuentum. ff. de fideicom. libe. sit hodie corre-
cta. Quod etiam tenuit expresse glo. insti. de leg. §. sz no vsqz. t in
d. l. ij. C. de leg. Sz doct. hic tenent contrarium, t idem tenet gl. in. l.
cum inter veteres. C. de fideico. liber. quam doc. hic no allegant que
vult q dria sit inter directam t fideicommissam, allegant doct. hic
ad hoc. l. pe. C. de his qui ma. non pos. cum fi. t sic non vult per
oia legata exequata esse fideicommissis qd est contra hanc. l. Pro-
pter hoc Dy. dicebat q exequatio de qua hic in tex. dz intelli-
gi in relictis singularibus, t pecuniarijs tantum inter que no
est relictum libertatis. Et licet Barto. t Salyce. in. l. i. C. com-
munia de leg. transeunt simpliciter cum hac solu. tamen Bar.
hic t communiter alij reprehendunt hoc: quia non est ponere
diuersitatem rationis inter relicta pecuniaria et non pecunia-

a Ciuitati. vide Lud. ro. consi. cxxij. vbi ponit an ciuitas pisana olim subdita florentinis deberet regi proprio statuto vel florentinorum tc.

Uide Ange. in consi. cxl. iij. lo. pritio ppatandis. t Zab. bas l. c. i. i. viij. col. de religio. do. mib t plene Feli. in. c. translato. in. iij. col. t seq. de consti. Tho.

b Exequata. aduerte q qn vnu adequatur alteri qd ista adequatio fit respectu comodorum fm Bart. i. l. iij. §. si emancipat filius. de bo. pos. cz tab. que ecfert, et sequitur Bal. in. l. si ruptum de test. mili.

c Multa. alibi dicit q appellatione multorum veniunt duo vt insti. de iure pso. circa pnci. et his dictis p. d. alle. ga. adde gl. in aut. defuncto. C. ad tertullianum.

d Multa. vide Alex. in. l. lz imperator. in. ij. col. ff. e. t Ang. de are. i. l. si. insti. de iure pso. t i suo trac. maleficiorum. i v. plurib. t plurib. Tho.

e Fideic. vio ang. are. ibi vbi dicit qd officiu. dat ff. heredes ad adeundu, sz ne restituant competit actio ex testo, idem tz gl. in. d. l. sine scriptura. ff.

ria que assignari nõ põt, sed ponere diuersitatem casuũ. Propter quod dicebat Pet. ꝙ in his in quib⁹ circuitus erat inutilis facta erit exequutio vt hic sec⁹ in quibus erat vtilis vt in relicto libertatis: qꝛ vtilis erat granato de manumittẽdo ꝙ libertas fideicõmissaria non acquireretur directo, sed per manum granati ꝑpter iuspatronat⁹: qꝛ qñ heres prestat libertatẽ efficit patron⁹. Sꝫ qñ recta via trãsit tũc ille dicit libert⁹ testatoris, ⁊ iuspatronat⁹ ꝙ hꝫ testõr transit ex ꝑsona testatoris in heredẽ. Et hec hñr in. §. directo. ⁊ §. seq. insti. de sing. re. ꝑ fi. re. ⁊ in multis. §§ allꝫ⁹. tit. Et magna est differẽtia aut hõs ꝯsequat iuspatronat⁹ ex sua ꝑpria ꝑsona an ex ꝑsona alteri⁹. Puta qñ directo legatur libertas quo casu est debilius iuspatronat⁹. l. si filiꝰ. §. erit. ff. de fideicom. liber. ⁊ ibi per gl. Et hanc approbat Cy. in. d. l. fi. C. cõmunia de leg. ⁊ Bar. ⁊ Sal. ibidem, ⁊ in. l. i. eo. ti. Sed Bar. hic repꝛehẽdit opi. Pe. ꝑ aliquas rõnes, ⁊ ponit aliã doctrinã, ⁊ rationẽ differẽtie inter fideic. liber. ⁊ directam. Ang. hic trãsit cum Bar. Sed Imo. hic dicit sibi non placere verba Bar. hic. qꝛ plene nõ declarat quare nõ bene repꝛehẽdit Pe. sꝫ certe dñ Bart. all. l. papi. ff. de serui. Imo. cũ supportatione nõ intelligit Bar. qꝛ Bar. loqꝛ qñ fundus legat⁹ debeat seruitutẽ. Imo. vo loquit qñ testator fundum liberũ legabat ⁊ dñ Bar. alle. ff. Pe. l. seruus titii. rñdet Imo. ꝙ illa. l. non ob. Quia illa vtilitas quã cõsiderat Bart. et haberet locũ qñ per directa v̄ba esset legat⁹ fundus dato ꝙ recta via transiret dominiũ in legatariũ, qꝛ heres posset rẽ legatam remittere post ꝙ res erat apud heredẽ, ⁊ hoc probatur in. d. l. seruus titii. Et hãc responsionem debuit dare Imo. dũ respõdit ad. d. l. papi. Uel scdo itelligẽda sunt v̄ba Pe. sꝫ Imo. hic qñ nullo extrinsec⁹ cõsiderato circuit⁹ erat vtilis, vt patet i datione libertatis fideicõmissarie ex qua datione absqꝫ alio extrinseco semp acquiratur manumittẽti iuspatronatus. Sed opi. Bart. ꝓcedat qñ ꝑpter aliquã extrinsecã ꝯsideratiõnẽ potuisset contingere circuitum eẽ vtilem, vt si fundo legato debuisset imponi seruitus ad vtilitatem fundi heredis. Et patet hoc in exẽplis positis, ⁊ traditis ꝑ Bar. ⁊ hoc modo potest responderi ad. l. lꝫ imperator. ff. eo. ti. ¶ Item scdm Pau. de cast. hic in lectu. padua. potest saluari opi. Pe. a repꝛehẽsione Bar. alia ratione. qꝛ Pet. loquitur quãdo circuitus est vtilis traditiõe facta, nã post donationem libertatis consequitur manumittẽs iuspatronatus. Bar. vo ⁊ rationes eius loquuntur ante traditionẽ ⁊ fideicõ. restitutionẽ. Iste tñ rõnes Pau. ⁊ Imo. mihi non placent: qꝛ istud est ponere diuersitatẽ casuũ nõ diuersitatẽ rationis. Tamen meo iudicio ꝓbabilior vr̃ sententia Pet. ꝙ Bar. qꝛ vtilitas quã cõsiderat Pet. que resultat ex illo circuitu est vtilitas que ꝓcedit ex mente testatoris, vnde non debemus tollere illũ circuitum per quẽ infringatur volũtas testatoris. Qꝛ inducta ad augmẽtum non dꝫ operari diminutionem. l. legata inutiliter. ff. e. l. plane. §. fi. ff. eo. Ista ratio cessat in casibus Bar. qꝛ ꝙ heres haberet seruitutẽ, ⁊ ꝙ voluerit ꝓuidere heredi de seruitute ad hoc nõ tendebat dispositio testatoris nec etiam tractatur de dãno hẽdis prout in. l. si seruus titii, ita ꝙ non militat ratio ea. in eis. Considerabam ꝙ alio modo potest responderi ad istud contrariũ vꝫ ꝙ ratio quare quando relinquitur fideicom. libertas non est idem ꝙ in legata libertate, nam vbicunqꝫ testator aliquid nõ expresse, sꝫ tacite in quãdam ꝯsñtiam legat illud tale tacite legatũ nũquã transit recta via in legatariũ vel fideicom. l. seruũ filii. §. fi. ff. e. scdm cõmunẽ intellectum vbi nõ trãsit recta via ius seruitutis in legatariũ. Sed opꝫ ꝙ compellat pati ius itineris aut vie. Nec ob. ꝙ seruitus vie trãsit recta via in legatarium: qꝛ hoc verũ est quãdo expresse legatur, sꝫ ita est ꝙ quãdo testator grauat aliquẽ manumittere seruum videtur tacite sibi relinquere iuspatronatus, ⁊ sic in consequẽtiam: ergo nõ debet tale ius trãsire recta via, sed requirit ꝙ interueniat factũ extrinsecũ, ⁊ per ꝯñs non erit speciale in fideicom. libertate magis quã in aliis rebus, ⁊ ita residuo. ¶ Addo aliã rñsionẽ vꝫ ꝙ interesse ꝙ considerat Pe. concernit prouisionẽ testatoris, ⁊ interesse, sed interesse ꝙ considerat Bar. cõcernit ꝓuisionem defuncti merito nihil hꝫ cõmune repꝛehensio Bart. cũ. d. Pe. Raph. hic mirat ꝙ doc. non intellexerint hanc materiam nam presupponit ꝙ non est differẽtia inter fideicom. liber. ⁊ directã. ¶ Nam scdm eum aliqñ verba directa referunt ad personam que dꝫ precipere ex ꝓuisione testatoris relictũ. ¶ Aliqñ referũtur ad granatum, ⁊ semper erit legatũ non aũt fideicõmissum dũmodo v̄ba in secundo casu sint preceptiua. ¶ Ut puta iubeo ꝙ heres me⁹ ⁊c. alleg. ipse text in. l. dñas. in prin. ff. de vsufr. leg. ⁊ in. l. si ita scriptũ fuerit. in princ. de manu. testa. fideicommissum nõ diceretur si v̄ba ad granatũ directa essent depꝛecatiua vt rogo obsecro ⁊c. hoc ꝑsupposito dicit Rap. ¶ Pone ꝙ testõr dicit hẽs me⁹ manumittat stichũ, certe hoc casu legata libertas nõ acquirit seruo directe ꝙ v̄ba testõris sonãt ꝙ capiat de manu hẽdis, sicut si ꝑ fideicõmissum esset relicta libertas, vñ nõ est dr̃ia hoc casu inter directã ⁊ fideicõ. liber. sꝫ vbi v̄ba testatoris sonãt ꝙ seru⁹ libertatẽ de manu hẽdis nõ capiat per legatũ, sꝫ eã aliter directo capiat, tũc veꝝ est scdm Rap. ꝙ libertas recta via trãsit in seruum vt l. directis. C. de testa. ma. Puto eum nõ bene dicere, ⁊ primo inꝯstum dicit ꝙ qñ verba preceptiue dirigũtur ad granatũ, tũ dicit legatũ. ¶ Dixi. ff. primum per. §. fi. in v̄. precio instit. de sing. re. per fi. re. ⁊. l. peto in prin. cum glo. in ver. ab his. ff. ii. l. ¶ Adiura per eã alleg. Respõdeo ꝙ legatũ large accipitur ꝑ fideicõmisso vt et habet alibi in. l. ⁊ fideicõmissuꝫ. ff. de le. iii. Et dixi. ff. ꝙ dr̃ia inter v̄ba ꝓceptiua, ⁊ depꝛecatiua est hodie sublata per. l. ii. C. cõmunia de leg. ¶ Item ꝙ quãdo dico lego directã libertatẽ seruo, tunc recta via transit in seruũ libertas. l. directis. C. de test. ma. sꝫ si dico relinquo propter fideicõ. liber. seruo isto casu nõ trãsit directo ergo de necessitate dicendũ est ꝙ differẽtia inter directã, ⁊ fidei. liber. durat. ⁊ sic male loquutus est Raph. ¶ Predictis adde ꝙ per doc. Bar. hic non est ostẽsum ꝙ sit differẽtia iter directã ⁊ fideic. quo ad hoc. s. vtrũ libertas trãseat recta via vel nõ. ¶ Sed ipse conat ostẽdere rationẽ quare hoc sit. ¶ Tamẽ vltra dictã drãiam ꝓbaꝶ ꝙ sit alia vt ꝓbat in. l. fi. C. qui manu. nõ pos. iuncta. l. i. eo. tit. ¶ Item probatur. l. l. ergo. §. si in fraudẽ. ff. de fideicom. liber. puto tamẽ rñdẽdũ lꝫ nõ reperiã a scribẽtib⁹ tactũ ꝙ illa differẽtia de qua in dictis iurib⁹ ꝓ̄dedet ab eadẽ rõne drĩe quã ponit hic Pet. l. fina sol. ⁊ colligitur ex gl. in. d. l. fi. C. qui ma. non pos. l. ꝙ cum libertas fideicõ. nõ trãseat in seruũ ipso iure, sed per manumissionẽ heredis tñ sequitur ꝙ prestare non teneaꝶ vltra vires hẽditatis. l. i. §. pe. ff. ad tre. nihil ibi prestare tenebaꝶ, sed in casu. l. fi. C. qui ma. nõ po. libertas directo relicta absqꝫ facto hẽdis trãsibat in seruũ. Unde illo casu est attẽdẽdũ nedum qꝺ hereditas sit nõ soluẽdo, sꝫ ꝙ dol⁹ interuenerit. Adhuc etiã superest alia differẽtia inter fideic. liber. ⁊ legatã. Nã dicit tex. in. l. ꝑ fideicõmissum tacita. l. ꝙ traditũ. ff. de cõdi. ⁊ de. l. libertas. ff. de mano. test. ꝙ si libertas sit directo relicta sub diuersis, ⁊ sub pluribus cõditionibus artẽdit cõditio leuior. si autẽ per fideicõmissum sit relicta tũc attenditur cõditio posterior, ⁊ lꝫ hoc scriptũ non reperiã. Dico primo ꝙ cum illa sint iura ffoꝝ, ⁊ per illa iura erãt exequata legata fideicõmissis, sed non ecõtra, ⁊ sic fideicõmissa nõ habebãt fauores legatoꝝ dicendũ est ꝙ illa iura sunt correcta per. d. l. ii. C. cõia de leg. Uel scdo respõde ꝙ attẽto qꝺ adhuc hodie remaneat firma differentia inter libertatẽ directã ⁊ fideicõmissariã quo ad hoc vt directa libertas transeat recta via. Fideicõmissaria vero ꝑ manum heredis merito iura voluerũt ꝙ ꝓ libertate directa attẽderet cõditio leuior tanqꝫ hic modus relinquẽdi libertatẽ sit nobilior ex eo: qꝛ recta via trãsit qꝺ secus est in fideicõ. l. pe. cum. fi. C. de fideicom. libe. videmus et qꝺ directa libertas nõ põt relinqui seruo alieno, sꝫ ꝑ fideicõmissum sic. l. seruo alieno. C. de ma. testa. l. si seruus. §. si alienus seruus. ff. e. l. libertates. ff. de fideicõ. lib. l. alieno seruo. eo. tit. ⁊. l. seru⁹. ff. de manu. test. ⁊. §. libertas. insti. cũ si. Ad hoc de sing. re. ꝑ fi. rñde qꝺ hec differẽtia oritur ex rõne qua hic ponit, vel dic qꝺ ꝓcedit ex eo: qꝛ directa libertas dꝫ trãsire ipso iure, ⁊ isto casu trãsire non posset ipso iure, que rõ cessat in fideicõmissariã q̄ trãsit facto heredis q̄ põt recusare manumittere. ¶ Itẽ dñ gl. hic dicit ẽe differẽtiã inter hẽditatẽ fideicõmissariã ⁊ legatã quo ad nomẽ nõ quo ad effectũ. Dicas gl. bñ dicere: qꝛ etiã in legato hẽditatis trãseũt onera sicut in fideicõmisso hereditatis. l. si qs seruũ. §. fi. ⁊ ibi ꝑ gl. ⁊ latius Bar. ff. tit. i. ⁊ gl. ⁊ doc.
17 in. l. mulier. §. fi. ff. alle. ⁊ patet ex his que. ff. dixi. ¶ † Extra gl. tractat hic Bart. que actiones cõpetant ꝓ legato ⁊ fideicõmisso, de quo dic vt hic ꝑ eum cui⁹ dictis adde ꝙ dñ Bar. hic ꝯtra Dy. vult ꝙ in legato tacito nõ trãsit dñiũ recta via in legatariũ. l. seruũ filii. §. fi. ff. eo. Imo. hic putat Bar. bñ dicere qñ nõ relinquit aliqd vniuersale, qꝛ tũc ex vi v̄boꝝ vñr tacite relicta corpora ꝑticularia. sꝫ qñ relinquit qd vniuersale per modũ legati trãsit dñiũ corpoꝝ singulariũ recta via vt concludit hic Bar. in fi. pe. col. ⁊ ꝓbat in. l. si peculium. in princ. ff. de leg. ⁊ in. l. si gregem. in v̄. vẽdicare. ff. eo. ergo ⁊c. ¶ Ad. l. seruum filii. §. fi. rñdet Imo. ꝙ ẽt retẽto intellectu Barto. ibi pro vero, tñ ille tex. solum ꝓbat ꝙ qñ aliquid in cõsequentiam legatur, tũc est veꝝ qꝺ dñium non trãsit recta via, nã ibi nõ venit ex vi verborum testãtis, sꝫ solũ in ꝯñia vsusfructus legati. l. sic interpretante, ꝙ testator voluerit legare viã ne vsusfructus esset inutilis, ⁊ ita etiã in hoc damnabãt Bart. Imo. in. l. si socer. §. lucius. ff. sol. ma. Pau. de ca. trãsit cũ Bart. Puto qꝺ melius loquatur Dy. ⁊ ꝓbo. qꝛ si verũ esset id quod dicit Bar. pari ratione deberem⁹ dicere qꝺ qñ lego tibi tertiam partẽ omnium bonoꝝ qꝺ dominiũ istarum rerum non transiret in legatarium qꝺ est falsum: vt. l. non amplius. §. fi. cũ. l. seq. ff. eodem. Que erit ergo

rõ drĩe

rō dē.quare in fideicōmisso vniuersali non trāsit dñium corporū singulariū an restitutionē. vt l.restitutioa.in prin.ff.ad tre. In fideicōmisso vero particulari trāsit.d.l.si pecuniā. Scribētes hic non dñt. Sed Imo.in.l.non amplius.§.fi.ff.eo.dicit qd forte ista rō est: qz de fideicōmisso vniuersali heres hz deducere trebellianicā corporū singulariū: sed vt ipse ibi dicit hec ratio non est vera: qz vidimus quāuis de legatis debeat deduci fal. nō tñ per hoc impeditur quin in legatis transeat dñium recta via.l.plautius.z.l.lineā margaritarū.ff.ad.l.fal. Unde cōcludit Imo.z forte bñ qr ideo est, qz cū obligationes passiue nunquā transeant ipso iure in legatarios, nec etiā in emptores hereditatis.sz opus est cessione. Unde si diceremus qr dñia rerū singulariū trāsirēt recta via in fideicōmissariū vlem haberet ex hoc cōmodū fideicōmissarius.sed incōmodū obligationis ēēt pene heredes qd iura habuerūt p absurdo.l.fm naturam.ff.de re.

18 iu.l.apud iul.§.antistia.ff.ad treb. ¶ † Itē dum Bart.hic subdit qd sicut actio que competebat hēdi non transit in fideicō. vlem nisi facta restōne ita actio que competebat pmo legatario nō trāsit in scdm legatarium seu fideicōmissariū nisi facta restōne.l.impator.ff.de leg.ij.z facit ad.q.testator legat fundū suū titio, z legat vt p fideicō.det illū Caio, vel legat simpliciter nō curo dñiū istius fundi trāsit recta via in legatarium primū verū eo ipso qr transiuit in primū incontinēti trāseat in scdm absqz restitutione, credo qr inuenietis in paucis locis. Dy.l.i. vnū ex fam.§.sz si vno.ff.de leg.ij.sentit qr transeat recta via in scdm legatariū. Ioan.de imo.ibi tenet And.z meo iudicio melius.s.qr primus legatarius tenet cedere scdo actiones.l.si legatarius.z.d.l.impator.modo sic primus hz rei vēdicationē si diceremus qd ēt scdo esset dñs, sequerē qd duo insolidum essent dñi qd est impossibile.l.si vt certo.§.si duobus vehiculū.ff.commo.ergo recta puto dicendum qntis Io.de imo.non ita clare

19 aperiat. ¶ † Item dū Bar.hic incidēter ponit an possit relin

a qui fratribus minoribus addē qd pōt relinq vt vendat fundus,[a] z ex illis pecuniis subueniat eorū necessitatibus p tex.in cap. exijt qui seminat.§.ad hec.de ∀.sig.in.vi.z hoc qualiter procedat.s.qualiter possit particulariter vel vniuersaliter eis relinqui vide p Bar.late in suo tractatu minoricarum cuius dicta reassumpsit p maiori pte Bal.in aut.ingressi.C.de sa.sanc.ec. aliqd p Bal.in.l.priuilegia.e.tit.p Fed.in suo cō.xxij.z in cōs. lxxv.z in cō.cccx.p Bar.in.l.seruos.ff.de ali.z cib.leg.p Bart. in.l.legatū.ff.de capi.di.aliqd p Bal.in.l.i.C.qui ad liber.pue. nō po.z ī.l.seruo alieno.in si.prin.ff.eo.p Ang.z Modan.l.sti

20 chum.§.stipulo.ff.de ∀b.ob. ¶ † Item dum Bar.hic vult qr in legato rei testatoris expsso trāsit dominiū recta via in legatarium adita hēditate. Not vltra doc.fallit in legato vsusfructus rez que vsu consumunē: qr qntis testator relinquat vsumfructū vini existētis ex vegete sua non trāsibit dñium recta via, sed requiritur qd pstita cautione a legatario de restituēdo tantūdem in genere transferat.§.constituit.cum.§.seq.insti.de vsufr. l.si tibi vini.ff.de vsufru.ea.rez que vsu consu.z ita specifice reperi ēē consultum p Pet.de anch.cons.ccclj.qr inci.principale dubiū zc.z fuit cōsiliū Matthei de mata. ¶ Tamē fortasse in cōtrariū posset allegari.l.fi.ff.de vsuf.ea.re.vbi tex.dicit proprietatē ēē legatam: ergo videreē qr si legatarius facta debita estimatione rei in qua relictus est vsufr.offerret hēdi debitam cautionē qd traliret dñium in legatariū p.d.l.fi.annectis dictis Bar.in.l.vxore.§.agri plagam.ff.de leg.iij.non reperio in isto

b terminus quicqz scriptū ab alio, adeo poteris cogitare.[b] Limita ēt hoc ēē verum nisi testator dixisset qr nō volebat trāsferri dñiū nisi apprehensa possessione p legatariū, ita voluit Bald. in.l.ij.in prin.C.vt in pos.lega.p illud qd voluit ibi gl.que voluit qd testōr pōt puidere ne habeat locū hypothecaria p legato, z rñdet ibi Bal.ad.l.nemo pōt.ff.eod.qr illa lex loquitur de legibus inducētibus solēnitatē qr testator nō pōt phibere.

21 ¶ † Alia ēt rōne cōprobo dictū Bald.qz qñ testator legat ad certā diem dñium rei legate non trāsit recta via in legatarium vt est tex.sing.in.l.sempronius atthaius.ff.de vsuf.le.z no.glos. in.l.ita sit scriptum.§.i.ff.de leg.ij.z est de mente gloss.subtiliter ponderate in.l.seruum titij.in prin.ff.e.z eam ibi pōderat Bal.

22 ¶ † Item dum Bar.querit hic an si testator legat rē pro qua competebat testatori publiciana, cōpetat ēt legatario sine traditione, z dicit qr sic p.l.cum sponsus.ff.de publi.de vno dubitatur, z est no.∀bum testator legat mihi rem p qua habebat publicianā: qz bona fide emerat a nō dño, z sic acceperat illam rem pscribere tēpore quo decessit nondū cōpleta erat vsucapio post mortē testatoris perfecta est vsucapio vel hereditate iacente vel p heredem, vtrū completa vsucapione transeat in legatariū dñiū sine traditione glo.habetis valde no.dū dicitur hoc verbo rei vendicatione in.l.i.in fin.in gloss.ma.ff.de eo per quem factum est, quam ibi multum ponderat Bal.in lec.antiq.

23 nā ibi dicit gl.qr pōt agere rei vē. † Et potestis cōfirmare: qr testator legādo rē videē legare omne ius qd hz.l.vxor parui.C. de le.z omne incremētum superueniēs circa rē legatā cedit ad cōmodū legatarij.l.si ex toto.in prin.l.si tibi homo.§.cū seruus.ff.e. Cū ergo ceperit incremētum res ipsa merito hoc debet cedere ad cōmodum legatarij, teneatis hec menti. ¶ Itē querit hic Bar.p quibus legatis competat hypothecaria, z concludit qr p legatis p quibus nō cōpetit rei ven.sed actio psonalis est clarū qr cōpetit hypothecaria.l.fi.C.de leg.z hoc est etiā vez de iure antiquo.l.creditoribus vlti.rñso.ff.de sepa.bon.licet gl.senserit cōtrarium in.l.ab eis.§.postqz.ff.vt in pos.le.sū Bar. videē tenere qd dictū est ita tenebat Cy.in.l.i.in.iiij.op.C.cōia de le.vbi innuit impator qd dat hypothecā, ad id pōt adduci. l.fi.§.infra.C.cōia de le.z ad.l.creditoribus nōnulli rñdent qd dz intelligi de expresso pignore vel etiā potestis rñdere qr tex.ibi intelligiē de pignore.s.protio acqsito qñ legatarius ex causa legati mittatur in possessionē hēditatis.l.non est mirum.cū gl. ff.de pig.ac.z qz ista inuestigatio fere nullius vt effectus, adeo vlterius non insisto, fateor qr satis est sustentabilis ista vlti.opi.

24 ¶ † Itē no.qr lz p legato z fideicōmisso pticulari cōpetat hypothecaria vt.l.i.z.ij.C.cōia de le.tamē fallit no.fm Bal.in.l.i. C.si qs omu.cā te.in vlt.col.in ∀.itē dico zc.nisi testator disposuisset, vel ēt statuto caueret qr legata deberent etiā hēditate nō adita: qz hoc casu nō habebit locum hypothecaria pro lega.presupponēdo qr vez si testatorē posset disponere qd legata debeant hēditate nō adita de quo videbimus in.l.nemo potest.ff.e.z istius dicti rōnē assignat Bal.qz ex quo non fuit adita hereditas nō est orta actio psonalis que oritur ex quasi cōtractu surgēte ex aditiōe hēditatis: ergo nō habebit locū hypothecaria q est accessoria.l.si legati.ff.de pig.p hoc etiā facit qz hypotheca orit ex quodā cōsensu illius q tacite vel expresse cōsensit alle.gl.in.l.si tibi.§.de pignore.ff.de pact.sz hic nullus expsse vel tacite consentit: ergo dicatur non hēre locum isto casu hypothecariā, non reperio qr doct.alibi faciāt mentionē de isto dicto Bal.ad hoc tñ addo circa hoc Ro.in aut.similiter in.l.e.speciali circa vltimas volūtates.C.ad.l.fal.vbi qrit presupposito qd hēditate nō adita legata ad pias cās debeantur de quo p Bar.z Bal.in.l.i.C.de sac.san.ecc.cū cōcor.an tunc p talibus legatis cōpetat hypothecaria, z ibi rñdit Ro.qr Spe. hic tetigit in titu.de testa.§.in primis in.ij.col.versi.sed quid si nullus.z dicit Ro.Spe.cōcludere hypothe.locum nō habere ex eo qz nō est nata personalis actio tanquā personalis.sed in vero Spe.non loquitur vt refert Ro.nā solum dicit Spe.qr si nullus heres adiuit hereditatē legatarius nō habebit rei vēd. vel actionem ex testamento vel hypothe.non autem loquitur quando deberent legata hereditate nō adita, dicit tamē Ro. qr putat hic dictū Spe.esse falsum.z qd imo competat hypothe.probat in.l.i.C.communia de le.in ∀.z pcipue qd talia sint legata que p pijs actibus zc.z dicit qr si tu intelligeres illū tex. quādo hereditas esset adita frustra adiecisset de legatis piis. Sed somniat Ro.qz ibi imperator posuit dictionē precipue: qr p eā voluit ostendere solū maiorē rationē illo casu militare in legatis piis z si bene consideres tex.circa fin.illius.l.i.etiam ibi tex.fortiter stringit contra Ro.dum tex.dicit qd hypothe. habet locū quatenus personalis obligatio seu actio competit sed nō adita hereditate nō habet locum personalis obligatio. ¶ Et actio que quidem oritur ex ipsa aditiōe.l.apud iulia.§. fi.ff.ex qui.cau.in pos.ea.z no.glos.in.l.i.§.cum igitur.in ver.cedere.C.de cad.tol.quam reputat sing.Bal.in.l.fi.in prin.C.de te.ma.ergo zc.z sic ille tex.in ista secunda inductione facit pro Bal.cuius opi.puto verā.z non bene dixisse Ro.p rationes adductas per Bal.z per tex.in.l.i.C.cō.de le.fm inductionem quā pximé feci. ¶ Addo qd idem tenet Bal.in repet.l.i.C.de sa.san.eccl.in pe.car.sup.xx.q.z in lec.illius.l.in vlti.col.z Imo. in.l.qui filio.§.i.ff.de he.insti. Et sic cōtra dictā decisionē diceretur fecere, ad qd no.p Bar.hic inquātum voluit qd vbi non competeret psonalis actio.sz officiū iudicis nihilominus habet locum hypo.potestatis rñdere qd qntis officiū iudicis nō presupponat vere z proprie obligationem.l.qui p collusionem §.fi.ff.de act.empt.z.l.quintus.ff.de au.z arg.le.tamē psupponit quasi obligationem: vt no.gloss.in.l.si seruum.§.fin.ff.de verbo. oblig.no.Bart.in.l.fi.ff.de inst.z ipsum officium iudicis large appellatur actio.l.actionis ∀bo.ff.de ver.sig. Est bene verum qd illud qd dicit Bal.in.d.l.i.de sac.san.eccl.videtur cōtrariari his que no.Bar.hic nam Bal.in.d.l.i.vult qd hereditate non adita legata ad pias causas peti possint officio iudicis, nō tamen iure actionis, z ideo dicit quod hypotheca locū non habet, ecce qd presupponit posse habere locum officiū iudicis, et tamē negat quod posset competere hypothecaria, vnde puto quod Bart.hic melius loquatur qz Bald.in.d.l.i.nec videtur

a ¶ Fundus.vide glo. l.c.i.de religio.do. li.vi.z Bal.in.l.cū qd.C.de leg.in fi.et And.ro.in sing.exceptiō.inci.prohibet vbi dicit nō recordari de pdicta autoritate Bal.z nō sunt multi dies qd fuit practicatum in fauorē fratris sancti Frā.de padua. Thomas.

b ¶ Cogitare.lz cōseat legata pprietas non tñ trāsferē nisi oblata cautione q oblata z si acceptata transibit dñiū p id qr hēt l.l. accepta.C.de vsu.

q officium iudi. pro legatis pro hereditate non adita compe-
tat. vt firmant Ang. & Imo. in l. qui filio. §. i. ff. de he. instit. & est
magis cõmunis opi. q2 offi. iudicis nõ inueniret subiectũ pas-
siuum in quo posset fundari. Itẽ q2 nullo iure probari videtur.
q offi. iud. competat hereditate nõ adita pro talibus legatis
& sic resideo quod vbi legata deberentur hereditate non adita,
vt quia testator vel statutum hoc disponeret pro talibus lega-
tis nõ competeret hypothecaria actio postq̃ nõ superest perso-
nalis actio nec obligatio large nec stricte cui põt accedere hy-
pothecaria, & sic teneo opi. Bal. in d. l. i. C. si quis omis. cau. tes.
Hanc tamẽ conclusionem limito nisi statutum disponens pre-
stari legata hereditate nõ adita disponeret etiam qd heres te-
neretur ad legata licet hẽditatẽ non adiuerit, nam tũc pro le-
gatis competit hypothe. q sic probo, nam licet hoc casu non
oriatur actio personalis ex aditione hereditatis, tamen cõtra
heredem oritur cõditio ex statuto. l. i. ff. de cõdi. ex lege. & decla-
rat Barto. in l. omnes populi. in vlt. col. ff. de iust. & iur. modo
sic cõditio dicitur psonalis actio. §. appellamus. insti. de actio.
ergo cum hoc casu dicatur subesse actio psonalis merito ha-
bere potest effectum hypo. pro hoc etiam facit q no. Bar. hic
concludẽs hypo. pro eo legato competere pro quo tantũ com-
petit iudicis officium quod dictum sequũtur omnes hic, vt. j.
prox. dicam. & p hoc etiam puto hanc limitationem pcedere
si tale statutum dirigeret vba ad iudicẽ, quo casu oritur offi.
iudicis iuxta no. in l. soror. C. de colla. cũ cõcor. nec dubitet ali-
quis vtrum tale statutum obligãs heredem ad legata, etiam
nõ adita hereditate valeat, nã q valeat aperte tenet Bal. in l.
25 dotis. C. de iure do. † vbi dicit qd valet statutũ quo cauet filiũ
teneri ad debita patris etiã si eius hẽditatẽ repudiauerit per
id qd voluit glo. in rub. C. de decu. lib. x. & per id quod in simili
dicit tex. in l. fin. C. de primipi. lib. xij. quod dictum Bal. seque-
tur Pet. de anch. in repe. c. canonum statuta. in versi. vlterius
quero. de consti. No. Imo. in c. pen. de consue. & dum Barto. in
fi. hic dicit q vbi legata possent peti tantum offi. iud. tunc dat
hypo. Adde quod confirmat hic Imol. q2 sic videmus q ille
qui tenet officio iudicis si dat fideius. tenet talis datio fideius-
soris vt colligitur ex no. per glo. in l. cum quis. §. si quis pro eo.
ff. de so. quam ibi subtiliter ponderat Bar. & Bart. in l. marcel-
lus. ff. de fideius. & hec ratio Imo. fuit adducta per Bartol. in l.
fini a. §. iul. de dã. infec. in pen. col. de quo Imo. non facit men-
tionem, & hoc puto notãdum pro limitatio. l. i. in fi. C. com. de
26 leg. ¶ † Item inquantum Bar. querit an pro re legata detur
hypo. in casu quo potest habere locum rei v. di. cõcludit q sic
per rationem de qua hic p eum. idem tenet Cyn. in l. i. in v. col.
C. cõmunia de leg. in addi. Addo Bar. idem tenẽtem in l. fi. C.
de sac. san. eccle. & ibi etiam Bal. & Saly. & Bald. in l. rebus. in
vi. col. C. de iure do. pro qua opi. facit q2 cum non transferatur
possessio rei legati in legatarium sine traditione vt no. gloss. in
l. cum duobus. §. idem respondit. el. ii. in verbo dedit. ff. pro so. &
in d. l. fi. in v. sed & etiam in rem. C. de sac. san. eccle. ergo saltem
ratione possessionis videtur dari posse hypotheca, dato q nõ
cõpetat ratione dominij nõ translati in ipsum legatariũ, & hãc
opin. sequitur hic Imo. in sola cum pos. etiam cõpetat hypo-
thecaria, vt no. Bar. in l. rem alienam. de pig. ac. versi. sed con-
tra hoc, p quo est optimum ar. in l. si rem aliquam. ff. de acqui.
pos. iuncta. l. qui rem. ff. deposi. cum simi. & cum hac opi. concor-
dat hic Pau. de ca. & est vera conclusio licet Bart. & Bald. in
27 d. l. i. C. communia de le. teneãt cõtrarium & male. ¶ † Succes-
siue queritur vtrum p legato liberationis relicto competat a-
ctio hypothe. & glo. in l. i. C. communia de leg. tenet q non quã
ibi sequitur Bart. & Fulgo. & fuit opi. Azo. in sum. C. de leg. in
penul. col. & Iaco. de bel. insti. de le. in princi. Addo similem in
l. ij. in versi. in rem actio. C. eo. titu. & §. in nostra. insti. de leg. sed
Cy. in d. l. i. in iiij. q. tenet cõtrarium arg. illius text. generaliter
loquentis & idem tenet ibi Bal. dicẽs q pro hoc facit quod si
promitto amplius non petere possum tibi pro hoc mea bona
obligare: ergo ea rõne dicere debemus qd in casu nostro po-
test accedere tacita hypothecaria, maxime p text. in l. i. ff. alle.
vñ dicit tex. q maxime inducitur q pro legato sint tacite hy-
pothe. bona ex eo q2 testatores olim solebant obligare bona
pro legatis. Imo. hic putat veram esse opin. d. gl. non faciens
mentionem de Bal, & fundat se Imol. per l. i. §. si debitori. ff. de
in pos. leg. ¶ Passus nõ est sine dubio tamẽ in puncto iu. mi-
hi placet opin. Cy. & Bald. ad d. §. si debitori. respondeo quod
ibi est alia ratio, nam grauior est prestatio fideiussoris q̃ sola
bonorum hypothecatio. l. filio. in versic. mediocriter. ff. vt lega.
no. caue. vnde licet l. voluerit grauare heredem ad prestationẽ
fideiussoris. d. §. si debitori. non sequit ergo lex voluit bona he-
reditaria hypothecare: quia hoc non est tamen grauare here-
dem. ¶ At tamen hec responsio nõ videtur multum tuta: quia
replicari posset q imo alle. §. si debitori. videtur probare opin.
gl. nã olim non competebat pro legatis tacita hypotheca se-
cundum q dixi in lectione precedenti per illam. l. i. C. cõmu-
nia de leg. & vltra potestis adere Ful. in d. l. i. qui hoc tenet. Et
pro illa opi. facit. l. fi. C. de sacrosan. eccl. vbi imperator se refert
ad constitutionem illius. l. i. licet Bal. dubitauerit in. l. possq̃.
C. vt in pos. le. modo ad ppositũ olim non erat concessa hypo-
theca p legatis, tamen erat concessum q legatarij possent pe-
tere cautionem sibi prestari per totũ titu. C. & ff. omni, vt in pos.
leg. & tamẽ a tali generali dispositiõe excipiebatur legatum li-
berationis: ergo iura noua tribuẽtia hypothecam legatis de-
bent distingui & limitari per iura vetera. l. sed & posteriores. ff.
de legi. & no. glo. in l. sciendum. in prin. ff. qui satisda. cogan. & in
28 aut. offeratur. C. de lit. contest. † Et inquãtum hic dicit Bart.
q datur actio psonalis ex testamento, quando legatum con-
tinet vtilitatem legatarij addit hic Imo. q hoc est verũ quã-
do agitur p commodo pecuniario p vero cõmodo dicit agi
debere officio iudicis, per l. si cui legatum. ff. de condi. & demõ.
no. glo. in l. filiusfami. §. fin vulg. cum gl. ff. eo. Successiue dicit
Bart. hic q quedã sunt legata que cõtinẽt alterius vtilitatẽ re-
spiciãt tamẽ nõ semper p eis datur actio personalis vt in lega-
tis relictis sub condi. & conditio nõ fuit vere impleta, sed habi-
ta fuit p impleta, & in hoc se remittit ad dicta p se in l. testõ. la
§. ff. de condi. & demon. vbi cõcludit q quãdo cõditio habetur
p impleta vt quãdo per heredẽ stetit quominus impleretur. l.
in executione. §. fi. ff. de ver. ob. & tunc dabitur actio ex testa. quã-
doq habetur p impleta nõ iure cõmuni, sz iure speciali, puta
si fauore libertatis iura induxerũt in multis casibus cõditionẽ
haberi p impleta, vt in l. cum ita datur. ff. de condi. & demon. &
in talibus casibus nõ datur actio ex testamẽto, sed actio in fa-
ctum vel offi. iudicis p. l. si peculium. §. is cui seruus. ff. de sta.
li. & istam conclusionẽ videt sequi Ang. in l. iij. ff. de insti. & sub-
sti. & Raph. in d. l. in testamẽto. Salyc. tñ in l. iij. §. fi. per illum
tex. iuncta glo. fi. ff. de condi. ob cau. cõtrarium tenet, & arguit a
cõtrario sensu illi gl. nam illa glo. vult q qñ alicui relinquitur
fundus sub cõditione si dederit decem titio verũ illa decẽ pos-
sint actione ex testamẽto peti. dicit gl. ibi q non q2 sunt relicta
ea que relinquunt sub cõditiõe nõ in dispositiõe: ergo a cõtra-
rio dicit ipse sensit gl. q si aliquid esset relictũ sub cõditione, &
illa cõditio haberet p impleta vt in casu d. l. iij. §. fi. q tũc bene
possent peti actione ex testamẽto: q2 relicta sunt, et tñ in casu il-
lius. l. iij. §. fi. habebat cõditio p impleta iure speciali. Nõ mul-
tum facit dictũ suũ cum se fundat ex argu. a cõtrario sensu gl.
qd nõ solet fieri. Nec rñdet ad iura allegata in cõtrariũ est ver
q Imo. in d. l. in testamẽto. conat tenere cõtra Bar. & vult qd
qñ iure speciali iuriscõsultus induxit cõditionẽ haberi p imple-
ta cõpetit actio ex testamẽto, & mouetur per l. stichum. §. si sti-
chus titio. de cõdi. & demon. vbi dicit qd ex testa. cõpetit liber-
tas, sed potestis rñdere qd nõ dicit q agi debeat actione pso-
nali ex testõ, vnde intelligi dz sicut in d. §. is cui. vel potest ibi
exponi ex testõ. i. propter testamẽtũ. & de hoc sum solitus dice-
re in l. ij. C. de insti. & subst. Et sic cõcludo q qñ legatũ cõtinet
vtilitatẽ alterius. & cõditio habet p impleta speciali fauore tũc
nõ cõpetit actio ex testamẽto, sed si iure cõmuni habetur pro
impleta cõpetit actio ex testamẽto. Addo vltra doc. hic alios
casus in quib9 nõ datur actio ex testamẽto p legato, nã pone
filiũ institutum qui repudiat ex testamẽto, & adit ab intestato
quo casu p edictum, si quis omis. cau. testa. potest a legatarijs
cõueniri quo hoc casu agẽt legatarij, vide Bar. in l. si qs pecu-
nia. ff. si quis omis. causa testa. & p Bal. & Saly. in l. fi. C. si quis
omis. cau. test. in quib9 locis ẽt habes alios casus in quib9 non
cõpetit p legato actio ex testamẽto. ¶ Et Bar. in d. l. si qs pe-
cuniã referẽs Ros. tz qd petant actione in factũ isto casu que
29 orit ex edicto ptoris, & cõpetat actio in factũ pbatur. † Quia
vbi nõ reperit pdità ẽe actionẽ a iure, & habem9 edictũ ptoris
nullã specificã cõcedẽs actionẽ intelligitur cõcedere actio-
nem in factum. l. iij. §. ait pretor. cum gloss. ff. nau. cau. stab. l. ex
hoc edicto. ff. de eo p quem factum erit. Et ista inuestigatio est
maximi effectus si enim haberet locũ actio personalis ex testa-
mẽto valde fauorabilius esset legatario: quia in ea veniũt fru-
ctus, & accessiones ex tẽpore more. l. in minorum. C. in qui. cau.
in integ. restit. non est neces. sed actio in factũ est stricti iuris cũ
nõ sit enumerata inter actionem bonefidei, & ideo solum veni-
rent accessiones a tẽpore litis cõte. l. videamus. §. si actionẽ. ff.
de vsuf. & ita dñt Bal. & Saly. in l. fi. C. si qs omis. cau. testa. vbi
dñt qd talis inuestigatio est magni effect9 & resultat alius mi-
rabilis effect9 quia in casibus in quibus actio in factum ex edi-
cto pretoris orit p dictis legatis. s. quãdo repudiata est here-
ditas ex testamẽto cũ nõ habeat locũ actio psonalis ex testõ.
nec etiam hypothecaria actio nec rei vẽdica. & sic non transibit

dñino

dñium recta via, mouent qr cū ppter delictū heredis dolo repudiātis ex testō debeant hmōi legata non cōsueuit ex delicto nasci hypothecaria vel rei vendi. alle. no. per glo. in l. rescriptū. in ver. hypothecis. ff. de pac. cū itaqꝫ delictū ipsius heredis sit cā ppter quā actio nascit nō debemus ꝛc. Ang. in d. l. si. adducit aliā rationē, nā dicit qr edictū de quo in ti. si quis omis. cā test. solū cōseruat legata non autē reperit qr cōseruet priuilegia legatorū, sed in priuilegiū cōcessum est qr trāseat dñium in legatarius sine traditione. l. a titia. ff. de fur. agit ꝛc. preterea nō sunt hypothecata bona nisi exprimant ab eo q vult hypothecā cōcedere, fallit in casibus enumeratis in tit. quib. ex cau. pign. vel hypot. sol. cō. trabile meo iudicio dici potest esse hoc dictū Bal. Ang. ꝛ etiā Saly. hic cōfirmari pōt id qr singulariter dt Angel. in l. i. §. ex fal. ff. ad l. fal. ꝛ teneatis menti. nam Bar. hic dicit qr illa legata que iure speciali debent ex aliqua fictione nō recipiunt extensionē, alle. l. mulieri ꝛ titio. ff. de cōdi. ꝛ demon. vbi si legatū fuerit relictū mulieri ꝛ titio sub cōditione si mulier non nupserit. mulier nupsit, ꝛ qr illa ꝯditio spernebat habebat pro impleta fauore matrimonij, vnde nō obstāte qr nupserit hr p impleta pro alia vero parte nō accrescet ipsi mulieri ꝯ regulā que habet qr portio deficiētis accrescit alteri. l. re cōiunctim. de leg. iij. ꝛ est rō qr illa fictio q ibi erat fundata fauore matrimonij non hz extēcōi, ideo satis est si faueamus mulieri in parte sua modo dt Ang. in d. §. lex. illud facit qr in casu d. l. mulieri ꝛ titio. si fuerit legatū sub cōditione de qua ibi non hz locū in tali legato rei vēdi. nec hypothecaria actio. loquitur tñ sub dubio ꝛ postea subdit qr istud est suum dictū nouū, ꝛ qd nō audet illud firmare, ꝛ sic videretur qr sicut ibi Ang. vult qr illud legatum qr sustinet ibi iure speciali nō cōseruetur quo ad priuilegia cōcessa legatis. s. rei vendi. ꝛ hypothecariā, ꝛ sic facit ad casum Bal. tñ Raph. in d. §. lex falci. dicit truffa mihi vr istud dictū Ang. nihil tñ allegat videndum est vtrū ista decisio sit vera, ꝛ est passus no. ꝛ mihi vr qr istud dictū Bal. Saly. ꝛ Ang. quibus maxima sit eorū autoritas, ꝛ nemo eis ꝯdicat fortasse non esset verū, nam tex. in l. i. in prin. C. cōia de leg. dicit qr pro legatis pro qbus prodita est actio psonalis etiā habet locū rei vendicat. hypothecaria dūmodo possit adaptare prout dicit tex. in d. §. lex falcid. sed ita est qd pro legatis conseruatis ex edicto pretorio in l. i. ff. si quis omis. cau. testa. cōpetit actio psonalis. s. in factū ex illo edicto: ergo debet cōpetere hypothecaria, ꝛ rei vendi. cōfirmari potest, nā imperator in d. l. i. C. cōmunia de leg. dicit qd ratio quare ibi indulget actionē hypothecariā est, qr quandoqꝫ testator illam cōcedit, ꝛ relinquit prout facere potest vult ergo imperator qr perinde habeatur ac si testator concessisset, sed ita est qd si testator cōcessisset quāuis heres repudiaret ex testō, ꝛ ab intestato adiret conseruaretur ipsa hypothe. sed ita est qd imperator in d. l. i. vult perinde omnia haberi ac si alias hypothecaria esset dispositū a testatore: ergo ita dz conseruari in proposito nostro hec tacita hypothe. ꝛ si vera esset decisio Bal. ꝛ Saly. in d. l. si. cū concor. sequeretur qr in casibus in quibus Bar. in l. in testamēto. in fi. ff. de condi. ꝛ demō. dicit cōpetere actionē in factū pro legato conditionali qñ conditio iure speciali haberet pro impleta. sequeret qr nunquā cōpeteret hypothe. nec rei vēdi. si est vera decisio Bal. ꝛ Saly. sequeretur qd legata que hodie conseruantur per aut. ex causa. C. de libr. prete. que nō petuntur actione ex testamēto, sed cōditione ex lege, prout tenet glo. ꝛ Cy. ibi qd qr magni effectus sit facile cōprehendere potestis tñ non nego quin Bar. ꝛ plures alij teneant qd cōpetat actio ex testamēto, ꝛ non possit peti rei vēdi. aut hypothe. fateor qd habilior ꝛ equior est hec sñia qd qñ cōseruātur legata ex edicto pretoris de quo in d. tit. si quis omis. cau. testa. habeat locum rei vendi. ꝛ hypotheca. ¶ Restat respondere ad rationes Bald. ꝛ Saly. ꝛ ad rationem Bald. per glo. in d. l. rescriptum. de qua glo. dubitant doctor. ¶ Tamen quando non agitur ad penam tunc Bal. in d. l. rescriptum. in lect. antiqua dicit quod bene cōpetit illa tacita hypotheca fisco, alias dicit ipse sequeretur quod qñ fuisset datum damnū fisco nō essent bona relinquentis tacite obligata, ꝛ tamē in cōtractibus sunt obligata, ꝛ sic melioris esset conditionis delinquentis contra l. non solum. de noxa. modo in proposito legatarius non agit ad penā contra heredem qui dolo non adijt hereditatem: ergo non est ratio quod non consueuerit ex delicto dari hypothe. hoc est verum quādo ageret ex delicto ad penā. ¶ Ratio Ang. non ob. ꝛ est fragilis: quia satis est quod cōseruentur legata ex edicto pretorio, ꝛ sic fortasse posset sustineri qr si in casibus per edictum pretoris conseruantur legata competat actio hypotheca. ꝛ rei vendi. Et ex hoc verificatur quod male dixit Ang. in d. §. lex falci. ¶ Item pone filius fuit in testamento sine causa preteritus a patre, ꝛ rumpitur testamentum per filium, an quia hoc casu est prouisum quod legata firma remaneant, per aut. ex causa. C. de libe. prete. dabitur actio ex testamento vel commodo. Remitto me ad not. per Bar. in l. i. in vi. q. ff. de in. codi. ꝛ in l. filio preterito. ff. de inui. rup. ꝛ irri. testa. per omnes in d. aut. ex causa. ꝛ in corpore vnde sumitur, ꝛ magis communis opi. est quod hoc casu habeat locum actio

30 personalis. ¶ † Querit vlti. Barto. hic quomodo possit concurrere personalis actio, ꝛ actio in rem sicut videtur velle tex. in l. i. C. com. de le. ꝛ se remittit ad no. per gl. in §. nostra. insti. de leg. ꝛ per Cy. in d. l. i. in iij. q. vbi respondent qd non concurrunt dicte due actiones, sed vnam ex eis habet eligere legatarius. l. cum filius. §. varijs. ff. de leg. i. ꝛ ibi etiam per Bar. ꝛ addatis qr quēadmodum nō potest simul cōcurrere eodem tēpore, ꝛ eodē libello cumulari actio personalis, ꝛ rei vendi. ita nec etiā poterit rei vendi. ꝛ hypothe. cū hypothecaria tendit ad possessionem cōsequendam l. si cum venditor. in prin. ff. de euic. sequitur qr tendit ad id qd rei vendi. que ad hoc tendit. l. i. C. de alie. iudi. mu. causa fa. ꝛ ideo non potest habere locū cumulatio: quia vbi duo iudicia intētantur si cōdemnatione ꝛ executione facta in vno obstat exceptio rei iudi. in alio nunqꝫ possunt simul cumulari vt pbat tex. in l. i. §. ii. ff. si fa. fur. fe. dic. ꝛ no. Bar. in l. edilitia. C. de edi. circa. iij. vel v. col. ꝛ istud idē vz qd non admittatur talis cumulatio, ꝛ cōcursus tz Bal. in aut. ꝯ rogatos. C. ad treb. vbi in casu illius aut. cōcurrebat quo ad naturitatē hypotheca. ꝛ rei vendica. Adhuc superest vna difficultas quā tra-

31 dunt hic doct. que est talis. ¶ † An cōpetat actio psonalis ex testō pro re legata, vbi hře pot locū rei vendi. vt qr dñium esset acquisitū legatario, ꝛ sic vtrū actio psonalis cōcurrat cū reali. Glo. in §. sed nřa. instit. de actio. dixit qr sic: qr dabit actio psonalis ad tradendū possessionē nō autē ad dñium transferendū quā p singulari allegāt, ꝛ sequunt Bal. ꝛ Ang. hic ꝛ Bar. hic in fi. se remittit ad illā, ꝛ Bar. alias Bal. post Jac. de are. in d. l. i. C. cō. de le. ꝛ Imo. hic ꝛ p hoc facit licet nō allegetur id qr no. gl. in l. i. C. de dona. q sub mō. Idē tenet Spe. in ti. de act. ꝛ pet. §. sequit. ver. sed qd si in spē cū duobus §§. precedētibus. Et iste est tutissimus modus libellādi, ꝛ oēs hic sequunt. Scdo modo dicit Rich. ma. quē refert Cy. in d. l. i. C. cōmunia de leg. in iiij. q. ꝛ Imo. hic ꝛ sequit hic Pau. de ca. ꝛ vr esse de mēte Bar. in l. si heredis seru'. ff. e. ꝛ Bar. in l. nemo rē suā. de ver. ob. ꝛ Bar. in l. cū filius. §. varijs. de leg. i. ꝛ fuit de mēte gl. in §. nostra. inst. de leg. Quādo autē legatarius post agnitū legatū eligit personalem actionē ad dandū, ꝛ tunc cēsetur nunqꝫ fuisse dñs. Si vero eligit rei vendi. semper censetur fuisse dñs per tex. in d. §. varijs. iūcta l. i. C. de fur. Hanc dānat Bal. in d. l. si heredis seruus. ꝛ in l. i. C. cōmu. de le. mouent qr incōtinenti dñium acquiritur irreuocabiliter a die adite hereditatis vbi agnitū est legatū: vt not. in l. si qs ita hereditas. cū glo. ff. de cōdi. insti. licet ipse nō allegēt: ergo nō pōt legatarius abdicare a se dñium, ꝛ licet ipsi nō alle. probat in l. si qs vi. §. dñia. ff. de acq. poss. Sed sustinēdo dictū Rich. malū. videó qr imo nuda volūtate possum pdere dñium si possessio nō est apud me vt etiā firmat gl. in ij. §. differētia. per l. i. ꝛ ij. ff. pro derelicto ꝛ p id qd voluit glo. in l. naturaliter. §. nihil cōe. ff. de acq. pos. in ij. ꝛ iij. lec. Vbi sola volūtate pōt renūtiari rei vēd. sed d. l. si qs vi. §. dñia. loquitur qñ ille q nuda volūtate renuntiauit nō habebat possessionē. Sed occurrit vnū ego fateor qr si vult hřr pro derelicto pōt, sed in proposito nřo nō vr qr iste intēdebat habere pro derelicto cū velit agere actione psonali. Tñ hoc non obst. ꝛ vr qd nīo data possit sustineri probat p glo. in d. §. nihil cōmune. dū vult qd ille q intētat petitoriū vr velle perdere possessionē quā hz ꝛ procedit iudiciū intētatū ꝯ reū conuentū. Et ecōtra dicit gl. si intētat possessoriū vr renūtiare proprietati quā habet qñ nō poterat dari cōcursus in petitorio ꝛ possessorio. Tñ circa hoc reseruo dicendū in lectione proxima. ¶ Tertio modo dixit bar. in l. fi. C. de sacrosanc. eccl. ꝛ in d. l. nemo rē suam. ꝛ in l. bello. §. si quis seruū. ff. de captiu. ꝛ Cy. ꝛ Bar. in l. i. C. com. de leg. ꝛ Pau. de cast. hic ꝛ Bar. in d. §. varijs. tenent dari actionem personalem ad dandum inspecto quod legatarius est dñs de iure speciali. s. absqꝫ traditione, pro hoc inducit Bar. in arg. d. l. in bello. §. si quis seruum. sed Bal. ibi. ꝛ Imo. hic reprobat hanc vlt. opi. ex quo dñium directo transiuit irreuocabiliter in legatarium per acceptationē, vnde nō videtur qr aliquo modo possit agi ad dādum personali actione. l. si. in fi. ff. vsufr. quemadmo. ca. ꝛ respōdet Imo. in d. §. si quis seruum. quod ibi per redemptionem dominium nō erat irreuocabiliter acquisitū cum potuerit antiquus dñs seruum redemptum occupare nō mirum ergo si nouus dñs non ob. dominio irreuocabili dñs vsurapet dñium irreuocabile. ¶ Itē dicit Imo. qr nō ob. si pro ista tertia opi. allegaretur tex. in l. in rebus. C. de iu. dot. vbi pro fundo dotali datur mulieri actio in rē, ꝛ hypothecaria sol. matr. licet aliter referat Imo. ꝛ nō bene. Nam ad hoc gl. ibi rñdet qd res

erat ibi in dñio mulieris habito respectu ad ius naturale, sz in
specto iure ciuili sm qd nõ transfert dñiũ in mulierẽ nisi tra di
ta possessione marito ut dñio, ⁊ illã glo. approbat ibi Bart. ⁊
alij cõiter post eũ. Tñ pro ista tertia opi. Bar. allego tex. cũ ibi
no. p gl. ⁊ Cy. in. l. i. C. de dona. q sub modo. ⁊ no. p Bar. in. l. i. in
vl. col. ff. de dona. ⁊ in. l. si mortis causa. cum. l. seq. ff. de do. causa
mor. p illũ tex. ⁊ p no. p Cy. in. l. ea lege. in prin. C. de condi. ob
cau. Habet enim in d. l. i. C. de do. q sub mõ qd dñium rei dona
te. ⁊ tradite donatario vt prestet alimẽta donanti lz sit trãslatũ
in donatariũ tñ si alimẽta nõ prestet donãs habet 3 eũ actio
nẽ in rẽ, ⁊ de cõdi. ob cãm. ⁊ sic ibi cõcurrũt rei vẽdi. ⁊ psonalis
actio. qd quidẽ ideo est sm doc. in dictis locis. qr lz tale dñium
vr acqsitũ irreuocabiliter acquisitũ tñ iure spãli trãsfertur in donã.
Merito ⁊c. Satis tñ est qd ista rei vẽdi. que daf pro legatis de
iure in rẽ. vt est gl. in. l. fi. in vñ. ⁊t. C. de sac. san. ec. Hoc voluit
Imo. in. l. i. ff. de do. cã mor. Et p hec vr qd ẽt. iij. opi. possit de iure
defendi. Et per 3ñs qd procederet libellus legatarij petẽtis cõ
dẽnari ad dandũ. Ioã. de imo. hic ẽt dicebat qd vr posse dici qd
fauore vltime volũ. possit legatarius etiã intẽtare actionẽ pso
nalẽ sicut introductũ est qd possit 3 furẽ intẽtari. Tñ pẽdet ab
his q̃ dixi. s. qd iure spãli retransfert dñium in istũ ⁊ per hec vi
32 sum est de actionib' cõpetentib' p legato. ¶ † Et de ista ma
teria. s. qñ p legatis def actio psonalis, actio in rẽ, ⁊ hypothe.
vltra supradicta vide Spe. in tit. de act. ⁊ pe. §. sequit. v. sed qd
sm spẽ. cũ duobus ver. precedẽtibus ⁊ sequẽtibus. Per Bal.
in. l. in rebus. circa. vi. col. C. de iu. dot. p Spe. in tit. de testa. §. in
primis. ver. an actione. aut ex testamẽto. ⁊ dicit qd no. Spe. in d.
§. sequit. ver. Item no. dignũ. cũ quatuor vers. seq. qd pro legato
etiã habet locum cõdi. ex canone. ⁊ offi. episcopi. alleg. tex. xvi.
q. i. c. cum onere. ⁊ c. tua nos. ⁊ c. nos quidem. ⁊ c. si heredes. de
testam. In legatis autem pijs que remedia vltra predicta pos
sunt locum habere vide Bar. in. l. in ciuitatibus. in prin. ff. cod.
⁊ per Bal. in. l. hereditas. §. i. ff. de peti. hered.

¶ Qui non potest testari non potest codicillari.
2 Stante statu. qd minor. xx. non possit testari an poterit codicil.
3 L. corrigens in vno casu an extendatur ad alium qui sublata
significatione poterat comprehendi sub casu expresso.
4 Appellatione testamẽti veniũt codicilli sublata significatiõe.
5 Stante statuto qd in testamento sufficiant. v. testes an in codi
cillis sufficiant tres.
6 Donatio cau. mor. accedit magis contractui qd vltime volun
tati quo ad ordinationem.
7 Donatio cau. mor. perficitur pacto nudo.
8 Donatio cau. mor. quo ad confirmationẽ an equiparetur con
tractui an vltime voluntati.
9 Donatio cau. mor. per penitentiam reuocatur.
10 Si res donata voluntate alienetur reuocatur donatio.
11 Usurarius an possit donare cau. mor.
12 Statutum loquens de vlti. volun. an habeat locum in dona.
causa mor.
13 Statutũ disponẽs mulierem non posse cõtrahere sine consen
su propinquorum habet locum in muliere donante cau. mort.
14 Si pater licentiat filium condere vltimam voluntatẽ ad pias
causas an poterit donare cau. mor.
15 Licet in vltima volunta. minoris. xxv. ann. non requiratur iu
ramentum, nec autoritas curatoris, secus est in donatione cau
sa mortis.

S Ciendũ. † Qui nõ põt testari nõ põt co
dicillari [1]. h. d. In tex. ibi fidei
cõ. s. in codicillis. vt. l. diui. alleg. in gl. ¶ † Et facit
iste tex. ad. q. qd si statuto cauet qd minor. xx. ann. nõ
possit testari ita etiã nõ possit codicillari, ⁊ ita no. decidit bar.
hic p rationes suas. Pau. de cast. hic refert qd Bal. in. l. fi. C. de
testa. tenet 3 Bar. ex quo qr istud statutũ est 3 ius cõe. ergo nõ
debet extẽdi, alle. in arg. l. q filiũ. in prin. ff. ad treb. qd nihil facit
Raph. hic dt qd iste tex. nõ pbat opi. Bal. sequit tñ ipse sniam
Bal. p. l. fi. ff. de reg. ca. vbi reg. cato. nõ trahitur ad nouas. ll. p
l. i. ff. de reg. iur. vbi regula nõ est ius, sed ex iure sumit. ¶ Unde
sm eum nõ possumus dicere qd per regulã que ponit in. l. diui.
§. codicillos. ff. de codi. fiat extẽsio a iure qr ibi ponitur regula
nõ aũt ius sm eũ. sz Pau. de ca. tz opi. Bar. p suã rationẽ. Et
licet ipse dicat 3 Bar. facere gl. in. l. illud. C. de sa. san. ec. tñ sub
dit ipse Pau. de ca. qd Bar. ibi vidit ad illã gl. vbi post Pet. ⁊
Bar. illã gl. reprehẽdit p. l. si in alterius. ff. de here. insti. Simi
liter dicit Pau. de ca. qd 3 Bar. facit gl. in. l. fi. §. sin autẽ. in ver.
cõsumatis. C. de iu. deli. sed dic qd illa gl. nõ loquitur in. l. corre
ctoria. Similiter dicit Pau. de ca. qd 3 Bar. facit gl. in. l. heres
absens. §. i. in ver. debebit. ff. de iudi. ad illã gl. sed illã ibi repre
hẽdit Bar. ¶ Et addo qd Pet. de anc. in repet. c. canonũ sta
tuta. v. quero statutũ phibet minorẽ de 3stũ. tenet 3rũ qd ẽt tz

Bal. in. l. si arrogator. in pe. col. ff. de adop. per tex. cũ glo. ibi
facientẽ. in. l. i. §. vel maxime. ff. de col. bo. Bar. in. l. vt tantum in
prin. ff. de ser. corru. tenet idẽ qd hic Alb. de ros. in. i. parte statu
torũ. in. q. clxxx. ⁊ idẽ Pe. de anch. ⁊ Imo. in. c. de testi. extra de
test. ⁊ Pau. de ca. in. l. non est nouũ. ff. de legi. mouẽtur per illũ
tex. cũ. l. seq. in ver. similes erũt. ¶ Sed 3 Bar. videtur tenuisse
Ang. in. l. nõ pñt. ff. de legi. per. l. hac cõsultissima. §. ex imperfe
cto. C. de testa. Nam dt ipse si vera esset doct. Bar. sequeret qd
statutũ disponẽs qd testim possit fieri inter liberos corã duob'
testibus requirere videretur qd testes essent masculi ⁊ rogati.
¶ Et tñ contrariũ hr in d. §. ex imperfecto. ergo ⁊c. Puto qd
Bar. bñ dicat per allegata per eum. ⁊ per. l. si quis seruo. cũ glo.
3 sua. C. de fur. † Item qr. l. correctoria. corrigẽs in vno casu extẽ
ditur ad alium qui sub lata significatione poterat cõprehendi
sub casu expresso, vt est gl. elegans in cle. i. in ver. eligatur. cum
ibi no. per Pau. de lea. extra de elec. ⁊ per glo. in auk. minorum
4 debitor. C. q da. tu. poss. ⁊ gl. in auk. vt hij q ob. ⁊c. in pn. † Sed
sublata significatione appe. testamẽti veniũt codicil. vt est gl.
no. in. l. ij. C. cõia de leg. in ver. personales. ergo ⁊c. Similis glo.
est insti. de testa. in prin. ¶ Nec ob. l. fi. cum glo. sua. ff. de regu. ca.
qr tex. hoc ibi expresse disponit qd reg. cato. non hz locũ in no
uis. ll. Et doc. cũ glo. ibi hoc declarãt vez que dicãtur hoc casu
noue leges. ¶ Itẽ inductio Raph. d. l. i. de reg. iur. est expresse
ɔtra. d. l. i. iũctis expositionib' gl. ibi. Ex qbus apparet qd imo
regula est ius. Nõ obst. ẽt. d. §. ex impfecto. qm illud est ideo qr
apparet noua iura voluisse qd ibi valet testim impfectũ ex quo
ius nouũ in hoc expresse disponit qd sit sublata solẽnitas iuris
5 ciuilis. ¶ † Iuxta hoc querit hoc Bar. qd si statuto cauet qd
b in testo sufficiãt quinq; [b] testes an in codicillis possent sufficere
iij. ⁊ dicit qd nõ vt hic per eum quẽ sequit hic Pau. de ca. Idẽ
tenet Pet. de anc. ⁊ Imo. in rub. extra de test. ⁊ Pet. de anc. in
d. c. canonũ sta. v. quero statutũ prohibet ⁊c. Pro hoc optime
facit qd voluit Bar. in. l. illud. post gl. in prin. in v. aliã causam.
C. de sa. san. eccl. per tex. in. l. si quis alterius. ff. de here. insti. Si
autẽ statutũ diceret qd in testamẽto sufficerẽt. iij. testes an simi
liter sufficiãt in codicil. ⁊ do. causa mor. Bal. ⁊ Saly. no. in. l. fi.
C. de test. tenẽt qd sic, ar. l. cũ hic status. §. si vxiles. ff. de dona. in
6 ter virũ. l. si qs. in prin. testamenti. §. miles. ff. tit. §. ¶ † In gl. i. ibi
in multis differt Bal. hic cõcludit qd dona. causa mor. accedat
magis 3ctui qd vltime voluntati quo ad sui ordinationẽ, ⁊ ita
dicit posse intelligi gl. sing. in d. l. ij. in prin. ff. de do. ple. qd patet
primo §. n. eũ: qr donatio fit a psente psenti. l. inter mortis. ff. de
don. causa mor. qd secus est in vltima volũtate. l. cũ pater. §. fur
do. de leg. ij. l. inter vestẽ. in gl. ff. de au. ⁊ arg. leg. item do. causa
mor. requirit traditionẽ vel stipulationẽ. l. mortis cã donatio.
⁊. l. si mor. in fi. ff. de do. causa mor. secus aũt in legatis. ¶ Item
nõ ob. si diceret dona. causa mor. in sui cõfectione requirit. v. te
stes. l. fi. C. de don. cã mor. ergo equiparaf vltime volũtati cũ in
ea ad minus. v. testes requirant. l. fi. §. fi. C. de codic. Et istud te
nebat Ro. in. l. ij. in prin. ff. de verb. obl. qr ad hoc arg. rñdet hic
Imo. qr quãq; videmus qd in 3ctu etiã requirant cot testes vt
patet in. l. fi. C. si cer. pe. in auk. ibi posita in. l. testium. C. de testa.
Sed nõ reperit qd vltima volũtas aliquo casu reqrat pñtiam
7 testi. vel stip. † Ergo ptz qd quo ad ordina. magis equiparat cõ
tractui. ¶ Itẽ dñ incidẽter Bal. hic dt qd don. cã mor. perficit
pacto nudo p gl. sing. in. l. cũ pater. §. meuio. de leg. ij. adde aliã
similẽ gl. sm Imo. hic in. l. ij. C. de in. dot. ⁊ hãc opi. tenet Bar.
in d. §. meuio. ⁊ in. l. i. ff. de do. causa mor. ⁊ Bal. post Cy. in. l. i. C.
de do. causa mor. ⁊ Cy. in. l. fi. eo. tit. ⁊ Bal. in. l. si quidẽ. de act. ⁊
obl. ⁊ in. l. cũ hi. in prin. ff. de trãsa. ⁊ in. l. cũ virũ. C. eo. de fideicõ.
⁊ in. l. executorẽ. in. iij. col. C. de exec. rei iu. ⁊ in auk. ex testamẽto.
in. iij. col. C. de col. ⁊ in. l. i. §. sin aũt aliqd sub' cõditio. C. de cadu.
tollẽ. ⁊ Ang. in. l. si certis annis. C. de pac. ⁊ in. l. cũ ex causa. ff. de
reg. iur. ⁊ ibi dixi anno pterito, ⁊ in sua dispu. inci. asten. miles.
⁊ Imo. in. l. editibus. §. i. ff. de don. Hoc limitat Bal. ibi in d. auk.
ex test. nõ habere locũ in do. causa mor. facta inter patrẽ ⁊ filiũ.
¶ Et licet predicta opi. sit cõis tñ Imo. in. l. cũ ex causa. putat
c in puncto iuris veriorẽ esse opi. qd do. causa mor. nullo modo [c]
perficiatur pacto nudo. Mouetur qr verba. l. si quis argentũ.
§. pe. C. de dona. nõ pñt ad do. causa mor. adaptari per illũ tex.
qui vr loq de dona. exigẽtibus insinuationẽ, sed do. causa mor.
non est huiõi. l. fi. C. de do. causa mor. ergo ⁊c. ¶ Sed sustinẽdo
cõem opi. rñdeo qd ille tex. in. §. pen. exprimit rationes ex qui
bus propter donationẽ factã pacto nudo agitur condi. ex illa
l. que rõnes etiã militãt in do. causa mor. Unde. l. ex orbitãs ex
primens rationẽ extenditur ad casum qui sublata signi. voca
buli ⁊c. vt. ff. dixi in alia. q. Sed sublata signifi. appel. dona. ve
nit donat. causa mortis. vt probat tex. quem ibi ita ponderat
Bart. in. l. vbi ita donatur. ff. de do. causa mor. agitur ⁊c. ⁊ illud
quod dicitur de insinuatione dico qd non ob. quia nõ est verũ
qd ille

a ¶ Codicillari. fa
cit ad. q. an cardi
nales q sm cõsue
tudinem roma. ec
clesie nõ põt testa
ri incõsulto papa
vt voluit Hosti. de
pe. ⁊ remis. ver. cui
cõstitutũ, qd nõ po
terunt codicillari,
qd an sit verũ cogi
ta: qr indistincte nõ
decidit de clerico
⁊ an q nõ põt testa
ri non possit codi
cil. facit tex. cũ gl. 1
in rõne decidẽdi in 2
auk. de trie. ⁊ semis. 3
in. §. i. vbi alleg. glo.
tex. in. l. nã ⁊ si pa
rentibus. ⁊ vide Io.
an. in addi. ad Spe.
in tit. de curatore,
in addi. que incipit
dixit vber. de bob.
b ¶ Quinq; te
stes. vide hic que
posui in addi. bar.
Tho. Diplo.
c ¶ Nullo mõ, adde
qd po. sig. 6 homo.
mediolañ. ñr eius
cõsi. clxxx. circa fi,
dicat qd qñ do. cau.
mor. sit ex volũta
te qr intẽdit fieri i
defectũ testi vel co
dicillo. vt cũ dr si ñ
vz ⁊c. qd ad eius va
liditatẽ reqrit stip
pula. vt. l. licum. ⁊. l. e
ge mor. cã. ⁊. l. sena
tus de do. cã mor.
⁊ subdit qd lz Cy. i
l. i. C. eo. videat te
nere 3rũ p. l. si qs
argẽtũ, qd falsa re
perẽtia ipsi' ⁊ sũia
dictũ qd illa. l. lo
quit de do. iter vir.
⁊ vxor. vt apparet
ibi in tex.

q ille tex. solũ loquat in donatione requirẽte insinuari. sed solũ
ibi dicit qd nihil immutatur de eo qd circa insinua. est statutũ.
8 ¶ † Et similiter si qrat an do. cã mor. quo ad sui cõfirmationẽ
equiparet 3ctui an ultime volũtati Bal. hic. d. q equiparet cõ
tractui, qñ nõ eqrit aditionẽ hereditatis. qr nõ respicit cõfir
mationẽ testamẽti. sz ipsa sola morte ɔfirmat q sec9 in ultima
volũtate. alle. glo. q hoc nõ probat in l. cũ pater. §. mater. in vs.
falcidie. J. ti. i. sed dt singulariter gl. ibi q licet legatũ possit re
pudiari tñ secus est in dona. cau. mor. ⁊ illa glo. nõ est alibi fm
Pau. de ca. ubi. qr ẽt multũ no. ad hoc alle. Bal. in d. l. cũ hi. in
prin. ⁊ Saly. in l. j. C. de secũ. nup. tñ ad ppositũ nřm Ang. hic
alle. gl. fin z. pro opi. Bal. in l. fi. C. fa. erc. sed fm Imo. hic il
la gl. nõ loquit in do. cau. mor. sz in donatione facta a patre fi
lio simplr. sed posset dici q imo illa glo. hoc probat: qr dona
tio facta a patre filio cõfirmatur silentio, ⁊ morte donantis si
cut dona. causa mor. l. antepen. ff. de dona inter virũ ⁊ uxo. iuncta l. fi
causa mor. res cũ l. seq. de dona. cã mor. Unde videamus q do
natio inter vi. ⁊ uxo. que morte, ⁊ silentio donantis cõfirmatur
ut. d. l. antepe. nõ requirit ad sui cõfirmationem aditionẽ here
ditatis donãtis ut est tex. in l. j. C. de dona. inter vi. ⁊ uxo. Bar.
in l. sequens qd. de leg. ij. Et de dona. causa mor. q nõ requirat
adi. dt Imo. q alle. pro hoc gl. sing. in l. post legatũ. §. penult. J.
de his qb. ut indig. sed Bal. in l. ⁊ si mortis. C. ad l. fal. alle. ad
hoc gl. in l. etiã in vers. affirmari. de inof. test. Et hãc opinionẽ
videt tenere Bar. in l. cũ mortis. J. de do. cau. mor. in fi. ⁊ Bar.
in l. qui rome. §. flamus an fi. J. de verb. obli. Hoc idem sequitur
Bal. in l. ij. C. quibus ees indica. nõ nocet. ⁊ in l. cum quis. ff. de
condi. ob causam. ⁊ Saly. in l. fi. C. de pac. ⁊ Ang. in sua dispu.
inci. assensis miles. in v. char. ⁊ Bal. in l. cum virum. C. de fidei
commis. Imo. satis plene in l. fi. de donat. cau. mor. ⁊ l. sequens
questio. tit. j. que opi satis videtur probari in d. l. post legatũ. §.
pe. benefacit q no. Bar. in l. iij. in prin. J. de leg. prestan. Hoc tñ
limit et singulariter Bal. in d. l. si mortis. C. ad l. fal. habere locũ in
dona. que fit a presente presenti, ⁊ que nõ poterat valere nisi ut do.
causa mor. stricte sumpta. sed si do. causa mor. esset facta absen
ti hoc modo dona. cau. mor. transit in vim fideicõmissi. l. miles
ad sororẽ. in prin. ff. tit. ij. ⁊ l. cum pater. §. do. eo. tit. ⁊ hoc casu re
quiritur q cõfirmetur per aditio. hereditatis tanqñ legatum
infra. l. si nemo. ff. de testa. tut. ⁊ l. qui filio. §. j. cum si. ff. de here.
9 insti. ¶ † Et iuxta hoc subdebat. hic Ang. qd licet regulariter
do. cau. mor. p penitentiã revocet. l. nõ omnis. ff. si cer. pe. Tñ si
donãs sine herede decedat nõ poterit donatio revocari p pe
nitentiam donãtis viventis alleg. l. j. cũ ibi no. in glo. J. qui sine
m. inn. ad lib. perve. qd est mentis tenendũ, ⁊ idem dicit Ang. in
dicta disputatione inci. assẽsis miles in. nõ. car. ⁊ Ang. ⁊ Imo.
in l. circa. §. fi. ad l. fal. ⁊ in d. §. flamus. Ubi dicit Ang. hoc esse
dictũ inauditũ, ⁊ est ratio qr non est qui revocationẽ donatio
nis obiiciat postq̃ nullus heres, hoc dictũ semper mihi visum
est mirabile. Puto tñ illud verum qñ processum erat ad tradi
tionẽ ipsius rei donate cã mor. Alias si sola stipulatio interve
nisset nõ video qua actione donatarius q nullũ ius hz ad rem
donatã agere possit: ut dixi in d. §. flamus. in antepe. ⁊ ulti. col.
¶ Itẽ an quo ad sui efficaciã don. causa mor. equiparet 3ctui
potius q̃ ultime volũtati. Quia nõ reperitur q pro tali dona
tione cõpetat hypothecaria nec actio personalis ex testamẽto
directa vel utilis. Sed orit actio ex stipulatu si intervenit stipu
latio. Alias si facta est pacto nudo tũc oritur actio que dicitur
condictio ex l. si quis argentũ. sed si facta esset absenti: quia tũc
posset valere ut legatum vel fideicõmissum, adeo tunc haberet
locũ utilis actio ex testamẽto put in legato facto in codicillis
iuxta no. in l. ij. C. cõia de le. vel ẽt qñ facta esset in testamẽto ut
declarat Bar. i l. j. J. de do. cã mor. ¶ Quid aũt in actione reali
certe pro ea cõpetit rei vendi. sicut pro legato fm Bal. hic per
tex. cũ glo. sua in l. j. an fi. cum l. sequen. ff. de pub ¶ Circa istud
licet Mod. hic nihil addant tñ dixit Imo. an. l. ex hac scriptu
ra. J. de dona. q licet aliquid alleg. tex. sing. in d. l. j. in fi. cũ seq.
q trãseat dominium in do. causa mor. sicut in legato. Tamen
putat hoc esse verũ qñ donat. poterat valere in vim legati vel
fideicõmissi. Sed ubi nõ posset valere nisi in vim donat. causa
mor. ut qñ donatur a filiofa. qui testari nõ potest dicit se nõ pu
tare invenisse iure cautũ q trãseat dñium absq; traditione: qñ
in dona. causa mor. presentia requirit, ⁊ traditio vel stipulatio.
l. inter mortis. ⁊ l. senatus. §. fi. J. de don. causa mor. ⁊ licet Imo.
non dicat illa non fuerunt verba sua, sed fuerunt verba Bal. in
l. licet. C. de pac. ⁊ qd in do. causa mor. trãseat dñium sicut in le
gato tenuit expresse Bal. in l. cũ hi. in prin. ff. de trãsac. Bal. tñ
in l. si mortis. C. ad l. fal. dicit q cõtra hoc facit. Quia pro do
na. facta pacto nudo datur cõdictio ex l. si quis argentũ. §. pen.
C. de dona. Cõdictio vero datur ad dare. ergo videt q dñiũ nõ
sit translatũ, ergo ⁊c. unde dicit ipse puto respondendũ per l. j.
de dona. que sub modo quã ego indigi. ff. l. progl. versus si. ⁊ q
transeat dñium tenuit etiã Bal. in l. ij. C. si quis alteri vel sibi. ⁊
Saly. in l. traditionibus. in vj. oppo. C. de pac. ⁊ Ang. in l. ⁊ ti
tio. J. de fur. ⁊ Imo. q est sibi 3trarius in l. j. J. de dona. causa mor. ⁊
illud puto verius per d. l. j. in fi. cũ l. seq. ubi ppne ⁊ stricte accu
pit don. causa mor. patet dũ ibi tex. dt ut puta legatũ l. mortis
causa do. ⁊c. ¶ Hoc tñ limitat Ang. in auf. de her. ⁊ fal. in pri.
pcedere in expressa do. cã mor. secus in tacita exempli in do. fa
cta inter vi. ⁊ uxo. vel a patre filio in ptãte q confirmanf morte
viri vel parẽtis que tamẽ non operatur trãslationem dñii post
mortẽ donantis cum requirat tacitã vel expressam traditionẽ
l. papi. ff. de dona. inter virum. l. ij. si quis alte. vel sibi. no. glo. in
l. ij. C. de dote cau. nõ numera. ¶ In alia ẽt don. causa mor. ac
cedit ultime volũtati potius q̃ 3ctui. J. quo ad ius accrescẽdi. l.
j. §. fi. iunctis precedẽtibus. C. de cad. tol. ubi tex. est reputatus
sing. fm Imo. hic. Secus in 3ctibus in quibus nõ habet locũ
ius accrescẽdi, ut l. si mihi ⁊ titio. J. de verb. ob. ¶ Itẽ in alio qr
mulier nubẽs. J. tẽpus luctus sicut nõ potest ab extraneo cape
re in ultima volũtate ita p don. causa mor. Licet secus sit inter
vivos. l. j. cũ gl. an ver. donationẽ. C. de secun. nup. ubi Ral. pon
derat similẽ glo. esse in l. cũ hi. in prin. ff. de transac. ¶ Item in
alio qr sicut in ultimis volũtatibus impossibilis cõditio vitiat
nõ autẽ vitiat. l. j. de ɔdi. insti. ita est in do. causa mor. tex. est in
l. ij. sub cõdi. §. hoc edictũ. cũ seq. ff. de cõdi. insti. quẽ ad hoc re
putat sing. Imo. in d. l. illud. in pri. J. de do. causa mor. ⁊ Bal. ⁊
Imo. in l. j. ff. de cõdi. insti. ⁊ Pet. de anch. ⁊ Imo. in l. impossi
bilis. J. de verb. ob. Secus aũt videmus in 3ctu. l. impossibilis ⁊
10 l. nõ solũ. J. de act. ⁊ ob. ¶ † Item in alio qr si res donata volũ
tarie per donantẽ postea alienetur dicit revocata donatio ita
dicit tex. in l. stichũ qui meus erit. J. eo. q dictũ est aureum fm
Bal. ibi. Hoc idem voluit Io. fab. insti. de leg. §. item rescripse
rũt. facit l. marcellus. §. j. ⁊ l. illud. in pri. J. de do. causa mor. Itẽ
sicut rõne etatis qs non põt testari, ita nec mortis cã donare
fm Imo. hic allegantẽ tex. quẽ reputat sing. in l. j. ff. de tu. ⁊ ca.
dist. ¶ Item sicut rõne defectus cõsensus qr testari nõ potest,
ita nec mortis cã donare. l. discretis. C. qui testa. fac. pos. Adde
no. per gl. fi. in c. q̃q̃. de usur. in vj. ⁊ q hr in l. j. C. de secũ. nup.
11 ¶ † Et hoc posset adduci ad q. quã ponit Io. and. in d. c. q̃q̃.
in novel. an usurari9 possit donare cau. mor. remitte me ad p
allegata, ⁊ ad Ang. in dicta dispu. incip. assensis miles. in. nõ.
char. ⁊ ad Imo. in l. si vero. §. de viro. in. xv. col. sol. mat. ¶ Alii
casus in quibus equiparãtur ultime voluntati magis q̃ con
tractui ponunt per gl. in §. j. insti. de dona. ⁊ per glo. in l. ij. J. de
do. causa mor. ⁊ per Bal. ⁊ Imo. in l. j. ff. de testa. ⁊ Bal. in d. l.
cum hi. ff. de trans. ⁊ per Bal. in l. fi. an ulti. col. C. de fideicõ. per a
12 Pe. de anc. ⁊ Imo. extra de testa. in rub. † Et ista faciũt an sta
tutũ loquẽs de ultima volũtate, seu testamẽto habeat locũ in
don. cau. mor. Bal. no. in l. hac cõsultissima. C. qui test. fac. pos.
quẽ ibi sequit simpliciter Fulg. tenet q nõ qr do. causa mor. nõ
est p oia ult. volũtas. ergo ⁊c. in l. pcipimus. in fi. C. de app. In
3trarium ut decisio Bal. in l. fi. C. de test. Et ibi idẽ tenet Sal. dũ
dixit q si statutũ disponat q testamẽtũ possit fieri corã trib9 po
terit simpliciter fieri don. cã mor. corã tribus tñ testibus. p tex.
in l. cũ hic status. §. si miles. ff. de don. inter vi. ⁊ per l. si quis. in
prin. testa. §. j. J. tit. j. Tu dicas nõ pcedere dictũ Bal. qñ nõ est
eadẽ ratio ut erat in sua q. sed ubi in donatione ut faveat cau
se testãdi tũc bene cõprehenderet do. causa mor. p d. §. si miles.
⁊ pro dictis Bal. in d. l. hac cõsultissima. bene facit glo. sing. in
l. ij. J. de dote prele. q vult q quo ad ordina. do. causa mor. equi
paratur cõtractui. ⁊ cum d. Bal. transit Fulg. Et ad hoc vide
Alb. de ro. in j. parte statutorũ q. clxxx. incip. sed pone statu. lo
qui de 3ctu an extendat ad do. causa mor. In hoc vide Pe. de b
anch. in cõsi. cclxxvj. inci. In Christi noie dubiũ in hac. q. facti
13 mixtura ⁊c. † concludentẽ q statutũ disponens mulierem non
posse 3here nisi interveniat consensus duorũ propinquorũ hz
a locũ in muliere donãte causa mor. qñ istud statutũ a loquitur
de do. causa mor. Pro hoc adducit qr dispo. in simplici trahit
ad mixtum qñ mixtũ magis participat de illo simplici de quo
disponit. l. querit. ff. de stat. ho. Et hoc puto verũ, licet Ro. in
l. ij. in prin. de verb. ob. 3trarium tenuerit qr fm eum ut qd do. cau
sa mor. quo ad ordinationẽ equiparetur ultime volũtati: quia
in ea quinq; testes requirunt. Sed ad hoc respõdi. ff. circa pnc.
14 glo. ¶ † Ex predictis põt inferri. pater dat filio licentiã conde
re ultimã volũtatem ad pias causas, an filius poterit donare
cã mor. vel pone qd pater dixit si nõ valet iure testamẽti volo
q valeat iure ultime volũtatis, an si non valet ut testamẽtum
b puta qr est filiusfa. an tũc valebit ut dona. causa mort. b de hoc
vide per Bal. in l. j. C. de sacrosanc. eccles. ⁊ in l. eam quam. cir
ca. vi. col. C. de fideicommis. ⁊ in l. senium. post Cyn. C. qui testa.
face. poss. per Joannem Andrean addit. Specu. in titu. de in

a ¶ Statutum. An autẽ istud sta
tutum valeat: vide
plene per Jasã. in l.
stipulatio hoc mo
do cõcepta. in. j. co
lum. de verb. obli.
Bar. Soci. in l. pa
ctũ q dotali. in fi.
C. de pac. Pe. cor.
in consi. clviij. in. ij.
vol. inci. licet. ⁊ vi
de Alex. in l. j. i. ij.
colũ. C. unde vir ⁊
uxor. ⁊ i. l. ex facto.
in. iij. col. ff. de vul.
⁊ pup. Tho. Dip.
b ¶ Don. cau. mor.
vid. do. sing. de ho
mo. q̃sl. xxix. ici. fa
ctũ sic se hz quidã
aroldus ⁊ an pa
ter don. cã mor. fa
ctã p filiũ cũ eius
cõsensu possit illã
pria ductus revo
care vide Ancha.
consi. clxxx.

stru.edi.§.cōpendiose.ver.qd si filiusfa.& per Ang.& Imo.in.l. qui in ptāte.ff.de test.p Imo.in.l.tā is.ff.de do.cā mor.& ad p̄dicta vide Ang.i.l.si ita scriptū.ff.de lib.& posth.¶ †Ultimo
15 ex predictis infert ad illud q sub dubio dixit Bal.in.c.i.§.itē sacramēta.in.vi.col.de pace iura.firmā.ubi dicit q licet in ultima voluntate cōdita ab adulto minore.xxv.an.non requiritur iuramētū eius sicut nec autoritas curatoris in.d.l.aurelio.§.casus.ff.de lib.le. Forte tñ aliud erit in dona.cā mor.q requirat sacramentū iuxta aut.sacramēta puberū.C.si aduer.vē.nihil allegat. Sed potestis allegare q istud deciditur ex predictis qm cū dona.causa mor.quo ad sui ordinationē magis accedat contractui ut dicit glo.in.d.l.ij.de dote prele.merito dicamus q in ordinatione ipsius donationis requiratur iuramentum,& alia solennitas requisita in contractu.& predicti articuli sunt utiles & quotidiani,& non tacti in multis locis.

¶ Non probetur. Soci. hic dicit q in consulendo nec indicando est recedendum ab opin. Bald. & Paul. de ca. de quo hic per eum vide que respondit ad moti ua. d. Alex.

1 ¶ Si in legato exprimatur cōditio que inerat non per hoc redditur conditionale.
2 Conditio aliquando habetur pro non conditionale.
3 Quo ad impediendum natiuitatem actionis & obligationis, conditio etiam tacita impedit.
4 Expressio eius q tacite inest nihil operatur.
5 Uerba testatōris in dubio intelligunt scđm mētē legis vel statu.
6 Cōditio expressa aliter q tacite insit facit legatū cōditionale.
7 An verba quisquis heres erit legata prestet habeāt vim clausule codicillaris.
8 Dictio quisquis requirit saltem numerum.
9 Ubi in testamēto est clausula codicillaris.s.si non valet &c.tūc conditio expressa per illa verba quisquis mihi heres erit legata prestet reddit legata conditionalia.
10 Ante aditionem acquiritur dominium ficte.
11 Quando legatum est purū incontinenti debetur quo ad obligationem,sed quando exprimitur q presenti die debeatur tūc censetur exprimi quo ad solutionem.
12 Si arbiter cōdemnauit.T.in.x.& expressit tempus legale, an si non soluit.i.dictum tempus possit mora purgari.
13 De societate inter duos de hereditate legitima.

1 Ec verba. †Si in legato exprimat cōditio q̄ de iure tacite inerat
2 legatū cōdōnale nō reddit.h.d.¶ †No.cōditionē p nō cōditione hri simile.l.x.dist.multi.s.qn inerat a lege,nā cū legata nō debeant hereditate nō adita.l.eā q̄.C.de fideicō.l.si nemo.ff.de test.tu.etiā qn legata deberent ab intest.qi requirit q per venientes ab intest.hereditas sit adita ut not.in gl.l.q filio.§.i.in v.codicillis.ff.de here.insti.quā ad hoc reputat sing.Bal.in aut.ex causa.C.de lib.prete.in.x.col.ver.x.opp.Nā si filius &c. Et intelligi dz hāc cōditionē nō reddere legatū cōdōnale.s.quo ad hoc nō impediat legati trāsmissio decedēte legatario pendēte cōditione.l.si titio.§.i.olle.in gl.& l.cō
3 ditiones q̄ extrinsecus.& ibi no.ff.de cōdi.& demō.†Sed quo ad impediēdū natiuitatē actionis & oblig.cōditio tacita impedit sicut expssa ut est glo.reputata sing.in.l.itē qr.in prin.in v.petitur.ff.de pac.ad cuius glo.intellectū limitationē vide no.per Bar.& Bal.in.l.iij.C.de arbi.& per Cy.in.l.si ex cautione.& ibi Bal.in.viij.q.C.de nō nu.pe.& Bal.in.l.i.ad fi.princ.C.de cad.
4 tol.¶ †Scdo no.& semp ad hoc allegat ista.l.q expressio eius q tacite inest nil operat, q est verū nisi testōr vellet q talis expressio faceret actū vere cōditionalē ut est tex.in.l.in cōditionalibus.§.i.ff.de cō.& de.q ad hoc nō est alibi fm Bal.in.d.l.i.in fi.princ.C.de cad.tol.& subdit ibi no.Bal.q satis diceretur cōstare voluisse testatorē talē expssionē valere,& reddere actū cōditionalē ut si in terminis nrē.l.dixisset testator titio.x.lego cū hac cōditione si seius hereditatē meā adierit, & hic opat virtus illorū.s.sub hac cōditione q dictū simplr sequit Pau.de ca.hic in lect.bono.reput.is hoc esse no. Sed ipsemet in lec.padua.refert Bar.velle in.l.i.q dicat testatorē cōstare voluisse facere legatū cōdōnale qn dirigit vba ad legatariū dicēdo lego titio.c.si heres meus hereditatē adierit secus si ad grauatū ut si dicat grauo heredem si ipse hereditatem adibit qd det titio.c.& dicit Pau.de ca.q illud esset sin.ad limitationē huius.l.cū si.si eēt verū. Sed sibi nō placet hec dīra ad quē vba dirigant qr l.nō probatur.vñ utroq casu putat legatū esse purū nisi adiiciant illa vba.s.sub hac cōditione &c.bal.in.d.l.i.in lec.mea dicit solū prout primo retuli. Tñ ꝯ illud dictū facit qr illa vba.s.sub ea cōditione nō reddūt illū actū cōditionale qui de sui natura seu ex aliis vbis nō erat cōditionalis:sed alterius nature puta modalis.l.meuia.ff.de manu.testa.l.ij.§.fi. ff.de donat.que sura ad hoc alleg.Bar.in.l.quibus diebus.§.fi.circa fi.pen.col.ff.de cō.di.& demon. Preterea in.l.ea conditione.& ibi ponderat eam Saly.C.de rescin.vend.in.l.quoniā.secundū Bal.ibi.C.de rer.permuta.not.glo.in.c.verum.de condi.appo.& aliquid per

Io.an.in addi.Spe.in ti.de instr.edi.§.nūc vero.aliq̄ in ultima col.& p Bar.in.l.nihil.ff.de cōdi.cū eman.lib.& p Bal.in.l.cū res.C.de dona.pro hoc facit:qr in pposito nro hec vba sub ea cōditione satis vrit posse verificari ex eo solo q ista cōditio q̄ tacite erat,hr pro cōditione quo ad impediēdā natiuitatē obli
5 gationis ut dixi.ff. Pro hoc ēt facit †qr vba testōris in dubio intelligunt fm mentē statuti vel legis,ut colligit ex no.p glo.& Bal.in.l.gallus.§.i.ff.de lib.& posth.& per Bar.in.l.heredes mei.§.cum ita.ff.ad trebel.& Bal.in.l.precibus.in.xvij.col.C.de impu.alleg.l.si duo.ff.de acqui.her. Pro hoc etiā ultra predicta facit id qd statim dicā super gl.ij. Magna tñ est autoritas Bal.approbata p Pau.de ca.hic. Ideo dictū eius no.quamuis
a nō probetur[a] in.d.l.in cōditionibus.¶ †In gl.ij.ibi.l.si titio.
6 in fi.&c.¶ Aduerte qr ille tex.videt aliq̄ mō obstare ad materiā nostre.l.dū ibi hr q si testōr dixerit si titius hereditatē meā adierit.s.dies.c.meuio.c.dato.tale legatū nō est cōditionale,sed in diē & tñ ibi videtur q talis cōditio adeūdi sit aliter expressa q̄ tacite inesset per illa verba.s.c.dies.ergo deberet reddi cōditionale legatū:qr cōditio expssa aliter q̄ tacita insit, facit legatum cōditionale.l.si ita legatū.§.illi si vollet.ff.eo.& hic plene p Bar.¶ Sed rñde fm Nico.de neapo.in.d.l.si titio.q illa vba s.c.dies debent referri ad prestationē legati non ad conditionem adeundi,& idē dicit Pau.de ca.hic in lect.bono.Nico.de neap.de eo mentionem nō facit.¶ Et subdit Pau.de cast.qd ita presumitur q illa verba.s.c.dies in dubio referātur ad legatum tantū,& sic reddat magis in diem q̄ sub cōditione, p illū tex.q reputat no.& no.hoc qr fm istum intellectū sibi erit tex.q ubi dubitatur quō expressum debeat intelligi.s.an eo modo quo tacite inerat a.l.an vero aliter potius debet intelligi fuisse expsse eo modo quo inerat tacite pro quo alibi Bal.in.l.i.§.videamus.C.de rei uxo.ac.alle.gl.in.l.post dotē.in gl.mag.in.ij.sol.ff.sol.ma.bene faciūt no.p Bar.in.l.uxorē.§.testamēto.el.ij.
7 per illū tex.ff.ti.ij.& in.l.Caius.ff.sol.ma.¶ †Extra gl.adde dictio p Bar.hic primo inquātū circa ꝯrtū.l.in cōditionib[9] voluit qd illa vba prolata in testō quisqs mihi heres erit talia legata pstet,nō hnt vim clausule codicillaris, & sic p illa verba intelligunt grauati venientes ab intestato ad legata sed solū scripti in testamēto.¶ Adde q idē tenet ipse in.l.si qs cū nullū in prin.ff.ti.i.& idē tz Bal.& Ang.ibi.& Iac.de are.Nic.de neapo.& Imo.Raph.& Pau.de cast.in.l.ex duobus.§.i.ff.de vulg.& pup.¶ Sed ꝯtrium tz gl.in.d.l.ex duob[9].§.i.in v.s.pris.quā ibi sequit Bar.& Bal.& nō est alibi fm Bal.ibi & illā gl.etiā sing.sequit Ang.in.l.i.ff.ti.i.Pau.de ca.in.l.cum quā.C.de fideicō. ¶ Tñ prima opi.est magis cōis & verior & maxime p.l.si testō.cū gl.ff.si qs omnī.cau.test.in gl.i.& etiā p.l.si plures.ff.de leg.iij.ubi illa verba quisqs mihi heres erit &c.equipollēt illis verbis heres meus dato,per que ultima verba nō intelligūtur repetita legata a venientibus ab intestato, per ea que hnt in.d.l.cum quā.& pro ista opi.vr etiā esse gl.ij.in.d.l.eā quā.gl.i.in.l.q̄ cōditio.in prin.ff.de cōdi.& demō.¶ Posset tñ saluari opi.ꝯria qñ
8 unus tñ esset heres scriptus in testō. †Quia illa dictio quisquis,requirit saltē numerū duorū per Imo.Raph.& Pau.de ca.ita tenētes in.d.l.ex duob[9].& licet ipse nō dicat fuerūt vba Iac.de are.Bal.& Ang.in.d.l.si quis cum nullū.in prin.dic ut ibi ubi pro hoc alle.in arg.l.fi.ff.ad treb.nisi testator dixisset qs quis ex suprascriptis:qr nō refert ad venientes ab intestato ar.l.i.ff.de his que in testa.de.& tenet Imo.in.d.l.ex duobus. Itē adde qr ex dictis Bar.circa ꝯrium,in.d.l.cōditionibus.habetur q si aliquo casu cōtingere possit legata valere & deberi absq eo q heres institutus adeat hereditatē ex testamento tūc habeat locū iste tex.cū si. Si talia legata hēditate nō adita ex testamēto deberētur ex dispōne.l.& nō ex dispōne testōris:ut i ptz qñ legata debent ex edicto.l.si qs omni.cau.testa.& hic latius p eum. Adde q in ꝯrium vr esse decisio Bal.in aut.ex cā.C.de lib.prete.in.xv.col.vers.uij.opp.ubi dixi q si in testō esset filius preteritus,& alia psona esset heres instituta ab ea essent legata relicta sub condi.de qua hic in tex.nō deberentur a filio preterito succedente ab intestato legata vitiato testamento quo ad institutionē q̄uis si nō fuisset adiecta illa cōditio si heres adibit hereditatem legata essent prestāda a preterito,ut.d.aut.ex causa.& dicit Bal.q hoc casu nō habet locū ista lex,& est ratio:qr ppter dispositionē illius aut ista cōditio.si scriptus hereditatē adibit non inerat de necessitate in legatis per illā aut.sed puto dictū Bal.nō esse verum per rationes Bar.hic ad quas
9 nō videt Bal.aduertisse.¶ †Itē inquantū Bar.hic circa eādē opp.cōcludit q ubi in testō esset adiecta clausula codicillaris.s.si nō valet vel valebit iure testamēti &c. tunc conditio expressa per illa verba quisquis mihi heres erit talia legata prestet &c.reddit legata cōditionalia:quia etiam ex mente defuncti hereditate ex testamēto non adita poterant deberi,& sic tacite non

cite non inerat de necessitate cōditio prout expressa erat, adde q Raph.cu.hic dicit q licet non reperiat aliquē reprobantē Bar. Tamen sm se. Bar.nō bene dicit qr adijcit clausula codicillaris censetur bis esse adiecta illa cōditio ad eun.sci.semel in testamēto.ꝛ semel in codicillis in qbus intelligit esse repetita illa cōditio cum legatis.l.ex ea.in fi.cum ibi no.ff.de test. Et sic cum legata in codicillis de iure non debeantur nisi hereditate ab intestato adita, vt dixi in prin.videt q sit expssa cōditio ꝛ in testamēto,ꝛ in codicillis prout inerat de iure. Adde quod opi.Bar.videtur posse sustineri:qr si cōsideramus dicta verba cōditionalia apposita in testamēto si qs mihi heres erit talia legata prestet.intelligunt si quia mihi heres erit scilicet ex testamēto.d.l.si in testamēto.cū gl.ꝛ cōcordantib.ff.alle.cōstat aūt q ista legata in testamēto relicta prit p clausulā codicillarē deberi ex volūtate defuncti etiam dato q nullus sit heres ex testamēto.ergo apparet q ista cōditio nō est expssa prout tacite inerat de necessitate. Similiter si cōsideramus prout in codicillis intelligitur repetita dicta cōditio.scilicet si quis mihi heres erit intelligit ab intestato re scilicet deducta ad causam codicillorū.d.l.si quis cū annibi.in prin.seu repudiata hereditate ex testā.d.l.eā quā.ꝛ similiter illa cōditio in codicillis nō intelligit expressa prout tacite inerat de necessitate:qr legata poterāt deberi hereditate adita ex testamēto.ꝛ p hoc facit in ratione sin.l.hmōi.ff.qn dies leg.ced. Bñ puto q si tpe cōditi testamēti certū erat testamentū posse valere iure testamēti,ꝛ sic legata nō posse deberi nisi p heredes ab intestato illa cōditio q censet repetita in codicillis videt tūc expssa prout tacite de necessitate inerat.ideo legata nō sunt cōditionalia,ꝛ illa cōditio seu clausula si iure testamēti nō vz ꝛc.cū de pñti sit certa nō hz

a vim alicuius cōditionis,sed perinde est ac si tūc codicilli[a] facti essent.arg.l.cum ad pñs.cū.l.seq.ff.si cer.pet. Jmo.hic videt limitare dictā doctrinā Bar.dicēs q si testator instituit titiū ꝛ seyum.ꝛ titium tantū onere legati grauauit iubens eum dare Caio decem si titius hereditatē adierit hoc enim casu,sicut qñ nō est adiecta clausula codicillaris legatū nō cēsetur.d.l.in cōditionibus.§.i.ita dicit qd forte esset in casu predicto.lz clausula codicillaris sit apposita,legatū nō erit cōditionale:qr ex quo ipse titius est personaliter grauatus vr semp expressa conditio que tacite inerat,ꝛ cū hac limitatione putat intelligendū esse dictū Bar.hic. Facit licet nō alleget id qd habetur in.l.celsus. alias incipit pater.§.q aliquis.ꝛ.§.fi.ff.tit.i. Tamē ista limitatio nō videtur iure probari:qr licet sit verū qd legatū iniunctū nominatim vni heredi nō possit deberi ab alio herede, cui etiam portio grauati accrescit,vt.d.l.celsus.tñ illa.l.cum nō si.loquitur quādo est adiecta clausula codicillaris p quā quilibet venies ab intestato intelligat grauatus ad legata.l.ex testamēto.cum gl.C.de fideicō.l.quia autē.cum gl.in ver.fuerit derelicta.ff.si qs omis.cau.test. ¶ Jtē adde circa responsionē traditam p Bar.hic ad.l.aij.§.filius.ff.de lib.ꝛ posthu.que fuit rñsio Pet.ꝛ Cyn.in.l.si arrogator.ff.de adopt.ꝛ Cyn.in.d.§.filius.ꝛ fuit de mēte gl.fi.in.l.si quis sempronij.ff.de here.insti. Quod tñ in 3nam facit:qr etiā legatū purū hz aliquos effectus ante

10 aditā hereditatē,ꝛ aliquos post.† Nam ante aditionē acquiritur dñium ficte a tēpore mortis testatoris, ꝛ etiā cedit dies legati quo ad transmissionē.l.a titio.ff.de fur.aūcta.l.i.§.cum igitur.cū gl.C.de cad.tol.ꝛ ibi plene no. Post aditionē vero habet effectū qd acquiritur, tunc dñium vere, ꝛ actio personalis nascitur 3 heredē.l.si tibi homo.§.cū seruus.in prin.ff.eo.ꝛ not. glo.magistra in.d.§.cū igitur.quā sing.reputat Bal.in.l.fin.in prin.C.de test.ma. Ergo videt qd cōditio de qua hic in tex.expressis effectibus q precedūt aditionē sit facta aliter quā tacite inesset,ꝛ per cōsequens expressio deberet operari ac si tacite non inesset.iuxta.l.titia.ff.ad.l.fal.sm doctrinā omnium. Rapha.hic sentit istud cōtrarium, ꝛ videt qd ista verba de qbus in hac.l.fuerūt prolata.cum hac cōditione aliter qd ista cōditio inerat tacite eo modo quo prolata est.s.quo ad petitionē, ꝛ effectū,nam verba.l.erant.qd heres det si adibit hereditatē.ꝛ ita est qd aliter nō debeat legatū dari p heredē nisi adita hereditate. Ex qua solutione videt inferri limitatio no.ad istū tex. scilicet qd si testator dixerit si hereditatē meā adierit titius heres meus lego.x.sempronio qd tale legatum erit cōditionale, adeo q nō transmitteret ad heredes legatarij decedētis ante aditā hereditatē,nec vr posse dici qd ista.l.pcedat qñ esset legatū factū per.d.verba scilicet si heres adierit lego sempronio. quasi ista verba interpretari debeant esse adiecta ad cōsecutionem effectualē nō ad substātiam legati:qr istud est 3 tex.in.l.si ita.§.alit.ff.eo.ꝛ doct.in.l.aliqñ.ff.de cōd.ꝛ demō.nā si ibi sentiretur conditio adiecta tantū ad effectualē execu.non redderetur conditionalis,qr tacite inesset illa cōditio.ꝛ pro ista limitatione,ꝛ intellectu ad istū tex.facit expositio gl.i.ꝛ.ij. Et ita etiam

debet intelligi tex.in.d.l.si titio.§.fi.in ver.legē.nec predictis ob.l.muto.§.sub cōdicione.ver.hāc aūt.ff.de tu.vbi pbat q cōdi.adiecta datiōi tutele vr adiecta executioni,ꝛ nō substātie:qr ride sm Bal.in.l.i.de cōdi.ꝛ de.circa.j.vel.§.co.ꝛ sm Jmo.in.l.centesimis.§.si.de ver.obl.illud ideo est:qr si intelligeret esse adiecta cōditio datio tutele ab initio redderet nulla p.d.§.sub cōditione in prin.posset etiā rñderi q quo ad illū effectū acquisitionis dñij ficte.ff.relatum. q illa acquisitio facta nō procedit nisi ab aditione que trahit retro a tpe mortis testatoris.l.heres quig.ff.de acqui.her. ¶ Jtē circa respōsionem datā hic per Bar.ad.l.talis scriptura.ff.eo.dum dicit, q ibi ex volūtate inerat tacite non aūt ex necessitate prout est de mēte.Cy.in.d.l.si arrogator.ꝛ Bar.in.l.re coniunctum.in.v.oppo.ff.ti.ij.adde Bar.in.l.centurio.in.iiij.col.de vulg.ꝛ pup. ¶ Et adde q cōtra illam responsionem videt tex.in.l.non recte.C.de fideiu.ppterea forte Bal. ꝛ Jmo.in.l.si in diem.ff.de condi.ꝛ demon.§.j.responderunt ad

11 d.l.talis. † q qñ legatū purū relinquitur debetur pñti die quo ad obligationē,sed qñ exprimit q pñti die debeatur, prout fuit in casu.d.l.talis.cū gl.tūc vr exprimi quo ad effectū solutionis ideo ad aliud exprimit q inesset arg.l.liber homo.§.decē. cum ibi no.in.§.prime p doc.ff.de ver.ob.qd no. Quia sentit Bal.q in casu isto non sit danda alia dilatio ad soluendum.que bene datur,ꝛ no.in.l.qd dicimus.ff.de solu. Aliam respōsionem possēs colligere ex no.per Jmo.hic,sed precedens tutior vr. Et ex dictis p Jmo.hic habes ēt aliā so.ad 3trariū formatū per Bar. de.d.l.precibus.C.de impub.vltra so.datam per Bar. Uerum qr so.data per Jmo.vr satis inuoluta ēt qr so.data per Bar.loquit in dispositiōe tacita, q inerat ex interpretatiōe legis interpretantis volūtatem testatoris iuxta.l.iam hoc iure.ff.de vul.ꝛ pu.ita loquit illud qd habet in.d.l.precibus.iuncta.l.fi.C.de insti.ꝛ substi.sub condi.fa.vbi expressa pupillaris excludit matrē, lz tacita pupillaris cōprehensa in vulgari nō excludat,sed ista.l.loquit in cōditione que inerat de necessitate, nō sic in.d.l.precibus.nec.d.l.precibus.obstat et qd habet in.d.l.nō recte.qr id qd habet in.d.l.nō recte loquit in eo q tacite inerat ex natura actus: nam ex quo fideiussor accedit principali obligationi que inerat insolidum.tacite actū videt q obliget fideiussor insolidū ex natura illius obligationis que accessit:qr ex natura accessorij est sequi pncipale.l.cum principalis.de re.iu. Sed tacita pupillaris nō venit ex natura vulgaris expresse:naz verba vnius sunt cōtra verba alterius.d.l.iam hoc iure.de vulg.ꝛ pu.

12 reliqua cōtraria sunt planiora. ¶ † Jtē inducit per Bar.ad.q.si arbiter in quē fuit sub pena cōpromissum cōdemnauit titium ad soluendum.x.ꝛ expressit terminum dilationis legalis datum ad soluendum an si nō soluit.s.terminū legalē possit mora purgari.ꝛ tenet Bar.q nō, secus tñ dicit esse in snia iudicis vt hic p eū sequentē opi.Pe.ꝛ Cy.in.d.l.si arrogator. ꝛ ibi ēt aliquid per Bar.in fi.ꝛ hāc opi.dicit Rap.cu.hic.esse veram ꝛ rigorosam. Sed cōtrariū tz Ja.de are.And.de piss,ꝛ Bal.hic volētes ēt q in sentētia arbitri in casu pdicto possit mora purgari. per id qd in simili dicit gl.in.c.i.de cōsti.in.vi.dum voluit gl.q statutū disponēs idē qd ius cōe dicatur esse ius cōmune vt hic per Bal.plenius. Et idem Guil.de cu.in.d.l.si arrogator.quem ibi etiam sequit Rap.qui tñ dicit q opi.Pe.posset etiaz sustineri. Rap.hic putat hanc scdam opi.esse equiorem. Jmol.hic nullam opi.eligere videt. ¶ Adde q p op.Bar.in snia arbitri est glo.in.l.eī qui certarū.§.fi.ff.de ver.ob.ꝛ illam opi.sequit ibi Ang.ꝛ Pau.de ca.per illā gl.Cū Bar.etiā transit Jmo.in.c.ex intimatione.de rescrip.ꝛ Jmo.ꝛ Pau de ca.in.l.insulam.ff.de ver.ob.ꝛ Pau.de ca.in.l.iij.§.si quis.ff.de re iudi.pro qua opi.videt tex.in.l.celsus.in prin.ff.de arbi.cum indistincte intelligēdo. Tamen sustinendo opi.cōtrariam potes rñdere ad illā.l.q illa lex intelligat qñ tps expressuz nō erat legale, quā respōsionem refert Cy.in.d.l.si arrogator.ꝛ Ang.in.d.l.si insulā. Posset etiam respōderi ad aliud fortissimum argu.qd facit pro ista opi.Bar.s.ad tex.in.l.diem proferre.§.stari.ff.de arbi.inducēdo vt hic per Bar. Naz pōt rñderi, q arbitria redacta sunt ad instar iudiciorū.ꝛ q sententie arbitri quantūcūq inique stari debeāt nisi sit cōtra regulaz iuris errore expressio lata:vt no.gl.ꝛ do.in.d.§.stari.ꝛ sic vbi actus iudicis esset nullus absq appellatione tūc esset idē ēt in sentētia arbitri.l.apud celsum.§.item requirit cum ibi no.ff.de do.exce. Sed ita est q iudex si velit exprimere minus tps in sentētia quā exprimat.l.actus iudicis regulariter nō tenet.l.iij.§.si quis condēnatus.ff.de re iu.ergo de necessitate arbiter tenet seruare tēpus legale adeo q illud minuere nō pōt sicut nec iudex:vñ videt probabilior esse opi.Ja.de are.ꝛ seq.quam etiam tenet Bald.in repe.l.ꝛ si post tres.ff.si quis cau.ꝛ Angel.in.d.l.iij.§.si quis condemnatus. et Ange.in.d.l.ꝛ si post tres.circa principi.ꝛ Roma.ibi in fine.ꝛ Bald.in.d.l.celsus in principi.ꝛ Bald.in dicta.l.si arrogator.in.iiij.

a ¶ Codicilli.dicit hic fortius putare q ex codicillis nullo mō legatum sit cōditionale qcqd dicat.d.Alex.latius hic per eum vide.

t.v.col.& Ang.in.l.si insulam.& Nico.de neap.hic aliquid ha-
bent in.d.l.si.j.eod.& Bar.in.l.si parto quo ad penam.post me-
diu.C.de pac.per regula que habet q expressio eius qd tacite
inest nihil operatur.d.l.non recte.& in.d.l.si arrogator. ¶ Non
ob.l.si tutta.§.ad.l.falc.q ibi tacitu inerat c voluntate presum-
ptam testatoris c cuius mente detrahit quarta seu falc. vn si
expressit testator detrahatur quarta aliter expressit q inesset:
q nunc apparet q no contra voluntate detrahit q no reperit q
tps q hz a.l.condemnatus ad solvendu sit tacite c mente arbitri
condemnantis. ¶ Preterea qd male allegetur l.tua p Bar.patet
q si procederet inductio facta per Bar.sequeret q ide esset in
iudice qd in arbitro,cuius contrarium voluit ipsemet Bar. ¶ Nec
etia ob.q qn arbiter exprimit diem legale videt contentum arbi-
ter & l.per debitore no solvente in termino:q rnde q qn arbi-
ter exprimit die legale videt potius admonere qd velit lex qua
de se die statuere.ar.l.muto.§.sub condi.ver.hac aute.ff.de iure.
Et hanc opi.teneo quia limita ut per Ang.in.l.& si post tres.in
princ.Sed puto aut lect.Ang.est corrupta,aut male loquitur
in illa limitatione quia &c.Et de materia vide p Bal.& Imo.
in.d.l.si in die.§.j.& per Bal.in.l.de dieru prin.ff.qui satis.cog.
11 & quod not.Bal.in.l.eos.§.apostolos.C.de appel. ¶ † Indu-
citur ultimo ad quest.per Bartol.de societate contracta inter
duos de hereditate legitima ut hic per eum. Et cum eius de-
cisione concordant Iac.de aret.Pet.& Cy.in.d.l.si arrogator.
& Raph.hic & est communis opi.& tenenda.licet Imo.hic te-
neat contrarium,sed ad allegata per eum potes respondere ex
supradictis. Et ultra predicta de hac materia an expressio eius
quod tacite inest.&c.vide per Cy.in aut.ingressi.C.de sacrosan.
eccle.& per glo.& doc.in.c.j.de sponsa.in.vj.& per Bal.in.l.non-
nunquam.& in.l.si in die.§.j.ff.de condi.& demon.& per Bal.in
d.l.si arrogator.in.iij.vel.v.col.

a ¶ Disponentia.vide Lud.ro.consil.clxxij.ubi in facto consilium.

b ¶ Consilium.vide Ias.in.l.si quis in noie.C.de testamentis. Fely.in.c.significante.in.iij.& iiij.col.de rescri.ubi plene.Tho.dip.

c ¶ Error sillabe.vide abb.l.c.ad audientiam.el.j.de rescr.& Card.no.in cons.xcv.ici.nobilis pstis & vide plene Fely.in.d.c.ad audientia.in.ij.col.in ver.limita scdo.de rescrip.Tho.

d ¶ Gramatice.add. de Lud.roma.cons.cccxxviij.

e ¶ Asinu.vide per eundem eius consi.cccxxvi.ij.lib.& hunc l.adde q habes in apostillis ad Bar.hic in caracte.de tortis vide Fel.compositus in.c.significante.col.iij.& j.de rescrip.Fran.cur.

f ¶ Opi.Host.adde q dictu Host.sequit Abb.in c.petitio.& vid ple ne p Fely.i.c.significate.i.iij.col.extra de rescri.i.v.declara q tutor & in x.s.ultra Alex.ubi ponit plures concor.Tho.dip.

1 ¶ Error in nomine proprio si corpore constat non vitiat, se-
cus si fit in corpore vel in nomine appellativo.
2 Licet coniunctus presumatur scire facta coniuncti, non habet
tamen locum in factis in longinquis partibus.
3 An error confinium dispositionem vitiet.
4 Error patrie vel parrochie ubi de veritate constat non vitiat.
5 Error syllabe non vitiat.
6 Error nominis appellativi vitiat.
7 Appellatione suppellectilis non comprehenduntur vestes.
8 In legato vestis non comprehenditur aurum & argentum.
9 Permissa est nominum propriorum mutatio.
10 Ubi discordat nomen a confinibus vel a qualitate attendun-
tur confines vel qualitas potius q nomen.
11 Qualitas inserta idem operatur q oppositio confinium.
12 Si quis legat terram aratoriam iuxta.l.& ibi habeat vineam
non debetur vinea.

Si quis in fundi. †Error in no-
mine proprio si
de corpore constat no vitiat legatu, secus si error sit
in corpore vel nomine appellativo.h.d. ¶ Not.ex
ista.l.q error in nomine proprio dispositione non vitiat,concor-
dantie sunt glo.q limita nisi esset error nominis ipsius dispo-
a nentis quia vitiabit actu tex.est no.in.l.fi.& eam ita ponderat
ibi Bar.Bal.& Ang.C.de her.insti. ¶ Idem dixit hic Nic.de
neap.sed Raph.cu.hic dicit se dubitare quia ibi tex.no vide-
tur affirmare q testator erraverit in suo proprio noie. Adde
q illum dictu Host.sequitur Roma.in.l.si quis mihi bona.§.
si quis adiuerit.ff.de acqui.here. ¶ Secudo limita fm Bal.in
preallég.l.fi.in.iij.col.per illu tex.ex identitate rationis nisi esset
error in noie proprio filij ipsius disponentis quoniam eade perso-
na censetur.l.fi.C.de impub.& istud sequit Ro.in.l.si in nomine.
C.de test. ¶ Qd ultimu intelligas nisi filius esset natus,& edu-
catus in loco a quo pater absens,& remotus fuisset:q tunc er-
ror talis noie vr esse probabilis,arg.optimu.l.titius ex testo.§.
2 fi.& q ibi no.Bal.& Ang.ff.de lib.& posth. †Quum dni licet con-
iunctus presumat scire facta coniuncti.l.octaui.j.unde cog.l.de
tutela.C.de in integ.resti.mi.tn non habet locu in factis con-
iuncto existete in longinquis partibus. ¶ Tertio limita no ha-
bere locu in testo ceci in quo error nois propriu dispositione vi-
tiabit fm Ang.in.l.si in noie.C.de test.in quibusda lec.p tex.in
l.hac consultissima.in prin.C.q test.face.pos.ubi hoc no probat.:
3 ¶ † Iuxta hoc dubitat no.Imo.hic an error confinium b dispo
b sitione vitiet,& dicit q no per.l.patronus.§.sempronius.& l.ha-
bens.ff.de leg.iij.pro quo est not.glo.in.l.forma.circa princ.ff.de
censi.& in.l.si fortidianum.C.de lega. Quam ad hoc allegante
Bal.in.l.j.in prin.in.iij.col.ff.de eden. Similiter Bal.in.l.pe.in
x.col.C.de exec.rei iudi.dicit q error confinium no habet vitia-
4 re sententiam per.d.l.patronus.§.j. †Idem dicamus in errore pa-
trie vel parrochie, nam talis error ubi de veritate constat non

debet vitiare,tex.est no.in.l.his verbis.§.fi.ff.de her.insti.& no.
Cy.in.d.l.si fortidianum. Nec obst.tex.in.c.significante.de re-
scrip.q rndeo qd quus doct.ibi variant, tn magis communis
intellectus illius tex.est q ibi ex circumstantiis de corpore non
constabat quem tex.ita intellexit Barto.in.l.demonstratio.in
5 princ.in.v.q.j.de condi.& demon. ¶ † Similiter in materia ista
c advertas q error syllabe c no vitiat ut est tex.in.l.qui habebat.
j.de manu.test.que sing.reputat Ang.in.d.l.si in nomine.& no.
Bar.in.l.demonstratio.circa fi.prin.& glo.& tex.in.l.j.C.de for-
mu.& ibi ita ponderat Bal.dicens qd talis error libellum non
vitiat. Pro hoc etiam est tex.in.c.ex parte.de fide instr.ubi er-
ror litere vel syllabe non vitiat rescriptum nisi tali errore indu-
d ceretur vitium incongruitatis vel male grammatice, d ut in.c.
ad audientiam.de rescrip.de quo errore syllabe etiam ponit Cy.
in.d.l.si in nomine.& que superius dicta sunt in nomine proce-
dunt in pronomine,cognomine quoru error no vitiat.§.si quis.
6 instit.de leg.& in.l.si in nomine.ff.alleg. ¶ † Secundo no.quod
error nominis appellativi vitiat, & ex hoc not.dicit Anto.de
but.& Imo.in.c.penul.in princ.de procur.q si dixero constituo
e asinum e meum ad agendum & defendendu non videtur recte fa-
cta constitutio procuratoris & vitiatur actus per hanc.l.licet
Host.ibi fm eos contrarium teneat, adde q illud dictu Host.
sequit Ro.in.l.si quis mihi bona.§.si quis adiuerit.ff.de acqr.
here.adde q ca illo dicto Host.transit Bal.in.l.ad qd pauperi-
bus.in.j.col.C.de epi.& cle.& in.l.testamentu.in prin.C.de testa.
& in.l.j.circa prin.C.de neg.gest.pro hoc bene facit qd not.ipse-
met Bal.in.l.neg.C.de procu.in ver.alterius quero.ubi conclu-
dit q si quis dixerit constituo te procuratorem bonoru meorum
ad agendu & defendendu videt recte constitutus procurator ad
iudicia ac si dixisset constituo te procuratore. alleg.tex.optimu
in.l.pater seuerina.in ver.conditionu.de cond.& demon.sed su-
stinendo opi.d.Ant.& Imo.potes rndere ad.d.ver.conditio-
num.ut.j.dica allegan.l.libelloru.in.§.&.iij.fal. ¶ Item posset
f sustineri f opi.Host.qn ille qui esset constitutus procurator p illa
verba substituo te asinum &c.fuisset presens actui per id qd vo-
lunt glo.reputata sing.in.l.que extrinsecus.in ver.a patre.ff.de
verb.obli.ubi habet q si dixero promitto tibi hunc equu demo-
strato bove in presentia ad oculu talis error nois appellativi non
vitiat,& illa gl.no est alibi fm Ang.& Imo.hic & Ang.& Imo.
in.l.si ita stipulatus fuero hanc summa.in prin.eo.tit.& in.l.quo-
ties.in prin.ff.de her.insti.& hic post Bal.& sic habes una limi-
tatione ad dicta regula que hz q in appellativis error vitiat.
¶ Scdo dicta regula limita procedere in nominibus appella-
tivis oino diversis ut sunt equus & mulus bos & asinus &c.se-
cus si no essent oino diversa,sed haberet se ut excedentia & exces-
sa ut si testator legare voluit.cc.& dixerit.c.nam si de errore con-
stat valebit dispositio in.cc.ut no.per glo.in.l.qui quartam.in
prin.ff.eo.ti.& ibi voluit clarius Dy.Bal.& Imo.& Pau.de ca.
& probat ut.l.quoties.§.sed si no in corpore.ff.de here.insti.ge-
quid dixerit Bar.in.d.l.q quarta.cuius opi.communiter repre-
hendit ut p doc.ibi. ¶ Tertio limita nisi esset aliqua conformi-
tas inter nomen appellativum expressum per errore,& illud de
quo testator sensit.l.libertoru.§.q tame cassius.ff.de leg.iij.& no.
Bar.& omnes hic & Bar.in.l.quesitu.§.penul.ff.eod. ¶ Quar-
to limita nisi consuetudo loquendi talem errorem tolleret.ut.l.
labeo.ff.de sup.leg.& in gl.hic in ver.vocabula. ¶ Quinto limi-
ta nisi constet de mete & corporis substantia per protestatione
antea facta a testatore ut hic in glo.super.d.ver.vocabula, que
7 an vera sint discutiemus sup ea. ¶ † Tertio no.ex isto tex.fm
Ang.hic qd sub legato suppellectilis seu massaritiaru facta
uxori non comprehendiuntur vestes & istud voluit etiam Bal.in
l.lecta.C.de le.& in.l.j.ff.de sup.leg.cum seq.in quibus locis tra-
ctat quid veniat appellatione suppellectilis seu massaritiaru.
8 ¶ † Quarto not.ex illo tex.q in legato vestis no comprehen-
ditur aurum vel argentum, q limita nisi aurum esset contex-
tum seu connexum vesti.arg.l.cum aurum.vers.plane.& ibi hoc
in terminis voluit Bar.ff.de auro & arg.lega.idem Bal.in.l.co-
9 te.ad fi.C.de do.ante nup.& in.d.l.in lege. ¶ Ultimo no. †per-
missam esse nominum propriorum mutationem de quo dic ut in
l.j.C.de mut.no.& in.l.falc.& ibi per Bar.ff.ad.l.cor.de fals.per
glo.in prohemio.vj.in ver.bonifacius.& Bar.in prohemio.ff.§.
nos vero.p Iac.but.& Bal.in prin.C.p Bal.in.l.fi.in.j.&.iij.q.C.
de here.insti.per Bal.in princ.ff.in.xij.q.& in rub.C.de fid.instr.
in.vj.col.& in.l.ij.C.que res ven.non pos.ubi omnino videas,&
10 per.d.Abb.in prohemio gregoriano.in princ. ¶ † In glo.in
versi.nominaverit habes ex hac glo.perpetuo not.fm omnes
quod ubi discordat nomen a confinibus vel ab alia rei quali-
tate attenduntur potius confines vel rei qualitas q nomen pro-
prium & potest esse ratio fm Pau.de ca.hic: quia reperte sunt
vere ille qualitates & nominis demonstratio falsa, secus si de-
monstratio

monstratio nominis v̄a esset ꝛ ille qualitates false: q̄ tūc po-
tius attēditur demonstratio nominis per.l.patronus.§.i.ꝛ.ij.
ff.de leg.iij.sed certe quicquid ipse dicat iste tex.cum gl.pōt in-
telligi ibi q̄n demonstratio nominis poterat eē vera p̄ se: vt q̄
testō: hic habebat fundū cornelianū ꝛ etiā sempronianū ꝛ hic
magis attenduntur alie qualitates q̄ nomen ꝛ ita indistincte
intelligit̄ iste tex.cū gl.per Bar.ꝛ alios hic.ꝛ tex.in.d.l.patro-
nus.§.i.potius p̄bat hāc partē q̄ 2̄riam. ¶ Mihi tñ videt̄ q̄
hic gl.possit no.limitari nisi testō habuisset noua nomina fun
dorum ꝛ hoc cōstaret: q̄ tunc potius dz attēdi nomen q̄ qua-
litas: vt est tex.no.in.l.pe.ff.de re.du.sec⁹ si nō hz noua nomina
fundorum: q̄ tūc magis attēditur qualitas: vt hic in glo.licet
istud nō reperiā per doc.hic traditum.vñ tñ de mēte Bar.in.l.
11 demōstratio falsa.in.vij.q.ff.de condi.ꝛ demon. ¶ † Scdo col-
ligitur ex hac glo.q̄ qualitas inserta operatur idē q̄ apposi-
tio cōfinium, ex quo infert Bal.hic quē sequit̄ Imo.ꝛ Paul.
de ca.hic.q̄ si accusatur Titius de vulnere cōmisso in palatio
hui⁹ ciuitatis non est necesse apponere confines ꝛ sic procedit
8 libellus absq̄ alia appositione confinium⁹ Cū p̄pter qualita-
tem exp̄ssam locus reddatur certus arg.l.i.§.ij.ff.de dote pre-
lega.ꝛ.l.cū seruo.§.i.de cōtrahē.emp.lz ipsi nō referāt ista fuit
decisio Bar.in.l.demōstratio falsa.in prin.in.vij.q.ff.de cōdi.ꝛ
demon.ꝛ Bart.in.l.libellorum.circa.ij.col.ff.de accu.ꝛ Bart.in
l.cū seruo.§.i.preallega.ꝛ Bal.in.l.certū.ff.si cer.pe.ꝛ Imol.in.l.
cum pater.§.ij.ff.ti.i.ꝛ Ang.in.l.hac cōsultissima.C.qui test.fa.
pos. Per id qđ dixit ibi glo.de gallo presso.refert tñ ibi Ang.
q̄ Gandinus in trac.maleficiorum 2cludit 2̄rium ꝛ q̄ in practi-
ca dictū suum seruat̄, sed bñ dictū Bal.hic pōt reprobari per
id qđ voluit Guil.de cu.ꝛ Bald.in.l.cōparationes.C.de fi.in-
stru.circa.iiij.col.vbi dñt q̄ lz i instrumētis debeat exp̄mi loc⁹
loci 2tus celebrati iuxta no.in.l.generali.C.de tab.li.x.ꝛ in.l.
optimā.ꝛ ibi doc.C.de 2hē.ꝛ cō.stip.tñ si ex inspectione cōtra-
ctus apparet de loco, vbi cōsueuit fieri talis 2ct⁹ tūc nō requi
rit̄ exp̄ssio loci vt in actibus q̄ cōmuniter in thesauraria fieri
solēt alle.l.i.C.de apo.pu.lib.xi.de quo diximus.in.l.de pupil-
12 lo.§.q nūtiat post Bar.ff.de oper.no.nun. ¶ † In gl.in v̄.cor
pore no.p̄ quā Ange.dicit de facto fuisse determinatū q̄ qui-
dam cōsanguineo suo legauerat petiam terre aratorie iuxta
titium cū vere haberet ibi vineā ꝛ nō terrā aratoriam fuit de-
cisum q̄ non deberetur terra vineata: q̄ vinea nō erat legata,
nec ibi terra erat aratoria, nec habet obstare qđ vinea reduci
possit ad terrā aratoriam: q̄ nihilominus censetur esse diuer-
sa in substātia vt in hac gl.ꝛ in.l.si nulla.C.de acqui.pos.vbi di-
cit text.agrū.vel vineam ingressus est.ꝛ in.l.fideicommissa.§.si
quis ita.ff.de le.iij.p̄ quā ibi dicit Ang.q̄ legato agro non ve-
nit vinea que p̄prie dicit̄ ager vineatus, hoc tñ dictū Ang.in
d.l.si nulla.nō puto verum q̄ ager est gen⁹ huius appellatio-
ne venit omnis loc⁹ sine edificio.l.fundi.ꝛ.l.ager.ff.de ver.sign.
lz aliq̄n iura abutātur isto vocabulo: vt.l.quedam mulier.ff.de
rei vē.vnde dico q̄ dictio disiunctiua posita in.d.l.si nulla.stat
p̄prie: q̄ pōt poni inter genus ꝛ speciē vt patet in.l.vbi pactū.
C.de trāsa.ꝛ in rub.C.de ser.ꝛ aqua. ¶ In glo.in ver.vocabu-
la. Quia doc.oēs trāseūt hic cū gl.dū dicit q̄ si testator fuit p̄-
testatus añ testū q̄ si legabat equum volebat debere intelligi
de mulo q̄ tunc legatū valet in mulo lz de equo expressērit in
testō cū qua etiā gl.trāsit Imo.in.l.quoties.ff.de her.insti.vbi
reputat eā sing.ꝛ Imo.in.l.i.§.hoc autem.ff.ad treb.ꝛ Pau.de
ca.in.l.que extrinsecus.ff.de v̄b.ob.Miror q̄ doct.non aduer-
tant q̄ Bar.tenet 2̄riam in.l.si p̄ errorē.in.xvij.col.in.i.q.p̄nc.
in v̄.item dubitat̄.ff.de vsuc.s.q̄ imo testator hoc faciendo le-
gatum validare nō potuerit p̄ istum.§.in ver.rerum vocabu-
la immutabilia, secūdo q̄ sequeretur q̄ homo posset fictionē
inducere cōtra.l.si forte.ff.de castren.pecu.ꝛ cum Bar.in.l.si is
qui p̄ emptore.transit ibidem Imo.dicēs quod melius forte
dixit ibi Bar.que gl.hic cōmuniter approbatur ꝛ p̄ ista opin.
posset adduci glo.instit.de verbo.oblig.§.i.in ver.quibuscūq̄.
sed ad illam gl.respōdent Pet.ꝛ Cyn.hic.q̄ nos loquimur
in vltimis volūtatibus in quib⁹ nutu pōt disponi.l.nutu.ff.de
leg.iij.sed illa glo.loquitur in stipulationibus verba requiren-
tibus.ꝛ de intellectu illius glo.vide Ange.in.l.i.in princi.ff.de
verb oblig.ꝛ Imo.in.l.i.§.si quis ita.de ver.obl.ꝛ Pau.de ca.
in eadē.l.in.§.ij.ꝛ que in dictis locis dixi, tamē dicit hic Imo.
q̄ si inspicimus istam solu.sequeretur q̄ in primo casu posito
per istam gloss.deberet valere legatum.s.quando nulla preces-
sit p̄testatio, dicit tamē quod sustinēdo Petr.ꝛ Cy.dicere de-
bemus.q̄ aut nulla v̄ba interuenerunt, ꝛ tūc potest legari nu-
tu, aut verba interuenerunt, ꝛ tunc procedat distinctio gl.no-
stre.sed nō per hoc puto sublatum esse contrarium vnde puto
veriorem esse opinionem Bart.ꝛ Imo.in.d.l.si is qui p̄o em-
ptore, per istum tex.in ver.rerū enim vocabula, ꝛ cum hac opi.

concordat glo.in.d.§.i.sed si volumus sustinere istam gl.dica-
mus q̄ q̄n p̄cessit ista protestatio valet legatū nec ob.text.no-
ster hic.q̄ hic nō potest apparere testatorē nō errasse p̄ut ap-
parebat in casu dicte p̄testationis in qua de mēte testōris con
stabat p.d.l.nutu.ꝛ adde q̄ istam gl.hic reprehendit Nico.de
neap.hic.nam dicit eam eē cōtra istum text.ibi immutabilia ꝛ
dicit contra eam esse aliam gl.in.d.tit.instit.de verb.obl.in.§.i.
Ro.ēt in.l.i.in.§.si q̄s ita.de v̄.ob.lz ēt 2tra istam gl.in p̄ncto
iuris, puto hanc gl.nō esse veram ꝛ veriorē esse aliam instit.de
ver.ob.§.i.in v̄.quibuscūq̄.subdūt ēt Imo.ꝛ Pau.de ca.hic
hanc gl.limitari debere vt p̄cedat q̄n actus testādi post p̄te-
stationem incontinenti sequutus est, sec⁹ si ex interuallo: q̄ ta-
lis p̄testatio non trahet̄ ad istū casum, iuxta ea que hn̄t in.l.p
ceptionem.C.de vsu.ꝛ.l.cum in plures.§.locator horrei.scdm
verū intellectū.ff.loca. ¶ Addo tñ q̄ ista eorū limitatio pro-
cedit nisi v̄ba testatoris dirigerent̄ ad tp̄s futurū: q̄ tūc pro-
testatio trahetur etiā ad actum ex interuallo sequētem.l.si ita
stipulatus fuero a seyo.ff.de fideiuss.ꝛ fuit doct.Bart.in.l.non
solum.§.morte.in.xi.col.ff.de ope.no.nun.ꝛ no.Iac.bu.ꝛ Bar.
in.l.pacta nouissima.C.de pac.q̄ qualiter intelligat̄ dixi in.d.
§.morte. ¶ In gl.ij.in princ.hec est vera expositio, sed sequens
nō p̄cedit: q̄ sm̄ illam iste tex.intelligeretur de nominibus p̄-
priis hominū seu hominib⁹ impositis qđ illa mutari possent
secus in nominib⁹ reb⁹ impositis, nā hoc esset 2 tex.istū in p̄n.
q̄ loquit̄ de fundo corneliano ꝛ sic de nomine imposito reb⁹, ꝛ
tñ mutari pōt absq̄ vitio legati, vñ intelligitur de nominibus
hominū ꝛ impositis ab hominib⁹ tā ipsis reb⁹ q̄ hominib⁹.
¶ In ea.ibi rñdeo idem q̄ de p̄priis. Cy.hic tenet hanc gl.tñ 8
adiectiua adiicitur cum nomine p̄prio per.l.i.ff.de reb.du.se-
cus si fine q̄ fatuus videt̄ error in adiectiuis sicut in appella-
tiuis iō vitiabit ar.huius.l.ꝛ idem tenet hic Bal.in fi.referens
ita voluisse Iac.de are.ꝛ Pet.Eos simpliciter sequitur Ra-
pha.ꝛ Fulg.hic.Sed Bar.ꝛ expressius Ange.Imo.ꝛ Paul.
de ca.hic sequuntur glo.indistincte.vnde dñt q̄ si lego equum
album cum album nō haberem.sed morellum quod morellus
debebitur, arg.l.ij.ff.de libe.ꝛ posth.ꝛ.l.fundus qui locatus.ff.
de fun.instru.

¶ Confinium qualitas expressa idez operat̄ qđ cōfines vide Fely.l.c.signi ficante.in.iij.col.de rescrip.Fran.Cur.

1 ☞ Distributiuum duplex sicut distribuit actum primi ver-
bi, ita ꝛ secundum.

1 ## Si quis heredes. † Distributiuum du-
plex.i.ad p̄fectionē ora
tionis requirēs duo v̄ba sicut distribuit actū primi v̄bi, ita et
secundum.h.d. ¶ Et vide plene per Bart.in.l.hoc articulo.ff.
de here.institu.ꝛ ibi per eum sunt distributiua duplicia, id est,
duo verba requirentia vt si quis, quisquis, ꝛ quicunque ꝛ que
simplicia, id est, nisi vnum verbum postulantia vt quilibet ve-
strum det titio.x.nam hec oratio est perfecta, secus in distribu-
tiuis preximne specificatis, ꝛ hic faciunt ad questio.de qua in.l.
qui filiabus.§.i.ff.eo.

1 ☞ Electione facta variare nō licet in vltimis volūtatibus.
2 Facultas eligendi non expirat per electionem inualidam.
3 Ad electionē requiritur q̄ tota familia seruorum exhibeatur.
4 Verbum volo eligere non inducit dispositionem.
5 Geminatio multa operatur.
6 In testamento requiruntur testes rogati.
7 Si alicui competit electio potestatis bonorie ꝛ semel eligit an
poterit iterum eligere.
8 Quid si esset electus scienter indignus.
9 Si declaratio iudicialis sit nulla an liceat iterum declarare.

1 ## Serui electione. † Electione se-
mel facta varia-
re nō lz in vltimis volūtatibus.h.d. ¶ In gl.ibi q̄
tota familia ꝛc. Ex h̄ colligit̄ q̄ error vitiat optio-
nē q̄ intelligas vez i optione relicta in genere, sec⁹ in optione
legati alternatiue relicti, vt est tex.in.l.si is cui.ff.ti.i.quē ibi re-
petit Bar.bñ no.pro limitatione eorum que habes hic in glo.
2 ¶ † Itē not.ex ea.quod facultas eligendi non expirat p̄ ele-
ctionē inualidam facit.cap.si compromissarius.de elect.in.vi.
¶ Itē no.ex ea.glo.q̄ nō valet electio facta de seruo qui non
erat testatoris q̄ intellige q̄n testator habebat seruos in patri
monio ēt si vnicū tm̄ habebat: q̄ tūc ille eligēs est.l.si tibi.§.i.ff.
de opti.le.cum ibi not.Sed vbi non haberet seruos in patri-
monio tūc posset alienos eligere.l.titia.§.sempronia.ff.de aur.
3 ꝛ ar.leg. ¶ † Item not.ex gl.q̄ ad electionē faciēdam requirit̄
q̄ tota familia seruorum exhibeatur.l.iij.ff.de opti.le.q̄ intel-
lige vt ibi habet.s.nisi legatarius sciret seruos alios testōris, ꝛ
ex hoc requisito habes qđ electio fieri dz ex certa scientia. Quod
limita verū esse quando relinquitur optio serui in genere, sed
vbi relinquitur alternatiue, tūc si aliquis error interuenit non
impeditur electio, vt est text.valde not.in.l.si is qui.ff.de lega.

l. quã ibi põderat Bar. pro limitatione huius glo. ¶ Itẽ hoc requisitũ intelligas verum nisi legatarius post facta electione nõ exhibitis seruis postea de seruis testatoris certioratus ratificauerit primã elect. nam tunc erit cõsumpta electio, et valebit ita dicit Bal. in l. si. §. j. in vij. col. C. cõia de le. per tex. in l. j. ff. de sup. leg. q tex. nõ probat. sed voluit allegare. l. is qui stichũ. ff. de procur. ¶ Itẽ circa hoc vltimũ Bal. in d. l. si. in prin. dicit esse in electione plati nulla: qr si est nulla ratificare non põt vt ibi per eum. ¶ Itẽ no. ex ead. gl. q ad hoc vt electio valeat requiritur aditã esse hereditatẽ ex quo corroborat id qd voluit glo. in l. vnũ ex familia. in prin. in ver. mutetur. ff. tit. j. Hoc tñ limitat hic Raph. cu. nõ hre locũ in legato alternatiuo. qr tunc ante aditam hereditatẽ poterit eligere alle. l. si vsusfructus. ff. qñ di. leg.
a ced. q hoc nõ probat in mille annis[a]. melius probat in d. l. si is cui. ff. tit. ij. in rõne sui. ¶ In ea. glo. ibi l. et si sine tc. dicas q ille tex. loquit qñ minor esset circũuentus. vñ intẽtio Bar. hic alle. l. pupil. vr fuisse qd ele. facta a pupil. nõ valeat sed si excesserit pubertatẽ sentit Bar. q tũc vendicet sibi locũ d. l. et si sine. s. vt electio valeat et cõfirmatur nisi sit circũuentus. alia hic reqsita in electione vide p Bar. hic post glo. cui adde glo. in l. si tibi. §.
4 vnius. ff. de adop. le. ¶ † In ea. ibi volo eligere no. q verbũ volo eligere nõ inducit dispõnem. Quod limita, et intellige vt hic per Bar. q plene tractat de effectu huius verbi volo de quo per gl. et oẽs in l. emẽtis. C. de cõtrahen. emp. et per Bar. et alios in l. j. in prin. C. de sum. trini. et in l. gerit. ff. de acqui. her. et in l. si. ff. de test. et in l. si qs suus. ff. de in. deli. per Bal. in auf. ei qui iurat. in xi. col. C. de bo. aut. et in l. j. in vij. col. C. de cõfes. et in l. verbum volo. C. de fideicõ. et in l. si vt proponis. ff. in ij. col. C. quõ et qñ iu. et plene p d. Ant. in c. ex lris. extra de spon. Adde tñ qd dum Bar. hic alle. l. sed si alio. ff. rñso. ff. ad treb. Bal. in l. si. §. si quis igit. C. de in. delib. dic q ille tex. in d. l. sed si nõ pbat intẽtionẽ Bar. q: nõ dicit repudiatã esse hereditatẽ in illo casu, sed solũ dicit qd põt cogi. cũ hac tñ gl. sic declarata per Bar. trãseũt cõiter doc. hic. Preterea in eo q dixit Bar. s. q in vlti. volun. verbũ volo iunctũ cũ infinitiuo inducit dispositionẽ vt si dico volo relinquere titio. x. nã sm eũ perinde est ac si dixissem relinquo p tex. in l. pamphilo. §. propositũ. de leg. ij. qui tex. sm Ang. hic nõ est alibi. et idẽ voluit hic Cy. q alle. in arg. l. hmõi. §. stichũ. et ibidẽ Bal. ff. eo. et in d. l. j. C. de sum. tri. nã cõ illud expresse tenet Ang. et Imo. et Pau. de ca. hic. s. q imo in vltimis
b volũtatib' dispõnẽ nõ inducat, [b] sed habeat locũ decisio huius gl. qm cõtrariũ in iure nõ pbat, nec ob. tex. in d. §. propositũ. qr sm eos hic. et in d. l. gerit. concurrebãt ibi plura ppter q̃ illa verba dispõnẽ inducebãt. Primo qr ibi interuenit regstio. et cõuocatio amicorũ facta a disponẽte. Scdo ibi disponẽs illa vba expressit ad interrogationẽ alterius. Tertio ibi cõcurrebat vrgẽs ratio instãtis periculi ppter q̃ apparet d. vba fuisse deliberate prolata quo casu verbũ volo nedũ in vltima volũtate, sed in oi acta dispositionẽ inducit vt pbat Bar. hic. et in locis. ff. alle. dñ alle. gl. in d. l. in emẽtis. cũ cõcor. et ita etiã vr intelligere Bar. in l. si. ff. de test. et in d. l. gerit. circa ij. vel iij. col. et in l. j. §. si qs ita. in prin. de vb. obl. et q illa verba fuerint deliberate prolata. Ro. etiã in d. l. gerit tenet idẽ põderãs q in d. §. propositũ. vba illa fuerũt plata a milite vt ptz ibi in gl. põderat etiã aliud: qr verba
5 illa fuerũt geminata. † Et geminatio multa operatur. l. scimus et ibi no. Bar. C. de agri. et cẽsi. lib. xj. et p opi. Bar. vt Ro. erit tex. in d. §. propositũ. Probo alia rõne: qr ibi illa vba preteriti imperfecti tẽporis. s. vellẽ relinquere inducũt fideicõmissum q certe nõ inducũt nisi essent deliberate prolata p iura. ff. alleg. Sed tñ hic tz Bal. idẽ q Bar. hic referẽs antiquos ita etiã voluisse, et ita dt Ro. sibi Inno in l. j. in. §. si qs ita. ff. de vb. obli. et Bar. in d. l. j. C. de sum. tri. Sed si velles rñdere ad istud arg. dici posset forte qd illud verbũ vellem ibi in tex. positũ fuit
6 iuriscõsulti tñ non recedas a predictis. ¶ † Ex quibus infert q cũ in testamento requiruntur testes rogati. l. heredes palã. §. in testamẽtis. ff. de testamẽ. verbum volo indistincte inducet dispositionem: qr talis rogitus inducit quod testamẽtum censeatur deliberate factũ. Unde secus in codicillis in quibus nõ requiritur testium rogitus. l. si. C. de codicil. Quia si codicillis corã quinq testibus ibi casualiter presentibus volo tibi relinquere. x. non inducerent verba illa dispositionẽ, et de intellectu d. §. propositum. vltra predicta vide Bar. in repet. l. j. C. de sum. tri. in versi. iiij. quero an valeat talis voluntas sine traditione. Et Bar. in l. heredes palam. in fine princ. ff. de testamẽ. et Bal. in l. testi. C. de inof. test. ¶ In ea. glo. ibi in l. cum qui. Dicas q
c ibi loquitur in cõtractibus hic vero in vltimis volũtatibus[c] et est ratio diuersitatis sm Bart. hic. quia cum in vlt. voluntate facta electione statim transit dominium, et sic incontinenti fit executio, et per consequens finitur electio q secus est in contractibus, sed hanc rationem impugnat hic Imo. quia sequeretur q vbi esset relicta optio in rebus in qbus post factã electionem incõtinenti ipso iure nõ posset fieri executio non haberet locũ l. ista. vt si lego tibi. x. li. auri seu argẽti prout volueris. Nam in legato quãtitatis non transit dñium ipso iure sine traditione vt per Bar. in l. j. ff. eodem. Propterea dicit Imo. aliã esse rationẽ diuersitatis. s. q: nõ debent esse in pẽdenti vltime volũtates sicut cõtractus vt est tex. in l. j. ff. cõia predio. Preterea Ang. hic lz Imo. de eo mẽtionẽ nõ faciat dicit verã esse rationem dñe hic positã per Bart. et p hoc infert ipse q vbicũq in legato optionis esset relictum aliquid in quo nõ fiat executio ipso iure sine traditione tũc limitaretur ista. l. signãter. cum si. et istud dictũ Ang. non puto verũ, nã pone q testa. legat stichũ aut pãphylum quẽ elegerit titius, et isti serui erãt alieni ex quo apparet in his non fieri executionẽ ipso iure vt. l. non dubiũ. de lega. iij. et tñ in l. si statu liberũ. §. si. ff. tit. j. indistincte dicit q vbi est legatus stichus aut pamphylus per vnam electionẽ finitur ius eligẽdi: ergo tc. Similiter dictũ Ang. videt cõ l. nostrã indistincte loquentẽ que posset habere locũ propter eius gñalitatem etiã vbi testator nõ haberet seruos in patrimonio. Bar. in l. apud officiũ. de opt. le. et in d. l. si quis stichũ. in prin. et Pe. et Bar. in l. cũ qui certarũ. de verb. obli. et Bar. in l. hmõi. §. stichũ. ff. eo. ti. tenẽt rationẽ quã ponit hic Imo. licet Imo. ibi de istis nullã faciat mentionẽ. Pau. de ca. hic dixit q nõ videtur differre inter vltimã voluntatẽ et cõtractum, et putat distinguẽdũ. Quod aut electio cõpetit cui solvẽdũ est, et tũc siue sit ex cõtractu siue ex vltima volũtate electio semel facta non põt variari vt hic. Et in cõtractu dicit ipse probari in l. si is qui stichũ. cũ gl. ff. de procur. et in l. si sepius. §. sed si stipulatus. ff. de pac. vbi tamẽ nõ probat: qr ibi nõ fuit electio, sm Bar. in d. l. cũ qui certarũ. et per Imo. in d. l. cũ qui certarũ. Sed in primo mẽbro nõ bene dicit Bar. nam ratio d. l. si quis stichũ est. q: per stipulationem deuentũ erat ad lit. cõtest. quo casu fateor q licet in cõtractu possim ego stipulator variare d. l. si qs stipulatus. Tamẽ si lit. cõtestum super vno nõ possum postea variare vt not. in d. l. si is qui stichum. In scdo autem membro dicit Pau. de ca. q si electio cõpetit debitori tunc distinguẽdum esset. Aut nos loquimur in vltimis volũtatibus. et tũc aut est legata optio certe rei que secũ trahit executionẽ, et tunc nõ variatur. d. l. huiusmodi. §. stichum. ff. eo. Aut optio nõ trahit secũ executionẽ, et tũc potero variare sicut in cõtractu vt. d. l. cũ qui certarũ. Et sic Pau. de ca. in hoc trãsit cũ Ang. Sed male etiã in hoc mẽbro loquitur per id q allegaui. ff. cõtra Ang. ¶ Et circa hãc materiã quero
d an possit variari[d] ab eo qui hz ptãtem eligẽdi ex rescripto seu ex literis ad beneficia de quo vide p gl. no. in glo. si. in c. gratia. et ibi Io. andr. in nouella. de rescri. in vj. vbi deciditur quod nõ.
7 ¶ † Itẽ inducitur iste tex. ad q. per Dy. Iac. de are. et seq. an si alicui cõpeteret ius eligẽdi potestatẽ bononie, et facta est semel electio an poterit iterum eligere, et magis est cõis conclusio qd aut ille habet potestatẽ eligẽdi iure proprio, et tũc nõ sit cõsumpta electio, aut iure alieno, et tũc secus. Nisi nullitas resultet ex defectu forme mãdati non seruati. vel nisi sit dictũ q iste talis prouideat de potestate vt voluit hic vltimo casu Inno. in c. in literis. de offi. dele. et in c. j. de re iud. et ita etiã habetis per doct. hic per Bar. in l. ij. §. j. de opt. leg. per Io. and. in c. si cõpromissarius. de elect. in vj. in nouella. per Bal. in l. post aditam. C. de impub. et ibi refert illud dictum Imo. et etiam illud refert in l. q quis. ad si. C. de procu. et Bal. in l. j. ad si. C. de eden. et Bar. in l. iudex postq. et ibi Imo. in vj. col. de re iudi. Et de hoc articulo habetur per Pet. et Cy. in l. si. de cõtrahen. emp. aliquid per gl. in c. si. de elect. in ver. integrũ. de elec. in vj. vbi habes qd si semel electus repudiet. Et in predicta q. etiã vide no. per Bal. in l. si vt proponis. la. j. C. quõ et qñ iud. et in l. qui per salutẽ. de iureiur. vbi etiã querit in actu citationis nulliter facte per nuntium an iterũ virtute primi cõmissionis possit valide citare, et determinat q sic per illam. l. qui per salutẽ. quod est no. dignũ.
8 ¶ † Sed quid si esset scienter electus indignus. De hoc dicas vt habetur in c. cũ in cũctis. et in c. vult. et in c. quia propter. de elec. et que no. in c. cum vos. et de offi. ord. per Io. and. in c. odia. in mercu. in vj. Aliquid per Bar. in l. ij. §. j. ff. de optio. leg. et per Imo. in l. cum quidam. la grande. ff. tit. j. et circa ea que in predictis tangit Bar. in d. l. ij. §. j. omnes transeunt cũ Bar. quic-
9 quid dixerit Bal. in d. l. si vt proponis. ¶ † Iuxta pdicta queritur quid in declaratione iudiciali an si nulla sit liceat iterum declarare dicas vt legitur, et not. in d. l. si proponas. et in d. l. iudex postquam vbi alias plene dixi. ff. de re iudic.
1 ☞ Quod cõe est, meum est, quo ad dispositionẽ partis mee.
2 Statutum puniens grauiori pena offendentẽ me ad domum, an habeat locum in offendente me ad domum communem.
3 Utrum consocius possit totum fundum, vel domum locare inuito socio.

Utrum

a ¶ In mille annis. dicit Soz. et subtiliter probatur opi. Cu. dum tex. dicit vtrunq tẽpus spectandũ de quo latius per eum.
b ¶ Nõ inducat. vide eundẽ Pau. de ca. cõs. clxx. vbi late tractat materiã d. §. propositum.
c ¶ Voluntatibus. vide bar. et alex. in l. hmõi. §. stichum. ff. eod. et Panor. in cõs. xii. i. vol. et ro. in cõs. ccxvi. et bar. in l. oẽs rebus. ff. de reb. dub. et Dy. in c. mutare. de regu. iur. in vj. Franc.
d ¶ Variari. vide car. i cõs. xciij. ij. col. in si. qñ electio nulla impediat fieri secũdã lectionẽ, et vide eundẽ cõs. lviij. qñ electione facta liceat variare, et an electo quærat ius, et qñ electio est nulla a pn. An ex cõsensu supuenientẽ tacito vel expsso valideẽ p Io. cal. cõs. vij. i ti. de elec. et vide are. in cõsil. xvi. col. iiij. an electione facta nulla possit itecũ fieri, et an electio facta ante tps ratificet aduentu ipsius. Frã. cur.
e ¶ An facultas. eligẽdi perdat spatio tpis vid p fely. in c. cũ accessissent. i xij. col. de cõs. et an trãseat ad heredes vide Alex. in l. stipulat'. §. j. ff. de vb. oblig. Thom.

4 Utrum habens rem communem possit esse testis in causa con-
socij super eius parte.
5 An consocius habitans domum communem debeat soluere
mercedem consocio: qui non habitat pro parte sua.
6 Si concessa est mihi immunitas pro castris meis: an extenda-
tur ad castra communia: saltem pro parte mea.
7 Stante statuto quod villa teneatur emendare damnum datum in suo
territorio: an teneatur emendare damnum datum in via cõi.
8 Stante statuto quod nõ possit extrahi bladum de territorio, an
possim de castro meo ducere ad commune.
9 Si quis legat seruos suos: an videatur legare etiam cõmunes.
10 Si vnus ex fratribus habentibus merum imperium in castro ibi
deliquit: an possit ab alio ibi puniri.
11 An scholaris qui remansit in domo cõducta post recessum so-
cij teneatur soluere integram pensionem.
12 An socius recedens a domo conducta possit partem suam lo-
care extraneo seu illum substituere inuito socio.
13 An socius censeatur habere mandatũ a consocio vẽdendi par
tem consocij.
14 Legato sticho titij qui erit tẽpore mortis titij, si tempore mor-
tis pro parte tantum reperiatur esse ipsius titij non debebitur.

1
a **Habeo.** † Quod cõe[a] est: meũ est quo ad dispositio-
nẽ partis mee. ¶ No. quod dictũ est in summa,
an sit verum quo ad oẽs effectus vide hic per Bar. et per Cyn.
et Bald. in l. i. C. qui test. face. pos. Latius per Bald. in d. l. illud
in repor. antiquus. ff. de rit. nupti. et vltra casus hic per Bar. enu
meratos in quib[us] ratione partis quã habeo in re cõmuni pos-
sum disponere super toto adde aliũ casum fauore libertatis. l.
2 i. C. de cõi ser. ma. † Et istud qd dicit hic Bar. posset induci ad
plures no. qões quas ponit Bal. in d. l. i. C. qui testa. face. po.
Cui adde mirabilẽ ipse dubitat si statutum punit grauiori pena
offendentem me ad domum meam an habeat locũ in offendẽ
te me ad domum cõmunem, et cõcludit quod aut ille qui me offen
dit erat ille qui mecũ domũ cõem habebat, et isto casu nõ habe
ret locũ statutũ. Alle. text. in l. sed et milites post pnc. ff. de excu.
tuto. Facit etiã tex. in l. extraneo. §. de qõne. et quod ibi Barto. ff. de
qõ. et in l. nõ solũ. §. de vno, et ibi Bar. ff. de rit. nup. et qd no. gl.
in c. postremo. de appel. Aut offendens nõ habebat mecũ illã
domũ communẽ: et tunc vẽdicat sibi locũ statutũ: quia quod cõe est &c.
Pau. de ca. hic in lec. bono. trãsit cũ Bar. iungit tñ vnum ver-
bum Pau. hic quod in primo mẽbro distinctiõis Bal. nõ erat psõ-
na priuilegiata, sicut in d. l. sed et milites. Et p decisione Bald.
in hoc vltimo membro facit, quia videmus quod iura que puniũt in
ferentẽ iniuriã ad domũ habent locũ in inferẽte iniuriã ad do-
mũ conductã. l. lex cornelia. §. domũ. ff. de iniur. Et sic videtur quod
statutũ dũtaxat considerauit domũ pro habitatione. Sed con
tra Bal. facit quia statuta nõ debent intelligi in casu ficto. l. fin. C.
de his qui ve. et a impe. l. ij. §. hec verba. ff. de nego. gesto. et ibi
Bald. et Barto. in l. i. in §. interdictum hoc de cisterna. ff. de fon
te, sed id qd cõe est ficte meũ esse dicitur vt hic no. Bar. ergo &c.
Unde Ro. in d. l. i. C. qui test. fac. pos. tenet contra Bald. sed tñ
cõis opi. est cũ Bal. quẽ sequit Ange. et Pau. de cast. in d. l. i. et
idem tenet Bal. in d. l. illud de rit. nup. i repor. anti. et Ro. in l.
i. §. dicimus. ff. ad sylle. et ibi similem decisionem ponũt no. Bald.
et Ang. Idem tenet Flo. de sancto Pe. in d. l. sabinus. ff. cõi di.
et Pau. de castr. in suo consi. cccclviij. incip. in christi nomine in
hoc passu duo sunt. Ad contrarium. ff. formatũ respõde quod vbi
res cõis dicitur mea illud est propter Fin Ric. de mea. hic q alle.
ad hoc. l. illud. ff. de rit. nupt. et Alber. de rosa. in i. parte statu. q.
clxxxij. incip. Itẽ quero an statutũ habeat locũ &c. Secũdo quod
vbicũque vna rõ solum reddi põt p statuto licet in eo nõ fuerit ex-
pressa, tñ pro expressa hr vt not. gl. in l. quominus. et quod ibi not. Bal.
C. de fi. iei. &c. et est tex. in l. milites agrum de re mi. quem text. ad
hoc alle. Bal. in l. in ꝯtrauz vitiũ. C. de li. pᵗete. et Bal. et Imol.
in l. iiij. ff. de here. insti. et Rapha. et Pau. de castr. in l. si vero. §.
de viro. ff. sol. matri. sed ita est quod vbi ratio est expressa in l. tũc
sit extẽsio etiã in correctorijs vt no. gl. in d. c. i. in ver. eligat cum
ibi no. per Pau. de l. aza. de ele. et retuli. ff. in. i. sed ita est in casu
nostro: nam nõ potest alia ratio reddi, nisi quia domus debet esse
tutissimum refugium. l. plerique. ff. de in ius voc. ergo dicendum
est istud statutum intelligi debere: et in domo communi vide in
simili. q. per Petr. de anch. in cõsil. cli. incip. in christi nomine
3 presupponitur in themate &c. † Facit etiã ista materia ad. qõ.
quam ponit Bar. in l. hec distinctio. §. cũ fundũ. ff. so. vtz vtrũ
ex socijs possit totum fundũ vel domũ locare etiã inuito socio
vbi tenet quod sic vtiliter. Facit quia est tale negotiũ quod pro parte ex
pediri non potest alleg. in ar. l. heredes. §. si vnus. ff. fam. hercis.
de quo per Bal. et Ang. in l. i. C. qui te. fa. pos. licet de Bar. men
tionẽ nõ faciãt: et per Bal. et Ang. in l. duo. de acqui. here. et per
Bal. in l. sabin[us]. ff. cõi di. et in c. i. §. si qs de mãso. in tit. de cõtro.
inuesti. aliquid per eũdẽ in l. nemo. C. loc. vbi vide in simili. q. et
signanter per Saly. in l. iubemus. in prin. de sac. san. ec. bene fa-
4 ciunt no. p. gl. insti. lo. §. si. ¶ † Facit etiã ista materia ad. q. vtrũ
soci[us] habẽs rẽ cõez cũ socio possit esse testis in cã socij sup eius
parte de quo vide glo. in l. qm. C. de test. et ibi per Bar. et Bald.
in l. in omnib[us]. eo. tit. per Inno. in c. aij. extra de test. per Pau.
de leaza. in cõmen. c. cũ nũcius. e. ti. per Ant. de bu. in c. insuper
5 eo. ti. ¶ † Itẽ facit ad aliã q. vtz an alter ex socijs vni[us] domus
pro indiuiso qui sol[us] inhabitat domũ debeat soluere mercedẽ
cõsocio suo qui domũ nõ habitat pro parte sua vide p Bal. et
Ang. in l. duo. ff. de acqui. here per Bal. in c. i. §. preterea duca-
tus. de prohi. feu. ali. p Fed. p Pau. de cast. aliquid in d. l. i. C. q
6 test. fa. po. ¶ Similiter † facit ad. q. quã põit Bal. in l. legatis. j.
tit. i. concessa est mihi immunitas pro castris meis vtrũ extẽda
tur ad castra communia saltẽ pro parte mea vbi dicit videri quod
nõ p illũ text. similis text. in l. hic legatũ. de le. iij. Sz cõtra de l.
si quis seruos. j. de le. iij. Paul. de ca. facit mentionẽ de pdictis
iuribus: et dicit quod Znanc. Rñdit tñ quod rõ l. si qd seruus est quod te-
stator si legat seruos suos multomagis cões: sed i. d. l. hoc lega
tũ, nõ sequitur si testator legat vxori vestes cã vxoris paratas, et
sic q sibi seruire poterãt ergo et paratas gratia vtriusque quã he
7 vestes poterãt heredi inseruire. ¶ † Facit etiaz ista materia ad
q. quam ponit Bal. in l. si plures. in vi. col. C. de cõdi. inser. statu
to cauetur quod illa teneat emẽdare dãnum datũ in suo territorio
quid si dãnũ datũ est in via cõi cõcludit vtrãque villam insolidũ
8 teneri: sed per solutionẽ factã ab vna alterã liberari. ¶ † Facit
etiam ad aliam. q. quam ponit Bald. in l. cetera. §. si duobus. j.
eo. tit. statuto cauetur quod quis nõ possit extrahere bladũ de ter a
ritorio quo casu possuz de castro meo ducere ad aliud castrum
meũ an possum ex castro meo ducere ad castrũ cõe vide ibi per
9 eum decidẽtem hãc. q. ¶ † Facit etiã ad aliã. q. an si quis leget
seruos suos videatur legare seruos cõmunes et est text. quod sic in l. si
10 quis seruos. j. ti. ij. ¶ † Facit etiã iste tex. ad id qd ibi dicit Sm. b
de cu. et Barto. in l. fin. ff. de re. di. alias de iuris. om. iud. vtz an si
duo sint fratres habẽtes merũ imperiũ in cõi castro: et vnus ibi
delinquit possit ab alio fratre ibi puniri. Similẽ etiã. q. vide p
11 Bal. post Dy. in l. ij. ff. de condi. insti. ¶ † Itez an si duo erant
socij scholares in eadem domo: et vnus eorũ recessit an ille q re-
mansit teneat ad solutionem integre pẽsionis pro tpe sequuto
post recessum socij de quo vide per Bal. et Angel. in d. l. duo. de
acq. here. et in c. i. §. preterea ducat[us]. de prohi. feu. alie. et p Pau.
12 de castr. in d. l. si. qui test. fa. pos. ¶ † Item facit si duo sint scho
lares socij in domo cõducta: et vnus recedẽs vult extraneo par-
tem suaz locare: et sui loco illũ substituere inuito socio an possit.
In quo glo. insti. locati. §. si. tenuit quod nõ quam limita et declara
vt per Bal. in l. i. C. qui test. fa. pos. et in l. nemo. C. locati. per Cy.
in l. vlt. C. eo. tit. et per Paul. de ca. in l. hec distin. §. cũ fundum.
ff. loca. facit quod no. Bald. in l. sabinus post gl. mag. ff. cõi di.
13 ¶ † Sic[b] an socius videat habere mãdatũ cõsocio vendendi
b partem ipsius cõsocij vide glo. no. volentẽ quod sic in l. nemo ex so
cijs. in prin. ff. pro socio: quã intellige vt ibi per Bar. et Bald. in
rub. C. pro soc. in ij. col. p Ro. in l. de pupillo. §. si pluriũ. de ope.
no. nũ. Finaliter in hac materia vide p doct. in c. cũ i illis. in §.
si. et ibi per gl. si. de prebẽ. li. vi. et omnino per Bal. in d. l. illud de
ri. nup. in repor. anti. per Pau. de leaza. in c. cũ nũcius. extra de
14 test. ¶ † Unum dicit Rapha. vtz quod si lego tibi stichũ titij qui
erit titij tẽpore mortis sue: et stichus tpe mortis p parte, tñ re-
periatur esse ipsius titij quod stichus nõ debetur, quia cessat ratio
huius text. que est quod testator nõ videtur hic velle grauare here
dẽ onere redimẽdi per l. vnũ ex familia. §. si rẽ. j. ti. i. nõ autez est
rõ, quia verba hic importãt proprie totũ stichũ. l. ij. defensore. ff. de
inter. act. qd notat in l. ij. in rẽ. ff. de rei vẽ. Sed in casu proprio ap
paret testatorẽ aperte voluisse grauare heredẽ onere redimẽdi
qui scienter legat stichum alienũ nã cũ cõditio nõ sit verificata
scilicet totũ stichũ esse titij ideo defecta conditione dicẽdũ est
legatum nõ valere. Sed cõtra Raph. vr mihi esse tex. in l. ij. in
princ. ff. de cõdi. insti. vbi cessat ratio assignata per Rapha. ad
istũ tex. et tñ hz locum decisio q ponit in casu nostro nec põt dici
quod ibi fuerit fauor libertatis quia ibi fuit seruus institutus sine li
bertate quo tpe poterat institui sine ea: per l. iij. ff. de her. insti. et
cõtra Rapha. faciũt etiam illa verba stichus qui meus erit vt
exponatur: idest quatenus. l. stichum qui meus erit. j. eo.

1 ☞ Qui legat rem cõmunem: intelligitur solum legare par-
tem quam habet in ea.
2 Testator in dubio censet legare ius qd habet in re nõ aũt totũ.
3 Habens dimidiam dimidie in fundo, et legauit dimidium fun
dum, an intelligatur de dimidia dimidie tantum.
4 Testatoꝛ legãs fundũ alienũ sciẽter: an cẽseat legare estimationẽ.

1 **Cum fundus.** † Qui legat rem cõem cũ alio
intelligitur solũ legare partem

¶ Quid commu-
ne. Adde quod dic
habes in apostil.
ad Bar. et his ad-
de Frã. cur. cõsi. xiij.
¶ Similiter. Ad-
de quod facit ad aliã
q. in qua cõsulnit
Bald. consi. incip.
nerius an soci[us] in-
uito socio possit in
cidere siluã ceduã
communem.

ff. quē ibi pōderat Bar. pro limitatione huius glo. ¶ Itē hoc
ecquitā intelligas verum nisi legatarius post facta electione
nō exhibitus seruus postea de seruis testatoris certioratus rati-
ficauerit primā elect. nam tunc erit cōsumpta electio, ⁊ valebit
ita dicit Bal. in l. fi. §. j. in vij. col. C. cōia de le. per tex. in l. j. ff. de
sup. leg. q tex. nō probat. sed voluit allegare. l. is qui stichū. ff. de
procur. ¶ Itē circa hoc vltimū Bal. in d. l. fi. in pn. dicit esse in
electione plan nulla: qꝛ si est nulla ratificare non pōt vt ibi per
eum. ¶ Itē no. ex ead. gl. q ad hoc vt electio valeat requiritur
aditā esse hereditatē ex quo corroboraꝰ id qd voluit glo. in l.
vnū ex familia. in pn. in ꝟ. mittetur. j. tit. j. Hoc tn̄ limitat hic
Raph. cu. nō hr̄e locū in legato alternatiuo, qꝛ tunc ante adi-
tam hereditatē poterit eligere alle. l. si vsufructus. j. qñ di. leg.
a ced. q hoc nō probat in mille annis [a] melius probaꝰ in d. l. fi is
cui. j. tit. ff. in rōne sui. ¶ In ea. glo. ibi l. ⁊ si fine ⁊c. dicas q ille
tex. loquiꝰ qñ minor esset circūuentus. vñ intētio Bar. hic alle.
l. pupil. vꝛ fuisse qd ele. facta a pupil. nō valeat sed si excesserit
pubertatē sentit Bar. q tūc vendicet sibi locū. d. l. ⁊ si fine. j. vt
electio valeat ⁊ cōfirmatur nisi sit circūuentus. alia hic reqsita
in electione vide p Bar. hic post glo. cum addr glo. in l. si tibi. §.
4 vnius. j. de adop. le. ¶ † In ea. ibi volo eligere no. q verbū vo-
lo eligere nō inducit dispōnem. Quod limita, ⁊ intellige vt hic
per Bar. q plene tractat de effectu huius verbis volo de quo
per gl. ⁊ dōs in l. emētis. C. de cōtrahen. emp. ⁊ per Bar. ⁊ alios
in l. j. in prin. C. de sum. trini. ⁊ in l. gerit. ff. de acqui. her. ⁊ in l. fi.
ff. de test. ⁊ in l. si qs sims. ff. de in. deli. per Bal. in auc. ei qui in-
rat. in xi. col. C. de bo. auc. ⁊ in l. j. in vij. col. C. de cōfes. ⁊ in l. ver-
bum volo. C. de fideicō. ⁊ in l. si vt proponis. j. in ij. col. C. quō ⁊
qñ in. ⁊ plene p d. Ant. in c. ex lris. extra de spon. Adde tn̄ qd
dum Bar. hic alle. l. sed si alio. ij. rñso. j. ad treb. Bal. in l. fi. §. si
quis igiꝰ. C. de iu. delib. dic q ille tex. in d. l. sed si nō pbat intē-
tionē Bar. qꝛ nō dicit repudiatā esse hereditatē in illo casu, sed
solū dicit qd pōt cogi. cū hac tn̄ gl. sic declarata per Bar. trāsi-
eūt cōiter doc. hic. Preterq̄ in eo q dicit Bar. s. q in vlti. vo-
lun. verbū volo iunctū cū infinitiuo inducit dispositionē vt si
dico volo relinquere titio. x. nā fm eū perinde est ac si dixissem
relinquo p tex. in l. pamphilo. §. propositū. de leg. ij. qui tex. fm
Ang. hic nō est alibi. ⁊ idē volunt hic Cy. q alle. in arg. l. hmōi.
§. stichū ⁊ ibidē Bal. j. eo. ⁊ in d. l. j. C. de sum. tri. nā ꝯ illud ex-
presse tenet Ang. ⁊ Imo. ⁊ Pau. de ca. hic. s. q imo in vltimis
b volūtatibꝰ dispōnē nō inducat, [b] sed habeat locū decisio huiꝰ
gl. qm̄ ꝯriū in iure nō pbaꝰ, nec ob. tex. in d. §. propositū. qꝛ fm
eos hic. ⁊ in d. l. gerit. concurrebāt ibi plura pp̄ter q̄ illa verba
dispōnē inducebāt. Primo qꝛ ibi interuenit reqsitio, ⁊ cōuoca
tio amicorū facta a disponēte. Scdo ibi disponēs illa ꝟba ex-
pressit ad interrogatiōnē alterius. Tertio ibi ꝯcurrbat vrgēs
catio instātis periculi pp̄ter q̄ apparet. d. ꝟba fuisse deliberate
prolata quo casu verbū volo nedū in vltima volūtate, sed in oī
actu dispositionē inducit vt pbat Bar. hic. ⁊ in locis. ff. alle. dñ
allr. gl. in d. l. in emētis. cū cōco: ⁊ ita etiā vꝛ intelligere Bar. in
l. fi. ff. de test. ⁊ in d. l. gerit. circa ij. vel iij. col. ⁊ in l. j. §. si qs ita. in
prin. de ꝟb. obl. ⁊ q illa verba fuerint deliberate prolata. Ro.
etiā in d. l. gerit tenet idē pōderās q in d. §. propositū. ꝟba illa
fuerūt plata a milite vt ptꝫ ibi in gl. pōderat etiā aliud: qꝛ ver-
5 ba illa fuerūt geminata. † Et geminatio multa operatur. l. sci-
mus ⁊ ibi no. Bar. C. de agri. ⁊ cēs. lib. xi. ⁊ p opi. Bar. dt Ro.
erit tex. in d. §. propositū. Probo alia rōne: qꝛ ibi illa ꝟba pre-
teriti imperfecti tēporis. s. vellē relinquere inducūt fideicōmis-
sum q certe nō inducūt nisi essent deliberate prolata p iura. ff.
alleg. Sed tn̄ hic tꝫ Bal. idē q Bar. hic referēs antiquos ita
etiā voluisse, ⁊ ita ēt Ro. sibi ꝯnis in l. j. in §. si qs ita. j. de ꝟb.
obli. ⁊ Bar. in d. l. j. C. de sum. tri. Sed si velles rńdere ad istud
arg. dici posset forte qd illud verbū vellem ibi in tex. positū fuit
6 iurisconsulti tn̄ non recedas a predictis. ¶ † Ex quibus inferꝰ
q cū in testamento requiruntur testes rogati. l. heredes palā.
§. in testamētis. ff. de testamē. verbum volo indistincte inducet
dispositionem: qꝛ talis rogitus inducit quod testamētum cen-
seatur delibera te factū. Unde secus in codicillis in quibus nō
requiritur testium rogitus. l. fi. C. de codicil. Quia sic codicillās
corā quinq; testibus ibi casualiter presentibus volo tibi relin-
quere. x. non inducerent verba illa dispositionē, ⁊ de intellectu.
d. §. propositum. vltra predicta vide Bar. in repet. l. j. C. de sum.
tri. in versi. iuj. quero an valeat talis voluntas sine traditione.
Et Bar. in l. heredes palam in fine princ. ff. de testamē. ⁊ Bal.
in l. testi. C. de inof. test. ¶ In ea. glo. ibi in l. eum qui. Dicas q
c ibi loquitur in cōtractibus hic vero in vltimis volūtatibus [c]
⁊ est ratio diuersitatis fm Bart. hic. quia cum in vlt. volunta-
te facta electione statim transit dominium, ⁊ sic incontinenti
fit executio, ⁊ per consequens finitur electio q secus est in con-
tractibus, sed hanc rationem impugnat hic Imo. quia seque-

a ¶ In mille annis. dicit Sozi. ⁊ subti liter probatur opi. Cu. dum tex. dicit vtrunq; tēpus spe ctandū de quo la- tius per eum.

b ¶ Nō inducat. vi- de eundē Pau. de ca. cōs. clxx. vbi la- te tractat materiā d. §. propositum.

c ¶ Voluntatibus. vide bar. ⁊ alex. in l. hmōi. §. stichum. j. eod. ⁊ Panor. in cōs. xij. j. vol. ⁊ ro. in cōs. ccxvi. ⁊ bar. in l. de rebus. j. de reb. dub. ⁊ Dy. in c. mutare. de regu. iur. in vi. Franc.

d ¶ Variari. vide car. i ꝯs. xcij. ij. col. in fi. qñ electio nul la impediat fieri se cūdā lectionē. ⁊ vi- de eundē cōs. lviij. qñ electione facta liceat variare, ⁊ an electo q̄raꝰ ius, ⁊ qñ electio est nulla a pn. An ex cōsen- su supuenīēti tacī- to vel expsso vali- deꝰ p Io. cal. i cōs. vij. i ti. de elec. ⁊ vi- de are. in cōsil. xvi. col. iij. an electio- ne facta nulla pos- sit iterū fieri, ⁊ an electio facta ante tps ratificeꝰ adue- tu ipsius. Frā. cur.

e ¶ An facultas eligēdi perdaꝰ spa tio tpis vid p fely. j. c. cū accessissent. i xij. col. de ꝯsti. ⁊ an trāseat ad heredes vide Alex. in l. sti- pulac'. §. i. j. de ꝟb. oblig. Thom.

retur q vbi esset relicta optio in rebus in qbus post factā ele-
ctionem incōtinenti ipso iure nō posset fieri executio non ha-
beret locū. l. ista. vt si lego tibi. x. li. auri seu argēti prout volue-
ris. Nam in legato qñtitatis non transit dñium ipso iure sine
traditione vt per Bar. in l. j. ff. eodem. Propterea dicit Imo.
aliā esse rationē diuersitatis. s. qꝛ nō debent esse in pēdenti vlti-
me volūtates sicut ꝯctus vt est tex. l. j. ff. cōia p̄dio. Preterea
Ang. hic lꝫ Imo. de eo mētionē nō faciat dicit verā esse ratio-
nem dcām hic positā per Bart. ⁊ p hoc infert ipse q vbicūq; in
legato optionis esset relictum aliquid in quo nō fiat executio
ipso iure sine traditione tūc limitaretur ista. l. signāter. cum si. ⁊
istud dictū Ang. non puto verū, nā pone q testōr legat stichū
aut pāphylum quē elegerit titius, ⁊ isti serui erāt aliem ex quo
apparet in his non fieri executionē ipso iure vt. l. non dubiū. de
lega. iij. ⁊ tn̄ in l. si statu liberū. §. fi. j. tit. j. indistincte diciꝰ q vbi
est legatus stichus aut pamphylus per vnam electionē finitur
ius eligēdi: ergo ⁊c. Similiter dictū Ang. videꝰ ꝯ l. nostrā in-
distincte loquentē que posset habere locū propter eius gñali-
tatem etiā vbi testator nō haberet seruos in patrimonio. Bar.
in l. apud officiū. de opt. le. ⁊ in d. l. si quis stichū. in prin. ⁊ Pe.
⁊ Bar. in l. eū qui certarū. de verb. obli. ⁊ Bar. in l. hmōi. §. sti-
chū. j. eo. ti. tenēt rationē quā ponit hic Imo. licet Imo. ibi de
istis nullā faciat mentionē. Pau. de ca. hic dicit q nō videtur
differre inter vltimā voluntatē ⁊ ꝯctum, ⁊ ponit distinguēdō.
Quod aut electio cōpetit cui soluēdū est, ⁊ tūc siue sit ex ꝯtra-
ctu siue ex vltima volūtate electio semel facta non pōt variari
vt hic. Et in ꝯctu dicit ipse probari in l. si is qui stichū. cū gl. ff.
de procur. ⁊ in l. si sepius. § sed si stipulatus. ff. de pac. vbi tamē
nō probaꝰ: qꝛ ibi nō fuit electio, fm Bar. in d. l. eū qui certarū.
⁊ per Imo. in d. l. eū qui certarū. Sed in primo mēbro nō bene
dicit Bar. nam ratio. d. l. si quis stichū est. qꝛ per stipulationem
deuentū erat ad lit. cōtest. quo casu fateor q licet in ꝯctu pos-
sim ego stipulator variare. d. l. si qs stipulatus. Tamē si lit. ꝯte.
sim super vno nō possum postea variare vt not. in d. l. si is qui
stichum. In scdo autem membro dicit Pau. de ca. q si electio
cōpetit debitori tunc distinguēdum esset. Aut nos loquimur
in vltimis volūtatibus. ⁊ tūc aut est legata optio certe rei que
secū trahit executionē, ⁊ tunc nō variatur. d. l. huiusmodi. §. sti-
chum. j. eo. Aut optio nō trahit secū executionē, ⁊ tūc potero
variare sicut in cōtractu vt. d. l. eū qui certarū. Et sic Pau. de
ca. in hoc trāsit cū Ang. Sed male etiā in hoc mēbro loquitur
per id q allegaui. ff. cōtra Ang. ¶ Et circa hāc materiā quero
d an possit variari [d] ab eo qui hꝫ ptātem eligēdi ex rescripto seu
ex literis ad beneficia de quo vide p gl. no. in glo. fi. in c. gratia.
⁊ ibi Io. andr. in nouella. de rescri. in vi. vbi deciditur quod nō.
7 ¶ † Itē inducitur iste tex. ad q. per Dy. Iac. de are. ⁊ seq. an si
alicui cōpeteret ius eligēdi potestatē bononie, ⁊ facta est semel
electio an poterit iterum eligere, ⁊ magis est cōis conclusio qd
aut ille habet potestatē eligēdi iure proprio, ⁊ tūc nō sit cōsum
pta electio, aut iure alieno, ⁊ tūc secus. Nisi nullitas resultet ex
defectu forme mādati non seruati. vel nisi sit dictū q iste talis
prouideat de potestate vt voluit hic vltimo casu Inno. in c. cū
literis. de offi. dele. ⁊ in c. 4. de re iud. ⁊ ita etiā habetur per doct.
hic per Bar. in l. ij. §. j. de opt. leg. per Io. and. in c. si cōpromis-
sarius. de elect. in vi. in nouella. per Bal. in l. post aditam. C. de
impub. ⁊ ibi refert illud dictum Inno. ⁊ etiam illud refert in l.
q quis. ad fi. C. de procu. ⁊ Bal. in l. j. ad fi. C. de eden. ⁊ Bar. in
l. iudex postq̄. ⁊ ibi Imo. in vi. col. de re iudi. Et de hoc articu-
lo habetur per Pet. ⁊ Cy. in l. fi. de cōtrahen. emp. aliquid per
gl. in c. fi. de elect. in ver. integrū. de elec. in vi. vbi habes qd si se-
mel electus repudiet. Et in predicta q. etiā vide no per Bal. in
l. si vt proponis. la. j. C. quō ⁊ qñ iud. ⁊ in l. qui per salutē. de in-
cenr. vbi etiā querit in actu citationis nulliter facte per nota-
rium an iterū virtute primi cōmissionis possit valide citare, ⁊
determinat q sic per illam. l. qui per salutē. quod est no. dignū.
8 ¶ † Sed quid si esset scienter electus indignus. De hoc dicas
vt habetur in c. cū in cunctis. ⁊ in c. vult. ⁊ in c. quia propter. de
elec. ⁊ que no. in c. cum vos. ⁊ de offi. ord. per Io. and. in c. odia.
in mercu. in vi. Aliquid per Bar. in l. ij. §. j. j. de optio. leg. ⁊ per
Imo. in l. cum quidam. la grande. j. tit. j. ⁊ circa ea que in pre-
dictis tangit Bar. in d. l. ij. §. j. omnes transeunt cū Bar. quic-
9 quid dixerit Bal. in d. l. si vt proponis. ¶ † Iuxta pdicta que-
ritur quid in declaratione iudiciali an si nulla sit liceat iterum
declarare dicas vt legitur, ⁊ not. in d. l. si proponas. ⁊ in d. l. iu-
dex postquam vbi alias plene dixi. j. de re iudic.
1 ¶ Quod cōe est, meum est, quo ad dispositionē partis mee.
2 Statutum puniens grauiori pena offendentē me ad domum,
an habeat locum in offendente me ad domum communem.
3 Utrum consocius possit totum fundum, vel domum locare
inuito socio.

Utrum

4 Utrum habens rem communem possit esse testis in causa consocii super eius parte.
5 An consocius habitans domum communem debeat soluere mercedem consocio: qui non habitat pro parte sua.
6 Si concessa est mihi immunitas pro castris meis: an extendatur ad castra communia: saltem pro parte mea.
7 Stante statuto q villa teneatur emēdare damnū datuz in suo territorio: an teneatur emendare damnum datum in via cõi.
8 Stante statuto q nō possit extrahi bladum de territorio, an possim de castro meo ducere ad commune.
9 Si quis legat seruos suos: an videatur legare etiaz cõmunes.
10 Si vnus ex fratribus habentibus merum imperiū in castro ibi deliquit: an possit ab alio ibi puniri.
11 An scholaris qui remansit in domo cõducta post recessum socii teneatur soluere integram pensionem.
12 An socius recedens a domo conducta possit partem suam locare extraneo seu illum substituere inuito socio.
13 An socius censeatur habere mandatū a consocio vēdendi partem consocii.
14 Legato sticho titii qui erit tēpore mortis titii, si tempore mortis pro parte tantum reperiatur esse ipsius titii non debebitur.

1 a **Habeo.** † Quod cõe est: meū est quo ad dispositionē partis mee. ¶ No. q dictū est in summa, an sit verum quo ad oēs effectus vide hic per Bar. et per Cyn. et Bald. in l. i. C. qui test. face. pos. Latius per Bald. in d. l. illud in repe. antiquis. ff. de rit. nupti. et vltra casus hic per Bar. enumeratos in quib' rationē partis quā habeo in re cõmuni possum disponere super toto adde aliuz casum fauore libertatis l. 2 i. C. de cõi ser. ma. † Et istud qd dicit hic Bar. posset induci ad plures no. qōnes quas posuit Bal. in d. l. i. C. qui testa. face. po. Cui adde mirum ipse dubitat si statutū punit grauiori pena offendentem me ad domum meam an habeat locū in offendēte me ad domum cõmunem, et cōcludit q aut ille qui me offendit erat ille qui mecū domū cōem habebat, et isto casu nō haberet locū statutū. Alle. tex. in l. sed et milites post pnc. ff. de excu. tuto. Facit etiā tex. in l. extraneo. §. de qōne. et q ibi Barto. ff. de qō. et in l. nō soluz. §. de vno, et ibi Bar. ff. de rit. nup. et qd no. gl. in c. postremo. de appel. Aut offendens nō habebat mecū illā domū communē: et tūc vēdicat sibi locū statutū: q2 q cōe est et c. Pau. de ca. hic in lec. bono. trāsit cū Bar. iungit tñ vnum verbum Pau. hic q in pmo mēbro distinctiōis Bal. nō erat psona priuilegiata, sicut in d. l. sed et milites. Et p decisione Bald. in hoc vltimo membro facit, q2 videmus q iura que puniūt inferentē iniuriā ad domū habent locū in inferēte iniuriā ad domū conductā. l. lex cornelia. §. domū. ff. de iniu. Et sic videtur q statutū dūtaxat considerat domū pro habitatione. Sed contra Bal. facit q2 statuta nō debent intelligi in casu ficto. l. fin. C. de his qui ve. et. i impe. l. iii. §. hec verba. ff. de nego. gesto. et ibi Bald. et Barto. in l. i. in. §. interdictum hoc de cistern. et ff. de fonte, sed id qd cōe est ficte meū esse dicitur vt hic no. Bar. ergo et c. Unde Ro. in d. l. i. C. qui test. fac. pos. tenet contra Bald. sed tñ cōis opi. est cū Bal. quē sequit Ange. et Pau. de cast. in d. l. i. et idem tenet Bal. in d. l. illud de rit. nup. i repe. anti. et Ro. in l. i. §. dicimus. ff. ad sylle. et ibi similem decisionem ponūt no. Bald. et Ang. Idem tenet Flo. de sancto Pe. in d. l. sabinus. ff. cōi di. et Paul. de castr. in suo consi. cccxlii. incip. in christi nomine in hoc passu duo sunt. Ad contrarium. ff. fornatū respōde q vbi res cōis dicitur mea illud est propter fin Nic. de nea. hic q alle. ad hoc. l. illud. ff. de rit. nupt. et Alber. de rosa. in i. parte statu. q. clxxxii. incip. Itē quero an statutū habeat locū et c. Secūdo q vbicūq vna rō solum reddi pōt p statuto lz in eo nō fuerit expressa, tñ pro expressa hr vt not. gl. in l. q̄ ma. et q ibi not. Bal. C. de fideicō. et est tex. in l. mulā ies agrum de re mi. quem text. ad hoc alle. Bal. in l. in xcimus vitiū. C. de li. prete. et Bal. et Imol. in l. in. ff. de: here. insti. et Rapha. et Pau. de castr. in l. si vero. §. de viro. ff. sol. in matri. sed ita est q vbi ratio est expressa in l. eric sit extēsio etiā in correctoriis vt no. gl. in d. c. i. in ver. eligit cum ibi no. per Pau. de l. 23 a. de ele. et retuli. ff. in i. sed ita est in casu nostro: nam nō potest alia ratio reddi, nisi q2 domus debet esse tutissimum refugium. l. plerique. ff. de in ius voc. ergo dicendum est istud statutum intelligi debere: et in domo commum vide in simili q. per Petr. de ancha. in cōsil. cli. incip. in christi nomine
3 presupponitur in themate et c. † Facit etiā ista materia ad qō. quam ponit Bar. in l. hec distinctio. §. cū fundū. ff. lo. vez vtruz ex sociis possit totum fundū vel domuz locare etiā inuito socio vbi tenet q sic vtiliter. Facit q2 est tale negotiū q pro parte expediri non potest alleg. in ae. l. heredes. §. si vnus. ff. fam. hercis. de quo per Bal. et Ang. in l. i. C. qui te. fa. pos. licet de Bar. mentionē nō faciāt: et per Bal. et Ang. in l. duo. de acqui. here. et per Bal. in l. sabin'. ff. cōi di. et in c. i. §. si qs de māso in tit. de cōtro.

inuesti. aliquid per eūdē in l. nemo. C. loc. vbi vide in simili q. et signanter per Saly. in l. iubemus. in pnn. de sac. san. ec. bene faciunt no. p gl. insti. lo. §. si. ¶ † Facit etiā ista materia ad q. vtrū 4 soci' habēs rē cōez cū socio possit esse testis in cā socii sup eius parte de quo vide glo. in l. qm. C. de test. et ibi per Bar. et Bald. in l. in omnib'. eo. tit. per Inno. in c. ii. extra de test. per Pau. de leaza. in cōmen. c. cū nūcius. e. ti. per Ant. de bu. in c. insuper 5 eo. ti. ¶ † Itē facit ad aliā q. vez an alter ex sociis vn' domus pro indiuiso qui sol' inhabitat domū debeat soluere mercedē cōsocio suo qui domū nō habitat pro parte sua vide p Bal. et Ang. in l. duo. ff. de acqui. here per Bal. in c. i. §. preterea ducatus. de prohi. feu. ali. p Fed. p Pau. de cast. aliquid in d. l. i. C. q 6 test. fa. po. ¶ Similiter † facit ad q. q̄ pōit Bal. in l. legatis. ff. tit. i. concessa est mihi immunitas pro castris meis vtrū extēdatur ad castra communia saltē pro parte mea vbi dicit videri q nō pilli text. similis text. in l. hic legatū. de lega. ii. Sz cōtra de. l. si quis seruos. ff. de lega. ii. Paul. de ca. facit mentionē de pdictis iuribus: et dicit q Znanf. Rñdit tñ q rō l. si qd seruus est q testator si legat seruos suos multomagis cōes: sed l. d. l. hoc legatū, nō sequitur si testator legat vxori vestes cā vxoris paratas, et sic q sibi seruire poterāt ergo et paratas gratia vtriusque qui he 7 vestes poterāt heredi inseruire. ¶ † Facit etiaz ista materia ad q. quam ponit Bal. in l. si plures. in vi. col. C. de cōdi. inser. statuto cauetur q villa teneat emēdare dānum datū in suo territorio quid si dānū datū est in via cōi cōcludit vtrāque villam insolidū 8 teneri: sed per solutionē factā ab vna alterā liberari. ¶ † Facit etiam ad aliam q. quam ponit Bald. in l. cetera. §. si duobus. ff. eo. tit. statuto cauetur q quis nō possit extrahere bladū de ter a ritorio quo casu possuz de castro meo ducere ad aliud castrum meū an possum ex castro meo ducere ad castrū cōe vide ibi per 9 eum decidētem hāc q. ¶ † Facit etiā ad aliā q. an si quis leget seruos suos videatur legare seruos cōes: et est tex. q sic in l. si 10 quis seruos. ff. ti. ii. ¶ † Facit etiā iste tex. ad id qd ibi dicit Gui. b de cu. et Barto. in l. fin. ff. de re. di. alias de iuris. om. iud. vez an si duo sint fratres habētes merū imperiū in cōi castro: et vnus ibi delinquit possit ab alio fratre ibi puniri. Similē etiā q. vide p 11 Bal. post Dy. in l. ii. ff. de condi. insti. ¶ † Itez an si duo erant socii scholares in eadem domo: et vnus eorū recessit an ille q remansit teneat ad solutionem integre pēsionis pro tpe sequuto post recessum socii de quo vide per Bal. et Angel. in d. l. duo. de acq. here. et in c. i. §. preterea ducat'. de prohi. feu. alie. et p Pau. 12 de castr. in d. l. si. qui test. fa. pos. ¶ † Item facit si duo sint scholares socii in domo cōducta: et vnus recedēs vult extraneo partem suaz locare: et sui loco illū substituere inuito socio an possit. In quo glo. insti. locati. §. si. tenuit q nō quam limita et declarare per Bal. in l. i. C. qui test. fa. pos. et in l. nemo. C. locati. per Cy. in l. via. C. eo. tit. et per Paul. de ca. in l. hec distin. §. cū fundum. ff. loca. facit quod no. Bald. in l. sabinus post gl. mag. ff. cōi di.
13 b ¶ † Sil'r an socius videat habere mādatū cōsocio vendendi partem ipsius cōsocii vide glo. no. volentē q sic in l. nemo ex sociis. in pnn. ff. pro socio: quā intellige vt ibi per Bar. et Bald. in rub. C. pro soc. in ii. col. p Ro. in l. de pupillo. §. si plurū. de ope. no. nū. Finaliter in hac materia vide p doct. in c. cū i illis. in §. si. et ibi per gl. si. de preb. li. vi. et omnino per Bal. in d. l. illud de ri. nup. in repe. anti. per Pan. de leaza. in c. cū nūcius. extra de 14 test. ¶ † Unum dicit Rapha. vez q si lego tibi stichū titii qui erit titii tēpore mortis sue: et stichus tpe mortis p parte tñ reperiatur esse ipsius titii q stichus nō debetur, quia cessat ratio huius text. que est q testator nō videtur hic velle grauare heredē onere redimēdi per l. vnū ex familia. §. si rē. ff. ii. i. nō autez est rō, q2 verba hic importāt proprie totū stichū. l. si defensor. ff. de inter. act. qd notat in l. si in rē. ff. de cei vē. Sed in casu proprio apparet testatorē aperte voluisse grauare heredē onere redimēdi qui scienter legat stichum alienū nā cū cōditio nō sit verificata scilicet totū stichū esse titii ideo defecta conditione dicēdū est legatum nō valere. Sed cōtra Raph. vr mihi esse tex. in l. q. in princ. ff. de cōdi. insti. vbi cessat ratio assignata per Rapha. ad istū tex. et tñ hz locum decisio q ponit in casu nostro nec pōt dici q ibi fuerit fauor libertatis quia ibi fuit seruus institutus sine libertate quo tpe poterat institui sine ea: per. l. iii. ff. de her. insti. et cōtra Rapha. faciūt etiam illa verba stichus qui meus erit vt exponatur: idest quatenus l. stichum qui meus erit. ff. eo.

1 ☞ Qui legat rem cōmunem: intelligitur solum legare partem quam habet in ea.
2 Testator in dubio censet legare ius qd habet in re nō aūt totā.
3 Habens dimidiam dimidie in fundo, et legauit dimidium fundum, an intelligatur de dimidia dimidie tantum.
4 Testator legāo fundū alienū sciēter: an cēseat legare estimationē.
1 **Cum fundus.** † Qui legat rem cōem cū alio intelligitur solū legare partem

a ¶ Quid commune. Adde quod hic habes in apostil. ad Bar. et his adde Frā. cur. 25 sixt.
b ¶ Similiter. Adde q facit ad aliā q. in qua cōsulunt Bald. consi. incip. nemus an soci' inuito socio possit incidere siluā ceduā communem.

2 quam habet in ea.h.d. ¶ †No. regulam q testator in dubio le
gat ius qd hz in rem nō aūt rem totam vt hic, et in.l. si domus.
§.fi. et in.l. qd in rerū.§.ij.ff.eo.titu. et per glo. in.l. meuius.§. fun
do.ff.de leg.ij. et.l. sticho.ff.de vsuf.leg. et in.l. vxor patrui.C.de le
ga. que recipit multas limitatiōes quarum multas ponam in.d.
l. si domus.§.fin. Et ibi dicā quid in locatione donatione et vē
ditione et similib⁹: an in dubio videatur cōcedere ius quod ha
bet in re. Aliquas etiam ponam in.d.l.que in rerum, et aliquas
etiā hic. ¶ Et primo aduerte q procedit dicta regula dato q
etiam testator in legato rei in qua non habebat totum dominum
assignasset cōfines totius fundi: quia talis assignatio fit ad demō
strationem.l. cum seruo.§.fi.ff. de cōtrahen. emp.l. forma. in prin.
ff. de cēsi. ita signāter voluit Bal. in.l. cū alienā.C.eo. et in.l.j.C.q
test. fa. pos. Et ita refert hic Pau. de ca. in lec. Padua. sed ma
le refert, quia ibi Bal. tenet cōtrariū, et Bal. in.l. cū alienam.C.de
le. in vi. col. et ipsemet Pau. sequitur Bal. ibi in.d.l.j.C. qui test.
fa. pos. qd valde not. reputat Bal. Nam prima facie videbatur
cōtrarium, quia si testator in terminis istius.§. dixisset. lego totum
fundum. totus fundus deberetur, tex. singu. in.l. iul. in princi.ff.
ti.ij. no. Bar. et Ange. hic, et Barto. in.d.l. cum alienam. ita limi
tans istum tex. quem tex. sin. reputat Imo. in.l. si domus.§.fi.ff.
eo. titu. et per hoc habes vnam limitationē ad istum tex. ¶ Se
cundo limita procedere qn testator sciuit partē fundi esse suam
vel putauit totū esse suū, quia nō debetur nisi id qd suū est postq
legatū potest operari in parte sua nec habuit animū grauandi
heredem onere redimēdi vt hic iuncta.l. si domus.§. fin.ff.eo. in
rōne sua: secus si putasset fuisse alienū in totum: nā tūc quia legat
tanq alienū, et intēdit grauare heredē onere redimēdi in totū
ideo totus fund⁹ debet: quia ex hoc nihil sequeretur preter volū
tatē defuncti: qui voluit grauare in redimēdo totū a fortiori et
in redimēdo partem: et ita per hanc rōnē tenet Pau. de ca. hic, et
in.d.l.j.C. qui te. fa. pos. q dicit ita no. limitari istum tex. et fuit de
mēte Bar. in.l. seruū filij.§.i.ff.e. per illum text. ¶ Tertio limita
istum tex. nō procedere qn testōr dixit lego tibi talē fundum q
re vera cōis erat testōris et ipsius heredis: quia isto casu videtur
legasse nedū partē suā: sed etiā partem heredis. Ita dixit Bar.
hic, quem sequitur Bal. et Ang. Adde Pet. de anc. et Imol. in
c. filius extra de test. et Guil. de cu. et Bal. in.l. cū alienā.C.eo. per
tex. in.d.l. cum filius.§. dñs.ff.ti.j. qui tex. nō est alibi sm Ange.
hic. ¶ Hoc tñ intelligūt nisi testōr dixisset lego fundū meum:
quia talis dictio meū restringit legatū ad portionē testatoris per
istū tex. sed certe illud qd ipsi dixit allegādo.d.§. dñs nō vr iure
probari, quia ibi loquitur de vsufructu q erat heredis quo casu idē
fuisset etiā si fuisset alteri⁹: vt est casus in.d.l. meui⁹.§. fundo le
gato.ff.ti.ij. Sed Dy. Ray. et Imo. ibi intelligendo q vsufru
ctus erat alienus: licet Bar. ibi dicat illum tex. nō pati illam re
strictionē, sed dato q.d.§. dñs nō probaret adhuc dico dictum
Bar. et sequa. esse verū p text. in.l. vnū ex familia.§. si rē. et qd ibi
voluit Barto.ff.ti.j. ¶ Quarto limita.d. regulam nō procedere
qn testōr hēret pprietatē nudā rei quā legaret: et vsufruct⁹ esset
alienus: quia tunc legando fundū nō videt tm legasse ius qd hz
sed vsumfructū qui alias tale ius deficiens.s. vsusfructus aufer
ret ipsum emolumētum fundi legati: tex. est not. in.d.§. fundo
legato. sm intellectū Dy. Ray. et Imo. ibi: vt.s. retuli: et Imo.
in.c. pastoralis. post alios. idē extra de dona. licet vt dixi Bart.
in.d.§. fundo: aliter intelligat. ¶ In glo. in versic. constat. ibi.l.
si ita.&c. sed cōtra istā decisionē fortiter facit.l. si ex toto. in prin.
et.l. que in rerum.§. si quis post.ff.eo. vbi augmentum rei superue
niens auget legatum. ¶ Bart. Ange. et Pau. de ca. et Imol. in
d.l. si ex toto. et hic post Dyn. et Jac. de are. soluunt q ibi lega
tus fuit fund⁹ totus: vnde quicquid accedit illi toti accedit le
gato: sed hic videtur partem limitatam legasse: ideo noua pars
nō accedit sicut noua vestis nō accedit legato vestium.d.l. si ita.
nā limitatū legatū nō dz augmentum recipere: ar.l. in agris.ff.
de acqui. re. do. ¶ Istam so. approbat etiam Bart. in.d.l. si ita.
in versi. q. est vidēdū, et in.d.l. seruū filij. in prin.ff.eo.ti. et in.l. cum
fundus.ff.ti.j. in quibus locis tz 3 so. huius gl. Alia fuit so. Cy.
in.d.l. si ex toto. vz q aut incremētū fit accessione aut eque prin
cipalr: si accessione vt qn p alluuionē auctus est fundus, tūc de
bet etiā augmentū cū accessoriū debeat sapere naturā principa
lis. Aut incrementū fit eque pncipaliter vt qn habeo dimidiū
in fundo et postea emo aliā dimidiā: et isto casu procedat gl. no
stra. ¶ Sed hanc sol. impugnat Imo. post Bal. in.d.l. si ex to
to. in prin. per illū tex. in ver. adiecerat testator. Alia fuit solutio
Bar. hic quā sequit hic Imo. et Pau. de cast. et aliquid voluit
sentire gl. hic: et tenet Bar. in.l. seruum filij. in prin.ff.eo.ti. et vide
Bar. in.l. cum fundus nominatum.ff.eo.ti.j. vz q nō sit differētia
inter legatū totius: et partis. Sz an testōr vsus fuerit p nomine
meū: quia si eo vsus est nō augeť legatū cū videat referre ad pn̄s
tēps.d.l. si ita. et sic procedit ista glo. secus si non sit vsus.d.l. si ex
toto. Sed hec solutio nō videtur procedere: quia nō vr referre an
vtatur pnoīe meū vel nō: quia semp vr legare id qd suū est.d.l. si
domus.§.fi. cū si. Et eodem mō vr se referre ad tps testamēti si
non adijciat pronomen meū: sicut si adijciat.l. si.§.j. et ibi Bar.ff.
tit.j. et not. Bar. in.d.l. si ita. in ver. q est videndū. et prz quia si testa
tor legādo videreť se referre ad ius qd haberet in re tpe mortis
sequereť q si post legatū testator alienaret ex cā etiā necessaria
legatū nō deberetur 3.l. fideicōmissa.§. si rē.ff.ti.ij. Preterea.d.l.
si ita. que pōderat pronomē meū nō facit ad qd gl. quia illa loqui
tur in augmento facto in rebus separatis vt si lego vestes post
ea emo alias vestes: sz iste tex. et.l. si ex toto loquitur de augmē
to superueniēte in eadem re: et ita dixit Bar. in.l. cum fundus no
minatum.ff.tit.j. Alia fuit sol. sm Rapha. hic ad.d.l. si ex toto:
vz q aut augmētum fit persone aut rei: si psone vt quia testator
simplr emat aliā partē fundi cōis pro indiuiso: nā tunc fit aug
mētum persone nō rei: quia fundus nūc nō est plusq esset antea,
sed bene testator habet maius ius: et tunc procedat ista gl. Aut
augmentū fit rei: vt quia testator emit a vicino particulā terre: et
illā per actus extrinsecos iungit suo fundo quem primo legaue
rat, et tūc augeť legatū.d.l. si ex toto. ibi adiecerit &c.d.§. si quis
post. et.l. cum fundus nominatum: vñ teneas istā so. et so. Bar. quia
adinuicem nō multū differūt. Limitat tamē istam gl. Ja. de are.
Bar. et Ang. nisi pars redēpta fuisset ex cā necessaria per adiu
dicationem quia tūc veniet in legato allegā.l. iul.§. idē celsus.ff.de
ac. em. sed Bal. hic: et Raph. et Pau. de ca. tenēt 3trarium volen
tes q nec hoc casu augmētum nō commodo legatarij, quia.d.§.
celsus loquiť in tit. oneroso nos vero in causa lucratiua p hoc
alle.l. si is qui fundū.ff. de vsuf. leg. sed tex. alle nihil facit: quia ideo
ibi nō mutať ius legatarij ex iudicio diuisorio, quia illud iudiciū
fuit factū cū herede post mortē testatoris: si postq acqsitū est le
gatum legatario, sed nos loquimur qn iudiciū diuisoriū est fa
ctū cū testatore, sed tñ p opi. Bal. et se. adhuc possumus dicere
q cōtra Bar. facit quia sicut si diminutum fuisset ius testa
toris in fundo per iudicium diuisorium nō diminueret legatū,
quia alienatio fuisset facta alienatione necessaria iuxta.l. fideicō
missa.§. si rem cum si. de leg.iij. ergo eodēz modo si augetur fun
dus ex ista cā necessaria nō dz augeri legatum cū a pari proce
dant diminutio: et augmētū.l. si ex toto in prin.ff.e. preterea tex.
d.§. idē celsus. hz aliam rōnem quā habeat casus noster: nam de
natura emptionis: et ven. est q oē cōmodū: et incōmodum post
factū rēditionē dz spectare ad emptorē.l. id qd de peri. et comō.
rei ven.l. iul.§. si fructibus. de act. emp. sed de natura legati non
est q incremētū superueniēs spectet ad legatariū vt hic, et.l. gl.
pe.d.l. si ita igitur &c. et ista opin. est ipsa veritas, quicqd dicat hic
Imo. qui nitiť opi. ad cōcordiā reducere hoc mōnā aut heres
vult tradere totū fundū legatario: et hoc casu pcedat.§. celsus.
refuso tñ pretio partis redempte aut heres non vult tradere: et
nō cogiť &c. que cōcordia nō placet: tū quia.l. nō pbatur, tū quia
augmentū: et diminutio legati penderet a volūtate heredis cū
debeat pendere a volūtate defuncti tm. ¶ In ca. ibi secus ergo
si dixisset cōmuniū. Sed in cōtrarium est verius: quia nō refert
an adijciatur pronomē meum: vt.s. probaui: ideo 3 istā gl. vide
tur alia gl. in.d.l. iul. in gl.j.ff.tit.j. ¶ Item dum Bart. hic soluit
cōtrariū.l.d. stipulatio.§.fi.ff. de ope. no. nū. adde q Cy. hic dat
aliā solutionē intelligēdo illū tex. sm gl. ibi qd socius stipulat⁹
est nomine sociorū: vt hic latius p eum. Et quia Bar. limitat istū
tex. per.l. iul.ff. de leg.ij. adde q Imo. in.l. si dom⁹.§.fi.ff.eo. dicit
3 tex. in.d.l. iul. esse singu. ¶ †Postremo dum Bar. hic dicit q
si testator habēs dimidiam dimidie in fundo dixit lego tibi di
midium fundum an intelligatur de dimidia dimidie tantū re
spondit q sic vt hic per eum cum quo transit Anto. et Imol. in
c. pastoralis. de do. vide tñ in.l. lucius.§. filium cum glo. in versi.
dimidia. et qd ibi Bar.ff.ti.j. et Bar. in.l. plures. in fin. de dam. in
fec. et recte intuenti istud nō 3tradicit tibi per eū dictis. Subdit
etiam Bart. q tale legatum non recipit incrementum superue
niēs qd limita et declara vt per Bal. et Imo. in.d.l. si ex toto, quia
aut augereť fundus aut ius testatoris put.s. dixi p Rapha.
4 †Sed si testator sciens esse fundū totum alienū dicat lego talē
fundum meū an debeatur estimatio iuxta.l. cum alienā. dico q
sic tex. est no. in.l. nuper. in versi. cōditiones.ff. a t.ij. cū gl. ibi facit.
l. demonstratio. de cōdi. et de. Nec ob. gl. nostra hic que videtur
3trariū pbare: quia illa loquit qn fundus erat p parte testatoris
vñ legatū i parte illa testatoris vz. Et ex hoc vltimo habes di
ligenter notare q lz demonstratio falsa nō vitiet legatum.d.l.
demonstratio: tñ illud est verum quando esset falsa in totū se
cus si in parte tantum: quia tunc legatum in parte falsa vitia
tur per istum tex. sm Rapha. hic.
1 ☞ Relatiuum quis vel qui aliquando facit conditionem:
aliquando demonstrationem.
2 Dictio secundum facit dispositionem conditionalem.

3 Relatiuum accidentis, vel quantitatis: vel qualitatis iuncto verbo futuri temporis non facit conditionem.
4 Ubi euentus cōditionis principaliter respicit ipsum de quo facta est dispositio, diuidit dispositio quatenus euenerit cōditio.
5 Si in testamento est apposita clausula codicillaris per hec verba: si non valebit exponitur idest quatenus non valebit.
6 Stante statuto q̄ mulier non possit contrahere sine cōsensu duorum coniunctorum ex latere patris: et si illos non habeat ex parte matris. si sit vnus tantum ex vtroq; latere debet adhiberi.
7 Si cōmissa est causa duobus cum clausula q̄ si non omnes &c. et vnus incipit cognoscere: deinde alij volunt se intromittere, an possint.
8 Dictio si adiecta executioni facit dispositionem conditionalē.
9 Per alienationem indistincte extinguitur legatū de seruo per illa verba, qui meus erit.
10 An donatio inter virum et vxorē indistincte reuocatur per alienationem necessariam.
11 Utrum in legato stichi qui postea alienatur veniat alius stichus deinde emptus.

1 a **Stichū qui meus.** † Relatiuū ¹ⁿˢ quis vel qui iunctum verbo futuri temporis facit conditionem: sed iunctum verbo presentis tp̄is demōstrationem inducit ex cōditione que venit implēda in re de qua fit dispositio resoluitur in quatenus. h.d. ¶ No. q̄ relatiuum iunctum verbo futuri tp̄is conditionem inducit. ¶ Quod primo limita nisi adijciatur circa id qd̄ pendet a mera voluntate testātis vt si in testamento dixit lego tibi decem cum hoc q̄ facias id quod in testamēto infra tibi declarauero: nam licet postea. s. in testamento nihil declarauerit: tñ legatū vt purum debetur, q2 nō adijciēdo postea cōditionē videt̄ me permisisse ita limitat istum tex. Imo. in l. cuz pr. §. fi. j. ti. i. vbi ad hoc allegat text. in rōne sua in l. pe. C. de insti. et substi. sub condi. fac. et hoc nō repe-
2 rio ab alio ita scriptum. † Sed in cōtrarium facit: q2 text. in d.
b l. pe. loquitur de dictione si: que sm̄ Bar. ibi non facit dispositionem conditionalem ᵇ vt ibi et in c. abbate de verb. sig. Preterea illud quod habetur in d. l. pe. non procedit ex natura relatiui iuncti verbo futuri tēporis, q2 si testator ibi esset locutus p dictionē si etiā esset idē q2 qū dictio si refertur ad cōditionē pendente ex mera voluntate disponentis: tunc licet non impleatur talis cōditio nō deficit dispositio vt probatur in l. ij. in prin. sm̄ intellectum Bart. et magis cōem. ff. de here. insti. de quo tñ dic vt ibi dixi, in d. l. pen. ¶ Secundo limita qū testator sciebat vel credebat id qd̄ adijciebatur per relatiuum quis vel qui se habere posse ad esse et non esse, et sic voluit facere conditionem vt hic sed si credebat se illud habere tñ ad esse, tunc nō facit conditionem, sed causam: tex. est no. iuncta gl. in l. fi. C. de post. her. insti. Nam ibi testator infirmus putauit se incontinenti moriturum et sic filium non posse sibi nasci post mortē &c. ideo illa verba qui nasceretur post mortem non faciūt conditionem, et istam limitationem tradit hic Pau. de ca. dicēs illum tex. ad hoc esse sin-
3 gularem. ¶ † Tertio limita predictam regulā procedere in relatiuo substātie vt per gl. in l. j. C. de sen. que pro eo quod inter. Secus in relatiuo accidentis vel q̄titatis vel qualitatis: et similium quia licet iungatur verbo futuri temporis non facit conditionem vt est tex. in l. si titius mihi. §. cum ita. de lega. ij. simile probat tex. in l. clemens. §. fi. sm̄ duos vltimos intellectus ibi positos, in gl. ff. de her. insti. Sed sm̄ Bald. et Imo. in d. §. cum ita dicendum est non esse differentiam inter relatiuū substātie: et q̄titatis: et similium cuz nulla possit esse rō differētie: vñ si dixero quantā partem habebo in sticho tp̄e mortis lego, idē dicēdū est prout in casibus huius tex. Nec ob. d. §. cū ita. q2 rn̄det q̄ ibi relatiuum erat relatum ad executionem nō ad substātiā dispositionis: bene facit. l. si decē. et d. l. si ita cap; petiero. de ver. obl. et ad d. l. clemēs. posset rn̄deri q̄ illa varios habet intellectus: et sm̄ alios intellectus potius probatur cōtrariū. De quo articulo vide p Bart. in l. j. in j. col. j. de condi. et de. Mihi magis placēt verba Bal. et Imo. per predictam rōnem. Et ex rn̄sione data per eos ad d. §. cum ita habes quartam limitationez ad istum text. vt s. non procedat qū relatiuum esset relatum ad verbū executiuū futuri tp̄is respectiue: tñ videt̄ de presenti exēplū ptz in d. §. cū ita sm̄ eos non facientes tūc differentiā inter relatiuū substantie et q̄titatis. Sed ex isto tex. no. q̄ relatiuum iūctū verbo presentis tp̄is importat demonstrationē, q2 non hz tractū de futuro. j. i. l. legata. j. de cōdi. et de. l. cū ad prīo. ff. si cer. pe. et ideo licet
c falsa esset nō vitiaretur ᶜ legatum. l. demonstratio. j. de condi. et demonst. ¶ Fallit si talis falsa demōstratio denotata per relatiuum faceret deficere substantiam rei legate: exemplum si dixero lego tibi decem que titius mihi debet: naz si titius nō debet vitiatur legatum tex. est bene no. et ibi declarat Bart. in l. si sic §. j. j. eo. ti. Secus si scienter dixero, lego tibi stichum qui meus est: q̄ si sit alienus nō vitiatur legatū, q2 falsa demōstratio non facit deficere substantiam rei legate. ¶ Item est verum q̄ relatiuum importat demōstrationem quādo adijcitur corpori certo vt puta sticho: sed si corpori incerto adijciat tūc taxationez inducit, vt si dico lego vestes que mee sunt: nam mee tantū sunt
4 in legato. l. nuper. et ibi Bar. j. ti. ij. ¶ † Tertio ex isto tex. not. q̄ vbi euentus conditionis principaliter respicit ipsum de quo facta est dispositio: diuidit̄ dispositio quatenus euenerit cōditio de quo hic. Uide plenius per Bar. et per Bal. in l. in conditio-
5 nibus. §. fi. j. de condi. et demon. † Et istud facit ad q. ᵈ q̄ si in te-
d stamēto est apposita clausula codicillaris per hec verba si non valebit iure testamēti valeat iure codicillorum, exponit̄ si non valebit. i. quatenus nō valebit. et sic d. clausula operabitur etiaz quādo testamentum pro parte tantū valeret. Sed Bart. Bal. a et Ange. hic, et plenius Bartol. in l. j. in viij. q. ff. de iure codic. et Bart. in aut. ex causa circa pe. col. et ibi Jaco. but. et Bal. in vij. q. in fi. C. de lib. prete. et in l. controuersia. in princip. ff. de trans. vbi ponderat de hoc esse glo. fi. in versi. hereditatis. dum glo. dicit idem in legatarijs ex testamēto iuncto text. idem videtur tenere Bal. in repe. l. in suis. in xx. col. cum seq. ff. de lib. et posth.
6 ¶ † Item facit ad aliam q. statuto cauetur, q̄ mulier non possit cōtrahere sine consensu duorum coniunctorum ex latere patris: et si illos nō habeat adhibeatur duo ex latere matris: modo contingit q̄ mulier habet vnū tñ ex latere patris, quod ille debeat adhiberi cū illo simul q est ex latere matris: q2 illa verba, et si illos nō habeat intelligunt. i. quatenus nō haberet, et ita b no. decidūt Bar. Ang. et oēs hic. Adde Bal. idem tenētem in l. in coniūctione. C. de nup. vbi ponit etiā aliam pulchrā q. in simili. et in. l. j. C. vnde vir et vxor. et Pe. de anch. in c. canonum statuta. in repe. in ver. transeo ad statuta: q2 quādoq; prohibēt. de consti. Ab. siculus in c. quoties. de testi. et vide Pau. de cast. in l. si cum dotem. §. si patris. ff. solu. matri. vbi querit pone q̄ non haberet nisi vnum tantū dicit q̄ ille debet accipi: dicam etiam
7 de alia simili questione in l. turpia. j. eo. ¶ † Facit etiā iste tex. ad illud quod no. Jo. an. in regula mutare. de regu. iur. in mer. Commissa est causa tribus cum clausula, q̄ si non omnes possunt vel nolunt ad cognitionem interuenire, possit alter cognoscere: pone duo a princi. noluerunt interuenire vel non potuerunt, et alius solus cognoscere incepit, deinde alij postea voluūt c interuenire, an possunt per illum tex. impediri. et dicit Joā. an. q̄ non: quia debet intelligi quatenus non potuerūt, vel nolue-
8 runt interuenire: vt ibi latius per eum. ¶ † Facit etiaz iste tex. ad illud quod dicit Bart. in l. a ic pretor. §. si iudex. j. de re iudi. q̄ si iudex dixit condēno te si est probatum nō valet sententia: q2 intelligitur per istum tex. i. quatenus est probatum: et sententia lata super parte nō valet nisi absoluat pro alia pte. l. in hoc iudi. cum fi. ff. fa. her. ¶ In glos. in ver. magis ibi diuersitatem partium &c. et sic cōditio ibi respiciebat distributionē partium et quo ad illud dispositio est cōditionalis, non autem respiciebat substātiam dispositionis. i. institutionē: hic autem respiciebat substantiam dispositionis. i. rem legatam, quod latius declarat vt hic, per Barto. cui adde gloss. in l. vter ex fratribus, in ver. heres est. ff. de cond. inst. ¶ In ea. ibi l. talem. §. j. in fi. Solue q̄ ibi supererat ius patronatus quod succedebat loco dn̄i et sic durabāt reliquie dn̄ij: ideo videt̄ defecisse conditio. ¶ In ea. ibi ratio diuersitatis &c. quia ibi in legato libertatis expressit cōditionē que tacite inerat: vnde cum nihil operetur illa cōditio in expresso. i. in legato libertatis, ita non operari dz in tacito a in sequēti institutiōe simplr̄ facta in qua tacite intelligit̄ repetita conditio expressa in primo legato libertatis. l. ama. in prin. j. de cōdi. et demō. ¶ In gl. in ver. cōditio ibi &c. hec gl. reputatur singularis, q̄ illa cōditio que inducitur per istud relatiuum dicitur tacita: et ita eam pro singulari alleg. Imo. in l. cū quidam. j. titu. j. et pro hac glo. alleg. tex. in l. si quis ita promiserat. j. de verb. oblig. quem tex. Barto. ibi reputat optimum, et ad hoc no. Et licet Imo. et Pau. de cast. hic dicunt q̄ Barto. d ibi male ponderat illum tex. q2 relatiuum ibi fuit adiectum executioni. tamen ad hoc dico, q̄ imo Bar. fuit bene loquutus: q2 si verū esset q̄ conditio importata per relatiuum esset expressa sicut conditio inducta per si. sequeretur q̄ etiam si adiecta esset
9 executioni faceret cōditionalem dispositionem: † quia dictio si adiecta executioni facit dispositionem conditionalem. glo. est no. in l. si. x. cum petiero. quam oēs ibi sequuntur. j. de ver. obli. bene fateor q̄ hec cōditio tacita inducta per relatiuum impedit transmissionem legati cum pendeat ex testō. Ut est bonus tex. in l. cum quidam duo. j. ti. j. in vlt. responso. sm̄ Imo. et doc. hic: et fuerūt verba Bar. in l. cōditiones extrinsecus. j. de cond. et demonst. et Bald. in rub. C. de insti. et substi. sub condit. fac. et Bal. et Imo. in l. cum quidam. et Bal. et Imo. in l. qui filiabus.

a ¶ Relatiuum. de relatiuo quis vl q. vid. i apo. ad Bar. h: et his addō Sig. de hōde. cōs. x. et ibi qū iunctum verbo p̄sentis tp̄is faciat conditionē: et vide eius cōs. lxx. et cōs. cvij. et cōs. cxxix.

b ¶ Conditionalez. hic nihil ē q̄ sunt multe alie dictiones q̄ nō faciūt cōditionē sui natura tñ quādo respiciūt futurū tp̄s et casuz q pōt se habere ad esse et nō esse tūc faciūt conditionē vt declarat Bar. in l. j. de cōdit. et de. hic Soz. q2. etiā videt alio motiuo, per te vide.

c ¶ Uitiaret. in casibus in qbus valeret legatum rei aliene iuxta no. in l. cū alienā. C. d le. resultat et alius effectus: q2 re alienata indistincte deficit legatuz: q2 deficit cōditio. Secus qū facit dēmōstrationē: q2 rō distinguit iuxta l. fideicō. §. si rē. de le. iij. alius effectus est q2 seruo alieno tp̄e mortis alius seruus eiusdē noīs repertus emptus debebit: q2 nō solum posita fuit cōditio sz dēmōstratio in tp̄s mortis collata: et ita intelligit cu. tex. in l. filie. §. a ticia. de cōdi. et demō. qui no. hos effectus. ff. relatos.

d ¶ Et istud facit ad questionē. vide Pau. de cast. cōsi. clxvj. Fran. Cur.

10 §.i.j.co. ¶ † In gl. in ver. extinguatur abi si rem &c. vno in. distincte extinguitur per alienationem quocunque factam per illa verba, qui in eius erit &c. tex. est reputatus fin an. l. scribit an si. de an. & arg. leg. ¶ Unde querit hic Dy. quid si aliquis dixerit conce do tibi fundum meum post mortem meam, & postea alienauit fundum ante mortem, an per istam alienationem reuocetur di cta concessio: & decidit q sic: q est donatio causa mortis que tra reuocari dicitur. Et hoc dictum dicit hic Bal. esse aureu: & se quitur hoc dictum Joa. fab. in §. idem rescripserut. insti. de le ga. Et illud etiam sequitur Imo. & Rapha. hic, q sic donatio causa mortis: alli. q est facta mentio mortis. l. sera. in si. cum sibi. no. de do. prele. & no. Bart. in l. sera. §. si. de do. cau. mor. & Bar. in l. que dotis. cum addi. quas ibi vedi. ff. so. ma. & Barto. in l. si. C. de insti. ¶ Dicut tamen q cu donatio causa mortis equi paretur legatis, vt retuli. ff. in l. §. eo. ti. ideo distingui debet. an illa alienatio fuerit necessaria an voluntaria: vt primo casu no procedat dictum Dy. secundo vero sic: vt ibi latius per eos.

11 ¶ † Sed quero an idem sit in reuocatione donationis inter vi rum & vxorem? dicas q non, sed indistincte per alienationem etiam necessariam reuocatur. l. si maritus. la. §. & ibi not. C. de do. inter vi. & vxo. & per Cy. in l. i. C. eo. per Bar. in l. rem lega tam. ff. de adi. leg. ibi dixit plus, videlicet q per specialem oblatio nem rei donate vxori reuocat donatio: secus in obligatione ge nerali. ¶ De quo videas etiam per Bal. in l. si non verum. C. de do. inter vi. & vxo. vbi dubitat quid in tacita hypotheca fa

12 cta in dicta re donata vxori. ¶ † Postremo circa materiam hu ius l. quero quid si habeo seruum nomine stichum: & dico lego tibi stichum, postea vero eum alienaui, & deinde emaui aliu ser uu nomine stichum: vtru in predicto legato veniat iste stichus postea emptus: ad hoc vide l. filie. §. a titia. & ibi Bar. ff. de cod. & demon. quam l. hic allegat Paul. de ca. in lec. bon. ¶ In ea. ibi l. decem. dicas quod ibi conditio expressa tacite inerat: ideo nihil operatur, secus hic.

1 ☞ De iure delegatoris quicquid acquirebat filius & seruus, acquirebat patri & domino.

2 An abbas possit hereditatem, vel legatum monacho delatum sine eius consensu repudiare.

3 In repudiatione hereditatis, vel legati monacho delati requi ritur consensus capituli in omni alia alienatione requisitus.

Legatum. Propter breuitatem no sum matur. ¶ In gl. ibi plus iu ris dno, sentit glo. primo q pater sine consensu filij no possit legatu filio factu repudiare inspecto isto iure nouum per d. l. qui heredes. §. si. quasi plus iuris habeat fi

1 lius q seruus in legato. † Sed in hoc coiter danatur ista gl. q isto iure quicquid querebat tam filius q seruus acquirebat pa tri & domino. placet. ff. de acqui. heredi. fm Ray. hic, quem re fert Bar. in d. §. si. Et fm eum non ob. d. §. si. q loquit in here ditate: hic autem loquimur in legatis. & alle. ratione differetie q in hereditate requirit cosensus vtriusque f. patris & filij. l. si qs mihi bona. §. iussum. ff. de acqu. her. legatum vero patri, & dno recta via acquirit absque agnitione. l. a titio. de fur. l. que legata. ff. de reg. iur. l. vxorem. C. de codi. inser. Ignoranti. n. queritur le gatu. l. cu pater. §. surdo. ff. ti. i. & het opi. tanque communis mihi placet: & idem sentit glo. in l. ex repudiatione. C. de fideicomis. & Cy. & Saly. Idem tenet Jo. de imo. & Moder. hic: & Salyc. in l. ij. C. de repe. bon. poss. Unde dicit q sicut dominus potest le gatum querere sine alio consensu serui. l. si pre. §. si. ff. quado di. leg. ce. ita repudiare: arg. l. is potest. ff. de acqui. here. licet Bar. hic, in lectu. Moder. velit hanc gloss. sustinere reprehededo Ray. ¶ Nam dicit q hoc Ray. est casus in l. i. §. seruum. ff. de suc. edi. & pro opi. glo. hic alleg. tex. in d. l. ij. C. de rep. bo. pos. & ideo dicit gl. in d. l. ex repudiatioe male fuisse loquuta. Sed certe iu ea alleg. per Bar. loquuntur in bo. pos. de qua statim dicemus non in legato in quo viget ratio superius allegata: que no mi litat in bono. pos. Hodie autem constat differentiam esse in le gato inter patrem & dominum: q hodie pater no potest solus legatum repudiare quod delatum fuit filio in eius preiudiciu. d. l. ex repudiatione. & ibi not. C. de fideic. & in l. fin. in princ. & in §. i. in ratione fin. C. de bo. que li. Sentit etiam ista gl. aliud dum alleg. d. l. is qui heres. §. si. vez q ille non habeat locum in seruo & sic q possit solus dominus repudiare hereditatem seruo reli ctaz q firmat gl. in d. l. is qui heres, in si. Sed Bar. ibi, & Ray. in d. l. seruo inuito. tenet cotrariu: q sicut solus dominus adire non potest l. cum propon io C. de here. insti. ita nec debet posse repudiare arg. d. l. is. potest. tamen opi. gl. magis comuniter se quuntur doct. vt Cy. in l. remittente. C. de iure delib. & Dy. Bal. & Imo in d. l. is qui heres. & Cy. in l. Deo nobis. C. de epi. & cle. & Imol. hic, & do. Anton. & Abb. in c. in presentia. de probati. & Bald. in l. j. in. xij. col. in versicu. & ideo in sequenti puncto di

☞ a ¶ Inter virum & vxo. adde fortu. co si. lex. inci. circa pri ma q. in. i. vo. & ad de q don. inter vi. & vxo. cofirmat iu ramento vt no. Fel de fe. cosil. cxl. inci. puto quonia. abb. post alios l. c. si. de do. inter vir. & vxo. vbi dicit q ista est cois opi. & ista co munem esse opi. affir mat alex. in l. ser. ff. augere ius. ff. ad l. falc. Idem alex. cosi. viij. inci. visis vo. ij. & in cosil. clvij. inci. viso istrumeto col. si. vo. ij. & vide p d. phili. deciu cosi. cxl. ici. & diligeter in prima pte consi. vbi concludit q h donatio inter viru & vxor. firmet iuro hz tacita coditione si vxor superuiuat. Hein. Ferr. in.

b ¶ Fede. cosi. ix. hac opi. Feder. cociuis fm coprobat Soz. respondedo moti uis cotrarijs quaz etiaz opi. sequitur Rudo. io. coi. l.

co &c. cum ver. sequen. C. qui ad. mit. et ibi allegat rationem diffe rentie inter filium et seruum. De qua etiam per Cyn. in d. l. re mittente. hoc etiam in hereditate sensit Bar. hic. & fuit de mente Barto. in l. tutor. in fin. ff. de bono. pos. & glos. in l. si. in prin. ff. de vulg. & pupil. dum Bar. in hereditate equiparat seruum mona cho: adem tenet Fulgo. in l. 4. C. de re. bo. pos. vbi allegat contra Barto. in d. l. is qui heres. §. si. tex. in l. qui autem. §. si seruum. ff. que in frau. cre. ad rationem d. l. is potest. responde q loquitur in his qui nomine suo, et ex persona sua adire vel repudiare vel lent: secus in his qui ex persona alterius vt ibi probatur in d. l. tutor. cum glo. ff. de bon. possessione. l. bonorum. quicquid dixe rit ibi glos. communiter damnata. C. qui admit. Ubi solus tutor potest petere bonorum pos. sed no repudiare vt probatur in d. §. per seruum. hic allegatum in glos. ¶ Et hanc opi. dico esse tenendam quicquid dixerit Paul. de cast. in d. l. is qui heres. §. fin. & Saly. in l. ij. C. de re. bon. poss. vbi non faciens mentionem de Bar. & de alijs tenet q neque hereditatem neque bona. posses. delatam seruo possit solus dominus repudiare per l. seruus vo talis. ff. so. mat. Et per rationes quibus mouetur Bart. in d. l. is qui heres. §. si. lz eum non alleget. Et respondet ad l. i. §. per ser uum. allegatu in gl. q debet intelligi q ibi dominus repudiat scilicet per seruum cui mandat vt repudiet: & hoc vbi per seruu non erat petita vel agnita bo. pos. sed vbi erat petita: et agnita per seruum iuxta l. seruus. in princi. de bo. pos. tunc bene solus dominus posset repudiare, quia tunc proprie dr delata domino. Item respodet ad istum tex. q aliud est in legato q recta via transit in legatarium: vt ff. retuli. tamen q responsio Salyce. ad §. per seruum. videtur illum tex. violare. ideo non puto receden dum a communi opi. Fatetur etiam Bar. in d. §. si. & recte q so lus dominus potest bono. posses. repudiare sed dum facit diffe rentiam inter bon. pos. & hereditatem quo ad hoc dicens requi ri consensum serui in adeunda vel repudiada hereditate. secus autem in bono. pos. non bene loquitur, q in agnoscenda bono. pos. requiritur consensus serui vt in d. l. seruo inuito. in princi. & tn secus in eo repudianda per d. §. per seruum. de successo. edic.

2 ¶ † Et cotra Bar. videtur tex. in d. l. qui autem. §. si seruum. ff. que in frau. cre. ¶ Sed quid in abbate an possit hereditatem vel legatum monacho delatum sine eius consensu repudiare. Cy. in d. l. deo nobis. & Bart. in d. l. tutor. & Bar. in l. is qui he res. §. si. & Bald. in d. l. ex repudiatione. in d. l. i. in x. q. & in l. bo norum. in v. col. C. qui admit. & Ca. in d. c. in presentia. & magis communiter omnes tenent q sic, quia monachus non hz velle neque nolle. c. si religiosus. de elec. in vi. quid autem in prelato an sine consensu capituli possit hereditatem vel legatu ecclesie de

b latum repudiare dic q Fede. de senis in consil. ix.[b] incip. casus talis est res aliqua &c. tenuit q sic, quia non est alienatio, alle. l. si autem in princip. ff. que in frau. cre. & idem tenuit Lapus alle gatione. xxj. de quo vide p d. Car. & Imo. in c. tua. de his que fiunt a prela. sine consen. ca. & ibi etiam per Abb. Sed Pau. de ca. hic dicit Fede. dixisse cotra tex. in l. magis puto. §. fundum. ff. de reb. eo. & contra Fede. etiam tenuit Bal. in l. contra in §. & ff. de pa. & in d. §. fundum. & Pe. de ancha. & Imo. in c. j. de reb. eccl. non alie. & Bal. in l. pupillorum. C. de repu. he. de hoc arti culo vide etiaz Lapum Abba. & Do. de san. gemi. in c. j. de reb. ec. no alie. in vi. & Ro. in d. l. is qui heres. in §. neque filius. ff. de ac qui. hered. & ista est magis communis opin. q & alis repudiatio dicitur esse alienatio per d. §. fundu. vt volunt Dy. Jac. de aren.

3 Bald. & Imol. in l. seruum filij. §. i. in princip. ff. eo. tit. † Et ideo requiritur consensus capituli in omni alia alienatione requisi tus iuxta c. i. & ij. de reb. eccle. non alie. lib. vi. ad quod etiaz vide not. per Imo. in l. si fundum sub conditione. §. si titius. ff. e. Non ob. tex. in l. qui autem. in princ. q ibi non erat acquisitu legatu creditoribus: merito no dicatur alienatio quo ad eos. secus in casu nostro quia legatuz acquisitum erat ecclesie morte testato ris cu etiam ignoranti acquiratur a morte testatoris a qua dies legati cedit. l. si post diem an fin. ff. quando di. leg. ce. sndet etiam aliter hic Pau. de ca. in lect. bononien. q ibi erat persona habi lis que repudiabat: in q. autem nostra secus.

1 ☞ Si legato quicquam detrahitur diminuitur: econtra si addatur augetur.

2 Idem operatur oppositum in opposito: q propositum in pro posito.

3 Augmentum superueniens legato post testamentum auget legatum.

4 Idem iudicatur de accessorio quod de principali.

5 An regno augmentata illa pars regni debeat regi constitutio nibus regni.

6 Exemplum a collectis an teneat ratione guerre superuenietis &c.

7 Ciuitas promittens defendere ciuitate intelligi: licite et iuste.

8 Pena imposita proponenti pro imponenda collecta no copre

hendit

bendit proponentem ex causa necessaria.
9 Sicut augmentum rei legate cedit legatario, ita in emptore.
1 Si ex toto. †Si rei legate quicꝙ detrahitur legatū minuitur: et econ
2 tra si addatur augetur. h. d. ¶ †Noc. ꝙ illud quod operatur oppositū in opposito idē operari debet propositum in proposito vel alio modo allegādo dicas ꝙ contrariorū eadem est disciplina de quo brocardo vide per Cy. l. l. j. §. pro. ij. in. vij. opi. de cad. tol. et ibi aliquid p Bal. circa fin. per Bart. in l. inter stipulantem. §. sacramēta. de ver. ob. et Dyn. in regula qui sentit de re. iu. in. vj. Bart. in l. in fundo. ff. de rei vē. et pro hoc Bal. decidit. q. no. in l. qōnē. in. ij. col. C. de fideic. de qua q. vide q̄ dixi in rub. j. de acqui. pos. et p Pe. de anc. et Imo. in c. relatū. el. i. de test. ad qd vide ꝙ hr in. c. fi. de verb. sign. vbi pbatur fm Anto. de but. ꝙ hec regula nō habet locum in mandatis.
3 ¶ †Secundo not. ꝙ augmentum superueniēs rei legate post factum testamētū auget legatū: ꝙ limita procedere qū legatur res propria testatoris: secus si aliena vt probatur in l. si chorus. §. area. j. de le. ij. fm intellectum Barto. et doc. in l. seruū filij. §. si area. j. eo. Sed istud hic ponit Rapha. sed nō bene colligit: quia rō ibi nō est ex eo: quia incrementum sit factū in re aliena: sed quia in casu illo qū incremētū factū fuit a testatore presumitur ꝙ legatū augere voluerit q̄ psumptio cessat qū incrementū fit ab alio
4 testatore. ¶ †No. tertio ꝙ idē iudicatur de accessorio quod iudicatur de suo principali: ad idē facit. l. etiā. C. de iu. do. et. l. inter so
5 cerum. §. cū inter. in fi. ff. de pac. do. †Et facit hoc ad no. q. an re
a gno augmentato illa pars augmentata[a] debeat regi ꝯstitutionibus regni: de quo dic vt Guil. de cu. et Bart. in l. si conuenerit. §. si nuda. ff. de pign. act. et Bat. in tractatu alluuionis: et per Cyn. et Bal. in d. l. etiam et per Bald. in l. cunctos populos. in ij. col. C. de sum. tri. et per Pe. de anc. i repe. c. canonū statuta. de cōstit. in ver. iuxta effectum extensiuum: et dixi in l. j. in vl. not. ff.
6 eo. ¶ †Item inducitur iste tex. per Dy. hic ad. q. ꝙ ille cui con
b cessa est immunitas a collectis[b] nō tenetur ad eas q̄ augentur, et imponuntur rōne guerre superuenientis ar. istius tex. quia de accessorio iudicatur sicut de principali: vnū cū ista collecta ppter superueniētē guerrā dicatur accessoria aliorū numero iō et c. ad idem alle. l. si seruus. ff. de ser. vr. predio. ad idem alle. tex. in l. in oneribus. §. qui muneris. j. de va. mu. similis tex. in l. j. C. de vac. publ. mu.
c lib. x. facit quod not. Barto. in l. ij. j. de iure immu. Sit tamē[c] cautus ille cui conceditur immunitas in cōcessione vt dicatur ab omnibus ordinarijs, et extraordinarijs et c. est enim ista collecta propter superueniētem guerram imposita munus extraordinarium ꝙ superindictū appellatur vt habetur in rubr. C. de superindic. lib. x. et ibi gl. et plene per Bartol. in l. j. C. de mu. et in quo loco eo. li. cōtrariū hic tenuit Ray. de for. per. d. l. si seru[9]. et d. §. q muneris. et per. d. l. j. C. de vac. pu. et ridet ad. d. l. i. C. vt nemi. lice. ꝙ ibi ponitur casus specialis quo ad onus emēdi ea de quibus ibi ergo in cōtrarium est ius cōe et c. et hāc opi. sequitur Imo. et Pau. de cast. hic in lec. Paduana. alle. Pau. quia concedens immunitatē satis potuit in genere de hoc casu necessitatis cogitare, vñ sua gñalis concessio dz ad hunc casum extendi vt probatur in l. sub pretextu. la. ij. inducēdo vt ibi p Cy. et p Bar. C. de transact. oum alleg. l. qui in. militans. ff. de testa. mili. allegat etiā in simili not. per Cy. in l. non modus. C. de seru. Item quia in beneficijs latissima nenda est interpretatio. l. fi. de cōsti. prin. c. cum dilecti. de don. Bal. hic concordat opi. dicēs ꝙ aut ista collecta fuit imposita per nomina respectiua seu multiplicatiua: vt quia dictum est per hec verba ꝙ propter guerraz soluatur duplum eius quod solidum est solui, et tūc, quia per modū accessionis videtur imposita tunc procedat opi. Ray. ar. istius tex. cum si. aut per nomina simplicia, vt quia dictum est ꝙ collecta propter guerram imponeretur ascendēs ad summam mille ducatorum: et hoc casu procedat opin. Dyn. et ita etiam firmat Pau. de cast. hic in lec. bo. sed Imo. hic, et Pau. de cast. in lect. Padua. reprehēdūt hanc cōcordia: nā dicunt ꝙ Bal. pro hac sua concordia all. gl. ma. in l. si dictum. in prin. de eu. q̄ lz loquatur in materia longe diuersa non probat opi. Bal. secūdo quia si esset vera distinctio Bal. sequeretur absurdū, quia semper esset in potestate imponentis collectā tollere immunitatem huic cōcessam quod esset contra l. ne in ptāte. ff. de arbi. et in l. ij. §. sed si agant. de iudi. Rapha. hic aliter distinguens dicit ꝙ aut guerra erat licita respectu ciuitatis collecta imponentis, et tūc procedat opin. Dy. aut non erat licita: et procedat opin. Rayn. ad
7 hoc nihil alle. sed in simili potuisset allegare. l. quidam† cū filiū j. de ver. obl. et quod ibi no. dicit Ange. per illum tex. voletis ꝙ si ciuitas promittit defendere aliam ciuitatem intelligitur de defensione licita: et iusta: bene facit in ratione sui. l. si merces. §. culpe. ff. locati. adde etiā ꝙ vltra istos scribētes Jo. an. in addi. Specu. in tit. a. de cens. §. ij. versi. sciendum est refert decisionem

a ¶ Augmentata. facit tex. in. §. j. in aut. de equali. dot. vbi priuilegium dotis habet locum etiam eius augmento per quem tex. ibi Ange. decidit ꝙ concesso castro per principem cum mero et misto imperio, si princeps augeat territorium, ꝙ in illo aucto habebit merum et mistum imperium: facit ꝙ voluit Feder. in cap. fin. §. fi. de conces. preben. in. vj. vbi dicit ꝙ habens priuilegium quod possit transire per territorium sine solutione gabelle ꝙ poterit transire per territorium illi additum, et facit ꝙ voluit Salyc. post Bal. in l. et. C. sol. ma. ꝙ bānit[9] a padua: et eius districtu censetur bannitus a castro ledenarie, tunc addito padue, et facit ꝙ voluit tex. in l. iiij. si fundi. §. hinc vicinus. ff. de vsufr. vbi l vsufructuario fundi alluuio eidē augetur vsumfructū: quia dicitur idem fundus cū eo cui adijcitur: per quē tex. ibi dicunt Ang. et Flor. in l. si peratoris de exe cuto. ꝙ cōcessa iurisdictione in castro: et in territorio aucto territorio ampliatur iurisdictio, et facit ꝙ voluit Ange. cons. cclvi. et Sig. cōs. cccxx. an facta pace inter principes extēditur ad eorum adherētes an aūt augmentatis bonis prīs filius qui habuit legitimam possit i illo augmēto petere aliqd vide per Lu. ro. sing. suis. fo. xxiiij.

Dy. hic, et cum eo transire videtur dum dicit, ꝙ ad hoc videndum est quod not. in c. cum capella. de priuil. idem Dyn. in d. l. in oneribus: et Anto. de butr. in c. peruenit. de immun. eccle. et Bal. in l. iubemus nullam. C. de sac. san. eccle. per illum tex. not. vbi videtur decisio pro opi. Dy. pro quo etiam faciunt no. per
8 Ang. in l. omnes. de pe. her. †vbi dicit ꝙ si ex forma statuti imponitur pena proponenti seu arenganti pro imponenda collecta non cōprehendit illum qui proponit collectā imponēdam pro necessitate guerre vel famis: et vide pro hac decisiōe no. per Bar. in l. ꝙ ad prīs. in fi. verbis. C. de munile. lib. x. v. debis not. verbum: sed si velles substituere Rayn. dicas ꝙ speciale est in d. l. iubemus. prout etiā dicebat Ray. respondendo ad. l. j. C. vt nemi. li. se in emp. Spe. ex. li. x. tū mihi placet opi. Dy. quia de similibus ad similia fit extensio ex idētitate rōnis etiam in exorbitantibus regulis iuris communis, quando agitur de fauore publico: et glo. est in l. si constante. in princ. et ibi Bart. in. xx. op. prime partis. ff. so. ma. no. glo. in l. illud. in versi. alia causa. C. de sac. san. eccl. et est text. in l. cetera. §. sed si quis. j. eo. et ibi enim ita ponderat Imo. si ergo videmus ita decisum in d. l. iubemus. et in d. l. j. C. vt nemi. li. ergo similiter vbi cōcurrit aliqua consimilis necessitas reip. debēt illa iura ad talē causam extendi. Non ob. d. l. si seruus. quia pōt responderi vt no. Bar. in l. si ita. in ver. ij. videndum est. j. de an. et arg. le. et in l. fi. C. que res pig. ob. pos. et hec puto saltem vera, qū illa necessitas superueniens est valde insolita per ea que no. tradit Bar. in l. sed et si quis. §. quesitū. ff.
6 si quis cau. et in l. sex. a. §. medico. j. de an. le. ¶ †Utrū aūt illud qd hic dicit in re legata post testū aucta hz locum in augmento rei vendite, vt sic augmētum cedat lucro emptoris. Ray. hic refert Jaco. de are. tenere ꝙ nō, si opera venditoris sit auctum: quia ex qualitate pretij iudicabimus ꝙ sit venditū, vt no. gl. in l. semper in stipulationibus. de ver. obl. et arg. in l. ij. de reb. dub. secus dicit Rayn. si sine facto venditoris, vt quia alluuione augeatur per tex. in. §. cū autem. ver. sed si post. insti. de empt. et vē. et l. id quod in prin. ff. de peri. et cōm. rei ven. nec ad hoc ob. l. rutilia polla. ff. de cōtrahē. emp. quia respondendum est fm eum, vt ibi colligitur in gl. quia lacus non potest recipere incrementum per alluuionem a fundis vicinis. Rapha. hic transit cum Ray. non bene refert Jaco. de aret. Sed Nico. de neapo. indistincte tenet, ꝙ augmentum pertineat ad emptorē sicut pertinet diminutio per. d. l. id quod. ff. de peric. et commo. rei ven. sed ipsemet Nico. in l. quod in rerum. in. §. si quis. j. eo. se correxerit: b et dixit ꝙ sibi magis placet sentētia Ray. hic: quia non est presumptio, ꝙ venditor voluerit iactare suum: et magis mihi placet sententia Ray. quod tamen semper intelligo sane per text. in l. iul. §. idem celsus. de actio. empt.
1 ☞ Alternatiua inter personas grauatas obligat vnumquemꝙ insolidum.
2 Per alternatiuā positā īter grauatos ꝯstituūtur duo rei debēdi.
3 Ita i vltima volūtate sicut in cōtractu ꝯstituūtur duo rei dbēdi.
4 Grauati in diuersis orationibus etiā copulatiue cēsentur obligati insolidum, secus si in eadem oratione.
5 Quādo duo promittūt dare eidē. x. insolidum, an sint duo rei.
6 Quādo creditor cōuenit vnum debitorem pro parte: ita debet fieri diuisio: sicut quando omnes conueniuntur.
7 Uno ex correis debē. ex causa lucratiua totum soluente a coherede repetere non potest.
1 Si ita scriptum. †Alternatiua posita inter personas grauatas obligat vnūquēꝙ insolidū, velut duos reos debendi, nec inducitur
2 tur diuisio petitiōe vel pceptione partis. h. d. ¶ †No. ꝙ p electionem alternatiuam positā inter grauatos videntur cōstitui
d duo rei[d] debendi: et ita etiam probatur in auten. si quādo. C. de consti. pe. ¶ Secus per copulatiuam. l. reos. §. cum in tabulis. j. de duo. reis. et per Bar. plene in l. ij. eo. ti. aliquid p Bald. hic. de quo dicetur. j. in gl. similiter no. ꝙ per alternatiuaz positam inter honoratos vñr cōstitui duo rei credēdi, si data est electio grauato. l. si titio, aut seyo. ff. ti. j. si aūt electio non sit data grauato: tūc perinde esset acsi cōiunctum esset duobus relicta. l. pe.
3 C. de ver. si. ¶ †Itē not. ꝙ in vltima volūtate sicut in ꝯtu pñt cōstitui duo rei debēdi vt hic, in ver. cōmittendi in l. eadem. in prin. j. de duo. re. et idem in duobus reis credēdi, vt. l. si titio, aut
4 seyo. j. ti. j. ¶ †In gl. j. iuxta hanc glo. dicebat Bal. ꝙ si in diuersis orōnibus et copulatiue testator grauauerit hēdes suos ad legatū vr voluisse cōstituere duos reos insolidū: secus si in

b ¶ Immunitas a collectis. vid. tu Fely. ferra. i. c. causam x. co. v. ij. cōclusio de rescript. et eūdem in c. accedēs. in. vj. et vij. co. de prescri. vbi an illi cui est facta ista exceptio accrescat illud onus Fran. Cur.

c ¶ Sit tamē cautus. vid. Bar. vero nē. in cautella. xcij. inc. quia priuilegiū et no. quia vidi de facto. Tho.

d ¶ Duo rei. vide Frāc. de are. in l. ij. j. de duo. re. et Barto. in l. creditores. C. de pign.

a ℭ Granati. vide Io. de imol. hic q alle. tex. in l. reos. §. cum in tabulis. C. de duo. reis. et de il la. l. vbi etiam Bal. in l. si diuisa. C. loca. et vide Bart. in l. ij. in prin. in ij. col. et in d. l. eadem. in j. co. in fi. et in l. reos. ff. de duo. reis. et in l. j. §. si apud duos. et in l. si duo. ff. de po. et Paul. de cas. in d. l. eadem. et cōmunis cōclusio est, q si cōstat de mēte testan tis an velit vtrūque teneri insolidū, an vero pro partibus hereditarijs illa ē seruāda p. d. l. eandem. In dubio si grauantur in diuersis orationibus et grauātur isolidū pūt probat in l. vnica. ff. de duo. reis. si autē in eadem orōne, et vr grauati pro partibus hereditarijs, tamen copula et, diuidat partes p no. in d. l. reos. §. cum in tabulis. facit q not. Bal. in d. l. si diuisa. idem etiā et si absolute. s. sine copula ex quo punctus stat pro copula. l. triplici. ff. de v. obl. et no. in l. preterea. ff. ad. l. fal. si autem ponitur alternatiue, et iure vr insolidum grauati per tex. nostrum et not. quia vidi de facto, et cōsului in testō R. d. Card. de bibliena Thomas.

b ℭ Protestaretur. videtur q hic non possit pcedere cum faciat actum cōtra suā protestationem: illa nō dz releuare iuxta no. per Inn. in c. cum M. extra de cōsti. et eā etiam sequitur Ange. in l. iurisgen. §. q fere. ff. de pac.

eadē oratione: q tūc vr pro hereditarijs portionibus grauati. d. l. pe. et refert Bal. hic, q Dy. hic ita voluit. Imol. hic refert dictum Bal. et cum eo transit, sed non bene refert primum membrum. s. qn in diuersis orationibus &c. q licet refert Bald. dicere, q tunc videntur insolidū grauati nō tamen dicit tanquam duo rei prout dixit Bal. sed in hoc primo mēbro Bal. cum reuerētia dixit cōtra tex. in l. si pluribus. §. j. et ibi cum ita expresse pōderat Dy. et Bar. ff. de le. ij. vbi probat q non sunt obligati tanquam duo rei debēdi: nam si essent ibi duo rei sequeretur q legatarius nō posset consequi nisi vnā so. ab eis vel ab altero eorū: q solutione vnius ex correis alij liberantur iuxta. l. ij. et iij. ff. de duo. reis, nec etiam Dy. hic dicit prout refert Bal. q cēseantur duo rei debendi: sed tamen dicit, q dicūtur insolidū obligati quod nemo negat. d. l. si pluribus. §. j. ad hoc ergo vt tanquam duo rei grauati esse censeantur, est necesse q in dispositiōe sit adiecta dictio eadē pecunia vel equipollēs vt habetur insti. de duo. re. in prin. in aut. hoc ita. C. de duo. reis in prin. et per Barto. in l. ij. ff. de duo. reis.
5 ℭ † Circa quod tamen scias q quādo vnus mihi dare promittat x. et alius promittat mihi dare eadē x. et vterque vult mihi teneri insolidum, dubium est an sint obligati tanquam duo rei debendi. Bar. in d. l. ij. videtur dicere q sic, sed contrariū vr per tex. in l. quid ergo. §. si quis duos. ff. eo. cū gl. vnica: q si ibi essent duo rei debendi solutione vnius alter liberaretur, et tamen ibi cōtrariū dr, ergo &c. Sed respōde q ibi nō fuit adiecta dictio eadē, merito nō facit cōtra Bar. bene verū est q ibi est tex. contra dictū Bal. hic, in primo membro preall. et ita illum tex. contra Bal. hic pōderat ibi Paul. de cast. dicens Bal. ibi ita intellexisse illū tex. sed Pau. de cast. ibi in lec. Padua. videtur aliter distinguendo voluisse dictum Bal. hic saluare: et ad illū tex. rūdere q aut testator in diuersis orationibus dixit, titius heres meus prestet insolidum x. sempronio, et Gaius heres meus prestet insolidum sempronio: tūc nō intelliguntur duo rei debendi, sed vnusquisque insolidum tenetur ad quātitatem vt ibi. Si autem testator dixisset a quolibet herede meo insolidum titio lego: tunc erūt duo rei debēdi per ea que habentur hic: et ita erit etiam sm eum si dixerit titius et gaius heredes mei teneātur sempronio insolidum. Facit ergo differentiam Pau. de cast. an in dispositione fuerit expressum aliquid per verbum executiuum vt dato vel simile: et tunc non sint duo rei, sed quilibet insolidū teneatur vt in d. §. si quis duos. alias secus vt hic dicit Bal. sed hoc iudicio meo stare non pōt quia etiā si nō exprimatur verbū executiuū semper tamen subintelligitur, et est de mēte illius tex. in §. si quis duos. aperte cōstat iurisconsultū hoc tamen decidere voluisse, q p dictionē insolidū nō cōstituantur duo rei debendi nisi aliter de volūtate testatoris appa
6 reat. ℭ † In gl. in ver. alterutro gl. hic coniungit duo cōtraria que cōiter diuisim recitantur per do. et primo ad cōtrariū. d. l. liberti: soluit Bar. prout etiā fuit de mēte gl. hic q ibi cōuēti fuerūt omnes p parte: hic aūt vnus solus: et p parte idē sequuntur cōiter doct. excepto Ang. in l. ex duobus. la grāde. ff. de duo. re. Vbi tenz q ita vr diuidere, qn vnum cōuenit pro parte, sicut qn conueniūtur oēs pro parte, sed qn omnes insolidum cōueniuntur tunc non fit diuisio: et ita dicit notari in l. si creditores. C. de pac. sed male dicit, et cōtra tex. in l. reos. C. de fideiuss. Sz pone q conuenio omnes simpliciter, nec adijcio pro parte vel insolidum, sed dico conuenio vos omnes in cētum an sit inducta diuisio dic q sic: q perinde est ac si conuenisset in partibus. l. reos §. cum in tabulis. ff. de duo. reis. et ita expresse voluit Imo. in d. l. ex duobus. la grande. Stāte autem opi. gl. pro vera hic: quia est cōmunis limita eam sm Bal. hic nō procedere quādo conueniēdo vnum pro parte, dico cōuenio te pro parte tangente: quia tunc videor diuidere vt. l. si creditores in versic. s. si persona sua. C. de pact. qua sm limitationem dicit procedere, nisi essemus casibus in quibus obligati insolidum haberēt beneficium diuisionis inuito creditore alle. l. inter eos. §. j. de fideius. et cum Bal. hic in hoc transit Imol. hic: hanc autem distin. Bal. declarabo inferius dum loquar de recipiente partem ℭ Secundum est contrarium de. l. si creditores. preal. vbi per perceptionem partis inducitur diuisio hic dicit contrariū: et tamen in l. si creditores. nō percepit partem ab omnibus sicut nec hic ergo &c. Sz responde sm Bar. et Ang. hic, et in d. l. si creditores. post Fran. tigri. ibi et Bartol. in l. ex duobus. la grande, in iiij. q. in ij. col. ff. de duo. re. et Bar. et Ang. et Imol. in d. l. inter eos. §. j. ff. de fideiuss. q hoc speciale est fauore legati: secus in cōtractibus: quia per perceptionem partis, tunc inducitur diuisio quam solutionem impugnat hic Bald. Imol. et Pau. de cast. et Cyn. et Saly. et in d. l. si creditores. mouentur: quia iste tex. equiparat istos duos reos coniunctos in vltima voluntate reis constitutis in contractibus vt hic. in versicu. promittendi. et quia non potest reddi vrgens ratio diuersitatis inter contractus, et vltimas voluntates quo ad hoc q etiam tenuit Bald. post Oldra. in d. l. si creditores. ℭ Item licet legatum pendeat a voluntate testatis hoc est intelligendum ante acquisitionē legati: sed post acquisitionem legati pendet a volūtate legatarij. l. pactum inter heredem ff. de pact. l. ij. C. vt in poss. lega. vnde tamen solutum contrarium aliter q ibi creditor recepit partem tanquam spectantem ad eum qui soluit vt ibi in versic. pro sua persona: et ista videtur magis communiosa. ad. l. si creditores. et eam tenet Oldr. et Bald. ibi quam so. comprobo: q sicut petendo partem ab vno non video diuidere vt hic: et. l. reos, allegata in gloss. et dixi. ff. idem debet esse in perceptione partis simpliciter facta cum ratio diuersitatis concludens assignari nō possit. Predicta limita sm Bald. hic nisi recipiēs vel petens partem tanquam partem
b spectantem ad debitorem protestaretur[b] sibi saluum fore ius in residuo alleg. in ar. l. ij. in princi. ff. si quis cautio. et l. si stipulatus esses. §. j. ff. de fideius. idem tenet Cy. in d. l. si creditores. per hoc allegans tex. in arg. in l. si debitori. ff. qui. mo. pig. vel hyp. sol. ℭ Secundo limita nisi recipiens vel petens partem spectantē ad debitorem illā peteret seu reciperet ex necessitate, vt q debitor conuentus haberet beneficium diuisionis prout est vnus ex pluribus fideiussoribus. l. inter fideiussores. et l. seq. ff. de fideius. quia tunc non videretur inducta diuisio sm Bal. et Imol. hic allegant ad hoc. d. l. inter eos. §. j. in versicu. suo nomine vrgens verbis ibi positis: in fin. dum tex. dicit si aliter soluendo sit &c. a contrario sensu ad hoc facit id quod voluit Bar. et Imol. in d. l. inter eos. Imo. in l. quoties vnus. ff. de so. et in l. ij. ff. de duo. re. contrarium tenet Ric. de nea. hic per. l. si creditores. et Barto. et Rapha. Pau. de cast. in d. l. quoties vnus. et Bart. in l. ex duobus. la grande. ff. de duo. re. in q. colū. et Ange. Rapha. et Pau. de cast. in d. l. inter eos. §. j. et Rapha. hic: vbi dicit q etiam si debitor soluēs partem habebat beneficiū diuisionis debet distingui an soluat simpliciter, et tunc nō inducatur diuisio vt hic an soluat tanquam partem spectantem ad ipsum et tunc inducatur diuisio, per. d. l. quoties vnus. et per hoc inducunt. d. l. si creditores. in versic. pro sua persona que indistincte loquitur: et sic tam in habentibus beneficium diuisionis quam non: et ista pars videtur verior per predicta iura: et per. l. in his. §. duos. ff. de so. q iura videntur de necessitate intelligi qn dictum fuit q soluēs soluebat pro parte sua: et ideo indistincte liberatur vt ibi secus si simpliciter soluat: q non liberatur alijs existentibus nō soluendo: alias illa iura possunt bene adinuicē cōcordari: nec ob tex. in d. l. inter eos. §. j. ibi suo nomine &c. q sm Pau. de cast. ibi, et in l. quoties. aliud est soluere pro parte sua. d. l. quoties. et d. l. si creditores. aliud est soluere nomine suo: d. l. inter eos. §. j. ℭ Tertio limita non procedere qn plus vel minus sua virili soluitur vt est glos. no. digna. in d. l. inter eos. §. j. in ver. soluit sm Ang. ibi qui dicit ita se habuisse de facto Florentie: et idem Bald. in l. si creditores. ad fi. preallę. post gl. magnam ibi, et ibidem tenet Ange. et Salyc. et Imo. in l. j. de duo. re. ℭ Dum autem gl. nostra opponit de. l. pe. C. de verb. sign. ad istum cōtrarium: q ibi dicitur q in tutela que est onus alternatiua resoluitur in coniunctam: responde sm Bald. ibi q tutela est honor principaliter. l. testō cēturio. §. j. ff. de manu. testa. et patet ex diffinitione tutele licet in consequētiam habeat onus adiunctū vel sm Bar.
7 in d. l. pe. speciale est ibi fauore pupilli. ℭ † Extra gl. querit hic Pau. de cast. An si in casu huius. §. vnus ex coheredibus totū soluit repetat a coherede pro parte: et dicit q non: quia quādo vnus ex pluribus correis debendi ex causa lucratiua obligatus totum soluit repetere nō potest aliquid a coherede, ita dicit tenere Bart. in materia duorum reorū. ℭ Dicas q voluit allegare not. p Bar. in l. reos. in ij. q. ff. de duo. re. et in. l. modestinus circa pen. colū. ff. de sol. et in l. qui hominem. §. si duo. ff. de so. Vbi volunt q licet vnus ex pluribus reis debendi obligatis ex causa onerosa si soluat totum repetit partem a correo, et ibi not. C. de duo. re. secus tamen sm eum in obligatis ex causa lucratiua. Et ita intelligi debere tex. dicit in l. in lege. falc. §. hoc obseruandum. ff. ad. l. falc. licet aliter in hoc Bal. dixerit in l. si rem communem. C. si cert. peta. Sed aduerte quia isti coheredes obligati ex causa hereditaria non censentur obligati ex causa lucratiua. l. si hereditatem. ff. man. et in l. obligari. iuncto. §. hereditatem. de auto. tut. Quare cōclude melius vez: quia aut hereditas erat soluendo: et locuples et vera sit decisio Pau. de ca. hic. Quia tunc censetur causa lucratiua, secus si nō esset soluendo. l. inter stipulantem. §. si rem. et ibi hoc expresse no. Dy. et Ang. ff. de ver. ob. iuncta. l. si seruus legatus. §. si stichū. ver. item si domino. et in l. j. C. de imponen. luc. descrip. quod tene menti.

1 ☞ Alternatiuum non recipit diuisionem propter plura.
2 Dictio singulis est destributiua.
3 Quemadmodum in alternatiuis nō pōt debitor inuito creditore soluere partem rei alternatiue, ita nec econtra.
4 An liceat variare.

5 Si debent in anno decẽ opere siue pro qualibet opera solidi.v. non poterunt prestari:nec peti pars operarum.ꝛ pars pecunie.
6 Maritus an possit reddere vnam rem alternatiue habitam in dotem,ꝛ alterius estimationem.

1 **Si ita legatũ.** †Si in vna parte alternatiue est vnum legatũ in alia vero parte sunt plura legata illud qđ est vnum nõ recipit diuisionem propter plura.h.d. ¶ In text.ibi lecticarios octo,ꝛc.istud legatũ dicitur vnum:qꝛ factum per nomina numeralia.et idem si non esset facta expressio per dicta nomina,sed simplr dixisset seruos meos lecticarios:ꝛc.l.scire debemus.§.stipulationẽ.all.in gl.i. nõ põt pro parte acceptare.l.neminẽ.cũ se.ĵ.tit.i. ¶ †In text. ibi hoies singulos certã ꝛc. hic censent esse plura legata pp dictionez singulos q̃ distributiua est sicut si testõr octies seu octo vicib⁹ legasset decẽ sec⁹ vbi dictio distribatiua nõ esset apposita:vt qꝛ dixisset aut octo pro oĩb⁹ seruis lego,qꝛ tũc esset vnicũ legatũ factũ p nomẽ collectiuũ vt hic l.fi. ¶ Tñ in vtroq; casu idẽ est vt nõ possit partẽ acceptare legatarius de legato vnius partis alternatiue,ꝛ partez de alia parte alternatiue:qꝛ licet in primo casu sint plura legata in vna parte alternatiue,tñ subrogantur loco vnius cõtenti in altera parte alternatiue:ꝛ hoc est qđ voluit dicere tex.ibi:qꝛ in alterutra ꝛc. ¶ Et q̃ sint vtilitates in vnũ cẽseaꝛ esse legatũ vel plura,ꝛ silr vna stipulatio vel plures dic vt not.per glo.ꝛ per Bar.plenius in.d.l.scire debemus.
3 ¶ †No.qđ quemadmodum in obligatione alternatiua nõ põt creditore inuito debitor soluere partẽ vnius rei alternatiue cõprehẽse.l.in executione.§.pro parte.de v.ob.ita nec creditor inuito debitore põt petere vt sibi eo mõ soluaꝛ. ¶ Ia gl.i ver.pꝛ ibi.l.si sterilis.§.fi.dum Bar.hic format contrariũ.d.l.si stichũ §.stipulatio.de verbo.obli.ꝛ postea illud soluit per.d.l.si seruus cõis mea ꝙ.§.fin.de stipu.seruo.adde qđ hec sol.originaliter fuit Pe.quã sequiꝛ Bal.Ang.Imo.ꝛ Pau.de ca.hic,sed Raph. hic ꝯtra,qꝛ nõ vꝛ qđ in casu.d.l.si sterilis.§.fi. aliquid implendũ veniret ab ipso stipulatore quod eius persone cohereret ꝑut ipsi dicũt:ꝛ prout coherebat in casu.d.l.si seruus cõmunis.§.fi.per eos allegatum.Nam in casu.d.l.si sterilis. nõ vꝛ esse differentia an deberet prestari habitatio an alia res.sed saluo Bart.nã qñ habitatio per se est cõcessa vt lego habitationem,tunc tale ius finiꝛ cum persona.l.habitatio.C.de vsufruc.l.si habitatio.post prin.ff.de vsu ꝛ habi.Nec potest alteri locare.l.antiquitas.C.de vsufru.nec ob.l.viam.ꝛ.l.nemo.C.locati vbi dr quod habitatio transit ad heredem ergo persone non coheret,qꝛ video qđ illud procedit in conducente:et sic in causa onerosa non autem in legatario qui causaz hꝫ lucratiuã. Preterea talis qui hꝫ habitationem tenetur arbitrio boni viri domũ habitare.l.huic stipulationi.§.si aurea.l.i.§.vsufru.quemadmo.caueã.ꝛ ita etiam tenet Bar.in.d.l.si sterilis.§.fi.cõtra istam solutionẽ Dy.videtur tex.cum gl.in.d.§.stipulatio.cum qua trãsit Imol.ibi. Posset dici qđ illa gl.nõ est vera:qꝛ cõtra eam tenet ibi Dy. Pe.ꝛ Rapha.cu.ꝛ ibi ꝯtra eã est alia gl.in.l.si singulos.ĵ.de annu.lega.ꝛ ita etiã tenet Saly.in.l.sancimus.§.fi.C.de dõa.ꝛ Ioan. fab.in §.omnes.insti.de verbo.ob.Et lꝫ Bal.pro illa gl. in.d.§. stipulatio ibi allegat dictam.l.sancimus.in.§. si quis autem. tamen ibi non probatur.Alia etiam fuit solutio ad.d.l.si sterilis.§.fin. quã tradit Dy.ꝛ Ia.de are.quã Bal.Ang.ꝛ Imol.dicunt hic valde notãdum.s.quod qñ in stipulatione annua venit aliquid prestandũ perpetuo seu sine tpis determinatione, tũc cẽseꝛ vna stipulatio.d.l.si stichum.§.stipulatio.ꝛ.l.senatus.§.fin.ĵ.de don. cau.mor. ¶ Secus qñ aliqđ temporale soluẽdũ est a.cũ tẽporis prefinitione,qꝛ quot sunt anni tot sunt stipulationes:non mirũ si variari potest in prestatione,ita loquitur.d.l.si sterilis.§.fi. ad de qđ Ro.in.l.si stichum.§.stipulatio. non faciẽs mentionẽ de verbis docto.hic dicit qđ ista fuit opin.d. Aug. de perusio quẽ Ro.ibi reprehẽdit:qꝛ de iure non probatur sm eũ cõtra quam opi.allegat tex.ibi de ver.ob.in.l.at si ita.vbi facta fuit promissio annua ad tempus:ꝛ tamẽ ibi dicitur ipsam fuisse purã pro toto tempore ergo vna tantũ:qꝛ si plures essent pro primo an-
a nuo tantuz:deberet dici pura sicut dicimus in legato annuo.[a] vt est casus in.l.si singulis.ĵ.de annu.leg.Aliaz solutionem posuit Raph.hic dicens qđ in.l.si sterilis.§.fi. nõ dicitur qđ illa stipulatio esset multiplex fatetur tñ qđ in casu illo admittitur variatio in tempore:qꝛ vno anno potest habitationẽ prestare alio anno.x.sed hic non dicitur cõtrarium:qꝛ hic dubitatio erat an possit fieri diuisio an variatio in corporibus non autẽ in tpe.et ad hoc adducit in simili tex.in.l.si i singulos.ĵ. de annu.leg.Et licet Raph. nõ dicat ista videtur fuisse so.gl.in.d.l.si sterilis.§. fi.ꝛ etiam approbat Bñdi.de plũbi. in.l. si ita fuerit libertas.ĵ. de manu.test. Nec solutio tñ nõ placet, qꝛ de re ad tpꝰ validus est ar.l.mulier.in prin.ŝ.de testa.mili. ¶ Preterea si rõ huius.§. est qꝛ legatum est vnũ in prima parte alternatiue eodẽ mõ dicẽdum esset qđ si in.d.l.si sterilis.§.fi.obligatio esset vna nõ posset diuidi cum nulla ratio reddi posset.Nec obs.d.l. si in singulos. nam ibi admittiꝛ varietas: ideo quia testõr sic expresse voluit. ¶ Item ibi loquitur in legato annuo qđ est multiplex.d.l.si in singulos.de ann.leg. Unde concludendum est qđ in.l.si sterilis. §. fi.obligatio erat multiplex prout dicit glo.ꝛ Barto.hic,qui veram dedit solutionẽ ad illud cõtrarium difficile, de quo etiã vide per Benedi.de plũbi.subtilem scholarem Bal. vbi examinat materiam in.l.si ita fuerit libertas. in princi. de manu.test. ꝛ per doc.in.d.l.si stichum.§.stipulatio.ꝛ in.l.si seruus communis meus,ꝛ castrensis peculij. de stip.ser.ꝛ in.d.l. si in singulos. ¶ Et in ꝓptum Barto.hic in fi.huius.§. volens mentem iuriscõsulti hic declarare exponit alterutro.l.altero. adde qđ Rap. hic Bart.reprehendit: quia ista expositio est contra precedentem.§.legis nostre.ꝛ contra.l.i.§.fi. de seruis. vnde dicit Raph. qđ dictio alterutro,hic stat ꝓprie:qꝛ in prima ꝛ secunda parte alternatiue legatũ est vnũ: ꝛ q̃uis in scđa parte alternatiue sit adiectum distributiuũ singulos tñ:qꝛ est factum respectiue ad aliud legatũ quod est vnũ. idẽ in secũda parte legatũ etiaz censetur vnum:ꝛ puto Bart.hic idem sensisse:ꝛ mihi placet.Pro
4 hoc facit qđ no.Bar.in simili in.l.stichum.ŝ.eo.ti. ¶ †In glo.
b fin.de materia an ꝛ qñ liceat variare[b] dantur remissiones.Not. plene p Dy.ꝛ Bar.in.l.de rebus.ŝ.re.amo. de quo vide p Iac. de bel.in.l.in causa.in prin.ŝ.de procu.per Dy. in.c.mutare. de re.iu.in.vi.ꝛ ibi Io.an. in mercu.format not.q.per Bal.ꝛ alios in.l.cum dotẽ.§.eo.aũt tẽpore.ŝ.so.ma.ꝛ in.l. si quis iusiurãdũ. C.de rebus creditis.ꝛ ibi habeꝛ qđ regulr,vbi licet variare non potest quis nisi semel variare qđ est no.sm Bal. in auꝛ.habita in.ꝑñ.co.C.ne filius pro patre.in versic.iij.quero ꝛ in.l. manifestissimi.§.sed cum in secũda.C.de fur.ꝛ vide tex.in auꝛ.de nupt. §.i.ꝛ in auꝛ.vt fratrũ filij.in prin. ¶ Etiam habes in predictis vtrum liceat cõsultori variare de quo per Io.an.in addi. Spe. in tit.de requisi.consi.§.i. ver.occurrit ꝛc.ꝛ de predicta materia etiam per Dy.Ray.ꝛ Imol.in.l.pꝛ seuerinã.§.fi.de cõdi.ꝛ de.ꝛ ibi format aliam not.q.ꝛ etiam in.d.§.eo autẽ tpe.sm Bald. habes ibi tex.qđ vbi certo tpe requiriꝛ cõsensus,si ante interueniat semper licet variare vsq; ad illud tpꝰ:ꝛ ad hoc ille tex.est
5 melior de corpore iuris sm Ang.hic. †Et induciꝛ iste text.per Dy.ꝛ alios hic ad qõnẽ,miles habere debet a quibusdã rusticis suis semel in anno.x.operas aut pro qualibet opera.v. solidos qđ non poterit prestari nec peti pars operarum: ꝛ pars pecunie.quod simpliciter sequitur hic Imol. Sed Bal.hic dicit in contrarium:facit.l.si sterilis.§.fi.ꝛ plus nõ dicit.Sed respondet qđ decisio Dyn.procedit in prestatione eiusdem anni,ꝛ sic in vna ꝛ eadem prestatione vt hic,ꝛ no.expresse gl.in.d.l.si sterilis in versic.prestare.sed in diuersis annis vno anno potest prestari
6 pecunia:ꝛ alio anno opera vt in.d.l.si sterilis.§.fi. ¶ †Ulenius inducitur iste tex.per Cy. ad questionez mulier dedit in dotem marito vnam rem estimatã tanto,ꝛ aliam rem similiter estimatam quas aut earum estimationem reddere promisit maritus, solu.ma.maritus vult reddere vnam rem:ꝛ alterius vult reddere estimationem iuxta.l.plerũq; ad fi.ŝ.de iure do.an possit dicebat qđ non per istum tex.quia vna est dos:ipse no. refert se in cõtrarium allegasse gl.huius.§.ibi si singulariter no. ex verbis Cy.vnum dilizenter quod ibi datur in dotem res estimata est
c an electione mariti quã soluat.[c] ꝛ pro opi. Cy. est gl.valde notabilis in.l.si emancipa.ŝ.de iure do.cum qua ibi transit Ray. ꝛ Sal.sed Bald.ibi videtur tenere contrarium:qꝛ estimatio in dubio facit emptionem.

a ¶ Legato annuo. adde vt per And. ro.in.suis.fo.x.
b ¶ Qñ liceat variare.adde an ꝛ qñ variãs debeat audiri vꝛ admitti Saly.in.l.illud quoq; §.eligere. ff. de tribu.ꝛ Pe.de anch. in.c. publicato. de elec.ꝛ eũdẽ Pe.de anc.l.c.i.ő tit. cal. an varietates doctorũ excusent iudicez si ferat sniam secũdũ aliquorum opinionẽ lꝫ nõ verã Henri.Ferron.
c ¶ Quam soluat. Adde videndum Bal. in.l.ex conuentione.C.de pac.

1 Id in quo habetur spes postliminij legari potest.
2 Papa an possit cõstituere episcopatũ in terris sarracenorum.
1 **Id quod.** †In quo habetur spes postliminij legari põt.h.d. ¶ No.qđ etiã in rebus mobilib⁹ habet locũ ius postliminij: vnde si captus est seruus meus,ꝛ postea ab alio recuperaꝛ ab hostibus talis seruus per ius postliminij statiz erit meus vt hic: ꝛ ita probatur in.l.ab hostibus.la.ij. C.capti.hoc tamẽ fallit in armis ꝛ vestibus,ꝛ alijs numeratis. in.l.ij.ꝛ.iij.ĵ. de captiuis.Hoc est propter ignominiam perdentis:ꝛ tunc de mũ rebus captis ab hostibus tractatur de postliminio quãdo res capte ab hostibus fuerint per hostes ducte vsq; ad presidia sua:alias sec⁹,vt si ab alijs ante recaperanꝛ vt est tex.quẽ Bar. ibi repatat valde not.in.l.postliminij ius in prin.in versi. presidia.ĵ.de captiuis.Sed aduerte illũ text.ꝛ Bar.loqui i homine capto nõ in armis ꝛ similibus.In rebus aũt immobilibus procedit etiaz ius postliminij.l.si capti.§.i.ĵ.de captiuis.Sed si talia semper fuerant hostium efficiuntur fisci,non autem capientiũ.d.l.si captiuis.§.i.ꝛ de ista materia remitto me ad late no. per Io.an.in ti.de rapto.in rub.ꝛ per Bald. in.l.si quid in bello

a ¶ Retinere. adde Calde. late consi. j. de treu. ⁊ pace.

b ¶ Episcopatu. dicit cu. q episcopi ciuitatu q aliqñ fuerunt nr̃e ⁊ nuc sunt sarracenorum q non possunt se appellare epos etiã nomine: q epatus non hñt: sz stãt i suspenso pp fictione postliminij. l. illa institutio. §. i. ff. de hered. institu.

lo. j. de capti. per Bart. in. l. nam ⁊ seruus. ff. de neg. gest. ⁊ Bal. in. c. j. circa. iiij. co. de mili. vasa. qui contu. est. ⁊ ibi dicit an in foro cõscientie liceat capta in bello retinere,ᵃ ⁊ Bal. in. l. ab hostibus. la. ij. ⁊. l. cum nõ. C. de capti. ⁊ in. l. pe. C. de dona. ⁊ per Binge. plene in disputatiõe renouata guerra: ⁊ in alia sua disputatione incipi. ex tota guerram. ⁊ aliquid per Bar. in. l. naturalem. §. fin. de acquiren. re. do. ⁊ Barto. in. l. hostes. j. de capt. per Cano. in. c. sicut. el. ij. de iureiur. ⁊ in. c. olim. j. de resti. spo. ¶ Sz aduerte pro intellectu huius legis, quia secũdum Paul. de ca. heres hic in terminis huius. l. non tenebat redimere res quousq sint recuperate ab hostibus per aliquem: ⁊ si fuerint ab herede recuperate non debentur, si autem fuerint recuperate per alium tenetur eas redimere ab eo iuxta. l. in bello. §. si quid seruum. de capti. Sicut si testator legasset scienter rem alienã, ⁊ si ille qui recuperauit nollit vendere rem tenebitur heres ad estimationem. l. non dubium. §. fin. de lega. iij. l. cum alienam. C. de leg. ⁊ ita dicit Pau. de ca. hic se intelligere istum tex. q ab alio scriptum non reperio. Sed aduerte quia cõtrarium dici potest s. q non teneatur heres redimere ab eo qui recuperauit seruum legatum ab hostibus: quia non video rationem quare magis heres teneat redimere ab alio qui recuperauit q ab hostibus. Dico ergo q testator videtur legasse ius seu spem quaz habet in re: quia stat regula quod testator videtur legasse tãtum ius quod habet in re etiam si tale ius consistat in spe tantuz: vt est tex. no. in. l. seruum filij. in prin. cum glo. j. j. eo. ⁊ ibi hoc expresse firmat Dy. ⁊ Bal. ⁊ Ang. Et idem ibi sentit Bar. in prima oppositione si recte illius verba intuãtur expresse, Bal. in. d. l. cum alienam. in. ij. col. facit. l. si domus. §. fi. cum seq. j. eo. ⁊ in. l. titius mihi. in prin. j. tit. j. Nec obst. in. d. l. seruum filij. si recte inspiciatur tenet contrarium. Sed solum vult Bar. ibi q tũc non dicitur legatum ius consistens in spe quando occurrit, q sic intelligendo testator optasset contra naturalẽ votum parẽtum. Nec cõtra decisionem meam obstat tex. in. l. si res obligata. j. e. si illa l. haberet locũ in casu nostro sequeretur q seruus iste esset redimendus per heredem etiam ab hostibus cõtra Pau. de ca. lz de illo tex. mẽtionem nõ facit, sed adhuc dico q ille tex. nec mihi nec Pau. de ca. obst. q ibi erat in potestate testatoris liberare seruum inuito eo qui redimebat seruum ⁊ dominium erat testatoris: ideo videtur illud legasse. Hic non habebat nisi spem postliminij. ideo illud legasse videtur vt dixi: item hic poterat seruus per fugam redire ab hostibus: ⁊ sic liberari nullo onere interueniente: ⁊ ad hunc casum potuit habere respectum testator: nam si seruus rediret ab hostibus deberetur legatario. l. si. j. de captiuis. Si autem ab alio fuisset pretio redemptus, ⁊ tũc legatario videtur relicta facultas redimẽdi ipsum pro eodem pretio sicut potuisset ipse testator. d. l. in bello. §. si quis seruum. iuncta ratione superius alle. Non autem tenebitur heres redimere: quia hoc nõ reperio iure cautum. Ideo dicas q testator habuit respectum ad casum quo seruus recuperaretur a militibus. nam tunc non esset opus eum redimere, vt. l. si captiuus. la. ij. C. de captiuis. ¶ In gloss. ibi alias secus si semper fuit hostium ⁊c. Hoc communiter tenetur maxime per. l. ab omnibus §. etiam ibi. si aliquo casu eam possit. j. eo. iuncta. l. fi. cum ibi no. j. de actio emp. quicquid dixerit gl. in. l. liber homo. cum hic allegat glo. ⁊ glo. in. l. in testamentis. de regu. iur. Fallit tamen si res que fuit semper hostium relinquitur sub conditione cũ nostra esse ceperit valebit relictum. l. generaliter. §. hostiuz. j. de fideicommiss. lib. c. abbate circa princi. de re iudi. in. vi. ⁊ ita cõiter

2 tenetur quicquid dixerit Ang. in. d. l. liber homo. ¶ †Ultimo inducitur iste tex. per Bal. ⁊ Ang. quod papa possit constitue

b re episcopatumᵇ in terris sarracenorum, vel cõferre aliqua temporalia ibi posita, circa quod vide eleganter no. per Innocen. in. c. quod super de voto, ibi plene de potestate pape ⁊ imperatoris in sarracenos.

1 ☞ Ius optionis per filium solum non potest explicari.

1 Iulianus. †Ius optionis per filium solum non potest explicari hoc dicit. ¶ Et est ratio huius text. secundum Imo. ⁊ Pau. de ca. hic, que colligitur ex no. per Bar. in. l. que in aliena. in princi. ff. de acqui. heredi. ⁊ in. l. seruo inuito. in princi. j. ad trebel. quia consistat talis electio in libera volũtate eligentis sicut dicimus in aditione hereditatis ⁊ in voto: quia absq consensu sola voluntate vnius expediri debent: ideo non possunt expediri per filium solum. l. si quis rem. §. voto. j. de pollicita. l. si quis mihi bona. §. iussum. ff. de acqui. here. cuz si. Que rõ non plz: q sequeret q etiaz electio que cõpeteret filio ex sua stipulatione nõ posset per ipm solũ expediri. ff. l. fi. in prin. j. de ver. ob. ⁊. l. si stipulatus fuerim. ibidem. c. ti. Quinimmo vt etiã tz Bar. ⁊ oẽs hic, ⁊ in. d. l. fi. qd electio cõpetens filio in legato alternatiuo põt per soluz filiũ expediri: vt hic per eũ cuius cõtrariuz esset dicendũ si dicta rõ esset vera: vñ collige meliorem rõnem ex his que hic no. p Bar. dum dicit q in iure querẽdo patri est necessarius cõsensus patris: sicut dicimus in aditione hereditatis nisi in his que ex opera filij acquirunt, vt si ex Zetu celebrato per filiũ cõpetat electio filio: q ipse solus eligit. d. §. fi. in prin. qm firmius ius habemus in his que ex nostra opera acquisiuimus q in his que sine nr̃a: vt. l. si filius. §. erit. j. de fideicom. libe. ⁊. l. non dubio. in fi. j. de cap. ⁊ hic in gl. in vlti. sol. ¶ Et q materia huius. l. Bar. hic tetigit: distingue vt hic per eum ⁊ lz Bal. hic allegat vnã gl. contra dictuz Bar. in primo membro. Respõde q illa pcedit vbi interuenit status mutatio serui vel filij: sed in casu Barto. seruus erat, Bal. etiam hic relata totaliter distinctione Bar. dicit aliter posse dici, vz, qd aut concessa est facultas eligendi expresse seruo vel filio: ⁊ tũc indistincte pcedat q solus seruus vel filius eligere potest sine consensu patris vel domini, per. d. l. fi. in prin. de verb. obli. aut tacite habet ex natura legati seu ex mente legis electionem seruus vel filius vt quia aliquid alternatiue vel in genere legatũ est: tunc procedit iste text. hec distinctio mihi nõ placet. q etiam in casu huiᵘ l. filius. legatarius dicitur electionem habere ab homine, vt est tex. in. l. ij. j. de op. leg. Itẽ q taciti ⁊ expressi idem debet esse iudicium. Raph. cu. hic dicit opi. Bart. sibi non placere, q videmus q etiam qñ relicta est optio filio vel seruo meo mihi soli acquiritur facultas eligendi. l. si pamphilo. j. de op. lega. Unde debemᵘ dicere sm eum q incõtinenti siue loquamur de optione leg. in genere siue de optione legati in alternatiuo sic acquisita patri vel domino facultas optãdi aut eligendi. d. l. si pamphilo. Nec ob. iste tex. q hic filiusfa. eligebat tanq nudus minister patris sicut potuisset alius ibi procurator patris. In contractibus autẽ bene sm eum procedit. d. l. fi. in prin. de ver. obli. tanq sit qd facti. Hec distinctio mihi nõ plz. Nec ob. d. l. si pãphilo, q rñde sm Bart. ⁊ alios in. l. si stipulatus sim illud aut illud in prin. de verb. oblig. Quod in illa. l. si pamphilo. seruus meᵘ erat a me manumissus postq cesserat dies legati, cũ ergo in eo amplius non haberẽ imperiũ. Merito legatũ efficeretur caducũ, ⁊ per cõns iura voluerunt solum dñm eligere posse: secus in casu nostro vbi seruus vel filius adhuc in potestate dominica vel paterna durabat. Et lz alij non discutiant veritatez dictorũ per Bar. hic m̃ mihi nõ plz distinctio sua q facit inter legatum electionis alternatiue: ⁊ legatum optionis generis: qm vtroq casu res dicitur esse in obligatione cũ postea veniat per solutionem certificandam. l. cum incertus. ⁊ ibi no. j. e. ⁊ idcirco trãsmittitur ius eligendi seu optandi ad heredes. l. illud. j. de op. le. ⁊ in hoc differt hereditas nõ adita a legato nõ agnito. l. j. §. fin autez. C. de cadu. tol. nec obstat: si allegaretur q imo res in genere legata non sit in obligatione: vt per glo. in. l. meuius. in. §. duobus. de lega. ij. ⁊ glo. in. l. cum quis. in glo. mag. ff. de condi. inde. q responde q Barto. in dictis locis, ⁊ in. l. ij. §. ⁊ harum. de verb. obl. dicit illam procedere quando nundum est certificata: sed ea certificata statim cẽsetur ab initio fuisse semper in obligatione. vnde in pũcto iuris videtur verior mihi vltima opi. quam firmat Accur. hic cum sit vltima: iuxta no. per glo. in. l. qui filium. §. sabinus. ad treb. ⁊ probat text. in. l. si idem cuz eodem. ff. de iuris. om. iud. Tertia vero solutio in gl. hic recitata de directo est contra. d. l. fi.

1 ☞ Cum filiusfa. vel seruus alienus instituitur potest pater, vel dominus per fideicom. grauari.
2 Heres tantum potest falcidiam: vel trebellianicam detrahere.
3 Grauatus restituere post mortez titio censet habere fideicom. conditionale.
4 Sentiẽs commodũ per obliquũ: potest per fideicom. grauari.
5 Appellatione falcidie venit trebellianica, ⁊ legitima.
6 Stãte statuto q filia debeat esse cõtenta dote pro sua falcidia: videtur etiam exclusa a legitima.
7 Fideicom. condicionale non transmittitur ad heredes.
8 Qui non potest sibimet dare: vel sibimet esse obligatus.
9 Pater non potest cogi inuitus emancipare filium.
10 Pater grauatus restituere filio post mortẽ: tenetur nedũ post mortem: sed si filius efficiatur sui iuris.
11 Regula cathoniana non trahitur ad fideicom. condicionalia.
12 Pater vel dominus grauatus de restituẽdo filio: vel seruo: intelligitur cum sui iuris fuerit.
13 Actus geminatus plus operatur quam simplex.
14 Exercicium directarum transit cum vtilibus.
15 Seruus quo ad ea que sunt iuris est incapax.
16 Duo non possunt insolidum eodem iure esse directo heredes.
17 Utrum illud quod dicitur in substituto seruo alieno: quem testator putabat esse liberum: procedat in filiofa.

Substitutio

18 Substitutio facta per hec verba, quisquis mihi erit heres ⁊c. ⁊ seruus vel filius adiuat, an excludat pupillos qui reperiuntur postea sui iuris.
19 Si substantiuum est singulare, adiectum debet esse singulare.
20 Si concedo vineam ⁊ fundum fructibus plenum, an veniant fructus vinee.
21 Fideicō. decedēs ante restitutionem sibi factam nō trāsmittit.
22 Si fideicom. decedit ante aditam hereditatez per heredem, an transmittat.
23 Offi. iud. nobile subrogatū loco actiōis trāsmittit ad heredes.
24 Utrum fideicommissum vniuersale transmittatur hereditate non adita.
25 Stante statuto quod bannitus non possit eximi de bāno: nisi habuerit pactum cum herede, ⁊ contingit quod bannitus est effectus heres occisi an possit eximi.
26 An quis possit duplici persona fungi.

1 CUm filio. † Cuz filiusfa. vel seruus alienus heres instituitur vel ei legatur pōt pr̄ vel dñs quib⁹ per eos acquirit onere fideicōmissi grauari, ⁊ hoc pmo. Et si grauatur de dando vel restituendo eidem filio vel seruo tenetur pater vel dñs ex sua propria persona, non tanq̄ cōmodum sentiēs ex testō. Ideo falcidia vel trebel. non detrahit aduersus illos. si vero grauat de dando vel restituendo extraneo: tunc tenet pater vel domin⁹ ex persona filij vel serui, ⁊ sic vt heres cū illi fuerint heredes instituti, ⁊ ideo detrahit aduersus illū extraneū falci. vel trebel. sicut detraherent ipsi instituti si essent sui iuris: ⁊ fuissent grauati de dando vel restituēdo illi, ⁊ hoc scdo, ⁊ in primo casu cū grauat restituere eidē filio vel seruo si collatum fuit grauamen post mortē patris vel domini censet conditionale. l. si superuixerit patri vel dño, ⁊ ideo si predecesserūt legatū vel fideicom. extinguit ⁊ remanet penes patrem vel dñm grauatum cū
2 ipso ex propria persona teneat, ⁊ hoc dicit vltimo. † Et ad euidentiam premitte q̄ ille tantum pōt trebel. vel falci. detrahere qui est heres, non autem alius quōcunq̄ cōmodum sentiēs ex testamento. l. lex falcidia. §. fin. ff. ad. l. fal. l. 4. §. denique. ⁊ §. idē neratius. ⁊ l. mulier. §. fin. ff. ad trebel. ⁊ que sit ratio vide per gl. in aut. de here. ⁊ fal. § 20 igitur in ver. omnino complere, hec est ratio ꝑpter quam hic dī q̄ pater vel dñs grauatus de restituendo hereditatem filio vel seruo non detrahit quartā trebellianicam qr pater vel dñs non est heres: sed rōne patrie vel dominice potestatis ex dispositione legis sentiunt cōmodū ex testō, lꝫ filius vel seruus sit heres, ⁊ patri vel dño queratur hereditas. l. placet. ff. de acqui. here. ⁊ tn̄ isto casu fideicō. non sumit vires ex persona filij vel serui: sed patris vel dñi: qr non censet per prius iniunctum onus fideicom. filio vel seruo, ⁊ postea transitū facere ad patrē vel dñm: qr sic esset sequeretur absurdum qd̄ filius vel seruus viderent grauati de restituendo sibi ipsis, ⁊ ipsimet essent obligati q̄ est impossibile. l. legatum. §. 1. ff. e. c. si. de institu. ⁊ no. glo. in. l. frater a fratre. circa fi. glo. magne. ff. de condictio. inde. sed quando pater vel dominus grauati sunt de restituendo extraneo, tunc detrahunt trebe. qr lꝫ pater, ⁊ dñs nō sint heredes scripti in testō tn̄ onus fideicōmissi censet per prius iniunctum filio vel seruo heredibus scriptis, ⁊ hoc ab eis sumit originem, ⁊ postea facit transitū in dominū vel patrem, vnde in casu isto pater vel dñs quibus per filium vel seruū acquirit hereditas detrahunt treb. qr censent heredes ex persona filij vel serui cū cesset absurdū proxime dictum, ⁊ sicut si filius ⁊ seruus grauati fuissent detrahere trebat ⁊ in casu. l. nostre potest pater, ⁊
3 dñs detrahere qr̄ eorū locū assumunt. ¶ † Scdo premitte q̄ si grauo te per fideicō. vt post mortem tuam restituas titio illud fideicōmissum censet cōditionale vcꝫ si titius superuixerit post mortem. l. ij. qn̄ di. le. ce. l. heres meus. ff. de condi. ⁊ demō. ¶ Ultimo premitte q̄ interdū instituit pater vel dñs ⁊ grauat de restituenda hereditate seruo vel filio ipsoꝝ, ⁊ tunc an valeat fideicōmissum nō est materia huius. l. sed dic vt legi. ⁊ no. in. l. cogi. §. si pater. ⁊ in. l. vbi pure. in princi. ff. ad trebel. ⁊ §. an seruo. insti. de leg. ⁊ in. l. fideicōmissa. §. si filio. ff. de leg. ij. Quāq̄ instituitur filius vel seruus ⁊ grauat de restituendo patri vel dño, ⁊ ista et non est materia nostra, sed dic vt leg. ⁊ no. in. l. a filio. ff. eo. Interdum grauat ipse filius vel seruus institutus de restituendo extraneo, ⁊ tunc dic vt not. in. l. 4. §. si filio. ff. ad tre. Item interdum in casu proxime dicto grauat pater, ⁊ dñs necnō filius vel seruus, ⁊ de hoc dic vt in. l. nesennius. §. si seruo. ff. ad. l. fal. Interdū solus pater vel dñs grauat de dando filio vel seruo instituto, ⁊ ista est proprie materia. l. nostre. ⁊ sic habes omnes casus distinctos. ¶ In tex. ibi ex persona filij. i. censet per prius fideicommissum iniunctū filio vel seruo, ⁊ in eis sumit originem, ⁊ postea facit transitum ad patrem vel dñm sicut facit emolumentū hereditatis. l. placet. ff. de acquir. here. ¶ In tex. ibi. sed vt pater ⁊c. subaudi ⁊ fideicōmissa sumant vires ex eius patris per-
4 sona. † No. primo ex isto tex. quod etiam sentiens commodum per obliquū ex testō pōt onere fideicōmissi grauari q̄ not. pro intellectu. l. ab eo. C. de fideicom. de quo dic vt hic plenius per Bar. qui scribit pro limitatione huius. l. q̄ sentiens commodū non pecuniariū: vt pꝫ in iure patronatus non pōt grauari per l. plene. la. ij. §. si. ff. eo. ⁊ de materia. d. l. ab eo. vide etiam per doc. hic post Bart. quorū dictis adde alios duos casus qui habent in. d. l. si mulier. §. si rem. ⁊ §. fin. ff. de leg. ij. vbi non pōt cōmodū sentiens ex testō onere fideicōmissi grauari. Rationē habes ex ibi no. Et inquātum hic circa hoc Bar. dubitauit de rōne. l. cū quidam. C. de leg. vbi a substituto filij exheredati fideicommissum testator relinquere non pōt quāuis filio exheredato aliqd legauerit, tu de rōne illius. l. vide per Barto. Ang. ⁊ Imo. in. l. qui fundum. §. qui filius. ff. ad. l. falc. Item limita. d. l. ab eo. vbi cūq̄ quis datus est executor in testō, ⁊ testator eū grauet onere legati vel fideicōmissi: qr quāuis ei nihil relinquat tꝫ grauamē ita colligit ex glo. no. in. l. alio. in glo. 1. ff. de ali. ⁊ cib. le. quam ibi ita intelligit Bar. ad qd̄ etiam vide no. per eundē in. l. si quis a titio de leg. ij. ⁊ in. l. firmio. §. 1. ff. qn̄ dies le. ce. ¶ Item etiā limita. d. l. ab eo. nisi testator grauasset aliquem cui nihil reliquerat vt daret aliquid de eo qd̄ incertū casum cōsueuit ad ipsum grauatū transire vt probat in. l. denique. §. interdū. ff. de pe. le. iuncta l. 1. cū ibi no. C. de pecu. eius qui libe. me. quē ad hoc alle. Imo. in. c. Ray. in materia cōpēdiose. de testa. ⁊ in. l. centurio. in. xix. col. de vulga. ⁊ pupil. qr̄ sicut videmus q̄ si seruus inter viuos manumittat transit in eum peculiū, ita etiā si in vltima voluntate libertas seruo relinquat. ⁊ in peculio grauetur, vnde in peculio taliter transeunt grauari pōt. ¶ Limita etiam. d. l. ab eo. non habere locū vbi grauamē esset iniunctū vni cui nihil esset relictū a testatore, ⁊ idem grauamen esset iniunctum etiā alteri coniunctim cui a testatore aliquid relictū est qr isto casu nō tm̄ virilē: sed solidum legatario prestare tenet ille cui aliquid relictum fuerat: vt est tex. in. l. si duobus. §. 1. ff. e. ⁊ vide que ibi dixi. Aliquas alias fallētias colliges ex no. per Bar. in. l. cum tale. §. si. de cōdi. ⁊ demon. vbi etiam ponit aliqua ad intellectū. d. l. denique. §. interdū. Fallit etiā. d. l. ab eo. in casu. l. titia sex. §. sexa liberis. ff. de leg. ij. vbi licet persona vltimo decedens non fuerit onerata nisi in dimidia quo casu vlterius non videt posse grauari. l. imperator. in prin. ff. eo. tn̄ qr eadem persona postea ex tacito fideicōmisso hꝫ totum. Expresse potuit in totum grauari, lꝫ expresse nō fuerit oneratus, ⁊ ille tex. non reperit alibi secundum scribentes ibi. ¶ No. ij. ex isto tex. q̄ illud qd̄ dicit vcꝫ illū posse detrahere falc. vel treb. qui est heres. l. lex falci. §. nūq̄ ad l. falc. habet locū etiam si non sit scriptus in testō sed ex dispositione. l. vel ex tacita mente defuncti sit loco heredis, ita est tex.
5 no. hic. † Tertio not. q̄ appellatione falcidie venit trebel. sicut in simili venit legitima debita iure nature, vt est glos. in aut. vnū si parens. C. de inof. te. de quo vide tn̄ ꝑscribētes ibi post Bar. dicentem q̄ si testator reliquit filio falc. videt voluisse relinquere debitam iure nature, de quo etiam vide per Bart. in. l. fin. in fi. ff. de pecu. leg. ⁊ Barto. in. l. filium. § sed cum portio. ff. de lega. prestan. ⁊ per Salx. in aut. nouissima. C. de inoff. testamen. ⁊ in l. quoties. C. de heredi. insti. per. d. Car. ⁊ Imo. in. c. Raynu. de testa. ⁊ per Imo. in. l. his verbis. in princ. ff. de heredi. institnen.
6 ⁊ in repe. l. 1. §. si ex fundo. in. xxviij. colum. eo. tit. † Similiter facit an stante statuto quod filia debet esse cōtenta dote pro sua falcidia videtur exclusa a iure petendi legitimam debitaz iure
7 nature. de quo per Barto. in. l. 1. ff. ad. l. falcid. ¶ † Quarto not. quod fideicommissum conditionale non transmittitur ad heredes si fideicommissarius decedat pendente cōditione, vt hic, ⁊ l. 4. §. sin autem aliquid sub conditione. C. de caduc. tollen. in. l. si ita legatum. §. illi. ff. eo. ⁊ in. l. heres meus. in princip. ff. de con-
8 ditio. ⁊ demonstratio. ¶ † Ultimo not. quē non posse sibi dare vel sibimet esse obligatum, vt hic. ⁊ in. c. fina. extra de institu. cum sim. ¶ In glossa. 1. ibi. sua voluntate. s. si manumiserit ⁊c. hanc expositionem sequitur gloss. ista, ⁊ glo. antepe. in ver. patris. vcꝫ istum fideicommissum relictum a patre vel domino ipsi filio vel seruo instituto, ita demum valeat, si pater vel dominus voluit, alias non. Sed contrarium tenuit glo. ij. in ver. ex persona eorum. ibi dum dicit, quod est verius ⁊c. ⁊ illud communiter tenetur: quia illa verba ex persona eorum. s. patris vel domini posita in tex. declarantur in versic. denique. aliter quam exponit gloss. hic. vt hic per Barto. circa princip. ¶ Preterea contra expositionem istius gl. facit iste tex. hic dum dicit quod pater deducere non potest trebel. de fideicommiss. restituendo filio, ergo non pendet fideicōmissum a voluntate patris: quia si pater volens posset retinere totuꝫ quanto magis trebel. ⁊ sic partem argumen. l. si quis cum totum. in princip. ff. de except. rei iu. ⁊. l. videamus. §. iurare. ff. de in lit. iurando. Tamen si gs

recte consideret posset gl. istam saluare hoc modo, qr sentit gl.
qd quo ad hoc vt fideicomissum debeatur in vita patris pen-
det a voluntate patris qr si filium emãciparet fideicommissum
incontinẽti vires haberet: qr videt collatũ in tẽpus cum filius
efficiet sui iuris: vt no. gl. ij. in fi. & sic si non voluerit eum eman
9 cipare fideicõmissum vires nõ habebit in vita patris † non em̃
cogi põt inuitus emancipare filium. l. non potest. ff. de adopt. l.
nec auus. in prin. C. de eman. lib. Et hoc maxime verum est te-
nendo vltimã lec. positam hic in gl. quam tenet Bar. hic. in. ij.
10 vel. iij. col. & cõiter oẽs. ¶ † In ea. gl. in fi. No. ex ista glo. iuncto
tex. hic in. fi. l. q pater grauat⁹ restituere filio post mortẽ ipsius
patris tenet dare nedum post mortem patris, sed etiam ante si
filius per emãcipationem efficiat sui iuris, bene facit. l. mulier.
in princ. ff. ad trebe. & l. iij. C. de insti. & substi. sub condi. fa. ¶ In
glo. ij. ibi. vt vsusfructus &c. intentio glo. fuit dicere q sicut iure
isto põt grauari pater de restituẽdo filio ppter cõmodum pro
prietatis q de iure ãtiquo querebat patri, ita hodierno iure quo
solus vsusfructus patri querit. l. cũ oportet. C. de bo. que lib. po
terit pater in illo vsufructu grauari. i quo gl. loquit recte vt pa
tet latius ex no. per. Bar. hic in fi. ij. qõnis. ¶ In glo. iij. ibi qd
est verius glo. bene loquit vt dictũ est. ff. in prima glos. & per ibi
dicta patet nõ procedere id qd dixit glo. in prin. dum dicit. i. ex
voluntate &c. ¶ In ea. glo. ibi fuit rogatus sub cõditione. Hec
sol. in se vera est. sed per istum tex. diuinat, & per istam solu. tol-
litur contrarium q poterat hic formari de regula catho. que im
pedit firmari istud fideicõmissum restituẽdum per patrem vel
dominũ filio vel seruo quod quidam in princ. non tenebat pro
pter rationem. d. l. placet. ideo videbat quod lz cessaret postea
defectus. s. patria vel dominica potestas non conualesceret fi-
deicõmissum. l. i. ff. de reg. catho. & insti. de legatis. §. an seruo. nã
per hoc glo. dicebat q fideicõmissum fuerat relictũ sub condi-
11 tione, † & regula cathoniana non trahitur ad fideicõmissa con
ditionalia. l. cathoniana. cum. l. seq. ff. de reg. cath. l. cetera. post
prin. ff. eo. Sed vt dixi hec solu. diuinat ad istum text. qr non di
citur hic quod fuerit in diem vel sub cõditione relictũ. Raph.
tamen hanc solutionem sustinendo dixit eam necessario esse te
nendã: qr nulla alia solutio sustineri potest. Nec obstat fm eum
quod ista solut. diuinet: qr imo dum text. dicit fideicommissum
sumit vires ex persona patris de necessitate debet intelligi in
casibus in quibus relinqui potest a patre filio. ¶ Sed hoc non
potest esse nisi cum erit sui iuris igitur &c. sed quia vltima solu-
tio. gloss. potest optime defensari. vt. ff. demonstrabo. ideo hanc
tanq̃ diuinatiuam dico esse reiiciendam. ¶ In eadem glos. ibi
alias etiam secundum nouas leges &c. An glo. in hoc perfecte
dicat vide per Barto. hic. in secunda questione, & dicetur infra
expeditus gloss. ¶ In eadem ibi, vel dic quod pater &c. Hanc
glo. reprehendit hic Bar. & Raph. qr si pater renuit sibi heredi
tatem acquiri fideicõmissum non posse assumere vires ex per-
sona patris cuius contrarium hic in text. dicit. Sed Imo. sal-
uat gl. intelligendo illam q hic fuit adita hereditas per filium
iussu patris. & lz pater hereditatẽ restituere noluit: qr forte est p-
testatus nihil sibi velle acquiri ex tali iussu. Tamen ex persona
patris sumit vires fideicommissum postq̃ iussu eius fuit adita
hereditas per quam aditionẽ omnia in testõ descripta confir-
mant. l. eam quã. C. de fideicom. l. si nemo. ff. de te. tu. & intelligit
istam sol. procedere qñ fideicõmissum fuit relictum in diem vel
sub conditione fm q in precedenti so. di. Nec ob. cõtrarium. ff.
formatum. de reg. catho. Sed non videtur hec gl. posse saluari.
Primo ppter rõnem hic allegatum per Bart. Secũdo qr in-
telligẽdo istum tex. q loquit de fideicõmisso cõditionali est di-
uinatio vt dixi. Tertio qr nõ ob. ratio per Imo. allegata. nam
cum tex. iste in hac secũda parte loquat tam in hereditate quã
in legato nõ requirit q filius agnoscat iussu patris qñ etiam
ignoranti acquirit. l. cum pater. §. surdo. ff. tit. j. merito &c. ¶ Et
sic tunc cessaret ratio Imo. ¶ Unde concludit non procedere
vna lec. ad istum tex. qr fm eũ non semper sumeret vires ex per
12 sona patris. ¶ † In ea. glo. in fi. hanc vltimam so. tenet Dyn.
Pe. Old. Bar. & Ange. & Imo. hic. s. qr instituto filio vel seruo
si pater vel dñs grauatur de restituẽdo eis per fideicom. subin-
telligitur cũ sui iuris fuerint, & pro hoc alleg. Bart. tex. in. l. epi
stolam. §. fi. cum glo. ff. ad treb. & l. filiam. ff. de aur. & arg. leg. que
iura hoc nõ probãt. Naz. l. epistolam. loquit in matre fideicom-
missaria que non habebat filium in potestate, & que habebat
fideicommissum ab herede expresso iudicio testatoris. Unde si
ipsa grauat restituere eidem heredi simpliciter censetur graua
ri post mortem ipsius fideicõmissarie: qr alias fideicõmissum re
lictum primo loco ipsi fideicõmissarie censeret inutile qd nõ est
presumendũ, vz testatorem hoc voluisse inutiliter disponere,
nos vero loquimur in patre qui habuit ex dispositione legali
nõ expressa voluntate defuncti vnde nõ sic presumimus volun

tatem defuncti circa illam acquisitionẽ que fit a lege sicut circa
illam acquisitionem que fit ab ipso testatore: ita respõdit Pau.
de ca. hic a. l. epistolam. tenens cõtra Barto. non obstante. d. l.
filiam qr illud ideo ibi est qr testator viuo fuit verbo seruãdum
vt dicit ibi iurisconsultus & expressius Bar. ibidẽ. Sicut in simi-
li dicit tex. in. l. fideicõmissa. §. si filio. de leg. ij. & in. l. vbi pure in
princ. ff. ad tre. vnde contra Bar. tenet Rapha. & vt dixit etiã Pau.
de cast. hic allegant tex. sumpto arg. a contrario sensu in. l. qui-
dam ita. §. si seruo. ff. ad treb. vbi seruo instituto herede põt gra-
uari dñs de restituẽdo ei sub cõditione cum liber erit ergo alias
non poterat. Preterea cõtra Bar. facit iste tex. qrn loquit tam
in filio q̃ in seruo: sed si istud fideicõmissum esset collatũ in tpe
existentie sui iuris magnam suspensionem haberet in seruo cũ
non speret effici sui iuris morte dñi sicut filius morte patris, &
ista fuit ratio Raph. hic qui etiã aliter mouebat contra Bar.
nam dicit Raph. non video rationẽ differentie inter casum. §.
an seruo. & istum casum, & ideo dicit esse tenendam istam lectu.
glo. q pater fuit rogatus hic restituere in diem vel sub cõditio
ne, vnde Raph. & Pau. de ca. reprehendẽtes gl. istam, & Bar.
istum tex. intellexit fm lec. Old. vz qd erant adiecta aliqua ver-
ba in fideicõmisso per que apparebat fideicommissum delatũ
fuisse in tpe existentie sui iuris per. d. §. si filio. & d. l. vbi pure, et
lz passus sit dubius tñ puto posse sustineri opi. glo. & Bar. quẽ
sequitur Ang. & Imo. & est cõis. Nõ tñ. d. l. epistolam. §. fin. nec
per. d. l. filiam. sed per istum tex. qr aliter intelligi non põt non
violando literam. ¶ Preterea si per hec verba volo q facias
hereditatem meã peruenire in filium tunc videt fideicõmissum
collatũ in tpe existentie sui iuris quãuis non esset filius primo
institutus. d. l. vbi pure quãto magis ex coniectura a mente te-
stãtis id comprehendi põt si testator primo instituit filiũ, dein-
de grauat patrem de restituẽdo eidem filio. Unde facit tex. in
d. §. si filio ibi sed intelligi hoc possit. Non ob. d. l. quidã. §. si ser-
uo. per arg. a contrario sensu: qr ridico q resultaret intellectus
absonus, & repugnãs aliis iuribus iuxta no. in. l. ij. C. de condi.
inser. & in. c. j. de eta. & quali. in. vj. ¶ Uel dicas q iste tex. cõcor-
dat cum illo intelligendo q hic fuit collatum fideicommissum
in tpe cum liber erit. Nec ob. q iste tex. etiam loquit in seruo qr
fateor q verisimilius existentia sui iuris sperat in filio q̃ in ser
uo. Non tñ negat quin etiã seruus possit effici sui iuris. Nec ali
quid absurdum resultat in seruo, & dum Rapha. dicebat nõ vi
deo rationem differẽtie inter istum casum. & §. an seruo. dico q
13 imo magna est. † Naz habemus q actus geminatus plus ope
rat q̃ actus simplex & vnicus. l. cum scimus. cum gl. & ibi Bart.
C. de agri. & censi. & l. si mulier. la. ij. C. ad velle. ¶ Nam fortiora
sunt duo vincula q̃ vnũ. c. j. de tre. & pa. aut. itaq3. C. cõia de suc
cessio. sed hic fuit geminatus actus. s. institutiõ filij vel serui, & post-
ea grauamen iniunctum patri vel domino de restituendo filio
vel seruo: sed in. §. an seruo, solũ grauamen fideicõmissi interue-
nit vnde succedit ratio tex. d. §. si filio in ver. vt intelligit. vz q
per hoc dicatur satis stare de mente testantis volentis deferre
hoc fideicom. in tempus quo filius vel etiam seruus erit sui iu-
ris. Nec ob. quod hic non fuerũt posita illa verba que ponunt
in. d. §. si filio qr eũdeo quod ibi gratia exempli non restrictiue
ponunt &c. ¶ Retenta igit hac vltima sol. glos. pro vera. Du-
bitat hic Cy. vtrum pater possit isto casu cogi emancipare filiũ
vel dñs seruum manumittere, & breuiter concludit post Jaco.
de ra. quod sic, cũ intẽtio testatoris videat esse q hereditas cũ
effectu perueniat ad filiũ vel seruũ, & hoc approbare videt pater
vel dominus permittendo filium vel seruũ adire, & sic cõsentire
di cũ effectu filius vel seruus efficiat heres. arg. l. ij. ff. de in. om.
iu. in. l. quãuis. C. de fideicõ. Imo. hic in hoc tenet contrariũ sequut⁹
opi. gl. in. l. cogi. §. si pater. ff. ad treb. q voluit q pater nõ posset
cõpelli emancipare filiũ nisi qñ aliqd emolumentũ sit consecu-
turus a testatore, & ita videt probari in. l. cum. ff. de cõdi. & demõ.
Et lz ad ista iura possit responderi q non loquunt qñ pater vel
dñs fecit aliquem actũ per quẽ videat approbasse volũtatẽ te-
statoris secus aũt in casu Cy. tamen puto veriorem opi. Imo.
qr nego q in casu nostro testator videat voluisse grauare patrẽ
vt emanciparet filium fm. l. quamuis. alle. per Cy. Bene appa-
rebat testatorem voluisse q pater filium emãciparet & p opin.
Imo. contra Cy. allego gl. primam hic dum dicit, sua volunta
te &c. retulit super ea. & glo. in. d. l. quidam ita. §. si seruo. ¶ Item
inquantum Barto. & Ang. hic post Oldra. concludunt qd qñ
pater fuit institutus, & grauatus vt restituat per fideicom. filio
non valet tale fideicommissum per. §. an seruo. insti. de leg. nisi
essent adiecta verba importantia dilationem in tẽpus existen-
tie sui iuris, vt hic per Bar. in prin. iij. col. ¶ Et adde quod fm
Imo. contra hanc opin. videt tex. in. l. cogi. §. si pater. ff. ad treb.
& ibi hoc tenet glo. Nec secundũ Imo. ob. d. §. an seruo. quia lo-
quitur in seruo non in filio rationem diuersitatis assignat quia

verin

verisimilius est testatorē voluisse inesse istaꝫ tacitā conditionē
existentie sui iuris in filio qui per mortē patris efficit̃ sui iuris
quā in seruo qui non ita de facili sperat̃ sui iuris effici, hanc ra-
tionē in simili vidistis per gl. in l. legatum. ff. e. ꝛ habet̃ in l. his
qui heres. §. neq̃ filius. ff. de acqui. here. ꝛ tenēdo istā opin. pōt
rn̄deri ad. l. vbi pure. in prin. ff. ad treb. ꝛ ad. l. fideicommissa. §. si
filio. de leg. iij. allegatas per Old. ꝛ per Bar. hic ꝙ per eas non
probat̃ nisi a cōtrario sensu: qḋ arg. non est sumendū ne sit ꝫ di
ctum. §. si pater. cōis tñ opi. est cū Bar. pro quo etiā vide gl. in
l. quidā ita testō. §. si seruo. ff. ad tre. ꝛ gl. ij. iuncto tex. in. l. a filio.
ff. e. vbi allegat dictū. §. an seruo. ꝛ gl. expresse in. l. ex asse. in prin.
gl. ff. ad. l. fal. Et tenendo istam opin. non ob. d. §. si pater. qꝛ pōt
rn̄deri vt etiā dicit hic Jmo. ꝙ intelligit̃ sm̄ distin. positā in. d.
l. pure. ꝛ in. d. §. si filio. Non est absurdū ꝙ vna lex per aliam di-
stinguat̃ ne sint ꝫrie. l. nō est nouū cuꝫ si. ff. de leg. vel rn̄de scđm
Ja. de are. ibi ꝙ pater nō pōt cogi ad restituendū, sed solū co-
git̃ ad adeundū vt ibi. Uel rn̄de ꝙ ille tex. loquit̃ in filio eman
cipato. Uel aliter rn̄de sm̄ varios intellectus de quibus ibi per
doc. ¶ Jn gloss. in ver. nō admissa treb. ꝛc. que sint illa remedia
vide per glo. magistram. in. l. in testō. C. ad. l. fal. inter que reme-
dia est ꝙ in illū cui fit restitutio hereditatis trāseāt vtiles actio
nes vt in. §. restituta. insti. de fideicō. her. ꝛ sic innuit gl. ꝙ per re
stitutionē quā facit pater filio trāseant vtiles actiones in filiū,
qḋ sequit̃ Bar. hic in q̄ōibus, ꝛ ibi Ange. ꝛ cōiter doc. per. d.
§. si filio. allegatū in gl. Licet gl. sequens cōtrariū sentiat, ꝛ ma-
le ꝛ decisio huius dubitationis depēdet ab illa. q. s. an filius in
casu huius. l. remaneat heres quo ad iura directa. de quo dr̄ in
gl. super ver. sed vt pater. qꝛ si remaneret heres directe filius in
eum non transferret pater vtiles actiones restituēdo heredita-
tem per. d. l. si heres institutus. in prin. ff. ad treb. Sed Ange. ad
illam rn̄dit ꝙ loquitur qn̄ directe actiones quo ad exercitium,
ꝛ effectū nō discesserunt ab herede scripto nec trāsiuerunt in eū
cui facta erat restitutio. Sed i casu nostro exercitiū, ꝛ effectus
directarū discesserat a filio ꝛ trāsiuerat in patrē per. l. placet. ff.
de acquiren. here. ergo ꝛc. Jmo. hic dicit ꝙ ista verba Ang. sibi
non placent, ꝛ ꝙ iste articulus est decidendus prout deciditur
articulus positus in glo. in ver. sed vt pater. ꝛ cōtra Ange. alle-
14 gat, † qꝛ qn̄ in aliquem transeunt vtiles semper in eū trāsit etiā
exercitium directarū alleg. no. per Bar. in. l. i. ff. de actio. ꝛ obli.
ꝛ in. l. i. C. de actio. ꝛ obli. Cum supportatione Jmo. in hoc ma-
le loquit̃ qꝛ imo est de iure verū ꝙ ille in quem transeunt vtiles
actiones ex. l. non hꝫ exercitium directarū casus est in. l. ex lega
to nominis. C. de le. ꝛ in. l. fi. C. qn̄ fiscus vel priua. ꝛ in. l. emptor
C. de here. vel actio. vendi. nec fiet cessio. Quo casu bene videtur
mandatum exercitium directarū vt est gl. no. in. l. ij. C. de actio.
ꝛ obli. late Bal. ꝛ Salic. in. l. j. e. ti. Pau. de cas. hic fuit singula-
ris, ꝛ in noua opi. vcꝫ ꝙ per aditionē filij transferant̃ in patrem
iura directa. d. l. placet. ꝛ similiter qḋ qn̄ pater postea restituit
filio instituto hereditatem tūc eadē iura directa totaliter euel-
lant̃ a patre, ꝛ transferant̃ in filium apud quē remanserant reli
quie. Nam licet alias habeamus ꝙ directe non possunt ab ossi
bus nostris separari. l. qō ergo casus. ꝛ ibi nota. de pecu. l. i. ꝛ. §.
cum ibi no. ff. pro socio. tñ fallit qn̄ tractamus de faciēdo tran-
situm ad illū eundem a quo processerūt qꝛ res de facili reuertit̃
ad naturam suam arg. l. si vnus. §. pactus ver. in specie. de pact.
Jsta opi. Pau. de ca. est pulchra tñ est ꝫ opi. Bart. ꝛ glo. hic in
ver. admissa. ꝛ etiā contra. l. i. §. si filio. ff. ad trebel. vbi a pari po-
nit̃ qn̄ pater grauat̃ restituere filio, ꝛ qn̄ filius grauat̃ restitue-
re patri. quo casu vltimo absq̃ dubio transeūt vtiles vt in. d. §.
restituta. Nec ob. ꝙ directe actiones ex persona filij trāseant in
patrem: qꝛ illud ideo est qꝛ filius est incapax directarum ex quo
acquirunt̃ patri qui est capax earū vnde cū postea pater ex se-
natusconsulto treb. restituat virtute talis senatusconsulti nō trāse-
eunt nisi vtiles. d. §. restituta. ¶ Jn glo. in ver. sed vt patet glo.
vsq̃ ad ver. sed quero est clara. Et pro illius ver. intelligētia op
po. ꝙ pater quādo rogat̃ restituere filio instituto debebit cēseri
rogatus: vt heres vt sic detrahere possit treb. nā filius adeūdo
facit patrē heredē. d. l. placet. ꝛ. l. qui in aliena. §. interdū. eo. tit.
solu. scđm glo. ꝙ si filius facit patrē heredē hoc est verū quo ad
cōmodū: sed quo ad nudū nomē heredis, ꝛ iura directa filius
censet̃ heres, ꝛ hanc solu. tenet gl. sed cōtra eam arguit̃ nam. l.
ista loquit̃ tam in seruo ꝙ in filio: sed in seruo ꝓcedere non pōt
istud qḋ dictū est. ff. s. ꝙ penes eū remaneat nudū nomē hr̄dis
quia cum istud sit de iure. s. ciuili. l. verbis ciuilibus cū ibi. no. de
vulg. ꝛ pupil. ergo seruus est illius incapax. l. qḋ attinet. de reg.
iur. l. qui testō. §. seruus. ff. de testa. gl. hic in fi. hoc fatet̃. s. quod
hec tertia pars. l. nō procedat in seruo. Et sic innuit glos. ꝙ si in
casu huius. l. dn̄s rogatus esset restituere seruo detrahere treb.
qn̄ restitueret seruo effecto sui iuris: qꝛ seruus non est heres: sed
dn̄s sic, ꝛ hoc tenebat Pe. ꝛ Cy. hic, ꝛ expressius in. d. l. quidam

ita. §. si seruo. ff. ad treb. sed cōtrarium ibi tenet gl. quā ibi sequi-
tur Bar. ꝛ hic. Et cōcludit Barto. nullaꝫ esse differentiā inter
seruū ꝛ filiū: qꝛ quilibet eorū est heres nudo noīe facti tñ nō aūt
quo ad effectus iuris, nec quo ad iura directa: sed Dy. ꝛ Jaco.
de rave. vt refert Cy. in l. cū proponas. C. de here. insti. ꝛ Cy. in
d. §. si seruo. ꝛ Ray. ꝛ Ange. hic. ꝛ in. d. l. placet. ꝛ Bal. in. l. fra-
ter a fratre in. iij. col. ff. de condi. inde. Bal. ꝛ Ang. in. l. sub con
ditione. post gl. ff. de lib. ꝛ posthu. cōtrariam tenent sequentes
glo. hic in effectu. Licet glo. ibi videatur sentire ꝙ filius non di
catur esse heres, mouetur Ange. per tex. in. l. cum seruus. ff. si quis
omis. causa testa. ꝛ in. l. si seruus cōis ab extraneo. ff. de acqui. he
15 re. addo simile tex. in. § seruus alienus insti. de her. insti. † Jdeo s
nebatur etiam qꝛ seruus quo ad ea que sunt in iure est incapax
vt. ff. dixi qḋ aūt sit heres ex testamēto est inductū de iure ciui-
li: vt not. in. l. i. ff. de acquirē. re. do. cum si. ergo ꝛc. nec potest dici
quod heres nomine sit quid facti, ꝛ per ꝫñs seruus sit incapax
eius qꝛ imo est iuris cum operet̃ ne possit trebellianica aduer-
sus eū deduci vt etiam hic firmat Bar. istum text. rn̄det Ang.
ad iura adducta per Bar. Et primo dum Bart. nititur proba
re ꝙ apud filium non remanent directe actiones per dictam. l.
qui in aliena. § interdum. ꝛ. l. qui liberis. §. hec verba. de vulg. ꝛ
pupil. nam illa iura intelligunt̃ sm̄ Ang. quod pater sit heres
quo ad emolumētum hereditatis acquirende. sed directe bene
remanent in filio. Nec ob. sm̄ eum inquātum Bart. dicebat qḋ
ille non dr̄ heres directo apud quem non remanent directe ꝛc.
qꝛ rn̄deo vt dicit Ange. ꝙ iura directa lꝫ trāseāt in patrē tamē
alie actiones directe remanēt apud filiū, ꝛ hoc dicit esse vnum
nouum dictū. Non ob. etiā inquātum cōtra glo. dicebat Bart.
id qḋ no. glos. l. quidam testō. §. si seruo. ff. ad treb. qꝛ rn̄dit ꝙ ibi
illud procedit ex eo: qꝛ qn̄ dn̄s fuit grauatus vt restituat here
ditatem seruo nō censet̃ grauatus vt heres: sed vt dn̄s ideo tre
bellianica non deducit̃ quoniā nō deducit nisi grauatus vt he
res. l. mulier. §. fina. ꝛ. l. i. §. neratius. ff. ad trebel. Jmo. hic transit
cum opi. Bar. qꝛ dicit quod non ob. d. l. cui seruus. cū aliis alle.
per Ang. qꝛ sm̄ eum nihil faciunt volunt dicere lꝫ aliter nō de
claret ꝙ quāuis illa iura dicant ꝙ seruus dn̄m faciat heredem
non tñ negant quin seruus remaneat heres nudo noīe vt dici-
mus in filio nō obstant. d. l. q in aliena. §. nudū. vt. ff. retuli. Jteꝫ
dicit ꝙ imo seruꝰ dr̄ capax quo ad effectus qui sunt facti resul-
tātes ex nudo noīe heredis de quibꝰ habetur in. l. qui heredi. in
prin. de cōdi. ꝛ demō. Et patet ꝙ istorū sit capax per text. in. §.
sed cū factum. insti. de stipu. ser. ꝛ. l. stipulatio. §. hi qui de verb.
oblig. Non ob. ꝙ aduersus eos non possit deduci trebellianica
per dn̄m qꝛ rn̄dit Jmo. ꝙ cum de illo effectu tractetur demum
qn̄ seruus sit effectus liber: quia ante libertatem non est resti-
tuenda hereditas, non est absurdum eo tamen tempore illum
haberi pro herede quo ad effectus iuris. Uel aliter respōde vt
colligitur ex verbis Ange. s. ꝙ in. d. §. si seruo. dn̄s non est gra-
uatus vt heres, sed vt dn̄s, ꝛ lꝫ Jmo. non dicat addo ꝙ Ange.
etiam non bene respondit ad iura Bart. Nam falsum est illud
suum nouum dictum quod directe actiones remanēt apud ip-
sum filium, ꝛ alia directa iura transeāt in ipsum patrem, quod
16 sic probo. † Nam duo nō possunt eodem iure esse insolidum, ꝛ
directo heredes vt probatur. in. l. hereditatem. §. pater. ff. de ca
stren. pe. per quem text. ita cōcludunt omnes in. l. qui se patris
C. vnde libe. in illo articulo an inter seruos heredes habeat lo-
cum successoriuꝫ edictum. Sed si diceremus ꝙ directe remane
rent apud filium, ꝛ etiā trāsirent in patrem sequeret̃ ꝙ duo in-
solidū essent heredes directo de iure ciuili. nam acquisitio que
fit patri per filium causat̃ a patria potestate que est de iure ciui
li. l. nam ciuium. ff. de his qui sunt sui vel alie. iu. ꝛ acquisitio quā
facit filius adeūdo est etiaꝫ de iure ciuili vt. ff. dixi. ergo ꝛc. Ra
pha. hic transit cum Bart. mouet̃ quia vbicunq̃ alteri per alte-
rum fit acquisitio ipso iure tunc acquisitio per panos nō funda-
tur in persona acquirentis: sed directe fundat̃ in persona eius
cui fit acquisitio vt probat secūdū eū in. l. ꝙ meo. §. procurator.
ff. de acqui. pos. ꝛ in. l. i. §. p procuratorem. e. ti. ita ergo debet es-
se in ꝓposito cum hr̄ditas ipso iure acquirat̃ patri vel dn̄o, er-
go prius fundari debeat i ꝑsona p̄ris vel domini: hec ratio nō
multū placet qꝛ videmus ꝙ in infinitis casibus in quibus ipso
iure acquirit̃ vtilis actio alteri, nihilominus ministro acquiren
ti acquiritur directa vt patet in. l. ij. ꝛ. iij. ff. rem pupilla. sal. fo. ꝛ
plene enumerant̃ per glo. in. §. si quis ali. institu. de inuti. stipul.
p Bart. in. l. stipulatio ista. §. si stipuler. de vbo. oblig. Pau. de
ca. hic trāsit cum opi. Bar. que est magis communis, ꝛ cum ea
transeunt vltra predictos etiam Mod. in. d. l. placet de acqui.
here. ꝛ hanc puto veriorem. Unum tamen not. quod singulari
ter dixit Bal. in. l. si putas. C. de peti. here. quod hec disputatio
vtrum filius institutus, de quo hic dicatur heres, an vero pater
suus procedit de iure ffornm: sed hodie cum sit inductum quod

filius sit heres quo ad proprietatem nomine ⁊ effectu iuxta. l.
cū opꝫ in princi. de bonis que libe. ⁊ pater habeat solum vsum-
fructū censetur successor singularis, non autē habebitur vt he-
17 res quod bene no. ¶ † Iuxta predicta querit hic Bart. vtrum
sicut vulgariter substitutus seruo alieno instituto quē testator
putauerat esse liberum excludit seruum: ⁊ eius dominū. Quia
seruus ex tali erronea institutione venire nō pōt. l. si pater. ff. de
hered. institu. l. cum proponas. C. eod. titu. ⁊ insti. de vulg. subst.
§. si ita sit dicendum sit filiosfa. extraneo instituto quem testator
putauerat esse sui iuris, ⁊ eleganter decidit ꝙ sic, ⁊ ita tꝫ Bart.
in. d. l. cum proponas. in fin. ⁊ in. d. l. si paterfa. ⁊ in. d. l. si quis fi-
lium in princ. ff. de acqui. here. Tamen dicas hoc esse verum de
iure ffotum, hodie vero videtur ꝙ cum filiusfa. sibi hereditatē
acquirat in qua fuit institutus quo ad proprietatem: ideo filius
in ipsa hereditate censet esse vniuersalis successor. Merito in p
prietate hoc casu nihil haberet substitutus, de vsufructu autē
bene videt dicendū, vt dicit tex. in. d. l. si pater. ⁊ in. l. cum propo
nas. ⁊ hec fuit opi. Bal. ⁊ Imo. in. l. si quis filium. de acqui. he-
redi. ⁊ Imo. in. d. l. si paterfa. ad qđ etiā vide Bald. in. d. l. si pu-
18 tas. in. iiij. col. C. de peti. heredi. ¶ † Successiue dubitat Bart.
vtrum in casu. l. qui liberis. §. hec verba. ff. de vulga. ⁊ pupil. qñ
pupillaris substitutio facta est per hec verba quisquis mihi he
res erit ⁊c. ⁊ seruus vel filius adiuit portionem suam iussu do-
mini vel patris postea tpe mortis pupilli reperiuntur sui iuris
vtrum poterūt esse heredes ex dicta substitutione, ⁊ sibi acqui-
rere decidit ꝙ sic, ⁊ cum Bart. transeunt omnes hic: ⁊ in. d. l. iiij.
⁊ pro hoc facit. l. coheredi. §. j. ⁊ ibi ponderat Bart. ff. de condi.
⁊ demon. Nec mireris dicit Rapha. ꝙ ad implementum con-
ditionis cōsideremus personam filij vel serui pro herede: vt. l. q
heredis. ff. de cōd. ⁊ de. q: illa verba posita ibi, vꝫ si decem dede
ris heredi intelligūtur de eo herede qui est heres per se vel aliū
fecit heredem. d. l. cum proponas. cum si. ⁊. l. qui in aliena. §. in-
terdū. de aqui. here. in materia istius nudi nominis heredis di
cit Ro. ꝙ lꝫ modicos effectus operet vt colligit ex his not. per
Bar. Tñ operat vt in casu huius. l. ius sepulchrorū acquiritur
per testatorem pro se, ⁊ heredibus suis acquiratur isti filio he-
redi nudo nomine per text. sing. fm eū in. l. familiaria. cum seq.
ff. de relig. ⁊ sum. fun. que ad hoc allegari dicit per Bal. in con-
clusionibus iuris: sed hunc casum in conclusionibus meis bal.
nō habeo nec miror: q: ille text. nihil facit: q: ibi loquit de nudo
nomine heredis qui se abstinuit ab hereditate paterna nos vero
loquimur de nudo nomine heredis eius qui institutus erat ab
extraneo cum esset in potestate patris, ⁊ eius iussu adiuisset he
reditatem, ⁊ hoc prout iste tex. potest ponderari in versi. si se ab
stineant. si vero ro. pōderat ibi text. in ver. ex minima parte ad-
huc dico ꝙ ille tex. nihil facit ad casuꝫ nostrum quia loquit ibi
de filio testatoris de cuius hereditate tractabat non autem de fi-
lio alterius cui hereditas acquirebat ex institutione sibi facta
ab extraneo. Unde cum habeamus ꝙ iura sepulchrorum trās-
eunt in eum transeūt iura ⁊ actiones directe. l. quia perinde. ff.
ad treb. ⁊ iura directa in casu nostro transeunt in patrē, cui ac-
quiritur hereditas, vt. ff. cōclusum est merito videtur ꝙ hoc ca-
su iura sepulchrorum transeunt in patrem nō autem in filium.
¶ In gloss. in versi. ex persona filij gl. in omnibus recte loquit
⁊ ad. l. si alienus. vide vt hic per Bart. ⁊ per illā. l. limitat. l. ista
vꝫ nisi filius vel seruus hic effecti essent sui iuris ante aditā he
reditatem: q: tunc fideicōmissum relictum ab extraneo nō esset
19 prestandū a patre vel domino. ¶ † In glo. in ver. relictus. col-
lige ex glos. ꝙ vbi vnū substantiuū est singulare debet dari ad-
iectiuū singulare. intellige tñ nisi esset singulare collectiuū put
est popul⁹ ⁊ capitulū vel similes: q: huic singulari pōt dari ad-
iectiuū plurale fm Imo. qui ad hoc alleg. tex. in. c. capitum san
cte crucis. ⁊ ibi no. p Io. an. de rescr. voluit alle. tex. i. c. bōe. el. ij.
in ver. citari fecerint ⁊ in. can. causis. de ele. de quo vide p Bart.
in. l. plaucius. ff. de aur. ⁊ arg. lega. ⁊ aliquid per Bart. in. l. extat
20 ff. qđ me. causa. † ⁊ inducit hec glo. per Dy. ⁊ Bar. hic in fi. ad
questionem si cōcedo vineam ⁊ fundum fructibus plenū an ve
niant fructus vinee ⁊ tenēt ꝙ sic. Cy. hic in hac. q. tꝫ idē ꝙ Dy.
hic: sed Imo. hoc sequitur qñ fructus essent pendentes p. l. fru-
ctus pendentes cuꝫ si. de rei. vendi. sed vbi fructus essent a solo
separati tūc dicit non venire fructus vinee: sed solum fundi: q:
dispositio testatoris semp dꝫ intelligi taliter ꝙ cōstructio sit p-
fecta ⁊ congrua ⁊ nunꝙ dꝫ fieri relatio ad id ad qđ nō pōt sal-
ua ratione recti sermonis fieri. d. l. plautius. ff. de aur. ⁊ ar. lega.
sed illud adiectiuum plenum non posset salua ratione recti ser-
monis referri ad vineam cuꝫ sit diuersi generis ergo ⁊c. Nec ad
hoc fm eum ob. l. heres meus. §. vxori. de leg. iij. q: ibi hoc ope-
rat signū vl'e ibi positū in fi. que ratio fuit Bar. ibi originaliter
⁊ Barto. in. d. l. plautius. ⁊ sic ille tex. a ꝯrio sensu vi' probare ꝯ
Bar. hic: ⁊ fm euꝫ videt probare id qđ voluit Imo. hic, Pau.

de ca. hic tenet idē qđ no. Raph. autē simpliciter transit cū Cy.
addo qđ pe. de anc. ⁊ Imo. in. c. per tuas. in fin. extra de do. sim-
pliciter referūt verba Dy. ⁊ Bart. ⁊ cū eis transeunt. Mihi tñ
placet illa declaratio data hic p Imo. ⁊ Pau. que videt satis
esse de mēte Bart. dum alle. d. l. fructus pendentes. pro quo fa-
cit. l. nā qđ liquide. §. fi. ⁊ ibi Bar. ff. de penu. leg. ¶ In gl. in ꝟ.
patris ibi. non fideicommissarū extranei ⁊c. melius dixisset pa-
tris vt litere conuenirat. ¶ In ea. ibi. huic verbo. s. voluntate po
sito in prin. glos. ¶ In ca. ibi si idem seruus, solue ꝙ ibi seruus
capax est libertatis que non acquirit dño: vnde illa non pēdet
a voluntate dñi, ⁊ statim debet secus in legato alterius rei que
acquirit dño: q: censet collatū legatum in tpo existente sui iu-
ris vt hic. ¶ In glo. in ver. retenturum ⁊c. Bart. hic in quarta
parte huius. l. sup hac gl. opponēdo de. l. si cum heres. ff. quādo
dies leg. ce. ⁊ de. l. heres meus. de cōdi. ⁊ demon. vbi videt ꝙ ra-
tio limitationis posita hic in tex. habeat locū nedū in filio: sed
etiam in quolibet extraneo, quod est ꝯ mentē iurisconsulti hic.
Ponit vnum intellectū Iac. de are. qui lꝫ huic litere non cōue-
niat vt hic per Bar. tñ in se verus est fm eū, ⁊ dicit Ange. ꝙ est
singulare ad ampliationem. l. in fideicō. §. cū polidius. ff. de vsu.
dicens ꝙ grauatus restituere extraneo quicqd ad eū peruene-
rit nō tenet restituere fructus: sed si grauat restituere quicquid
ad eū peruenerit filio testatoris: tunc in restitutione veniūt etiā
fructus vt ibi: nā hoc vltimo casu idē est dicendū qñ heres gra
uatus est per illa verba restituere filio suo. s. ipsius heredis non
dico testatoris ꝙ etiā approbat Raph. ⁊ idē Imo. in. l. fideicō
missaria in princi. ver. fallen. ⁊ in. l. balista. ff. ad tre. Sed ipsemet
Imo. hic dicit sibi videri hanc ampliationē pcedere in casu. l.
nostre. vꝫ qñ filius fuit ab extraneo institutus, ⁊ pater fuit gra
uatus restituere eidem filio p fideicommissum: q: tunc videtur
satis de mente testatoris constare ꝙ voluerit omne cōmodum
hereditatis ad istum filiū peruenire, sꝫ vbi pater fuisset a prin-
cipio institutus, ⁊ esset grauatus restituere post mortē suā filio
quicquid ad eū peruenerit isto casu non cōprehendit fm eū q:
testator voluit cōmodum fructuū medio tempore pceptox ad
filium illum puenire, ⁊ hec limitatio placet: q: primo casu nō se
cundo interuenit actus geminatus qui multa operat vt. l. cum
scimus ⁊ ibi gl. ⁊ Bar. C. de ag. ⁊ censi. ⁊ ad ampliationē. d. §. cū
pollidius vide Bal. in. d. l. iubemus. in. v. colum. adde ꝙ contra
intellectū Ia. de are. videt decidere Bal. in. l. quamuis. in. v. colū.
⁊ ibi Salyc. C. de fideicō. non faciunt tñ mentionē de intellectu
Iaco. de are. ⁊ sic ꝙ ipsi in hoc nō bene dicant: nisi sustinendo
eos dicamus illam decisionem posse saluari in casu nostro in
quo ipsi videntur loqui, vt quando filius esset institutus ⁊ ro-
gatus pater emancipare filiū quo casu videtur tacite rogatus
pater restituere filio fideicommissario. l. cū legatum. ff. de con-
di. ⁊ demon. Alium intellectum posuit hic Bar. pro sol. d. l. he-
res meus dicens quod quando mihi aliquid relinquitur, ⁊ ter-
tius grauatur: vt mihi istud restituat post certum tempus qđ
grauatus censetur esse nudus minister. l. firmio. §. j. ff. quādo di.
leg. ce. ⁊ ideo relictum illud quomodocunꝙ vires non habeat
nō debet remanere apud dictum nudum ministrum: sed penes
heredem testatoris vel aliū substitutū. Primū dictum. s. quod
censet nudus minister probat in. l. liberto. §. largius. ff. de ann.
leg. ⁊ ibi no. in. l. firmio. Scđm dictuꝫ. s. ꝙ non remanebit apud
nudum ministrum probat in. l. si quis titio in prin. ff. et j. Ita vi-
debat dicendum in fin. huius. l. vbi fideicommissum extinguit,
⁊ sic videbat non debere remanere penes patrem tanquam nu
dum ministrum: ad quod respondit lra secundum Bar. ꝙ etiā
remanet apud patrem: quia non censet proprie nudus minister
cum ex psona sua vires fideicommissum assumat: secus si ali-
quis esset rogatus dare extraneo illud quod eidem extraneo
esset relictum a testatore: quo casu si testator illud voluit pstā
re post mortem grauati, ⁊ contingat vires non haberet relictū
vt q: ante mortem grauati decessit ille cui erat prestandum re-
lictum non manet relictum apud grauatum: q: cum sit nudus
minister nec ex eius persona assumit vires fideicōmissum. d. l. si
quis titio. ⁊ ita intelligo voluisse Bar. nec intelligēdū est quod
Bart. isto secundo casu quando ponit exemplum de extraneo
loquat in terminis huius. l. vꝫ quando pr institui esset grauа-
tus post mortē suam restituere fideicommissum extraneo: qꝛ
tunc fideicommissario decedente ante mortem pris fideicōmis
sum remaneret similiter apud prem cui grauamen iniunctum
erat. l. j. §. sin aūt aliquid sub cōditione. C. de cad. tol. attento qđ
pater censet heres, ⁊ in eū trāseunt iura directa si adita fuit he-
reditas iussu patris. d. l. placet. ⁊ hic p Barto. ⁊ omnis fideicom
missum est iniunctū pri. l. si alienus. ff. titu. i. ⁊. l. a patre de leg. iij.
⁊ sic semper idēꝫ esset siue esset rogatum restituere extraneo siue
filio contra mentem litere, exemplū ergo positū per Bar. pce-
dit non in patre filij instituti rogato restituere extraneo: sꝫ in
aliquo

aliquo alio rogato restituere extraneo post mortē ipsius roga-
ti: qñ aūt pater institutu esset grauatus restituere post mortem
suam filio instituto: si filius viuo patre decedat, certe lʒ tpe mor
tis sue effectus esset sui iuris fideicōmissum non transmittit ad
heredes filij: sʒ remanet penes patrē: qꝛ cū iam patri essent acq-
sita iura directa. vt. ṡ. probatū est. videt defecisse conditio que
tacite inerat fideicōmisso. l. si filius superuixerit qñ pater dece-
dat, ⁊ iste est verus intellectus Bar. ⁊ lʒ aliq̄ nos dicant origina
liter fuit Jac. de ra. vt refert ⁊ sequitur Cy. hic dñ alle. d. l. si qs
titio. ſ. ti. j. Cū hoc intellectu etiā transit Ang. ⁊ Jmo. hic. Pau.
de ca. hoc vltimo casu cōcordat cū Bart. per rōnes eius. Item
qꝛ qui in vno grauat in altero dʒ releuari: sed si pater fuisset ille
ad quē spectasset onus restituēdi cū ex persona patris dicatur
fideicōmissum capere vires: et hic ergo ⁊c. alle. tex. in. l. cū q pa-
tri. ṡ. de inreum. ex quo infert pōt q hunc intellectum Barto. nō
ob. q alibi no. Bart. in. d. l. si qs titio. dicēs q vbicūqꝫ testator
expresse vel tacite reliquit cōmodū alicui grauato: talis non dʒ
nudꝰ minister: exemplū in eo quē testator grauauit vt post tps
daret sempronio cētū: qꝛ tūc haberet cōmodū medij temporis
alias dicit Bar. q est nudus minister. alle. l. sulpicius. ala incī-
pit mulier. ṡ. de don. inter vir. ⁊ vxo. sed sic est q vbi pater post
mortē suam grauat restituere filio instituto nō gaudet commo-
do fructuū medij tpis vt fuit. ṡ. cōclusum fm intellectū Jac. de
are. cōiter approbatū tūcꝫ in se verū ergo penes patrē vt nudū
ministrum, ⁊ nullū cōmodū sentiētem nō dʒ remanere fideicom
missum: qꝛ rñdeo q lʒ quo ad hec oīa cēseatur nudus minister
tñ qꝛ ex eius persona sumit vires fideicōmissū qꝛ pater est ille
in quē iura directa transiuerunt. Itē est ille qui est grauatus de
fideicōmisso merito penes eū remanere debet precedente fidei-
cōmissario. Juxta pdicta dicit hic Pau. de ca. q qñ hic pater
instituti grauatus est post mortē suā restituere extraneo: ⁊ fidei-
cōmissarius decedat ante mortē patris lʒ Bar. dicat tunc fidei-
cōmissum remanere penes patrem tñ ipse dicit q dʒ remanere
penes filiū institutū ar. d. l. cū qui. qꝛ fm eū filius dʒ hoc casu he
res ⁊ pater nudus minister. d. l. si qs titio cū filius sit ille ex cu-
ius persona debebat sumere vires fideicommissū fm eū. Sed
pro sustētatione Bar. dicas q isto casu nō est verū patrem esse
nudū ministrū: sed censet grauatus tanqꝫ persona cōmodū sen
tiens ex dispositione. l. ex tacita mēte testatoris vt pbat Bart.
hic in prin. alle. l. cōsciunt. de iu. cod. Nec est hoc casu eadē ra-
tio quē est qñ onus fideicōmissi est iniunctū tutori de heredita
te relicta pupillo. qꝛ qñ tutor grauat restituere eā extraneo dʒ
vt administrator grauatus: vt est nudꝰ minister. d. l. peto. §. ma
tre. ſ. ti. j. ⁊ l. mater. C. de testa. tute. ¶ Unde tali casu fateret fi-
deicōmissū deficiens debere remanere apud pupillū: vt in isto
casu vult etiam Pau. de cas. Sed nos sumus in persona com-
modū sentiente. vt. ṡ. dixi nō in nudo ministro. ⁊ merito nō ob.
d. l. si quis titio. ¶ Preterea in casu nostro onus fideicommissi
nō spectat ad filiū: sed ad patrē. Et hoc sentit gl. ista expresse in
ver. retenturū etiā si filius tpe quo adiuit hered. erat in potesta
te patris. l. si alienꝰ seruus. ſ. de le. ij. l. a patre. ſ. de leg. iij. ⁊ sic vꝫ
q ratio. d. l. cū qui. quam pro se. alle. Pau. de cas. potius facit ꝫ
eum qꝫ pro eo: nec ad hoc ob. si dicat q imo pro Pau. de ca. fa
cit id qđ no. Bar. hic circa fi. tertie partis in ver. §. consueuit, lʒ
Pau. de ca. nō allegat: qꝛ rñdeo breuiter q Bart. ibi loquit in
casu huius. l. qui liberis. §. hec verba. ṡ. de vul. ⁊ pupil. vbi voca
tus erat scriptus heres ad substitutionē: vnde si filius tpe cōdi
tionis implere reperit sui iuris admittit: qꝛ heres scriptus fuit
non pater: sed in casu nostro nulla fit mentio de herede scripto.
21 ergo ⁊c. ¶ † In ea. ibi: sed in vniuersali hoc est ⁊c. sentit glo. qđ
fideicōmissarius decedēs ante restitutionē sibi factā nō trans-
mittit fideicōmissum ad heredes suos. Idē tenuit glo. in. l. a te
statore. de cōdi. ⁊ demō. ⁊ in. l. filiusfa. §. diuus. ſ. e. Cōis tñ sniā
est in ꝫrarium, ⁊ illam gl. reprehēdit Cy. in. l. j. in. ij. col. C. cōia de
leg. qđ probat vltra hic alle. per Bart. in. l. si. §. j. ſ. de leg. ij. ⁊ ad
hoc ponderat illū tex. Jmo. super glo. in ver. lucretij. pbat etiā
in. l. j. §. cum igit. C. de cad. tol. inducēdo vt ibi p Bar. ⁊ in. ij. q.
hec dū Bar. hic rñdet ad. l. apud iul. §. vtrū. ⁊ §. amissa. alle. in
glo. hic. ¶ Adde q eo. mō ad illam rñdit Bal. in. l. cū seruū. ⁊
in. l. ij. in p̄sona. C. de fideicō. hanc cōem opi. tenent Perusini
in aut. ex cā. in pe. char. C. de lib. prete. ⁊ Bar. in cōsil. pñcip. si
a quis mih. ⁊ in consi. se. a in fi. p r doc. latius in. l. fin. C. de codicil.
¶ In ea. ibi. sed hoc forte ⁊c. Hec glo. fm Ange. nō est alibi qđ
ius deliberandi. ſ. annū cōpetens heredi dat eiū fideicōmissa-
rio ad transmittendū petitionem fideicōmissi: in hoc hanc glo.
sequitur Bar. hic, quam etiam vt sing. sequitur Ange. ⁊ Jmo.
in. d. l. j. §. si is qui quadraginta. ſ. ad treb. ⁊ Ange. in. l. j. §. stipu
latio. ſ. si cui plusqꝫ per. l. fal. ⁊ ibi etiam Jmo. in. vj. col. ⁊ Bald.
in. l. filium quē habentē. circa pe. col. C. fa.ercis. Facit quod not.
Barto. in. l. ita tone. §. cum igitur. C. de iu. delibe. ¶ Quero post

Bart. an fideicōmissum trāsmittatur ad heredes suos si fidei-
com. vniuersale decessit ante aditam hereditatem ab herede.
Bart. hic decidit quod sic per. l. cogi. §. inde metianus. ſ. ad tre-
bel. ⁊ per alia que vide hic per eum. ¶ Idem tenent hic Jaco.
de are. Cy. ⁊ cōiter aliq̄ Jmo. tamen dicit quod in. d. § inde metia-
nus. non probat opi. Bar. qꝛ nō fuit adita hereditas pro par-
te fm Jmo. qui in hoc loquit inepte: quia eo ipso quod solus
pro parte adiuit censetur heres insolidum. l. j. §. is ita cum si. C.
de cadu. tol. ¶ Dicas tñ quod alia ratione nō probat ille tex.
opi. Bar. quia ibi in ver. restitui. dicitur quod heres cogitur re
stituere, non aūt dicit quod cogatur adire, fatetur tamē Jmo.
quod opi. Bar. cōis. pro quo ipse etiam adducit quod cū cōpe
tat offic. iudi. fideicōmissario ad compellēdum heredem adire
inuitum. l. qꝛ poterat. ſ. ad trebel. ⁊ no. glo. in. l. ⁊ si sine. C. e. tit. ⁊
gl. in. l. non est cogendus. ⁊ io. l. restituta. §. j. ⁊ Bart. in. l. si lega
22 tus. in princip. ſ. ad treb. † Et nos habemꝰ quod offic. iudi. no
bile subrogatum loco actionis transmittit ad heredes. l. nō so-
lum. ṡ. de in integ. resti. idē ergo ⁊ in casu nostro. Pro ista opi.
allego tex. no. in. l. quidam ita testamento. in princ. ſ. ad trebel. si
recte inspiciatur, dum ibi dicit quod puer ille decessit ante adi-
tam hereditatem, subdit tex. si puer decesserit anteqꝫ fideicom-
missum cessisset, tunc fideicōmissum ad matrem pertinet, a par-
te igitur ibi ostendit q fideicōmissum poterat cedere ante adi-
tam hereditatem. ¶ Hanc tñ opi. limito singu. licet non inue-
niam ab alio scriptum procedere qñ fideicōmissum debet vir-
tute clausule codicillaris in testamēto apposite, nam cum tunc
operetur talis clausula quod venientes ab intestato videntur
grauati restituere hereditatem heredibus scriptis in testō. l. qꝛ
aūt circa prin. in gl. ṡ. si quis omis. cau. te. ⁊ l. ex ea. §. j. cū si. ṡ. de
testa. tunc non transmittet fideicommissum nō agnitum scdm
Bart. in. l. j. in. j. q. ṡ. de iur. codi. alle. l. querebat. ṡ. de testa. mili.
vbi scdm eum virtus testamenti transfundit in codicillos: ergo
sicut hereditas non adita nō transmittit, ita nec fideicommis-
sum non agnitum. Hoc dictum semper fuit mihi visum mira-
bile, ⁊ iure nō probari: quia ratio propter quam fundatur cōis
opi. est propter dictum offi. iudi. quod datur hereditate nō adi-
ta, ⁊ propter actionem ex testō adita hereditate que vt dixi per
fideicōmissum transmittit: sed quādo debet fideicommissū ex
codicillis competit vtilis actio ex testō, vt per glo. in. l. ij. C. com.
de leg. ⁊ videmus in. l. j. ṡ. e. ergo ⁊c. ¶ Reperio etiam Rapha.
in. d. l. j. de iur. codi. dicentem hoc dictum Bar. esse derisorium
qꝛ. d. l. querebat. dicit qđ vʒ iure codicillorum nō aūt quod vir-
tus transfundat in codicillos: subdit tamē q dictum Bart. est
merito tenendum propter eius autoritatem, ⁊ qꝛ multi sunt iu-
dices qui eū primū capiunt vnū nunqꝫ pōt ab eorū opini. euelli.
¶ Ro. etiam in. l. si quis prior. ſ. ad treb. tenet contra Bart. ⁊
23 dicit q contra Bart. est tex. in. l. ij. §. fi. de iur. codi. ¶ † De isto
alio vtrū fideicōmissum vniuersale transmittatur hereditate nō
adita: vide Bar. disputantē in. l. vbi pure. ſ. ad trebel. ⁊ in. l. iij. §.
j. de an. leg. ⁊ in. l. ij. que alias est. iij. in ordine text. ſ. de reg. cato.
⁊ ibi gloss. ⁊ licet in predictis locis aliqualiter discrepet ab his
que hic dicit: tñ nō recedas ab opini. sua hic: qꝛ est cōis, ⁊ dum
Bar. alleg. l. non instam puto q lec. Barto. cōiter corrupta ha-
beatur: quia in illa. l. non dʒ illud ad quod inaduertēter allegat
eam licet nullus dicat. ¶ Item inquātum Bart. hic in. ix. col.
dicit q ista. l. in prima parte etiam hodie procedit vbi filius est
institutus contemplatione patris. Adde q Ange. hic putat
doctri. Bar. procedere quantū ad hoc. s. vt possit pater grauā-
ri de restituendo fideicommissum filio suo instituto: sed quo ad
hoc. s. vt fideicōmissum videatur collatū in tps existētie sui iu-
ris, vt vidimus. ṡ. in. ij. gloss. non putat Bart. bene loqui: quia
dicit q imo pater videtur grauatus restituere incōtinenti filio
qui est capax proprietatis, licet pater possit sibi vsumfructū re-
tinere, nihil allegat: tñ qꝛ dicit non obstare si dicatur quod est
profectitia illa hereditas merito dicitur esse patris insolidum
cum etiam hodie in profectitijs nil sit innouatū: qꝛ rñdet quod
hoc casu non dʒ vere profectitia cum nō a patre: sed a defuncti
dispositione procedat. Nec etiā secūdum eum ob. tex. in. l. episto
lam. §. fi. ad trebe. qꝛ illud procedit in casibus in quibus ille cui
erat relictū non poterat habere proprium fm Ang. hic: prout
refert hic Jmo. ¶ Unde ipse reprehendit Ange. q fideic. erat
restituendum filio a matre que nō habet filium in potestate, ⁊ sic
poterat filius habere propriū: sed certe Jmo. male refert verba ✝ a
Ang. nam dicit Ang. in lec. mea q. l. epistolam. §. fin. loquit qñ
psona grauata restituere p fideicommissum instituta acceperat
illud quod est grauata expresse ex sola dispositione testatoris:
nos vero loquimur in grauato qui ex iuris censura commodū
24 perceperit. ⁊ nō ex dispositione testantis. ¶ † Unde ibi magis
constat de voluntate testantis propter illam expressam volun-
tatem q fideicommissum deberet restitui post mortem grauati

a ¶ In consil. se.
vide Bar. l. si pa-
ter. l. ij. col. C. de inst.
⁊ subst. ⁊ ibi mod.
⁊ Barto. in. l. filius
quoqꝫ l. ij. col. j. de
her. insti. ⁊ ibi apo
still. Tho.

alia tñ rōne nō puto Ang. bene loquutū: q: imo ita hic sicut ibi persona grauata per fideicōmissum dz habere ex voluntate expressa testantis, cū hic filius esset institutus contēplatione patris, ⁊ ideo idē est ac si pater fuisset institut⁹. d. l. quidā cū filiū. de here. insti. vñ pbat optime opi. Bar. per tex. in. d. §. fi. ¶ E cō. tra Ange. adducit Imo. hic aliā rōnem: q: cū pater sit ī nupsit grauatus restituere vr̄ grauatus pleno iure restituere filio arg. l. si alii. ff. de vsuf. leg. facit. l. si duo. in fi. ff. vti pos. ergo videt̃ grauatus restituere eodē tpe pprietatē, ⁊ vsumfructū cū alias non dicat̃ pleno iure restitui. ar. l. si legatarius. §. fi. de leg. iii. fm intellectū Bar. ibi. facit. l. iam hoc iure. cū fi. de vulg. ⁊ pupil. Sed ita est q̄ vsuf. nō pōt restitui durāte patria potestate: q: iterum acquireret̃ patri. Ergo ⁊ vsusfructus dz differri ī tpus quo ēstit̄ sui iuris, ⁊ per ɔ̄ns etiā proprietas differret̃. Ad hanc tñ rōnem posset rñderi q̄ cū testator possit phibere q̄ vsufr. nō acquirat̃ patri: vt in aut. excipit̃. C. de bo. q̄ li. q̄ dū testator pure rogauit patrē filio hereditatē restituere per hoc apparet testatorem voluisse incōtinēti restitui. ar. l. i. de cōdi. ⁊ demō. ⁊ sic per ɔ̄ns prohibuisse patri vsumfructū acqri. Et ad hoc nihil colligit̃ ex. l. dicendis. ¶ Itē dicit Bar. hic subsequēter cōcludit q̄ qñ filius est institutus contemplatione patris ⁊ pater grauat̃ restituere filio siue extraneo: tunc nec olim nec hodie perderet ista. l. in secunda parte: q: semper tale fideicōmissum capit vires ex persona patris fm eū quod est multū notabile. Nā si cōtingat patrē ex pdicto fideicōmisso restituere filio poterit pr̄ quartā trebel. etiam aduersus filiū detrahere seu retinere: ⁊ illud sequitur est hic Ang. ⁊ Pau. de ca. Imo. hic negat hoc esse verū q̄ pater possit trebel. deducere aduersus filiū q̄ sic probat: q: si de mēte testantis isto casu fuerit q̄ si filius cū esset sui iuris hereditates ista adiret ⁊ restitueret eā patri nō dz ista tacita voluntas plus quam expressa operari: si enī filius expresse grauet̃ restituere hereditatē patri cū erit sui iuris filio poterit tanq̄ heres deducere trebel. tpe restitutionis: ⁊ si postea a patre esset restituēda hereditas nō posset pater trebel. deducere: ergo eadē rōne ⁊ maiori debemus dicere filiū esse heredē nec posse aduersus eū per patrē quartā deduci. Qñ filius est institutus cōtēplatione patris, cū per hoc nō expresse: sed tacite tñ videat̃ grauatus restituere patri cū erit sui iuris. Nec ob. fz Imo. q̄ gl. fi. in. l. in fideicommissaria. §. fi. ad tre. dum in fi. allē. d. l. in fideicō. §. cū pollicitus. de vsu. que voluit q̄ grauat⁹ restitueret hereditatē titio: cuius titii cōtemplatione fuerat heres institutus non deducat trebel. ⁊ sic nō videt̃ esse heres. Quā gloss. Bal. reputat singu. ⁊ mirabilem in rub. C. de reuo. his que in frau. cre. in fi. ⁊ in. l. post mortē. C. de fideicom. ⁊ Bal. in. l. iubemus ni fallor in. vi. col. C. ad tre. Ray. ⁊ Bal. in lec. antiqua in. d. l. in fideicō. §. cum pollicitus lz Bal. in dictis locis allegat illam gl. ⁊ dicit esse mirabile dictum. Et, quia dicit Imo. qd̄ illud non est ibi: q: testator non consulus de filio illius nō poterat aliter puidere illi cuius contemplatione seruum instituit: sz in casu nostro est in culpa testator q: si volebat patrē habere hereditatē, ⁊ esse heredē nō filiū, sed patrem instituere debebat. His tñ non obstantibus veriorem puto opi. Bar. ⁊ Ang. ⁊ Pau. de ca. nec ob. ar. Imo. dum dicebat plus nō debet operari tacitum q̄ expressum: q: rñdeo quod qñ filius est institutus ⁊ grauatus restituere patri si non apparet illū esse institutū contēplatione patris tunc apparet q̄ voluit testator filio vt heredi prouidere in deductione quarte. Item ⁊ patri vz haberet fideicōmissum. Sed in casu nostro q̄ filius esset institutus contēplatione patris tunc censet̃ hoc casu pater institutus. l. si seruū. cum gl. ff. de vsufru. ⁊. l. aditio. de acqui. here. ⁊. d. l. quidā cū filium. ⁊ sic apparet testatorē tantum patri voluisse prouidere: ⁊ hec est ratio Bar. ad quā non rñdit Imo. ⁊ q̄ opi. Bart. pcedat probo per. l. si qs mihi bona. circa prin. cū glo. de acqui. here. vbi loquit̃ de seruo fructuario nā pone q̄ ego habeo vsumfructū in seruo instituto mei ɔtēplatiōe: ibi q̄ non pōt adire iussu meo: sed requirit̃ iussus pprietarii: certe ab eo postea reuocabo cōdictiōe sine cā ⁊ sic apparet non imputari testāti q̄ directo nō instituat vsumfructuariū: q: hāc rōnem non attendit ille tex. optime etiā fm opi. Bar. per illam sing. glo. in. d. l. in fideicōmissaria. §. fi. quā indistincte ibi approbat Imo. nec ob. q̄ testator aliter puidere non poterat in casu. §. cū pollicitus alle. in. d. gl. q: imo pulchre poterat testator prouidere instituēdo filiū, ⁊ si de mala ipsius administratione verebatur potuisset puidere q̄ ille de quo cōfidebat esset executor nō adit heres iuxta. l. a filio. §. albino. ad tre. vñ rect⁹ loquutus est Bar. ⁊ sequaces. ¶ Subsequenter dubitat Bart. an lex nostra in prima parte sui procedat hodie in hereditate aduentitia, ⁊ cōcludit quod quo ad pprietatē non tñ quo ad vsumfructum de quo pater censet̃ grauatus restituere filio cum erit sui iuris. Nec tñ intelligit quod fructus mediī tēporis sint patris: sed vno eos tenebitur restituere filio fm Bart. hic per iura per

cum alleg. Ang. hinc nimis fideliter recitat hoc dictum Bar. dicēs cū tenere q̄ nō valeat fideicōmissuz in pprietate quia est filii qui hodie eius capax reperit̃. Nec in vsufructu q: ipse iure ex nunc consolidabit̃ cum proprietate cū primū filium erit sui iuris. ¶ Subdit tñ Ang. qd̄ hoc dictum Bart. debet limitari vt procedat qñ pater est grauatus restituere hereditatem vel aliquod corpus hereditariū filio secus si grauaretur de restituēda re patris vel alterius nā hoc casu procedit. l. nostra. ca. in. i. parte sui secundum eum q: rōne commodi qd̄ acquisiturus est pater poterit grauari, ⁊ tale fideicōmissum dicet̃ aduentitium nō profectitiū lz pcedat a patre: q: originalis causa huius relicti processit a testatore, ⁊ huius fideicōmissarū filius habebit proprietatē, ⁊ pater vsumfructū. Rapha. hic transit cū ista limitatione: sed Imo impugnat limitationem Angel. dicens q̄ imo etiam in casu illo pater censet̃ grauatus dare vtrūq: eodez tpe quo simul dari poterunt filio ar. d. l. si legatarius. §. fi. ¶ Item q: istud in quo grauat̃ hoc casu pater subrogat̃ loco eius q̄ est a defuncto patri datum ergo dz sapere eius naturam iuxta. l. si eum. §. qui iniuriarū. ff. si quis cau. vnde sicut vsusfructus medii tpis hereditatis qui debebat custodiri penes patrem quousq: filii essent sui iuris iuxta. l. fi. C. de bo. que libe. debeat postea restitui. vt hic oēs fatent̃, ita ⁊ in casu Ange. nō omitto q̄ Pau. de ca. circa predicta fuit hic in noua opi. dicens q̄ in aduētitiis hodie quando grauatus est pr̄ vt restituat filio nō valeat fideicōmissum in proprietate: ⁊ hoc fatent̃ oēs: q: per aditionē quā facit filius iam sibi quesita est proprietas. In vsufructu aūt dicit ipse q̄ fideicommissum vz vt incōtinēti teneat̃ pater illud restituere filio: quia cum videat̃ grauatus de restituēdo pleno iure vt est bonus tex. lz non alleget in. l. videamus in. §. in fauorem. ff. de vsu. videt̃ testator phibuisse vsumfructū talium aduentitiorū acqri pr̄i qd̄ facere pōt aut. excipit̃. C. de bo. q̄ libe. ⁊ hoc dicit qñ pure grauatus est pater restituere filio si aūt post certū tempus tunc interim commodum erit patris, ⁊ adueniēte tpe vsusfructus ipso iure redibit ad filium, ⁊ ita dicit se intelligere gl. ab. hic. Sed in hoc puto eum male loqui q: nō oēs hic fatēt̃ q̄ non videbit voluisse grauare patrez pure nec prohibere vsumfructū medio tēpore esse penes patrem. Nec ob. rō Pau. fundata in. d. aut. excipitur q: si esset vera sequeret̃ qd̄ quotiēs testator diceret volo tale fundum dari tali filiofa. cum appellatione fundi comprehendat̃ proprietas, ⁊ vsusfructus. d. l. si aliq̄ videret̃ hoc casu phibitū esse vsumfructū acquiri patri contra d. aut. excipit̃. ⁊ in corpore vnde nō sumitur: vbi requirit̃ expressa adēptio, ergo ⁊c. Bene facit tex. §. si vero expressum. cū ibi nota p Ang. in aut. de here. ⁊ fal. vbi tractat qualis debet esse prohibitio detractionis fal. ⁊ dicit q̄ cū talis prohibitio sit ɔtra iuris cōis regulam requiritur expressa ademptio. ¶ Itē inquātum Bar. subdit q̄ qñ pater in casu secūde partis huius. l. est grauatus restituere per fideicommissum extraneo, hodie cēsetur grauatus tanq̄ legitimus administrator. Cū proprietas sit acquisita filio ex cuius persona sumit vires fideicommissum, ⁊ dum Bal. hic alleg. l. cū etiā. de reb⁹ cred. adde qd̄ voluit alleg. de rebus dubiis. Et cū Bar. transit Ang. hic dicēs hoc esse verum qñ filius institutus hereditatē adiuit: sed si repudiauit vz fideicōmissum ex persona patris cū ipse repudiante filio possit adire hereditatem perinde ac si scriptus heres fuisset alle. l. fin. §. i. voluit alle. §. similiter modo. C. de bo. que libe. Item dicit ange. q̄ si pater esset grauatus restituere filio instituto ⁊ filius hereditatez repudiauit, ⁊ pater postea eam adiuit debebat eam pater restituere filio fideicōmissum. Quo casu quartam detrahere poterit qm̄ tūc fideicōmissum sumit vires ex persona patris. §. similiter modo. Ex quo infert q̄ cōclusio doct. hic vz q̄ fideicōmissum quo ad proprietatem non vz qñ pater grauatur restituere filio instituto est vera qñ filius adiuit secus si repudiauit. q: quo ad vtrunq: valebit, ⁊ pater quartam detrahere poterit
25 quod tene menti fm Imo. hic. ¶ † Vltimo vltra docto. quero statuto cauetur quod bannitus non possit eximi de banno nisi habuerit pacem ab herede occisi modo contingit q̄ titius seium occidit cui successit sempronius, ⁊ postea sempronio successit ipse titius bānitus, ⁊ sic titius est effectus heres occisi per mediam personam sempronii quero vtrum iste titius bannitus ex sui met voluntate possit eximi a banno. Raynutius multum notat in. l. si statulibera. pone. §. si filius. ff. de statu liber. ego tamen non lego in lectura mea Raynu. sed ita ibi refert Benedictus de plumbi. ⁊ ibi benedictus decidit quod sic: quia hoc casu iste titius potest fungi duplici persona scilicet banniti ⁊ heredis sicut in casu legis nostre pater tanquam persona cōmodū sentiens grauatur restituere extraneo, ⁊ postea tanquam heres ex persona filii trebel. detrahere potest aduersus fideicommissarium extraneum. Sed non tamen videtur probari ex. l. nostra. ⁊ contra illam decisionē videtur tex. in. l. per petitam de inrepa.

ī in.l.

26 ꝛ in d.c.fi.de insti. † ꝛ decisio huius glose.qđ.pendet ab alia q.
vez quãdo quis posset duplici psona fungi,de quo plene in.l.si
consul.ff.de adop.ꝛ in.l.duorum.ff.de ope.lib.ꝛ in.l.ille a quo.§.
tempestiuum.ꝛ ibi per Ange.ꝛ Imo.ff.ad trebel. ꝛ Bald.in.l.
consti.C.§.ideoq; per gloss.ꝛ docto.in.c.ij.extra de proba. per
Bal.in.l.si ad scribatum.C.de appel.ꝛ per Bald.in.l.comperi-
mus.C.de proxi.sac.scri.per Barto.in.l.iubemus.§.sane.de sa-
crosan.eccle.

1 ❡ Si legatarius succedit collegatario post diem legati po-
test repudiare ex persona defuncti,ꝛ totam rem legatam conse
qui ex persona sua:vel econtra ꝛc.
2 Illud dicor habere iure meo quod habeo per ius accrescendi.
3 Ubi aliquid mihi debetur dupliei iure ex diuersa causa,debeo
eligere qua causa velim prosequi.
4 Ubi iura duorum cõsolidantur in vnum:potest vnus quod po
terant duo.
5 Qui dicant cõiuncti re,ꝛ verbis,disiũcti verbis,ꝛ disiuncti re.
6 Iuxta practicam aduocatoꝝ floꝛẽtie procedit libellus mino
ris summe.tanquam pars maioris summe.

1 **SI mihi ꝛ tibi.** † Si legatari⁹ succe-
dit collegatario post
diem legati cedentem põt repudiare ex persona de
functi,ꝛ totam rem legatã cõsequi ex persona sua
vel econtra,ꝛ si semel consequutus est ex persona vnius totũ nõ
põt amplius petere ex persona alterius. h.d. ❡ In tex.ibi die
legati cedente,adeo dixit hoc iuriscõsultus q: si ante cedentem
diem legati decessisset me herede relicto non possem partẽ suã
consequi ex causa hereditaria:sed solum per ius accrescendi.l.j.
§.in primo.ꝛ.§.pro scdo.in ver.coniunctus.C.de cadu.tol. item
dum litera dicit,die legati cedẽte,subaudi,ꝛ ante agnitionẽ le
gati tu decessisti,nã tunc cum pleno iure:ꝛ irreuocabiliter non
fuisset tibi pars tua legati acquisita.l.si go ita hereditatẽ.ꝛ ibi
plene no.ff.de cõdi.insti.pcedit id qđ hic dicit tex.secus si post
acceptionem legati per te factã decessisti:q: tũc irreuocabiliter
fuisset tibi acquisita pars tua lz repudiarem ex persona tua nõ
possem cõsequi partem suã per ius accrescendi:q: illud nõ ha
beret locum post emolimentum acquisitum preterq̃ in vsufru
2 ctu.l.j.§.interdũ.ꝛ ibi no.ff.de vsufru.accre. ❡ † Not.diligenter
qđ illud dicor habere iure meo qđ habeo per ius accrescẽdi,ita
vult tex.hic fm Bal.ꝛ cũ eo.transeunt aliĩ:sed lz ipsi non dicãt
glo.maxime prima sentit expresse cõtrarium. ❡ Sed pro Bal.
alleg.tex.quem ibi ponderat Bald.Ang.ꝛ Imo.in.l.in testã.
ff.de vulg.ꝛ pupil.vbi debẽt vnum qđ est valde no.vez:qđ si te-
stator reliquit pluribus domũ:ꝛ phibuit quẽlibet alienare par
tem suam respectu familie q: nõ poterit portionem sibi iure ac
crescendi obuenientem alienare:ꝛ ita dicũt fuisse determinatum
Florentie in contingentiam facti:quod multum no.pro limita
tione.l.pater.§.quindecim.ff.de leg.iij. Ad gloss.hic rñde quod
3 habuerunt respectũ ad ius immediate meũ. ❡ † Scdo not.qđ
vbi mihi aliquid debet duplici iure precedente ex diuersa cau-
sa debeo eligere quam causam velim prosequi.ꝛ vna electa non
4 possum ad aliam redire fm Bal.hic. ❡ † Tertio no.q: vbi iu-
ra duorũ consolidant in vnũ.põt ille vnus q: poterãt illi duo.
facit.l.tutorem.ff.de his qui.vt indi.ꝛ.l.nõ est nouum.ff.de act.
emp.preterq̃ in vno de quo veniet dicendũ in glo. ❡ In glo.j.
ibi cõiuncti.s.re ꝛ verbis vel saltẽ verbis. ❡ In ea.ibi.s.disiun-
cti.s.verbis tñ cõiuncti re,nã si essent disiuncti re ꝛ verbis, non
esset tractandũ de iure accrescendi vel non decrescendi alteri le
gatario qm̃ acquireret seu remaneret penes heredem a quo le-
gatum est relictum si legatum in psona vnius legatarĩ defice-
ret.l.j.§.in primo.ꝛ.§.pro scdo.C.de ca.tol. Si aũt essent vocati
cõiunctim re ꝛ verbis tũc remaneret totũ apud vnum per ius
non decrescendi.vt.l.re cõiunctim.cũ glo.j.de leg.iij. Et firmat
gl.in.d.l.vnica.in.§.si vero ocu.ꝛ Bar.in.l.re cõiunctim.in ver.
5 §.dubitatur ꝛc.de leg.iij. † Et qui dicant coniuncti re ꝛ verbis,
tantũ seu disiuncti re tñ:vide per glo.magistrã.in.l.j.§.si.ff. de
vsufr.acc.plene per Bar.in.l.re cõiunctim.ff.de leg.iij.ꝛ in.l.cui
fundus.de cõdi.ꝛ demõ.per Cy.ꝛ alios in.l.vnica.§.vbi autem.
C.de cad.tol.ꝛ dicet in.l.plane.§.cõiuncti.ff.eo. ❡ In glo.fi. ibi
vt hanc gl.reputam no.doc.maxime Bal.hic:q: pbat q: lz in
heredibus ius accrescẽdi acquirat inuito.d.l.vnica.§.is ita. de
ca.tol.tñ secus in legatio:ꝛ in hereditate:ratio est ne qs p par
te decedat testatus,ꝛ pro parte intestatus qđ nõ est ita in lega
to:q: pars repudiata in legato remanebit apud heredẽ.d.l.j.
in.§.j.in prin.ꝛ.§.pro scdo. In ea.gl.j v.tota.ibi solue vt ibi ꝛc.
sed postea obuenit per ius accrescendi vt hic. ❡ In ea glos.ibi
propter onus ꝛc.hoc declara vt p Bar.hic,cũ quo trãseũt aliĩ.
6 ❡ † In ea.glo.in ver.non posse,ibi,causa minuẽdarum litium
facit hec gl.ad practicã aduocatorũ.Florẽtie q: procedit libel-
lus in quo petitur minor summa tanq̃ pars maioris summe:si

non apponatur fm Bal.hic. Alleg.tex.in.§.minus.cũ ibi not. insti.de act.ꝛ probatur in.l.cum quedã puella.§.fi.ff.de iur.om. iudi.secus si opponat q: non procederet. Et hoc litium finien-darum causa per.d.l.nõ est nouũ.cum ibi no.de act.emp.ꝛ hoc per Gui.ꝛ Bar.in.l.commodato.§.duobus.ff.cõmo.vbi oĩno vide per doc.ꝛ in.l.quidã estimauerũt.ff.si cer.pet.ꝛ.d.l.non est nouum.ꝛ per Bal.ꝛ Mod.in.l.j.ff.de acqu.her.ꝛ Bal. Ang.ꝛ Mod.in.d.l.cũ quedam puella.§.fi.ꝛ per.Bal.ꝛ Pau.de ca.ꝛ Ro.in.l.si idem cum eodem.in princip.ff.de iur.om.iud.ꝛ per Bal.in.l.edita.in.xix.col.in repe.paduana.in ver. videamus. de cumulatione necessaria.C.de eden.ꝛ Barto.Ang.ꝛ Mod. in.l.scire debemus.circa fi.prin.ff.de ver.obl.ꝛ aliquid per Bal. in.l.j.in fi.C.de duo.re.aliquid per Bar.in.l.pretor.§.si plures. ad fi.ff.de iniuri. ❡ Et magis cõis conclusio est prout.ff.dixi. ar.l.non tñ.ff.de procu.ꝛ in.l.non plures.ff.de exerc.ꝛ.l.nulli.C. de iud.cum si. Quãuis Bal.in.d.l.j.de acqui.here.contrarium tenet per.d.l.cũ quedam puella,ꝛ male:q: ille tex.procedit quã tum ad hoc vt possit recusari iurisdictio iudicis coram quo liti gatur:ꝛ per hoc patet q: Barto.in.d.§.duobus.in fi.non bene allegat.d.l.cum quedam puella.dum dicit q: qñ procedit corã iudice qui non habet iurisdictionem super toto si petatur quã titas tanq̃ pars totius debiti pcedat libellus etiã si oppona-tur:quia imo falsum dicit:nec tũc est necesse opponi:quia ipso iure non procedit propter defectum iurisdictionis fm Ang.ꝛ Moder.in.d.l.scire debemus.ꝛ per Bal.ꝛ Pau.de ca.in.d.l.si idem.cum eodem.ꝛ per Bal.ꝛ Ang.in.d.l.cum quedam.ꝛ per Imo.ꝛ Moder.in.d.l.j.de acqui.her. Uno tñ casu saluari pos-set opi.Bar.in.d.§.duobus.vez qñ propter iustum impedimentum nõ haberem copiam iudicis habentis iurisdictionẽ super toto.arg.l.j.ff.de offic.cons.ꝛ leg.l.vbi absit.ff.de tuto.ꝛ cur.da. ob his.fm Ro.in.d.l.scire debemus.qđ tene menti. Quid aũt si actor põt intentionem suam consequi faciendo duo iudicia, vnum primum:ꝛ aliud postea:ꝛ illud idem posset consequi in vno iudicio:tantuz an reo opponente compellatur actor dedu cere in vno iudicio tñ. ❡ Dic vt eleganter per Pe.ꝛ Cy.in.l. quo tẽpore.in.vj.q.ꝛ ibi per Bal.in.l.fi.C.de resti.mil. ❡ Sub-sequenter inquantum Bar.non cõcludit q: heres nõ põt repu diare legatũ relictum defuncto ad incõmodũ creditorũ ꝛ lega tariorũ defuncti qñ nullum cõmodũ est pcepturus heres ex il la repudiatione per.d.l.liberto.lxxx.secus si commodum esset percepturus per hanc.l. ❡ Nõ est decisio ista fm Pau.de cast. hic in lec.paduana qui dicit hoc esse multũ not.ꝛ vtile.ꝛ alias sibi de facto contigisse,qđ quidã fundum legauerit vxori sue ꝛ filium suũ instituerat,qui etiam postea ipsi matri sue successit, ꝛ cũ mater multos haberet creditores ipse repudiauit legatũ sic fundum matri sue relictum vt excluderet creditores matris a dicta re legata quã ipse tãquã heres sibi retinuit:ꝛ per doct. hic fuit decisum repudiationẽ valere. ❡ Adde q: cum Barto. videntur transire doc.hic excepto Raph.ꝛ Pau.de ca.in lec. bonon.per.d.l.liberto.lxxx.q: imo ibi repudiatio tendebat ad fauorem repudiãtis:qm̃ patronus per illam repudia.exclude-batur a bo.poss.per cõtra tab.in bonis liberti:vnde ipse relinqt cogitandum. ❡ Pau.de ca.no.dãnat Barto.etiã per.d.l.liber to.lxxx.q: alia rõne ibi illa repudiatio tendebat ad cõmodum repudiantis:nam si libertus agnouisset legatũ reperiretur ma ior centenario in.xx.vnde de iure ffor.patronus per contrata. aduocabat dimidiã:ꝛ ideo tñ.lx.remãsissent ibi liberti heredi. si vero repudiasset reperiret minor centenario nec posset patro nus ꝫtabulare:sz haberet tñ quartã:vnde penes heredẽ liber-ti remanerent plusquã.lx.ergo repudiatio illa fuisset vtilis re-pudianti:s:tñ non vz vt ibi. ❡ Itẽ cõtra Bart.adducit Pau. de ca.ex.in.l.qui aũt.in prin.ff.de his que in frau.cre.vbi habe-tur q: debitor ad dãnum creditorũ suorum põt renũciare lega to sibi relicto,ergo ꝛ heres suus etiam poterit ar.l.here.de.ff. de re.iu.vnde fm Bar.non dicit verũ:ꝛ vera est regula q: talis re pudiatio possit fieri per heredem indistincte preterq̃ in duo-bus casibus. Primo in.d.l.liberto.lxxx.hoc est quo ad exclu-dendum patronum a legitima:quia non potest vt ibi. Secun-do fallit in.l.si fundum.§.si tutus.alleg.hic per Barto. His ta men non obstantibus puto sustinendam opinio.Bart. ❡ Nec obstat responsio Pau.de cast.ad.l.liberto.lxxx.quia imo ibi re pudiatio nõ tendebat ad commodum repudiantis:nam de iu re hodierno legitima patroni est tertia.dicto.§.sed nostrã.insti tu.de successio.liber.quod ius nouum in pluribus locis dige-storum per compilatores inseritur vt dicit Joan.fab.in institu. de successio.lib.in princip.allegat.l.si libertus minorem.ꝛ.l.siue patronus.cum gloss.in versicu.excluditur.de iure patronatus. ꝛ in dicta.l.liberto.lxxx. ❡ Hoc igitur presupposito patet si re cte computaueris quod siue libertus agnoscat legatum siue repudiet semper sibi.lxxx.remanebunt.nec intellectus Pau.

de ea est bonus q in d. l. liberto. sin speciale fauore legitime debite patrono, q de directo est S. d. l. liberto in fi. ¶ Et ad d. l. q autem in prin. Rñdeo q ille tex. pcedit in debitore principali nõ autẽ in herede debitoris. Tertio probo manifeste per l. i. §. vtrum. §. si quis. l. in frau. pa. aũcta. d. l. liberto. l. ex. nam libertus dũ viuit potest repudiare legatum sibi relictum, nec p hoc habebit patron⁹ bo. poss. cõtra tab. vt. d. §. vtrũ. qd tamẽ nõ conceditur heredi liberti, vt in d. l. liberto. igit̃ ⁊c. Nec istud est inconueniens quoniã etiã alibi aliud in persona heredis seruat̃, ⁊ aliud in persona defuncti, vt est tex. sing. scdm Bar. ibi in d. l. fi. C. de emic. ¶ Adde tñ q inquantũ Bar. respondet ad glo. in l. si fundum sub cõditione. §. si titius. ſ. eo. non vĩ benedicere. q ibi nõ tractatur de cõmodo renunciantis, nisi velis dicere q ideo tractatur de commodo suo, q se liberat a legatario: vt nõ habeat necesse prestare sibi tem legatã: sed hoc modo intelligendo in dicũ aut nullũ esset interesse. Unde melius respondendo dicas q illa glo. est vera. Nec obst. l. nostra. q procedit in casu l. liberto. l. ex. l. q ibi repudiatio nõ tendebat ad commodum repudiantis, vt. S. demonstraui. hic vero sic, possum⁹ tñ dubitare an illa glo. procedat quia ille tex. a contrario sensu facit in contrarium: sed ibi me dicturum reseruo.

1 ☞ Difficultas prestationis adiecta legato non vitiat.
2 An ⁊ quando impossibilitas vitiet legatum.
3 Licet dies interpellet pro homine, ⁊ constituat in mora, fallit in die parua.
4 Angustia temporis non vitiat contractum bone fidei.
5 Preceptum impossibile habet duo membra.
6 Licet executor debeat adimplere voluntatem testatoris intra annum. tamen fallit quando testator mãdauit opus fieri quod non potest intra annum confici.

1 **Si quis seruos.** † Difficultas prestationis legato adiecta ipsum nõ vitiat. h. d. ¶ No. quod vbi legatũ seu dispositio testatoris potest se habere ad possibile vt impossibile non per hoc inualidatur licet ex post facto contingat esse impossibile, vt probat iste tex. secundum intellectum Dy. ⁊ in c. nemo. de reg. iur. lib.
2 vi. ¶ † Secundo no. quod licet quãdo impossibilitas est circa substantiam dispositionis in vltimis voluntatibus. vt quando legatur res sacra non valet dispositio per l. apud iul. §. fi. ſ. eod. tamen vbi non est circa substantiam legati: sed circa executionẽ vel prestationem, aut circa angustias temporis legatum nõ vitiatur, ⁊ idẽ in contractibus bone fidei: vt est tex. sm vnã lect. in l. insulam. §. 4. S. loc. De quo per Bar. ⁊ alios in l. continuus. § illud. de ver. obli. ⁊ ita communiter sequuntur alij ibidem: ⁊
3 recte: licet Imo. ibidem aliter dixerit. ¶ † Tertio no. quod licet dies interpellat ⁊ constituat in mora. l. magnam. C. de contrahen. ⁊ commit. stipu. l. ij. in fi. C. de iure emph. c. potuit. de locat. tamen fallit in die parua[a] videlicet. ſ. quam possibilis erat prestatio que reijcitur vt hic scdm Bar. hic concordat. d. l. insu-
4 lam. ¶ In glo. in versi. angustias ibi inter viuos ⁊c. ¶ † Circa hoc communiter tenetur q angustia temporis non vitiat contractum bone fidei, de quo late per Bal. in c. 1. §. ad hec. in ti. hic finitur. l. contra. di. ⁊ in c. consu. recum. vbi multa scribit circa l. insulam. §. 4. S. loc. ¶ Et querit an procedat ista leg. in contractu mixto. ſ. bone fidei. ⁊ stricti iuris in quo reperio q Imo. in l. cõtinuus. § illud. de ver. obl. dicit. q quãuis ista sit cõmunis opi. s. q angustia tpis. seu difficultas non vitiet talẽ contractũ mixtũ. tñ putat cõtrariũ forte verius. per l. non solũ. de actio. ⁊ obl. Non ob. d. l. insulã §. 4. q dicit qd potest rñderi prout ibi in glo. in secũda sol. tamen hoc non obstante cõem opi. Et ad l. nõ solũ. rñdeo q aut nos loquimur in impossibilitate: ⁊ tũc hʒ locum. d. l. nõ solũ. Si in difficultate, ⁊ tunc procedat d. l. insulã. ⁊ hanc differẽtiã inter impossibilitatẽ, ⁊ difficultatem probat tex. ⁊ ibi clare Bar. in d. l. continuus. § illud. ⁊ ibi no. per gl. ¶ In ea. gl. ibi. insti. de leg. §. fi. ⁊c. Pro intelligentia etiam veri solu. dic, q in vltimis voluntatibus, aut impossibilitas adijcitur dispositioni aut ꝯditioni. Primo casu aut adijcit̃ circa substãtiã legati: vt q legat res cuius pstatio est impossibilis de iure vitiat legatũ. l. apud iul. §. fi. ſ. eo. ⁊ l. quãdam. in fi. ſ. de vino oleo: ⁊ triti. le. aut adijcit̃ circa aliqd accidens puta circa modũ prestationis legati. seu circa tempus. ⁊ tũc nõ vitiat legatũ, ⁊ reijcitur impossibilitas, ita lo q̃nt iste tex. Secũdo vo casu nõ vitiat̃ legatũ ⁊ reijcitur impossibilis. ⁊ l. 3. de cõdi. insti. l. obtinuit. ſ. de cõdi. ⁊ demon. Fallit in casu d. §. fi. au. su ⁊ c. ⁊ l. 1. in fi. C. de his que pe. nomine. vt quando mandat̃ aliqd impossibile vel turpe heredi: vt quia mandat q occidat patrem suum: ⁊ si nõ occiderit in pena eius heredis legat aliqd ab herede predicto: nã tale legatũ vitiatur lʒ hẽs mãdatum illud tanquam impossibile de iure vel turpe nõ adimpleuerit vt ibi secũdũ magis cõem intellectum do. ¶ In t. gl. ibi. l. item illa. in prin. dic q difficultas: seu temporis

[a] ¶ Fallit in die parua adde Dy. cons. ccxvi. incip. in a hac consultatione. col. ij. vñ. ⁊ si dicat̃ pia vol. vide tñ. d. Ias. hic in ij. nota. vbi dicit hãc limitationẽ non procedere in ꝯctib⁹ stricti iuris, tñ illos angustia tpis reddat nullos secus in ꝯtractibus bone fidei, vel i vltimis volũ. eis cõparatis in q bus solũ angustie tpis subducunt̃ ⁊ dici⁹ remanet valida. Et adde q diceret ratio q̃ i. tuleset a lege interpellatione. ista tñ illa ẽt interpellat, ⁊ cõstituit in mora gl. est valde no. quam ad hoc no. Rapha. ⁊ Mod. in l. si mora ff. so. ma. de q̃ glos. no. ẽt Lu. in l. si ex legati causa. ff. de verb. ob. Bar. in l. pacto quo penam in v. ⁊ pe. colum. C. de pac. Dominicus.

angustia nõ nocet quo ad hoc vt legatũ vitietur vt hic sed nec prodest, vt propter eam suũ aduersariũ in mora cõstituat vt ibi cũ glo. ¶ In ead. ibi vmi preceptũ habens duo ⁊c. Istud dicebat Bal. hic etiã habere locũ in pcepto iudicis impossibili per c. cũ dilecti. de dolo ⁊ cont. ⁊ per d. l. celsus. §. idem ait. Sed sm Imo. aduertendũ est. q d. c. cũ dilecti. ⁊ d. l. celsus. nõ loquit̃ in precepto impossibili: ⁊ sic non approbant opi. Bal. s. quod pre-
5 ceptũ impossibile habeat duo mẽbra, † ⁊ istud dicit Imo. esse magni effectus: q ex hoc sequeret̃ decisio q. qua q̃ritur vtrum si iudex mãdauit citari semproniũ pro tali die feriato, an talis citatio valeat: nam si illud preceptũ haberet duo membra valeret hec citatio: de quo articulo remitto me ad ea que dixi in l. 1. §. nunciatio. de ope. no. nun. Et similem gl. volẽtem quod illud qd dicitur in d. l. celsus. §. 1. habeat locũ in precepto impossibili. vide in l. si quis institutus. S. de cõdi. insti. de quo etiaʒ vide per Bal. in l. 1. in vij. vel viij. colun. C. de his que pe. no. ⁊ per Imo. de bu. in c. 1. in antepe. col. de ferijs. ¶ Extra glo. dicebat Bal. hic per istum tex. no. a cõtrario sensu probari: q non põt heres pretextu termini quẽ ad deliberandũ habet, an adeat. vel repudiet differre aliquo modo legatũ, seu preceptũ testatoris sibi factũ de prestando legatũ ad certũ tẽpus, ⁊ cũ Bal. videt̃ simpliciter trãsire Rap. hic. Sed Imo. putat in hoc cõtrariũ de iure verius: q cum lʒ legatum nõ debeat nisi ab adita hereditate. l. 1. §. cum igitur. cũ ibi no. C. de ca. tol. ⁊ patet per l. eam quã in. C. de fideicõ. ergo lʒ testator expressisset legatũ prestandũ intra mensem a die mortis sue debet tamẽ subintelligi, ⁊ a die adite hereditatis, sicut ⁊ in simili subaudit, ⁊ supplet glo. in l. fi. §. 1. in ver. delatã. C. de iure delib. ¶ Adde q istam vltimam opin. voluit Bal. in l. 1. C. de his que pene no. circa. xiij. col. ver. xij. querit vbi in simili alleg. tex. valde no. l. talan prin. S. de inr. deli. ad quod facit quod no. Bar. in l. si cum. la grande. ad fi. prin. ſ. eo. vbi etiã alleg. d. l. tali. Pro ista secũda opi. etiam est tex. in l. iij. §. si quis heredi. ſ. de statu lib. qui ab omnibus cõmuniter reputat̃ singularis, ⁊ eũ reputat no. Bar. in l. si diem. in prin. de cõdi. ⁊ demo. ⁊ per Bar. in l. genero. S. de his qui no. infa. vbi tractat qñ inci-
6 piat currere tẽpus iniunctũ executori testamẽti. † Et per istũ tex. no. dicit Bal. in d. l. qd pauperibus. C. de epi. ⁊ cle. Venio ad secundũ q cũ expressum sit de iure: q executor testamenti habeat annũ ad implendũ voluntatẽ testatoris intra aut. hoc amplius. C. de fideicõ. ⁊ in c. nos quidẽ. ⁊ c. si heredes. extra de testa. q si mãdauit testator cõstrui opus q si intra annũ nõ poterit exequi, nõ per hoc habebũt locum leges disponẽtes: q si ſ. annuʒ nõ sunt exequuti puniant̃. de quo articulo me remitto ad no. per Fed. de senis, in cõsi. cxxviij. vel seq. ⁊ per Pe. de anc. ⁊ Imo. in d. c. nos quidẽ. per Bal in simili. q. in d. aut. hoc amplius. in ij. col. ⁊ in l. si quis pro redemptione. C. de do. ¶ Ultimo contra istum text. videtur esse casus in l. cum heres. §. 1. ſ. de statu lib. Cogita tamen an possit responderi hoc modo vʒ q quãdo testator dicit, relinquo sticho seruo meo libertateʒ vsq ad ducẽtos annos vt ibi dicitur, sciebat testator istud esse impossibile, merito iura ibi interpretãtur animum testatoris fuisse non dare sticho libertatem, sed in casu nostro non est sic: q ignorabat testator illos seruos, de quibus hic tradutur posse romam per heredem. i. triduum post morteʒ suam, cum putasset testator viuere tanto tẽpore, q serui poterant duci romam: vel melius dic, quod ibi non fuit angustia temporis, sed tanta longitudo, quod legatum reddebatur omnino inutile: ideo videtur quod testator non habuerit animuʒ prestandi legatum: sed hic fuit angustia temporis: ⁊ voluit fauere legatario, ⁊ prestari citius quam esset possibile.

1 ☞ Capacitas, vel incapacitas serui dependet ex persona domini.
2 Deportatus an sit incapax ex toto.
3 Sicut non potest relinqui fratribus minoribus, aut eorum ecclesijs, ita nec ministro.

1 **Regula.** † Quod possum tibi legare id, ⁊ seruo tuo legare possum. Uel sic capacitas vel incapacitas serui cõsiderat ex persona dñi. h. d. ¶ De incapacitate habetur in l. si titio. ⁊ ibi per Cy. ſ. de leg. 1. ⁊ in l. debitori §. heredem ti. ¶ Et dum Bar. hic oppo. de l. si seruus cu. s. de acquiren. here. ¶ Adde q cum rñsione Bar. transit hic simpliciter Imo. ⁊ Pau. de cast. in lec. paduana: ⁊ ipsemet Bar. ibi, si remittit ad hec dicta per eum. Et ad l. si deportati. de leg. iij. Respondit ipse Bar. in d. l. si deportati. quã responsionẽ sequitur Ang. hic. lʒ de Bar. mẽtionẽ nõ faciat vel etiaʒ sm Ja. de are. ⁊ Bal. hic põt responderi tã ad l. si seruus. ff. ad d. l. si deportati. q aut ex persona dñi erat capax salte nomine lʒ nõ effectu: ⁊ tunc hʒ locũ d. l. si deportati. ⁊ d. l. si seruus. nam sm eos in illis legibus debet intelligi. q institutio seu legatum erat collatum in persona serui illius qui erat deportatus: qui deportatus incapax est

par est nole: cum bene possit acquirere licet illud venit postea
fisco applicandũ:vt in dictis legibus legitur, sed hec non pro-
cedunt quando non nomine nec effectu erat capax dominus.
2 ¶ †Ulterium aũt hec sol. sic vera esset videndus ille diffusus arti-
culus an deportatus ex toto sit incapax de quo me remitto ad
id qd dici cõsueuit in.l.j.C.de here.insti. Magis cõmunis opi.
est qd etiam nomine sit incapax:vnde nõ videtur hec sol. tuta.
Alia fuit sol. Bar. in.d.l.j.C.de here.insti.quã vide. Aliam etiã
ponit Pau.de castr.hic in lec.bono.& in.d.l.j.C.de here.insti.
vel qd.d.l.deportati.cũ simi.procedit ideo qr in illo seruo fiscus
spem habebat ex eo:qr post mortẽ deportati bona sua acquisi-
ta etiam post deportationem debebãt applicari fisco.l.ij.C.de
bon.proscrip.& no.gl.in.l.si mandatũ.§.si tu cũ.ff.mãda.ratio-
ne ergo illius spei acquiritur ibi fisco legatũ seruo relictũ sicut
alibi videmus in.l.verũ.§.si seruo.ff.pro soc. Hec sol. Pau.non
placet:qr rõ istius spei non debet esse sufficiens ad acquirendũ
legatũ fisco,& si tñ aliquid operari deberet operaret tñ suspẽ-
sionẽ legati quousqz eueniret casus,qd seruus acquireret fisco,
hoc probat casum in.l.si tibi hõ.§.cũ seruus.ff.e. Nõ ob.l.verũ.
§.si seruo.qr ibi vere habebat omnium dñium ille socius cui to-
tum acquirit, propterea alie solutiones vñr tutiores maxime
3 qd dicit Bar.in.d.l.si deportati.& in.d.l.si seruus eius. ¶ †Itẽ
fm Bal.hic not.ex isto tex.arg.qd sicut nõ potest relinqui fra-
tribus minoribus, aut eorum ecclesie ita nec eorũ ministro in-
fra cle.exiui,de verbo.oblig. De quo vide per eum in auth.in-
gressi.in.ix.col.in versi.iuxta predicta.C.de sacrosanc.eccle.vbi
etiam refert Bart.tenere cõtrarium in tractatu minoricarum:
& per Pet.de anch.in.d.cle.exiui,vbi sequitur opin. Bal.facit
etiam hic tex.ad aliam questionem de qua per Bar.in.l.sed &
si.§.hoc autem.ff.de leg.pres.dic vt ibi per eum.

1 ¶ Ultima voluntas preualet:nisi prior deroget vltime.
2 Clausula derogatoria posita in precedẽti trahit ad subsequẽtia.
3 Inducta ad diminutionem non debent operari augmentum.
4 Testator in secundo testamẽto non tenetur facere mentionem
de clausula derogatoria posita in primo testamento.
5 Quando agitur de tollenda totali dispositione: si non valet
actus eo modo quo agitur:nec valet vt valere posset.
6 De testamento in quo testator dixit nolo aliud testamentum
valere, si non sit ibi de verbo ad verbum ane maria.
7 Priuilegiũ derogãs statutis an intelligat & derogare fiẽdis.
8 Lex vel statutum derogans consuetudini: videtur etiam de-
rogare future.

1 In legatis. †Uolũtas vltima preualet nisi prior sit
derogatoria vltime.h.d. ¶ No.qd vlti-
ma pars testamẽti derogat priori. Quod limita esse verũ quã-
do ex interuallo esset facta sequẽs dispositio, secus autẽ si non
ex interuallo,sed incontinenti:quia nisi appareat testatorẽ vo-
luit se se corrigere stabitur vtriusqz scripture,& per vltimã non in-
2 telligitur derogatũ prime.l.nõ ad ea.ff.de cõd.& demõ. ¶ †Se-
cundo no.qd clausula derogatoria apposita in precedẽti trahi-
tur ad subseqũetes partes testamenti:& postrema pars nõ de-
rogat prime. ¶ In glo.ibi respõdeo adimendo sub conditione
demũ legare videtur &c. Cum opi.glo.in hoc articulo transit
hic Dy.& Raph.& Imo.quia quando testator primo ademit
pure:postea ademit sub cõditione videtur velle secundã adem-
ptionẽ aliquid operari arg.l.si quãdo.in prin.ff.eo.sed nil aliud
operari possunt hec verba nisi qd sub cõtraria cõditione intel-
ligatur datũ:arg.l.ij.cum ibi not.C.de cond.inser. Et qd habe-
tur in.l.nõ ad ea.ff.de cõdi.& demõ. Sed melius facit licet ipsi
non dicant.l.aliquãdo.in fi.ff.de condi.& demon.&.l.qd pure.ff.
quando dies leg.ced.&.l.legatum sub condi.ff.de adi.lega.& sic
cum de mente testantis cõstare videatur il.a potius debet at-
tendi qd verba.l.cũ virum C.de fideicom.l.ij.C.de lib.prete. Et
ad predicta ob fm Imo.ratio Bar.hic contrarium tenentis.
3 †qr inducta ad diminutionem non debent operari augmentũ
l.legata inutiliter.ff.eo.&.l.cũ tale.§.si.ff.de condi.& demõ. Quia
respõdet ipse,qd verum est qr inducta ad diminutionẽ non im-
portant augmẽtum nisi aliquo modo in cõtrarium appareat
de presumpta mente testantis:vt.ff.proxime dicti in est. Ang.
hic cum quo cõcordat Pau.de castr.in lec.paduana saluando
vtrãqz opi.dicit,qr aut vtraqz ademptio est facta in eodẽ te-
stamẽto & qr tũc dz s. sũ attẽdi vltima ademptio cõditionalis cũ
prima videatur ipso iure sublata.l.si ita scriptum.ff.eod.& tunc
procedat opi.gl. Quia si prima ademptio facta nõ fuisset cla-
rũ est:qd per dictã conditionalẽ ademptionẽ legati puri vide-
retur sub 3ria conditione cõcessum legatũ.d.l. aliquando.ergo
idem debet esse in casu nostro. Aut in alia scriptura vbi est fa-
cta secũda ademptio:& cum in eadẽ scriptura vltima nihil cõ-
tineatur preter ademptionẽ, ideo non videtur esse facta legati
cõcessio,que opi.nõ placet:qr ita tolli ipso iure prima adem-
ptio per secũdam factam in diuersa scriptura sicut si in eadem
scriptura fieret:vt no.gl.& doc.in.d.l.si ita scriptũ.vnde equi.
& verior vr opi.glo. Cui opi. Bar.tenuit etiã Pe.Jac.de are.&
Cy.hic pro quo etiam adduco:qr facta ademptione prima pura
videt qd sequens cõditionalis nõ possit in casu expresso aliqd
operari. Quia nõ põt adimere sub cõditione qd iam pure fuit
ademptum si ergo ista scda ademptio cõditionalis non potest
operari in casu expresso, multominus operabit in tacito hoc
est in euentũ contrarie cõditionis.arg.l.iij.§.q habet.de serui.
rusti.predi.ad hoc tñ potest rñderi negando, qd isto casu nõ va-
leat ademptio cõditionalis. Nam istud vr cõtra tex.in.d.l.non
ad ea.in rõne sui. ¶ Secundo:qr in legatis inducendis ex taci-
ta volũtate nõ habet locũ id qd dicit vitiato expsso vitiat ta-
citũ.l.si fideiussor.in prin.ff.eod.& distingue vt ibi p Bar. Unde
dicendũ est vna cũ opi.glo.hic que est tutior:qd aut ista secũda
cõditionalis ademptio fuit ex interuallo facta post primã etiã
in eadẽ vltima volũtate:& tunc per scdm intelligitur derogatũ
prime:ac si sola facta fuisset ademptio cõditionalis quo casu
legatũ videtur relictũ in cõtrariam conditionẽ.d.l.aliquãdo.&
l.legatũ.ff.de adimẽ.leg. Aut fuit facta incõtinenti:& tunc tex.
in.l.nõ ad ea.vult qd vtraqz valeat. Ergo cum ista scda debeat
operari in casu tacito:& multo magis:qr si vitiaret quo ad ca-
sum expssum nõ vitiaret quo ad tacitũ.d.l.si fideiussor. Si qs
tamẽ vellet sustinere opi. Bar.dicat qd.l.aliquando.in fi.cũ si.
loquitur quãdo legatum fuit primo datum pure,& postea fuit
ademptum sub cõditione:& censetur sub contraria conditione
datum. Non ex eo quod fuerit conditionaliter ademptũ:quia
inducta ad diminutionẽ &c.d.l.legata inutiliter.sed ex virtute
legati primi puri:qd remanet in suo robore deficit cõditio ad-
emptionis. ¶ Sed in qõne nostra legatũ purũ non põt rema-
nere in suo robore si deficiat cõditio ademptionis:qr per aliam
ademptionẽ purã fuerat sublatũ legatũ. Non ob.qd mens te-
statoris &c.qr 3uum est verũ per rationem predictã.l.qd indu-
cta ad diminutionem &c.d.l.legata inutiliter.cum si. ¶ In gl.
in ver.non valebit.ibi.si exprimat qualitatẽ illius voluntas &c.
4 ¶ †Contra istã opi.gl.tenent Jac.de are. Bar. Bal.& Pau.
de ca.hic.Cy.& Fulg.in.l.sancimus.C.de testa.& Raph.cuma.
hic.& Bar.in.l.si quis.in prin.testamẽti.de leg.iij.volẽtes.qd in
terminis gl.testator in secũdo testamẽto nõ tenetur facere mẽ-
tionẽ de clausula derogatoria posita in primo testõ. Imo.hic
dicit:qd licet doc.cõiter reprehẽdant hanc gl.tñ putat eam esse
de iure veram qr dato qd verum sit prout dicũt doc.qd illa clau-
sula nolo me posse penitere nõ operetur ad impediendũ testã-
tem vlterius posse testari. Tñ debet inspici etiã illud qd infe-
rius iacet in clausula illa inducat enim mentem testãtis fuisse
derogare sequẽti testõ condendo:qr nõ vult valere nisi primũ,
vnde sicut quãdo in primo est adiecta clausula derogatoria ad
secũdum oportet ad hoc vt scdm valeat qd fiat mẽtio: de dicta
clausula derogatoria.l.si qs.in princ.testamẽti.de leg.iij. Ergo
ita erit dicendũ in casu nostro. Eandem opi.glo.nostre sequi-
tus est glo.alia in.d.l.si qs.in prin.in glo.in versi.venio.& Sa-
ly.in.l.sancimus.C.de testa.dum voluit ideo gl.istam esse verã:
quia per illa verba non est sublata libera testandi factio vnde
scdm eum ea non obst.testari poterit,& nihil allegat,hanc glo.
etiã sequit Spe.in ti.de instru.edi.§.cõpendi.ff.versi.sed quid
in primo. ¶ His tñ nõ obstãtibus puto optime fuit veri posse
5 opi.cõem cõtra istam gl. ¶ †Et primo nõ obstat ratio Imo.
qr qñ agitur de tollenda dispositione totali in vltima volũta-
te si nõ valet actus eo modo agitur:nec valet vt valere posset.
l.non codicillũ.C.de testa.l.j.ff.de iure codic.& per Bar.& alios
in.l.ij.§.si quis.de verb.oblig. Ergo illa clausula vel nolo posse
penitere,siue mutare testamentũ cũ ab ea pẽdeat tota substãtia
testamenti quantũ ad illud tollendũ si non vz illa clausula eo
modo quo fuit a testatore expssa.l.stipulatio hoc modo cõce-
pta.ff.de verb obl.nec etiã valebit eo modo quo valere põt.pro
hoc facit:qr in his que nõ possunt disponi nutu vitiato expres-
so vitiatur tacitũ.l.iij.§.qui habet ff.de ser.rusti.pred.& est do-
ctrina Bar.in.l.si de fideiussor.in prin.ff.eo. Sed testm̃ non po-
test tolli nutu:sicut nutu cõfici non põt.l.iubemus.C.de testa.
iuncta.l.ex parte.cũ ibi not.ff.de adi.leg.igitur nõ valebit illud
6 tacitũ quod per illã clausulã subaudiebat fm Imo. ¶ †Su-
a per hac glo.[a] querit hic Angel.quid si testator in testamento
dixit nolo aliud testamentũ faciendum valere nisi ibi de verbo
ad verbum sit scriptum aue maria &c.vtrum autẽ ad hoc vt
istud testamentũ reuocetur sufficiat dicere volo istud testamen-
tum valere non obstante alio testamento per me in contra-
rium facto:saltem si dicatur nisi alia specialis mentio de eo fa-
cta esset. In quo concludit: quod sufficiat hoc ad tollendum

a ¶ Super hac glo. vide Alexã.consil. cxxxij.& clar.[9] in 2ñ.cxxxij.j vl.col. ij.vol.& vide Fulg. in.c.nõnulli.de te-stam.v.col.j.vbi de ea codicil. Franc.

primum testamentum cum sua clausula derogatoria: allegat qd habetur in aut. de here. ab intest. in prin. cum glo. in ver. vacantibus. et in l. omnes. de prescri. xxx. ann. ubi est tex. no. et istud videtur sequi Pau. de ca. hic qui etiam non videt discrepare a dictis per Bar. in d. l. si quis. in prin. testamenti. de leg. iii. De quo articulo: et an sit dare remedium, quod confici possit testamentum immutabile vide per Spec. in d. §. compendiose. versi. quid si. in. j. Per Archi. xv. q. ij. in c. ultima voluntas. per Dy. in c. quod semel. de reg. iur. lib. vi. per Fede. in consi. xlvij. alias. h. incipien. habita super dicto casu collatione convenienti, et in consil. cexxiij. incip. casus talis est monasterium, et per Bar. in suo [a] consi. clxvij. incip. quidam fecit testamentum: et in materia per eundem in l. omnes populi. ff. de iust. et iure. in iij. q. princ. versi. circa secundum. et per Iaco. de bel. in sua disputatione quam ponit in aut. de testa. imper. per Io. an. et Mod. in c. i. de consti. lib. vi. et in c. i. de excess. prela. eo. lib. per Bal. et Ang. in aut. hoc inter liberos. C. de testa. et Bal. in l. sancimus. eo. tit. in l. humanum. C. de leg. et in l. clam. C. de fideico. et per Ang. in consi. cexxiij. incip. quedam domina Ianua. et in c. l. omnes. C. de prescri. xxx. ann. et Bar. Ang. et Imo. in l. ij. ff. de lib. et posth. et Pau. de ca. in suo consi. ccclx. incip. quedam domina in suo testamento etc. per do. Car

7 di. Floren. in cle. i. in ij. oppo. de sepul. ¶ † Querunt etiam [b] hic Dy. et Bar. si est concessum privilegium comiti creandi tabelliones non obstantibus statutis etc. an intelligatur derogatum etiam statutis fiendis vide hic per eos: et eos transeunt Bal. Ang. Imo. Raph. et Pau. de cast. hic. et respondent ad c. i. de consti. in vi. quia in privilegio de quo hic erat clausula derogatoria statuti. Pro ista opi. adducebat Imo. qd not. Pet. et Cy. in l. ij. C. que sit lon. consuet. et id quod not. Pau. de leaza. et Lap. Abb. in cle. statutum. de elect. ubi habetur, qd quando per legem vel statutum est derogatum consuetudini intelligitur etiam derogatum consuetudini future quam nos glo. reputata sing. in d. de. statuti. in ver. consuetudine. teneat contrarium, et male. Quinimo ad illam glo. secundum Pau. de cast. hic in lec. paduana pot respondere, quod posito, quod lex vel statutum derogans consuetudini non intelligatur derogare consuetudini future: hoc ideo est, quia consuetudo futura non videtur induci in fraudem legis vel statuti: sed in casu nostro de facili fieri posset fraus concessioni principis: et sic ius superioris eluderetur. Preterea secundum Pau. de ca. pro opi. Dy. et Bar. facit: quia quando princeps in sua concessione derogat statutis non potest intelligi magis derogatum preteritis quam futuris cum non habeat scientiam etiam de preteritis. Addo tamen quod cum opi. Dy. et Bar. concordat Pet. de anc. et Pau. de leaza. in cle. i. de excess. prela. et Albe. et ro. in prima parte statu. q. lxvi. incip. quero de questione de qua querit Dy. etc. Et Pau. de cast. in

8 l. si stipulatus fuero. §. i. ff. de verb. oblig. † Et pro opi. eorum facit etiam gl. no. in cle. si. in gl. pen. de reb. eccle. non alien. que sensit quod lex vel statutum derogans consuetudini videatur etiam derogare future, et istud in consuetudine tenuit Pau. de leaza. in cle. i. de elect. et Bal. in l. ij. in ij. oppo. C. que sit lon. consue. et in c. i. in prin. de cap. corra. et Io. an. et Ant. de but. in c. certificari. de sepul. et Anto. de but. et Imo. et Abb. in c. fi. de consue. et Imo. in l. ij. ff. de testa. Et est de mente Dy. et Bart. hic Imo. in c. cum ab omni. circa v. vel vi. col. de vita et ho. cler. contrarium tenet, vel quod lex vel statutum derogans consuetudini non intelligatur derogare consuetudini future. Ultra gl. in cle. statutum prealleg. tenuit etiam Pe. et Cy. in l. pudum. C. de contrahen. emp. et in l. fi. C. de testa. et ibi Bal. dum allegat gl. in d. cle. statutum. ita etiam est de mente Bar. in l. cunctos populos. C. de sum. tri. in versi. tertio quero qd de testo. dum respondet ad l. fi. C. de testa. ¶ Puto tamen veriorem opi. qd consuetudini future intelligatur esse derogatum quando derogatio est facta per verba generalia: seu indefinita, quia debet ad omnia trahi. arg. c. solite. de maio. et obe. Et probatur in d. l. in fraudem. §. fin. de testa. mili. et in l. iij. §. divus. de sepul. vio. Istud etiam fuit de mente Bar. in d. l. de quibus. circa iij. col. ff. de leg. dum respondet ad aut. navigia. C. de furt. Et inquantum secundum doct. pro opi. contraria facit, quia si lex derogat consuetudini non potest dici esse sublata consuetudo futura: cum ista consuetudo sequens tollat l. consuetudini derogantem. ad hoc respondet Bar. in dictis locis dum allegat aut. navigia. et aut. omnes peregrini, quotiescunque lex derogat consuetudini tunc consuetudo futura est irrationabilis: et illegitima a merito non valebit nec tollit primam legem, quia ad esse consuetudinis est ut sit rationabilis. c. fi. de consue. ¶ Ex quibus apparet magis communem esse opi. Dy. et Bar. in q. quam hic formant ipsi. et ad id quod dictum est de consuetudine futura vide ultra preallegata per Petr. de anch. in c. cum ab omni. de vita et hone. cleric. ubi simpliciter sequitur glo. in d. c. statutum. Sed Imo. in d. c. cum ab omni. eum reprehendit de quo etiam aliquid per Bal. in d. l. de quibus. in ij. col. per Abb. in c. ij. de probat. per Ro.

a ¶ In consi. suo alias qd est nunc. xxi. alias incip. et dixit: et asserunt in j. vol. et vide Bar. in consil. lxxxviij. in v. vol. incip. et dixit, et asserunt: et vide doctores in l. ij. in prin. et ibi apostillam. ff. de lib. et posth. Tho.

b ¶ Querit etiam vide Alex. in consil. cxlij. in q. vo. Fras.

aliquid in l. si non speciali. C. de testa. Sed videamus licet doctores non dicant quomodo respondeatur ad iura hic allegata per Dy. et Bar. contra conclusionem eorum: nam ad d. l. si a colono. et ad l. si stipulatus. §. i. facilis est responsio. et mihi videtur: quia illa iura loquuntur quando dispositio illa erat facta per verba presentis temporis nos vero loquimur in dispositione indefinita. Non obst. tex. in l. si ita. de aur. et argen. leg. quia potest responderi secundum quod est de mente Bar. in l. fi. C. que res pig. ob. poss. et Pet. et Cy. in l. non modus. C. de serui. dum querunt an dispositio indefinita extendatur ad futura: et distinguunt: quod aut disponens poterat futura previdere, et tunc trahitur ad futura. l. si servus. de serui. urb. pred. aut non poterat previdere, et tunc secus. d. l. si ita, et ita loquitur glo. in d. l. fi. C. que res pig. obli. pos. et ex hoc apparet an d. l. si ita faciat contra opin. Bart. hic. Nam si in casu nostro princeps non potest previdere futura statuta non videtur eis derogasse. d. l. si ita. ideo ista doctr. Bar. fortiter facit contra Bar. hic, si vero princeps potest providere futura tunc illa l. non obst. ¶ Sed videndum est utrum princeps possit previdere statuta futura: et videtur quod sic, nam incertum non est statutum quod habet obstare isti privilegio. s. illud quod erit contrarium huic privilegio: unde nihil obstare videtur quin princeps possit previdere istud statutum: nec ad hoc ob. d. l. si ita. quia ibi testator non poterat previdere quod vestes in futurum deberet habere: sed si diceremus in casu questionis formate hic per Bart. principem non posse previdere statuta futura: tunc non videretur posse responderi ad d. l. si ita. nisi quod hic tractaretur de modico preiudicio: ergo etc. arg. eorum que dicit Bar. in d. l. si ita. ¶ Ad d. l. rutilia polla. clara est responsio: quod loquimur in dispositione indefinita. Ibi autem loquitur in dispositione particulari que non extenditur: ut per Barto. in d. l. si ita. Et hic procedit quando statutum fuit factum ab uno puta a civitate aliqua: et privilegium ab alio puta a principe: sed ubicunque ab una eademque civitate factum esset statutum. et privilegium tunc verum esset, quod statutum etiam illud loquens generaliter nunquam tolleret privilegium nisi in ea facta esset sufficiens mentio de privilegio: ita est glo. in d. l. decurionibus. C. de silen. lib. x. secundum Bal. in c. j. in fi. et in c. sancimus. quo tempo. miles: et no. Bal. in l. nemo plures. C. de sacrosanc. eccle. et in l. fi. C. si contra ius. et in l. j. in j. col. ff. de consti. princip. et in l. si cum nihil. ff. de dolo. no. Archid. xxij. distin. renocantes per Bar. in extravag. ad reprimen. in ver. non obstantibus aliquid per glo. antepen. in c. j. de capel. monacho. lib. vj.

1 ☞ In legato generis res soluta censetur sola fuisse in obligatione.

1 CUm incertus. † In legato generis res soluta censetur sola fuisse in obligatione. h. d. ¶ Et quod dicatur esse in obligatione quando legatur aliquid in genere vel promittitur ultra hic per gl. no. Vide Bar. et alios in l. ij. §. i. ff. de verb. obli. per gl. et doc. in §. duobus alleg. in gl. et per doc. in l. si unus. §. sed si generaliter. ff. de pact. Et communis est sententia quod nihil determinandum in obligatione dicatur esse: sed per solutionem determinandum: et illud quod postea solvitur censetur ab initio fuisse in obligatione per istum tex. iuncto d. §. si generaliter. et ita intelligitur. l. ij. in fi. qui et a quib. et tex. d. §. duobus.

1 ☞ Ademptio legati in eadem voluntate perimit ipso iure legatum.

2 Protestatio per hec verba si bis legavero semel deberi volo habet locum non solum in eadem re: sed etiam in diversis rebus.

3 Idem operatur protestatio posita in fi. sicut in principio.

4 Citatus coram iudice non debet simpliciter dissentire: sed cum clausula nisi et quatenus etc.

1 SI ita scriptum. † Ademptio legati facta in eadem voluntate, sive precedat, sive sequatur legatum perimit ipso iure: et in dubio presumitur ademptum id quod est

2 in ... hoc dicit. ¶ † Not. hanc protestationem: seu clausulam oppositam a testatore per hec verba si bis legavero semel deberi volo locum habere non solum quando testator in eadem re usus est dictis verbis: sed etiam quando testator dixit lego titio duos fundos meos: et sic in unico actu legandi diversas

3 res reliquit, et ista est propria ratio dubitandi hic. ¶ † Secundo not. eundem effectum operari protestationem insertam in fin. actus sicut in princip. actus, ut hic. et in l. iij. C. de edil. edict. quod est intelligendum secundum Bart. et Moder. hic dummodo ante actum consumatum inserta fuerit, secus si post: ut not. glo. secundum Bald. hic in l. in concubinatu. in ver. protestatione. ff. de concub.

de concub. ⁊ in. l. pen. iuncto tex. j. eo. pro emp. Et hoc facit ſm Inno. ꝙ ſufficiat ſi in ſi. ſcripture exceptionum oppoſitarum cõtra libellum ſi reus dicat ſe in iudicem non cõſentire, ſicut ⁊ ſi in principio ſcripture hoc dixiſſet: adeo ꝙ per priores exceptiones nõ videtur in iudicẽ conſenſiſſe. Adde ꝙ iſtud idẽ voluit Bar. in. l. quidã conſulebant. in ver. ſed quid in ſimili. in vl. ti. col. de re iudic. per iura allega. per eum. ⁊ Bal. in. l. exceptionem. in. xx. col. C. de probatio. ⁊ in. l. ſi. C. de iudi. ⁊ in prohe. C. in
4 pen. col. ⁊ Ange. in auſ. de exhib. re. §. i. † Subdit etiam Imo. tenendam eſſe mẽti cautelam: ꝙ quando eſt citatus coram iudice nõ dicat ſimpliciter non intẽdo in te vt iudicem conſentire
a re niſi ſubiũgat verba niſi quatenus de iure teneor[a], alias poſſet iudex cõtra eum tanꝗ contra cõtumacem procedere ita dixit tenere Io. and. poſt Inno. in. c. cumana. de elec. de quo dixi anno preterito plene in. l. nõ ſolum. §. morte. in ſi. ff. de no. oper. nun. idem tenet Bal. in. l. barbarius. in. x. col. ff. de offic. preto. ⁊ Raph. in. l. qui in aliena. §. ſi. ff. de acqui. her. teneatis menti: ꝙ procuratores de facili errant in hoc. ¶ Tertio not. ꝙ in dubio qd minimum eſt videtur eſſe in legato, ⁊ concordãtie ſunt in glo. ¶ Quod primo limita niſi propria vocabuli ſignificatio aliud importaret. tex. eſt not. quem ibi ita intelligit gloſſ. ⁊ Bart. in. l. ſi is qui ducenta. in prin. de reb. dub. ¶ Secũdo fallit in caſu. l. legato generaliter. j. eod. ⁊ de ratione vide ibi per doct. ⁊ alias limitationes collige in iuribus in glo. allega. ⁊ facit ad queſtionẽ de quo dicetur poſt Bar. in. l. qui duos. j. eod. ¶ In gl. in ver. ipſo iure codicillis ⁊c. Sed huic gl. eſt alia cõtraria in. l. fideicõmiſſum. C. de fideicommiſ. ⁊ illam ſequuntur cõmuniter doct. ibi. ⁊ Bar. ⁊ Ang. ⁊ Imo. hic. ⁊ Bart. ⁊ Bal. in. l. heredes palam. §. ſi quis poſt. de teſtamen. per tex. inſtit. de ademp. lega. vbi tanꝗ paria ponũtur adimere legata in teſtamento: ⁊ adimere legata in codicil. etiam ſi legata que adimũtur in codicillis facta fuerunt in teſtamẽto. Sed Pau. de caſt. hic in lect. paduana, ⁊ in lect. boñ. ⁊ plenius in. d. §. ſi quis poſt. ⁊ in. d. l. datam. C. de leg. tenet iſtam glo. maxi. per. l. ex parte. de adimen. leg. ⁊ per. l. militis. codicil. §. veteranus. ff. de teſtamen. mili. quem in materia iſta alleg. Bar. in. d. §. ſi quis poſt. Item adducit Pau. de caſt. tex. in. l. i. §. ſi filius. j. de lega. iij. vbi legata in teſtamento relicta ſeparatam naturam habent a relictis in codicillis. Sed ad. l. ex parte. reſponſio eſt clara: quia ibi loquitur in ademptione tacita que fit ope exceptionis vt ibi. ⁊ in l. prorſus cum ibi not. ⁊ in. l. i. de his que in teſta. delen. allega. in gloſſ. ⁊ in. l. licet. in fin. de adimen. lega. Ad. §. veteranus. qui fortius ſtringit reſpondetur, ꝙ teſtator noluit codicillari: ſed in totum tollere teſtamentũ precedens dicendo: ꝙ volebat decedere inteſtatus per que verba videtur aliud teſtamẽtum facere voluiſſe: ⁊ inſtituere venientes ab inteſtato: vt in ſpecie not. ⁊ probat Bar. in. l. ſi iure. in verſicu. quero preceſſit ⁊c. de legat. iij. ⁊ Moder. maxime Imol. in. l. ſi ita. §. regula. ff. de liberis, ⁊ poſthu. ⁊ Bald. in. l. ſed ſi in conditione. §. ſi. de heredib. inſtit. ⁊ Imo. ibi. ⁊ Bal. in repe. l. i. C. de ſacroſan. eccle. ⁊ in. l. ſancimus. C. de teſtamen. ⁊ Pet. de anch. ⁊ Inno. in. c. cum eſſes. de teſta. Unde cum non fuerit ſolemnis voluntas ad actũ teſtandi quẽ facere voluit teſtator ex eo, quia non interuenit ſufficiens numerus teſtium ſeptem non potuit tollere legata ipſo iure, ſed tantum ope exceptionis, quia regula eſt, ꝙ non ſolemnis voluntas adimitur ope exceptionis. l. iij. in ſi. cum ibi no. j. de adimẽ. lega. ⁊ glo. in. l. datam. C. de leg. ⁊. d. l. fideicommiſſum. Et expreſſe dicit Raph. cu. in. d. §. veteranus. vbi pungit de illo tex. contra Bar. ⁊ doc. hic. ꝙ ibi non fuerunt codicilli. quia illa voluntas in qua ſolũ adimitur: ⁊ nihil relinquitur nõ dicitur voluntas codicillaris, vt patet ibi iunctis hic notatis per Bar. ⁊ doc. ⁊ ita etiam dicit Raph. in. d. l. heredes. §. ſi quis poſt. ff. de teſtamen. Adducebat etiam Pau. de caſtr. quia vbi apparet tacite teſtatorem velle adimere legata: tunc ſunt adempta ope exceptionis. l. iij. in ſi. j. de adimẽ. leg. ergo idem erit in expreſſa voluntate in codicillis relicta. cum expreſſi ⁊ taciti idem ſit iudicium. l. cum quid. ff. ſi cer. peta. Si iſtud eſſet verum ſequeretur ꝙ male diceret tex. dicens ꝙ quando expreſſe ſit ademptio fiat tunc ipſo iure. ſecus ſi tacite. d. l. ſi iure. ⁊. d. l. iij. j. de adimen. lega. Non obſt. d. l. cum quid. quia illud non eſt ſemper verum. quia in infinitis locis fallit, vt in. l. ij. C. qui pro doc. iuncta. l. cum prolatis. ⁊. l. preſes. ff. de re iudi. vbi apparet aliud eſſe in tacito ꝗ in expreſſo. Ad. l. i. §. ſi filius. Reſpõde ꝙ ratio propter quã ibi dum filius teſtamentum cõdidit non recõualeſcunt legata eſt: quoniam filius voluit voluntatẽ valere vt teſtamentũ, que voluntas nõ poteſt habere effectum cum tempore teſtamenti eſſet inhabilis ad teſtandũ, iuxta. l. i. §. exegit. de bo. poſ. ſecundum tabu. Unde cum illa voluntas non valet vt teſtamentum non valet etiam quo ad legata. iuxta. l. i. ff. tit. i. que ratio ceſſat cum ibi filius primo reliquerat legata in codicillis, quia tunc bene poteſt approbare illam voluntatẽ vltimam vt codicillos: quia codicilli non fuerũt facti ab inhabili, que ratio nullo modo poteſt ad caſum noſtrũ adaptari: quia caſus eſt penitus diuerſus, quinimo ſi ponderetur Pau. de caſt. in. d. §. ſi filius. ſequitur quod etiam ope exceptionis nõ eſſent adempta legata quando etiã facta ſunt in codicillis. ¶ Ex predictis ergo ſtat firma concluſio cõtra iſtam glo. ¶ Quid autem refert an tollatur ope exceptionis an ipſo iure colligitur ex not. per glo. ⁊ Bart. in. l. ſi vnus. §. pactus. in verbo opponendo. ff. de pact. ⁊ inter cetera refert: quia vbi legatarius cuius legatũ ope exceptionis tantum eſſet ademptũ poſſideret rem legatam, ⁊ conueniretur ab herede ſi heres non haberet voluntatẽ defuncti poſſet heres per legatariũ repelli, vbi alias non poſſet repelli ſi legatum fuiſſet ipſo iure ademptũ, tex. eſt valde ſingularis in a d. §. veteranus. cum ibi not. ⁊ ibi habes exemplũ in gl. in verſi. exiguum ibi. l. ſi fuerit. j. de reb. dub. Soluit glo. hic ambiguitas verſatur circa res: ibi circa perſonas: eſt ratio ſm Cy. quia in legatis eſt attẽdenda affectio que non cadit in rebus, ſed in perſonis vnde perſona non cõtinetur ſub perſona: ſed res ſub re. Imo. truffatur de iſtis verbis Cy. quia ex hoc ſequit vitiari debere ademptionem factam de legato in. d. l. ſi fuerit. Et licet Imo. ad hanc ſol. glo. aliquam rationem nõ aſſignet. Tamen dicatis rationem eſſe, quia in dubio intẽtio teſtatoris eſt velle grauare heredẽ in minus ꝗ poteſt. l. vnum ex familia. §. ſi rem. ⁊ in. l. titia. §. qui in vita. de leg. ij. Sed quãdo incertitudo verſatur circa res faciliter cognoſci poteſt: ꝙ legatum ſit maius: ⁊ minus. ideo debetur legatum quod eſt minus: ſed in. l. ſi fuerit legatum erat factũ vtriuſqz equis portionibus: cum ergo ibi non cõſtet cui voluerit adimere ſi diceremus ibi legatum non cenſeri ademptũ ſequeret ꝙ heres in plus grauaret quã fuerit mens defuncti: qꝛ ſine dubio vni voluit adimere legatũ. Unde potius voluit lex legata nõ deberi ne heres grauaret vltra mẽtem teſtatoris vt ademptio valeat. argu. l. quoties. de reb. dub. Nec ad hoc ob. tex. in. l. iij. §. ſi duobus. j. de adi. lega. qꝛ ñde, vt per glo. in. d. l. ſi fuerit. nã in. d. §. ſi duobus. incertitudo fuit facta circa res, ⁊ perſonas, ⁊ ibi non intelligitur ademptũ maius tantũ vt hic: qꝛ licet ſit vna pſumptio ꝙ teſtator vult grauare heredẽ in minus ꝗ poteſt, tñ qꝛ legata ex affectione: vel ob meritum relinquũtur iuxta. l. nec adiecit. ff. pro ſoc. ⁊ dubium eſſe poteſt qs legatariorũ magis eſſet meritus teſtatori, hoc caſu lex interpretaẽ ademptionẽ vitiari, vt ſic potius legatũ firmũ maneat. Et ad hoc nõ ob. d. l. ſi fuerit. qꝛ ibi vna: ⁊ eadẽ res fuit legata duob[us] ſimul. ideo teſtator ibi adimẽdo vni videẽ vtrũqz adimere, cũ videatur haberi relatio tã ad corpus, quã ad perſonam: ſed in. d. §. ſi duobus. legata fuerunt ſeparatim relicta. ideo adimẽdo vni nõ videẽ ibi ademiſſe vtrũqz. ¶ Iuxta predicta multũ dubitat Imo. ⁊ Raph. hic de intellectu. d. l. ſi fuerit. inquãtum ibi dicit ademptionẽ valere in perſonã vtriuſqz dicẽtes, ꝙ cõtra eam facere videmus: ꝙ qñ teſtator legat titio ⁊ duo titij pari affectu cõiuncti teſtatori reperiunẽ, neutri legatum debeẽ. d. l. ſi fuerit. ergo eodẽ modo, ⁊ multo magis videẽ dici. qd in. d. l. ſi fuerit. ademptio debet vitiari cũ ademptio ſit odioſa: ⁊ legatũ fauorabile maxime cũ per legatum factũ ipſi titij: habeãt intentionẽ fundatã, ⁊ heres excipit de ademptione q̃ eſt dubia: vñ non videẽ eã poſſe opitulari heredi. c. in preſentia. de proba. cũ ſi. Raph. hic reliquit ſuper hac difficultate cogitãdum. Imo. dicit: ꝙ poteſt aſſignari ratio differentie inter legatũ: ⁊ ademptionẽ: qꝛ qñ teſtator dixit lego titio albo fundũ: ⁊ titio nigro fundũ: ⁊ ſi poſtea p ademptionẽ voluiſſet deficere legatũ in vno expreſſiſſet qualitatẽ albedinis: ⁊ nigredinis, vnde cũ hoc nõ expſſerit dicendũ eſt teſtatorẽ de vtroqz ſenſiſſe. arg. l. vnice. §. ſin autẽ ad deficientes. C. de cadu. tol. ⁊ in. c. inter corporalia. de trãſla. prela. Sed cõtra iſtam ſuã rationẽ videtur tex. in. d. §. ſi duobus. vnde nõ video, ꝙ ad hoc obiectũ poſſit rñderi niſi dicamus prout. ff. dixi. Uidelicet ꝙ in. d. §. ſi duobus legatum ſeparatim eſt factũ de diuerſis rebus. ſed in d. l. ſi fuerit. fuit vnum legatũ ſimul: vnde videtur ibi habuiſſe reſpectum magis ad corpus ꝗ ad perſonam. Alleg. de imo. legum doctor. Sequitur. l. qui quartam.

[a] ¶ De iure teneor. Uide Ang. conſ. cxxvi. vbi idem ſirmat, ⁊ Lu. ro. cõſ. cxxxiiii. incl. omnipotẽtis Dei inuocato ſuffragio.

1 ☞ Maiori ſumme minor ineſt non econtra ⁊c.

1 Qui quartam. † Maiori ſumme minor ineſt non econtra ⁊ ideo ſi plus ſit ſcriptũ: quam teſtator voluit ſolũ id qd voluit in legato erit, ſed ſi eſt ſcriptũ minus quam voluit debetur totum quod voluit dummodo de voluntate liquide cõſtet. ¶ Not. quod maiori ſumme ineſt minor de quo latiſſime dic vt per doc. in. l. i. §. ſi ſtipulanti. cum cõcor. ibi alleg. de verb. obli. ¶ Et eſt magna dubitatio an iſtud locum

a habeat in dispositionibus testium[a] et si vnus deponit de decē alius de quinqꝫ dicatur oēs concorditer probare de quinqꝫ de quo Bal. hic remittit se ad not. per gl. in l. oīe proferre. §. si plures. ff. de arbit. Imo. hic se remittit ad not. per se inter pares. ff. de re iudi. de quo vide p Jo. and. & alios in c. j. de arbi. lib. vj. in nouella. p Archi. xiij. q. ix. c. nihilominus. per Spe. in tit. de testi. §. postq̄. versi. quid si plures. Pau. de '& 13a. in dispositione sua que incipit contra instrumentum debiti opponitur &c. per Bal. in l. j. in penul. col. C. de test. & in l. ij. in fi. C. de rescin. vend. & ibi per Saly. & per Bal. in c. in nostra. de testi. & in l. testium. in vij. col. C. de test. & Bal. & Ang. in l. ex facto. §. j. ff. de vulg. & pupil. per Saly. in l. hac edictali. §. his illud. C. de secū. nup. aliquid per Bar. & alios in l. si an. §. j. in fi. ff. tit. j. & in l. eum furti. ff. de in lit. iur. per Imo. in c. cū oporteat. de accusa. & in d. §. si stipulanti. vbi alias dixi. & in d. l. inter pares. & per Imo. in c. pen. de empt. & vendi. ¶ In glo. in versic. valet leg. ibi vel dic. Hanc vltimam solutionē indistincte teneas quā sequitur Cyn. Bal. Raph. Imo. & Pau. de ca. hic in lec. bonon. lꝫ Bar. quē sequitur Ang. non simpl'r: sed cum distinctione hāc solutionem teneat: tñ prima opi. magis placet maxime per tex. in §. sed si nō in corpore allegatū in gl. Ubi nō cauillādo est tex. pro opi. huius glo. nec ob. q̄ hic fuerit error in noīe appellatiuo qui debet vitiare. vt l. iij. ff. e. qꝫ rñdent Bal. Cy. Imo. Raph. & Pau. de ca. hic. q̄ illa regula procedit in noībus appellatiuis oīno diuersis prout sunt equus: vestis: & filia: sed nos loquimur in errore nominū quātitatis que nō sunt oīno diuersa: sed se habēt: vt excedētia: & excessa: ideo talis error in eis non vitiat. ¶ Ut patet in prin. facit qḋ no. Bar. in d. l. iij. ff. e. ti. circa cōtrarium ibi formatum de l. liberorū. qḋ not. pro limitatione. d. l. iij. & ibi dixit Pau. de cast. in lect. padua. vtranqꝫ solu. refert, & nullam eligit, sed teneatis vltimam sol. glo. quam etiam tenuit Imo. in l. quoties. in prin. in iij. col. ff. de hered. insti.

1 ☞ Nomina collectiua relata ad plures inducunt cōiunctionem verbalem.
2 An pluralis verificetur in singulari.
3 Sta. puniens producentem falsos testes: verificatur in eo qui producit vnum testem.

1 **Si quis.** † Nomina collectiua relata ad plures inducūt coniunctionē verbalē: & sic ius accrescendi. h. d. In tex. ibi nō esset nata. subaudi nec nasci speratur, nec ob. tex. ff. l. proxi. in prin. cū ibi not. ¶ No. q̄ noīa collectiua prout est hic nomē filiabus inducūt coniunctionē verbalē: & sic ius accrescēdi de quo vide p Bar. in l. re coniuncti. ff. tit. ij. in ver. scḋo loco principaliter est vidēdum de verbis cōiunctiuis &c. vbi etiā tangit qd de noībus distributiuis, de quo etiā p Cy. & Ang. in l. si. C. de impu. & Bal. ff. l. pxi. §. si. & Saly. in l. vnica. §. finautē disiunctim. C. de cad. tol. ¶ Et limita istū tex. & similes b nisi legatū fuisset relictū pro alimētis,[b] quia tūc nō esset locus iuri accrescēdi: vt est tex. not. in l. dño. §. j. ff. de vsufr. & ibi nota f, 2 facit l. pe. §. j. in fi. ff. ad l. fal. † Et facit iste tex. an numerus pluralis verificetur in singulari de qua materia vide p Bar. in l. j. ff. de op. leg. per illū tex. cū gl. vbi notabiliter dixit: q̄ grauatus distribuere inter pauperes nō pōt vnum tm̄ pauperē eligere, & illud no. Bal. in repe. l. j. in. xix. col. C. de sac. san. eccl. lꝫ de Bar. mentionē nō faciat. nec ob. l. iij. §. negotia. & ibi Bar. ff. de neg. ge. & qḋ no. Bal. in l. omnis plus. ff. de peti. here. & Pet. de anc. in c. j. de li. cōte. 3 † Et do. Domi. post gl. in c. si cōpromissarius. de elec. lib. vj. cū si. ¶ Ubi no. dicit q̄ statutū puniens producentē falsos testes verificat̄ etiā in eo qui producit vnū tm̄ falsum testē. Quia rñde: q̄ illud pcedit qñ nō est alia, seu diuersa ratio in plurali q̄ sit in singulari, sed est eadē secus si sit diuersa c ratio in plurali q̄ in singulari[c] prout in qōne Bar. vbi maior erat pietas q̄ pluribus proderat, q̄ q̄ vni tm̄. ¶ Hanc rōnē differētie ponit Bal. in l. iubemus. §. si autē. C. ad treb. Bar. tñ in l. vnū ex familia. §. sed si fundū. ff. de leg. ij. per illū tex. in ver. quibus volens videt̄ velle, q̄ distributio possit fieri in vnū tm̄, alleg. tñ in 3trium l. iij. §. si ita. ff. de ann. leg. & ei nō rñdet: & Bal. in d. l. vnū ex familia. §. sed si quidē. simpl'r refert Bar. ibi tenere q̄ pōt eligere vnū. Raph. in d. §. sed si fundū. tenet etiā ibi p illū tex. q̄ pōt eligere vnū. Pau. de ca. in d. §. sꝫ si fundū. in lect. bonon. refert dictū Bar. ibi, & postea in 3trium alleg. decisionē Bar. in d. l. j. ff. de opt. leg. & plus nō dicit. ¶ Ipsemet Pau. de ca. in cōsi. cxlv. incip. in xp̄i noīe super primo quesito simpl'r sequitur opi. Bar. in d. l. j. Jo. de imo. in d. l. vnū ex familia. §. si duos refert qḋ Bal. ibi dix: q̄ opin. Bar. in d. l. vnū ex familia. forte nō est indistincte vera: tñ ipse cōcludit verā esse opi. Bar. in d. §. sed si fundū. q̄ mēs testatoris videt̄ impleri in vno: quia mens sua fundata est in ratione paupertatis, & pietatis q̄ esse verificatur in vno sicut in d. §. sed si fundū. mens testatoris que fuit: q̄ res nō exiret de familia verificatur si vni soli de familia

a ¶ Testiū. vide late Are. i. l. ex facto. §. atē q̄ro. de vulg. & pup. & no. q̄ l probatiōe summe relicte in testō nō sufficit aliquos testes probare de maiori summa: & aliquos de minori: qꝛ ille q deponit de minori 3uincit̄ nō sciuisse tenorē testamenti: ergo nō ē legitim⁹ testis: & vno deficiēte deficit solēnitas testamēti: & p 3ñs testamētū ita vult bal. fin. l. l. cū antiquitas. C. de testa.

☞ ¶ Uide Alex. l. d. l. ex facto. §. atē q̄ro. & ibi dixi in addi. ff. de vulg. pu. & Phyl. fran. in c. j. in pen. col. de arbi. lib. vj. Tho.

b ¶ Alimētis. facit qḋ voluit Bal. in c. j. de duob. fra. q̄ in his q̄ sunt a natura nō habet locū ius accrescendi.

c ¶ In singulari. p b q̄ voluit signo cōsi. cxxxij. in fi. sup statuto ianue quo disponit̄ q̄ patri testādi inter filios agnatione posthumi vel posthume nō rūpat̄ testm̄ qḋ patre testāte in filio vel filia nō habebit locū statutū de statuto dūt disponēte 3 producē tem falsos testes: an habeat locū 3 producētem vnū: vide Franc. accur. consil. lxviij.

d ☞ ¶ Cōsuluit no. Bar. adde q̄ est in cōsi. cxxj. incip. qdā sibi. & vide bar. in l. cū qs decedens. in pn. ff. de le. iij. & in l. liberis. §. j. ff. de ali. & cib. leg. & Joā. de ana. in cōsi. iiij. ici. vīsis his que in facto. Tho. dipl.

relinquatur etiā si testator loquutus fuerit in plurali. Et ad d. §. si ita rñdet. q̄ ibi hic operat mens testatoris q̄ fuit alleuiare heredē diuidēdo prestationē in plures terminos, vnde legatarius ibi non poterit arbitrari de vno termino tantū: non tamē facit mentionē. l. j. cū ibi no. per Bar. de opt. leg. ¶ Sed potes rñdere ad illam. l. j. q̄ ibi solū probatur. qḋ ille ad quē refertur dispositio p verba pluralis numeri intelligat habere potestatem non solū de vno, sed etiā de pluribus, vnde bene fateor: q̄ posset erogare in plures si vult: vt ibi: sed nō negat̄ quin possit totū exequi in vno, & ita teneo, & vide que dixi in l. gallus. §. qḋ si is. de liber. & posth. ¶ Ecōtra vero si testator loquutus est in singulari, puta q̄ eroget in pauperē an possint eligi plures, vide sing. Bar. & alios: q̄ sic in d. l. vnum ex familia. §. si duos. per illum tex. & sequitur Bal. in repe. l. j. j. ti. j. in antepe. col. vbi etiā approbat in precedenti artic. opin. quam tenet Bar. in d. §. sed si fundum. & ad materiam vide Jo. and. in addi. ad Spec. in ti. de test. in §. in primis. in addit. magna & Oldr. in consi. cxiij. incip. factum tale est testator &c. Bald. in l. iubemus. §. sin autem. C. ad trebel. & in l. j. C. de condi. inser.

1 ☞ Qui non admittitur ad partem: sed admitti speratur: interim facit partem &c.
2 Licet legatum relictum ab eo qui non fuit honoratus non valeat est verum si sit coniunctim relictum.
3 Si portio grauati accrescat grauato, accrescit cum onere.

1 **Si duobus.** † Qui nō admittitur ad partē sed admitti sperat̄ interim facit partē: & onus iniunctū duobus tanquam heredibus si vnus nō sit heres alius soluere teneatur. h. d. ¶ No. ex prin. in verbo solum partē: q̄ si duobus legatum est cōiunctim factū: vnus nō potest petere totū: licet alter interim differat petere: qḋ intellige sane qñ legatarij fuerunt cōiuncti verbis: secus si disiuncti verbis: & coniuncti re. qꝛ tunc vnus solus altero differēte posset totū petere. l. j. §. vbi. v. si is ro nemo alius. C. de cad. tol. & ibi not. decidit Cy. vbi ita declarat istū tex. ¶ Referēs q̄ Dy. ipso audiēte aliter declarabat: & non bene: & istud vr̄ verū eo qꝛ tunc seruo testatoris attribuere videt̄ rē cuilibet insolidū eo ipso, q̄ eos re cōiungit. lꝫ Bal. in d. §. vbi aūt aliter dicat. & hoc no. p limitatione huius l. qꝛ doc. nō tangūt: pro quo etiā bene faciūt not. p gl. in l. ij. ff. si pars here. pet. & istud etiā sequit̄ Jo. de imo. in l. plane. §. si cōiunctim. ff. eo. vbi reprehēdit Ang. ibi tenētem cōtrariū, & illud qḋ dixi qñ essent cōiuncti re: & disiuncti verbis procederet etiā si essent cōiuncti re: & verbis simul fm Cy. in d. §. vbi autē. qꝛ etiā tunc seruo testatoris attribuere videt̄ cuilibet rē insolidū: & faciunt ibi partes non per cōcursum: sicut qñ tantum re sunt cōiuncti. l. heres. & ibi no. ff. de leg. ij. & ideo fm Cy. male exemplificabat Dy. istū tex. hic in cōiunctis re: & verbis: qꝛ solū debet 2 intelligi in his q̄ tantū verbis sunt cōiuncti. ¶ † Itē not. ex §. heres limitationē ad regulā l. ab eo. C. de fideicō. vbi nō vꝫ legatum relictū ab eo qui nō fuerat a testatore honoratus: nam illud est verū nisi tale legatū coniunctim sit relictū ab vno qui nō sit honoratus: & ab alio qui sit honoratus: qꝛ tūc ab honorato insolidū prestandū est. Dixi in l. cū filio. in prin. ff. e. ¶ Et d ideo p istū tex. cōsuluit not. Bar.[d] q̄ si testator habeat pro indiuiso bona cōia cū fratre: & semproniū instituat heredē: & vxori ipsius testatoris reliquit alimēta in bonis cōibus si partim in sua parte: & partim in parte fratris, q̄ totū relictū ab herede testatoris erit prestandū: qꝛ simul & cōiunctim reliquit alimēta in bonis suis: & fratris: qḋ est ppetuo not. fm Pau. de cast. hic dicentē q̄ qui hoc nō vidisset de facili cōtrarium dixisset. s. qḋ legatū quantū erat pro parte fratris nō valeret tanq̄ iniunctū ei: cui nihil relictū erat: & dic q̄ illud cōsilium Bar. inci. quidā sibi filios heredes. ¶ Allegatur etiā iste tex. per Bal. in l. si in xiij. q. C. de here. insti. q̄ negatoria dispositio non vitiat. de quo dic vt ibi latius p eum. ¶ In gl. in ver. deberi partia sol. cōtter tenetur: & sequēs reprehendit̄: vt hic per Bar. & alios: alia etiā solutio dari pōt fm Raph. hic p quā tradit̄ intellectus nouus ad istū tex. vꝫ q̄ lex ista cōcordet cū 3rio signato in glo. Et dū dicit in tex. ibi solam partē subaudiri debet. s. iure pretorio: aliā vero partē habebat iure accrescēdi: & lꝫ ipse non dicat iste fuit intellectus Bal. in l. vnica. §. j. hic in glo. allegat. ¶ In glo. in ver. totū debet hic, & vtrūqꝫ &c. alia cōiter tenet̄: qꝛ sequēs solutio est 3. d. l. celsus. §. fi. & cōsidera. quia hic ab oībus heredibus institutis: & sic a toto gradu institutorū non fuit legatū nomi- 3 natim relictum: vt patet in tex. ibi si duos ex here. &c. † & tamen portio hereditatis vnius ex grauatis accrescat alteri grauato accrescit cum onere legati quod bene not. Quia Bart. in l. que conditio. in princ. ff. de condi. & demonstr. videtur in hoc defecisse: ibi enim vult qḋ quando vni heredum legatum nominatum iniungitur ita demum portio hereditatis deficiens accre-

scit cum

scit cum onere qñ omnes de gradu heredũ sunt grauati quasi videatur a toto gradu relictũ, sed certe imo idẽ iuris est si aliqui de gradu sunt grauati simul. Et est ratio: quia cũ simul: et coniunctim plures grauãtur habentur loco vnius. l. vinca. §. si vero. ver. hec itaq; tam varie. C. de cad. tol. fm Imo. hic. et licet ipse nõ dicat hec fuit ratio assignata per Bal. in. d. l. celsus. §. j. ¶ Si vero vnus tm̃ ex pluribus heredibus sit grauatus nolatim tũc portio eius deficiens non accrescit cum onere fm cõem opin. per. d. l. celsus. qõ an sit verũ dicã in. l. licet imperator. j. eo. tit. et tenẽdo dictam cõem opi. limita eam multũ not. nisi vnus noiatum esset grauatus onere legati alimẽtorũ, quoniã tũc alimentorũ fauore portio hereditatis deficiens semp accrescit cũ tali onere tex. est bene no. fm intellectũ gl. et Bar. in. l. aij. §. fi. j. de ali. et cib. lega. Et idẽ videtur dicendũ in leg. ad pias causas cũ equiparetur legato alimentorũ. Bar. in. l. diuus. j. ad. l. fal. et in. l. alio. j. de alimen. et cib. leg. pro quo est bonus tex. in. l. mella. circa prin. j. de ali. leg. hoc in spẽ voluit. Ro. in repe. aut. similiter. C. ad. l. falc. in. xviij. speciali pie cause circa vltimas voluntates. ¶ Item predicta vera sunt quando portio hereditatis sit caduca: vel quasi: si antẽ esset pro nõ scripta magis communis opi. est qõ idem sit videlicet qꝫ portio deficiens regulariter accrescat cũ onere magime per. l. ciuitatibus. §. lucius. j. eo. ¶ Gl. tamen contrarium tenuit in. d. l. celsus. §. quod alicuius. quã ibi sequitur Dy. et Imo. in. d. l. que conditio. per. l. quidam referũt. cum. l. seq. j. tit. j. et quia doct. hic non tangunt breuitatis causa omitto veniet dicendum in. d. §. lucius.

1 ☞ Qui non est: nec esse speratur in rerum natura non facit partem.

2 Qui dicantur coniuncti re et verbis tantum: et qui re tantum.

1 **Si titio.** † Qui non est in rerũ natura nec esse speratur non facit partẽ: sed totum debetur coniuncto: siue sit cõiunctus re tantũ siue re, et xbis vel verbis tã-

2 tum. h. d. ¶ † Not. ex tex. iuncta gl. qui dicantur coniuncti re et verbis tantũ: et qui re tantũ de quo plene per gl. in. l. 4. §. fi. j. de vsufru. accre. et per omnes in. l. re coniuncti. j. tit. ij. Dicam post doct. in. l. plane. §. si cõiunctum. j. eo. ¶ Et circa ea que no. Bal. vide ea que remissime dixi in. l. progima. §. fi. j. eod.

1 ☞ In legato relicto filiabus non comprehenditur posthumus, nisi aliter appareat.

2 Legatum factũ ecclesiis non extenditur ad postea constructis.

3 Appellatione filiarum ex proprio significatu comprehenditur posthuma.

4 In exheredatione filiarũ vtrum comprehendatur posthuma. Qui nascitur post mortẽ testatoris dicit proprie posthumus.

5 **Qui filiabus.** a † In legato filiab⁹ re-

1 licto nõ cõprehenditur posthumus: nisi de volũtate cõtraria appareat ex aliqua cõiectura. h. d. ¶ No. qꝫ vna pars testamẽti

b declaratione b recipit ex his que scripta sunt in alia parte testamenti ex quo hic inferuñt Bar. et Ang. qꝫ qñ editur legatario particula testa. iuxta. l. argẽtarius. §. edi. autẽ. cum ibi no. per doc. j. de eden. et. §. si dubitet. et. §. adem. j. quẽad. testa. ape. et not. Bar. et doc. in rub. j. de oper. no. nun. sibi legatario etiã edi debet pars illa testa. in qua ponitur aliquid per qõ declarãtur ambigua verba legati. ¶ Addo qõ not. Bar. in fi. in. l. gallus. §. adem credendũ. j. de lib. et posth. dñ alle. l. si quis ex argenta-

2 riis. §. si initium. j. de eden. ¶ † Scdo no. ar. fm Bal. Raph. et Imo. qõ si quis legat aliqd ecclesiis ciuitatis non intelligit legasse ecclesiis postea constructis facit scdm eos tex. in cle. literas. de rescrip. ¶ Adde in simili no. per gl. et doc. in. c. cũ capel. de priui. et per Cy. in. l. placet. C. de sac. san. eccl. et p Bar. in. l. dominum. §. si is qui edes. de dã. infec. et per Jo. an. in regula q sentit in mercu. et p Jo. an. in addi. Spe. in tit. de cẽsi. §. nunc dicẽ. circa pe. col. per Alb. de ro. an. j. parte statu. q. xxx. Et lꝫ predicti doct. sic simpliciter trãseant: tñ aduerte: qꝫ iste tex. intelligit de posthumis natis post mortẽ testatoris: secus est in posthumis natis post testñ ante mortẽ testatoris: qꝫ tales posthumi cõprehendunt regulariter appellatione filiorũ. vt. j. dicã. et ideo in simili vr̃ qꝫ legato facto ecclesiis cõprehendũtur ecclesie cõstructe post testñ ante mortẽ testatoris qõ tñ non credo verum ex quo testator tẽpore testamẽti nõ potuit cogitare quot ecclesie in futurũ cõstrui possent in ciuitate. et ideo nõ extẽditur nisi ad ecclesias constructas tempore testamenti. l. si ita iuncta doctri. Bar. ibi. j. de auro et ar. leg. et per not. per Bar. in. l. fi. C. que res pig. oblig. pos. et per Cy. in. l. non ii ddnis. C. de serui. ¶ Nec obstat iste tex. iuncta. l. si cognatis. j. de reb. dub. quia speciale est in personis coniunctis vt conditio earum attendatur tempore mortis testatoris, vt declarat Bart. in. d. l. si cognatis. in versi. opp. fortissime. vbi pro hoc inducit. l. placet. iuncta gl. j. de lib.

a ¶ Qui filiab⁹. vide plene p Ang. de are. in. §. si qs filiab⁹. insti. q tut. test. da. pos. th.

b ¶ Declarationẽ. item vna scriptura recipit declarationẽ per aliã penitus separatã fm Bal. in. c. auditis. de prescrip. et aliqñ ex verbis prolatis in testamento declaratur voluntas testatoris in contractu vel quasi. vt est tex. cum glo. et ibi Bar. in. l. vxori. §. cum seruus. j. de leg. ij. et in. l. si auia. C. de iure delib.

et posthu. ¶ In glo. j. affectionis. et hanc tenent Pet. Dy. Cy. et Bal. et Imo. et Pau. de cast. et Bal. in. l. si quis filiabus. alleg. in glo. et Imo. in. l. titius. in prin. j. de lib. et posthu. quia pater non propter merita: vt dicebat Bar. sed propter filiationẽ videt filio relinquere. l. tutor. §. que tutoribus. j. de excu. tuto. sed certum est quod tãta filialis affectio nõ habetur ad filiam nascituram quanta ad iam natã. ideo non mirum si in legato fa-

d cto filiabus non comprehenditur posthuma. Nec placet ratio Bar. dicẽtis. qꝫ ideo hic in legato non cõprehenditur posthuma: quia non est verisimile testatorẽ legata tot fecisse si sciuisset tot filias habere. ar. l. pe. j. tit. j. qꝫ hec ratio faciliter tollit. Finge enim legata esse oibus filiabus cẽtum in totũ. nam inspecta rõne Bart. debet posthuma cõprehendi in legato, qꝫ propter posthumam non plus: nec minus grauatur heres, et tñ tex. hic

3 indistincte dicit posthumã nõ cõprehendi ergo et c. † vnde pro cõclusione dic, qꝫ appellatione filiarum regulariter ex proprio significatu verborũ in quibuscũqꝫ dispositionibus cõprehenditur posthuma. l. nomẽ filiarũ. alleg. in glo. et. l. iubemus. C. ad treb. et. l. neratius. de manu. test. l. as cui. qñ dies leg. ced. l. si quis operas. de ope. lib. fallit in legato propter rationẽ predicte affe-

e ctionis: qꝫ limitat Pau. de ca. hic not. nisi testato. legasset id ad qõ de necessitate teneretur, vt si legasset cuilibet filiarũ dotẽ ad quã tenebat ex forma statu. qꝫ putat tunc qõ etiam posthuma cõprehendatur, quoniam in oibus filiabus par est necessitas, sicut videmus in datione tutoris q fit ratione filiationis que est par in oibus. d. l. si qs filiabus. addo qꝫ etiã hoc videtur sentire Bar. recte intuenti dum vult qõ licet nõ comprehẽdat posthumũ tñ institutio facta de filiab⁹ bene facit cõprehendere posthumã: quia ad instituendũ de necessitate tenebat. alle. l. placet. cũ ibi no. j. de lib. et post. vbi vt institutio valeat ad quã testator de necessitate tenebat appellatione posthumi cõprehendunt oẽs posthumi nascituri: qꝫ in alia dispositione nõ cõprehenderẽtur, vt ibi no. et isto modo inducẽdo probat ille tex. id ad qõ inducit per Bar. hic lꝫ fm Jo. de imo. hic ille tex. nõ probet: et dicit: qꝫ nõ videt rõnem differẽtie inter legata, et inter institutionẽ, sed certe est differẽtia, et ratio differẽtie est vt testa. valeant vt dixi. Et qõ in instituto non cõprehendatur posthuma tenet etiã Raph. hic. p. d. l. neratius. cũ fi. et per illã rationẽ

4 j. propi. alle. ¶ † In exheredatione autẽ filiarũ vtrũ cõprehendatur posthuma tenẽt cõiter doct. qꝫ non: ita oẽs in. d. l. titius. in prin. per illũ tex. licet gl. ibi cõtrarium dicat et nõ bene fm eos: et tenẽdo dictam solutionẽ positam hic in gl. dum dicit: qꝫ in legato attendat ratio affectionis que nõ habet locũ in posthu-

c ma c. Infertur qꝫ nõ procederent alique cõiecture et limitationes quas circa. l. tradidit Bar. hic. et ideo cõ Bar. tenẽt Raph. et Imo. hic circa secundã: et tertiam coniecturã: qꝫ semper videtur habere locum ratio huius. l. assignata in glo. tñ cum Bar. trãseunt Nico. de neap. et Ang. hic, et scda cõiectura videtur satis sustẽtabilis per rationẽ. l. cũ acutissimi. ad fi. C. de fideicom. nec videtur dari sufficientes rñsiones ad iura alle. p Bar. et per alios qui tenẽt cõtra Bar. vt ex earũ inspectione satis euiden-

5 ter apparet: et in voce latius dixi. ¶ † Itẽ hãc. l. intelligas procedere in vero posthumo q nascit post mortẽ testatoris q pro-

d prie posthumus d dr vt in. l. iij. §. j. j. de iniust. test. et in. §. posthumorũ. cũ ibi no. insti. de exhere. li. et no. gl. in. l. gallus. in prin. in vsi. posthumus. et ibi Bar. j. de lib. et posth. non autẽ procederet in posthumo nato post test. ante mortẽ testatoris, q etiã posthumus dr vt. d. l. iij. §. ex his. cũ seq. et plene no. gl. in rub. C. de posthu. hered. insti. nã talis posthumus indistincte videtur admitti ad legatũ relictum filiis. vt. d. l. si cognatis. et quod ibi Bar. et. l. cum ita. §. j. j. tit. j. ¶ Ultimo tene mẽti id qõ Bar. hic sentire videt. nã iungẽdo intellectũ quẽ ipse dat ad istum tex. dum eũ intelligit in testatore qui ignorabat dẽ posthuma: vna cũ his que ipse ponit in fi. videt expresse velle: qꝫ clausula codicil. põt operari vires suas etiã rupto testõ pteritione posthu-

e mi ignorãter preteriti e cuius cõtrariũ tenet ipsemet Bar. in. l. j. in. vj. q. j. de iure codi. de quo vide per Bal. in aut. ex cã. in. j. oppo. et ante pe. col. C. de lib. prete. et in. l. fi. C. de codi. et in. l. si totas. C. de inoff. don. et Bal. insti. de codi. §. fi. et Ang. in. l. ademcꝫ erit. j. de testa. mili. et Imo. in. l. filio preterito. j. de iniusto test. et Bar. in consi. incip. quidam noie lapus. et Ang. in cõsi. cccxiij. et magis cõis opi. approbat illã opi. quã sentit Bar. hic de quo etiã per Salr. in. l. j. C. de posth. here. insti. et ibi etiã per Pau. de ca. et p eundẽ in. l. sicut certi. C. de testa. mil. per Ful. in. d. aut. ex cã. per

c ¶ In posthuma. vide qõ voluit ad materiã huius. l. Fig. de homode. cõsil. clxxiij. et qꝫ voluit Lud. ro. consi. cclxvj.

d ¶ Qui pprie posthum⁹. circa hoc vide tu ale. cõsi. cxlix. in. ij. vol. et in consi. cxiiij. co. ij. ale. cxliiij. et vide eundẽ in consi. ciij. in. ij. vol. col. vij. et vide Car. in cõsi. lx. col. ij. vbi ponit an statutũ loquẽs: et filius trahatur ad posthumos. Franc. Curt.

e ¶ Ignorãter preteriti an clausula codicil. operet i testamẽto nullo rõne pteritiõis posthumi: vide alex. in cõsi. xxvi. col. iiij. j. vol. et in cõsi. xxvij. col. ij. et cõsi. xli. col. ij. circa fi. e. vol. vbi ponit an dicta clausula operet effectũ suũ rupto testõ pteritione filij iam nati vel nascituri, et in cõsi. clxv. col. j. in fi. et se. l. ij. vo. vbi ponit quãdo filius fuit ignorãter pteritus de q etiã p eũdem Alex. in cõsi. cij. in iij. vo. et in cõsi. cxlij. ij. vol. et eũdẽ alex. cõsi. cxxxvij. col. ij. v. vbi qd qñ ẽ pteritus filius iam natus vel nasciturus et in cõsi. xxx. in. ij. vo. col. j. et. ij. vbi an operet effectũ rupto testõ ex cã pteritionis posthumi ignorãter pteriti, et in cõsi. xxvi. col. iij. ver. vñ nunc est vidẽdũ. et in cõsi. xvij. in fini. et vide are. cõsi. xciij. vbi an cõseruent legata p dictã clausulã posthumo preterito et vide eundẽ Are. in cõsi. xxiij. col. ij. vbi legata nõ debẽtur qñ in testamento pater preterijt filiũ quẽ ignorabat vel qui postea nascit. Franc.

Pau. de castr. in consi. lvi. incip. preclarius ꝛc. cū duobus seq. ꝛ
de hoc plene dixi in d. auc. ex causa. vbi hanc partem teneo: ꝛ
ibi respondeo ad allegata in contrarium.

1 ☞ Distributiuum si actū primi verbi attribuit cuilibet in-
solidum similiter ꝛ secundi.
2 Si factum sit premium cuicunq; ingredienti castrum: ꝛ duo
pariter ingrediantur: an quilibet debeat habere insolidum.
3 Ille dicitur primus quem nemo antecedit.
4 Stante statuto quod primogenitus regis succedat: ꝛ duo pa-
riter nati sunt: quis preferatur.
5 Si statu. est ꝙ equus primo veniens ad brauium illud conse-
quitur, ꝛ duo pariter veniunt, quis preferatur.

1 **Si quis ita.** † Distributiuum si actū primi ver-
bi attribuit cuilibet insolidū, attri-
buit similiter actum secūdi verbi. h. d. Unde que dicta sunt in
l. iij. §. fi. s. eod. ¶ In tex. ibi si qua filia: sed quid si absq; distri-
butiuo testator indefinite se legare dixit filiabus sibi nascituris
centum an cuilibet debeantur cētum insolidū. Bar. singulari-
ter in l. si pluribus. circa fi. in prin. j. ti. j. vbi querit an indefinita
equipollet vniuersali collectiue an vero vniuersali distributiue
sentit aperte ꝙ cuilibet insolidū debeant̄ alle. in arg. istum tex.
sed Joā. de imo. in l. si ita sit scriptū filiabus. in prin. j. tit. j. dicit
se nō repperisse hoc dubiū tactū aperte per doc. ꝛ finaliter refert
dictam opi. Bar. ꝛ cōcludit cōtra eum. ¶ Quia cū indefinita
sit apta eqpollere vniuersali collectiue, ꝛ distributiue dꝫ in du-
bio equipollere vniuersali collectiue, vt sic minus grauetur he-
res, alleg. in arg. l. si ita relictū. in prin. j. tit. j. ꝛ l. apud iulianū. §.
fi. j. eo. ad istum tex. videt: ꝙ hoc operatur distributiuum ꝛc.
¶ Adde ꝙ pro ista opi. cōtra Bar. videtur tex. in l. quidā. §. fi
tibi. cū l. seq. ꝛ seq. in prin. in verbo quarta debeat̄. j. de reb. dub.
que loquit̄ tam in legato ꝙ̄ in hereditate. ꝛ facit. l. legata inuti
liter. j. eo. ꝛ melius probat̄ in l. qui quartā. §. fi. s. eo. ¶ Et Bar.
ibi vult qꝺ de isto noie filiabus iudicet̄ prout de collectiuo qꝛ
quā ipse dixerit in d. l. si pluribus. iūctis no. per eum in l. si ita
relictū. in prin. j. eo. ti. ¶ Item tex. in d. l. qui quartā. §. fi. vult ꝙ
q̄n testator dixit lego filiabus cētum habeat locū inter eas ius
accrescēdi. Sed si intelligeret̄ vocare per distributiuū nō habe
ret locum inter eas ius accrescēdi, vt signāt et voluit Bar. in l.
huiusmodi. §. quibus. per illū tex. ꝛ ibi Bal. j. eo. ꝛ no. Bar. in
d. l. re coniuncti. in. viij. col. vers. ij. quero nūquid inter coniunctos
verbis ꝛc. de leg. iij. ꝛ Bal. in l. proxi. §. fi. s. eo. ¶ Posset rūderi
ꝙ in d. l. qui quartā. §. fi. erant coniuncti re ꝛ verbis, vt ibi patet
in tex. dū dicit vnam summam. ¶ In tex. ibi cōtraria sententia
testatoris ꝛc. exemplū dic si plures filias habeat testator ita ꝙ
attēta patrimonij quātitate modica nō sit verisimile qꝺ cuili-
bet centū legasset: q̄ñ tunc omnibus filiabus in totū prestāda
erunt centum nō cuilibet. arg. l. si filie. la. j. j. tit. ij. fin Ja. de are.
hic. Quod est no. fin Bal. ꝛ Raph. hic: ꝛ Bal. in l. lucius. la. j.
j. tit. j. ꝛ vide ad idem tex. no. per Dy. in d. l. quidam. §. fi. cum l.
seq. ꝛ prin. se. per illum tex. j. de reb. dub. ¶ In glo. in ver. legaf-
set ibi, vel hoc ꝛc. hec solutio cōiter tenet ꝛ bene lꝫ Dy. ꝛ Ra-
pha. hic aliter dicāt. ¶ In ea. gl. ibi so. ubi exheredatio odiosa.
¶ Et licet doct. simpliciter trāseant cū hac glo. tamen melius
dici pōt vꝫ: ꝙ in d. l. ij. nullū fuit adiectū distributiuum. nam
si fuisset adiectū distributiuū vel equipollens in exheredatio-
ne sicut hic in legato cōprehenderetur qlibet filius, vt proba-
2 tur in l. filius. in prin. s. de lib. ꝛ posth. ¶ † Extra glo. inducī-
tur iste tex. per Dy. qꝺ si factū sit preconium, ꝙ quicunq; pri-
mo ingressus fuerit tale castrū habeat tale premium insolidū:
videtur ꝙ sic: quia sicut illud distributiuum quicūq; distribuit
a actū ᵃ primi verbi cuilibet insolidū. s. circa ingressum ita distri-
buere debet actū ij. verbi. s. circa premij dationē vt hic. ¶ Et ita
per istum tex. cōcludit hic Dy. Cy. ꝛ Ang. ꝛ hoc q̄ñ premium
est multiplicabile. secus si nō esset multiplicabile vt si in preco-
nio dictū sit ꝙ primus ingrediens habeat talem in vxorē: nam
tunc locus erit gratificationi fm Cy. arg. l. iij. §. si cū omnes. s.
ad sillen. ꝛ ita videt̄ tenere Tancre. de corneto. in opere suo in
rub. xi. in q. xiij. Pet. vero ꝛ Raph. hic in hac q. dicunt. ꝙ pre-
mium debet diuidi si est diuisibile per. l. iij. §. fi. s. eo. ꝛ l. si qs ti-
tius. in fi. j. titu. j. Sed si premium sit indiuisibile tunc locus sit
gratificationi. d. §. si cum omnes. ¶ Loquitur tñ Pet. quādo
preconium erat conceptum per hec verba qui primo ingressus
fuerit castrum, ꝛ ideo ipse respondet ad istū tex. quod hic fuit
distributiuum quilibet, Bald. hic nihil firmat, Bartol. vero, ꝛ
Imo. in l. hoc articulo. s. de hered. insti. faciunt differentiam
an dicatur quisquis, seu quicūq;, vel quilibet: quia tunc quili-
bet admittetur insolidum ad premium si est premium in re que
possit pluribus insolidum dari vt in quantitate per istum tex.
secus si insolidum dari non possit pluribus, vt quia consistit in
specie que nō dicitur recipere multiplicationem. l. lucius. §. im-
pubes cui. j. titu. j. quia tunc faciunt: iꝫ partes per concursum
ex quo insolidum oibus dari non potest. facit. l. si finita. §. cum
autem. j. de dam. infect. Si vero in preconio dictum sit qui pri-
mo ingressus sit ꝛc. ꝛ tunc de proprio significatu verborū nul-
lus admittitur. pro. l. si fuerit. j. de reb. dub. ij. Tamen ex men-
te disponentis quilibet admittitur fm eos, attento communi
periculo alleg. tex. in l. semper. §. negotiatores. j. de iure immu.
Sed Bal. in proe. ff̄orum. in §. sed cum nos. videtur tenere opi.
Dy. quādo preconium factum est per distributiuum quicūq;.
Secus si per hec verba qui primo fuerit ingressus: qꝛ tunc aut
premium est indiuiduum puta dare filiam regis in vxorem: ꝛ
nullus admittitur. arg. l. mutē. cum l. precedenti. s. de here. in-
sti. si autē est diuiduum quilibet habebit partē secundum eum.
alle. in arg. l. aq̄. §. si duobus. de adi. leg. Gui. de suza. in q. incip.
pone questionē de facto statutū est Bononie: quod quicunq;
ascenderit muros talis castri habeat centum concludit quod
plures pariter ascendentes admittētur ad premium per tex. in
§. discipuli. in proe. ff̄orum. ibi quod premium est ꝛc. ꝛ in l. pro-
ximus. j. de verbo. signi. ¶ Et ita dicit fuisse Bononie iudica-
tum non tamē aperit, an quilibet admittatur insolidum, mihi
videtur quod iste tex. hic non multum faciat ad hanc q. quia
hoc testator non dixit, primogenitis sit ꝛc. ꝛ idem dico ad d. l.
iij. §. fi. cū si. s. eod. Unde puto quod indistincte: siue dicat pre-
conium quicūq; vel qui ꝛc. neuter admittatur in casu predicto
quia in proposito nō reperitur differentia inter quicūq; ꝛ qui.
Et maxime: qꝛ dictio qui, tamē indefinita est apta comprehē-
dere plures cū indefinita equipolleat vniuersali. l. si pluribus.
in princ. j. titu. j. sicut dictio quicunq;. ꝛ istud tenet hic Imo. ꝛ
3 faciunt que. j. proxime dicam. ¶ † Nec predictis obstat, quod
ille dicitur primus quem nemo antecedit. l. ij. §. hereditas. ff. de
suis ꝛ legi. cum simi. ergo cum nullus precedat illos duos de-
bent dici ambo primi merito quādo per distributiuū sunt vo-
cati debet quilibet admitti insolidū si actus primi verbi attri-
buitur cuilibet insolidum, quia respōdet Jo. de imo. hic, ꝙ de
proprio significatu ille dicitur primus qui est preeminēs aliis.
illa enim est ethymologia illius vocabuli. primus fm Isidorū
a qua ethymologia procedit propria significatio vocabuli. l.
tugurij. ꝛ l. notionis. §. instrumentorū. j. de verb. sig. ꝛ quod ita
sit patet in d. l. si fuerit. Sed quādo duo sunt primi nullus eo-
rum absolute dicitur primus. i. preeminēs aliis, fallit vbi resul-
taret aliquod absurdum. vt. d. §. hereditas. Nam ibi esset absur
dum, quod ambo proximiores repellerentur, ꝛ hereditas vlte-
rioribus deferret̄, ꝛ istud etiā tenet Raph. in d. l. hoc articulo.
dicens ita esse de proprio significatu, ꝛ de rigore iuris. Licet de
equitate iuris verius esse dicat, qꝺ omnes admittātur. ¶ De
b hac ᵇ q. etiam tetigit aliquid Ant. de but. ꝛ Jo. de imo. in cle. j.
de rescri. vbi videtur trāsire cum Bar. in d. l. hoc arti. ꝛ aliquid
etiam per Ang. in l. duo socij. s. de here. insti. ꝛ ibi etiā per Jo.
4 de imo. qui se remittit ad no. in d. l. hoc arti. ¶ † Quid si statu
tum disponat: quod primogenitus regis succedat in regno: ꝛ
c duo ᶜ pariter nati sunt quis prefertur: vide per Jo. an. in addi.
Spec. in titu. de feudis. in rubr. in. v. col. per Bald. in auc. ex te-
stamento. in vlti. colum. C. de colla. ꝛ in l. in quibus. C. de secun.
nup. ꝛ in l. ex hoc iure. in. vi. q. de iust. ꝛ iure. ꝛ in l. ex duobus. s.
de vulga. ꝛ pupil. veritas videtur quod vterq; admittatur. l. ij.
§. hereditas. j. de suis ꝛ legi. facit. l. cum iater. C. de fideicom. li-
be. ꝛ quia si diceremus neminem admitti resultaret iniquitas.
5 ¶ † Quid si statutū dicat equus primo veniens ad brauium ᵈ
d consequatur illud, ꝛ duo pari tempore veniunt vide per Jaco.
de aret. ꝛ Bald. in d. §. sed cum nos. per Bald. ꝛ Imo. ꝛ in d. l.
ex duobus. per Angel. ꝛ Imol. in l. cum qui nouissimus. j. ad
trebel. per Imol. in d. l. hoc artic. ꝛ hic. ꝛ in c. indicante. de te-
sta. per Tancre. in loco superius alleg. ꝛ ponit etiam hic Ang.
sed non decidit: veritas videtur quod nullus admittatur: sed
iterato currendum sit per. d. l. si fuerit. ꝛ sit de facto firmatur:
nec dicendum est quod locus sit gratificationi de necessitate:
quia esset contra tex. commeta glo. ꝛ quod ibi doc. in l. si quis
seruum. §. si inter duos. j. tit. j. ꝛ vide etiam no. per Ang. in d. l.
qui duos. ꝛ an omnes debeant iterum currere an illi duo tan-
tum, vide Ang. in d. l. cum qui nouissimus. ꝛ Bald. ꝛ Ang. in
§. ataq;. in proemio ff̄orum.

a ¶ Actum sibi de distributiuo vltra notā. hic vide p. d. Signo. consi. cxc. ꝛ per Raph. Fulg. consi. clxiij.

b ¶ De hac q. vide vltra alex. albe. de ro. l. j. prestare. j q. cvj. anci. quo etiā Imo. post alios in cle. ꝛ si principalis. in. ij. col. de rescrip. Lu. ro. in l. cū q no uissimus. j. ad tre. ꝛ plene per Feli. in c. capitulū. in. ix. col. de rescri. Tho. Diplona.

c ¶ Et duo pariter. vide bal. in pe. ff̄oru. §. nos itaq;. quē sequit̄ Joā. de ana. in ru. extra de sorti. i. ij. col. ꝛ Flo. in l. j. §. cū arietes. s. si qdru. paup. fe-cisse dic. plene p Fel. l. d. c. capitulū. i. ij. vol. in v. de duob' natis. Tho. diplo.

d ¶ Ad brauium. vide plene p Fely. in c. capsm. in. ix. col. ꝛ seq. extra de rescrip. vbi videas plures concordan. Tho.

1 ☞ Coheres si adiit consequitur partem legati iure heredi-
tario: aliam a coherede iure prelegati ꝛc.
2 Heres negligens adimplere voluntatē defuncti, perdit etiam
prelegata.
3 Heres institutus in vniuerso: vel in quota: si coheres adiit non
perdit prelegata.

1 **Si vni.** †Pro parte, cui factū est prelegatum si adit hereditatē partem rei legate habet iure here
ditario, ⁊ aliam partem cōsequitur a coherede iure prelegati,
si vero repudiat hereditatē totum cōsequitur a coherede tāq̄
quilibet legatarius. h. d. cum. l. seq. ¶ In glo. in verbo totū le
gatum ibi. l. miles. §. si verā solutionē habes ad hoc contra
rium in. l. filio quē pater. j. eo. ¶ In ead. ibi. l. si patroni. §. quid
ergo, est sol. sm Dy. ⁊ Bal. qd̄ ideo ibi priuatur heres omni cō
2 modo: quia tradebat voluntatē defuncti adimplere. †Ex quo
infert Bal. hic, q heres negligens in adimplēdo voluntatem
defuncti sm ea que habentur in aut. hoc amplius. C. de fidei
a com. etiam perdit prelegata[a] qd̄ est not. secundū Raph. ad in
tellectum. d. aut. hoc amplius. dicit tamen q per Bal. non est
bene respōsum ad. d. §. quid ergo. q2 ibi in pluis contrafecit he
res nolendo sponte adire q̄ contrafecerit in aut. hoc amplius.
vbi sponte adiuit, ⁊ sic in aditione hereditatis a qua oīa de
pendēt non cōtrafecit, sed in alia postea cōtrafecit. Unde sub
dit se alia ratione putare. d. Bal. esse verum. vz quia cum per
aditionē hereditatis legatū fuerit extinctū pro parte pro qua
est heres: vt hic cū. l. se. merito lz ex postfacto sibi auferat here
ditas nō debet legatum reuiuiscere alle. l. relegatorum. §. pen. j.
de interdi. ⁊ rele. qui tex. parum facit. ¶ Sed cōtra Bal. alleg.
tex. in. l. cum qui. §. pro parte. j. de his quib. vt indig. vbi si here
di auferē hereditas vt indigno poterit retinere prelegata etiā
pro parte pro qua erat heres. Sed potes respōdere: qd̄ ibi est
specialis casus vt per Bar. qui ostēdit rationem illius tex. per
quam habebis responsionem aliter etiam solui contrarium. d.
§. quid ergo. vt per Bar. hic: ⁊ clarius per Bar. in. l. filio. j. eod.
vz. q ibi fuit vnus solus heres insti. vnde recusando adire im
pugnat iudiciū defuncti: ⁊ propter id priuatur prelegato. Sed
hic coheredē habebat cuius aditione poterat cōfirmari testa
3 mentū. ⁊ ideo nō dicitur impugnare testamentū. †Ex qua so
lutione no. q heres vlis: alias particularis institutꝰ in vniuer
so. vel in quota si coheres adit nō perdit prelegatā: de quo dic
vt not. in. l. ita tñ. §. si perceptis. j. ad treb. ⁊ ibi per doc. ⁊ ista so
lutio potest procedere. Sed cōtra hanc sol. videt tex. in. d. con
trario cū gl. in ver. perceptis. ⁊ Bar. in. d. l. si patroni. §. sed nec
illud. in fi. ⁊ Bar. etiam in. d. §. si perceptis dat aliam solutionē
que videtur diuinare. Potest etiā solui aliter 3ñam vz q tex.
in. d. §. quid ergo. loquit in perceptione: vt ibi in vers. nec perce
ptio qñ testator dicit heres meus pceptis talibus rebus resti
tuat hereditatē sēio. nam hoc casu nō potest percipere res nisi
agnoscat sponte hereditatē vt probatur in. d. §. si perceptis. se
cus in prelegatis simpliciter factis: q2 illa possunt per heredē
retineri: dato q ipse non adeat hereditatē: ⁊ ista solutio fuit de
mente Dy. in. d. §. qui ergo. ⁊ Joan. de imo. in. d. §. si perceptis.
Adde q hec sol. videtur 3. d. l. miles. §. pro parte. j. ti. j. Sed re
spōdeo: lz alij nō dicāt qd̄ verba testatoris attēdi debeāt, nā in
d. §. pro parte. nō apparet qd̄ testator noluerit pceptionē habe
re heredē nisi adiret: sicut in. d. §. qd ergo. ⁊ p hoc vr posse sal
uari vnam sol. Bar. in. d. §. sed nec illud. quā. 3. dixi diuinare.

1 ¶ Uerba de sui natura repetitiua confirmant: sed diminu
tiua non augent.
2 Uerba hoc amplius inducunt confirmationem: ⁊ replicatio
nem legati ante inutilis.
3 Testōr prorogādo diē solutiōis legati nō censet velle augere.
4 Prorogatio actus inualidi est nulla.
5 Si prima dilatio vel cōpromissum nō tenuit: nec sīlr prorogatio.
6 Inducta ad conseruandū operantur ad nouiter inducendum.
7 Testis minus solenniter primo examinatus: demum examina
tus se referat. an valeat.
8 Comes qui probauit quedā facta in castro, videt alia appro
bare dummodo oim statutorū habeat notitiam, alias secus.

1 **Legata inutiliter.** †Uerba sui natura repeti
tionis inductiua legata inualida cōfirmant tā in
primo q̄ in scdo gradu relicta: sz inducta ad dimi
2 nutionē non inducūt augm. h. d. vsq3 ad. §. an legato. ¶ †No.
q hec verba hoc amplius ⁊c. inducūt confirmationē: ⁊ replica
b tionē legati añ inutiliter facti: de qua dictione hoc amplius,[b]
⁊ similibus: vide p Bar. in. l. si tibi pure. ⁊ ibi p Bal. de leg. ij. ⁊ in
l. q ita. j. de do. p̄le. ⁊ dicet in. l. si seruus legatus. §. si ita scriptū.
3 vbi bonus tex. j. eo. ¶ †Scdo not. q testōr prorogādo diē so
lutionis legati: ⁊ sic diminuēdo nunq̄ vr velle illud augere: si
militer ecōtra inducta in augmentū nō operant diminutionē:
vt est pulcher casus. s. in. l. si mācipia in pri. j. de fun. instruc. Qd̄
fallit interdum propter dictionē hoc amplius que si in legato
nouiter facto diminutionē vel limitationē inducat eadē dimi
nutio videbit repetita in legato antea fctō q̄uis de sui natura
hec dictio hoc amplius ad augēdū tēdat hoc probat in. l. au
relius. §. testamēto. el. ij. j. de lib. leg. ⁊ no. glo. ⁊ dicto tex. in. l. in re
petendis. j. de leg. iij. ⁊ glo. in. d. l. si tibi pure. ⁊ ibi Bart. ⁊ istud
qd̄ dr qd̄ inducta ad augmentū non dēt operari diminutionē.
alle. Gui. de cu. ⁊ Ang. in. l. nulla. 3. de leg. ad decisionē qōnis
testator dixit lego vxori domū cum hoc, q si valeat minus. cc.
lib. heres meus teneat illi supplere: ita q habeat valorē ducē
tarum librarū modo domus vz vltra an debeat vxor habere
illud vltra videbat sm eos dicendū q non, q2 illa verba vz ita
q mulier habeat valorē ducentarū librarū videbantur obtine
re vim taxationis. arg. l. lucius. §. qui habebat. in fi. j. ad treb. ⁊
arg. l. qui in alieno. §. libertos. 3. de neg. gest. cōtrarium decidi
tur. q2 illa verba fuerunt adiecta ad ampliandū fauorē vxoris:
vnde nō dēt operari contrariū effectū. alle. istam. l. ⁊. d. l. nullā.
cum ibi not. ⁊ videt quasi casus dicte decisionis in. l. ea. l. in pri.
4 3. loca. ¶ †Not. tertio nullā esse prorogationē actus inualidi
ex quo infert sm Bal. q si prima captura fuit inualida nō po
c terit carceratus recōmendari.[c] ad idem. l. cū eius. versi. plane.
de bo. aut. iu. pos. ⁊ ita refert hic tenuisse Bar. in dispu. sua sci.
lapsus quidā fuit captus addo Bar. in. l. sed eximenda. §. item
si quis. per illū tex. 3. ne qs eū qui in ius voc. est vi eximat. ⁊. l. ij.
§. nam fi. j. de custo. reo. ⁊ Bal. in aut. et qui iurat. circa. iiij. col. C.
de bo. aut. iud. pos. ⁊. l. fi. §. pen. ⁊ fi. 3. q met. causa. post Bar. ibi
per illū tex. per Bal. in. l. ij. in prin. 3. de in ius voc. ⁊ per Bal.
5 in. l. quoties. C. de exe. rei. iud. x. ¶ †Itē facit iste tex. sm Bal. hic:
quod si prima dilatio vel cōpromissum nō tenuit nec similiter
d eius prorogatio[d] qd̄ sequit hic Imo. ⁊ Pau. de cast. sed sm Ra
pha. 3ñium est verius: q2 in qōnibus formatis per Bal. pro
rogatio tendit ad augmentū non autē ad diminutionem, hic
autē in tex. tendebat prorogatio ad diminutionē. ⁊ sic nō obst.
ista litera, preterea ratio huius litere alia esse pōt q̄ illa q̄ assi
gnatur per doct. q2 hoc nō operatur ratio diminutionis vt ibi
dñt, sed q2 testator fecerat legata vtilia: ⁊ inutilia ideo illa ver
ba quas pecunias ⁊c. tanq̄ gñaliter plata dēt referri ad lega
ta valida tantū ar. l. iij. is cuius. §. stamus. j. de solut. sed in qōni
bus formatis p Bal. dicta ratio cessat, q2 prorogatio non po
terat referri nisi ad vnicū actū: ⁊ ille erat inutilis: iō de necessi
tate ad illū fit relatio: preterea v̄ba prorogationis in terminis
illius. l. nō erāt apta ad cōfirmationē: sed tm̄ ad prorogationē
diei. Alia insuper rōne videt qd̄. d. Bal. nō possit procedere: nā
cōpromissum fuit validū: ⁊ expirauit tpe: ⁊ sic ad nihilū reda
ctum: ⁊ partes dēt postea prorogamus tale cōpromissum certe,
licet alias prorogati pprie dicat qñ actus: ⁊ primū tps adhuc
durat. l. sed si manēte. j. de pcar. tñ isto casu: vt actus valeat ista
verba prorogamus impropriantur: ⁊ exponunt a de nouo fa
cimus: vt plura cōcludunt Imo. ⁊ Ro. in. l. nā in prin. j. de dā.
infec. ⁊ Bal. ⁊ Imo. in. l. titio centū. j. eō. ti. j. p illū tex. ⁊ not. Bal.
in. l. iij. in fi. C. de temp. app. de quo per Ant. de but. in. c. ij. in fi.
6 de dila. qd̄ puto verū. †Quia inducta ad cōseruandū operant
ad nouiter inducendū: vt probat in. l. posthu. §. fi. 3. de iniusto
test. ⁊ in. l. ij. C. cōtra vtrinsq3 iudi. ⁊ notāt plene Bar. ⁊ doc. in. l.
iij. in prin. j. de acq. poss. ¶ Et per predicta pōt inferri 3 Bar.
hic dicentē: q in terminis huius. l. in ver. sed diuersum si testa
tor nedum prorogasset diem: sed etiā disposuisset aliquid inte
rim loco vsurarū prestari legatario, ⁊ sic esset diminutio vna cū
augmēto: q2 tunc legatū primū inutiliter relictū videtur cōfir
matū. alle. l. ij. cū ibi no. C. de do. promis. sm vnā lec. ⁊. d. l. si tibi
pure. ⁊ cū eo trāsit similiter Ang. hic, nam sm Raph. ⁊ Imo.
hoc nō videt verū ratio huius tex. nō est q ea q̄ inducta sunt
ad diminutionē nō debeāt inducere augmētum: sed est alia q̄
tetigi in. 3. s. q2 v̄ba nō sunt apta ad confirmationē cū sint enū
ciatiua: ⁊ iō quo ad substantiā legati dispositionē nō inducūt.
l. cū tale. §. fi. j. de condi. ⁊ demō. ita vr innuere tex. hic in versi. si
vero eīi. ⁊ q2 verba hec prorogationis gñalia dēt referri ad le
gata valida tm̄. arg. d. §. stamus. ⁊ sic ratio huius tex. habebit
locū in casu ēt formato p Bar. nec ob. d. l. ij. q2 sm Imo. promis
sio vsurarū dirigebat ad dotē specificatā: sed qd̄ Bar. loquitur
qñ verba testatoris dirigebātur gñaliter ad oia legata quorū
quedā erant inualida: ideo in dubio dēt referri ad valida. arg.
d. §. stamus vel potes ridere q illa lec. posita in glo. in. d. l. ij. nō
est vera sm Jac. de ra. ⁊ Cy. ibi p rōnes suas. Uel dic qd̄ ibi est
spāle fauore dotis vt illa verba enūciatiua dispositionē indu
e cant:[e] ita no. dixit Bar. in cōsi. incip. factū sic se hz tenus, ⁊ se
ius ⁊c. nō ob. d. l. si tibi pure. q2 loquit qñ est adiecta dictio hoc
amplius repetitiua q̄ nō fuit adiecta in casu predicto: ⁊ sic opi.
7 Bar. nō videt lege pbari. ¶ †Itē inducit iste tex. ad no. q te
stis examinatus fuit minus solēniter postea vero scdo exami
nat solēniter: idē testis dt depono per oia prout in alia exami
natione deposui an valeat: facit iste tex. q sic, qd̄ indecisum reli
quit hic Bar. Ang. hic dicit: q Bar. decidit in. l. eos. j. de fal.
hoc modo. vz q sit in arbitrio iudi. an velit admittere dictum

a ¶ Prelegata. hoc nō pz Ang. quia aut qs ē solꝰ institutus: ⁊ nō est tractandū de plegato aut est institutꝰ cū alio. ⁊ nō pōt assignari rō quare debeat pdere plegatū ñ ob. §. qd ergo. q2 ibi cōpulsus adiit nō mirū si perdit emolumētum.

b ¶ Hoc amplꝰ. in materia vide tex. no. in. l. cū filius. §. pr. j. ut. pxi. ⁊ vide p Pau. de ca. cōsi. cclviij. ⁊ ibi de dictis. item.

c ¶ Recōmendari. vid Pau. de ca. ⁊ ibi Ias. in. l. sed eximendi. §. fi. 3. ne qs eum p q̄ Ias. legit sub. l. j. §. q pretori. iij. col. ⁊ alex. in. l. si finita. in pnc. in antepe. col. j. de dā. infec. ⁊ Bal. in cōsi. cxvij. in. ij. volu. Tho. dipl.

d ¶ Prorogatio. adde Bald. consi. ccclxviij. ij. lib.

e ¶ Inducāt. adde ⁊ vide math. in no. suis: ⁊ vid Ias. in. l. admonēdi. in cxxix. in. ij. col. 3. de iureiu. ⁊ alex. in l. de his. ⁊ ibi Ias. in. ij. col. C. de testa. mili. ⁊ Alex. in. l. ex hac scriptura. j a postil. in pe. col. in addi. mag. j. de do. ⁊ bal. de bertholi. in suo trac. de dotibus: ⁊ bar. in cōsi. cxxiij. ⁊ ibi apostillā meā. Tho. dipl.

depositionē vt ibi per eum: & hoc approbat hic Ang. addo q idem tenuit Bal. in l. gesta. in ij. col. C. de re iud. & Pet. de anc. in cle. testibus extra de testi. & Ant. de bu. in c. cum in tua. ad fi. de test. & Sal. in l. iurisiu. C. de test. quem omnino vide: & Flo. in l. j. ff. de test. sm Bal. in l. iurisiu. in j. col. & in l. fi. in fi. C. de test. cōtrarium tenet. Veriorem puto opi. Bar. per rationes suas maxime cum testis depositionē suam facere possit, licet voce specialiter eam nō exprimat. l. theopompus. vers. rescripsit. & ibi not. Bar. ff. de dote prelég. & not. plene per Cano. in c. de test. extra de testibus, nisi iudex ad veritatē eruendam talē dispositionē acceptare noluerit: vt videat qua frōte testis deponat. l. de minore. §. tormenta. ff. de questionibus. & per hoc est responsum ad
8 rationes Bal. † Ultimo inducitur iste tex. ad questionem, communi concessa fuit potestas reuidendi statuta castri cum potestate confirmandi: & infirmandi ex comes quedam statuta improbauit an videatur reliqua approbasse & cōcludit Dy. q sic, & idē tenet Bar. & Bal. Ang. & Mod. ar. l. cū pretor. in prin. ff. de iud. & l. tribunus. §. j. & ibi Dy. & Bal. ff. de test. mil. dūmodo omnium stat. habeat notitiā comes: alias secus. ar. l. si quis ita. §. pe. de test. tute. dicit Imo. hoc presumi si omnia fuerūt ostēsa. arg. d. l. tribunus. pro quo est bonus tex. in l. non est ferendus. ff. de transac. per quā l. dixit vnū no. dictū Bal. in aut. qui semel. circa v. col. C. de proba. & cū hac opi. Dy. hic transit etiā Bal. in l. ij. C. de sac. san. eccle. Non obst. iste tex. q hic loquit de legatis in quibus fuerunt prolata verba tendentia ad diminutionē que in eisdem legatis non debent inducere arg. l. j. cum si. C. de fur. Sed q. Dyn. loquit quantū ad alia statuta separata circa que nulla erat facta diminutio nec improbatio. ¶ In gl. in verbo inpubere ibi: & dic inutiliter: & eodē modo quo. ff. &c. non intelligas q legatū ab impubere relictū esset inutiliter ratione defectus solēnitatis testamenti: q tunc pari rōne deficeret substitutio facta impuberi & in cōsequentiam legata repetita a substituto essent inualida per regulā que habet, q ad hoc q substitutio teneat necesse est testm̄ esse validū. l. ij. §. quisqs. & l. qui plures. in fi. ff. de vulg. & pupil. Unde intelligas glo. sm doc. q legatum erat inutile propter verborū turpitudinē de quibus in l. turpia. in prin. ff. eo. vel non valuit legatū rōne defectus rei vel propter incapacitatē legatarij qui defectus cessabat tēpore facte substitutionis que ex interuallo fieri potest a testatore. l. si quis cum. §. j. & l. patris & filij. ff. de vulg. & pupilla. in ceteris glo. hic videtur bene loqui.

¶ In fauorē. Item fallit qn̄ vtraqz res alternatiue debita esset soluta creditori: quia tūc est in electione creditoris q̄ retinere velit. l. si nō sortem. §. si decem. de condi. inde. qm. §. est correctus. p. l. pe. C. de eōd. inde. per quā Bal. ibi limitat. l. plerumqz. vt q ibi dr pcedat in debitore originario secus in nō originario vt de creditore qui factus est debitor, nā talis non eligit. d. l. pen.

1 # In legato. † Propter breuitatem nō summatur. ¶ In glo. ibi. l. quoties. per illā l. dicit no. Pet. de bel. perti. hic q si testator duob' centū legauit: deinde vnū ex his multū onerauit verisimile est: q voluerit istū magis habere pro rata oneris. arg. d. l. quoties. qd not. pro limitatione huius tex. & alij doct. non referunt.

1 ¶ Si legat res īcerta de certis, ī dubio electio est legatarij.
2 In alternatiuo legato electio est legatarij.
3 Utrum in cōtractibus alternatiuis, vel in obligationibus generis ex contractu electio sit debitoris.
4 Quid autem in beneficijs vel gratijs.
5 Quid autē si testator legauit ex duob' suis equis alternatiue.
6 Electus eodem tempore ad duo officia incompassibilia: an ad ipsum spectet eligere vnum.

1 # Qui duos. † Si legat res incerta de certis in dubio electio est legatarij. h. d. ¶ In gl. in verbo legatarij. ibi: sed ibi al-
2 ternatiue &c. gl. not. bene loquitur. † Quoniam in alternatiuo legato electio est legatarij regulariter. l. lucio. & ibi de materia est glo. repu. fin. ff. tit. j. l. plane. la. j. §. pen. ff. eo. Unde Dy. aliter respondebat ad contrarium dicens quod regulariter in alternatiuis electio est legatarij fallit quando vna ex rebus alternatiue legatis esset in longinquo: vt in candia. d. l. cū res. alleg. in gl. q tunc erit electio heredis: & hoc ideo q si tunc electio esset legatarij posset legatarius rē in longinquo existētem eligere, & sic oneraret heredem magno labore & impēsa in perquirēdo & prestando rem. l. cum seruus leg. ff. eodem. & hanc sol. tenet etiam Cy. & eam approbat Joan. de imo. in preal leg. l. cū res. Licet idem Imo. hic dixerit hanc sol. sibi non placere quasi non habeat in se vrgentem rationem diuersitatis. ¶ Et certe dicta solutio nō videtur tuta propter tex. in d. l. cum res. §. sed si stichus. qui etiam loquitur quādo vna ex rebus alternatiue legatis erat capta apud hostes, quo casu ad nullā impensam tenetur heres cum videatur legatario relictum ius & spes postliminij quā habebat testator. l. ad quod apud hostes. & ibi hoc declaraui. ff. eo. ti. adeo verior videt alia solutio. Pet. de bel. perti. per tex. hic: & Dy. & Bal. Pau. de cast. in d. l. cum res. vez qd d. l. cum res. debet intelligi qn̄ verba executiua fuerunt ad heredem relata quo casu semper electio est heredis. l. si ita relictū. §. si. j. tit. j. & no. gl. in d. l. lucio. ¶ In reliquis glo. hic videt recte loqui & in legatis alternatiuis cuius sit electio re-
3 curre ad gl. sing. in d. l. lucio. ¶ † In legato vero generis dic vt not. plene in l. legato gn̄aliter. ff. eo. ¶ In cōtractibus aūt alternatiuis vel in obligatione generis ex cōtractu: dic vt per glo. Bar. & alios in d. l. lucio. & Bal. in l. plane. §. pe. ff. eod. q videt sequi distinctionē Cy. in l. pe. C. de verb. sig. & p Dy. in regula in alternatiuis. de reg. iur. lib. vj. Et quantū ad obligationem generis dicetur etiā in d. l. legato gn̄aliter. & cōiter concluditur q inter contractus & legata nō est differētia in dispositione alternatiua preter q̄ in vno vez qn̄ verba executiua ad nullū seu ad neutrum sunt relata: q in legatis est electio legatarij. d. l. lucio. & sic creditoris: sed in cōtractibus electio est debitoris. l. si in emptione. §. pen. & in l. si ita distrahat. ff. de cōtrah. emp. l. plerūqz. ff. de iure dot. in §. pen. quod vltimū signāter limita. vt per Guil. de cu. & Bar. in l. quāuis. in prin. ff. de pig. act. & per Bal. in l. si. circa iij. col. C. de pet. here. & Pau. de ca. in l. cum proponas. C. de transac. & in l. iij. §. si ex cōuentione. ff. de re iudi. nisi alternatiue in cōtractu
• esset aliquid adiectū in fauorē creditoris ad cautionē eius: q tūc nō debitoris: sed creditoris esset electio. ¶ Exemplū si promisi tibi dare centū vel fideiussorē: nam cum promissio dandi fideiussorē fuerit adiecta: vt magis sit cautum creditori poterit ipse dicere nolo fideiussorē vel centū: alias inductum in fauorem redundaret in odium contra. d. l. quāuis. in prin. & l. quod fauore. C. de leg. facit in arg. l. causam. §. puellā. de manumis. ibi dum tex. dixit quāuis &c. & d. l. iij. §. si ex cōuentione. ibi quippe &c. ff. de re iud. ¶ † Quid autē in beneficijs vel gratijs alter-
4 natiuis cuius sit elec. Bal. hic dicit electionē esse ipsius beneficiati, de quo alleg. tex. in l. ij. C. de cast. & mini. lib. xij. quē tex. ad hoc alle. Guil. de cu. & Bal. & Ang. in l. beneficium. ff. de cōstit. prin. & Bal. post Nic. de ma. in l. pe. in ver. quero quid in mandato. C. de verb. sig. & Bal. in d. l. lucio. ¶ Facit tex. in c. gratia. de rescrip. in vj. qd intelligit hic Jo. de imo. procedere qn̄ gratia est concessa motu proprio concedentis: secus si ad postulationē partis per tex. in c. si pluribus. de preb. in vj. qd non puto verum. ¶ Que differentia videt contra tex. in d. l. ij. C. de ca. & mini. in versi. valuit impetrare. & sic ille tex. vr loq etiā qn̄ ad impetrationē seu postulationē partis. ¶ Non ob. tex. in d. l. si pluribus. q ibi est speciale in literis ad bn̄ficia q̄ sunt restringēda: vt in c. quāuis. in prin. eo. tit. & ad hoc faciunt no. per glo. & clarius Bar. ibi in l. cū proponas. C. de transac. vbi dicit qd in alternatiuis remediorū semper electio est illius cui remedia conceduntur. l. qd in heredē. §. eligere. de tribut. l. cū filius. §. varijs. ff. ti. j. ¶ Et quare hic in tex. nō videtur esse in legato id qd est minimū sicut in l. si ita scriptū. ff. eo. rn̄de. vt hic per Jo. de imo. cui adde solutionem datam per Bort. in d. l. legato generaliter. dum opponit de d. l. si ita. cum quo transit Am. de but. in c. indicante. de testa. & aliam solutionē vide per Bal. in d. l. si
5 ita. quā quidā libri habēt in quadam additione. ¶ † Et inducitur iste tex. ad questionē per Dy. & Bar. & alios qd si testator duos habebat equos: & in testa. dixit vnū ex equis meis lego fratribus tēpli vltramarini: alterū relinquo fratribus predicatoribus cōcludit Dy. in l. si ita scriptum. ff. eo. q cum legatus sit equus incertus de certis electio erit nō heredis, sed legatarij, vt hic, & ratione incertitudinis & contrarietatis legatarius primo nominatus eliget. arg. l. quoties. in prin. ff. de vsufru. & l. qui soluendo nō erat seruum. ff. de here. insti. idem tenet Bar. Ang. & Pau. de ca. hic, & Bal. Imo. in d. l. si ita certū. & Pau. de cast. in d. l. si ita legato. in prin. ff. eo. p illū tex. ibi, quos titius elegerit &c. patet tn̄ ibi sm eum: qd si duobus est legata optio primo nominatus eligit & illū tex. ad hoc etiam alleg. Nico. de nea. in d. l. si ita scriptū. ff. eo. ¶ Sed & Raph. hic videtur velle q hec procedunt qn̄ legatum factum fuit coniunctim ambobus: secus si disiūctim: q tunc prefertur qui primo litem cōtestabitur per. l. si pluribus. in prin. ff. eo. ¶ Nec recedo a cōi opi. ¶ Nec ob. d. l. si pluribus. quā etiam alleg. Dy. in d. l. si ita scriptum. licet illi nō rn̄deat: q illa. l. loquit in casu diuerso vez qn̄ est pluralitas personarū & vnitas rei, sed hic est etiam diuersitas rerum sm Bal. in d. l. si ita scriptum. ff. eo. preterea non videtur reddi posse rationē differētie quare magis procedat distinctio doctorū qn̄ disiunctim q̄ qn̄ cōiunctim. ¶ Item esset cōtra d. l. quoties. vbi sit hec differētia si bn̄ inspiciat. ¶ Tamē ꝯ cōem opi. allego tex. & ibi in terminis tenēt hic Bal. ang. & Imo. in l. si quis ita. la. j. ff. de here. instit. vbi sm eos probatur q primo noiatus non habeat ius optandi. ¶ Pater q ibi dr q equale est ius omniū. Potes rn̄dere q ibi non tractatur de iure eligēdi quoniam ibi quilibet partem habet pro indiuiso
6 equaliter, & sic non cadit ibi electio. ¶ † Ultimo inducitur per Dy. hic tex. iste ad q. de electo eodem tempore ad duo officia incōpassibilia an ad ipsum spectet eligere vnū, & videtur respondere q

dere q electio spectat ad superiorē qui ad ambo officia voca-
uit per l.duo iudices.ff.de re iud.sed de hoc dic vt habetur in l.
si duos.in prin.ff.de execu.tu.et per gl.communiter approbatā in
l.ciues.C.de incolis.lib.x.et in l.libertus.versi.cum simul.et ibi
Bar.ff.ad munici.et per Jo.de imo.hic.

1 ☞ In vniuersali legato veniunt accessiones,etiā sine mora.
2 Quedam sunt legata vniuersalia,et quedam particularia.
3 In legato particulari augmētū obueniēs post testā augere.
4 In legato partis bonorū an fruct⁹ pcepti debeant legatario.
5 In fideicōm.vniuersali an fructus veniant.

1 **Rege legato.** † In vniuersali legato veniunt acces-
2 siones et sine mora.h.d. ¶ † Et p intelligentia dic
q quedā sunt legata vniuersalia vt qn plura cor-
pora sub noie collectiuo legant:vt si dico lego gregē et familia
vt hic,quedam sunt legata que dicūtur gnālia:vt qn in legato
apponitur signum vniuersale,vt lego omnes equos meos,vel
lego indefinite equos meos,nā indefinita equipollet vniuer-
sali.l.si pluribus.in princi.ff.titu.j.l.si seruitus.ff.de ser.vrb.pre.
Quedam sunt legata particularia siue singularia,vt cū dico.
Stichum seruū lego. ¶ Hāc doctrinam ponunt doc.in l.scire
debemus,circa princ.de verb.ob.et in l.si.C.que res pign.ob.po.
et in l.modus.C.de seruit.cū si.q doctrinā dñt probari ex no.p
glos.ma.in l.i.in princi.ff.de edē. ¶ Primū legatū vez vniuer-
sale comprehēdit omne futurum incrementū etiā fetuū:vt hic
et l.peculium.in princip.ff.tit.j.etiam si viuo testatore veniāt:vt
hic in gl. ¶ Secunda species legatorū s.generalium nō com-
prehendit augmentū superueniēs in re qn attēdit tn̄ i pe testa-
mēti,vt probatur in l.si.§.j.fm magis cōem intellectū.ff.titu.j.
¶ Preterq quo ad augmentū fructuū nasciturorū post mor
tem testōris:qz quo ad illos qd iuris sit dicēdū est put hz in l.
equis.la.§.cum ibi no.in glo.ff.de vsu. ¶ Nā idē est in eo prout
deciditur in legato particulari:vt ibi iuncta.l.si.cum glo.C.de
3 vsu.et fru.leg. ¶ † In tertia vero specie.s.in legato particulari
an augmentum fructuū obueniēs rei post testamentū augeat
legatum.ii.dic vt plene per Cy.et doc.post gloss.in l.si.C.de vsu.
et fru.leg. ¶ Et magis cōiter tenetur opin.gl.in d.l.fin.tamen
qz in hoc sunt opin.dicet in l.si tibi ho.§.cū seruus.et in l.seruo
legato.post Bar.ibi.in prin.ff.eo.vbi ad hoc tradā plures not.
4 limitationes. ¶ † In legato vero partis bonorum an fructus
percepti debeantur legatario habes in l.si quis bonorū.ff.eod.
5 vbi etiam de hac materia dicam. ¶ † In fideicō.vero vniuer-
sali hereditatis an fructus veniāt dic vt late hz in l.fideicom.
in prin.ff.ad treb.Et ad predicta vide etiā pulchre no.p Bart.
in l.si ita versi.§.est vidēdum.ff.de au.et arg.le.cuius verba pro
maiori parte fuerunt verba Pe.hic q vltra ibi scripta p Bar.
subdit vnum no.q licet legatū generale vel factū per verba in-
definita non comprehēdat futura post test.in d.l.si ita.et d.l.si.
§.j.ff.tit.j.Tamen fallit nisi illius rei future causa esset inchoa-
ta vel destinata acquisitio tempore testamenti,alleg.tex.no.in
l.cū quidam.ff.de aur.et arg.leg. ¶ Et quid sit grex:vide q le-
gitur et no.in l.fina.§.j.ff.de abige.et quid differat ab armento,
vide per no.glo.et ibi Bar.in l.militaris.C.de mili.veste.li.xij.
¶ Postremo in terminis hui⁹ l.adde q Bald.in l.j.ff.de sta.
ho.dicebat q si lego gregem meū veniūt etiam capita aliena,
alle.l.j.§.fin.ff.de rei vendi.vbi grex aliena capita comprehen-
dit.dic vt ibi cum l.seq.

1 ☞ Uniuersitate legata q supest debetur,lz mutata fuerint.
2 Rei vendicatio datur ad vniuersitatem.
3 Facto compromisso per capitulum nō expirat etiam mortuis
aliquibus de capitulo.
4 An mortuis omnibus de collegio priuilegia sint extincta.
5 Si excōmunicetur vniuersitas,an subrogati in loco mortuo-
rum censeantur excommunicati.

1 **I grege legato.** † Uniuersitate legata id q tpe
mortis testatoris debet,licet mutata fuerint vel ad
a vnum ᵃ puenerint hoc dicit. ¶ † No.ad vniuersita-
2 tem dari rei vend.q verum ē intelligas in vniuersitate conti-
nente corpora tantum:vt est grex,secus in vniuersitate cōtinē-
te nō solum corpora:sed iura vt est peculium,casus est in l.ven
dicatio.ff.de rei vend.et de ratione huius litere,vide Barto.in
l.mortuo.in princip.et in l.peculium.§.quadrige.post glo.ibi.ff.
tit.j. ¶ In gloss.in verbo desijsset esse vtraqz solutio est bona,
vt hic per Barto.post antiquos. ¶ Uel nec fm Cyn.hic q est
cōsiderare vniuersitatē gregis,vel populi dupliciter videlicet
aptitudine et actu. ¶ Unde licet grex desinit ēe actu:vt hic in
tex.tamen aptitudine durat Ita intelligitur cōtrarium,et ita
3 dicit tenere Jaco.de are.et Pet. † Et inducitur iste tex.ad q.
per Dy.qd si fuit factum compromissum per capitulum non
expirat compromissum mortuis aliquib⁹ de capitulo.Et ita
tenet Dyn.et Ange.hic per istum tex.et in aliquibus lecturis
sequit hic Bart.in l.quod in rerum.§.si.ff.eo. ¶ Quod limitat
Bal.pcedere in compromisso facto pro vtilitate ecclesie:secus
si pro vtilitate singulorū,per ea que habentur in c.querelā cū
ibi no.extra ne prela.vic.suas,et sequit Jmo.et Pau.de ca.hic.
¶ Adde q Bal.et Ang.in l.proponebat.ff.de iudi.approbāt
dictū Dy.hic,subdentes secus esse si ecclesia de iure autorita-
te superioris destructa esset:qz compromissum factū noie eccle.
expirabit ēt si postea restituta fuerit ecclesia.l.intercidit.in fin.
4 ff.de cdi.et demon. ¶ † An aūt mortuis oibus de c.vel de col-
legio priuilegia collegij sint extincta tenuit hic Bal.q nō bñ
faciunt no.p gl.in l.sicut.§.si.ff.q cuiusqz vni.no.et no.Bart.in
l.j.§.si.ff.de acq.pos.nisi autoritate superioris destructū ēet col-
legium,vt no.Jnno.in c.cū ex iniuncto p illum tex.de ope.no.
nun.et gl.in c.hoc dicimus.xvj.q.vij.facit.l.si vsus.ciuitatis.ff.
qui.mo.vsufru.amit.et sequit istud Bal.hic.Addo Bart.in l.
si.in vlt.qo.ff.de col.illi.et glo.in c.priuilegium.de reg.iur.in.vj.
et Dy.in l.pater filium.§.tusculanus.de leg.ij.et Bald.de pa.
constan.in versi.nos romanos.et in aut.habita.in.ij.colum.C.
ne fil.pro pa.et in d.l.sicut in.§.si.et in l.seruitutis.§.sed si subla-
tum.et ibi etiam Ang.ff.de ser.vrb.pre.et Bald.in d.l.si vsufru.
ciuitatis,et Angel.in d.l.proponebatur.et Jmo.in l.inter sti-
pulantem.§.sacram.de verbo.ob.et Ang.in l.qui res.§.aream.
5 ff.de sol. ¶ † Postremo inducitur per Dy.ad q.si excōmuni-
catur vniuersitas et aliqui ex eis postea decedant in quorū lo-
co aliqui fuerunt subrogati an isti subrogati censeātur excom-
municati,de quo dic vt per Bald.hic,et per Dy.et Bald.in l.
si ita legatum.§.si.ff.eo.vbi etiam aliam similem q.ponunt per
b Bart.in l.q in rerum ᵇ.§.si.in quibusdam lec.et per Bar.in d.
§.sacram.in si.vbi ad hoc alle.no.p Jnnoc.in c.grauem de sen.
excō.et in c.aduersus.de immu.ecc.et cōmuniter tenetur q nō,
qz excōicatio infertur vere anime delinquenti nō autem anime
ficte representanti.xi.q.iij.audi.deniqz apostolum in c.roma-
na.§.in vniuersitatem.de sen.excom.in.vj.facit.l.sancimus.C.
de pe.et l.j.circa princ.ff.de magist.conue.

1 ☞ In legatis partis bonorum non veniunt fructus nisi a a
tempore more heredis.

1 **I quis bonorum.** † In legatis ptis bo
norū nō veniūt fructus nisi a tpe more hēdis.h.d. b
¶ In tex.ibi,sine fructibus intelligas.s.ab herede
seminatis:secus si a testatore seminati fuissent et legatum esset
purum:quia fructus tales indistincte veniunt et restituentur
legatario qmuis ante moram heredis percepti sint fm Jac.de
are.et Bal.hic dicentes hoc esse no.dignum,alle.l.plantius.ff.
ad l.fal.que nihil facit.Un puto vitio scriptoris allegationē
istam esse corruptam et voluerit alleg.tex.in l.lege fal.placuit
cum glo.ff.de l.fal.pro hoc etiam fm Bald.facit quia fructus
cēsentur pars rei legate,alle.l.j.§.pen.ff.que in fraud.cred.Ad
idem.l.fructus pendentes.ff.de rei ven.Sed Joan.de imo.hic
dicit hoc posse procedere qn fructus seminati a testatore erant
pendentes tēpore adite hereditatis,alias forte secus fm eum,
alleg.no.in l.herennius que alias incipit fruc.ff.de vsu. ¶ Tu
adde q cum opi.Jaco.de are.q vera videtur,concordat Bal.
in l.j.in.ij.colum.C.de vsu.et fru.leg.bene facit q no.gl.in l.in
fideicō.in prin.in verbo lucrum.ff.de vsu.et ibi hoc in specie fir-
mat Flo.de lanc.Pe.et alleg.tex.in d.l.in lege falcid.placuit,et
Sal.in l.sancimus.C.ad treb.per d.l.in l.fal.q tene mēti ppe-
tuo pro limitatione omnium iurium dicentium heredem gra-
uatum ad restitutionem heredita.vel certe rei nō teneri fruct⁹
restituere,et ita videtur dicendū qcqd Joā.de imo.hic etiā in l.
si filius.§.j.ff.de verbo.ob.et in l.centurio.in.iij.colū.de vulga.et
pup.in discursu sentiat aperte contrarium,si tamē testator de-
cedēs fruct⁹ p ipsum seminatos pcepisset ante mortē nō veni-
rent legatario restituendi,ita dicit no.Bal.in d.l.j.alle.in arg.
quesitum.§.pe.ff.e.q vltimū bene procedit in legato certe rei:vt
loquit Bal.sed in legato quote partis bonorum dato q fru.
seminati a testatore p:tceperent ab eodē in vita tn̄ pro rata il-
lius quote bonoz legate venirent in legato sicut alia bona te-
statoris si tales fructus tēpore mortis extarēt cū sint in bonis
testatoris quorū quarta pars legata est,ad hoc facit.l.grege.
ff.eo. ¶ Dicit etiā Jac.de are.et Bald.hic,q illud quod dictū
est per eos.vz hanc.l.non habere locū in fructibus seminatis a
testōre:qz illi tanqz pars rei debent legatario est vez in legato
puro:secus in legato in diem vel sub cōditione:qz fruct⁹ inte-
rim percepti ab herede nō essent restituendi per id q habetur
in l.mulier.§.si heres.ff.ad tre.Raph.hic p omnia transit cum
Ja.de are.Et Bald.et Pau.de ca.hic male refert verba Ja.de
are.nā dicit Pau.q Ja.de are.intelligit hāc legē in fructibus

a ¶ Ad vnum.facit q i simili no.Can.in c.cā te.extra de rescri.

b ¶ Rerum.Potest etiaz donari.l.spē.C.de dona.pōt ēt vēdi.l.nec emptio.ff.de cōtrah.empt.pōt in stipulatione deduci.l.interdum de ver.ob.itē pōt pignorari.l.et quēad.ff.de pign.

a ¶ Opi. Bar. preceptor me^o. d. hiero. tolletiã intebat cõmunẽ opi. defendere adducendo hunc tex. & dicebat q nõ est bona sol. qõ vsufructuarius hic pcise se referat ad vsumfru. quem habebat qr si hoc esset verum sequeretur qõ redempta ppietate legatũ non valeret qõ est cõtra tex. item adducebat legẽ vxor patrui & dicebat sol. datam per nouissi. esse cõtra oĩa iura. Ful. tñ in. d. l. vxor patrui dicit nõ recedendum a cõmuni sententia.

b ¶ Destinatione. vide tu. l. loc^o & ibi glos. ff. de ver. signi. que reprobat, id q vult gl. hic volens qõ requirat interpositio alteri^o fossati, & Bal. & Pau. de ca. in. l. ita stipulatus. ff. de ver. obl. & vide Angel. in. l. si quis duos. ff. cõ. p. ti. Alex. in d. l. si ita stipulat^o Bar. & doc. in. l. si domũ. ¶ pnc. ff. e. vbi diuersitan nõis probat diuersitatẽ fundorum Bart. in. l. demonstratio falsa. ff. de condi. & demon. ver. vñ. quero, & in vlti. q. & vide eundem in. l. i. C. si vn^o ex plu. & i. l. ij. C. de erro. aduo. & Pau. de ca. i cõsi. clxxvij. incip. in causa nota. co. vlti. Fran.

satis a testatore, & idẽ si ab herede & legatũ esset in diẽ: secus si purũ. ¶ Tu ipsẽ dicis q quicqd dicat Jac. de arct. dicendũ est, q et si sit purũ fructus non spectent ad legatariũ: qr dñium partis bonorũ non transit in legatariũ ante traditionem: vt hic p Bar. p istum tex. iuncta. l. heredem. la. i. alias incipit fructus cũ ibi no. ff. de vsu. sed non recedo ab opi. Jac. de are. & Bal. vt dixi. ff. ¶ Et qr hic in tex. decidit qñ fructus veniãt in legato partis bonorũ ẽet videndum quid in legato oium bonorum, in quo dicendũ est idẽ esse qõ in fidcom. vniuersali de quo quid iuris si plene legit, & no. in. l. in fideicõmissaria. in princi. ad tre. ¶ Nam per tale legatum omniũ bonorum efficitur hereditas vniuersa relicta p fideicõmissum. l. nã q. §. fi. cũ. l. seq. in princi. ff. ad treb. & no. Bar. in. l. si qs seruũ. §. fi. ff. tit. i. & dixi. ff. eod. in rub. ¶ Idem dico in legato ptis hẽditatis. i. quote qr tale legatũ equipollet fideicommisso: vt no. glo. & doc. in. l. mulier. §. fi. ff. ad treb. ¶ Si vero legatum nõ fuit gñale oium bonorũ nec ptis id est quote bonorũ. Sed fuit gñale. i. plures res sub gñalitate cõprehẽdẽs: vt qr dixi lego equos meos vel oẽs seruos meos, tunc dicendũ est, q fructus veniunt eodẽ modo quo in legato rei particularis in quo fm magis cõmunem opi. veniunt fructus tempore adite hereditatis. l. equis. la. ff. & ibi no. ff. de vsu. quare aũt aliud sit in legato quote bonorũ in quo nõ veniunt fructus nisi a tempore more cõiter dicitur q hoc ideo est quia dominiũ rei particularis legate trãsit in legatariũ a tpe adite hẽditatis. l. si tibi homo. §. cũ seruus. ff. e. secus in legato partis bonorũ: qr non trãsit dñium nisi a tpe assignationis & traditionis fm magis cõem opin. & l. non amplius. §. fin. & ibi dr. ff. eod.

☞ Quod esse speratur legari potest.

Quod in rerum. † Id quod nõ est in rerũ natura: sz esse speratur legari potest, & ius tãtũ q quis habet legare videt: etiã si ius istud sit morte legantis periturum, & additio circa rem legatã auget legatum, detractio vero diminuit hoc. d. ¶ In tex. ibi postea &c. intelligas quia valebit legatũ quo ad vsumfructum tãtũ nõ autẽ in proprietate de nouo acquisita fm Pe. & Bald. hic. Addo Bart. adeuntẽ tenentẽ recte in vltim. in. l. seruũ filij. in prin. ff. eo. & ibi ad hoc alleg. l. serui electione. §. fi. cum gl. ff. e. ad idẽ facit id qõ not. p Bald. in. l. vxor. C. de le. dicã etiam in. d. l. seruũ filij. vbi etiam dicã qd e cõtra si legata sit proprietas fundi & testatori postea obuenit vsufru. an cedat legato proprietas. ¶ Not. ex eo. §. i. quod habens ius in re morte sua periturũ nõ videt aliud legare quam illud ius q habebat, & iõ inutile redditur legatũ. Ex quo inferunt hic Bar. & Bal. quos sequitur Pau. de ca. hic, q si qs hz rem in emphyteusim duraturã vsq ad tps mortis sue & illã rẽ legasset qõ nihil debet legatario, adde Sim. de cug. id^s tenente in. l. si dña. C. de vsuf. & Bal. in. l. habitatio. eo. ti. & Bart. & Bal. & Saly. in. d. l. vxor. p illũ text. C. eo. & Bald. & Ang. in. l. dotalem. ff. de test. tuli. & Bald. in. c. i. §. donare. in titu. qualiter olim feu. alie. & Saly. in. l. fi. in. v. col. C. de iu. emphy. Sed Jo. de imo. tenet contrarium hic dicẽs, q in causa huius. §. & in. q. pdicta si testator vere vel presumptiue sciebat ius qõ habebat in re ẽe morte periturum debebit estimatio legatario fm. l. cũ alie. C. eo. mouetur primo per. l. sticho. in fi. a contrario sensu. ff. de vsufr. leg. ¶ Tñ ad illũ text. potes respondere, q ibi loquit qñ habẽs vsumfru. tñ dixit lego proprietatẽ, quo casu si sciebat ad se nõ spectare proprietatẽ debet estimatio proprietatis legatario cum legauerit rẽ scienter, que tunc erat aliena: sz nos loquimur qñ legauit vsumfru. ¶ Vel simplr rem quo casu vr legare ius quod habet vt hic, & in. d. l. vxor nihilominus p alia iura puto veram esse opi. d. Jo. ¶ Pro quo est text. in. l. cũ pr. §. cũ pater. & in. §. pater filie. & vti obiq firmat Bartol. & Imo. in. l. vnũ ex familia. §. sed et si fundum. ver. quid si talia. cũ glos. in verb. oneratus. & ibi expresse Dy. & Bald. & Imo. ff. de le. ij. Ubi si habẽs ius in re transiturũ post mortẽ ad aliũ talẽ rẽ legauerit debet estimatio: vt in. d. auribus clare fit inductio p Bart. & Dyn. & põt rñderi ad istũ tex. & ad. l. si vxor. prout in prima sol. posita hic in gl. q sequit Cy. in. d. l. cũ alienã. & Bald. expssius in. l. si domus. §. i. ff. eo. Uel scdm Jo. de imo. hic põt respõderi ad istũ text. q hic loquitur qñ testator dixit lego vsumfru. quẽ habeo in tali fundo quo casu verisimile est, q errauerit testõr. Sec^9 si dixisset lego vsumfructum talis fundi. Et ad. l. si vxor patrui respondet, q illa nõ ob. qr ibi non dicit nõ valere legatũ vsumfru. sed solum dicit legantem nõ preiudicasse proprietario, & ita ad illam. l. respondet Raph. hic qui videt istã opi. tenere qñ testator sciebat illud ius nõ durare post mortẽ suam. arg. l. quoties. de reb. dub. Uel fm Imo. in. d. l. cũ pater. & in. d. l. vnum ex familia ista iura debent intelligi quando legabatur habẽti proprietatem vnde cum legetur legatario id quod erat vel futurum erat ipsi^9 legatarij legatum est nullum. l. meuius

§. pe. in fin. ff. titu. i. istam opi. etiã videtur tenuisse Ant. de but. in. c. pastoralis. de dona. vbi inquit si habẽs vsumfru. in fundo dicat lego fundum debebitur estimatio fundi, alle. d. l. meui^9. §. pe. in prin. qui tex. non probat: quia loquitur in casu diuerso scz quando vsusfructus erat alienus & habet rõnem diuersam ab isto, ibi declarat Barto. ¶ Joan. de Imo. in. d. c. pastora. sz

a simpliciter opi. Bart.^a hic per istũ text. hic. Et sustinendo opi. Bart. hic, que est magis cõis. Potes respondere ad. d. §. cum pater, q ibi apparebat testatorem voluisse legare rem nõ autẽ ius suum morte periturum: quia ibi p parte instituit filiã heredem & dixit q volebat compensare illã partẽ hereditatis cũ prediis q debebat si pater restitueret ex fideicommisso matris qñ volebat predia illa dari filio suo exheredato. nam si ibi voluisset pater legare filio tñ ius suũ morte periturũ legatũ nõ potuisse aliquem habere effectum, & sic nulla caderet ibi cõpensatio q testõr locum habere volebat. ¶ Item ad. d. §. pater filie potes respõdere, q ideo ibi testator nõ videt voluisse legare ius q habebat in prediis datis pro filia in dotem cuius dotis ius est communis patris & filie, & per mortem patris cõsolidatur in filiam. l. i. §. videamus. C. de rei vxo. & l. si socer. §. lucius. ff. solu. mat. quia ibi absq legato filia legataria per mortem patris erat habitura illud ius q erat penes patrẽ. d. §. videamus. Sed opinio Bar. intelligatur hic quãdo legatarius absq legato nõ erat per mortẽ testatoris habiturus illud ius qõ habebat testator, & ista videtur fuisse intentio Bar. in. d. §. filie. Tamen quia contra istam respõsionem facit. d. l. meuius. §. pe. in fi. dum ibi intelligitur de eo qui habebat vsumfructum & legabat habenti ppietatem. Ideo potes dicere q verior est ad illum. §. pater alius intellectus quem ibi ponit Dyn. Bar. scilicet q ibi nõ loquitur in prediis datis in dotem: sed in prediis donatis filie in potestate que donatio nõ valuit nec aliqõ ius fuit acquisitum filie, iuxta. l. ij. cũ ibi no. C. de inoffic. dona. ¶ Uel responde q ibi tempore testamẽti pater non habebat aliud ius in prediis dotalibus que intelligitur esse mariti constante matri. l. dote. C. de rei vend. l. dr his. C. de iure do. ¶ Nec videtur testatorem voluisse legare hoc casu ius suum consistẽs in spe pendente a dissolutione matrimonij, per no. per Barto. in. l. seruum filij. in prin. ff. eo. ¶ Item potest responderi ad. d. §. sed si fundum. quod ibi fideicommissum relictum extraneo nõ erat purum: sz collatum in tempus quo post mortem testatoris erat ius trãslatum in alium. s. in primum legatarium secundum Rayn. Sed casus de quo hic loquitur Bar. & alij est diuersus ab illo. Nõ nego tñ quin passus sit disputabilis & quin opin. contraria sit satis sustentabilis. ¶ No. ex. §. si post. q sola

b destinatione^b hominis ex vno fundo plures committũtur, quod intelligas verũ esse quando ad perpetuum vsum hoc factum esset, secus si gratia commodioris culture. l. Cano. §. fin. ff. tit. i. Circa q vide Bart. in. l. i. ff. de reb. dub. Et inducitur iste tex. per Ja. de are. & Bal. hic ad. q. quam referã in. l. titie textores: vbi tangit Imo. ff. eo.

☞ Quando nauis per partes, non autem eodem contextu mutatur, censetur eadem.

Et si nauem. Nõ summatur quia breuis & clarus. ¶ In tex. ibi, carina eadẽ nauem te subaudi mari. fm Pe. quia † quãdo nauis p partes nõ autem eo. contextu mutatur semper eadẽ esse cẽsetur, siue carina. i. fundus nauis mutetur siue nõ alle. l. proponebatur. ff. de iud. & l. qui tamen. §. in nauis. ff. qui. mo. vsufr. amit. q not. pro intellectu tex. & gl. quia alij mentionem non faciunt.

☞ Si filius fa. heres instituatur potest patri ab eo legari &c.

Ex filio herede. † Si fili^9 hfs instituatur põt patri ab eo legari, & si iussu ei^9 adeat hereditatem legatum est nullum, & in falcidiam imputatur. h. d. ¶ In tex. ibi, legari potest videbat contrariũ dicendũ: qr cum quicquid acquirit filius heres acquirit patri. l. placet. de acqr. her. & p cõn instituto filio videat institutus pater & legatũ relictum ipsi patri: qr nõ teneret: qr ipsi heredi a semetipso legari non potest. l. & quidã. ff. e. l. legatũ. §. i. ff. eo. tñ contrariũ hic decidit: qr contingere põt, q pater non efficiet heres mediãte psona filij: vt si filius reperiatur sui iuris tpe aditionis hereditatis. Et iste casus nõ est expressus in litera clare: sed ex his dictis in text. comprehenditur. ¶ In text. ibi, et fal. &c. dic et. s. patri volenti falcidiam de aliis legatis detrahere, nam quatenus valet, vcz legatum computatur in falcidiã ipsi patri velut heredi p mediam personam filij dicta. l. placet. cum remaneat istud legatũ iure hereditario penes patrem vt hẽdem ex persona filij attẽto q legatum nõ habuit effectum. Item si haberet effectum qr heredi non cõputat in falcidiam: vt hic in glo. fin. & in iuribus allegatis in ea. ¶ In glo. in verbo potestate,

sed non

sed non est rationem differentie dic ut p Bal. et Bar. post glo.
in d. §. ex contrario. ¶ In gl. fi. in fi. hec cõiter tenet: qr non est
verisimile q iure cõsulti hic habuerint respectum ad iura. C.
postea condita. l. iubemus. in fi. C. de testa.

1 ☞ In legato intelligitur esse illud quod superest deducto
ere alieno heres liberatur interitu speciei.
2 Si pro legato debet solui denarii duo p. c. et legata sit domus
valoris. xxx. cum onere. x. non debent solui nisi pro. xx.
3 Si quis impetrat beneficium valoris. c. in anno, et vacauit be-
neficium redditus. cc. tamen deductis oneribus nõ valet vltra.
cc. censetur beneficium impetratum.
4 Res legata potest prestari legatario in loco vbi erat res.
5 Si ex forma statuti debetur omni anno fratribus minoribus
certa pecunia, non poterit tale statutum reuocari.

1 NON amplius. † In legato intelligi-
tur esse illud qđ onere
deducto superest et heres liberatur interitu speciei
legate nisi mora vel culpa heredis precesserit. h. d.
2 vsq ad §. cũ bonorũ. ¶ † No. q dicitur in summario, et indu-
citur. l. ista in prin. per Bald. ad questionem si de legato debet
solui gabella ad rationẽ duorum denariorũ pro cẽtenario ex
forma statuti et mihi legata fuit domus valoris. xxx. libra. cum
onere prestandi decem heredi non teneor soluere gabellam ni-
a si pro viginti,ᵃ et hoc sequitur Bal. et Raph. hic per istum tex.
Ang. vero se remittit ad. nã. l. ad veteram. §. 1. ff. ad. l. falci. ubi
tñ de hac quest. nihil scribunt doct. Jo. de imo. tz contra Bal.
hic vez q de triginta soluẽda sit gabella p. d. l. ad veteram. §. i.
Pau. de cas. simpliciter transit cũ Bal. cum quo etiam concor-
dat Ang. in. l. ciuitatib. §. fi. j. e. Tu de hac. q. vide no. p Bar.
in. l. sz si hoc. §. ciuidam. j. de cõd. et demon. et q ipse no. in. l. quo-
ties. et i. l. q̄titas, et in. l. fal. nõ habetur. j. ad. l. fal. et in. l. vt pure.
§. fi. j. ad treb. Et pro cõclusione et concordia videtur dici pos-
se, q aut statutum dicit de eo qđ legatũ erat soluatur gabella
a. l. rationẽ de tanto pro libra. et tunc procedat opi. Jo. de imo.
Aut statutũ dicit p eo q ex legato peruenit soluaf gabella ad
rationem &c. et tunc procedat opi. Bald. p istum tex. et p. d. l. sed
et si hac. §. ciuidam. et p. l. q̄titas. j. ad. l. falc. cu si. Et ita in simili
decidit etiam Bald. in. l. i. C. de fruc. et lit. expẽ. in ver. modo ac-
cedit. q. &c. per illum tex. et Bald. in. l. si a domino. §. fi. cũ. l. seq. p
illum tex. ff. de peti. here. et in. l. fructus. ff. so. mat. Et huic deci-
sioni non ob. tex. in. d. l. ad veter a. §. 1. q: ibi est diuersus casus et
diuersa ratio, nam ideo ibi illud est: qr heres debet iure institu-
tionis seu iure hereditario habere quartam bonorum existẽtiũ
in hereditate tẽpore mortis testatoris. l. in ratione. l. a. ii. in prĩc.
j. ad. l. fal. et in. l. an q̄titate in prin. eo. tit. iuncta. l. 1. §. a. l. an quar-
tam eo. ti. Unde si in casu. d. l. ad veteram. nõ inspicerẽtur tota q̄ti-
tas legata, sz tñ id qđ remanet apud legatariũ deducto one-
re sequeret q hẽs non haberet quartã oĩum extãtium tempo-
re mortis testatoris. Jdẽ sequeret q testator posset saltẽ p magna
pte fraudare hẽdẽ fal. ꝫ. l. q de bonis. §. 1. eo. tit. que oĩa cessant
in. q. predicta. ¶ † Inducit etiã iste tex. fm Pau. de cas. aliqs
3 impetrauit bñficium vsq ad valorẽ cẽtũ aureorũ in anno, de-
mum vacauit bñficiũ redditus. cc. aureorũ. tñ deductis oneri-
bus nõ valebat vltra. c. aureos, q istud bñficium censet impe-
tratum. Forte tñ curia roma. hoc non admitteret: qr tales gra-
tie sunt odiose et restringẽde. c. q̄uis. el. 1. de pbẽ. in. vi. legata ve-
ro fauorabilia sunt fin eũ, adde q in ppriis terminis Bald. in
l. i. C. de fruc. et lit. expen. in v. posse impetraui &c. cõcludit de-
bere intelligi deductis oneribus p illum tex. pro quo etiã alle.
tex. in l. illud. cũ gl. in ver. lucrũ. C. de col. et no. Bald. in. d. §. cui
4 dã. ¶ † No. in. §. si certũ q res legata põt prestari legatario in
loco vbi res erat. de quo dic vt plene legit, et no. i. l. q legatum.
ff. de iudi. et i. l. i. C. vbi fideicõ. peti opz. In tex. ibi culpa, intelli-
ge de culpa q̄ dat causam ad interitum serui: secus in alia cul-
pa: qr illa nõ faciet tenere debitorẽ sequuta postea interitu añ
morã: vt est tex. sin. in. l. his qui ex stipulatu. ff. de actio. et oblig.
5 ¶ † Et inducit iste tex. in vbo decernõ p Cy. hic ad. q. no. qđ
si ex forma statuti ciuitatis oĩ anno debet fratrib9 minoribus
certa pecunia p pietãte seu eleemosyna q nõ poterit tale sta-
tutũ reuocari p ciuitatẽ: qr pp lucrũ q cõs fratres pderẽt videtur
de dãno tractari vt hic: sz Jmo cõcludit ipse: qr p statutũ tẽm oz
b posse reuocariᵇ statutũ alle. no. p. Jmo. in. c. i in a. de imm. et dã.
da. et tex. insti. de iure naturali. §. sz naturalia. in vers. ea vero. et
no. p Bar. in. l. oẽs populi. in. q. princ. ff. de insti. et iur. et istam
opi. ẽt sequif Joã. de imo. hic, sed aduerte qr Jmo aperte videt
velle Bar. in. l. pn. in fi. C. de sa. san. eccl. p illũ tex. et p tex. in. c. ad
apsicam. de symo. fauore eleemosyne et pie cae. et cũ illa decisio-
ne Bar. transit Do. de san. gemi. in. c. i. de consti. in. vi. Nihil-
c ominusᶜ veriorẽ puto esse opi. Cy. et sequaciũ hic, qr opi. Bar.
non probat p iura allegata p eũ, et ꝫ eũ tenet expresse Saly. in
aut. cassa. C. de sac. san. eccl. in. v. q. per aliqua ibi alle. p eum, et ꝫ
Bar. etiã tz Ful. et Joan. de ca. in. d. l. priuilegia. pro quorũ opi.
facit tex. optimus in. l. si qs curialis. in fi. C. de epi. et cle. vbi in
Bal. ibi insignẽter probat q q̄uis laici sz sua statuta nõ valeãt
in preiudicium laycorũ disponere. c. ecclesie. de cõstit. c. fi. de reb.
eccle. nõ alie. et plene in. d. aut. cassa. ¶ Tñ pñt laici per statutũ
suum tollere priuilegiũ per eos ãc laicos indultũ clericis, q te-
ne mẽti perpetuo. ¶ Et no. Bald. in aut. cassa. de sa. san. eccle.
¶ Ad istam. q. etiam esset videndũ q not. Jmo. et alii. in. c. no-
tum. de iudi. vbi tractant an statutum q transiuit in priuilegiũ
non subditi possit reuocari. ¶ In gl. in ver. legari, ubi. l. procu-
lus. solue fm Bal. Ang. et Jmo. hic, q si agit de lucro ẽt que-
sito perdẽdo dr quis dãnum pati vt hic, et. l. liberto octaua, in
ta. j. ne bo. lib. Si vero tractat de perdẽda spe lucri querẽdi tũc
qs dãnũ pati nõ d̃r. a ta loquat. l. proculus. et sentit gl. in. l. si cũ
dotem. §. eo. aũt tempore. ff. so. ma. facit gl. iuncto tex. l. q fidei-
cõmissa. j. ti. i. Sz in hoc facit. l. fi. C. de codi. sz ibi loquitur ha-
bito respectu ad originẽ, vide ad predic. Pau. de castr. in. l. i. §.
fi. cũ. l. seq. qui satis. cog. vbi p tex. istũ sic distinguit sicut Bald.
hic, addo gl. hoc aperte tenẽtem in. l. i. §. si quis aũt propter. in
ver. integram restitutionem. j. de tu. actuq pauia. et not. p Cy.
et Bald. in. l. cum sponse. C. de do. ante nup.

1 ☞ Cum pars bonorum legatur, est in facultate heredis an
soluat estimationem, an partem in singulis rebus.
2 Interdum aliud pro alio solui potest.
3 Legata parte bonorum transit dominium ab adita heredita-
te sicut in aliis rebus.
4 Pars in singulis rebus censef esse in legato: seu obligatione.
5 Non solum pars rerum: sed estimatio dicitur esse in solutione.
6 An legitima possit assignari filio in vna re tantum.
7 Bona dicuntur a beando.
8 Quãdo res legate sunt indiuisibiles, an possit heres dare esti-
mationem.
9 Stante statuto q domus homicide destruaf, an debeat fieri
destructio domus communis.

Cum bonorũ. Difficilis reputaf et dt Pet.
hic nescire an istũ text. intelli-
1 gat et hoc intẽdit. ¶ † Cum legat pars bonorũ in electione est
heredis an estimationem soluat an partem in singulis rebus,
si tamẽ commode diuidi possunt, alias cõpellitur soluere esti-
mationem vel vnã rem, aut plures que tñ valeant prout inter b
se concordauerint: vel si discordet tunc prout iudici videbitur.
2 h. d. cũ. l. seq. ¶ † No. interdũ aliud pro alio solui posse, de quo
late vide per Bar. et alios in. l. q̄. §. 1. ff. si cert. pe. et in. l. paulus. j.
de sol. et per Bar. et Bal. in. l. i. per illũ tex. C. de fab. lib. xi. et ali- c
quid per Pet. et Bal. hic. Que autem sit rõ q hic vnum solui
possit pro alio dicam super glo. ¶ Et pro intelligentia huius
§. et eius materia discutienda tria sunt principaliter videnda.
Primo an legata parte bonorum verum sit trãsire dominium
rerũ in legatariũ ab adita hereditate. ¶ Secundo quid dica-
tur ẽe in obligatione seu in legato. ¶ Tertio quid dicatur ẽe
3 in solutione facto tali legato. ¶ † Ad primum videretur dicẽ-
dum qđ trãseat dominium ab adita hẽditate sicut in aliis le-
gatis. l. si tibi homo. §. cũ seruus. ff. eo. et videt probari. j. l. prox.
in vbo vendicare. cum rei vendi. presupponat dñium. l. in rem
in pñ. ff. de rei vẽ. c. abba. de re iud. lib. vi. et hoc sentit hic Bart.
dum dicit rei vẽ. competere. Cõtrarium vr probari per text. in
l. si quis bonorũ. ff. e. vbi in tali legato veniũt fruct9 a tpe mo-
re tãtum. Sed si dñium transiret a die hẽditatis adite venirẽt
fructus a tempore aditionis. l. heremnus. alias incip. fructus,
cum ibi no. in glo. ff. de vsur. et no. in glos. in. l. fi. C. de vsu. et fruc.
le. Et istam opin. tenent Pet. Cy. Bart. et Bald. Ang. Jmo. et
Pan. de ca. in. d. l. si quis bonorũ, et omnes hic excepto Bart.
et probaf hec opi. qr si dominium partis rerum transiuissent in
legatariũ, nõ debef posse solui estimatio inuito legatario iux-
ta. l. id qđ nostrũ. j. de re iu. cuius ꝯtrariũ dr. Nec ob. tex. j. l. pro-
xi. quia ibi verbum vendicare sumitur large et improprie pro
qualiber petitiõe put ẽt sumif in. l. peculiũ. §. 1. ff. de pecu. lega.
in verbo vendicatio, et in. l. p diuersas. et ibi glossa in verbo sua.
C. man. Tñ Jo. de imo. hic conat sustinere opi. ꝫ Bar. hic po-
sit. i. et hoc p. d. l. seq. in vbo vendicare, sumendo ppriẽ. Nec ob.
d. l. si qs bonorũ: qr ibi nõ veniũt fructus a die additionis here-
ditatis ex eo: qr aliud solui poterat q pars bonorũ legata vt hic
ideo visum fuit cõueniens q fructus nõ venirẽt nisi post mo-
ram. Ne alias heredi auferretur electio soluẽdi estimationẽ: sec9
qñ aliud solui põt q id qđ legatũ est: qr tũc procedit. d. l. herẽ-
nius. Sed nõ recedo ab alia opi. que est cõtra p qua ẽt adduco.

a ¶ Pro viginti. ad
de eundem Bald.
ꝯs. cex. iiii. li. 2 est ẽt
vtile qñ pater le-
gat filio naturali
tres vncias cũ aliq̄
onere ex quo non
põt relinquere nisi
duas q propter o-
nus valebit legatũ
itẽ est vtilis cum in
donatione excedẽ-
te summã quingẽ.
aureorũ est apposi-
tũ onus in excessu
qđ nõ requiraf in-
sinnatio.
b ¶ Reuocari. vide
p Lu. d. ro. fin. suis
vbi simile. q. deci-
dit consi. xviii.
c ¶ Nihilominus.
adde q tuno opin.
Bart. vr ẽe verior,
Nã si pietatis cau-
sa aliqd dari ꝯsue-
uit pro eleemosyna
alicui ecclesie vel al
tari põt saltez offĩ
iud. l. futurum ille
qui consueuit dare
ẽt in futurũ cõpel-
li ad dãdũ et pstan
dũ et ꝯsueuit per il
lã gl. no. in. c. ad a-
postolicã de symo.
vbi vide etiam per
Joã. de ana. et me-
minit q alis ita per
illã cõsiliũ vene-
rãdi collegiũ meũ
paduani apud pa-
tres germanie. An-
to. Franc.

qr quādo aliquid est in obligatione si tñ incertum sit qd futu-
rum sit in solutione nūq̄ dñium talis rei legate trāsit in lega-
tarium nisi ɔstiterit quid soluēdum sit hoc patet in legato al-
ternatiuo in quo vtrūq; est in obligatione si incertum est quid
sit in solutione.l.plane.la.i.§.si ita titio.j.eo.l.illud in prin.ꝛ ibi
no.ff.de cōstitu.pe.tñ anteq̄ declaretur qd solui debeat.nunq̄
trāsit dñium in legatariū:vt no.in.l.si in rem in fi.i.glo.ff.de rei
ven.ꝛ legitur ꝛ no.in.l.hmōi.§.si stichū.j.eo.ꝛ no.Barto.in.l.i.
ff.eo.Idē videt in legato optionis.l.apud aufidium de optio.
leg.ergo idē debet esse in casu nostro cū incertū sit qd futuruz
4 sit in solutione vt hic.¶†Quo ad fm vez qd dicat ē in obli-
gatione vel legato cōcludūt doc.ꝙ pars in singulis rebus cen
seat ē in legato seu obligatione.d.l.si quis bonor.ff.eod.vbi in
tali legato veniunt fruct⁹ post morā:sed si estimatio ꝛ pecunia
esset in obligatione venirēt vsure q̄ sunt qd diuersum a fructi-
bus vt ptz ex rub.C.de vsu.ꝛ fru.leg.ꝛ hec fuit opi.vlti.peuli.ꝛ
nerue iuriscōsultorū q̄ tanq̄ vltima vr̄ in dubio approbata.l.
si idē cū eo.ff.de iur.om.iud.ꝛ no.gl.in.l.qm filius.§.sabinus.j.
ad treb.ꝛ istud est tenēdam q̄uis Rapha.solus tenuerit esti-
mationē esse in obligatione p.l.propemodū.ff.de v.sig.ꝛ per
l.gñali.§.vsufructū.j.de vsuf.leg.sz vide ꝙ.d.l.propemodum
nō loquit̄ quo ad casum nostrum:sz quo ad quēdam vsum lo-
quēdi:vt ibi no.Et vult illa.l.ꝙ pecunia oēm mercem estimet.
l.si ita fideiussorem accepero.j.de fideius.nō ob.d.l.gñali: quia
ibi nō ponitur quid sit in legato ꝛ in obligatione:sz quid sit in
5 solutione,ꝛ intelligitur ille text.scdm istum vt ibi no.¶†Cir-
ca vltimum vez quid sit in solutione dic vt colligitur ex litera
iūcto summario.ff.tradito,ꝛ circa hoc vide q̄stio.formatam p
Bal.in.l.nulla.C.de iu.do.Et inq̄tum hic dē esse in solutione
nō solū partes rerū,sed estimationē. Limita hic non procede-
re qñ legata ēet legitima bonoꝝ pars debita filie de iure na-
ture fm Bald.Ang.ꝛ Mod.hic p text.in.l.scimus repletio-
nem in v.in substantia patris.C.de inoffic.testa.vbi probatur
legitimam debere p̄stari ex corporibus hr̄ditarijs non in esti-
matione lz glo.senserit cōtrariū hic in.l.ū.in x bo partē.dū di-
xit legitimā ꝛc.qd verū est ēt si expresse testator disposuerit le-
a gitimā ē prestādam^a in q̄titate pecunie:vt eleganter decidit
Bar.in.l.seruus.in prin.ff.de hered.insti.alle.d.l.scim⁹.ꝛ tex.in
aut.de triē.ꝛ semis.§.i.ꝛ idem no.Guil.de cu.ꝛ Bald.in.d.l.sci-
mus.De quo etiā p Ang.in.l.si pater.in antepe.colū.C.de in-
6 sti.ꝛ substi.sub cōdi.fa.¶†Et in p̄dictis locis vide an legiti-
b ma possit assignari in vna re^b filio an vo debeat assignari ter-
tia pars cuiuslibet rei,de quo p gl.ꝛ doc.in.c.Rap.de test.ꝛ p
Iaco.de bel.in.§.quamobrē in aut.de testi.ꝛ ea q̄ no.p Cyn.in
aut.res q̄ in fi.C.cōi.de le.p Cy.ꝛ Bald.in.l.filiū quē habētem.
C.fa.her.p Iac.bu.ꝛ Bal.in.l.ū.C.ad.l.fal.p Oldr.in cōsi.cvij.
inci.circa ius munici.ꝛc.in quarto dubio.per Bald.in repe.c.
si p̄r.in vlti.col.de testamētis in.vj.ꝛ in.l.magis puto.§.ne pas-
sim in fi.de re.eo.ꝛ in.l.iubemus.C.ad tre.ꝛ aliq̄d p eum hic in
fi.vbi dicit vnum no.vbum.ꝛ idem volunt in rub.ff.de re.diui.
in.ij.col.cuius cōtrariū dicit Pau.de ca.in cōsi.cclvij.licet de
Bal.mētionem nō faciat p Bal.in.l.ij.C.qñ ꝛ quibus quarta
pars debetur.lib.x.p Ang.ꝛ Imo.in.l.in quartam.j.ad.l.falc.
ꝛ in.l.marcellus.§.res que ꝛ ibi Bartol.j.ad tre.ꝛ Bart.in.d.l.
suus.in fi.princ.ꝛ Bal.post Ia.bu.in.l.ij.C.ad.l.falc.¶In gl.
in verbo rerum partes,ibi.§.fina.ꝛ melius facit.l.nam ꝙ.§.nō
7 omnes.j.ad tre.iūcta.l.si quis seruū.§.fi.cū.l.seq.j.tit.i. ¶†In
glo.in vbo estimationē.l.qñ relinquit̄ pars hereditatis.Pet.
de bella.per duas rationes differentie assignat ꝛ inter ceteras
istā ꝙ bona dr̄ a beādo:quia prosunt.l.bonorū.la.i.j.de vbo.
signi.nō mirū si p legato partis bonorū pōt prestari pretium.
qr illud beat etiā ꝛ pdest hr̄iti q̄ rō cessat qñ non relinquitur
bona:sed pars hr̄ditatis q̄ cōprehendit honorē ꝛ onus,ꝛ non
dicit̄ a beando.Bar.hic cū quo trāsire vr̄ Bal.hic aliā rōnem
posuit q̄ vide per eū hic,ꝛ potes etiā dicere ꝙ cū hr̄ditas di-
catur ēt successio iuris,qd defunctus habuit.l.hr̄ditas.j.de re.
iu.ꝛ certum est qd ius defuncti fuit circa res hereditarias non
aūt circa pecuniā estimationis rerū.Minuitū si qñ relinquit̄ ps
hereditatis dz res ipa prestari q̄ rō cessat in legato partis bo-
norū q̄ non dr̄ hereditas nec quota hr̄ditatis vt ptz in.l.si qs
seruū.§.fi.cū.l.seq.j.tit.j.¶In ea gl.ibi.§.postq̄.ad istum tex.
rñde fm Bal.Ang.ꝛ doct.hic,ꝙ dz intelligi qñ pars bonorū
relinquebat̄ sub noīe hr̄ditatis als esset ɔ.l.si qs seruū:vel dic
ꝙ imperator in.d.§.postq̄,refert quoddam ius ꝙ erat añ iura
ffiorū.vt no.gl.in.l.mulier.§.fi.an gloss.ma.j.ad tre.¶In ea.ibi
bonorū ōt in q̄ie ꝛc.hec rñsio nō tollit ɔrīū in glo.formatū:vñ
aliter respondet Bar.vt hic p eū cuius rñsio mihi videtur ali-
quatenus periculosa:qr restringit istum tex.ad casum qñ hr̄di
tate esset alienum qd est diuinare ꝛ violare text.vnde alia fuit
solutio pe.q̄ hic sequitur Bald.vt hic per eos.Tamē eius so-

a ¶Prestādā.l.Ado
Anch.cōsi.cxxiij.
ꝛ ad.ro.cōsi.ccvij.
Signo.de homo-
deis cōsi.xxix.
b ¶Assignari in
vna ꝛc.adde Bar.
Soci.cōsi.lvi.inci.
in cā testōis.col.
vij.ver.circa.ij.q.
in iiij.vol.vbi an le
gitima debeat vt
quota bonorum ꝛ
an sit arbitrarium
in q̄ re debeat assi-
gnari et vide per
Phi.cor.ɔsi.xxvi.
inci.in hac consul-
tatiōe.in.ij.col.v.
qd ꝛ ex alio inad.
vol.vbi an ī bonis
ꝛ nō i pecunia de-
beatur legitima ꝛ
an quis possit dice
re volo rē in nō pe-
cuniam ꝛ an sit su-
menda de corpore
hereditatis ita qd
sit tertia pars non
deducto tre alieno
late tradit idem
Phi.corne.consil.
cxxi.ici.q̄uis ca-
sum ꝛ eodē.iij.vol.
Ben.Ferran.

lutio non probatur iuribus p eum alleg.vt hic per Imo.vnde
alia ꝛ vltima datur solutio fm Imo.ꝛ Pau.de cast.hic,quod
illud pcedat ex quadam equitate ne heres cogatur habere cō
municationem omnium rerum cum hr̄de,cum communio cō
sueuerit generare discordias.l.ij.C.quādo ꝛ qui.quar.pars de
be.l.x.ꝛ l.cum pater.§.dulcissimis.j.titu.i. Sz contra hanc so-
lu.facit quia per eandem rationem sequeretur qd quādo pars
hr̄ditatis relinqueret̄ vel cuiuslibet rei singulariter pars vbi
legata ēet,vel qñ filius peteret portionem legitimā deberet li-
berari heres soluēdo estimationez que omnia sunt falsa:vt no.
glos.mag.hic dum dicit nō rerum singulariū ꝛ no.hic docto.ꝛ
dixi.ff.Tamē sustinēdo istam respōsionē datā p Ioā.de imo.
ꝛ Pau.de castr.potes ad obiecta respōdere qd aliud est quā-
do legatur pars singulariū rerū:quia tūc trāsit dominium re-
rum singulariū recta via in legatarium p parte legata iuxta
l.a titio.j.de fur.cum simi.Nam non debet posse hr̄s sine facto
legatarij auferre ipsi legatario dñium iam sibi quesitū iuxta
l.id quod nostrum:de reg.iur.Non ob.etiam id qd dictum est
de legitima:qr iura magis subueniūt filio in legitima ꝙ lega-
tario:quia illa est quasi debita.l.fi.C.de codi.l.si quis legatum
ad fi.iūcta glos.in ver.non posset.j.ad.l.cor.de fal.ꝛ ideo a iure
promissum est quod habeat de substātia patris sine aliquo one-
re.l.quoniam in prioribus.C.de inoffic.testa.ꝛ.d.§.repletionē.
¶In glos.sup ver.potest que exponit.i.debet ꝛc.secūdū gloss.
8 †qd quando res sunt indiuisibiles non possit heres legatario
partis bonorum dare estimationē:sed debeat dare vnam rem
integram vel plures arbitrio iudicis.Sz in hoc reprehēditur
gloss.hic per Dyn.Bald.ꝛ Nico.de neapo.quia etiam contra
istum tex.iuncta.l.seq.ꝛ verbum potest,proprie non habet ex-
positionem datam hic per gloss.vt.l.nō quicquid.ff.de iudi.l.
9 sepe.ff.de offic.presi.¶†Postremo inducitur.l.ista per Cyn.
ꝛ Bal.hic ad.q.statuto cauetur qd domus homicide destrua-
tur.Sempronius habēs domum meam communem commi-
sit homicidium,ꝛ pars superior domus ad me spectabat ꝛ in-
ferior ad semproniū an debeat fieri destructio partis inferio-
ris ꝛ in cōsequentiam superioris de qua qd.vide p gloss.de pe.
distinc.i.in.c.sed ꝛ cōtinuo.p Io.and.in ea.super.Spec.de pri-
uile.ꝛ in.c.felicis.in princ.de pe.in nouella ꝛ in addi.Specu.in
rub.de pe.per Cy.ꝛ Bal.in.l.sed ꝛ si senectior,de infam.p Bar.
latissime in.l.atteius.§.de eo.j.de aquis plu.arcen.ꝛ in.l.cū ali-
cui.ff.de neg.gest.per Bald.in.l.quid ergo pena grauior.ff.de
his qui notan.infa.ꝛ in.l.ij.C.in quibus causis serui premi.li.
acci.ꝛ in.l.si is cum quo.ff.communi diuidundo.

1 ¶Si debitor legat creditori id quod debet valet si credito-
ris interest.
2 Executor datus ad soluenda debita,non potest soluere credi-
toribus quibus obstat prescriptio.
3 Si quid debetur ex statuto:ꝛ idem legatur a debitore valet le-
gatum.
4 An ratione titu.hypothe.validetur legatum relictum credi-
tori alias hypo.non habenti.
5 Legatum non afferens vtilitatem creditori non valet.

SI creditori.†Si debitor creditori le
gat id qd debet ita de-
mum vz legatum si creditoris interest.h.d.cū.l.seq.
¶In text.ibi,ꝙ ei debeo legaui ꝛc.intellige scdm
Barto.ꝛ Bal.quādo in legato expressa fuit certa quātitas,se-
cus si simpliciter dictum est lego q̄ tibi debeo:quia tūc legatū
non valeret alleg.l.legaui.ver.contra.j.de libe.leg.Sed Imo.
hic dicit sibi videri ꝙ illa distinctio an exp̄ssa sit quātitas in le
gato an nō procedat quando nullum precedens apparet debi
tum:vt quia ipso iure legās nō erat obligatus:sed quādo ap-
paret debitū licet possit exceptione elidi videtur tunc qd indi-
stincte habeat locum tex.ꝛ sic si q̄titas nō sit exp̄ssa:qr videtur
testator se referre ad tale debitū quāuis possit exceptiōe elidi.
allegāt arg.l.an pretor.§.i.j.de re iudic.que parum facit.Ad-
uerte qr Ray.hic illud idē vr̄ tenuisse allegāt arg.tex.in.c.cum
filius.§.heres.j.titu.i.ibi nec falsum videri ꝙ veritati in pmor
dio adiuuatur,ꝛ sic fm eum satis est,ꝙ tunc fuerit debitū licet
postea p̄scriptione vel pacto de non petendo fuerit elisum.Nō
ob.d.l.legaui.quia loquitur quādo nullū omnino precessit de-
bitū:vt est dictum,Raph.hic dicit ꝙ ɔ Bar.vr̄ text.in.l.i.cir-
ca princ.j.de do.p̄leg.ꝛ qd testātor legādo id qd dz sciēs sibi non
petere exceptionē videat illam remictere,facit fm eum.l.si cre-
ditor.j.de libe.lega.ꝛ id qd no.in.l.ij.§.i.ff.de constit.pecu.Non
tñ respōdet ad iura allegata per Barto.ꝛ quod passus sibi est
dubius ideo reliquit cogitādū:sed ipsemet Raph.in.l.si prior.
ff.solu.matri.tenet contra Barto.per.d.l.i.ꝛ ita etiam videtur
tenere Paul.de castr.in.d.l.si prior.vbi videtur respondere ad
l.si prior.quod aliud est in testamētis in quibus latior fit inter-

pretatio

pertatio.l.in testamentis.de regul.iur. Mihi placet sententia Barto.quia quando testator dicit lego id quod debeo intelligit de debito qd pot ab inuito extorqueri.l.si is cui.§.flauius.ff.de sol.l.vel obligatur.§.i.ff.de libe.cau.l.debitor.ff.de vbo.signi.nisi expsse dicat lego qd debeo ex tali causa:quia tunc procedit opi. Jo.de Imo.quam etiã isto casu approbat Pau.de cast.hic. ¶ Ita loquitur text.in.l.i.de do.prele.vel nisi vnicum tantum eet debitum:quia tunc perinde est ac si illud spaliter expressisset quamuis inefficax eet.l.quibus diebus.§.dñs.ff.de condit.et demõ.et ibi expsse no.Bar.arg.l.fundus qui locatus.ff.de fun.instru.inst.que le.et l.ij.§.de liber.et posthu. ¶ Facit pro hoc qd non est verisimile testatorẽ voluisse dispositionem inutilẽ facere.l.titia cum testamẽto.§.i.et l.meuius.in prin.ff.eo.ti.i.et sic istis casibus videbit testatorẽ voluisse reijcere exceptionem si aliter legatum non poterat de vtiler valere.Et p hoc ptz qd non ob.l.si puoi cũ ibi no.sol.ma.quia ibi dato qd fuisset expssa causa et nõ fuisset expssa quãtitas,tñ non intelligit qd promissor voluerit reijcere exceptionẽ:quia dato qd nõ videat exceptioni renontiari promissio ibi facta valebat et hoc mõ cõcordat opi.Et quid si plures habebat exceptiones dictus debitor an legãdo videat oẽs remittere.Nico.de nea.hic tenet qd si alle.glo.no.in.l.i.§.sz videndum.de soc.edi.nec sm eũ ob.qd no.glo.in.l.vẽditrici.C.de

2 re.eccle.nõ alie.quia sz eũ ibi agit de odio hic de fauore. ¶ † Ex predictis infert hic Bald.qd executor in testamẽto datus ad debita soluẽda nõ potest soluere creditorib' quos p exceptionem pscriptionis repellere potest. ¶ Tu de hoc vide not.per Barto.in.d.l.legaui.et in.d.§.flauius.et p docto.in.d.§.dñs.per Bal.in dispu.sua incip.statuto cauet qd fenerator,et p Bal.in d.l.ad qd pauperibus.C.de epi.et cle.et p Pet.de ancha.in rep.c.si propter tua.de rescript.in.vi.et in.c.ad nostram.el.ij.de iure iur.p Imo.in.c.si.de rescrip.et in.l.sequitur.§.si viam.ff.de vsuc.

3 ¶ Not.in vbo.si.id qd honoraria,† tex.ex quo infert hic Angel.no.qd si aliquid mihi debet ex cẽsura statuti et illud idem mihi

a a debitore leget valebit legatum,[a] quia incipit tũc deberi ex alia cẽsura iuris.s.cõis qd simpliciter sequitur est Pau.de ca.hic ¶ Sed Jo.de Imo.cõtrariũ tenet:quia statutũ dr ẽe ius ciuile.l.omnes populi.ff.de iusti.et iu.et in.§.ius autem ciuile.instit.de iu.na.gen.et ciui.et sic non incipit legatum deberi ex noua cẽsura. ¶ Tamen veriorẽ puto opi.Ang.quia omnino incipit legatum deberi ex diuersa cẽsura.s.ex iure cõmuni et est magne vtilitatis tale legatum:quia statutum extra territorium statuentium non ita operatur sicut ius cõe.l.extra territoriũ.ff.de iur.om.iudi.c.vt animarũ.de consti.in.vi.et plene p doc.in.l.i.C.de sum.tri.Itẽ quia p tale legatũ releuabitur creditor ab onere procedẽdi,et probandi statutum in casibus in quibus dz probari.c.i.de consti.in.vi.et plene no.Barto.in.l.omnes populi in fi.ff.de iusti.et iu.et certe ista opi.videt probari p istũ text.sm verum intellectum positum in glo.in vbo.honoraria.in vbo.vel pone.et c. ¶ Non ob.illa ratio qd statutum dicatur ẽe ius ciuile:quia etiam hoc ius proprium dicitur quasi pars iur.ciui.l.nam et ipsum.ff.de iusti.et iu.Item quia statutum non dicitur de iure ciuile cõe vbiqz seruãdũ,sz in loco tñ vbi est:vt sic differat a iure cõi clarũ esset qd sine dubio pcederet opin.Ang.in statuto marchionis comitis vel ducis cum illud cẽseat de iure patronũ:vt plene no.Bar.in.l.stipulationũ alie,in prin.ff.de vbo.ob.cum cõcor.

b quas ibi dedi.[b] ¶ † An autẽ rõne ta.hypothe.valideretur legatum relictũ creditori,alias hypothecã non habẽti.Bart.hic,

4 et Bald.ff.l.proxi.tenet qd sic p regulam.l.qd si debitor.in versi.nihil interest.ff.de libe.leg.In contrariũ est gl.ordi.in.§.ex contrario.insti.e.quam sequit hic Ang.Imo.Rapha.Pau.de castr.et idẽ tenuit Bal.in.l.meuius in princ.cũ quo trãsit ibi Imo.ff.titu.i.et idẽ tenet Jo.fab.in.d.§.ex diuerso:licet Dyn.in.l.si cui legetur.§.si titio.ff.eo.teneat primã opi. Tñ opi.ptia vr verior p rõnes allega.p doc.in.d.locis,et vr pbari in.d.§.ex cõtrario,vbi debitor liberationẽ quam facere debebat creditori ei legauit et dr ibi qd legatũ nõ vz,et tñ cõstat qd pro legato liberationis competit hypotheca sicut pro alijs legatis p regulam.l.i.C.com.de leg.et hoc ibi sequit Cy.et Bald.ad intellectũ huius vbi.ad quod honoraria et c.vide gloss.not.in.l.si deportati.§.fi.

5 ff.tit.ij. ¶ † Itẽ no.ex.l.seq.regulã qd legatum non afferẽs vtilitatem creditori non vz.Aduerte tamẽ quia licet nõ teneat quo a hoc vt peti possit actione ex testamẽto tñ operatur duos notabiles effectus quos vide per Bal.in.l.i.in.x.colum.C.de fur.et iuxta hoc dicit.Ang.no.i.l.si seruo.ff.de here.insti.qd si ex forma statuti legatum debet insinuari:vel certa gabella pro legato solui qd tale statutum non habebit locũ in legato facto creditori nisi quatenus eet vtile ratione alicuius commodi:facit id qd no.Barto.in.l.i.C.de impo.lucr.descrip.li.x.et Ang.in.l.in suis.ff.de lib.et posth. Et pro amphatione huius.l.no.qd si lego titio decẽ,et cum grano,vt eadẽ decẽ reddat sempronio creditori meo tñ.x.si tale grauamẽ fuit iniũctũ legatario contemplatione creditoris valebit tale legatũ etiam quo ad creditorẽ:quia affert cõmodũ vt creditor habeat plures debitores.scz heredẽ et legatarium,glo.est no.iuncto text.in fi.l.cui leget.§.si titio.super vbo non vz.in princ.eo.tit. ¶ Et similiter adde qd si stipulatus est aliquis a me nomine tuo decem,et ego lego tibi ista decẽ vz legatum:quia añ nõ habebat actionẽ ꝯ heredem meum nisi fuisset tibi cessa.nec vere tibi ꝯpetit.l.hmõi.§.cũ pf.ff.eo.l.cũ pf.ff.de iu.do.et de materia huius.l.vide Bart.in.l.iij.§.ex pluribus.in pen.col.ff.de acquir.possess. ¶ In glos.in vbo honoraria,ibi,et est tunc ratio et c. Hec cõiter reprehẽditur per docto.hic,quia istud interesse lõgioris vite actionis non est in consideratione:vt no.glos.in.l.qui bis idẽ.ff.de vbo.ob.et probat in.l.pater qui castrẽsi.in fi.ff.de cast.pe.quicqd dicerent glos.in.l.si tibi mãdauero.§.si tibi.ff.man.et ideo tenet docto.alium intellectum qui ponitur hic in gloss.in vbo.vel pone. Pet.tamen quẽ hic non referunt docto.tenebat primum intellectum glo.reprobato secundo:quia non videt ẽe aliquod interesse tunc in legato quando ad illod qd est in legato cõpetebat primo actio perpetua licet ẽet pnona,et ita etiã tenet Imo.in.l.meuius.in a prin.ff.titu.i.dicens istum text.sm intellectum primum gl.non esse alibi,tamen non recedo a secundo intellectu cum primus videatur iuste reprehendi a Bar.et doc.hic,vt dixi.ff.

1 ☞ Clausula per quam prorogantur legata pecuniaria non refertur ad corpora,et species.
2 Verbum pecunie non refertur ad corpora.
3 Illud tẽpus dicitur certum,cuius finis,et principium est declaratum.
4 Conditio appellatur dies incerta.
5 Pecunia existens in sacculo censetur species,et non genus.
6 Licet mora sit facta in speciebus non veniunt vsure.
7 Legatum purum presenti die debetur.
8 Tempus futurum comprehendit preteritum.
9 Lex non fingit super eo qd est impossibile de iure.
10 An et quã clausula referatur ad omnia precedentia,et sequẽtia.
11 Si sint duo statuta contraria,et vnum sit speciale,aliud generale,quod debeat attendi.
12 Si promitto.x.aureos presentes,et nulli aurei erant in presentia,tamen debentur. b

1 Talis scriptura. † Clausula p quã prorogitur legata pecuniaria quibus dies non erat appositus nõ refertur ad corpora legata,nec ad pecuniã que legata fuit vt species nec ad pecuniaria legata quib' quo quomodo dies est appositus,et porrigitur ad precedẽtia et sequen-

2 tia et in codicillis disposita hoc dicit.cum.l.sequen. ¶ † No.ex

c princi.et verbum pecunie:[c] relatum a testatore non videtur ad corpora referri:sed ad ea tantum que pondere numero et mẽsura cõsistunt.Et de significato huius verbi pecunie:vide plene per Bart.hic cum quo communiter transeunt alij,et cum eius distinctione transit etiam Imo.et Ro.in.l.nam qd in.§.nõ oẽs ff.ad treb.vbi etiam ad hoc in materia allegam pulchrum tex.i.q.iij.c.totum.Adde tamẽ dictis coni qd vbum pecunie prolatũ a statuto verificat dũtaxat i pecunia numerata sm Bal.in.l.ij.§.creditũ.ff.si cer.pet.quia statuta sunt stricti iuris et stricte intelligẽda.l.qd constitutum.ff.de test.mil.l.cõstitutiones.et ibi no.docto.ff.ad num.Sz pecunia stricte sumpta nihil preter numeratam pecuniam cõprehẽdit.l.sed et iulia.§.mutui.ff.ad macedo.iuncta.l.i.eo.titu.et no.in.d.l.ij.§.mutui.ff.si cer.pe.et per glo.in.l.ij.C.de consti.pe.qd dictum intelligas procedere in statuto exorbitanti et odiosa,ita enim loquitur text.in.d.§.mutui,et est de mẽte Bart.hic.Aliter enim vr dicẽdum in statuto quam in dispõne iuris cõis quia statutũ recipit interptationẽ declaratoriã:vt est opti.text.in.c.cũ dilectus de cõsue.l.ij.C.de noxa.no.Bart.in.l.oẽs populi.in.vi.q.princ.de insti.et iure.Et quid si in rescripto fuit facta mẽtio pecunie,an cõprehẽdãtur large alie res,vide no.p Imo.et alios in.c.sedes.ad fi.de rescri.

3 ¶ † Secundo not.in vbo.sed et si in annos,ibi initium et c.cõmuni- c cta gl.qd illud tps.dr ẽe certũ cuius finis et principiũ est declaratum,et ideo dicit hic Bal.p illum tex.qd in probatione tpis debet pbari initium et finis,aliter enim nõ probaret processus tpis,et ita dicit tenere Jaco.de are.in.l.testium.C.de test.Pro quo hic dicit ẽe tex.cum glo.et istud est vtile pro volente pbare se possedisse continuo p tps requisitum ad complendũ prescriptionẽ,qd satis dicetur esse probata certa possessio cõtinua totius tẽporis si probatũ est,qd in initio et in fi.tpis possedit,lz de medio tẽpore nihil sit probatum.De quo vide per gloss.xvj.q.iij.c.volumus.p Cyn.et Bald.in.d.l.testium.p Cyn.in.l.

a ¶ Legatum.item valebit legatus factum a debitore creditori,quia p legatũ interrumpet pscriptio cum debitor legando videatur debitum agnoscere.l.cum notissimi.§.sz si qs.C.de pscrip.xxx.an.et ita dicit Cy.hic,qd tñ non vr procedere retẽta opi.Bar.in l.sequit.§.viam.de vsuca.quia de iure can.debitor tãqz i malafide nõ pscribit aduersus credi.c.fi.de pscrip.

b ¶ Dedi.Addo qd quãuis aliqd mihi debeatur ex statuto si illud mihi leget omnino legatum vz,quia illud mihi debebatur ex statuto nũc incipit mihi deberi etiam ex testõ et interest nostra habere plura remedia et plures actiones ad id ꝯsequẽdum.l.qd in hrdẽ.§.eligere de tribu.et factum no.in materia.l.edita.C.de edẽ.in materia cumulationũ.Et facit quia quãuis statutũ disponeret idẽ qd ius cõe nihil omnin' valeret propter nouum remediũ qd inducitur ex eo:vt probat in.l.i.ff.ad.l.falcid.et per Bal.et doc.i.l.sancimus.C.de iudi. Ant.Fran.

c ¶ Pecunie. Appellatione pecunie quid veniat vide Lu.ro.sin.suo fol.xi.et vide text.i.q.iij.c.totum.et dr in l.aduocati.C.de ad uo.di.iud.qd pecunia est secũd' sanguis:sz potest dici qd est primus.

super longi. C. de prescrip. lon. temp. per Barto. in l. celsus. ff. de
usuca. in ver. sufficiunt ne predicta &c. alias est ver. sed cum huius.
per Cano. in c. cum ad sedem. de resti. spo. per d. Anto. & Imo. in
prohe. decre. per Bald. ubi omnino vide. in l. si an ex. s. ex oppo.
C. de edi. divi. adri. tol. & in l. cum te minorem. C. de in inte. resti.
4 min. & in l. si quis ita legaverit. ff. de condi. & demon. ¶ † Item no.
in versi. sed si sub conditione, quod conditio appellatur dies incerta.
ex quo infert Ang. quod statutum faciens mentionem de dispositione ha
bente diem verificatur in dispositione habente conditionem quod est no. secundum
eum. Que autem sit differentia inter incertum diem & conditionem vide
Bar. post glo. in l. nam & si cum moriar. §. de condi. inde. & Bald. in l.
ambiguitatem. C. de usufr. & quod habetur in l. dies incertus & ibi per
doc. ff. de condi. & demon. & vide in l. si heres. eo. tit. per Bart. & in l. ult.
5 ff. de condi. inde. ¶ † Quarto no. in verbo item si leget. quod pecunia existens
in sacculo censetur species non genus, ex quo inferunt Dy. & Barto.
hic ad q. de qua dic ut hic per eos quorum decisionem dicunt Bal.
Raph. & Imo. hic esse veram quando pecunia fuisset assignata in sac
culo tanquam species apud depositarium secus si fuisset designata
ad numerum tanquam quantitas alle. quod legi. & not. in l. dies sponsalio
rum. §. i. ff. depo. adde Cy. & post eum Bald. in l. incendium. C. si cer.
pet. & in tantum species censetur pecunia in sacculo quod de alia quantitate
debita in genere non procedit compensatio ad istam pecuniam po
sitam in sacculo sicut non procedit compensatio de quantitate ad
speciem, ita dicit glo. no. in l. si creditor in prin. ff. de pecu. tamen
illa glos. magis communiter reprehenditur: ut per Cy. & Bald. in
l. fi. C. de compen. per Bar. & alios in l. cum fundus. §. servum tuum post
glo. ibi. ff. si cer. pet. per Bald. in l. si servus plurium. §. fi. cum l. seq.
6 ff. eod. ti. & Ro. in l. si certus. de verb. ob. ¶ † Adde etiam pro li
mitatione huius dicti quod licet mora sit facta in speciebus non ve
niant usure l. fideicommissum. §. si auro. ff. de usur. tamen venient
usure facta mora in solutione pecunie relicte seu debite in saccu
lo licet censeatur esse species: hic probatur in l. cum res in princ. in
versi. usuras. iuncta gl. i. & ii. ff. eod. & hoc ibi in specie no. Pet. &
Imo. sed contrarium tenet Bald. in c. i. §. similiter de contro. inves. in
usi. feud. ¶ Item non censetur species talis pecunia in sacculo relicta
quo ad id quod habetur in l. nummis. ff. de in lit. iur. ut voluit glo. no. in
l. sed si certos in fin. ff. eo. & quid si dixero lego. c. que apud me deposi
ta sunt an videar ea legare tanquam certum corpus id est speciem an vero
tanquam quantitatem in genere, dic quod tanquam quantitatem in genere: ut firmat
gl. no. in ult. opp. in l. i. §. fi. ff. de do. prele. quam ibi sequitur Oldr.
& Bar. p. l. lucius. §. quisquis e. l. ii. ff. ti. i. in glo. in verbo non pertinet
reprobatis solutionibus gl. solue ut hic per Bar. cuius solutio fuit
originaliter Pe. & communiter approbata. ¶ In glos. in verbo pro
babitur in fi. hec ult. sol. tenetur & subaudi ad glos. vel ne reddatur
inutile legatum ut redderetur in casu d. l. cum vulgari. Cum sint hec
tempora dos deberet reddi annua bina trina die. l. unica. §. cum
autem. C. de rei uxo. & sic nullum sequeretur commodum ex legato si
hec clausula referretur ad tale legatum & per consequens legatum
non teneret ut. ff. l. progi. ¶ Limitat tamen Pet. hic hanc secundam
sol. & d. l. cum vulgari. alle. in glo. nisi nullum aliud legatum quam dotis
factum esset: quia tunc de necessitate clausula continens prorogationem
ad illud referretur: licet ex hoc tale legatum vitietur. ¶ Sed pone
quod testator dixit legata quibus dies adiectus non est volo ab here
de prestari post annum incontinenti an hec clausula referretur ad le
gatum dotis quod de iure communi debet restitui annua bina trina die,
videtur quod sic, quia cessat ratio predicta. s. quod reddatur legatum cum immo fit
utile, considerato quod affertur commodum representationis in parte
temporis. In contrarium videtur tex. in d. l. cum vulga. qui indistincte loquitur
quapropter Jo. de Imo. hic super hoc cogitandum relinquit. Po
tes hic dicere quod testator legando uxori dotem ad hoc ut legatum
valeat videtur legasse presenti die, & de hoc est, quod dicit text. in d. l. cum
vulgari. in verbo diem suum habeat: sed ita est, quod quando legatur presenti die
hec clausula vulgaris de qua hic, & ibi in tex. non refertur ad tale
legatum ut hic, in versi. quod si forte, ergo dato quod testator disposue
rit prestari post annum legatum quibus dies adiectus non est non
refertur ad istud legatum quod censetur habere diem, & istum intellectum ad d.
l. cum vulgari. posuit ibi Dy. & est pulcher intellectus de quo
7 doc. mentionem non faciunt. ¶ † In contrarium tamen facit iste tex. in
versi. proinde. iuncto versi. quod si forte. nam quando testator legat pure
tacite inest quod presenti die debetur facit. l. cum qui kalen. §. quo
ties. ff. de verb. obli. & tamen clausula de qua hic refertur ad talia lega
ta: ut hic patet, ergo apparet istam clausulam debere intelligi de
die expresso a testa. Unde potes concludere quod in d. casu quem in
decisum relinquit Joan. de imo. legatum dotis: ut ideo clausula
predicta de prestando post annum refertur ad ista legata. dies per
ea que hic habentur in ult. sol. gl. nec ob. d. l. cum vulg. quia debet in
telligi de clausula vulgari de qua formaliter fit mentio hic in
tex. s. quando testator dixit annua bina trina die. quam clausulam text.
hic proprie appellat vulgarem: secus si clausula minus tempus continet
quam sit hic expressum per predicta. ¶ In glo. in versi. universa. ibi.

¶ a ¶ Est impossi-
bile. vide Alex. in
l. gallus. §. si eius in
iii. col. ubi plene. ff.
de lib. et posthum.
Tho.

b ¶ Precedentia. ad-
de que hic habes in
apostil. ad Bart. &
his adde Franc. de
are. consilio l. & cl.
leii. Signor. consi.
cccxvii. & consilio.
cleccxii.

quia variis temporibus hanc solutionem approbat Jac. de ra. & Pet.
hic: quia variis temporibus censentur habere effectum saltem quo ad
fructuum acquisitionem: ut. ff. subdit glo. & tanto fortius procede
ret hec solutio si teneremus quod hec donatio trahatur retro ad tempus
contractus etiam quo ad dominium de quo statim dicam. Docto. tamen communiter
tenent sequentem solu. vel potes clarius dicere pro solutione secunda
secundum Pau. de cas. hic, quod ideo hec verba preteriti temporis referuntur
etiam ad futurum: quia respiciunt actum legandi qui pendet a mera volun
8 tate solius testantis facit. l. cum pater. §. surdo de leg. ii. † Et sic
econtra verba futuri temporis comprehendunt preteritum eadem ratione l.
plociana. ff. tit. i. cum ibi no. & l. verbum erit. ff. de ver. sig. Secus in l.
contraria: quia ibi verbum preteriti temporis refertur ad verbum donandi:
quia dependet a voluntate donantis. Item & accipientis l. absen
ti. ff. de dona. & no. gloss. in l. illud. C. de sacro sanct. eccles. Ideo
tunc verbum preteriti: vel etiam presentis temporis non trahitur ad
futurum l. si stipulatus. §. cum stipulamur. & l. si a colono. ff. de
verbo. oblig. & plene Barto. in l. si ita. ff. de an. & arg. leg. ¶ In
ea glo. ibi, non quantum ad dominium. Idem tenet glo. in l. donatio
nes. alle. in glo. & in l. ii. C. de inof. dona. & in l. i. §. i. & ibi per Bart.
ff. pro dona. & hoc magis communiter tenetur per docto. in dictis locis,
& idem not. Bart. in l. si is qui pro emptore in v. colu. ff. de usuc.
contrarium voluit glo. in l. sequen. ff. ti. i. & in l. sub conditione. ff. de
sol. quam ibi sequitur Joan. de imo. ibi, & idem tenet Raph. & Imo.
in preallega. l. si is qui pro emptore Ange. vero tenet ibi quod nec
quo ad fructus, nec quo ad dominium trahatur retro, male dicit
quia contra dictam l. donationes. & in puncto iuris verior videtur opi.
gloss. in l. sequen. ff. titu. i. cum si. per no. per Imo. in d. l. si is qui
pro emptore pro quo facit: quia satis est, quod aliquid sit possibile in
genere ad hoc ut fictio circa illud fingere & operari possit: licet
sit impossibile in specie id de quo agitur: ut in d. l. sub conditio
ne. & ibi declarat Barto. & per plura exempla probat Bart. in
l. eandem. in princi. ff. de duo. reis, & in d. l. si is qui pro emptore
in iii. q. unde licet impossibile fuerit dominium rei a viro dona
te acquiri uxori constante matrimonio, tamen in genere possi
bile fuit dominium dicte rei queri uxori, ut si ab alio quam a ma
rito fuisset illa res sibi donata: vel si ex alio titulo quam dona
tionis accepisset eam a marito. Vel si matrimonium non extitis
set ergo debet posse lex fingere retro acquisitum fuisse domi
nium uxori a tempore contractus donationis. Pro hoc facit
quia text. in d. l. donationes simpliciter & indistincte loquitur
nec ob. l. ii. C. de inoffic. donat. quia responde: ut ibi per glos. in
secunda & tertia solutione, & istam opin. sequebatur Jacob. de
9 ra. & Pet. ut refert hic Cy. ¶ † In eadem glossa. ibi dic ergo
a not. quod lex non fingit super eo quod est impossibile,[a] de iure, & ita
istam glos. pro no. ad hoc alleg. Bald. in l. fin. C. pro dona. & in
l. siue possidetis. C. de proba. & quando possit fictio procedere su
per impossibili dic ut per docto. plene in dictis locis. ff. alleg. sed
in d. l. eandem cum simi. & per Barto. in d. l. si is qui pro empto
re in iii. q. per gloss. in l. gallus. §. si eius in verbo excludatur de
10 libe. & posthu. & gl. in l. licet. ff. pro socio. ¶ † In ead. gloss. in fi.
solue hec duo contraria: ut hic per Dy. & colligitur etiam solutio
ex distinctione tradita per Barto. hic, dum tractat an & quando
b clausula referatur ad omnia precedentia: vel sequentia[b] de quo ul
tra allegata hic per eum vide plene in c. inquisitioni. & in c. ii. re
quiris, de app. & in c. cum dilecti. de dona. & quod not. doct. & glos.
in c. de multa. de preben. & omnino Barto. in l. fin. de reb. dub. &
in l. fin. §. tutia. per illum text. ff. de libe. leg. & in l. avia. ff. de condi. &
demonst. in princip. & per Barto. in l. & doli. in princ. ff. de servo
corru. & Bal. in pulchra q. in l. i. C. de leg. here. ad fi. & in l. quis
quis. C. si cert. pet. & in l. i. C. de lib. prete. & in l. i. in fi. ff. de consti.
11 pecu. ¶ † Extra glos. Dy. hic inducit istum tex. ad q. duorum
statutorum que invicem quasi contraria videbantur, & unum
erat speciale, & aliud generale: quod statutum attendi debeat an
generale an speciale de quo dic ut per Bald. Angel. & Imo. & in
crimine falsi verior est opi. Dyn. no. per rationem suam quam
bene impugnat Bal. alleg. l. qui marito. de annu. legat. decla
rando ut per Bartol. in l. stichus nutricis. ff. de ali. leg. sed per
tex. valde no. in l. lucius. & quod ibi signanter not. Barto. in fin. ff.
ad turpi. ubi per illum tex. dicit quod statutum disponens quod
banniti rebanniantur non comprehendit bannitos pro crimine
falsi nisi hoc exprimatur & sequitur idem Petr. de anchara. in
repeti. c. canonum statuta de constitu. versicu. sed si alibi querit
Barto. & similes questiones vide per Barto. in l. quesitum. §. si
quis fundum. ff. de fund. instrumen. & in l. sanctio. ff. de pen. & in l.
sed & si posteriores. ff. de leg. & in l. si socer. §. item querit. ff. de do
te prelega. & Bal. in l. si ab hostibus. §. i. ff. sol. mat. & in l. cohere
di. §. qui patrem. de vul. & pu. & in l. gallus. §. ille casus. de libe. &
12 posthu. cum simi. ¶ † Postremo per istum tex. in versicu. quod si
forte determinat in l. cum qui kalen. in princip. ff. de ver. ob. quod si
dixero promitto tibi decem aureos presentes, & nulli aurei erunt
in presentia

in presentia, qd tamen debeantur .x. aurei: quia illa verba presentis intelliguntur. l. quos volo de presenti dare, de quo dicit hic esse text. singu. de quo ibi plenius per eum.

1 ☞ An conditio intelligatur repetita si vitiaret.

1 **Si quis a filio.** †In repetitione facta a substituto de legatio facto ab instituto non subintelligit repetita conditio apposita in legato relicto a primo instituto si ex ea vitiaretur repetitio. h. d. ¶ Idē etiam esset si nō vitiaretur repetitio esset expresse facta a testatore: quia non intelligitur repetita conditio. l. si cui seruus. §. si a filio. cū gl. j. eo. tit. secus tamen esset in tacita repetitione: vt no. glo. in d. §. si a filio.

1 ☞ Si testator sentit de certo legando, et dubitatur de quo electio est heredis.

2 Ad heredem spectat declaratio voluntatis testatoris.

3 An successor possit interpretari volūtatē, et verba predecessoris.

1 **Si quis plures.** †Si testator sentit de certo legando et dubitatur de quo est electio heredis hoc dicit. ¶ In text. ibi habens: sed quid si nullum habet testator in patrimonio, an valebit tūc legatum. Pau. de ca. hic, dicit quod non: quia tunc legando stichum et plures ēent stichi dicit legasse incertū de incertis: vnde cum testator senserit de certo: vt colligitur p expressionem nominis proprij et nō constat de quo vitiabitur legatū propter incertitudinem. Nisi incertitudo cōmittat a testatore declarādā p aliquē. Vel in aliquē futurū euentū, alle. in arg. l. si fuerit in prin. et l. quidā. j. de re. dub. In contrarium dicas ēe verius. s. quod legatū tenet: vt est tex. in terminis iuncta glo. et ibi doc. in. l. legato gñaliter, in v. si de certo. j. e. cū gl. in v. cogitauit. et ibi omnino vide Bart.

2 et hic no. pro ampliatione huius. §. ¶ †No. quod ad heredem spectat declaratio volūtatis testatoris et legātis que fauorabilia sunt. ¶ Et est ratio fm glo. et doct. hic, quia per id qd declarat heres omnino cōmodū sentit legatarius: secus in interpretatione seu declaratione libelli obscuri: quia per heredem libellantis non poterit talis interpretatio fieri: vt no. glo. et doc. in. l. pōpo. scribit si frumentum. §. fi. ff. de rei ven. et glo. et doc. in. l. inter stipulantem. §. i. j. de verbo. oblig. et Innoc. in. c. fi. de suc. ab inte. et Bal. in. l. edita. C. de edē. in. xv. col. in ver. x. oppo. in repe. Pa. et Bald. et Ang. in. l. si quis intentione ambigua post Barto.

3 ibi. ff. de iu. ¶ †Utrum aūt successor in dignitate vel in officio

b possit interpretari* volūtatē et verba predecessoris. vide Bart. in. l. ab executore. in princip. in vsi. quero vtrum vnus iudex. j. de app. et ibi etiam p alios, et Bald. in. l. terminato. C. de fru. et lit. expen. et per Bald. in. l. fin. C. de leg. et in. l. ij. C. de sen. ex peri. reci. et in. l. ex facto. in princ. ff. de vulga. et pupil. et aliquid etiam per docto. in. d. l. inter stipu. §. i. ¶ In glo. j. in fin. Pe. et Bald. et Imo. hic tenent contra glo. quia testator hic sensit de certo. ¶ Sed dubitat de quo et talis voluntatis interpretatio committitur heredi: vnde si velit heres prestare viliorem eo: quia dicat testatorem de illo sensisse non poterit legatarius conqueri de mala electione heredis ex quo saltem iuris presumptione fingitur testatorē de illo sensisse. ¶ Et probatur hic iuncta gl. se bene facit. l. apud iulianum. §. leio. j. eodem nec ob. l. legato. allegan gl. quia ibi testator de certo non sensit, et hanc opini. videtur etiam approbare Barto. hic, et Dy. in regula in obscuris de reg. iur. an. vi. et est de mēte gloss. seq. ibi dum dicit, quicquid habebat legatarius, et idem tenuit Joā. de Imo. in. c. in dicaun. de testa. sed Ant. de but. ibi videatur inherere opinio. gl. sed tñ ridet ad p. tacta. Adde etiā quod cū opi. gl. tz hic Paul. de cas. dicēs, quod cum electio debeat esse sine fraude et malafide. dādo deteriorē credēdū est quod malafide fecerit propter lucrum secus si heres declarās non consequit lucrū: quia tūc procederet opi. Bal. Pet. et Imo. ¶ Tñ in hoc Pau. de ca. l. nullā allegat: ideo videtur verior opi. Pau. et sequaciū: ideo teneo cōtra glo. ¶ Non ob. si diceretur quod legatum non dz valere si stichos nō hebat in patrimonio p. l. si domus. j. eo. q: rñde quod illa. l. non loquit qñ testator non sensit de certo: quia nō expssit nomē proprium rei legate: vt ibi p Barto. ¶ In gloss. in verbo elegerit: ibi post suā morā: optime loquit gl. in casu hui⁹. §. in quo sensit testator de certo cuius declaratio spectat ad heredem et legatum poterit tñmodo circa vnum stichum certum vexari: secus si testator de certo non sensisset: quia tunc propter moram heredis electio transit ad legatarium. l. fi. §. sz et si quis. C. cō. de le. l. statu liberum. §. stichum. et l. cū quidā ita. j. de leg. ij. et no. in. d. l. legato gñaliter. In reliquis autē glo. recte fuit loquuta sm docto. Que aūt fuerit rō quare isto casu heres hic habebat electionem non aut legatari⁹ ad quē regulariter spectare cōsueuit electio. l. si seruus legatus. §. cū homo. l. qui duos. alle. in gl. Videt gl. hic, et clarius Bar. et doct. et Barto. in. l. gerit. in versi. venio ad quartum. ff. de acq. he. velle quod hoc ideo sit: quia heres ēe censetur vna et eadem persona cum defuncto: vt in auth. de iureiu. a mo. presti. circa princ. melius presumitur informatus de voluntate testantis. Sed hec rō fm Rapha. hic non videtur tuta: quia sequeretur qd iste. §. hoc nō haberet locum qñ furiosus vel infans vel alius in longinquis partibus existēs esset heres testatoris. Jō sm eū dicēdū est, quod in casu huius. §. de rigore legatū non tenebat rōne incertitudinis, ar. l. si fuerit. Tñ quia constat quod testator voluit vnū stichum prestari nec in dāno ēe pōt heres si vnum quem ipse elegit prestet ideo legatum de equitate debetur sm electionē heredis. Et certe iste fuit intellectus gl in d. l. legato gñaliter. §. j. in glos. pe. j. e. vbi est similis tex. et est satis sustentabilis intellectus: licet Imo. in. d. l. legato. reprehēdat istā gloss. ¶ Extra gl. Bal. īducit tex. istū hic ad. q. si testator dixerit relinquo titiū executorē meū, et nō cōstet de quo titio an electio erit heredis. Et decedit quod sic p istū tex. hic secus si nō expresso nomine pprio relinquo vnū ex liberis meis executorē: quia tunc nō valebit designatio executoris propter incertitudinem: alle. in ar. l. nulli. in princ. in ver. specialiter designauerit. C. de epis. et cle. et hoc sequit Pau. de cast. hic, quod etiā putat valde no. Sed Imo. hic dicit quod etiam qñ fuit expssum pprīū nomen executoris, si non cōstet de quo vitiaretur dispō per. l. duo sunt titij. de test. tut. attento quia tutor et executor equiparant in iure: vt no. gloss. in. l. ante pe. ff. de tute. et in. l. vxorē. §. i. in gl. parua iuncto tex. j. ad. l. cor. de fals. et hoc videt verius. Et in spē reperiu tenuisse Bar. in. l. quidā. de reb. du. in ver. quero qd in executore iuncta q. precedenti vbi ad hoc inducit gl. istam. Pro quo etiam facit: quia incertitudo psonarū vitiat dispositionem, quādo testator sensit de certo et non cōstat de quo. d. l. si fuerit. licet secus sit in incertitudine rerum vt hic. et rōnem differētie vide p Pet. qui dicit qd res cōtinet sub re nō ita psona sub psona cuius rōnes approbāt Cyn. et Imo. in. l. si quis seruum. §. si inter. j. titu. j. Quis Joā. de imo. hic illā impugnet p. d. §. si inter. et male vt mihi videtur: quia ille. §. intelligitur scdm. d. l. si fuerit. vt ibi not. ¶ Postremo tene menti quod iste text. non procederet in cōtractibus: vñ si habens plures stichos dixisset, promitto tibi stichum et nō cōstaret de quo vitiaretur promissio, ita no. dicit Barto. in. l. ita stipulatus. in. viij. oppo. prime partis. j. de verbo. oblig. p illum tex. et ita dicit sentire glo. in. l. cum post. §. gener. ff. de iu. do. in glo. magn. circa medium, et sequunt cōiter docto. in. l. stipulatus. quod putant valde no. et ita teneas, licet gl. in. l. qui ex pluribus. de verb. ob. iuncto tex. dum glos. exemplificat illam. l. sentiat cōtrarium: licet Imo. etiā alia ratione reprehendat illam gl. videlicet per gl. no. in. l. quicquid astringēde. j. de verbo. oblig. adde quod contra doctrinam illam Bar. videtur ēe tex. in. l. stipulatio ista. §. in stipulationibus. j. de ver. ob. et rō Bar. tollitur per. §. an stipu. ¶ Nec ob. quod not. glo. in. d. §. gener. quia ibi non fuit expressum proprium nomen fundi: et ad istam test. vide Bald. in. l. voluntatis. C. de fideicom.

a ¶ Interpretari. No. quod si iudex qui hz ptātez interpretandi vel declarandi in non deciso a iure male interpretatur vel declaret licet commisisz sit sue volūtati pars tñ grauata poterit appellare, glos. est no. i. c. sup his. de ac. bñ facit text. in. c. j. extra ō dila. et vide text. in. l. si q̄ pena. j. de vb. sig.

1 ☞ Si sit factū legatū pti ciuitatis, an pars sola possit petere.

1 **Si parti.** †Non sommat ppter breuitatem, dubitatur tñ in casu hui⁹. §. an pars sola ciuitatis siue syndicus eius possit petere legatum Bart. hic sensit quod sic: sz Cy. hic sensit totam ciuitatē petere debere, licet id quod legatum est parti ciuitatis debeat expendi in ornamentum illius partis ciuitatis cui relictum fuit, arg. l. si heres. §. i. l. ciuitatibus. in princi. j. eo. Imo. hic dicit vtrāq; partem posse procedere. ¶ Videtur dicēdum quod aut simpliciter relinquitur ad ornatum partis ciuitatis, et tunc procedat opi. Cyn. aut relinquitur certo quarterio aut parti ciuitatis, et tunc procedat opi. Bar. quia ille cui legatur et non alius ad legatum agere pōt l. cum senatus. j. de reb. du. Posuit etiā Bar. hic nonnullas. q. no. circa quas vltra allegata p ipsum et alios docto. vide oino Bar. in. l. omnes populi. de iust. et iur. in. iij. q. princi. et in. ij. q. ff. partis prin. et ibi per Bald. in. vi. col. et per Barto. in. l. de quibus. in vlt. col. ff. de leg. in versi. quero nunquid per vnam partem populi: vbi alleg. nu. per Dy. hic, et quod no. Innoc. in ca. cum ex iniuncto. de oper. no. nun. per Bal. in. l. cunctos populos. in. x. colum. C. de sum. tri. et fi. catho. in versi. sz hic queritur vtrum vniuersitas expulsa. &c. per Bald. in. l. ij. in. iij. colū. ff. de orig. iur. et Anto. de but. in. c. fi. in. xxxvi. colū. de consue. et Bal. in. c. j. in prin. de pacen.

1 ☞ Si pluribus eadem res coniunctim legatur, cuilibet debetur pars re.

2 In dubio testator legando vni rem quam alij primo legauerat, non videtur adimere.

3 Potior est conditio preoccupantis per litis contestationem.

4 An et quando secundus actus teneat primum in his que dependent ex voluntare mera.

5 Si duo inquisitores separatim inquisierunt, et vnus primo inquisiuit, alius prius peruenit ad sniam, cuius snia preualebit.

6 Utrum delegatus committens incapaci vices suas perdat iu-
risdictionem.

1 **SI pluribus.** †Si pluribus eadē res
coniunctim legatur cuili-
bet debet pars si autem disiunctim faciūt sibi par-
tes per cōcursum, nisi testator a primo adimere vel
cuiuis insolidum concedere voluerit. h. d. vsq; ad. l. plane. §. si
2 eadem. ¶ †No. q in dubio testator legādo vni rem quam alij
primo legauerat nō videtur a primo adimere qd an procedat
indistincte vide gl. post Dy. & Bart. in. l. sicut. ff. de adi. leg. & p
Bart. in. l. re coniuncti. in. i. oppo. in princi. ff. titu. ij. & in. l. quod
traditum. ff. de condi. & demon. per Cy. Barto. Bal. in. l. si fori-
tidianum. C. de leg. per Rayn. & Imo. in. l. Iul. ff. de here. insti. &
q̄ p̄ opi. fuerunt varie. tamē teneo opi. Bart. que magis com-
3 munis est per iura alle. per eum. ¶ †Secūdo no. q potior est
conditio preoccupantis per ll. cōtel. de qua materia brocardi-
ca dic vt hic per Bar. cum doct. quasi nihil addunt, & per glo. &
plenius Ioā. and. in. c. si duo. de procu. lib. vi. p Old. & Bartol.
in. l. pluribus. ff. de proc. & ibi etiā p Ang. & plene p. d. Anto. de
but. in. c. capi. sancte crucis. de rescri. p Io. de imo. in. l. sunt qui
ff. de re iud. & per. Pet. de anchar. in repe. c. postulasti. in. vi. q̄ō.
de foro compe. Et qū in tex. hic dicitur q si separatim duob°
eadē res legata fuerit q in dubio quilibet pro virili admitti-
tur nō autem insolidū. Nam intelligas istud sane qū legatum
consisteret in spē: secus si in q̄titate: qr scm Bal. cum quātitas
sit multiplicabilis non autem spēs. l. lucius. §. impuberum. de
leg. ij. prestanda erit quātitas cuilibet legatario insolidum nisi
testator posuisset dictionem eandē vel simul: vt si dixisset eadē
x. q̄ titio legaui lego sempronio, alleg. ad hoc. l. qui filiabus. §.
j. ff. eo. & sequitur princip. a. Pau. de cas. hic cui adde q idem, &
per meliora iura voluit Pe. & Bar. post eū in. l. re coniuncti. in
iij. col. in. i. q. ff. de leg. iij. Saly. in. l. vnica. §. sin autem disiūctim.
C. de caduc. tol. facit text. in. l. prox. §. si eadem. vbi similiter fit
differentia inter legatum speciei, & quantitatis, & ad intellectū
huius. l. in fi. vide etiam Bar. in. d. l. re cōiuncti. in. ij. q. ¶ Item
in q̄tum hic in text. dicitur alter vēdicet, alter ex testō agat in-
telligi dz scm Iac. de are. hic qū legatarij separatim, & tpe di-
uerso agebant ad legatum: secus si simul & eodem tpe agerent,
qr diuersas actiones tūc intentare non possent alle. l. huiusmodi. §.
fi. cū. l. seq. ff. eo. Sed Paul. de cast. hic nullam faciens mentio-
nem de verbis Ja. de are. aliter sensit volens istum text. proce-
dere indistincte. Nec ob. scm eum. l. huiusmodi: qr loquit̄ i plu-
ribus heredibus vnius legatarij qui loco vnius esse censentur.
l. cum fundus in fi. ff. de cōdi. & de. & ideo cōpelluntur vnam tātum
actionem intētare: sicut & facere tenebatur defunctus. l. non est
nouū cum ibi no. ff. de act. emp. facit. l. ita tamen. §. pe. ff. in sol. &
iste intellect° nimis violat literam istā. Tū primus intellectus
Iaco. de are. videt verior per id q not. glo. & doct. in. l. huiusmodi. §.
fi. vbi etiā dicetur. Cū opi. Ja. de are. concordat Rapha. hic lz
de eo mētionem non facit. Item etiam tenet hic Nic. de neap.
4 ¶ †Itē no. ex tex. l. plane in princ. q in his que dependent ex
mera volūtate vnius licet actus secūdus ex quo primus reuo-
cari nō valeat, tū vz reuocatio primi q est verū si legatum erat
speciale: sec° si primum legatum fuisset gñale, & vna spēs sit in
illo comprehēsa alteri legaretur inutiliter: qr tunc nihil primo
videbitur ademptū tex. est bene no. & sin. in. d. l. fi. §. fin. ff. de aur.
& ar. leg. scm Bar. ibi. Et licet hic. l. plane in princ. videatur ob-
stare fortiter tex. in. l. si iure. ff. de leg. iij. tū intuētū nō ob. & solue
vt ibi per Bar. & dictum fuit in. l. si ita scriptum. ff. eo. Et intel-
lige. d. l. si iure habere locum in tacita reuocatione resultante ex
vltima voluntate: secus si ex actu inter viuos tex. est no. in. l. le-
gatum sub cōditione. §. pater. ff. de adimē. le. cū his que ibi no.
Bar. que no. pro limitatione. d. l. fi. ff. de au. & ar. le. ¶ In gloss.
in vbo portione ibi vnam dimidiā melius dixisset vnam ter-
tiam partē: propter tex. in. l. prox. in x. at si coniunctim, & hoc
sibi sentit glo. in verbo potestate, & probatur per iura ibi alleg.
in gl. in verbo contestatus ibi, & not. q hic dicit &c. hanc gloss.
reprehendit hic Barto. cū quo transire videt Rapha. Imo. &
Pau. de ca. & bene per rationē Bal. & Ange. licet aliter dicant
5 vt p eos. ¶ †Ultimo Dy. Ray. & Bald. & Ang. hic formant
questionem de duob° inquisitoribus separatim inquirentibus
contra hereticū: vnus primo formauit inquisitionē quā alius,
& tū scđs ante puenit ad sniam q̄ alius cuius snia preualebit
concludunt Dyn. & Bal. l. q valebit snia illius qui primo for-
mauit inq̄sitionē seu processum per. l. si quis postea. ff. de iu-
di. & l. cū quedā puella. ff. de iur. om. iud. Ange. vo hic, & in. d. l.
si quis postea. dicit dicendū esse vt habet in. c. per hoc de here.
lib. vi. & Io. de imo. concludit vez recurrendū esse ad no. p Io.
an. in. c. cum scm. de here. in. vi. Sed certe ex dictis ibi nō habe-
tur decisio. Et placet opi. Dy. quam tenet Cy. & Bald. in casu
suo. s. quando diuersi inquisitores diuersorum locorum inqui-
runt, non ob. text. in. d. c. per hoc. quia non loquitur in diuersis
inquisitoribus diuersorū locorū. & a i p̄dicta. q. vide in simili
plene no. per Barto. in. l. sepulchri violati. ff. de sepulc. viol. per
Bald. in. l. senatus a i fin. C. qui accu. & in auth. de i nouo iure. C.
6 de seru. fugi. l. i. q. 6. j. ff. si quis cau. ¶ †Ultimo inducitur iste
tex. in. l. plane in prin. p. Dy. & Bar. ad. q. vtrū delegatus com-
mittēs alicui incapaci vices suas perdat iurisdictionem, & de-
terminat q nō, & idem tenet hic Pe. quia scm eum iurisdictio
iam acquisita erat: vnde p actum inutilem nō perdit alle. l. nec
vtile. ff. ex q. cau. in. i. Sz hic legatū nō ita perfecte erat acq̄situ
nō acquirat soli post mortē testōris. Item ēt qr in his que nō
depēdent a mera volūtate disponentis nō procedit ista. l. pla-
ne i i prin. vt hic per Bart. qui ad hoc alle. l. si id quod in prin.
C. de rescin. ven. sed iurisdictio perditur sola voluntate haben-
tis ea. l. pe. ff. de offi. presi. ergo &c. adde Barto. idē tenentē in. l.
qui furem. ff. de sta. ho. In text. hic vbi dicit q facta electione
vnius non potest variari adducens in contrariū ea que hēt in
l. cum qui certarum. §. i. de verb. oblig. & solue vt hic per Bart.

1 ☞ Si circa idem corpus multiplicetur legatum, non debe-
tur nisi semel secus in quantitate: vel genere.
2 Eadē quantitas sepius in testō relicta non debetur nisi semel.
3 Si in duobus instrumētis quis est debitor ex causa mutui in
eadem quantitate, presumatur vnum & idem.

1 **Si eadem.** †Si circa idē corpus multiplicetur a
testatore legatum in persona eiusdem
nō debet nisi semel: secus si a diuersis testōribus: sed circa quā-
titatem vel genus, tunc plures debentur si ita testōr sensit. h. d.
vsq; ad. §. q si rem. ¶ In tex. ibi amplius q̄ semel, intelligitur
si testator expsse disposuisset q sepius prestaretur eadem res
sepius legata vt colligitur in versi. sed si non corpus vel iuris-
consult. vult esse differentiam inter legatum speciei, & legatum
quātitatis: sed qū legatur sepius q̄titatis opz constare testa-
torem euidenter voluisse legatum prestari sepius vt sepius de-
beatur: ergo in legato speciei non obstāte q cōstet testatorem
hoc voluisse nihilominus sepi° legatum nō prestabitur vt p-
bat hic, & in. l. lucius. §. impuberū. ff. tit. i. ¶ Et ad hoc specialite-
ter ponderant istū text. Imo. Rapha. & Paul. de castr. hic in
lectu. paduana: licet ipse in lect. bononiēsi dixerit posse distin-
gui aut testator dixerit velle sepius legatū prestari, & tunc pro-
cedat q dictum est: qr sepius eadem res prestari non potest vt
hic. Aut dixit se velle illud sepius deberi, & tūc secus, quia ea-
dem res potest sepius deberi, & deberi consistit in iure: prestari
autem in facto tamen Raph. & ipsemet Pau. de cast. in lectu.
paduana tenēt q etiam vtroq; casu procedat prima opinio. &
melius cū eadem res ex eadem causa sepius non videatur pos-
se p̄stari vel deberi. l. qui bis. ff. de ver. obl. nec ob. q potest q̄ti-
tas sepius deberi: qr dic q quātitas potest sepius deberi, & ēt
prestari: qr tunc prestant diuersa res: lz summa sit eadē numero.
2 ¶ †Item no. in x. sed si corpus. q q̄titas eadem sepius in te-
stamento relicta in dubio debet semel tm̄ q fallit vbi testator
in diuersis scripturis legatū quātitatis repetisset, puta in te-
stamēto, & in codicillis: qr tūc sepius deberet vt. l. quinquagin-
ta. ff. de proba. & hic in gloss. in verbo ostendatur q̄uis Ange.
hic dixerit contrarium, & nō bene qr ꝯ casum in. d. l. quinquagin-
ta. ff. de proba. ¶ Secūdo fallit si legatum scđo relictū cōtinet
diuersam q̄titatē a primo, quia in dubio vtriq; debebitur, ita
intelligitur tex. in. d. l. cum centum, scm intellectum Ja. de are.
& Bart. & doc. ff. de adimen. le. & Spec. in tit. de testi. §. i. vers. itē
pone. A. instituit &c. ¶ Tertio fallit nisi testatore eandē quāti-
tatem diuersis hr̄dibus reliquerit: quia tunc vtrunq; debetur
vt est casus no. & dig. no. in. l. si pluribus. §. i. ff. titu. i. facit. l. ser-
uo alieno. §. si quis a primo. ff. eod. quem ad hoc alle. Barto. in
d. l. cum centum. Sed melius probatur in. d. l. si pluribus. & de
materia vide plene per Bart. in. l. si tibi homo. §. i. ff. eod. & in. l.
melius. §. eum qui. ff. tit. i. & in. d. l. cum centum. per Spec. in ti-
tu. de testa. §. i. ver. Item pone. A. instituit filiū &c. & latius quā
alibi per Dyn. & Bart. in. d. l. si plures. §. i. ff. titu. i. que omnino
vide. ¶ Quid autē si testator legauit fundum cornelianum ti-
tio, & eundem fundum legauit in eodem testamēto seruo eius-
dē titij an tunc legatum nō multiplicet vt dixit iste tex. dic qd
imo legatum sepius debetur: vt. l. quid ergo si maiorē. §. si quis
duos. in fi. & in. l. seruo meo. ff. e. in prin. facit. l. si seruus legatus.
§. i. cum ibi no. per doct. ff. eo. titu. Et similiter qd si partē fundi
corneliani tibi legauit & postea tibi simpliciter eundē fundum
legat an videatur in secundo legato totum fundum legare vel
quid. Respondet hic Pau. de ca. q in secundo legato non vr
legasse nisi partem q̄ primo legauerat, & sic non vz scm legatū
Secus si heres meus legauit tibi fundum cuius ego legauerā
partem: quia videtur heres legasse aliam partē quo nō fuerat
legata.

legata, ita dicit Pau. de cast. videri probare vtrūq; dictum in l. meuius. in princi. ff. titu. i. et dicit ꝙ quilibet qui nesciret prima facie responderet contrarium, et idem dicit ipse in. l. cum qđ. C. de leg. vbi dicit hoc esse mirabile dicens ꝙ primū dictū ꝓbatur in. d. l. meuius. in prin. in ver. sane iunctis precedētibus verbis illius. l. Sed certe fm dictum probatur in. d. l. meuius, sed primum dictum ibi non videtur clare probari, imo cōtra illud facit: quia testator legando fundum simpliciter intelligitur de toto: qr appellatione fundi venit totus. l. defensor. §. i. ff. de in terro. ac. no. gloss. ij. in. l. si rē. ff. de rei ven. lʒ appellatione fundi possit verificari in parte, vbi de mēte testatoris apparet vt ea. l. in. §. fi. ¶ Et potes rñdere ad. d. l. meuius. qđ ibi testōr nō dixerat lego partem fundi, sed legauerat duobus coniunctim rē quo casu verba testatoris sonāt vt cuilibet res tota adiudicetur licet faciant sibi partes per concursum vt declarat Barto. in. l. re cōiuncti. in ver. iij. loco principaliter queritur quid in cō-
3 iunctis re et verbis &c. ¶ † Et inducuntur predicta ad. q. si in duobus instrumētis quis reperitur debitor ex causa mutui in
a eadem quantitate an presumatur esse vnum[a] et idem debitum tātū. Ang. tenuit hic indistincte ꝙ nō alle. d. l. quinquaginta. Sed Joā. de imo. et melius dixit hoc esse verū nisi eodē tēpore confecta fuerint ipsa instrumēta: qr tunc presumitur esse idem debitum: qr videntur esse duo exempla eiusdem instrumenti. l. vnum. ff. de testa. et. l. i. §. si quis in duobus. ff. de bo. pos. fm tab. et hoc idem tenuit Bal. et Jmo. in. l. sempronius. ff. tit. i. et idem Bald. in. l. nec casu. C. de discus. lib. x. dicens ita debere intelligi tex. cum glo. in. d. l. nec casu fm vnam lect. bene faciunt no. per Bart. in. l. triticum. de vb. ob. et ꝙ no. Bal. in. l. nostram. in. iij. colū. C. de testa. vbi inquit quod si plures scripte sententie cōdemnatorie contra triticum in ea quantitate reperiantur presumuntur diuerse sententie, et ex diuersis causis per. d. l. quinquaginta. et. d. l. nec casu nisi circūstantie omnino essent eadem de quo etiam vide per Specu. in titu. de instru. edi. §. postq̄ vero. vbi autem, et per Ang. in. l. si quis ex argētariis. §. fin. ff. de edē. et ibi etiam Bal. in lectu. anti. ¶ Tamen soluatur dicta opin. Ang. qñ dicta duo instrumenta essent manu diuersorum scripta et rogata absq; quod in vno fieret mentio de altero: quia tunc constaret ꝙ non essent duo exempla vnius instrumenti.

1 ☞ Si res legata efficiatur mea ex alia causa: eatenus possum consequi, quatenus mihi abest.
2 Due cause lucratiue in eadem re concurrere non possunt.

1 **Quod si rem.** † Si res mihi legata efficiatur mea ex alia causa eatenus ex le-
2 gato consequi possum quatenus mihi abest. h. d. ¶ † Et premitte qđ due cause lucratiue in eadem re concurrere non pos-
b sunt[b]. l. omnes. ff. de acti. et ob. l. meuius. §. duobus. et ibi plene no. ff. tit. i. ¶ In tex. ibi emissem an si scienter ista emptio facta fuit a legatario videatur renūtiasse legato, vide Bar. in. l. qui rome. §. duo fratres. in. xij. q. ff. de verb. obli. et Jmo. in. l. si a substituto in prin. eo. et ibi dicam.

1 ☞ Qualiter inter coniunctos verbis tantum, et disiunctos verbis, et coniunctos re fiunt partes.
2 An inter legatarios diuersorum legatorum fit locus iuri accrescendi.
3 L. si quis instituat in prin. de hereā insti. an habeat locū qñ institut⁹ sub cōditione haberet coheredem separatum institutū.

1 **Si coniunctim.** † Inter cōiunctos verbis tantum fiunt ptes ab initio dummodo quilibet eorum admittatur ad ptem quoquomodo etiam de sola equitate. Sed inter disiunctos verbis, et coniunctos re fiūt partes ex postfacto ꝑ concursum, ideo antequā quis concurrere possit partē non facit, sed eius partē socius habet. h. d. fm verū, et magis cōmunem intellectū. ¶ In tex. ibi partes ab initio fieri hic probari videtur ꝙ qñ testator dicit lego titio et seio fundum, et sic coniunctim eadem oratione cōuis isti dicātur coniuncti verbis ꝑpter vnitatem orationis vt insti. eo. §. si eadem. et. l. re coniūcti. ff. tit. iij. tamē dicentur disiuncti re. Quia testator a princi. videtur diuisisse partes inter eos vt hic, et sic perinde videt ac si testator dixisset lego titio et seio fundū equis portionibus quo casu dicūtur disiuncti re. d. l. re coniūcti. et. l. si quis ita heredes. ff. de here. insti. et cum hac litera quo ad hoc videtur concordare tex. in. l. cui fundus. ff. de condi. et demon. Ad idem text. in. l. legata inutiliter. §. fin. ff. eo. tit. et istam opi. tenet Pet. et Cyn. in. l. vnica. §. vbi autē. C. de cad. tol. Sed contrarium tenet gloss. in. l. i. §. fi. ff. de vsufruc. accrescen. quam ibi sequitur Bald. vʒ ꝙ isti intelligantur esse coniuncti re, et hoc sequitur Bart. in. d. l. re coniuncti. in versic. iij. loco principaliter &c. alleg. tex. in. d. §. si eadem. vbi hoc non videtur probari: quia ibi non dicitur tales esse coniunctos nō solum verbis, sed etiam re, alle. etiam text. in. l. triplici. ff. de ver. signi. istud etiam ibi in tex. clare non deciditur si bene inspiciatur licet glo. ibi hoc velit, et idem voluit gloss. iuncto text. in. l. si duobus. §. fin. in glo. i. ff. eod. et istā opi. sequitur ibi Bald. idem tenuit etiam Bartol. in. d. §. vbi autem. vbi dicit hoc singulariter probari ibidem in ver. si vero non omnes. dū heres voluit illos videri esse coniunctos re quibus sermo testatoris insolidum rē assignauit. Sed certe nec ille tex. ꝓbat istam opi. qr vt dictum est testator legando modo quo. s. non videtur talibus insolidū imo partes assignare vt hic, et. d. l. cui fundus. Bal. in d. l. i. §. his ita. tenet etiam dictam opi. gl. et Bar. ipse tñ et Bal. in. l. si plures. in. vi. col. C. de condi. inser. recitat opi. et nihil clare firmat. ¶ Ego in pūcto iuris puto veriorē esse opin. Petri per istum tex. et per. d. l. cui fundus. licet Barto. in. d. l. cui fundus. in princi. conetur respondere ad illum text. nō sine violentia ad illam literam, et illam responsionem Bartol. reprehendit hic Joan. de imo. quia illud dicitur esse ex verbis qđ venit ex vi verborum vel ex propria significatione. l. non aliter. ff. de legat. iij. ¶ Et ꝓ dicta opi. Pet. induco subtiliter tex. in. l. si mihi, et titio. ff. de verb. obli. hoc modo. Nam inter coniunctos re, et verbis locum est iuri non decrescendi: quia ab initio non faciunt sibi partes legatarij, sed per concursum, vt no. glo. in. l. re coniuncti. ff. de leg. iij. et clarius Bar. in. d. l. re coniuncti. in ver. tertio quero. an inter coniunctos re, et verbis sit locus iuri accrescendi &c. et no. glo. in. l. si. §. fi. ff. de vsufruc. accrescen. et in contractibus certum est locum esse iuri non decrescendi, vt not. Barto. et omnes in. d. l. si mihi. et titio in prin. vbi ad hoc alle. l. proprium. in princ. ff. cōmu. predi. et colligitur ex no. per Bart. in. l. stipulatio ista. §. eum qui. de verb. obl. in versi. quero vtrum ista stipulatio valeat &c. licet in ɔtractibus cessat ius accrescendi. d. l. si mihi et titio. Ergo si illa vba lego vel promitto titio et seio fundum intelligūtur facere coniūctionem non solum verbis, sed etiam re sequeretur ꝙ in casu. d. l. si mihi et titio. portio deficiens deberet per ius non decrescendi remanere apud coniunctū, cuius cōtrariū ibi dicit ergo &c. nec isti opi. ob tex. in. l. sicut. §. i. ff. qui. mo. vsuf. amit. per quem Salyc. in. l. i. §. si autem disiunctim. C. de cadu. tol. tenebat opi. glos. et Bar. quia vt exponebat Odof. ad illum tex. dum litera dicit, et meuio vsusfructus legatus est sunt verba iurisconsulti non testatoris, ptʒ quia si essent verba testatoris fuissent sine dubio coniūcti verbis. d. l. triplici. et. d. l. re coniuncti, cuius contrarium dicit text. in. d. §. i. et certe nō potest dici ꝙ ibi ponatur exemplum de coniuncto re, et verbis prout est qđ nostra: quia text. ibi euidenter dicit ꝙ non fuerunt coniuncti verbis. ¶ Raph. hic refert se tenere in. d. l. re coniuncti. contra Barto. tamen inuenio eum ibi transire cum Bartol. tamen propter autoritatem glo. et sequacium difficile, et durum esset obtinere contrarium pro quo etiam satis stringere videtur tex. in. d. l. triplici. cū non cauillādo, et tūc posses rñdere ad. d. l. si mihi et titio. qđ in cōtractibus inter cōiunctos re, et verbis nō est locus iuri nō decrescēdi, nec ad hoc obstat ꝙ no. Barto. in. d. l. stipulatio ista. §. eum qui. qr ibi loquitur in disiunctis. ¶ Nec etiam ob. d. l. proprium. qr ibi loquitur in indiuiduis. ¶ Et qui dicantur legatarij coniuncti vbis vltra preallē. vide. l. meuio in princi. et ibi per omnes. ff. tit. j. et. l. titius. et ibi per Bartol. et Do. ff. de here. insti. per Bart. in d. §. si ita. et ibi etiam per Bald. in. l. si forti diamum. C. de le. per
2 Bald. post Pet. in. d. l. si mihi et tibi in princi. ¶ † No. ex ver. sed si &c. ꝙ licet alias inter legatarios diuersorum legatorum non sit locus iuri accrescendi. l. sub conditione. ff. quib. mo. vsufruct. amitta. Nec etiam inter eos quibus legatur a diuersis heredibus. l. penul. §. fi. ff. de vsufruc. Tamen fallit si testamenta non essent omnino diuersa fm. l. qui pater. et ꝙ ibi Bart. ff. de acquiren. heredita. vt in testamento patris, et filij ꝙ in multis pro vno reputātur. l. patris et filij. ff. de vul. et pup. Et similiter fallit qñ heredes a quib⁹ legaret nō essent omnino diuersi in pupillo et ei⁹ substituto q̄ duo probant in hoc not. ¶ In glo. i. in fi. hoc esse verum quo ad effectū: qr si cōcurrunt ambo ad petēdum legatū quilibet habet partē, sed tñ ab ipso principio antequā ambo cōcurrunt ad petendum legatū non est verum quod legatarij sic disiūcti faciant sibi partes a principio. l. i. §. si vero non omnes. C. de cadu. tol. et hoc in versi. sed si. et in ver. cōcursum. ¶ In gloss. in ver. proprio ibi si duobus &c. Ex dictis omniū solue qđ hic erant cōiuncti tantum verbis, vnde nō potest cōiūctus petere nisi partē sibi legatā vt hic in princ. et. d. l. cui fundus. et. d. l. legata. in fi. ff. e. alteram vero partem habere non potest nisi per ius accrescē. sed ius accrescendi locum nō habet nisi ex toto portio deficiat vt no. gl. in. l. si duo patroni. in versi. iurasset. ff. de iureiur. Hic autem legatū ex toto non deficiebat pro parte serui qr saltem de equitate, et iure naturali debebat vt in. §. illo alleg. in gl. sed in ɔtrario legatarij erant re coniuncti quo casu nō hʒ necesse legatarius venire per ius ac-

a ¶ Esse vnū. vid Alexan. plene in. l. triticū. in pe. col. ff. de verb. obl. Tho.
b ¶ Possunt. Adde ꝙ istud procedit i vna et eadem re demōstrabili ad oculū, secus si non sit demonstrabilis ad oculū, sed ad intellectū tex. est in. d. l. duob⁹. Ex. Bart. et doc. hic alias presumptio est qđ testator voluerit esse vtiliter, et nō inutiliter legare text. et ibi Bar. in prin. in l. meuius. ff. eodem. Fran. Cur.

crescendi, et expectare qd portio deficiat: q: iure proprio legata alio non petente legatu pot ipse totum legatum consequi. d. §. si vero non omnes. ¶ Item in cotrario non erat spes qd legatarius posset cosequi legatum, q: erat omnino inutile, sed hic erat spes aliqua qd seruus admitteretur ad legatum: q: heres ex humanitate legatum prestare poterit vt dixi eum ergo admittatur propterea facit partem. l. si duobus in prin. cum glo. ff. eo. ¶ In glo. in vers. partem ibi aliam qz forte alius est habiturus &c. hanc opi. sequitur Dy. Pe. Ray. Bal. Ang. Ioan. de imo. And. de pisis. Nic. Pau. de cast. et sic communiter scribentes vez. Quod quando sunt coniuncti re prout hic tuc legatarius cui legatu est pure interim pendente conditione collegatarij totu consequitur pro quo allegant casum in. d. §. si vero non omnes qui no est alibi secundum Nic. de ne sp. hic. Ad idem alleg. l. sub conditione. §. i. ff. de assignan. lib. et ptz hic in tex. in verbo concursu: et sic innuit q ab initio non faciunt sibi partes pro quo etiam facit iste tex. prout in litera habetur que secundum Imo. est magis communis litera, sed si sine copula, nam talis aduersatiua debet aduersari precedentibus: et in iure: et in facto vt no. glo. in. l. q. post princ. ff. ne quis eu qui in ius voc. est vi exim. Pro hoc etiam est tex. iuncta gl. in. l. si separatum iuncta gloss. in verbo accrescit. j. de codi. et demon. et ita teneo cetecta opi. Bar. hic qui sequutus fuit opi. Ioa. per tex. in l. si domino stichus j. eod. Cui responde fm Imo. q illa lex dz intelligi de parte irreuocabiliter acquisita, et similiter ride ad l. quid ergo si maiorem. ¶ Scdo miso que tex. ita ibi intelligit Dy. Cy. Bald. et Moder. et recitat Raph. in. d. l. si domino qd Dy. etia respodebat ad. d. l. si domino. prout. j. retuli. et subdit etiam Raph. ibi q ad illa l. potuisset rideri q ibi loquitur in legatarijs qui erant coniucti verbis quibus tacite fiunt partes a testatore: ita residet ipse ibi. Vbi aote legatarij essent cotiucti verbis et disiucti re, tuc procederet opi. Io. vt q partes ab initio facte videntur. et cu coclusione trasit et Bal. in. l. extraneu in vl. col. C. de here. insti. et in. d. §. vbi aut. et in. l. si duobus in prin. ff. e. dicebat tame hic Pau. de ca. in lec. bonon. q in legatis, aut nos querimus quo ad dnm transferedu insolidu, et est vera opi. Io. gl. et sic no posset legatarius primus agere rei vendicat totu et ita intelligat fm eum tex. in. l. si dno stichus. j. eo. et ne cotingat q duo sint dni insolidu. ¶ Aut querimus quo ad actione personalem ex testo. et tuc procedat opi. Ima: et qlibet habebit actione insolidu, sed faciunt sibi partes per cocursum: et dicit hoc esse suu nouu dicto: et ab alijs no tactu, et qd ipse intelligit ita. d. §. si vero no ois. Sed dic q dictu suum pcederet in duobus legatarijs quib pure legata esset eade res disiunctim verbis: nam tunc vt no. dicit Ang. in. d. l. vnica. §. vbi aut. C. de cad. tol. tex. in. d. §. si vero no omnes probat q dnium no trasit recta via in aliquem ex dictis legatarijs insolidu: sed efficitur preoccupantis: et primo venientis: et alijs post venientibus diminuitur iste qui primo venit qd est diligeter not. fm eu. Imo plus dicit Ang. ibi probari vez. q nec etiam acquiritur alicui pro parte dominiu recta via in casu predicto ante preoccupatione q vltimu tn non tango nunc, q: extra articulu nostrum, et circa hoc esset videdus Cy. et Bald. in. d. §. vbi aut. qui admuce otradicut. Sed in casu nostro. s. qn vni est legato pure alteri sub condictione dicta verba Pau. de cas. no conueniut, q: non sunt duo domini insolidum eodem tempore, nec est inconueniens q dominiu sit insolidum pure apud vnum reuocabiliter: et postea in aliquem euctum transeat in totum vel pro parte in aliu vt patet in. l. sempronius attalus. j. de vsufr. leg. et per no. per gl. et doct. in. l. si quis ita hereditatem. ff. de codi. institu. in. l. ergo repugnat q hoc casu trasea dnium recta via insolidum in legatarium purum. ¶ Quid aut in duobus heredibus quorum vnus est institutus pure alius sub coditione: an institutus pure interim habeat totum vide coclusionem gl. in. d. l. §. ff. si pars here. pe. qua approbat Bald. ibi, et in. d. l. extraneu et in. d. §. vbi aut. Et ide Bart. hic cum aliquali modificatione cu quo transit hic Ang. et Ang. in. d. l. ij. et Ioa. de imo. in. d. l. si quis ita scripserit tutius. ff. de here. instit. Et dicit Ioa. de imo. q forte opi. glo. propter eius autoritatem seruaretur in practica cu modificatione data hic per Bartol. Sed Pet. Ray. Bal. Raph. et Io. de imo. hic tenent opi. Ioa. gloss. positam in. d. l. §. vez q heres institutus pure no sit heres interim pendete coditione in totu: q: euenieute codictione no posset obtinere esse heres, arg. l. ei qui soluendo in fi. ff. de here. insti. et l. si sine. §. sed qd pap. ff. de mano. et ita etiam Dy. in. d. l. si quis ita scripserit, et Iac. de are. in. l. si marito. §. pe. ff. sol. ma. per illu tex. que etia ibi ad hoc Bal. no. du tex. ibi innuit qd coheredes pure instituti conueniuntur solum pro portionibus suis a creditoribus, et non pro portione coheredis conditionaliter instituti. et tangit de hoc aliquid Bart. ibi. Sed ad dicta rationem respodet

Bal. in. d. l. extraneu. et in. d. §. vbi aut. q licet homo no possit facere quem desinere esse heredem, tamen lex pot hoc facere et fingere vt probatur in. l. antiqui in fi. cum. l. seq. ff. si pars here. pet. et in aut. hoc amplius. C. de fideico. et no. gloss in. l. in substitutione. ff. de vulg. et pup. et sic no erit differetia inter legatarios, et heredes vt etiam probatur in. l. hec scriptura. §. fi. cu gl. in verbo accrescit. j. de codi. et demon. tamen dicta miho Bald. no videt bona: q: non sumus in dispositione legis transferentis hereditatem de vno herede ad alium vt in legibus allegatis per eu sed sumus in dispositione hominis. i. testatoris trasferentis in aliu euenieute conditione. Sed dispositio hominis facere no potest, vt. d. l. ei qui soluedo. Vnde verior videtur in hereditate opi. Io. in glo. s. qd in totum institutum pure no sit heres nisi pro parte. ¶ Pro qua opi. videtur etiam esse tex. in l. verbis ciuilibus. ff. de vul. et pup. quem ad hoc alle. Fulgo. in l. plane. §. fi. C. de neces. seruis. et dicit q ad illu tex. doc. no aduertut quo ad istud ppositu. Nam ibi tex. innuit q si ille substitutus directo post tempus pubertatis posset admitti vt coheres conditionaliter institutus vez post mortem filij instituti vt ibi in glo. tunc filios institutus in totum non haberet illud totum in quo testator eum pure instituerat: et illum tex. etia ad hoc ponderat Raph. cu. in. d. l. verbis. vbi dicit q si qs vellet tex. respondere. Posset dicere q non haberet interim totu s. irreuocabiliter cu secudum esset violare text. ¶ Pro ista opi. etiam facit tex. in. l. hec scriptura. §. fi. j. de codi. et demo. accipiendo tex. ibi ppue in vbo accrescit inquatu loquitur in hereditate licet inquatu loquitur in legato posset pati expositionem ibi datam per gl. per ea que dixi. ff. in legatis facit l. ij. cum glos. in verbo manumittitur. ff. de officio pconsul. Quamuis tame pendente conditione institutus puce non sit heres in toto, tamen plz q interim habeat bona in totum, et administret pro parte coheredis fm Bart. qui ita saluat gl. in. d. l. ij. si pars here pet. vt hic per eum. Cuius opin. limito nisi coheres institutus sub coditione ante euctum conditionis agnoscat bo. pos. fm tab. iuxta. l. ij. §. sub conditione. et l. sub coditione. j. de bo. pos. scdm tab. quoniam vigore talis bono. poss. potest esse administrator sicut curator datus hereditati vt declarat Bar. in. d. §. sub coditione. et in. l. si quis institutus heres in diem. in prin. p illum
3 tex. ff. de here. insti. ¶ †Et hec no. quia non memini me legisse clare tex. aliquem probantem q illud q habetur in. d. §. sub coditione. et in. d. l. si quis instituatur. haberet locum quando institutus sub coditione haberet heredem separatim institutum pure sine parte. De quo tamen vna est gloss. in. l. iij. §. si quis et liberis iunctorum. j. de contra tab. que videtur hoc probare. et aliquid tetigit Bal. in. l. si pater. in. ij. oppo. C. de instit. et substi. sub condi. fac. et ibi no. firmat et tetigit Angel. in. l. miles. ita in prin. ff. de testa. mili. vbi tenet q sic: et istud satis placet per ista indistincte loquentia. Licet possit suspicari q Bar. hic senserit contrarium.

1 ¶ Heres idemque legatarius ab initio no facit partem collegatario &c.
2 Si villa emit locum pro domibus construendis: an qui plus contribuit plus debeat habere.
3 Si sint duo filij instituti, et alius exheredatus: qoata erit legitima ipsorum institutorum.
4 Exheredatus habetur pro mortuo.
5 Legitima est quota bonorum.
6 Si sint. v. filij, et vnus tantum exheredatus, legitima aliorum an erit tertia, an vero dimidia.
7 Si quintus frater sit incapax: an legitima aliorum erit tm tertia.
8 Si quintus filius repudiasset: an legitima aliorum erit tantu tertia, an dimidia.
9 Si mater instituta in minus legitima superstitibus duobus fratribus preteritis petat supplementum, an legitima erit tertia totius, an vero tertia tertie.

1 **Si duobus.** †Heres idemque legatarius ab initio no facit parte collegatario, sec si collegatarius p media persona fiat hres. Si a legatario legatur heredibus heredes admittuntur p hereditarijs portionibus. h. d. vsque ad. §. si qs ita. ¶ No. in pnci. qd heredi a semetipso legari non potest. ¶ Item no. in ver. inde &c. q heredes inuicem grauati onere legati videtur grauati prestari vnus alteri p hereditarijs portionibus vt valeat legatum. Quod intellige verum qn partes hereditarie erat dispares, secus si in partibus equalibus essent heredes instituti, q: legatu esset inutile cu tantu quilibet tm dare quantum cociperet, et per pns legatu est nullum cum no afferat commodum. l. si creditori. cum. l. seq. j. eod. et probatur in. l. omnibus. §. si titio. vers. dein seq. j. eo. et in. l. cum pater qui filios. j. eod. nisi vnus ex ipsis repudiaret parte suam heredi

heredititatis: q2 pro illa parte cōsequeretur legatum vt est glos.
iuncto tex. l. fi. in. §. quatuor. in glos. i. j. ti. i. ꝛ vide que statim di
cam. i. glo. ¶ Tertio no. in versic. plane iuncto princ. huius. §.
in versic. adeoq3 ꝙ licet res deuenerit ad casum a quo incipere
nō potest, tamē nō vitiatur dispositio cōtra regulam. l. fi. ff. re-
rum amo. ꝛ. l. pluribus. §. ꝛ si placeat. de verb. oblig. Sed respō
sio colligi potest ex his que no. hic Pet. ꝛ Bart. post eum sci-
licet ꝙ quando ab initio legatum fuit validum produxit ius
actionis, ꝛ licet illud ius actionis ex post facto cessetit, tamē ex
eo cōpetit retētio propter ꝙ nō accrescit totum collegatario.
l. huiusmodi. §. si titio. j. eo. ¶ Secus quando a princ. legatum
fuit nullum: quia tunc non causat ius retentionis vt declarat
Bar. in. d. §. si titio. ¶ Vel scđm Rap. dic ꝙ hic i vo. plane suc-
cessio quā facit legatarius succedendo heredi h3 vim solutio-
nis. l. si creditor. j. de fideius. merito nō est plus tractandum an
portio istius legatarij accrescat alteri cum iam cēseatur soluta
que ratio cessat qñ legatum a pn. fuit nullum: ꝛ sic propter di-
uersitatem rationis h3 locū diuersitas decisionis. ¶ In glo. i.
ibi. l. si titio. vide pro sol. huius 3rij Bar. ꝛ alios in. d. l. hmōi. §.
titio. ꝛ ꝙ ibi dicetur. j. eod. ꝛ Bal. in. l. vnica. §. vbi autem. C. de
cad. tol. vbi limita istū. §. per. d. l. si titio. ¶ In gl. in verbo per-
2 tinebit ibi. §. si cōiuncti dic vt ibi dixi. ¶ † In glo. in verbo he
redes. No. istū primū intellectū per quem no. dixit Ang. ꝛ Bal.
fuisse determinatum ꝙ si villa emit quendam locum distribu-
endum inter rusticos pro domibus ibidem cōstruēdis, ꝛ que-
ratur an ille qui plus ɜtribuit in pretio plus debeat habere de
illo terreno empto, nam scđm eos fuit determinatum quod sic
per istum tex. cum glo. ¶ Et licet iste intellectus in re sit verior
nō tamē caret aliquali diuinatione cum hic dicatur ꝙ legat⁹
fuit fundus simpliciter hr̄dibus nō autem tercio. ¶ Unde po
suit gl. ẜm intellectū ve3 ꝙ simplr̄ legatus fuit fundus duob⁹
heredibus institutis in diuersis partibus, ꝛ valet legatū ꝙ nō
cēsetur legatū heredi a semetipso. sed censetur legatū cohere-
di a coherede hincinde nā coheredi a coherede legari potest.
l. qui filiabus in fi. cū. l. seq. ff. e. l. legatum. §. i. j. e. ꝛ sic institutus
hic in. xi. vncijs censet rogatus dare. xi. vncias quas h3 in fun-
do coheredi, ꝛ coheres vnā vnciam quā h3 in fundo coheredi,
ꝛ iste est no. intellectus quem sequit Bart. ꝛ cōiter doc. hic. Et
posset procedere vt habet i litera vnciam vt dicit gl. Sed si in
litera habet vnciarū siue. xi. vnciarū put magis cōiter habet,
tūc iste intellect⁹ repugnaret huic litere, q2 lr̄a vult ꝙ heres in
xi. vncijs habeat. xi. partes in fundo. ¶ S3 ẜm intellectū vlti-
mo positū in glo. esset totū ecōtra. Ideo Pe. hic intelligit istū
tex. put iacet ve3 ꝙ istis duob⁹ hr̄dib⁹ fuit legata res hr̄dita-
ria simplr̄, ꝛ ideo heres. xi. vnciarū habebit in re legata. xi. par
tes, ꝛ heres institut⁹ in vncia habebit vnciā vnā in re legata,
ꝛ istud habebit. s. iure hr̄ditario, q2 legatū nō v3 qn̄ nō vr̄ gra-
uat⁹ alter de dādo alteri: sed cuilibet vr̄ legatū a seipso, ꝛ hoc
sonat litera in vo. unde ō2 q cōtinuat ad pcedētia: ꝛ istū intelle-
ctum reperio ꝙ sequutus est hic Paul. de castro tamē contra
istum intellectū solummodo precedētem facit, quia sicut quā-
do vni ex pluribus coheredibus legatur videtur legatum ab
alijs coheredibus illi: ꝛ nō semetipsi vt legatum valeat. d. l. qui
filiabus. in fi. ita etiam quando omnibus heredibus institutis
in diuersis partibus legatur debet videri ab vno altari legatū
eadem ratione. ¶ Et etiam contra intellectum Petr. videtur
esse text. hic ẜm scđam lec. positam hic in gl. si bene inspiciātur
eius verba. ¶ De hac materia vide etiam pulchrū casum cu3
ibi no. in. l. ab omnibus. §. si titio. j. eo. Et tene mētē limitationē
quā dedit hic Bar. ad istū tex. in prin. in ver. adeoq3 ve3 ꝙ non
pcedit iste tex. vbi legatū esset factū disiūctim re, ꝛ cōiunctum
verbis ꝛ sequit hic Ang. ꝛ Pau. de ca. ꝛ idem Bar. in. l. hmōi.
§. si titio. j. eo. Et videtur vera hec limitatio per allega. per eos
licet Jo. de imo. hic, ꝛ in. d. §. si titio. conetur ɜtrarium p ratio-
nes nō vrgētes. Nam dicit ꝙ istud est nimis restringere istum
tex. indistincte loquētem, ꝛ q2 in omnibus dictis casibus vide-
tur indifferēter stare ratio hic posita: q2 ex quo legatū est vtili-
ter factum deficit portio, sic debet expectare ad collegatarium
ex quo aliquo modo est coniunctum per regulam. l. re coniun-
cti. de leg. iij. ꝛ. l. si duobus. §. fi. ff. eo. Et dicit ꝙ iura allegata p
Bar. ponūt casum penitus diuersum, ꝛ ꝙ nihil faciunt si sub-
tiliter inspiciatur. Nec obst. dum Bar. dicit ꝙ quādo sunt tan-
tum coniuncti verbis, ꝛ nō re heres h3 in parte sibi relicta iu-
ra retētionis per ꝙ impeditur ius accrescēdi in persona lega-
tarij. d. §. si titio. q2 respōdet ibi Jo. de imo. ꝙ in. d. §. si titio. ius
retētionis habebat causam vetustiorem legato, hic non. Per
hoc etiā Joā. de imo. ibi impugnat aliam singula. limitationē
quā ibi ad istum text. tradidit Bart. dum dicit ꝙ non h3 locū
iste tex. si legata ēet q̄ntitas in gn̄e vel res aliena vt ibi p Bart.
nā s3 Jo. de imo aliud est nimis restringere istū tex. indistincte
loquentem, ꝛ nō ob. fundamentū. Bart. de iure retentionis: q2
ẜm Joā. de imo. pcedit qn̄ ius retētionis h3 cām vetustiorē le-
gato. Raph. cu. hic, ꝛ in. d. §. si titio. vr̄ in dictis duab⁹ limita-
tionib⁹ tenere ɜtra Bar. q2 dicta prima limitatio nō vr̄ pbari
per iura alle. p Bar. q nō loquūt qn̄ heredi, ꝛ alteri erat cōiun-
ctim legatū. Sed si bene pōderent vr̄ ꝙ opi. Bar. bene probe-
tur per. d. l. fi. §. lucius. j. ti. i. ꝛ. l. lucius ibi alleg. per eum vbi he
redi succedēti ab intestato, ꝛ alteri relinquebatur in codicillis
fideicōmissum ab ipso iure herede disiunctū re, ꝛ coniūctū ver-
bis, ꝛ tñ ibi totū nō accrescit: ꝛ tñ ɜstat ꝙ ibi ius retētionis nō
h3 cām vetustiorē, ꝛ ita inducēdo. vr̄ pbari etiā ibi dicā limita
tio scđa, ꝛ nō videt subesse cōcludēs rō diuersitatis an habeat
cām vetustiorē vel nōn: ita est intētio Bar. in. d. §. si titio. q̄uis
Raph. hic in hac ēt scđa limi. teneat ɜ Bart. ꝛ videt ad. d. §. si
titio, ꝙ ideo non accrescit ibi: q2 vr̄ repugnare menti testatoris
q voluit quēlibet ptē legatorū habere q nisi nō vr̄ esse bona,
q2 vt ēt in. q. Bar. posset dici ꝙ testōr voluit quēlibet hr̄e par-
tem sicut ibi ꝛ de hac scđa limi. fortasse plenius in. d. §. si titio.
¶ In eadē gl. ibi suo coheredi tenet insolidum ꝛc. hoc verū si
grauaret de re nō hereditaria, secus si de re hereditaria: q2 nō
tenet insolidū: q2 nō tenet pro parte p qua est institut⁹ cohe-
res: q2 pro illa parte coheres h3 diīum iure hereditario: ideo
ꝙ suū est nō potest amplius effici suum. l. ppinās. C. de leg. ꝛ. l.
3 sequit. §. lana. j. de vsuca. ẜm Raph. hic ꝛ bene. ¶ † Extra glo.
inducit iste text. ad. q. p Dy. videlicet si testōr habens tres filios
vnum exheredat alios instituit vniuersales heredes, ꝛ eos gra
uat de restituēdo hereditatē p fideicōmissum extraneo, isti fi-
lij instituti restituētes hereditatē volunt detrahere legitimā in
qua nō potuerūt grauari. l. qñ in princ. ꝛ. l. ex tribus. cū ibi no.
C. de inof. test. quāta erit portio ipsorū an tertia totius an tāto
minus quantum fuisset portio legitime ipsius exhr̄dati. Uel
pone ipsos duos filios institutos fuisse i re certa minimi valo-
ris, ꝛ extraneū fuisse vniuersalr̄ institutū: petit filiū supplemen
tum legitime ẜm. l. omnimodo. C. de inof. testa. quāta erit eorū
legitima. Et determinat ꝙ portio exhr̄dati accrescit alijs in-
stitutis, ꝛ sic habebūt integrū triētē, q2 exheredat⁹ qui nō ad- a
a mittit ad partē non facit partē[a] vt hic: p hoc etiā alleg. tex. p
casu in. §. ꝙ si legitimorū in auf. de natu. lib. cur. ꝛ depu. col. iij.
qui titulus in paucis libris reperit. ꝛ effectus illius. §. quasi in
substātia ponit in auf. q mo. nat. effi. su. in. §. si quis autē legiti-
4 mos filios. † pro hoc etiam q2 exhr̄datus habet p mortuo. l.
j. §. si emancipatus. j. de coniun. cum eman. libe. p ista opi. etiā
bene facit tex. in. §. sed nostra. inst. de suc. lib. ꝛ. l. si post mortem.
§. liberi. j. de ɜtratab. ꝛ i auf. de nup. §. ingratitudinem. ꝛ ꝙ ibi
no. Preterea si in querela h3 locū ius accrescēdi. l. si pponas. §.
fi. ꝛ. l. q repudiantis. in prin. ff. de inof. tes. Ergo eodē modo in
iure petendi supplemētū legitime. ¶ Adde etiā idē esse si de-
rogatū est querele. l. olmodo. de inof. testa. ꝛ cum hac decisione
cōcordat Jaco. de bel. in auf. de triē. ꝛ semis. in princi. in. iij. q. ꝛ
idem Guil. de cu. ꝛ Bal. ꝛ Saly. in auf. nouissima. C. de inoffi.
test. ꝛ Bal. in repe. l. pater filium. ff. de inoffi. test. in versi. quero
vlterius: s3 Jo. de imo. post Bar. ꝛ Ang. hic recitat opi. Dy. ꝛ
ēt in cōtrariū recitat opi. Bart. in repe. d. l. pater filiū. vbi in. iij.
q. tenuit ɜtra Dy. hoc casu ve3 qn̄ filij essent instituti in re cer-
ta, ꝛ extrane⁹ esset vniuersalis heres qñ portio exheredati nō
accrescat filijs: q2 inter ɜiunctos cōiunctione legali prout sunt
filij in legitima nō est locus iuri accrescendi quādo non agitur
5 de hereditate vel vsufructu. l. ꝛ proculo. j. ti. i. † Legitima enim
b nō est quota hereditatis, sed bonor.[b] vt pz in. l. papi. §. quar-
ta. ff. de inof. test. Sed vbi filij essent vniuersaliter heredes insti
tuti tunc scđm Bart. procederet opi. Dy. ve3 ꝙ possit habere
locum ius accrescendi, cū tunc filijs tanq3 heredibus vniuersa-
libus debeat portio deficiens accrescere etiam si sint coniuncti
coniunctione legali p. l. si seruus communis ab extero. ff. de ac-
quiren. hered. quā opi. non video: posse sustineri in primo casu
in quo discordat ab opi. Dy. q2 non agitur de iure accrescendi
vt dicit Bart. qñ ius accrescendi h3 locū qn̄ portio aliqua de-
ficit. l. vnica. §. vbi aūt. de cad. tol. Sed filio iuste exhr̄dato nō
est a lege vel ab hoīe. a testatore ascripta portio, vt in. §. aliud
quoq3 capitulum cum seq. in auf. vt cū de app. cog. Ideo por-
tio nō scripta non potest deficere, nec potest habere locum ius
accrescēdi, ꝛ cum nō speretur admitti postq3 iuste exclusus est
non facit partem vt hic secus si esset iniuste exheredatus: q2 cū
tunc speraretur admitti per querelā bene facit partem. l. papi.
§. qñ aūt quarta. ff. de inof. test. ꝛ no. gl. in verbo octuncium in
auf. de triē. ꝛ semis. §. i. ¶ Et tunc bene est verum ꝙ exhereda-
tus non habetur pro mortuo, nam tūc portio ipsius exhereda
ti si remūtiat querele bene accrescit alijs quibus accrescere po-
test puta alijs venientibus eo iure alijs querētibus exhereda-
tis si qui essent: q2 semel ei fuit debita tanq3 iniuste exheredato.

Ddd ij

a ¶ Non facit partē in hac materia. vide Pau. de cast. consil. cclviij. in pri- mis caracterib⁹ la te per. d. Signo. de homo. consi. pertiij.

b ¶ Sed bonorū. Et not. Bartol. ꝛ Bald. in. l. ex facto proponebatur de heredi. insti. ꝛ doc. ibi. et in. l. quoties. C. e. tit. Et vide re- missiue q posuit in l. non amplius. §. cū bonorū. ff. eo. in apostil. ad istum in versicul. assignari. Hen. Ferran.

crescendi, et expectare qd potius deficiat: quia e proprio legati alio non petente legatu pot ipse totum legatum consequi. d. §. si vero non omnes. ¶ Item in contrario non erat spes qd legatarius posset cosequi legatum, qr erat omnino inutile, sed hic erat spes aliqua qd seruus admitteretur ad legatum: qr heres ex humanitate legatum prestare poterit vt dixi cum ergo admittatur propterea facit partem. l. si duobus. in prin. cum glo. ff. eo. ¶ In glo. in verb. partem ibi aliam qd forte alius est habiturus rc. hanc opi. sequit Dy. Pe. Ray. Bal. Ang. Ioan. de imo. And. de pisis. Nic. Pau. de cast. et sic communiter scribentes vez. Quod quando sunt coniuncti re prout hic tunc legatarius cui legatu est pure interim pendente conditione collegatarij totu consequitur pro quo allegant casum in. d. §. si vero non omnes qui no est alibi secundum Nic. de neap. hic. Ad idem alleg. l. sub conditione. §. i. ff. de assignan. lib. vt ptz hic in tex. in verbo concursu: et sic innuit qd ab initio non faciunt sibi partes pro quo etiam facit iste tex. prout in litera habetur que secundum Imo. est magis communis litera, sed si sine copula, nam talis aduersatiua debet aduersari precedentibus: et in iure: et in facto vt no. glo. in. l. ij. post princ. ff. ne quis eu qui in ius voc. est vi exim. Pro hoc etiam est tex. iuncta gl. in. l. si separatim. iuncta gloss. in verbo accrescit. j. de codi. et demon. et ita tenet cetera opi. Bar. hic qui sequutus fuit opi. Ioa. per tex. in l. si domino stichus. j. eod. Cui respondet sm Imo. qd illa lex dz intelligi de parte irreuocabiliter acquisita, et similiter vide ad l. quid ergo si maiorem. ¶ Scdo viso que tex. ita ibi intelligit Dy. Cy. Bald. et Moder. et recitat Raph. in. d. l. si domino qd Dy. etia respondebat ad. d. l. si domino. prout. j. retuli. et innuit etiam Raph. ibi qd ad illa. l. potuisset videri qd ibi loquit in legatarijs qui erant coniuncti verbis quibus tacite fiunt partes a testatore: ita cessidet ipse ibi. Ubi aute legatarij essent coniuncti verbis et disiuncti re, tuc procederet opi. Io. vt qd partes ab initio facte videnf. et cu coclusione trasit et Bal. in. l. extraneu in vl. col. C. de here. insti. et in. d. §. vbi aut. et in. l. si duob' an prin. ff. et dicebat tame hic Pau. de ca. in lec. bonon. qd in legatis, aut nos querim' quo ad dniu transferedu insolidu, et est vera opi. Io. gl. et sic no posset legatarius prius agere rei vendicatam totu et ita intelligat sm eum tex. in. l. si dno stichus. j. eo. et ne contingat qd duo sint dni insolidu. ¶ Aut querim' quo ad actione personalem ex testo, et tuc procedat opi. Dna: et quilibet habebit actione insolidu, sed faciunt sibi partes per cocursum: et dicit hoc esse suu nouu dictu: et ab alijs no tactu, et qd ipse intelligit ita. d. §. si vero no oes. Sed dic qd dictu suum pcederet in duobus legatarijs quib' pure legata esset eade res disiuctim verbis: nam tunc vt no. dicit Ang. in. d. l. vinea. §. vbi aut. C. de cad. tol. tex. in. d. §. si vero no omnes probat qd dnium no trasit recta via in aliquem ex dictis legatarijs insolidu: sed efficit preoccupantis: et primo venientis: et alijs post venientibus diminuitur iste qui primo venit qd est diligeter not. sm eu. Imo plus dicit Ang. ibi probari vez. qd nec etiam acquiritur alicui pro parte dominiu recta via in casu predicto ante preoccupatione qd vltimu tn non tango nunc, qr extra articulu nostrum, et circa hoc esset videdus Cy. et Bald. in. d. §. vbi aut. qui adinuice cotradicut. Sed in casu nostro. s. qn vni est legatu pure alteri sub condictione dicta verba Pau. de cas. no conuenut, qr non sunt duo domini insolidum eodem tempore, nec est inconueniens qd dominiu sit insolidum puce apud vnum reuocabiliter: et postea in aliquem euetum transeat in totum vel pro parte in aliu vt patet in. l. sempronius attalus. j. de vsufr. leg. et per no. per gl. et doct. in. l. si quis ita hereditatem. ff. de codi. institu. in. l. ergo repugnat qd hoc casu trasfeat dnium recto via insolidum in legatarium purum. ¶ Quid aut in duob' heredibus quorum vnus est institutus pure alius sub coditione: an institutus pure interim habeat totum vide coclusionem gl. in. d. l. ij. ff. si pars here. pe. qua approbat Bald. ibi, et in. d. l. extraneu et in. d. §. vbi aut. Et ide Bart. hic cum aliquali modificatione cu quo transit hic Ang. et Ang. in. d. l. ij. et Ioa. de imo. in. d. l. si quis ita scripserit tutius. ff. de here. insti. Et dicit Ioa. de imo. qd forte opi. glo. propter eius autoritatem seruaret in practica cu modificatione data hic per Bartol. Sed Pet. Ray. Bal. Raph. et Io. de imo. hic tenent opi. Ioa. gloss. positam in. d. l. ij. vez qd heres institutus pure no sit heres interim pendete coditione in totu: qr euemente codictione no posset desinere esse heres, arg. l. ei qui soluendo in si. ff. de here. insti. et l. si fine. §. sed qd pap. ff. de mino. et ita etiam Dy. in. d. l. si quis ita scripserit, et Iac. de are. in. l. si mariso. §. pe. ff. sol. ma. per illu text. que etia ibi ad hoc Bal. no. dni tex. ibi innuit qd coheredes pure instituti conueniuntur solum pro portionibus suis a creditorib', et non pro portione coheredis conditionaliter instituti, et tangit de hoc aliquid Bart. ibi. Sed ad dicta rationem respodet Bal. in. d. l. extraneu. et in. d. §. vbi aut. qd licet homo no possit facere quem desinere esse heredem, tamen lex pot hoc facere et fingere vt probatur in. l. antiqui in si. cum. l. seq. ff. si pars here. peta. et in aut. hoc amplius. C. de fideico. et no. gloss in. l. in substitutione. ff. de vulg. et pup. et sic no erit differetia inter legatarios et heredes vt etiam probatur in. l. hec scriptura. §. si. cu gl. in verbo accrescit. j. de codi. et demon. tamen dicta ratio Bald. no videt bona: qr non sumus in dispositione legis trasferentis hereditatem de vno herede ad alium vt in legibus allegatis per eu sed sumus in dispositione hominis. i. testatoris trasferentis in alia euenieme conditione. Sed dispositio hominis facere no potest, vt. d. l. ei qui soluedo. Unde verior videtur in hereditate opi. Ioan. glo. s. qd in totum institutum pure no sit heres nisi pro parte. ¶ Pro qua opi. videtur etiam esse tex. in l. verbis ciuilibus. ff. de vul. et pup. quem ad hoc alle. Fulgo. in l. plane. §. si. C. de neces. seruis. et dicit qd ad illu tex. doc. no aduertut quo ad istud ppositu. Nam ibi tex. innuit qd si ille substitutus directo post tempus pubertatis posset admitti vt coheres conditionaliter institutus vez post mortem filij instituti vt ibi in glo. tunc filius institutus in totum non haberet illud totum in quo testator eum pure instituerat: et illum tex. etia ad hoc ponderat Raph. cu. in. d. l. verbis. vbi dicit qd si qs vellet tex. respondere. Posset dicere qd non haberet interim totu s. irreuocabiliter cu secudum esset violare tex. ¶ Pro ista opi. etiam facit tex. in. l. hec scriptura. §. si. j. de codi. et demo. accipiendo tex. ibi ppne in vbo accrescit inquatu loquie in hereditate licet inquatu lo. quef in legato posset pati expositionez ibi datam per gl. per ea que dixi. ff. an legatis facit. l. ij. cum glos. in verbo manumittitur. ff. de officio pconsul. Quamus tame pendente conditione institutus pure non sit heres in totu, tamen plz qd interim habeat buna in totum, et administret pro parte coheredis sm Bart. qui ita saluat gl. in. d. l. ij. si pars here. pet. vt hic per eum. Cuius opin. limito nisi coheres institutus sub coditione ante euetum conditionis agnosceret bo. pos. sm tab. iuxta. l. ij. §. sub conditione. et. l. sub coditione. j. de bo. pos. secu tab. quoniam vigore talis bono. poss. potest esse administrator sicut curator datus hereditati vt declarat Bar. in. d. §. sub coditione. et in. l. si quis instituatur heres in diem. an prin. p illum
3 tex. ff. de here. insti. ¶ † Et hec no. quia non memini me legisse clare tex. aliquem probantem qd illud qd habetur in. d. §. sub coditione. et in. d. l. si quis instituatur. haberet locum quando institutus sub coditione haberet heredem separatim institutum puce sine parte. De quo tamen vna est gloss. in. l. aij. §. si quis ex liberis iunctorum. j. de contra tab. que videtur hoc probare. et aliquid tetigit Bal. in. l. si pater. in. ij. oppo. C. de institu. et subst. sub condi. fac. et ibi no. firmat et tetigit Angel. in. l. miles ita in prin. ff. de testa. mili. vbi tenet qd sic: et istud satis placet per iura indistincte loquentia. Licet possit suspicari qd Bar. hic senserit contrarium.

1 ¶ Heres idemq; legatarius ab initio no facit partem collegatario rc.
2 Si villa emit locum pro domibus construendis: an qui plus contribuit plus debeat habere.
3 Si sint duo filij instituti, et alius exheredatus: quata erit legitima ipsorum institutorum.
4 Exheredatus habetur pro mortuo.
5 Legitima est quota bonorum.
6 Si sint. v. filij, et vnus tantum exheredatus, legitima aliorum an erit tertia, an vero dimidia.
7 Si quint' frater sit incapax: an legitima aliorum erit tantum tertia.
8 Si quintus filius repudiasset: an legitima aliorum erit tantum tertia, an dimidia.
9 Si mater instituta in minus legitima superstitibus duobus fratribus preteritis petat supplementum, an legitima erit tertia totius, an vero tertia tertie.

1 **Si duobus.** † Heres idemq; legatarius ab initio no facit parte colegatario, sec' si collegatari' p media persona fiat hrs. Si a legatario legatur heredib' heredes admittunf p hereditarijs portionibus. h. d. vsq; ad. §. si quis ita. ¶ No. in prici. qd heredi a semetipso legari non potest. ¶ Item no. in vec. inde rc. qd heredes inuicem grauati onere legati videtur grauati prestari vnus alteri p hereditarijs portionibus vt valeat legatum. Quod intellige verum qn partes hereditarie erat dispares, secus si in partibus equalibus essent heredes instituti, qr legatu esset inutile cu; teneat quilibet tm dare quantum reciperet, et per 9ns legatu est nullum cum no afferat commodum. l. si creditori. cum. l. seq. ff. eod. et probatur in. l. omnibus. §. si titio. vers. deniq;. j. eo. et in. l. cum pater qui filio. j. att. i. nisi vnus ex ipsis repudiaret parte suam heredi

heréditatis: q2 pro illa parte cõsequeretur legatum vt est glos.
iuncto tex. l. fi. in. §. quatuor. in glos. j. j. tit. j. & vide que statim di
cam. §. glo. ¶ Tertio no. in versic. plane iuncto princ. huius. §.
in versic. adeoq3 q licet res deuenerit ad casum a quo incipere
nõ potest, tamẽ nõ vitiatur dispositio cõtra regulam. l. fi. §. re
rum amo. & l. pluribus. §. & si placeat. de verb. oblig. Sed respõ
sio colligi potest ex his que no. hic Pet. & Bart. post eum sci
licet q quando ab initio legatum fuit validum produxit ius
actionis, & licet illud ius actionis ex post facto cesset, tamẽ ex
eo cõpetit retẽtio propter q nõ accrescit totum collegatario.
l. huiusmodi. §. si titio. j. eo. ¶ Secus quando a princ. legatum
fuit nullum: quia tunc non causat ius retentionis vt declarat
Bar. in. d. §. si titio. ¶ Uel scd̃m Ray. dic q hic i ℣. plane suc
cessio quã facit legatarius succedendo heredi h3 vim solutio
nis. l. si creditor. j. de fideius. merito nõ est plus tractandum an
portio istius legatarij accrescat alteri cum iam cẽseatur soluta
que ratio cessat qñ legatum a pñ. fuit nullum: & sic propter di
uersitatem rationis h3 locũ diuersitas decisionis. ¶ In glo. j.
ibi. l. si titio. vide pro sol. huius 3rõ Bar. & alios in. d. l. hmõi. §.
titio. & q ibi dicetur. j. eod. & Bal. in. l. vnica. §. vbi autem. C. de
cad. tol. vbi limita istũ. § per. d. l. si titio. ¶ In gl. in verbo per
2 tinebit ibi. §. si cõiuncti dic vt ibi dixi. ¶ † In glo. in verbo he
redes. No. istũ primũ intellectũ per quem no. dñt Ang. & Bal.
fuisse determinatum q si villa emit quendam locum distribu
endum inter rusticos pro domibus ibidem cõstruẽdis, & quę
ratur an ille qui plus 3tribuit in pretio plus debeat habere de
illo terreno empto, nam scd̃m eos fuit determinatu3 quod sic
per istum tex. cum glo. ¶ Et licet iste intellectus in se sit verior
nõ tamẽ caret aliquali diuinatione cum hic dicatur q legat⁹
fuit fundus simpliciter hr̃dibus nõ autem tertio. ¶ Unde po
suit gl. scd̃m intellectũ ve3 q simplr̃ legatus fuit fundus duob⁹
heredibus institutis in diuersis partibus, & valet legatũ q nõ
cẽsetur legatũ heredi a semetipso, sed censetur legatũ cohere
di a coherede hincinde nã coheredi a coherede legari potest.
l. qui filiabus in fi. cũ. l. seq. §. e. l. legatum. §. j. j. e. & sic institutus
hic in. xj. vncijs censet rogatus dare. xj. vncias quas h3 in fun
do coheredi, & coheres vnã vnciam quã h3 in fundo coheredi,
& iste est no. intellectus quem sequit Bart. & cõiter doc. hic. Et
posset procedere vt habet l itera vnciam vt dicit gl. Sed si in
litera habet vnciarũ siue. xj. vnciarũ put magis cõiter habet,
tũc iste intellect⁹ repugnaret huic litere, q2 lr̃a vult q heres in
xj. vncijs habeat. xj. partes in fundo. ¶ S3 scd̃m intellectũ vlti
mo positũ in glo. esset totũ ecõtra. Ideo Pe. hic intelligit istũ
tex. put iacet ve3 q istis duob⁹ hr̃dib⁹ fuit legata res hr̃dita
ria simplr̃, & ideo heres. xj. vnciarũ habebit in re legata. xj. par
tes, & heres institut⁹ in vncia habebit vnciã vnã in re legata,
& istud habebit. s. iure hr̃ditario, q2 legatũ nõ v3 qñ nõ vr̃ gra
uat⁹ alter de dãdo alteri: sed cuilibet vr̃ legatũ a seipso, & hoc
sonat litera in ℣. unde dz q̃ cõtinuat ad p̃cedẽtia: & istũ intelle
ctum reperio q sequutus est hic Paul. de castro tamẽ contra
istum intellectũ solummodo p̃cedẽtem facit, quia sicut quã
do vni ex pluribus coheredibus legatur videtur legatum ab
alijs coheredibus illi: & nõ semetipsi vt legatum valeat. d. l. qui
filiabus. in fi. ita etiam quando omnibus heredibus institutis
in diuersis partibus legatur debet videri ab vno altari legatũ
eadem ratione. ¶ Et etiam contra intellectum Petr. videtur
esse text. hic scd̃m scd̃am lec. positam hic in gl. si bene inspiciãtur
eius verba. ¶ De hac materia vide etiam pulchrũ casum cu3
ibi no. in. l. ab omnibus. §. si titio. j. eo. Et tene mẽti limitationẽ
quã dedit hic Bar. ad istũ tex. in prin. in ver. adeoq3 ve3 q non
p̃cedit iste tex. vbi legatũ esset factũ disiũctim re, & cõiunctim
verbis & sequit hic Ang. & Pau. de ca. & idem Bar. in. l. hmõi.
§. si titio. j. eo. Et videtur vera hec limitatio per allega. per eos
licet Jo. de imo. hic, & in. d. §. si titio. conetur 3trarium p ratio
nes nõ vigẽtes. Nam dicit q istud est nimis restringere istum
tex. indistincte loquẽtem, & q2 in omnibus dictis casibus vide
tur indifferẽter stare ratio hic posita: q2 ex quo legatũ est vtili
ter factum deficit portio, sic debet expectare ad collegatarium
ex quo aliquo modo est coniunctum per regulam. l. re coniun
cti. de leg. iij. & l. si duobus. §. fi. §. eo. Et dicit q iura allegata p
Bar. ponũt casum penitus diuersum, & q nihil faciunt si sub
tiliter inspiciatur. Nec obst. dum Bar. dicit q quãdo sunt tan
tum coniuncti verbis, & nõ re heres h3 in parte sibi relicta iu
ra retẽtionis per q impeditur ius accrescẽdi in persona lega
tarij. d. §. si titio. q2 respõdet ibi Jo. de imo. q in. d. §. si titio. ius
retẽtionis habebat causam vetustiorem legato, hic non. Per
hoc etiã Jo. de imo. ibi impugnat aliam singula. limitationẽ
quã ibi ad istum text. tradidit Bart. dum dicit q non h3 locũ
iste tex. si legata ẽet q̃titas in gñe vel res aliena vt ibi p Bart.
nã s3 Jo. de imo. aliud est nimis restringere istũ tex. indistincte

loquentem, & nõ ob. fundamentũ. Bart. de iure retentionis: q2
scd̃m Joã. de imo. p̃cedit qñ ius retẽtionis h3 cãm vetustiorẽ le
gato. Raph. cu. hic, & in. d. §. si titio. vr̃ in dictis duab⁹ limita
tionib⁹ tenere 3tra Bar. q2 dicta prima limitatio nõ vr̃ pbari
per iura alle. p Bar. q no loquũt qñ heredi, & alteri erat cõiun
ctim legatũ. Sed si bene põderent vr̃ q opi. Bar. bene probe
tur per. d. l. si. §. lucius. j. tit. j. & l. lucius ibi alleg. per eum vbi he
redi succedẽti ab intestato, & alteri relinquebatur in codicillis
fideicõmissum ab ipsomet herede disiunctim re, & coniũctim ver
bis, & tñ ibi totũ nõ accrescit: & tñ 3stat q ibi ius retẽtionis nõ
h3 cãm vetustiorẽ, & ita inducẽdo vr̃ pbari etiã ibi dicã limita
tio scd̃a, & nõ videt subesse cõcludẽs rõ diuersitatis an habeat
cãm vetustiorẽ vel no: & ita est intẽtio Bar. in. d. §. si titio. & ius
Raph. hic in hac ẽt scd̃a limi. teneat 3 Bart. & videt ad. d. §. si
titio, q ideo non accrescit ibi: q2 vr̃ repugnare menti testantis
q voluit quẽlibet ptẽ legatorũ habere q̃ nisi nõ vr̃ esse bona,
q2 vt ẽt in. q. Bar. posset dici q testator voluit quẽlibet hr̃e par
tem sicut ibi & de hac scd̃a limi. fortasse plenius in. d. §. si titio.
¶ In eadẽ gl. ibi suo coheredi tenet insolidum &c. hoc verũ si
grauaret de re nõ hereditaria, secus si de re hereditaria: q2 nõ
tenet insolidũ: q2 nõ tenet pro parte p qua est institut⁹ cohe
res: q2 pro illa parte coheres h3 dñium iure hereditario: ideo
q suũ est nõ potest amplius effici suum. l. ppriaus. C. de leg. & l.
3 sequi. §. iana. j. de vsufru. scd̃m Raph. hic & bene. ¶ † Extra glo.
inducit iste text. ad. q. p Dy. vtiliter si testator habens tres filios
vnum exheredat alios instituit vniuersales heredes, & eos gra
uat de restituẽdo hereditatẽ p fideicõmissum extraneo, isti fi
lij instituti restituẽtes hereditatẽ volunt detrahere legitimã in
qua nõ potuerũt grauari. l. qm̃ in princ. & l. ex tribus. cũ ibi no.
C. de inof. test. quãta erit portio ipsorũ an tertia totius an tãto
minus quantum fuisset portio legitime ipsius exhr̃dati. Uel
pone ipsos duos filios institutos fuisse i re certa minimi valo
ris, & extraneũ fuisse vniuersalr̃ institutũ: petũt filij supplemen
tum legitime scd̃m. l. omnimodo. C. de inof. testa. quãta erit eorũ
legitima. Et determinat q portio exhr̃dati accrescit alijs in
stitutis, & sic habebũt integrã triẽtẽ, q2 exheredat⁹ qui nõ ad a
a mittit ad partẽ non facit partẽ a vt hic: p hoc etiã alleg. tex. p
casu in. §. q si legitimorũ in auc. de natu. lib. cur. & depu. col. vij.
qui titulus in paucis libris reperit. & effectus illius. §. quasi in
substãtia ponit in auc. q mo. nat. effi. sui. in. §. si quis autẽ legiti
4 mos filios. † pro hoc etiam q2 exhr̃datus habet p mortuo. l.
j. §. si emancipatus. j. de comun. cum eman. libe. p ista opi. etiã
bene facit tex. in. §. sed nostra. inst. de suc. lib. & l. si post mortem.
§. liberi. j. de 3tra tab. & l auc. de nup. §. ingratitudinem. & q ibi
no. Preterea si in querela h3 locũ ius accrescẽdi. l. si pponas. §.
fi. & l. q repudiantis. in prin. §. de inof. tes. Ergo eodẽ modo in
iure petendi supplemẽtũ legitime. ¶ Adde etiã idẽ esse si de
rogatũ est querele. l. oimodo. de inof. testa. & cum hac decisione
cõcordat Jaco. de bel. in auc. de triẽ. & semis. in princi. in. iij. q. &
idem Guil. de cu. & Bal. & Saly. in auc. nouissima. C. de inoffi.
test. & Bal. in repe. l. pater filium. §. de inoffi. test. in versi. quero
vlterius: s3 Jo. de imo. post Bar. & Ang. hic recitat opi. Dy. &
ẽt in cõtrariũ recitat opi. Bart. in repe. d. l. pater filiũ. vbi in. iij.
q. tenuit 3tra Dy. hoc casu ve3 qñ filij essent instituti in re cer
ta, & extrane⁹ esset vniuersalis heres qñ portio exheredati nõ
accresceret filijs: q2 inter 3iunctos cõiunctione legali prout sunt
filij in legitima nõ est locus iuri accrescendi quãdo non agitur
5 de hereditate vel vsufructu. l. & proculo. j. ti. j. † Legitima enim
b nõ est quota hereditatis, sed bonor3, b vt pz in. l. papi. §. quar
ta. §. de inof. test. Sed vbi filij essent vniuersaliter heredes insti
tuti tunc scd̃m Bart. procederet opi. Dy. ve3 q possit habere
locum ius accrescendi, cũ tunc filijs tanq3 heredibus vniuersa
libus debeat portio deficiens accrescere etiam si sint coniuncti
coniunctione legali p. l. si seruus communis ab extero. §. de ac
quiren. hered. quã opi. non videor posse sustineri in primo casu
in quo discordat ab opi. Dy. q2 non agitur de iure accrescendi
vt dicit Bart. qm̃ ius accrescendi h3 locũ qñ portio aliqua de
ficit. l. vnica. §. vbi aũt. de cad. tol. Sed filio iuste exhr̃dato nõ
est a lege vel ab hoĩe. s. a testatore asscripta portio, vt in. §. aliud
quoq3 capitulum cum seq. in auc. vt cũ de app. cog. Ideo por
tio nõ scripta non potest deficere, nec potest habere locum ius
accrescẽdi, & cum nõ speretur admitti postq3 iuste exclusus est
non facit partem vt hic secus si esset iniuste exheredatus: q2 cũ
tunc speraretur admitti per querelã bene facit partem. l. papi.
§. qm̃ aũt quarta. §. de inof. test. & no. gl. in verbo octunciam in
auc. de triẽ. & semis. §. j. ¶ Et tunc bene est verum q exhereda
tus non habetur pro mortuo, nam tũc portio ipsius exhereda
ti si renũtiat querele bene accrescit alijs quibus accrescere po
test puta alijs venientibus eo iure alijs querẽtibus exhereda
tis si qui essent: q2 semel ei fuit debita tãq3 iniuste exheredato.

a ¶ Non facit parte in hac materia. vide Pau. de cast. consil. cclxiij. in pri mis caracterib⁹ la te per. d. Signo. de homo. consi. xcviij.

b ¶ Sed bonorũ. Et not. Bartol. & Bald. in. l. ex facto proponebatur de heredi. insti. & doc. ibi. et in. l. quoties. C. e. tit. Et vide re missiue q̃ posuit in l. non amplius. §. cũ bonorũ. j. eo. in apostil. ad istum in versicul. assignari. Den. Ferran.

ita loquitur.l.si pponas.§.fi.ff.de inoffic.testa.alleg.per Dy.
¶ Ite posito q essemus in casu iuris accrescendi adhuc scdm
Dyn.& Bald.in repe.d.l.pater filium.& in.d.auté.nouissima.&
in.l.i.an.vi.q.C.quando non peten.par.& in.l.vnica.de cad.tol.
videtur q inter coniúctos cóiunctione legali sit locus iuri ac-
crescédi in legitima: q est quota,vt.d.§.q si legitimorum,& d.
§.si quis auté legitimos,& fin Pau.de cast.hic in lec.bono.est
tex.expressus in.l.cót liberto.ff.de bo.li.quia tri nihil facit,q ibi
patronus fuit exclusus a iure patronatus in vita liberti,& sic
ante q legitima nunq deberetur:q illa nó debetur ante mor-
tem illius de cui heredit ate agit.l.i.§.si impuberi.ff.de colla.
bo.¶ Unde melius probatur in.l.fine.§.ex duobus.ff.de iure
pat.qui est sing.casus secundum Bar.ibi & illam.l.ad hoc alle.
Pau.de ca.in cósi.ccl.inci.in christi nomine super primo púcto,
& ita etiá per illam.l.tenet Ro.in.l.i.in vlti.q.prin.C.qn peten.
par.q in legitima possit habere locum ius accrescendi: vt etiá
tenet Jo.de imo.& aliá quos.ff.retulit & vi esse magis cóis opi.
vt etiam late ponit Saly.l.d.auté.nouissima.licet Bal.& Ang.
hic relinquant indecisam in dictis locis.¶ Rńdent doc.ad.l.
& proculo.de leg.ij.qd loquit in legato,& nó in legitima in qua
filij sunt cóiúcti ex cóiúctione sanguinis:& ét differt ille cui de-
betur legitima a legatario & maximas hz cóformitates cú he-
reditate,patet q p legitima dat vtile iudiciú fa.erc.filio.l.ij.§.
si quarta.ff.fa.ercis.p legitima dat petitio hńditatis vt signá-
ter pbat Bal.in.l.nó est.C.fam.ercis.& Bal.i.d.repet.d.l.pater
filiú.q nó repent dari legatario vel alteri instituto in re certa.
Item in alio casu.ff.dicto vez qń filij erant vniuersales hńdes
instituti,& grauati de restituédo.¶ Aduerte q si verum esset
q eis accresceret portio exheredati,tamé adhuc mihi videt q
nullus effectus esset tale ius accrescédi in restitutione fideicó-
missi venit illud quod acquiritur iure accrescédi.l.si totú,cum
ibi no.ff.de acqui.heredi.& no.Bartol.& docto.in.l.marcellus.
§.quidam liberis.ff.ad treb.Jo.de imo.hic dubitat,& in fin dú-
bio forte inclinat in opi.Dy.attento q in querela habet locú
ius accrescendi vt dixi,& hic per eum.Cum Dyn.& concordat
Ang.in.l.papi.§.vnde si quis.ff.de inoffic.testa.Paul.de cast.
in.d.q.principali dicit q per exheredationé filij nó habebunt
alij filij plusquá habuissent si filius non esset exheredatus:q vi-
detur exheredatus ad commodum illius qui directo vel p fi-
deicommissum est habiturus vniuersam hereditatem:& sic ad
cómodum heredis vniuersalis vel fideicómissarij allegat simili no.
per glo.in auth.hoc amplius in verbo rescriptis.C.de fideicom.
sed ibi hoc non probatur:& gl.ibi dum dicit q facit illos veni-
entes ab inte.esse heredes loco exclusi nó loquitur de exhere-
dato excluso licet loquit de hńde instituto qui ppter negligé-
tiá in non implendo volútatem defuncti fuit exclusus.Ro.in
l.i.C.quádo nó peten.par.tenet in hac principali.q.q filius fuit
iuste exheredatus:& tunc procedat opi.Dy.q alij filij habent
integrú trienté p legitima nó per ius accrescendi.sed p remo-
tioné obstaculi:q exheredatio remouet eú ab oi pte legitime,
& sic nó facit partem vt.d.§.liberis.cú si.& tenui.ff.Aut est iniuste
exheredatus,& túc aut alij filij instituti sunt instituti i integra,
& debita eorú portione,& túc qń vis etiá exhńdatus repudiaret
non accr.sed portio sua fratribus:q eú exhńdatus,& fratres
vocent diuerso iure:q exhńdatus vocat p querelá cótra testm,
& fratres sui vocent ex testó inter succedentes iure diuerso non
est locus iuri accrescédi,ita in pposito probatur in.d.l.fine.§.
ex duobus.& ibi no.Aut dicti alij filij fuerút instituti in minus
quam debita portione sua,& tunc si petant supplementú,& ex-
heredatus repudiaret accrescet fratribus vt pbat singulariter
in.d.§.ex duobus.& ita cú hac declaratione pcedit opi.Dy.&
6 fuit de méte Bal.in.d.l.i.C.qń nó peté.par.in.v.q.¶ †Secun
do inducitur ad.q.per Dyn.quid si sunt quinq filij,& vnus tm
sit exhńdatus an legitima aliorum erit tertia an vero dimidia,
iuxta auth.nouissima.C.de inof.tes.de quo vide p Bal.& Ang.
hic qui videnf trásire cú opi.Guil.i.d.auth.nouissima vbi tenet
qd erit tantú tertia q exhńdatus pro mortuo habet vt dictú
est.ff.¶ Sed Bar.in repe.d.l.pater filiú.cú quo hic simpliciter
tránsit Jo.de imo.dicit q in locis in quibus potest habere locú
ius accrescendi in legitima computabitur:tunc exheredatus in
numero liberorum:& sic legitima erit dimidia:nam túc nó ha-
betur pro mortuo vt.d.l.si pponas.§.fi.quando aút possit ha-
bere locum ius accrescédi in legitima patet ex his q dixi circa
finem precedentis.q.In hoc potest opi.Bar.pcedere Pau.de
cast.dicit in hoc p omnia put ipse dixit in prima superiori.q.
q ambas istas duas.q.simul expedit Bald.& Saly.in.d.auth.
nouissima.& Bal.in repeti.d.l.pater filium.& Bal.i.l.i.in.vi.q.
C.qń nó pe.par.tenent opi.Guil.quam ipsi intelligunt in filio
iuste exheredato,& per cósequens circa eius portionem nó est
tractandú de iure accres.q nullam portioné habet a lege nec a

a ¶ An legitima,
Adde qd filie fa-
ciunt numerum quá-
uis dotate nó suc-
cedant:q exclusé a
statuto Bart.in.l.
pater filium.ff.de
inof.test.Jmo.hic
Ange.aret.in.§.si.
insti.de inuf.test.
Fran.cur.

b ¶ Qd magis có-
munis.Adde qd
istam opi.sequitur
Bal.in auth.nouis-
sima de inof.test.&
in repe.d.l.pr filiú.
versi.nunc venio et
ibi rń.let ad rónes
Bar.idé Saly.in
d.auth.nouissima &
Cy.in.d.l.pater fi-
lium.Jaco.but.in
dispu.que inci.quí
dá habens fratres
duos,& vide Bar.
in.d.l.pr filiú.et ibi
Angel.in repeti.et
Jmo.hic.Frá.cur.

testatore vt in precedenti.q.dixi.Et ita etiam tenet Ro.in.d.l.i.
C.qn non pe.par.q subdit q vbi filius iniuste exhńdatus:tunc
debet distingui aut alij filij sunt instituti i suis debitis portio-
nibus,& túc portio eorú ex psona exheredati non augetur,se-
cus si ipsi erant instituti in minus debita portione per.d.§.si ex
duobus.Sz in hoc nó bene dicit,q dato,q filijs institutis non
deberet accrescere portio exhńdati fm distinctionem.d.§.si ex
duobus.tń oportet nos scire an portio nostra debita p legitima
dictis quatuor filijs debeat esse habito respectu ad dimidiam
vel tertiá,& istud nó decidit in.d.§.si ex duobus.¶ Unde dic qd
qń iniuste est exheredatus legitima semper est dimidia: quia
tunc non habetur pro mortuo:arg.d.l.si proponas.§.fi.Et ita
tenebat Bal.in.d.l.pater filium.vbi pro hoc alleg.glos.in auth.
de trié.& semis.§.i.& idé tenet Saly.in loco.ff.alle.& ita teneo in
hac.q.quam Dy.indecisam hic relinquit de quo etiá vide ali-
7 quid per Ange.in.d.§.vnde si quis.†Et in dictis locis tágút et
doc.Quid si quintus frater sit de ordine fratrú minorum,& sic
incapax an legitima aliorú erit tm tertia & concluditur cóiter q
sic,q ille habet p mortuo ar.l.si necé.§.si deportatus.ff.de bo.
lib.& in.d.§.sed nostra.q etiam sequit Bald.in.d.§.in primo.&
8 Ang.in cósi.cij.inci.statu.cauet.¶ †Querit etiam Bal.Ang.
& alij dod.quid si quintus filius repudiasset puta:q filia aliquo p
dote recepto renunciat legitime seu hereditati paterne vel filia
a dotata excluditur a statuto an legitima alioz erit tertia vel
dimidia de quo etiá vide Bald.& Ang.in.l.papi.§.vnde si quis
per illú tex.ff.de inoffi.test.& Bal.& Jmo.in.l.hnói.§.si titio.&
ibi Pau.de ca.ff.e.Bal.in.l.i.in.vi.q.C.quando nó pe.par.& in
d.auth.nouissima in fi.& in consi.inci.in christi nomine statu.ca-
uet q filie teneantur seruare &c.facit q not.Bar.in.l.i.in.iij.q.
ff.de coni.tab.& Bal.in repe.d.l.pater filiú.in ver.quero ergo.
& Bal.in.l.vnica.§.in primo.C.de cadu.tol.& Bal.in.l.duobus.
ff.eo.& p Ro.in.d.l.i.C.qń nó pe.par.per Ang.in.d.auth.nouis-
sima.& in cósil.clxxvi.inci.statuto ciuitatis Cortone iste passus
est pulcher,& in consi.ciij.incip.statu.cauetur per Pau.de cas.
in consi.ccl.inci.in christi nomine super primo púcto,& plenius
9 in consil.seq.†Item querit hic Bald.Ang.& alij doct.quid si
quispiam decessit superstite matre instituta i re certa nó equi-
ualente ad suam legitimam & superstitibus duobus fratribus
preteritis:& extraneo non turpi persona instituto,& mater pe-
tat supplementum legitime an eius legitima debeat esse tertia
b totius,an vero tertia tertie,& dic q magis cóis opin.est qd sit
tertia totius de quo etiam per Bar.& Bal.in repe.d.l.pater fi-
lium.& Bal.& Saly.in.d.auth.nouis.& Bal.in.l.i.§.i.de cad.tol.
& late per Old.in consil.cxxiij.q inci.quidá pomius vbi tenet
dictá opi.quá dixi etiá magis cómuné,& illá etiá sequit Pau.
de cas.in consi.inci.In christi nomine,quoniá fundamentum.
1 ¶ Si legatur alternatiue electio erit legatarij: si verba ad
ipsum referuntur &c.

1 Si ita titio. †Si legatur alternatiue,& verba exe-
cutiua referant ad legatarium eius
erit electio,& pars fundi fundus dicitur si de mente legitur ap-
pareat,& interitu speciei sine culpa liberatur heres.h.d.vsque
ad.l.titie.¶ Quid si testator dixisset lego fundum seianum,et
item eidem titio lego vsumfructú eiusdem fundi:quid operat
tale legatum:dic vt no.in.l.si titio fundus.& ibi per Bart.ff.de
vsufru.leg.& per Bal.in auté.hoc loco in.ij.col.C.de secú.nup.
¶ Et alle.iste tex.per omnes hic,& per gloss.in.l.lucio.ff.ti.i.q
per istud verbum habeto relatum ad legatarium videtur con-
cessa electio legatario secúdú Jo.de imo.hic.¶ Dic,q in con
trariú videt text.in.l.qui cócubiná.§.i.de leg.iij.& relinquit sup
hoc cogitandú.¶ Pót rńderi q aut pferat in secúda psona
tńc vr tribuit a electio legatario vt hic,aut in tertia persona: &
tunc secus ita loquitur ille text.de cuius intellectu,vide aliqd
per Bart.in.l.legato generaliter,& ibi plenius per Pet.ff.eod.
¶ Ille text.in alio ob.no.per gl.in.d.l.lucius.quia non potest
negari quin in.d.l.qui cócubinam.sint verba dubia,& tamé ha
bet electionem heres.¶ Respondeo quod in.l.lucius testator
loquitur alternatiue quo casu verba dubia tribuút electionem
legatario.sed in cótrario nó,imo in genere legat testator quo
casu quod minus est debetur.l.nummis.ff.tit.ij.seruú gloss in.l.
legato generaliter & ibi expresse Dy.& Bart.ff.eo.& iste melior
videtur intellectus ad.d.l.qui concubinam,q ille quem sensit
Barto.in.d.l.legato generaliter dum vult q verba executiua
sint relata ad heredem in.d.l.qui concubinam.
1 ¶ Si diuerse species seruorum legantur serui qui partici-
pant de vtraq debetur &c.
2 Obscura exceptio habetur pro non exceptione.
3 An generalis oppositio exceptionú post speciales oppositio-
nes releuet.
4 Dispositio de simplicib' cóprehendit mixtú in fauorabilib'.

Cassatis

5 Cassatis ordinibus mendicantiu͂,an censeantur cassati viuen-
tes partim de elemosynis,& partim de proprio.
6 Quando due qualitates concurrunt quarum quelibet per se
operatur,vna non derogat alteri.
7 Causa pupillorum & miserabilium personarum est magis fa-
uorabilis quam causa quantitatis.
8 An filius debeat habere libros legales,& medicinales: si do-
ctoretur in vtraq;,qn̄ factu͂ sunt legati si doctoretur in vtraq;.

1 a ## Textores.
†Si duob^9 diuerse seruoru͂ species legã-
tur serui qui participant de vtraq; spẽ debẽtur cõ-
muniter,siue fuerit excepti obscure siue nõ excepti,
2 sec^9 si clare fuerint excepti.h.d.vsq; ad.§.nihil.❡ †No.q ob-
b scura exceptio habetur pro nõ exceptione^b ad idem est tex.in
l.iij.§.si duobus.& ibi no.Bart.ff.de adimen.leg.& tex.in.l.lege
de contrahẽ.emp.& dicitur obscura qñ intelligi nõ potest.l.ij.
ff.de his que pro non scri.habentur,& l.ita fidei.ff.de iure fisc.
❡ Sed est dubium an generalis exceptio dicat̃ obscura adeo
q nihil releuet,de quo dic vt p Bart.in.l.j.in ver.quero.video
q ista cõclusio.ff.de excep.& ibi Ang.dicit no.q hoc quod di-
c citur exceptionem generalem non releuare^c est verum qñ pars
opponit:alias procederet sicut dicimus in libello,vt.l.fin.& ibi
no.glo.mag.C.de anna.excep.per Barto.& Bal.in.l.j.per illu͂
tex.ff.de condi.ob.tur.cau.per Bald.in.l.edita.in.ix.colu͂.C.de
edẽ.in repet.perusina.& Bal.in repeti.l.j.ad fi.C.vnde vi.& in.l.
fi.circa princi.C.de fideicom.& in.l.age.C.de transa.& in.l.pre-
scriptionu͂.in.xv.colu͂.versic.quinto queritur.C.si contra ius vel
vti.pub.p doct.post glo.in.c.pastoralis.de exce.& in.c.ex parte
3 de rescrip.& in.c.dudum.de decimis.†& predicta sunt vtilia se-
cundu͂ Bal.hic cõtra practicã aduocatoru͂ q certis exceptioni
bus specialiter oppositis dicit generaliter oppono oẽs excep.
mihi cõpetẽtes:qr hic generalis oppositio tanq̃ obscura nihil
releuat.facit q no.glos.in.d.c.pastoralis.in verbo protestante.
❡ Verum aut̃ operet̃ aliquid dicta verba vcz:& oẽs alias ex-
cep.mihi cõpetentes opp.&c.dic vt signanter no.per Bal.quẽ
4 sequit̃ Ang.& Imo.in.l.scire.§.sufficit.ff.de excu.tu. ❡ †Se-
cundo no.q dispositio facta sup simplicibus cõprehẽdit mix-
tu͂,qñ sumus in fauorabilib^9 vt hic,& in.l.si ita scriptum.ff.de
libe.& posthu.q intellige qñ vtroq; extremo simpliciu͂ esset p-
uisum in dispositione de qua agit̃ vt hic vbi de seruis vernis,
& textoribus erat puisum:secus vbi tm̃ de altero extremo sim-
plicium esset prouisum:qr tunc nõ cõprehendit̃ mixtu͂ tex.est
5 in.l.hoc legatum.ff.de leg.iij.& in.l.legatis vxori.ff.eo.i. ❡ †Et
inducitur iste tex.hic per Dy.& alios ad qõnem si cassati sunt
ordines mendicãtium an dicantur cassati ordines partim vi-
uentes de elemosynis:& ptim de bonis possessionu͂ dic vt hic
per eum,& similes qõnes tradunt̃ per doct.in.l.ij.in princi.ff.de
d x.ob.in materia illa an sub simplicibus^d cõprehendat̃ mixtu͂.
6 ❡ †No.et sm̃ Bal.q qñ due qualitates simul cõcurrũt qua-
ru͂ quelibet p se pot operari vna non derogat alteri.❡ Quod
facit sm̃ eu͂ hic ad qõnẽ,ptãs ex forma statuti dz esse iudex in
causis pupillorum:capitaneus vero dz esse iudex in causis a.x.li-
bris.ff.& dicit quod in causa pupilli excedente summã.x.libra-
rum vterq; poterit ẽe iudex:& erit locus preoccupationi:argu.
l.si pluribus.§.si.cu͂ ibi no.per Bart.ff.e.t.l.si quis postea cum fi.
de iudi.& tenet Cy.in.l.gallus.§.ille casus.ff.de lib.& posth.per
d.l.si quis postea.q vterq; iudex debet iungi per.d.§.ille.Sed
Io.de imo.h.d.q imo indistincte potestas tanq̃ iudex pupil-
loru͂ preferendus est:qr illa videt̃ specialis puisio alia de causa
a.x.libris.ff.videt̃ generalis: ergo specialis dz preferri.l.seruus
vrbanus.§.fi.ff.tit.ij.l.sanctio legu͂.ff.de penis,& hoc puto verum,
q p plures rõnes cõfirmat Bal.in.l.executorẽ.in.vij.col.C.de
execu.rei iu.& Bal.in.l.i.in prin.in.iij.q.ff.de offi.consu.& in.l.
vnica.§.vbi autem.C.de cad.tol.& Bal.& Imo.in.l.gallus.§.il-
le casus.ff.de lib.& posth.& Pet.de anch.in repeti.c.canonum
statuta.in ver.pone duo statuta de consti.& Bar.in simili.q.in
extrauagan.ad reprimendum,in verbo:nõ obstante,& Ang.
in repe.l.si vacantia.C.de bo.vacan lib.x.& in.l.test amẽta.C.de
testa.& per Pet.de anch.in consil.cvj.inci.in christi nomine de
viribus &c. Io.an.in.l.Pet.de anch.in.c.statutum.§.cum vero.
de rescri.in.vi.& Ro.in.l.i.§.i.ff.de no.oper.nun.nam pupillaris
etas nõ conuenit nisi pupillis:sed quãtitas.x.libraru͂ cõuenit
omnibus personis:ergo est magis gñalis sm̃ Bal.in.d.l.exe-
cutorẽ.& p consequens potestas tanq̃ magis specialis dz pre-
7 ferri.c.studuisti.de offi.le. ❡ † Item qr cã pupilloru͂:& sic mise-
rabiliu͂ psonaru͂ magis fauorabilis est q̃ causa quãtitatis.l.fi.
8 C.qñ impe.inter pupillos,ergo dz attẽdi.& preferri^e tanq̃ cã
magis priuilegiata.l.assiduis.C.qui po.in pig.ha.& l.priuile-
gia cum ibi no.ff.de priui.cre.& ita videtur tenendu͂ rei ctis opi.
Barto.in.l.sacris.C.de proxi.sac.scri.lib.xij.Videbatur tamẽ
q quilibet posset esse iudex per tex.& q ibi pulchre Bart.in.l.
j.C.de offic.prefec.vr.& per.l.fi.& quod ibi Bal.post gloss.C.de
iur.om.iud.& per Cyn.in.d.§.ille casus.& per Bald.in auc.ha-
bita in.x.col.C.ne filius pro pa.& per Ange.in.l.cum pretor.ff.
de iu.& per Iaco.de are.& Bal.in.l.q in rerum.§.j.ff.eod.& per
Ange.in.l.consulta.C.de testa.❡ Sed propter hoc non est re-
cedendu͂ ab opi.quam teneo:quia ille.in contrarium loquun-
tur quando expresse apparebat q secundo iudici erat cõcessa
iurisdictio sup eo super quo competebat primo iudici.sed hic
a expresse apparet q statutum voluit diuidere iurisdictionẽ cir-
ca causas separatas,videtur si aliquod dubiu͂ cõtingat debet
attẽdi causas magis priuilegiatas vt dixi,& vide similem.q.p
Bal.in.l.qui possessiones.ff.ad sill.& vide no.per Bald.in.l.fi.
C.si a non compe.iudi.& alia.q.no.per istum tex.decidit Bal.
in.l.si quis ad declinand.in in versi.quero si vlterius relinqua-
8 tur.ccc.cir.xvij.colu͂.C.de epis.& cleri.vt ibi. ❡ †Vltimo facit
etiam hec lex.pro decisione questionis no.quam posuit Bald.
in.l.fin.in princ.in.ij.col.C.communia de le.testator qui legauit
filio libros legales si efficiatur doctor in iure ciuili:si autẽ effi-
ciatur doctor in medicina legauit libros medicinales an si do-
ctoretur in vtraq; facultate debeat habere omnes libros de-
terminat q sic.

1 ☞ Inter dictionem si & cum non est differentia:quando po-
nuntur inter personas &c.
2 Debitor obligatus ad quantitatem respectu certe speciei,libe-
ratur perempta specie.

1 ## Nihil distat.
†Inter dictionem si,& dictionẽ cu͂
nõ est differentia quando ponuntur
inter personas:& si quãtitas debet̃ respectu speciei,interitu spe
ciei debitor liberatur.h.d.vsq; ad.l.legato.❡ No.differẽtiam
nõ esse inter dictionẽ si,& dictionẽ cu͂,de quo vide per Cy.in.l.
fi.C.de impu.& aliis substit.& per doc.in.l.ij.post glo.C.de verb.
sig.& per Bart.in.l.si cum.ff.de fun.instru.& in.l.i.& ij.ff.de pecu.&
in.l.4.ff.si pẽ.app.mors interue.& plene per Pan.de leaza.in cõ
me.n.c.in literis in princ.de restitut.spo.& ibi per dom.Ant.in
princ.& vnam differentiam inter dictas dictiones vide no.tra-
ditam per Barto.in.l.gallus.§.quidam recte.de lib.& posthu.
f & per Barto.in.l.iulius paulus.ff.de condi.& de.^f ❡ †Vltimo
2 no.ex.§.fi.q debitor obligatus ad quantitatem respectu certe
speciei liberatur perempta specie vt hic,& l.quidam testis.§.si
tibi.ff.eo.& l.i.§.fi.cu͂.l.seq.ff.si cui plusq̃ per.l.fal.q limita non
procedere qñ quãtitas siue ptium nõ esset expressum & limita-
tum,secus si fuisset limitatum:& expressum:ita intellectualiter
tex.valde nota.in.l.vir vxori.ff.de do.p.leg.& scdm̃ Barto.ibi.
❡ Adde alia in.l.hominem.ff.man.sed hec limitatio Barto.
non videtur habere bonam rationẽ diuersitatis nec videt̃ be-
ne iure pbari,& potest respõderi ad.l.vir vxori.q ibi inuito le-
gatario non poterit dari species p q̃titate pecunie:qr q̃titas
pecunie erat in obligatione sec^9 in casu huius.l.in quo species
erat in obligatione:& potuisset heres redimere speciem:& illas
prestãdo legatario liberaretur a quãtitate etiã cõtradicẽte le-
gatario:qr in casu huius.l.species legata est in obligatione vt
visum fuit in.l.si pluribus.ff.e.& no.Bar.in.l.cum qui certaru͂.
§.fi.in.j.colu͂.de verb.obli.& similiter in casu.l.quidam.§.si tibi.
poterat liberari debitor soluendo legatario speciem vt ibi in
glo.❡ Et pro ista opi.contra Barto.videtur tex.in.l.fundum
cornelianum in fi.ff.de nona.attento q ibi non fuit quantitas
certa que debebatur respectu certe speciei,& tamẽ non libera-
tur debitor licet res pereat in totum pro legato p parte:quia
ibi volẽte creditore erat omnino danda quantitas:qr illa fuit
in obligatione.

1 ☞ In legato generali mediocris est eligendus: sed si testatõr
de certo sensit,nec constat de quo,electio est heredis.
2 Vbi electio est legatarij mediocrem debet eligere:adeo q non
posset pessimum eligere:herede inuito.
3 In generali legato lancis electio est heredis.
4 Quod minimum est prestari potest, quando habere rem, vel
non habere non expediat.
5 An si expresse est data electio legatario possit meliorẽ eligere.

1 ## Legato generali.
† In legato
generis spe-
cies mediocris est eligẽda:sz si testatõr de certo sensit
nec constat de quo electio est heredis.h.d.vsq; ad
fin.❡ In tex.ibi nec optimus &c.supple q electio est legata-
rij.❡ In tex.ibi vel pessimus supple quando electio est here-
dis vt etiam.ff.dicemus,non tamẽ tenetur isto casu heres ha-
bẽs eligere pstare seruu͂ sui:vt.l.si a substituto.§.i.ff.eod.❡ In
tex.ibi actorem.i.castaldum hoc est seruum ceteris meliorem:
2 ita ẽt exponit̃ in.l.fi.ff.de of.prefi.❡ †No.etiam q vbi electio
est legatarij mediocrẽ eligere debet,adeo q pessimum eligere

a ❡ Textores q di-
cantur serui verne
dicit Fest^9 põpei^9
in dictionario suo
qd verne dicuntur
nati tpe primaue-
re ex ancillis roma
noru͂,& dicit q vt.
dicit sacru͂:qr no-
biles romani i adu-
ersitatib^9 cõstitu
ti notabãt oĩa ani-
malia que p̃ primo
vere nascerentur.
b ❡ Nõ exceptione.
hoc dĩ qd ante oĩa
dz attẽdi modus
agendi:& excipien
di gl.l.c.hoc cppe.
tũ.q.vi.in noi.in.c.
sup literis ď rescri.
Bal.in.c.cum dile
ctus extra de ordi.
cog.et in.l.i.§.cum
seruus.C.de ser.fu.
& dicit alibi gl.suf-
ficere si exceptio cõ
cludat sm̃ regula-
rẽ dispõnẽ.l.glo.in
cle.fi.ď rescri.Bal.
in.l.i.C.de test.
c ❡ Non releuere.
adde Alex.in cõsi.
xcvi.in.ij.volum.
Fran.Cur.
d ❡ Simplicib^9.vid
i.l.si ita scriptu͂.vbi
posui post do.alex.
& his addo Signo.
cõsil.cxlviij.& xcv.
e ❡ Et preferri.vi-
de pro limitatione
Bal.in.l.hac con-
sultissima colu͂.ij.&
ibi do.Alex.C.qui
te.fa.pos.Fran.C.
f ❡ .ff.de condi.& de.
de istis ẽt dictioni
bus si,& cu͂ de qb^9
hic i quo differu͂t,
& qñ importẽt cõdi
tionẽ,& qñ nõ vide
ẽt vltra hic alleg.p
Bar.& doc.Mod.
l.i.i.ff.ď cõdi.& dom.
Anto.Fran.

nō posset herede contradicēte vt hic videt̄ probari fm Ang. hic, et idē tenet Ang. in. l. apud iulia. §. scio. j. eo. Contrariū tenuit Jo. de Jmo. hic: et Pau. de ca. vez. q legatarius pro mediocri possit eligere pessimū etiā hērede inuito arg. §. preterea. si quis instit. de acti. et per no. in. d. §. scio. q puto verius: q2 illud q dicit̄ hic in tex. de mediocri fuit inductum fauore eligentis ideo redundare nō debet in eius odium. l. q fauore. C. de legi. cū vulg. et q2 alias nihil refert an haberet electionē legatarius an heres postq̄ semper mediocris communi estimationi esset prestandus. Expone istum tex. vt dixi super litera et nō obstabit, et hoc idem tenet hic Nicola. de neapol. per. d. §. preterea. et plene p. §. pe. ff. eod. et dicit qd idem tenet Dy. in regula in obscuris, de reg. iur. lib. vj.[a] ¶ Item no. q electionem habēs meliorē non pōt eligere q fallit vbi due essent res super quibus fieri deberet electio, quia tūc melior capi poterit, ita intelligit̄ l. qui duobus. ff. e. fm Dy. per Cyn. Ray. et Mode. hic, Bald. in. l. fi. §. i. C. cōmunia de leg. in. vi. col. in vers. pone q sunt in hereditate. ¶ Item no. §. si de certo. qd vbi testator de certo fundo sensit nec constat de quo electio est heredis, et casum pone vt habes per exemplum in. d. §. scio. et an isto casu legatum de rigore valeat tangit gl. hic, et dixi in. l. si quis. §. si quis plures. j. eo. ¶ †Ultimo no. q in generali legato lancis electio est heredis, nec ob. tex. seruus legatus. §. cum homo. j. eod. et in. l. ij. in princi. j. de op. leg. vbi in legato generis electio est legatarij: q2 respondet Pe. hic q iste tex. debet intelligi quādo testator de certa lance sensit nec constabat de qua, non mirum si heredis est electio. d. §. scio. et d. §. si quis plures. ¶ Bar. vero in. l. si domus. in prin. j. eod. aliter intelligit volēs q licet testator hic de certo nō senserit, tñ electio semp est heredis in his generibus que habēt terminos facto hominis vt est lanx domus: et similia vt hic, et. l. si domus. in princi. cum si. ¶ Secus in his generibus que habēt terminos a natura vt est homo equus et similia: q2 electio est legatarij. d. §. cum homo cum si. nō tamē assignat Bar. aliquam vrgētem rationē diuersitatis vt etiam dicit Pau. de ca. in. d. l. si domus. Uel dic q dato q testator hic de certo non senserit tamē electio est heredis in lance domo, et similibus etiam ī debilissima q̄ habere nobis expedit potius q̄ non habere vt hic, et in. d. l. si domus. in princi. Quia semper fauore hēdis in talibus qd minimum est prestari potest per heredem vt ibi. l. nūmis. et. l. qui cōcubinam. §. j. de leg. iij. et no. hic in glo. mag. in prin. Sed in his generibus in quibus dari pñt alique species quas potius expedit nō habere q̄ habere vt in seruis, q2 reperiri pōt seruus fur, et in animalib[us] reperiri potest animal nullius vtilitatis: et onerosum ppter sumptū. l. si quis argētum: versi. similiq3 modo. C. de do. tunc regulariter electio est legatarij ne alias si diceremus electionem esse heredis esset in potestate hēdis dare seruum nullius fructus: et sic facere legatum inutile: ita loquitur. d. §. cum homo, cum si. et mediocrē eligere debet legatarius vt hic. ¶ Jmo etiā si in istis esset expresse data electio hēdi a testatore deberet mediocrē eligere. l. si heres generaliter. j. eo. ¶ Nec p̄dictis ob. d. l. si quis. argentum. §. ij. que loquitur in predictis que quidē habere non pōt esse inutile qualiacunq3 sint, et tñ ibi dicitur mediocre p̄standū esse non aūt minimum posse prestari: q2 pōt respōderi vt ibi p Cy. cui[us] tñ solutio nō multū pl3 cū non videat posse inueniri p̄dium q expediat magis nō habere q̄ habere vñ potes aliter ridere fm Jmo. hic cui[us] r̄nsio l3 ipse nō dicat fuit quorundam antiquor[um] quos hic refert Pet. ¶ Uel melius responde fm Pet. et Cy. hic q ibi reditus debebāt p donatarium diuturno tpe seu singulis annis percipi vt ibi in glo. ¶ Uerum q2 interdū p̄dia casinate pereunt, et reditus non possent esse perpetui, iō ibi dicit̄ p̄dia mediocra assignari debere vt reditus debitos toto tēpore possit habere, et circa hoc vide no. p gloss. in. l. fideiussorem. ff. man. et p Dy. in regula in obscuris: de reg. iu. lib. vj. Et no. quia tex. hic in fi. non facit differētiam an lances sint in patrimonio vel nō, et ideo facit ad ea que dicētur in d. l. si domus in prin. ¶ In gl. in v. possumus ibi in ceteris rc. doc. magis cōmuniter sequūtur opi. gl. cū Raph. h. d. q cōtra gl. facit q2 vbi qs legasset seruum in genere, et in suo patrimonio habuisset decem seruos inter quos nullus erat quem non habere magis expediret q̄ habere q tunc nō haberet locum iste text. et iō dicit q sibi occurrebat dicere aliter q̄ glos. vez qd qñ testator legauit in genere si species seu indiuidua illi[us] generis sunt modica seu pauca. Et tunc habēs electionem non teneatur eligere mediocrē, sed possit eligere pro libito voluntatis vt. d. l. qui concubinam. §. j. in gloss. sed vbi sunt plura indiuidua, et talia de quibus testator verisimiliter non cogitauit, et tūc d3 eligi mediocris vt hic: q2 in dispu. generali non veniunt ea que verisimiliter quis non cōcessisset. l. obligatione generalis. ff. de pig. et. l. cū aquiliana. ff. de transac. ¶ Unde si haberet testātor inter ceteros seruos seruū castaldionē non est verisimile q illum voluerit a bonis suis amouere. Sed hec sua doctrina non est vera: nam in legato generis: tūc legatarius h3 electionem qñ testator seruos suos h3 in patrimonio vt pbat gl. hic per plura iura, et cōmuniter sequuntur doct. et tñ legatarius eo casu quo habet electionē non potest eligere meliorem vt hic. ¶ Et nihilominus in casu p̄dicto nō pōt dici q numerus indiuiduarū esset infinitus vel magnus cū esset relevat[us] ad eos qui erant in patrimonio, et lex hic habuit respectū ad casum q cōtingere pōt. s. qd inter seruos reperiatur aliquis quē nō habere magis expediat rc. Nec ob. d. l. qui cōcubinam. q2 respōde q ibi tex. nō loquitur in relicto serui in genere: s3 in fideic. ptis hereditatis. Pau. de ca. hic in vltima responsione data p glo. ad iura allegata in ea dat aliā responsionē que non conuenit 4 illis iuribus iō sto cum glo. ¶ †Itē dicit gl. q minimū p̄stari pōt qñ legatum est aliquid de eo genere in quo nō est reperire aliquam rē quam non habere magis expediat quam habere. Adde q si legatur vinum vel frumentū vel qd simile in genere quāuis liberet p̄stādo minimū. d. l. fideiussorē. et qd ibi no. et hic in glo. tñ nō liberaret̄ si illud prestaret putridum seu corruptū q2 tale non deberet dici frumentum sicut pecunia reproba nō dicitur pecunia. l. paulus. j. de vb. sign. l. eleganter. §. qui reprobos. ff. de pig. act. et ita etiam dicit Joā. de imo. et Ant. de but. in. c. indicāte. de testa. q no. pro intellectu: et limitatione huius gl. ¶ In ea. glo. ibi de vino tritico oleoq3 leg. scōm doc. melior est text. in. l. huiusmodi. §. si cui. cū ibi no. j. e. et in. l. titia test. §. j. j. de aur. et arg. leg. et vide Bartol. in. l. iij. j. de vino trit. oleoq3 leg. ¶ Et istud dictum glos. est verum fm Bar. nisi verba executiua a testatore prolata fuissent relata ad legatarium, vt q2 testator dixisset sempronius recipiat sibi seruum quem in genere ei lego, nam tunc l3 in patrimonio non essent serui: et sic regulariter electio deberet spectare ad heredem, tamen propter dicta vba legatarius habebit electionem. ¶ Et similiter in casibus in quibus electio regulariter est legatarij, si tamen vba executiua referantur ad hēdem electio est heredis fm Barto. alleg. l. plane. §. si ita. ff. e. et no. per gloss. in. l. lucio. j. titia. et tex. l. qui concubinam. §. j. j. tit. ij. et cum Barto. transeunt Raph. et Moder. hic. Idem tenet Ant. de but. in capi. indicante. et Jo. de imo. ibi de testamē. Tamen Pet. et Cy. hic contrarium tenent de quibus non faciunt mētionem alij doct. quia iura concedētia electionem heredi vel legatario indistincte loquuntur nec faciunt iura hāc differētiā nisi in legato alternatiuo duorum, aut aliquarum rerum: circa quas tunc non posset afferri maximum preiudicium heredi: quamuis legatarius vnū potius qualium eligeret, secus in legato generis, q2 quando serui non sunt in patrimonio legatarius ad quē relata essent verba executiua posset eligere seruum existentem in longinquo, et magnam expensam afferret heredi prestando eum. Ideo non videtur qd propter verba executiua consequatur electionem legatarius, et hec fuit ratio glo. in simili licet ipsi non allegent eam in. l. hēdes. in. §. si incerto. ff. fam. erc. Et posset responderi ad. d. l. qui cōcubinam. §. j. q2 vt dicit hic Dy. nā illa lex loquitur in legato q̄titatis in quo heres semper minimū prestare potest licet verba executiua ad eum non referantur. l. nummis. de leg. iij. no. gl. in. l. fideiussorē. ff. man. et Bartol. in. l. iiij. in fi. j. de vino trit. oleoq3 lega. In reliquis dic vt in gloss. ¶ Ex qua diligenter habes notare q ille qui legat aliqd in genere, et habeat aliquā speciem de illo genere videtur sentire de illa vt habet̄ in. d. l. iiij. in princ. et ibi Bar. j. de vino tri. oleoq3 leg. ¶ Et idē est in contractibus vt est tex. no. in. l. si quis argentum. §. j. et ibi Bal. C. de do. qd no. pro promittente soluere quātitatē aliquarum vuarum nonnne afficius. ¶ Ex his videt̄ inferri q si qs legat seruū in genere, et habeat seruos in patrimonio, et illi postea perierint extinguit̄ legatū: et hoc expsse firmat hic Rap. et in. l. si ita legatum. in prin. ff. e. ¶ In glo. pen. in fi. ibi legatarij electio rc. dic imo est heredis scōm omnes per istum tex. in 5 v. de certo indistincte loquentem. ¶ †Extra glo. est dubium an si expresse est data electio legatario possit eligere meliorem de quo aliquid tetigit hic Pe. Cy. et Jmo. dic vt p gl. et Bar. in. l. ij. j. de opt. leg. tangitur etiam per Cy. et Bal. in. l. fi. §. j. post glo. ibi. C. cō. de le. et similiter si data sit a testatore expressa electio hēdi an possit eligere pessimum. ¶ Et habes tex. q nō in. l. si heres generaliter. j. eo. tit. ¶ Quis aūt in cōtractibus habeat electionē in obligatione generis vide p glo. in. l. heredes. §. si in certo. in fi. gl. mag. ff. fa. ercis. et habetur in. l. quicquid astringendi in gl. et in. l. qui ex pluribus. j. de verb. oblig.

¶ Lib. vi. adde et qd si in fauore creditoris est introductū vt p̄stet̄ mediocris poterit ipse eligere sibi prestari deteriorem herede inuito, q2 pōt quilibet renūtiare fauori suo. l. si qs in cōscribēdo. C. de pac. et C. de epis. et cler. Anto. Fran.

1 ¶ Legatarius non potest pro parte acceptare, et pro parte repudiare.

2 Propter delictum, vel renūtiationē vnius coheredis emphyteute portio non accrescit coheredi sed redit ad dominum.

Legatarius

1 Legatarius. † Legatarius nō potest vnū legatum diuidere p
parte acceptando, & pro parte repudiando. Sed si
non acceptauit, & decessit pluribus relictis heredi-
bus vnus eorū pōt acceptare partē suam, & alter repudiare, &
per repudiationē legati fingitur nunq̄ fuisse legatū. h. d. tota
ista l. ¶ In tex. ibi tñ partē suam acquiret, ex hoc dicit Bal.
collige q̄ hic portio repudiata nō accrescit heredi: & idē expsse
no. Bart. in l. re coniuncti. in pe. col. in ver. v. principaliter. j. tit.
ij. vbi ad hoc alle. rōnē. q̄ isti censent esse cōiuncti coniūctione
legali nō ab ipso testatore legante, sed inter cōiunctos cōiun-
ctione legali nō est locus iuri accre. in legatis. l. & proculo. j. tit.
2 j. ergo &c. ¶ † Et hoc pstat argumētum sm Bal. hic q̄ si sunt
duo hr̄des vnius emphyteute propter delictū vel renūtiatio-
a nem vni⁹ sua portio non accrescit^a coheredi, sed redit ad dnm,
q̄ est no. ¶ Tu ad hec vide no. p Bal. i. l. si fraudati. j. de pub.
& que no. Bar. in l. si mihi & titio. j. de v̄bo. ob. melius p Bald.
in l. vnica. § in primo. C. de cadu. tollen. in gloss. & in. iiij. col. & in
aut. si quas ruinas. in prin. & fi. co. C. de sac. san. ecc. & in l. j. C. q̄n
nō pe. par. ¶ Et puto in pposito dictum Bal. hoc verum esse
pro quo etiā facit, q̄ nunq̄ habet locum ius accres. postq̄ ius
semel fuit quesitum: licet postea deficiat preterq̄ in vsufructu.
l. j. §. fi. versi. sed in vsufructu, & ibi no. ӡ. de vsuf. accre.

1 ☞ Seruum existentem in fuga, aut peregrinantem, debet
heres sumptibus suis perquirere, & dare legatario.

1 Cum seruus. † Seruū existētē in fu-
ga, aut peregrinātē in
longinquo dz heres suo sumptu perquirere: & lega
tario dare. h. d. cum prin. l. seq. ¶ Not. egregiam li-
mitationē ad l. cum res. §. j. j. eo. & ad plene no. per gloss. in l. qd
legatur. ӡ. de iudi. vbi dicitur q̄ satis est hr̄di legatario presta
re rē legatam in loco vbi res erat tempore testamenti. ¶ Nam
hoc fallit quādo res in loco multum longinquo fuisset tēpore
testamēti. Nec si alias diceremus legatarium cogi suo sumptu
rē legatā persequi legatū inutile redderetur: facit in argumē-
tum tex. in. l. si res obligata. j. e. & in l. qui cōcubinam. §. qui ex-
tos. cum glo. & in. l. ex v̄bis. §. fi. in rōne sua. j. de leg. iij. Et idem
no. Bar. in d. l. cum res. in prin. pro quo bene facit ille tex. post
princi. ibi verisimile &c. Sequuntur hoc communiter legiste. &
idem tenuit Petr. de ancha. & Imo. in. c. indicante. de test. vbi
videas. Istud tñ intelligit Pau. de cast. hic procedere si testōr
hoc sciuerit, secus si ignorauerit rē esse in longinquo, & intelle-
ctualiter. d. l. cum res. §. j. & id q̄ no. in. d. l. q̄ legatum. Sz mihi
videtur q̄ contra Pau. de cast. facit tex. in. d. l. si res obligata:
que vr̄ velle idē ēe in ignorāte. Pro hoc q̄ etiam si testator sci
uisset rē ēe in lōginquo sicut ignorauit: verisimile est q̄ ita psu
mitur q̄ omnino voluisset legatum taliter prestari q̄ vtilitatē
afferet. l. tutia cū test. §. j. & l. meminis. in prin. j. titu. j. Tamē ma-
gis placet opi. Pau. de cas. quam ēt videt hic sentire Bal. pro
qua induco tex. in l. si seruus legatus. in princ. j. eo. ¶ Nō enim
ibi vr̄ qd expēsis legatarij debeat pquiri res legata potius q̄
hic: nisi q̄ ibi testator tpe test. hoc cogitare nō potuit: q̄ seru⁹
ibi fugit post test. secus hic q̄ tpe testamēti erat in fuga. Ad l.
res obligata potes r̄ndere q̄ nō ob. intelligēdo eam prout ibi
intelligit Ang. qua refert v̄. vel potest &c. ad principiū legis: &
sic ad istum casum quādo testator sciebat rē pignoratam, quē
intellectualiter p aliquas rōnes consueui ibi dicere necessario
ēe tenēdū: & ibi dic ā: & in materia hui⁹ l. vide gl. ma. hic quam
oēs sequunt quicquid dixerit glo. in. l. si quis seruum. in prin. j.
tit. j. & in. d. c. indicante. & ibi p doct. adde tñ ad hoc no. in gl. q̄
dū tz gl. q̄ qñ seruus aufugit post mor. testōris, & adītā hr̄di-
tatem sine culpa hr̄dis qd tenet heres solū cauere de restituen
do seruū ipsum hr̄ditariū cū ad eū puenerit, & sic sentit glos. q̄
nō tenet psequi eū nec cauere de psequēdo etiā expēsis legata-
rij. ¶ Et istud ēt expsse voluit Bar. & Ang. in l. cū res. §. ataq̄.
in. j. opp. j. e. & idē tz Ioā. de imo. sz Pau. de ca. ibi tenet cōtra-
riū. s. qd imo debeat psequi. & cauere de psequendo p. l. seruo le-
gato. §. fi. j. eod. ata etiam tenet Raph. in. d. l. cum res. pro quo
alleg. l. continuus. § illud. de v̄bo. obli. vbi difficultas pstatio-
nis non eximit quē ab obligatione, vnde teneo opi. huius gl.
& Barto. in. d. l. cum res. Pro qua faciunt iura alleg. per eum.
Potes respōdere ad. d. l. si. in o legato. q̄ illa intelligitur quā-
do seruus viuo testatore cepertit esse in fuga, seu in longinquo
prout intelligit glo. hic, ad. § illud potes respōdere q̄ difficul-
tas non eximit quin sit obligatus scilicet dare cum ad eū per-
uenerit, sed non tenetur perquirere ista enim fuga serui assimi-
latur quadammodo casui fortuito vt dicit Barto. in. d. § illud
in. ij. col. vbi alle. ista iura.

1 ☞ Heres post moram tenetur de fructibus non solum per-
ceptis: sed & qui percipi potuerunt, & de omni vtilitate.

1 Fructus. † Heres post morā tenet de fructibus rei
legate nō solū pceptis: sed etiā de his qui
percipi potuerūt p legatariū, & de omni causa vel vtilitate vel
etiam de interitu. ¶ In tex. ibi pcipere potuit subaudi licite,
& honeste. l. fructus. la. j. ӡ. de rei ven. & plene le. & no. in l. ancilla-
rum. ӡ. de pe. hr̄di. ¶ Not. q̄ in fructibus percipiēdis ad quos
heres tenetur post moram debet haberi respectus ad psonam
legatarij petitoris non autē ad personam rei conuenti. & idem
in fructibus pcipiēdis ad quos conuenitur quicunq̄ male-
fidei possessor, nā haberi dz respectus ad fruct⁹ quos pcipere
potuisset petitor nō aūt reus. l. si nauis. in fi. & l. preterea. ӡ. de rei
vē. In ꝯtrariū vr̄ tex. in. l. domū. C. de rei vē. per q̄. l. passus iste red
ditur valde dubius de quo vide ibi per Gul. de cu. & Bartol. &
Bal. per Cy. post pe. in. l. certo. in. j. q. C. de rei vē. p Bar. Ang.
& Imo. hic Bar. latius in. l. ex diuerso. in princ. j. de rei ven. per
Ang. in. l. fructus. la. j. & in. l. si nauis. eod. ti. p Bald. in. l. ij. C. de a
fru. & li. expē. p Ant. de bu. in. c. grauis. de resti. spo. & magis cō
b munis^b opi. videtur esse illa q̄ posuit Bar. in. d. l. domum. vbi
videas cum qua opi. concordat Gul. de cu. Bal. ibi. & Imo. &
Raph. & Pau. de cast. hic, & Ant. de bu. in. d. c. grauis. q̄ opi. b
tñ limita no. & primo: vt procedat in eo possessore qui nullā hz
iustā causam a dño vēdicante, sec⁹ si ab eo iustā causam habe-
ret vt est creditor habēs fundū pignoratū a dño: q̄ tñ tenebi-
tur dño de fructib⁹ quos ipse creditor percipere potuisset, tex.
est menti tenendus in. l. j. C. de pi. act. q̄ reputauit Bal. ibi not.
dignū. ¶ Secūdo limita procedere in v̄bo malefidei possesso
re, sec⁹ in ficto cuius malafides inducta eet ficte p lit. ꝯte. cōtra
eū factā, nā talis tenebitur tñ de fructib⁹ quos ipse reus per-
cipere potuisset tex. est nō violando literam in. l. ij. C. de fruc. &
li. expen. secundum Bar. ibi licet gl. ibi aliter intelligat.

1 ☞ Res mea testatori debita potest mihi legari, & si testator
legat sibi debitum legatum in nomine consistit.
2 Testōr legādo rē sibi debitā censet legare ius sibi competens.

1 Si titius. † Res mea testatori debita pōt mihi
legari, & qd si in legato declaratur ex fu
turo euentu. & si testator legat rē sibi debitam ab alio nomē in
legato consistit. h. d. vsq; ad. §. si qs alieni. ¶ In tex. ibi nō con
sistere, hec erat ratio dubitandi, tamē decidit ꝯtrariū. s. q̄ legatū
cōsistat, nec ob. cōtrariū signatum in litera: q̄ legatum rei mee
mihi factū ꝯiuis regulariter nō teneat. l. cetera in princi. j. eo. l.
proprias. C. eo. tit. Tamē fallit qñ res nō erat mea pleno iure,
& irreuocabiliter vt hic, & l. si tibi hō. in prin. & l. nō quocūq;. §.
si ex bonis. j. e. & facit. l. ex sextāte. §. latin⁹. j. de exce. rei iudi. vel
solue aliter vt colligit ex gl. hic. ¶ Itē no. q̄ licet in casu hui⁹
§. cum legat mihi testator rē q̄ tibi debeo videret mihi relin-
quere liberationē eo casu quo rē nondum tradiderā ipsi testa-
tori vt hic in v̄si. adeoq; tamē nō est per omnia idem ac si mihi
liberationē legasset: q̄ qñ mihi expresse legasset liberationē,
& deinde testator a me mutuo rem debitā exegisset legatum in
totū extingueret. j. de li. le. l. non solū. la. j. §. liberatio. Tn secus
qñ expsse nō legauit liberationē: sed ipsam rē quā ei debebam
vt hic, & ita signanter intelligit Bar. istū tex. & cum eo trāseūt
alij q̄ sane intellige qñ species certa erat relicta, sec⁹ si q̄titas
vel quid aliud in gñe vt si dixerat testator lego tibi. x. que mihi
debes: q̄ ista sola liberatio est in legato: vñ si a legatario mu-
to exigant a testatore illa. x. extinguitur legatum vt. l. si sic. §. j.
circa fi. cōiuncto ver. proinde. j. eo. quod reputat sing. Pau. de
cast. cōprobat ex his q̄ dicent in vltimo no. & idē in effectu vide
p Raph. hic in. § adē in fine. ibi cogēdum actionē &c. liberatur
ergo heres cedēdo actionē legatario competētē testatori, ad
idē. l. seruum filij. §. cum qui chyrographū. j. e. Fallit tamē vbi
res legata fuisset debita alternatiue testatori: q̄ tunc compelli
tur heres agere contra debitorē in cuius electione erat soluere
2 quam rē vellet vt est tex. in. d. l. si sic. §. fi. j. eod. ¶ † Item not. q̄
testator legando rem sibi debitam videtur tātum legare ius si
bi competēs ad rem. i. actionē psonalem simile si haberet ius
reale. l. si domus. §. fi. cū si. j. e. ¶ Itē ex isto text. no. q̄ qñ testa-
tor legat rē sibi ab extraneo debitam videtur legare nomē de-
bitoris tñ q̄uis testōri exegerit rē a debitore post testm̄ nō ex-
tinguetur propterea legatū vt innuit hic litera scdm Bar. no.
¶ Secus si expresse dixisset lego nomē talis debitoris: vt. l. si-
deicō. §. si rē. j. de leg. iij. ¶ Et quo ad hoc ppositum addo tex.
similē istis in. l. si titius mihi. in prin. & no. ibi glo. & Bar. j. tit. j.
¶ Quod tñ limita vt. ӡ. dixi vez mū legatū consisteret in q̄ti-
tate vel gñe per. d. l. si sic. §. j. ¶ Aliā differētiā inter legare no-
mē debitoris & legare eo mō quo dr̄ hic in fi. collige ex isto tex.
in vltimo v̄bo iūcta. l. ex legato nois. & ibi p Bal. in. fi. q. C. eo.
¶ Ab extra dubitauit hic Iaco. de aret. quid si in casu huius
ver. iulianus. nōdū erat res tradita testatori an ꝑtium teneb-
tur soluere heres vēditori, an v̄o legatarius, concludit ipse cū

a ¶ Non accrescit. Adde eūdē Alex. ꝯs. xc. p Frā. accur. consil. xlviij. signo.

b ¶ Magis cōis. in hac materia, vide Ang. ꝯs. xvij. Frā. de are. ꝯs. xvij. Frā. accur. consil. lxix. & no. q̄ in olbus casibus in quib⁹ malefidei possessor tenetur de fructibus quos potuisset pcipere nunq̄ tenet de illis qs potuisset pcipere ex augmento rei facte p ipsum casus est in l. certū. ӡ. de rei vē.

quo trāseunt cōiter scribētes qđ tenebitur heres. ar. l. qui concubinā. §. qui ortos. j. tit. ij. Addo Bald. adē tenētē in l. predia. in. ij. col. C. de fideic. z in l. cum aaenā. C. eo. vbi dicit hunc text. esse singularem. ¶ Item an in casu huius. ℣. idem iulianus teneatur heres prestare expēsas litis pro re recuperanda ipsi legatario, decidit Ang. quod nō: quia videt sufficere sola cessio vt hic. ¶ Addo Bar. idē volentē cum aliquali limitatione in d. l. si sic. §. fi. z probatur in. d. l. si sic in. §. an fin. in verbo dimittat prestare cogit, quē tex. ibi ad hoc pōderat Imo. z idem tz Ang. in. d. §. cū qui chyrographū p illū tex. ¶ Falħr tū fm cū vbi res legata esset litigiosa. alle. tex. cū gl. in auť. nūc si heres. C. de litig. Et quid si in terminis huius ℣. si. rescissa est emptio viuo testatore, z ex alia causa res est affecta testōris, an legatū vitiet Barto. hic se remittit. Ang. hic decidit ꝙ aut in legato testator adiecit pronomen meum, z legatum non vz per no. per Bar. in. l. seruū filij in princi. j. e. aut simpliciter legauit z debebitur etiā per no. p Bart. ibidē. ¶ Ius enim superueniens testa. debet operari ad validitatem legati non ad inualiditatē. l. si ex toto. in princi. ff. eo. l. si fundum sub conditi. §. si titius. j. e. ¶ Ultimo an in terminis huius ver. idem iulianus. sit omnino necessaria cessio actionis ad hoc vt transeat vtilis actio in legatarium: vide omnino Bald. in. l. ex legato.

1 ☞ Quando legatum sonat in facto explicādo per legatarium censetur personale, z ad heredem non transit.
2 Non omnis cōcessio emanans a priuato videtur esse psonalis.
3 An z quando concessio presumatur realis: vel personalis.
4 Ubi est adiectum nomen heredis, casus contingēs principali non nocet heredi.
5 Heres tenetur pro legato ad collectas pro preterito, pro futuro legatarius.
6 Quomodo consideretur tempus preteritum, z futurum.

1 **Si quis.** †Qñ legatū sonat in facto explicādum p legatariū censet ēe psonale, z ad heredem eius nō transit, z onus tributi seu vectigalis rei legate spectat
2 ad heredē pro tpe preterito. h. d. vsqz ad. §. scio. ¶ †No. ꝙ nō omnis cōcessio emanās a priuato cōcedēte facti facultatem vr̄ ēe psonalis. ¶ Quod vr̄ verum fm Cy. z Bald. z alios hic qñ tale factū ēet indeterminatum tam qualitate ꝙ tpe. ¶ Qu tūc electa videtur industria psone ad determinandum, z sic ad aliū non trāsit. ar. l. a. §. ne aūt. C. de cad. tol. z. l. inter artifices. j. de solu. c. fi. de of. dele. ¶ Sec⁹ si factū tale ēet determinatum, qr tunc transiret ad hr̄des talis concessio fm ipsos, alle. in ar. l. si necessarijs. §. de vendēdo. ff. de pi. act. z. l. si pactū. ff. de proba. z. l. quesitū. j. de vsufru. ¶ Un̄ si testator cōcessisset facultatē incidēdi decē currus lignorū ex nemore suo trāsiret ad heredē legatarij talis facultas fm eū. Intelligas tū sane nisi legatum esset annuū: quia ad hr̄des nō trāsit. l. nā. in fi. ff. de an. le. ¶ Et p predicta pōt limitari doctrina doct. in. l. veteris. C. de contrahē. z cō. stip. z Bar. in. l. si sic. la grāde. de ℣b. ob. vbi dīt ꝙ stipulatio facti affirmatiui est trāsitoria ad hēdes p. d. l. veteris. cū si. qr hoc est verz si factū erat determinatū, z certū sec⁹
3 si indeterminatū p istū tex. z p rōnē pdictā, z ita vē sentire imo. post pdictos. ¶ †Et de materia an z qñ cōcessio presumatur realis vel psonalis: vide p gloss. in. l. sordidorū. C. de excu. mu. lib. x. z p gl. z docto. in. c. cū venissent. de insti. z p gl. xxv. q. ij. in sum. per Jo. an. in regula priuilegiū. in mercu. p Bar. in. l. quia
a tale[a] ff. so. ma. z in. l. pater. j. de seruit. leg. z in. l. a. ff. de cōsti. pru. p Bald. in. l. si. eo. titu. z in. l. si nō spāli. C. de test. z in. l. liberti libertēqz. C. de oper. lib. in. ix. col. in ℣. denuo q̄ro, aliqd p Bart. in. l. si sub vna. in fi. de ℣. ob. z in suo cōsi. inci. q̄rit vtrū iurisdi-
4 ctio p Anto. de bu. in. c. qr. v. de iud. ¶ †Itē no. ꝙ vbi est adiectū nomē heredis casus contingēs in persona principalis nō nocet heredi fm Bald. ¶ Et hic iudicatur per Dyn. Bald. z Ang. ꝙ si quis cōduxerit rē in emphyteusim pro se z filijs nō possit pater alienare vel ei renuntiare in p̄iudiciū liberoꝝ: cum due censeantur esse concessiones vna in psona patris, z alia in psona filiorum. ar. l. stipulatio. §. si quis ita. de ver. obl. z de hoc dicto multū exclamat hic Pau. de cast. referēs se ita habuisse de facto, z tūc nō fuisse recordatum de aliqua decisione in istis terminis. ¶ Certe articulus iste vr̄ satis ambiguus. Nam primo aduertēdum est an sumus in casu quo pater videat acquirere filijs tanꝙ filijs, an ℣o tanꝙ heredibus de quo plene per gl. magistrā in. l. si tibi decē. §. fi. ff. de pac. p Bart. in. l. qđ dicit. de ℣. ob. ¶ Nam qñ essem⁹ in casu in quo videret acquisiuisset eis tanꝙ hr̄dibus, z tūc factum patris preiudicaret eis: qm heres nō pōt venire cōtra factū defuncti. l. vēditricē. C. de reb. ali. nō alie. l. cū a marito. C. de rei. vē. ¶ Sz vbi essemus in casu in quo non videretur eis acquisiuisse tanꝙ hr̄dibus. sed tanꝙ filijs puta in rebus q̄ de sui natura nō sunt trāsitoria ad hēdes,
b z tūc opinio. sunt varie[b] an pater possit eis p̄iudicare, de quo

vide plene p Bar. in. l. et iurisiurādi. §. si liberti. de op. li. z in. l. si qui. j. de interdi. z rele. z in suo cōsi. incip. qđ ista hz duo dubia per Fe. in cōsil. cexxviij. quod incipit: facti tale est duo fratres ec. z Jo. an. in addi. Spec. in tit. de [illegible] in rub. in ver. nō omitto, per Bald. z Ange. in. l. Itē vidēdū. §. fin. ff. de pe. here. per Bald. aut. si quas ruinas. C. de sac. sanc. eccle. z in. l. liberti. C. de oper. li. z in. l. si aduersa. C. de her. actio. z in. c. imperialē. in pan. de prohi. feu. alie. p Fed. in. l. filiusfa. §. cū pri. j. eo. z in. l. j. ad fi. C. p quas perso. no. acqu. z in. l. q ie patris. C. vñ lib. z in. c. a. §. a. z in c. i. §. z qr. vel est in. §. se. qui feu. da. pos. per Imo. in. l. si domus §. fina. j. eo. plenius per eundem in. c. potuit an vlti. car. de loca. per Salyc. in. l. fi. C. de iu. emphyteu. per P. e. de ancha. in cōsi. cxxxij. z in consil. ccxvij. an i heinate predicto tria ec. z per Ang. in consi. cxci. z in consi. sc. z in consilio. clxxix. incip. magnificus miles z Pau. de castr. in consilio. clvij. z magis communis opi. videtur inclinare quod pater possit preiudicare filio in emphyteusi, licet in feudo non, z non dico tamen decidendo. ¶ In gl. i. an istud dicatur serui ius personalis dic vt per Cy. z Bal. in rub. C. de vsufru. per Bart. in. l. mella. §. fina. j. de alimē. cib. leg. z aliquid p Imo. hic, z p Bar. in. l. vt pomū. ff. de seruit.
5 ¶ †No. ex contrario ꝙ hrs tenetur soluere collectas p re legata q̄tum est p tpe preterito: sz p tpe futuro tenetur legata-
6 rius. l. quero. z ibi vide Bart. j. de vsufr. lega. z hic in glo. † Et ad cognoscendum quō cōsideretur tēpus preteritū, z tempus futurum, z quō incipit vide plene Bal. in. l. i. §. quibus. in. ii. q. princip. ff. quod cuiusqz vni. no. vbi dicit cōsiderari tpš indicere seu posite collecte, non autem tēpus quo venit soluēda, ad qđ allegat glos. no. in. l. incola. la. ij. j. ad munici. facit. l. defuncti in princi. ff. de vsufru. z quod no. Spec. in ti. de censi. §. q. versic. sed quid erit si rusticus. ¶ Et que fuit ratio hui⁹ tex. dic fm Jac. de are. Cyn. z Barto. z alios ꝙ ratio fuit quia res est obligata tacite pro oneribus hic expressis: vt in. l. imperatores. z ibi no. j. de publ. ¶ Nunquam si heres tenet liberare rē legatā. l. si res obligata. j. eo. tit. z ibi vide Bar. de intellectu huius tex. ¶ Et ideo dicebat Ang. z Imo. q̄ iste tex. debet intelligi fm distinctionem illius. l. s. quando testator sciebat rem esse obligatā ad
c ista onera, alias secus vt ibi. ¶ Quod an procedat dicam ibi: quia docto. variant, z differētia inter vectigal z tributum[c] de quibus hic fit mentio vide glos. ordi. in. l. 4. §. 1. j. de pub. z quod habetur in. l. 1. ff. si ager vect. z q̄ no. glo. in rub. C. de an. z trib.
7 lib. x. ¶ † Ultimo Cy. hic soluit limita istum text. cū glo. fi. nisi onus tributi ēet grande ꝙ equipolleret fructibus rei legate: qr tunc spectaret ad heredem tale onus etiam p futuro tpe. alle. l. qui cōcubinā. §. qui ortos. de leg. iij. tū ille tex. pōt aliter intelligi: vt in terminis declarat Bar. in. d. l. quero. vbi videas.

1 ☞ Si legatum est dubium propter pluralitatem nominum, debetur quod est minimum.

1 **Scio.** †Si legatum est dubium pp̄ter pluralitatem nominum rei legate id quod minimū est debet. h. d. ¶ Et de materia vide que dicta fuerūt in. l. si quis a filio. §. si quis plures, z in. l. legato generaliter. ff. eod. z ad contraria hic formata in gl. responde vt hic per Dy.

1 ☞ An valeat legatū de re cui⁹ est cōmerciū, lz nō sit testatoris.
2 Legatum potest consistere in re aliena.
3 Difficultas pstationis nō vitiat legatū, sicut nec stipulationē.
4 Ex actibus z sermonibus quis iudicatur furiosus.
5 Quod nō pōt fieri sine cōsensu principis reputat impossibile.
6 Quod depēdet ex voluntate vnius tm̄ reputatur impossibile.
7 Relicto fundo fratribus: vt cōstruāt monasterium, an valeat legatum tanquam purum: z conditio reijciatur.
8 Pena priuationis hereditatis nō habet locum in hie que de iure fieri non possunt.
9 Papa an possit donare bona ecclesie possessa per exteros.
10 Legatis bonis minoribus fratribus mendicantibus valet legatum quo ad estimationem.
11 Si fund⁹ dotalis: vel minoris fuerit legat⁹ an dēat estimatio.
12 Quid in re ecclesiastica.
13 Si legent vestes pribite portari ex statuto, an valeat legatū.
14 Si legēt christiani ali⁹ iudeo an valeat legatuz vt dēat estimatio.
15 Quando legatur res principis ignoranter cōmercio, non debetur estimatio.

1 **Constat.** †Valet legatū de re cui⁹ est cōmerciū, licet in dño testatōris nō sit nec sine difficultate ēe possit: sed si illius rei penes neminē est commercium vel esse pōt commercium nisi solius principis, non valet legatum ad rem nec quantum ad estimationē: sed si esset in cōmercio: sed non esset in commercio legatarij, absqz tamen suo
2 delicto valet tūc legatum vt debeatur estimatio si sciebat in capacitatis legatarij testator. h. d. cum. l. seq. ¶ No-ta legatum posse consistere in re aliena, de quo plene in. l. cum alienam.

a ¶ Quia tale. vide ibi in apostillis ad Bart. z ad Alexā. in caracteribus de tortis.

b ¶ Sunt varie. adde Fran. areti. consilio. xxv.

c ¶ Et tributū. aliqñ tū ponūtur vt sinonyma secundū modū verū loquēdi regionum scdm Imo. hic et not. ꝙ in imponēdis oneribus de qbus hic nō attēdit valor rei: sed q̄titas fructuum ꝙ inde percipit tex. est no. an sunt is ibi Barto. z Ang. in. l. q bona j. q bo. ce. pos. Ang. ge. et nomi. an. l. ne sennius. ff. de re iudic.

aliena.cum concor.ff.e. ¶ Secūdo no. q difficultas prestatio-
nis non vitiat legatū idem in stipulatione.l.cōtinuus.§.illud.
3 de ver.obli. ¶ † Itē not.ex actibus & sermonibus quē iudicari
furiosum concordat.l.ob que vitia.circa prin.ff.de edi.edic.& l.
quidā in suo.ff.de cōdi.insti. Et per quos actus probetur quē
a esse furiosum[a] plene hic. ¶ † Et qn̄ & per quos actus qs pro-
4 betur furiosus[b] vide glo.iūcto tex.in.l.ij.ff.de iudi.& in.l.si cum
b dotem.§.si maritus.in gl.in verbo.ferēdus est iuncto tex.ff.sol.
mat.& p gl.xlvi.dist.c.j.per Bar.in trac.de testa.in.c.incip.ap-
posita prudētia.per Bar.in.l.ij.j.de bo.pos.infan.& fur.dela.&
in.l.si his qui.§.fi.ff.de tuto.& cur.da.ab his.& in.l.nec codicil-
los.C.de codicil.& in.l.si quidē.ff.sol.mat.& Bal.per illum tex.
in.l.diuus.ff.de offi presi.& Bal.in.l.furiosum.C.qui testa.face.
pos.in rub.C.si ex fal.instru.per doc.in.l.mutum.de acqui.here.
& bonū tex.in.c.filij.de here.in.vi.& ibi no.doct.vbi habetur qd
habens memoriam inordinatā presumitur fatuus,& idem in eo:
qui nescit exprimere id qd vult:vt est bonus tex.in.c.j.§.si vero.
de cler.egro.lib.vi.& de materia etiam alias dixi in.l.j.in prin.&
ibi etiā aliquid per Ro.de ver.obl.& per Spe.in tit.de salario.
§.fi.versi.sed quid si.vel infirmus,dicit illum reputādum furio-
5 sum qui in infirmitatibus recusat plura medicinalia. ¶ † Itē
no.q illud qd fieri non pōt nisi habito cōsensu principis repu-
tatur impossibile idem no.glo.in.l.cōtinuus.§.cū quis.de ver.
obli.qd amplia vt ibi per Bar.& idem no.Bar.in.l.si quis sub
condi.ff.de testa.tu.& in ver.oppo.ad fi.in.ij.col.& Bar.in.l.fi.in
ij.vel.iij.col.C.de sen.pas.bene facit.l.ij §.tractari.ad tertiu.facit
etiam.l.iiij.circa prin.j.de fideicō.lib.vbi nō est in cōsideratio-
ne id qd potest impetrari de iure speciali. ¶ Et per ista deciditur
Bar.in.l.j.ad fi.ff.de iniusto testa.q.no.quā vide. ¶ Licet autē
dicimus cōiter q illud qd non pōt impetrari nisi a solo prin-
cipe reputatur impossibile adeo q alicui non imputatur si illud
c non impetrauit.[c] vt.d.§.tractari.& hic. ¶ Tamē illud limitat
Ro.in.l.j.in vlt.char.j.de re iud.nisi princeps cōsueuisset illud
facile concedere.alle.l.qui cum maior.post princ.in ver.facile.j.
de bo.lib.& l.pe.& fi.& q ibi not.j.de ca.pum. Idē etiam volue-
runt Raph.& Pau.de ca.in.d.§.cum quis.f.q illud quod cō-
suetus est princeps concedere non reputatur impossibile alle-
gant.l.quidā relegatus.in prin.j.de reb.dub.& l.interdicit.j.de
cōdi.& demon.quā etiam ad hoc alleg.Raph.hic,& hoc opti-
me probat tex.noster hic in fi.dū dicit eū distrahi nō soleāt &c.
ista etiam sunt diligenter not,qr retento hoc q illud quod pē-
det a sola potestate principis cēseatur regulariter impossibile
infertur q si qua cōditio esset in testō inserto que absq princi-
pis cōsensu nō posset impleri reijceretur velut impossibilia.l.j.ff.
de condi.insti.l.obtinuit.j.de cōdi.& demō.ita not.voluit Bal.
in.l.j.in.vi.q.C.de insti.& sub.si.sub cōdi.fac.nisi fm eū ibi talis
conditio esset necessaria ad validitatem dispositionis testato-
ris:vt si pater reliquerit filio illegitime nato sub cōditione si le-
gitimabitur:qr tunc talis cōditio non reijcitur.alleg.ad hoc.l.
6 in tempus.ff.de here.insti. ¶ † Bal.autē hic colligebat ex isto
tex.q illud qd pendet ex volūtate vnius tantū reputatur impos-
sibile:& ita refert tenuisse Ray.Sed hic est nimis strictus intel-
lectus nec videtur verus:nā si testator legat mihi rē titij,pen-
det a sola volūtate titij dominium rei illius in me trāsferri.iuxta.l.
id qd nostrum.j.de reg.iur.& tn̄ legatum valet vt hic in princ.
Sed si iudicaretur impossibile nō valeret.vt hic in fi. ¶ Cōtra
Bal.etiā tenet hic Jo.de imo.licet non allegat dictā rationē.
sed dicit q iste tex.non probat dictum Bal.cum nō loquatur
iste tex.generaliter in facto pēdente a volūtate vnius,sed solū
in principe: & q hoc solum procedat in principe dico q sensit
aperte Bar.in.d.l.fi.C.de sen.pas.dum dixit vnius.s.principis.
¶ Et subdit Joā.de imo.sub dubio forte q dictum Bal.hic
procedere posset in facto pēdente a volūtate vnius solius dn̄i
loci:qr eadē est ratio que est in principe fm eū: cui adde Bar.
in.d.§.cū quis.in fi.& facit qd not.Bar.in.l.relegatus.j.de pe-
7 nis.& in.l.4.§.de qua re.ff.de postu.cū simi multis cōcor. ¶ † Et
ex predictis infert hic Bar.q si fundus relinquatur fratribus
mendicantibus cū hoc q in fundo cōstituant monasteriū pro
eis legatū tanq̄ purū tenere:& cōditio tanq̄ impossibilis reij-
citur cū talis cōstructio cēseatur plurimū difficilis cū sine au-
toritate sedis apostolice fieri non possit.c.j.de reli.domi.in.vi.&
sequūtur doct.hic. ¶ Cōiter subdit tn̄ Joā.de imo.Rapha.&
Pau.de ca.q cū voluntas defuncti nō possit adimpleri scdm
formā testamenti:tn̄ tenebuntur mendicantes in aliū vsum con-
uertere legatū p.l.legatū ciuitati.j.de vsufr.leg. Addo q hoc
in terminis voluit Bal.in.l.cū alienā.C.eo. ¶ Sed cōtrarium
tenuit Bal.in aut.ingressi.in pe.col.C.de sac.san.eccle.per tex.
in.c.exiit q seminat.§.ad hoc qr fratribus.de verb.sig.li.vi.sed
puto veriorem primā opi.quā tenet Bar.in tract.minoricarū.
in.ij.parte prin.in versi.pone aliquis.& ibi respondet ad.q.§.ad

hoc cuius respōsio nō placet Bal.in.d.aut.ingressi.& cū Bal.
transit Pet.de ancar.in cle.exiui de paradiso.de ver.sig.& cōtra
doctri.Bal.in.d.aut.est expresse tex.in.d.§.ad hoc.versi.si vero
8 fratribus. ¶ † Per hoc etiā dicit Pau.de ca.se alias cōsuluisse
se de facto cum quidam doctor in testō suo grauasset heredes
sub pena priuationis hereditatis quod.j.annū deberent cor-
pus ipsius testatoris ferrarie sepultū transferre ad ciuitatem
Parme,& heres.j.tempus hoc nō fecit quod per hoc nō inci-
deret in penam:quia talis translatio corporum sepultorum de
iure fieri nō poterit sine principis cōsensu.vt.l.fi.C.de relig.& sic
illa conditio vel onus tanq̄ impossibile debuit reijci. Et dicit
quod intellexit qd Raph.ful.cōsuluit in cōtrarium:cuius cō-
silio tn̄ alij doct.preter vnum noluerunt se subscribere fm eum.
¶ Pro hoc alle.Pau.de ca.tex.in.l.ij.§.tractari.j.ad tert.hoc
tn̄ intelligo saluo eo qd legitur,& not.in.l.cum fratres.eā.l.seq.
ff.de relig.in quo casu potuisset procedere id qd cōsuluit Fulg.
9 ¶ † Item per istū tex.in verbo formā patrimonij,dixit Ang.
hic se consuluisse in quadā.q.nam donauit alicui papa omnia
bona ecclesie que erāt in certa regione in manibus camere exi-
stentia qd non intelligātur donata bona possessa per exteros:
quia per illa verba solum intelliguntur donata ea que redacta
erant in formam patrimonij ecclesie sub procuratores eiusdem
10 sicut hic dicitur. ¶ † Deciduntur etiam hic Jaco.de are.Bar.&
Bald.per istum tex.q si immobilia legata fuerunt fratribus a
mendicantibus quorū bonorum ipsi de iure sunt incapaces,vt
in cle.exiui.de verb.sign. ¶ Tamen legatū valebit quātum ad
estimationē vt probatur hic.& in.l.sed si res.& in.l.fideicom.§.si
seruo.& ibi hoc etiā no.Bar.j.de leg.iij.& idē tenet Bar.in tra-
cta.suo minoricarū in prima parte prin.in ver.sed quero.& in.ij.
ver.aliqñ cōtingit.circa qd subdit hic Joā.de imo.q licet fun-
dus non possit simpliciter mendicantibus relinqui:tn̄ poterit
eis relinqui vt illū vendāt:& in necessitatibus suis pretiū con-
uertāt. Allegat glo.no.in.c.j.in verbo domum.de relig.domi.
lib.vi. ¶ Adde Bal.idem tenentē in.l.cum quero.in fi.C.eod.
& per Bal.in aut.ingressi.in.vij.col.C.de sac.san.eccl.per Ant.
de butr.in.c.in presentia.in.vij.col.in versi.quintus casus &c.de
proba.per ro.in.l.antistius.§.fi.ff.de acqui.here.facit quod no.
11 per Cyn.in.l.deo nobis.in fi.de epis.& cle. ¶ † Querūt hic doct.
an si fundus minoris.xxv.annis vel fundus dotalis legatus
fuerit debeatur estimatio,& magis cōmuniter concluditur qd
sic:quia talium rerum est commercium maxime interuenienti-
bus requisitis solemnitatibus.l.& si his.cum ibi not.C.de predi.
mino.iuncta.l.lex que tutores.C.de admi.tuto.& l.ita constan-
te.& l.fi.de iure dot.& in.c.cum contingat.de iureiur.& not.glo.
& doc.in.l.cum.l.j.de fideius. ¶ Quanquam in re dotali tenue-
rit cōtrarium glo.in.l.dotalem.ff.de testa.mil.quam ibi repre-
hendit Jac.de are.& Bar.& Joan.an.in.c.cum contingat.& ita
cōiter tenetur vt etiam refert Jo.de imo.in.d.c.cum cōtinget.
in.xxiij.col.& ita etiā tenet Bal.& Saly.in.l.cum alienā.C.eod.
& Bal.in repe.l.j.in.xxi.col.C.de sacrosan.eccl.& in.l.& si dotis. e
C.de iure dot. ¶ Subdit tamen Bal.& Ang.in.d.l.dotalem.&
in.d.l.si dotis.etiam Jo.de imo.hic & Saly.in.d.l.cum alienā.
q predicta procedūt q̄n ab extraneo fundus dotalis legaretur,
secus si maritus illū legaret:quia non debebitur aliquid lega-
tario:quia videtur legasse ius qd habebat dato q in eternum peri-
turum esset.l.qd rerum.§.j.ff.eo. ¶ Et isto casu poterit saluari
glo.in.d.l.dotalem Hec tamē saluatio nō procederet tenendo
opi.quorundā quos retuli in.d.l.quod in rerum.§.j.vbi videas d
& cōtra glo.in.d.l.dotalem. ¶ Pau.de ca.hic alleg.tex.in.l.cū
pater.§.filie.j.tit.j.qui tex.nō tamen multum facit:quia loqui-
tur in re mobili dotali que iure isto forum,poterat indistincte
alienari,vt per glo.in insti.qui.alie.non licet.in princ.& plenius
12 per Barto.in.l.j.ff.soluto matrimonio. ¶ † Quid autem in re
ecclesiastica legata an valeat legatum saltem qd ad hoc:vt de-
d beatur estimatio[d] glo.not.xij.q.v.& in.c.si episcopus.& Innoc.
in.c.filij.20.de testa.& Pet.Bar.& Nico.de neap.hic tenent non
valere legatum per tex.in.d.§.filius.& idem sentit glo.xij.q.ij.in
summa. ¶ Idem Pau.de cast.in.d.l.cum alienā.C.eo. ¶ Sed
Bal.hic & ibi Host.in.d.c.filius.& Inno.& Pau.de ca.hic con-
trarium tenent preter q̄ in re ecclesie ro.quia in illa nō valebit
legatum sicut nō valet in re patrimonij Cesaris cum equipa-
rentur:vt dixit glo.xij.questio.ij.in summa. ¶ Bal.in.c.preterea.
ea.§.donare quali.olim feud.alie.pote.recitat opinio.& nullam
videtur firmare:verior videtur opin.Bal.& sequa.hic quia ea-
dem ratione qua dicimus valere legatum fundi dotalis ex eo
quia alienari potest qñcunq vtile mulieri sit vt.d.l.ita constan-
te eadem ratione,idem est dicendum in re ecclesie non romane
cum illa possit alienari suadente necessitate vel vtilitate.xij.q.
ij.c.sine exceptio.& in.c.ij.de rebus eccle.non alien.vi ¶ Non
obstat tex.in dicto.c.filius quia responde vt per glo.in.d.l.cum

a ¶ Furiosum.vide per eundem consi.lxiij.per bar.cōsi.lx.vbi late more solito.

b ¶ Furiosus.vide plene per Jas.in.l.patre furioso.in.iij.col.ff.de his q sunt sui vel alie.iur.& i.l.furiosi.in.iiij.col.C.qui te.fa.po. Et hic in.ij.col.& Alex.in cōsi.lxij.in.j.vol.incip.ad quesitū.& in cōsi.l.q inci.ad qsitū quod non est impressum q cōsiliū cū multis aliis cōsiliis dn̄i alex.citabuntur impressionis vltra sextū & septimū vol.consi.nouiter impressa. Tho.Dip.

e ¶ Impetrauit.& dicit Bal.in.c.naturalis.in.iij.Si de feu.fue.contro.q in difficilioribus principes solent se reddere difficiliores.

d ¶ Estimatio.adde Alex.in cōsi.lx.col.vi.versi.sed pater.e.p.aliter in.ij.vol.& adde frā.are.cōsi.lxxviij.col.fi.vbi si testator legat rem non obligat heredem ad curādum q minor legatario vendat aut ad soluendam estimationem. Franc.Curt.

alienam. que sentit q tex. in d. c. filius. generaliter loquitur q
licet de iure ciuili valeat legatum rei aliene scienter factum, ta-
men secus sit de iure canonico: vt in d. c. filius. siue sit res eccle-
sie siue alterius, & istum intellectum approbat etiam Ioan. de
imo. in d. c. filius. & Ro. in repe. auth. similiter. C. ad l. fal. in x. spe
ciali qd ponit inter vltimas voluntates nam tex. in d. c. filius.
videtur innuere q aliud disponant leges imperiales quã illud
quod ibi Papa mandat seruari, & de intellectu d. c. filius. vide
vltra preallega. Ioã. fa. in §. non solum. instit. de leg. & quod not.
pulchre Bal. in repet. l. j. C. de sac. san. eccle. in xx. col. & est lectu.
ordi. illius. l. in v. col. vbi etiã querit quid si vasallus leget feu-
dum ad pias causas: an debeatur estimatio per eũdem in d. c.
j. §. donare. & per Ang. in d. l. cum alienam. & in l. si domus. §. de
euic. ff. e. & per And. plene in d. auth. similiter. vbi etiam tractant
13 an si legetur ecclesie res aliena debeatur estimatio. ¶ † Item
queritur quid si legẽtur vestes prohibite portari ex forma sta-
tuti an valeat legatum. Bar. in l. quamuis. in fi. de auro & arg.
leg. relinquit indecisum decide vt per Bal. in rub. C. de condi.
ob turp. causam. & in l. cum te. in vlti. col. C. de donat. ante nup.
& per Ro. in l. multum. in fi. ff. de ver. obl. vbi tenent qd sic, facit
14 l. fideicõmissa. §. si seruo. de leg. ij. ¶ † Item aduerte quia Bar.
hic loco exempli quod ponit glo. mag. hic de iudeo & heretico
cui legabatur mancipium Christianum ponit hic aliud exem-
a plum. s. quando per statutum esset prohibitus forẽsis [a] hic ac-
quirere, & sic Bar. vult q si tunc legetur forensi nõ valeat lega-
tum etiam quo ad hoc vt debeatur estimatio, & hoc tenet Ra
pha. hic, quia tunc l. nedum non assistit: sed resistit, & ideo vide-
tur absurdũ q ex tali dispositione cui lex resistit deberetur esti-
matio ad quod dicit facere no. per Bart. in l. j. ff. de noua. & in l.
cum lex. ff. de fideius. sed dic q veritas & cõmunis opin. se habet
in cõtrarium hoc enim primo tenet Iaco. de are. hic quẽ Bal.
hic simpliciter sequutus est, & in tali forensi exemplificat tex. in
d. l. sed si res. pro hac opin. est etiam tex. in l. filiusfam. §. si quid
alicui. ff. e. ubi dum tex. dicit aliam quamcunque &c. tenet ibi Iac.
de aret. Bartol. Bald. Ange. Ioan. de imo. & Paul. de cast. in
lec. bono. & Petr. de anch. & Ioan. de imo. in c. filius. de testa. &
Alb. de ro. in ij. par. statuto. q. lij. in ij. col. Et istud nõ placet q
in hoc exemplo de forensi non est incapacitas ratione sui deli-
cti, nec l. resistit quo ad acquisitionẽ pretij: & pro hoc facit illud
quod dicit Bart. hic in legato relicti fundi mendicantibus q
debetur estimatio, & retuli. s. In contractibus autem procede-
ret dictum Bart. per l. multum. de verb. oblig. quia in eis non
habet locum distin. glo. s. an incapacitas procedat ex delicto
15 vel non: vt per Bar. & doct. in d. l. multum. ¶ † Item limitat
Raph. tex. hic in §. constat non habere locum quando legare-
tur res principis ignorãter cõiuncte persone: quia tunc nõ de-
bebitur estimatio. alleg. an simili tex. in l. si quis inquilinos. in
prin. cum ibi no. ff. e. sed certe intentio doct. hic est in cõtrarium,
& ita expresse tenet Pau. de cast. in l. cum alienam. ad fi. C. eo. &
hoc puto verius quia tex. hic vult facere differentiam inter le-
gatum rei aliene que est in cõmercio & legatum rerum quarum
non est. seu non censetur esse cõmercium inter quas enumerat
res cesaris propter difficultatem prestationis, sed in re aliena
que est in communi cõmercium bene adhibetur illa distinctio.
s. aut legatur scienter aut ignoranter, & si ignorãter an legetur
coniũcte persone vel non. vt in d. l. cum alienam. ergo aliud est
in rebus hic expressis ad l. si quis inquilinos. patet respõsio ex
not. per Bar. hic dum opponit de illo tex. ¶ Ultimo inquan-
tum glo. mag. hic, & in l. sed si res. & doc. tenent q quãdo lega-
tarius non habet cõmercium rei legate propter vitium perso-
ne sue absque tamen suo dicto quod tunc ita demũ debetur esti-
matio si testator sciuit vitiũ, secus si ignorauit per d. l. fideicõ-
missa. §. si seruo. adde quod etiam qñ ignorauit debebitur esti-
matio si legatarius erat cõiuncta persona. arg. d. l. cum alienã.
secũdum Pet. de bellaper. & Nico. de neapo. & idem dicit Ra-
pha. hic. licet de Pet. & Nico. mentionem non faciat, & est no-
tandum pro limitatione dicte l. fideicommissa.

[a] ¶ Forẽsis. in hac q. vide lud. ro. cõsi. cccclx. vbi an rei prohibite legari debeatur estimatio. Et not. q tale statutũ nõ cõprehẽdit alienationẽ q̃ ex legati necessaria cõprenniret: ita Bal. in l. hac edictali. C. de secun. nup. & in l. j. C. de inof. do. text. & Alb. in l. alienationes. ff. fam. erc.

[b] ¶ Suo. vide per Lud. roma. consi. cccxix.

1 ☞ Omnia possunt legari siue corporalia, siue incorporalia, nisi sint affixa edibus.

1 Cetera igitur. † Omnia possunt legari siue corporalia siue incorporalia nisi edib[us] affixa sint: q2 in illis nõ valet legatũ nec reconualescit licet postea ab edibus separetur nisi fuerit legatum cõditionale & cõditione pendẽte separetur. h. d. vsque ad §. itẽ querit. ¶ Not. edibus affixa legari non posse quod primo limita nisi aliqua essent illicite edibus affixa, quia talia legari poterunt vt est tex. no. in l. fideicom. §. si quis illicite. de leg. iij. ¶ Secũdo limita d. regulam non procedere in rebus affixis quas amouere possemus absque deformatione edium, vt est tex. signanter no. in l. tutu. §. fi. de leg. iij. quã l. ad hoc reputat singularẽ Io. de imo. ff. e. l. in §. sed si. ¶ Tertio limita nisi legarẽtur ea que essent affixa parue domuncule, vt est tex. sing. in l. senatus. §. marcellus. ff. eodem. & ibi dicetur. ¶ Quarto limita non habere locum in casu l. marcellus. cum ibi no. ff. de donatio. inter virum. ¶ Quinto non habet locum in casu posito. ff. eadem. l. §. sed si quis. ¶ In glo. in versi. altera ibi. in l. j. in fi. Solu. vt ibi not. in glo. & est vera. ¶ In glo. in versic. conditionalia. ibi cathonianã regulam vitiatur &c. contrarium est verius per l. heredem hic allegatam in gloss. & per dictã l. j. in fine. cum ibi not. de regu. catho.

1 ☞ Dominus insolidum vnius domus potest affixa illi domui transferre in alteram domum.
2 An cum dominus castri extrahẽdo bladum de castro incidat in penam que vigebat.
3 An statuentes ligentur statuto suo.
4 Reseruatio vitiatur, & non vitiat.
5 Quando legantur affixa domibus debetur estimatio.

1 Item queri. † Dominus vnius domus potest affixa illi domui transferre in alteram domũ cuius sit insolidũ dominus: sed si sit dominus pro parte trãslationem facere non potest. hoc dicit vsque ad §. sed si
2 quis. ¶ † Not. arg. sm Bald. quod si duo habent dominium castri in quo vigebat statutum imponens penam cuicunque extrahenti bladum ex illo territorio: & alter illorum dominorum extrahat bladum de illo territorio causa transferẽdi ad aliud castrum quod erat ipsius proprium incurret penã, ad hoc faciunt ea que dicta fuerunt in l. serui electione. §. j. ff. eod. tit. hic tamen videtur intelligendũ quando tale statutum penale conditum esset ab alio superiore dictorum dominorum castri, secus si ab ipsis dominis castri: quia nõ videtur quod tale statutum liget ipsos statuentes cum sibiipsis imperare non possint. l. penult. ff. de arbi. nec vnus in alium potest. d. statuto vti cum par in parem non habeat imperium. l. nam magistratus. ff. de arbi. l. ille a quo. §. tempestiuum. ff. ad trebel. & in proposito not.
3 Guil. de cu. & Bart. in l. fi. ff. de rerum di. ¶ † Et an & quando
b statuentes ligentur statuto suo, vide [b] per Cyn. & Bal. in auth. quibuscunque. C. de episc. & cler. per Arch. & Ioan. andr. in c. vt animarum. de constitut. in vj. per Guil. de cu. & Bald. in l. sed si hac. §. prostituta. de in ius vocã. per Bart. in l. lucius titius. de fideicom. libe. & in l. j. post princ. quod quisque iu. per Ioã. And. in regula cui licet. de reg. iur. in vj. per Ioan. cal. in commento c. de illis. de rapto. & in c. a nobis. de senten. excom. per Bal. in l. digna vox. C. de legib. & in c. j. §. ad hec. de pa. iur. fir. & in l. si consul. ff. de adop. & in l. j. §. similique modo. & l. j. C. de latina lib.
4 tol. & in l. si cum ipse. de cõtrahen. emp. ¶ † Item no. in versi. & quid si quis quod reseruatio vitiatur, & non vitiat, qd facit ad q. de ingrediente monasterium & reseruante sibi bona quod reseruatio bonorũ vitietur, & non vitiet ingressum de quo plene per doc. post glo. in auth. ingressi. de sacrosan. eccl. & doct. in c. fi.
5 de condi. appo. cum conco. ¶ † Item no. quod quando legãtur affixa domibus debetur estimatio, & hoc communiter tenetur: vt per glo. & doc. in princ. huius. l. Sed Raph. ibi, & hic tenet contrarium, alleg. tex. in l. trium. §. fi. de leg. iij. idem dicit probari per argu. a speciali. ff. l. prox. in princip. & respondet ad istum tex. quod hic iurisconsul. elegit deberi estimationem in hoc casu: quia hoc erat dubium an legatum vitiet, sed non est recedendum per hec leuia a cõmuni sententia. Quia non ob. tex. in d. l. trium. quia ibi est specialis casus in quo valet legatũ in rebus ipsis affixis, ideo tunc non debetur estimatio, vt dixi in prin. huius l. & similiter non ob. tex. ff. l. prox. quia quo ad propositum non est ibi specialis casus, & pro communi opin. bene facit tex. in l. si quis inquilinos. in princ. cum ibi not. ff. eod. vbi si legantur serui ascripti predio, debetur estimatio: quia alienari possent cum predio, ita etiam si legantur affixa domibus que alienari possent cum ipsis edibus, ad quod vide Bartol. ff. l. proxima. §. fina.

1 ☞ Affixa domui possunt extrahi ad vtilitatem reipublice in cuius territorio sunt, non ad alterius.
2 Legatum dicitur commercium, & negotiatio.
3 Si de negotiatione debet solui gabella: cõprehenditur legatũ.
4 In odiosis fit extensio ad casum qui large cõprehendum sub expresso ex identitate rationis.
5 Qui dicantur negotiatores, artifices, & mercatores.
6 Statutum prohibens portari frumentum extra territorium non intelligitur ex sua causa.
7 Scholares pro libris suis non tenentur soluere pedagia.
8 Stante edicto quod nemo portet bladum extra territorium, an possit per transitum portare.

Sed &

1 **Sed ⁊ si quis.** †Affixa domui possunt extra-hi ad utilitatē republice in cuiꝰ
2 territorio sunt nō ad ornatū alterius.h.d.¶ † No.iūcta glo.ꝙ
legatū dr esse cōmerciū ⁊ negotiatio.⁊ idē no.gl.in.l.marcel.ff.
3 de do.inter vir.† Et facit ꝙ si de negotiatione vel mercātia dʒ
solui gabella ꝙ etiā cōprehendetur legatū.¶ Contrariū tenet
Bar.ꝙ proprie negotiatio seu cōmerciū est vbi aliqd simul cū
alio gerit,vt patet in.l.legatis.circa prīnc.de leg.iij.sed legatū
acquirit etiā ignorāti.l.cū pater.§.fundo.de leg.ij.ergo cū lega-
tario nihil gerit,vt hic plenius per eum cū quo trāseunt cōiter
4 doc.vñ ⁊ gl.large assumit negotiationē.¶ † Ex qua gl.iūcto
tex.⁊ iūcta.l.senatus.ff.de cōtrahē.emp.habes notare ꝙ in pe-
nalibus ⁊ odiosis fit extēsio ad casum qui large sumpto voca-
bulo cōprehenditur sub expsso propter identitatē rationis:ꝙ
est no.bene facit tex.j.§.prox.⁊.l.ij.§.exercitū inducendo vt ibi
per Bar.post glo.ff.de his qui no.infa.⁊ qđ no.in.l.si cōstante.
in prin.ff.sol.ma.in glo.in verbo mariti.vbi.l.loquēs in marito
non extenditur ad socerū propter fauorē publicum.s.vt mulier
nō remaneat indotata pro interesse rei publice.l.j.eo.ti.¶ Fa-
cit qđ no.Bar.in.d.l.si cōstante.in.ix.q.prime partis principa-
lis.e.ti.⁊ Dy.in regula odia.de reg.iur.in.vj.ita ergo hic pro-
pter fauorē publicū fit extēsione vrbs deformet.l.negotiandi.
C.de edi.priua.alias aūt regulariter in odiosis,⁊ in penalibus
seu exorbitātibus non fit extēsio.l.cum quidā.de lib.⁊ posth.l.
5 quod vero.⁊.l.ius singulare.de leg.⁊.d.c.odia.cū si.¶ † Et qui
a dicātur negotiatores artifices ⁊ mercatores [a] ⁊ qd inter se dif-
ferāt vide per Fed.de se.in cōsi.cccij.incip.In xpi nomine nos
griffolus,⁊ per Bar.in trac.de testi.in ver.cerdonem.⁊ in vers.
mercatorē.⁊ per Bal.in.d.l.legatis.in prin.per illum tex.⁊ per
Bar.in rub.C.de nau.lib.xj.⁊ per Bar.in rub.ff.de.⁊ in.l.ma-
riti.§.j.de adult.⁊ Bal.in.l.j.de exerci.⁊ in rub.C.de consti.pec.
circa fi.⁊ Pet.de anch.⁊ Imo.in.c.si.de vi.⁊ ho.cle.⁊ in.c.rela-
tum.el.ij.de test.⁊ Ang.in consi.cccij.incip.in predicta prima
refirmatio,⁊ Pet.de anch.in repe.c.canonū statuta.de consti.
in ver.quero quis dicatur mercator,⁊ vide etiam qđ not.Bar.
6 in.d.l.legatis.§.ornatricibus.¶ † Item no.hic in fi.ar.ꝙ statu
tum prohibens portari frumētum extra territorium nō debet
b intelligi de eo ꝙ quis sui vsus [b] causa portaret sm Bar.hic cū
quo oēs transeunt ad idem.l.vniuersi.C.de vecti.⁊ commis.⁊.ff.
7 ea.l.§.item quen.⁊ no.in.c.cū super quibusdā.de verb.sig.† Et
ideo dixit gl.in auth.habita.C.ne filius pro pa.ꝙ scholares pro
libris quos secum portant non tenētur soluere pedagia vel ve-
ctigalia.Quod autē res portet causa sui vsus vel negotiandi
probat solo iuramēto portātis glo.est elegās in cle.presenti.in
verbo negotiandi.de cēsi.quam ad hoc alleg.Bal.in.l.cū pro-
ponas.in pen.col.C.de nau.feno.⁊ in.d.l.vniuersi.⁊ in.l.si quis
non dicā rapere.in fi.iij.oppo.C.de epis.⁊ cle.⁊ ibi pro hoc all.
tex.no.in.l.j.C.de litori ⁊ itine.custo.lib.xij.⁊ an sufficiat ꝙ qs
hʒ propositū portandi a principio gratia sui vsu,quāuis post-
ea ex noua causa frumentū istud non cōsumpserit in proprios
vsus:sed vēdiderit dic ꝙ sic per.l.j.§.vnde querit offilius.ff.de
exercito.ita per illum tex.ibi decidunt signanter Guil.de cu.⁊
Bal.bene facit tex.j.ea.l.§.fi.in ver.si parauerit.⁊ hoc ibi etiam
not.Bar.idem tenet per plura iura Alb.de ro.in.j.parte statu.
8 q.cciij.incip.predicte etia faciunt vbi videas ¶ † Postremo
inducit iste tex.per doc.hic ad.q.statuto cauet ꝙ nemo portet
blada extra territorium.¶ Modo quidam mercator emerat
c aliunde frumētum,⁊ transibat per territorium [c] huius ciuita-
tis cum frumēto causa transferēdi illud ad alium locum an nō
ob.isto statuto possit trāsire,⁊ determinant ꝙ sic:qr tale statu-
tum dʒ intelligi de existēte originaliter de territorio huius ci-
uitatis nō de eo qui transitū facit alle.l.si quis post hanc.⁊ ibi
not.in glo.C.de edi.priua.nisi verba statuti essent clara:vt quia
dicerent ꝙ nullus possit per territoriū portare bladū ⁊ extra-
here,ita decidūt Iac.de are.⁊ Cy.in.d.l.si quis post.hanc glo.
alle.in.c.a nobis.de sent.excō.cum ibi no.⁊ idē tenet hic Ang.
⁊ mihi nō placet,⁊ addo Io.and.idem volentē in addi.Spe.
in tit.de cōsti.§.j.in addi.incip.Guil.de suza.⁊ Pet.de anch.⁊
Imo.in.c.j.de cle.non residē.⁊ Alb.in.ij.parte statuto.in.q.iiij.
⁊ Pau.de cast.in.l.cesar.de publicanis.licet ipsemet Imo.de
predictis hic mentionem non faciens,aliter senserit.

1 ☞ Senatuscon.prohibens vrbem deuastari habet locum
vbiqꝫ locorum ⁊c.
2 Propter debitum etiam publicum nō possunt destrui domus
debitorum,nec capi affixa domibus.
3 An appellatione domus proprie comprehendatur porticus.
4 An appellatione domus veniat capāna,⁊ ostium.
5 Sicut qs nō pōt citari,nec offendi in domo,ita nec in ostio.
6 Apposita in domo vt ibi perpetuo sint,licet non sint affixa,
cedunt venditioni.

a ¶ Et mercatores.qui dicātur mercatores ⁊ qui artifices,⁊ qui venalicij,⁊ an insti-
tores veniant communi appellatione,vide per Signo.homo.cōsi.xcv.⁊ an sub appella-
tione mercatoris,vel artificis contineatur vsurarius,vide Lud.roma.sing.suo fol.xi.
Et vide Bar.in.l.legatis seruis.in prin.j.de leg.iij.⁊ ibi vide apostillam plenā Alex.
in additio.magna.Thomas Diplo.

1 **Hoc senatus.** †Senatusconsultū prohibens ruinis vrbē deuastari hʒ locum
vbiqꝫ locorū,nec ob debitum publicum possunt edificia tradi
in ruinā siue sint domus siue balnea porticusue,aut aliud qli-
bet edificium per cuius ruinā vrbs deformetur,⁊ idem in affi-
xis edificijs,secus in his que nō sunt affixa.h.d.vsqꝫ ad.§.si pa
2 rauerit.¶ † In tex.ibi.ob debitum iuncto text.ibi,⁊ ostia ⁊c.
no.ꝙ propter debitū etiam publicum non possunt destrui do-
mus debitorū nec capi ostia aut alia domibus affixa secun-
dum Iac.de are.Bar.Bal.⁊ alios.⁊ idem no.Pe.⁊ Bar.in.l.
nutu.§.fi.de leg.iij.Bal.autē hic tenet cōtrarium per.l.si is cū
quo.ff.cō.dimi.vbi propter inobedientiam vel cōtumaciam do-
mus dirupta fuit,ad quam.l.Bal.non ridet,sed potes ridere
3 ꝙ ibi iudex iniuste fecit,ꝙ ibi aperte sentit glo.¶ † Item not.
ꝙ appel.domus proprie nō videtur cōprehendi porticus,sed
ex quadā extēsione vt patet hic in verbo extēditur de quo per
Iac.de are.⁊ alios hic.ego inhereo verbis Bar.hic cum quo
transit Ang.Io.de imo.Pau.de ca.hic,⁊ etiā Pau.de ca.in
l.qđ cōclaue.ff.de dam.infec.de quo etiā per Bal.in.l.meminisse.
in prin.ff.de offi.procō.⁊ p Spe.in tit.de immu.§.j.vers.pone in
statuto.⁊ per Bal.in rub.ff.sol.mat.per Ant.de but.in.c.inter
alia.de immu.eccle.⁊ per Ang.in.l.pleriqꝫ.alias in.l.se.ff.de in
ius voc.⁊ ibi not.dicit ꝙ lʒ quis capi nō possit in domo vt ibi,
tamē poterit capi in porticu.q̄ est diuersus ⁊ separatus a do-
mo ad hoc allegat istum tex.⁊ quid sit porticus,vide per Bar.
in.l.quod cōclaue.de dam.infec.⁊ per Host.in sum.de accusa.
4 §.ij.vers.sed si crimen.¶ † An autem appellatione domus ve-
niat capāna,vide pulchre per Bal.in.c.ij.de duobus fratri.de
5 nouo benefi.inuesti.¶ † Item not.ꝙ appellatione domus vi- c
detur comprehendi ostium ad idem.l.j.§.j.vers.cloace in ver-
bo tribus.j.de cloacis.vbi appellatione cloace venit ostium
6 cloace.¶ † Item facit an sicut quis non potest citari in domo
non possit etiam in ostio:similiter an statutū puniens in do-
mo offendentem comprehendat offendentem in ostio de quo d
dic vt not.per Bartol.in dicta.l.j.§.andictum.j.de cloacis.vbi
concludit quod aut fit in ostio intra clausuram domus:⁊ di-
d citur factum in domo,secus si extra clausuram [d] ad hoc alleg.
l.j.§.de inspiciendo.j.de ventre inspi.⁊.c.mulieres.in fin.de iu-
dic.in.vj.⁊ idem tenet Angel.in dicta.l.pleriqꝫ.vbi dicit quod
de hoc est tex.melior de corpore iuris,institutā quibus modis
ius patrie potesta.sol.in.§.si ab hostibus.cum sequent.de quo
etiam vide Bal.in.l.data opera.in.xv.columna.C.qui accusa.
⁊ in dicta rubrica.ff.soluto matrimonio.⁊ in.l.gallus.§.ille ca-
sus.in fine.ff.de liberis ⁊ posthum.⁊ per Barto.aliquid in di-
cta.l.meminisse.⁊ in.l.presenti.in princip.C.de his qui ad eccle-
siam confu.per Ioannem andr.in additioni.Specu.in rub.de
immuni.eccle.¶ In text.ibi,verumtamen ⁊c.iste text.videtur
corrigere seu temperare quod.ff.dixerat de cancellis velis ⁊ ta
bulis pictis.quia videtur hic velle quod talia legari non pos-
sunt cum apposita sunt,vt perpetuo ibi sint sm Paul.de cast.
hic.¶ Et ex eodem tex.not.arg.sm Iac.de aret.quod ea que
sunt in domo posita vt ibi perpetuo sint,licet non sint affixa
edibus cedunt venditioni edium ad idem allega.l.debitor.ff.
de pignoribus.⁊.l.diui fratres.ff.de religio.⁊.l.fundi.§.labeo.⁊
ibi est melior tex.ff.de actio.emp.quod est menti tenendum se-
cundum Bald.hic.

1 ☞ Si res legata affigatur edibus per testatorem extingui-
tur legatum,secus si per heredem.
2 Destinatum non habetur pro impleto.
3 Pecunia parata ad emptionem prediorum non computatur
inter immobilia.
4 Dispositio testatori non excusat heredem a pena statuti.
5 Statutum exorbitans loquens in casu simplici non extendi-
tur ad mixtum.

1 **Sed si parauerit.** †Si leget res que post-ea edibus adiūgitur per
testatorem extinguitur legatum,secus si per heredem etiam
2 ignorantem.h.d.vsqꝫ ad.§.marcellus.in.l.senatus.¶ † No.qđ
destinatū non habetur pro adimpleto,⁊ similiter not.qđ post
destinationem potest quis mutare propositū de quibus dic vt
hic plene per Bar.⁊ plene p Alb.de ro.in trac.sta.in.q.j.pro-
3 xime alleg.† Et inducitur per Cy.⁊ Bal.⁊ Ang.ad.q.Cōsu-

b ¶ Sui vsus.sʒ qđ si sui vsus:⁊ alteriꝰ,
vide p Io.de ana.
cōsi.lxxxiij.⁊ vide
Host.in ti.de cēsi.
§.ex quibus.⁊.sed
si aliqs faciat por-
tare Ang.in cōsil.
lx.inci.ꝙ quicūqꝫ
⁊ Pe.de anc.in cō.
xxvj.inci.pmittē-
dum est,⁊ in consi.
clxij.⁊ adde ꝙ stā-
te statuto predicto
eoipso ꝙ qs repe-
rit ducere frumen-
tum p loca deuia
psumit ꝙ ducat cō
deuiā ⁊ statum po-
terit puniri casus
est no.⁊ ibi bal.pō
derat ad hoc in.l.
pe.C.de nau.fe.⁊ vi
de tex.l.simili,⁊ ꝙ
ibi Bal.in.l.nō so-
lum.§.summa.ff.de
execu.tu.⁊ ꝙ volunt
bal.in.l.eos.in fi.j.
de fal.fran.c.

c ¶ Trāsibat p ter-
ritoriū.vide p eun-
dem cōsi.clxiij.de
eo qui deducebat
sal per bononiam.

d ¶ Clausuram.cō-
suluit.d.Sign.bo-
mod.ꝙ stante sta-
tuto ꝙ nullus pos-
sit capi i domo ꝙ
captꝰ i limine por-
te domus rite erat
captus eius consi.
xvj.⁊ vide Alex.in
cōsi.clviij.col.vlt.in
fi.quo capiat ver-
bum domus in.j.
vo.⁊ eundē in cōsi.
xxvj.col.j.l.iiij.vo-
lu.vbi appellatio-
ne domꝰ venit hor-
tus cenaculū ⁊ sta-
bulum:⁊ adde an
statutum permit-
tens vulnerari in
domo intelligatur
pmittere vulnera-
ri in domo ⁊ extra
domū alex.in cōsi.
xxiij.col.ij.in.ij.vo
lu.⁊ statutum pro-
hibens fieri domū
de qua domo intel
ligatur Alexan.in
consi.cliij.in fi.iij.
volu.F.L.

a ¶ Rei immobilis. adde quod in. ro. sing. suis fol. xiii. et consi. cclxxxvi. vbi ex quo. s. dixit Alex.

b ¶ Per Ja. bu. adde Albe. hic limitat procedere quando heres alienaret voluntarie quia tunc incideret in penam secus si necessitate compulsus puta cum quis a fortiori post ea condemnatus per iudicem arg. l. ii. ff. de fun. dot. Frac. cur.

c ¶ Abeno. Ange. aret. l. §. ex diverso. insti. de re. di. vbi dicit se consuluisse apud magistrum cum Jo. de imo. et do. Joan. de ana. quod colonus et inquilinus in rebus alienis edificantes frequenter repetunt.

d ¶ In. d. c. si vasallus. Adde quod est in tit. hic finitur. l. corr. l. c. si vasal. in tit. quid si habet vasall. in feu. et adde Bal. in l. in ciuile. C. de rei vend. et l. l. cum opz. C. de bo. que lib. et quod non cedat solo sed impensa deducit facit quod emphyteota et vsufructuarius equiparatur in multis gl. no. in l. iii. §. eo. rio. ff. de acq. poss. et l. c. i. in tit. de inuesti. de re. alie. fal. Bal. l. l. i. §. i. C. de cad. to. sed vsufruc. finito vsufructu deducit magnas impensas quas in re l. que vsufructu debebat fecit ff. de dam. infec. in ipso. §. ei cuius. et ibi gl. ff. de da. infec. l. cum. C. de vsufru. ergo idem in emphyteota et addo quod quando emphyteosis est concessa vsque in tertiam generationem et est finita quod illi qui sunt de tertia generatione possit petere se reimmitti de nouo et si domus dire... hoc negat hic... iusta eam appellandi. l. i. §. permittitur. et ibi Bar. ff. de aqua quo. et esti. bar. in l. si mihi et titio. ff. de verb. obl. et in l. i. de priui. cre. Frac. cur.

tudo erat quod mortua vxore mobilia spectarent ad virum, et immobilia ad heredes vxoris quod si pecunia vxoris erat parata ad emptionem prediorum non per hoc minus debebitur viro hec pecunia: quia destinatio non attenditur nec habetur pro facto, et ita etiam transit Jo. de imo. et Raph. hic. ¶ Addo quod in ff. ... videtur tex. no. in l. iii. vs. quid ergo. ff. de iudicio tute. Intellige vbi pecunia deposita ad emptionem prediorum non potest alienari sine decreto pretoris sicut nec res immobiles: et ad hoc illum tex. ponderat et singu. reputat ro. in l. si ex legati causa. ff. de verb. obli. et istam partem videtur tenere Albe. de ro. in. ii. parte statu. in q. ccii. incip. item habeo duas pulchras q. etc. vbi querit statuto pergami cauetur quod vir precedenti vxori succedat in dimidia immobilium an habebit vir dimidium mille florenorum expositorum pro comparatione prediorum decidit quod sic alleg. l. et si non sint. §. quid ergo. ff. de auro et ar. leg. et l. granaria. ff. de act. emp. et tenendo istam opi. potest responderi ad illum tex. quod aliud est querere an res destinata comprehendatur sub dispositione facta de alia re, et tunc est dicendum quod sic perinde ac si destinatio esset sequuta. d. §. quid ergo. cum alijs hic per Bar. alleg. aliud est querere an si expresse fiat dispositio de ipsa re destinata destinatio habeatur pro facta, et certe non, vt hic: et istam distinctionem facit etiam hic Bart. tamen puto tutius esse tenere primam opin. quia vbi queritur an l. dispositio loquentis de facto habeat locum in destinatio. prout est casus noster videtur dicendum quod non, ita loquitur proprie iste tex. vbi prohibitio senatusconsulti volentis non posse legari res affixas edibus non habet locum in rebus destinatis ad illud facit. l. et si fundum. C. de fur. quam hic all. Raph. vbi res destinata vt efficeretur sacra non habetur pro sacra quo ad dispositionem. l. loquentis. de sacrilegio. ad idem facit distinctio Bar. hic dum dixit aut erat apud remotum ab eo ad quod erat destinata res: et destinatio non operatur vt hic per eum. et l. ad certum. §. quid ergo. ff. alle. potes respondere quod ibi non dicitur quod vt illa pecunia deposita possit haberi per tutorem requirantur ille solemnitates que requiruntur in alienatione rei immobilis [a] de quibus in l. magis puto. §. ne passim. cum si. ff. de reb. eo. Sed solum ibi dicitur quod tutor gerat creditor pupilli fuit in culpa si non fecit cogere per iudicem depositarium illum, vt de illis pecunijs depositis sibi satisfaceret: et ideo non potest tutor pro se exigere vsuras pecunie sibi debite quam negle-
4 xit exigere. ¶ † Item not. in l. senatus. in ver. in penam erit locus etc. optimum arg. secundum Bar. Ang. et Imo. quod si ex forma statuti non potest fieri alienatio in forensem sub pena non excusetur heres a pena licet ex precepto et dispositione testatoris vendiderit forensi. Fallit secundum eos. l. liber homo. la. ii. ff. ad l. aquil. et ita fuit dis-
b putando conclusum per Jac. but. [b] vt hic refert Bal. addo quod idem tenuit Ang. in l. i. C. com. de leg. et in l. qui fundum. ff. ad leg. falci. ¶ Sed ipsemet Bal. in l. si heres. ff. de ac. emp. secundum velle videtur dum dicit quod principium illius l. facit quod si statutum disponat quod nulla actio possit cedi forensi. et aliquis damnatur ex testamento cedere, et ita cedat in forensem non incidat in penam quod dicit esse menti tenendum per concordia dicas quod aut statutum prohibet alienari simpliciter, et tunc procedit opi. Bal. Ang. et doc. hic per istum tex. aut statutum prohibet alienari vel cedi forensi inter viuos: et tunc procedat opi. Bal. in d. l. si heres. quia talis forensis non solum dicitur habere inter viuos: sed etiam iure vltime voluntatis: et sic ex testamento patet in d. l. si heres. dum dicit dari actio. ex testamento ad idem. l. vxorem. §. agripla-
5 gam. cum ibi plene no. per Bar. ff. de leg. iii. facit etiam l. pater. §. fundum. de leg. iii. † Et quia prohibitio statuti exorbitantis a iure communi: et loquentis in casu simplici. sed in alienatione inter viuos non habet extendi ad casum mixtum. s. in quo fit alienatio mixtim ex vltima voluntate: et inter viuos arg. l. vim passam. §. assumptionem. ff. de adult. et no. Bar. et alij in l. ii. in prin. ff. de verb. ob. cum concor. et ita tenet in effectu Jo. and. in addi. Spe. in rub. de rer. permu. Ang. et Jo. de imo. in d. l. qui fundum. licet Ang. ibi in hoc vlti. membro teneat contrarium et male: vt ibi per Joan. de imo. de quo etiam vide per Ang. in l. in estimationibus. ff. de pet. her. et in l. si dignum. ff. ad l. fal. et per Alb. late in. ii. parte statu. in q. clxxxvi. incip. Jac. but. vbi tenet illud quod dixi et pro vlti. membro distinctionis predicte alleg. l. predium. cum ibi not. C. que decre. opus non est et ad q. quam tangit hic Bar. de emente frumentum causa sui vsus, et postea mutauit propositum vide que dixi. ff. in ea. l. §. sed et si quis.

1 ☞ Domuncula in rure posita: que destrui potest: poterit etiam legari.
2 Statutum puniens in. c. comburentem domum: an habeat locum in comburente domunculam.
3 Licet res ecclesie non possit alienari sine solemnitatibus, fallit in rebus paruis.
4 Licet regulariter edificium cedat solo: tamen aliquando fallit.
5 Si emphyteota edificat in solo emphyteotico, finita emphyteosi absque culpa ipsius non cedet edificium solo.

1 **Marcellus.** † Parua domuncula in rure posita: que destrui potest poterit etiam legari.

hoc dicit secundum intellectum Pet. Bar. Bal. Ang. secundum quem intellectum non habet obstare. l. cetera. §. i. ff. eo. quia contrarium procedit in domo in ciuitate constructa, sed iste tex. intelligitur in edificio constructo in rure quo casu per destructionem talis edificij cessat deformitas vrbis facit. l. ii. et l. si post hac. C. de edi. priua. et licet ad vbi tex. iste intellectus sit communis tamen continet diuinationem secundum Joan. de imo. cum hic in tex. non dicatur edificium fuisse in rure constructum: sed in ortis qui esse possunt in ciuitate sicut in rure nec ob. l. cetera quia specialiter hoc est in parua domuncula propter cuius destructionem interpretatur hic iurisconsultus ciuitatem non deformari: et iste intellectus videtur verior quoniam non videtur posse procedere differentia quam faciunt predicti doct. inter edificium factum in rure: et edificium in ciuitate pro quo mihi videtur tex. in l. senatus. ff. de contrahen. empt. et ver. villa iuncta. l. fundi appellatione. ff. de verb. obli. et not. glo.
2 mag. in l. an rem. §. tignum. ff. de rei vend. † Et secundum istum intellectum facit iste tex. ad q. statuto cauetur quod comburens domum puniatur in centum: an si quis combusserit quandam domunculam puniatur pena statuti: nam iste tex. secundum vltimum intellectum recitatum facit quod non, secundum expresse decidit Bal. in l. i. §. de exercitoribus. ff. nau. caup. stab. per illum tex. in verbo linthearijs: et glo. ¶ Sed ad illum tex. potest responderi quod quo ad terminos illius edicti vtroque casu erat eadem ratio, secus in questione predicta: quia vtroque casu non vendicat sibi locum ratio deformitatis
3 vrbis per istum tex. ¶ † Item facit ad id quod dicimus scilicet quod licet res ecclesiastica non possit alienari sine solemnitate de qua in aut. hoc iure porrectum. C. de sacrosan. eccle. et xii. q. ii. sine exceptione, tamen fallit in re parua seu minima in qua alienanda non est necessaria tanta solemnitas vt est tex. no. v. al. de. xii. q. ii. §. terrulas. de quo plene per Joan. and. in regula qui taceri in mercuria. et etiam not. Ang. in aut. de aliena. et emphyteosi. §. hoc etiam. in si. ¶ Vel dicas quod alius potest esse intellectus huius litere et forsan verior videlicet quod prohibitio senatusconsulti non vendicet sibi locum in edificio constructo bona fide ab habente titulum in re aliena, vt in casu nostro quia tunc licite potest edificium separari a solo: et pari ratione legari: et ratio est quia talis separatio videtur fieri ex causa necessitatis: ne edificans perdat edificium attento quod talis separatio non fit gratia negotiandi ad hoc vltra istum tex. anduco plura iura videlicet tex. in. c. i. §. si vasallus. in tit. hic finitur. l. corradi. deinde incipiunt constitutiones regni et l. sed addes. §. si inquilinus. ff. loc. et ff. de rei vend. l. si in aliena. alias incipit Julia. et l. seq. et l. pro voluntarijs. ff. de impen. in rebus dota. fac. cum simi. quod etiam sensit Bal. in d. l. an rem. §. tignum. licet ipsemet senserit contrarium in. c. i. §. si quis de manso. in antepenul. col. de controuersia inuestiture ad quod etiam vide Ang. in d. §. tignum. Posset etiam vltimo vltra doct. intelligi iste tex. vt loquatur non in domo, sed in capana que non venit proprie appellatione domus vt sensit glo. in. §. cum in suo. in ver. appellatione. insti. de rerum diui. quam ad hoc singulariter no. Bal. in c. ii. de duobus fratribus de nouo beneficio inuesti. quod reputat ipse facere ad q. statuti grauius punientis offendentem in do-
4 mo: vt non comprehendat offendentem in capana. ¶ † Not. quod licet regulariter edificium cedat solo. l. adeo. §. ex diuerso. ff. de acqui. re. do. l. qui domum. ff. ad l. aquil. et in. §. certe. insti. de rerum diui. fallit hoc in d. §. si inquilinus. cum concordantijs. ff. alle. ratio: quia vbi alia coniectura quam donationis cadere potest prout
c hic non presumitur factum edificium in solo alieno [c] animo donandi, ita colligit Joan. de imo. hic et fuit dictum Pet. de bellaper. et est tex. in l. ii. in fi. C. de rei vendicatio. et ibi plene de ma-
5 teria per Cy. ¶ † Ex hoc not. inferunt Bal. et Ang. quod si emphyteota edificauit in solo emphyteotico, finita emphyteosi absque culpa emphyteote non cedet edificium solo, pro hoc allegat ca-
d sum optimum in d. c. i. §. si vasallus. [d] et ibi de hoc plene per Bal. secus si finita est emphyteosis culpa emphyteote vt est tex. in l. ii. C. de iure emphy. in prin. in aut. de alie. et emphy. §. si quis locator. de quo vide aliquid per Bart. in l. colonus. in prin. ff. locati. et in l. i. §. i. ff. de superfic. per Bal. in rub. C. de iure emphy. et in l. sed et si quid. in prin. per illum tex. ff. de vsufr. et in l. fi. §. emptor. C. commu. de leg. et in d. §. tignum. et in l. ii. C. de rei vendi. et in aut. qui rem. C. de sacrosanc. eccle.

1 ☞ Legatum potest conferri in liberam voluntatem legatarij: non autem heredis: vel extranei.

1 **Legatum.** † Legatum potest referri in liberam voluntatem legatarij non autem heredis vel extranei. h. d. ¶ Et de materia dic vt plene tractatur maxime per Bar. in l. i. ff. tit. i. ¶ Quid autem in contractibus vide in l. in ementis. et in l. fi. C. de contrahen. empt. et in l. a titio. §. ii. et in l. centesimis. §. fi. de verbo. obligat. et in l. sub hac. C. de actio. et oblig. cum similibus.

Liber

1 ☞ Liber hō in quo q̄s h̄z ius pignoris pōt sibi ipsi legari.
2 Si dominus castri legat ipsum castrum vniuersitati ipsius castrum an valeat.
3 Si lego ipsimet ecclesie an valeat, ⁊ videor legasse ius patronatus quod habebam.
4 Si dn̄s legat vasallū ipsimet, an videatur legasse liberationē.
5 An valeat concessio facta debitori per creditorem cedentem actiones quas habet contra eum.
6 An in cessione omnium iurium veniant actiones competētes cedenti contra cessionarium.

1 **Qui ab hostibus.** †Liber homo in quo quis h̄z ius pignoris
2 pōt sibiipsi legari.h.d. ❡ †Et inducitur fm̄ Bal.hic q̄ si dn̄s
castri leget vel concedat ipsum castrū vniuersitati huius castri
valeat cōcessio,⁊ videatur ipsum castrū liberare ab omni iurisd.
quā ipse haberet in castro, ⁊ ita tenet etiā hic Ang. ❡ Et sic
si dono vel lego ecclesiā ipsimet ecclesie valeat,⁊ videor legasse
a iuspatronatus^a q̄ in ea habebā ad hoc.l.si tibi homo.§.fi.j.eo.
3 ❡ †Per hoc etiā dicit not.hic.Ang.⁊ Raph.q̄ si lego seruū
meū sibimet videlicet legatū, ⁊ videor sibi legare liberationē,
licet legādo ei aliam rem non valet.l.seruus.ff.eo.quod est notandū.⁊ non est alibi iste tex.fm̄ Dy.Ang.⁊ Rapha. ❡ †Et
4 per istū tex.etiam dicit Bal.in.c.j.in prin.ij.col.de succes.feudi
q̄ si dn̄s legat vasallum sibimet vasallo, videtur sibi legare li-
5 berationē a iure vasallagij. ❡ †Per istum tex.etiā deciditur
q.formata per Saly.in.l.j.in.xxi.q.C.de ac.⁊ obl.vbi querit an
valeat cessio facta debitori per creditorem cedēte sibi actiones
quas habet cōtra eum.⁊ dicit in effectu q̄ sic q̄r videtur sibi cō
cedere liberationē alle.l.si sponsa.in fi.de iure do.⁊ optime pro-
6 batur hic cū hic no.per dictos doctores. ❡ †Et preterea cum
quedam soror cessisset omnia iura fratri sibi cōpetentia contra
quoscunq̄ debitores suos:⁊ quidam doctor cōsuluisset nō venire in cōcessione actiones cōpetentes cedenti cōtra cessionarium eo q̄r fm̄ eum talis cessio nō poterat cōtra ipsum habere
effectū recusaui pro illa parte cōsulere pro predicta ff que consuluerat ille doctor licet de predictis mentionem non fecerit.

1 ☞ Regula cathoniana non habet locum in impedimento ex causa que trahitur retro.
2 Filio decedente sine liberis pater occupabit bona: nō iure peculij:sed tanquam heres.
3 Emphyteota cassus a iure legans rem emphyteoticā domino an videatur legasse ius suum vulneratum prout erat.
4 Dominium directum acquisitum per emphyteotam, an cedat ad commodum legatarij.

1 **SEruum.** †Regula catho.nō habet locū eo casu quo cessit impedimē
tum ex causa que trahit̄ retro.h.d.scḋm magis cō
munem intellectū ⁊ verum. ❡ In tex.ibi iure suo
non vtitur expone vt in glo.j.testamentū non fecit, ⁊ hoc ideo
hic dicit iurisconsultus q̄r si testamentū fecisset etiam si patri
reliquisset istum seruum ille quem pater antea legauerat,attamen non reconualescat legatum a patre relictum fm̄ Cy.Bar.
Bal.Ang.⁊ Jo.de imo.hic post glo.q̄r causa relicti ob quam
seruus ad patrē peruenit originem trahit post tempus testamenti paterni.⁊ per ɔ̄ñs trahi non potest retro ad tēpus testamenti ipsius patris:⁊ sic cum legatū factum per patrē a principio fuerit hic nullum attēto q̄ fm̄ magis communē opi.pater hic errauit putās seruum esse suum cū esset filij quo casu legatum tale si erat relictum extraneo non tenet.l.cum alienā.C.
eo.⁊ isto casu regula catho.impediet firmari legatū.l.j.⁊ per totum.j.de reg.catho.Secus autē q̄n filius institutus decessit vt
hic:q̄r tunc fingit̄,seruus retro fuisse patris a tēpore quo filius
talē seruū acquisiuerat q̄r patria potestas que est causa ipsius
acquisitionis paterne.l.ij.j.de castrē.pec.habuit originem ante
tempus paterni testamēti.vnde non mirū si trahitur retro talis acquisitio ad tps testamenti paterni,⁊ confirmatur legatū:
q̄r isto casu cessat regula catho.propter talē trahitionē retro,
vt est tex.not.hoc secūdum doc.sed cōtra predicta videtur tex.
in.l.fi.j.de castrē.pec.vbi ēt q̄n filius reliquit patri in testamēto
seruum a patre legatū,seu patrem instituit habet locū ista trahitio retro sic vt hic.Unde Rapha.per illū tex.⁊ per.l.j.§.si is
qui.j.de col.bo.tenet ɔ̄ Bar.⁊ etiā Pau.de ca.hic licet in lec.
padua.transeat cum Bar.tn̄ in lec.bono.tenet contra Bar.q̄r
q̄n filius instituit patrem institutio venit ad corroborādum illud q̄d habuisset locū non cōdito testamēto cōtra Bar.etiam
in discursu tenet hic Nic.de neap.lz nihil alleget,⁊ fortasse non
esset absurdū ita tenere prout etiā videt̄ tenere ipsemet Bart.
in.d.l.fi.circa intellectum illius.l.Tamen Jo.de imo.in.l.cum
vir.circa.vj.col.j.de vsucap.vbi de hoc tetigit dixit primo dici
posse quod iste tex.inquātum innuit q̄ si filius fuisset testatus
tunc nō confirmaret̄ legatum factū a patre procedit q̄n filius
non instituisset patrē,sed alium:secus si patrem instituisset:q̄r
traheretur retro ista acquisitio sicut q̄n decidit intestatus vel
secūdo fm̄ ipsum pōt dici q̄ etiā q̄n pater esset institutus omnino
trahat̄ retro vt hic. ❡ Fallit q̄n agit̄ de fauore libertatis vt in
d.l.fi.Et ad.d.§.si is qui posset videri si vis sustinere opi.quam
tenet hic Bart.q̄ ibi nō dicit̄ q̄ si pater institutus in testō filij
adiuit q̄ acquisitio retro trahat̄,imo dr̄ ibi q̄ pater nō adiuit.
l.ex testō,sed pater ⁊ eius substitutus noluerūt venire ex testō,
ideo pater habuit abintest.⁊ ita intelligunt ibi Ray.Nico.de
nea.⁊ sentit ibi gl.in ℣.adiuerat hoc mō apparet q̄ ille tex.potius facit ꝑ opi.Bar.hic q̄ cōtra.Et ex p̄dictis infero ad vnū
q̄ dixit Pe.hic de quo alij hic nō faciunt mentionē vez q̄ iste
tex.nō procederet hodie iure nouissimo quo introductum est
filiofa.decedēte abintest.q̄ pater non occupet iure peculij bo-
2 na eius:imo in eis hodie filius h̄z heredem. ❡ †Unde si filius
decedat sine liberis pater tanquā proximior habebit bona filij
tanq̄ heres,nō autē iure peculij occupabit vt legi.⁊ no.in aut.
de here.que abintest.§.j.⁊ per gl.in.d.l.ij.j.de castrē.pec.Nec reperitur q̄ talis acquisitio que fit iure hodierno trahat̄ retro sz
hic reperiatur in acquisitione quā faciebat isto iure pater occupando iure peculij,vt hic,⁊.l.proponebat̄.⁊.l.hereditatē.§.pater.j.de castrē.pec.pro hoc facit:q̄r q̄n pater fuit institutus a filio q̄r tūc pater h̄z vt heres nō habet locū iste tex.scḋm q̄d no.
Bar.⁊ alij hic.⁊.ff.retuli.Si tn̄ teneremus opi.illorū qui tenēt
q̄ illa.l.habeat locū etiā q̄n pater esset institutus a filio tūc dictum Pet.nō procederet,⁊ ideo Raph.hic expsse vult q̄ etiā
hodie ista.l.locū haberet.sed pēdet vt dixi a veritate eorū que
ff.tacta sunt circa ɔ̄trium.d.l.fi.⁊.d.§.si is qui. ❡ In tex.ibi cum
filius ⁊c.hic euidēter probat̄ intellectus quē tradidit Bar.hic
ad istum tex.nam Bar.intelligit eū in patre qui putabat hūc
seruum ad se spectare cū re vera esset alienus.Et sic a principio
legatū non tenuit,nā si sciuisset pater seruū fuisse alienū prout
erat non fecisset hic tex.differentiam an filius iure suo vteret̄.
testaret̄,vel vtroq̄ casu legatū tanq̄ in re aliena factū valeret.
l.cū alienā.⁊.l.apud iulianū.§.fi.ff.e.⁊ isto modo de necessitate
dicūt Ang.⁊ Jmo.intelligendū esse istū tex.Sed Dy.Bal.⁊
Pau.de ca.dn̄t aliter posse intelligi istū tex.vez q̄ pater scienter legās seruū filij videatur,dūtaxat legare spem quam habet
in seruo per mortē filij precedentis prout ⁊ hic intellexit glo.j.
qui intellectus non videtur verus:q̄n non est verisimile patrē
cogitasse de tali spe que est cōtra votum parentū ⁊ naturalem
charitatē.l.nam ⁊ si parentibus.ff.de inof.test.de quo hic plenius per Bar.bene loquentē per rōnes suas,⁊ per no.per eundem in.l.si an fi.C.de pa.dū alle.l.post emācipationem.§.j.j.de
liber.lega.quibus non rn̄dent in effectu prefati doct.ɔ̄trium tenētes. ❡ In glo.j.ibi legare videtur hec gl.quāuis non procedat ad istum tex.propter votum parentum vt declarat Bar.⁊
dixi.ff.tn̄ ipsam extra casum huius.l.pro valde singulari cōmēdat Ang.⁊ sequunt̄ Mod.ex qua habes fm̄ eos q̄d legans rē
nedū videtur tm̄ rem legare.s.ius q̄d habet in re actualiter vt
l.si domus.§.fi.j.eo.sed etiam si tale ius cōsistat in potentia vel
in spe tantum illud solummodo legare videtur bene facit.l.si
3 sic.§.fi.j.e.⁊.l.si titius mihi.in prin.j.tit.j. ❡ †Et ꝑ hoc decidit
Bal.in.l.cum alienam.ff.eo.⁊ not.Salyc.in.l.vxor.eod.titu.q.
no.de emphyteota qui poterat priuari iure suo a domino cui
non soluerat canonē an si legauit emphyteota.d.rem emphyteoticam videatur legasse ius suum vulneratum prout erat ⁊
decidit no.q̄ sic per istum tex.cum glo. ❡ Item predicta intellige q̄n quis legat rē simpliciter:quia videtur legare ius consistens in spe quam habet secus si nō legaret rem, sed specialiter
aliquod ius ad q̄d spē habebat vt si habēs nudā proprietatē
fundi legauerit spāliter vsumfructū,quāuis em̄ sit spes q̄ vsusfructus reuertat̄ ad proprietatē ꝑ mortē vsufructuarij, ⁊ alijs
multis modis q̄bus finit̄ vsusfructus:tn̄ non videtur illā spem
relinquere.Sed debetur estimatio vsusfructus gl.est valde no.
iuncto tex.in.l.si dn̄s.ff.de vsufr.⁊ ibi doct.⁊ maxime Ang.qui
ita declarat q̄d est tenendū menti:tn̄ hoc nō puto verum magis me per.d.l.si dn̄s non violādo tex.vbi tex.dicit etiā cedere diē
talis legati quando vsusfructus redierit ad proprietatē,⁊ non
a me,ergo apparet quod solū spem videtur legasse, ita per illū
tex.tenet Jaco.de raue.vt habeo ibi in suis apostillis,⁊ q̄r ista
fallentia habet rationē diuersitatis a regula posita in.d.l.si sic.
§.fi.cum alijs.ff.alleg.⁊ vide Bal.in.d.l.si dominus qui de hoc
dubitauit:⁊ ex no.per Bart.hic,⁊ dictis.ff.infertur quod si titius mihi fundum reliquit, ego hoc sciens illum fundum tibi
legaui viuente adhuc illo qui mihi legauit quod non videor
tibi legasse contemplatione illius spei quam habebam in morte illius testatoris qui mihi reliquit quia illa spes est improbabilis,vt in.l.fina.C.de pactis.⁊ ibi not.Bartol.ad fin.⁊ in.l.

a ❡ Iuspatronat⁹. vide Jo.cal.consi. suis sub rub.de iurepatrona.

post emancipationem. §. i. de liberatione legata. & ideo licet illa spes euanesceret tamen legatum tanquam de re aliena scienter factum habet nimium. & ita expresse tenet Pau. de cast. hic quod est
4 notandum. ¶ † Ultimo inducitur iste tex. per Iac. de aret. ad questionem de eo qui legauit fundum quem in emphyteosim conduxerat an si postea acquirat dominium directum illius fundi illud cedat ad cõmodum legatarii, & decidit quod nõ. Contrarium tenet hic per Bar. cum aliquali distinctione quam sequi videtur Bar. hic, & Ang. j. §. proximo. & Ioã. and. de imo. hic, & idem tenet Pet. de anch. & Imo. in c. filius. de testamẽ. Sed Bal. & Saly. in l. uxor. C. eod. indistincte tenet quod debeatur ius emphyteoticum, & non ultra per rationes de quibus ibi per Bal. & istam tenet Pau. de cast. hic, & est sustentabilis opin. quia quis videtur legare tantũ ius quod habet. l. si domus. §. fi. j. eo. & ita etiã tenet Nico. de nea. hic, & Pau. de ca. in l. serui electione. §. fi. in lect. bono. ff. eo. per l. quod in rerum. §. i. ff. e. non ob. l. si ex eo. in prin. ff. eod. per quam se fundat Bar. quia responde ut declaratum fuit in l. serui electione. §. fi. ff. eo. & respondet etiam Bal. & Saly. in d. l. uxor. ¶ Ubi autem econtra haberes nudã proprietatẽ illam relinqueret, & postea sibi obueniret usufructus vel utile dominium certe debebitur totũ legatario, quia ius superueniẽs nõ absorbet ius legatũ, imo ecõtra ius legatũ absorbet ius superueniens cũ superueniat tanquam accessio, facit j. ea. l. §. si areã iuncta l. qui res. §. areã. j. de solu. ubi area potissima pars domus est, & est de mẽte Bar. hic dum alle. l. si tibi. ff. usufru. quemad. caue. licet illa. l. nihil faciat ad illud ad qd alle. per Bar. secundum Nico. de neap. hic nec illa. l. si tibi. alleg. per Iac. de aret. licet Bar. videtur referre quod Iac. de aret. alle. illam l. ad q. proxime formatam.

1 ☞ Si quis rem sibi legatam ignorans legat, siue acceperit, siue repudiet valet lega.
2 De intellectu. §. si fundum. in l. magis puto. ff. de reb. eor.
3 Dominium rei legate acquiritur a die adite hereditatis.

1 **Si quis rem.** † Si quis rem sibi legatã ignorãs legat siue acceptet siue repudiet legatum valet: & si sit mutatio rei legate de materia in formam vel ecõtra non extinguitur legatũ nisi appareat testatorem voluntatem mutare voluisse. h. d. cum. § seq. ¶ In tex. ibi si vero repudiauerit &c. non aperit tamen tex. an isto casu legatum extinguatur, sed Dy. Iac. de aret. Cy. Bal. Ang. Ioã. de Imo. & Rapha. hic tenent per repudiationem talis legati extingui legatũ factũ ab ipso repudiante, quia talis repudiatio dicitur spõtanea alienatio: ut l. magis puto. §. fundũ. de rebus eorum. ergo legatum extinguitur. l. rem legatam. j. de adimen. lega. & l. fideicõmissa. §. si rẽ. de leg. iij. ¶ Item quia talis actus est contrarius acquisitioni dominij. & per cõsequens videtur tendere ad resolutionẽ legati, & videtur inducere mutationẽ voluntatis, & istam opi. sequitur etiam Pau. de cast. in l. cum alienã. C. eo. Sed Bar. & Pau. de ca. hic cõtrarium tenẽt, & idẽ tenet Imo. in l. si fundum. sub cõditione. §. si titius. j. eod. & Pau. de ca. j. ea. l. in. §. si idem seruus. in lec. padua. & in l. serui electione. §. fi. in lec. bono. ff. e. quia licet repudiatio sit alienatio, tñ quia per ipsam fingitur retro nunquam rem fuisse legatã, ut hic & l. legatarius. §. i. ff. eo. tit. & l. si tibi homo. §. cum seruus. j. eo. ideo legatũ non dz extingui sicut nõ extingueretur si dicta res nunquam fuisset testatori legata qui testator eandẽ rem tanquam alienã scienter legauit qd facere potuit ut l. cum alienã. C. eo. Ideo licet postea sciuerit eandẽ rem sibi fuisse legatã repudiando tale legatũ videtur remanere in prima voluntate que fuit legare rem alienã & sic grauare heredem onere redimendi rem, non obest. d. l. rem legatam. cum. i. quia vident Ioã. de imo. & Pau. de cast. in locis. ff. alleg. qd illa. l. cum si. procedit in alienatione que nõ traheret retro: ut si legaui rẽ meam quã putabã esse alienã postea cõperio quod mea erat & eam spõte alienaui. Uel potest respõderi qd illa. l. cũ si. nõ loquitur qñ ab initio legaui rem tanquam alienã sed tanquam meam prout in veritate erat, & per rationes datas ad d. l. rẽ legatã. ptz quod nihil ob. tex. in. d. §. si fundũ. ad quẽ etiã respõdet Io. de imo. in d. §. si titius quod ille. §. loquitur in alio casu vel quod ibi est fauore pupilli. tñ magis placet ẽnsio superius da-
2 ta. † Et de intellectu. d. §. si fundũ. vide Bar. in l. tutor. j. de bo. pos. ubi tãgit an repudiatio sit alienatio. & per Bal. in l. bonorum. in. iij. q. C. qui admit. cum cõcor. quas. ff. alleg. aui in l. legatum. ff. eo. & sic verior videtur opi. Bar. hic. Qd no. ad limitationem. d. §. si rẽ. & ex hoc not. quod licet si legam rẽ in qua habeo ius videat illud ius tñ lega. esse. l. si domus. §. fi. j. eo. tamen hoc procedit qñ sciebam me illud ius tãtum habere, idem si putabam me plus habere quam haberẽ, qñ restringitur ad illud ius qd habebam. l. qd in rerum. §. i. cum glo. ff. eo. & l. si sticho. de usufruc. lega. in talibus enim plus veritas attenditur quam opin. institut. a eo. §. si quis rem suam. sed secus est si credebam me nullum ius habere in re. & sic eam legaui simpliciter ut alienã, quia tũc non restringitur legatum ad ius tãtum quod habebam. sed debebitur res pleno iure: quia sic fuit mea intẽtio, ita colligitur ex dictis Bar. hic dum tenet quod testator sic repudiando legatũ non extinguat legatũ a se factum quod est perpetuo no. secundum Pau. de cast. hic in lec. padua. & in d. l. serui electione. §. fi. in lec. bono. potest etiam dubium esse circa intellectum huius tex. in prin. an testator hic legauerit rem ut alienã an ut suam putans esse suam ex alia causa quam legati. Bar. videtur intelligere quod legauit ut alienam. Sed Dy. hic in quibusdam lect. ut refert Pau. de ca. hic dicit quod hic potest intelligi quod legauit ut suam putans esse suam ex alia causa quam legati cum tñ non esset quo casu legatũ a prin. nõ valet. l. cum alienam. C. eo. secũdum Dy. sed sequuta acceptatione testatoris de legato sibi facto reconualescit ex causa que trahitur retro, ut hic intelligendo tamen quod primus testator mortuus erat tempore testamenti conditi a secũdo testatore: quia sequuta acceptatione predicta fingitur retro fuisse res legata acquisita secũdo testatori ex tempore mortis primi testatoris. l. a titio. j. de fur. unde cum per acceptationẽ fingatur retro tẽpore secundi testatoris cessasse impedimentum annullans legatum ideo cessat regula catho. ut in prin. huius. l. Si vero secũdus testator repudiat tunc reconualescit legatũ factum per istum sm testatorẽ: quia nõ cessat impedimẽtum, ita intelligitur hic. Sed Pau. de ca. in uno reprehendit Dy. s. in quantũ dicit quod legatũ est ab initio nullũ si lego rem tanquam meã putans esse meã ex alia causa quam legati cum nõ esset mea ex alia causa, sed esset mihi legata a testatore meo, & ignorabã mihi esse legatã, nã debet valere: quia verisimile quod licet ego sciuissem nõ esse meã ex alia causa, sed eã mihi esse legatã similiter legassem eam cũ esset in potestate mea acceptãdo eam facere meã, & sic nõ grauaretur heres meus onere redimendi. facit quia ut legatũ valeat attenditur magis veritas quã opi. qñ inspecta veritate nõ magis grauatur heres testatoris quam
3 inspecta opi. d. §. si quis rẽ suam. ¶ † Item not. quod dominiũ rei legate acquiritur a die adite hereditatis de quo plenissime per Cy. in l. i. in prin. C. cõia de le. & dicetur in d. §. cũ seruus. vel in l. hmõi. §. edes. j. eo. tit. ¶ In gl. in ver. cõsistere. ibi hic heres &c. cõiter reprehenditur sol. glo. quo ad istum tex. ut hic per Dy. & Bar. aliter soluẽtes ... cum quibus alij magis cõiter trãseunt, vide eos. ¶ No. tñ ex gl. iuncto tex. quod si heres istã mutationẽ fecit debet prestari res nõ estimatio. ¶ Nec ob. ff. l. proxi. in prin. quia ibi erat res affixa edibus que nõ poterat prestari. Et an facta hic mutatione per heredem competat legatario etiam rei vendi. ad rem mutuatã sicut competebat antequam heres mutuaret collige ex l. sed si ex meis. j. de acqui. rer. do.

1 ☞ Quod in area legata edificatur legatorio debetur.

1 **Si aree legate.** † Quod in area legata edificatur legatario debetur. h. d. ¶ In glo. in verbo legatario ibi. §. si domus &c. glo. communiter reprehẽditur: quia si legata fuit domus que postea perit sola remanente area valet legatum quo ad aream. l. si grege. in fi. ff. eo. ¶ Unde verum est quod si postquam domus perijt testator super eadem area domum iterum edificauit extinguitur legatum, ita loquitur tex. in d. §. si domus. ¶ Sed tunc dubitatur quid si domus iterũ edificata iterum ruat conualescet ne legatum quo ad areã. Pau. de ca. hic putat quod non quia area est pars noue domus non antique idem tenet in d. §. si domus. per illũ tex. in ver. incerte. ¶ In contrariũ videtur mihi tex. in l. si chorus in. §. si area. j. ti. ij. tñ ad illũ tex. põt rñderi ut hic per Bar. unde cõtra Pau. de cast. videtur melior tex. in l. qui usumfructũ. in prin. & in l. si in area. ff. de usufruc. ubi in casu nostro legatum perierat tamẽ destructo edificio postea reuiuiscit. Et ex no. per Bar. hic. & doc. hic contra l. si chorus. in. §. aream. j. ti. ij. habes limitationem ad l. si ex toto. in prin. ff. eo. videlicet quod ista l. nõ procedat in re aliena legata a testatore que post testamentum fuit aucta a vero domino nõ a testatore, nam ex hoc legatum non augetur per d. l. si chorus.

1 ☞ Appellatione chyrographi continetur substantia debiti tam in contractibus quam in legatis.
2 Uendito chyrographo videtur venditum nomen, nisi pretii quantitas aliter suaderet.
3 Sta. annullans instrumentum non soluta gabella, nec solum videtur cumulare scripturam sed & obligationem.
4 Statutum loquens de instrumento, non extẽditur ad contractum, vel econtra.
5 Si quis renuntiat instrumento, non videtur renuntiare debito contento in instrumento.
6 Heres tenetur dare instrũm debiti legatario sumptibus ipsius.
7 Argumẽtum de cõtractibus ad ultimas volũtates procedit.
8 An cessa rei vendi. transferatur utile dominium.

1 **Eum qui chyrographũ.** † Appellatio
ne chyrographi vel nois cõtinet substãtia debiti tã in legatis
2 q̃ in cõtractibus: ꝛ iura legatario cedi debẽt.h.d. ¶ † Not.q̃
vẽdito chyrographo videt venditũ nomẽ debitoris q̃ limita
nisi partiũ quãtitas aliud suaderet vt si chartulario vendã pro
duobus solidis chartulam in qua titius erat descriptus debi
tor meus in centũ: q2 tũc sola chartula videt esse vẽdita alle.in
3 ar.no.per glo.in.l.j.§.j.in ver.agẽ.ff.de superfi. ¶ † Itẽ no.arg.
fm Bart.q̃ si statutũ disponat qõ non soluta gabella instrm
sit nullũ non solũ videt statutũ annullare scripturã seu instrm:
sed etiã obligationẽ: q̃ dictũ vt satis mirabile si verũ est, idem
volunt Bal.in.l.hmõi.§.si ita enim per illũ tex.ff.eo.ti.Sed Io.
de imo.Raph.ꝛ Pau.de ca.3rium tenẽt hic: q2 de mẽte statu
torũ fuit inualidare probationẽ q̃ fieret per instrm: q2 illa faci
lior est q̃ probatio q̃ fit per testes.l.3hit cũ vulg.ff.de pig.ꝛ sic
dz firma manere obligatio si debitũ probat per testes sicut qñ
deperditũ esset instrm.l.sicut.C.de fi.instr.l.testiũ.C.de testib.c.
cũ olim.de priuil.nec obstat tex.cũ si.q2 nisi legatũ chyrographi
hic importaret nomen debitoris nullã vtilitatẽ afferret legatũ
sed in.q.dicti statuti satis operat statutũ si inualidat pbationẽ
faciliorẽ que fieret per instrm factũ de 3ctu, benefacit qõ not.
gl.in.l.postq̃.ff.de pact.pterea fm Raph.d.statutũ est penale
ergo restringẽdum.l.cũ quidã.ff.de lib.ꝛ posth.ꝛ.c.in penis.de
reg.iur.in.vj.sed in hoc.§.agitur de interpretãda dispositione
testatoris non pena. ¶ Addo tñ q̃ Bal.in.l.hmõi.§.si ita cui.
ff.eod.per illũ tex.dicit illud idem q̃ ipsemet Bal.dixit hic.sed
Raph.ibi reprehẽdit eũ prout etiã ipse reprehẽdit hic. ¶ Et
rñdet ad illum tex.prout ipse rñdet hic ad istũ, ꝛ pro hac opi.
reperio 3suluisse Pau.de ca.in cõsi.cxix.inci.in dei noie. no.est
q̃ dictũ statutũ q2 aliud est 3ctus qui ptinet ad partes cõtra
hẽtes, aliud est instrm q̃ est de pertinẽtibus ad notariũ alleg.
no.per Bar.in.l.si quis legatũ.circa.iiij.col.ff.ad leg.cor.de fal.ꝛ
tex.in.l.nõ figura.ff.de act.ꝛ obl. ¶ Pro ista opi.adduco tex.
in.l.fi.C.de fal.cau.adie.leg.per quẽ dicit ibi Bal.pbari q̃ sub
noie dotis significai veritas: sed sub noie instri significat eius
cõtinetia, ꝛ tenor. Ex quo infert q̃ multũ refert an statutũ di
cat q̃ 3ctum dotiũ non possit opponi aliqua exceptio: q2 hoc
statutũ verain dotẽ significat, an vero dicat q̃ cõtra instra do
talia nõ possit opponi ꝛc.q2 tũc nõ põt opponi aliqd nisi con
tra tenorẽ instri, puta defectus solẽnitatis instrãlis puta diei
4 vel loci, vt ibi plenius per eum. † Et sic vult Bal.ibi q̃ statutũ
loquẽs de instro nõ extẽdatur ad 3ctũ vel ecõtra, ꝛ illud dictũ
sequit Pe.de anch.in repe.c.canonum statuta.de cõsti.in vers.
iuxta hoc membrũ querit vtrũ possit ꝛc.hanc distinctionẽ etiã
videt facere Bar.in.l.j.§.ꝛ parui.ff.q̃ vi aut clã.dũ vult q̃ sta
tutũ prohibẽs opponi posse cõtra instrm nisi exceptionẽ falsi
tatis videtur repellere illũ qui opponeret q̃ 3ctus de quo fit
mẽtio in instro nõ est 3ctus q2 interuenit simulatio: q2 iste non
dz opponere q̃ instrm productũ nõ sit instrm, sed bene posset
opponere qõ instrm productum nõ esset instrm vt q2 in eo de
ficerẽt anni dñi: vel similia: vt ibi plene per eũ, ꝛ per Bal.in.l.j.
in fi.C.plus valere qõ agitur.ꝛ in.l.cũ precibus.C.de probat.ꝛ
in.l.fi.§.in cõputatione.C.de iure delib.per Ant.de but.in.c.cũ
quis.de resti.spo.ꝛ per Ioã.de imo.in.l.fi.C.qui.appel.nõ lic.ꝛ
Saly.in.l.ita pudor.C.de adult.ꝛ Pau.de ca.in.l.fi.ff.de cõsti.
5 pec.ad idem qõ not.Bal.in.l.labeo.§.j.ff.de pa. † vbi dixit q̃ si
quis renũtiat instro non videt renũtiare debito, sed pbationi
illius instri tñ de quo dicit esse casum in.l.iij.de fide instrumẽ.
6 ¶ † Itẽ per istũ tex.decidit no.Bal.in.l.instra.C.de fideicõ.q̃
heres tenetur dare instrm debiti legatario cui nomẽ debitoris
legatũ est qõ intellige sane.s.sumptibus legatarij: q2 heres dũ
taxat tenetur cedere actiones vt.l.si sic.§.j.in fi.in ver.dũtaxat.
ꝛ dixi in.l.apud iulianũ.§.si titius.ff.eo.vbi post Ang.tenui qõ
heres nõ tenet exigere nomẽ debitoris legatũ nec sumptibus
7 litis subire vt ibi plenius dixi. ¶ † Itẽ no.q̃ pcedit arg.de cõ
tractibus ad vltimas volũtates, ꝛ idem econtra.l.que delega
8 to^a.ff.eo.de quo plene p Dy.ꝛ alios hic.Gui.de cu.in.l.pactũ
inter heredes.ff.de pac.ꝛ per Bal.in.l.j.C.de.l.fusia canina. Et
ibi quid in statutis loquẽtibus de contractibus an extendan
tur ad vltimas voluntates: ꝛ concludit q̃ non, ꝛ idem tenuit
8 Bal.in.l.testamẽtum.per ibi no.in glo.de test. ¶ † Vltimo in
ducitur iste tex.per Cy.ꝛ Nico.de neap.hic an cessa rei vendi.
trãsferatur vtile dñium arguit pro ꝛ cõtra. Et cõcludit q̃ non
q2 dñia sine traditione nõ transferũtur regulariter.l.traditio
nibus.C.de pac.ꝛ.l.si ager.ff.de rei vẽd.ita refert Dy.dixisse in
scholis. Pro quo alle.glo.in terminis in.l.plane.ff.fa.ercis.no.
Dy.in.c.pro possessore.de reg.iur.in.vj.ꝛ Bal.in.l.fi.C.de her.
vel ac.tio.ven.ꝛ idem sentit Bar.in.l.si culpe.ff.de rei ven.ꝛ no.
Spec.in tit.de cess.ac.§.j.in ver.sed quid si tibi cessi rei vendi.ꝛ
Bal.in.l.j.in.viij.q.C.de act.ꝛ obli.ꝛ per eundem in.l.diuersas.
in.xj.ꝛ in.xviij.q.C.mand. ¶ Hoc tamen limita nisi testator in
testamẽto rei ven.legauerit: q2 tunc per talẽ cessionem factam
in testõ transfert dñium vt subtiliter pbat Bal.in.l.ex legato.
C.eo.tit.ꝛ in.d.l.per diuersas.in.xviij.q.vbi etiam ad hoc alle
gat istum tex.q̃ ius istud hic non videtur approbari.

1 ¶ Legatum libertatis inualidum legatum non perimit.
2 Vbi in eadem scriptura sunt duo capitula incompassibilia, an
per vnum vitietur aliud.
3 Heres de iure isto non tenetur vltra vires hereditarias: tamen
fallit.

1 **Si idem.** † Legatum libertatis inualidum ipsius
serui legatum non perimit.h.d. ¶ In tex.
ibi interdum.q.d.regulariter fauore libertatis preualet legatũ
libertatis legato relicto alteri de ipso seruo cui libertas, relicta
erat non habita distinctione quod ipsorum legatorum prece
dat.l.si idem seruus. ꝛ.l.quod in testamento.ff.de lega.ij.ꝛ hoc
quando legatũ libertatis tenet: alias secus vt hic tribus exem
2 plis declaratur. ¶ † Not.quod vbi in eadem scriptura appa
rent duo capitula incompassibilia quorum vnum vtile est ꝛ al
terum inutile tunc videtur quod per inutile recessum nõ sit ab
3 vtili fm Bal.quod dicit esse quotidianum. ¶ † In glo.ij.ibi ꝛ
de here.ꝛc.tene mẽti hanc gl.ex qua heres no.fm Ang.quod
licet heres isto iure nõ tentatur ad legata vltra vires heredita
rias.l.j.§.pe.ꝛ fi.ff.ad trebanter quas vires non computabitur
id quod accipiebat heres causa conditionis implende quoniã
illud remanere debet apud heredem, ꝛ etiam vltra istud debet
habere falcidiam.l.id autem.ꝛ.l.in quarta.ff.ad leg.fal. ¶ Ta
men etiã de eo tenetur heres satisfacere creditoribus hereditarijs
quod proculdubio procedit isto iure quo tenetur heres vl
tra vires hereditarias creditoribus.l.que dotis.ff.sol.matr.sed
hodie si faceret inuentarium heres nõ teneretur vltra vires he
reditarias.l.fi.§.ꝛ si prefatã.C.de iure delib. ¶ Et ideo potest
esse tũc dubium inspecto iure hodierno an heres cõficiens in
uentariũ teneatur satisfacere creditoribus de eo qõ ipsi heredi
solutum est in legatarijs causa cõditionis implende Ang.con ☞ a ¶ Legato. vbi
cludit q̃ sic si testator iussit dari heredi tanq̃ heredi per lega iuriscõsult^9 arguit
tarium: secus si tanq̃ titio.i.extraneo alle.in arg.l.ita tamẽ.§.si de vltimis volũta
inspectam.ff.ad treb.ꝛ idem tenet Pau.de ca.hic. ¶ Pro quo tib^9 ad cõtractus:
in simili alle.l.rescriptum.§.j.de distra.pigno. ¶ Sed Ioan.de ꝛ tñ reperiũt mul
imo.hic inquit se putare Ang.non bene dicere: vnde indistin te instãtie, ꝛ sic vt
cte tenet heredẽ de hoc teneri hereditarijs creditoribus satis q̃ ad collẽdã 3se
facere cum beneficium inuentarij fuerit introductum ne heres quentiam nõ suffi
damnũ patiatur nõ vt lucretur.d.l.fi.C.de iure delib. Sed mihi ciat dare ẽt mul
magis placet opi.Ang.moueor: q2 heres facto inuentario nõ tas instãtias qõ vl
tenetur nisi de hereditaria substãtia satisfacere vt dixit tex.in timũ qualiter pce
d.l.fi.§.ꝛ si prefatã.sed ita est quod istud qõ soluit gratia con dat vide p Ias.in
ditionis implende heredi, vt extraneo nõ dicit tunc qd heredi l.creditor.vbi glo.
tarium: vt probat tex.in.l.qui heredi.§.j.ff.de cõdi.ꝛ demõ.iun ff.de ope.no.nũc.ꝛ
cto.§.qui inspectam.nam heres coactus adire a fideicõmissa an procedat arg.a
rio perdit omnia que cõsequutus est tanq̃ heres.vt in.d.§.qui 3ctib^9 ad vltimas
suspectam.ꝛ tamen dicitur in.d.l.qui heredi.§.j. q̃ non perdit volũtates vide ol
illud qõ sibi datum erat causa cõditionis implende. Quod in no eũdẽ Ias.in.d.
tellige qñ illud capit tanq̃ extraneus: quia testator legauerat l.q̃ de legato.Pẽr.
sempronio si.x.daret titio, nõ autem dixit heredi ita illum tex. Ferran.
intellexit Io.de imo.in.d.§.qui suspectam.ꝛ tunc no.intellectũ
esse reputa. Facit quod not.glo.in.d.§.j.in versicu.restituendo.
¶ Hoc tamen sane intelligendum puto quando datus erat
alius coheres in testamento cuius aditione potuissent relicta
in testamẽto cõfirmari, alias secus vt probatur in.d.§.q suspe
ctam. ¶ Item ex hac glo.collige aliud no.vz qõ licet non va
leant isto iure legata facta vltra vires.d.l.j.§.pe.ꝛ fi.ff.ad treb.ꝛ
l.si vniuersale.C.de leg.ꝛ hodie idem facto inuẽtario vt in aut.
de here.ꝛ fal.§.sancimus.cum seq. Tamen legata si vltra vires
essent facta sub conditione dandi heredi aliquid ex quo possit
in totum satisfieri creditoribus valent: ꝛ peti possunt nec po
test ei opponi quod sint vltra vires hereditarias, ꝛ in hac ista
glo.est not.fm Ange.ꝛ Pau.de castr.facit.l.non amplius.in
princ.ff.eo.ꝛ in.l.ciuitatibus.§.fi.ff.eo.licet ipsi non alleg. ¶ In
gl.in ver.vetuerit ibi tacite hoc expresse tene mẽti istam gl.fm
Ang.iuncta.l.iij.§.j.alle.in glo.ex qua heres q̃ alienatio volũ
taria inutilis reuocat legatum tacitum non autem expressum
quod est perpetuo no.secundum intellectum.d.l.fideicõmissa.
§.si ea.de leg.iij.ꝛ idem sequitur Pau.de cast. Contrarium te
net hic Imo.videlicet quod siue sit legatũ expressum, siue taci
tum indistincte extinguatur per alienationẽ inutilem: quia in
vtroq̃ casu est eadem ratio pro quo facit tex.in.l.legatum.§.j.
ff.de adi.leg.ꝛ facit.l.ꝛ si transferam.eo.tit. ¶ Nec obst.id quod
dicit hic in gl.ꝛ in.d.l.ij.quia respondeo aliter quã respondeat
glo, ꝛ pluribus modis, sed approbo responsionẽ Pet.a Bar.

quod ibi loquit in actu inter viuos, hic autē in vltima volūta.
In qua nunq̄ videtur a primo actu recedi nisi secūdus sit vali-
dus. l. si iure. ff. de leg. iij. l. fi. §. fi. ff. de au. et ar. leg. l. cū ita. §. fi. ff. de
opt. leg. Secus in actu inter viuos. d. l. legatū. §. j. et l. cum dño.
§. fi. et ibi declarat Bar. de pecu. leg. Idem sentit glo. et Bart. in
pre alleg. l. iij. ¶ Nec ob. huic solutiom. l. plane. in prin. ff. eo. et qr
vide et per Bar. in d. l. si iure. qr l. plane loquit qñ expresse fie-
bat ademptio per actū inutilē, nā tunc verū est q actus inuti-
lis sufficiat ad ademptionē, sed iste tex. cū fi. loquitur qñ tacite
per actū inutilē fiebat adēptio quo casu nō sufficit actus inu-
tilis vt hic, et d. l. si iure. et ista videt melior solut. q̄ illa quā cre-
didit hic Bar. ad d. l. plane. qm eius solutio aliqualiter violat,
et restringit istum tex. nec etiam placet solutio Bal. et Ang. hic
dicētium. Quod aut sit vterq actus vtilis, et inutilis in eadem
scriptura, et tūc semper preualet vtilis vt hic. Secus si in diuer-
sis, qr tunc debet attendi an inutilis sequatur vtilē, et per illum
tollitur vtilis precedens. d. l. plane. et ita intelligūt not. per glo.
in. d. l. qui testā. Nam cōtra istam solutionē videt tex. in palle.
l. si iure. vbi actus inutilis sequens erat in diuersa scriptura, et
tamen per sequentē inutilem nō collitur precedens vtilis ideo
teneas solut. quam. ff. approbaui. ¶ In glo. fi. ibi. §. si quis ser-
uo, vel melius solue vt ibi notatur in glo.

1 ☞ Si legatum potest euinci, et heres de euictione non te-
neatur, consultius est heredi rem prestare q̄ estimationem.
2 Sententia licet iniusta quando transiuit in rem iudicatam ha-
betur pro veritate.

1 **Si statuliberum.** ¶ † Si legatur res que
potest euinci, et heres tñ
de euictione nō teneatur cōsultius est heredi et legatario pre-
stare potius q̄ estimationem. h. d. ¶ Et intelligunt istum tex.
doc. procedere ex eo: qr heres nō habuit necesse soluere legata-
rio integrā estimationē, sed illā tantū qua estimaretur seruus
inspecto dubio euētu cōditionis libertatis. l. si seruus. in prin.
et quod ibi not. ff. de cōdi. fur. l. j. §. si heres. ff. ad treb. Ex quo in-
fertur, q si heres ignorās conditionē serui legati soluisset inte-
grum pretiū euenitē postea cōditione libertatis poterit age-
re actione ex emp. de euictione cōtra legatariū qđ precise ap-
probat hic Pau. de ca. allegans in arg. l. litis estimatio. ff. pro
emptore. et hoc idē dicit ipse si heres coacte soluisset integrum
pretiū. Sed hoc vltimū dictū parū saporis hz: qr aut intelligit
de coacto per metū, et nō est dubiū, q heres habet remediū per
actio. qđ met. cau. aut dicit de coacto per sentētiam, et tūc male
2 loquit, † qr snia licet esset iniusta qñ in rem iudicatā transiuit
pro veritate habet. l. ingenuū. ff. de statu ho. l. ab eo. C. quo et qñ
iud. Raph. hic dicebat se intelligere istū tex. in estimatione to-
tali qui prestat heres propter morā suā, et cōtumaciā factā cir-
ca rem legatā pro hoc adducit. l. locū. §. condēnatio. ff. de tabu.
exhi. sed iste suus intellectus nō videt verus: qr cōtra tex. in. l. si
seruus. in prin. ff. de cōdi. fur. vbi propter dictā morā nō fit esti-
matio nisi cōsiderato dubio euētu qñ agēti competebat aliqđ
ius de prēti, sed dubitabat an in euentū cōditionis extingue-
retur illud ius vt erat hic. Ad. §. cōdēnatio. vide vt ibi p Bar.
dum opponit de. d. l. si seruus. Et si etiam volumus intelligere
istum tex. in estimatione dotali qui procedit qñ legatarius cō-
sentabatur pro dotali estimatione dimittere statuliberū here-
di, nam dicit iurisconsultus, quod cōsultius est heredi prestari
statuliberum decidens q non tenebitur heres de euictione, li-
cet eueniat conditio libertatis.

1 ☞ Legato vsufructu vnius fundi debet accessus per fundū
alteri legatum, si sine illo vsumfructum percipere non posset.
2 Licet rei expresse legate transeat dominium ipso iure, secus est
in re tacite legata.

1 **Si duos fundos.** ¶ † Ei cui legat vsus-
fruct9 vnius fundi de-
betur accessus per alium fundū testatoris alteri legatū si non
illo vsumfructū percipere non posset non tñ petat a legatario
2 fundi, sed ab herede hoc dicit. ¶ † No. istū tex. fm intellectum
quem posuit hic Jac. de aret. Bar. Bal. Ang. et magis cōiter
scribētes illū sequunt, q licet rei expsse legate trāseat dominiū
a in legatarium ipso iure. l. a titio. ff. de fur. tñ secus est in re taci-
te legata vt erat hic in seruitute, seu cōmoditate aditus q̄ cen-
set esse tacite legata, et ideo ipso iure talis seruitus nō d; cōsti-
tuta vt colligit hic cum glo. in verbo debebit. ¶ Alium intel-
lectum posuit etiam circa hoc Pet. quē intellectum refert hic
Imo. licet Pe. mentionē nō faciat. s. qđ qñ fundus in quo de-
bet constitui seruitus est remansurus in hereditate cōstituitur
seruitus ipso iure. l. si patrē. §. j. quemad. ser. amit. secus vbi vult
seruitutē cōstitui in fundo quem alij legauit: qr tunc videt con
stituere seruitutē in re que reperit aliena cui sit legatarij a tem-
pore mortis testatoris. l. a titio. ff. de fur. ataq loquit hic. Facit

☞ a ¶ In legatariū ipso iure. ad. le tu Phi. cor. in. l. si cre ditores. de fideicō. vbi an legata libe ratione trāseat li beratio in legata riū ipso iure. Den- ric. ferran.

l. stichus seruus meus. ff. de manu. test. sed talis intellectus non
placet: qr eodem tpe cedit dies legate seruitutis, et dies leg sa
tēpore mortis testatoris vt not. glo. in. l. vnica. §. in nouissimo. et
ibi expressius Cy. et Bar. C. de cadu. tol. et sic saluādo intellectū
eorū dicas, q iste tex. loquit in seruitute q̄ tacite coheret lega-
to vsusfructus, vnde tacitū legatum seruitutis nō debet cede-
re posse ante aditam hereditatē quo tēpore incipit cedere dies
legati vsusfructus. d. §. in nouissimo. et l. j. quādo vsusfru. leg. ce.
¶ Tamen nullo modo placet. d. intellectus: qr quando domi-
niū ex immediata dispositione trāsiuit in aliquē potest ex eadē
dispositione testatoris transferri in aliū ipso iure probat in. l. fi.
fm intellectū Bar. et communem. C. eo. ¶ Ad ea que no. Bar.
volens, q non transeat in legatarium ipso iure dominium rei
tacite legate. limita vt per Jo. de imo. in. l. j. ff. eod. et in. l. si socer.
§. lucius. ff. soluto matr. et in. l. qui volebat. ff. de hered. instit. et in
Lex hac scriptura. ff. de donat.

1 ☞ Legatum conditionale vtile a principio non extingui-
tur, licet legatarius emerit, et distraxerit postea pendente con-
ditione.

1 **Si a substituto.** † Legatū cōditio-
nale vtile a princi-
pio nō extinguit, lz legatarius pēdente cōditione
sciēter, vel ignorāter emerit rem legatā, siue postea
eam distraxerit, siue non. h. d. cū glo ¶ Et de materia huius. l.
iuncta gl. plene tāgitur in. l. huiusmodi. §. qui seruū. ff. e. Et per
Bar. et alios in. l. qui rome. §. duo fratres. in. xū. q. ff. de verb. ob.
¶ In gl. fi. ibi siue alienet, siue nō refert tñ quo ad hoc an alie-
nauerit. nā si alienauit poterit directo legatarius ex causa le-
gati petere easdem res quas nō habet, sed si eas non alienauit
cum illas habeat debet actio. ex emp. agere ad pretiū cum su-
perueniente causa legati que est antiquior censeatur ipsa res si-
bi euicta, vt probatur in. l. cum res. ff. de actio. emp. et in. d. §. qui
seruum. reliqua dic vt hic in glo.

1 ☞ Si legatum cōsistit in genere heres de euictione tenetur
secus si in specie, idem in stipulatione rem tradi.
2 Heres liberatur tradendo seruum non sanum, dummodo me-
diocrem, si legatum sit in genere.
3 Res legata in genere talis danda est, qualis est.
4 Licet promittens tradere non teneatur dominium transferre,
secus est si promittitur res in genere.
5 Si promitto rem prestare intelligitur. i. tradere tantum.
6 An in contractibus lucratiuis teneatur quis de euictione.

1 **Heres seruum.** † Si legatū in genere con-
sistit heres de euictione te-
netur secus si in specie, et idē in stipulatione rem tradi. h. d. cum
2 l. seq. ¶ † Not. q hic probat heredē liberari tradendo seruum
non sanum legatario qñ in genere seruus legatus est dūmodo
mediocris sit ille qui prestat per. l. legato generaliter allegata
in gl. cōsideratis aliis seruis, et eorum statu iste infirmus pote-
rat iudicari mediocris, et ita hoc intelligit Petr. Imo. vero, et
Pau. de cast. quantū ad intellectū huius litere dicūt istū tex.
esse intelligendū qñ ignorabat heres seruū esse infirmum, et sic
dato, q nō esset mediocris nil poterat imputari heredi igno-
ranter prestāti, sed prior intellectus magis placet: quia iste se-
3 cundus diminat. ¶ † Item not. quod res legata in specie talis
danda est qualis est, non obstante, quod propter delictum vel
aliam causam obnoxia sit quod sane intellige quādo testator
hoc ignorabat. Secus si testator sciebat eam obligatione affe-
ctam: quia tunc ab herede libera debet prestari. l. qui ergo. §. si
heres. ad sed si noxe. et l. si res obligata. ff. eo. et vtrobiq no. et dic
4 vt habetur. et no. in dictis legibus. ¶ † Item ex tex. iuncta gl.
in versi. dare que est super. l. seq. quod licet promittens tradere
non teneatur dominium transferre, et nō transferendo non te-
neatur de euictione vt patet in. l. si rem tradi. ff. de verbor. oblig.
tamen illud procedit quoties certa species tradi promittitur,
secus si res in genere: quia tunc tenetur rem facere accipientis,
et obligatur de euictione si sequatur quod est singulariter not.
fm Imo. et Pau. de cast. hic. et voluit etiam expresse hoc hic
Barto. idem etiam not. Barto. in. l. ex empto. in prin. ff. de act.
empt. et in. l. si domus. §. de euictione. ff. eod. titu. Si autem pro-
missum fuisset rem dari clarum est quod dominium transferri
debet. l. vbi autem. in fi. de verbo. obli. vt. l. fi. ff. de condi. ob cau.
etiam si promissio facta sit ex causa lucratiua, et est tex. secun-
dum communem intellectum docto. in. l. iulia. §. j. ff. de verbor.
oblig. licet glo. aliter intelligat, et not. etiam per Cy. post glo. in
l. fi. C. de euic. et Bal. et doc. hic post Bar. quamq hic Pe. aliter
dixerit. Ubi autem quis rem promisisset dicit Bal. hic no. quē
sequuntur Mod. quod in dubio videtur promittere rem dari:
et sic dominium transferre allegat. l. si ita. §. j. cum ibi not. ff. de
contrahen.

Ƶhen.emp. Addo Bar. idem latius tenentem in.l.si fundum. certo die prestari.ff.de verb.obl.⁊ in.l.cum mora.circa mediū.C.
5 de transact. Bal.in.l.i.in pen.col.C.de iure doc. ¶ †Et quid si promitto tibi rē prestare die quod intelligitur.s. tradere tantū vt probatur in.d.l.si fundum certo die, cum ibi nota. per doct.
6 ¶ †Postremo no.ex isto tex.iuncta gl. in verbo dare, q̄ lz regulariter vbi Ƶctus lucratiu⁹ nō incipit a traditione teneatur quis de euictione.d.l.italia.§.i.secundū verum intellectū.⁊ plene no.p gl.⁊ doc.in.d.l.ff.C.de euictio.Tñ istud est verū qñ promisisset rem donare donatio enim d: idest dom datio.l.senat⁹. §.ff.de donat. causa mor.⁊ sic denotat illa promissio dationē. idest translationē dñij, secus si pmisisset rem in specie tradere: vt hic probatur: quia liberor tradendo rem talē qualis est qđ perpetuo nota.

1 ☞Heres post moram tenetur ad vsuras,⁊ accessiones ⁊c.
2 Res legata debet prestari vbi est.
3 Si res legata per legatarium fuit amota tenetur eam prestare vbi fuit petita.
4 Obligatus vt possit conueniri vbicunq̄ fuerit inuentus non poterit conueniri in loco non tuto.
5 Paria sunt rem non extare,vel extare ⁊ non apparere.

1 **Cum res.** †Heres post moram tenet̄ ad vsuras,⁊ alias accessiões,⁊ si spe. res legata non est in loco vbi petit̄ prestari, prestat̄
a in loco vbi est relicta [a] nisi testor aliud senserit: ⁊ si res fuit dolo heredis in alium locū translata ibi prestabit̄ vbi petitur: legatū vero gñis regulariter prestat̄ vbi petit̄, ⁊ si spēs legata nō apparet culpa heredis estimatio datur alias autem cauet de restituendo cū ad eū peruenerit.h.d. vsq̄ ad.§. sed si
2 stichus. ¶ †No. regulā res legata d3 prestari vbi est. fallit in casibus hic expressis. Itē fallit in casu.l.cum seruus.ff.co. ti.de
3 quo ibi aliqd dixi vbi oino vide. ¶ †No. in ver.sed si alibi qđ si res legata tēpore mortis testoris erat florentie, ⁊ sic heres de illo loco non amouisset liberaret̄ eam prestando florentie vt.l. q̄ legatur.ff.de iud.⁊.ff.progi.ver.Tñ si heres eā amouit nō liberatur si eā velit prestare florētie: sed tenetur eam prestare in loco vbi iudicialiter petitur vt hic quod est not.⁊ hoc procedit
4 rōne doli heredis dolo trāsferentis. ¶ †Itē no.ex eo. ver.ibi dum dicit vbi petitur ⁊c.iuncta glo.sup eo verbo ex quo infert hic not.Ang. quod si quis obligauit se vt possit conueniri vbicunq̄ fuerit inuentus qđ non pp hoc poterit cōueniri in loco
b non tuto [b] vel in loco vbi nauigaret alle.l.recusare.§.fin.cum.l. seq.ff.ad treb.⁊.l.heres absens.§.i.ff.de iudi. Sed Imo.hic con-
c trariū tenuit ex eo: q: promittēs debuit cogitare [c] hec posse euenire.arg.l.si quis domum.§.i.ff.locat. Tamen magis plz opin.
d Ang.hic [d].arg.l.obligatione generali.ff.de pig.⁊.l.i.C.que res pigno.que iura in simili allegat Anto.de but.⁊ Imo. in.c.i.de iudi.⁊ istud no.p limitatione eorū que not. Bart.in.l. titium ⁊ meuium.§.tutores.ff.de admi.tuto.⁊ in.l.si conuenerit.ff. de iurisdi.om.iudi.⁊.l.si quis in conscribendo.C.de pact. ¶ In eod. tex.ibi vbi petat̄ intellige.i.vt peti d3.s. vbi est maior pars hereditatis: vel vbi heres hēt domicilium: vt.l.fideicommissum.in
5 prin.⁊.§.fi.ff.de iudi. ¶ †Not.ex ver.itaq̄ ⁊c. q̄ paria sunt rem
e non extare,⁊ non apparere [e] vt hic ⁊.l.si cōstante.§.si vxor.⁊ ibi Barto.ff.solu.ma.⁊.l.in lege.ff.de Ƶhend.emp.⁊ ideo ita debet̄ estimatio re extante,⁊ apparente sicut re perempta vt hic. Idem esset si res extaret, ⁊ appareret sed sine magna difficultate haberi nō posset ita signanter voluit Cyn.in.l.mater. in.ij.qđ. C. de rei vendi.⁊ ibi Bal.in pe.col. arg.l.naturalem.in princi. ff.de acqui.re.do.⁊.l.i.in fi.cum.l.seq.ff.de insti.⁊ arg.eius qđ no.glo. ma.in fi.in.l.damni infecti stipulatio cōpetit. §.fi.ff.de dā. infec. arg.l.cum plures.§.vestimenta.ff.loc. ¶ In glos.i.⁊.ij.iste gloss. sunt no.ad id quod dixi in.l.talis scriptura.ff.eod.vbi eas allegaui. ¶ In gl.in ver.transtulit cum hac gl. cōcordat alia gl.in d.l.qđ legatur in gl.ma.licet glo.ij.Ƶrium teneat ibidem. ⁊ iura le per iura hic alle.in gl.⁊ no.Cy.in.l.i.C.vbi fideicōmissum peti debet.⁊ docto.cōiter istam glo.sequuntur.⁊ idem not. Imo. in.l.si seruus legatus in princ.ff.eo. ¶ In glos.in ver. restituo,⁊ Barto.Ange.⁊ Imo.hic rñdent ad Ƶria hic alle.in glos.quod ille.ll.cōcordant cū isto text.q: etiā hic heres vr̄ tantummodo teneri cauere de prestando seruum existentem in fuga si ad eum peruenerit non autem de persequendo eū de quo est gl.expresse.licet ipsi non allegent in.l.si quis seruum.in prin.ff.titu.i. Sed secundū Paul.de ca.hic etiā tenetur heres de persequēdo seruum sumptu tamen ipsius legatarij: ⁊ eiusdem periculo,alleg. l.seruo legato.§.fin.ff.eo.⁊ istam opi.tenuit etiam Bart.⁊ communiter omnes in.d.l.si quis seruum.⁊ glossa. Bartol. Ange.⁊ alij in.d.l.cum seruus in princip. ⁊ probatur in.l.si seruus legatus in princip. cum gloss.ff.eod. ⁊ istud videtur verius. ¶ Non ob.contraria signata in gloss.quia dic. quod hic loquit̄ text.in

vltimis volū.in quibus maior fauor prestatur, vt fortiatur effectum.l.in testamentis.de regu.iur.⁊.c.cū dilecti.de don. Uel hic loquitur in vltima volu.⁊ quasi contractu aditionis per quē obligat̄ heres legatario.l.apud iulianum.§.fi. cum.l.seq. ff.qui. ex cau.in pos.ea. qui quasi cōtractus aditionis celebratus grā vtriusq̄.s.heredis.vel legatarij.⁊ videbim⁹ in.§.fi.ff.eo.l.vbi hic no.Bart. Et ideo isto casu magis arctat̄ heres: sec⁹ in.ll.Ƶrijs vbi null⁹ interueniebat Ƶctus vel quasi cū vtriusq̄ celebrat⁹ ⁊ hac distinctione etiā vtit̄ hic in simili bar. que pbatur per iura hic allegata per eum.

1 ☞In alternatiuo legato si vna res sit presens, alia nō dari debet presens: vel alterius estimatio.
2 In legato alternatiuo electio est heredis.

1 **Sed si stichus.** †Si in legato alternatiuo vna res sit pñs alia nō appareat: vel perijt dari debet pñs res vel alterius estimatio,⁊ si ambe nō apparent absq̄ heredis culpa cauendū est q̄ quecunq̄ illarū in potestate heredis peruenerit prestabitur,aut absentis
2 vel mortue pretiū hoc dicit. vsq̄ ad.§.culpa. ¶ †Not.hic videri tex.quod in legato alternatiuo electio spectat ad heredē in contrarium est tex.in.l.lucio.⁊ ibi plene nota.ff.tit.i.⁊ illa est veritas. Non obstat tex.quia debet intelligi quando verba executiua per testatorem fuerunt relata ad heredes: vt per gl.in prealleg.l.lucio.⁊ quantum ad intellectum huius tex.vide Bal.⁊ Ioan.de Imo.in.l.qui duos.ff.eod.⁊ ibi dixi.

1 ☞Heres tenetur de lata culpa,⁊ leui ⁊ de negligentia ⁊c.

1 **Culpa autem.** †Heres tenetur nō tantum de lata culpa,⁊ leui: sed etiam de negligentia in nō custodiendo cōmissa si principaliter in sui fauorem hereditatis aditio facta est ⁊ si res legata perit post moram peribit periculo heredis hoc dicit. vsque ad.l. si heredis. ¶ Not.quod heres tenet̄ legatario de dolo: lata leui ⁊ leuissima culpa. An tamen istud indistincte procedat quo ad leuissimam culpam vt hic per Bar. cuius distinctio originaliter fuit Pet.hic ⁊ eam sequitur Cyn. Rayn. ⁊ quasi communiter scribentes. Idem no. Bart. in.l.quod nerua in vlti.q.ff.depo.in repe.⁊ Bal.in.l.pignus.in pe.colum.C.de pig.ac.⁊ Io. de Imo. in.l.mulier.§.si heres.ff.ad trebe.⁊ ibi vide per Ang.idē etiā tenuit Pe.de ancha.⁊ Imo.in.c.bona fides. de depo. Bald. tamen hic dicebat heredem indistincte nō teneri de leuissima culpa: quia obligatur heres ex quasi contractu aditionis celebrato gratia vtriusq̄ scilicet heredis,⁊ legatarij.l.apud iulianum. in fi.ff.qui.ex cau.in pos.ea. Ergo de leuissima culpa nō tenetur l.sivt certo.§.nunc videndum.ff.commo.⁊.l. contractus.ff.de re.iu. Sed hec opi.vr̄ cōtra text.nō violādo literam. id nō recedo ob opi.cōi de qua hic per Barto. ¶ Et eadē rōne Dy.⁊ Pet. hic dīt q̄ de ea culpa de qua tenetur heres legatario,de ea tenebit̄ etiam executor vltime voluntatis de quo vide plenius p Bald.Ange.⁊ Imol.in.l.si seruus legatus.§. cum quid.ff. eod. vbi est text.de hoc.⁊ per Bald.in prealleg.l.pignus.in.ij. col. ¶ In gloss. in ver.vendere.⁊ ideo omnino ⁊c. vult igitur gloss. iuncto text.quod morosus indistincte teneatur creditori de interitu rei debite non facta distinctione an esset eodē modo res peritura penes creditorem: vel non ⁊ ista est magis conclusio gloss.⁊ doc.in.l.quod te.ff.si cert.peta.⁊ in.l.nemo.§.si post moram p illum text.⁊ ibi late Bar.ff.de verb.ob. ¶ Non ob.l.item si verberatum.§.fi.ff.de rei vendi.quia quicquid hic dicat gl.vera solutio est quod ibi loquitur in eo qui cōueniebatur actione reali,⁊ sic in eo qui non est obligatus vt instit.de actio.§.i. qđ intellige.vt not.per glo.in.d.l.item si verberatum.hic autem loquitur in eo qui erat obligatus ex quasi contractu.s.in herede. vnde equius est eum plus grauari quam illum qui non est obligatus. ¶ Item non ob.l.si plures.in fi.ff.depo. quia communiter rñdet glo.⁊ doc. ibi ⁊ in.d.l.quod te.quod ibi habebat debitor instam causam litigādi que solutio nō videt̄ vera: quia si heres habuisset instam causam litigandi non fuisset ibi constitutus in mora per lit.contest.l.si quis solutioni.in prin.ff. de vsur. ⁊ sic non fuisset in mora constitutus debitor non teneretur ipse de interitu etiam si eodē modo non fuisset peritura penes agentem.l.si ex legati causa.ff.de verbo.ob.cuius contrarium dicitur in.d.l.si plures. Barto.hic aliter rñdet ad illam.l. vez quod ibi spāle fit in cōtractu depositi qui celebratur gratia creditoris regulariter lege si vt certo.§.nunc videndum.ff.commo.ideo mitius ibi agitur cum debitore, ⁊ hanc solutionem reputat bene notabilem. Ioan.de Imol. Sed tu dicas, quod ista fuit solutio Gul.de cug.in.d.l.si plures. quam solutionem impugnat Bart.in.d.l.post moram per optimam rationem quam ibi vide per eum. ¶ Preterea contra dictam solutio. Bald.est text.

a ¶ Relicta fuit. q̄ voluit spe.i ti.de cōpe.iud.§.i.ꝟ. qđ si rustic⁹: vbi dicit: q̄ si rustic⁹ portat Venetias,vel in ciuitate nostram vinū vel frumentū ex rure: vt vendat ⁊ ego emam q̄ rusticus nō tenet̄ dare in ciuitate vbi portauit nisi mōstrāti nisi ego velim meo sumptu, ⁊ periculo ibi traducere.

b ¶ Nō tuto. siue qz timeat potētiā aduersarij vel p horrescentiā iudicis.l.de etate.ff.ad treb.facit.l.sciēdū.§. si accusatio.ff.de leg.siue pp pestem.l. frd sciēdū ꝟ. sz ⁊ saluti.ff.ad tre.

c ¶ Debuit cogitare. Dicas ergo q̄ pmisit soluere vbicūq̄ fuerit inuēt⁹ p.d.l.titiū ⁊ meuiū §.i.

d ☞ Ang. hic vide alex.i.l.si cōuenerit ff.de iuri.om.iud.⁊ ibi plene p Ias. in sūpe.col.vbi videas. ⁊ ibi alle.Alex. hic. Thom. dipl.

e ☞ ¶ Uel non apparere. Uide text. i.l.duo sunt titij.de test.tuti.⁊ Bar.i.l. qdā. in fi.ff. de reb. dub.⁊ Bal.i.c.ij.in fi. extra de rescri.⁊ in.c.ij.extra de consuetu. Tho.

hic sm intellectu Bart. et doc. qd puto de necessitate rndendum ad d. l. si plures. q ibi debet subaudiri maxime, vt et ibi dixi gl. et est magis cois opi. vt et plene p Saly. in l. i. post Cy. C. quod met. ca. ¶ Item no ob. l. si cum exceptione. §. q si ho. ad si. ff. qd me. ca. q rndet vt per glo. in d. l. q te. ¶ In reliquis gl. nostra bene loquitur. et dum format 3riu de l. iulianus. ff. q et a quibus. solue vt per gl. in l. diuortiu. in ver. sed et si. de neg. ge. et plenius per Bar. in l. inter stipulantem. §. sacram. de ver. obli.

1 ¶ Ex furto per seruum heredis circa legatum perpetrato agere potest legatarius contra heredem.

2 Si res heredis legatur, dominium non transit in legatarium recta via.

1 SI heredis. †Ex furto p seruu heredis circa rez legata, perpetrato agere pot legatarius 3 herede, et factu vnius ex coheredibus aliis no nocet. h. d. tota l. ¶ In text. ibi ignoranter hic id dicit: q si dno sciete commisisset furtu teneretur dns insolidu, nec liberaret dando seruum p noxa. l. ii. in prici. et l. in delictis. in princ. ff. de noxa. ¶ In tex. ibi in factum dadam rc. de hac actione in factum quotuplex sit eius natura, vide plene per glos. in l. i. et in l. quoties. ff. de prescrip. ver. et in l. in factum. ff. de act. et oblig. et in l. sancimus. la. i. C. de sac. sanct. ecc. per Barto. in l. i. ad si. ff. de codi. ex lege. per Bald. in l. ex placito. C. de re. permu. ¶ In glo. i. difficultas huius glo. tendit ad ostendendum quare hic no det legatario actio furti, sed actio in factum. Plures dant hic solutiones per gloss. et doc. Sed inter ceteras multum plz solutio Ja. de are. qua sequit hic Bart. et Ange. per rones hic allegatas per eos, et ita tenui in l. i. ff. eo. qq Bald. hic et in l. i. circa. ii. colu. C. coia de leg. videatur eam impugnare: sed no vrgenti rone. Vel pot etia dici vt sensit hic Bal. vz q ideo hic non competit actio furti legatario: q nunquam apprehederet legatarius ius vel heres possessione dicte rei legate quo casu cessare debet actio furti: vt l. si homo. ff. de vsuca. l. i. §. sceuola. ff. si quis testa. liber esse ius. fue. Quod plene declarat Barto. in l. sed legatarius. ff. de condi. fur. et Bal. in l. si abducta ad si. C. de furt. Tamen quia erat equum concedi legatario remedium cu ad ipsum res spectaret: ideo ex equitate, et in subsidiuz datur actio in factu loco actionis furti arg. d. l. i. et l. quoties. de prescript. ver. et l. si is qui rem. §. si tu titium. ff. de fur. Nec habet obstare si dicatur. quod tunc cessare debet actio in factum subsidiaria: cum in casu predicto salte committat crime expilate hereditatis, et ex dicto crimine acquisita erat actio heredi qui cedere debet eam legatario. l. ii. et l. res hereditarias ff. de crimine expil. hered. iuncta. l. hunc scripture in princi. ff. ad l. aqui. q rnde. qd actio in casu isto non potuit acquiri heredi q seruus surripiens erat seruus heredis. l. serui. et filii in princi. ff. de fur. ¶ In ea. glos. ibi sol. inspecta vniuersitate rc. hec sol. communiter reprehenditur: q si vno respectu res erat legatarii, et per 3na sibi poterat dari actio furti que est ordinarium remedium cessare debuisset actio in factu que est subsidiaria. d. l. i. et l. quoties. ff. de prescrip. ver. facit. l. in cause. la. ii. in princip. ff. de min. ¶ In ea. gloss. ibi vel vocat rc. hanc solutionem tenet Dyn. et quidam alii reputantes dictam gl. no. Sed Pe. Cyn. et Bald. reprehendunt istam solutionem cum non videatur de mete iuris: quod omnis actio dicatur in factum: sed ille dicantur in factum que sunt subsidiarie. d. l. quoties et d. l. sancimus. ¶ In eadem. ibi vel dic in factum. Hec violat literam. ¶ In ea. glo. ibi vel dic secundum Azon. quod heredis rc. hec solutio diuinat ad istum text. tamen ex ea habes notare quod si legatur res heredis a testatore no transit dominium rei legate in legatarium recta via, et hoc communiter tenetur per l. si quis inquilinos. §. cum seruum. et qd ibi no. ff. eo. et per l. heres propium cu ibi not. ff. qui et a quib. cum cocor. hic allegatis per Barto. Licet 3rium tenuerit glo. in l. ii. C. coia de lega. quam tame not. saluat Bal. in l. i. in vi. col. eod. titu. vz vbi res legata extaret apud legatarium per rationem de qua ibi vide per eum, et aliquid per eundem in l. in heredem. C. de fideicom. ¶ In ead. ibi vel hic non erat ista solutio reprehenditur per Bartol. per l. a titio allegatam in glos. et quia aditio hereditatis trahet ad tps mortis: vt ff. de acqui. here. l. heres quandoq. Sed Joan. de Imo. hic eam sub dubio forte conat sustinere: q ante aditam hereditate res legata no est vere legatarii: vnde videmus quod actio que tunc queritur ratione rei legate queritur hereditati iacenti, et sic postea heredi qui eaz acti. debet cedere legatario. l. hunc scripture. in princi. ff. ad. l. aquil. vnde in casu isto ex quo actio venit querenda heredi. et sic quereretur sibiipsi contra seipsum ex quo seruus delinquens erat ipsius. Merito hoc dici no potest et ideo in subsidium recurritur ad act. in factum. Sed istud videtur contra. d. l. a titio. nam sicut ibi datur heredi passo furtum per seruum legatum actio furti cotra legatarium, et no actio in factu quis ibi fuerit furtum iacente hereditate commissum quo tpe res legata no erat vere legatarii: sed hereditatis ita hic dz dari vera actio furti. Nec vr obstare text. in d. l. hunc scripture. cuius intellectum ponit not. Cyn. in l. i. in princi. in iii. colu. C. de cad. tollen. q ibi bn acquirit actio hereditati 3 extraneum et postea heredi qui hz cedere legatario, et ex hoc nullus sentit damnum et sic ibi nihil repugnat. Sed hic actio furti queri no potest hereditati iaceti, et postea hrdi qui fuerat dominus serui qui furtum fecit per l. serui. et filii. in princ. de fur. ideo recta via acquiri debet legatario sicut similiter dicitur in d. l. a titio. nisi sustinedo opi. Joa. de imo. dicas. qd in casu. d. l. a titio. dniu serui legati nunq acquisitum est heredi etia alienati: q p aditionem, incotinenti trasit dnium in legatariu, et nullo modo est apud heredem. l. si tibi homo. §. cum seruus. ff. eod. et l. papi. cum glos. ff. de serui. quicquid dixerit Pe. et Cyn. in l. huiusmodi. §. edes. ff. eo. quorum opin. coiter reprobat. Vnde sicubi dominium serui legati aliquo tpe trasiuisset in heredem no potuisset ei competere actio furti. l. si alienus. ff. de noxa. sed in casu nro tractamus de actione furti que nascit pro re legata subtracta, et illa bn acquiritur hereditati iaceti, et postea heredi represetati hereditatem. Quia actio no pot transire recta via in legatarium si fuit orta et acquisita hereditati tempore quo legatarius nodu erat vere dns: quia actio est inseparabilis ab osibus. l. quia ergo casus. et ibi no. ff. de pecu. ¶ In ea. glos. ibi. l. si dnium intellige vt ibi no. Et inquantum ex glo. colligit. et dictu est. ff. q testor legado rem heredis non potest facere q dnium trasear recta via in legatarium inferebat hic Bald. et Ange. hic an defunctus possit expresse in 3ctu obligare bona heredis, non dico bona hereditaria, et sensit Bal. quod sic alle. no. per Cy. post glo. in l. assiduis. in q. v. C. qui pot. in pigno. habea. Tu dic q Pet. aperte hoc ibi tenuit, et dicit Bal. ibidem. qd illud dictu no reperitur alibi et illud sequitur Bal. ibi et Bald. in l. i. in vlti. col. ff. so. ma. aliquid p eundem in l. i. in vi. colum. C. coia de leg. et idem tenet Ange. in d. l. assiduis. Sed Cy. et Saly. et Raph. in l. assiduis cotrarium tenent ex eo: q testor legado rem heredis no pot ei auferre dnium, et transferre in legatarium recta via vt dictum est ergo eadem rone no debet posse re heredis reali vinculo pignoris afficere. Et cum hac opin. Cy. transit simpliciter Imo. Paul. de cas. hic pro hoc vr esse tex. sm vnam lec. in l. si tinos. de pigno. et in l. rem alienam. in ii. rn. ff. de pig. act. et ita et videt tenere. Bal. in l. gnalem. in princip. in lect. anti. ff. de pign. Pro opi. vero Pet. facit. quia heres adeudo hereditatem defuncti videt tacite approbare factam obligatione defuncti. l. cum a matre. C. de rei vendi. cum si. sed hypotheca bonorum cotrahit solo consensu. l. i. ff. de pign. ac. etia si cosensus sit tacitus. l. ii. et iii. ff. qui. cau. pig. ta. 3hi. Non ob. qd testator non possit auferre heredi dnium rei heredis: q rndeo quod alia ro est in dnio: quia no pot solo cosensu heredis trasferri cum dominium non transferatur sine traditione. l. traditionibus. C. de pac. l. ex stipulatione. ff. de acqui. posse. Et hoc esse bene no. quia ex hoc induci posset practica: quod in instrumentis 3hentes obligaret bona sua, et suoru heredum, puto concludere, quod aut defunctus nomine heredis obligauit bona heredis, et tunc procedit opi. Pet. et sequa. quia tunc heres adeudo videt ratificare factum defuncti, et reconualescit actus gestus a defuncto, vt not. declarat Bart. in d. l. rem alienam in vlti. col. alleg. l. solutum. §. solutam in princ. de pigno. ac. et l. si. in prin. ff. rem rat. habe. Aut no nomine heredis, et tunc pcedat opi. 3ria per alleg. pro illa opi. ¶ In gl. in verbo de peculio pro intellectu text. et glos. et dic qd aut legatarius improbat venditionem facta per seruum, et tunc cosequitur per istam actionem in factum vt dominus restituat pretium habitum. i. estimationem rei subtracte, aut det seruum pro noxa. si aut approbat legatarius venditionem factam per seruum tunc consequitur pretium rei: qd solutum est ab emptore, quod intelligitur si res perempta sit vel prescripta p. d. l. si. ff. negot. gest. quo casu non solum agi pot actione in factum de qua hic in text. sed vtili actione nego gest. d. l. si. Ratio est: quia cum quelibet actio sit extraordinaria possunt in simul cocurrere: vt not. per gloss. in l. de pecoribus. C. ad l. aquil. ideo autem dico vtilis negot. gest. quia directa datur tantummodo illi cuius nomine facta est venditio. l. si pupilli. §. sed si ego. C. de neg. gest. Item isto casu quando legatarius approbauit venditionem no liberatur dns dando seruum pro noxa. Quia cum isto casu agatur ex 3ctu approbato ops agi de peculio. et quatenus est in peculio, nec tunc potest dari seruus pro noxa: quia tunc demum potest dari seruus pro noxa. quando agitur ex delicto serui non ex contractu dato etiam qd ante cotractum precessisset delictum, ista leguntur. et not. in l. ex contractibus. ff. de actio. et obliga. et in l. i. §. cum seruus. et ibi glossa. ff. de his qui deie. vel effu. et in l. iii. §. item si seruus in si. ff. naut. cau. stabul. et ibi gloss.

tuc.

& not.in.l.si rem.in fin.ff.de noxa. ¶ Item intelligas: q in casu
huius.l.hec actio in factum dabitur ad penam dupli vel qua-
drupli: sicut datur actio furti in cuius locum subrogata est hec
actio in factum: quia subrogatum &c.l.si eum.§.qui iniuriarum
ff.si quis cau.& in.l.j.§.hec actio cum ibi no. per Bart.j. si quis
testa.liber esse ius.&c. ¶ Extra glo. Pau. de ca. hic dixit se mi-
rari de tanta cecitate gloss.& doct. variantium circa intellectum
huius tex. quoniam secundum eum nō dubitabatur hic, an legata
rio competeret actio furti: qr hoc erat certum, quod sic per.d.l. a
titio. sed dubitabatur vtrum legatarius posset agere ad pretiū
habitum ex venditione rei subtracte, & respondetur hic, qd sic
quia ex equitate.l.si me.& titium.ff.si cert.peta. pretium legata-
rij quod peruenit ad heredem debet peti posse per actionem in
factum: vt hic re etiam extāte, & nō prescripta: sed si res legata
nō extaret vel esset prescripta &c. daretur vtilis actio negoc.ge-
sto.vt.d.l.fin. Adde quod Pe.hic recitat nonnullos antiquos
habuisse istum intellectum, & illum reprehēdit, & bene vt mihi
videtur: quia cum agendo ad pretium habitum ex venditione
rei videatur legatarius approbare contractum, & agere ex con
tractu.l.j.C.de fur.& d.l.fina.cum ibi not. Ideo tunc videtur qd
non liberetur heres prestando seruum pro noxa. quoniam vbi
agitur ex cōtractu non est locus prestationi serui pro noxa. etiā
si delictum serui precessisset vt proxime dixi. Itē contra intelle-
ctum Pau.de cast. facit: quia equitas.d.l.si me.& titium loqui-
tur quando res erat mea vel mihi debita: sed in casu nostro pe
cunia habita ex re legata nō erat legatarij, nec sibi debita re ex
tante.d.l.fin.ff.de neg.gest. Unde Pe.hic quem sequitur Cyn.
dixit nunquam intellexisse hanc.l. nisi nunc quod vltimo loco
eam legit, & secūdum eum intellectus est, q cum dominium rei
legate ante agnitionem legati nō sit apud legatarium: alleg.l.
titius.l.a.j.ff.de act.emp.& l.papin.supra de serui.non violando
text.adeo legatario nō potest acquiri actio furti que nō datur
nisi domino vel possessori.l.si rem.§.fin.supra de prescript.verb.
l.si vendidero in fi.j.de fur. Nec etiam heredi poterit competere
actio furti: quia seruus qui interim ante acceptationem legati
censetur esse heredis dicta.l.titius furtum commisit ex quo da
tur actio furti.d.l.serui, & filij. Tamen quia equum erat actio
dari fuit hic prouisum, q daretur actio in factū subsidiaria le-
gatario, & licet iste sit pulcher intellectus tamen nō videt tutus
per.d.l.a titio.& quia legatum acquiritur etiam ignoranti, & sic
nondum acceptanti.l.cum pater.§.surdo de lega.ij. Nō ob.d.l.
titius.& l.papi. quia responde vt ibi in glo. vnde verior videtur
intellectus Jac.de are.& etiam Bal.de quo supra dixi.

1 ☞ Si legatū confertur in tempus certe etatis illud tempus
completum esse oportet &c.
2 Quando tempus ponitur in genitiuo, vel in accusatiuo, opor-
tet tempus ipsum esse completum.
3 Dictio ad, denotat idem q iuxta.
4 Dictio in. denotat idem q iuxta.
5 Utrum sit differentia inter singulare & plurale.
6 Dictio intra. de sui natura non denotat perfectionem.
7 In fauorabilibus dies cepta habetur pro completa.
8 An dies cepta habeatur pro completa.
9 Si vendo rem cum termino anni: sed soluendum, a quo tem-
pore incipiet currere annus.

1 SI quis legetur. †Si legatū cōfer
tur i tpe certe eta
tis illud tempus cōpletū esse opz, & terminus solu-
tionis legati prefixus incipit ab eo tpe quo testator
disposuerit incipere illud deberi etiā si illud tps precesserat te-
stm, si tamē hoc ignorauit testator, si autem sciuit incipit a tpe
2 testi.h.d. vsq ad.§.hoc autem. ¶ † Not. qd quando tps poni-
tur in genitiuo vel in accusatiuo opz tempus ipsum esse com-
pletum q vltimum.s.qui in accusatiuo ponit intelligit Barto.
esse verum si opponatur verbum peruenerit, vel aliud simile de
notans perfectionem, arg.l.verbana.la.ian fi.j.de verbo.sig. & l.
qui procuratorem dat in princip.in ver. peragere supra de pro-
cu. vnde secus erit secundum eum quando testator simpliciter
legasset in annum decimū vel ad annum decimū: quia idē esse
videret ac si dixisset lego in anno.x. quo casu certū est nō opor-
tere annum decimū esse completū.l.si ita fuerit libertas in prin
cip. supra de manu.testa. ¶ Sed in contrariū facit: quia etiam
quando tps ponitur in accusatiuo etiam absq verbo peruene-
rit, non sufficit vltimum annum esse inchoatum vt est casus in
l.si in annos.j.de condi. & dem.& voluit hoc Pe.Cy.& Bal.hic
per illud quod habetur in illis duobus versibus. In causa pro
curro &c.& hoc voluit Bartol.in.l.qui hoc anno.de verbo.obli
ga. ¶ Idem tenet Dyn.Cyn. Rayn.& Baldus in.d.l. si in an-
nos. volentes predicti docto. fieri debere differentiā inter accu-
satiuum, & ablatiuum: vt primo casu requiratur tps esse perfe-
3 ctum.d.l.si in annos. ¶ † Secundo casu non vt.d.l.si ita fuerit.
nec ob. id quod dicebat hic Bart. q dictio ad, denotat idez qd
iuxta, vt.l.quidam hybertus.cum gl.in ver.ad parietem. supra
de ser.vrb.pred.& gl.in.l.militis codicillis. in prin. supra de test.
mil.& sic, si dico lego ad annos.xiiij.etatis tue non videt necesse
quod ann° .xiiij. sit completus. sed satis sit, qd sit iuxta comple-
4 mentum. † quia rndeo qd lz docto.non rndeant, qd similiter di
ctio in, denotat idem q dictio iuxta vt not.gloss.in.l.si statuta.
j.de iureiur. & tunc quando iungitur verbo importāti tps, opz
tps esse completū.d.l.si in annos.& no. Barto.in.l.gallus.§.ille
casus.de libe.& posthu. Ergo idem debet eē in dictiōe ad. Pro
hoc facit tex.in.l.qui duos.in fi.j.de manu.testa. vbi paria sunt
relinquere ad annum: vel post annum: sed certum est: quod quā
do relinquit post annos requirit tps esse completū: vt.d.l.si ita
fuerit libertas ergo &c. Preterea dato quod dictio ad, denotet
isto casu idem q dictio iuxta. tn nō per hoc sequitur qd annus
a ceptus habeatur pro completo[a]. Sed satis est q tetigerit lz nō
compleuerit vltimam diem.xiiij.anni. vt statim dicam. ¶ Sed
Jo.de Imo.hic & in.d.l.qui hoc anno. & ibi Rom. & Franc. de
rampo.in.l. ex his quando dies leg. ced.& Imo.in.l. qui filium
§.fin.j.ad trebe. sunt in alia opi. vez q nō debeat distingui inter
accusatiuum, & ablatiuū: sed inter singulare & plurale: vt primo
casu sufficiat annum esse inchoatum: sed scdo casu nō. Item di
cit esse de mente litere in.d.l. si ita fuerit. Adde q istam opin.
originaliter posuit glo.j.hic tamen gl. ab ea opi. recedit. Bene
di.de plum.in.d.l.si fuerit etiā reprehendit dictam dfiam inter
accusatiuum, & ablatiuum: quia sm eum nulla est in hoc dfia,
alleg.l.nec semel.§.nouissime.j.quando dies leg.ced.& l.j.§.si in
tra.cum seq.j.de suc.edic.& d.l.si ita fuerit in fin.iuncto§ princip.
5 † tenet illam opi. vez q differētia sit inter singulare, & plurale,
per.d.l.si in annos.iūcta.d.l.si ita fuerit. Sed dato quod in sin-
gulari prolata sit dispositio, tamen requiritur tēpus esse com-
pletum, probatur in.l.qui filium.§.j.j. ad trebel. vbi testator lo-
cutus est in singulari, & tamen ibi speciale est quādo tractatur
de hereditate paterna restituenda filio vt ptz ex tex. ibi & no.gl.
hic.& in.l.iij.§.minorem in gl.mag.supra de mino. & no.doc. in
l.ex his.C.quādo dies leg.ce. si ergo ibi est speciale: ergo in ztra
rium est ius commune.l.ius singulare.& l.qd vero supra.de legi.
Non ob. q nō debeat esse dfia inter accusatiuum & ablatiuum
per.d.l.nec semel.§.nouissime. qr ad illum tex. ptz rnsio ex distin
ctione Barto.in.d.l.hoc anno. quia ibi loquitur in tpe adiecto
causa multiplicande obligationis, q tps videtur semper adie-
ctum fauore legatarij seu creditoris & in initio anni prestatur.
l.ij.C.quando dies leg.ced. Nos vero loquimur quando vnica
prestatio est facienda, & sic tempore adiecto causa differēde sol.
6 ¶ † Nec ob. ēt.d.l.j.de suc.edi.& d.l.si ita. in fi. qr ibi loquit text.
in dictione intra: que de sui natura non denotat perfectionem.
vt ibi & l.si intra supra de pac.& in aut.de appel.& intra que ipa
in princi.colum.iiij.not. Barto.in.l.qui rome.in princi.de verb.
obliga. Nec obst. si diceretur quod in.d.l.qui filium est speciale
quia ibi fuit adiectum verbum peruenerit: quod denotat perfe
ctionem.l.verbana.l.i.j.§.peruotare.j.de verb.sig.& no. Bar. hic
preterq spāliter in casu.d.l.qui filium: qr rndeo qd etiā qn sine
verbo peruenerit est facta mentio de tpe certe etatis videtur q
perquiratur tps perfectum vt probatur in.d.l.qui duos.§.fina.
vbi hec verba ad annum liber esto important idem: quod post
annum liber esto & sic tps perfectum vt probatur in.l.si ita fue-
rit libertas.in princip.eo.ti.& si rndeat ad.l.qui duos. q ibi fuit
vnicum tps.s.anni merito inspicitur finis: qr nisi operaretur di
lationem frustratorie videretur adiectum, arg.l. si qn in princi.
j.e. quia rndeo q imo illud est per naturam verborū importan-
tium perfectionem temporis: qr lz terminus sit vnicus: tamen
quādo non est ꝑlatus per verba importantia perfectionem nō
expectatur finis tpis presertim vbi verba executiua sunt relata
ad legatarium, prout ibi ꝓbatur in.d.l.si ita fuerit.§.fi.& quod
nō sit differētia an terminus sit vnicus vel plures colligitur ex
not.per.glos.in.l.si in annos.preallega.dum allegat text.in.d.l.
qui hoc anno qui loquit in termino, & tz Gui.in.l. lecta supra si
cer.pe. bene facit.l.liber homo.§.j. abi quod in aliis temporibus
&c.j.de verbo.signi. ¶ † In reliquis autē dic, vt hic per Bart.
cum quo transeunt Bal.& Ange. Et dubitauit Ange.j.§.pro-
xi. an in casu huius.l. vltima dies.xiiij.anni debeat esse comple
ta, & dixit quod sic per text.j.§.proxi.in vsi. ex die completi &c.
addo similem text.in.l. ex his.C. quando dies leg.ce. sed Bar-
to.hic allegando.l.qua etate supra de test. sensit cōtrarium per
illam.l.qua etate. & per not. per gloss. in.l.iij.§. minorem supra
de minori. vbi not. tenuit: quod in fauorabilibus dies cepta ha
betur pro cōpleta, pro quo induco tex.in.d.l. si in annos in.ver.
nouissimo eius temporis die iuncta.d.l. si ita fuerit. & l.j.§. qui

a ¶ Pro cōpleto. vi
de late Imo.in cle.
gnalē.de eta. & q̄li.
& cano.i.c. cū infin.
de re.& in.c.si anni
de iudi.li.vj.an cō-
puteē de momēto
ad momētū vid gl.
in.l.iij.§.in minorē
ff.de min.l sut. ho
die.de app.& l.l.j.§.
dies.j. qn app. sit.
Ang.in.l. more.ff.
de fer.& qs dicatur
venisse ad annos
discretiōis vid i.c.
cū vtrū.& i.c. cū sci-
mus de regu. & qn
duo semestria fa-
ciūt annū: vid tex.
& ibi Bar. in.l.si.§.
quoties. de publ.

bus. ff. de succes. vbi probat q illa verba nouissimo eius tẽporis
die &c. posita in ablatiuo verificãtur in qualibet parte diei, pro
8 hoc etiam videtur tex. in l. anniculus. ff. de verb. signi. † Et de
illa materia an dies cepta habeatur p cõpleta vltra plene tra-
dita per glos. in d. §. minorem vide Angel. & Benedi. de plum.
post Jacob. de aret. plene in l. i. ff. de manumis. ¶ Nec predictis
ob. tex. ff. §. proxi. in ver. ex completi &c. per quẽ se fundat An-
ge. quia satis in casu isto dr annus esse completus ex quo cepta
est vltima dies anni, vt in iuribus s. alleg. secundum Imo. hic
¶ Not. q tẽpus assignatum a testãte incipit currere a die testi
quando testator non fuit ignorans qd plenius examina: vt hic
9 per Barto. cum quo oẽs alij transeunt. † Ex quibus hic infert
Barto. ad quẽnam quid si vendo tibi rem, & facio terminũ an-
a ni ad soluẽdum a quo tempore[a] incipit currere ann⁹, & decidit
q a tpe quo 3ctus oẽm perfectionem perceperit, & sic a tpe tra
ditionis rei per tex. notabilem in l. tali. in princip. ff. de iu. do. &
cum Barto. transit hic Bal. & Imo. ff. §. proxi. Addo Baldẽ
tenentem in rub. C. de 3hen. emp. in xiiij. q. & aliquid p Barto.
in l. i. in xiij. col. C. de his que pene nomine. & Bald. in l. seruus. §.
emptor. ff. de rescin. vendi. in lectu. antiqua vbi hoc limitat nisi
tempus esset variabile, vt si feci tibi terminum hinc ad pascha
nam tempus indistincte finietur in paschate. ¶ Nec ob. decisio-
ni predicte hic posite per Barto. tex. in l. 4. §. biduum. ff. quãdo
app. sit de qua opponit Bart. & non soluit: quia rñdet Nico. de
neapo. in §. proxi. quod ibi est speciale sentẽtia propter autori-
tatem rei iudicate. Et ita etiã sentit Bart. in d. §. biduum pro-
pe finem. dum opponit. de l. pen. in §. i. ff. de execu. tu. vbi hoc p-
batur. Vel rñde quod in questione posita hic per Bart. nisi in-
telligatur quod terminus currat a die traditionis sequeretur
quod emptor in effectu nõ haberet terminum anni ex conuen-
tione, quia ante traditionem absq; vllo termino conuentionali
non poterat emptor in effectu cogi ad soluendum. l. iulia. §. of-
ferri. ff. de actio. emp. Sed tex. in d. §. biduum. loquitur in termi
no dato ad rescidendam sententiam, & constat[c] q illud q est in
spe potest rescindi. l. illud. §. ii. ff. de 3tab. cum si. similem quẽnem
vide per Bal. in l. si fideicõmissum ff. e. ¶ In gl. ibi l. qui filium.
§. i. gl. hic & in d. l. qui filiũ. & in l. iiij. §. minorẽ. ff. de mino. & Pe.
& Dy. hic rñdent ad d. l. qui filiũ. q ibi est spãle pp filiationem
tñ hec solutio simpliciter intellecta nõ procedit: qr est cõtra l. ex
his. C. quando dies leg. ced. & contra istum tex. iuncto. §. pri-
mo. qui cum isto cõtinuatur. Vbi ptz, q etiam loquitur hic in
filio, vnde verior videtur solutio, q filiatio & hereditas paterna
ibi hoc operentur iunctis verbis testamẽti ex quibus ibi iuris-
consultus se fundat, colligitur autem ex verbis testamẽti ex co
secundũ Jo. de Imo. in d. l. qui hoc anno. testator vsus fuit ver
bis singularis numeri dum dicit si ad. xx. annũ peruenerit hic
autem, & in d. l. ex his. loquitur non in hereditate paterna: sed
in legato, & sic hic non videtur agi de tanto preiudicio filij. item
hic locutus fuerit i plurali numero, aliter etiã soluit Bal. in d.
l. ex his. vbi vide. ¶ In glossa. in ver. residuis declara solutio-
nem traditam hic ad l. i. ff. quando dies leg. &c. vt per Bart. hic
plenius per eundem in l. qui hoc anno. versi. ob. & per Gul. de
cug. in l. lecta. ff. si cert. peta. per Joan. in d. c. potuit. de arbi.

a ☞ ¶ Quo tpe. vi-
de Ang. de are. i. §.
actionũ in. viij. col.
insti. de ac. & bal. in
rub. C. de cõtrahẽ.
emp. in pe. q. C. de
3hẽ. emp. & in l. i. in
xiiij. q. de his q pe-
ne noie. Thom.

b ☞ ¶ Inducit cõ-
ditionẽ. adde pau. de
ca. 3ñ. cxvij. ici. sup
pmo dubio col. ij.
v. vñ si pcurator i
pria pte 3siliorum
vbi dictio post si-
gñat extremitatẽ,
s lapsu3 toti⁹ tpis
& vid de hac dictio
ne post p bal. cõsil.
clxxiij. in ij. parte
Hier. Ferran.

c ¶ Esse testis. adde
Ant. de bu. idẽ te-
nẽtẽ i c. insup ex de
testi & vide eũ. alc.
3si. clxij. Ang. 3si.
cccvj & ibi quid de
decẽdẽte an pro
cessionario.

1 ☞ Tempus certe etatis honorati conditionem facit: secus in tempore simplici.
2 Ant dictio post, magis faciat conditionem quam dictio cum.
3 Testator in dubio non presumitur habuisse animum ad tẽpus certe etatis: sed simpliciter.

1 **Hoc autem.** † Tempus certe etatis honorati 3ditionẽ facit: secus in tẽpore sim-
plici. h. d. ¶ No. quod dictum est in summario, & idez dicẽdum
est si legatum relictum sit in tpe certe etatis tertij: nam interim
legatum dicitur esse cõditionale. l. si ita scriptum. ff. de man. tes.
Quod limita nisi apponeretur tale tempus ad extinguendum
legatum vt si dixero lego tibi cẽtum annua quousq; titius erit
etatis. xiiij. an. nam tale legatum ad tempus dr non autem con
ditionem facit, adeo q non extinguitur titio ante tps deceden
te, vt est casus in l. ambiguitatem. C. de vsufruct. Nec alibi repe
ritur ille tex. secundum Bald. ibi. Qui. l autem si legetur tem-
pus certe etatis grauati, vt si legauero tibi cum heres meus per
uenerit ad. xiiij. annum. Barto. hic cum quo transeunt Bald.
Ange. & Pau. de cast. in lectu. paduana hic & Rom. in l. in illa
de verbo. obl. tenent quod sit conditionale, & ideo nõ perit lega
tum quamuis grauatus non perueniat ad. xv. ann. alleg. l. liber
tas. quos. §. ab heredibus. ff. de ali. & cib. leg. Sed Dyn. Raph.
& Jmol. hic. & Jaco. de aret. Cyn. & Bald. in l. ex his. C. quan-
do dies leg. ced. & etiam Pau. de cast. in lec. bono. & Salyc. in l.
vinea. §. si autem aliquid sub conditione. C. de cadu. tol. tenent
contrarium: videlicet quod sit cõditionale per regulã hic posi-
tam in tex. Nec ob. tex. in d. §. ab heredibus: quia intelligunt
qd ibi testãt voluit facere diem non conditionẽ, & ita cõstabat.
Aliter etiã rñdet Jo. de imol. hic vt hic per eũ cuius rñsio non
vr bene probari per iura alleg. p eum. ¶ Potest etiã rñderi ad
d. §. ab heredibus. scdm Rapha. hic, q ibi testator primo lega
uit seruo libertatem: secundo voluit sibi prestari alimẽta, tertio
alimentorum loco cũ heres peruenisset ad. xv. annũ. & seruus se
cum continuasset trahere moram voluit testator, q seruus ha-
beret certã militiam. Modo sic conditio moridi que erat adie
cta legato alimentorum nõ deficit p mortem illius. l. i. C. de le. l.
illius libertis. ff. de condi. & dem. adeo cũ illud legatũ alimentoz
per mortẽ non expiret sequitur, quod sicut alimenta debuisset
habere post mortem heredis, ita & militiam que subrogat loco
eius: qr subrogatum oz sapere naturam eius in cuius locũ sub
rogatur. ¶ Vel scdm Paul. de cas. in lec. bon. rñde q ibi cense-
tur legasse militiam potius ad remunerandum legatarium si
staret cuz herede. Et ideo ne pereat remuneratio inducitur ibi
q non faciat conditionẽ. Et hec vltima opi. videtur verior per
plura iura qbus Barto. nitit rñdere: sed cum maxima violen-
tia responder, & contra suam opi. fortiter facit tex. in l. si quis a
filio. in princip. ff. eo. & istud est expresse sequit ibi gl. i. dũ dicit q
illud legatũ fuit sub cõditiõe, & idẽ tz ibi Jac. de are. & Bal. idẽ
etiã vr probari in l. fideicommissaria. l. a. i an. §. ẽt. ff. de fideicom.
2 lib. † Et licet Bart. respondeat: q ibi dictio post, inducit cõdi-
b tionem[b] p. l. inter illam. in princ. ff. de ver. signifi. tñ vt etiã dicit
hic Imo. hoc non probat in d. l. inter illam: qr ibi non dr q di-
ctio post, magis faciat cõditionẽ q̃ dictio cum: sed tñ ibi dicit
q dictio post, requirit maiorem perfectionẽ. ¶ Probatur etiã
ista opin. per l. thais. §. libertatem. ff. de fideicom. lib. arguendo
q ibi sit spãle fauore libertatis: vt ibi innuit litera in ver. inter-
pretationem. Pro ista opin. ẽt inducunt Rapha. & Imo. tex.
in l. heres meus. in princip. ff. de condi. & demon. sed ad illam l.
posset rñderi: q ibi in persona heredis grauati erat adiectum
tps incertum quod quidem tps semper conditionem facit etiã
si adiectum sit prestationi, & non substantie legati. l. quibus die
bus. §. quidam titio. de condi. & demonst. no. gloss. in l. seruus fa-
turninus. ff. ad tre. in l. cum testator. C. de manu. testa. Nos autẽ
loquimur de tempore certe etatis quod ita omnino cõditionẽ
non inducit. d. l. ex his. ¶ In gloss. in ver. completis in fin. vera
solutio est quod ibi fuit adiectus dies prestationi: seu executioni
legati, hic autem fuit adiectus ipsi substantie legati & idem di-
cas si verba viderentur prima facie executiua, tamen re vera fe-
rent etiam in vim verbi dispositiui, nã tunc perinde est ac si ver-
ba tam iun essent adiecta substãtie legati vt si dixero heres mi
dato titio. x. cum erit. x. anno. vt probatur in d. l. si scriptus. & de
clarat Joan. de Imo. in l. quodcunq;. §. non solum. de verb. ob.
3 & in l. centesimus. §. fina. eo. titu. & hic. ¶ † Unum ẽt vltimo not.
pro intellectu & ampliatione huius litere qd testator in dubio
non presumitur habuisse animum, seu respectum ad tẽpus cer-
te etatis: sed ad tps simpliciter: vt si legauit decem annua titio
vsq; ad. xxv. annum. & tempore testi titius erat. xv. anno. intelli-
gitur esse relictũ vsq; ad. xxv. an. etatis sue: qr sic accipiẽdo non
hz legatum nisi per. x. ann. sed intelligitur per. xxv. an post mor
tem ipsius testõris: vt est casus in d. l. codicillis. in princip. & ibi
clare Bart. in summario. ff. de an. lega. & non est alibi secundum
Pau. de ca. hic quod tene menti.

1 ☞ Si legatarius grauatur soluere creditori defuncti, heres & fideiussor agere possunt, non creditor.
2 Possum petere te condemnari ad dandum tertio.
3 Fideiussor non potest esse testis, nec iudex in causa principa. debitoris.

1 **Si titio decem.** † Si legatarius grauatur soluere creditori defuncti.
heres & fideiussor agere possunt non creditor. h. d. ¶ No. tex. p
quem declaratur regula de qua in l. si creditori. cum seq. ff. e. ti.
2 que regula etiã declaratur, & amplia in l. pcian prin. ¶ † Se-
cundo not. q possum petere te condemnari ad dandũ tertio q
est verum scdm Bal. hic & bene quãdo verba executiua tantũ-
modo referunt ad personam tertij: quia peto te cõdemnari ad
dandum mihi recipienti noie tertij: secus si dicerem peto te con
demnari titio ad dandum eidem p. l. stipulatio ista. §. si quis in
sulam. cum gloss. iuncto. §. alteri. ff. de verbo. ob. & declarat Bar
to. in l. i. C. de sen. & interloc. omn. iudic. ¶ Item possum petere
te condemnari mihi ad dandum titio vt probatur hic: secus si
peterem te condemnari titio per ea que hñr in d. §. si insulam. &
3 l. quecunq; gerimus. ff. de actio. obli. ¶ † Ultimo no. argu. secũ
c dum q fideiussor nõ possit esse testis[c] nec iudex in causa princi
palis debitoris in quo Dyn. hic argui. & nihil firmat Bar-
to. se remittit ad no. in Specu. in titu. de iudice deleg. §. superest
ver. sed

ver.sed nunqd fideiussor.et in ver.seq.vbi etiam ponit quid in fideiussore fideiussoris.Specu.in titu.de testi.§.j.ver.sed quid si fideiussor:vbi Spec.nihil firmare videt:sed Jo.an ibi in additionibus tenet:q non possit per istum text.et q fideiussoris interest liberatu esse debitore ne litib9 vexet ipsa.l.minoribus.ff.de mino.l.qr poterat.ff.ad trebe.c.§.de arbi.Idem videt tenere Ange.hic per eande rationẽ,et sequit etia Jmo.hic.et idẽ tenet Ange.in.l.ab executore.§.alio.ff.de ap.et Jmo.in.l.a sententia.in prin.eo.titu.ar.illum tex.Sed Bal.hic dicit hoc esse verũ si debitor principalis soluẽdo nõ esset:vel posito:q esset soluendo tñ fideiussor renũciauerit beneficio de fideiussoribus posito in auth.p̃nte.C.de fidei.Sed si debitor est soluendo,et fideiussor nõ renũciauit,tunc poterit esse testis,et iudex:qr nullo mõ vexari põt in lite per.d.auth.presente.Ad hoc bñfaciũt no.per Bar.in.l.si quis ita.ff.de reb.dub.et per Cy.et Bal.in.l.dictãtibus.C.de te.per Bald.in.l.fin.§.fi.C.de vsur.rei iudi.et qd singulariter no.Ja.bu.et Ange.in.l.non solũ.§.querit.ff.de pcu.Nec ob.ratio Jmo.hic dicentis q licet debitor nõ sit soluẽdo tñ põt desinere esse soluendo:qr rñdeo q.l.hanc vani timoris suspitionem considerari nõ perimit.l.si quis ab illo.in prin.ff.de re iud.et.l.fin.ff.qui et a qui.¶ In glos.in ver.nõ vz doc.cõiter approbant tertiam solutionem põt etiam sustineri secunda solutio sm Jmo.et Pau.de ca.et vtraq3 solutio est not.et pro tertia solutiõe doc.allegant tex.in.l.fidecommissa.§.interdum.de leg.iij.

1 ☞ Vitiato tacito non vitiatur expressum eque principale.
2 Si testator mandauit debita solui debent etiaz solui debita ex causa fideiussoria.

1 SI fideiussor. †Vitiato tacito non vitiat expressũz eque principale.¶ No.q vbi heres fideiussorio ex dispositione testatoris soluit debitum nihil repetere põt a debitore pñcipali,qd est no.sm Bald.lz hic innuat hic procedere qñ testator hoc facit animo dandi debitori:sed hec est diuinatio ad istum tex.sm Nic.de neap.Bal.et cõter alios.Et idẽ dicas etiã qñ testator grauat heredẽ vt pro titio fideiubeat:nam heres qui fideiussit cogi põt ad soluendũ nec aliquid repetere potest a titio vt est casus reputatus singularis in.l.tribus.ff.de vsufru.earũ rerũ q vsu cõsu.de cui9 tex.intellectu vide omnino Pet.Cy.et Bal.in.l.vnica.C.de cadu.tollẽ.in.§.ne autem.et per Bald.in.l.si pro ea.C.mã.et in.l.sancimus.C.de verb.sig.et in.l.j.de vsufru.et in.l.indebitũ.C.de condi.indeb.vbi dicit illam.l.ad
2 hoc esse mirabilem.¶ †Item ex isto tex.infert no.Bal.hic.q etiaz si testator generaliter mãdauit:q debita ipsius testatoris persoluant,et testator ex fideiussoria causa esset obligatus poterit cõpelli heres ad soluẽdum etiã absq3 eo q detur sibi regressus 3 debitorẽ principalem.Sed Jmo.et Pau.de ca.hic cõtrarium tenere videntur,et melius iudicio meo:qr dicta dispositio testatoris debet intelligi de obligationibus ex quibus testator pprio noie.et nõ fideiussorio tenebat arg.l.magis.ff.de sol.Uno casu posset saluari dictum Bal.qñ testator principali noie non
a esset alicui obligatus ar.text.no.in.l.fundum qui locatus.ff.de fun.instru.et.l.ij.ff.de lib.et posthu.Nec ob.iste tex.qr loquit qñ specialiter testator de debito fideiussorio disponebat.¶ Ultimo no.q vitiato expresso non vitiat tacitum de quo dic vt hic per Bar.et doc.et per Cyn.in auth.ingressi.C.de sacrosanc.eccle.¶ Et in hoc videtur Jmo.hic errasse circa hoc dum dicit q.l.si sponsus.§.j.ff.de do.inter vir.et vxo.procedit qñ illi duo rei essent socij quo casu si valuisset liberatio tacita in persona correi extranei profuisset etiã vxori corree.l.si duo in prin.ff.de arbi.secus si nõ fuissent socij:qr tunc sm eũ liberatio expresse facta marito vxori valebit tacite in persona illius extranei.arg.l.item in fin.hic alle.in gl.in.l.j.§.j.ff.qui.mod.pig.vel hypo.solui.sed certe iste intellectus est de directo contra.d.l.si sponsus.§.j.ver.plane iuncta.l.si is qui in fi.ff.de lib.leg.et aduerte q.d.l.si sponsus.§.j.loquit in acceptilatione que si fiat vni ex correis prodest alteri dato q non sint socij.l.si ex pluribus.ff.de accepti.l.ij.§.nunc de effectu.ff.de lib.leg.firmat Barto.in.l.si ex duobus.la.ij.in.§.q.ff.de du.re.Unde si ibi valuisset acceptilatio tacita in personam extranei profuisset etiam vxori.quod esse non potest attento:quod illa acceptilatio fuit facta ex causa donationis in marito que est prohibita:vt per totum titulum,et ista videtur vera ratio illius tex.

1 ☞ Dãnatus vẽdere intelligit dãnatus vt iusto pcio vẽdat.
2 Uerbum petere sepenumero refertur ad eum cui competat solum actio personalis.
3 Condemnatus locare fundum sempronio locauit postea contrauenit locationi,an incidat in penam.

1 MEminisse. †Damnatus vendere intelligitur damnat9 vt iusto pretio vẽdat.h.d.¶ Not.sm Bal.limitationem ad.l.ij.C.de rescin.ven.quia non videtur habere locum qñ heres ex precepto testatoris vendit,et ratio est in promptu sm Jmo.quia hoc procedit qñ testator p certo pretio mãdauit ven.si pretium illud sit.ff.iustum pretium residuũ pretij videtur testatoris velle legare.Pau.de ca.hic in lec.Bonon.transit cum Bal.Rapha.hic etiam trãsit cũ Bal.si testator sciuit an pretiũ expressum ab eo esset iustum:vel non.Sed si putauit per errorem illud esse iustum pretium tũc puto quod heres haberet remediũ.d.l.ij.arg.l.cum tale.§.legato falsam.ff.de cõdi.et demon.¶ Addo tñ q Bal.no.in.l.imperator.§.j.ff.titu.j.per illum text.in ver.cum vero generaliter loquendo dixi in.d.l.ij.non habere locum in vendente ex mandato testatoris.Sed illud sane intelligendum est qñ pretiũ taxatum fuit a testatore vt hic,alias secus,et ita declarat Jmo.in.d.l.imperator.licet ibi non faciat mentionẽ de isto text.nec de mẽt.Bal.
2 hic.Et idẽ tenet Ro.in.l.si quis cum alter.ff.de ver.obl.† et inducitur ista.l.per Dy.ad.q.de qua per Bar.in.l.vxorez.§.agriplagam.ff.titu.ij.in qua fuerũt opi.quas ibi refert Bar.et Cy.et Bal.in.l.j.C.cõia de lega.Bal.hic residet cũz opin.Jac.de are.et Cyn.et Jo.de imo.hic non decl.lz Ange.in.l.j.C.cõia.de leg.transit cum opi.Bar.difficultas videtur in hoc cõsistere quid dicatur esse in legato in terminis huius §.an fundus.an vero venditio,nam si fundus est in legato vt sonat text.in.d.§.agriplagam.et certum esse videtur q legatario offerente pretium,et herede recusante vendere transit dominium in legatarium,vt.l.labeo scribit si mihi bibliothecam.ff.de contrahen.empt.Aut sola venditio est in legato,et non fundus:vt dixit gl.in.l.in estimationibus.in verbo in hereditatem.ff.de petitio.here.et est de mente gloss.iuncto text.in.l.si dignum.et ibi Ange.ff.ad.l.falci.et no.Ange.in.l.qui fundum.in prin.eod.titu.Et tunc cum fundus non sit in legato nõ videtur quod possit transire dominiũ ante traditionem:sicut nec transit facta venditione,et nondum sequuta traditione.l.traditionibus.cum simi.C.de pact.et ista opin.videtur verior,et magis consona verbis testantis,nõ ob.text.in.d.§.agriplagã.ibi,qui legatus &c.qr debet intelligi.f.in effectu.vez sequuta venditione,et traditione.Non ob.q tex.ibi dicat petere &c.inducendo vt ibi per Bar.qr potest responderi q verbum petere sepenumero refertur ad eum cui competit solum actio personalis.l.si is qui.et.l.ex promissione.ff.de actio.
3 et oblig.l.non solum.§.si mihi.ff.de vsuc.¶ † Ultimo inducitur iste text.ad.q.sm Barto.hic arbiter cõdemnauit sempronium ad locandum fundum seio.sempronius locauit,deinde cõtrauenit locationi an incidat in penam cõpromissi in quo sub pena promisit parere sententie arbitri.Barto.hic,et in cõsi.suo incip.precepit arbiter &c.et in.ll.hic alle.per eum tenuit q non,maxime per.l.in numerationibus in fi.ff.de solu.et cum eo transit hic Bal.Ang.et Pau.de ca.idẽ sentit.Spe.in ti.de arbi.§.sequit.et.§.sed pone arbiter,et Bald.in.l.si quis heredẽ.post Cy.ibi.C.de insti.et substi.per illum text.lz ibi clare non firmet.Ad idem a bene facit qd eleganter scripsit Bal.in.l.j.in.ij.col.C.de his que pene no.et in.l.fi.C.de pac.inter emp.et vendi.et qd not.Barto.et doc.in.l.pe.§.fi.ff.de neg.gest.et Bal.in.l.debitor in pe.col.C.de pac.bene facit qd no.glo.in.l.si cum fundũ.§.fi.in fi.glos.fi.ff.de contrahen.emp.et quod no.glo.fi.in auth.sacramẽta.C.si aduer.ven.et gloss.mag.in.l.ab emptione.ff.de pac.¶ In 3ṽm fortiter facit.l.si heres.in prin.ff.de actio.emp.vbi obligatus ad vẽdendum ex precepto testatoris non vr satisfecisse.lz vendat nisi adimpleat cõsequutiua 3ct9,vt etiaz dicit Bal.in.d.l.vxorem.§.agriplagã.Ergo locator non vr satisfecisse nisi prestet patientiam que est cõsequutiua 3ctus locationis.l.si colonus.§.fin.ff.loca.bñ facit qd in simili decidit Bar.in.l.sicut.§.superuacuus.ff.qui.mo.pig.vel hypo.sol.et qd no.Jac.de are.et bal.in.l.titio.centum in prin.per illũ tex.ff.de cõdi.et demõ.et qd no.Cy.Bar.et Bal.in.l.seruus.C.de pos.et Cy.et Bar.in.l.si qs adulterium.§.si qs adulteriũ per tex.ff.de adul.et Bal.in.l.qui illicitã.in pn.C.vt lite pen.et qd no.Bart.in simili post Guil.de cu.in.l.sed si possessor.in prin.ff.de usucap.et istam opi.sequitur hic Nico.de nea.per.d.l.si heres.cũ sm eum non bene rñdet Bar.qr si vera esset rñsio Bart.f.qd illa accessoria nõ dicerentur vẽdita nõ deberet dari actio ex empto pro illis,tamẽ text.etiam in.d.l.si heres dicit quod pro illis datur etiam actio ex empto,et respõdet ad iura alleg.per Barto.f.ad.l.naue.et.l.vacce.ff.de euict.quod loquuntur quo ad agendum de euictione.Tamen potest sustineri responsio Barto.ad.d.l.si heres.vbi sine ministerio text.solum loquitur de accessorijs rei empte pro quibus apparet venditorem non esse liberatum actione ex testamẽto per suam venditionem,et secus est in ipsa re principali vendita quia pro ea liberatus est ab actione ex testamento qua tenebatur vendere.vt.l.in numerationibus.ff.de solu.et responsio data per Barto.ad.d.l.si heres bene probatur etiam.l.si pergniano.ff.de euictio.Nec ob.quod in.d.l.si heres.datur etiam actio ex empto:quia

a ¶ Non esset.facit qd alibi dicit gl.in.l.ex trib9.ff.de vsu.ea.re.que vsu.qd si testator grauat heredẽ vt fideiubeat pro aliquo videtur grauare vt soluat animo donãdi.

respondeo quod nõ seqxit pro aliqua re datur actio ex empto ergo illa est vendita, patet in melioramentis factis per emptorem in re empta ex qua postea feratur sententia cõtra eum pro tertio, nam pro melioramẽtis illis recuperandis habet aduersus venditorem actionem ex empto. l. idemq. §. illud. ff. de ac. emp. & l. si controuersia. C. de euictio. Raph. hic transit cum opinio. Bar. tamen dicit se nõ intelligere responsionem hic datam per Bar. ad d. l. si heres. Et propterea dicit posse responderi: quod ibi loquit in actione ex testamento que habet naturam bone fidei. l. in minoribus. C. in quibus cau. in inte. resti. in qua actione veniunt etiam ea que veniunt in cõsequentiam: vt in d. lege si heres. sed decisio questionis Bar. procedit in sententia arbitri que est stricti iuris, & in qua agit de pena que est odiosa & licet huic solutioni videat etiam adherere Bal. in l. fi. C. de pact. inter emp. & vend. tñ non multum placet: qr est cõtra d. l. in numerationibus que etiam loquit in obligato ex testamẽto ad vendendum, & tñ ibi dr qp sola venditione liberat ab actione ex testamento. Unde videt sustentabilis so. data per Bar. hic in dicto suo cõsi. vbi dicit qp pro rebus que nõ sunt expresse vendite ab herede grauato vt vendat durat adhuc actio ex testamẽto: qr testatori expresse non paruit: vt d. l. si heres. lz illa accedat vẽditioni. Tamen non sunt vendita d. l. si pregnans cũ si. secus in his pro quibus expresse paruit testatori. vt d. l. in numerationibus. Ad alia in cõtrarium alleg. etiã põt rñderi: qd in illis casibus quis explicando actum quẽ facere tenebat non incidebat in nouũ contractum precedentem nouam obligationem ad futuram obseruantiam, merito tunc non dicebat a prima actione liberatus, & alias inane esset illud implementũ si vigore prime actionis non posset cogi implens ad perseuerãdum: sed in questione nostra explicans contractũ locationis pro executione sententie incidit in nouam obligationẽ surgentẽ ex contractu locationis quo mediante potest cogi ad persistendum, aliter etiam posset respõderi: vt colligitur ex no. per doc. magistrũ Jo. de imo. in d. l. pe. §. fi. ff. de acqui. posses.

1 Sententia lata contra heredem colludentem non preiudicat legatarijs.
2 Non est licitum alicui allegare se iniquam sententiã obtinuisse.
3 Contra presumptionem iuris & de iure admittitur probatio in contrarium per confessionem partis.
4 Non est licitum allegare turpitudinem suam.

1 Si seruus. †Sententia lata cõtra hrdẽ nõ defendentem: vel colludẽtem: vel culpabiliter non appellantem nõ preiudicat legatarijs, nec potest quis suã turpitudinẽ allegare. h. d. cũ §. si hereditatis in hac. l. si seruus. Not. tres casus in quibus sententia lata contra scriptum heredem non nocet legatarijs. s. qñ defendit heres scriptus cãm vt hic. & l. si per lusorio. §. fi. ff. de ap. & l. qui repudiantis. §. fina. ff. de inoffi. testa. Item quãdo est collusum. Itẽ qñ per iniuriam heredis scripti fuit lata sententia cõtra eum: vt qr iudicẽ cõtra se prouocauit. l. exceptione. ff. de fideius. & hoc iuncta glos. in versi. per iniuriam. Item limita fm Pau. de ca. hic nisi legatarij fuissent in causa citati: nam tũc rõne proprie culpe eorũ: qr nõ comparuerunt vel qr nõ defenderunt debet nocere eis sentẽtia lata contra scriptum heredẽ, allegat in simili no. per glo. in l. cũ miles. §. i. ff. ex quib. cau. maio. & no. per Cyn. in l. i. ad fi. C. de aduo. diuer. iudi. Addo bonam glo. iuncto tex. in l. emptor in ver. absente. C. de euic. & no. Bart. in l. cum filius. in prin. in vlti. col. ff. de verbo. obli. & in l. ij. ff. de preuari. & in l. filiusfa. §. diui. ff. eo. in. j. q. & Bal. in l. ij. ad fi. C. cõi diui. & in l. ij. in vj. col. C. de eden. & in l. fi. de li. causa. & Bar. in l. decem. ff. de ver. ob. Bene facit qđ no. glo. in c. dilectus el. ij. de symo. & no. etiã Barto. in l. in cause. la. ff. in §. interdum. ff. de mino. & sic habes qp lz alis regulariter sententia lata inter actorez & reũ nõ preiudicet tertio tñ fallit nisi ille tertius sit citatus ad causam. Quod tñ singulariter restringit, & limitat Bal. in l. ij. per illum tex. C. de fide instru. & Joã. de imo. in l. a sñia in prin. in pen. col. ff. de ap. & in c. cum super de re iud. & Pau. de ca. in l. sepe. ff. de re iudi. & etiam Abba. in d. c. super. vbi etiam dat aliam limitationem vltra predictos doc. que omnia satis late reassumo in quadam mea repeti. d. l. sepe. in. ij. char. cum seq. Item limita secundum eundem Pau. de cas. hic ad istum tex. nisi legatarij sciuissent causam agi. allegat l. sepe. ff. de reg. iur. Sed in hoc vltimo dic & melius quod Ange. contrarium tenuit in d. l. si perlusorio. in princ. & Imo. in ea. l. §. fi. probatur per illum tex. cum glo. in ver. neglexerit. Non ob. d. l. sepe. quia iste casus non est de casibus [a] specialiter exceptis in d. l. sepe. † Item no. non esse licitum alicui allegare se iniquam sententiam obtinuisse, quod non reperitur alibi sic cõm

a Non est de casib. Addõ Bar. in l. cũ filius. §. l hoc. ff. de ver. obli. Dy. in c. in dubijs. de reg. iu. in vj. Bal. in l. si cõstãte. §. qties. ff. so. mat. & in aut. ad hec. C. de vsu. glo. & Ang. ff. §. illõ. l aut. ff. cõsti. do. gl. & doc. in l. seruo inuito. §. cũ pretor. ff. ad tre. Imo. l. l. ipuberes. ff. de re iud. & adde qp sñia lata cũ hef de pmo loco instituto hz locũ actũ lata foret cũ substituto Bar. & doc. in l. dic. ff. de aq. plu. ar. p. l. j. §. j. ff. de vẽ. inspi. l. filiusfa. §. diui. & ibi Ange. ff. eod. & ibi imo. inter vnã lec. in l. si pfom. §. fi. ff. ad treb. & vide Ale. in cõsil. cxxxlij. in. ij. vol. & addõ qp sñia lata cõ vnũ pfeso facit ius cõ illũ volentẽ agere cõ alios sup eo super quo fuit exclusus. Inn. in c. in pñtia de pb. a. d. anto. in c. cũ. el. ij. q filij sint legi. l. posthumus §. si ga ex his. ff. de inius. testa. Franci. 2

Dy. & Bar. hic addo glo. in l. stipulatio ista. §. i. in ver. successores. ff. de verbo. obli. & no. Barto. in ea. l. ij. §. si quis forte. & per Bal. in l. post mortem. ff. de adopt. quod intellige quantum: ad hoc vt quis ex tali allegatione cõmodum cõsequatur: sed quo ad preiudicium suum bene audietur. Unde dicit Innoc. in c. qr plerisq. de immun. eccle. quod si quis cõfessus fuerit se aliquid consequutum fuisse per sententiam iniustam que transiuerit in rem iudica. poterit per iudicem compelli ad illud restituendũ quod sequutus est Bald. in aut. ad hec in. vij. colum. C. de vsu. & Bald. & Imo. in l. si quis instituatur heres. de heredibus insti.
3 † Bene facit quod not. Cyn. & Bald. in aut. sed iam necesse. C. de do. ante nupt. dicentes per glo. que est in §. illud in auten. de equa. do. quod contra presumptionem iuris, & de iure admit-
4 titur probatio in cõtrarium per confessionem partis. † Itẽ limita vt hic per Barto. in fin. Item not. quod non est licitum allegare turpitudinem suam, de quo plene per Bart. in l. iusiurandum quod ex cõuentione. §. procurator. ff. de iureiur. & in c. inter dilectos. de dona. In glos. in ver. non nocebit legatarijs, ibi ipso iure &c. hoc magis communiter tenetur per istum tex. indistincte loquentem. In ea. ibi nisi causa inofficiosi &c. dic imo nec etiam in iudicio inofficiosi testamenti nocebit legatarijs sententia in casibus hic expressis per identitatem rationis, & probatur in dicta questione repudiãtis in fi. & in d. l. si perlusorio. §. fi. Et dictis per Barto. hic addit Jo. de Imo. verum. vez qp inquantũ Bar. hic facere videt differentiã an sententia ferat iniuste per iniuriam heredis contra se iudicem prouocantis an vero per collusionẽ: vel ipso herede nõ defendẽte. Nam fm Joan. de Imo. istud videtur cõtra istum tex. qui hic vt hos casus equiparare, & eos etiã equiparãt hic Pe. & Ray.

1 Hereditas transit ad fiscum cum onere legatorum.
2 Factum aliquo procurante non debet illi prodesse.
3 An bannitus teneatur ad onera collectarum.

1 Si quis ante. †Hereditas trãsit ad fiscum cũ onere legatorũ. hoc dicit. No. fiscum ad legata teneri concor. sunt in glo. Et istud indubitanter est verum quãdo post aditam hereditatem aufertur hereditas heredi, & applicatur fisco: sed quando hereditas nõ est adita per heredem: sed repudiata & fiscus occupat bona tanquam vacantia tunc dubium est arduum an fiscus teneatur ad legata de quo vide in l. recusare. §. fisco. & ibi glos. ff. ad trebe. & per Pe. & Cyn. & imo. in l. quidam in testamẽto. §. quoties. ff. e. per Pe. Cy. & Saly. in l. i. §. pe. C. de cadu. tol. per Bald. in l. eam quã. C. de fideicom. in. iij. vel in. iiij. col. per Joan. fab. insti. de eo cui libertat. cau. bo. addicuntur. §. i. per Ro. in l. si marito publico iudicio. in princ. ff. soluto matri. Et quãuis sit passus dubius, tamen verior videt sñia qp legata nõ debeantur per l. qđ tibi. ff. de manu. testa. & per l. iij. §. eandem. & ibi glos. in ver. alia rõne. ff. de fideicom. lib. & per regulam d. l. eam quã. C. de fideicom. Et qr nullus hic tangit omitto respondere ad iura que in contrariũ faciunt breuitatis causa: veniet dicendũ in d. l. qui testã. Et inquantum dictũ est fiscum ad legata teneri intellige verum qñ ex delicto heredis bona fuerunt cõfiscata vt hic secus si ex deli-
2 cto testatoris. l. cum filius. & ibi Dy. & doc. ff. tit. j. † Item no. qp factum aliquo procurante non debet illi prodesse, & ideo facit fm Dy. qp si delinquẽs procurauit accusari in curia in qua imponit minor pena: qp talis preuẽtio nihil sibi opitulet, & idẽ dicit Ang. hic subdens idem esse si procurauit accusari: vt non inquiratur contra eum. Et hec not. pro limitatione l. si quis postea cum simi. ff. de iudi. facit tex. institu. de excu. tuto. §. item tria onera in ver. nõ affectate. & l. ij. §. fi. ff. si quis cautionibus. l. vniuersi. & quod ibi Barto. C. de leg. libro x. & l. i. §. cum quis. & quod ibi signãter no. Bar. ff. de questioni. & quod habetur in l. f. §. si seruus. el. ij. & quod ibi Bart. eo. tit. & l. qui data. ff. ex quib.
3 cau. maio. † Et inducit iste text. in ar. ad questionẽ per Dy. hic an bãnitus teneatur ad onus collectarum de quo dic plene vt per Bart. in l. inter quos. §. dãni. ff. de dã. infe. per Bart. in l. sed & milites. §. sed ignominia missus. ff. de excu. tu per Bal. in l. fi. C. si propter pub. pẽ. per Ange. in dispu. sua inci. bo. in. iij. q. Ultimo pondera tex. hoc in ver. quid tamẽ si fiscus &c. quia hic nõ videt probari id quod no. glo. reputata sing. in l. ea sola ff. de re iu. vez qp lz deportatus nõ habeat heredem. l. i. C. de her. insti. cum materia tamẽ fallit si fiscus noluerit acceptare hereditatem deportati. & illam glo. f. ad hoc pro mirabili no. Bald. in l. eam quã. in. vij. colũ. C. de fideicõ. & istum tex. etiam alle. in proposito Bal. in l. etiam. in vlti. oppo. C. ad l. falci.

1 Legatum obscurum declaratur ex coniecturis &c.
2 Si factum est compromissum in aliquem tãquam arbitrum & arbitratorem

arbitratorem, quis processus sit attendendus.
3 Sententia arbitri hodie parit actionem.
4 Faciens actum videtur eum velle valere eo modo quo efficacius valere potest.
5 Si testator dicat lego. x. que sunt in archa: videtur legare ut speciem, non ut genus.
6 Principale non restringitur per accessorium secus autem econtra.

1 **Si numerus.** † Legatum obscurum declaratur ex coniecturis hic expressis, et si pecunia legatur ut species de ea ut de specie iudicatur, et dictio cum ponitur augmentative nõ taxative. h. d. usque ad. §. si a filio in. l. si cui. ¶ Not. ex quibus coniecturis dicatur constare de voluntate defuncti: sed dubium est an inter coniecturas hic descriptas attendatur ordo litere. ¶ Pe. de bella. hic tenuit quod sic per istum tex. ibi ante omnia. Idem etiam tenuit Imol. licet de Pet. nullam faciat mentionem. alleg. in arg. l. cum pater. §. pe. de leg. ij. sed Pau. de ca. hic contrarium tenuit dicens quod primo debet recurri ad vicinitatem scripturarum. i. ad precedentia, et consequentia, quia ista est propinquior coniectura cum colligatur ex verbis testamenti, allegat l. cum pater. l. cum imperfecta. ff. tit. i. Unde si testator primo loquutus fuit de ducatis aureis ad rationem tanti valoris pro quolibet aureo hoc exprimendo, et postea simpliciter loquatur de ducatis, certe intelligitur eo modo arg. l. qui filiabus. in princi. ff. eo. tit. ad istum tex. in ver. ante omnia respondet quod iurisconsultus voluit tantum denotare consuetudinem patrisfamilias preferendam esse consuetudini regionis. ¶ Item dicit quod secundo loco debet attendi qualitas legata in. d. §. arbitratorum. in. ij. col. cum ccor. Ian. alleg. l. tertia. §. ij. alleg. in glos. Sed veriorem puto esse primam opinionem quod indistincte attenditur ordo hic descriptus. quia in dubio ordo scripture legumlatoris attendi debet. ut in. §. inordinatum in auth. de he. et fal. in prob. C. §. ita tamen et no. Dy. et doc. in l. nec etiam. ff. de sol. ¶ Item pro ista opi. est tex. in terminis in. l. pen. ff. de ali. et cib. leg. in ver. ante omnia. iuncto versi. deinde quid de ceteris eiusdem ordinis ubi patet quod primo attenditur consuetudo testatoris quam vicinitas scripturarum: seu verborum eiusdem testamenti quod bene not. quia persepe accidit in interpretationibus ultime voluntatis. ¶ In gloss. mag. ibi de vino oleo. et triti. leg. l. cum certum. ad illud contrarium et sequens responde ut colligitur, et plene no. per Bar. in. d. l. cum certum. ibi vide glos. not. que assignat rationem quare potius in minimis attenditur consuetudo testatoris quam in aliis rebus: quia hic in tex. dicitur quod ex precedentibus scripturis declaratur intentio testatoris. Dubitant doc. quid si aliqua precedunt, et aliqua sequuntur que possunt declarare ea que sunt in medio: sed precedentia differunt a sequentibus quid magis attenditur. Iac. de ra. Cy. et Bal. hic tenent quod magis attendentur precedentia per. l. si communis servus ita stipuletur. ff. de stipu. ser. Sed Petr. Pico. de neapo. et Ioã. de imo. hic dixit quod attendetur: quod minimum est. l. si ita, et l. apud iul. §. seio. cum ibi no. ff. e. et ad l. contra respondet Io. de imo. quod alio casu loquitur, sed adde quod pro prima opin. facit: quia magis operatur regula precedens ad sequentia quam sequens ad pre-
a cedentiaª ut colligitur ex tex. cum gl. et ibi no. Bar. in. l. quinimo quis.
2 de leg. iij. et no. Barto. in. l. ama. in prin. ff. de condi. et de. ¶ † Ultimo extra glo. decidunt hic no. Bal. et Ange. quod si factum est compromissum in aliquem tanquam in arbitrum, et arbitratorem, et dubitetur an peti possit sententiam reduci ad arbitrium boni viri: et sic dubitatur an dicatur pronunciasse tanquam arbiter an tanquam arbitrator. Quod attendendus est precedens processus: quia si processit secundum ordinem iudiciarium ad instar arbitri non potest peti re-
b ductio iuxta. l. i. C. de arb. secus si processit tanquam arbitratorᵇ non servato ordine iudiciario: quia tunc peti poterit reductio, iuxta. l. si societatem. §. arbitrorum. cum seque. ff. pro soc. et. l. si libertus. ff. de ope. lib. et idem tenuit Inn. et alii in. c. quintavallis. de iureiur. et Spec. in ti. de arb. §. fi. ver. quid sit compromissum. et Bar. in preal. §. arbitrorum. et Bal. in. l. nõ codicillum. C. de test. et Salyc. in. l. cum antea. C. de arbi. et Bal. in. l. i. eo. ti. Sed vehementer dubitatur quid si expresse in pronunciando dictum fuit quod pronunciabat tanquam arbiter, et arbitrator, Bal. et Ange. hic dixit quod videtur tanquam arbitrator pronunciasse, quia equius est, et quod sic peti possit reductio, allegat similiter no. per glo. in. d. l. nõ codicillum. et Pet. de anch. in cle. sepe, de verb. sig. et Imol. in. l. nemo pot. ff. eo. tit. circa medium. et ibi dicit: quod nõ meminit se legisse alibi tactum, nisi per Bal. hic: sed ipsemet Imo. in ea. l. nemo pot in fi. hoc reprehendit dicens sibi videri dictam sententiam nihil valere tanquam repugnantiam continentem per l. ubi repugnantia. ff. de re. iu. et. l. si titius. ff. de condi. insti. sed mihi videtur quod hec sua ratio non stringat, moveor per tex. no. in. l. si titio fundus. et quod ibi no. scribit Bar. ff. usufr. le. ubi apparet per copulam et positam inter duo incompatibilia resolvit in disiunctiam: ut ibi, et in. l. fi. C. de codi. et no. per Barto. in. l. i. in princi. ff. de iusti. et in. et in proposito no. Sal. in. d. l. cum antea. in. v. col. respondet quod imo potest in iudicando cumulari potestas arbitri, et arbitratoris: ut est tex. reputatus sing. l. c. insi essent de preben. ubi quis in eadem causa, et sententia pronunciavit ut iudex delegatus, et arbitrator, et quod quis possit pronunciare ut arbiter, et arbitrator firmat expresse. do. Abb. in. d. c. quintavallis in penul. chart. et ista est melior responsio: unde Bald. in. l. si miles. qui destinaverat. ff. de testa. mili. aliter loquutus est dicens: quod dicta sententia valebit eo modo quo melius valere potest all. in ar. d. l. si miles qui destinaverat. Alic. quead. Et istud videtur de iure verius, verum quod pronuncians videatur voluisse iudicare tanquam arbiter: quia sententia arbitri efficacius est: ut patet in. d.
3 §. arbitrorum. et in. l. diem. §. stari. ff. de arbi. † Et quia sententia arbitri hodie parit actionem ut. l. cum antea. C. de arbi. secus in sententia arbitratoris, et declarat Bar. in. d. §. arbitrorum in. ij. col. et do-
4 cto. in. d. c. quintavallis. † Unde in dubio faciens actum videtur ª velle actum suum valere eo modo quo efficacius valere pot. l. iij. de test. mil. l. si domus. ff. de ser. urb. pre. et est glo. no. in. l. i. in fi. ff. de iudi. et ista opi. mihi placet tenendo quod arbiter possit illam viam
b pretermittere, et postea procedere tanquam arbitrator, et probat in. d. cle. sepe. ad fi. de quo tetigit Dy. et Bal. in. d. l. si miles. et Bart. in. l. si domum. ff. de fur. et Spec. in tit. de arbi. §. fi. ver. sed pone: sicut Ioã. an. in. d. c. quintavallis. et Bal. in. d. l. non codicillum: sed si teneremus prout tenuit Dy. verum quod non possit pretermittere viam secundum quam incepit procedere prout tenuit Dy. in. d. locis. tunc de necessitate esset dicendum quod dicta sententia deberet regulari secundum ordinem secundum quem fuit processum, et si in dicta sententia repertum in aliquo pronunciare contra terminos iuris intelligeretur in eo pronunciare ut arbitrator, et in eo quo pronunciasset secundum terminos iuris intelligeretur pronunciasse: ut arbiter, ut probat in. d. c. nisi essent. nam arbitrator non habet necesse pronunciare, et procedere de iure: sed arbiter sic, probat in. l. si de meis. §. recepisse. cum glo. fi. ff. de arbi. et no. per Barto. in. d. §. arbitrorum in. ij. col. cum concor. ro. in hoc arti. in rub. de arbi. post medium refert dictum Bal. hic, et postea concludit quod debet videri pronunciasse ut arbiter: si ultimus modus servatur in actu procedendi fuit modus qui convenit arbitro, si autem fuit modus qui convenit arbitratori servatus in ultima parte processus videbit pronunciasse ut arbitrator: quia ultima derogant prioribus. l. pacta novissima. C. de pac. l. si quis ante. ff. de acqui. pos. istud dictum posset procedere quando electus ut arbiter, et arbitrator pronunciasset simpliciter exprimendo quod faciebat ut arbiter, et arbitrator ut no. Ioã. an. post spe. in ti. de arbi. §. fi. in ver. sed pone sicut quotidie &c. Bart. in d. §. arbitrorum. cum concor. alle. ff. ante prin. huius. q. sed ubi expressit se pronunciare ut arbiter, et arbitrator tunc nihil facit regula. d. l. pacta novissima. et Ro. in. l. quanquam alias est in. l. testõ. la. ff. C. de testa. mili. sequitur dictum Bal. hic, sed ipse Ro. in. l. arbit. ff. qui satisda. cogan. sequitur opinio quod videatur pronunciasse ut arbiter per no. per Bald. in. d. l. si miles. et adverte bene: quia litera hic dum dicit: sed mens patris &c. nõ possunt hic proprie coniecturam quando ubi de mente constat illa omnino sequenda esset. l. in conditionibus primum loci. ff. de condi. et demon. l. alle aut ille. §. cum in verbis. ff. de leg. iij. l. cum questio in fi. cum fi. C. de leg. secundum Bald. et
5 Ioã. de Imo. hic. ¶ † Item no. ex. l. si certos quod si testator dicat lego. x. que in archa vel in tali loco habeo videtur legare ut speciem nõ ut genus. Sed quid si dixisset lego decem que apud me sunt nõ facta mentione certi loci dic quod nõ videtur legare ut speciem per
no. glo. in. l. i. §. pe. et ibi hoc firmat Old. et Bar. ff. de do. prelega.
6 ¶ Item no. † ex. l. si cui. in princ. quod principale nõ restringitur per accessorium: secus autem econtra: ut probat in. l. prediis. in princi. et ibi glo. in verbo prediorum ff. de leg. iij. et ille tex. est bene no. secundum Bart. ibi, et per illum probat quod si lego tibi domum talem cum massaritiis intelligitur cum massaritiis in ea existentibus: seu ad illam pertinentibus, et non cum aliis, et similiter si lego vinum cum vasis intelliguntur solum legata vasa plena vino: quia accessorium restringitur per principale ut ibi quod tene menti.

1 ¶ Repetitio legatorum a substituto facta simpliciter intelligit facta sub conditione adiecta legatis relictis ab instituto &c.
2 Accusatus quod bertam uxorem titii adulteravit: respondet quod cognovit eam carnaliter, an videatur confiteri esse uxorem titii.
3 Clausula refertur ad ea que principaliter posita sunt, non ad ea que causa demonstrationis.
4 De clausula nego narrata prout narrantur.

1 **Si a filio.** † Repetitio legatorum a substituto facta simpliciter nõ intelligitur facta sub conditione adiecta legatis relictis ab instituto, et si impubes hereditatem adit debetur legatum ex primis tabulis nisi relictum sit ultra: quia illud ultra debetur ex secundis: vel nisi coniunctus datus sit in legato: quia tunc partim ab instituto partim a substituto debetur. h. d. cum. l. seq. usque ad. §. si quis duos. ¶ In text. ibi pure. simpliciter, aliter. n. tex. iste esset de casu indubitabili

ª ¶ Ad precedentia. vide quod etiam ad hoc propositum volunt Fe. accur. consil. xlix.

ᵇ ¶ Arbitrator. et no. quod arbitrator tenet sequi omnino dumtaxat veritatem quocumque quod ipsa fecerit etiam per relatum colibet sed Imo. in. c. quintavallis. et adde tu cat. consi. xxix. col. iij. et Alex. in consi. xxij. co. iij. v. vel posito. et consi. xcvi. col. iiij. v. et pcipere in j. vol. ubi sed quod potius tanquam arbitrator quam arbiter, et eundem alc. in consil. xix. col. iij. in iiij. vol. et adde quod arbiter lecta via arbitratoris in procedendo non poterit redire ad viam arbitri ita spec. in tit. de arbi. §. fi. v. sed pone Bar. in. l. si domum. ff. de fur. Bar. et bal. in. l. iij. ff. de testa. milit. ro. de arbit. deci. ij. in antiqu. Abb. in. d. c. quintavallis. et et vide Felyn. in. c. cum ex officii col. x. ver. §. cocto et colu. xiij. circa med. xvi. ad hoc quod no. Spe. de pscrip. Eric. Cur.

¶ Vide Bal. in consi. ccclxxvi. i. in iij. vol. et in. l. nõ codicillum. C. de test. et in. l. i. in fi. C. de fur. et Lud. ro. in re. ru. de arbi. in pan. in. vj. char. Tho. di.

a ¶ Fuisse. vide Lu. ro. cō. l. lxiij. vbi ponit an ponens q titius percussit seium gabellariuꝫ q si rñdeat q percussit qd nō videt fateri qualitatē. Et adde Ange. are. an tra. in ale. an verbo comparent inquisiti. ꝛ Alegā. in l. sed hoc ita. §. fi. ff. de re iudi. ꝛ in l. si dubitetur in apo. ad Bart. ff. de fideius. ꝛ adde quod in simili dixit Bal. in l. ij. §. quod obseruari. ꝟ. vi. q̄ro. C. de iu. c. a. ꝛ expressius Sal. i. l. cū te. C. de pba. qd si litigo cū aliquo vt tali fateor eum esse talē. Frā.

¶ Adde qd talis videt esse respōsio qualis pcessit interrogatio. Et ideo si aliquis interrogatur vt heres ralis ꝛ ipse simpliciter rñdeat videtur respōdere vt heres ꝛ per cōsequēs fateri se esse heredez l. ij. ꝛ ibi glo. quam ibi etiā seqtr bal. ꝛ Mod. perusini. C. si vt se ab here. absti. Et vide not. per Bar. ꝛ doc. in l. i. §. si quis simpliciter. ff. de ver. obl. Alex. fran.

b ¶ Qualitatibus. a E hic etiam vide p Pe. de anc. cōsi. cccclx incī. quidaz vbertus.

c ¶ Narrata. vide Feli. in c. i. in pen. col. de lit. cōtest. ꝛ Anz. de are. in §. eque in. iij. colum. in fi. de act. alex. ꝛ mod. in l. sꝫ ꝛ hoc ita. ꝛ ibi dixi. ff. de reg. iuris. Et vide Pau. de cast. ꝛ ibi Ale. in pan. ff. ne quis eū qui. Et ibi vide Jaso. in. iij. col. Et Abb. in c. 3 si clericus. in fin. de fo. compet. Tho.

d ¶ Item no. argu. iste passus an occidens clericū etiam merētem incurrat penam canonis si quis suadēte. xvij. q. iiij. Unū quantūs liceat occidere turpia cōmittentē ꝛ iacentem puta adulterum inuentum cū matre: vxore, filia, ꝛc. vt. l. quā b mo. ꝛ. l. gracchus. C. de adul. nā illud procedit de iure ciuili. De iure aūt canonico peccat interficiens tales deprehensos in tali adulterio, imo grauis penitētia tali interfectori est imponēda, etiam si iusto dolore promotus id fecerit: vt in c. inter hec, ꝛ ibi bona glo. ꝛ in c. inter hec. xxxiij. q. ij. preterea si clericus repertus ꝛ deprehensus in delicto non potest aliter prohiberi a delicto nisi capiatur, iudex secularis aut eius officialis lꝫ possint sine periculo excommunicationis capere eum, debent tamē illum cum primū possunt tradere iudici ecclesiastico, alis sunt excōmunicati vt voluit Jmo. in. d. c. iij. de sen. excō. ꝛ in c. vt fame tue. e. tit. Accedit etiam qꝛ lꝫ clericus immisceat se secularibus ꝛ enormibus nō pōt distringi per iudicem secularem nō expectata declaratione iudicis ecclesiastici, iuxta ea que habētur ꝛ plene traduntur in c. perpendimus. de sen. excom. ꝛ in c. cum non a homine. de iud. ꝛ in c. si iudex laicus. de sen. excō. lib. vi. Anto. Fran.

e ¶ Deprehensum. Adde eundem Alex. cons. vij. Pe. vero. consi. xiij.

f ¶ Corporis. aduerte qꝛ p illationē cadaueris locus efficit religiosus omni iure nō tn̄ sacer: qꝛ ad hoc vt sit sacer adeo vt ad humanū vsum amplius redigi nō posset, reqrit dictū hominis, ꝛ bñdictio epi: vt in rub. ꝛ in c. i. de cōsecra. eccl. vel alta. vbi per. d. abb. ꝛ alios, ꝛ iste locus vt dixi non pōt redigi ad humanum vsum: vt in regula semel deo dicata. de reg. iur. lib. vi. Et ibi plene per Jo. an. in mercurialibus. Ant. Fran.

id qd nō est dicendum. l. quod labeo. ff. de carb. edic. ꝛ ita etiam est de mente glo. ꝛ doc. hic. ¶ No. q facta simpliciter repetitione legati a substituto nō videt repetita cōditio primo apposita quod est verum qñ expresse repetitū est legatum: secus qñ tacite ex dispositione. l. vt. l. cum pater. §. ab instituto. alle. in gl. Qd vltimū no. limitant gl. hic in fi. intelligendo eā prout intellexit Dyn. ꝛ Bal. ¶ Nisi talis cōditio intelligeret repetita vitiaret legatum: quoniā tunc nō intelligit repetita conditio etiā in casu. d. §. ab instituto. qd bene no. ¶ Quia volunt docto. predicti q tex. in l. seruo alieno. §. fi. ab impubere. ff. e. habeat etiā locum in tacita repetitione q expresse etiam tenuit Dy. in c. rationi. de reg. iur. in. vi. allegans tex. in l. titia. §. idem rñdit. ff. de ꝟ. ob. ¶ In aliis sequere glos. mag. hic, nec huic ob. tex. in l. fi. ad. fi. ff. de fideicō. lib. qꝛ sꝫ Pet. Dy. Nic. de nea. Bal. ꝛ Rap. ꝛ Jmo. hic specifice facta fuit repetitio: vt qꝛ dixit fundū quē legaui ab instituto volo prestari a substituto. ¶ Sed in l. cōtraria simpliciter dixit que legaui instituto volo pstari a substituto, ar. not. per glo. in l. si prior. ff. sol. ma. ꝛ facit q leg. ꝛ no. in l. meuio. §. i. ff. tit. j. † Et predicta inducitur hic ad qōnem per Barto. Seius fuit accusatus q Bertā vxorē Titij adulterauit, Seius respōdet cognoui. d. Bertā carnaliter qd non videat confiteri Bertam fuisse a vxorē Titij per istum tex. ꝛ cū Bart. transit Bal. hic. ꝛ idem videt tenere Spec. in tit. de posi. §. sequit. versi. x. Et illud dictum Spe. simpliciter sequutus est An. de but. in c. i. de plus peti. Sed Raph. Jmo. ꝛ Pau. de ca. hic cōtrariū tenent: qꝛ verba rñdentis debent referri ad oēs qualitates in interrogatione appositas. §. preterea. insti. de inuti. stipu. l. si defensor. §. qui interrogatus. ꝛ hoc ibi tenuit Ful. de interro. act. facit in argu. sm do. Pau. in l. ad alio. §. testator. ff. de ali. ꝛ cib. leg. ꝛ qd no. Barto. in l. i. in prin. ff. de recept. ꝛ. l. i. in fi. ff. si fa. fur. fe. di. idē etiam tenebat bene di. de plum. in. d. l. fin. de fideic. lib. per. l. iij. in prin. ff. de fun. instr. instrumē. q leg. ꝛ p. l. sed ꝛ si qs. §. plerūqꝫ. in fi. an. ꝛ ta glo. in verbo opꝫ. ff. de relig. ꝛ pro hoc etiā adducebat Raph. hic, qd no. glo. in l. si prior. ff. so. ma. ꝛ in l. meuio. §. ante. ff. ti. i. Addo q istam partē etiā cōsulēdo tenuit ipsemet Bart. in cōsi. incip. statuto ciuitatis Florentie caueī q forensis per. d. §. preterea. ꝛ. d. l. si defensor. Et limita vt ibi p eū. adē videt velle Bal. in l. i. in pe. col. in ver. sed nunqd. C. de edi. act. facit q not. Bar. in l. si quis seruū. §. fi. versi. sed quero testator reliquit alicui partē ꝛc. ff. titu. i. ¶ † Et ad istum tex. potes rñdere q hic non precessit interrogatio put in casu nostro. ¶ Uel hic istud operatur fauor legati, ꝛ similiter nō ob. si p opi. Bar. adduceretur tex. in l. fi. §. titia. ff. de li. leg. ꝛ qd ibi Bar. vbi per illū tex. no. q clausula referē ad ea q̄ principaliter posita sunt, non ad ea que causa demonstrationis posita: qꝛ pōt rñderi q ibi non precessit interrogatio sicut in casu nostro: vel fateor q ibi liberatio non trahet ad personā extrinsecā, de qua in dispositione nulla mentio facta erat, bene facit l. si ita stipulatus. §. grisogon⁹. ff. de ꝟ. oblꝫ. Et ad predictorū confirmationem vide no. verbū Bar. in l. si quis interpretationē. ff. de iud. vbi tractat de rñdēte positionibus, ꝛ cū eo transit ibi Bal. ad idē: vide Bald. in l. ij. §. qd si actor. in fi. C. de iur. cal. vbi tractat an ficta confessio resultans ex contumacia vigore statuti disponētis q contumax habeat pro cōfessio videat facta nedum de negotio principali: sed etiā de qualitatibus. b ꝛ dixit q sic. de quo etiā aliquid per Bñdi. de plum. in. d. l. fi. ꝛ intelligit nisi qualitates essent impertinen-

4 tes: vt per Bald. in l. fina. §. in refutatoriis. C. de app. † Et facit
c virum clausula illa nego narrata c prout in libello narrātur vera esse faciat videri singulariter denegatas fuisse oēs qualitates libelli, an vero principale factū tm̄, die vt per Bar. ꝛ Ang. no. in l. si dubitet. §. ua ff. de fideiuss. per Ja. bu. Bal. ꝛ Saly. in l. i. in vlt. col. de li. cōte. per. d. Anto. in c. i. ad fin. de lit. conte. per Jmo. in l. sed hoc ita. §. i. ff. de re iu. ꝛ Saly. no. in l. cum precum. C. de lib. causa. ¶ In gloss. in ver. vt pars, magis cōiter reprehendunt glo. ꝛ bene per ea que dicta fuerunt in. d. l. placet. §. si coniunctim. remitto ad ibi dicta.

1 ☞ Quod relinquitur a duobus heredibus perinde est ac si relinqueretur in testamento diuersorum.
2 Facta pace inter duos cum pacto de se nō offendendo, si vnus bannitur poterit tamen offendi.
3 Occidens clericum in facinore deprehensum, non incidit in canonem.
4 De iure ciuili per iniectionem corporis mortui locus efficitur religiosus: secus de iure canonico.

1 **Si quis duos.** † Quod relinquitur a duob⁹ heredib⁹ perinde est ac si relinqueret in testō diuersorum, idē si relinquat alicui ꝛ seruo suo eadem res, ꝛ si heres iuste interemit rem legatā non tenetur nisi quatenus in causam sibi necessariā foret cōuersa: sed si iniuste, vel alis non diligēter se habuit heres nullo mō liberat. h. d. vsqꝫ ad fi. ¶ De intellectu huius. §. si qs sunt dictū in. l. si ex toto. §. j. ff. e. ꝛ aduerte. qꝛ inter duos casus positos in hoc. §. non est oīmoda similitudo: qꝛ in. i. casu nō cōcurrunt due cause lucratiue si primo consequutus est legatarius rem illā legataz prout hic distinguit gloss. Secus autez in. ij. casu. vt. l. seruus legatus. §. i.
2 ff. eo. ꝛ no. Dy. ꝛ Nic. de nea. hic. ¶ † No. in l. si heres. ar. q si facta pace inter duos cū promissione penali de non offendēdo si vnus ex paciscētibus postea bānitus est: q non obstante promissiōe poterit impune offendi ex forma statuti nec dicetur incurrere penā pacis rupte: q sequit hic Bar. ꝛ Ang. de quo plene in locis. ff. alleg. Fortius tenet disputando Barto. q etiam si tempore facte pacis vnus ex eis bannitus erat possit nō obstāte pace impune offendi per aliū de quo plene per euz in dispu. sua incip. lucane ciuitatis statuto: ꝛ de omnib⁹ predictis vide per Bar. Bal. ꝛ Ange. in l. i. §. non aūt. ff. de dolo. ꝛ per Bart. in l. ij. C. qñ liceat sine iu. se vindi. per illū tex. per Bal. in l. j. e. ti. per Bar. in l. elegāter. §. si. per illū tex. ff. de pig. act. per Bart. ꝛ alios in. l. qui seruum. ff. de verbo. obli. ꝛ late disputando posuit Ja. de bel. in l. ij. C. vt. ff. cer. temp. can. cri. per Joan. an. in c. frustra in citu. de reg. iur. in vi. in mercu. ꝛ in tit. de treu. ꝛ pa. in addi. spe. per Ang. in l. si ex lega. causa. per ibi no. ff. de ver. oblig. p Bal. in l. pascici. ff. de pac. ꝛ in l. j. in vlti. col. C. si a non cōpe. iudi. vbi hoc no. limitat, ꝛ per eūdē in l. accusare. C. q met. causa. ꝛ in l. reos in. x. col. C. de accu. per Jaco. de bel. in. §. sed neqꝫ. in aut. de mā. prin. ꝛ Pet. de anc. in c. canonū statu. de cōst. in ver. quero vtrū sicut per me aliquid per Jmo. in l. eo que reus. ad fi.
3 ff. de pub. iud. ꝛ puto plenius dixisse in. d. l. q seruum. ¶ † Item
d no. arg. d q occidēs clericū in facinore deprehensum e nō incur
e rit canonē late sñie iuxta capitulū si qs suadente. xvij. q. iiij. qꝛ tunc nulla videt fieri iniuria ecclesie ex quo clericus qui principaliter est offensus merebat occidi sm Bal. ꝛ Ange. fact. l. nō solum. §. quā dō. ff. de iniur. de quo Jo. de Jmo. se remittit ad ea
4 que no. in c. ij. ꝛ iij. de sen. exc. ¶ † No. q locus pōt fieri religio-
f sus per solam iniectionē corporis f mortui q procedit de iure ciuili: sed de iure canonico requirit factū epi benedicentis pro cimiterio: vt plene not. per Jnnoc. ꝛ alios in c. abolende de sepu. de quo etiā vide in. §. nullus per Jo. fab. insti. de re. diui. ¶ In gl. in ver. si heres, intellige si domus erat legata heredi, alis sm Jo. de imo. dominiū fuisset translatum in legatariū, ꝛ per consequens contumacia heredis non preiudicasset legatario quo ad sm decretū iuxta id q legi. ꝛ not. in l. hoc amplius. §. i. ꝛ fi. cum. l. se. ff. de dam. infec. cum gloss. in verū. mittendum. Uel dic quod legata erat domus in diem quo casu dominiū ante diem non est legatarij: vt est text. singu. in l. sempronius. §. de vsufructu legato.

1 ☞ Legata facta p verba diffamatoria legatarij nō valet ꝛc.
2 Pena est testatori si actus factus per eū in suo testō non valet
3 Quis dicatur diffamare.
4 Sicut libellus dicitur famosus qui sigillat famam alterius, ita diffamator qui talia profert.
5 Si reus respondendo libello dicat hec verba, tu mentiris, inducitur lit. contesta.
6 An dicēdo qs tu mētiris saluo honore tuo: sit ꝟbū iniuriosū.
7 Stante statuto q mulier debeat cōtrahere cum consensu propinquorum.

pinquorum, intelligitur si extant.
8 An pater possit arbitrio alicuius committere maritari, et dotari filiam.

1 Turpia. †Legata facta per verba diffamatoria legatarij nõ valent: et defectus cõditiõis inualide lagatũ nõ vitiat: et si cõditio potestatiua deficiat per casum non deficit legatum: et nominati per nomina propria tenent viriliter, sed si per appellatiua tenentur pro hereditarijs portionibus. h. d. vsque ad finẽ.
2 ¶ †No. ex principio in ver. odio. quod est pena testatori si actus factus in suo testamẽto per eum nõ valet, et sic videtur hic probari quod annullatio actus dicatur pena secundum Bartol. et expressius Bal. hic, quod est vtile scire pro statutis loquentibus de dispositionibus penalibus. et etiã vt sciamus an leges vel statuta que annullant contractum dicantur penalia: et sic non sint extendenda ad casus similes, sed restringenda iuxta id quod habet in. c. in penis. et in. c. odia. de reg. iur. in. vi. Et quod annullatio actus sit pena: videtur tex. optimus in. l. senatus. ff. de cõtrahen. em. et in. c. si religiosus. de ele. in. vi. et in. c. dispendia. in fi. cum glo. fin. et ibi Jo. an. in nouel. de rescr. in. vi. ita etiã videt velle Bart. in. l. sanctio legũ. ff. de pe. et bene probatur in. l. non dubium. C. de legi. et voluit ibi hoc Jac. but. Et idem no. Anto. de bu. in. c. fin. de rescrip. Sed Joan. andr. in. d. c. fin. de ele. in. vi. in nouel. quem ibi sequitur Pe. de anc. dicit quod non est proprie pena quãdo actus annullatur a prin. quia ex quo nõ causatur diminutio patrimonij vel iuris quesiti non est proprie pena, alias secundum eum sequeretur quod iura disponentia quod in testamentis adhibeant certe solẽnitates: alias non valeant si sint penalia quod est absurdũ dicere: et hic sequitur Bal. in. l. nemo martyres. C. de sac. san. eccl. Et pro ista opi. posset allegari tex. in. l. eius qui delatorem. versi. plane. ff. de iu. fis. Bald. in. d. l. non dubium in. ij. col. concordat opin. quod aut annullatur actus ratione prohibitionis et dicatur pena, vt d. l. senatus. et d. l. nõ dubium. aut ratione omissionis modi vel forme, et tunc non sit pena, vt dicit Joan. an. in. c. si. de ele. in. vi. facit secundum Bald. tex. in. l. qui rome. §. flauius. ff. de verbo. obliga. ¶ Sed contra hanc cõcordiã videtur facere iste tex. nisi dicas quod tex. iste non dicit pena: sed odio. ¶ Vel hic large accipit penã. Vel hic ista annullatio imponitur in odium testatoris delinquẽtis. i. diffamantis alium quo casu est pena, secus si nõ in odium ratione alicuius culpe seu delicti, et ista concordia satis placet mihi. Jo. de imol. in. c. fin. de rescri. concordat opin. videlicet quod annullatio actus nõ dicatur pena. l. extrinseca. ita intelligatur dictũ Joã. an. in. c. si. de ele. secundum eum: sed hic intelligitur pena intrinseca, et ita etiã videtur velle Bar. in. l. pretor. in prin. ff. de ope. no. nun. et Pau. de leaz. in prohe. cle. in versi. de cetero. et Jo. de imo. in. l. si vero. §. de viro. ff. so. ma. dum tractat de extẽsione legũ penalium: et ita loquitur tex. in. d. l. eius qui. vbi etiam loquitur de annullatione post ius quesitum. Pe. de anc. h. in repe. c. canonum statu. de consti. in versic. sed iuxta predicta quero quando. l. proxima. etc. transit cum Bal. in. d. l. non dubium.
3 ¶ †No. in tex. ibi: denotandi: expone. i. diffamandi, quia autẽ dicatur diffamare, vide hic per Bar. no. cum quo transit Bal. Ange. et Pau. de cast. sed Jo. de imo. hic reprehendit Bartol. et concludit quod statutum loquens de diffamatione intelligatur verificari demũ quãdo per verba prolata ab aliquo quis apud bonos et graues viros est diffamatus: nam tunc proprie videtur diffamare. Secus videtur quãdo non obstante prolatione verborum per hoc nõ est apud bonos et graues viros diffamatus nec habẽt eo pro diffamato, sed pro bono et spernũt illius loquelã: quia statutũ stricte intelligẽdum est per id quod habetur in. l. cõstitutionibus. ff. ad mum. Nec ob. secundum eũ id quod habetur in. l. j. C. de fa. lib. quia ibi. l. punit illũ qui nõ corrũpit libellũ diffamatorium nõ autẽ punit simpliciter diffamãtẽ, et rñdet ad. l. diffamari. C. de inge. et manu. quod vr illud procedere secundum impropriã et latã significationem: nam aliud videtur esse diffamare: aliud diffamãdi causa aliquid proferre: et hoc in dicto vltimo loquitur tex. hic, et hoc intelligit ipse nisi ex prefationibus statuti vel alijs circũstãtijs possit colligi alia mens statuti. Addo quod pro opi. Jo. de imo. videtur benefacere tex. in. c. pen. de pur. ca. ibi apud bonos et graues diffamatos etc. et in. c. qualiter et quando. el. ij. de acc. et in. l. ea que. C. ex qui. cau. infa. irro. vbi tũc videtur haberi consideratio diffamationis quãdo est apud bonos et graues viros. Tñ Bal. in. d. l. diffamari. videt velle idẽ quod Bar. hic, et pro eorũ opi. alle. tex. in cle. j. in verbo diffamatur ecclesia iũcta prima expositione gl. de offi. or. pro hoc facit rõ tex. in. c. cũ in iuuẽtute. de pur. ca. dum tex. dicit quod dictum facile sequitur multitudo.
4 †Item sicut famosus seu diffamatorius libellus dicitur ille qui continet id quod sigillat famã alterius nõ habita distinctione an illud trãsmiserit in opinionẽ bonorũ et grauium vel nõ: vt. d. l. j. C.
a de fa. lib. cum si. Ita ergo dz dici diffamator, quod talis quomodolibet

a ¶ Diffamator. Quãdo quis dicatur diffamatus, ita vt ex tali diffamatione possit agi contra diffamantem vel ex ea diffamatione possit procedi: et quãdo et ad quid: vide de Ang. Are. in tracta. maleficio. in verbo fama publica precedente: et ibi per appostillantes. Anto. Fran.
b ¶ Iracundie. vide ea que non tenent cum sint facta calore iracundie per Ro. singu. suis. fol. iij. et dicit Ange. in. l. si debitor. ff. de pe. her. quod per verbum nõ credo, induci li. cõte.

proferat et ad. d. c. qualiter et quñ. cũ si. põt responderi: quod ibi agitur de sumẽdo iudiciũ ad procedendũ cõtra diffamatũ de crimine: nã requirit quod talis diffamatio laborat apud graues, et vide ad materiã pulchrũ tex. in. l. item apud labeonẽ. §. ex his ap
5 paret. cũ se. ff. de iniur. ¶ †Et infert Bal. et Ang. hic ex solutione data hic per gl. ad. l. et si pepercerit: quod si reus ridendo libello actoris dicat: tu mentiris quod per hec verba inducit li. conte. quia sunt verba cõuenientia negationi, et est bonus tex. in. l. que omnia. post prin. ff. de proc. Quibus addo Guil. de cu. idem tenentem in. l. j. C. de li. conte. et Anto. de but. in. c. j. in. x. co. de li.
b conte. vbi hic limitat nisi calore iracũdie[b] plata essent illa verba: quia tũc non operant. alle. c. ex literis. cũ glo. de diuor. et. l. quod calore. ff. de reg. iu.
6 †Et de isto dicto Bal. hic facit festũ Ro. in. l. si quis extraneus. ff. de acqui. her. Et tãgit ibi Dy. Bar. et alij,
c an si dico tu mentiris saluo honore tuo sit verbũ iniuriosum[c], ad que vide plene no. per Bar. in. l. itẽ apud. §. sed quod adijcitur. ff. de iniur. et in. l. que oĩa. circa prin. de procu. et Bal. et Ang. in. l.
7 si. post Guil. de cu. ff. quod quisque iur. ¶ †No. in. §. si titie. tex. cum concor. alle. in gl. per quẽ dixit Bal. Ang. et Rapha. hic, quod si ex forma statuti mulier tenetur cõtrahere cũ cõsensu propinquorũ
d intelligitur si extãt[d] alias põt cõtrahere secundum formã iuris cõis. Addo Bal. in. l. j. circa prin. C. vnde vir et vxor. et in. l. in coniunctione. C. de nup. vbi omnino vide et que plenius dicta fuerunt in. l. stichũ qui meus erit. ff. e. Sed dubiũ est vtrũ in casu nostro §. ad hoc vt mulier possit cõsequi legatũ teneatur omnino nubere. Pe. de bel. et Cy. hic tenẽt quod sic per tex. in fin. in. l. que sub cõditione. §. quotiens. ff. de cõdi. insti. et sequit hic Pau. de ca. licet de Pe. et Cy. mentionẽ non faciat. Et subdit Pe. no. quod iste tex. nõ procederet, si dictũ fuisset quod mulier nuberet cũ cõsilio Sey: quia tũc per mortẽ Sey decedẽtis antequam eius cõsilio nupsisset mulier deficeret legatũ. Et est ratio quia talis cõditio nõ impedit libertatẽ matrimonij: quia nõ tenet sequi consiliũ sed tñ requirere l. quidam decedens. §. j. alias est. l. pater. et. l. titium et meuium. in prin. cũ ibi no. ff. de adm. tu. c. cũ olim. de arbi. et plene no. Bar. in repe. §. si plures. ff. de exer. et licet differatur potestas nubẽdi
e vsque ad tps consiliũ requisiti[e] nõ improbatur: vt probat tex. no. in. l. cum tale. §. meuie. et in. l. sed si hoc specialiter. §. si. ff. de condi. et de. facit ad pdicta optime. l. theopõpus. de dote prele. et idem dicit Cy. in. l. cum tale. §. si arbitratu. ff. de cõdi. et de. vt ibi refert Jo. de imo. tñ Jo. de imo. ibi vr inclinare in cõtrariũ, quia multa possunt interuenire impedimẽta propter que nõ poterit ita bene requirere cõsiliũ: et sic oino nõ est libertas matrimonij cõtrahendi: sed rñde quod talis dilatio nõ impedit quin debeat seruari voluntas testatoris hoc casu vt probatur in. d. §. meuie. et cũ ista opi.
8 Pet. et Cy. etiã trãsit cõsulendo Pau. de ca. in cõsi. lxxix. †Et vide in materia Bal. no. in. l. j. in fi. C. de nup. vbi querit an pa
f ter possit arbitrio alicuius[f] cõmittere maritari et dotari filiam et dicit quod sic, alleg. l. theopompus. de dot. prele. et. l. si pater pactum. C. de sponsa. de quo dicit etiam dicendũ vt ibi. Certe quo ad hoc vt non possit committi arbitrio alterius actus nubẽdi nõ puto aliud esse in patre quam in alio testatore: vt probatur in. l. filie. cum ibi not. per Bartol. ff. de condi. et demon. et licet Bald. hic aliter videatur sentire in. d. l. j. quod esset singulariter not. si esset verum.

¶ In tracta. malefi. in verbo verba iniuriosa. et Moden. in. l. sed si pepercerit. ff. de libe. et posthu. et vide Pau. de castr. in. d. §. si. quod dicit quod si aduersarius contra me dicat, tu ementiris quod tenetur actione iniuriarum. et adde quod si alicui bastardo dicam bastarde, licet sit legitimat[us] quod nõ tenetur actione iniuriarum: quia sunt infames in famia facti, et interest reipublice: vt cognoscant ne admittãtur ad honores et dignitates: ita Bal. in. l. generaliter. §. cũ autem. C. de insti. et subsi. sub condi. fac. et in. c. que in ecclesiarũ. de consti. l. eum qui nocentẽ. vbi Bar. C. de iniur. et per Cy. in. l. si nõ conuitij. C. de adult. Fran.

c ¶ Iniuriosum. ad. de Dy. et Bart. in. l. si extraneus. i. pri. ff. de acquiren. heredi. et Albe. in quod statutum. in. ij. precõ statutorum. q. lxiij. d. Anto. de but. in. c. cum alle. extra de iureiu. Ang. Are. ti. in trac. maleficiorum in

→ ¶ Vide Jas. plene in. l. fi. ff. quod quisque iur. et in. l. vt vim in. x. col. ff. de insti. et iur. et Felyn. in. c. que in ecclesiarum in. xxxiij. co. de cõsti. et Alexan. in. l. si quis extraneus in princi. ff. de acquir. here. Tho.

d ¶ Si extant. Adde eundẽ Alex. in consil. xxxviij. col. ij. versi. sing. in. iij. vol. vbi si statutũ prohibeat adultam non posse contrahere sine consensu propinquorum si nõ habet curatorẽ, an vendicet sibi locũ si adultus cõtraxit et iurauit. Frã. cur.
→ ¶ Et quid si non extant masculi propinqui an possint vocari femine: vide plene per Alex. in. l. ij. §. si. in. ij. co. ff. so. ma. et an sufficiat ratificatio propinquorũ. vide per Fely. in. c. cum omnes. in. xviij. co. de consti. et vide apostillum Alex. in. l. apud iulianum. §. si pupillus. ff. ex qui. cau. in pos. eatur. Tho.
e ¶ Requisiti. quando quis dz requirere consiliũ alicuius, an teneat illud sequi etiã quando obligetur ex cõsi. Vide And. ne. in. c. j. de offi. dele. et adde quod si mulier requirẽs cõsiliũ si teneret illud sequi matrimoniũ gauderet plena libertate vt plene tradit per doc. et antiquos. Et Mod. in. c. gemma. de spõ. et ibi vide pro. Alex. et Alex. Tinc. Ant. Fran.
f ¶ Arbitrio alicuius. vide etiam Alb. cõsi. xliij. ij. lib. et ad materiam vide Joan. and. in. c. statutum. in nouel. de hereticis.

1 ¶ Testator non potest tollere formam a iure traditam in testamentis condendis etc.
2 Inferior a principe non potest vti clausula non obstante.
3 Legatus de latere non potest cõmittere causam cognoscẽdam simpliciter etc.
4 Magistratus inferiores a principe possunt statuta condere.
5 An inferior possit ex euidenti et necessaria cã statuere cõtra ius.

6 An populus possit prouidere, q cause summarie cognoscãtur.
7 An partes possint dare licentiam capiẽdi debitorem propria autoritate.
8 An partes possint dare licentiam procedendi summarie.
9 Quando testator non vult seruari leges in testamẽto, an interpretandum est q voluit valere eo modo quo possit ꝛc.
10 Prohibita detractione falcidie si heres noluerit adire, nihilominus legata debentur.
11 An testa. possit disponere q legata debeãt hereditate nõ adita.
12 An testator possit statuto, vel legi requirenti insinuationem, ꝛ etiam contrahentes in suo testamento renunciare.
13 An testator possit prohibere, q pro legatis bona non sint tacite hypotecata.
14 An testator possit dare licentiam legatario propria autoritate capiendi rem legatam.
15 Si testator relinquit vxorem dominam ꝛ vsuf. quo casu stantibus liberis debentur solum alimẽta, an poterit capere propria autoritate.
16 Non valet renunciatio simulationis, nisi qñ ex interuallo fit.
17 Quando partes iurarent apposita in instrumẽto esse vera, an possit opponi simulatio.
18 Utrum confectio inuentarii possit remitti.
19 An remissio confectionis inuentarii dat materiã delinquendi.
20 An valeat pactum q a sententia arbitri possit appellari.
21 An a sententia arbitri de iure canonico licitum sit appellare.
22 Utrum omni iure possit peti restitu. in integ. aduersus sententiam arbitri.
23 Licitum est retinere relictum in minus solenni voluntate, ꝛ potest agens exceptione repelli.
24 Legitimus heres retinebit cum bona conscientia hereditatem relictam alio in minus solenni testamento.
25 Utrum per pactum possit impediri cursus prescriptionis.
26 Si dico promitto semper soluere, an videar renunciare prescriptioni.
27 Quid si dixi q possis petere de die tali in antea.
28 Quid si promisi perpetuo obseruare.
29 Cautella ad impediendum cursum prescriptionis.
30 Si testator prohibuit heredem conueniri alibi q in certo loco, an possit alibi conueniri.
31 Ille qui post contractum efficitur clericus, non potest conueniri nisi coram episcopo.
32 Si testator prefigit tempus heredi ad adeundum, an dicatur mero iure exclusus post illud tempus.

a ¶ Excepto. vide Alex. cõsi. lx. Lud. ro. cõsil. xxxvi. per Frã. consil. xx. ꝛ an p ioa vl principe i rescriptis possint tollere ea q sunt de iure ciuili vel . . . Alex. in cõsi. vi. ꝛ . . . in . . . vo. vbi ponit etiã quid in beneficiali-b?. ꝛ quid in aliis: ꝛ in consi. ci. col. v. ꝛ se. ꝛ in cõsi lxxxvi. col. iii. v. nec obst. ꝛ in antepe. col. in . . . vo. ꝛ an possit tollere ius diuinum eundem Alex. in cõsil. clxxxvi. col. . . . v. . . . Fran. Cur.

b ¶ Et necessaria. vide q ad hoc posterium consilium Lud. ro. cccxx.

c ¶ Partes vide plenam aplr. Alex. in l. ius publicum. ff. de pac. ꝛ plene p And. barba. in c. de caus. in vlt. colũ. de offi. de leg. T. Jo.

NEMO potest. † Testator nõ potest tollere formam a iure tradită in testamẽtis cõdendis, sicut nec põt alterare naturã actionis ex testamẽto, que est perpetua respectu tẽporis ꝛ generalis respectu locorũ in quibus heres forum sortitur, vt faciat ipsam actionẽ tẽpore certo vel incerto finiri: 2 vel restringatur ad locũ certũ. h. d. in effectu. ¶a † Not. q inferior a principe nõ põt vti clausula nõ obstante. l. ꝛc. q intelligit Ang. hic nedũ in priuato, sed etiã in quocũq principe solo excepto: ꝛ hoc ideo q quilibet pter principẽ legibus subiect9 est. l. ii. ꝛ l. digna vox. C. de leg. l. princeps. ff. de leg. c. i. de consti. Ad do Bal. adeum tenẽtem in l. rescripta. C. de preci. impe. off. ꝛ in l. cũ ꝛ ois popu. in x. co. C. de sum. tri. ꝛ est tex. optimus in l. formã C. de of. prefe. preto. ꝛ no. Jo. an. in c. fi. de of. archypre. in c. fi. de op. li. vi. an nouel. ꝛ in add. ad Spec. in rub. de ele. ꝛ no. per Bal. in 3 l. omnes popul. in v. co. ff. de iust. ꝛ iu. † Ad hoc facit qz Imo. hic gl. sing. in c. fi. in glo. magna. de heretic. lib. vi. dicens legatum de latere non posse committere per rescriptũ causam summarie cognoscẽdam simpliciter, ꝛ de plano iuris ordine nõ seruato. Sed allego glo. similem in cle. sepe, in ver. mandamus. de ver. sig. ꝛ firmat plene Spe. in tit. de dele. § superest. ver. sed nunquid legatus. ꝛ Guil. de cu. in l. ne quicq. § de plano. ff. de offi. procon. ꝛ Bal. in d. l. ne quicq. § fi. ꝛ Ang. in q. sua incip. astensis miles. post me. l. Pro quo d. Ant. in d. c. dilecti. de iudi. sub taliter p3 dicat ibi esse text. cõmittat tamen isti legati de latere cõmittant causas summarie cognoscendas: tamen hoc ideo 4 est: q hoc hñt in mandatis expresse. † Que oia bene nota: q per ea habes intellectũ ad ea q no. do. in l. i. in prin. ff. qd quisq iu. ꝛ ibi Bar. ꝛ in d. l. oẽs populi. in i. q. prin. cum si. vbi concludit q magistratus inferiores a principe possunt statuta cõdere, nã illud est verum in statutis preter ius, sed statuta cõtra ius cõcedere nõ possunt: q iuri derogare non possunt etiam cũ clausula non obstãte, vt dixi. ff. ꝛ probatur expresse in d. l. formã. facit c. cum inferior. de ma. ꝛ obe. ad quod ꝛ vide no. Bal. ꝛ Joan. de imol. in l. ex duobus. § fi. ff. de vul. ꝛ pup. ꝛ qd not. Anto. de bu. ꝛ Joan. de imo. in c. fi. de trans. Et ibi orgalius text. in d. c. fi. dicit singulr, q legatus poterat vbi subest euidens ꝛ necessaria causa committere cãm ipsam cognoscẽdam summarie ꝛc. ꝛ sic in hoc derogare iuri: ꝛ idem sentit no. Bal. in d. l. omnes po 5 puli. in v. colũ. † Ubi sub dubio forte voluit q inferior possit b ex euidẽti ꝛ necessaria causa statuere ff. mo. arg. l. ii. § hominẽ. ff. man. facit q hr̃ in l. quid ergo. § pena grauior. ff. de his qui no. 6 infa. cũ suis si. † Utrum autẽ populus possit per suũ statutum prouidere, q cause cognoscantur summarie ꝛc. vide Bal. determinantem q sic in l. fi. C. quorum ap. non recip. Bald. in l. probatam. C. de sen. c. circa in. col. Et Pet. de anc. sequitur eũ in cõmento c. canonũ sta. de consti. in ver. hic etiã quero, ꝛ aliquid per eũdem Bal. in d. l. ne quicq. § fi. vbi tãgit an legatus de latere possit hoc statutum cõdere. Item procedit regula huius l. sm Bal. Ant. ꝛ Imo. nedum si voluerit testator derogare iuri introducenti solẽnitatẽ testamentorum, sed etiam si derogare voluerit l. introducẽti formam iudicii, vt si testator vel partes voluerint: q sup executione legati vel cõtract9 possit procedi summarie ꝛ sine figura iudicii: vel q possit capi debitor propria autoritate: vel aut. cum nulla precedente citatione libello vel alio iuris ordine in casu quo de iure fieri nõ posset, q hoc pacto nõ obstante nõ poterit capi nisi seruata forma iur. vel statutorũ q 7 tene menti. † Sed de hoc an sit verum q partes possint dare licentiam capiẽdi debitorẽ propria autoritate, dic vt plene p doc. in l. titio centum. § fi. de cõdi. ꝛ demon. ꝛ in l. alia. § eleganter. ff. so. mat. p Ange. in l. nemo carcerẽ. in repe. C. de ex ac. tribu. li. x. 8 cum si. de quo me remitto ad ea que dixi in d. § eleganter. † Sit c an sit verum q partes c possint dare potestatẽ pcedẽdi summarie iur. ordine nõ seruato: dic vt per gl. in d. cle. sepe. in ver. necessario. ꝛ in c. fi. de re. iu. li. vi. ꝛ in c. de causis. de offi. dele. ꝛ expressius per Joã. an. ꝛ alios in c. i. de lib. ob. ꝛ per gl. ꝛ doct. in aut. offeratur. de lit. cote. per Bar. in l. ii. societatem. § arbitrorum. ff. pro so. in q. quid si est data potestas procedendi de iure et facto sentẽtiandi de iure tñ, ꝛ quid si statutũ disponeret q possit cogi debitor ad voluntatẽ meram creditoris, an tũc requirat citatio, vide Ang. in l. ii. sic. in prin. ꝛ qd ibi dicetur. j. e. ¶ † In glo. 9 j. in fi. vera est in effectu solutio ad cõtrarium: q qñ testator nõ vult seruare leges in testamento suo interpretatur lex q testator voluerit testamẽtum valere eo modo quo possit: ꝛ sic sit ac si adiecisset clausulã codicillarẽ: ꝛ sic vz in vim codicillorum si adesset solennitas codicillaris sicut qñ iuramt. l. cum pater. § filio matrem. de leg. ii. ¶ Sed quid est si testator condidit testamẽtum solẽniter corã testibus: ꝛ heredẽ instituit ꝛ dixit q volebat suã dispositionẽ valere iure codicillo. Pau. de cast. hic dicit q Jo. an. in addi. Spe. in ti. de instru. edi. § cõpẽdiose. in addit. q incipit ad intellectũ ꝛc. refert q Dy. cõsuluit q nihilominus valebit iure testamẽti postq põt: q hoc fauorabilius est nõ obstante q expresserit cõtrarium quasi hoc nõ potuerit disponere: arg. huius l. Licet Pau. de ca. hic dicit q in cõtrarium vr̃ esse tex. l. l. fi. C. de codi. vbi si testator dixit q volebat iure testamenti valere et codicillorum: est in electione instituti quo iure vult q valeat, vide ad hanc. q. no. per Bar. in l. i. in xvii. q. ff. de iu. codi. et Bal. in l. fi. in vl. col. in ver. extra quero ꝛc. C. de codi. ꝛ in l. querebatur. ff. de testa. mili. ꝛ in l. fi. in ver. vlti. queritur ꝛc. C. fa. he. ꝛ in l. testamentum. in i. no. C. de test. ꝛ ibi expressius Pau. de ca. ꝛ in l. illud. § tractari. ff. de iu. cod. de qua. q. q est aliqualiter impertinẽs nõ tango hic: sed puto de ea dixisse in d. l. testũ. vel in l. nõ codicillũ. eo. tit. Et vltra opp. hic formatam in gl. opponit Bar. de l. fi. C. de fideicõ. ꝛ vide vt hic per eum: cuius verba sunt Joã. de imo. hic sunt diligenter no. q illa. l. habet duos intellectus. Ex verbis Bar. hic colligitur tertius itellectus. s. q testator sibi fecit promitti per heredem q legatario dabit cẽtum, ꝛ sic videtur illa dispositio transire in vim cõtractus: ꝛ tunc sufficeret apparere de tali promissione p duos testes, facit q hr̃ in l. hr̃des palam. § fin. ff. de test. ꝛ debuit posse stipulari in effectu legatario qui representat personã ipsius stipulãtis in re legata sicut heres. l. id ipso. § fi. ff. de vsuc. et ita residet Jo. de imol. hic. ¶ Cui adde qd istum intellectum etiã posuit Bal. in disputa. 10 sua in q. statuto cauet q feneratores ꝛc. an. iii. car. † Et circa hanc primam partẽ huius. l. Bar. hic no. volunt qd si testator prohibeat detrahere falcidiã: ꝛ per hoc heres noluerit adire: nihilominus testamentũ vz, ꝛ legata debent hereditate nõ adita per text. in § sin vero expressim. in aut. de here. et fal. ꝛ ibi hoc tenet Ja. de bel. in xxi. opp. ꝛ idẽ Bar. in l. i. in prin. ff. si quis omis. cã test. et in repe. l. i. C. de sa. san. eccle. in ver. iiii. quero an valeat vltima voluntas sine herede, et in l. eam q. C. de fideicom. et in l. pactũ in heredẽ. ff. de pac. et in aut. sed cũ testor. C. ad l. fal. ꝛ Bal. in l. filiusfa. her. in xvi. col. vbi dicit hoc fuisse nouũ ꝛ singulare dictũ Jac. de bel. in loco preallegato. ¶ Subdit tñ ibi Bald q non cõfirmabitur quo ad fideicõmissum vlt. q imputetur fideicommissario si nõ cõpulit heredẽ hr̃ditatẽ adire: q dicit esse dictũ no. ꝛ singulariter, Bal. vero in l. i. in pe. col. C. si q omis. c. 1613

contra op-

cōtra opp. Ja. de bel. et Bart. pōderādo tex. in d. aut. sed cum
testā. in versi. et si heres etc. sed dic q ille versiculus nō est in cor
pore. Bal. etiā in d. l. eā q circa. v. col. tenet cōtra Bar. per regulam
huius: idē tenet Ang. ibi in rep. p no. p gl. in aut. hoc amplius.
in ver. substitutus. C. de fideicō. que intelligit illū tex. hereditate
adita. sed certe illa gl. nō facit: q nō loquit in casu posito in. §. si
vero expressim. ā alle. Ant. ipsemet Ang. in d. l. eā ff. in lec. trās
it cū opi. Bart. Jo. de imo. in. l. q filio. §. i. ff. de here. insti. inci
denter tangit de hoc: tñ nihil firmat. Puto verū esse opi. Bar.
que videtur esse magis cōis: et cum ea transeūt Ful. et Paul. de
cast. in d. l. eam ff. et Roma. in aut. silr in repe. C. ad l. fal. in. xx. et
xxi. speciali enumerato inter specialia pie cause circa vltimas
volūtates: et cōsuluit Ro. in suo cōsil. lxxi. pxime allegā. et in ve
ritate probatur in d. §. si vero expressim: ibi dū tex. vult q hrs
prohibitus detrahere falci. propterea decedēs ab intestato fa
cit locū personis ibi enumeratis ad quas transit hereditas cū
onere legatorū: sm q in simili dictū fuerat in. §. inordinatus. in
eo. tit. Intelligo tñ q necesse est: q alie persone ibi enumerate
quibus hereditas defertur hereditatē adeāt: vt ibi vult litera:
iuncta aut. hoc amplius. C. de fideicō. ad qd se refert. Sicut dici
mus alias q in casibus in quibus hereditate nō adita[a] ex testa
mēto debentur legata a venientib' ab intestato, necesse est q per
venientes ab intestato adita sit hereditas, vt est glos. not. et ap
probata in. l. qui filiū. §. seruus. in gloss. fin. ff. de here. insti. et per
hoc cessare vnc rationes Bal. in dictis locis in quibus ipse te
nebat contrarium. Hoc tenebat Ro. non habere locū vbi testa
tor solum prohibuisset detrahi trebellianicam: q fideicōmissa
rius pōt tunc inuitū heredē compellere adire: et si non facit sibi
imputet sm eū in d. aut. similr. sed fuit dictū Bal. in d. l. filiū li
11 cet ipse de eo mentionē nō faciat. † Et ista faciūt ad. q. an testa
tor possit disponere in testō q legata debeantur hereditate nō
adita: in quo Old. in cōsi. cxvii. incip. titius ad mortē veniens:
et Joan. and. in addi. Specu. in ti. de instr. edi. §. nunc vero ali
qua. in pen. col. tenēt q non, per istam. l. iuncta. d. l. eam ff. cum
si. et ibi plenius per eos. Sed in cōtrariū facit id quod habetur
in d. §. si vero expressim: et q no. Bar. hic prout. ā. proxi. retuli.
et hoc tenet Ro. in d. aut. silr, in loco. ā. alleg. et idē tenuit Pau.
de cast. in cōsi. ccclxxx. incip. in christi noie visis dubiis proposi
tis: et mouet p hic no. p Bar. et nō bene. q ad istud ar. pōt rñde
ri. vt rñdet Jo. de imo. in. l. qui filio. §. i. ff. de her. insti. videlicet
q casus positus in d. §. si vero expressim, est casus correctorius
et exorbitās a regulis iuris cōis: ideo nō debet extendi ad illos
casus etiam ex identitate rationis. l. precipimus. C. de appell. et
in. c. que a iure. de reg. iur. in. vi. et not. in aut. quas actiōes. C. de
sacr. san. eccle. Ideo sto cum opi. Joan. andr. Old. nec ob. etiā
l. mulier. §. si quis hereditatem. ff. de condi. insti. quia nec etiā
ibi libertas sumit vires priusq adita fuerit hereditas. Puto
tñ hec esse vera si testator dixit se velle q legata prestarentur ex
testamēto: secus aūt si dixisset simpliciter se velle legata deberi
a etiam si hereditas nō sit adita[a] ex testamēto, quia tunc hz vim
12 clausule codicillaris per. l. codicillis. §. fi. ff. de le. i. ¶ † Itē inq̄tum
queśiuit Bart. an statuto vel legi requirēti insinuationē possit
testā[r] et etiā cōtrahentes in suo testō renunciare. Adde not. per
eundē in. l. modestinus. ff. de do. et in. l. sancimus. §. fi. C. de don.
per Jo. an. in ti. de instru. edi. §. porro. ad fi. et Bal. in. l. illud. ad
fi. C. de sac. san. eccle. et in. l. ii. C. vt in pos. leg. et in. l. data. C. de do.
et Joan. de imo. in. l. aquilius. ff. de dona. et in. c. cū cōtingat. de
iureiu. in decimo membro: et concludunt cōmuniter q non. fal
b lit nisi iuramentum[b] interuenisset sm Jo. an. in d. §. porro. de
quo vide per Bal. cōtrariā opi. tenentem in d. l. illud. per Sali.
in d. l. sancimus. per Imol. in preal leg. c. cū contingat. Et Bar.
de hoc queśiuit in d. l. modestinus in fin. nullibi tñ decidit. Tñ
Jo. de imo. in d. l. aquilius dicit q Bart. in d. l. modestinus. re
mittendo ad not. per se in. l. si quis pro eo: in septimo membro,
de fideius. videt tenere: q iuramētū nihil operetur prout etiam
tenet Bald. in d. l. illud. et Ange. in cōsi. lviii. q incipit pater etc.
et in consi. cxxxi. q incip. in dei nomine visis instrumētis predi
ctis, et Pau. de cast. in cōsil. ccvii. inci. in christi nomine quadā
scriptura: Rapha. trāsit cum Ro. in d. l. modestinus. tñ verior
est prima opi. qd tenet Jo. an. in d. §. porro. et Fed. de sen. in cōsil.
cclxxi. incip. casus talis est statuto canet. Et Ange. in d. l. fanci
mus. §. fi. et Jo. de imo. et d. Abb. in d. c. cum cōtingat. per ratio
nes plene adductas maxime per Jo. de imo. in d. c. cum contin
gat. et ibi respondet ad contraria. ¶ Et pro ista opi. sepe consu
lui, licet Sal. in. l. penul. C. de dona. relinquat cogitādū: et istud
tenet etiā Bal. in d. c. cū contingat. et Ange. in cōsi. lxxxii. incip.
cum sic: et pro ista parte sepenumero cōsului presertum per d. c.
cum contingat. et per aut. sacramenta puberum: de quo etiam
vide per Joan. fab. instit. de dona. §. cum retro. † Tangit etiā
Bart. hic an testator possit prohibere q pro legatis bona non
sint tacite hypothecata, et sequitur glo. in. l. ii. C. vt in pos. lega.
que ibi tenet q sic, et eam reputat singularem ibi Bal. et illam
sequuntur magis cōiter doct. hic: et ibi excepto Pet. et Cy. ibi:
14 quos reprehendit Bald. in. l. i. in. viii. col. C. de his que pe. no. †
Querit etiam Bar. hic: an testator possit dare licentiā legata
c rio[c] propria autoritate capiēdi rem legatam: et cōcludit q sic,
vt hic per eum: et per ipsum in repe. l. ii. in. ii. q. prin. C. de pign. et
Bal. in. l. i. in. iii. co. C. cōia de leg. Et eo ipso qd testator diceret
vim fieri veto legatariis meis: videtur dare eis licentiam pro
pria autoritate ingrediendi sm Roma. in d. aut. similiter, in vi
gesimo speciali. ā. allega. et dicit ita velle solum Bald. in. l. i. C.
com. de le. in antiqua lectura per tex. sing. sm vnam lect. Ja. de
aret. in. l. permisceri. §. species. ff. de acquiren. possel. ¶ Et addo
q Ang. hoc expresse voluit in. l. hoc si res. ff. de rei ven. inducē
do illum tex. quem reputat meliorē de corpore iuris quod per
similia verba videtur dari licentia ingrediendi propria autori
15 tate. † Idem si dixisset testator, relinquo vxorem meam domi
nam et vsufructuariam bonorum meorum: quo casu extra iribus
liberis videntur sibi relicta alimenta: vt per glo. in aut. hoc lo
cum. C. si secundo nupserit mulier: et plene per Bart. in. l. titia.
cum testamento. §. fin. ff. titu. i. cum si. nam talia alimenta pote
rit vxor ppter dicta verba capere de manu sua: hoc tenet Bar
to. in d. autent. hoc locum. in. vi. col. in additio. C. si secun. nup.
muli. et dicit Ang. in. l. rerum. la. i. ff. rerum amo. et dicit hoc nō
reperiri tactum nisi per Jo. an. in addi. Specu. in ti. qui fil. sint
legi. §. i. in addi. incip. Sed cum sm. vbi Joan. andr. post quos
dam antiquos ad hoc alleg. l. fundi. cum glo. i. et vlti. ff. de vsuf.
¶ Adde tamen q idem voluit Joan. an. tenet etiam Bald. in
c. si. in. viii. colum. de consu. vbi pro hoc allegat q illa verba vsu
fructuarium etc. sunt directa: vt not. gloss. in. l. si quis ita. ff. de
vsufru. Pro hoc etiam forte adduci potest: q si testator dixerit
titius heres esto in tali re: ppter illud verbum heres intelligi
tur habere licentiā capiēdi propria autoritate, vt signāter con
cludit Bart. in. l. ex facto. la grande. ff. de here. instit. ergo idem
videntur importare illa verba domina, etc. que equipollent illi
verbo heres etc. l. his verbis. in prin. ff. de here. insti. et insti. de here.
16 quali. et dif. ad fi. † Item inq̄tum concludit Barto. non valere
renunciationem simulationis nisi quando ex interuallo fit: vt
hic per eum: tene mēti decisionem suā que est no. et cum eo trās
eunt doc. hic. Et adde etiam q cum sua decisione transit An
ton. de but. in. c. cum contingat. in. viii. colū. extra de iureiuran.
et etiam Joan. de imol. ibi. in. vii. membro. idem tenet Petr. de
ancha. d. Card. et Joan. de imo. in. c. ad nostram. de emp. et ven.
et Ro. in. l. si quis cū aliter. ff. de verb. obli. ¶ Et pro distinctio
ne quam facit Barto. hic in qō. ista addo in simili not. per eum
in. l. cum seruus. ff. de cōdi. et demonst. et in. l. pacta nouissima. C.
de pac. Sed est dubium quid si in cōtractu simulato prestitum
est iuramentum, an poterit opponi exceptio simulationis. Jo. de
d imo. hic dicit q sic,[d] si simpliciter fuit prestitū iuramentum:
q iuramentum regulariter est sm mentem contrahentium. l. fi.
C. de non nu. pe. et per Bart. in. l. si quis pro eo. in. vii. memb. de
fideius. Secus dicit si iurassent oia et singula predicta esse vera,
et in nullo cōtra facere vel venire: ita sm eū videt voluisse Bar.
in d. l. fi. C. de nō nu. pe. nisi forte prius obtinuisset absolutionē
a iuramēto sm eū: arg. c. debitores. de iureiur. Addo q gl. in. l.
iii. C. plus valere qd agitur, quā ibi reputat singularē Ange. et
q cōtus simulatus non firmet iuramēto: et illā cōiter sequūtur
legiste. et Bal. ibi q dicit hoc esse verū si cōtus erat pprie simu
latus: secus si verus, sed factus in fraudē vsurarū prout ipse ibi
declarat: et notat etiam ipse in. l. fi. ff. qui satis. cog. et per Ang. in
rub. ff. de iureiu. in vlt. col. et in. l. i. C. de ope. liber. per Bald. in. l.
rogasti. §. si tibi. in vi. col. ff. si cer. pet. et cum glo. in d. l. iii. trans
it etiam Pau. de cast. in. l. cōtra legē. ff. de legi. Sz de hoc vide
plenius per Ant. de but. in d. c. cum cōtingat. in viii. casu, cum
quo in effectu etiam ibi transit Jo. de imo. in. vii. membro: et in
17 d. c. ad nostram. ad fi. † Vbi etiam ponit quid iuris, q si iurarēt
partes oia apposita in cōtractu esse vera, et est passus quotidia
nus et vtilis: et quia verba eorum prolixa sunt nō refero: sed me
ad eos remitto. Quorum dicta in q̄tū volunt q vbi iuratū est
esse vera etc. nō possint venire cōtra iuramentū allegando simu
lationem. Limita singulariter sm Bald. et Salyc. in d. l. fi. C. de
non nu. pec. nisi probationes allegantis simulationem fuerint
recepte et admisse: quia tunc post detectam turpitudinem lici
tum est allegare ipsam turpitudinem suam: vt not. in. l. alias.
et ibi per Bar. ff. de iureiur. facit q not. Imo. in. c. fraternitatis.
de frigi. et male. et in. c. cum bertoldus. de re iudi. et in. c. cum dile
18 cta. de rescrip. † Tetigit etiam Bart. hic vtrum possit remitti
cōfectio inuentarii cōcludens qd sic per. l. fi. C. arbi. tuto. et idem
tenet Bar. in. l. tutor qui repertorium. in prin. vltra mediū. ff. de
admi. tu. Sed maius est dubiū quid in inuētario heredis vtrū

a ¶ Adita. vide hic in apostil. ad Bar. in caracteribus de tortis.

b ¶ Iuramētum. vl tra hic addita. ad de bac. vide Sign. de homode. consi. xx. et Fran. de are. cōsil. cvii. colū. vii. vbi cōsuluit q pos sit renūciari cū iu ramēto. et vtrō Alex an. in cōsil. xxxiii. col. i. in. ii. vol. et vi de Fed. de sen. cōsi. iii. et Bal. in cōsi. cl. incip. dña Anto. et vide. d. Abb. fegi. in. c. si diligenti. de foro cōpet. et adde qd Paul. de ca. in cōsi. cccixv. col. ii. circa fi. tenet q q nō possit renūciare insinuationi etiā cū iuramēto. Fr. c.

c ¶ Legatario. ad de Old. consil. cix. Lud. ro. cons. cxvi.

d ¶ Qō sic animo cō tractus est suspe ctus et iuramentū facit illū magis su spectū arg. c. super hoc, de renuncia. glo. not. vbi Bart. in. l. si quis sub cō di. ff. de cōdi. instit.

a ¶ Remittere. an testõr possit remittere cõfectionez inuẽtarij. vide p Ange. consi. cxxv.

b ¶ Appellari. vide a per eandẽ cõs. xc. et cõs. xlvij. per Lud. ro. cõsi. lxxi. et adde ta a snia arbitrorũ electorũ ex forma statuti poterit appel. interdũ bar. in l. i. §. tñ ap. nõ lz tz q sic, et idẽ bal. in l. pe. in fi. ff. de his q sunt sui vl' alieni iuris. et l. l. dic pferre. §. stari. ff. de arbit. et hoc est q dispositio l. cũ de lege. ff. de arb. volẽs mino rez xx. an. nõ posse esse arbitrũ nõ hz locũ cuz istis Bal. in c. cũ vigesimũ. de offi. dele. Sed aũt q possit appellari tz Bar. in l. i. C. de no. C. cõpe. quẽ sequit. d. Anto. in c. quintauallis. de iureiur. co. xvi. ver. xv. differẽtia. sequit Do. de san. ge. in c. ab arbitro. de offi. dele. in vi. que opi. põt intelligi qñ statutũ nõ iubet pn. cõpromitti. sz cũ pe na: qr tunc vr velle q metu pene pareatur. arg. l. pe. C. de arb. iũcta l. si stip. ff. de vsu. et qd no. in l. si duo. in pn. ff. lo. ca. ita Imol. in l. i. ff. so. ma. et in c. quintauallis. chart. ix. x. sed põt forte dici. aliis aũt tenenda ẽ prima opi. p qua vide oĩno. d. Pau. in c. cũ dilect⁹. col. x. vñ. et p hoc deci di põt qr de arbit. vbi facta mẽtione cõtractatis Bar. indistincte tz, q ab arbitris statuarijs possit appel. Frã.

c ¶ Solenni. adde q voluit ang. cõs. lxxxi. vbi an quis possit cũ bona cõscientia retinere legatũ cuius est incapax legatarius.

remitti possit cõfectio illius per testatorẽ, in quo Bal. in l. fi. §. cum igitur. C. de iur. deli. et plenius in d. l. fi. C. arbitrium tutele. tenet q nõ in preiudicium creditorũ, nec etiam legatariorũ q est fortius: vt ipse sentit in l. fi. C. arbitrium tute. per id qd legit et not. in l. scire. C. vt in poss. le. et in l. i. C. de vsufr. sed do. Pau. hic nulla facta mentione de autoritate Bal. dicit: q in preiudicium legatariorum videtur testatorẽ posse remittere[a] cõfectionem inuẽtarij, licet non in preiudicium creditorum: qr sicut est in potestate testatoris non legare, ita debet esse in eius potestate qualificare legatum. arg. l. videamus. §. pe. ff. de in lit. iurã. et hoc licet ipse nõ dicat voluit Bal. in l. cum tale. §. i. ff. de cõdi. et demõ. per illum tex. Nec ob. q videatur dari materiam delinquẽdi per talẽ remissionẽ: qr hoc arg. tollit p d. l. fi. C. arbi. tute.

19 ¶ † Dubitauit et hic Bart. an a sentẽtia arbitri hodie possit appellari[b] et concludit q sic in casu l. cum antea. C. de arb. et ita etiã no. ipse in l. arbi. ff. qui satisd. co. et in l. i. C. de arbi. Sed cõmunis opi. est in contrarium et melius: qr nõ põt negari q appellans nõ videat dicere sentẽtiam sibi displicere, vt dixit tex. in l. i. C. si sepius in integ. rest. postu. Sed qñ condẽnatus dixit i. decennium sentẽtiam sibi displicere, tunc nunq̃ oritur actio ex sentẽtia d. l. cum antea. in verbo displicet: ergo nõ debet posse appellari: nam dispositio d. l. cũ antea. procedit quãdo quis approbat sentẽtiam eo, qr illa sibi plz: vt ibi ptz in tex. nõ autez qñ approbat, vt improbet, et per hoc ptz nõ obstare fundamẽta adducta p Bar. Unde cõiter do. hic, et in l. i. C. de arb. et in c. quintauallis. de iureiur. et in l. arbiter. ff. qui satisd. co. tenẽt contra Bar. excepto Pau. de ca. ibi, et de hoc tetigi i. d. l. arbiter. et ad ibi dicta me remitto: et ita etiam tenet Io. de imo. plene in l.

20 fi. in i. char. i. a quibus appellare non licet. † Et hac opi. retẽta dubium est vtrum valeat pactũ et ab arbitri sentẽtia valeat appellari, in quo dic vt hic per Dy. et Barto. cum quo transeunt Bal. et Ang. et Bal. in rub. C. de appe. in fi. et in l. i. et ibi Bart. et Cy. C. de arbi. per Io. and. et alij etiam in c. cum dilectus. super gl. ij. de arbi. et plene per Io. de imo. et Ant. de but. in d. c. quintauallis. in xiij. differẽtia q̃ ibi ponit inter arbitrũ et arbitratorem, et magis cõmunis est opi. Bar. incidẽter dicit hic Bar. q vbi factuz est cõpromissum pacto nudo cũ pena per stipulationem promissa cum clausula rato manẽte cõpromisso: vel pacto: q tũc oritur actio ad id in quo quis est cõdẽnatus ex snia arbitri emologata: et sic tũc habet locum dispositio d. l. cũ antea. per id quod voluit gl. no. in l. ij. ff. de arbi. ¶ Adde q Io. de imo. hic tenet cõtrariũ: qr reperitur solum posse emologari sentẽtiam arbitri, qñ est sine pena factum cõpromissum nudo pacto, vt d. l. cum antea. et tunc fuit in subsidium inuenta dicta prouisio. s. q tunc emologando sniam oriat actio ex sententia: qr ex pacto nudo in quo promissuz erat parere sentẽtie arbitri non poterat oriri actio l. legem. C. de pac. Nec ad penã poterat agi: qr non erat pmissa: sed ista ratio cessat, qñ est adiecta pena licet sit apposita clausula rato xc. quia saltem potest agi ad penam: et istam opi. sequebatur Iac. Baldui. et Marti. de fano. et Iac. de rau. vt refert Cy. in d. l. cum antea. Ita etiam tenet Io. de imo. in c. dilecti. et in c. per tuas. eod. tit. nec obst. q alias illa clausula rato xc. nihil operaret, qr imo operatur. s. q si post cõuẽtionem et cõmissionez pene reus dederit victori id in quo fuerat cõdẽnatus poterit nihilominus victor agere ad penam ad quã alias nõ potuisset agere. l. celsus. in pn. ff. de arbit. iuncta l. cum proponas. C. de transac. et l. qui fidem. ff. eo. tit. et hoc teneo de iure ciuili quicquid dixerit Bar. in l. ait pretor. in princ. ff. de re iud. et in d. l. cum antea. quem ibi sequit Bal. et Saly. et Bar. etiã in d. l. si duo. in prin. ff. de arbi. Sz de iure cano. posset perdere illud qd dicit Bart. vt etiam tenuit gl. in d. c. dilecti. et Io. de imo. in d. c. per tuas. qr de iure canoni. potest emologari sententia arbitri siue sit electus cum pena, siue sine, et executionem meretur tũc sentẽtia, vt in d. c. per tuas. de iure canonico remedium emologationis nõ est subsidiarium in casu d. l. cũ antea. qr ex pacto nudo oritur actio. c. i. de pac. de quo articulo etiã vide per Spe. in titu. de arbi. §. fi. ver. quid si in cõpromisso pena

21 li. ¶ † Item iuxta predicta dubitat vtrum a snia arbitri de iure cano. lz appellare gl. reputata sing. i. q. vi. a iudicibus tenuit q sic: et eam sequuntur Bal. et Ang. in l. si seruus pluriũ. §. fi. ff. eo. et Bald. in d. l. i. C. de arbitr. et Ange. in preallega. l. arbiter. et Pet. de anch. in cle. sepe. ad fi. de ver. sig. et est alia glo. in versic. in irritum reuocat in c. ij. de arb. et ibi hoc sequitur Host. et Io. and. in c. ij. de arb. sm Imo. hic, qui tñ non dicũt, vt ipse refert: qr ipsi tenẽt q cũ sententia arbitri continet euidentem iniquitatem põt tunc appellari: alias secus. et aliquid etiam vide hic. per Imo. tenentem cõtrarium sub dubio forte: qr in dubio non debet induci discord. intra inter ius ciuile et canoni. c. i. et ij. de ope. no. nun. et c. cum expediat. de elec. in vi. et respõdet ad c. ij. de arbitr. q ideo ibi corrigitur dictũ arbi. qr sapiebat simoniã super

quo facto nõ possunt partes per suũ cõsensum vel compromissum derogare. c. pe. de trãsac. Idẽ etiaz dicit Io. de imo. in d. c. quintauallis. in xxiij. differentia, vbi etiam respondet ad d. c. ij. extra de arbi. q ibi etiam est alius casus in quo non stat snie arbitri de iure cano. s. qñ per sniam arbitri assignãtur spiritualia laico. Et idẽ qñ super re iudicata: et decisa fieret cõpromissuz. c. exposita. de arbit. vt latius per eum in d. c. quintauallis. cuius verba formaliter reassumpsit et sequitur Rom. in d. l. arbiter. lz de ipso mentionem non faciat, et est satis sustentabilis opin. in puncto iuris. Tamẽ opi. cõis est in cõtrarium: et illa in practica seruaretur. Quam cõem opi. etiã vltra ss. alleg. tenet Hostien. et Anto. de but. in d. c. quintauallis. et Anto. de bu. in c. cum dilectus. de arbi. et Bal. in l. cũ quidã la grãde. §. si. et Sal. et Bal. in l. i. C. de arbi. et Pau. de cas. in l. nã et postea. §. si minor. ff. de iureiur. d. Abb. in d. c. ij. et in c. cum dilectus. de arbit. videt sequi opi. Host. et Ioã. an. in d. c. ij. et pro hoc dicit videri tex. in d. c. a iudicibus cũ. §. seq. et pro hac opin. etiã facit glo. in c. ab arbi. de offi. deleg. in vi. et facit. c. inter ceteras. in ratione sui, de ind. Ad predicta vide glo. ij. q. vi. in c. ab arbitris. que dicit q licet a sententia arbitri non possit appellari tñ potest supplicari: et vide Bal. in d. §. stari pro illa cõi opi. facit id quod habet. ij. q. vi. ois oppressus, et c. ad romanã. et c. ideo. in §. quid ergo. vbi ois oppressus et damnatus appellare potest: tñ potest responderi: q illa lex vniuersalis recipit restrictionez per alia iura. s. per l. i. C. de arbi. et l. diem. §. stari. ff. de arbit. ne inducatur iuris correctio sicut in l. fi. cum glo. C. sine censu vel reliqu. et in l. i. §. patrus. cum

22 glo. in ver. multa. ff. q vi aut clam, cum simi. ¶ † Utrum autem omni iure posset peti restitu. in integ. aduersus sententiam arbitri: dic q sic sm Imo. in c. causa. de restitu. in integ. et Specu. in ti. de rest. in integ. in quarta parte. §. sciendum versi. hoc etiam scias: et Bald. in l. i. in fi. C. si de momen. pos. fue. app. pro hac facit. l. ait pretor. in princip. ff. de min. xc. ¶ Aliquos casus etiam in quibus de iure ciuili põt appellari a sententia arbitri scripsi

23 in d. l. arbitro. ¶ † Item incidẽ Bar. hic no. voluit q licitum

c sit retinere relictum in minus solenni[c] voluntate, et possit agẽs exceptione repelli per tex. optimum in l. militis codicillis. §. veteranus. ff. de test. mil. intelligendum est hoc sm Imo. hic in legato, secus autem in hereditate per l. ex parte. ff. de adimẽ. leg. et not. in d. §. veteranis. pro quo est bonus tex. in d. l. si post diuisionem. et ibi Barto. et doct. C. de in. et fac. ign. vbi dicitur q licet pro legato relicto in minus solenni volunte oriatur naturalis obligatio: vt d. l. cum quis. eod. titu. tamen pro hereditate non oritur naturalis obligatio vt d. l. si post. quicquid ibi dixerit glossa. poterit tamen in foro conscientie etiam hereditas per heredem scriptum retineri sm Imol. hic per id quod insimili not. Innocẽ. in c. plerisq. de immu. eccle. et in ca. q sicut de elec. dum dicit Imo. victum iniuste per sententiam posse in foro conscientie retinere si condemnatus est, addo Bald. idem tenentem in l. i. in ij. col. C. de testa. vbi proprie loquitur in hereditate relicta in testamento non solenni, et allega. not. per Innocen. in d. c. plerisq, et cum illo transit d. Paul. de cast. in l. ad testium. §. conditionem. ff. de test. Facit q no. Bald. in auten. ad hec. in ix. colum. C. de vsur. in l. si quis instituatur heres. de heredi. institu. et Ange. in repe. l. si certis annis. C. de pac. vbi reassumit illud dictum Imo. in d. c. quia plerisq. et illud sequuntur.

24 † Sed Bal. in dispu. sua incip. statuto cauetur q fenerator in iij. char. dicit q imo legitimus heres succedẽs ab intestato tenebit cum bona cõsciẽtia hereditatẽ: qr nunq̃ fuit acq̃sita heredi scripto in minus solẽni voluntate non posse etiam si vellet ipse succedens ab intesta. per suum consensum facere: q testamentum valeret per id quod habetur in l. non dubium. et cũ ibi not. C. de test. et ad dictum Innocen. in ca. quia plerisq. põt rñderi q loquitur in eo qui fuit iniuste cõdẽnatus ad dãdũ id qd erat suũ: et sic in foro consciẽtie põt retinere id qd erat antea sibi de iure quesitũ. Sed in q. nostra heredi scripto in testõ nõ solenni nunq̃ fuerit hereditas de iure quesita. Posset etiã dici q decisio Bald. in d. dispu. loquitur qñ legitimus veniens ab intesta. possidebat: nam tũc cũ bona cõsciẽtia retinere potest: et nõ põt ab eo aduocari per scriptum in minus solẽni volunt ate etiam in foro consciẽtie: et ita etiã videt loqui Bal. in l. si post diuisionẽ. C. de in. et fac. ig. si eũ ibi corruptũ nõ habeo. Et ad hoc etiã tendit decisio Angel. in dispu. sua que incipit assensio milex in xvij. colum. qr cum retinẽs ab intesta. retineat. l. permittente nõ peccat. xxiij. q. iiij. c. qui peccat. Et hoc modo põt etiã procedere no. decisio Ioan. cal. in dispu. sua incip. bononiẽ. statuto xc. vbi tenet q hẽs ab intesta. licite petere et habere põt etiã i foro cõscientie hereditatẽ illius qui testm̃ fecit, et aliũ heredẽ scripsit: tñ testm̃ suũ est effectũ irritum, eo qr nõ fuit positũ in memorialibus sm formam statuti: qr statutũ editũ propter cõe bonum est seruãdum in foro conscientie si nõ inducit peccatũ. viij. dist.

quo iure.

quo iure. Sed illud statutũ fuit editum ad prouidẽdũ falsitati
bus.l.fi.C.de fideicõ.ergo oz seruari in foro conscientie,pro hoc
etiã adducit illud qđ hr̃ in.d.c.q peccat.⁊ alia plura. Nisi tñ ve
niens ab intesta.haberet lesam conscientiam: vt qr conscientia
sibi dictaret q male faceret credẽs se in hoc ledere dei iustitiam
qr tunc talis conscientia erronea foret tñ eum ligaret nisi prius
eã deponeret.c.per tuas el.ij.de symo.⁊ ad hoc etiã possent ad
duci alique rationes quas ponit Fede.in cõs.xxi.dum tractat
illum vulgatum articulum: an heres in foro cõsciẽtie teneatur
vltra vires hereditarias si non confecit inuentarium. Ad predi
cta etiaz vide no.per Anto.de bu.in.c.nouit.in.xij. col. de iudi.
⁊ in.d.c.qr plerũq. ¶ Item dum dixit hic Bar. legatum in mi
nus solẽni voluntate posse a legatario retineri,illud intelligas
nisi illud peruenerit ad legatariũ vigore solutionis ei facte per
heredem prestantem legatum errore facti:per.l.fideicõmissum.
cum ibi not.ff.de condi.inde.⁊ no.probat Bar.in.l.j.post gl.eo.
tit. Non omitto q Bal.videtur discrepare ab his que hic dicit
Bar.in repe.l.j.in.xxiij.col.in versi.super primo.C.de sa.san.ec.
nam ibi volunt Bald.q voluntas non solennis nõ sufficiat ad
retinendum legatum,alle.d.l.si post diuisionem.⁊.l. hac consul
tissima.§.ex imperfecto.C.de test. Tamen non recedo ab opin.
Bar.qr nõ ob.d.l.si post diuisionem,quia non loquitur in here
ditate in qua aliud est,vt dixi.ff. Non ob.etiã.§. ex imperfecto:
25 quia ibi nihil dicitur qđ non possit retineri. ¶ † Et inducit iste
text.ad.q.not.vtrum per pactum possit impediri cursus prescri
a ptionis.[a] Dy.hic tenuit q sic:⁊ cũ eo trãseunt Bal.⁊ Imo.hic
⁊ Bal.in.l.j.in.vj.col.de sen.que pro eo quod interest.⁊ Joã.an.
in addi.Spe.in ti.de prescri.in rub.ij.col. Bar.vero cõtrariũ te
nuit:⁊ cum hac opi.concordat Old.Cy.⁊ Bal.in.l.cẽturio. ad
fi.ff.de vul.⁊ pu.per.l.in pup.eo.tit.que tamen nihil facit Bal.
in.l.fi.§.fi.C.de tempo.ap.⁊ in aut.quas actiões.C.de sac.sanc.
eccle.⁊ in.l.pacisci.ff.de pact.⁊ in.l.item illa.§.quod acquiritur.
ff.de consti.pec.⁊ in.l.ij.C.vt in pos.leg.⁊ in.l.receptitia.C.de cõ
sti.pecu.⁊ in.c.j.§.preterea.de capi.contra.in quibus locis idem
etiam tenuit Bal.in repe.magna.l.cũctos populos.C.de sum.
tri.in.xli.col. Bal.vero in.l.ij.in.j.col.C.de edil.actio.tenuit non
valere pactum quod nunq̃ prescribatur:sed quod non prescri
batur nisi per cẽtum annos:bene fm eum valebit tale pactum,
sed nihil allegat. Tamen puto quod voluerit allegare not.per
gl.in.d.aut.quas actiones.facit.l.in hoc.§.si cõuenerit.ff.com.
di ii. Ang.vero in aut.vt de cetero.col.v.tenuit non valere pa
ctum q nunq̃ prescribatur:sed q prescribatur spatio.xl.anno.
tantum bene valebit fm eum per illum tex.in.§.si iuncta gl.pe.
⁊ per not.in.d.aut.vt de cetero:vbi hic non probatur. Sed ipse
met Ang.hic distinguit inter prescriptionẽ mere odiosam in
ductam mere in odium negligẽtis petere:vt est prescriptio que
sine aliquo titulo currit propter odium ⁊ negligentiam nõ pe
tentis:⁊ tali prescriptioni per pactũ non possit renuntiari per
l.tam ⁊ fi.cuz ibi no.ff.ad macedo. ⁊ prescriptionem fauorabilẽ
vel mixtam:vt est vsucapio et prescriptio.x.vel.xx. anno.requi
rens titulum ⁊ bonam fidem iuxta.l. fi. cum gl.in verbo ex vna
parte:⁊ glo.seq.⁊ ibi Barto.C.de edi.di.adri.tol. ⁊ inter vsuca
pio.et prescriptionem sit natura currẽtem: nam in istis verum
sit valere renuntiationem.l.quod si nolit.§.pen.ff.de edil.edi.et
respondet ad.l.j.ff.de vsuca.que est fundamentum opin. Bart.
hic.quod prescriptio fuit principaliter inducta propter vtilita
tem priuatorum,licet secundario propter vtilitatem publicam
vt ibi vide tunc valet renuntiatio facta illi iuri.l. pactum inter
heredem.ff.de pac.que responsio non placet. Joan.de imo.hic.
quia est contra.l.de die ⁊.l.attilicinus. de pact.dota.iuncta.l.j.
ff.solu.matri.et contra.l.quod de bonis.§.primo.j. ad.l. fal. vbi
iuri inducto principaliter ob vtilitatem priuatorum,⁊ secunda
rio ob vtilitatem publicã nõ potest renũtiari:⁊ declarat Bart.
in.l.ius publicum.ff.de pact. Et.d.opi. Ange.fuit originaliter
opin.Bart.in.l.j.ff.de vsucap. Raph.hic transit cum opi. quã
tenet Bart.hic Ang.in.l.j.C.ne rei domi.vel tẽplo.tenet opin.
Dyn.quam etiam sequitur Anto.de butr.in.c.cum non liceat.
de prescrip. Certe substentabilior videtur opin.Bart.hic.⁊ se
quacium per suas rationes scilicet q est inducta prescriptio fa
uore publico:et in odium creditoris:vt hic plene per eum. Pu
tarem tamẽ quod cum introducta sit prescriptio principaliter
fauore priuatorum,et secundario fauore reipublice:vt etiam di
cit hic Angel.et Joan.de imo.hic.et Anto.de but.in.c. cum li
ceat.de prescript.quod saltem cum iuramẽto possit renuntiari
ipsi prescriptioni per.c.cum contingat cum sim. de iureiuran
do. Et similiter cum iuri introducto in odiũ alterius possit re
nuntiari cũ iuramento.c.significãte.de pigno.et declarat Bar
to. in.l. si quis pro eo.in tertio et quarto membro principali.j.
de fideius.quod saltem per iuramentũ appositum in pacto pos
sit impediri cursus prescriptionis:quod vltimum pondera: qr
scriptum non repperi,⁊ tene menti dictum Ang.hic, qui dicit
quod vbi inuenitur per pactum, vel statutum posse impediri
prescriptionem nunq̃ intelligitur remota prescriptio centum
b annorum [b] alleg.text.cum gloss.in.l.j.C.de prescrip.xxx. anno.
sed de hoc est melior tex.in.d.aut.vt de cetero.§.penult. iuncta
gloss.in verbo prescriptione,⁊ ibi ad hoc ponderat Angel. Et
idem tenet Angel.in.l.j.C.ne rei domi.vel templorum. ⁊ in.l.j.
C.de anna.except.⁊ in.l.omnes.ad fi.C.de prescript.xxx.anno
rum.⁊ in.l.non solum, in princip.j. de vsucap. Ad quod etiam
vide Bald. in.d.c.j.§. preterea. ⁊ Bartol. not. in.l. cum satis.
26 C.de agric.⁊ censi.libro.xj. ¶ † Sed pone quod dico promit
to semper soluere, an per hoc videat renunciare prescriptioni.
Bal.no.tenuit quod non,in.l.j.ad fi.ff.sol.ma.per illũ tex. iun
cta.l.in rebus.§.omnes.C.de iure do. ¶ Quid si dixi promitto
quandocunq̃ soluere,dic vt per Bart. in.l.quod si nolit.§.j.de
edil.edic.in lec.antiqua.per Barto.in.l.sicut in annos.ff. quib.
mod.vsusfru.amit.⁊ per gloss.nota.in.c.primo.in versic. quan
docunq̃.de feud.dato in.vj.leg.comi.⁊ idem vult ibi glos.iun
cto text.ibi in verbis legis vel statuti: ⁊ idem quod.ff. proxime
dixi volunt gloss. in.l.cognitione.ff. ad sillega.per illum text.in
27 versic.semper. ¶ † Quid si dixi volo quod possis petere a die
tali in antea ad tui petitionem, an videatur renuntiatum exce
ptioni prescriptionis. Angel.⁊ Imol. in.l. cum stipulatus sim
mihi a proculo.j.de verborum obliga. concludunt quod non:
quia illa verba ad tui petitionem tacite inerãt.in.l. si decẽ cum
28 petiero.eod.titu. ¶ † Quid si promisi perpetuo obseruare vi
29 de Ange.not.in.l.j.j.de vsuca. ¶ † Cautellam ergo ad impe
diendum cursum prescriptionis.vide hic per Bartol.quem se
quitur Ange.hic.⁊ Bald.in.l.ij.C vt in posses.leg. ⁊ in.l.vnica.
in princip.C.de caducis tollen.⁊ in dicta.l. cunctos populos.⁊
in loco supra alleg.⁊ in.l.prima. in principio.C. de caducis tol
len. ¶ Aliam cautellam posuit Agel.in.l.questitum.§.penulti.
per illum text.j.de preca.⁊ Bald.⁊ Angel.in.l.sicut.in princip.
C.de prescript.xxx.anno. Predictis adde vnum qđ dixit Bar.
in.l.fi.j.pro dote.⁊ in materia vide etiã aliquid p ang.in.l.j.j.de
30 cõcus. ¶ † Tetigit ẽt aliqua Bar. hic super gl.ij.q sunt no.cu
ius dictis adde inqntum dicit,q si testõr prohibuit alibi cõueni
ri heredẽ pro legatis q̃ in certo loco,q si dolo fecit heres quo
minus esset in loco illo poterit heres cũ effectu alibi cõueniri vt
hic per eũ. Tñ dic q etiã si dolo nõ fecerit quominus esset in lo
co illo,sed tñ fuit in mora soluẽdi poterit alibi cõueniri.tex.est
fm vnam lec.q̃ ad hoc ibi põderat Bar.in.l.bonefidei.ff.de eo
quod certo loco.⁊ sequit hoc ibi Bal.⁊ Ful.⁊ nõ est alibi secun
31 dum eos,⁊ ita limitam istam.l.cum hic no. ¶ † Habes etiã ex
c dicta gl.ij.bene notare q ille qui post Zctũ efficit clericus[c] non
potest cõueniri nisi in foro epi:q intelligunt Bal.Ang. ⁊ Jo
an.de imo.hic esse verum nisi pro ipsa obligatione cõtracta an
te clericatum fuisset preuentus a iudice seculari.l. si quis post
ea.ff.de iudi.vel nisi in fraudem fecisset se clericari, vt per Joã.
andre.in.c.j.de obligatis ad ratiocini.⁊ Bartol.in.l.j.j. de pe.
de quo per Bald.in.l.officiales.C.de episco.⁊ cleric. ⁊ in.l.cum
quedam puella.de iurisdicti omn.iudi in.l.j.C. an seruus ex suo
facto,⁊ in autentica ex causa.C.de episc.⁊ cleric.⁊ ibi per Cyn.⁊
in.l.si quis decurio.per illum tex.C.ad.l.corn.de fal.⁊ in.l.si cri
men.C.de ord.co.⁊ Ang.in.d.l.si quis postea.⁊ etiam per Jac.
butri.in.l.quisquis.la.ij.C.de episco.⁊ cleri.⁊ Bald.in.c.j. de eo
qui arma bellica deposuit,vbi alle.istam glossam. ⁊ Anton.de
butr.⁊.d. Abbas in.c.proposuisti.de foro competen.⁊ omnino
Bal.in.l.affinitatis.in fi.C.cõmunia de succes.vbi per istam gl.
decidit.q.not.⁊ singularem reputat hanc gloss. Bald.in.l.ij.C.
vt in posses.le.ad illud quod not. ibi per eum vbi videas, ⁊ per

a ¶ Prescriptionis. Adde Lu.ro.cõs.ciij.⁊ Rap. Ful.cõs.lxxxvij. ⁊ vide Jo de ana.
consi.liij.col.fi.⁊ Fel.omnino in rub.de pscrip.col.vj.in pn.ver.regulariter. vbi ponit
plures limitationes ad cõtrarem opi.que est q pacto renuntiare non possit. Fran.
b ¶ Annorum.vide tñ Alex.in cõs.xvj.in.v.vol.col.ix.ver.nec ad hoc ob.vbi qñ statu
tũ tollit prescriptionẽ,an intelligat tollere pscriptionẽ cẽtũ annox,vel ipiu cur' in cõ
trariũ memoria ex
titat. ⁊ Fel.in.l.cũ
ex officij. in princi.
extra de prescrip.⁊
adde Are. cõsil.xv.
col.iij.vbi q pscri.
videat tollere. ⁊ in
cõs.ciij. ⁊ adde eun
dẽ Frã.are. in cõs.
xxx. colũ.x. vbi qñ
statutum dicit nul
la prescriptio cur
rat:an tunc videat
sublata pscri. xxx.
anno. ⁊ quo intelli
gat statutũ q pre
scri.nõ obstat mu
lierib' in dotibus
Alex.in cõs. lxxx
iij col.pen. in fi. ij.
vol.⁊ vide ange.in
l.si qs de decu.lib.
x. vbi stante statu.
qr z insita cõserua
tionum nõ currat
pscri.xl.anno.⁊ vi
de eũdẽ in.l. cũ sa
tis.C.de agri. ⁊ cẽ.
vbi stãte statut.qđ
instra dotalia mã
dentur executioni
nulla pscri. obstã
te obstabit pscrip.
xl. annorũ. vide in
Bar.in.d.l.cũ sa
tis.⁊ adde Bal. in
c. j. §. preterea .de
capit. corã. vbi di
stinguendo inter
petiũ ⁊ iussum te
statoris,⁊ statutuz
⁊ rescriptuz : sentit
clare statutum nõ
posse tollere presc.
etiaz in infinitum:
⁊ adde bal.in.l. re
ceptitia. colũ. ij.C.
de constit.pe.⁊ fa
cit qđ ponit ipse
bal. in ru. extra de
cõsue. vbi vult vale
re statutũ, q credi
torib' nulla currat
pscri. ⁊ benefaciũt
no.p bar.hic.⁊ in.l.
j.j.de vsuc.⁊ dictuz
ang. in.d.l. si quis
decur.non vi pce
dere qñ statutum
diceret qñcunq̃:
qr importaret tũc
infinitatẽ ita Bar.
per tex.ibi ⁊ clari'
Imo.in.l.si ita stipulatus a seyo.j.de fidiius.⁊ bene faciunt que not. Imol. Rapha.
cu.⁊ Imo.in.l.si finita.in prin.j.de dam.infec. vbi promissio facta iudici de presentan
do toties quoties fuerit requisitus,q si mihes presentasset, tñ requisitus tenet iteruz
presentare:quia illa verba important quãdam infinitatem cõtra Ang.ibi. ⁊ sequitur
Paul.de castr.in.l.duobus.§.quotiens.de iuriur.⁊ adde Bald.in.l.j.C. ne rei domin.
⁊ in.l.j.C.de prescript.xxx.vel .xl. annor. quod si statutum dicit citationem esse perpe
tuam vel instrumentis dotalibus nullam currere prescriptionem : quod non intelli
gitur de prescriptione centum anno.⁊ vide Fely.in rubr.de prescript.col.vij. circa fin.
⁊ vide Fran.are.in.d.cõs.xv.an per priuilegium imperatoris cõcessum ex certa scien
tia possit tolli prescrip.in.ij.col.⁊ in.iij.col.an censetur sublata longissima prescriptio
que currit aduersus ecclesiam. Fran.cur.
c ¶ Clericus.de hoc late per Old.consi.liij.

eundez in l. quidam. C. de fideicom. ¶ Et aduerte quia si in gl. habes nolo cōuenire &c. tūc tñ si. debet dicere gl. alibi. Tamen tunc sequitur verba glo. non conuenire. sed si habes volo tunc debet dicere glo. s. ꝛ ipse ibi &c. alias nō bene staret. ¶ Ultimo facit iste tex. in scd̄a parte an si testator prefigit tempus in testamēto heredi ad adeundum hereditatem dicat ipso iure exclusus post illud tempus. Nam iste tex. faceret qd̄ non contrarium decidit Ang. in l. si quis heres ita scriptus. ff. de acqui. her. per illum tex. ꝛ per no. per gl. in l. creationis. C. de iu. deli. & refert ita fuisse decisum Florentie, ꝛ ad istum tex. cum glos. respondet Pau. de ca. in d. l. si quis heres. ꝙ hic tractatur de extinguendo ius iam quesitum. sed in q. proposita non erat ius quesitum vnde illud facilius tollitur ꝙ iam quesitum. l. patre furioso. ff. de his qui sunt sui. ꝛ c. quemadmodum. de iureiu.

1 ☞ Si per errorem interponitur cautio, que nō debet interponi interposita non committitur.
2 Stipulatio interposita super aliqua materia regulatur secundum illius naturam.

1 Si legati. † Si per errorem interponitur cautio que interponi non debet interposita non cōmittitur. h. d. sm̄ vnū intellectū glo. ¶ Uel sic sm̄ alium intellectū, cautio simpliciter interposita etiā scienter debet intelligi sm̄ naturā illi⁹ actionis super qua interponit. h. d. ¶ Et limitat ne istū tex. Pau. de ca. hic in lec. bononiensi habere locum in seruo pure legato secus si legatus esset sub cōditione si legatarius daret certum quid heredi. ¶ Nam tūc legatarius damnificaretur ex assertione heredis: q: si legatarius sciuisset ipsum seruū esse fugitiuum non impleuisset conditionem nec curasset de legato: ideo tunc putat ipse quod si heres ignorāter asserat seruum non esse fugitiuū preiudicet sibi in hoc, vt possit legatarius per conditionem ob causam repetere illud qd̄ soluit ꝛ restituere seruū: quia heres fuit in culpa asserēdo id quod ignorauit. l. iulia. post pri. ff. de act. empt. sed si heres sciuisset teneretur ad omne interesse intrinsecum, vel extrinsecum: vt ibi habetur ꝛ h. d. esse no. quia
2 per alios non tāgitur ꝛ est substantiale. ¶ † Not. ꝙ stipulatio interposita super aliqua materiam dubio regulat sm̄ naturā materie sue: ꝛ concordātie sunt in glo. ꝙ est verum quo ad hoc vt nō plus exigatur per stipulationem ꝙ prius posset exigi: vt hic cum si. Non autem omni alio respectu, vt probatur in l. inter leg. §. decem. ver. sed his qui. ff. de re iudi. ꝛ est singularis limitatio ad istam iura secundum Jo. de imo. ꝛ Pau. de cast. in d. §. decem. ¶ Reliqua ad intellectum huius. l. dic vt per Bar. hic cuius opi. verior videtur, ꝙ opi. Ja. de are. ꝛ Pet. improbātis propter allegata per eum pro quo vide plene not. per Dy. ꝛ Bar. in l. si patronus. ff. de dona. vbi plene habes quando cautio interponitur que interponi debuit, an ꝛ quando committatur ꝛ cum Bar. hic videtur in effectu concordare Nic. de neap. Bal. Raph. ꝛ Jo. de imo. licet Cy. ꝛ Ray. transeant cum opi. Jac. de aret. &c.

a ¶ Vide Car. ale. in c. ppterea. h. di. ꝛ Fel. in c. c. i. i. ꝛ. i. in v. col. de re iud. ꝛ in c. ex tenore in xi. colū. de rescript. vbi ponit plures cōcor. ꝛ ibi quid de causis ceptis cum laico vide apostillam ad Bar. in d. l. i. ff. de pac. Tho.

a ¶ Et graue. adde Lud. ro. cōs. cccclxxxi. vbi an in facto proprio presumatur ignorantia.

b ¶ Ignorāter. Ut valeat legatum rei aliene ignorāter factū. vide per Lu. ro. consi. cclxxxvi.

1 ☞ Heres tenetur rem legatam liberare in tribus casibus hic expressis &c.
2 In facto proprio non presumitur ignorantia.
3 Quando testator legat rem alienam ignoranter, non habet legatum.
4 An dominus ꝛ possessor soluens habenti rem obligatā possit eum compellere ad cedendum actiones.

1 Si res obligata. † Heres tenetur rem legatā liberare in tribus casibus hic expressis, ꝛ in eisdem casibus si legatarius liberat, pōt cōpellere creditorez a quo liberat ne cedat sibi actionē suam cōtra heredē tā viam exceptionis anteꝙ tradat ꝙ etiā per off. iudi. postꝙ tradidit
2 creditori ꝙ sibi debet. h. d. ista l. ¶ † In tex. ibi si quidē sciebat. ꝙ in dubio psumit si testator obligauit: q: in facto ppriō non presumitur ignorātia. l. ꝙ ꝙ. alle. cum gl. ꝙ fallit no. sm̄ Bar. hic nisi esset factū propriū antiquū: ꝛ q: tunc presumpta ꝛ iusta est ignorātia arg. l. peregre. in prin. ff. de acqui. pos. ꝛ no. Dy. in c. presumitur. de reg. iu. in vi. ꝛ idem Bar. in l. non fatetur. ff. de cōfes. ꝛ in l. si quis delegauerit. ff. de nou. ꝙ singulariter sublimitauit Bar. ꝛ doc. in l. qui fundum. §. seruus meus. ff. pro emptore. ꝛ illum tex. cum gl. esse verum si tractaret de dāno euitādo, secus si de lucro captando vt ibi. ¶ Scdō no. sublimitauit Bal. in l. i. in xv. col. C. de cōfes. non procedere in facto antiquo obligatorio vigore promissionis illius qui allegaret errorē proprium facti antiqui alle. l. magna. in fi. C. de contra. & cōmi. stip. ¶ Tertio sublimitat nisi esset factum proprium notabile
a ꝛ graue licet de antiquo per c. cum illorū. de sent. excō. secundū Ant. de bu. ꝛ Jo. de imo. in c. ab excōmunicato. de rescript. ꝛ quādo in facto proprio. Item in facto alieno iusta ꝛ presumpta sit ignorantia vide omnino Bal. in l. celsus in. i. ꝛ. si. col. ff. de vsuc. ꝛ in l. error. C. de iur. ꝛ fac. igno. ꝛ Ang. in l. super longi. C. de praescri. lon. temp. Cano. in pre alle. c. ab excōmunicato. ¶ In tex. ibi quādo nihil est superfluum soluto ere alieno, q: legatū esset quasi inutile si legatarius haberet onus luendi: ideo tunc onus luēdi spectabit ad hērēdē etiā si testator ignorauit: iste est tertius casus positus hic in tex. sz opi. gl. ꝛ cōmunē. Sed certe hec nō vī bona rō per l. si equo. ff. eo. Ideo Ang. hic singulariter intelligit istum tex. prout iacet nulla facta suppletione ꝙ facit gl. ꝛ doc. ꝛ est sensus huius litere sm̄ eū ꝙ tertius casus sit si aliquid pōt esse superfluū soluto ere alieno indistincte tūc hērēs luere tenet qm̄ heres tūc vī esse in culpa nō luēdo licet testator hoc ignorauerit: sed si nihil supererit deducto ere alieno, videt tunc in culpa heres esse si non luat nisi legatarius sit coniūcta persona: q: tūc etiam si nihil supersit tenetur heres luere: vt hic in tex. ibi nisi hanc vel &c. tunc ꝛ a gl. ꝛ istū intellectum approbāt hic Raph. ꝛ Pau. de ca. Et p hoc adducit, q: qñ res est obligata pro tāto ꝙtum valet vel vltra censet exiuisse patrimoniū testatoris. l. q habebat. in prin. cū ibi no. in gl. ff. de lega. iii. si ergo testator hoc ignorauit vī legasse rē alienā: vt suā ideo nō valet
3 nisi sit relictuz cōiuncte persone. l. cū alienā. C. eo. ¶ † Item qñ
b testator legat rē alienā ignorāter nō valet legatū, q: heres tūc haberet necesse soluere tātū ꝙtū res valeret vt satisfaciat legato eadem rōne illud esse debet qñ ignorāter legat rez obligatā. Pro qua liberāda heres haberet necesse soluere tm̄ ꝙtū valet iste intellect⁹ semper mihi placuit, q: qñ tractat de legato ignorāter facto presumit ꝙ testator velit grauare herede quāto minus fieri potest. l. vnum ex familia. §. si rem. ff. ii. Ergo si res est obligata pro tāto ꝙtum valet testatore ignorante nō est verisimile qd̄ testator voluerit in tm̄ heredē grauare. Et per hoc ptz responsum ad vnā rōnem d. Jo. hic tenentis cōtra Ang. nam secundum Jo. de imo. cōtra intellectū Ang. facit q: si imputat heredi quare noluit qñ legatum pōt afferre magnā vtilitatē legatario, vt quia res legata sit pro modico obligata: vt hic in ver. vel pōt sm̄ intellectū Ang. multo fortius pōt imputari heredi culpa qñ quasi nullam vtilitate haberet afferre legatuz nisi heres lueret cū in dubio in testamētis plenior fieri debeat interpretatio pro executione vltime voluntatis. l. in testa. ff. de reg. iur. Sz ista ratio allegata per Jo. de imo. tollitur ex iam dictis: q: ideo non imputatur culpa heredi si nō luit qñ est obligata pro tanto ꝙtum valet. q: tūc presumitur nō voluisse onus spectare ad heredem: vt probant rationes superius adducte: ꝛ sic teneo cū opi. Ang. hic ꝙuis ipse Ang. in l. predia. C. de fideicom. tenuerit intellectū cōem ad istum tex. quez intellectū etiā ibi sequitur gl. ꝛ etiam glo. in §. sed si rem. insti. de lega. Et iste tex. in ver. vel potest sm̄ cōem intellectū nō reperitur alibi sm̄ cōez intellectū ꝛ sm̄ Dy. ꝛ Nic. de neapo. hic. Subdit tamē Raph. hic. quod intellectus positus per Angel. hic sibi placet quādo obligata erat pignori interueniente traditione pignoris secus si per solā conuentionem: q: tunc non faceret differentiam an res valeret vltra debitum: vel non nihil tamen alleg. Puto tamen qd̄ motus fuerit: quia tex. in d. l. qui habebat. ꝛ in l. legata. §. fin. cum ibi no. ff. de supp. leg. loquuntur in casu quādo res tradita erat creditori: vt patet ibi iuncta l. si rem alienam. §. proprie. de pig. act. Tamen videtur qd̄ idem sit etiā si nō sit tradita. Tum per istum tex. qui hanc distinctionem sine violentia nō recipit. Tū quia aliqua ex rationibus. s. redditis. Pro cōfirmatione intellectus Ang. hic militant etiā qñ nō erat tradita. ¶ Item imputat Bar. hic. ꝛ in l. predia. C. de fideicom. ꝛ in l. qui solidum. §. si. post gl. ff. ii. restringendo hanc. l. dicit istum tex. esse intelligendum in re obligata pro debito alieno nō autem pro debito hereditario vt hic per eum quem sequitur Pe. de anchar. c. si lmo. de testa. ¶ Adde ꝙ Bal. Ange. ꝛ imo. ꝛ Pau. de ca. hic ꝛ Ang. ꝛ Salyc. in d. l. predia. ꝛ Jo. de imol. in d. l. qui solidum. et in c. alius de testa. tenent cōtrariū per hanc. l. indistincte loquentem. Nec ob. l. apud iulianum. §. heres alleg. per Bar. quia illa sm̄ Cy. ibi intelligitur sm̄ distinctionē huius. l. ꝛ ita etiā tenet Ang. ꝛ Jo. de imo. hic. vel sm̄ Pau. de ca. hic responde quod ibi loquitur in debito habēte causam successiuā ꝙ magis erat onus fructuū ꝙ proprietatis. l. neqz. cum si. ff. de impēsis. Ideo ibi legatarius pro tempore quo habuerit fructus non tenetur: hic autem loquitur in obligatiōe nō respiciēte onus fructuum vel sm̄ Raph. hic potest rñderi. qd̄ ibi debitū non erat vsqz ad valorem rei legate: ideo tūc indistincte onus luendi spectat ad heredem: vt in ver. vel potest sm̄ intellectuz Ang. s. recitatum. Non ob. gl. in d. l. qui solidum. §. si. quia illa intelligitur sm̄ distinctionem huius. l. vt etiam ibi per Cy. ꝛ alios. Nec etiaz cōtrario Bar. ꝙ facit de l. debitores. C. de pig. quia respondetur ibi per gl. ꝛ omnes doct. ¶ Et etiam responde ꝙ attēto quod testator videatur voluisse ꝙ onus luēdi spectet ad legatarium.

qñ ignorauit

qui ignorauit rem esse obligatam vt hic. Tn nõ vr heres esse in
aliqua culpa: vel mora quo ad legatariũ si ipse heres etiã inter
pellatus nõ luat. Et sic stat cõclusio q ista lex pcedit in re obli
gata pro debito hereditario, si autem fuisset obligata pro debi
to alieno adhuc idẽ vr dicendũ cũ indistincte loquatur. Tn in
casu in quo onus luẽdi spectaret ad legatariũ tenetur heres ce
dere legatario act. q habebat heres contra illũ extraneũ per. l.
apud iulianum. §. idez iulia. ff. eo. q vr de mente Jo. e. d. Pan.
Ang. tñ distinguebat an tertius p cuius debito erat obligata
esset soluẽdo: r tunc nullo modo teneatur heres luere: qr nõ vr
hoc casu heredẽ esse in culpa si non luit, quia onus vr spectare
ad illũ tertiũ cui factũ est seruitiũ: ar. l. si pro ea. C. man. Sz si nõ
est soluẽdo tũc hz locũ distinctio huius. l. sm eũ. Sz magis plz
q ista. l. indistincte locum habeat et qñ est obligata pro debito
tertij p generalitatẽ suã: r hoc est de mẽte Bar. hic. r in. d. l. pre
dia. Fateor q in casibus in quib9 onus luẽdi spectaret ad lega
tariũ sm distinctionẽ huius. l. tũc tenebitur heres cedere lega
tario ac. q hz ꝯ tertiũ vt dixi. Si vo res erat obligata pro de
bito heredis ante mortẽ testatoris: tũc sm Ang. Rap. r Pan.
de ca. hec lex nõ habet locum, qr indistincte tenebitur heres ad
luendũ cũ nõ luẽdo videatur esse in dolo r culpa ergo rc. l. cum
res. §. culpa. ff. eo. r ita teneo. Licet Jmo. hic videatur velle q il
le tex. indistincte loquẽs etiã pcedat in re obligata p debitore
heredis, sed ipse nõ probat. Unde teneo opi. Ang. que licet isti
doc. nõ dicãt fuit prius opi. Bar. in. d. l. predia. Adde etiã p li
mitatione huius. l. q ista lex locũ nõ haberet vbi res legata eẽt
obligata facto legatarij, nã tunc nõ spectat onus luendi ad he
redem. Ita not. voluit Bal. in. d. l. predia. per. l. plz. in fi. ff. de do
te prele. r hoc etiaz sub dubio forte voluit Jo. fab. in. §. sed si rẽ.
insti. de leg. Itẽ non habet locum ista. l. quãdo quid vniuersale
esset legatum: qr onus liberandi nõ spectabit ad heredẽ: sed ad
legatarium sm Bal. no. in. d. l. predia. per. d. l. placet. que loquũ
tur in dote que est qd vniuersale. l. qd dicitur la grãde. ff. de im
pen. no. Bar. in ru. ff. sol. matr. Et natura legati vniuersalis est
q transeat cum onere. l. cum pater. §. mense. de le. ij. Et lz Bald.
non dicat iste fuit intellectus Pet. hic ex hoc infert not. quod
lego tibi peculium serui r in eo peculio sunt alique res pecullia
res obligate semper spectabit onus luendi ad legatariũ. Que
ro iuxta predicta vtrum ista. l. locũ habeat si legatur res aliena
obligata dic vt per Bar. in. l. si tibi homo. in prin. ff. eo. ¶ Item
per hanc. l. limitatur regula posita in. l. si domus. §. fi. ff. eod. vbi
hr q testator in dubio vr tm legare ius qd habet in re. Naz fal
lit nisi ius deficiens testatori esset tale pro quo tota res possit
auocari, vt hic, r ita declarat Bar. in. d. l. si domus. §. de euictio
ne. r Joã. de imo. r Pan. de ca. hic melius loquentes q in hoc
4 facit Ange. hic. ¶ † Ultimo habes tenere menti ex isto text. in
ver. qd si testator, a cõtrario sensu sm Bal. hic. qd dñs r posses
sor etiã iustus soluens hñti rem obligatã nõ põt compellere eũ
ad cedendum actionem ipsi creditori competentem contra de
bitorẽ principalẽ quãdo onus luẽdi spectabat ab istũ dñm sol
uẽtem: r est no. limitatio ad. l. mulier. ff. qui potio. in pig. habe.

1 ☞ An r quando expensa facta per heredem in re legata pendente conditione repetatur.
2 Euentus cõditionis nõ trahitur retro quo ad dominium r cõmodum fructuum.
3 Conductor non tenetur nisi de lata: r leui culpa.
4 Culpa que presumitur in incendio est culpa leuissima.
5 Actio legis aquil. datur pro culpa leuissima in faciendo cõmissa non in negligendo.
6 Si probat quod cõductor domus consueuit esse vigil, non tenebitur de incendio.
7 Legato fortilitio sub conditione, eueniente conditione, an debentur heredi refundi sumptus facti in custodia.

1 Domus hereditarias. † Expẽsa fa
cta per heredẽ pendente conditione legati in ipsa
re legata, et ad perpetuam rei vtilitatem repetitur
a legatario cõditione existente per viã excipiẽdi r ẽt p viã agẽ
di si per errorẽ non fuit exceptum. Expensa vero facta p legata
rium pendẽte cõditione legali non vr donata heredi, ideo non
põt heres existẽte ꝯditiõe eaz deducere aduersus legatariũ. h.
d. vsqz ad. l. si ancilla. ¶ Not. q faciens expensam in re subiecta
restitutioni licet interim sit sua non vr facere aĩo donandi. sz re
petẽdi in casu euenientis restitutiõis. Tn nõ repetit sm valorẽ
tpis facti edificij ab ipso initio: quia tũc res erat sua. r ea est in
terim vsus pendente conditione: sed sm valorẽ edificij tpe quo
debet restitui: vt hic probatur sz Ja. de are. Bar. r Bal. Ang.
r [illegible] od. quod est not. Et de facto quotidie contingit secundũ
Ange. in his qui cõdẽnantur ad restitutionem rei sui, nam pe

a tunt sibi refici sumptus factos in reparatione[a] earum, qui sum
ptus forte tpe reparationis fuerũt multum excessiui r nõ pro
babiles arbitrio boni viri, vt vigebat tũc tẽpus guerre, pp ter
quod res nõ erat ad refectionem effecta multo maioris estima
tionis. Nũc vero tpe restitutionis si cessauit guerra. res est pre
tiosior r pñs tps inspicietur per hãc. l. quã etiã reputat sin. Pan.
de cast. hic. Et in ista. l. gl dat intellectũ ad. l. vbi pure. §. fi. cum
multis simi. ff. ad tre. Et si cõtra pdicta opponat q imo expen
sa facta ad perpetuam rei vtilitatẽ tota repetitur indistincte. l.
etiã in totũ. ff. de expen. in reb. dot. fac. ad hoc etiã enidet Pan.
de cast. hic. q aut impensa facta est duratura vltra tps quo fa
ciẽs est percepturus fructus non tñ perpetuo duratura: r tunc
procedat iste tex. r illud qd pxime dictũ est. qd est bene notãdũ
sm eum pro cõductoribus vinearũ ad biẽnium, qui palos dura
turos ad quadriẽnium apponũt. ¶ Si autem ad perpetuam
rei vtilitatẽ facta est impẽsa tũc habet locũ ꝯtrariũ. Sed certe in
hoc nõ puto eũ bene vidẽre inqtum vult, q ista. l. nõ loquitur in
expẽsa facta ad perpetuã rei vtilitatem: nã expẽsa que fit pro
pter rem in edificãdo vel reficiendo dr fieri non causa fructuuz,
sed ad perpetuam vtilitatez: vt no. gl. r doc. in. l. in fundo. in gl.
mag. ff. de rei ven. Et ipsemet Pan. in summario hui9. l. intel
ligit istum tex. in expẽsa facta ad perpetuã rei vtilitatem. Di
cas q etiam hoc volunt glo. in. l. vel si vires. in gl. ij. ff. de impen.
que vult hoc esse veruz etiam si facta esset ad. x. annos. r ponit
Bar. in. l. j. cum. l. seq. ad fi. eo. tit. Et pro eo quod dicit Bar. ibi
ex text. licet ipse non alleget. sed alle. in arg. l. diuortio. §. quo in
annos. ff. so. matr. ¶ Sed bene huic. l. ob. tex. in. d. l. r in totum.
inqtum tex. ibi vult, q si maritus impẽdit vtiliter in re dotali,
q̃uis postea corruat repetitur tamen impẽsa tempore restõ. do
tis. r sic apparet ibi, q non fit estimatio sm tps restitutionis.
Rapha. hic format istud contrarium: r respondet quod debet
fieri restitutio expense quatenus res est melior tempore restitu
tionis rei hoc est verum si edificiuz duret. Sed si corruisset sine
culpa heredis consequatur heres quanti melior res esset hoc tpe
si nõ corruisset per. d. l. r in totum. q est notabile pro limitatio
ne huius. l. r similium, quando fit expensa in re subiecta restitu
tioni in euentũ cõditionis: talis expensa nõ compensatur in fru
ctibus in totum perceptis: quia interim res est ipsius heredis
ideo lucratur fructus: gl. est singularis secundum eos in. l. em
ptor. in prin. ff. de rei vẽ. in verbo superfluum. in fi. Et ita etiam
allegat illam Bald. Ange. r Jmo. in. l. insulam. §. j. ff. sol. matr.
2 † Euentus enim cõditionis non trahitur retro quo ad domi
nium r commodum fructuum secundum Bar. r alios in. l. fi. §.
sed quia cum seq. C. commu. de leg. per. l. j. §. j. ff. ad syll. Et hoc
est bene notandum pro limitatione. l. sumptus. ff. de rei vend. r
d. l. emptor. in prin. vbi habetur q sumptus facti in meliorãdo
rem restituẽdam cõpensantur cum fructibus perceptis. Nam
istud est verũ quãdo res ipsa tempore fructuum perceptorum
erat simpliciter aliena, vt ibi: secus autem si erat alius qui fru
ctus percipiebat, tamen erat grauatus sub cõditione rẽ ipsam
restituere. Item vide. q. no. quam per istum tex. decidit Bal. in
l. si pater. ad fi. C. de vsufru. ¶ In gl. in ver. estimat ibi. Item pso
naliter erat obligat9 rc. ex sol. apparet q iste tex. haberet locuz
etiam si ipsa res esset pure legata. ¶ In glo. super verbo culpa
ibi. l. si vendita rc. per. h. d. not. Jmo. hic, quod si domus locata
conductori est cõbusta locator videtur habere fundatã intentio
nem suam cõtra conductorem: quia incendiũ presumitur fuis
se factum propter culpam inhabitãtium. d. l. si vendita rc. l. iij.
§. j. ff. de offic. prefe. vigil. nisi ex parte conductoris probetur, q
processerit incendium absqz culpa sua r suorum, pro quibus te
netur. l. qui insulam. §. fin. ff. loca. Et dicit q ita videtur sentire
Bar. in. l. si quis ex argentariis. §. pe. ff. de eden. quod sm Jmo,
3 est menti tenẽdum: qr sepe de facto contingit. ¶ † Sed in con
b trarium facit: qr cõductor[b] nõ tenetur nisi de lata, r leui culpa.
l. contractus. ff. de re. iu. l. si vt certo. §. nunc videndum. ff. cõmo
4 da. nisi in casu. l. qui mercedem. r ibi no. ff. loc. † Sed culpa que
presumitur in incendio est culpa leuissima, vt no. gloss. singula
ris in. §. preterea. inst. quib. mod. tol. obli. in verbo imputare, se
cundum Salyce. in. l. que fortuitis. de pigno. actio. in vlt. colun.
nec dicatur quod saltem. l. aquil. teneri debet, in qua venit leuis
5 sima culpa. l. in. l. aquil. in princip. ff. ad. l. aquil. † Quia respon
deo, quod actio. l. aquil. datur pro culpa leuissima in faciendo
commissa non in negligendo custodiam, vt colligitur ex nota
tis per gl. pe. in lege si mora. ff. sol. matri. r Bart. in repe. l. quod
nerua. ff. depos. circa vltimam chartã. in ver. item quero vtrum
culpa leuissima in aliquo casu bene facit. l. si cuius. §. de preteri
tis. versicu. donec. ff. de vsufruc. Posset ergo procedere opinio
quam ponit hic Jmol. in commodatario qui tenetur de leuissi
ma culpa. l. in rebus. in prin. ff. cõmoda. r in conductore in casu
quo teneretur de leuissima vt dixi, qd tene menti. Et ad hoc vi

a ¶ In reparatiõe. quõ deputatur in pensa r an rõne impẽsarum quis possit vti retentione. vide per Pan. de ca. consi. cclxx.

b ¶ Cõ cõductor. ad de eũdem Alex. in cõs. ccvij. al. cc xx. in ij. vol. r adde an r qñ incẽdium dicatur casus fortuit9: r ex cuius culpa presumatur processisse in domo i qua aliqui habitãt in pte superioris, r aliqui i inferiori eũdẽ Alex. cõs. j. in. j. vol. Frã.

☞ ¶ Adde tu q est cõs. ccclxij. inci. visis r opportune. in ij. vo. Et an cõductor suscipiẽs in se periculũ casuũ fortuitorũ videatur se obligasse ad casus insolitũ r inopinatũ ac extraordinariũ. vide per Sozi. cõs. cxxiij. inc. circa presentẽ. vol. iij. r per Phi. cor. cõsil. xij. inci. lz diffuse. co. j. r seq. in. iij. vo. r vide p Pau. de cast. cõsil. clxxv. inci. casus presens, vel melius an dictũ cõsil. in notula q inci. in eã cõtrariis in prima parte cõsiliorũ vbi an cõmune teneatur emẽdare incẽdium qñ cõstat de persona illius qui causam dedit incẽdio. Den. Fer.

de Pe. de anc. in cõs. cccxlv. inc. in Christi noie p decisione que siti. de quo. S. &c. & ea que plenius dixi in. d. l. si ex argentarijs. §.
6 pr. ¶ † Et inter cetera nõ obliuiscaris in practica notare, q dixit Bal. in suo consi. inci. quidam ristorus de corneto vbi dixit, q si probatur q ille qui habitabat in domo combusta consueuit esse vigil, & diligẽs: & alia indicia cõtra eum nõ appareãt in dubio non tenebitur de incẽdio: alle. in arg. l. non oes. §. a barbaris. de re mili. & l. argẽtum. S. cõmoda. ¶ In gl. in ver. incerti, in fi. doc. magis cõiter concludũt, q etiã si pure esset res relicta procedat illud qd hic dr: qz cũ habeat legatarius rem a defuncto cẽsetur habere ab herede: qz eius personã repñtat, vt in aut. de iureiu. a moriente prest. in prin. §. i. Et ex quasi cõtractu aditionis hereditatis facto per heredem debẽtur legata legatarijs. l. ex maleficijs. §. heredes. j. de action. & obliga. l. apud iulianũ. §. si. j. ex quibus cau. in pos. ea. Merito intelligit aliquid negotiũ geri inter ipsum heredem, & legatariũ: adeo cõpetit ista actio: secus in cas. l. si aurea allegata in glo. Not. ex glos. iuncto tex. q faciẽs impẽsam in re sibi legata sub cõditiõe nõ videtur facere animo donandi impensam heredi. et. h. d. Imol. esse verũ hic veniente postea conditione legati, sed si cõditio euenerit statim vt sm eum remanere expẽsa ex causa donationis apud heredẽ per regulam vulgatam quicquid plantatur. §. ex diuerso. insti. de re. diui. Sed in hoc vltimo tenet contrarium. Pau. de cast. qz legatarius edificando pendente conditione legati in re legata, non presumitur fecisse animo donandi pp spem quaz habebat ad rem: nã debet cessare presumptio donationis, quia vbi potest habere locũ alia cõiectura q donatio cessat presumptio donationis. l. si cum aurum. j. de sol. & l. eleganter. §. qui reprobo. S. de pigno. actio. & l. cum de indebito. in prin. S. de probatio. Et ita etiã vedetur fuisse de mẽte Pet. qui allegat. d. ra-
7 tionẽ q vbi potest habere locũ alia cõiectura &c. ¶ † In glo. in verbo necessarios, ex hac gl. colligit hic no. Ang. quẽ sequitur simpliciter Imo. quod si quis legat alicui fortiliciũ sub cõditione, & ille petat rem legatam adueniente cõditione non debet refundere heredi sumptus factos in custodia: & eodez modo si maritus habebit in dotem aliquod fortilicium nõ imputabit sol. matri. vxori factos sumptus pro custodia eum predicti teneretur ad custodiam quod est menti tenẽdum sm Ang. quod quotidie contingit inter magnos dominos quando tractant de restitutione ciuitatum vel castrorum: quia fit contẽtio de expensis factis in custodia. Sed de hoc dicas vt per Bart. in. l. fin. S. de impensis. & in. l. cum quereretur. §. predijs. de lega. iij. & quia Bar. in dictis locis videtur sibi cõtrariari: ideo concordat opin. vt per Ange. & Imol. in. d. l. diuortio. §. impendia, so. matr. & ibi dixi. Quod aut illa impensa cõcernit custodiam, & conseruantiam temporalem, & nõ potest tunc repeti. Secus si perpetuam. Secũdo etiam affert commodum dño etiam post resti. castri sibi factam vt colligitur ex. l. pe. iuncta glo. ij. & iij. ff. de impensis. de quo etiam vide per Bald. in. l. ij. in vlt. col. C. de fructi. & lit. expensis.

1 ☞ An dictio cum, semper coniungat eque principaliter.

1 **Si ancilla cum.** † Dictio cuz, quãdo ponitur inter personas nõ coniũgit accessorie, sed eque principaliter sicut dictio &, quia persona eius dignitatẽ alteri persone nõ cedit. h. d. cum. l. seq. de materia huius. l. dictum fuit in. l. si cum. & in. l. titie textores. §. j. S. eodem.

1 ☞ Dispositio captatoria non valet in institutionibus, nec in legatis.

1 **Captatorie.** † Dispositio captatoria nõ valet in institutioibus nec in legatis. h. d. materiam huius. l. explicaui. in l. captatorias. C. de testa. mili. adde que dicam in. l. j. de leg. ij.

1 ☞ Non valet legatum, si res que legate sunt non reperiantur.

1 **Si ita legatum.** † Nõ valet legatũ, si res q legate sunt nõ reperiãtur. Vel sic secũdum Bal. & Ang. Non valet dispositio, si id quod ipsa dispositio inducebat, vel inducere videbatur exceptio excludebat.

1 ☞ Legata domo simpliciter electio est heredis.
2 Testator legãdo rem aliquam in genere, videtur legare de his quas in patrimonio habet.
3 An sola destinatione hominis possit de palmite terre cõstitui fundus.
4 An si quis legat planetam ecclesie, & non habet in patrimonio valeat legatum
5 In dubio presumendum est testatorem voluisse facere legatum efficax.

1 **Si domus.** † Legatũ dom° simpliciter factũ vz si testator domos in patrimonio suo reliquit: & tũc electio est heredis. Sed si nõ reliquit nõ vz tanq derisoriũ. h. d. Et for-
2 te nõ reperitur alibi sm Pau. de cast. in lec. bonon. ¶ † No. qd vbi testator rez aliquam in gñe legat in dubio vr legare de his quas in patrimonio hz, facit. l. iij. in prin. & ibi expresse no. Bar. j. de vino oleo tri. que le. & ex hoc potest decidi id q in no. q. posuit Bal. in. l. in annalib°. in fi. C. de leg. Idẽ dicas si in actu inter viuos quis rẽ in genere pmittat: qz vr pmittere de his que sunt in suo patrimonio vt probat in. l. si qs argẽtũ post prin. C. de do. & ibi ponderat Bald. & no. Dy. Cy. Bal. & Moder. hic. ¶ In gl. j. ibi sensit tñ de certa, hoc cõiter reprehenditur: qz est c istũ tex. ibi neqz &c. Qualiter ergo rñdet ad. l. legato generaliter: cuz ibi not. S. e. vbi in legato gñis mediocrin res prestanda est, & electio est legatarij cuius Zriũ dr hic in tex. Bar. que sequitur An. hic posuit vnã so. Alia etiã est so. quã sensit aperte gl. in. d. legato. ¶ In gl. ma. in prin. que cõiter approbat per doct. s. qd. d. l. legata gñaliter, & l. si seru° legat°. §. cũ hõ. S. e. cũ si. procedũt in his rebus: seu generibus in qbus est qñqz reperire aliquam speciem q magis expedit nõ hre q habere iuxta. l. si qs argentũ. §. j. C. de dona. Nã in illis dandus est mediocris & legatarius habet electionẽ: sed in his generibus in qb° nõ est reperire aliqnã speciez q nõ habere magis expediat q hre perdat ista. l. cũ si. & hoc magis placet: lz Pau. de ca. hic dixerit hãc. l.
3 intelligẽdã esse sm. l. Zriã qd est expresse c istũ tex. ¶ † In gl. in verbo derisorium ibi domus vel fundus no. gl. querelat ad istũ tex. vr sentire q dictõ huius text. habeat locũ etiam in legato fundi, q sequitur Iac. de are. Pe. Cy. Bald. Rapha. Imol. & Pau. de ca. & ita debet itelligi. §. gener. allegatus in gl. Nõ ob. qd sola destinatione hominis possit de palmite terre constitui fundus, & sic videat legatũ derisoriũ ẽt si fundos testõr in patrimonio reliquit vt no. gl. in. d. §. gener, qz rñdet q lz testator hec potuisset: tamẽ hoc permitti nõ dz heredi in preiudiciũ legatarij, sz dz intelligi q testator senserit de vno ex fundis sui patrimonij ea forma: & prout erat in vsu ipsius testatoris per istum text. iuncta. l. dãnas. §. j. j. de vsuf. leg. ar. l. pe. j. de ali. & cib. leg. & istud etiã sequit Nic. de nea. in. l. legato gñaliter. S. e. & Rap. & Pau. de ca. in. d. l. si ita stipulatus. & ita ibi tenui, & per ea que ibi scripsi ita teneo: nam si testator legãdo fundũ vel quid aliud vt in genere dicere lego vnũ de fundis meis vt hic. & l. iij. in prin. j. de vino tri. & oleo leg. & l. vnum ex familia. §. si rẽ. j. de. l. j. ergo ex consuetudine testatoris put ipse zsuetus erat hre fundum dz intelligi legatum esse relictũ: ar. l. si seruus pluriũ. §. fi. S. eo. cũ aliis. S. alle. sicut ergo qñ dico lego vel promitto vnũ ex fundis meis valet. l. q ex plurib°. j. de vbo. ita si testõr simpliciter dicat lego fundum: & ita etiã tenet Nic. de nea. hic. & in. d. l. legato. lz Ant. hic. Bart. Ange. & Imol. in. l. ita stipulatus. in octaua oppo. j.
4 de ver. ob. Zriũ teneãt sequnti gl. in. d. §. gener. ¶ † In ea. gl. ibi generibus &c. subaudi. que habẽt certos fines a natura vel si facto hois nõ pendeat a facto heredis grauati ad legatuz vt est pecunia que a priuato nõ fit. l. j. S. de cõtrahen. emp. sm Iac. de are. Bal. & Io. de imo. qz licet in illis nihil remãserit i patrimonio testatoris: tñ legatũ tz p. l. iij. alle. in gl. Videretur ergo per istũ tex. q si qs legat planetã ecclesie, & in patrimonio suo planetas non reliquerit legatum nõ teneret: qz planete nõ hñt certos fines a natura: sed facto hois: Zriũ tz hic Pau. de ca. p. l. titia. §. j. j. de aur. & ar. leg. erit ergo fz eũ spãle hic in domo tantũ qz legatum derisorium, qz heres dãdo domunculam in qua vix habitaret musca liberaretur, secus in aliis reb° in gñe legatis: qz dz intelligi sm cõsuetudinẽ regionis vt. l. si seru° pluriũ. §. fi. S. e. Sed Nico. de Nea. hic tz Zrium. s. q in planeta: & similibus que hñt fines facto hois, si testõr nõ hz in patrimonio nõ valet legatũ vt hic rñdet ad. d. l. titia. §. j. q ibi ideo vz lz nõ sint in patrimonio: qz testator dedit electionez expresse legatario q not. Quia per hoc not. limitatur. l. ista vt locũ habeat qñ testator legasset domũ quã vellet legatarius: qz lz nõ habeat testator domos in patrimonio valebit legatũ. Limitat etiaz Bal. hic istã. l. non habere locum vbi testator duas hñs domos vnam in domicilio aliaz extra legauerit domũ qz intelligit legasse illã quã hz in domicilio: ar. l. q conditio. §. j. j. de condi. & de. Et sic heres tũc nõ habebit ele. sed si plures haberet in loco domicilij, tunc habebit electionẽ heres vt hic. Alio modo etiã limitat istam. l. Pau. de ca. qui vult qd nõ habeat locum ista. l. in legato habitationis in genere: qz lz nullas reliquerit habitationes testator in patrimonio debebit prestari habitatio sm qualitatem legatarij, argu. d. l. pen. quia dando domunculam in qua habitaret musca non diceretur dare habitationem secundum Paul. de castr. hic q not. Quia multi contrarium dixissent, subdit aliud ipse quod si testator habebat vnicam domum, & dixerit lego vnam domum

tio domū ⁊ non sit verisimile ꝙ de illa testator senserit vt qꝛ re-
linquebat filios heredes qui illa indigebāt putat perinde esse
ac si nullas edes reliquisset ⁊ sic nō valeat legatum nec tamen
allegat aliquid. Et istud vltimum nō putarem verum qꝛ post-
ꝙ vineam tantū habebat videtur perinde esse ac si etiam in le-
gato illā specifice demōstrasset. l. ꝗ. ff. de lib. ⁊ posth. l. fundus q
5 locatus. ff. de fun. instru. leg. † Et presumendum est testatorē in
dubio voluisse legatum facere efficax. l. titia cum testator. §. i. l.
mcuius. in prin. ff. ti. i. vnde filiꝯ aliam domū sibi acquirerent vel
conducerent nisi aliter de mente constaret. Et dnm. ff. tenendo
cōtra Pau. de ca. dixi ꝙ hic nō est speciale magis in domo ꝙ
in aliis rebus habentibus fines facto hominis dic ꝙ etiam de
hoc est glo. in. l. ꝙ in rerū. §. fi. in verbo specialiter. ff. eo. que vult
hanc. l. habere locum in naui sicut in domo.

1 ☞ Si euincitur res legata pro qua heres de euictione non
cauit qualiter possit agi.
2 Ubicunqꝫ euicta re potest agi de euictione potest peti vt euin
catur.
3 Nisi res euincatur per sententiam de euictione agi non potest.
4 Cautio de euictione prestita per heredem non nouat primam
obligationem.
5 An ⁊ quando valeat legatum rei aliene ignoranter factū per-
sone coniuncte.
6 In filio nō dicitur nouus titulus ⁊ noua causa acquisitionis.
7 An si testator habuit actionem de euictione contra venditorē
heres teneatur illam cedere.
8 An legatum rei aliene relictum a testatore valeat a pias cau-
sas.

1 **De euictione.** † Si euincitur res legata pro
qua heres de euictione nō ca-
uit agi potest acti. ex testamēto ad eandem rem ac si nunquam
eradita fuisset ⁊ cum petitur res legata in iudicium potest im-
plorari iudicis officiū deseruiens actiom ex testamento vt cō-
pellatur heres per stipulationē de euictione cauere ⁊ tunc agi
potest ex ipsa stipulatione secuta euictione. hoc dicit.
2 ❡ † No. optimam regulā ꝙ vbicunqꝫ euicta re prestita potest
agi de euictione ibi semper ante rem prestitā potest peti vt de
euictione caueat ad idem. l. ꝗ. cū ibi not. ⁊. l. emptori. ff. de euict.
⁊. l. i. ff. de rerū permut. ⁊ hec est ratio decisionis posite hic in fi.
3 huius tex. ❡ † In gl. in verbo sine iudicio in fi. nota est glo. qꝛ
nisi res euincatur in iudicio per sentētiam de euictione agi nō
potest. l. nō tamen. ff. de euic. l. vtiqꝫ. cum fi. ff. de rei ven, adeo ꝙ
a si euicta esset per sentētiam arbitri nō posset de euictione[a] agi
vt est tex. no. in. l. si cum promisero. ff. de euic. Quem tex. no. hic
limitat Bal. nisi promissum esset quomodocūqꝫ euictum esset
⁊ allegat no. in. l. cū pena. ff. de arbit. Scdo illum. §. not. limitat
Spe. in ti. de arbi. §. potest. v. sed pone. Nisi emptor fecisset cō-
promissum in venditorem qui postea ꝯ emptorē iudicauerit qꝛ
facto ipsius vēditoris emptor rem perdidit alle. in ar. l. ꝗ. C. de
asser. tol. Facit. l. q duos. ff. tit. i. ⁊. l. vendicātem. §. fi. cum fi. ff. de
euic. Dicit tñ Spe. ꝙ lis adhuc sub iudice pendet ⁊ sic nō vi-
b detur illud dictū firmare[b] ⁊ de illo dicto etiam dubitant doct.
maxime Jo. de imo. in. c. fi. de emp. ⁊ ven. tñ pro illo dicto opti-
me facit gl. i. in. d. §. si compromisero. ❡ Tertio illum. §. limita
no. vt per Bal. in. l. libera. C. de sen. ⁊ illā limitationē etiā tenet
Raph. hic licet de Bal. mentionem non faciat. ❡ Quarto li-
mita vt per Bal. in. l. i. C. de pericu. ⁊ cōmo. rei vend. in. l. fi. C. de
iudi. post Bar. in. d. §. si cum promisero. ⁊ plene per doc. in. d. c.
fi. ❡ In gl. in v. ex testamēto. ibi sol. sublata hoc cōmuniter re-
prehendit̃ p doct. hic p. l. etiā. ff. de sol. ⁊. l. in. l. §. fi. ff. de verb. obli.
vbi apparet ꝙ quo ad ꝯsequēdā cautionē nō est sublata actio
ex testamēto licet res legata sit ꝓstita licet gl. hic contrariū di-
cat ⁊ male ⁊ sic iure actionis poterit legatarius tunc cousequi
cautionē prestari petēdo rē licet res sit soluta vt in dictis iuri-
bus. ❡ In gl. in v. bo ex stipulatu ibi. nihilominus ex testamē-
to. hoc cōiter tenet̃ ꝙ lꝫ sit ꝓstita cautio de euictiōe legatario
⁊ etiā sit lata snīa in fauorē legatarij ꝯ heredē sup re legata tñ
si postea ꝯtingat rē legatā euinci a tertio poterit legatariꝰ age
4 re ēt ac. ex testamēto ꝯ heredē propter euictionē qꝛ † cautio de
euictione ꝗ tanqꝫ accessoria ꝓstita fuit p heredē nō nouat pri-
mā obligationē ex testamēto etiā isto iure vt pbat̃ in. l. nā. §. si
ex cōuentione. ff. de re iu. no. Bar. in. l. pe. in fi. ff. de ꝓto. sti. ⁊ ho-
die est minus dubiū per. l. fi. C. de noua. nec etiā per snīam indu
cet̃ nouatio prime ue actio. vt probat̃ in iuribus his alle. in gl.
❡ In ea. ibi, primo casu debet̃ euictio intelligas ꝙ si possessio
erat penes heredē debet res redimi ⁊ prestari legatario qꝛ ad
hoc videtur heres grauatus. l. qui concubinā. §. fi. ⁊. l. non du-
bium. in fi. ff. de le. iij. ⁊ si euincatur nō tenetur vlterius heres re-
dimere arg. l. fideicōmissa. §. si qs. ff. de legat. iij. sed bñ tenebit̃ he-
res cedere legatario ac. de euictione quā habet ꝯ vēditorē. ar. l.

in creditorē. vbi est bonus tex. ff. de euictio. Ita nota. limitauit
Bal. Jo. de imo. ⁊ Pau. de cast. hic, ⁊ fuit originalis limitatio
Jac. de aret. ⁊ Cy. in. l. cum alienā. C. eod. ꝙ intelligo nisi posset
imputari culpa heredi in emēdo primo illā, ⁊ ab eo qui cōiter
nō reputabatur dñs cū a dño debeat redimere. l. non dubiū. in
fi. ff. de leg. iij. ⁊ heres de culpa tenetur. l. cū res. §. culpa. ⁊. l. quid
ergo. §. si heres. Et ita postea inuenio hic velle Raph. ⁊ anteꝙ
eū vidissem, ita dixerā. Tamē gl. mag. in. d. l. cū alienā si diligē-
ter ponderat̃ sentit ꝙ vbi putauit rē alienā quā sciēter legauit
esse certi hois puta titij cuius in veritate nō erat, ⁊ tunc videat̃
testator solū voluisse grauare heredē ad emendū illā rē a titio
⁊ tradere legatario, ⁊ nō tenebitur heres de euictione legata-
rio. vbi autē testator putauit eā esse hominis incerti: qꝛ ignora-
bat cuius esset tūc testator videtur velle ꝙ a quolibet vero do-
mino heres emat, ⁊ det legatario, ⁊ sic dominiū trāsferat. ideo
tunc si non faciat, ⁊ res euincat̃ tenebit̃ heres legatario. Et di-
cit Saly. in. d. l. cū alienā. ꝙ ista videt̃ sibi intētio illius glo. de
qua scribētes vt pote eam nō iure legētes non vidētur curasse.
Et illā glo. approbat ipse addēdo tñ qñ in primo casu. s. qñ pu
tauit rem esse hois certi ꝙuis euicta nō possit heres cōueniri
amplius per legatariū ac. ex testamēto ad rē dandā, sicut bene
pōt cōueniri in secūdo casu, vt hic, ⁊ in. l. qui concubinā. §. si he
res. de lega. iij. tñ tenebitur heres cedere actionē sibi cōpetentē
cōtra illū certū hominē a quo emit, ita dicit se putare p id qꝺ
legi. ⁊ no. in. l. creditorē. ff. de euict. Et subdit ꝙ si testator sciuit
possessorē. d. rei videt̃ in dubio putasse ꝙ esset illi. . . erti hois.
ar. eius ꝙ le. ⁊ no. in. l. i. ff. fam. ercis. ⁊ in. l. pen. ff. de condi. insti.
⁊ in. l. sicuti. §. sed si querat̃. ff. si ser. vēdi. Dñ in dictis locis not.
ꝙ ex possessione quis presumit̃ dñs. secus si ignorauit possesso-
rē. arg. l. fi. C. vnde vi. Sed potius puto ꝙ doct. nō curēt de di-
stinctio. gl. in. l. cum alienā. qꝛ cum illa nō videtur iure probari
nec enim est verisimile ꝙ etiā qñ testator ignorauit rē esse certi
hois voluerit grauare heredē sepius ⁊ in infinitū ad emēdum
rem illam qñ facta diligēti inuestigatione heres emerit ab eo
qui putabatur dñs licet nō esset. ar. d. l. fideicōmissa. §. si qs de-
cē. ❡ In ea. gl. ibi, tacēte ⁊c. de eius sciētia vel ignorātia dubi-
tatus: qꝛ in dubio ignorare ꝓsumit̃. l. verius. cū si. ff. de prob. qꝺ
qualiter procedat quo ad propositū nostrum. vide omnino Cyn. ⁊
Bal. in. d. l. cū alienā. ⁊ Joā. de imo. hic qui tꝫ ꝙ testator presu-
matur sciuisse alienā qñ re vera erat aliena, ⁊ occupauit eā sine a
aliquo tit. per. l. fi. C. vnde vi. Et dicit ita finaliter tenuisse Cyn.
in. d. l. cū alienā. in quadā aditione quā tñ in lect. mea nō inue-
ni. Et Guil. de cu. ac etiā Saly. ibi tenet cōtrarium volēs ꝙ si
alius possidebat bene presumat̃ testatorē putasse, ⁊ sciuisse esse
alienā. sed si testator possidebat presumitur in dubio ꝙ puta-
uerit esse suā, ar. l. ob maiorū. cū glo. ꝗ. C. ne vxor pro mari. ⁊ ibi
Cy. vbi presumit̃ ex possessione dñiū nisi aduersarius pbet cō-
trariū. Pro hoc adduco: qꝛ quādo nō cōceditur cū antiquiore
possessore possessio in dubio presumitur iusta: vt probat not.
Bar. in. l. celsus. ff. de vsuca. dum tractatur quomodo probetur
bona fides vel mala: ⁊ no. Bar. in. l. cōi diuid. §. inter. ff. cōi diui.
⁊ Ang. in. l. pe. C. de prescri. lō. tēpo. ⁊ Bal. in dispu. accusatus.
in pe. col. ⁊ canoniste in. c. si diligenti. de prescri. ⁊ in hoc etiā in
5 clinat hic Nic. de neap. ❡ † In ea. gl. ibi, nulle vel finite. hec gl.
reputatur cōiter singularis quā declara vt hic per Bart. nam
ex ipsa mirabiliter limitat̃ ipsa. l. cū alienā. cū si. vbi dicit̃ ꝙ le-
gatū rei aliene ignorāter factū cōiunete persone vꝫ nā illud est
verū qñ testator simplr̄ putabat rē suā esse respectu alicuꝰ cer-
te cause. secus vero si rē putasset esse suā ex certa causa nō vera:
qꝛ non valeret, ⁊ in hoc approbatur cōiter glo. hic. Dicit tñ. d.
Pau. de ca. eam nō probari iure: sed certe pro gl. videt̃ tex. ex-
pressus, ⁊ ibi hoc sentit Bar. in. l. sticho. ff. de vsufr. leg. attēto ꝙ
ibi legatū fuit factū cōiuncte psone Imo. tamē dubitat de ve-
ritate huius gl. qꝛ si gl. ista esset vera sequeret̃ ꝙ nunꝙ cōiun-
ete persone magis debeat̃ euictio ꝙ extraneo. nam si putauit
testator se dñm ex causa, ⁊ ex illa nō erat videt̃ verisilr̄ inductꝰ
ad legādū etiā coniūcte psone ꝓtextu illius cause, ⁊ p cōsequēs
nō debet̃ euictio p id qꝺ dt gl. Si aūt nō apparet cā ex qua pu
tasset se dñm tūc si appet ꝙ occupauit illā presumit̃ ꝙ sciuerit
eā esse alienā arg. l. fi. C. vñ vi. Et sic deberet̃ euictio ēt extraneo
⁊ sic fm eū nō videt̃ bene posse pticipari ꝙ aliqua sit spālitas
in cōiuncta persona. Quod esset contra. d. l. cū alienam. ⁊ cōtra
hoc no. p glo. nisi fm eā dicas ꝙ remanet spālitas qñ apparet
rem fuisse penes testantē, ⁊ eā tenuisse pro sua nec apparet ipm
occupasse. Nec ēt appet ex qua cā rē putasset suā hoc tñ raro
ꝯtingeret fm eū: qꝛ si nō occupasset putaret eā eē suā ex cā he-
reditaria vel alia. Pau. de ca. hic ēt ponebat exēplū in quo cō
iūcte psone debebit̃ euictio, ⁊ nō extraneo vt si testator rē quā
legauit cōiuncte psone inuenerat in hereditate patris sui, ⁊ cre
debat patrē fuisse dñm, ⁊ ignorabat ex qua cā videtur voluisse

a ❡ De euictione. adde per Ang. cō sil. cclxxxvij. ⁊ ibi qd si pmissum sit de euictione quo-cunqꝫ sequatur.

b ❡ Firmare. vide Ang. de aret. in. §. actionū. in. xi. col. de actio. ⁊ plene p eūdē Alex. in cōsi. lxviij. in. ij. vol. inci. viso themate, ⁊ in cōsi. nā. in. iij. volu. inci. viso processu.

6 moveri Pau. de ca. † qui nõ dĩ in filio novus titulus, & novus cã acquisitiõis q̃ sibi obvenit hereditas pr̃na l. nihil. C. p herede. & in. l. in suis. ff. de lib. & posth. Plus tñ plz exẽplũ q ponit Jo. de imo. & qd elegi ex his que dixi. ff. dñ allegam no. per Bar. in l. celsus. ¶ In ea. gl. ibi, & hoc casu cessat evictio. q2 si heres isto casu possessionẽ rei habeat que erat apud defunctũ illã tradere tenebaꝛ sm glo. no. in preallegata l. cũ alienã. in fi. & ibi doct. & sequit Bal. Ang. & Rod. hic. bene facit. l. si a substituto. in fi. ff. e. ¶ † Sed pulchrũ est dubiũ an si in casu isto testator ali-
7 quã actionẽ de evictione habuisset ꝫ venditorẽ rei aliene heres teneatur illã cedere legatario. Glo. singulariter sm Imo. & Pau. de ca. hic, & in. l. si res. ff. de evic. in gl. fi. tenuit q nõ, ꝯtrariũ tenẽt ipsi: q testator vr̃ legasse oẽm act. sibi occasione rei cõpetente. l. apud iulianũ. §. idẽ iulia. ff. eo. Pro hoc etiã facit tex. in. d. l. an creditore. subdit tñ Jo. de imo. hic q si vellemus tenere opi. glo. possemus r̃ndere ad. d. §. idẽ iulianus. q testator videtur legare act. que directo cõpetit pro ipsa re vt ibi. Sed in q̃o. nr̃a ac. cedenda nõ dabaꝛ pro re seu ad eã: seu interesse rõne evictionis Guid. de suza. i. d. l. si res. vt ibi, refert Ful. & tz ꝫ illã glo. idẽ sentit Saly. in. d. l. cũ alienã. & hoc magis plz: q p hoc nõ gravaꝛ heres in plus vltra mẽtem testatoris, & sic cessat ratio propter quã l. invalidat legatum relictũ a testatore ignorante vt probatur in. l. vnũ ex familia. §. si rẽ. j. tit. i. Itẽ adde q debetur evictio in vno casu qñ testator extraneo ignoranter legavit rem alienã quẽ casum habes in. l. heres pcepto. j. ad trebel. Alius est casus qñ legatur libertas servo alieno quẽ testator putavit esse suũ. l. paulus. j. de fideicõ. liber. Nã tunc legatũ vz favore libertatis, & eadẽ rõne idẽ dicendũ esset sm Raph. hic in legato ad pias causas: q pia cã & libertas equiparãtur vt probaꝛ licet ipse nõ allegat in. l. i. ad fi. in verbo rationẽ. C. de cõi servo manu. & no. Bar. in. l. vnus. C. de test. & in. l. pxi. cum
8 fi. ff. de his que in testa. delẽ. † Sed de hoc an legatũ rei aliene relicte a testatore valeat ad pias causas vide not. p Bal. in repe. l. i. C. de sac. san. eccl. in. xxi. col. & in. c. i. §. donare. in ti. qualiter olim feudũ poterat alienari, & docto. in. c. filius. de testa. & q no. Ang. hic dñ allegat. d. c. filius. & Ang. in. d. l. cũ alienã. post glo. ibi. Itẽ adde qd si legãtur due res alternative, & vna pstatur, & evincaꝛ: an tũc debeatur evictio indistincte sicut quando legatur aliquid in genere dic q gl. est valde not. que sentit qd sic in. l. heres. ff. de evic. ¶ Item adde q attẽto q evictione sequuta teneꝛ heres legatario etiã si non prestiterit cautionẽ de evictione: vt hic in tex. ideo pot dubitari ad qd ergo si vtilis ista cautio quã cogitur heres prestare vt hic. Dic q prodest vt ex ea facilius conveniaꝛ heres, & facilius probeꝛ intẽtio legatarii pot interesse et põderat gl. in. l. pe. C. depos. & in. l. cogi. post prin. in vbo defensurũ ibi. j. ad treb. cũ si. ¶ Ultimo inquantũ Bar. hic dĩ it q ad hoc vt legatarius possit agere ꝫ heredem evictione sequuta requiriꝛ q heredi denũciaverit litẽ esse sibi legatario motã per. l. q concubinã. §. si heres. j. tit. i. limita singulariter istud esse verũ si legatarius velit cõtra heredẽ fundare intentionẽ suam per sententiã evictionis cõtra se latã absq eo q alr̃ probet evincentẽ fuisse dñm. Sed si velit pbare evincentẽ fuisse dñm agere poterit cõtra heredẽ actione ex testamẽto, & obtinebit, Dato q denũciaverit heredi motionẽ litis. Et similiter idem esse in emptore qui non denũciasset venditori litem esse motã vt tenetur, ad hoc vt agere possit ac. ex stipulatu de evictione iuxta. l. cũ vulgaribus. C. de evic. nam si velit probare cõtra venditorẽ q evincens erat dñs obtinebit agẽdo ac. ex empto cõtra venditorem ad interesse: q2 quo ad agendũ tali ac. non requiriꝛ q res sit evicta per litẽ motam, & denũciatam vẽditori, & sequutã sniam. Dũmodo probeꝛ de iure evincentis vt probat in. l. nõ tamen. & in. l. si rem quã. in prin. & in. l. si is cui. in prin. ff. de evict. Ita per verbũ puto, tz Raph. hic. & hoc idẽ plenius probat Jo. de imo. in. c. fi. ad fi. de emp. & vend. q2 cõtra venditorẽ vel heredem opponentem q sibi non fuit facta denũciatio poterit replicari tua nõ interest hoc opponere. Quia si tibi fuisset denunciatum non relevasset: quia evincens erat dominus, & offero hoc me probaturũ allegat in similibus etiã not. per docto. in. l. nisi. ff. de pactis. dum glo. dicit alij dicunt q hic &c. & not. Ange. in. l. decem. j. de verbor. oblig.

1 ☞ Confitenti fit preceptum de solvendo, & datur terminus ad solvendum.
2 Per confessionem rei non inducitur litis contestatio.
3 Per cõfessionem criminis inducitur preventio iurisdictionis.

1 In pecunia. † Confitenti fit preceptum, & datur terminus ad solvendum. Item ex causa iusta permittitur vt pro specie solvatur estimatio. secus si
2 causa non iusta sit. h. d. vsq ad. §. fi. ¶ † Not. primo videri tex. q per cõfessionem rei nõ inducitur lit. cõte. de quo dic vt p gl. & doct. in. §. susceptum. in aul. de exhi. rep. in. l. fi. C. de lit. contest.

aliquid per glo. in. l. proinde. §. i. ff. ad. l. aqui. & in. c. dudũ. el. ij. de elec. & in. c. ex parte. el. i. de verb. sig. & in. c. i. & ibi plene p doct. de lit. cõte. plene per Bal. in. l. si reus. ff. de procu. Secundo no. heredem nõ teneri redimere immenso pretio rem legatam. Quid autem si heres alias potuisset rem legatam redimere, & nolunt modo habere non potest nisi immenso pretio. vide glo. not. in
3 l. qui concubinam. §. fi. de leg. iij. & ibi Bar. ¶ † Ultimo no. sm Bal. ex isto tex. arg. q si quis cõfitetur coram iudice crimẽ non formata adhuc inquisitione, tamen inducitur preventio iurisdictionis iuxta. l. si quis postea. ff. de iud. Quia exequi dictam confessionẽ spectat ad iudicis officium: vt hic q dictum reputat hic singulare Pau. de cast. Et de materia dictum est post Dy. Bal. & alios in. §. si pluribus. ff. eod. & pro hac decisione facit: q2 sola citatio verbalis, & multomagis realis inducit preventionẽ. l. si quis postea. ff. de iud. l. ij. § fi. j. de custo. reo. ¶ In glo. fi. ibi. secus si in põdere &c. subaudi reducibili ad pecuniam que solvitur, alias secus per regulam. l. ij. §. i. ff. si certum peta. iuncta. d. l. j. alias. ij. j. de auro & argento legato.

1 ☞ Habens ius in re, aliud ius duntaxat legare censetur.
2 Quid autem in legante rem quam communem habet cum herede suo, vel cum alio.
3 Quid autem in donatione.
4 Quid autem in vendente.
5 Quid in concedente in emphyteosim.
6 An emphyteota ecclesie possit legare vel donare sine consensu ecclesie.
7 Plures emphyteo. possunt indistincte alienare inter se irrequisito domino.
8 Prohibitus alienare non videtur prohibitus locare etiam ad longissimum tempus.

1 Si fundus. † Habens ius in re illud ius duntaxat qd hz legare videꝛ. h. d. ¶ Not. casum in quo potest mihi legari res mea, & vide simile in. l. in tabi homo. in prin. & in. l. nõ quocũq. §. i. j. eod. cũ si. & sic limitari dz l. proprias. C. eo. Scdo no. q legãs rẽ si in ea aliquod ius hz videt illud tantũ legare, qd est verũ etiã si ius sit cõsistens tantum in spe licita, vt. l. servũ filij. in prin. cũ gl. singulari sm Bar. ge. ibi. ff. eo. Item est verũ si sit ius putativũ, & non verũ vt not. Bar. in. l. si sic. §. fi. per illũ tex. j. eo. facit. l. cũ alienã. cũ si. C. eod. tit. & ibi no. Bar. cũ allegat. l. vxor. eo. tit. Itẽ est verũ etiã si qs testator personalẽ actionẽ tantũ ad rẽ haberet. l. apud iulianũ. §. adẽ iulia. & ibi dixi. ff. eo. & l. si titius mihi. in pri. j. tit. i. & l. si sic. §. fi. j. eo. Itẽ hec oĩa sunt vera qñ testator putaret habere ius in re q habebat. secus si ignorabat aliqd ius in re habere: q tunc legãdo rem valebit legatũ rei in totũ non tantũ respectu iuris qd habebat vt. d. l. servũ filij. §. i. cum ibi not. p Bar. & hec est prima limitatio ad istũ tex. ¶ Scdo limita nõ procedere in testatore qui tantũ ius possessionis habebat in rem: q2 legando rem non videtur tantum ad possessionẽ restringere vt not. Bal. in. d. l. cum alienam. & Imo. ff. eod. l. i. §. i. argu. l. si duo. in fi. ff. vti possidetis. ¶ Tertio limita non procedere in casu. l. si res obligata. ff. eo. rationem dixi ibi post alios, & ponit Bart. ff. eadẽ. l. in. §. de evictione. ¶ Quarto limita in iure servitutis debite testatoris: q2 si legat mihi predium obligatũ ad servitutem prediũ ipsius testatoris nõ videtur mihi tantum illud ius servitutis legare etiam si meum erat illud prediũ quod debebat predio testatoris servitutẽ. l. meuius. §. pen. versi. si autem res mea. j. titu. i. & per Pau. de cast. in. l. servu ele. §. fi. ff. eodem. ¶ Quinto fallit si testator legat mihi rẽ sibi hypothecatã: q non vr̃ mihi tantũ legare ius hypothece: q2 hypotheca est accessoria pro debito principali: vnde cũ non legaverit mihi debitum principale nõ potest transire hypotheca accessoria sine principali sm Pau. de cast. in. l. servu. ele. §. fi. ff. eo. & dic q esset singulare si esset verum ad qd tamen nihil allegat. Sed audacter tenẽdum esset ꝯtrarium per. l. iul. in prin. & per. l. qui habebat. in prin. j. de leg. iij. vbi apparet q hypotheca potest legari sine principali ac. & expsse no. Bar. in. l. fideiussor obligari. in princ. j. de fideius. Unde si nullum aliud ius habeo in re q̃ hypothecam videor illud tantũ legare per rationẽ huius. l. cum si. Sed si aliud ius habeo in re q̃ hypothecam nõ videor illud legare sm distinctionẽ. l. iul. & l. qui habebat. contra que iura hic q pesse dixit. d. Pau. & istam partem quam teneo inveni etiam postea approbari per Raph. hic per. d. l. iul. Idem tenet Sa lyc. in. l. cũ alienam. C. eo. allig. l. senatus. §. fi. ff. eod. & l. i. §. fi. de 3. leg. Tamen illa iura loquuntur quãdo creditor legat debitori: nos vero loquimur quãdo legat tertio. Sexto fallit vbi iuri testatoris deficeret ius vsusfruct. quia cum tale ius deficiens auferat emolumentum rei legando rem videtur velle testator non solum legare proprietatẽ quam habet sed etiam q heres redimat vsumfructum: & illum prestet legatario vt probat p not. in. d.

no.in.l.meruisse.§.fundo.ff.tit.i.intelligendo q ibi fund⁹ quo ad
proprietatem spectaret ad testatorē: ⁊ istum intellectū sequitur
hic Dy. Ray.⁊ Jmo.ibi,⁊ Jo.de imo.in.c.pasto. Sed Bar.⁊
Bal.in.d.§.fundo.reprobāt istū intellectū per istū tex.cū simil.
⁊ intelligunt illum.§.fundo alieno legato. ⁊ istud videtur ve-
2 rius de quo vide plenius ibi p docto.⁊ in.d.c.pasto. ¶ † Quid
autē in legāte rem quā cōmunem hȝ cū herede suo vel cū alio
3 dic vt plene per Bar.in.l.serui ele.§.fi.ff.eo. ¶ † Quid in dona
tione,dic qd tantū videtur donare ius qd hȝ vt est tex.not.in
c.pasto.de dona.⁊ in.l.predia.⁊ ibi ponderatur per Bar.C.de
loc.prediorū fisca.vel ciu.li.xi.⁊ not.Bal.in.l.monumēta.⁊ in.l.
4 cū alienā.C.eo.⁊ vide eū in locis.ff.ppi.alleg. ¶ † Quid in ven-
dente dic vt per Cy.⁊ Bal.post glo.in.l.i.C.si pignus pignori
datū sit.per Bal.in.l.i.C.qui test.fac.pos.⁊ in.d.l.cū alienam.in
princ.⁊ in.l.ex predijs.post glo.C.de euict.⁊ in.l.ij.C.de remissi.
pign.⁊ in rub.C.de cōtrahen.emp.in.vi.q.per Ang.in.l.si quis
emptionis.§.i.C.de prescri.xxx.annor.aliqd per Bal.in.l.mo-
numenta.C.eo.⁊ per Bar.in.l.cū tabernam.ff.de pign.Et ma-
gis cōmunis cōclusio est q venditio, ⁊ similes cōtractus one-
a rosi nō restringantur ad ius cōcedentis[a] tantū nisi emptor de
hoc scientiam haberet vel nisi predij qualitas aliud suaderet ⁊
ita tenet Pet.Bal.⁊ Ang.⁊ Jo.de imo.hic dicentes ita intel-
ligendū esset tex.in.l.qui tabernā.ff.de 3hen.empt.quē etiā ita
declarat Bal.in.l.in testamēto.C.ad.l.fal.Et fm istā intelligo
decisionē Pau.de leaza.in commento.c.potuit.in.ij.vel.iij.col.
de locato.vbi dixit q emphyteota vēdens simpliciter vendere
videtur ius qd hȝ allegat.d.l.qui tabernā.⁊.c.pasto.ff.de don.
⁊.c.q aūt.de iurepatronatus.Et pro dicta cōi cōclusione alle-
go tex.in.l.fi.in ver.nesciente u 3rio sensu de cōmunium rerum
alienatione.⁊ bñ facit.l.si qs domū.§.hinc subiungi.ff.loc. De
hoc etiā aliquid per Jac.de aret.⁊ Cy.in.l.fi.in.iij.q.⁊ melius p
Saly.ibi.C.de iure emphy.p Spe.in.l.i.C.de cōtrahen.empt.
5 per Pau.de castro.in.l.serui electione.§.fina.ff.eod. ¶ † Quid
in cōcedente in emphyteosim,dic vt per Bal.in.l.i.in antepen.
col.in versi.sed quid si non dominus.C.quādo non pet.partes.
¶ Jtē inspicū Bar.⁊ Ang.hic.⁊ Bar.in.l.pe.ff.de superficiebus.
⁊ Bar.in.l.si patrom.in fi.princ.ad treb.Bar.post Pet.⁊ Cy.
in.l.fi.C.de iu.emphy.⁊ ibi Ang.⁊ Bar.⁊ Ang.in.l.vniuersas.
C.ne rei dominice vel templorū.⁊ Bar.in.l.in cōuentionibus.
ff.de verb.sig.concludunt emphyteosim priuatam nō posse le-
b gari[b] vel donari sine requisitione domini per.d.l.fi.ibi vendere
c vel trāsferre.C.de iure emphy.Dic q cōmunis opi.[c] est in cō-
trariū quā tenet glo.in.d.l.fi.quā sequitur ibi Jaco.but.⁊ Sa-
ly.⁊ Spec.⁊ Jo.and.in ti.de loca.§.nūc aliqua.ver.cvij.⁊.cviij.
⁊ in ver.cxxix.⁊ Ja.de are.Bal.⁊ Raph.⁊ Jmo.hic, ⁊ gl.Jn.
⁊ no.⁊ Jo.an.in.c.potuit.extra de locat.⁊ Dy.in.d.l.si patro-
ni.in prin.bar.met.in.l.i.de fun.patri.lib.xi Bal.in.l.cū virū.in
fi.C.de fideicom.Bal.⁊ Jmo.in.l.vsufru.ff.sol.mat. Bal.in lo-
cis.ff.proxime allegandis per plures rationes, ⁊ maxime quia
ratio.d.l.fi.que habet locū in vēditione que fit propter pretiū
cessat in legato,⁊ in donatione que fit propter merita legata-
rij.l.nec adiecit.ff.pro socio.Ad ar.Bar,patet responsio per ea
que not.glo.in.d.l.fin.⁊ Cyn.in.l.i.in.ix.q.C.de iure emphyt.⁊
Jmo.hic:quia dato q dñs non possit agere hypothecaria vel
actio.personali cōtra donatoriē pro pensione cōsequenda, tñ
poterit rei vendi.agere 3 eū si pēsio nō soluatur,⁊ sic erit cōsul
tum dño,vel etiam erit aliter consultū:quia cū non possit em-
phyteota suū singularē successorē inducere in possessionē rei si-
ne volūtate dñi:imo spectet ad dominū eū inducere vt proba-
tur in.d.l.fi.⁊ poterit dominus nolle inducere eū nisi promit-
tat ille singularis successor dño soluere vt innuit litera in.d.l.fi.
ibi idoneus ad soluendū emphyteoticū canonē ⁊c. ¶ Est igi-
tur concludendū q emphyteota si vult donare suū nō tenetur
denunciare dño, an ipse velit tit.donationis recipere, ⁊ absq
tali denūciatione pōt donationis cōtractum facere:q ad hūc
casum nō adaptatur.d.l.fi.dum loquitur de tali denūciatione
vt patet ibi dū litera dicit, ⁊ pdicere qtū ad pretiū.Sed quā-
tum ad alios effectus positos in.d.l.fi.bene poterit dici illā.l.
locū habere etiā in donatione:q non poterit donatarius in-
duci in possessionē sine consensu domini.vnde debet denūciari
domino q recognoscat donatarium in emphyteotam, ⁊ eum
inducat in possessionē,⁊ ita intelligatur illa.l.Ut etiam debe-
bunt solui tunc dño quinquaginta vt probat tex.ibi. in versic.
pretij vel estimationis:q dum dixit pretiū, refertur ad vēditio-
nem.l.fi.C.de predijs curia.lib.x. ¶ Dum autē dixit estimatio-
nis,refertur ad alios cōtractus ne verba sint superflua,arg.l.si
quādo.in prin.ff.⁊.c.si papa.de priui.in.vi.Et istā conclusionē
affirmat.d.Car.⁊ Pe.de anch.⁊ Jo.de imo.in.d.c.potuit.Ta
men tutius est q ante donationem denūciet domino qd vult
donare tali propter generalitatē.d.l.fin.⁊ propter authoritatē

Bar.que maxima est, cū quo etiā cōcordat Ant.de butr.in.c.
6 potuit. ¶ † An autē pdicta procedit in emphyteota eccle-
sie Bar.adhuc concludit necessarium esse cōsensum eccle.⁊ ita
cōsuluit per.d.l.vniuersas.ibi.vel nullo alio pacto alienato ⁊c.
⁊ ibi hoc sequitur Bar.⁊ Ang.⁊ Bar.ibi,⁊ Bar.in.d.l.i.§ pe-
nul.de super.⁊ in.d.l.si patroni.⁊ in preallē.l.in cōuentionibus.
⁊ Bar.in suo cōsi.inci.ex themate ista tria dubia oriuntur.cō-
trarium tenuit Jo.and.post glo.in.d.c.potuit.⁊ Bal.⁊ Jmo.
hic,⁊ ita sentit Spec.in.d.ver.cviij.⁊ Bal.in auc.quas acti.C.
de sacrosanct.eccle.in.l.vxor patrui.C.eo.⁊ in.l.fi.C.de iure em-
phy.⁊ in.c.i.§.donare.qualiter olim feu.alie.pos.⁊ in tit.de pa.
constā.in.v.libellariā.⁊ in.l.vsusfr.ff.sol.ma.⁊ ista opi.videt ve-
rior tenēdo in articulo precedenti cōmunem opi.que habet q
d.l.si nō habeat locum in donatione vel legato qtum ad hoc
vt nō sit necesse ante donationem denūciari domino.Nec con-
trarij reperitur promissum in emphyteota eccle.quia.l.vniuer-
sas.nō probat opi.Bar.vt declarat Bal.hic,⁊ in locis.ff.alle-
ga.s.q ibi loquitur qñ alienabat totā rem vt suā non autē ius
emphyteoticum tātum q pȝ.ibi etiā loquitur in emphyteota
reipublice qui ius suum pōt alienare sine consensu dñi vt hic,⁊
in.l.i.C.de fun.patrimo.li.x.⁊ ibi no.Et sic donatio vel aliena-
tio valuisse si ius suū tantū alienasset cuius 3rium ibi dicitur.
Sed in qōne nostra alienabat ius suum tantum ⁊ sic saluo iu-
d re[d] ecclesie.Et tene menti q vult not.Bal.in locis.ff.allega.⁊
maxime in.d.l.vsusfru.⁊ in.d.§.donare.q emphyteota ecclesie
donans vel vēdens rem nō reseruato iure ecclesie, adeo q ap-
pareat eum vēdere vel donare rem vt ex toto suam priuatur iu
re suo propter delictū.Pro quo facit q dicitur tunc vti male
re locata vt not.dicit Nico.de nate.⁊ Bal.in.l.ea.ij.col.C.loca.
Tribuit enim donatario causam prescribendi cōtra ecclesiam
merito dȝ expelli a iure suo in auc.qui rem.C.de sacrosanc.ec-
cle.Nec.ff.dicte cōclusioni ob.si dicetur q res cōcessa ab eccle-
sia in emphyteosim non pōt trāsire in extraneā personā.§.em-
phyteosim.in auc.de non alienādis.ergo nō opȝ posse donari
sine cōsensu dñi:q rūdet Jo.de Jmo.hic qd de hoc an possit
transire in extraneum est recurrēdum ad not.per doc.post glo.
in.l.etiā.ff.so.mat.⁊ per doct.in.l.qd dicitur.ff.de verb.ob.Sed
e posito q nō posset trāsire[e] in extraneum dicit posse respōderi
qd intelligit qñ p ipsum facta est cū cessione alienatio in vita:
q videtur qd ipse possit preiudicare filijs in iure querēdo:quia
ipsi mortis tempore eam capiunt alle.no.p Bar.in.l.qui rome.
C.mutius.ff.de verb.obl.Et ita etiam respōdet ipse in.c.potuit.
Sed de hoc an possit preiudicare filijs est maximi dubium de
quo remissiue dixi in.l.apud iulianū.§.si qd alicui.ff.eod.Ubi
Dy.⁊ Bal.⁊ Ang.tenēt qd nō.tamē tenēdo etiam q nō, nūc
nō poterit emphyteota donare extraneo,nō q requiratur cō-
sensus dñi:sed q nō pōt preiudicare filijs,⁊ sic ar.remanebat so-
lutum:quia tex.in.§.emphyteosim.nō loquitur de alienatione
quā facit emphyteota in vita: ⁊ ita teneas lȝ ipsemet Jmo.in
d.l.vsusfruc.aliter dicat:sed istud primo plȝ.⁊ vt p Bar.l.vxor.
C.eo.⁊ ad cōfirmationem predictorum bene facit:q prelatus
ecclesie habet obligatam emphyteosim pro canone soluendo
adeo qd ad quemcunq possessorem transeat potest agi cōtra
eum hypothecaria vt et probat tex.in.§.scire aūt.in auc.de ali.
quē ad hoc valde not.reputat Bal.in auc.si quas ruinas.in.v.
col.C.de sac.san.ecc.lȝ An.de bu.⁊ Jo.de imo.in.c.potuit dixe
rit hoc nō reperiri iure cautū sed nō faciunt mētionem de illo
nec de authoritate Bal.⁊ sic videt q in emphyteota ecclesie sit
eadē ratio q est in emphyteosi rep.q hȝ hypothecā ad canonē
cōtra quēcūq possessorē ⁊ pp terea pōt donari irreqsito do mi
f no[f] vt hic declarat Bar.⁊ hanc rationē sensit Bal.hic dum vt f
q emphyteota rep.⁊ emphyteota ecclesie videntur equiparari.l.
fi.C.de sac.san.ecc.pdictis etiā adde Bal.in add.Spe.in tit.de
7 loca.in antep.col.vbi in emphyteota ecc.tenet 3 Bar. ¶ † Ul
timo cōcludit hic not.Bar.q plures emphyteote quādocūq
8 possint indistincte quocūq ti.alienare inter se irreqsito[g] dño
⁊ idē Bar.in.l.q rome.§.duo fratres.in.x.q.ff.de v.b.ob.⁊ in.l.⁊
iā.ff.de cōdi.fur.⁊ in.l.cū hi.§.si vni.cū seq.ff.de trāsac.⁊ in cōsi.
inci.ex themate pdicto tria oriūtur dubia lȝ ipsemet Bar.non
decidat in.l.pater.§.xv.ff.de leg.iij.p.c.i.§.pterea.de phi.feu.al.
per Fede.3rium tenuit Guil.de cu.in.d.l.cū hi.⁊ Bal.in.l.lon-
dum.C.de 3hen.emp.p.d.§.si vni.cū seq.⁊ per.l.si pupillorū.in
prin.ff.de reb.eorum.nec obst.d.l.voluntas.⁊.d.§.xv.q secun-
dū glo.Gui.ibi nō fuit facta prohibitio nisi quo ad extraneos
passus est pulchre ⁊ dubius ⁊ male declaratus ⁊ ratio in qua
se fundat Bar.hic videtur esse fragilis quia dño posito q ha-
beat ac.psonali obligatū quē emphyteotā tamen nō habet eū g
obligatū nisi pro parte quā conduxit a domino.Concludo qd
aut nos loquimur in emphyteosi recepta p patrē pro se ⁊ filijs
⁊ heredibus:⁊ quia tūc locus est iuri accrescēdi inter dictos fi-

a ¶ Ad ius cōce-
dētis tñ. nota hic
q vēditio non re-
stringit ad ius 3ce
dentis tñ nisi alie
qualitates suppellent
⁊c.qd no.q habeo
d facto, ⁊ vid Jas.
in.l.i.in.viij.col.C.
q test.fac.pos.Th.

b ¶ Legari.vid bal.
cōsi.cccxiij. Alex.
cōsi.lxxxvij. Lud.
ro.consi.lxxij.

c ¶ Cōis opi.vid
Alex.de imo.i 3si.
clxxxix.in.ij.vol.in
cip.viso ⁊ mature
discusso.⁊ i 3si.cli.
in.i.vo.lci.viso the
mate.⁊ vid Jas.in
l.fi.l.xxvi.col.C.de
iu.emphy.⁊ l.l.ij.l
cv.col.eo.tit.⁊ in.l.
lus.§.pronū.ff.de
in ius vocā.⁊ vide
Alex.in.l.q rome.
§.faut⁹.in.v.col.ff.
de v.ob.⁊ in 3s.ix.
in.vij.vol.viso the-
mate suprascripto
⁊ in 3s.cvi.⁊ in 3si.
cvij.in.iij.vol.T.

d ¶ Saluo iure.qd
operē pdicta ver-
ba posita in aliena
tione emphyteo-
sis vide per Fran.
curt.consi.lxx.

e ¶ An emphyteo-
sis ecclastica pos-
sit trāsire in extra-
neū.vide Bal.in.l.
fi.C.de he.insti.vbi
sequit gl.in.l.etiā.
so.ma.⁊ idē tȝ Jo.
an.in addi. Spe.i
ti.de loc.§.nūc ali-
qua.v.lxvij.⁊ vide
Jo.de imo.in.c.in
pñtia.de pbat.vbi
dicit ista opi.ē tenē
da pp auc. Jo.an.
tñ passus ē dubi⁹
⁊ disputabilis de
q vid Rōfr.onanū
latissime vltra ali-
os in.d.l.etiā.solu.
ma. Anto.Franc.

f ¶ Jrrequisito do-
mino. an emphy-
teota eccl'ie vl' pri-
uati possit donare
irreqsito dño.vide
late p.d.Jac.i.l.iij.
C.de iure emphy.
col.xlviij.⁊ an pos-
sit pignorari.⁊ qd
ēt in feudo, vid eū
dē in.d.l.iij. col.liij.
⁊ an leuare.col.li.⁊
an possit permuta
re sine cōsensu dñi
vide ibidē col.lxv.
Anto.Fran.

g ¶ Jrrequisito do-
mino. vide Jas.in
tract.suo.⁊ Franc.
cur.consi.lxx.

hos et declarat Bar. in l. si mihi et titio. j. de ver. obl. tūc procedat opi. Bart. q: talis alienatio q̃ fit inter eos dicit' potius q̄dam renūciatio quā alienatio. pro hoc videtur casus not. in c. j. cū ibi not. de alienatione feudi paterni, vbi idē dicit in feudo taliter cōcesso. aut nos loquimur in emphyteosi a pin. cōcessa duob', et tūc q: inter eos nō est loc' iuri accrescēdi. d. l. si mihi et titio. nō pñt inter se alienare: q: dño fieret preiudiciū cū ipse offerens iustū pretiū debeat cuicūq; preferri. d. l. si non obit. d. §. preterea. q: loquitur in diuisione in qua cessat arbitriū. d. l. fi. de quo articulo etiā vide Bal. in c. j. in vlti. col. de alie. feu. et q̃ notātur per eundē in c. imperialē. in prin. de prohi. feu. alie. p Fe-

8 der. et in d. l. voluntas. ¶ † Ultimo Bal. hic quē simpliciter sequit Jo. de Imo. saluat glo. in l. codicillis. §. instituto. de lega. ij. q̃ singulariter voluit q: prohibitus alienare nō videt' prohibitus locare etiā ad longissimū tps q̃ glo. cōiter reprobat per omnes tamē procederet qñ in tali locatione ad longū vel lon-

a gissimū [a] tps esset actū q: nullū vtile dñium transferret fm Bal. hic nihil alle. Pro quo facit. l. cū manumsara. §. fi. ff. de cōtrahē. emp. et idē dixit Bal. in d. §. in instituto. et Bal. in c. que in ecclesiarum. de cōsti. et Jo. de Imo. in c. ad nostrā. de reb. ec. nō alie. cōtrariū tñ ipsemet Bal. in c. imperialē. in prin. de prohi. feud. alie. p fe. circa. iij. col. q: videtur illud pactū adiectū in fraudē. Tamen primū dictū magis placet: q: non videt' fraus ex quo agitur q: nō transeat dominium vtile, et sic nō est alienatio: sed translatio solius cōmoditatis reseruato omni dñio, benefacit l. necessario. §. fi. C. de iure emphy. alio modo saluat d. gl. Bal. in c. j. §. aut si libellario. in fi. in ti. qui. mo. feu. amittatur. & in colono partiario, tamē nō bene probat, et glo. quā ipse allegat est cōiter reprobata, allegat enim gl. in l. si apes. §. cōstat. j. de fur. saluat etiā illā glo. alio mō Bal. in d. c. j. §. aut si libellario. si in locatione ad lōgissimum tēpus esset actū q: tot essent locationes quot sunt anni: sed 2trium tenet ipsemet Bal. in c. j. in prin. in x. col. qui feu. d. a. pos. quasi presumatur factū in fraudē pro quo facit q: no. Bar. in l. modestinus. ad fi. j. de do. et in l. sanctimus. §. ij. C. de don. et Bal. in l. j. C. qñ dies legati cedit. et qd singulariter no. Ang. per illū tex. in §. rrin. in aut. de alienādio. ad materiam facit quod not. Bal. in d. l. voluntas. et do. Cardi. in clement. j. §. fi. de reb. eccle. non alie.

1 ☞ Exceptio que non reperitur nihil importat.
2 Appellatione vinee non comprehenditur solum.
3 Si quis vendidit fundum cum fructibus saluo iure coloni: si ipsemet fuit colonus an possit detrahere.

1 SI QUIS. † Exceptio que non reperitur nihil importat, et iussus facere vt qs habeat videt' iussus dare, et vicis sicut mutatibus

2 legari potest. ¶ † No. ex. l. si qs. q: appellatione vinee no videtur comprehēdi solum in cōtrarium videtur casus in l. certo generi. in princ. ff. de seruit. rustico. pred. Responde vt ibi per Bar. Uel melius fm Pe. hic q: appellatione vinee venit solum, si eo tēpore in qd confertur dispositio est ibi vinea vt in d. l. certo generi. secus si non est vt hic, et ita etiam in effectu

3 vult Pau. de ca. hic licet de pe. mentionē non faciat. ¶ † Itē

b inducitur [b] iste tex. fm Jac. de aret. Bar. et doct. ad. q. de eo qui fundum fructibus plenum vendidit saluo iure coloni, si nullus fuit colonus, sed ipsemet venditor laborauerat fundum vtrum possit retrahere partem que consueuit dari colono, de quo dic vt hic plene per doctores. et per Bar. in l. si mercedem. §. fina. ff. de actione empti. per Ang. in l. si in venditione. ff. com muni a predio. circa ea que tangit Bartol. in §. vicis. vide que dixi post Bald. in l. prima. §. fine autem inita oppidum. j. de operis noui nunciatione.

1 ☞ Legata relicta ab intestato censentur repetita a substituto vulgari.
2 In imperio non est successio iure heredi.
3 An duo possunt esse imperatores eodem tempore.
4 Per coniecturas inducitur euidens probatio voluntatis.
5 Ubi ab homine est facta mentio de probatione, non potest in defectum deferri iuramentum.
6 Coniectura non est proprie probatio.
7 Statutum requirens lucidissimas probationes verificatur in prescriptione iuris.
8 Multa dicuntur tria.
9 An portio hereditatis pro non scripta transeat cum onere.
10 Legatum relictum a posthumo non potest iudicari relictum nominatim.
11 Legatum ad pias causas et legatum alimentorum equiparantur.
12 Utrum ista l. procedat in substituto particulari rei certe.
13 Utrum legatum translatum in alium transeat cum onere iniuncto primo legatario.

a ¶ Longissimū vide eūdē Alex. 2si. ccxxiij. et 2si. lxxvij.

b ¶ Itē inducit. adde tu eūdē Alex. in consi. xxviij. col. iij. circa fin. in j. volu. Franc. Curt.

c ¶ Duo. vid. Old. consi. lxxij. vbi late consulint, et an valeāt priuilegia per eos concessa.

d ¶ Multa. vide gl. not. in §. fi. insti. de iure personarū. et ibi vide Ang. de are. Tho.

1 LICET IMPERATOR. † Legata ab instituto relicta cēsentur tacite repetita a substituto vulgari nisi ex aliqua cōiectura de 2ria voluntate defuncti cōstet. j. e. ... nō est inconueniens q: filius post patrē pro noceret ad imperiū fm Jo. de imo. qui dicit hoc esse intelligē

2 gendū per viam elec. † q: in imperio nō est successio iure hered. c. venerabilē. de electione. Et q̃ sint illi ad quos spectet electio remittit ad not. p glo. singularē in c. ad apostolice. de re iud. ad fi. an. vj. et aduerte q: tex. hic non dicit q: filius fuerit imperator

3 post patrē: † ideo posset allegari ad. q. an duo [c] pñt esse impe-

c ratores eodē tēpore de quo remitto ad no. per Jo. de imo. in l. fi. ff. de her. inst. ad finē vbi post multa cōcludit q: sic p illā l. cū

4 fi. ¶ † In tex. ibi, euidens. no. q: per cōiecturas inducit' euidens pbatio volūtatis 2cordat. l. si qs locuplex. in fi. j. de manu. test. Nō intelligas tñ procedere in casibus in qbus hoc reperit a iure expressim alias autē per solas cōiecturas non inducit' euidēs pbatio neq; sufficiēs vt not. p gl. in l. absentē. j. de pen. et in l. si tutor petitus. C. de pericu. tu. et no. Bal. in l. ciues. C. de ap. et etiā sensit Bal. hic. et ad hoc facit. l. finā. cū fi. C. de probat. Itē hic itelligas nisi sub hac cōditiōe si pbauerit esset platū illud verbū euidēs pbatio vel quasi probatio: q: tunc nō sufficit pbare plumptiue per cōiecturas a lege pbatas: sed requirit vera et clara pbatio: vt est tex. melior de corpore iuris fm intellectū Dy. et Bar. in l. lucius. j. de cōdi. et demō. Et Jo. de imo. ibi ait intelligat. bene facit q: no. Bar. in l. j. C. de fi. instru. et inter halte fiscalis. li. x. in prin. Ubi dixi q: ille nō dī pbare q dz p se iuris presumptionē: ergo in eo nō verificant' illa vba plata sub hac cōditione si pbauerit. Pro hoc ēt facit: q: cōditio dz ipleri in forma specifica. l. mennus. et l. q heredi. in prin. de cōdi. et demo-

5 de ōt no. Bal. et Bal. in l. in bonefidei. C. de reb. cre. † qd vbi ab hoīe est facta mētio de pbatione sub cōditione nō pot in defectū semiplene pbatiōis deferri iuramētū tali: q: no est pbatio sed quasi pbatio vt dicit gl. no. in c. si qs. in v. absolutiōe. quib. de inuestitura inter dñm et vasal. lis oriat'. et not. Bal. ibi, et in c. iuramēta. de cōsuetudine recti feudi. et in c. j. §. conuenticulā. de pa. iu. fir. C. de pba. in iij. col. et in l. actor. in j. col. co. ti. ¶ Dicit ... potr' releuatio ab onere pbandi q: pbatio ... iurant'. de quo ēt. s. an possit in d. casu deferri iuramentū, vide p Bal. et Ro. in l. admonēdi. ff. de iureiu. et Jo. an. in c. cū pridē pent. et qd no. Bal. in l. pen. C. de si metu q̃ fi. cer. a q: tenea ad

6 pdicta ēt vide ro. in l. j. C. de te. ani. vbi dixit † qd coniectura nō est proprie pbatio allegat. l. j. si ta. test. nul. ex ta. ibi ex cōiectura nō proprie scriptū vt. Et dicit se ad hoc nescire meliorē tex. sed certe iste tex. nihil facit si bene inspiciatur: q: iste tex. dicit qd ille heres cuius nomē in testamēto erat deletū adeo q: legi nō poterat nō dr pprie scriptus: sz ex cōiectura: q: illud pprie scriptum dicit qd oculo corporali legi pōt. l. j. ff. de his que in test. del. vñ melius pbat in d. l. lurius. §. ul. in d. l. testamēto in. dicit p illā l. cū glo. † q: statutū exigēs lucidissimas probationes

7 verificat' in pscriptione iu. ad hoc qd no. glo. in d. l. si uxor petitus. tñ propter d. l. lurius. et cetera. l. t. in. distinximus. ff. de his q sunt sui vel alieni iu. et l. si vicinus. C. de nup. et' verius dicendum qd si statutū tale erat qd posset verificari in casu ficto tūc procederet dictū Fulg. si autē solum verificaretur in casu vero tūc secus. quādo autē verificet' statutū in casu ficto dixi post Bal. et Jo. de imo. in l. gallus. §. qd si im. ff. de lib. et pos. ibi. Ad predicta etiā vide Bal. no. in l. id qd pauperibus. in x. q. C. de epi. et cler. si autem statutū vel sentētia requireret ficta fidē, tunc dixit Ang. et Imo. no. q: dz intelligi per plenam probationē alleg. tex. cū gl. in c. cupiētes. §. qd si per viginti. in vbo fides. de elec. in vj. et cle. constitutionē. in ver bo fides. de ele. qd ibi limitauit not. Pet. de anch. in d. cle. constitutionem procedere quando agitur de magno preiudicio. secus si de modico: quia tūc sufficit semiplena probatio, et interdum iuramentum, allegat dicta l. thesaurus. ff. ad exhibē. et c. cum bertoldus. de re iud. in c. ex litteris. de test. in uiteg. quid autē si dicat per statutum teneri debere plenā vel plenissimam fidem: an tunc posset deferri iuramentum in supplementum probationē iuxta. l. in bonefidei. C. de reb. cred. vide per Imo. in l. quesitum. j. de re iudi. et aliquid per Ro. in l. ad ver. de iureiu. et qd no. Bal. in l. fi. C. de secu. emp. et

8 in l. j. in aij. opposi. C. de his que pena nomine. ¶ † Item no. q:

d multa [d] dicuntur tria, vt hic, et l. j. §. j. de iudicijs trium. et ibi not. ff. ad silla. non tamē dicuntur facere multitudinem fm Ang. hic quē simpliciter sequitur Jo. de Imo. allegat tex. in aut. de referen. col. iij. et ibi probatur q: tria non dicātur facere multitudinem, tamen contrarium tenet Bal. in l. hac consultissima. §. fi. C. qui testa. face. pos. per illum tex. Alber. de ros. in prima parte statutorum non facit differētiam inter multos, et multitudinem, allegat id qd habetur insti. de iu. perso. §. fi. et q: non

sit differentia

At differentia videtur etiā velle glo. iuncto tex. in c. latores. de
clerico excōicato. ⁊ etiā Albe. de ro. in suo dictionario in verb.
multa. ⁊ ver. multitudinē. vbi ad propositū multa dicit, ⁊ fina-
liter concludit q̄ multa ⁊ multitudo dicūtur arbitrio iudicis
scḋm qualitatē negotij. arg. l. i. in fi. ff. de in. delib. ⁊ ita intelligi-
tur tex. in d. auth. de referendarijs. ⁊ ibi expresse sentit Iaco. de
bel. ad p̄dicta etiā vide tex. in c. ad nostrā. iūcta glo. de reb. eccl.
non alie. ¶ No. q̄ legata relicta ab instituto in dubio videtur
repetita a substituto vulgari q̄ primo fallit nisi legata essent p
nō scripta, vt q̄ sunt relicta ab h̄rde q tp̄e facti legati mortu⁹
erat. l. qdā referūt. ff. de in. codi. ⁊ ibi ita indistincte dixit Bal.
⁊ etiā Ang. hic. sed Bar. in l. q̄ cōditio. in pn. ff. de cōdi. ⁊ demō.
⁊ in p̄alleg. l. quidā referūt. in prin. ⁊ in. §. i. de iur. codi. ⁊ hic ali-
9 ter distinguit vt hic per eum. ¶ † Veritas depēdet ab illo ma
gno dubio an portio hereditatis p nō scripta trāseat cū onere
vel nō, de quo plene p glo. ⁊ dōs in l. vnica. §. is ita. C. de cadu.
tol. cū concor. nā tenendo opi. q̄ trāseat cū onere, vera est opin.
Bar. in d. locis. sed tenēdo q̄ nō trāseat cū onere prout tenuit
Dy. ⁊ Bal. ⁊ Imo. ⁊ plures in l. celsus. alias inci. pr. §. fi. ff. tit. j.
⁊ Cy. in l. nō iustā. C. ad tre. qḋ est multō sustētabile p. d. l. qui-
dā referūt. ⁊ tūc verius erit dictū Bal. ⁊ Ang. in p̄alle. l. quidā
a referūt. ⁊ hic. ¶ Scḋo fallit ᵃ regula hu⁹. l. nisi legatū esset re-
lictū a primo herede noiatum. ⁊ expsso pprio noie heredis per
l. si plures. ff. de leg. ij. ⁊ l. j. §. ad q̄ ex substitutione. ff. ad l. falci. ⁊
d. l. celsus. §. penul. ⁊ fi. ff. tit. j. ⁊ sm̄ Bar. ⁊ Ang. hic. ⁊ Imo. in l.
duobus. §. j. ff. eod. Sed quidā Moder. ⁊ do. Christo. de castr.
Raph. ⁊ Pau. de ca. hic tenēt 2ṁ primo per dictū. §. q̄ ex
substitutiōe. vbi nō augeant legata relicta noiatim a primo in-
stituto si vadit illa portio hereditatis ad substitutū habentem
aliā portionē locupletē in qua fuerat institutus. ¶ Et substi-
tut⁹ detrahet falcidiā de dictis legatis sicut deduxisset heres
qui repudiauit si adiuisset, ergo patet q̄ debētur a substituto
licet nō augeant. sed tenēdo cōem opin. r̄ndeo ⁊ subaudi ad illū
tex. nō augeatur. q̄ nullo modo debent sm̄ Dy. Ang. ⁊ Imo.
ibi, ⁊ ita est necesse intelligi. q̄ si verū esset qḋ ibi legata noiatī
relicta intelligerent repetita tūc pari rōne, ⁊ ita deberēt auge-
ri legata sicut q̄ noiatim legata essent, cuius 2ṁ ibi dicit.
10 ¶ † Scḋo allegat tex. l. ab exheredato. §. fi. ff. eo. sed pōt r̄nderi
qḋ legatū a posthumo nō pōt ibi iudicari relictū noiatim per
nomē propriū cū nondū in lucē venisset posthumus. hoc pro-
batur per. l. lucius. §. meuius. ff. ad treb. inducēdo vt per Bar. in
l. turpia. §. fi. ff. eod. ⁊ in l. si heres nominatim. ff. eod. ¶ Tertio
allegat. l. debitor. §. j. ff. tit. j. sed r̄nde q̄ illa noia primus, ⁊ scḋs.
sunt noia appellatiua. ¶ Quarto q̄ si vnus tātum sit institu-
tus, ⁊ ab eo p noia appellatiua legat perinde est acsi noiatim
legasset. l. fi. ff. de lib. ⁊ posth. ⁊ tū cēsetur repetitū legatū vt hic:
ergo ⁊c. Potest r̄nderi q̄ cū necessario presupponamus duos
scriptos heredes vnū in primo gradu, aliū in scḋo cessat ratio
d. l. fi. ¶ Bn̄ facit. l. si plures. ff. de leg. ij. vel dic q̄ illa. l. fi. loqui-
tur q̄tū ad hoc vt actus valeat nō quo ad materiā nostrā per
iura. ff. alleg. ¶ Quinto per l. nō iustam. C. ad treb. ibi dū dicit
ab herede instituto noiatim non fuisse relictū fideicō. subaudi
sm̄ Pau. de ca. cū fuisset noiatim relictū ab instituto, ⁊ tamē
ibi dicitur in fi. fideicōmissum videri repetitū a substituto, er-
go ⁊c. r̄nde q̄ hec subauditio. d. Pau. de cast. ad illū tex. dimi-
tt̄re. ¶ Sexto q̄ si primo heredē grauauit quem plus dilexit
q̄tomagis videt voluisse grauare scḋm arg. l. publius. §. fi. ff. de
condi. ⁊ demō. r̄ndeo hoc esse verum q̄n per noia appellatiua
grauatur. sed q̄n per nomē proprium. tūc nō videtur iniunge-
re onus hereditati. sed persone. l. quoties. iuncta. l. seq. cum ibi
no. ff. ad trebel. Conantur etiā prefati doct. Mod. respōdere ad
iura Bart. ⁊ primo ad. l. si plures. preallegatum: q̄ ibi sm̄ eos
cōstabat de mēte defuncti qḋ vnum solū grauare voluit: puta
quia adiecit taxatiuā tantū. Vel scḋo potest r̄nderi q̄ ibi in fi.
non loquitur q̄n erant tantū heredes scripti instituti ⁊ substi-
tuti: vnde intelligatur quādo erāt tantū heredes instituti scri-
pti quo casu testator volēs vnum tm̄ grauare non dz grauare
per nomē appellatiuū indefinitum heredes ⁊c. sed per nomina
propria, ⁊ sic nō loquator ibi quando pars vnius instituti re-
pudiantis transit ad substitutū vel coheredem. tamē in verita-
te iungēdo finem illius. l. cum prin. prout est de mente litere ille
tex. videtur stringere pro opi. Bar. Ad d. l. celsus. etiam respō-
det iuxta ibi not. q̄ corrigatur per. l. si titio. §. fi. eod. tit. Vel qḋ
ibi loquit in legato pro non scripto vt dixi. ff. per. l. quidā refe-
runt. Vtraq̄ opi. vt satis patet ex p̄dictis esset disputādo sub-
stentabilis, tamen cōsulendo ⁊ iudicando non esset recedendū
a communi opin. ⁊ tenēdo istam cōmunem opi. Limita singu-
lariter nō procedere in legato alimentorū per tex. nota. in l. iij.
11 §. fi. sm̄ lec. gl. ⁊ ibi expresse Bar. ff. de ali. ⁊ cib. leg. † ex quo no-
uiter inferri posset. idem etiā in legato ad pias causas cū equi-
parentur. §. Interdicimus. in auth. de ecclesiasticis. titu. no. Bar.
post glo. in l. alio. ff. de ali. ⁊ ciba. leg. Bene facit tex. in l. melia.
in prin. in vers. pietatis intuitu. eo. tit. Et hoc reperio etiā velle
Ro. in repetitione auth. similiter. C. ad l. falc. in. §. speciali inter
specialia concessa in vltimis volūtatibus pie cause. in fi. vbi ad
12 hoc simpliciter alle. tex. quē reputat sin. in d. l. iij. §. fi. ¶ † Itē
limita. l. istam nō procedere in substituto particulari rei certe:
vt in pulchra. q. declarat Bal. in l. quoties. in fi. C. fam. erc. re-
ferens se ita cōsuluisse ratio patet ex. l. quoties. C. de here. insti.
de quo etiā vide per Bal. in l. j. §. pro secundo. C. de caduc. tol.
¶ Alias limitationes ad regulā huius. l. collige ex isto tex. ⁊
secūdā fallētiā seu cōiecturā positā hic in tex. exēplificabat no.
Rap. hic quē sequitur Io. de imo. hic q̄n testator ab instituto
legasset rem qui in totū erat heredis instituti: probat ipse per
rationē que colligit ex. l. vnū ex familia. §. si rē. de leg. ij. iuncto
isto tex. Itē limita regulam huius. l. non habere locū vbi insti-
tutus fuisset heres sub cōditione, ⁊ sub 2ṁa conditione fuisset
quis substitutus, ⁊ verisimilius esset euenire illam 2ṁam cōdi-
tionē. nā tunc cessat ratio huius. l. que videt fuisse q̄ si graua-
uit eum quē primo instituit quē quidē magis dilexisse videtur
multomagis substitutū quē min⁹ dilexisse videt ar. l. publius.
§. i. ff. de cōd. ⁊ demō. ¶ Quid aūt in substituto pupillari: Bar.
Ang. ⁊ cōiter doct. hic, ⁊ Bar. in l. vnica. §. pro secūdo. de cad.
tol. ⁊ in d. l. nō iustā. concludūt q̄ si succedat substitutus ex ex-
pressa pupillari non videtur legata ab eo repetita p. l. qui fun- a
dū. §. qui filiū. ff. ad l. falc. Quod limita preterq̄ in casu not. l. si.
§. fi. de leg. ij. ibi. sed ex vnica omnibus ⁊c. quē ad hoc induxit
Imo. in l. ⁊ si cōtra. in pe. col. de vulg. ⁊ pup. nam in casu. d. l. si.
§. fi. ex persona pupilli legato non debeantur extraneis perso-
nis: q̄ ruptū erat testamentū. l. i. ff. de leg. prestan. Et not. glo. in
d. l. ⁊ si cōtra. tamen debentur ex psona substituti pupillaris in
casu isto. ff. propter suadentē equitatē accrescentis portionis vt
est casus ibi singularis quē ita intelligit Ioā. de imo. in d. l. ⁊ si
cōtra. ratio est q̄ ibi legata non fuerūt efficacia in persona pu-
pilli vnde cū cōmodum institutionis ad qḋ erat ex testamēto
vocatus pupillaris puenerit ad substitutū pupillarē videt te-
neri ad legata substitutus pupillaris: q̄ tunc est eadem rō que
in substituto vulgari, ⁊ in materia etiam vide Bal. in d. §. pro
13 secundo. † Et hec inducuntur ad qḋ. not. de qua hic per Dy. ⁊
Bar. plenius hic quem sequitur Ang. ⁊ Mod. hic. ⁊ Bald. in
d. l. non iustā. facit. q. no. posita per Spe. in tit. de testa. §. j. versi.
item pone. ⁊ ibi per Ioā. an. in addi. Predicta procedūt in he-
reditate obueniēte substituto. Sed quid in legato: pone enim
q̄ a legatario fuit relictū fideicōmissum postea testator priua-
uit legatariū, ⁊ transtulit legatū in aliū: vtrū transeat cū onere
iniūcto primo legatario: dic q̄ sic, nisi fuerit trāslatum cū alio
speciali onere. l. cum. ff. de ali. ⁊ cib. leg. ⁊ l. alimēta. in princ. ff. de
ali. lega. si autē non fuit translatū in aliū: sed simpliciter legatū
fuit ademptū an remaneat apud heredē cum onere: dic q̄ sic.
per. l. si adimendo. ⁊ ibi per Bar. ff. de adi. leg. nisi in casu quan-
do heres occasione prelegati sibi facti esset grauatus ad aliqd
dandum coheredi gratia equalitatis: q̄ si postea reuocatur. d.
l. prelegatum. videtur reuocatum grauamen vt est tex. no. in l.
pamphil. §. fi. ff. de lega. iij. bene facit. l. alteri. ff. de adimen. lega.
vbi est casus singularis quādo est verum legatum cum trans-
eat ad substitutum vel coniunctum transeat cum onere dic vt
l. vnica. §. in primo. de caduc. tollend.

¶ Secundo fallit. adde Bart. in l. cū filio. col. fi. ff. eod. ⁊ in. l. quoties. ff. ad treb. q̄ quādo testator diceret heredes scriptos grauo intelligitur eos grauasse nominatim nomine proprio, ⁊ vide eundē Alex. in l. fi. col. ij. ff. de hered. institu. Franc. Curt.

1 ☞ Valet legatum arbitrio heredis, non autem eius libere
voluntati commissum.
2 Que sunt verba importantia arbitrium boni viri.
3 Verbum libuerit an importet liberam voluntatem.
4 Quid de illis verbis plus des an importēt arbitriū boni viri.
5 Quid de verbo faciat tuo sensu.
6 Quid de verbo committo prudentie tue.
7 Quid de verbo liberam facultatem.
8 Quid de verbis facias quicquid tibi visum fuerit expedire.
9 Quid de verbo conscientie tue committimus.
10 Quid de verbo arbitrio.
11 Quid de verbo licentiam.
12 Quid de verbo promitto stare tuo iuramento, aut verbo tuo.
13 Quid de his verbis pono rem in manum tuam.
14 Quid de his verbis pro tue voluntatis arbitrio.
15 Quid de his verbis committo me misericordie tue.
16 Quid si committo me voluntati aduersarij mei.
17 Quid possit fieri per illum cui est commissum tanquam in bo-
num virum.
18 Stante statuto q̄ possit capi debitor propter instrumentum
guarentigie an poterit capi nulla precedente citatione.
19 An ad capturam requiratur de iure communi citatio.
20 Si lego decem titio que sibi debeo, ⁊ nihil debeam, an valeat

a ¶ Iudicio tuo. vide de his verbis Lud.ro.in repe.rub.de arbi.quam apostillaui.

b ¶ Si contrarius. hanc contrarietatem ponit Imo.in l.capeatonas.in.j.col.ff.de hered.instit.z vide Petr.cor.in l.capiatonas.in.vj.col.C.de test.mi.z Math.in not. xxviij.z de ista materia vide per Fely.in.c.j.de constit.Tho.

c ¶ Liberit. quid importet clausula, pro libito voluntatis. vide per Fr.l.cur.2si.clviij. z de olbus verbis hic positis vide in d.rubri.de arb.vbi post ro.posui falso q si quis dicat cōmitto me miseri cordie tue non credo q ibi sit:sed vide per eundē alex. consi.cxviij.z adde tu eundē Alex.in consi.lxxx.col.vi.j.j vol.vbi qd impor tat verbū libere, z in 2si.clviij.col.iiij. vers.ad idē.z versi. videō igif vbi etiā quid importēt illa vba arbitrio tuo, z in cōsi.vij.vbi de verbo libere, z de verbo oīmode potestatis.z in consi. cxxiij.col.j.vbi habes de vbis, iudicio tuo.eodē vol.z vide eundē Alex. in cōsi.xij.col.j.de verbo libere, z de verbis vt possit facere velle suū, z in cōsi.xiij.col.ij.vsi. nam verbū.vbi de verbo libere, z in cōsi.xli.col.pe.vbi que sunt verba importātia liberū arbitriū vel boni viri, z in 2si.cxxi.col. ij.v.vnde videmus. vbi quid importāt verbū plenū, z liberū arbitriū, z in consi.cxxx.ij.z iij. colū.vbi habes de verbis importētibus arbitriū boni viri, z ibi qd si dicat cōscientiā tuā oneramus in.ij.vol.z ō vbis importātibus liberū arbitriū vide eūdē Alex in cōsi.j.col.iiij.in.iiij. vol.z de istis verbis z clausulis vide plenissime p gregoriū natā in repetitione cle.sepe.ff.de v.sig.Fe.

21 Heres qui tenetur cedere legatario, non tenetur ad impensas litis.

22 Si cedo quicquid iuris habeo in tali fundo, an hec cessio tribuat titulum.

23 Potestas eligendi transire potest in quemcunq successorem, etiam singularem.

24 Si ad instantiam creditoris potest capi debitor, poterit etiam capi ad instantiam cessionarij.

25 Ad.q.no.quam decidit Bart.hic in fi.

1 Si sic. † Valet legatū arbitrio heredis nō an tem eius libere volūtati commissum, z cū quis legat qd sibi debet, si nihil debetur legatū nō valet sine exprimat certā qntitatem siue nō. sed si legat q ipse dz licet nihil debeat vz legatū si exprimat certā qntitatem alias nō, z in alternatiua obligatione si legatur qd debetur cogitur heres ad cedendū:sed si legetur vna de rebus alternatiuis cogitur ad agēdum. si autē legatur vtraq res diuersis, tūc heres vtrunq insolidū satisfacere cogitur. h.d.cum

2 l.seq. ¶ † No. in prin. aliqua verba importātia arbitrium boni viri. z de quibusdā aliis vide per Bar. z doct.hic. Quibus adde in dictum Bar. Ray. Nico.de nea. Ang. z Pau.de castr.hic

a cōcludunt q verbū iudicio tuo,a importat liberam voluntatē per l.thais.§.lucius.ff.de fideicō.lib.nā Imo.hic 2rium tenet p c.forus.in v.iudicio.z in v.iudex.de v.sig. Et lz ipse nō dicat

b idem voluit Bar.qui est sibi cōtrarius b in extrauagāti ad reprimēd.in verbo videbitur per tex.expressum in.d.§.lucius.in verbo necessitatē, quicquid ibi dixerit glo.in verbo iudicio. z istud sequitur etiā Raph.ff Jo.de lig.z Pet.de anch.in cle.sepe.de bo.significa.z Ant.de but.z Jo.de imo.in c.j.de cōsti. Bal.in l.volūtatis.circa.ij.col.C.de fideicō.probatur in c.illud.de cler. excōmuni.deposito ministrāte.z in c.inter corporalia.in fi.de trāsla.prela.sonat tex.in c.verū.de fo.cōpet.z in l.cū pretor.§.j. cū glo.in verbo, iudicio.ff.de iu.z sequitur etiā hoc Benedi.de

3 plū.in.d.§.lucius.licet Ang.ibi 2tra. ¶ † Quid de vbo libue

c rit,c dic qd importat liberā volūtatē.l.fideicōmissaria libertas. la.ij.ff.de fideicō.lib.fm Jo.de imo. Addo Bar.adem volentē in l.alio.in.ij.vel.iij.col.ff.de alim.z cib.leg.z in d.verbo, videbi

4 tur. ¶ † Quid de his verbis, plus des. dic qd important arbitrium boni viri vt est tex.no.fm doca.in l.cū filius.§.pater.ff.

5 tit.4 ¶ † Quid de verbo, facias tuo sensu dic qd importat libe

6 ram voluntatem.c.4.de cōsti.z ibi no.doc. ¶ † Quid de verbo, committo prudentie tue.d.Anto.in c.ne innitaris.de consti. per illū tex.dicit q importat liberam voluntatē. Imo.ibi contra q videtur verius, sicut dicimus de verbo estimatio. vt hic nō ob.tex.in c.ne innitaris.qz illud procedit propter alia vba

7 aduēcta de quibus hic in tex. ¶ † Quid de ver.liberā facultatem.vide Bar.in c.j.§.si.per illū tex.de pacis iur.fir.vbi dixit qd licet alia verba videantur significare precisam libertatem. Tamen intelliguntur seruato ordine iuris vt fm eum probetur ibi in versi.liberā facultatē.iuncto ver.cōniuncti. Sed certe ille tex. nō videtur probare q vbi simpliciter datur libera facultas intelligatur seruato ordine iuris:qz tex.ibi nō dat domino abso

¶ Adde z omino vide de istis verbis importantibus arbitrium boni viri que habētur per doc.z per eundem Alex.in l.j.ff.de leg.ij.z de istis verbis importātibus arbitriū z de verbis importantibus liberam volūtatem vide Fely.z que ibi late dixi in c.ne innitaris.de constit.z ibi etiam per And.sicu.Ant.Fran.

¶ Vide Alex.in cōsi.lxv.in.j.vol.inci.habita sup predictis, z Lud.ro.in cōsi.xx.inci. viso puncto.in.j.col.z Lāfran.in tractatu de arbit.in.j.parte. z Math.in nota.xvi.z Alex.in l.ij.§.voluntate.in.ij.col.ff.sol.mat.z que dixi in addi.meis ad Bar.in extrauaganti ad reprimendum.in ver.videbitur.vbi plene.Tho.

d ¶ Ad voluntatē creditoris.adde eundē Alex.in cōsi.cxlv.col.j.v.vol.z ibi ante tale statutum valet, z vide eundē Alex.in consi.lxxxviij.col.vij.an citatio possit tolli per papā in rescripto, z adde qd quando citatio nō est de iure naturali q tunc statutum potest disponere q quis nō citetur ita Lud.ro.in repet.l.j.col.xv.ver.item aduertendum.C.de here.insti.pro quo facit q dr Bal.in l.executorē.col.xix.ver.nec ob.q defensionis facultas.C.de exec.rei iu.vbi dicit qd citatio nō est de iure naturali principaliter propter se, sed propter defensionem.l.ij.§.si ad diem.ff.de re iu.nō enim debet fieri citatio cū quis deprehenditur in delicto facie ad faciem.l.in crimine.z l.capite.v. ff.de adul.z sic intellige dictū Bal.in l.presbyteri.la.j.in.iij.col.ver.ij.quero.C.de epis. z cle.dum dicit q licet iudici sit notorium, tamen non procedit ad condemnatio.nisi citet:quia intelligitur de notorio in quo cadere possit excusatio. Franc.Curt.

lute liberā facultatē:sed dat eam quādo prius cōuicerit vasallum. Alias autē si absolute daret liberā facultatē, nō videt qd teneatur seruare ordinē iuris sicut tenet bonus vir per no.per Bar.in d.l.alio.in.ij.z.iij.col. Benefacit qd not.glo.in cle.dudum.in v.libere.de sepul.z q no. Archi.z Jo.and.etiā in c.cū

8 episcopus.in ver.libere.de offi.or.lib.vj.cum sim. ¶ † Quid de his verbis, facias quicquid tibi visum fuerit expedire. Bal.in l.j.de pac.cōstan.in ver.in animā nostrā.dixit hec esse vba voluntatis nō arbitrij, allegat l.creditor.§.lucius.ff.manda.z ea que no.per Jo.and.in c.ij.de iura.cal.lib.vj.vbi plus not.dixit Jo.and.q a sententia lata virtute talis cōmissionis non poterit appellari, z idem Imo.in c.fi.de ferijs.z Bal.in l.cessante. in prin.quomodo z quando iudex.qd reprehendunt do.Ant. z Imo.in preallega.c.j.de cōsti. Quia d.ver.visum fuerit importat arbitriū boni viri. z.d.§.qq. z l.fideicōmissaria. ¶ Et ita etiam tenet Lapus, z Dominicus in.d.c.ij.de iura.calū.in.vj. allegat bonam glo.iuncto tex.in c.j.de confes.in.vj.z glo.in c. ij.de corpore vitiatis.in versi.visum fuerit.z glo.in c.super his. in ver.arbitriū.de accusa. ¶ Facit qd no. Bar.in l.si quis pene. in vlt.col.j.de verb.sig.z respōdent ad illud qd not. Imo.in d. c.fi.q intelligitur quando erat cōmissum libero arbitrio iudi

9 cis. ¶ † Quid de ver.cōscientie tue committimus.dic vt colligitur ex not.per gl.singularem in c.statutū.§.assessorem.de rescrip.in.vj.z gl.cōsueuit allegari cōtraria in cle.j.de iureiu.pro quarū concordia.vide Bal.in l.j.C.de reb.cre.z in l.ij.alias.iij. C.de sent.ex breui.rec.z Ang.z Imo.in l.ab execu.in prin.ff. de appel.z l.inter stipulantē.§.j.de vb.ob.z Imo.in c.j.de cōsti.z Bal.in l.nulli.C.de epis.z cler.z Pau.de cast.in l.de pupillo.§.q opus.post Ang.ibi.ff.de ope.no.nū. Dom.de san.ge. in d.c.ij.de iur.calū.in.vj.p ro.in l.q bona.§.qui dāni.ff.de dam. infec.z q not. Bal.in l.fi.ad fi.C.de iure dominij impetrando. ¶ Et ibi dicit q si cōmittitur cōscientie intelligitur cōmissum vt viro optimo, si cōmittitur discretioni intelligitur commissum vt viro bono, z sic habes q hec verba cōmittitur tue discretioni importāt arbitrium boni viri. Quod etiā tz.d.Ant.z Jo.de imo.in d.c.j.qz iudiciū z discretio idem sunt.l.cū pretor. §.j.in versi.iudicium.cū glo.ff.de iur.sed iudiciū importat arbi

10 trium boni viri, vt dixi.ff.ergo zc. ¶ † Quid de vbo, arbitrio. dixi.ff.q intelligitur arbitrio boni viri. Hoc not.limita scdm Imo.in l.filiusfa.ff.de do.nisi daret arbitriū ei q alio habentia intelligit de libero arbitrio vt verba aliqd operent, arg.l.si q.

11 in prin.cū si.ff.eo. ¶ † Quid de verbo, liceat etiam.dic vt per Bar. in l.j.in quinta principali.q.in prin.C.de sac.sanc.eccle.z in l.alio.ff.de alime.z cib.leg.z ibi qd de vbo potestatis, z liberi po

12 testatē. ¶ † Quid de vbo, promitto stare tuo iuramēto aut verbo tuo, dic vt p Cy.z Bar.cū suis cōcor.in l.fi.ff.de pre.o.stip.

13 ¶ † Quid de his verbis, pono rē in manū tuā.vide Bal.in l.

14 ij.in prin.ff.de or.iu. ¶ † Quid de his vbis, pro tue volūtatis arbitrio.dic q importāt arbitriū boni viri, vt l.c.nimis praua.

15 de excel.prelat. ¶ † Quid de his vbis, cōmitto me misericordie tue.dic q importāt arbitriū boni viri fm Imo.in c.venies.de

16 eccle. ¶ † Vbi plus no.subdit idē esse si cōmitto me volūtati aduersarij mei. Qd etiam sequit glo.z Guil.in l.pen.ff.de arb. Cy.z Bal.in l.iij.C.de do.pmis.z Bal.in l.fi.in.ij.col.pro.C.de Shen.emp.z in l.cū quidā.ff.tit.j.z in l.ij.§.volūtate.ff.sol.matr. z in d.l.volūtatis.z in rub.C.de pena iudi.q male iudi.de quo per Imo.in d.l.cū quidā.z in l.j.in fi.ff.de leg.ij.z ibi fortasse di

17 tam. ¶ † Et qd si possit fieri per illū cui est cōmissum tanq in bonū virū, z p illū in cuius liberā voluntatē cōmissum est. Dic vt plene p Bar.i.d.vbo videbit.z in l.filiusfa.de do.p.d.Ant. z Imo.in d.c.j.de cōsti.cū suis cōcor. Et p istū tex.decidit hec

18 Ang.z sequit Jo.de imo. † q si statuto cauet q ppter instrumentū guarentigie capiatur debitor ad merā voluntatē credi

d toris d q poterit incipere a captura ostenso instrumēto etiam nulla precedēte citatione per hanc.l.iuncta.l.cum quidam.l.a grade.ff.tit.j. Nec ob.q citatio videt esse quedā defensio que nō videt posse tolli vt in cle.pastoralis.de re iud.hic nō tollit defensio:sed variat potius defendēdi modus:qz referunt defensiones ex postfacto, qd fieri pōt de iure.l.fi.C.de cōpēsa.z l.a.cū ibi no.C.de edēc.diui.z qz defensio pōt ex cā tolli.l.si seruus.C. de his q ad eccle.cōfu.l.j.z.ij.C.qui hec.sin.e iudi.ven.multotiens temperari seu modificari. Facit fm Ang.qd no.glo.sing. in l.de pupillo.§.meminisse.ff.de ope.no.nū.vbi potest inchoari a precepto cū iustificatione si senseris te grauatū zc.de hoc qualiter citatio, z defensio possit tolli, vide Bar.in l.filiusfa.ff. de do.z in l.j.ff.de testa.mi.z in extrauagāti.ad reprimendū.in verbo, figura.z Ang.in l.milites.C.de testa.mil.per Bal.post Bart.in l.cum mulier.ff.sol.mat.z Bal.in l.qm alex.de adult. z in l.diem proferre.§.si qs.ff.de arbitr.z in aut.si qs in aliquo in pen.col.C.de eden.z in l.j.in.ij.col.C.quo z quando iudex.z

ibi expresse dicit qd nō valeret statutum disponēs q quis pos-
set condēnari absq citatione.per cle.pastor.de re iu.et per Bal.
in.l.executorem in.xiij.col.cum seq.C.de exec.rei iudic.et in.l.ea
19 quidē.in.xiiij.col.de accu.cū si.† Et an ad capturā requirat de
iure cōmuni qd precedat citatio,vide Bar.et alios in.l.consen-
taneum.§.quomo.et quando iud.Bal.in.l.si curialis.in princ.
C.de epis.et cler.et in.l.eunt adi.C.de cōdi.ob tur.cau.et in.l.ple-
runq.ff.de in ius voc.et in.l.i.in fi.C.de iur.et fac.ign.et et Bar.
in.l.cū eodem.alias est lex sacrilegij.l.iubeo.ff.ad.l.iul.peculat.
et Jo.de Jmo.in.l.a diuo pio.§.in vēditione.ff.de re iud.et Ro-
ma.in.l.iij.§.pretor.ff.de dam.infec. ¶ In.§.i.in ver.q si addi-
derit. ¶ Limita istum text.not.vt per Bart.in.l.fi.in princip.ff.
de liber.lega.per illum text.vez nisi testator per verba preteriti
temporis fuerit locutus,vt qi dixit lego tibi qd debuisti etiam
nulla quātitate expressa. ¶ Quia si iste legatarius alias fuerat
debitor,et ante testamētum satisfecit testatori,et sic nihil debet.
¶ Si tamen testator sciuit debitū fuisse solutū videtur legasse
illam quātitatem que dudū fuerat debita,vt est ibi tex. Secus si
ignorauit:vt ibi habetur. ¶ Ex quo apparet q cū ibi tex.ve-
lit qd aliud sit qñ testator loquutus est per verba preteriti tem
poris quo casu legatum vz si sciuit debitū subesse. ¶ Ergo vbi
loquutus est testator per verba presentis tpis legatum non vz.
¶ Et si testator sciuit debitū non subesse, alias nō esset differē
tia inter verba preteriti tpis,et verba presentis, et per hoc tollit
dubitatio Raph.qui dubitauit an iste text.in ver.qd ei addi-
derit.et in ver.proinde habeat locū qñ testator sciuit debitū nō
subesse et relinquit cogitādū. ¶ Sed ex predictis deciditur qd
sic.et ita etiā tz Pau.de cast.hic dicens q adhuc non obstat qd
habetur in.l.cū alienā.C.eod.q ibi substātia rei legate nō defi-
20 ciebat sicut probat hic Bart.post glo. ¶ † Item inquantum tex.
hic in versi.cum si decē que titio debeam et c.vult q si dicā titio
lego decē que sibi debeo,et in veritate nō debeo non vz legatū.
intelligas hoc esse verū si scio me nō esse debitorē titij cui lego.
secus si putarē me esse debitorē suū: q cessare videtur. cā fina-
lis legati,et nō vz legatū fm Petr.hic qui limitauit istum tex.
per.l.i.C.de falsa causa adiecta legato.et.l.ultima.§.caius.ff.eo.i.
qd not.q alij nō ponūt.et idē videt dicere Bar.in.l.demōstra-
21 tio falsa.§.i.in.ij.q.ff.de condi.et demon.† No.etiā ex isto tex.in
ver.dixerat.qd heres qui tenetur cedere act.legatario non te-
netur ad impēsas litis fm Ang.dixi in.l.seruū filij.§.eum qui.
22 ff.eo.† Et inducitur iste tex.[a] per Dy.Bar.et alios ad.q.de eo
a qui dixit,cedo vel vēdo quicquid iuris habeo in tali fundo vt
hec cōcessio nullum ti.etiā ad prescribendū tribuere dicat, nisi
constet de iure cōcedentis. ¶ Probatur in.l.qd si in venditio-
ne.et in.l.quod si sic.et ibi etiam ponit Bal.in lect.antiqua.ff.de
her.ven. ¶ Et Spe.in tit.de loca.§.nūc aliqua.ver.l.viij.et ver.
lxxvi.Old.cōsi.inci.viso priuilegio.et Ang.in.l.locus.ff.de acq.
pos.Limita tamē no.per Bar.in.l.emptor fundi.ff.pro emptor-
re.et an ille qui dixit, vēdo quicquid iuris habeo si sciebat nul-
lū ius habere an teneat emptori:vide.d.l.qd si in vēditione.cū
seq.et Ang.hic quē simpliciter sequit Jo.de Jmo.et p Jac.bu.
23 et Ang.in.l.i.C.de eunc. ¶ † Itē no.in.§.si quis ita.q potestas
eligēdi transire pōt in quēcunq successorē etiā singularem, ex
quo no.infert hic Jac.de are.quē sequitur hic Nico.de Neap.et
Bal.q si homines certe ville promiserūt titio purgare riuum
ad arbitriū ipsius titij q mihi vendidit riuū q tenebunt presa
ti homines etiā meo arbitrio,addo Bal.et Salr.idem tenētes
in.l.fi.in.vi.col.C.de cōtrah.empt.et idē tenet ibi Salr.qui hoc
reputat cordi tenendū.idem etiā voluit Bal.in.l.voluntate.in
pe.col.C.de fidei.et in.l.fi.§.i.in.iij.col.C.cōmu.de leg.sed Jmo.
sub dubio forte 3rium tenet:q ptās eligēdi vel arbitrādi non
pōt trāsferri in tertiū viuo stipulatore:q psonalis est.sz eo mor
tuo sicut in.l.si stipulatus fuerim illud.in prin.et in.l.fi.in princ.
de verb.ob.et loquit iste tex.hic.s.mortuo stipulatore vt et hic p
Bar.Et 3 Bal.alle.tex.vbi est qñ casus in.l.cū stipulatus sum
mihi a proculo.ff.de verb.ob.vbi talis potestas arbitrādi etiam
in facto proprio,seu cōpetens iure proprio morte extinguit, et
ad heredē nō transit:ergo nec in aliā personā per cessione trās-
ferri potest:q que nō sunt transmissibilia ad heredem nō sunt
cessibilia vt.l.ex pluribus.ff.de adm.tu.et aliud est in facultate
eligendi:que bene transit ad heredem vt hic,et aliud in potesta
te arbitrandi,vt declarat Bar.in.l.si stipulatus fuerim illud.ff.
de verb.obl.Bal.tamen in.l.voluntatis preal.referendo verba
Jaco.de aret.hic finaliter dicit concludendum esse q transeat
dicta facultas arbitrādi in singularem successorem ex personis
et causis.argum.l.fina.in fi.ff.de actio.et obligat.que nihil facit.
24 ¶ † Item per istum tex.determinat no.hic Cy.quem sequitur
Bal.hic qd si ex forma statuti ad instantiam creditoris potest
b capi debitor,poterit etiam capi ad instātiam cessionarij[b] quod
sequitur Jmo.ff.l.proxima.in fi.Adde quod idem tenet latinus
Bal.in.l.per diuersas.in.x.q.et in.l.ab anastasio.in.iij.nota.per
illum tex.in ver.alium creditorem.C.mā.et in.l.i.in vlt.col.C.de
actio.et oblig.et Salr.in.l.si a creditore.eo.tit.et vide pulchram
q.in simili per Bal.et alios in.l.si post diuortium.ff.solu.matri.
Et posito q statutum dicat vt.ff.tamen Bal.in.d.l.per diuer-
sas.ff.in.qd.post Jmo.in.c.q.V.de iudi.no.dicit qd si statuto
caueatur q creditor faceret capi debitorē sine citatione:tunc ces
sionarius non poterit facere capi ipsum nisi primo faciat eum
25 citari. ¶ † Item per istum tex.decidit Bar.in fi.q.not.et cū eo
transit hic Ro.in.l.i.§.fuit quesitum.ff.ad treb.Et similem.q.
decidit no.Bar.per istum tex.in.l.si ex legati.ff.de verb.oblig.
et Bal.in repe.l.quod te.in.ix.col.ff.si cer.pe. ¶ Circa glo.dic q
hic per doc.qui communiter reprobant gl.fi.in.l.quod si quis.
in qtum glo.dicit,non ergo creditur et c.Quia est contra istum
tex.et respondent ad.§.fi.ff.l.vxori.q ibi loquitur quando ele-
ctio erat debitoris.

1 ¶ Licet onus iniunctum legatario equiualeat commodo legati nihilominus valet legatum.
2 Dictio si,debet facere conditionem.
3 Dictio cum,principaliter denotat tempus.
4 Qui promittit aliquid facere tenetur taliter facere quod sit validum de iure.
5 Notarius intelligit rogatus vt apponat clausulas consuet.et c.

1 Huiusmodi. † Licet onus fideicōmis-
si legatario iniūcti equi-
ualeat cōmodo legati nihilominus legatū vz.h.d.
fm Dy.Pet.Ray.et Bal.hic.Uel alr summat vt
hic per Bar.et fm dictū primum summarium ratio huius tex. a
est:q legatū pōt legatario afferre vtilitatē:vt si cōtingat fidei-
cōmissum deficere:vel q fideicommissarius repudiet illud:vel
decedat viuo testatore.nam remanebit penes legatarium sine
aliquo onere.l.si qs titio.in prin.ff.ti.i.et.l.si quis eū.ff.de cōdi.et
demō. ¶ In tex.ibi.quēadmodū hic probat q legatū de quo
in prin.huius.l.est tale quale si esset relictū non expssa cōditio-
ne de cauendo,sed simpliciter tantū postea,et per viā modi vel
fideicōmissi onus fuisset iniūctum legatario,nam etiā tunc le-
gatarius admittetur ad petēdum nisi prestita cautione de im-
plendo modū vel fideicō.l.si tibi legatū.ff.ut.q.l.qbus diebus.
§.termilius.ff.de cōd.et dem.vbi q illa cōditio de cauendo taci
te inerat:et sic non suspendit acquisitionē legati nec natiuitatē
ac.sed executionē tantum:vt probatur in.l.si cui.et in.l.cū testa-
mento.ff.de fideicō.firmat Bar.in.d.§.termilius.ergo si legatū b
est acquisitū ante cautionē prestitā mirū si pōt grauari lega-
tarius onere cauēdi:vt hic in tex.et hoc modo,licet satis cōfuse
Bar.hic voluisse soluere cōtrarium signatū in prin.glo.et istū
intellectum q legatum in casu posito hic in primo rñso di-
catur esse modale,et nō cōditionale.tz Ray.Bar.Ang.et Jo.
et Pau.de ca.in lec.Paduana,et istud est magni effectus:q si
est modale trāsmittitur ad heredes legatarij, etiam si legata-
rius decedat anteq modum impleuerit.secus si esset cōditio-
nale.l.a testatore.cū gl.ff.de cōd.et demō.in.l.si post di.§.hisdē.
2 cum gl.ff.qñ di.le.ced.et clare Bar.in.d.§.termilius.† sed Nico.
de neapo.hic dubitat de isto intellectu propter dictionē si,hic
appositā q vz facere conditionē.l.qui promisit.ff.de cōdi.inde.
sed Bar.ad hoc rñdet, q ista est 3ditio que tacite inerat:vnde
expressio nihil operatur:vt probatur in.d.§.termilius.et in.d.l.
ij.ff.eo.Raph.hic reprehēdit intellectum Bar.q hic in prin.
testator nō expressit modū:nā intellectus Bar.potuisset stare
si testator dixisset lego titio centū:vt centū det meuio,et adiecis
set cōditionē si titius cauerit heredi et c. sed tex.nō ita loquitur.
potes respōdere q satis ex verbis illis positis in tex.compre-
henditur qd grauabat testator titium vt daret meuio centum,
cū ex eis appareat q cōtēplatione meuij legauerit arg.l.seruo
legato.§.si testes.ff.codē.et satis videtur probari in.d.§.termi-
lius.ibi,ac si ita legatū esset.et Pau.de cast.in lec.bo.etiam re-
prehendit intellectū Bart.quia non est verum q ista conditio
fuerit expressa prout inerat.nā si non fuisset expressa nō inerat
quo ad substantiam legati:sed quo ad petitionem:sed si expri-
mitur inest quo ad substātiam:vnde putat qd si legatarius hic
decessisset ante prestitam cau.nō trāsmitteret legatū,et pro hoc
facit fm eū.l.si ita legatū.§.illi si volet.ff.eo.et no.gl.in.l.aliquā-
do.ff.de cōdi.et demō. ¶ Pro eo etiā allego gl.in.l.si decē cum
petiero.ff.de ver.ob.in gl.i.iūcto tex.vbi licet hec verba, promit
tis decem cū petiero.non faciant promissionē conditionalē.ta
men secus est si dicā promittis decem si petiero. vnde Raph.
in.d.l.si decē cū petiero.per illā glo.dicit falsum esse intellectū
Bar.hic et in.d.§.termilius. ¶ Et subdit q nō obst.si pro opi.
Bar.allegaretur.l.mulo.§.sub cōditione.vers.hanc autē.ff.de
tutelis.q rñdet q ibi ideo illa verba nō faciunt cōditionē,sed
monitionē denotant:q si conditionē facerēt actus redderetur

a ¶ Et inducit. iste tex.vide tu eundē Alex.in consi.xx-
viij.col.ij.vij.in fi.et Pan.de ca.in 3si.
clij.in.i.pte.et adde Ang.no.in.l.q̄ de
tota.§.fin.ff.de rei vē.et in.l.locus.ff.de
acqui.poss.Bal.in add.Spe.i ti.de lo
ca.col.xi.x.et Old.
laudensem in cōsi.
xxi.Franc.

b ¶ Cessionarij. an stāte statuto q de-
bitor possit capi ad instantiā credi-
toris an poterat capi ad instātiam
cessionarij: vide p Lud.ro.qui in ter-
minis cōsuluit cō-
silio.cclxv.

nullius: vt in d. §. sub condi. in prin. ¶ Sed in casu nostro dato q actus esset cõditionalis valeret: sed potes videre ad glo. d. l. si decem. q ibi in illa stipulatione simpliciter facta promittis mihi dare .x. inerat tacite hoc tempus. s. cũ petiero: q: cum esset pura promissio poterat stipulator petere quãcunq;. l. cũ qui ca-
3 lendis. §. quoties. ff. de verb. ob. † Et illa dictio cum, principali-
a ter denotat tẽpus ᵃ. l. si titio. ff. quando di. leg. ce. ideo si per eam exprimatur tẽpus qd tacite inerat nõ facit actũ conditionalẽ. ita loquitur tex. in d. l. si decem. & in l. titia. ff. de cõd. & de. Sed si exprimantur hec verba. s. promitto. x. dare si petiero. tunc q: dictio si, principaliter facit cõditionem. d. l. si titio. in princ. vnde esset facta expressio aliter quã inesset: q: inerat tẽpus, & fuit etiam facta expressio per verba denotãtia principaliter conditionẽ, & hec sunt de mente Bar. in. l. j. ff. de cõdi. & demon. circa. ij. vel. iij. col. ¶ Ad. §. illi si volet. patebit responsio ex his que dicam. ff. Ipsemet Pau. de cast. in lect. Pad. dicit veram esse opi. Bar. hic, & in d. §. terminus. quia verba illa. l. si caueris. cõcernunt verbum executiuũ prout loquit ille tex. nã hic ista cõditio si caueris. cõcernit verbũ dato, qd est executiuũ: ideo nõ suspẽdit substantiã: sed executionẽ. si aũt cõcerneret substantiã: vt q concerneret verbũ lego, vt si dicerem. lego tibi centũ si caueris heredi meo de dando eadem centũ titio. putat legatũ fore cõditionale: q: cõditio cõcernit substantiã legati, & sic nõ exprimit per eũ modũ per quẽ inest. d. §. illi si volet. ¶ Jo. de Imo. in. l. si ita expressum. ff. de condi. & demon. etiã cõtra opi. Bar. hic, & in d. §. terminus. argũt de d. §. illi si volet. & de d. l. si ita expssum. vbi illa cõditio. lego tibi si volueris. faceret legatũ cõditionale: q expmitur aliter quã inesset. nã in legato duplex est acqsitio: vna reuocabilis, & ista fit legatario etiã ignorãti. l. cum pater. §. surdo. ff. de leg. ij. alia est irreuocabilis, & ista nõ fit nisi scienti & volenti. l. si qs ita hereditatẽ. cũ glo. ff. de cõdi. insti. modo illa verba, si volueris, tacite inerãt acquisitioni irreuocabili: sed cũ exprimunt insunt etiam acquisitioni reuocabili. & ita est de mẽte glo. in d. l. aliquã. ¶ Ex quo inferre videtur Jo. de imo. in d. l. si ita expressum. qd qñ legat alicui aliqd si satisdederit de aliquo faciendo q legatũ deberet dici cõditionale, & non trãsmitti ad heredẽ: q: licet cõditio, si satisdederit insit tacite tñ inest in effectu executionis. qd pz q: nata est actio anteq̃ impleat modũ. l. ij. C. de his que sub modo. ¶ Pater in. l. fideicõmissum. ff. eod. sed qñ exprimit videt exprimi ad substantiã legati, facit scdm eũ qd habet in simili in. l. iij. §. filius. ff. de lib. & posth. ¶ Tamẽ fm eũ videtur q possit sustineri opi. Bar. q legatũ non sit cõditionale, & ita per cõsequens trãsmittatur vt videtur de mente tex. in d. §. terminus insertum ibi parificat legatũ sub modo, & legatũ relictũ sub hac cõditione si satisdederis de modo implendo. Et non obstãt allegata in cõtrarium: q: in casu nostro illud qd tacite inerat tẽdebat ad quandã cautelam rei de qua agitur, ideo tũc expressio nõ operatur, & sic nõ videtur adiectio facta ad substãtiã legati: vt est casus sing. in d. §. terminus. fm ipsum. ¶ Nec plz limitatio data hic per Pau. de cast. in lectu. pad. q: nõ vr esse differẽtia inter ista vba. lego, vel doto: q̃tum ad importandũ substantiam legati, qñ alia verba importantia substãtiam legati nõ precesserũt in casu huius. l. vt. l. ij. C. commu. de leg. l. cũ pater donationis. ff. ti. j. l. quoniam indignum. C. de testa. Et quando dictio si, importat cõditionem, ita importat conditionẽ si adijciatur verbo executiuo sicut verbo dispositiuo: vt. l. quibus diebus. §. qdam titio. de condi. & demon. Item limitatio sua videtur cõtra d. §. terminus. & si vera esset limitatio sequeretur q si testator dixisset, dato decẽ illi si volet. qd tunc nõ haberet locũ tex. in d. §. illi si volet. qd nullibi videt probari. Ad intellectũ etiã d. l. muto. vide Bar. in preal. l. j. circa. ij. col. ff. de cõdi. & demon. & Pe. & Joã. de imo. in. l. cẽtesimis. §. fi. ff. de verb. obl. ¶ In gl. in verbo, legatũ. ibi. l. pe. &c. illa. l. nõ probat uno potius prob. it cõtrarium: vt patet in tex. ibi: puris dato. & ibi per Bar. Similiter cõtrarium probat. l. mulier. hic alleg. in gl. vnde teneas sequentẽ sol. vel aliam quã dixi super tex. ¶ In ead. ibi: vel dic. de hac glo. vide Bar. & doct. in. l. stipulatio ista. §. si stipuletur. in ver. sextus modus. ff. de verb. ob. & Bal. in. l. ij. in fi. C. vt in pos. leg. & in. l. sancimus. in prin. C. de re. sig. & est singu. fm Angel. hic. Sed certe similis est & melior in. §. altera. in verbo stipul. in. insti. de inuti. stip. in fi. fm Imo. hic. Attamen ista sol. gl. nõ videtur bñ cõuenire verbis huius. l. que loquitur qñ testator dixit, si titius caueret heredi se daturum meuio. nõ autẽ heredi recipienti noie meuij: vt dt glo. Unde melior videtur alia solutio quã hic ponit Bar. dũ all. l. titio centũ. & fm illam intellige. l. si tibi legatũ. ff. tit. ij. in verbo, nõ interest. l. alter. quã propter generale interesse q habet vt impleatur volũtas testatoris: vt d. l. titio centũ in princ. Raph. autem hic intelligebat q deberet cauere heredi sub pena qd daret meuio. Unde noie pene valet. l. stipulatio ista. §. alteri. ff. de verb. ob. sed ista

a ¶ Tẽpus. adde Pau. de cast. cõsi. cccviij. incip. in isto facto. col. ij. ver. sed ad hoc respondeo in prima parte cõsiliorũ. Henr. Fer.

4 violat tex. hic vbi de pena nil dicitur. † Et inquantum glo. dicit sic vt valeat &c. habes ex gl. no. fm Bal. q qui promittit vel tenetur aliquid alicui facere tenetur taliter facere q sit validũ de iure. ¶ Et similiter tabellio q cõfecit instrumentũ dz taliter cõficere fm formã consuetã q sit de iure validũ. tex. est sing. fm
5 eũ in. l. fi. ad fi. C. de fideius. † Et ideo notarius qui est simpliciter rogatus a partibus de cõi intelligitur rogatus q apponat clausulas cõsuetas etiã si a partibus nõ sit dictũ fm Bal. in. l. si quid sub condi. in fi. ff. de cõdi. insti. per d. l. fi. que ad hoc est melior que sit in corpore iuris fm Bar. in d. l. fi. de quo per Bal. in. l. fi. in. j. col. C. de execu. rei iud. & in rubr. C. de reuoc. his que in frau. cred. in vlt. col. & in. l. cum de consuetudine. ff. de legib. & Ang. in. l. licet. C. locat. faciunt que habentur & no. in. l. si prius. §. recte. cum concord. ff. de aqua plu. arc.

1 ☞ Due cause lucratiue ex testamentis duorum iudicantur ac si ex testamento vnius procederent.

1 **Si sempronius.** † Due cause lucratiue ex testamentis duorum qui reputantur loco vnius iudicãtur ac si ex testamẽto vnius procederent. h. d. ¶ In glo. in ver. repelli potest. ibi, duplicare legatum non potuit. dic q imo potuisset si voluisset estimationem legare. l. si ald. §. rerum. ff. de vsufru. no. doc. in. l. plane. §. j. ff. eod. ti. Sed legando eundem fundum verum est q non potuit duplicare: quia legatum speciei duplicationẽ nõ recipit. l. lucius. §. impuberem. ff. ti. j. & d. l. plane. §. j. & ibi dixi post Imo. & alios. Unde verius est id quod subdit glo. q in dubio hic non videtur voluisse duplicare: sed legare ius quod habet.

1 ☞ Post interitum legati in genere liberatur heres ope exceptionis.

1 **Si cui homo.** † Post interitum rei legate in gñe precedẽte obligatione facta per heredẽ liberatur heres ope exceptionis. h. d. ¶ Quare autẽ non liberetur ipso iure dic vt per gl. in. l. qui decẽ. in prin. ff. de sol. & per doc. maxime Bal. in. l. acceptam. C. de vsur.

1 ☞ Actio ex testamento durat ad rem si res non est perfecte tradita.

1 **Edes quibus.** † Actio ex testamento durat ad rem si res non est perfecte tradita. h. d. ¶ Et circa hoc no. per Bar. vide pulchre no. per eundem in. l. qui sibi. §. j. ff. de sol. & in. l. exhibitionis. post prin. C. ad exhib. cum si. & circa aliqua que tangit hic Pet. & Joã. de imo. vide que dicam in. l. si tibi homo. §. cum seruus.

1 ☞ Si legatarius ignorans emit rem legatam ab herede an possit consequi pretium.
2 Si legatarius scienter emit rem legatam an censeatur renunciare legato.
3 Quid de fideicommissario conditionali.

1 **Qui seruũ.** † Si legatarius rem legatã ignorans emit ab herede: & eã postea ex testamẽto cõsecutus fuit habet doli exceptionẽ aduersus petitionem pretij, & si iam soluerat pretium illud repetere potest per actio. ex empto. sed si fuerat rem cõsequutus ex cõtractu emptionis ad hoc vt pretium solutũ recuperet potest intẽtare acti. ex testamento ad eandem rem a qua acti. non absoluitur heres nisi pretiũ restituat: & rem legatarij faciat. h. d. ¶ Et diuide vt hic
2 per Dy. & Bar. ¶ † In tex. ibi ignorãs. si autẽ legatarius sciẽter emisset rem sibi legatã: an videatur tũc renũciare legato: vt sic non habeat locũ dispositio huius. §. nõ tangunt docto. hic. Ideo dic vt per Bar. in. l. qui rome. §. duo fratres. in. xij. q. ff. de verb. ob. & aliquid per Dy. & Imo. in. l. si a substituto. in princ.
3 ff. eo. & ibi dixi. ¶ † Et similiter quid si quis emit vnã ex rebus hereditatis sibi per fideicõ. restituendis per heredẽ sub aliqua conditione adhuc pendente: an si postea eueniat cõditio possit recuperare tunc pretiũ illius rei quam emit ab herede prout hic in tex. dicitur. ¶ Jo. an. in addi. Spe. in ti. de emp. & ven. §. iij. loco. ad fi. post multa not. concludit q sic per. l. imperator. ff. fi. ff. tit. j. dic vt ibi latius per eum ad quod etiam faciunt nota. per Bar. in d. §. duo fratres. in. xij. q. ¶ In tex. ibi: ex vendito. expone vt in gl. mag. & no. illã secundã expositionẽ in versi. vel ij. dic. ¶ Ex qua habes qd legatarius idemq; emptor in casu hic posito in prin. intentare potest act. ex empto per quam petit se liberari a pretio per ipsum promisso heredi vendenti: ex quo no. fm Bal. q vbi ex postfacto superuenit notitia alicuius equitatis propter quã resolui debet cõtractus datur etiã actio ex ipso cõtractu ad resoluendum. facit. l. sed & celsus. §. j. ff. de contrahen. empt. & l. si fullo. ff. de condi. sine causa. ¶ In glo. ibi: nulla esset emptio. s. per. l. suę rei. ff. de cõtrah. emp. & sic cõmuniter tenetur iste intellectus gl. q iste tex. nõ loquitur in re testatoris pure legata: sed Petr. de bella. hic dicit hãc esse diuinationem: q scdm eum etiã procedere potest in re testatoris pure legata.

legata. ¶ Nec etiã obstat. d. l. sue rei. q2 ipse est in opi. q dominiũ ve3 rei legate sit apud heredẽ adita hereditate, & nõ apud legatarium per istũ tex. & plures similes cui9 opi. an hoc an sit vera dicet in. l. si tibi homo. §. cum seru9. j. eo. ¶ Uel fm Pau. de ca. potest responderi ad. l. sue rei. qd loquitur in re que est mea irreuocabiliter, secus in re mea irreuocabiliter: q2 sicut res que reuocabiliter est mea põt mihi obligari. l. ex sextante. §. lucius. j. de excep. rei iu. & in. l. in bello. §. si qs seruũ. j. de captiuis. secus in re reuocabiliter mea. l. neq3 pignus. cum si. j. de reg. iur. Ita ergo erit dicẽdũ in re mihi legata: q2 dicitur esse mea reuocabiliter ppter repudiationẽ quã facere possum. d. §. cũ seru9. cum eam emere possim. ¶ In gl. in xbo, actũ fuerit. que est in ver. q si iudicio. ibi dũ gl. dicit, sed nõ p actũ. colligitur vera lectura principalis ad istũ tex. in ver. si. v3 q legatarius primo cepit agere act. ex empto ad rẽ cõsequendã: & pendente iudicio: & sic anteq3 rem consequutus esset cepit agere act. ex testamẽto ad rem quã cõparauit sibi legatã quã cumulationẽ actionum facere põt: q2 iste act. dant ad diuersa cum actio ex empto detur ad rẽ tradendam tantũ. l. ex empto. in prin. ff. de act. emp. actio autẽ ex testamẽto datur ad rem dandã, & sic ad dñium trãsferendũ vt in si. ẽ. l. si dominus. §. de eui. & ibi no. doc. ff. e. ¶ Ergo cũ debẽtur ad diuersa poterunt cõcurrere. l. si idem cum eo. ff. de iurisd. om. iud. & no. doc. in. l. edita. C. de eden. ¶ Consequeretur ergo legatarius in casu huius. §. per actionẽ ex testamento. q heres faciat ipsum dñm rei legat. e: per actio. vero ex empto cõsequetur pretium quod heredi dedit. Et hoc est qd vult dicere tex. hic in si. & fm hãc lecturã que optime procedere potest cessant cõtraria: de quibus in gl. mag. ve3 de. l. cui res. ff. de ac. emp. cũ si. q2 hic res adhuc nõ erat tradita ex cõtractu emptionis qñ cepit agere act. ex testamẽto. vnde hic agit actione ex testamento ad rem legatam: vt rem consequatur: & hoc in. l. cõtraria non negatur. sed ibi dicitur qd põt agi ex empto. s. ad pretium. & sic iste. ll. nõ sunt sibi cõtrarie. ¶ In gl. mag. que est gl. Diaboli fm Pe. pomẽ secunda lec. principalis qñ per actum fuit ex toto iudiciũ in act. ex empto cõtra heredẽ ad rem quã cõsequutus est legatarius, & laborat in sol. contrarij. l. cui res. Sed tene vltimam solutionem que est communis, & declarauit hic per Bar. Tamen Joã. de imo. hic dicit q licet hec solutio declarata vt hic per Bart. cõiter tenetur tamen sibi nõ placet inq̃tum gl. & expressius Bar. voluit q in casu. d. l. cui res. possit agi acti. ex testamẽto si emptor post rẽ sibi traditam ex causa emptionis, & soluto ptio destinauerit velle habere & retinere rem ex causa emptionis, & non ex causa legati nam fm eum hoc non videt esse verũ: q2 in casu. d. l. cui res. nullo modo videtur posse agi ex testamẽto. nam cum ibi fuerit legata res testatoris sub condi. interim empta per legatarium, & postea euenerit cõditio eoipso q legatum h3 effectum ipso iure absq3 facto legatarij mutatur causa dominij, & habet ex legato nõ ex emptione: vt ibi, & in. l. fundo. alle. in gl. & facit. j. titu. j. l. cũ pater. §. fundo. Unde nõ videtur qd possit ibi agere actio. ex testamento: q2 agẽdo ex testamento agnosceret legatũ. Et per hoc consequenter haberet rẽ, & eius dominiũ ex causa legati: ergo frustra peteret ipsam rẽ legatam quam penes se habet ex causa legati: ideo debet tũc agere ex empto cum cẽleatur eoipso quasi euicisset sibi ipsi vt hic innuit litera. Nec obstat tex. vbi agit ex testã: quia põt intelligi qñ fuit legata res aliena vel heredis nam tũc etiam si legatarius agnoscat legatum nõ per hoc solum mutat sibi causam. q2 legatum rei aliene vel heredis de se non est aptum ipso iure trãsferre dñium in legatarium. Ideo tunc potest agere act. ex testamẽto ex quo rem h3 ex alia causa que non est extincta, & ex quo etiã sibi abest pretiũ l3 rẽ ipsam habeat. l. plane. §. qd si rem. ff. eod. & sic non videtur q hoc casu possit agere legatarius actio. ex empto cũ nõ sequatur euictio ex virtute legati nisi forte hẽs cõsentiret mutari causam dominij, & haberet ex causa legati. nam tũc forte posset postea agere ex empto: s3 ante nõ videtur verũ. Sed nõ recedo a cõmuni opi. quoniã supradicta non videntur vera. nã dũ dicit q in casu. d. l. cui res. superueniente cõditione legati legatarius dicitur habere rem ex causa legati dicit contra illum tex. vbi litera dicit q nõ habet ex causa legati, & hoc ve3 volente legatario nõ haberet ex causa legati vt hic declarat Bar. secus si vellet habere ex causa legati. ita procedit. d. l. fundo. que iura sibi aliter contradicerent. Itẽ non bene dicit Jo. de imo. dum dicit q in casu. d. l. cui res. frustra ageret ex testamento cũ iam haberet rẽ legatã: nam imo nõ ageret frustra: q2 propter pretiũ quod sibi abest potest agere ex testamẽto. vt. d. l. plane. §. qd si rem. & hec est responsio data p eum ad istũ tex. & diuinat & violat tex. qui videtur loq in eo casu quo loquitur dicta lex. cui res. Preterea ipse dicit qd iste text. d3 intelligi in re heredis legata: sed ita est q rei heredis legate existentis apud legatarium transit ab adita hereditate dominium ipso iure in legatariũ cum heres adeũdo videatur cõsentire, vt pulchre declarat Bar. in. l. j. circa. vi. col. C. commu. de lega. & per eum in. l. heredem. C. de fideicom. sed hoc tempore quo legatarius volebat agere actio. ex testamento res erat apud eum: q2 fuerat sibi tradita ex causa emptionis, & tamen potest agere ex testamẽto ergo hic est tex. contra eum.

1 ¶ Si pater dotem quam promisit genero legat filie semel tantum est soluendum.
2 Obligatus ex causa necessaria semper censetur legare animo compensandi.
3 Pater simpliciter legans filie in dubio videt legare pro dote.
4 Quid iuris qñ pater primo dotat tradendo secundo legat.
5 Quid iuris quãdo pater primo legat: & postea dotat: promittendo vel tradendo.
6 Si testator legat. c. filie pro ea maritãda, & postea maritat dotis solum quinquaginta, an filia possit petere reliqua.
7 An filia possit habere mille que pater dedit in dotem, & extinde alia mille promissa.
8 An extraneus obligatus mulieri cẽseatur dedisse dotem animo compensandi.

1 **Cum pater.** † Si pater dotẽ quã promiserat genero p filia legat filie semel tantum est soluẽda vel vni vel alteri & nisi concordet inter se neutri soluere compellitur heres. ¶ No. q si pater primo promittit dotem pro filia & postea legat filie videtur legare animo compensandi in dotem promissam. concordantie sunt in gl. & maxime tex. in. l. si cũ dotem. §. si pater. ff. sol. ma. & tex. in aut. preterea. in fin. in ratione sui. C. vnde vir & vxor. ¶ Quod primo limita fm Oldr. Bar. Bal. & Pau. de ca. procedere quando in dote, & in legato versaretur q̃titas, secus si in legato esset species: & p dote fuisset promissa q̃titas vel econtra. ita intelligunt. l. si pater p filia. j. de col. do. & ita tenet Bal. in. l. quoniam in prioribus. in pe. col. C. de inoff. test. & in. l. si vxor. C. de bo. aut. iudi. pos. Et idem Bal. in. l. nesennius. ff. de neg. gest. cũ regulariter compẽsatio de q̃titate ad speciem non pcedat: & econtra. l. si cõuenerit. cũ si. ff. de pig. act. sed hec limitatio videtur cõtra. d. §. si pater. & d. aut. preterea. in si. vbi. d. iura non admittuntur hãc distinctionẽ, & istud vltimũ tenuit Imo. in. d. §. si pater. & in. l. cum pater. §. pater filie. j. eit. j. & hic. & Ro. in para allegata aut. preterea. Nõ ob. d. l. si pater. quia varios haber intellectus vt. j. referam. tamẽ hanc limitationem inferius saluabo, & respondebo ad iura allegata in cõtrarium q̃ de eius intellectu dic vt. j. dicetur. ¶ Secũdo limita. d. regulam nisi filia esset cum heredibus extraneis instituta vel etiã cum fratrib9 qui tamẽ ex patrimonio paterno tantũ precipui lucri percepissent q̃tum fuit dos filie quoniam tũc dotem precipuam habebit nec compensabitur cũ legato vel institutiõe facta de ipsa filia. tex. est sing. in. d. l. fi. C. cõmunia vtriusq3 iudi. fm Bal. Raph. & Ro. in. d. §. si pater. Tñ in contrariũ videtur mihi qd sit gl. in. l. titia. §. q in vita. in xbo, verisimile. ibi dũ gl. dicit maxime &c. in illa implicatiua, & ibi no. Jo. de imo. j. ti. j. ¶ Tertio limita fm Imo. in. d. §. pater filie. & hic pdictam regulam procedere tantũmodo quando pater dixisset lego pro dote. & ita loquitur hic iste tex. dum dixit eadem. Secus si simpliciter legatum esset: quia vtrũq3 debet, vt est casus in. d. l. si pater p filia. & iste est verus intellectus. l. fm eũ. ¶ Non obst. d. §. si pater. q2 ille text. loquitur quotiescũq3 actio. ad dotẽ & ad legatũ eodẽ tpe filie acquirebant nunquã si legatũ videtur factum animo compensandi. secus in casu huius. §. & d. l. si pater pro filia. ¶ Quia legatum primo acquirebatur filie quã actio de dote cum post mortẽ patris adhuc duraret matrimoniũ quo casu nõ poterat filia agere ad dotem, & sic legatum nõ videtur factum animo compensandi. Sed contrarium tenuit hic Bar. & communiter omnes
2 doctores, pro quorum opi. facit. † Quia obligat9 ex causa necessaria lege inducta put est pater qui ex necessitate iur. tenet
a ad dotandã filiam semper videtur legare animo compẽsandi[a] cum debito. d. aut. preterea. l. etiã. §. si debitor. j. de bon. lib. non enim liberatus erat pater ab ea necessitate dotãdi quia astringebatur filia, licet filia esset in matrimonio collocata & si dos esset pmissa tantum a patre genero. ¶ Quia. l. arctat patrem ad duo. s. ad collocandum filiam in matrimonio & ad dãdũ dotem. l. qui liberos. in princi. j. de rit. nup. & not. glo. repu. sing. in. l. obligamur. §. lege. j. de ac. & obli. quam magis cõmuniter sequuntur docto. vt per Bart. in aut. res que. C. commu. de leg. & Nico. de neapo. in rub. ff. sol. ma. vbi sequitur dictã gl. vt sing. & Bald. Jo. de imo. & Raph. Ro. eo. tit. Bald. in. l. fi. C. de sententi. que sine cert. quantita. & Ange. in. l. nupta. in princip. ff. solu. matrimonio. & per Abb. in. c. j. de adulte. & est de mente glo. in. c. hoc sanctum. xxij. q. ij. & xxvi. questio. j. in. c. de raptoribus.

a ¶ Cõpensandi. an pr semp videatur legare dotem filie aio cõpẽsandi, vide in. d. §. si pr. in apostil. tam ad Bart. quã ad Alex. ibi & adde Ful. cõs. cxxiij.

in hoc consenserunt. licet Bar. cōtrariū tenuerit in d. l. obligamur.
3 & in d. auf. res que. & nō bene. † Item pro predicta opi. facit qꝛ
pater simpliciter legans filie in dubio videtur legare pro dote.
vt singu. dixit Bal. in l. qd aūt in stipulatione. per illū tex. ff. de
iur. do. & probatur in l. tali. §. fi. iuncta glo. eo. ti. Sed si dicit le-
go pro dote. perinde est ac si diceret lego aio compēsandi cum
dote. tex. est menti tenendus fm Bal. ibi in l. vnica. §. primum.
C. de rei vxo. ac. & pbatur per d. §. qui in vita. ¶ Et hec est cō-
munis opi. quam tenuit hic glo. in ver. eadem centū. & sequitur
Dy. & Jac. de are. & Old. Bar. Bal. & cōiter omnes hic. & Cy.
& Bal. in l. filia. post gl. ibi. C. eo. tit. Et est de mente glos. fi. in l.
cum pater. §. fi. ff. de iur. do. & ibi Saly. & tenēdo hanc opi. pos-
ses aliter qꝫ dicat hic Bart. respōdere ad l. si pater pro filia. fm
Jac. de are. hic de quo nullus mētionem facit. ¶ Licz qꝫ d. l. si
pater p filia, que loquitur qñ quātitas legata est & qꝫtitas p-
missa etat, & diuersa qꝫtitas legata. ¶ Quo casu si nō fiat con-
templatione dotis cessat cōpēsatio, & hoc forte ibi volat dice-
re Bart. Et per hoc habes quartam limitationem ad regulā
predictam vcz si cōcurrat qꝫtitas legata cū qꝫtitate dotis pro-
misse psumitur animus compensandi; alias non. ¶ Et hoc te-
net Pan. de ca. in lec. bono. alle. l. cum centum. ff. de adi. leg. fm
intellectū Jac. de are. & Bart. ibi. Sed certe hoc non videt esse
verū p d. auf. preterea. vbi non videtur attendi an sint qꝫtita-
tes pares vel dispares qd etiam tenuit Bal. in l. titia. §. qui in
vita. ff. tit. j. & Bal. & Jmo. hic per l. lucius ff. tit. j. & Bal. Ang. &
Jo. de imo. in d. §. si pater. Nec obst. d. l. cū cētum. qꝛ ista loqui-
tur quādo testator in testamēto legat diuersas quātitates. nā
vna nō videtur legata animo cōpensandi cum alia. sed nos lo-
quimur qñ vna tātū qꝫtitas legatur: & alia debetur ex obliga-
tione que habuit originē a necessitate legali: quo casu videtur
animo cōpēsandi relinquere: vt in d. §. si pater. & in d. auf. pre-
terea. ¶ Unde tenēdo dictam cōmunem opi. potes respōde-
re aliter ad d. l. si pater p filia. partim adherendo solutioni da-
te hic p Bart. & sequaces ad illam. l. valet qꝛ ibi dos promissa
genero consistebat in qꝫtitate: sed legatū filie relictum consiste-
bat in specie vel ecōtra. Et huic sol. nō ob. & ex. in d. auf. pterea.
& in d. §. si pater. qꝛ loquitur quando legabatur eidem cui soli
debebatur aliquid ex uno dispositione. sz in casu d. l. si pater.
erat pater obligatus genero & legabat filie, non negabo tamē
passum ēe disputabilem, & hec sufficiant de isto primo articu-
lo quando dos fuit primo tantum promissa sz data non fuit.
4 ¶ † Secūdus est articul' qñ pater primo dotat tradēdo do-
tē: scdo legat, de quo dicas vt hic per Bar. cū quo ꝯcordat hic
Dy. Jac. de are. Old. Bal. & cōiter alij. & Bald. post Cy. in d. l.
5 filia. ¶ † Tertius est articulus qñ pater ecōtra primo legat, &
postea dotat promittendo vel tradēdo in quo Bar. hic, & in l.
filia. C. eo. concludit vtrūqꝫ deberi p l. quinquaginta. ff. de pro-
ba. nisi expresse dixisset lego pro dote. & ita intelligatur fm eū
d. l. filio. sed Dy. & Jac. de are. Old. Bal. & Jmo. hic contrariū
tenēt. s. qꝫ imo legatum simpliciter factū intelligatur in dubio
aio compensandi p d. l. si filia. & ibi hoc tenet Bal. in suo sum-
mario, & videt ibi probari non violādo illū text. Pro hac opi.
facit etiā tex. in l. lucius. la. j. ff. ti. j. & ibi hoc etiam tenet Bar. in
ver. sed cōtra hoc videt &c. per istum tex. qui tñ nihil facit: quia
iste tex. loquitur qñ dixit eadem centū que promisit lego. Pro
ista opi. facit qꝛ pater legando simplr videtur legare pro dote
vt dixi. s. Ad legem, quinquaginta. respōde vt hic per Jo. de
imo. qꝫ ibi erāt due dispositiones vltime voluntatis, & si secun-
da intelligeretur de eadē qꝫtitate de qua intelligebatur prima
esset secūda penitus inutilis, sed in casu nostro scda dispositio
erat inter viuos q̄ dato qꝫ intelligat de eadē qꝫtitate de qua fa-
ctū est legatū tñ p se hz effectū separatū, & pōt ēt habere effectū
executiuū legati. vt ptz etiā ex. j. dicēdis. & ita teneo. ¶ Quod
primo limitat hic Jmo. nisi in legato fuisset qꝫtitas, & in dote
esset species vel ecōtra: qꝛ tunc vtrūqꝫ debebitur per d. l. si pa-
ter pro filia. fm intellectum Bart. hic. ¶ Sed aduerte qꝛ ipse-
met Jmo. in j. articulo reprehendit hunc intellectum Bart. tñ
eū saluauit. s. Secundo limita predictā conclusionē fm Panl.
de cast. procedere qñ qꝫtitas legata esset conueniēs doti: alias
nō videretur legatū relictū pro dote, & per cōsequēs non vide-
retur relictū animo compēsandi fm eū nihil allegantē, sed hec
limitatio similiter nō videtur vera: qꝛ videtur ꝯtra d. auf. pre-
terea. & contra expresse no. per Bal. in d. §. qui in vita. & retuli
s. in iij. limitatione primi articuli. ¶ Tertio pōt limitari d. cō-
clusio vt procedat qñ pater legat filie que erat tūc nubilis eta-
tis, sed si legat filie que nō erat nubilis etatis nō videt tunc le-
gare p dote: nec aio cōpensandi cū causa dotis: qꝛ tunc pater
cogi non poterat ad dotandum. l. qd pupille. ff. qñ di. lega. ced.
¶ Et tūc cessat illa necessitas legalis propter quam presumi-
tur legari p dote: vt in d. §. si pater. cum ibi no. per doct. ¶ Et

8 ¶ Quinquaginta. Quid si pater legat mille deinde dotat in quingētis an possit petere residuū vide p Sig. de homo. ꝯsil. cclij.

predicta in hoc tertio articulo ꝓcedunt quā lo simpliciter le-
gauit, si autē dixisset. lego pro dote. tunc concludendum est qd
aut legat speciem, & postea dat illā in dotem. & sine dubio vi-
detur legasse animo compēsandi. d. l. filia. aut primo legat spe-
ciem p dote postea dat qꝫtitatem seu aliā speciē vel econtra. et
videtur a legato recessum. l. translatio. & fi. ff. de adi. leg. fm Bal.
& Salyc. in d. l. filia. & Jmo. hic. ¶ Si vero legat qꝫtitatem pro
dote postea dat siue promittit tantumdem vel plus similiter in
qꝫtitate, & non potest petere legatum p d. l. filia. fm oēs. ¶ Si
vero minus dat quam fuerit in legato, & iste est casus valde du-
bius, vt si filie legauit centum pro dote postea dedit quinqua-
ginta tantum in dote, an poterit petere residuum. Old. Bart.
& Bal. in d. l. lucius. per illū text. & per alia plura tenent qꝫ sic, &
idem Saly. in d. l. filia. & Bal. & Pan. de ca. hic. ¶ Contrariū
tenuit Jmo. in preal. l. lucius. & hoc atēto qd fuit legatum fa-
ctum pro certa causa. s. pro dote. alleg. tex. in l. libertis quos. in
prin. ff. de ali. & ciba. leg. & gl. in d. l. quinquaginta. de probatio.
¶ Nec procedit responsio Bart. ad d. l. libertis. dicentis qꝫ ibi
legatum secūdum cōtinebat plusquā primū. secus in casu no-
stro: qꝛ imo fm Jmo. si recte calculetur fm legatū ibi contine-
bat minus quam primum. Ego puto opi. Bar. & sequaciū esse
verā per rationes suas: nō ob. d. l. libertis. qꝛ ibi interuenerunt
due disponēdi forme: sed in casu nostro vna tātū precessit dis-
positio: postea sequuta est executio p parte facta per testato-
rē, & ita dicebat Bal. in d. l. lucius. ¶ Itē respondeo qꝫ in ca-
su d. l. libertis. si diceremus qꝫ fm legatū quod continebat mi-
nus videret factum animo recedendi a primo legato pro rata
tantū: certe nihil operaret scdm legatū & frustratorium fuisset.
vnde ad hoc vt aliquid operetur tollit primū legatum totum
qꝛ nō presumit testatorē voluisse disponere frustra. l. si quando
in prin. j. e. Secus in qd. nostra in actu traditionis dotis facte
p patrē, qꝛ licz iste actus non inducat compensationē legati nisi
pro rata tñ operat: qꝛ p traditionē mulier nuptui collocatur,
& onera matr. sustētantur. Itē traditio seu promissio dotis in-
ter viuos facta p patrem non potest postea per eum reuocari.
l. sicut. cū si. de act. & ob. & sic operat plusquam legatum qꝫ sem-
per poterat reuocari. l. iiij. ff. de adi. leg. quam sol. no. Et tenēdo
hāc cōclusionē in hac vlt. q. limita tñ eā vt eleganter p Bal. in
d. l. lucius. nisi sibi essent post testamētum nati alij filij. arg. l. si.
ff. tit. ij. Item ad hoc ꝓpositū dixit vnum not. verbū Bal. ff. ti.
6 l. ij. §. si titio stichus. de quo ibi dicet. ¶ † Sed iuxta hoc que-
ritur quid si testator dixit lego centū filie mee pro ea maritāda
8 postea eā maritauit datis dūtaxat quinquaginta in dotē an
mortuo testatore filia possit petere reliqua quinquaginta. Dy.
in d. l. lucius. ff. ti. j. tenuit qd non. & d. l. libertis. Old. autem vt
ibi refert Bar. tenebat contrarium: quia quādo qꝫtitas est ex-
pressa in legato illud nō minuitur per causam adiectā. l. lucius
ff. de adi. lega. l. creditor. §. cū inter. ff. mand. ¶ Bar. videtur te-
nere idē qd Old. licet in effectu sentiat quod iste casus est ma-
gis dubi' quam si testator dixisset: lego centum pro dote. & ita
tenet etiam Bald. & Saly. in d. l. filia. et ibi per eos qꝫuis refe-
rat Bar. hoc casu tenere cum Dy. Sed in veritate Bar. tenet
cōtra Old. vt dixi: & ita eū tenere refert Jo. de imo. hic & Ra-
pha. in d. l. lucius. de le. ij. & Petr. de anch. in c. filius. de testa. &
ibi trāsit cum opi. Old. quam etiam sequitur Ang. in d. l. filia.
& Bal. in l. luci'. Sed Jo. de imo. hic, & in d. c. filius. tenēt opi.
Dyn. p d. l. libertus quos. que in veritate non videtur bñ pro-
bare, vt dixi. s. qꝫ etiam videtur tenere Raph. qꝛ causa dotis &
matrimonij censetur causa finalis: vt l. si ego. in princ. ff. de iur.
do. & no. Bal. in l. ij. §. fi. ff. de do. ergo cessante causa finali cessa-
re debet legatum. l. cū tale. §. legato falsam. ff. de conditio. & de-
monstra. Sed ad istud ar. responde vt per Bald. & Salyce. in
d. l. filia. dum allegāt. l. si iam facta. ff. de conditio. & demonstra.
De hoc articulo etiam tāgit Nico. de neapo. in d. l. lucius. vbi
7 transit cum Dy. ¶ † Ab extra quesiuit hoc Jmo. quid si pa-
ter p filia in dotem dedit mille, demum solu. matrimo. morte
viri promisit secundo viro alia mille in dotem pro filia cū non-
dum dos fuisset exacta ab heredib' primi viri. ¶ Et similiter
in casu quo de iure cōmuni vel municipali acti. de exigēda pri-
ma dote spectaret ad filiam. ¶ An filia habeat actionem cō-
tra heredes primi viri, & etiam dotem secundo loco datam vi-
deat se cogitādum relinquere. Puto respondendum qꝫ sic, quia
cum pater dederit secūdo viro secundam dotē ad quam de iu-
re necessitate nō obligabatur: vt no. Bar. Bal. & oēs in l. si cū
dotē. §. j. post glo. ibi. ff. sol. ma. Bal. in l. fi. C. de do. promis. & in
auf. qꝫ locum. C. de col. nō videtur dedisse animo compēsandi
cum prima dote. l. cum quidam vxor. & l. creditorem. ff. ti. j. & in
d. §. si pater. iuncta doctrina Jac. de are. & Bar. ibi. Bene facit
quod no. Bald. in d. l. filia. in iij. questio. in fi. Et vltra predicta
quādo & quibus casibus videatur factum animo compēsandi.

Non

Non omittas videre Bal.sing.loquētem in preallega.l.vxor.
8 ¶ †Quid autem si quis extraneus det dotem p muliere cui ex alia causa obligatus erat:an videtur dedisse animo cōpensandi:dic vt plene per Bart.in.l.vxorem.§.naturalis.vbi bonus text.l.ex.q.ꝫ in.d.l.nesennius.ff.de nego.gest.ꝫ per omnes in.l.si.post glo.C.de do.promis.

1 ☞ Cautio de instrumentis reddendis continet etiam liberationem prestari.
2 Si bannitus cuius bannum non est cancellatum potest impune offendi si appareat per instrumentum qḋ soluta est quantitas an poterit offendi.
3 Si banniti debent rebāniri per sapiētes:ꝫ ita factum est:licet non cancellati fuerint:an possunt offendi.
4 An amissio instrumenti possit probari per iuramentum.

1 **Si ita cui.** †Cautio de instrumētis reddēdis cōtinet etiam liberationē prestari nedum redditionē instrumētorū. Sufficit tñ liberationem pstari si instrumēta nō reperiant. ¶ No.ꝙ legatū factū sub cōditione si instrumentū debiti reddideris hẽdi importat duo que dixi in summario vt probatur hic iuncta.l.ab omnibus.§.i.ff.eo. Et si vtrūqꝫ pōt adimpleri dꝫ fieri:alr̄s sufficit impleri.qḋ est possibile,vt hic in tex. Quē limitat no. Pau.de ca.procedere qñ vere debitor erat,secus si debitū est solutū:qꝛ tūc cēset legatū purū sicut in eo cui legatur sub cōditione si cōneos reddiderit:qꝛ si legatari⁹ in nihilo erat debitor legatum cēsetur purum.l.iulia. Pau.sūcta.l.seq.ff.de cōdi.ꝫ de.ꝙ putat verū qñ testōr ignorauit debitū fuisse solutū,qꝛ tūc cū talis ꝯditio importat liberationem hẽdis,vt hic,ꝫ liberatus iā erat nō requirit aliud implemētū.l.si iā facta.ff.de cōdi.ꝫ dem. Sed si testōr sciebat:dicit qḋ nō audet dicere qḋ legatari⁹ nō teneat ad nudā restitutionē instrumēti. Qr de illa vr̄ testator sensisse cū possit.d.restitutio afferre vtilitatē heredi.s.vt pretextu instrumēti nō possit amplius cōueniri,ꝫ casu quo ipse heres nō probasset solutionē potuisset cōdēnari fm eū. Sed aduerte qꝛ Bar.Bal.ꝫ oēs tenēt cōtrariū.in preallegata.l.ab oibus.§.i.ꝫ in effectu volūt qḋ lꝫ testōr non sit debitor:si tñ extra instrumētū illud dꝫ restitui vt impleat ꝯditio q̄ duo dr̄ cōtinere:ꝫ in eo quo est possibile semp est implenda:vt.ff.dixi. Nec mirū qꝛ talis redditio instrumēti operat magnū effectū:vt.l.labeo.ff.de pac.ꝫ dixi etiā ff.ad.l.fal.Pan.ꝫ ad.l.cum testō.cum ibi plene no. Posset respōderi qḋ ibi qñ nulla sunt debita legatum rationis reddēde non videt afferre vtilitatē in effectu put affert redditio instru
2 menti:vt dictū est.ff. ¶ †Et inducit iste tex.per Bal.ad.q.no. statuto.vel.l.cauetur.ꝙ bannitus cui⁹ bānum cācellatum non reperit possit impune offendi:bānum nō fuit cācellatū. Tñ p solēne instrūm positum i archiuo publico apparet ꝙ soluta est q̄titas in bāno posita:an poterit impune offendi ꝫ ꝯcludit ꝙ
a nō qꝛ iste nō dr̄ amplꝰ bānitus figuraliter[a] ex quo appaeet solutio,nec substātialiter:qꝛ sublata est ois obligatio ꝫ ois pena vñ vr̄ fm eum ꝙ si ista solutio apparet in archiuo publico:ita qḋ nō possit pṫedi ignorātia ꝙ offendēs debeat puniri. Pro hoc adducit:qꝛ cum apparēt due scripture contrarie posterior attēdi dꝫ.l.si ita scriptū.ff.e. Nec ob.iste tex.vbi si apparet īstrumētū dꝫ illud reddi:ꝫ nō sufficit liberatio:qꝛ ꝫ eū iste tex.loqtur respectu implēde ꝯditiōis:q̄ dꝫ impleri in forma specifica:ꝫ in implēda ꝯditiōe attēditur nedū effectus:ꝫ modus.l.meuius.ꝫ.l.qui hr̄dī.in pn.ff.de cōdi.ꝫ de.ꝫ nos loqmur in dispositione legali in qua habito effectu nō curam⁹ de modo.l.gall⁹.§.ꝫ quid si tantum.ff.de lib.ꝫ posth. Raph.trāsit cū Bal. Jo.imo.hic dicit hoc videri verū si iuxta bannum facta est mētio de solutione,alias cū probabiliter erret offendens ex quo bānū est in figura banni,ꝫ probabiliter possit ignorare solutionē esse factam lꝫ instrumētū sit in archiuo publico videtur excusandus nisi probetur de sciētia per no.per Dyn.ꝫ Bal.in.l.pe.
b alias si.ff.de adul.[b] cum cōcor. Addo ꝙ pro decisione Bal.declarata vt.ff.bene facit id qḋ no.voluit Bar.in.l.emptor.§.i.in fi.ff.de pac.ꝫ Ang.ꝫ Jo.de imo.in.l.i.ff.de his que in testamento delentur. Vbi dicit ꝙ si in capitulis pacis fuit cōuētum ꝙ banniti deberēt cancellari sufficit cancellare verbo:lꝫ non sint cancellati facto per.d.l.emptor.§.fi.ꝫ.d.l.nihil.ff.de adimen.le
3 ga. †Et ad idem allegari pōt id quod no.Bal.in.l.si creditores.in pn.C.de fideicom.vbi dicit qḋ si statutum disponit qḋ banniti debeāt rebanniri per certos sapiētes:ꝫ ita factum est: Tamē nō fuerunt cācellati:an poterunt impune offendi:ꝫ dicit qḋ nō:quia post rebannitionē bannum erat inefficax adeo quod si conuenirēt ex banno tuti fuissent exceptione.arg.d.l.si creditores. Sed ꝯtrū lꝫ Bald.in.l.labeo.§.i.ff.de pact.vbi q̄rit an solutio debiti habeat vim cācellationis.ꝫ cōcludit qḋ non. Qr ista sunt diuersa ꝫ cācellatio reqrit factū fm qḋ no.gl.in.l.si quis libertatē.in vbo inducatur.ff.de sol.ꝫ in.l.inductū.C.de sol. Et ideo dicit ipse ꝫ doc.dicit ꝙ lꝫ quis solueret bannū tñ nō sit cācellatus pōt impune offendi.qꝛ donec est descriptus inter bannos retinet istud nomen appellatiuum bānitus:vt ibi plenius p eum. ¶ Et ista opi.videtur verior tenēda saltē post facti.i.post offensam.ꝯ:rior enī est ratio ꝙ nō offendatur si est cancellatus:ꝫ sic nō est in figura banni quam si solū est solutū. ¶ Et nō obstāt no.per Bar.in.d.l.emptor.cum alijs.ff.alleg. qꝛ loquitur qñ fuit cancellatus vbo ab habēte potestatem:vt qꝛ fuit rebānitus a superiore vel iudice ꝙ hic nō est. Et ad predicta vide no.p Bal.in.l.si nō sortē.§.ideo.ff.de condi.indebi.ꝫ in.l.nostrā.in.ij.ꝫ.iij.col.vbi alle.istū text.C.de test. ¶ Item vide que sing.per illum tex.dicit Bal.in.l.instrumenta.ad fi.C.de fideicō.ꝫ Bal.in aut.cassa.C.de sac.san.ecc.circa vlti.qḋ ibi formatam per Bart.ꝫ vide Bal.in.l.pecunie.C.de so.vbi dicit istū tex.alibi nō reperiri. Et tene menti istū text.ex quo habes ꝙ lꝫ alias impossibilis conditio quā testōr putaut possibilem vitiet dispositionē:ꝫ nō vitiatur vt est casus reputatus sing.in l.seruo manumisso.ff.de cōdi.inde. Tñ illud fallit nisi talis impossibilis cōditio pōt p equipollēs impleri.ita eleganter pbat hic in tex.in fi.ibi,cum tūc testamētū fiebat ꝫc.ꝫ no. Jmo.post alios in.l.i.ff.de cōdi.insti. ¶ Jnducitur etiā per Bald.hic ad c aliā questionē.de qua dixi in.l.seruū filii.§.cū q chirographū.
4 ff.eo. ¶ †Ultimo no.dictū Bar.hic volentis amissionē instru
c mēti probari p iuramentum.[c] Alleg.l.si.C.de fid.instru.qḋ est verū in duobus casibus primis vbi agitur de modico preiudicio.ꝫ ita loquit Bart.hic in suo exemplo ad qḋ facit.l.thesaurus.ff.ad exhi.cum si. Et expsse no.Bal.in.l.fi.in fi.C.de eden.ꝫ in.l.dissolute.C.de cōditio.ex.l. Secundus casus est quando quis ad exhibendum instrumentū tenetur officio iudi.tantū ita loquitur.l.fin.C.de fid.instru.ꝫ ibi expresse Cyn.in.ii.opposi.ꝫ ibi etiā aliquid p Bald.in.l.fi. Alias aūt debet probari amissio instrumenti p legitimas probationes sicut ꝫ amissio cuiuslibet alterius rei.l.si quis ex argentariis.§.penul.ꝫ fin.ꝫ ibi per Bart. De hac materia doc.melius quam alibi.ff.de edē.ꝫ aliquid per Bal.in rub.C.de fi.instr.in.xiij.col.in ver.quero quid si instrumētū publicum.ꝫ in.l.fi.ad fi.C.de eden.per gl.ꝫ doc.in cle.i.in vbo compellendos.de vsu.in.c.cū olim.de priuileg.ꝫ per Spec.in titu.de instru.edi.§.restat.ver.illud quoqꝫ.ꝫ ibi Jo.an.ꝫ Jo.an.in eod.titu.in.§.insti.in addi.incip.vt dicebat.ꝫ in §.postqꝫ.versi.vbi autem. Per Bart.in.l.fi.ff.de bon.aut.iudi.pos.per Feder.in consi.cxiij.per Bal.in.d.l.si quis ex argentariis.§.nec etiam.ꝫ in.l.pretor.§.filius.cum sequen.eod.titul. Et ibi etiam Ange.in.§.si seruus.ꝫ dixi in.d.§.penul.ꝫ facit quod not.Bartol in.l.ij.§.quod diximus.cum suis concordan.ff.si quis cau.

1 ☞ Qui non admittitur ad partem iure actionis:ꝫ iure retentionis facit partem.
2 Filia dotata exclusa an faciat partem.
3 Quando legatur vsusfru.rei hereditarie transit ipso iure in legatarium.

1 **Si titio ꝫ.** †Qui nō admittitur ad ptē iure act.ꝫ iure retentionis facit partē lꝫ nō iure legati.sed iure proprio possit retinere.h.d. ¶ No.qḋ quo ad hoc vt quis faciat partem nō requiritur ꝙ eodē iure admittatur.
2 ꝫ satis est si diuerso iure. †Ex quo infert no.Bal.ꝙ si statutū excludit a successione filiam dotatam ēt si in dotē habeat minus legitima sibi debit a iure nature qḋ nihilominus residuum
d legitime sue nō accrescit[d] alijs filijs masculis imo eis facit partem in legitima.ꝫ ita trāsit Jmo.hic:sed ꝯtrariū tenuit Ang.in.l.plane.§.si duobus.ff.eo.tit.de quo dic vt ibi fuit dictum,ꝫ de materia huius.§.vide per gl.ꝫ doc.in.l.vnica.§.i.ff.de cadu.tol.vbi plene tāgitur de isto articulo:an qui nō admittitur ad partē faciat partē ei q admittit:in quo dic vt hic sing.p Bar.ꝫ de materia etiā p Cy.i.d.l.vnica.§.is ita.in fi.C.de ca.tol.vbi post gl.ibi tractat an illud qḋ in hac materia dr̄ hic in legatis habeat locū in hereditatibus. Jnꝯtrū tñ Bar.hic intelligit.l.d plane.§.si duob⁹ pcedere qñ legata esset species hereditaria. sec⁹ fm eum si q̄titas legaretur aut res aliena,qꝛ tūc fm eum heres sibi faceret partē collegatario.nā reprehendit p Jmol.hic.ꝫ in.l.si tutio.l.a.i.ff.ti.i.ꝫ in.l.cum fundus.ff.de cōd.ꝫ demon.q.d.§.si duob⁹.loquit indistincte fm eū:ꝫ ne ille text.obstet lfe hui⁹.§.tenēda est fm eū solutio petri quā etiā sequitur Rayn.ꝫ Bal.hic,ꝫ illā refert ēt Bar.in prealle.§.si duobus.nā pe.dicebat ꝙ hic ius retētiōis habeat cum vetustiorē legato.sec⁹ in

---

a ¶ Figuraliter. Adde eundem Alex.cōsi.lx.Cep.ꝯsi.xxvij.per Sig.de homo ꝯsil.cii.
b ¶ Jn.l.si.de adul. Ad istā.q.de statuto permittēte bānitū impune occidi si bannū sit illegitimū vel si est solutā bānū nō tñ cācellatū vel si forte bānito sit fact⁹ saluus conduct⁹ vide q̄ dixit Bar.in.l.cācellauerat.de his q̄ in te.delē.ꝫ in.l.nō solū.i.§.mortis.in.ij.q.prin.in materia ꝓtestatiōnis inhibitione.ff.de no.ope.nū. Et per Jo.an.i regula dūm qḋ q.de reg.iur.li.vi.i mercu. Et vide Bal.et Salyc.in.l.nostrā.C.de tes.ꝫ.d.Abb.in.c.sicut.de sentē.ex.ꝫ Bal.i.l.labeo.in fin.ff.de pact.et Pau.de ca.in ꝯsi.suo.xxxvij.i.i.vol.in ordine meo inci.in xpi noīe amē.lꝫ illa sit qḋ determinata.ꝫ in alio cōsi.cxcix.l.i.vol.incip. Viso pcessu ꝫ inqsitione formata p capitaneū ꝫ ciuita.pistorij.ꝫ vid alex.in cōsi.lxv.i.iii.vol. Anto.Fran.
c ¶ Juramētū.vide Oldr.consil.cxlvij.Jo.d ana.ꝯsi.lxxxvij.ꝫ q̄lr probetur tenor priuilegij deperditi.vide p Paul.de ca.consi.cclxi.ꝫ vid tn eūdē Alex.in cōsil.lviij.col.iij.versi.vlt̄ fi.in.i.col.vbi an ꝫ qñ p iurm pbet perditio scripturarū ꝫ quō debeat ꝯstare de priuilegio ad hoc vt quis dicat illud hr̄e.vide eūdē Alex.i ꝯs.cxxxviij.in.d.vol.ꝫ quō pbet priuilegiū qñ est amissum p Alex.i ꝯsi.cxcix.col.ii.v.non obst.qḋ vr̄ priuilegio.in ij.volu.ꝫ quō pbet amissio instri ꝫ ei⁹ tenor.ꝫ si de tenore ꝯstat p testes an tūc habeat excusationem paratam,ꝫ an testes illiterati probēt sup tenore amissi instri,ꝫ qd de sñia amissa vide plene per Fely.in.c.sicut.col.i.versicul.vbi scriptura vsqꝫ ad col.vii.extra de te.in.ꝫ an testes admittantur ad probādū tenorē instri vide Car.in cōsil.xxv.col.ij.ꝫ ibi qḋ amissio non probat p testes.de credulitate. F.C.
d ¶ Accrescit d hoc vide late in tract.nunc edito sup statuto qḋ existētibus masculis femīe nō succedūt ꝫ late per Frā.curt.solēnem doc.ei⁹ ꝯsi.xxxviij.

casu.d.§.si duob⁹.sꝫ mihi plꝫ opi.Bar.q2 ex solone pe.nõ apparet ratio differẽtie inter istũ tex.⁊.d.§.si duob⁹.⁊ lꝫ Rap.et refert ⁊ sequit Imo.assignet vnam rationem differẽtie dicens ꝙ qñ ius retẽtionis hꝫ causam vetustiorẽ legato ibi verisimilr videt testatorem errare in facto.Sꝫ qñ nõ hꝫ cãm vetustiorem legato:vt q2 legebat heredi ⁊ alteri:tũc ibi cadit solũ error iuris q magis nocet ipsi actui in quo erratur quam noceat error facti.l.regula.in prin.ff.de iuris ⁊ facti igno.Tamẽ hec rõ non mihi bñ satisfacit,q2 ex ea infertur ꝙ hic testator errauit in facto:vt q2 putauit rẽ legatam esse suam cum esset titij legatarij.nã hic nõ videtur stare posse:q2 si ita esset legatum ẽt in persona alteri collegatarij non valeret.l.cũ aliena.C.eo.⁊ ẽt cõtinere videt diminationẽ.Aliã rationem assignat Io.de imo.quam dicit se colligere ex dictis Bar.hic.s.ꝙ quãdo non habet cãm vetustiorẽ legato nõ potest bene reperiri super quo fundetur ius retentionis.nõ aut se vult fundare heres ex titu.hereditario,⁊ nõ põt cum illa res fuerit specialiter legata.⁊ sic abstracta a titu.vniuersali,hereditatis cum species deroget generi.l.vxorem.§.felicissimo cũ vulgaribus.de leg.iij.aut vult fundare se ex iure legati.⁊ ẽt non põt q2 illud est nullum.⁊ ideo mirũ si tunc non facit partẽ iure retentionis.d.§.si duobus.sed certe ista eõ videt peior priore:q2 ista rõ.s.ꝙ res legata videatur abstracta a titu.vniuersali hereditatis:q2 hic habet locum quando est legata species hereditaria quo casu fatet Bart.ꝙ tũc habet locum dictus.§.si duobus.sed quando legatur q̄titas vel aliqd in genere tunc nõ facta separatione alicuius speciei a corpore vniuersali hereditatis:quia ante solutionẽ nulla certa res est in legato.l.cũ incertus.cum ibi not.ff.eo.⁊ multominus cẽsetur facta separatio a corpore vniuersali hereditatis per legatum rei non hereditarie.Raph.hic in.d.§.si duobus.etiam tenebat contra Bar.p illũ tex.indistincte loquentem ⁊ respondebat ad istũ tex.ꝙ iõ hic titius facit partem:q2 intentio testatoris fuit ꝙ quilibet partẽ haberet quam nõ haberet si hřs hoc cogeretur redimere a titio:⁊ dare alteri eorum que responsio videt sine neruo.Qz eodem mõ dici põt ꝙ in casu de quo loquitur Bar.testator voluit ꝙ quilibet haberet partem.

3 †Ex his infert hic Bar.ad intellectũ.l.si titio.ff.de vsufructu.accre.vt hic p eum cum quo transit hic simpliciter Ang.sed Io.de imo.dicit ꝙ quãdo posito ꝙ intellect⁹ Bar.ad.d.§.si duobus.pcederet tamen non videtur ex hoc inferri verum esse intellectũ quẽ ipse dat ad.d.l.si titio.Qz quando legatur vsufr.rei hřditarie transit ipso iure vsusfructus in legatariũ vt probat gl.⁊ doct.l.l.corruptione.C.de vsufr.⁊ sic hřs hoc casu quo ad vsumfru.nõ vr̃ habere magis ius retẽtionis ꝙ̃ qñ sibi ⁊ alteri legat aliqua species hřditaria quo ad plenã pprietatem.Et iõ intellectus Bar.vr̃ solũ posse saluari legato vsufr.rei hereditis vel extranei nõ aũt testõris.de intellectu.d.l.si titio.vide sing.⁊ subtiliter p Bal.in.l.vnica.§.vbi aũt.de ca.tol.p Bar.in l.gallus.§.qdẽ recte.⁊ in.§.ẽt si parẽte.ff.de lib.⁊ post.p Salyc.in.l.si.C.de impub.⁊ alijs substi.post antiquos hic:⁊ p Ang.in ɔsi.clxxxij.qd inci.clarissime in alijs dic vt p Bart.cui adde ꝙ lꝫ regulariter qñ qs non admittit aliquo iure ad partẽ nec admitti sperat non faciat ptem:vt in iurib⁹ hic allega.in prima parte gl.tñ illud est verꝫ qñ ille qui admittitur venit admittẽdus de iure cõi.secus si de iure speciali:q2 tũc sibi facit partem ille qui nullo iure admittitur.l.iij.§.sꝫ ⁊ si cõiunctim.ff.de lega.prestan.⁊.l.mulieri ⁊ titio.ibi plenius per Bar.ff.de conditio.⁊ demon.p eundẽ in.l.re cõiuncti.in.iij.q.princi.ff.tit.ij.⁊ sequitur Bal.⁊ doc.hic,⁊ similiter inꝗ̃tum Bar.hic,⁊ in.d.§.duobus.intelligit istũ text.pcedere qñ legatũ factũ fuit cõiunctim ee ⁊ ꝯbis:vel saltem re tantum,secus si verbis tantũ per rationem suã cũ quo cõcordat Ang.⁊ Pau.de cas.in.d.§.si duob⁹.Adde ꝙ Io.de imo.ibi,⁊ hic tꝫ cõtrariũ:q2 ille tex.indistincte loquitur:⁊ q2 ẽt qñ legat coniunctim verbis tantũ dꝫ accrescere pars legata hřdi ipsi legatario p ius accrescendi qd hꝫ locum etiã inter cõiũctos verbis tantum.l.re coniũcti.⁊ ibi no.de leg.iij.sed certe hic nõ ob.q2 illud est verũ vbi alius quã heres coniunctus ẽet qui non haberet ius retentionis:ideo si nõ valeret legatũ in ei⁹ psone bñ accresceret collegatario,sꝫ nos loquimur in herede cõiũcto q hꝫ ius retẽtionis postꝙ̃ ps tũc nõ vr̃ collegatario relicta,⁊ sic alia pars legata heredi remanet in hereditate.l.legata inutiliter.§.fi.⁊.l.si duob⁹.§.fi.⁊.d.l.plane.⁊.§.si cõiunctos.ff.e.ideo pp tale ius retẽtionis cessat ius accrescẽdi vt hic q2 ius accrescendi nõ habet locũ nisi qñ portio omnino ⁊ ex toto deficit,vt no.per glo.in.l.si duo patroni.in princ.ff.de iureiur.facit.l.progi.ff.eo.tit.sed vbi qs potest se tueri iure retẽtionis nõ,dicitur eius portio ex toto deficere:vt hic probatur:ergo ⁊c.⁊ his adde que dixi in.d.§.si duobus.

a ¶ Ciuilitatem.an bãnit⁹ pdat ciuilitatẽ an possit testari viõ vltra vulgata.Sig.de homo.ɔsil.cxix.vbi multa vide de bannitis.

b ¶ Matrem fuisse.de partu an sit iudicãdũ de filio anteꝗ̃ sit editus vide p signo.cõsil.i.⁊ ad q.sequẽtẽ vide qd idẽ voluit cõsil.xcviij.⁊ de ista.q.vide tu etiaꝫ p nom.pa.in.l.cum seru⁹.§.si quis alicui.ff.eo.

1 ☞ Qui ex vltima volũtate in alternatiuis habet electionẽ variare non potest.

1 Stichũ.†Qui ex vltima volũtate hꝫ electionẽ i alternatiuis variare nõ põt.h.d.Et hoc limita nisi electio facta ẽet ad tps q2 variare poterit vt pbatur in l.vnã ex familia.in prin.ff.de leg.ij.⁊ ibi declarat Bar.vbi vide quod no.⁊ de materia dictũ fuit in.l.serui electiõe.in princ.ff.e.

1 ☞ Qui est in fuga in preiudicium alterius nõ censet abesse a loco a quo aufugerat.

2 Represalie concesse contra perusinos possunt exerceri etiam contra perusinos exbannitos.

3 An banniti perdant ciuilitatem.

4 Ibi censetur partus fuisse editus,vbi fingitur matrem fuisse.

1 Legatũ.†Qui est in fuga in preiudiciũ alteri⁹ non cẽset abesse a loco a quo aufugerat.⁊ ꝙ iuris est de pncipali est ⁊ de accessorio.h.d. ¶ †No.istum tex.

2 qui p Bar.hic inducit ad.q.ꝙ represalie cõcesse ꝯ ciues perusinos possunt exerceri ꝯ perusinos a sua ciuitate exbannitos.In quo Io.de imo.hic addit ꝙ ista decisio Bar.forte pcedit qñ bãnitus sponte sua esset in loco illo in quo captus est p represalijs:vt q2 erat bãnitus,⁊ poterant stare in quocunq3 loco extra ciuitatẽ a qua erat bannitus.nam bãnitus perdit ciuitatem quo ad commoda nõ quo ad incõmoda.alle.l.relegator.§.fi.in fin.cũ ibi no.ff.de interdi.⁊ rele.sꝫ si esset relegatus in certum locũ in quo haberet stare:videt secus fm arg.l.cesar.ff.de pob.ex quo ppria voluntate nõ est in loco illo:hic tamẽ dicit se nõ ponere pro constãti,⁊ dicẽdũ esse vt p Bar.in trac.represaliarum in.vij.q.prin.ad quẽ tractatũ ẽt se remittit Bart.hic.Tamẽ Bar.ibi nõ vr̃ specifice tãgere istã.q.quo ad bannitos.vnde dic melius vt p Io.an.in addi.Spe.in tit.de iniur.in rubri.cũ quo l effectu:xcor.Bal.in aut.⁊ omnino.in.vij.col.C.de vxor.p marito.⁊ aliqd p Bart.in.l.tutelas.§.fi.ff.de cap.dimi.

3 ¶ †Cui.q.coheret alius articulus.s.an bannitus pdat ciuilitatem[a] de quo dic vt per Bar.in.l.fi.ff.de legi.⁊ tangit Bal.in l.amissiõe.§.q deficiũt.ff.de ca.di.p illũ tex.⁊ Bal.in.l.fi.⁊ milites.§.sꝫ ⁊ ignominia.ff.de exc.tu.⁊.l.i.cũ mulier.i.vij.col.ff.sol.ma.per Ang.in dispu.sua inci.boñ.p ro.in.l.recusare.§.si qs.ff.ad tre. ¶ Et illud ꝙ imo.hic ponit alle.d.l.cesar.videt in effectu sumpsisse ex verbis Bar.in.d.trac.in.x.q.vij.partis pnci.iũcta.l.nij.in princ.ff.si quis cau.que facit pro limitatione sua.

4 ¶ †Scdo p istũ dicentẽ ꝙ ibi censet partus fuisse editus vbi fingitur matrem[b] fuisse decidunt eleganter per Cy.⁊ Dico.de nea.Bal.⁊ Ang.hic ꝙ si qs,puta ciuis perusin⁹ cũ vxore sua pregnãte trãsibat casnaliter p ciuitatẽ istã,⁊ vxor eius hic pperit ꝙ partus nõ vr̃ esse ciuis hui⁹ ciuitatis:sꝫ altius qs efficiat ciuis loci ppter proprĩã originẽ.l.ciues.C.de inco.li.x.⁊.l.i.ff.ad muni.cũ si.adde Bar.idẽ tenẽtẽ i.l.filios.C.de mu.⁊ ori.lib.x.alle.l.i.C.de cap.ibi tñ hic nõ audet affirmare vr̃ ergo ꝙ in casu pdicto partus cẽseat ciuis esse originarius perusinus qñ perusij natus ẽe fingit vt hic ꝙ est summe no.si est verũ,sꝫ Imo.huic cui⁹ opi.finaliter sequit Pau.de ca.i lec.padua.cõtrariũ tꝫ p.d.l.ciuis.cũ si.nec obst.iste tex.q2 hic alr̃ fraudaret mẽs testatoris:q2 cogitauit partum nascitorum i loco in quo ancilla esse cõsueuerat,⁊ fieret preiudiciũ legatario:vt etiã hic dt Bal.i quo summario.sec⁹ i.q.nr̃a q2 ꝯ nõ fraudaret i.dispo nens quẽ effici ciuẽ loci rõne pprie originis.⁊ ita de facto seruatur fm Pau.de ca.qd est mẽti tenẽdũ fm eũ p his q ex necessitate debent esse ciues loci:vt possint ad collegia admitti ⁊ dignitates:⁊ dicit ꝙ fuit de facto padue,⁊ istud mihi placet in pũcto iuris.Pro quo faciũt no.p glo.⁊ doc.in.l.assumptio.§.i.ff.ad muni.⁊ in.d.l.filios.vbi fili⁹ quomodocũq3 natus extra locum originis paterne vltra ciuitatẽ quã hꝫ ex psona patris efficit ciuis loci originis pprie.Hanc opi.etiã tꝫ Raphael hic ⁊ in.l.cetera.§.fi.ff.eo.vbi dicit se ita cõsuluisse:⁊ ita tenebat do.Christofo.de casti.alleg.d.l.assumptio.⁊.l.filio quem pater ff.de libe.⁊ posth.⁊ quia quo ad dispositionem.l.non attendit destinatio hominis.d.l.cetera.§.fin.⁊.l.non attenditur destinatio hominis,vt.d.l.cetera.§.fi.⁊.l.⁊ si nondum.C.de fur.⁊ ita teneo licet Pau.de cast.hic in lec.bono.transeat cum opi.Bal.⁊ aliorum.

1 ☞ Si ex alternatiuis legatis altera per testatorem donetur remanet legatum in altera.

2 Si testator instituit filias suas in centum pro qualibet:an habeat locum ius accrescendi.

1 Si titio.†Si ex duab⁹ reb⁹ alternatiue legatis altera p testatorẽ donetur legatario:remanet legatum in altera:⁊ ꝯiunctio verbalis non inducit ius accrescendi in rebus proposito diuersis.h.d.cum seq. ¶ Not.in.§.si titio.tex.fm Bal.no.pbantẽ ꝙ pater pro dote legat alternatiue fundũ aut decẽ,postea pr̃ viuẽs p dote dederit dictũ fundum legatarie ꝙ nihilominus decẽ remaneant in legato.Sed Imo.dicit hic forte contrariũ esse de iure ⁊ cetius per.l.libera.

in princip.

in prin.ff.de ali.et ciba.leg.mihi videtur verius dictum Bal.tum
3 per istum tex.tum etiam per no.per Bart.et doc.in.l.lucius.in.ij.§.ff.
tit.j.Non ob.d.l.libertus.qui responde vt dixi.ff.per.d.l.ij.§.cum
pater.et adverte pro intellectu huius.§.quia potest esse dubium an
iste tex.locum habet si electio est heredis gl.hic dum dicit subau-
diri:maxime etc.sentit quod sic secundum Pet.sed tenet contrarium quia tunc
testator videtur in vita dedisse legatario et exoneret heredem
onere prestandi.ar.d.§.cum pater.et.l.titia.§.qui in vita.ff.ut.j.sed
Pau.de ca.hic in lec.bon.non faciens mentionem de verbis Pe.
dicit quod gl.hic dum dicit elegerit Paphilum etc.sentit quod iste.§.non
haberet locum quando heres haberet electionem,nam cum semel paphilum
habuerit legatarius a testatore vivente ex causa lucrativa non
posset amplius illum cum eff.ectu petere si heres eligat illum cum
eadem res non possit ex duabus causis lucrativis peti,et in.§.
b si res aliena.insti.de leg.et.l.oes.ff.de ac.et ob.Tamen ipse putat
contrarium quia statim quod testator donavit pamphilum legatario fuit
extinctum legatum in eo servo sicut si ille servus esset mortuus.Et
sic restat legatum in alio,unde sicut non posset heres eligere servum
mortuum vel existentem in fuga.l.cum res.§.sed si stichus.ff.eod.ita
nec potest in casu isto eligere servum donatum.Videtur quod quo ad com-
4 prehendendum mentem gl.Pau.de ca.verum dicat.sed quod gl.sensit
illum.§.non habere locum si electio est heredis.Nec ob.quod glo.hic di-
xit subaudiri maxime:quia illud dixit ex eo quod etiam si non esset data
5 expresse electio legatario tamen in dubio ra. tacite videtur habe-
re.l.lucio.cum ibi plene no.ff.ti.j.Tamen in effectu Pau.de ca.in hoc
reprehendit opi.gl.puto quod glo.et Petr.melius concludant pro
quo facit iste tex.a contrario sensu et p rationes Pet.est respon
sum ad alle.per Pau.de ca.Et p tex.habes limitationem ad
l.lucius.que vult quod quando unum precise vel subrogandum loco
eius est in obligatione ex causa legati secus est quando obliga-
tio ex causa legati esset alternativa,et electio esset legatarii:ut
2 hic,et in hoc iste tex.fortasse non est alibi secundum Jo.de imo.¶ †No.
tex.in.§.quibus.per quem determinant Bar.et Bal.hic no.quod si
testator dixit:instituo filias meas in centum pro qualibet.quod licet vi-
deantur institute coniunctim verbis propter unitatem sermonis
in eadem oratione.l.unica.§.sed ita.et.at.atque iam varie.C.de ca.tol.et
Bar.in.l.re coniuncti.ff.ti.ij.in verbo sed quero quid si per noia collecti-
va.tamen cessat inter eas ius accrescendi:quia pter p divisio separa-
te sunt.l.j.in princ.cum si.hic alle.p Bar.ff.de usuf.accresc.et la-
tius no.Bar.in.l.re coniuncti.ver.quero numquid inter coniun-
ctos verbis tantum.et idem Bald.in.l.si duobus.§.fi.ff.eod.et
Imo.in.l.qui filiabus.§.j.in princ.ff.eo.tit.

1 ☞ Quando plures agunt eodem libello ad eandem rem,de-
beat in eadem actione concordare.
2 Plures possunt unum eodemque libello convenire.
3 Nunquam res sorte dirimitur:nisi quando est dubium in iure.
4 An legatarius posset agere diversis actionibus contra duos heredes.
5 Si filia hereditati renunciat alteri filio non accrescit.

1 **Si is cui.** † Quando plures agunt eodem libello ad
eandem rem debent in eadem actione concor-
dare.sed si agunt diversis libellis possunt diversis actio.agere
etiam ex eadem causa orientibus.h.d.secundum intellectum gl.et communiter
2 est sing.tex.secundum Bal.¶ † No.ex isto tex.quod plures possunt unum
a eodemque libello convenire[a] quod est verum quando ad eandem rem.et ex
eodem facto agunt.l.ij.§.officium.in fi.et ibi Bar.et plenius Bart.
in illa eadem.l.§.cassius.ff.de aqua plu.arc.Probatur in.l.si oc-
cusatoribus.cum ibi no.C.de accusa.et est bonus text.in.l.si quis
cum procuratoris.§.j.in verbo:unus litis.et ibi Bart.ff.de proc.
Secus si ex diversis factis plures agere vellent,quia in eodem li-
bello diversa facta,et p consequens diverse act.cumulari non pos-
sunt parte opponente,ut plene no.Bart.in.l.edita.C.de eden.
maxime in versic.sed iuxta hoc quere quid vult dicere ista cu-
mulatio etc.cum concor.et ibi dixi.¶ Secundo not.quod qui plures
agunt eodem libello debent in eadem actione concordare:et non
possunt diversas act.intentare eodem tempore.Et hoc ideo est quia
diverse ac.hic videbantur quodammodo contrarie in exercitio
quando ex eadem causa oriuntur:et propter.h.d.hic tex.quod debent ad
concordiam p iudicem compelli.Propter aliam rationem etiam hic secundum
Bal.debent ad concordiam compelli:quia si non concordarent ageret
de preiudicio heredis sui.andi.s.quia multi varias defensiones
parare necesse haberet quod quidem rei interesse dicitur.l.nemo ex
his.§.quoties.ff.de reg.iur.secus si non ageretur de preiudicio
alterius,sed ipsorum discordantium tantum:quia tunc iudex non
compellit ad concordiam.l.quoties.cum si.alleg.in gloss.nisi
alter ex discordantibus peteret sorte dirimi:quia illud fiet.l.si.
in princi.C.commu.de leg.et idem vult Cy.et Bald.in.d.l.fina.
in prin.Sed Joan.de imo.et Pau.de cast.hic dicunt quod non
concipiunt preiudicium vel interesse heredis in hoc:quia sive
agatur actio personali sive reali non possit aliquis eorum con-
sequi nisi partem sed potest sustinere opinio Barto.declaran-
do ut dixi:quia interest heredis eo quia gravabitur in parando
3 multiplicem defensionem.† No.tamen est secundum Nico.de a
neapol.et Imo.quod nunquam res sorte dirimitur nisi quando dubium
est in iure.secus si vertitur dubium circa factum tantum alleg.
glo.singu.in.l.j.in verbo prohibebit.circa finem.C.uti possidetis.
Adde quod idem dixit Bart.in.l.si duo.in princip.in ij.colu.ff.uti
possi.allegando.d.l.si duo sunt titii.ff.de testamen.tuto.Et idem b
etiam per preallegatam gl.tenuit Jaco.de bel.in.d.l.si.in prin.
et sequitur ibi Cy.et Jaco.but.p Ang.in.l.sed cum ambo.ff.de
iudi.et de materia per Bal.in proemio ffdorum.§.sed cum nos.
Aliud circa hoc dixit no.Bald.in.l.meminimus.C.quando et
quibus.iiij.pars debetur.libr.x.quod nunquam res sorte dirimi debet
nisi in casibus a iure expressis,quia in aliis casibus talis actus
continet peccatum:nihil tamen allegat.Unde contrarium dixit
b glo.in.c.fina.de sortilegiis volens sortes[b] etiam esse permissas
nisi ubi ex causa reperiuntur a iure prohibite per iura ibi allega-
ta quod puto verius:et de materia vide ultra predicta p Ar-
chidiac.xxvi.questio.§.super glos.summe.et glos.not.insitu.de
satisda.tuto.§.penulti.in verbo.suas.et per Barto.hic in.l.ij.§.
ex his.in.ij.col.ff.de verborum obligatio.et ibi etiam per Ang.
4 ¶ † Successive p intellectu huius.§.queritur an iste tex.pro-
cedat econtra.ut si unus legatarius velit agere diversis actio.
contra duos heredes testatoris.dic quod non potest ut firmat
5 glo.not.in.l.cum filiis.§.variis.et ibi Barto.ff.tit.j. ¶ † Ulti-
mo no.in.l.duobus.text.per quem Bald.not.determinat quod si
filia hereditati renunciavit:quia se vocat dote contentam quod le-
gitima sua alteri filio non accrescit,quia non est mera repudia-
tio,sed quedam satisdatio,per hanc.l.quod est no.De quo etiam
vide p eundem in.l.si pacto.C.de pact.et plene dixi in.l.planr.
§.si duobus.post Ange.ff.eodem.¶ Et inquantum gloss.hic
in lege duobus.in verbo coniunctim:dicit re et verbis:vel re tan
tum etc.non putetis quod non habeat locum iste tex.in effectu
quando essent coniuncti verbis tantum,sed hoc ideo dixit quia
maior erat ratio dubitandi in coniunctis re tantum:vel re et ver-
bis,quia tunc quilibet ex verbis testatoris censetur vocatus ad
solidum,et inter eos est locus iuri non decrescendi si alius con-
iunctus non faciat partes per concursum ut in iuribus allegatis in
glo.et.§.si eadem.insti.de leg.et no.glo.in.l.coniunctim.de lega.
iij.et plene Barto.in.l.re coniuncti.eod.titu.unde videbatur quod
alius hic non contineret circa rem cum haberet partem estima-
tionis non partem rei:sed in coniunctis verbis tantum,non vi-
debatur quod subesset tanta ratio dubitandi,quia testator videtur
mero iure dedisse unicuique tantam partem quia dixit,equis por-
tionibus vobis lego fundum,ideo mero iure absque aliqua op-
positione exceptionis sibi non debet competere ius agendi.et
ad materiam vide que dixi in.l.si pluribus.ff.eo.

1 ☞ Si res mea pignorata mihi legatur ab extraneo:valet
legatum et heres tenetur eam liberare.
2 Si testator legat rem sed mihi pignoratam a titio an heres te-
neatur eam redimere et liberare titium.

1 **Si tibi homo.** † Si res mea pigno-
rata mihi legatur ab
extraneo legatum valet:et heres tenetur eam liberare.hoc
dicit.Et non est alibi secundum Cy.et Bal.¶ Adde in-
quantum Barto.hic voluit quod si creditor legat debitori rem ipsi
creditori pignoratam videtur legare liberationem pignoris tan
tum non autem liberationem debiti lege prima.§.primo.de li-
ber.leg.allegata in glo.Nam fallit secundum eum nisi testator putas-
set dictam rem esse suam,quia tunc legatum in aliquo non tene-
bit si legatum sit extraneo non coniuncte persone per.l.cum alie-
nam.C.eo.tit.Certe hec limitatio non videtur vera:quia si te-
stator habuit animum legandi dominium rei,quanto fortius
videtur legasse ius pignoris quod in ea habuit,maxime cum he-
res propter hoc non teneatur aliquid alteri extraneo exbursare
vel solvere ut prestet legatario quod legatum est.facit optime.l.
unum ex familia.§.si rem in ratione secundum.j.tit.j.et ita voluit Paul.
de castro etiam puto voluisse Joan.de Imo.hic licet eius lec.
videatur corrupta,et videatur velle impugnare limitationem da
tam per Barto.ad hanc.l.in princi.sed non bene impugnaret:
quia limitatio data per Bart.ad istam.l.est vera scilicet quod ista
l.locum habet quando testator scivit rem esse alienam.secus si
putavit esse suam:nam hoc casu non tenebitur heres solvere cre
ditori:et rem liberare:quoniam non est verisimile testatorem vo-
luisse gravare heredem tali onere in casu in quo erravit per.d.l.
cum alienam.et cum Bar.in hoc transeunt alii.Quid autem si in
casu huius.l.testator qui legavit mihi sciebat rem esse meam tamen
ignorabat eam alteri esse obligatam:an legatum valeat?Nico.de
nea.dicit hic quod non:et dicit quod ita sentit Bar.hic in quadam ad-
ditione dum alleg.l.quo loco.ff.de her.insti.et idem simpliciter di-

¶ Convenire.De
hac materia vide p
Spe.in ti.de li con-
cep.§.j.p.t Jo.an.
consi.ccxlv.
¶ Sortes.sortes
an et que sunt prohi-
bite et que concesse
que sunt peccatum:vide
in.c.quod autem.et in.c.
non liceat.et in.c.hi
qui.etc.non exem-
plo.xxvi.q.ij.et in
d.c.j.qui.hic quod est
gravius peccatum
sortes ponere quam
querere consilia demo-
num.et vide text.in.c.
admonendi.xxvi.
q.vi.quod dicit quod multa
genera sortis cavenda
sunt et puniuntur.
Et an sortes sint li-
cite,et maxime in
electionibus:vide
gl.in.c.clericos.xxi.
dist.et vide glo.xxiij.
q.j.in.c.pe.dicit quod
in sortibus volun-
tas dei ostenditur
et vide text.cum gl.in
c.j.xxvi.q.ij.que di-
xit quod ideo sortes
sunt male et prohibi-
te quia ex eis homines
facile inducuntur
ad idololatriam,et
an sit licitum solve-
re maleficia per sor-
tes vide Hostiensem in
c.fi.de sortileg.et male-
fi.et de divinationi-
bus et divina-
tionibus et de generibus
sortium vide beatum
Tho.ij.ij.q.xcv.et
xcvi.ubi etiam ponit
an sit licitum appo-
nere brevia ad col-
lum infirmorum,et
etiam reliquias san-
ctorum pro recupe-
randa sanitate,et
an sit licitum que-
rere veritatem furti
aut alicuius alte-
rius delicti p sortem
vide plene in.c.j.in
fi.de sortile.et quod sit
que sortes sint lici-
te et alique illicite:
vide gloss.xxiv.q.j.
in gloss.summe.Et
an et quando ali-
quid sit dirimendum
sorte ultra hic alle-
ga.vide que habe-
tur in.l.in tribus.cum
l.seq.ff.de iudi.Et
quod sorte dirimi-
tur iudicium:iur et
quid de iudicio fa-
cit vide Bar.in.l.si
duo.ff.uti pos.[illegible]
quando sunt canonici.ff.
fam.erc.Ant.Fra.
J.V.D.Excellen-
tissimus.

cit Pau. de ca. hic solū dicens q̄ legatū tali casu vr̄ derisoriū: & ita etiā dicit Raph. & nihil all. bene facit in rōne sm̄ tex. in. l. si res obligata. ff. e. ¶ Itē intētū Bar. hic limitat. d. l. i. de liberatione legata nō procedere qñ equivaleret q̄ntitas debiti estimationi rei legate: q2 tūc etiā videtur legare liberationē debiti p casum sing. i. l. q habebat. in pn̄. de le. iii. Adde q̄ An. Imo. & Pau. de ca. hic contrarium tenent. & maxime q2 d. l. qui habebat. loquitur sm̄ eos qñ legabatur nō debitori: sz alteri extraneo. & sic illi non poterit videri legata liberatio pignoris. secus ergo quādo legatur debitori per. d. l. ii. & sic absq3 eo q̄ videatur remissum debitū legatū pōt afferre vtilitatē. s. in vsu rei pignorate. facit qd no. p gl. in. l. postq̄. ff. de pac. & hoc magis plz in pācto tarisi: tamen Nic. de nea. & Raph. hic. & Pet. de anc. & Jo. de imo. in. c. filius. de testa. simpliciter trāseunt cū Bart.

2 ¶ † Itē intētū Bar. hic dicit q̄ si testōr mihi leget rē titii pignoratam scio an heres teneatur eā redimere a titio: & liberare a seio. innuit q̄ sic: q2 tenet facere rē accipiētis: & item de emne. tractur. l. huiusmodi. §. qui seruū. & l. si domus. §. i. ff. eo. ti. Nam hoc vide. ut ver. sm̄ Imo. qñ testator sciuit vtrunq3. s. rem esse alienam: & pignoratā. secus si tantū sciuisset eā esse alienam: q2 tunc non vr̄ testator voluisse heredē duplici onere onerare. l. ita. §. qui in vita. ff. ti. i. ¶ Sed aduerte q2 cōtra Bar. indistincte: & melius tenuit Pau. de ca. q2 vt est dictum nō vr̄ testator heredē duplici onere grauare: vnde si res valebat decē. & erat pignorata pro quinq3 nō tenebit nisi ad dandū decē titio & titius liberet eā a pignore. Sed si titius vellet decē: & adhuc vellet q̄ heres solueret quinq3 pro pignore nō tenebitur hoc facere, q2 p nimis magno & iniusto precio dicitur rem vendere velle: quo casu tenetur tantū ad dandū decē legatario. l. qui cōcubinam. §. si. & l. nō dubiū. ff. titu. ii. Nec puto qd alia fuerit mens Bar. & cū Bar. simpliciter concordāt Pe. de anch. & Jo. de imo. in. c. filius. de testa. & Raph. in. l. si res obligata. ff. eo. ad predictorum confirmationē facit: q2 qñ heres rem a titio dn̄o emere tenet titius eam liberare de3 a vinculo pignoris. & liberatā tradere. l. ex pdictis. & ibi not. C. de euic. l. creditor. §. prediū. ff. de ac. empt. & si traderet no liberatā, & euinceretur legatario haberet legatarius regressum de euic. cōtra heredē iuxta. l. si dom⁹. §. i. ff. eo. cū materia. & heres haberet regressum cōtra vēditorē per d. l. ex pdictis. & hec fuit vt arbitror intētio Bar. lz non ita declaret. & an liberetur heres tunc cedēdo legatario ac. quā hz contra venditorē dictū fuit post alios in. d. l. si de meis. §. i. & querit Raph. hic quid si in terminis huius. l. testator rē putabat esse alienā: & nō legatarii: & ignorabat eā esse obligatam alteri: vel ēt sciebat an adhuc habeat locū iste tex. & putat q̄ sic. & valebit legatū in eo in quo pōt lz nō in dn̄io p istum tex. gñaliter loquētē facit qd habetur in. §. si quis rē suā. insti. eo. Dicit insuper Raph. hic sr̄ putare q̄ iste tex. locū nō haberet si res nō ēet tradita pignori: sed sola conuentione esset obligata: q2 quo ad dominiū vel traditionē rei valere nō pōt legatū: q2 legatarius haber dominiū: & rē penes se: & lz videatur testator velle liberari rem tamē verba hoc nō importam sed fortasse non est tutū hoc tenere q2 testōr sciēs rē esse obligatā & legando eā vr̄ voluisse facere legatum validū & vtile. l. vtra cū testamento. §. i. & l. meuius. in prin. ff. ti. i. lz pro Raph. facit iste tex. in verbo, pi inus iuncta. l. si rem alienam. §. proprie. ff. de pig. actio.

1 ☞ Qui totum cōsequutus est a grauato singulariter nihil consequi debet a grauato generaliter.

2 De papa q imposuit collectā singulariter, & postea generalr̄.

3 Negatiua postposita suo vniuersali, facit equipollere suo contradictorio.

4 Plures grauati ad eandem rem in diuersis orationibus, licet in eadem scriptura tenentur insolidum.

5 Coheres in re nō hereditaria intelligitur grauatus insolidū.

1 Si testamēto. † Qui totū consequut⁹ est a grauato singulariter nihil consequi debet a grauato gñaliter. h. d. sm̄ Bar. vel sic persona spāliter grauata nō intelligitur liberari p legatū postea ab oibus heredibus factū de eadē re legatarius tamē de3 de vnica re cōtētus. ¶ Glo. i. sm̄ intellectū Bald. q̄ per sequētē dispositionem gñalē inductā ad psonas grauatas non videt̄ recessum a grauamine iniūcto spāli psone. & hoc id sm̄ eū: q2 in diuersa volū-

2 tate seu scriptura facta fuit gñalis dispositio posterior. † Ex quo infert q̄ si pro soluēdo debito creditori cuiusdam ecclesie papa imposuit collectā eidā cōitati: deinde generaliter imposuit etiā collectā toti prouincie q̄ erit in ptāte dicti creditoris facere grauari vel dictā cōitatē vel dictā prouinciā. Bar. aūt in l. meuius. §. eū. ff. ti. i. p illū tex. in suo summario: & etiā in fine si. de lina. ibi sentit expresse contrariū: sed prima opi. vr̄ verior per istu tex. qui psupponit coheredes esse liberatos p solutionem factā p titiū vt ptz hic dū dicit ipso iure vedicari nō possit ab

aliis coheredibus ergo q̄ primus hēs grauatus non exoneratur onere legati spālis p sm̄ legatū gñaliter iniūctū: q2 si fuisset exoneratus repeteret id qd soluit vltra ratam suam tanq̄ indebitū. & p cōsequēs ex dicta solutione nō essent liberati alii cohēdes: q2 vna & eadē sol. nō pōt parere liberationē & repetitionē. l. si ictō. §. i. ff. de fideiu. & l. qui hoiem. §. si. ff. de sol. l. cum hiis. §. i. ff. de cōdi. inde. Censent ergo isti tanq̄ duo rei debēdi grauati. s. ille vnus p se insolidū alii oēs q habētur loco vnius etiā insolidū simul sed p hereditariis portionibus interse. & eum proinde ac si testator alternatiue grauasset illū vnum vel oēs alios quo casu cēsentur duo rei debēdi: & cōtra quemlibet agi pōt insolidū, & vno soluente totū alii liberātur. l. si ex toto. §. i. ff. eo. ti. In hoc cōstat totus intellect⁹ huius. §. quē intellectū post Bal. sequit̄ hic Imo. & Pau. de ca. nec ob. tex. in. d. §. eū q. ibi ab oib⁹ nō q̄rere: q2 illa v̄ba importāt idē q̄ a nullis

3 q̄reret. † Q2 negatiua postposita signo vl̄i equiualet suo vl̄i. l. legitimos. vbi. an ergo. ff. de leg. tu. cū glo. l. ne quicq̄. §. vbi decretū. ff. de of. pcō. & p hoc ptz q̄ ver⁹ intellect⁹ tex. est q̄ intelligat̄ iure non hr̄ditario. & sic erit sensus q̄ si primus grauatus ibi soluit totā estimationē dn̄iū rei legate ab oib⁹ nō q̄reret. i. a nullis q̄retur. nā a primo grauato nō q̄ret dn̄iū: q2 ipse soluit estimationem a coheredibus ēt nō q̄ret dn̄iū rei legate, q2 non possunt amplī⁹ inquietari cū fuerint liberati p primā so. factā a primo grauato q insolidū tenebat̄, attēto q̄ res nō hereditaria fuit legata vt pbat̄ hic, & sic concor. cū isto tex. & vt iste intellectus adhuc pcedat plenī⁹ potes dicere q̄ ibi v̄bum ab oib⁹, determinat v̄bū relicte: nō aūt v̄bū q̄rere. si aūt itelligas illū tex. in re hr̄ditaria legata: tūc vide q̄ cū primus ibi grauatus nō videat̄ grauat⁹ insolidū sed p portione hr̄ditaria tm̄ vt in. l. si fundū. §. si libert⁹. ff. e. si primus soluat totā estimationē repeteret q̄ plus debito soluit: & ab aliis cohr̄dib⁹ acqreret dn̄iū rei legate p portionib⁹ hereditariis. & tūc expone ab oib⁹ nō q̄rere. i. ab aliqb⁹ sic & ab aliqb⁹ nō q̄n a primo nō q̄reret dn̄iū: q2 nō soluit rē legatā. sz a cohr̄dib⁹ bn̄ q̄reret. Iste intellectus violat tex. q2, vt dixi illa v̄ba ab oib⁹ nō q̄reret: importāt idē q̄ a nullis q̄reret: nō tene primū intellectū. sz tenēdo ēt sm̄ non ob. iste tex. q loqui iure hereditario: quo casu primus vr̄ grauatus p portione hr̄ditaria, sed hic tex. loquit̄ in re nō hereditaria: quo casu primus vr̄ grauat⁹ insolidū: vt. ff. dicet̄. & aduerte q2 lz vt dixit Bal. & Imo. hic dicāt q̄ id hic nō vr̄ p sm̄ legatū recessum a primo, q2 sm̄ factū fuit in alia scriptura hoc nō puto verū nec rōne pbat̄: vn̄ Dy. & Bal. elegāter in. l. si pluribus. §. i. & Bar. in. l. quesitū. §. si quis fundū. ff. de fun. instr. non admittunt hāc distin. an in eadē scriptura vel in diuersis. † Et p hoc

4 facit: q2 qñ plures grauant̄ in diuersis orationibus ad eādem rē licet in eadē scriptura tātū intelliguntur grauati tanq̄ duo rei debēdi. s. quilibet insolidū, put firmat Dy. Bal. & Imol in d. l. si ex toto. §. i. nec pdicte decisioni in predicta. q. Bald. ob. l. legatorū. §. i. ff. ti. i. cū multis si. q2 respondere eleganter p Bar. in. d. §. si quis fundum. & in. d. §. eum. post glo. no. ibi, tibi vide.

5 ¶ † Secundo no. q̄ licet alias vnus ex coheredibus grauatus in re hr̄ditaria diuisibili intelligatur tantū grauatus pro portione hr̄ditaria. d. §. si libert⁹. aūt secus in re non hereditaria: q2 intelligit̄ grauat⁹ insolidū vt h sm̄ cōem itellectū. & q̄ iste tex. loquat̄ in re nō hereditaria ostēdit tex. ibi, huius estimatio. sm̄ Dy. nā si fuisset res hr̄ditaria debuisset consequi rē de necessitate, & p hoc ptz, q̄ v̄bū vēdicari positū hic i tex. de necessitate stat improprie p verb. petere. & hoc cōiter tenēt oēs hic & i. d. §. eū. & in. d. §. si libertus. pter q̄ Ja. de are. ibi. & Cy. in. l. vnica. §. sz vt manifestet̄. C. de ca. tol. & qdā alii quos ipugnādo refert pe. & Bal. in. d. §. eū. cū quia opi. Ja. de are. trāsit ēt hic imo. q̄ etiā in re hr̄ditaria intelligat̄ grauat⁹ insolidū p istū tex. hic pōderādo v̄bū vēdicari. Ad. §. libert⁹. rn̄der q̄ ibi loquit̄ q̄ntum ad agēdū rei vē. q2 illa nō competet nisi pro parte ipsius grauati nō autē pro partibus aliorum: q2 illos nō grauauit. Et sic ab eis noluit auferre dominiū. Teneo cōmunem opi. q2 ia non ob. iste tex. exponēdo vt dixi. ff. circa v̄bū vendicari. Nec etiā ob. l. cū quasi. §. si plures. ff. de fideicom. libe. quia ibi vnus heres fuit grauatus ad qd indiuiduum, scilicet ad libertatē. Nec etiam ob. q̄ testator grauādo vnum in certa re hereditaria videatur illam plegare: vt not. in. l. alio. in prin. in gl. ff. de ali. le. q2 dico q̄ hoc non est verum: vt pbatur aperte in. d. §. si plures. & no. glo. i. expresse in. d. §. eum. Ad gloss. in. d. l. alio. cum sm̄ respondē vt ibi p Bar. & late per Imo. in. l. eris. ff. de vulg. & pup. Utrum autē in casu huius. §. heres specialiter grauatus habeat regressum contra alios. Bar. hic dicit q̄ sic: quia etiā alii fuerūt grauati. secus si alii nō fuissent grauati, vt. d. l. cū quasi. §. si plures. Sed ista opin. Bar. quo ad casum huius. §. posset procedere intelligēdo istū tex. prout intellexit Bar. in. d. §. eū. scilicet q̄ hic intelligatur p scōm legatū recessum a primo. sed intelligendo

intelligēdo ſm intellectū Bal. ⁊ aliorū quos .ſ. ſecut⁹ ſum .ſ. q̄
nō ſit receſſum a primo: tūc vꝫ q̄ primus nō poterit habere re-
greſſum ꝯ alios: q: primus erat inſolidū obligatus: ex cā lucra-
tiua ſicut erāt ꝯ obligati hēdes in codicillis grauati, vñ nō dꝫ
poſſe repetere p .l. in .l. fal. hoc ſeruādū .ſ. ad .l. fal. ⁊ no. Bart. i .l.
reos .in .§. q. ſ. de duo. re. ⁊ hoc tꝫ Raph. hic: ⁊ ēt Pau. de ca. in
l. ſi ex toto .§. i. in lec. padua. ⁊ q̄ ibi fuit dictū .ſ. e. Reliqua ad
materiam huius .§. vide per Bar. in .l. ſi pluribus .§. i. ſ. ti. eo.

1 ☞ Queſita per ſeruum legatum poſt aditam hereditatem,
pertinent ad legatarium ſequuta acceptatione.
2 Poſt aditam hereditatem dominium rei legate ficte, nō autē
vere intelligitur eſſe legatarij.
3 Verbum intelligitur denotat fictionem.
4 Verbum videtur fictionem denotat.
5 Per agnitionem legati cum aditione hereditatis fit acquiſi-
tio dominij irreuocabilis.
6 Ea que poſt aditam hereditatem acquiruntur legatario, etiā
per agnitionem legati acquiruntur.
7 Licet dominium legati non tranſeat in legatarium, niſi adita
hereditate: tamen fallit.
8 Commodum vſurarum debitarum occaſione ſortis legate: an
tranſeat ipſo iure.

1 **Cum ſeruus.** †Queſita p ſeruū legatum poſt
aditā hēditatē ēt anq̄ legatum
accepteē vel repudieē ptinēt ad legatariū ſequuta acceptatiōe
2 ꝯ ſequuta repudiatiōe ptinēt ad hēdē ſicut ipſe ſeru⁹. h. d. †In
tex. ibi ei⁹ intelligeē. no. p quē pbari vꝫ q̄ ēt poſt aditā hēdita
3 tē dñiū rei legate ficte nō aūt vere intelligeē ē legatarij †vt ptꝫ
4 in .d. v. intelligeē q̄ fictionē denotat:ᵃ vt p Bar. i .l. ſi is q̄ pro
emptore .an. ꝗ̄. col. ſ. de vſuſca. ⁊ hāc opi. tenebat hic Pe. ſꝫ vo
lendo tenere cōem opi. opꝫ ad iſtū tex. rñdere q̄ vere eſt legata-
riū qñ agnouit legatū fingi habuiſſe irreuocabilr poſt aditaꝫ
hēditatē. ⁊ ita loqt iſte tex. q: vere nō dr irreuocabilr hēre niſi ſe-
4 quuta agnitione. ℂ †Scdo p opi. Pet. vꝫ tex. i .l. ſeruū filij .§.
i. ſ. e. i. v. vꝫ q̄ vbū fictionē dnotat .l. i. §. deieciſſe .ſ. d vi ⁊ vi ar.
⁊ .l. iiq. §. ex ꝯrio .ſ. de acq. poſ. ⁊ no. Bar. i .l. ſi is q̄ p emptore .in
vi. col. ſ. de vſuſc. ſed rñde put rñdi ad .§. nñm. vꝫ q̄ ibi verbū vꝫ
de expſſiuū veritatis vt in gl. ibi. ℂ Tertio vꝫ tex. i .l. huic ſcri-
pture .in ſi. prin. ſ. ad .l. aq. ibi actio .l. aq̄lie. q̄ daē dño .l. itē mel-
la. §. legis. e. ti. nō acqrit legatario: ſed hēdi q̄ poſtea legatario
cedere dꝫ: ergo ptꝫ vere dñiū fuiſſe apud hēdē nō apud legata
riū. rñde q̄ ibi loquiē qñ ſeru⁹ legat⁹ fuit vulneratus añ aditā
hēditatē: quo caſu icōtinēti acqſita fuit .l. aq. actio. hēditatis ia
cēti, ⁊ p hēditatē poſtea hēdi adeūti a cui⁹ hēdis oſſib⁹ nō po
tuit .d. actio ſepari niſi p ceſſionē .l. qs ergo caſus .ſ. de pec. l. iij.
ſ. p ſo. ⁊ hec ſolo fuit de mēte Cy. i .l. vnica .in pn. C. de cad. tol.
ℂ Ad idē ⁊ .iiij. eſt text. in .l. ſi ſeruus tuij. ⁊ ibi hoc tenet Pet.
iuncta .l. ſi qs heres .ſ. de ſeruit. vr. predio. non poteſt aliter re-
ſponderi niſi vt colligitur ex gloſſ. i. in .d. l. ſi ſeruus. ℂ Quinto
ad idē .l. ſi heredi ſeruus. in principio .ſ. e. ⁊ ibi Petrus ſed ne-
ceſſe eſt reſponderi altero ex modis ibi no. in glo. ℂ Sexto ad
idem .l. hominu. §. heredes .ſ. eo. iuncta .d. l. ſi quis edes. opꝫ re-
ſpōderi vt ibi p Bar. qō loquiē in legato in diē vel ſub ꝯdōne.
⁊ ſilr rñde ad .l. papi .ſ. de ſerui. ℂ Septio ad idē eſt tex. i .l. lega
tū eſt in .§. fundus .ſ. eo. ſed reſponde vt ibi in gl. ℂ Octauo .l. ſi
fun. iū ſub cōditione .§. ſi titius .ſ. eodem. tu rñde vt ibi in gloſ.
ℂ Ad idē nono .l. titius .la. i. ſ. de act. emp. ſꝫ rñde vt ibi in gl.
iij. ⁊ illa rñſio optima eſt ⁊ neceſſaria vt pbaē ex illo text. iūcta
l. hēs ſeruū. cū .l. ſe. §. ſi. ſ. qui ⁊ a qb. ℂ Ad idē decimo text. in .l.
hmōi. §. qui ſeruum .ſ. e. iūcta .l. ſue rei .ſ. de ꝯhen. emp. rñde vt
ibi in gl. i. ibi fuit dictū. ⁊ de hac opi. quā tenuit Pe. facit mē-
tionē gl. in .l. ſed ⁊ ſi damnum. §. ſed ⁊ ſi creditor .ſ. de pecu. con-
cludebat ergo Pet. duplex eſſe dominiū in hac materia ſcili-
cet fictum: quod queritur legatario poſt aditam hereditatem
ante agnitionē legati: interim eſt apud heredem verum domi
nium. Poſt agnitionem vero legati ⁊ hereditate adita domi-
nium verum eſt legatarij: ⁊ iſtud eſt vtile ſcire vt cognoſcaē an
ſeruitus extinguatur: vt in caſu .d. §. cū ſi. Et idem de ſimilib⁹
ſpeciēb⁹. Tñ cōis opi. gl. hic ⁊ doc. vbiq̄ eſt in cōtrarium .l. qō
vere dñium ſit apud legatariū ab adita hereditate, ⁊ añ agni-
tionē legati nō aūt apud hēdē p iura hic allegata in gl. maxie
per .l. a titio .ſ. de fur. iuncta .l. ſi alienus .ſ. de noxa. Sed tenēdo
opi. Pe. poteſt reſpōderi q̄ ille tex. nō probat: q: ille text. dum
dicit rē nunq̄ fuiſſe heredis intelligitur de dominio incōmu-
tabili q̄ dominium fateor non eſſe apud heredem niſi poſt re-
pudiationem legatarij: ſed verum dominium commutabiliter
tamē dico q̄ fuit apud heredem per iura primo loco ſuperius
alle. Et tale dominium cōmutabile non impedit dari ac. furti
in perſonam heredis cōtra legatarium, vt ibi. ⁊ .l. i. §. ſi ſeruus.
ſ. ſi quis teſta. libe. ēe iuſ. fue. Et ſimiliter ad plura iura que di-

cunt q̄ dominium rei legate nunq̄ factum fuit heredis reſpō-
de vel loquimur ante aditā hereditatem vel poſt. ſi loquimur
ante aditam hereditatē intelligamus quādo legatarius ante
aditam hereditatem agnouit legatum: vel ſi loquimur quan-
do poſt aditā heredita. fuit agnitum legatum dic q̄ intelliga
mus de dominio irreuocabiliter acquiſito: vt .ſ. ⁊ patet vtraq̄
opi. diſputando poſſe ſuſtentari: ⁊ maxime opi. pe. Et tenēdo
communem opi. conclude q̄ aut queritur quo ad tranſmiſſio-
nem legati, ⁊ legatum regulariter acquiritur a tēpore mortis
teſtatoris .l. vnica. §. cum igitur. ⁊ .§. in nouiſſimo. C. de cad. tol.
Aut queritur de acquiſitione dominij, ⁊ iſta eſt triplex quedā
dominij ficti: ⁊ tale dominiū fingitur adita hereditate acquiſi
tum fuiſſe a tēpore mortis teſtatoris: ⁊ ita intelligitur .d. l. a ti-
tio. ⁊ .l. legatum .la. ij. de leg. iij. cū ſim. Et ideo quia aditio he-
reditatis ſequuta poſt mortē teſtatoris trahitur retro: ⁊ fingi-
tur facta a tempore mortis .l. heres quādoq̄. cū ſi. ſ. de acqui.
here. Ante vero aditam heredi. non eſt verum dicere aliquod
dominiū acquiſitū eſſe legatarijs: q: hēditate nō adita legata
non ſubſiſtunt .l. eam quā. cum vulgaribus. C. de fideic. Secū-
da eſt acquiſitio dominij reuocabiliter veri: ⁊ iſtud acquiritur
poſt aditā hered. ante agnitionē legati: nec retro fingitur, ⁊ de
hoc loquiē .l. ſeruo legato .in prin. ſ. eo. ⁊ .l. cum pater. §. ſurdo.
5 ſ. tit. i. vbi legatū acquiritur ignoranti. ℂ †Tertia eſt acquiſi
tio veri dominij irreuocabilis q̄ cauſaē agnitione legati: vna
cum aditione hēditatis, vt .l. ſi quis ita hereditatem. ⁊ ibi not.
ſ. de condi. inſti. ⁊ in .l. proinde .ſ. ſi cer. pet. Et ex his conſonat
concluſio Cy. in .l. vnica, in princ. de ca. tol. ⁊ in .l. ſi. in prin. C. qñ
dies lega. ce. ⁊ Barto. ⁊ aliorum in .d. l. vnica. C. de cad. tollen.
6 ℂ †Secūdo no. q̄ ea que poſt aditam hered. acquiruntē poſt
rē legatā, ſeu propter rem legatā ēt pp agnitionē legati acqui-
rūtur legatario: ſed maximum dubiū eſt quid de his que acq-
runtur ex re legata ante aditam here. an hēs teneaē ad illa re-
ſtituenda gl. in .l. q̄ ſeruus .ſ. tit. i. tenuit q̄ ſic quam tenuit Ia-
co. de are. Bar. ⁊ Ang. in .l. ſeruo legato .in prin. ſ. eo. ⁊ Bar. in
l. fideicōmiſſaria .ſ. ad treb. per iura ſua que opi. videtur mul-
tum ſuſtētabilis attento q̄ vt dixi dominiū cēſeē eſſe legatarij
a tempore mortis. Ergo ⁊ idē in eo quod pditur ex ipſa re le-
gata .l. ſolum. §. meū. cum ſi. ſ. de rei vendi. nec ad hoc obſt. re-
ſponſio Pet. ⁊ do. Io. hic dicētium q̄ talis fictio fuit inducta
in fauorem heredis non in fauorem legatarij principaliter: ſed
in quādam conſequentiam per .d. l. heres quandoq̄. Et ſic nō
debet operari talis fictio in fauorem legatarij, quia nō videtur
hoc verum dicere cum etiā dicta fictio videatur introducta in
fauorem legatarij ēt principaliter vt aperte firmat Bart. ⁊ ibi
clarius Imo. in .l. ſi is qui pro emptore .in. xix. col. in verſicu. ij.
reſtat. ſ. de vſuſca. ⁊ Bar. in .l. fina. in pen. colū. C. de ſenten. paſ.
per .d. l. huic ſcripture iuncta .l. penulti. ſ. de ſuis ⁊ leg. Tamen
communis opinio a qua non eſt recedendum eſt in cōtrarium
vt tenuit glo. in .l. herennius. ⁊ .l. equis .ſ. de vſur. ⁊ in .l. ſi. ibi ſe-
quitur Pet. Cyn. Bald. ⁊ Salyce. C. de vſu. ⁊ fru. leg. ⁊ Dyn.
⁊ Bald. in .l. grege .ſ. eo. ⁊ Pet. Imo. ⁊ Pau. de caſt. ⁊ Rayn.
Bald. ⁊ Imo. in .d. l. qō ſeruus. ⁊ Petr. ⁊ Bald. in .l. queſitum.
§. ſi. ſ. eo. ⁊ Io. de imo. ⁊ Rapha. in .l. ſeruo legato .in prin. ſ. eo.
per plura iura, ⁊ maxime per tex. iſtum, quam cōmunem opi.
limita nō procedere in fructibus ſeminatis a teſtatore in re le-
gata: quia illi ſemper debebuntur legatario: vt dixi poſt Iac.
7 de arct. ⁊ Bald. in .d. l. ſi quis bonorum .ſ. eo. ℂ †Item limita
niſi res legata eſſet tradita per teſtatorem viuentem: vel ſibi
eſſet data licētia eam apprehendendi ſm Bal. ſingulariter in
8 d. l. ſi. allegat .l. ſi mulier. §. quod ſi habent .ſ. titu. ij. ℂ †Item li
mita preterq̄ in cōmodo vſurarum debitarum occaſione ſor-
tis legate ſm Pau. de caſt. hic allegantem caſum ſingularem
in .l. nomen debitoris .in princi. ſ. tit. ij. Per quem dicit ſe con-
ſuluiſſe florentie, cū quidam legaſſet pecunias quas habebat
ſuper mōte florentino quod etiam videtur legaſſe reditum di-
ctarum pecuniarū qui cucurrerat viuente teſtatore, vel eo mor
tuo, licet in legato non fecerit mentionē niſi de ſorte quod ſm
eum eſt valde not. pro limitatione .l. queſitum. §. pe. ſ. eo. ℂ Itē
limita niſi teſtator dixiſſet lego rē cum commodis ſuis. gl. not.
eſt in .l. luci⁹ .la. i. ſ. tit. i. ⁊ ibi Bar. ℂ Itē limita niſi heres fecil-
ſet moram in adeunda hereditate, quia tūc fructus ⁊ acceſſio-
nes que obuenerūt etiam ante aditam hereditatem poſt tamē
moram factam in adeundo erūt reſtituēdi legatario ſm Bal.
no. in .l. i. C. de vſur. ⁊ fruc. leg. in ver. quero quid ſi legauerius. ⁊
Saly. in .l. ſi. eo. ti. per .l. ſi vſuſfructus legatus .la. ſi. in prin. ſ. de
vſufr. ℂ Vltimo predictam etiam intellige vt p gl. in .l. i. C. de
vſur. ⁊ fruc. le. dū dicit de fructibus bona fide perceptis ⁊c. re-
liqua dic vt per Cy. in .l. ſi. eo. tit.

1 ☞ Si ab omnibus heredibus legatur res que ſit vnius oēs
tenentur pro portionibus hereditarijs.

ᵃ ℂ Vbū fictionē denotat. q̄ſq̄ tñ denotat veritatē. l. clā poſſidere. §. q ad nūdinas. ⁊ in l. cōtra ſeruus. ff. de acqui. poſ. ⁊ inſtit. de re. diui. §. naturalem. ⁊ §. ſeq. ⁊ §. apium. ⁊ in multis alijs .§§. eiuſdē tit. Et an ſit cōe ad veritatem ⁊ ad fictionem vide p Phi. cor. conſi. ccxliiij. in ci. circa primum. col. x. ver. ad idem licet in iij. volum. Henri. Ferran.

1 **Si fundus.** † Si ab omnibus heredibus legatur eo que sit vnius eorum nõ tenetur ipse solus sed oẽs pro hereditarijs portionibus, et qui hꝫ vtile dñium põt eẽ legare habẽti directum, et vtile consolidatur cũ directo. h.d. tota lex. Hoc modo. d. Alexan. facit transitum vsqꝫ ad. §. diui. Seuerus et Anto. in. l. filiusfa. miles. ff. eo.

Filiusfamilias.

1 Prohibitio alienationis facta sine causa respectu tertie persone non valet zc.
2 Prohibitio facta conditionaliter nihil valet.
3 Prohibitio facta per verbum futuri subiunctiui non impedit alienationem.
4 Licet speciei legate dominium transeat recta via in legatarijs, non tamen transit possessio nisi apprehendatur.
5 Dispositio iudicis et testatoris equiparantur.
6 Si testator legat. c. ecclesie vt emat fundum non poterit ecclesia dictum fundum alienare.
7 Sententia lata contra prohibitum alienare, non nocebit ei in quem transferri debebat.
8 In snia que fertur ꝫ institutũ non est necesse citare substitutũ.
9 Futuri aduersarij non sunt citandi.
10 An res prohibita alienari possit dari in dotem.
11 An valeat statutum prohibens alienationem, tam in nõ subditum laicum quam clericum.
12 Sta. phibẽs alienationẽ in clericũ est ꝯtra priuilegiũ ecclesie.
13 Prohibiti acquirere an intelligantur prohibiti acquirere etiã ab ecclesia.
14 Non valet statutum ꝙ clerici sint extra protectionẽ cõmunis.
15 An sit remedium qꝺ prohibitio facta in contractu impediat translationem dominij.
16 Prohibitio alienationis irreuocabilis etiam in cõtractu impedit translationem dominij.
17 An per sententiam arbitri possit prohiberi trãslatio dominij.
18 Pendẽte lite coram arbitro de aliqua re, alia res põt alienari.
19 Utrum iudex possit prohibere alienationem.
20 Nudum preceptum iudicis factum ex abrupto non tenet.
21 An prohibita vẽditione sit prohibita donatio, et omnis alienatio.
22 Appellatione vẽditionis an cõtineatur donatio, et alius ꝯtctus.
23 Sta. ꝙ de vẽditiõe soluatur gabella, an ꝯprehẽdat p mutationẽ.
24 Utrum appellatiõe donationis veniat venditio: et alij ꝯtctus.
25 Prohibitio facta filijs an extendatur ad nepotes.
26 Prohibitio facta heredi an extendatur ad heredes heredis.
27 An prohibitio de non alienando extra familiam extendatur vltra quartam generationem.
28 An res prohibita alienari possit vsucapi vel prescribi.
29 Utrum preceptum iudicis nudum teneat.
30 An preceptũ iudicis de soluendo sub penã quanti pluris mereatur executionem.
31 An in citatione de comparendo requiratur causa specialis
32 Legatum factum familie cum prohibitione alienari extra familiam an censeatur continere fideicommis. reciprocum.
33 Legatum factum pluribus cum prohibitione alienationis, an contineat fideicommis.

a Vid. l. hac materia vid. ꝗ hic posui l. apost. ad bart. in caracteribus de to. et hic plene adde Frã. cu. cõsi. ꝗli. col. viij.

b Alia cã. vide Alex. in ꝯsi. xvij. col. i. vbi phibitio alienationis facta in testamẽto vꝫ et sine cã: et ad materiam huius. §. vide arc. in ꝯsi. xviij. col. §. et iij. vbi verbum alienatio est vbiꝫ fimo. Et ibi probibit⁹ alienare a testatore alienando nulliter incidit i penã: et ibi ꝙ alienatio prohibita fa. lio a testatore vꝫ i legitima: et fal. et in cõsi. xx. col. iij. vbi dicit ꝙ vꝫ in tre. et adde qꝺ phibitus alienare videtur prohibit⁹ facere obil. lu. i. p qꝺ alienatio seruatur, ita arc. i ꝯsil. xviij. col. vi. Et adde an si res est prohibita alienari possit ad illas act. cedi Ale. i ꝯsi. cxx. v. iij. et. aũ. col. in. j. vol. vbi qꝺ sic et an transactio dicatur alienatio Alexan. ꝯsi. cxxix. col. ij. v. et. nec etiã i. i. vol. Et addõ ꝙ qñ testõr ex pecunia p eũ relicta mandat fundũ emi tũc vꝫ phibe ee e⁹ alienationẽ: ita arc. in ꝯsil. xxij. col. ij. et an phibitus alienare videatur prohibit⁹ donare: et quõ accipiatur verbũ alienatio, et qꝺ veniat appellatione alienatiõis car. in suo ꝯsil. xv. Et an iuramẽtum faciat valere alienationem als phibitã: vide eũdem Car. consi. xcij. et consi. vi. et ibi an possit locare vel emphyteutim dare. Fran.

1 **Diui seuerus.** †[a] Prohibitio alienatiõis facta sine cã respectu tertie psone nõ vꝫ alias bene valeret preterꝗ̃ i preiudiciũ creditorum. h.d. Nota ꝙ dictũ est in summario: et concordat. l. pñ filiũ. § iulius agrippa. et l. lucius. ff. tit. ij. Et p intelligẽtia hui⁹ materie dico ꝙ cã prohibitiõis põt esse duplex: expssa s. et tacita. Expressa: vt si dixerit testator nolo fundũ alienari: qꝛ mihi ab imperatore donatus fuit: vel quacũqꝫ alia causa a testatore expssa. Tacita: vt si testator in patrimonio habebat turrim que poterat ee tutela: et ptectio illorũ qui erãt de agnatione sua testõr dixit nolo turrim alienari. Nec talis phibitio alia causa[b] nõ expssa vꝫ, et est glo. no. et ibi declarat Cy. et alij in. l. quoties ab omnib⁹. C. de fideic. et Cy. et l. l. ea. l. in pe. col. quẽ oĩno vide. C. de cõdi. ob cãm. et Bal. in. l. ij. C. de vsuc. pro emp. et in. l. ij. C. de his qui ad liber. perue. nõ pos. et Dy. plene in distinctione sua in. d. § iuli⁹ agrippa. et Bal. in. l. cõtra volũtatem. per illum tex. C. de testa. manu. Cõprehẽdit etiã tacita causa qñ testator rõne odij certe psone noluit alienari, vt si dixerit nolo alienari fundũ titio quoniã alia causa nõ expressa talis probatio tꝫ, qꝛ videtur testator motus ad phibendũ odio titij. l. codicillis. § matrem. ff. ti. j. et ar. l. cũ ita legatũ. ff. de cõdi. et demõ. et no. doc. in locis preallc. Dicit et habere cãm habilẽ prohibitio si testator dixerit relinquo titio talẽ fundũ: et si alienet volo ꝙ perueniat ad seium. l. iij. § si quis ita. de ali. leg. Bene facit tex. in. § fi. insti. de leg. in l. i. C. de his que pe. no. et ponit Ang. in consi. clxv. anci. testator in omnibus suis zc. Alias aũt regulariter nõ interueniente tacita vel expssa cã prohibitio nõ tꝫ qꝺ pluribus modis hic limitat Bart. vt hic p eũ. Cuius dictis adde aliã limitationem vꝫ ꝙ vbicũqꝫ ẽet de iure cõi alienatio prohibita preterꝗ̃ in certis casibus si testator talem eẽ de iure cõi alienari prohibitam expresse phibuerit alienari si nõ aliqua causa talis phibitio tenebit: adeo ꝙ nec etiã poterit alienari in casib⁹ a iure cõi permissis, vt in re legata minori: vel ecclesie fm Raph. et Imo. hic dicẽtes ita probari in. § sanctissimas. i aut. de ali. et emph. iuncta. l. ij. C. de vsuc. p emp. intelligẽdo eã ꝫ ꝙ intellexit hic bar. addo gl. no. hic volẽtẽ in. c. verũ. de cõdi. appoſi. et no. Bal. in. l. j. in. vi. opp. C. de pac. et in. l. quoties ab omnibus. C. de fideicõ. p hoc facit sing. dictũ Bal. in. c. j. § pterea. de cap. cor. qꝺ sane intellige pterꝗ̃ i casu necessitatis: qꝛ tũc nõ obstãte. d. l. phibitione ecclesie poterit deficiẽtib⁹ omnib⁹ alijs rebus. d. l. rẽ alienari phibitã alienare: vt no. Jo. an. in. d. c. verũ. de ꝯdi. appoſ. quicqꝺ ibi dixerit gl. et no. Bal. in aut. hoc ius porrectũ in vi. col. C. de sac. san. eccle. et Ang. in. § hoc et in aut. de alie. emph. et Archi. xij. q. ij. apostolicos. p. l. fideicõ. ff. de fideic. lib. et l. pri in prin. ff. de leg. iij. Sꝫ caue: qꝛ illa iura loquuntur qñ illa necessitas pcedebat a facto: seu debito testõris: vñ nõ mirũ si talis prohibitio nõ hꝫ locũ in dicto casu. Cũ non posset testõr talẽ prohibitionẽ facere ad preiudiciũ creditorũ: vt hic in fi. vnde p. d. § sanctissimas. videretur verius qꝺ phibitio operetur ꝙ in casibus alias pmissis nõ posset fieri alienatio facit qꝺ no. gl. et Bar. in d. l. ea. l. dũ allegãt. d. § sanctissimas. et hoc expresse firmãt gl. et d. car. sio. in. d. § verũ. et est de mente dictorũ modernorũ hic generaliter loquẽtiũ: vt. s. retuli.
2 † Scḋo limita materiã hui⁹ §. pcedere qñ dispositiue est facta prohibitio. si cõditionaliter: qꝛ tũc lꝫ nõ sit expressa causa nec psona cuius respectu sit facta phibitio nihil tenebit, et casus est no. dignus in. l. iij. § fi. ff. de ꝯdi. insti. ꝙ intellige vt ibi in tex. distinguitur scilꝫ aut phibitus alienare habebat coheredem, et valeat alias nõ, vt ibi p Bart. et p eundẽ in. l. is cui sub cõdi. ff. de cõdi. et demõ. Et dicit Bal. in. d. l. iij. qꝺ ex illo tex. cũ ibi no. p Bar. probatur ꝙ dispositio huius. §. habet locũ qñ facta est phibitio p viã cõditionis: qꝺ est valde no. fm eum. Tamẽ ille tex. et Bar. ibi vt dixi hic videtur procedere qñ nõ est coheres, seu psona ex iudicio testatoris veniat a cuius cõtẽplatione videatur facta phibitio predicta. Et est bene cõsiderandũ: qꝛ si ibi tex. vellet aliud esse in prohibitione illa qñ fit habenti coheredem, et aliud esse qñ fit non habẽti coheredẽ, attẽto qꝺ illa distinctio nõ sit in casu hui⁹. §. qꝛ prohibitio simpliciter facta vni habẽti coheredem est nulla nec est facta cõtemplatione coheredis: sicut et est nulla qñ fit vni non habenti coheredem: vt hic cum gl. j. et no. Bar. hic in princ. vñ satis dubia videtur ratio. d. l. iij. § j. sed nõ possumus recedere a tex. illo qui pcedit qñ sub ꝯditiõe facta fuit phibitio alienationis. iste aũt tex. cũ gl. j. loquitur quãdo nõ fuit facta per viam cõditionis. et adde que dicam. ff. circa intellectũ. l. titio centum.
3 † Tertio hãc materiã limita inquãtũ hic dꝛ phibitionẽ valere si facta sit cũ cã vel respectu certe psone. Nã istud limitatur si testõr vsus fuerit futuro subiunctiui: vt qꝛ dixit si alienauerit perueniat in titiũ: qꝛ phibitio alienationẽ nõ impedit. l. fi. chus seruus. ff. de man. test. fm Bar. hic in verbis lecturis et sequitur hic Imo. Et idẽ Bart. et doc. in. l. q absenti. § j. de acq. pos. et Pet. et Cy. in. l. fi. C. de reb. alie. nõ alie. et Bal. in. d. l. ea. l. Sed in contrarium videtur tex. in. l. iij. § si quis ita. in verbo alienauerit. ff. de ali. leg. Sed respõde ꝙ ibi nõ dicitur valere phibitionẽ quo ad impediẽdã translationẽ dñij: sed intelligo ꝙ vꝫ quo ad hoc vt fideicõmissario cuius cõtemplatione facta est prohibitio debeatur pretio: vt hic. Est etiam de mente Bar. allegando. l. ea. l. cũ gl. C. de cõdi. ob cãm. et vꝫ quo ad hoc vt hĩs possit petere cautionem de non alienãdo ab illo prohibito alienari vt dicitur in. d. § si quis ita. A quo aũt debeatur pretium dicit Imo. ꝙ vbi vba essent clara standum esset verbis. vbi autem essent ambigua, videtur grauatus heres: vt. l. si seruus legat. § qui margaritam. ff. eo. et l. acceptis. ff. ad leg. fal. licet ipse non allegat.
4 † In glo. in verbo: dicere. in fi. ibi titio centũ. vno modo soluit hic Bart. alio modo soluit. Imo. et melius iudicio meo vt hic per eum. nam secundum eum solutio data per Bart. ad l. titio centum. non videtur perfecta: quia licet speciei legate trãseat dominiũ recta via in legatarium regulariter. Nõ tamẽ trãsit possessio, nisi apprehendatur: vt not. in. l. cum duobus. §. idem respondit socius. in glo. ff. pro soc. et per gl. in. l. C. de sac. san. ec. facit. l. cum heres. in princi. ff. de acquir. pos. que possessio non vꝫ apprehendi sine licentia heredis. l. j. § j. et. ij. ff. quorũ leg. et sic tunc deberet posse etiam heres adiicere legẽ seu ꝯditionẽ vt nõ alienet. Unde dicit Jo. de imo. ꝙ forte notabilior est solutio quã sensit gl. s. ꝙ tũc quãdo ꝓpter minorẽ industriã fit prohibitio teneat talis prohibitio: nec possit fieri alienatio sicut qñ
propter

propter ꝓdigalitatẽ iudex interdicit arguendo de facto iudi-
cis ad factũ testatoris facit.l.seru⁹ hac.l.ff.de manumis.⁊.l.i.ff.
5 de cura.fur.† dispositio eñ iudicis ⁊ testatoris equiparãtur ⁊
de vna arguitur ad aliã.l.non est mirum.de pig.act.l.si ita fue-
rit.in.§.fi.ff.de manu.test. Tñ puto q̃ posset saluari missio data
p Bar.ad impugnationẽ factã p Jo.de imo.qꝛ qñ transit do-
minũ recta via illud non acquirit facto heredis tradẽtis me-
rito heres in traditione possessionis nõ posset adijcere legẽ q̃
contineret trãslationem,⁊ ꝓhibitionẽ dñij iam quesiti. Facit.l.
pfecta.C.de don.q̃ sub modo. Raph.hic refert q̃ Albe.de ro.
hic rñdet ad.d.l.titio.q̃ ibi ideo vz ꝓhibitio:qꝛ est facta p viã
modi vt qꝛ dictũ fuit,relinquo vt non alienes.vel similia vba
quo casu vz cum de natura modi sit vt caueatur de implẽdo.l.
si tibi legatum.de leg.ij.⁊ multo magis scđm Raph.adẽ esset
si factum ẽet relictũ sub ꝯdi.si non alienabis. Facit.l.mutiane.
ff.de cõdi.⁊ demon.⁊ tunc ẽm eũ prohibitio alienationis q̃uis
valeat nõ impediet trãslationem dñij qꝛ talis ꝓhibitio solum
hz effectũ propter remedium cautionis p̃stande q̃ est inter vi-
uos ergo nõ impedit trãslationem dñij.d.l.ea.⁊ ibi no. Tñ sol.
data per eos ad.d.l.titio.non plz:qꝛ modus non est implẽdus
qñ respicit merũ fauorẽ ipsius legatarij si est persona discreta
seu prouida:vt in.d.l.titio.ergo modus ibi hoc nõ operat̃ sed
qualitas persone. Unde teneas sol.Barto.vel aliam datã per
Jmo.post gl.preterea gl.i.hic dñ dicit vt nõ alienet vult q̃ iste
§.habeat locũ etiã si p viã modi fiat ꝓhibitio.dñ autẽ Raph.
dicit q̃ nõ hz locũ iste tex.si prohibitio fiat sub conditione,dic
q̃ ipse dicit cõtra no.p Bar.⁊ alios in.l.iij.§.i.de condi.instit.
6 Unde de hoc dic vt dixi.ff.⁊ no.perpetuo illũ text.in.d.l.titio.
per quem probatur quod si testator legat pecuniã ecclesie vt ex
ea emat sibi fundum nũq̃ poterit ecclesia.d.fundum alienare.
qꝛ videtur ꝓhibitus a testatore alienari:licet hoc nõ expsserit
ita dixit signãter Bar.in.l.fi.C.de pac.inter emp.⁊ vend.per.d.
l.titio.⁊ qui illũ tex.nesciret cõtrarium diceret. Jtẽ circa intel-
lectum.d.l.pater.§.quindecim.ff.tit.ii.dic vt no.per Barto.in.l.
peto.§.fratre.ff.tit.i.⁊ per glo.⁊ doc.in.l.voluntas.C.de fideicõ.
quicquid ibi dicat Bart.dubitauit hic etiam Bar.an sit dare
aliquod remediũ q̃ res in testamẽto alienari prohibita possit
alienari.circa quod adde no.per eundem in.l.peto.§.prediũ.ff.
ti.i.⁊ Bal.in auẽ.ei qui.in.pri.col.C.de bo.auẽ.iud.pos.⁊ quod
no.Bal.in.l.ij.ad fi.C.si aduer.ven.pig.in.l.ij.C.debitorem vẽ.
pig.impedire non posse.⁊ vide text.no.⁊ q̃ ibi Barto.in.l.pa-
7 ter filium.in prin.ff.de leg.iij. ¶ † Jtem inquantum Bar.circa
hoc sub dubio forte dixit q̃ si ferat̃ sententia sup re prohibi-
ta alienari contra ipsum prohibitum q̃ non nocebit ei in quẽ
res alienari prohibita transferri debebat ex fideicommisso nisi
ille talis fuerit citatus. Nam contrarium tenẽt hic Ang. Ra-
pha.⁊ Jmo.quia nõ requirit.tur citari nisi illum qui ius habet
in re tẽpore iudicij. Non autem illum qui ex post facto ob ali-
quem casum ius habere possit vel illum qui in consequẽtia nõ
8 autẽ principaliter ledi põt.† vnde in sñia que fertur cõtra insti-
tutum nõ est necesse citari substitutũ vel fideicommiss.vt ei pre
iudicet sñia,vt est casus no.ẽm vnam lec.in.l.si patrom.§.fi.ad
treb.⁊ in.l.i.§.pe.⁊ fi.ff.de ven.inspi.⁊ no.eleganter Bar.in.l.in
diem.ff.de aqua plu.ac.vbi videtur dicere contrarium his que
ipsemet dixit hic ⁊ no.gloss.reputata sing.in.l.de vnoquoq̃.in
prin.ff.de re iudi.ibi dñ dicit,pñcipaliter ⁊c. Pro qua opi.adde
tex.in.l.ex cõtractu.ff.de re iud.vbi sñia lata cõtra institutũ mã
datur exequutioni cõtra substitutũ. Et ẽm Jo.de imo.hoc nõ
ob.id quod leg.⁊ no.i.l.i.in fi.ff.de carb.edict.⁊.l.i.C.ad.l.cor.de
fal.⁊ q̃ p illa iura no.Bar.in.l.cum filius.in prin.ff.de verb.ob.
qꝛ rñdet ipse qđ ibi iudiciũ de supposito partu agitabit̃ cõtra
matrem que nõ possidebat bona.nec q̃ causa respectu bonoꝝ
spectabat ad matrẽ.non mirum ergo si illud iudicium quo ad
bona non nocet filio. Pro ista opi.adde q̃ id quod no.Bald.
in.l.ne quicquã.§.vbi decret.ũ.in.xi.col.ff.de offi procon.vbi di
9 xit † q̃ futuri aduersarij qui nec cause interesse habẽt nõ sunt
citãdi,nec in publicatione priuilegioꝝ,nec in exemplificatio-
ne instrumẽtorum alle.d.l.i.§.pen.de ventre inspi.qđ est notã.
ẽm eum. Sed in cõtrariũ facit no.decisio and.de iser.in.c.si va-
sallus.de suo in tit.si de feu.fue.controuer.inter do.⁊ agna.vbi
concludit q̃ si feudum antiquũ erat apud dnm de agnatione
cũ quo litigabat sup re illa feudali,⁊ lata fuit sentẽtia ꝯtra eũ,
talis sñia non preiudicabit alijs sequẽtibus agnatis ad quos
deficiẽte primo agnato trãsire debebat feudum,nisi illi sequen
tes agnati fuerint citati vel sciuerint cãm agitari cũ illo agna-
to per.l.sepe.ff.de re iudic.⁊ per id qđ habetur in rubro ⁊ nigro
C.res inter alios acta. Et ista opi.hz maximã equitatem ⁊ ad
ꝯtria posset rñderi maxime ad.d.l.i.de ven.inspi.q̃ ibi non agi-
tur de iudicio irreparabili,nam saluum erat ibi ius substitutũ
ꝓbare partum fuisse suppositum iuxta.l.i.§.fi.ff.de car.edic.qꝛ

d.l.i.de ven.inspi.non loquitur de actu sententie,sed qñ est lata
sentẽtia prout in casu nostro illa affert maius preiudicium: qꝛ a
facit presumptionẽ iuris,⁊ de iure,⁊ nõ potest ꝓbari cõtrariũ
nisi sit lata ex falsis instrumẽtis.l.penul.C.si ex fal.istru.⁊ ad.l.
si patrom.posset rñderi q̃ ibi loquitur in casib⁹ in quibus sen-
tẽtia facit ius quo ad oẽs,vt i cã nullitatis testamẽti vel rescis-
sionis testamẽti.l.papi.§.fi.cũ ibi no.ff.de inoff.test. Nõ ob.d.l.
ex cõtractu.qꝛ posset rñderi q̃ intelligit̃ qñ citatus fuit substi-
tutus facit.l.si deserta.C.si ꝓpter pub.pensi.⁊ qđ no.gl.⁊ doct.
in.l.cũ miles.§.i.ff.ex qui.cau.ma.⁊ ibi Bart.cũ si.tamẽ de iure
veriorẽ puto opi.Ang.⁊ sequa.hic p.d.l.ex ꝯtru.nõ diminãdo
⁊ per alia alleg.ff.quam sñiam Ang.hic etiam tꝫ Ro.in.d.l.
in dic.⁊ Jmo.in.l.x.ff.de v.obl. Nec ob.d.l.si deserta.⁊.d.l.cum
miles.qꝛ rñdeo q̃ ibi ius competebat de presenti nõ ob.q̃ sñia
sit magis ꝑiudicij.⁊ inducat presumptionẽ iuris ⁊ de iure: qꝛ
rñdeo q̃ poterit substitutus appellare ꝓ interesse suo qñ erit
sibi notificata. Nec añq̃ sit certificat⁹ de tenore sentẽtie currit
sibi tps ad appellãdum.l.i.C. de temp.ap.⁊.c.cõcertatione.cum
glo.no.de ap.in.vi.⁊ ad materiam vide que plenius no.Jo.de
10 imo.post alios in.l.deci.ff.de ver. ¶ † Successiue quesiuit Bar.
a an res ꝓhibita alienari possit in dotem^a dari,tenet q̃ sic per.l.
a filia.in princ.ff.ad tre.cum si.adde Bal.idẽ tenentem in.l.vo-
luntas.C.de fideicom.quod primo limita vt signãter dixerunt
ibi Jac.de are.Cy.⁊ Sal.procedere nullis bonis extãtibus q̃
in dotẽ dari possunt alias secus per auẽ.res que.C.cõia de leg.
ẽm eos bene facit.d.l.pater filium.in princ.⁊ idẽ no.Sal.in.l.fi.
C.de reb.alie.non alie.per Pau.de ca.in suo consi.xl.incip.pe.
ff.uictũ eximiũ ⁊c.⁊ ibi simpliciter dicit idẽ qđ Bar.hic.Bal.
tñ in.c.i.§.donare.in ti.qualiter olim feu.pot.alie.tz ꝯtrium vo-
lens q̃ dicta dispositio.d.auẽ.res que nõ extẽdatur ad res ex-
presse ꝓhibitas alienari: qꝛ ille nõ poterãt alienari ẽt p causa
dotis:qꝛ illa auẽ.est exorbitans a reg.iur.cõis in eo q̃ dicit̃ ibi
de cã dotis:ergo nõ dz extẽdi.l.ius singulare.ff.de legi. Sed re
sponde q̃ imo dz extẽdi ad similes casus cum dispositio illius
auẽ.cõtineat cãm fauorabilẽ,vt colligit̃ ex no.per gl.in.l.si cõ-
stante.in prin.ff.sol.ma.⁊ ibi no.Bar.in.ix.q.pme ptis.⁊ no.gl.
in.l.que propter necessit.atẽ.de regu.iur.⁊ Bar.⁊ oẽs in.d.auẽ.
res que.dum alie.no.p gl.in.l.ob es.C.de pred.min. An autem
habeãt locum predicta in extraneo prohibito alienare vt hoc
nõ obstãte possit alienare causa dotis an solum in filio vel filia
testatoris,vide p gloss.⁊ doc.in.§.q̃ obrẽ.in auẽ.de restitu.⁊ ea
que parit p doc.in.d.auẽ.res q̃ magis cõis est conclusio q̃ so-
lum in descẽdẽtibus vt probat̃ in.d.auẽ.res que.in ver.legiti-
ma portio. ¶ Scđo limita.d.Bart.pcedere in ꝓhibitione fa-
cta in testõ.secus in prohibitione facta in cõtractu in casibus
in quibus talis ꝓhibitio põt impediri trãslationẽ dñij:qꝛ tunc
nullo casu poterit.d.res in dotẽ dari.vt est gl.q̃ forte nõ est ali-
bi in.l.nulla.C.de iur.do.ẽm Cyn.⁊ Bald.ibi idem Bal.in.c.i.
11 §.donare.qualiter olim feu.pote.alie. ¶ † Jtẽ quesiuit Bart.
post Old.an valeat statutũ ꝓhibẽs alienationem fieri tam in
b non subditũ laicum q̃ in clericũ,^b ⁊ cõclude vt hic per eum,cũ
quo transit Ang.⁊ Jmo.o tex.in.c.fi.⁊ ibidẽ Joã.an.in nouel.
de immu.eccle.lib.vi. Addo tñdẽ Bar.⁊ Bal.idem dicentes
in.l.fi.in vlt.col.C.de sacro.san.eccle. Bar.in.l.his.C.de predijs
nauicu.libi.xi.⁊ in.l.londũ.C.de ꝯtrahẽ.emp.⁊ in.l.fi.C.de exa-
ctoribus tri.libr.x.⁊ Abb.sicu.in.c.relatum.de testa.allegãtem
no.p Bal.in.l.gñaliter.in fi.C.de sac.san.eccle. Jdẽ Ang.in ꝯs.
xlviij inci.quidam Frãc.de floren. Et ibi mirabiliter limitat p-
cedere distinctionẽ Bar.hic qñ statutũ generaliter intercede-
ret omne cõmerciũ laicis cum ecclesia siue ecclesiasticis perso- b
nis:qꝛ nõ vz:⁊ ita loquit̃ ꝯtrium.d.l.fi. Si vero interdiceret cõ-
merciũ certaꝝ reꝝ tñ:⁊ tunc idem si fiebat acquisitio ecclesie,
12 vt qꝛ vẽdebant̃ prelato recipiẽti p ecclesia.† Quia tale statutũ
esset ꝯ priuilegiũ cõcessum ecclesie positũ in.l.fi.C.de sac.sanc.
eccle.vbi ex quacunq̃ vẽditione facta ecclesie acquiritur ei do-
minũ ẽt absq̃ traditione,⁊ p cõsequens diceretur esse ꝯtra li-
bertatẽ ecclesiasticã iuxta no.p Jmo.in.c.nouerint.de sen.excõ.
sed si acquiritur tñ clerico non ecclesie vt qñ cõuictus donaret
clerico seculari,vt in auẽ.licẽtiã.C.de epi.⁊ cle.tũc ẽm eum sta-
tutum valeret cũ non sit ꝯ dictũ priuilegiũ.d.l.fi.q̃ non loquit̃
in clerico nec p dictũ statutum redduntur clerici timidiores agi-
tur valebit cum disponit ligãdo subditum vt nõ alienet,quod
ꝓpterea tene mẽti si verum est. Tamẽ veritas istius limitatio-
nis pẽdet ab alio articu.vz an statuta dicant̃ esse ꝯ libertatem
ecclesiasticã solum qñ sunt ꝯ ea que ꝯcessa sunt a iure in priui-
legiũ eccle.vel ecclesiasticis personis,vt no.Jnno.in.d.c.noue-
rint.⁊ Bar.in.d.auẽ.cassa.an vero si solũ sunt ꝯtra ea q̃ de iure
cõi ⁊ nõ in priuilegium hz ecclesia,vel ecclesiastice ꝑsone, vt te-
nuit Ant.de but.Jo.de imo.⁊.d.Abb.in.c.ecclesiastica sancte
Marie.de ꝯsti.⁊ Ant.de bu.⁊ Jo.de imo.in.c.cũ terra.p illum

a ¶ Jn dotẽ.an adõ prohibita alienari videãtur ꝓhibita alienari ex cã do-tis,Frã.Cur.cõsil. xxvij.et vide tu Alex.i ꝯs.lvi.col.ij. v.itẽ lz vbi qñ res est ꝓhibita aliena-ri nõ poterit i do-tẽ dari qñ alia bõa extẽt,⁊ vide eũdez in ꝯs.lvi.col.fi.i iij. vol vbi prohibita alienari poterit in dotem dari,⁊ vide Car.i ꝯsil.suo.xvij. col.ij.v.ꝯ pmisso vbi ꝓhibitus alie-nare extra familiã põt illã rẽ dare so-rori sue,⁊ qñ res ꝓ-hibita alienari p-pter necessitatem fiat alienabilis vid Alex.i ꝯs.lix.col.ij. v.ꝯnũ puto.in.v. vol.⁊ adõ Frã.are. ꝯs.xxviij.col.iij.qđ res ꝓhibita aliena-ri i testõ alienat̃ ex cã necessaria ⁊ ad-de q̃ ille cui aliqd ad vitam eius cõ-cedit̃ nõ põt ẽt in cãm dotis aliena-re nec in ei⁹ succes-sorẽ ẽt vlem transferre ita cardi.in cõsi.suo.xlix.col.ij. in fi.⁊ que dicatur alienatio volunta-ria ⁊ q̃ necessaria p Alex.i cõsi.lv.col. iij.in.iij.volu.et ibi an ab intesta.pos-sit res ꝓhibita alie-nari in ꝑsonas ex-tra familiam seu agnationẽ et adde qđ qñ res est relic-ta ecclie.⁊ ꝓhibi-ta p testatorẽ aliena-ri tũc non poterit ẽt ex iusta cã alie-nari ita Frã.aret.i cõsi.xxv.col.i.in fi. Fran.Cur.

b ¶ Quam in cleri-cum.an sta(m)e sta-tuto ꝓhibẽte alie-nationẽ cõprehen-dat̃ ecclia,vide la-te per signo.de ho-mod.cõsil.xxi.⁊ qñ arctant̃ ꝯ liberta-tẽ ecclie et an ope-ret̃ clã q̃ quatenus sunt ꝯ liberta.ec-clesie sint nulla vi-de p Rap.alle.lex. xv.⁊ adõ tu qđ alr vidi cõsultũ,seu al legatũ i q̃one facti p excelle.precepto. meũ.d.Baer.So-cy.i alle.sua inci.in nomine Domini amen.circa dubia

tex. de elec. & Sal. & Ful. l. d. aut. cassa. Quia fortius est acquisi-
tu illud q̄ cōpetit iure cōmuni quā illud q̄ cōpetit iure specia
li. §. q̄ do verifi. nihil. an aut. de nō alie. & l. eius militis. §. mili-
tia missus. ff. de test. mil. Et tenendo istā vlti. opi. non procederet
d. limitatio Ang. q̄ videt̄ verius. Et sic indistincte stabit vera
cō:lusio Bar. hic & sequa. q̄ non ligentur clerici nec ecclesie qḋ
etiā tȝ Ant. de bu. in c. tua. el. j. per illū tex. de deci. & d. Abb. in
c. a nobis. el. j. p illū tex. de sen. excō. Bal. tñ in c. clerici. de iudi.
& in c. q̄ in ecclesiarū. in ij. col. de cōsti. tenet cōtrariū. s. q̄ uno. d.
statutum liget etiam clericos & ecclesiam: q: quilibet priuatus
pōt imponere. l. rei sue ne trāseat in eccle. l. si ita quis. §. ea. l. cuȝ
gl. ff. de vb. obl. multo fortius dȝ hic posse statutum: & q: istud
statutū fuit editū ppter cōe bonū. s. ne bona trāseant ad eccle-
sias de quib⁹ bonis nō possunt postea eccl'ie alienare p necessi
tatibus rei pu. vt in aut. item nulla cōitas. C. de epis. & cler. & in
c. nō minus. de immu. eccl. Ita ēt tenet Bal. in repe. mag. l. cū-
ctos populos. i. x. col. C. de sum. tri. Et rñdet ad. l. fi. C. de sacro-
san. ec. q̄ ibi ecclesie ɔcedit̄ priuilegiū post cōtractū factū cum
ecclesia. Nam tūc est priuilegiata in acquisitione dñij. Sed qñ
cōtractus nō est valid⁹ vt in casu nostro ppter statutū annul-
lās tūc nō hȝ ecclesia priuilegiū: ergo statutum nō videt̄ esse ɔ
liberta. ecclesiasticā. Sed certe ista opi. videtur ɔfundi per. d. c.
fi. de immu. ecc. in. vi. & p alia. ff. dicta de qua materia vltra pre-
dicta vide per. d. Car. in repe. c. perpendimus. de sen. excō. & per
Pet. de anch. in ɔsi. cxl. q̄ inci. optimis rōnibus &c. & in c. cano-
num statuta. de consti. maxime in ver. statutum perusij. p Al-
be. in ij. parte statuto. q. ij. & per Bal. in c. clientulus. in ij. col. de
13 alie. feu. ¶ † Quid si p statutum prohibentur subditi acquire-
re an comprehēdantur acquirere volētes ab ecclesia, vide Fe-
de. in ɔsi. lxxv. incipien. statuto. vbi tenet q̄ sic, & per Moder.
14 in. d. c. fi. vbi tenent q̄ sic. ¶ † Item inquantū Ang. hic cōclu-
a dit nō valere statutum q̄ clerici sint extra protectionem[a] com
munis reprehēdēs Jac. bu. qui cōtrarium tenuit in. l. assiduis.
C. qui po. in pig. hab. & in aut. cassa. C. de sac. sanc. eccl. Quamq̄
Imo. hic nō decidat mihi placet pulchra decisio Bal. quā po
suit in aut. statuimus. post Jaco. but. C. de epi. & cle. & Petr. de
anch. in c. canonū statuta. de ɔsti. & l. v. quero igitur circa hoc.
mireto eo quod no. dixit Bal. in. l. si quis curialis. C. de episco.
& cler. Licet ipse aliter loquutus sit in aut. cassa. & per Bart. in
cōsi. inci. dñi priores habētes liberū arbitrium & per Bar. in. l.
15 de quibus. circa. v. & ix. col. ff. de le. ¶ † Item inquātum tetigit
Bar. an sit dare aliqḋ remediū ꝑpter q̄ ꝓhibitio facta i ɔctu
impediat trāslationem dñij vltra hic dicta per eum adde alia
remedia plenius tracta per Bal. in. d. l. ea. l. in oppositionib⁹.
& ibi Salyc. in. d. l. fin. C. de pac. inter empt. & vend. & per gloss. &
doct. i. l. qui absenti. §. j. ff. de acqui. pos. & in c. j. §. j. de suc. feu. Et
ideo Cy. in. l. fi. C. de re. alie. non alie. per. d. Ant. in c. verum. de
cōdi. appositis. & in c. Ray. de testa. dixi plene in. l. qui absenti. §. j.
de acqui. pos. Et tene mēti: q: qñ per prohibitionē in cōtractu
impedit̄ translationē dñij tunc si res alienata fuerit licitum est
prohibēti per propriam autoritatem ipsam rem occupare. Et
gl. fi. in aut. vt dececero &c. §. j. in verbo. damus. sm Bal. in c. j.
§. j. in antepe. col. de success. feu. & Ange. in. l. si ita quis. §. ea. l. de
ver. ob. de quo dic vt plenius dixi in. d. l. absenti. §. j. ff. de acquir.
16 poss. ¶ † Itē inquantū Bar. hic & expressius in. d. l. ea. l. & etiā
Bart. & Imo. in. d. §. ea. l. dicunt q̄ ꝓhibitio alienationis irre-
uocabilis ēt in ɔtractu facta impedit trāslationē dñij per. l. ea
quidem. C. si manci. ita fue. alie. ex quo inferūt q̄ si vendēs fun-
dum dicat, ꝓhibeo ne fiat sacer vel religiosus, q̄ nullo modo
emptor ɔtra hāc ꝓhibitionē venire pōt. Adde q̄ in ɔtrium vi
detur tex. expressius in. l. fi. C. de pac. inter empt. & vē. ibi huma-
no iure examere. iūcta gl. cōiter approbata ibi que dicit q̄ non
obstante prohibitione pōt commeniri: licet ad interesse tantum
teneat̄. Ad. l. ea quidē. potest pluribus modis rñdere vt p glo.
in. d. l. vel aliter vt per Bal. ibi in fi. & p Bald. in prea. l. l. ea qui-
17 dem. ¶ † Item quesiuit hic Bar. an p sentētiam arbitri possit
b ꝓhiberi trāslatio dñij:[b] & tȝ q̄ nō sequutus Inn. in. d. c. Ray.
in gl. ibi, de hoc casus expressus. & ibidem per gl. in verbo neu-
tra pars & idem tenet Bal. hic qui scribit idē in sūla arbitrato
ris. & Imo. in. d. §. ea. l. & idem tenuit Bal. in. l. j. in fi. C. cōi diui.
18 † Et ibi per hoc dicit vnum notabile dictum. s. q̄ lȝ pendēte li-
te corā iudice super re aliqua non possit alienari res illa tāquā
litigiosa. l. fi. C. de litig. Tamen secus est in re super qua pen-
c deret lis coram arbitro:[c] q: non dȝ plus operari pendētia litis
q̄ possit ipsa sentētia. l. aul. verum debitorem. in prin. de condi.
inde. bene facit tex. in cle. fi. in ver. coram iudice. extra vt lit. pē-
den. & sic habes not. differentiam inter iudicem et arbitrium.
19 ¶ † Sed maius est dubiū quod in iudice. Bart. hic in. l. sciēn.
per illum tex. & p quedam alia iura. ff. de cōtrah. emp. tenuit q̄
sic: cū quo concordat Bal. in. l. fi. in prin. C. de pac. inter empt. &
vend. Imol. in. d. l. ea. l. Contrarium puto verius. s. q̄ nō possit
nisi causa legitima in iure expssa, puta ex causa prodigalitatis
persone prohibite, & sic de simili, vt firmat Inn. in. d. c. Ray. &
Pe. & Cy. in. l. fi. C. de reb. alie. non alie. & Nicol. de mat. Bal. &
Sal. in. d. l. ea. l. ad fi. & Imo. hic. Predicta licet nō allegem p-
bantur: q: per sentētiam nō transfertur dñium sine traditione,
vt est gloss. ordi. in. §. fi. insti. de offi. iud. Bar. & doct. in. l. ex hoc
iure. cū si. de insti. & iur. ita ergo non dȝ posse sentētia impedire
dñij translationem in alterum, sicut per hanc rationē prohibi-
tio facta in contractu non pōt impedire dñij trāslationē & no.
gl. in. l. fi. C. de reb. alie. & in. d. l. ea. l. Ad iura. Bart. responde vt
eleganter per Bart. in. d. l. ea. l. Pro hac opi. facit scdm Joan.
20 de imo. hic: † q: nudum preceptum iudicis factum ex arrupto
nō tenet p ea que no. Bar. hic in fi. & pro ista opi. allego gl. in
l. prospexit. ff. qui & a quibus vbi ex causa pmittitur iudici ꝓhi
bere alienationem. Ad idem est text. in. l. si creditores. ff. de pri-
ui. credi. & in. l. fin. §. ex quadrāte. ff. de do. excep. & l. si ab eo. cum
gl. ff. de vsufr. Et est tex. valde no. in. l. de pollicitationib⁹. in fi.
de pollici. vbi ppter recessum iudex pōt interdicere alienatio-
nem. & nō est aliud sm Bal. in. l. p diuersas. in ij. q. C. māda. Ubi
dicit iudicem posse bannito interdicere alienationē per. d. l. de
pollicitationibus. & no. in. l. j. in ij. q. C. de contrahen. emp. Ad
predicta adde, q: si iudex interdicat administrationem vel det
curatorē alicui vt prodigo vel furioso cum non sit nō impedi-
tur contrahere vel alienare scdm magis communes cōclusio-
nes: vt per glo. & doc. in. l. is cui bonis. ff. de verb. obli. & in. l. ij. C.
21 qñ pro no. ¶ † Item inquantum Bar. hic & Joā. de imo. post
eum tangunt an prohibita venditione intelligatur prohibita
d donatio & omnis alienatio[d] vltra alle. per eos vide per Pet. &
Cy. in. l. fi. C. de rebus alie. nō alie. per Bal. in c. j. de controuer.
inter dñm & emptorē. & in aut. ei qui. in vij. col. C. de bo. aut. iu-
di. pos. & in c. si clientulus. ad fin. de aliena. feu. & in. l. ij. C. de vsuf.
cap. pro empto. post gloss. ibi, & in. l. j. C. de rerum permuta. per
Cano. maxime. d. Abb. in c. j. de his que fiunt a prela. per illū
tex. Et omnino vide Bal. post alios in. d. l. voluntas. & p Bar.
in. l. alio. in iij. col. ff. de alimen. & cib. leg. & in. l. sicut. §. sed si pe-
22 nit. ff. quibus mo. pig. vel hypo. sol. ¶ † Ex quibus sume bo-
nē cōclu. Aut nos loquimur in dispositione ɔtra ius commu-
ne, & appellatione vēditionis nō continetur donatio vel alius
cōtractus: ita dixit gl. no. in. l. fi. per illū tex. C. de pred. cu-
ria. li. x. Aut dispositio est sm ius cōmune: & tunc si eadem est ratio
in donatione, & aliis contractibus que in vēditione tūc appel-
latione vēditionis venit donatio & alius contractus, alias nō.
l. sicut. §. venditionis. & §. seq. & sequen. ff. quibus mod. pign. vel
hypo. sol. & in. l. j. cum glo. C. de iu. emphy. Fallit hec conclusio
nisi cōmunis vsus loquendi haberet se in contrarium: q: tunc
appellatione venditionis, non comprehenduntur alij contra-
ctus sm Abb. siculum in. d. c. j. & Bald. in. d. l. j. & ar. l. liberorum.
ff. quid ergo. cum ibi no. ff. de leg. iij. cum simi. De quo articu-
lo etiam vltra predicta vide per Specu. & Joan. and. in titu. de
emp. & vend. §. nunc dicēdum. versi. pone statutum. per Ray. &
Nic. de neap. in. l. gallus. §. & quid si tñ. de lib. & posth. per Jo.
an. & Ant. de but. in c. constitutus. de resti. in integ. per Bal. in
l. fi. ff. de condi. ob causam. & Bal. in. l. iurisgentium. in prin. in
23 lec. anti. ff. de pac. & Pau. de cast. in. l. j. ff. de rerum permut. † in
quibus locis ponūt multas. q. nota. maxime in statutis dispo
nentibus quod de vēditione soluatur gabella an habeat locū
in permutatione & aliis si. Et licet gl. in. d. l. fi. dicat quod l dis-
positione cōtra ius cōe appellatione vēditionis, non cōprehē-
datur alius ɔtractus, & sequunt doct. in aliquibus ex locis. ff.
e alleg. tū de iure forte ɔtrium esset verius[e] vbi esset eadē ratio in
aliis cōtractibus. Quia etiam in exorbitantibus fit extēsio ex
identitate rationis ad casus q inspecta lata significatione vo-
cabuli possunt comprehēdi sub expresso. l. filium habeo. ff. ad
mace. iūcta. l. liberorum. cum ibi no. & l. iusta interpretatione. ff.
de vb. sign. & no. glo. & doc. in aut. vt hi qui perhibent obliga-
tas res minorū. in prin. in versi. ad curatorem. & gl. in aut. mino
ris. C. qui dari tuto. pos. & no. Cy. in. l. j. C. que sit lon. consue. per
gl. in c. j. de rerum permuta. in. vi. per Ant. de bu. in c. fi. de con
sue. Dum tractat an in consuetudine fiat extēsio, sed appella-
tione vēditionis, largo sumpto vocabu. venit omnis alienatio
l. statuli. a ceteris. ad fi. ff. de statulibe. ergo &c. Non ob. d. l. fin. q:
dico q̄ vbi mētio de pretio fit: bene intelligitur tātum de ven-
24 ditione vt ibi probatur. ¶ † Utrum autē appellatione dona-
tionis, veniat venditio & alij contractus? Jo. de imol. hic dicit
aut est eadem ratio & veniunt: alias non, per. d. l. sicut. §. vendi-
25 tionis. cum seq. & sequē. ¶ † Item tetigit hic Dy. an prohibi-
f tio facta filijs extēdatur ad nepotes. &[f] concludit q̄ nō per. §.
nos igitur. & ibi gl. in terminis in aut. de restitutione fideicom.
& sequitur Ray. Bar. Bal. & Imo. hic, Cy. Bal. & Sal. in. d. l.
voluntas.

data q̄ si alienatio est ꝓhibita subdi-to tñ nō cēset ꝓhi bita fieri in ecclesiā alle. gl. Jo. an. in c. fi. de immu. eccl. li. sexto.

a ¶ Extra ptectio-nem. vide eundem Ang. cōsil. cxxiij. vbi cōsuluit super statu Florentino.

b ¶ Translationem dñij. qḋ per senten tiaȝ arbitri vel ar-bitratoris non pos sit ꝓhiberi transla tionem dñij adde Alex. in ɔsi. lix. col. ij. i. v. vol. dāte etiā vāc et ibi an emo-logatio partiū vel aliter conuētio fa-cta p viam ɔctus ꝓhibet translatio-nē dñij & vide eun. alex. i ɔsi. clviij. col. ij. ver. ij. vbi an ille qui non potest per expssam ɔuētionē alienare teneat̄ cu-tare ne alienatio a sequat̄ ex dispōne legali. Fran. Cur.

c ¶ Coram arbitro. ad. ic q̄ voluit Lu. ro. sing. suo in ver-bo. arbiter & arbi-trator.

d ¶ Et omnis alie-natio. vide tu eun. Alex. in ɔsi. j. in. iij. volu. col. iij. in fi. & seq. vbi quo casu ꝓ hibita alienatione censeat̄ ꝓhibita ōis alienatio & etiā lo-catio ad magnum tps Franc. Curt.

e ¶ Uerius. an ap-pellatione vēditio nis in statutis con tineatur donatio do. fig. de hōdeis cōsi. clv. consuluit q̄ non super statu. mediola. q̄ dispo-nit q̄ venditiones mulierū restringū-tur in archiuo &c.

f ¶ Ad nepotes. vi-de Frā. cur. cōsi. gl. ff. alleg. et adde tu Alex. i ɔsi. lix. in iij. vol. vbi ꝓhibitus alienare extra fa-miliā p testōrē pōt relinquere veni⁻ti-bus ab itestato de familia testatoris. Francisc. Curtius.

volũtas.e Barto.in.l.lucius.§.i.ff.de legat.ij.e Bald.in.l.titius.in prin.ff.de lib.e posth.e Jaco.de bel.e Ang.in.d.§.nos igitur.e Bal.in.l.quisquis.ad.l.iul.maiesta.Qđ intelligo quã do testator expsse dixit,prohibeo filios,secus si simpliciter dixisset prohibeo alienari fundum:q: nolo qđ deueniat in tales, e tales ec.q: tunc prohibitio cõprehendit nepotes nedũ filios institutos per.d.§.fratre versicu.nec enĩ.e ita cõiter intelligunt doc.lz Jmo.aliud videatur sentire.Nam dicit Jo.de imo.q si prohibitio est facta in personam filiorũ tũc procedit opi.doct. hic.Sed si esset facta in rem est maius dubium,tñ fm eum gl. in.d.§.nos igitur.videtur tenere idem esse,e etiam fm eum innuit hoc tex.in prin.illius auc.inquãtum narrat formam testamẽti e prohibitionis iuncto tex.in.d.§.nos igitur.Tamen secũdum eũ forte põt dici q aut simpliciter ꝓhibuit alienari extra familiã filijs existentibus institutis:e tunc cõprehendũtur etiam nepotes ex quo prohibitio est simpliciter in rẽ,e impersonaliter facta arg.d.§.fratre.Aut prohibet testatorem alienari subiungens volo enim eam ad nepotes meos deuenire,et his deficiẽtibus ad tales,sicut fuit in.d.auc.de restitutio.fideicom.e tunc licet videatur primo loco impersonaliter facta tamen per sequẽtia videtur restricta ad filios:ideo tunc nõ comprehẽduntur nepotes vt ibi videtur probari,e ita limitetur illa glo.Sed certe hec distinctio in secũdo mẽbro videtur cõtra d.§.fratre.e si bene inspiciatur tex.in.d.auc.fuit clara ibi prohibitio ꝑsonalis.Refert etiam Jo.de imo.hic q Ang.hic simpliciter dicebat q prohibitio facta filio videtur nepoti si est eadem ratio,alias non.Dicit tamẽ.d.Joã.de imo.q sibi magis placet superior opi.ego in mea lectu.Ang.nõ habeo istud
26 dictum.¶ † Quid autem si ꝓhibitus sit heres alienare an ꝓ
a hibitio extendatur ad heredes heredis[a] tetigit Bartol.hic e plenius Jmo.qui in effectu dicit idem q Bar.in.d.l.lucius.§. j.alias in prin.ff.tit.ij.dic vt ibi de quo etiam aliquid per Saly.in.d.l.voluntas.nõ tamẽ ibi decidit e aliquid per Bal.in.l. ij.in fi.C.qui ad liberta.perue.non pos.e per Ro.in.l.si quis filium.§.fi.ff.de acquir.here.e ibi transit cum Bar.in.d.l.lucius. Limitat tamẽ nisi duret causa prohibitionis in hſde heredis: vt quia prohibuit alienare sepulchra vel domus que fuerant maiorum suorum ad que habetur affectio.l.lex que tutores.C. de admi.tuto.e.ff.de mino.l.si in emptione.Quia tũc licet nominatim prohibuerint heredem alienare durabit in heredem heredis,e nihil alle.e cogitandum relinquit.Sed hec limitatio non videtur vera nec iure probari,faciunt no.per Barto.e doct.in.l.gallus.§.etiam si parente.ff.de lib.e posthu.e in consil.suo incip.Andre.Martini.e quod not.Bald.in.l.maxime. in.xxi.q.C.de heredibus institue.Quid si prohibitus est heres
27 alienare fundum † vt in familia remaneat,dic q ꝓhibitio non
b extenditur vltra quartam generationem[b] post testatorem vt est casus no.dign[us].e ibi Jac.de bel.in.d.auc.de resti.fideicom.
28 circa.§.penul.e etiam per Ang.¶ † Tetigit hic Bart.an res prohibita alienari in alterũ possit vsucapi vel prescribi e concludit hic q sic,maxime per.l.si quis heredi.§.si pars.de cõdi. e de.sed ipsemet Barto.contrarium tenuit in.l.vbi lex.per illũ text.e ibi gloss.ff.de vsuca.cum si.iuncto.§.disponat.in auc.de nup.vbi dicitur q res prohibita alienari prohibetur prescribi cuius Barto.verba reassumpsit Ang.in.l.j.C.de prescrip.lon. temp.Et hãc vltimam opi.sequitur hic Imo.qui etiam ꝑ hoc adducit q eo modo quo ꝓhibetur translatio dominij prohiberi debet vsucapio:q: vbi traditione facta nõ trãsfertur dominium nõ dz trãsferri vsucapionis conditio.l.clauibus.ff.de contrahẽ.emp.e.l.eum qui.ff.de publica.Et respõdet ad.d.§.si quis,q ille tex.intelligitur in prescriptione completa viuo testatore vt ibi in glo.e lz gl.ibi videatur velle q ẽt possit intelligi q̃ñ post mortem testantis,tamen illa gl.non videtur procedere in hoc Jo.de imo.ꝑ proxime dicta.Jtem rñdet ad.l.fin.§. pen.cõmunia de le.q illa pot[ius] facit cõtra Bart.q: ibi aperte dicitur nullum obstaculum prescriptionis posse obijci.Jtẽ fm eum non ob.l.alienationis.de ver.sig.q: procedit q̃ñ non esset ꝓhibita prescriptio vel vsucapio,alias sec[us] per not.in.d.l.vbi lex.Puto veram opi.Barto.hic,q: res que prohibita est alienari sine certa forma vel solennitate si interueniente solẽnitate põt alienari illa res põt ꝑscribi vt firmat Jac.de are.Cy.Bar. e doc.in.l.si.C.in quib.cau.in integ.restit.non est neces.per illũ tex.inducendo vt ibi per eos.e not.Bald.in.l.j.in.viij.col.C.de ser.fug.sed ita est quod res prohibita per testatorem alienari potest alienari seruata certa forma.s.interueniẽte illorum consensu quorum fauore facta est prohibitio.l.cũ pater.§.libertatis.ff.tit.j.l.nihil.§.i.ff.e.ergo dz posse prescribi,quod puto verũ interueniente s.ientia illorũ contra quos prescribitur:q: sic videntur tacite consentire.d.l.alienationis.e not.Cy.in.l.i.in.iiij. opp.C.de ser.e aqua.e Barto.in.d.l.si.post med.C.quib.cau.in integ.restit.nõ est neces.Secus si ignorat:q: in tali prescriptione non videtur adesse cõsensus illius cõtra quẽ prescribitur vt dixit glo.mag.in.l.j.alias.ij.§.pe.in versic.amittẽda actione.ff. de dolo.e no.Bal.in.l.j.C.de in integ.restit.e in auc.ad hec.in vij.col.C.de vsu.e in.l.ij.in vi.col.C.de iure emphy.e sic concordãtur opi.de quo vide etiam per Jmo.in.d.l.vbi lex.¶ Et vl-
c tra ꝑdicta an aliquo modo possint prescribi[c] illa que non possunt alienari,vide omnino Bal.in.l.j.in.viij.col.C.de ser.fugi. e Ange.in.d.l.j.de prescrip.lon.temp.Raph.simpliciter trãsit
29 cum Bart.¶ † Postremo hic Bart.e Jmo.querunt vtrum
d preceptũ iudicis nudum[d] e sine causa vel cause cognitione factum teneat de quo etiam vide Bart.in.l.pater.§.vltra.ff.de legat.ij.vbi loquitur aliter quam ipse loquatur hic per Spec.e plenius per Jo.and.ibi in addi.in tit.de iuris.om.iud.in fi.e in tit.de senten.prola.§.species.versi.sed nunquid iudex e in tit.de contuma.§.fi.ver.sed pone iudex.per Jmo.in.c.cum inter.qui matrimo.accu.pos.e in.c.ad aures.de tempo.or.e in.c.ij.in gl. que inci.non videtur.Tamẽ contrariũ tenet in.c.cum ex litteris.de restit.in integ.e in.c.pro illo.e in.d.c.dilectos.de preben. per Cy.e Bald.in.l.quoties.C.de fideicom.per Jaco.de aret. Dy.Ray.e Bal.in.l.ij.ff.vbi pup.edu.debe.per Barto.no.in l.fi.ff.de rei vendi.per Jaco.but.e Bald.in.l.j.e in.l.programma.C.cõmi.vel episto.per Jac.bu.e Bal.in.l.j.circa finẽ princ. si quis ius dicen.non obtempe.per Bal.Ang.e Jmo.in.l.publicorum.ff.de publi.iudi.aliquid per Bald.in.l.ij.C.qui admit. e in.l.cũ allegas.in vltima col.C.de vsur.e in auc.offeratur.ꝟ. sed iuxta hoc quero nunquid libel.ec.C.de lit.contesta.et in.l. ij.in.xi.col.versi.quarto quero si iudex ec.C.de ser.per Bart.in l.i.de vsu.fisca.lib.x.post gl.vbi querit Barto.quid si iudex dicat mando vt soluas.j.decem dies sub pena quarti pluris an valeat,de qua questione habetur etiam per Ang.in repe.l.nemo carcerem.circa princ.C.de exac.tribu.lib.x.e in dicta.l.publi.e per Spec.in.d.versi.species.e Bald.in.d.l.programma.e Bar.in.d.l.quid tamẽ.§.fin.ff.de arbi.vbi querit quid in arbitro,lz passus ꝑdictus sit valde intricatus e periculosus.Tamen Joã.de imo.hic videtur sic concludere in hac materia qđ aut constat q iudex voluit comminari vel sumus in dubio,et tũc ex inobedientia non incurrit quis penam per id qđ no.gl. in.c.j.de sagitta.vbi si mãdatur aliquid alicui sub pena excommunicationis est comminatio,nec ex inobedientia erit excommunicatus.Aut constat q noluit tantum comminari,sed penam inferre:vt quia subiungit quã penam ipso facto incurras si cõtra facies:e tũc aut precepit illud qđ non spectat ad eius officium e non valet.l.factum a iudice.e.l.nõ videtur qui iussu cum gl.ff.de re iu.l.quoniam.la.ij.C.de ap.cap.ea que.de re.iu. in.vi.adeo si mandat parti q iuret obedire omnibus mãdatis suis sub certa pena quam ipso facto incurrat si ꝯtrafecerit forte nõ valet:q: non videtur spectare ad officium eius tale iuramentũ exigere,e ita videtur intelligi.d.Dy.Ray.e Bald.hic dicentiũ q si iudex mãdauit tibi vt iures sibi parere sub pena mille e nolis iurare preceptum nõ ligat arg.huius.§.¶ Licet alias quãdo excommunicatus absoluitur debeat iurare de parendo mãdatis circa causam excommunicationis.c.ex tenore. e q ibi no.e.c.cũ desideres.de sen.excom. ¶ Aut precepit circa aliquid q spectat ad eius officium:e tunc Aut preceptũ est super eo super quo principaliter emanauit cause cognitio: vt q: post sententiam que trãsiuit in rem iudi.precepit rẽ restitui sub pena quã ipso facto incurrat si cõtrafecerit.¶ Et tunc videtur q nõ possit fieri tale preceptum ex quo fieret pro futura inobedientia per tex.in.c.romana.§.caueant.de senten.excõ.in vj.nisi iudex suspicetur de inobediẽtia vel aliqua rationabilis subsit causa.¶ Benefacit,lz ipse nõ alle.l.i.§.cum patronus.in verbo comminari.ff.de offic.prefec.vrb.dummodo nõ excedat metam de qua in.l.cos.C.de modo mulc.facit scđm eũ qđ not. Jo.an.in addi.Spe.super ver.sed nunquid.e super ver.pe.e in d.ꝟ.sed pone iudex,e subdit q vbi iudex comminatur penam iuris in casu vbi expresse permittitur sibi a iure tũc clarum est tenere preceptum e ita põt intelligi.l.tutor qui repertorium.§. si depono.e.§.sequen.ff.de admi.tu.e.l.ius alimentorum.versi. prius.ff.vbi pupil.edu.deb.¶ Que distinctio satis videt possę procedere ꝑ eqquam in casu in quo alle.text.in.d.§.caueant. q̃ñ imo videtur q tunc preceptum valeat dato q fieri nõ debeat.vnde Jo.an.e alij in.d.§.caueãt.dicunt q in casu illo preceptũ de quo ibi valet.Pro quo bene facit.l.i.§.biduum.ff.q̃ñ ap.sit.e hoc expresse vult Bal.in rub.C.cõmi.vel epi.Salic.in l.i.e.ti.vbi dicũt qđ si eps confitenti debitum mãdat q soluat j.x.dies alioquin excõmunicatũ se cognoscat per hoc q facit descripta recitatione excõmunicat[us] erit si nõ soluat in termino alleg.c.preterea requisiti.de ap.Vbi i predicto articulo potes cõcludere q si iudex precepit aliqd ad eius officiũ spectans:et

[a] ¶ Heredis.vidẽ tu eũ Alex.i ꝯs.xxiij. circa fi.i.ij.vol.vbi hſdis institutio nõ cõprehẽdit e vide eũ.consi.xxxvj.l.iij. vol.coll.pe.vbi prohibitio facta hſdi de nõ alienãdo cõprehẽdit hſdẽ hſdis.e vide eũ in ꝯs. lv.vbi ꝓhibit[us] alienare põt d illis testari,e q prohibitio facta viri non extenditur ad heredem suũ Frã.C.

[b] ¶ Quartã generationẽ.vid tu Alex. i ꝯs.lvi.col.j.e.ij.i.j. vol.e eũ i ꝯs.xxiij. col.j.e.ij.i.ij.no.vbi tz q extẽdit vltra q̃rtũ gradũ e i infinitũ in descendentibus.Fran.Cur.

[c] ¶ Prescribi.vide tu eũ Alex.in ꝯs.i. col.fi.vers.preterea statutũ in.iij.vol. Et vide eun.in ꝯs. lx.col.iij.ꝟs.vi.ꝑsupponit l.iij.vol. vbi tz q res ꝓhibita alienari p testatorẽ ex familiã poterit lõ.tẽp.ꝑscri.e vide Feli.in.c.cũ nõ liceat.col.iij.ver.in q̃tum.Abb.de ꝑscri.Fran.Curt.

[d] ¶ Nudũ.vide per Fran.Cur.cõsil.lx.

¶ Vide Jasan.l. nec quicq.l.§.vbi decretũ.in.iij.col.e ff.de offi.pcõ.e le. e vide Bar.in ꝯsil. incip.q̃rit q̃ sñia et adde q mãdatum ẽt factum pape sine cãe cognitione nõ vz nec hz vim sñie nisi alr appeat de certa scia pape fm Abb.post Jnn.in c.cũ lris.i.ij.col.de restit.in integ.e vide Bal.i.l.ordinariũ.l.v.coll.C.de rei vẽ.e Alex.i.l.q ins sit.i pn.de re iudi.e Jas.l.l.fi.i fi.ff.d of. pcura.cesa.Tho.

tūc nō est dubium q tale preceptum in vi cōminationis tenet l. i. §. cū patronus. in verbo cōminari. ff. de offi. prefe. vrb. l. nam
30 salūe. §. i. ff. de offic. pfec. vig. c. cū cessante. de app. ¶ † Sed dubiū est an tale pceptū exequutionē mereatur in quo distingue q aut tale pcessit cause cognitio, τ dicendū est q sic. l. ea que. C. comm. vel epis. si verba iudicis hoc importāt: q: nō essent verba de futuro. Aut nō precessit cause cognitio: τ tūc non meref exequutionē. l. interloquutio. τ l. pgramma. eo. ti. Sed erit necessari⁹ nouus pcessus τ sententia p quā imponi poterit mulcta ei qui iudicis pcepto nō paruit. l. ij. §. i. ff. si quis in ius voc. non ie. τ l. i. in princip. τ vtrobiq per Bartol. ff. si quis ius di. non obtem. Plura alia habetis ex eo qd no. per doc. in renunsionibus prealleg. quibus adde no. per Pet. de anch. in c. constitut. de fideius. τ ibi no. per Jo. de imo. in x. col. τ per Bal. in addi. Spe. in tit. de sen. pla. in iij. col. τ per Ang. τ Jo. de imo. in l. cū stipu. sum mihi a procu̅lo. ff. de verb. oblig. ¶ Et ita ponunt an iudex possit citari aliquem cū comminatione q si nō cōparet possit impune offendi. τ dicūt q sic per no. per Inn. in c. olim cām. de restitu. spo. q est menti tenendum sm eum et an iudex petēti terminum ad probandum possit statuere sibi terminum cū cōminatione q si nō pbauerit incurrat talem penā τ dicit Pe. de anch. τ Jo. de imo. in d. c. cōstitutus. q sic per. d. l. in alimentorū. τ per. d. l. tutor qui repertoriū. quod est notā
31 dum. ¶ † Utrū aut in precepto de cōparendo seu in citatione requiratur causa speci alis, vide per Bart. in extrava. ad repri. in v. sup dicto crimine. τ qd no. Bar. τ doc. l. i. ff. C. de anna. exocp. τ in l. aut q aliter. §. i. p illum tex. ff. quod vi aut clam. τ expresse Bar. in l. cōsentaneū. in ij. no. per illum tex. C. quo τ qñ iu. τ in l. ij. in antepe. col. ff. de fer. τ in d. auf. offeraf. p Ceno. in c. ij. de dilationi. τ qd not. Domini de rota sua conclusione cccxxvi. vbi cōcludunt nō valere citationem in qua iudex citat tr simpliciter vt cōpareat ad audiēdum voluntatem suam per no. p gl. in cle. sepe. in vbo. ad id. de v. sig. τ in c. si. in v. indeterminate. de rescri. τ no. doc. maxime Jo. de imo. in c. ad petitionem. de accu. τ in c. cōsuluit. de offi. dele. τ Ro. in l. si finita §. aulia. ff. de dam. infec. in additio. nouis. Quod in practica est menti tenendum: quia in hoc per sepe imperiti iudices errant.
32 ¶ † Item an hec phibitio alienationis facta a testatore per hec verba. lego talibus de familia mea fundū τ prohibeo alienari extra familiam. an videatur per hec verba fideicō. reciproco cum eis iniunctum si cōtingat alterum eorū decedere sine herede existēte de familia, vide no. p Bart. in l. qui rome. §. heredes. de ver. ob. τ ibi per Rapha. τ Pau. de ca. ¶ Similiter an
n eo ipso q testator legat rē pluribus τ prohibeat eam alienari[a] videatur tacite eis vtilissimi relinquere p fideicom. si contingat alterum sine alterius cōsensu alienare eam, vide Jo. de imo. in l. codicillis. §. instituto. ff. ti. i. vbi dicit q sic p glo. ibi quam ipse reputat singularem ad hoc τ sic vult q talis phibitio ita facta pluribus teneat: q: tunc intelligaf facta vni contemplatione alteri⁹ collegatarū vel coheredis qd non placet: q: est cōtra no. per gl. i. hic τ cōtra no. expresse per Salyce. in l. quoties ab omnibus. C. de fideicō. vbi expresse reprehēdit opi. istam vnde illud. d. Jo. de imo. in d. §. instituto. ita simpliciter intellectum mihi nō placet τ gl. ibi iuncto. tex. loquitur qñ alia verba fuerunt adiecta, tamē pro nunc aliter non examino: q: iste. §. satis fuit oneratus. Et inquantum tetigit. ff. de prohibitione facta filiis ad quos extenditur τ similiter quid de prohibitione facta in rem seu in personam vide quo ad hoc id quod not. per Bart. in l. pater. §. fundum. de leg. ij.

a ¶ Alienari. an phibitio alienationis inducat tacitū fideicō. vide p Frā. cur. cōsi. lxvij.

☞ ¶ Additio. adde tu. d. Philip. deci. cōsi. ccxvij. incip. in casu. col. iij. ver. superest tñ in ij. pte cōsiliorū. τ p Soci. cōsi. ccl. incip. qñ in pñti col. v. versi. tertia difficultas i. ij. volu. vbi an tā l bonis phibitio alienari q in non prohibitio inducat aliqd fideicommissum. Ben.

¶ De legatis secundo. Rubrica.

1 ☞ Substancia legati conditionalis potest conferri in arbitrium tertij τc.
2 Arbitrium boni viri non cōditionaliter prolatum nō suspendit legatum.
3 Attenditur potius certitudo que est in rerum natura q incertitudo que est apud nos.
4 An exequutor seu arbitrator vltime voluntatis possit compelli ad exequendum.
5 Exequutor testamētarius pōt cōpelli tanq quilibet per epm.
6 Licet exequutor testamentarius non possit officium suum alteri committere, tamen fallit.
7 Utrum officium arbitrandi vel arbitramentandi super contractu vel lite possit conferri in inuitum.
8 Judex potest cogere coniunctum suscipere arbitratoris officium inter coniunctos.
9 Quando quod confertur in arbitrium conditionaliter arbitrator non poterit cogi arbitrari.
10 An collata dispositione conditionaliter in arbitrium illo nolente arbitrari dispositio habeatur pro purificata.
11 Quo remedio conueniri possit exequutor seu arbitrator electus in vltima voluntate.
12 Legatum relictum legatario cum ipse voluerit censetur relictum post mortem suam.
13 Legatum relictum ad arbitrium tertij antequam arbitretur non est liquidum.
14 An exequutor vltime voluntatis debeat exequi presente herede, seu saltem requisito.
15 Judex reductionis ad arbitrium boni viri subrogatur in loco arbitratoris.
16 Quo ad ea que concernunt ordinem procedendi attēditur forus iudicis appellationis, non autem cause principalis.
17 Quando arbitri cognoscūt in locum iudicis, potest appellari a sententia eorum.
18 Ubi committitur aliquid iudicio arbitrio ab eius sententia appellari non potest.
19 In his que concernunt ordinem procedendi semper debet attendi locus vbi causa agitur.

1 In arbitrium. † Substātia legati cōditionalis pōt cōferri in arbitriū tertij, τ legatū tunc suspēdit sicut p quālibet aliā cōditionē. Item declaratio quātitatis legati pōt cōferri in arbitriū tertij, τ tūc legatum minime dr habere diē vel cōditionē. h. d. Et diuidif in. ij. partes vt patet ex summario, scda ibi, sed cū legata. τ scda differt a prima: q: in prima parte fuit facta cōmissio cōditionaliter, in secunda nō, sed simpliciter. Itē in prima fuit specificata qñtitas, in scda nō vt hic p gl. ¶ In tex. ibi. pupille. dic vel cuiuscunq alterius sm Jac. de are. Bal. τ doct. ppter generalē rationē sequētē. ¶ In text. ibi, neq moras. nec ēt legatum cōtinet diem. No. prima esse legare si titius arbitrabitur, seu arbitrari voluerit, τ legare si titius ascēderit capitoliū. Ex quo infert q si titi⁹ nō arbitratur legatū deficit sicut qñ alia cōditio deficit τ p cōsequēs hoc casu nō recurrif ad bonū virū titio nolēte arbitrari vel non arbitrāte, secus tñ si nō p modū cōditionis cōferf in arbitrium alterius vt in casu posito hic in. ij. parte huius. l. q: tūc illo non arbitrāte legatū nō deficit, sz recurrif ad bonū virū. vt hic in gl. mag. τ v. cōtro pone q talis nō arbitref, τ per eundē in. l. si quis arbitratu. circa. i. col. de v. obl. ¶ Itē vbi etiam cōditionaliter ēet collatū in arbitriū heredis nō dico in arbitrium tertij: tūc herede existēte in mora arbitrādi legatum tunc nō deficit sm Bart. h circa. i. vel. ij. col. q ad hoc inducit. l. chario. §. sorore. ff. de fideicō. lib. τ l. aure cum. de cōdi. τ de. τ no. ēt Bar. in. d. l. si quis arbitratu. circa. i. col. Licet Pau. de ca. cōtrariū tenuerit de quo
2 ēt inferius aliqd dicemus. ¶ † Secūdo no. q arbitrium boni viri nō conditionaliter platū nō suspēdit legatum: q: est certū i. vt bono viro put hic dr certū esse legatū qd est certificādum ex viribus patrimonij testatoris. facit. l. si filium. ff. tit. i. l. pe. ff. de
3 ali. τ cib. leg. ¶ † Tertio no. q attēditur potius certitudo que est in rerū natura q incertitudo que est apud nos. Nā qñtitas declarāda est certa in rerū natura cū sit certa qñtitas patrimonij sm quā dz declarari legatū: τ ista incertitudo legaf nō obstante incertitudine q est apud nos ante declarationē. Et hoc pcedit quo ad effectus legales puta quo ad transmittendū legatū vt purū. Nō quo ad effectus q inducunf p hominē vt ps in. l. cū quidā. §. sui. cū ibi no. maxime p Bar. ff. de acquir. here. τ in. l. antiqua. ff. si pars her. pe. vñ quātū ad hoc vt legatarius possit obtinere effectualē exequutionē legati requirif declara-
4 tio, vt hic p Bar. in fine. ¶ † In gl. ij. ibi. sz an cogatur. de hoc artien. an quis electus arbitrator in vltima volun. seu exequutor possit cōpelli ad arbitrandum τ exequendū vltra hic no. p Bar. τ doct. adde Bal. i. l. a filio. ff. de ali. τ ci. le. τ in l. post legatū. §. amittere. ff. de his qbus vt indi. p illū tex. p Cy. τ Bald in l. ij. §. i. ff. de arb. p Jac. de bel. in auf. de eccle. tit. §. si qs edificatione. per Jo. an. in c. Jo. de test. per eundē in addi. Spe. in tit. de instru. edi. §. nunc vero aliqua. sup v. hoc etiā querif. cū seq. p Bal. in. l. iij. C. si pen. ap. mors interue. τ in. l. nulla. in. ij. col. C. de epis. τ cler. τ in l. si quis p redēptione. per illū text. C. de do. τ per Jac. de bel. τ Ang. in auf. vt liceat matri τ auie. in prin p illum tex. in v. si vero forsan. τ magis cōis cōclusio est q siue sit exequutor ad pias causas siue nō, q cū acceptauerit officium cogitur adimplere. d. l. si qs p redēptione. τ c. tua nos. cū sim. de test. τ. d. §. amittere. τ ibi Bart. i. d. l. si a filio. τ ibi Bar. alias non in. d. auf. vt liceat matri τ auie. τ l. si quis sepulchrum. §. finius. ff. de reli. τ sum. fu. l. munitus. C. de procu. cum si. Bal. tñ in quadam repe. huius. l. que sibi intitulata est quā tñ nullo modo eius fuisse puto: q: penitus ab eius stylo deuiat limitabat hoc pcedere qñ acceptatū fuit officiū iam delatū sec⁹ si deferendum

uendum alle.l.i.§.q̄ ait pretor voluntatem.j.quoru leg.z.l.si ita
scriptu.j.eo.q̄ intelligo saluo semp casu.l.spadonē.§.i.ff.de ex-
cu.tu.z.l.vxori.§.i.cu fi.j.ad.l.cor.de fal.s.nisi.ex quo tot pmi-
sisset testatori: q2 tūc testator decipiendus nō est: z intelligitur
acceptasse officium q̄n aliquid legatum sibi a testatore relictū
acceptasset:nō tūc cogit officiū exequutoris exequi.d.l.a filio.
in pnc.cu fi. Quod sane intelligit si agnouit legatū sciēs onus
exequutionis sibi iniūctū esse,secus si ignorasset:q2 restituēdo
legatū poterit se excusare,vt est tex.in.l.fi.cum ibi no.j.de con-
fir.tu.z circa hoc subdit hic Bart.vnū no.q̄ bn valet q̄ lz olim
distingueret an legatū eet relictū ob hoc.s.vt eet exequutor,et
a tūc si nō acceptabat officiū pdebat legatū.a secus si nō ob hoc
esset relictū.l.nesennius.cu.l.seq.j.de excu.tu.Tn hodie dicit
Bar.q̄ et si nō ob hoc eet relictū z nō acceptauit officiū pdet
legatū p.§.his oibus.in aut.de he.z fal.z firmat hoc ibi Jaco.
de bel.in.§.z hoc gde.in fi.aut. Sed Jo.de imo.hic istud repre
hendit:q2 olim indistincte videbat relictū cōtemplatione offi-
cij,nō priuabit relicto si nō acceptat officiū.l.sz hoc nimiū.j.de
excu.tu.Si aut ɔstabat expsse q̄ nō contēplatione officij.z q̄
velit legatū prestari et si nō acceperet officiū nō videtur subesse
rō quin et hodie debeat illud legatū pstari cum testatoris vo-
luntas sit seruanda.l.cu qd.in fi.C.de le.adde q̄ Bar.in.l.pen.
C.eo.quē ibi sequitur Bal.z Pau.de cast.tenuit idē q̄ hic,sed
Ful.tz idē q̄ Jo.de imo.hic.Spe.z Jo.an.in addi. Spe.in.d.
§.nunc vero aliqua.in.v.queritur autem qualiter ad pdicta co
gendus.z etiā Ang.in cons.christi.inci.in dei noie si testator le-
gat zc.simpliciter tenēt q̄ si testator reliquit legatum nō cōtē-
platione officij debet legatū,lz nō acceptet officiū attēto q̄ te
stator alias legaturus fuisset p.d.l.nesennius.cu.d.l.seq.z vide
exēplū no.p Jo.an.in addi.z aliud exēplū per Ang.in.d.cōsil.
vbi dicit q̄ si legatū illud relictū erat vxori psumit q̄ non cō-
tēplatione officij legauerit,z q̄ alias legaturus fuisset.alle.in
arg.l.cu aliena.C.e.p quo addo bonū tex.l.l.tutor.§.que a tu-
toribus.j.de excus.tu.Puto cōcludēdū q̄ aut solum apparet
q̄ legatari⁹ nō vult acceptare officiū.z tūc sit vera opi.Spec.
z seq.q2 ex dispositione testatoris nō priuabit legato qd alias
relicturus omnino erat argu.d.l.nesenni⁹.z.§.q̄ a tutorib⁹.aut
apparet q̄ a iudice fuerit monitus vt exequeret officiū,z non
obstāte monitione fuit contumax per annū ɔseruata fuerūt ea
de qbus in aut.hoc amplius.C.de fideic.z tunc ex dispositione
l.priuat legato p.d.§.his omnibus.z.d.aut.hic amplius.Hoc
casu pcedit opi.Bart.z seq.nisi fm Ang.in.d.l.pe.legatarius
iuste se excusasset ab officio.Salic.in.d.l.pe.remittit ad dicēda
5 per se in.d.aut.hoc ampli⁹.z nihil de hoc tetigit.¶ † Itē iux-
ta pdicta bene nota.id qd voluit Bart.hic dicens q̄ lz execu-
tor testamētarius cogi nō possit assumere officium tanq̄ testa
mētarius exequutor tn̄ poterit cōpelli tanq̄ quilibet p iudicē
b vel epm̄b ad quos autoritate.l.deuoluit exequendi offm.sicut
iudex pōt cogere quēlibet subditū cui cām delegat.l.i.C.q pro
sua iuris.l.cu quē.j.de iuris.om.iud.z sequitur Bal.in.d.repe.
adde q̄ reperio Jo.an.in.d.addi.ver.hoc et querit.Cy.z Bal.
in.d.l.iij.§.i.j.de arbi.sentire ɔtrariū dū dicūt q̄ officium exe-
quutoris est priuatū officium autoritate z vtilitate sicut offi-
cium pcura.si ita est ergo ad illud qs inuit⁹ nō compellitur.l.
filiusfa.§.inuitus.z qd ibi no.in gl.j.de pcu.pro hoc.d.l.iij.§.j.
j.de arbi.nō ob.d.l.j.C.qui p sua iuris.q2 loquitur i munere iu-
dicandi qd est publicum.ideo inuitus ad illud quis cōpellit.l.
munerū.§.iudicādi.j.de mune.z ho.z.l.qui ad ciuilia.C.de ap.
6 ¶ † Itē ex.j.pxime.d.Bar.habes ppetuo no.q̄ lz alias dica
mus q̄ exequutor testamentarius non pōt suū officium alteri
committere vt pbat in.d.l.nulli.circa prin.in ver.pro sua con-
scientia.z ibi no.Bal.z no.per Jo.an.in nouel.in.c.fi.de testa.
lib.vi.z p eundem in.d.§.nunc vero aliqua.in addi.que incip.s.
qn acceptauit zc.z plenius in eo.§.in pe.char.in addi.incip.hoc
dictū zc.z aliquid per Bar.in.l.in venditione.§.fi.j.de bo.aut.
iud.pos.p Jac.de bel.in.d.§.si quis edificationē.p Cy.in.l.id q̄
p pauperib⁹.an.xiij.q.C.de epis.z cle.z p Bal.i.l.cu magistratus.
C.qn pro.z Ang.i.l.cum debitorē.j.rem ra.ha.tamē fallit in
exequutore legati vt est iudex vel epus:vt pbat ex dicto Bart.
z Bal.hic in repe.z firmat Bald.in pre alle.l.nulli.in versic.sed
nūquid epus q̄ non facit:q2 videmus q̄ ordinarius habens iu-
risdictionem a.l.pōt alteri delegare.secus in delegato habēte
iurisdictionē ab hoie.l.a iudice.C.de iudi.iūcta.l.more.z.l.q q2
7 j.de iuris.om.iud.¶ † Utrū aūt officiū arbitrādi.vel arbitra-
mētandi sup ɔctu vel lite possit in inuitū cōferri.Bar.hic ali-
qualiter tetigit,potes cōcludere q̄ aut nos loquimur in arbi-
tratore:z dic q̄ si officiū nō acceptauit nō poterit cōpelli.sec⁹
si acceptauit per eadē iura que.j.alleg.in exequutore:q2 est ea-
dem rō.Licet gl.cōiter reprobata in l.fi.C.de ɔtrahē.emp.ali-
ter dixerit volens arbitratorē et qui acceptauit nō posse cogi
ad arbitramētandū nisi partes in compromisso pmiserint sub
pena parere declarationi arbitratoris p.l.nō distinguemus.§.j.
cu fi.j.de arb.sz cōmuniter tenet q̄ arbitrator postq̄ accepta-
uit posse cōpelli et si non sit adiecta pena in compromisso sicut
dicimus in exequutore.l.spadonē.§.i.ff.de excusa.tu.cu fi.Non
ob.d.l.nō distinguemus.q2 ridet Bal.z Jo.de imo.hic z Sa-
ly.in.l.fi.C.de ɔhen.emp.q̄ illa loquit in arbitrio.cuius sentētie
nō statur nisi metu pene.l.i.C.de arbi.sz snie arbitratoris bene
statur et sine pena si snia est equa p.d.l.fi.C.de contrahen.emp.
z declarat Bart.in.l.si societatē.§.arbitrorū.j.p soc.dum tra-
ctat an oriatur actio ex snia arbitratoris,z si nō est equa redu-
citur ad arbitriū boni viri.d.§.arbitrorum.Et sic apparet non
esse frustratoriū cogi arbitratorē ad pronuntiādum etiam qn
nō est adiecta pena.secus in arbitro saluo eo qd.j.dicam.z cu3
dicta opi.concor.etiā Ant.de bu.in.c.quintanallis.de iureiu.
vbi refert ita tenuisse Frā.de albe.de are.in.l.si quis arbitratu.
de ver.ob.ita etiā tz in effectu Cy.z Bal.in.d.l.fi.z etiā Spe.et
Jo.an.in tit.de arbi.§.sequitur.ver.sed nunquid arbitrator.z
ver.seq.z ibi vide per eum,z per Jo.an.tangētes qn videatur
acceptasse.z ibidē tangūt an valeat pactum q̄ nō possit com-
pelli arbitrator vel arbiter ad laudādum postq̄ acceptauit,sz
Jmo.in.d.c.quintanallis in.glo.differentia dixit hec vera esse
in arbitratore electo sup ɔctu vt in casu.d.l.fi.sed in arbitrato-
re assumpto sup lite dicit idem dicēdū esse q̄ in arbitro:q2 ea-
dem videtur rō,z ita posset saluari opi.Ray.hic dicētis idem
esse in arbitratore prout in arbitro prut etiam dicit gl.in.d.l.fi.
¶ Sed hoc vltimū nō puto verū hodie vbi pacto nudo factū
esset cōpromissum in arbitratorē sine pena super lite:q2 in tali
casu de iure ciui.differētia est inter arbitrū ita assumptum nu-
do pacto,z sine pena,z arbitratore: q2 sententia arbitri taliter
electi hodie non est futura elusoria cum sit apta parere hodie
actionē sequuta emologatione tacita vel expssa.l.cu antea.C.
de arbi.z dicet.j.proxi.secus autē esset in arbitratore super lite
assumpto nudo pacto sine pena:q2 sua snia est futura elusoria
q2 in arbitratore non hz locū dispositio.l.cu antea.que loquit
in arbitro vt etiā no.Bart.in.l.si societatē.§.arbitro.j.pro soc.
8 in vers.quero vtrū ex snia zc.¶ † Et Jnno.in.d.c.quintanallis
pdicta limitat nisi iudex vellet cogere cōiunctū suscipere offi-
cium arbitratoris inter coniunctos:q2 tunc indistincte poterit
cogi.ita sing.decidit Bal.in.l.j.§.i.p illū tex.j.vbi pup.edu.de.
¶ Secundo limito nisi iudici videretur aliū titium magis ad
hoc idoneū non reperiri,arg.l.j.§.querit.j.de cur.bo.dan.hec
tamē nō pono pro cōstanti.Aut nos loquimur de arbitro.z si
nō acceptauit clarū est q̄ nō pōt compelli.d.l.iij.§.i.Aut acce
ptauit,z tunc aut pmissum est factū nudo pacto,z sine pena,z
non datis pignoribus,z nō pōt cogi arbitrari.l.nō distingue-
mus.§.j.cu ibi no.z.l.litigatores.§.i.cu glo.j.de arb.q2 sentētia
arbitri esset derisoria:vt ibi.z.l.j.C.de arbi.¶ Ex quo infert q̄
cu de iure cano.fm cōem opi.oriat actio.c.j.de pac.nō pcede-
ret de iure cano.¶ Quia ɔtra nō parentē laudo possit agi ad
interesse,sicut si intercessisset stipulatio.l.diē proferre.§.j.j.de
arbi.z sic sentētia arbitri nō esset elusoria.Et ita tz Jmo.in.c.
quintanal.z et subdit no.hic q̄ etiā de iure ciui.videtur corre-
cta.d.l.nō distinguemus.§.i.cu fi.Qm̄ hodie laudū arbitri electi
etiā pacto nudo sine pena potest parere effectum,z actionē p
d.l.cu antea.C.de arbi.¶ Adde predictis no.per Bar.in.l.pre
9 tor.§.si post.per illū tex.j.de vac.mu.¶ † Item predictis adde
Bar.q̄ qn aliqd confert in arbitriū alterius cōditionaliter q̄
talis arbitrator nūq̄ cogi poterit arbitrari etiā postq̄ officiū
acceptauit.Sed ɔtrium tenuit hic Jmo.z melius iudicio meo
p no.per Pe.z Cy.in.l.fi.C.de ɔhen.emp.z q2 rō Bar.nō con-
cludit qm̄ bn̄ pōt dispositio remanere cōditionalis donec ille
arbitret,licet ille possit cogi arbitrari: nā poterit esse qd forte
nō cogetur,vel si coget non obtēperabit.Facit scdm eu qd no.
in.l.ea qm̄.C.de fideic.z.l.ille a quo.§.si de testamēto.j.ad treb.
Ubi lz hēs possit cogi adire ad instātiā fideicommissarij vni-
uersalis,tn̄ fideicōmissarius stat in periculo antēq̄ ipse cogat
vt.d.§.si de testamēto,vn̄ verior videt opi.Cy.in.d.l.fi.Ubi tz
q̄ in terminis illius.l.arbitrator possit cogi,z ibi intelligebat
collata potestas arbitrādi cōditionaliter,vt et hic fatet Bar.
ita teneo,lz ipsemet Jmo.i.l.captatorias.cir.vlti.col.j.de her.
insti.videat simpliciter referre doctri.Bart.hic,z aliter eā non
10 pbat nec improbat.¶ † Juxta hoc etiam querit hic Joan.de
imo.an qn collata est dispositio in arbitriū alterius ɔditiona-
liter,puta lego tibi centū si titius arbitrabit,an sufficiat factū
esse preceptū iudicis illi vt arbitret,adeo q̄ etiam eo aliter nō
arbitrāte z existēte in mora dispositio habeatur pro purifica-
ta,z dicit primo videri q̄ sic,per id qd habet in.l.non tantū.C.
ad treb.sz forte fm eu ɔtrium est verius:q2 hoc factū nō est vni
forme cu possit aliter z aliter arbitrari,licet si inique arbitret

a ¶ Perdebat le-
gatū.adde q̄ exe-
cutor testi si offm
exequutoris acce-
ptet vel illud renū
ciet amittet legatū
eidē i testō factū,z
ab eo ita repellit
ita Bar.i.l.post le
gatū.§.amittere.j.
de his q.vt idig.et
sentit Bar.i.l.a fi-
lio.j.pn.j.ō ali.z ci.
le.benefacit tex.in
aut.lz.C.de epi.et
cler.vbi exequutor
nō solū priuat ɔmo
do testi p renūtia-
tionē officij.sed et
p negligentiā z vi-
de Alex.h z Jo.de
imo.Fran.Cur.
b ¶ Uel epm.sed qd
si dat sit exequutor
cu hoc q̄ epus non
possit se intromitte-
re an talis phibi-
tio valeat:vid p.d.
fig.ɔsi.cerā.z.ecle.
Et an equiparent
tutoribus: vide p
eundem cōsi.xxxv.

reducetur ad arbi triū boni viri. vbi aūt si obediretur precepto vnicū ⁊ vniforme esset factū. ff. de aditione hereditatis scōm eū. Pro hoc etiā facit q in actibus qñ cōfertur in arbitriū alterius semp dispositio intelligit cōditionalis vt hic p Bart. p. d. l. ii. C. de cōtrahen. emp. tū lz arbitrator quocunq modo fecerit in arbitramētando, vel iussus a iudice vel aliter cōmittendo mo-rā nō tñ per hoc censet esse purificata dispositio. d. l. si quis ar-
11 bitratu. ¶ † Quesiuit etiā hic Bar. quo iure seu quo remedio conueniri possit iste exequutor seu arbitrator electus in vltima volū. in quo dic. vt hic per ipm ante Cy. in l. id qd pauperib⁹. in. vi. q. de epis. ⁊ cle. ⁊ no. Bart. in l. firmio. §. j. ff. qñ di. le. ce. ⁊ in l. aij. per illum tex. ff. de ali. ⁊ ci. leg. ⁊ Bal. post gloss. in. d. l. nulla.
12 ¶ † In ea. gl. ibi. vl. no. de quo dic lati⁹ vt hic p Bar. q i omnibus videt bene loq preterq in vno. s. onm dicit q qñ relinquit legatario cū ipse legatarius voluerit cēsetur sibi relictum post mortē suā nec est necesse q añ mortem declaret se velle p. l. vxorē. §. pe. ff. ti. j. q morlēdo videtur velle fm eū. Adde q Ioā. de imo. dicit forte hoc dictū nō esse verū: q d. l. vxorē. loquitur qñ collatum erat in volūtatē heredis grauati: quo casu si stat per eū quo minus declararet videt heredi conditio p impleta p. l. iure ciuili. ff. de cōdi. ⁊ de. q rō cessat qñ cōfert in psonā seu volūtatē legatarij: q videt imputādū sibi si cōditionem nō impleuit. l. si ita legatū. §. ult. ff. ti. j. ⁊ potissime cū regulariter nō sit differētia inter si, ⁊ cū. l. q primi. ff. cum no. ff. de cōdi. inde. cum si. Facit fm eū qd no. in fi. in. d. l. si qs arbitratu. ⁊ qd no. Cy. in. l. in emptis. C. de cōtrahen. emp. ¶ Et p hoc etiā infert q si cōferatur in arbitriū tertij sub cōditione cū volet q similiter non intelligatur cōditio purificata nisi declaret: q et in hoc casu nō loquitur tex. in. d. l. vxorē. nec est eadē rō que est qñ confert in voluntatē hr̄edis prout loquit. d. l. vxorē. vt p3 ex dictis. ff. proxime dum allegata est rō fundata in. d. l. iure ciuili. ⁊ nō est verū fm eū q mortē dicat velle: q voluntas morte extinguitur. l. iij. ff. loca. ⁊ ita et tenuit ipsemet Bald. in l. centesimis. §. fi. in vlti. opp. de ver. ob. Nec cōtrariū dicit tex. in. d. l. vxorē. sed ibi bene pbatur q in casu illius. l. intelligit ee relictū post mortē heredis si ante non declarat heres se velle. ¶ Adde qd non videt bona missio data p Imo. ad. l. vxorē. dū ipse dicit q ibi q fuit collatum in voluntatē heredis ii stat p eum quo minus declaret videt heredi cōditio p impleta p. d. l. iure ciui. Nā qñ cōditio est collata in liberā potestatē hr̄dis, lz stet p eū quo minus impleatur cōditio nō habet p impleta, vt probat in. l. nōnunq. cum gl. ff. de cōdi. ⁊ de. ⁊ in. l. centesimis. §. fi. ⁊ in. l. qmcquid astringende. §. fi. de ver. ob. ⁊ in. l. cū ab eo. cum gl. ff. de cōtrahē. emp. Nō ob. l. iure ciuili. q ibi cōditio nō erat collata in potestatē heredis sed legatarij. ⁊ heres impediebat quo minus impleret, nā tūc habet p impleta ⁊ p cōsequēs videt q tex. i. d. l. vxorē habeat locum et qñ collatū fuit legatū in tertiū vt dicit Bar. s. q si añ mortē nō declarat debeat post mortem quasi videat collatum post mortē si ante nō declaret: q ratio differētie assignata per Io. de imo. inter casum qñ cōfert in personā heredis, ⁊ casum qñ cōfert in psonā tertij nō est bona vt dixi. Benefateor q nūquā Bar. hic dixit q rō. d. l. vxorem. est q morieēs vr̄ velle, vt ff. dicit ipsemet Bart. in l. post dotē. in. v. lec. ff. sol. ma. ⁊ in l. ita stipulatus. in. x. op. i. partis. ff. de v. ob. ⁊ in. d. l. vxorē. nō est bona per. d. l. iij. ff. loc. ⁊ in hoc meli⁹ est loquutus ipsemet Bart. in. d. l. cētesimis. §. fi. quē sequit ibi Ange. ⁊ etiam fuerunt vba Pet. ibi ⁊ sentit Cy. in. l. si. ad fi. C. de cōtrahen. emp. ⁊ sequit et hic Ioā. de imo. in. d. l. ita stipulatus. ⁊ in. d. l. captatorias. vbi autē esset collatū in voluntate legatarij per hec vba cū legatarius voluerit Bar. hic: vt. ff. retuli sentit q videt collatum post mortē legatarij p. d. l. vxorē. quā ad hoc all. q tñ loqt alio casu: vñ dicit Rapha. hic ⁊ in. d. l. alli. ⁊ in. d. l. cētesimis. §. fi. qd tale legatū censet ee purū sicut qñ lego tibi cū petieris. l. titia. ff. de cōdi. ⁊ de. ⁊. l. si decē cū petiero. de v. ob. bene facit qd no. Bar. in. l. quodcunq. §. nō solū. ff. de v. ob. dum loquitur de dictione cum adiecta actui intrinseco. ⁊ istud plus pl3 quā illud q dicit Io. de imo. an hoc qd. ff. retuli. ⁊ē adde inclitū Bar. hic voluit q si testator dixerit lego. x. titio si hr̄s arbitrabitur, debetur legatū si hr̄s sit in mora arbitrādi, ar. d. l. iur. ciui. l. thais. §. sororem. ff. de fideicō. li. adde q Pau. de ca. lz contrariū: q si heres nō vult arbitrari ⁊ sic non vult implere conditionē dz deficere legatū: vt. d. l. nōnunq. ⁊ vīdet ad. l. iur. ciui. prout ego respōdi ff. sed potes hoc casu saluare Bar. tex. in. l. nōnunq. loquit qñ legatū conferebat in merā ⁊ liberā potestatē heredis ⁊ sic debitoris put etiā loquit. d. l. centesimis. sed in casu nostro conferebat in meram ⁊ liberam potestatem heredis, patet q conferebatur per verba importantia arbitrium boni viri, ideo tūc si stat per eum quo minus arbitret cōditio habetur pro impleta l. hec vēditio. in prin. ff. de cōtrahē. emp. ⁊ no. Bal. in. d. l. si quis arbitratu. circa. i. col. ¶ Itē adde q lz nō valeat legatū relictum

sub hac cōditione si heres voluerit vel si titius voluerit. l. senatus. §. legatum. ff. ti. j. ⁊ hoc no. i gl. ⁊ aīnē fm Ang. singulariter in. d. l. centesimis. §. fi. valeret si dictum eēt lego tibi q titius vel hr̄s declarauerit se velle: q talis voluntas relinquit declarationē ⁊ sic factū heredis sicut qñ est legatū sub hac conditione si heres vel titi⁹ capitoliū ascēderit quo casu valet: vt. j. eo. l. iij. ⁊. l. nunq. ff. de cōdi. ⁊ de. ⁊ hic sequit simpliciter Pau. de ca. in. d. l. centesimis. §. fi. sed Io. de imo. ibi videt multū dubitare de veritate hui⁹ dicti ⁊ nihil clare firmat. sed certe illud dictum nō videt verum: q illa vba si voluerit intelliguntur de voluntate declarata vt est tex. i. d. §. alli si volet, ergo expressio dictorum vborū si declarauerit se velle nihil operatur postq tacite inerant. l. aij. cum si. ff. ti. j. dicit etiam Ang. in. d. l. centesimis. q qñ testator dicit, lego tibi cum hr̄s meus voluerit. etiā si heres ante mortē declararet se nolle tñ deberet legatum p. d. l. vxorē
13 §. pe. qd est no. p declaratione illius. l. ¶ † In gl. in verbo neq mora. ibi q differt subaudi. q anteq arbitret nō est liquidum ideo nō est exequendū fm Bal. hic ⁊ sic vr̄ velle Bal. fm Ioā. de imo. hic q via exequutiua locum nō habeat i debito puro qd egeat declaratiōe ⁊ liquidatione: lz Bal. hic 3rū tenere videtur dicēs q stante statu. q instrumenta habeāt exequutionem paratam q instrumētū in quo promissum est interesse vel aliud incertum habebit exequutionē concessam a statuto dummodo prius q fiat exequutio mediātibus pbationibus liqui-
a detur,ᵃ ⁊ declaretur illud incertū ar. l. defensionis facultas. cū si. hic p eū alle. ⁊ hec opi. mihi pl3 quā tenuit ipsemet Bar. l. l. j. in vlt. col. j. in. sol. ⁊ in. l. proinde. §. nondū. ff. ad. l. aqui. ⁊ in. l. i. in prin. ⁊ ibi per gl. ff. de edē. ⁊ in. l. ij. in fi. per illū tex. C. de sen. que sine cer. quā. ⁊ Bal. i. l. ii cāin in duobus locis. C. de exec. rei iu. ⁊ in. l. cum testamētoan fi. C. de te. ma. ⁊ in. l. si quidē. C. de exec. ⁊ Pe. de anch. in repe. c. canonum statu. de cōsti. in v. circa istā exēcionē. nec placet doct. d. Io. hic q relata opi. Bar. hic ⁊ cōtraria opi. Bal. hic dicit posse cōcordari opi. volens opi. Bar. posse pcedere qñ instrumētum de facili posset liquidari. alias sec⁹ cum via exequutiua nō mereatur prolixiorem tractatum l. iij. §. ibidē. ff. ad exhi. l. a diuo pio. §. si super. ff. de re iu. q̄ tūdeo q ei⁹ doctri. ⁊ d. iura loquunt in excipiente qui si exponat exceptionē regrentē altiorē indaginē nō auditur in iudicio summario ⁊ hoc ideo q illud fuit introductum in fauorē actoris ne diutius ei⁹ pcessus retardetur in eius preiudicium vt ibi ⁊. l. ille a quo. §. si de testā. ff. ad treb. non vero loquuntur in actore petente exequutionem instrumēti non liquidi. vnde licet talis liquidatio nō possit incontinēti expediri nihilominus dz audiri volens liquidare: q si in fauorē actoris, vt dixi fuit introductū q causa exequutionis sit summaria nō r3 in ei⁹ odiū redundare. l. qd fauore. C. de le. ⁊ p hac parte videtur bonus tex. in. l. minor. xxv. ann. cui fideicōmissum. ff. de mino. vbi sñia erat lata sup fideicō. puta vniuersali cū ille tex. indistincte de quolibet fideicōmisso loquatur ⁊ sic lata erat super re incerta ⁊ non liquida ⁊ tñ ibi dr sñiam habere exequutionē paratā. Rapha. cu. hic dt q ff. Bar. facit ista glā in dicto tex. dum tex. dicit vel vt certā nō autē absolute dicit certā. Vnde cōcludit ipse q dictū Bart. pcedat qñ primo declaratū est p iudicē super certitudine quātitatis, alias instrumentū nō habebit exequutionē paratā alle. id qd in simili no. Bar. in exe. l. aij. in ai. q. prin. C. de pig. ⁊ id qd habetur in. l. eius qui delatorē. in prin. ⁊ qd ibi no. Bar. ff. de iure fis. sed aduerte: q Bar. in. d. l. creditores. dicit q sufficit liqdatio iudicis vel partis ⁊ sic nō videt 3dicere his q ipse hic dicit. Propterea super incidēti non est pnunciandum. l. i. C. de ordi. iudi. cū ibi pene no. ergo nō requirit hoc casu declaratio iudi. Nō ob. l. eius qui delatorē. q ibi loquit qñ lex vel statutum diceret talis habeat p confesso vel conuicto, nā illa verba intelliguntur nō ipso iure lz per sñiam vt ibi per Bar. sed iste nō est casus noster. Predicta intellige si in illo instrumento erat illud interesse pmissum, alias autē lz intellectualiter comprehēderetur vt qñ pmissum esset factū iuxta q succedat obligatio ad interesse: vt. l. si quis ab alio. ff. de re iu. l. stipu. nō diuidētur. ver. celsus. de v. ob. tunc dictū statutū nō h3 locū pro exequutione dicti istrumēti quo ad interesse, vt sit. volunt 7 in. de but. in. c. trāslato. de cōsti. q nō dicit esse de instrumēto ex quo legi nō pōt. l. i. ff. de his q in test. del. de quo dic vt colligitur ex no. p Bar. ⁊ alios in. l. i. in prin. de his q in test. del. ⁊ p Bald. in l. ad pba. l. a. i. C. de proba. ⁊ in. l. vbi adhuc. in. viij. colum. C. de iur. do. ⁊ in. l. vnica. §. ⁊ vt plen⁹. C. de rei vxo. act. ⁊ in. l. unus. gl.
14 §. qd fere. ff. de pac. ⁊ ibi dixi. ¶ † Extra gl. queriur hic Bar. an arbiter, seu exequutor vltime volūtatis de quo hic debeat
b arbitrari vel exeq herede presenteᵇ vel saltem requisito de quo dic vt hic per eum cui adde no. per eundē in. l. alio. ff. de alī. ⁊ ci. in versi. quero an heres sit requirendus per Bal. hic in repetitiō. viij. ⁊ pe. col. ⁊ Bal. i. d. l. nulla. in v. sed nunquid heres. ⁊ in. l. capitatorias

ᵃ ¶ Liquidetur. an pus interesse debeat liquidari, vide late Rud. ro. 3s. cccxi. ⁊ vide in fr. m. arc. in 3sil. xxi. col. iiij. vbi exequutio istrumēti nō liqdi nō pōt fieri nisi primo pe-tat a iudice ipm liquidari ⁊ idē in 3s. xxx. ⁊ ibi qñ instrūm dotis dicat liqdū, ⁊ a iō Alex. in cōs. cxxvi. col. in. versi. preterea dictū in. v. volu. ⁊ ibi q stante statu. ar adipediēdā exequutionē nō possit opponi nisi exceptio solutiōis an habeat locū qñ nō est liq dā. ⁊ vi de Pau. de ca. i. l. i. ff. de edē. ⁊ Alex. in 3sil. xxv. lci. viso in strō m. o. vol. ⁊ adde qd nō h3 execu-tionē paratā 3 nō nominatā in. l. iij. si aduer. ven. pigno. Bal. in. l. si p te. C. de do. p Im. vide. vt calūnis d rein. ⁊ vīo oīno Bar. i. l. p stul ite. ff. ad tre. ⁊ Bar. l. l. ad pbationē. C. de pba. et ad doctri. bar. adō q no. per. de anch. l. 3si. clxxxiij. ⁊ci. p clariori intellectu pmittēdū, ⁊ Bal. i. l. pen. C. de his q fiat sin vel alie. in. ⁊ nouiss. in addi. ad 3s. Io. de ana. cōsi. lxxvi. Fran. Cur.

ᵇ ¶ Herede psente. an exequutor vltime volū. debeat arbitrari herede presente ⁊ quib⁹ etiā presentibus vide p an. 3s. cxxvnō. ⁊ an op. posse cū qd cōmittit arbitrio alicuius vide per eū. Alex. consil. lx.

pratorias.in §.q.C.de te.mi.⁊ in.l.fi.in prin.circa.iii.col.C.com munia.de le.⁊ Ang.in.d.l.si qs arbitratu.⁊ per Spe.⁊ Jo.an. in tit.de instru.edi.§.nūc vero aliqua.versi.quid si heres dicit. Et nō recedo a dictis Bart.hic ⁊ i.d.l.alio. Cui adde q̄ dixi in d.l.si qs arbitratu.deinde Bar.hic in fi.in quibusdā lec.no.di cit qđ qñ fert̄ sñia p iudicē ad quē fuit recursum tanq̄ ad bo num virū vt qñ corā eo fuit petita reductio laudi arbi.boni vi
a ri q̄ ab ei⁹ sentētia nō pōt appellari.ᵃ alle.fin.d. Inn.in extra ua.pūti.de rescri.⁊ idē tȝ Jo.an.i addi.Spe.i tit.de ap.§.i qui bus.ver.qđ si cōuenit.vbi refert quēdā dñm rusticanum de ru sticanis publice disputādo ita tenuisse. Idē tȝ Saly.in.l.si so cietatē.§.arbi.ff.pro soc.in.xx.q.⁊ in.l.⁊ in maioribus.C.de ap. ⁊ in.l.cū antea.C.de ar.⁊ Ang.in.l.arbi.ff.qui satisda.cog.⁊.d. Abb.sicu.i.c.quintaual.de iureiu.ibi etiā refert ita tenuisse.d. Car.flo.in.c.exposita.de rescrip. Et principalis ratio propter
15 quā mouent̄ est ista:† q2 iudex reductionis ad arbitriū boni vi ri subrogat̄ in locum arbitratoris.l.pe.ff.iudi.sol.ergo dȝ sape re ei⁹ naturā.l.si eum.§.q iniuriarū.si quis cau.sed a sñia arbi tratoris nō pōt ap.sed tñ permissa est petitio reductionis ad arbitriū boni viri.vt.d.§.arbi.ergo nec dȝ posse ap.a sentētia. d.iudi.subrogati. Sed ad hoc rñdent doc.ad cōtrariū tenētes q̄ nō est verū ipm oīno subrogari in locū arbitratoris.q̄ pȝ: q2 corā arbitratore nō offert̄ libellus nec ordinarie pcedit:vt no. Inn.in.c.quintaual.de iureiu.⁊ gl.in.l.sed ⁊ si seruum.§.si quis iudex.ff.de arb.⁊ no.gl.in aut.vt differentes iu.§.i.⁊ Bar.in.d. l.si qs arbitratu.in.q.an requiratur presentia ⁊c.sed corā iudi. reductionis offerri debet libellus:⁊ qui ordinarie procedit: q2 pcedit tanq̄ iudex.⁊ coram eo dȝ offerri libellus:vt colligitur ex no.per Cy.in.l.fi.in.iiii.q.C.de contrahen.emp.q̄ pbo vltra
16 eos vera cōne:† q2 quo ad ea q̄ ɔcernūt ordinem pcedendi dȝ attendi forus ⁊ tribunal iudicis cause ap.seu iudicis corā quo causa agitur non aūt iudicis cause prin.vt.ff.dicā.licet Saly.in d.§.arbitrorum.xx.q.dixerit q̄ imo coram iu.reductionis nō dȝ seruari ordo iudiciarius:q2 subrogatur in locum arbitrato ris.sed male dicit:q2 lȝ iudex cause ap.subrogetur loco iudicis cause principa.l.pe.ff.iu.sol.tñ quo ad ea que concernūt ordinē procedendi nō hȝ probare ea que seruat iudex cause principa lis: vt.ff.dicam. Potest etiā aliter rñderi ad.d.principa.ar.f.q̄ imo a sñia arbitratoris licet appellare nedum peti reductio,vt sing.firmat Bar.i.l.fi.ff.de ap.reci.lȝ aliqui in hoc ɔtra tenēt q̄ pro nunc nō examino.sed remitto ad no.per Bal.in rub.C.de ap.⁊ in.l.hi qui ad ciuilia.eo.ti.⁊ p Rapha.in.l.a sñia.§.si hřs. ff.de ap.⁊ ad no.p Jo.an.in.d.addi. Uel respōde q̄ iudex redu ctionis non dȝ separare naturam arbitratoris in cuius locum subrogat̄:q2 est diuerse qualitatis vt patet ex predictis ad hoc est bonus tex.in.l.i.alias.ff.§.si quis autē.ff.de suc.edi.⁊ qđ per illū tex.no.dixit Bal.i.l.certum.in.ix.col.C.vnde le.⁊ pbatur in.l.cū in fundo.§.si fundus.ff.de iur.do.⁊ no.Bar.in.l.i.§.hec
17 actio.in vlt.col.ff.si quis testamēto li.esse ius.fue. ¶ † Secundo pro opi.Bar.adducitur:q2 qñ arbitri cognoscunt in locuȝ iu dicis pōt appellari a sñia eorum.c.ab arbitris.de offi.deleg.in vi.l.fi.C.de iud. Qualiuis alias non pōt appellari regulariter a sñia arbitri.l.i.§.fi.C.de arb.ergo eo modo qñ iudex cognoscit in locū arbitratoris nō dȝ posse appellari:q2 ɔtrariorū dȝ esse ea dē disciplina.l.fi.§.fi.de le.iii.⁊.l.si ɔ.ff.de vulg.⁊ pup.sȝ ad hoc rñde q̄ ideo in casu.d.c.ab arbitris.appellatur ab arbitro: q2 arbiter ibi cognoscebat.seu pcedebat vt iudex.sed in casu no stro iudex reductionis pcedit vt iudex:ergo dȝ ab eo posse ap pellari. Propterea in casu.d.c.ab arbitris.illi arbitri erant ele cti p cōpromissum a partibus etiā inuitis quo casu nō hȝ locū regula.l.i.C.de arbi.que loquitur qñ eliguntur sponte,⁊ sic ap
18 paret q̄ sit ratio q̄ i casu.c.ab arbitris pōt appellari. ¶ † Itē tertio p opi.Bart.⁊ seq.facit id qđ dixit no. Inn.in.c.si.de fer. dicēs q̄ vbi cōmittitur aliqd iudicis arbitrio ab eius sentētia nō pōt appellari.⁊ sequutus est Bal.in.l.iii.C.quo ⁊ qñ iu.sȝ re ductio laudi ɔmittitur arbitrio iudi.et boni viri.d.§.arbitro rum.ergo ⁊c. Ad hoc rñde q̄ qñ cōmittitur aliquid volūtati vel libero iudicis arbitrio tūc bene pcedit dictū Inno.⁊ Bal. q2 tūc pōt iniquū equo preferri.l.cum quidā.ff.e.l.fideic.§.ɔ̄ɔ̄. ff.ti.i.l.nō quicqd.ff.de iud. Sȝ qñ simpliciter cōmittitur arbi trio iudi.appellatione arbitri intelligatur declaratio boni viri vt hic ⁊ in.l.si libertus.ff.de ope.li.cum fi. Pōt tunc appellari a sñia talis iudicis:vt probatur in.l.si qua pena.⁊ ibi gl.⁊ Bar. ff.de v.si.⁊ est gl.fin.fm cano.in.c.super his.in xbo arbitrium ⁊ in gl.seq.de accu.⁊ ibi no.doc.⁊ no. Jo.and.in ti.de cita.§.se quitur.ver.sed nunquid credit̄.⁊ gl.fi.in.c.i.de cōfes.in quo p batur q̄ dilationes sunt arbitrarie.l.i.C.de dila.⁊ tñ a dilatiōe potest appellari.c.i.de dila.ad qđ etiam videatis no.per.Lap. ⁊ Mod.in.c.fi.de in.cal.in.vi.vbi dicit q̄ illud dictum Inn.in d.c.si.de fer.intelligit̄ qñ erat cōmissum lib.arbi.ita etiam dicit

Jo.de imo.in.l.iii.de pub.iud.⁊ Ant.de but.⁊ Jo.de imo.i.d.c. super his.vel pōt saluari illud dictum Inno.qñ iudex pars le deret fm Bal.in.c.i.de mil.vasal.qui cōtu.est,vñ in predicta.q. hac imo.refert audiuisse Pe.de anc.publice disputantē.⁊ ter minantem ɔ dictā opi.Bar.⁊ sequa.⁊ inci.illa disputatio cū.c. laicus.q2 non reperit̄ iure cautū qđ ap.nō possit a.d.sñia:ergo ap.poterit.l.⁊ in minoribus.C.de ap.c.de appellationibus.ex tra de ap.⁊ cum hac opi.transit hic Rapha.⁊ Imo.idem etiā
a tenuit Bal.in.l.i.C.ne lic.tertio prouo.⁊ limitavit ibi no.p eum ⁊ idem Bal.in.l.i.in.iii.col.C.de his que pe.no. Et limita etiā vt ibi eleganter per eum.⁊ idē tenet Bal.in.c.fi.in fi.quo temp. mil. Et refert Imo.hāc partē tenere in.c.innotuit.de arb. Tñ Imo.ibi in alio casu loquit̄.idē sentit Bal.in.l.eos.in pn.cir.iii. col.C.de appel. Bal.etiā in repet.l.tale pactū.§.qui puocauit. in fi.ff.de pac.⁊ in.l.fi.in.x.q.C.de ɔtrahē.emp.hāc q.formauit ⁊ nō decidit hāc ptē etiam sequutus est.d. Ant.in.d.c.quinta ual.in.xxiii.differentia.⁊ idē ibi Jo.de imo.referens ita videri sentire Jac.but.in.d.§.arbitrorū.⁊ idem Imo.in.c.i.de cōsti.in l.publicorū.ff.de pub.iud.⁊ Lud.de ro.in.d.l.arbitrio.vbi sequi tur illud qđ no.Bal.in.d.l.vnica.C.de his que pe.no.⁊ cū hac opi.trāseo:q2 a sentētia eius cuius arbitrio cōmissum est aliqd pōt appellari,vt dictū est. Item q2 iste pcedit vt iudex nō sit tāq̄ arbitrator. Tertio nil impedit appellare vt patet ex pmis sis.quā opi.cōfirmo p rationē nō adductā a doctoribus,⁊ que me satis inclinat in hanc partem,nā q2 dato qđ in his que spe ctāt ad decisionē ⁊ merita cause iudex appellationis ⁊ sic iudex subrogatus loco iudicis cause principa.debeat seruare ea que seruare habuerit iudex cause principalis.vt in aut.vt cū de ap. cog.in prin.⁊ ibi no.glo.xxii.dist.c.illud.⁊ no. Inno.in rub.ex tra de cōsue.tamē quo ad ea que cōcernunt ordinē pcedēdi in cā appellationis dȝ inspici tribunal ipsius iudicis appellatio nis.⁊ non iudicis cause principalis,vt colligit̄ ex no.per gl.in c.licet cano.in verbo.de cetero.de elect.in.vi. Et expsse firmat
19 Ant.de but.⁊ aliȷ post eū in rub.de cōsuetu.† Nam in his que concernunt ordinē procedendi semper debet attēdi locus vbi causa agitur.l.iii.§.fi.ff.de test.⁊ no.in.l.i.C.de emanci.lib.⁊ per Barto.in.l.cunctos populos.in.iiii.col.C.de sum.tri.⁊ fi.cath. cum si. Sed posse appellare vel nō posse app.dicit̄ de ɔcernēti bus modū procedendi ⁊ decisionē vel merita cause:vt de se pȝ. vt no.expresse Arc.ii.q.vi.c.non ita.⁊ reassumpsit Ant.de but. in.c.q̄ clerici circa med.de foro competē.vbi hoc reputat men ti tenēdū:ergo quantū ad hoc vtrū possit appellari a sñia iu dicis reducentis arbitramētum ad arbitrium boni viri nō de bet attēdi q̄ primus cognitor fuerit arbitrator.sed dȝ attendi locus sequentis iudicis coram quo appellatur. ¶ Item facit iste tex.in x.si voluerit iuncta expositione data per glo.in ver bo voluerit,pro decisione no.q.posite per Gui.de cu.⁊ Barto. in.l.fi.in prin.ff.de re.dimiss.secundum Pau.de cast.

a ¶ Non pōt appel lari.adde carci.et in 2si.cxvi.in.i.du bio ⁊ in 2si.cxxix. in fi.qđ est bartho lomei de Sali.⁊ in 2si.clx.vbi tȝ idem q̄ bar.hic ⁊ q̄ bon⁹ vir dȝ pcedere vt arbitrator iuris ordine nō seruato vtō lāfrā.de oria.i tracta.de arbi.q. xxii.⁊ etiā.Alex.in consi.cvii.in.iii.vo lu.Francis.

¶ Ad legem falcidiam. Rubrica.

1 ☞ Quare introducta fuit prouisio.l.falcidie.
2 Hodie licet heres non conficeret inuentarium teneretur tamē vltra vires hereditarias,⁊ non detraheret falci.

In glo. Rub.supple ɔtinuationē gl. ibi dū ōt,de legatis.f.⁊ de cō di.⁊ demō.que in ipsis legatis inferunt̄ vt sic continuatio fiat ad pxima iuxta.l.iii.ff.de sta. ho.⁊ vba rub.⁊ dū l ea ōt ad.l.fal.s.interpre tādā ⁊ declarādam trāsitū facimus secūdum
1 Jac.de are.† Et pmitte rōnem quare introducta fuerit pui sio.l.fal.put habetis insti.eo.in prin. ¶ Itē premitte q̄ quan doq̄ testōr legat totū patrimoniū ⁊ nō vltra:⁊ tūc de leg.bfs hȝ detrahere fal.⁊ nō fit alia detractio.⁊ hoc puidet iste tit.si tamen legatarius non esset capax totius legati detraheretur primo falcidia de toto legato,⁊ postea detrahetur illa pars q̄ excedit illud q̄ capere potest legatari⁹,vt est text.no.in.l.quo ties.ff.e.quandoq̄ legat minus quam habeat in patrimonio, tamē legat vltra dodrantem tunc deducitur non quarta , sȝ p rata adeo q̄ id quod deducitur vna cum eo q̄.ff.dodrantē re stabat ascendat ad quartā.l.in quantitate.§.fi.ff.eo. ¶ Quan doq̄ legat vltra q̄ habeat in patrimonio:vt quis habet.xxx. in bonis ⁊ legat.lx.⁊ tunc legata primo diminuuntur p dimi dia:quia reducentur ad vires hereditatis,⁊ sic ad.xxx.et ista prima detractio non fit per.l.facid.sed per.l.xii.tabu.que per mittebat legare vsque ad vires hereditatis non vltra.§.dispo nat.in aut.de nup.⁊ insti.eod.in princi.postea de illis.xxx.que reperiuntur vere in patrimonio heres deducet falcidiam.ita habetur in.l.si quis testamento.§.fi.ff.de lega.i.⁊ in.l.in quanti tate.§.fi.⁊.l.querebatur.in prin.ff.e.aucta.l.si vniuerse.C.de leg.

2 †Hodie tamen si nõ conficeret heres inuentariũ teneretur ad omnia legata etiam vltra vires hereditatis ⁊ non detraheret falcidiam in auc.de here.⁊ fal.§.si vero non fecerit.

1 Legata possunt relinqui vsq; ad tres partes ex quatuor partibus bonorum ⁊c.
2 Modus condende.l.
3 Si appareat de voluntate populi quamuis non appareat de propositione valet lex.
4 Non seruata forma actus debet esse nullus.
5 Proposita que fit pro.l.condenda posset etiã fieri per seruum.
6 Dictio vsq;.stat inclusiue.
7 Statutum permittens testari,dummodo relinquatur alicui, an si non relinquatur actus sit nullus.
8 Dictio dummodo,requirit de necessitate q; existat illius cui dicta dictio iniungitur.
9 Falcidius fuit tribunus.
10 Quare ista.l.appellatur falcidia.
11 An appellatione legitime veniat falcidia in statutis.
12 Statutum continens id quod ius commune an dicatur statutum,an vero ius commune.
13 Generalis dispositio recipit restrictionem de habilitate.
14 Que sit ista quarta,⁊ quomodo nuncupetur.
15 An statu.disponens idem qđ ius commune dicatur ius commune vel statutum.
16 Lex principis omnes ligat.
17 Dispositio episcopi conformis iuri communi non videtur aliquid inducere.
18 Statu.edictũ principis ius cõe nõ tollit per ius cõe idẽ cõtinẽs.
19 An confirmare sit de nouo dare.
20 An anciani possint dispensare contra statutum continens idẽ q; ius commune.
21 Ius municipale etiam si disponat idem qđ ius commune appellatur municipale.
22 Ex statuto oritur conditio ex.l.vnica.ff.de condi.ex.l.
23 Licet per statu.sit sublata.l.non intelligitur sublata consuetudo conformis illi.l.
24 An statutum propter qualitatem persone condentis habeat diuersam naturam a iure communi.
25 Si derogatum est simpliciter statuto non intelligitur derogatum habenti vinculum iuramenti.
26 Si iudex tulit sententiam pure postea vult addere conditionem non potest.
27 Illud quod reseruatur per falcidiam an sit debitum naturaliter legatarijs.

1 Lex falci. †Legata relinqui possont vsq; ad tres ptes ex quatuor partibus bonorũ:⁊ quatenus vltra heres grauatus esset resecaret ex prouisione.l.falci.q: quarta apud heredem remanere debet.h.d.vsq; ad.§.lex falci. ¶ Et diuiditur in tres partes istud prin. Primo ponit origo.l.fal.quoniã a populo rogata fuit. Secũdo mẽs ⁊ v̾ba primi capitis.l.fal. Tertio mens ⁊ verba scđi capitis.scđa ibi,que primo capite.tertia ibi,scđo capite. ¶ Et tertia subdiuiditur in.iiij.quia primo cõfirmatur potestas cõcessa per primum caput.secũdo coarctatur.tertio declaratur modus percipiẽdi legatum,quarto imponitur heredi necessitas soluẽdi legata.scđa ibi,dum ita de-
2 tur.tertia ibi,eis quibus.quarta ibi,is que. ¶ †Not.modum condende legis sit enim propositio in cõsilio populi ⁊ rogatur vt sup eo q; propositum est dicat q; sibi placet ⁊ ad rogationẽ seu cõsultationem pponentis populus postea respõdet ⁊ decernit.l.Itẽ veniõ.§.pndie.ff.de pen.heredi.⁊ insti.de iure na.§.lex est.⁊.l.j.⁊ ibi per Bar.⁊ alios.ff.de lega.⁊ per Barto.in.l.omnes populi.in.q.q.prin.ff.de iusti.⁊ iu.vbi tractat de modo condendi leg:m vel statutum. De quo etiam vide in.l.humanum.C.de leg.⁊ ibi per doc.⁊ per Bart.in.l.ij.C.de decu.lib.x.
3 †Et ibi no.dicit q; si appareat de voluntate populi seu cõsilij representantis populum quãuis non appareat de propositione
a facta in cõsilio per magistratum,vel alium valeret lex.a per.l.si quis.in si.C.de leg.li.x.⁊ per.l.de quibus.in si.ff.de leg.⁊ sequitur hic Bal.in preal.l.j.ff.de leg.vbi p hoc signanter dicit q; si statu.disponat q; omnes proposite fieri debeant per prepositum priorũ,⁊ aliter nõ valeant modo congregata adunantia generalis populus vult statuere vnũ ⁊ prepositus priorũ non vult illud proponere: vt quia est penalis talis propositio,vel quia ita iurauit ⁊ propterea alius proponit ⁊ populus statuit,valebit statutum:q; ex quo habemus cõsensum populi non cura-
4 mus de modo.⁊ p hoc alle.no.per Bar.in.d.l.ij. ¶ †In cõtrarium alle.q: non seruata forma,actus dz esse nullus.l.cum hi.§.si pretor.ff.de transac.l.non dubium.C.de leg. Tamẽ concludit q; si populus habeat potestatẽ derogãdi illi forme valebit:

a ¶ Valeret.l. Sed an valeat laudum si non apparet de compromisso vide Pet.de anch.cõsil.cclxxxi.

b ¶ Usque.de hac dictione vide per Old.cõsil.xlix.vbi et de natura multarũ aliarũ dictionum. Et de ista dictione vsq; an stet exclusiue vel non vide eũdẽ Alex.in consil.cxiiij.in.ij. et iij.col.et in consil. cxxv.in.j.col.et sequẽ.in.v.vol. Frã. ¶ Et quando ponatur exclusiue et qñ inclusiue vide per Sozi.consi.xxv.inci.dñs franciscus.col.ij.versi. quare assumo.in.j.volu.et Petr.de anch.in.c.veniens.de presby.non bapti.et in.c.veniens de accu. Men.fer.

c ¶ Falcidia.q; falcidia capiatur pro debito iure nature et pro trebellianica tenent signo.de homo consi.cexx.ij.⁊ cõsil.lxxiij.et adde tu an bñ inferat de treb.⁊ falci. ad legitimam vide Alex.i cõsi.xxvij.in iij.co.v̾.nõ obstãt. in.v.vol.Frã.Cur.

alias non,alle.in ar.l.si quis in prin.testamenti.ff.de leg.iij.⁊.l.si.in prin.de leg.ij.beneficiorũ no.p Bal.in.l.barbarius philippus.de offi.preto.in.v.col.per illũ tex. Sed certe Bal.nõ videtur bene dixisse,nam eo ipso q; statutum inualidat propositus dicit etiã inualidare statutũ q; super proposita fieret,vt est tex.no.cũ gl.in verbo relinquatur.in.l.j.⁊ ibi clare Bar.⁊ Ang.C.de pe.bo.subl.li.x.ergo cũ statutũ videat annullare illud q; statueretur nõ seruata forma sequit q; etiã posito q; statuẽtes haberẽt potestatẽ derogandi forme nõ valeret,statutum attento q; precedens statutũ habeat clausulã derogatoriã ad sequens nisi in ipso sequenti statuto diceret non obstãte primo statuto derogatorio propter formam nõ seruatã.ita concludit Bar.in l.omnes populi.in.ij.q.prin.in ver.circa scđm qñ precedẽs statutum ⁊c.⁊ in extrauag.ad reprimẽ.in verbo nõ obstantibus.⁊ Bal.in.d.l.humanũ.per.d.l.si quis.in prin.testamẽti.⁊ q̃ no.in auc.hoc inter liberos.cũ si.C.de test. ¶ Ad pdicta etiã videas Bald.in.l.ij.in vlti.co.C.de proba.vbi ponit de forma condende legis,⁊ de forma condende reformationis,⁊ differentia
5 inter vnã ⁊ aliã. ¶ †Et subdit Ang.hic q; proposita predicta que sit pro lege condenda posset etiam fieri per seruum per.l. vniuersis.C.de preci.impe.offe. Dicit tñ q; in Italia de consuetudine seruatur q; prepositus amicorũ seu priorũ proponat:⁊ a cõsuetudine nõ est recedendum.l.non tñ.j.de dec.⁊.l.ij.C.de
6 decu.lib.x. ¶ †Scđo no.q; dictio vsq;.b stat inclusiue sic ẽt ac-
b cipitur in.l.ij.in prin.⁊ ibi no.j.de his qui no.infa. Quandoq; stat exclusiue.vt.l.filiusfa.§.j.de leg.j.⁊.l.j.§.j.⁊ ibi not.j.an per aliam cause ap.de quo hic aliquid per Iaco.de are.⁊ Ray.⁊ p glo.in.d.l.j.j.de dolo.per Cy.⁊ alios in.l.a caligato.C.de nup. per Ia.bu.in auc.q; ius.C.de procu.⁊ ibi sal.per Io.an.⁊ alios post eum in.c.j.post gl.de ordi.ab epo qui episcopatui renũ.per Pau.de lea.in commẽto.c.cũ dilectus.in prin.de si.instru.per Gui.de cu.⁊ Bar.in.l.meminisse.j.de offi.procon.⁊ p Bar.plene in.l.patronus.§.j.de leg.iij.per Bal.in auc.hoc amplius in vlti.col.C.de fidecom.⁊ in.l.post duos.C.de aduo.diuer.et in l.fin.§.j.j.de sena.per Alb.de ro.in dictiona.suo.in verbo vsq;.
7 cum concor.quas inuenietis in.d.locis. ¶ †Tertio no.ex tex. ibi,dum ita detur ⁊c.arg.q; si per statutũ permittatur aliquid fieri puta testari dumtamen aliquid relinquatur alicui p faciẽtem,⁊ postea cõtingat actum fieri ⁊ tamen nõ relinquatur illi put statutum dicit,actus non erit nullus. Sed solum debebit detrahi illud qđ statutũ voluit relinqui sicut hic permittitur testator legare dũmodo heres tñ habeat quartam,nã si vltra legetur actus v̾z,sed hẽs deducit quartã.⁊ ita colligit Raph.
8 cu.hic.†Sed aduerte:q: l.Imũ facit,q: illa dictio dũmodo requirit q; de necessitate existat illud cui dicta dictio iniungitur ad hoc,vt actus possit effectũ sortiri,ita dicit Ioan.an.in.c.ex tuarum.in verbo,dũmodo.de auc.⁊ vsu.pal.per illũ tex.⁊ Io.an.in regula,nullus ex cõsilio.de re.iu.in.vj.vbi pro hoc alle.l.impuberibus.in prin.ff.de suspe.to.fallit in casu in quo de notat monitionẽ: vt qñ adijcitur onerari quo tacite inerat et est glo.no.in.c.non põt.§.si.in verbo,retinere.de preb.in.vj.ergo si testator decessit ⁊ nõ relinquit id qđ a statuto erat pmissum est impossibile q; actus sortiatur effectũ. ¶ Non obstãte tex.q: testator hic nõ habebat facultatem testandi a dispositione legis fal.in qua erat adiecta illa dictio dummodo ⁊c.sz a.l.xij.tabu. sed in casu in quo solum a dicto statuto tribueretur dicta potestas aliud est,p predicta. ¶ Preterea in casu nostro lex vltra pcedebat prouidẽdo q; legata valeãt,sed defalcentur ⁊ quartam retineat heresi insti.eo.iuxta pri.⁊ de dicta dictione dummodo,vide ẽt Bar.in.l.j.de cõdi.⁊ de.vbi tractat de aduerbijs.
9 ¶ †In gl.j.sz in decretis habet q; falcidius fuit tribunus.⁊ habet.ij.dis.quedam.⁊ si ita fuit lex facta tribuno interrogãte deberet pprie dici plebiscitum insti.de iure nat.§.plebiscitum.
10 ¶ †Quero quare ista lex appellatur falc.gl.rñdet ⁊ post ea. q; iste falcidius nõ debuit posse tollere ipso iure.l.xij tab.sicut nec pretor.l.So.fuit cõsul qui interrogabat populum ex duobus.§.lex est.insti.de iure nat.gen.⁊ ci.vise est lex. ¶ Is ea.in si. hãc vltimã tz Bar.q: omne id qđ resecat põt large dici falcid. vñ trebellianica etiã dr falci.l.titia.⁊.l.pater filia.in princi.j.eo
11 ¶ †Et hoc inducit ad.q.statuti dicitis q; filia femina sit contenta dote p falc.debita sibi in bonis patris ⁊ filia petat legitimam sibi de iure nature debitam eo q: dicit illam nõ esse falci
c diam non dz audiri eo q: ẽt talis legitima põt dici falci.c pro quo alle.no.p gl.in.l.si patronus.§.j.in v̾bo falcidiã.j.de bon. ⁊ Azo in summa in auc.de her.⁊ fal.⁊ cõmunem vsum loquendi:q: verba debent intelligi sm conditionem persone ad quã referuntur,vt hic per eum. ¶ Et sequuntur hoc etiam communiter alij doct.hic qui pro hoc alle.tex.cum glo.in auc.vnde si parẽs.C.de inoff.test.⁊ in corpore vnde sumitur,adde gl.idem tenẽtẽ.in.l.quoties.in v̾bo fal.C.fa.ercis. ¶ Bene facit qđ no.
glo.

gl.insti.eo.in prin.in vbo falcidia.⁊ in aut.de here.⁊ fal.⁊ in.§.
hinc nobis.in vbo fal.q̄ cõcordant cũ ista. ¶ Sed alb.de ro.in
scđa pte statutoꝝ.q.cc.xxi.inci.qđ si statuto caueť ꝙ mulier ⁊c.
refert decisionẽ Bar.hic,postea dt ꝙ qdã tenuerũt 𝔷 aũ:qr ver-
bũ falcidie,ꝓprie sumptũ intelligiť de debita iure institutiõis,
vt ptz p totũ illũ ti.⁊ exp̄sse no.gl.in.d.aut.vñ si parẽs.vbi glo.
subdit ꝙ aliis modis accipiť improprie,vt qñ accipiť pro debita
iure nature,vl treb.⁊ vba statutoꝝ maxime qñ sunt 𝔷 ius cõe,
vt in casu nr̄o debẽt intelligi ꝓprie.l.nõ aliť.de leg.iij.l.j.§.j.ff.si
ager vec.vel emphy.pe.⁊ ita respõdet ipse ibi,⁊ Ric.de neap.hic.
¶ Tñ nõ recedo ab opi.Bar.qr per no.hic p eũ ptz triño qñ
vba debẽt intelligi sm̄ qualitatẽ psone ad quã referunť,⁊ p h̄
facit illud qđ no.Bar.in.d.aut.vñ si parẽs.vbi inquit ꝙ si pa-
ter in testamẽto dixerit,relinquo filio meo centũ p sua falc.va-
lebit testm̄ q̃uis filiũ aliter nõ instituerit non obstãte ꝙ filius
debeat habere iure insti.§.alr̄ quoq.in aut.vt cũ de app.cog.
¶ Qz vľ relinquere p sua legitima que cũ debeať iure institu-
ti dz intelligi testatorẽ ita voluisse arg.l.sciendũ.j.de vb.obli.
¶ Ita et dixit Bar.in.l.si.ff.de penu.leg.p gl.in.d.l.si patron᷒.
§.j.ita etiã cõsuluit Bar.in cõsi.incip.cõsultus super dicto pũ-
cto.⁊ sequiť Bal.in.l.humanitatis.p illũ tex.C.de impu.⁊ aliis
substi.in.iij.col.⁊ etiã Pau.de cas.ib.⁊.d.Car.flo.in.c.Ray.de
test.⁊ Raph.cu.in.l.his vbis.in pn.ff.de here.insti.⁊ And.ro.
in.l.nã qđ.§.non obs.j.ad tre.vbi refert se ita ꝯsuluisse.⁊ Pau.
de cast.ita cõsuluit in cõsi.ccviij.inci.in xp̄i noĩe in casu presenti
quantũ ad id ⁊c.licet Bar.hoc indecisum reliquerit in.l.filiũ.§.
portio.ff.de leg.pstan.sed licet cõiter teneať illud qđ not.Bar.
hic,tamẽ illud qđ no.Bar.in.d.aut.vnde si parẽs.cum cõcord.
ff.alle.dãnatur a multis,vt per Sal.in.d.l.humanitatis.⁊ in.l.
quoties.in fi.C.de here.insti.⁊ in.d.aut.vnde si parens.⁊ in.l.fi.
C.fa.erc.p Jo.de imo.in.d.l.his verbis.in prin.⁊ in repe.l.j.§.si
ex fundo.circa.xvij.col.ff.de her.insti.⁊ in.d.c.Ray.⁊ Mate.de
ma.in fine no.in notab.clxvij.maxime per.d.§.aliud quoq ca-
pitulũ. ¶ Sed ad presens illũ articulũ non discutio: qr habet
separatas rationes a materia nostra:ideo vos remitto ad ea q̄
de illo arti.dixi in.d.l.nam ꝙ.§.fi. ¶ Et ex not.per Bar.iuncta
glo.in.d.aut.vnde si parens.habes ꝙ etiã in statutis receditur
a ꝓpria significatione verborũ propter qualitatẽ psone ad quã
verba referunť,⁊ in aliis casib᷒ etiã discediť quos vide p Bar.
in.l.omnes populi.in.iij.q.prin.de iust.⁊ iur.⁊ in.l.nõ dubiũ.C.
12 de leg.⁊ per Ant.de bu.in.c.cum dilectus.de cõsue. ¶ † In gl.
in verbo,dederit.ibi,datã cõfirmauerit ⁊c.inducitur per Bar.
ad.q.an statutum cõtinens idem qđ ius commune dicatur esse
statutum,an vero ius cõe de quo dicetur post glo. Facit etiam
hec glo.ad id qđ not.dixit Bar.⁊ alij post eum in.l.j.C.de ne-
go.gest.vbi format.q.quidam erat tutor legitimus ⁊ tempore
assumptionis tutele ⁊ concessionis legitime administrandi iu-
dex dicit talem propinquiorem agnatũ do tutorem ⁊ videbatur
ꝙ nõ valeret:quia nõ iudex,sed lex est illa que dat tutelam tu-
tori legitimo.l.j.in prin.⁊.l.iij.in prin.ff.de leg.tut.tamen ipse
determinat contrariũ ⁊ exponentur illa verba iudicis dicentis
do tutorẽ.i.datũ declaro.sicut in simili exponitur per glo.in.d.
l.j.C.de neg.gest. ¶ In gl.in verbo,dodrantẽ.ibi,ex scđo capi-
te ⁊c.sed põt etiã dici sm̄ Dy.ꝙ istud etiã fit ex primo capite
quo ad mentẽ inqñtũ primũ caput hic refert etiã se ad sm̄ ibi
diũ dicit.vt hac.l.seq.⁊c.facit lex si ita scripsero.ff.tit.j.⁊.l.asse to
to.de hered.insti.sed inspectis verbis specifice expressis in pri-
mo capite verum dicat glo.⁊ ita etiam not.Cyn.in rub.C.eod.
13 ¶ † In glo.in verbo,qui eorum.in fin.dic ꝙ iste text.intelligi-
tur de habilibus quia generalis dispositio recipit restrictionẽ
de habilitate.l.vt gradatim.§.sed si lege.ff.de munc.⁊ hono.⁊
not.in.l.j.C.de sacrosanc.eccle. ¶ In glo.in verbo, darcibi,per
eadem ⁊c.pro hoc facit.l.legatum.la.j.de leg.ij.sequens tamen
expositio tutior est: quia secundum istam hic esset inculcatio
verborum sicut est in.l.lecta.in verbo,data.⁊ ibi no.ff.si certum
peta.⁊ in.l.si ex pluribus.in princ.in verbo habetur.⁊ ibi not.j.
de solut. ¶ In eadem in fi.soluit Dyn.quod hic habuit respe-
ctum legislator ad quantitatem in legẽdo non ad qualitatem
14 vel alium modum. ¶ † In glo.in verbo, quartam.quero que
sit in ista quarta,⁊ quomodo nuncupetur.vide glo.in.l.filium.
C.fa.erc.⁊ in.c.Ray.in glo.in verbo,quartarũ.de test. ¶ Item
opp.de aut.de trie.⁊ se.§.j.sol.ibi in legitima. ¶ In glo.in ver-
bo,fraude.quero de exemplo glo.alle.l.paulus respõdit.dic vt
ibi plene:nã debet capere de voluntate heredis scripti vel rem
vocãtem.l.penul.j.pro lega.vel cum licentia testatoris.l.titia.
15 la.j.§.j.ff.de leg.ij. ¶ † Extra glo.querit hic Bar.an statutum
a disponens idem ꝙ ius commune[a] dicatur ius commune vel sta-
tutum,⁊ tenet ꝙ sit statutũ quantũ ad hoc vt producat nouã
actionem per plures rationes quas hic vide per eum. tamen
quantum ad id quod not.in.c.j.de consti.in.vj.per gl.in verbo

cũ sint.tenet ꝙ diceť ius cõmune.⁊.ꝙ sicut princeps faciens le-
gem vel statutũ cõtra ius cõmune nõ habet necesse facere mẽ-
tionẽ de illo iure cõi:vt in.d.c.j.ita nõ hz necesse facere mẽtio-
nẽ de statuto cõtinente idẽ qđ ius cõe:vt etiã cõcludit gl.in.d.
c.j.per rationes alleg.ibi per doc. Jo.de imo.hic refert ꝙ non-
nulli tenuerũt indistincte ꝙ si statutũ etiam quo ad id qđ not.
glo.in.d.c.j.⁊ hoc per illum tex.indistincte loquẽtem de quoli-
bet statuto locorum ⁊ personarũ singularium:⁊ qr sublata vna
seruitute alia nõ tollitur.l.si domus.in prin.ff.de ser.vrb.pred.
c.pastor.de priui.⁊ vbi duo vincula cõcurrũt vno sublato aliud
nõ tollitur.l.ij.C.de luitio.pig.cum si.ergo ita debet esse hic cũ
duo sint vincula,prima authoritas cõdentis legem ⁊ authori-
tas cõdentis statutum:⁊ quia lex non habet robur ex obiecto
dispositionis,sed ex authoritate disponẽtis.ix.q.iij.cuncta per
16 mũdum.l.j.C.de sum.tri. ¶ † Unde lex principis oẽs ligat.c.j.
de constit.⁊.d.l.j.de sum.trin.sed lex inferioris ligat solũ loca-
les.c.ij.de cõstit.in.vj.ergo debet attendi etiam in tollendo sta-
tuti condentis authoritas,⁊ nõ qualitas obiecti.vt sic eadem
sit via inducẽdi ⁊ tollẽdi.c.j.de reg.iu.l.prout quisq.ff.de solu.
⁊ ita dt tenere Jo.de san.geor.in.d.c.j.⁊ Jo.de lig.in.c.j.de re-
scri.Et pro ista opi.dicebat Jo.de lig.esse quasi casum in.c.cũ
omnes.de cõsti.dum ibi papa mãdat seruari consuetudinẽ cõ-
formẽ iuri cõi nõ obstãte 𝔷 na cõsti.in qua nõ fuerat derogatũ
cõsuetudini.Sic refert Dñi.in.c.j.de cõsti.in.vj.⁊ licet aliquas
alias rationes alleg.tñ iste sunt principales,⁊ rñdere conãtur ad
eões alle.per gl.in.d.c.j.dũ gl.ibi dicit ꝙ aliter sequeretur qđ
inferiores puta episcopi possent auferre summo põtifici pote-
statem derogãdi iuri:qr si ipsi faciant statuta disponẽtia idem
qđ ius cõe licet papa postea tolleret ius cõe nihil egisset si nõ
intelligerentur sublata dicta statuta cõtinentia ius cõe.Nam
rñdent pfati doc.ꝙ imo hoc nõ sequereť:qr papa posset tolle-
re dicta statuta faciẽdo mentionẽ de his.facit.c.qr sepe.de elec.
in.vj.⁊ id qđ habeť in aut.cassa.de sanc.eccle. ¶ Non ob.etiam
alia ratio alleg.per gl.in.d.c.j.dũ dicit ꝙ si aliter diceremus se-
queretur qđ iuris cõis immutatio vel correctio esset inutilis,qr
posset dici ꝙ lz esset correctũ ius cõe:ergo nõ esset correcta cõ-
suetudo prescripta qua seruatũ esset ius cõe:qr rñdent prefati
doc.ꝙ etiã si mille annis aio obtẽperandi legi seruetur ius cõe
nõ induciť cõsuetudo:qr non fit animo inducẽdi consuetudinẽ
alleg.no.in.c.fi.de cõsue.⁊ bene facit qđ no.Bar.in.l.ij.alias.iij.
§.fi.ff.de supel.leg.Similiter nõ ob.alia ratio gl.dicẽtis,si pa-
pa tollit suam cõstitutionem multo fortius constitutionẽ infe-
rioris idẽ dicentẽ.Nam rñdent ꝙ subest diuersitas rationis:qr a
papa intelligitur tollere suam constitutionẽ precedentẽ: qr de
illa habet scientiã iuris presumptione,nõ autẽ de cõstitutione
inferioris:vt in.d.c.j.de consti.Non ob.c.pastora.de fide instru.
vbi habeť ꝙ si decretalis extrauagãs consonat iuri cõi iudica-
ri debet sm̄ ipsam,⁊ iudicãdo sm̄ eam dicitur iudicare scđm
ius cõe,nam rñdent ꝙ ibi erat eadẽ authoritas vtrobiq valet
pape cõdentis extrauagantẽ ⁊ cõdentis ius cõe.secus in ꝓpo-
sito.ita etiã rñdent ad.c.j.cũ ibi no.per Inno.de rescrip.preterea
in.d.c.pastoralis.nõ dicitur ꝙ illa extrauagans sit ius cõmu-[b]
ne. ¶ Refert etiam Joan.de imo.hic opin.Anto.de butr.sed
eam imperfecte refert,vnde dic ꝙ Ant.de but.in.c.j.de rescrip.
tenet ꝙ statutũ disponẽs idem qđ ius cõe addit iuri cõmuni,
⁊ censeť esse statutũ non solum quãdo emanat in casu dubio in
quo erant opi.qr interpretatur ipsum ius.l.minime.cum glo.ff
de leg.⁊ per glo.j.in cle.j.de elect.⁊ in cle.si appellatione.de ap-
pel.sed etiam quãdo emanat in casu certo:quia operatur pro-
ductionem actionis si materia sit apta.l.j.ff.de condi.ex lege.⁊
per not.per Bart.hic,⁊ in.l.si mulier.§.j.ff.de leg.iij.⁊ in.l.non
solum.ff.de rei vend.Alias autẽ operabitur confirmationem
per.l.fi.C.que sit lon.consue.⁊.l.de quibus.cum ibi no.ff.de le.⁊
non faciat legem nouam,sed erit eadem cõfirmata.l.ius ciuile.
de iust.⁊ iure.Et hec procedit sm̄ eum etiam qñ statutum re-
gulatur a diuersa rõne:tunc ponit pro cõstanti ꝙ statutum di-
ceretur addere vinculũ.Si tñ quęrať an sublato iure cõmuni
intelligatur sublatũ statutũ. ¶ Et tunc Ant.de but.cõcludit
ꝙ si statutũ regulatur a diuersa ratione vel vtilitate:tunc non
intelligitur sublatũ.⁊ ita procedit opi.Joã.de lig.Sed si pre-
cise reguletur ab eadẽ ratione ⁊ vtilitate, ita q. finis boni pri-
me partis ipsius loci sit idem cum fine aliorum locorum prout
in dubio presumitur,⁊ adhuc dicit ꝙ sublato iure cõmuni nõ
tollitur statutũ nisi dispositio statuentis cõtrarium disponat
in statutũ ⁊ rationẽ,vt qr dispositũ tollitur ⁊ ratio ostendatur
falsa:qr hoc declarato statum remanet rationabile.d.c.j.de cõ-
b sti.ibi dum tamẽ ⁊c. ¶ Joã.de imo.[b] hic circa conclusionẽ hu-
ius articuli multa verba posuit,tandem mens sua esse videtur
qđ vera sit conclusio quod statutũ non dicatur nouum vincu-
lum inducere nec nouam actionẽ. ¶ Et quod si derogatũ est

a ¶ Ius commune. vide And.ro.cõsi. cxij.per Fely.in.c. cum oẽs.de cõsti.⁊ quid opereť statu- tum cõtinens idẽ qđ ius cõe, vide p Franc.aret.in cõsi. xx.col.iij.Franc.

b ¶ Jo.de imo. Circa istã materiam an statutum dispo nens idem ꝙ ius cõe aliqd opereť ⁊ quid vltra ius cõe ⁊ quid opereť,⁊ an sublato vno intel- ligatur sublatũ al terũ, ⁊ an inducat nouum remedium vltra ius cõe adde Bar.in.l.si mulier. §.si rẽ.ff.de le.iij.vi- de.d. Abb.in.c.cũ esses.in.iij.not.de test.Et vide Bal. in.l.summus. C.de iudic.vbi loquitur de statuto disponẽ te ꝙ victus victori cõdemnetur in ex- pensis sicut dispo- nitur de iure com- munum.vt in.l.eum quem temere.ff.de iud. Auro.fran.

iuri cõi intelligatur et sublatũ dictũ statutũ.arg.eorũ q̃ tradunt hic per glo.in verbo.dederit.et p no.p Cy.in.l ĩ.in.ĩ.q.i.et pene. C.que sit lon.consue.et maxime quãdo statutũ fieret ab illo qui
17 de necessitate hz sequi legem. † Et in statuto epi et aliorũ prelatorũ qui nõ possunt cõtra ius statuere.l.fori.l.C.de offi.pfe. preto.no.glo.in.c.si.de heret.in.vi.et doct.in.c.si.de offi.archi. tũc enim sua dispositio cõformis iuri cõmuni non videt aliqd inducere arg.l.si creditori.in si.iuncta.l.seq.de leg.i.et.l.vnum ex familia.§.si de falcidia.de leg.ij.et per no.per Bar.in.l.mox.cũ l.seq.ff.de iur.omn.iud.dum tractat an confirmare sit de nouo
18 dare: et isto casu loquitur glo.in.d.c.i.de cõsti. ¶ † Fallit tñ primo fm eum nisi statutum fuisset editum pauso ius commune q; cũ semel inducerent vinculũ ante ius cõmune nõ tolleret, licet postea superueniat ius cõmune idem cõtinens, arg.§.et ideo. insti.de leg.et.l.verbis.ff.eo.et per ea que not.Cy.in.d.l.ĩ.in.ĩ.q. ¶ Secundo fallit quãdo cõstaret q; mens statutum fuisset statuendo inducere nouũ vinculum seu nouũ ius agendi et statuẽtes essent tales q possent tollere ius cõe.arg.l.posthumus. §.si paganus.ff.de iniu.testa.et.l.querebatur.ff.de test.mil.et per
19 no.per Bar.et alios in.d.l.mox.ff.de iur.om.iud. † Dũ tractat an cõfirmare sit de nouo dare. Raph.cu.hic sequitur indistincte opi.glo.in.d.c.i.et reprehendit opi.Bar.et cõcludit q; statutum nõ dicatur de nouo inducere quãdo disponit idem q; ius cõmune. ¶ Et pro hoc alle.no.per Cy.in.d.l.ĩ.C.que sit lon. cõsue.et respondet ad arg.Bar.hic dum dicit q; si pmitto tibi illud q; venit ex dispositione iur.cõis, valet pmissio et producit obligationẽ et actionẽ.l.si ita stipulatio facta.cũ si.de verb.obl. ¶ Nam scdm Raph.est bene verũ q; debitũ ex vna causa pot deduci in aliã causam debiti dissimilem non autẽ similẽ prout est in proposito nostro.l.qui bis.ff.de verb.obl.et.l.plane.la.i.§.i. ff.de le.i.Pau.de ca.hic in lec.padua.remittit se ad no.p Bar.
20 hic et sic videt cũ eo trãsire. ¶ Addatis † q; Alb.de ro.in secũda parte statutorũ.q.cxx.inci.vlterius querit Bar.et querit an si statuto cauet qd anciani possint dispẽsare cõtra ius commune,sed cõtra statuta nõ.an poterint dispẽsare cõtra statuta disponẽs idẽ q; ius cõe arguit primo q; sic:maxime p l.ius ciuile.in 3num alle.ea que no.p Bar.hic,et ita residet ipse et etiã Ric.de nea.hic adde etiã q; Joã.an.in.c.cum dilectus.de cler.
21 nõ resi.tenet opi.gl.in.d.c.i. ¶ † Item adde q; Bal.in.l.i.C.de ser.reip.põderat ibi esse tex.q; ius municip.etiã si disponat idẽ q; ius cõe appellat municipale.tñ fm eũ quo ad tollendũ tale ius municipale per constitutionẽ superioris sufficit derogatũ esse iuri cõmuni.alle.no.per glo.in.d.c.i. ¶ Subdit tñ Bal.in d.c.i.cõsiderari debere,q; aut ille qui edidit tale statutũ confor me iuri cõmuni non poterat statuere cõtra ius cõe:et tunc statutum et ius cõmune sunt idem.l.vnũ ex familia. Aut poterat statuere 3 ius commune:et tunc secus qr si statutũ poterit infirmari ius cõe et tũc idẽ disponẽdo q; cõfirmare et cõfirmans et cõfirmatum nõ sunt idẽ sicut dicimus q; iste qui decessit ab intestato vl conferre venientibus ab intestato cũ possit adimere secus si non possit vt qr est intestabilis.l.ij.§.penul.ff.de iure codi.l.i.in prin.§.de su.et legi. Et ideo saluat gl.in.d.c.i.de cõsti. qr illa glo.loquitur in statuto epi qui non potest statuere cõtra ius cõe,et dicit Bal.q; Jo.de ligna.qui tenuit cõtra illã gl.forminauit Bal.etiã in.l.receptitia.in pen.col.de cõsti.pe.dicit qd cõsules mercãtie q iurarũt seruare statuta mercantie sunt piuri si nõ seruãt statutũ cõtinẽs idẽ q; ius cõe:qr quãs cõtineat ius cõe et ppterea nõ videret esse statutũ sed ius cõe p no.p glo.in d.c.i.tñ ipse dicit cõtrarium in casu pdicto per tex.que reputat not.in.l.magistratus.ff.ad municipa. ¶ Et idẽ bene probat in d.l.i.C.de ser.reipu.ma. Bal.etiã in.l.ĩ.C.que sit lon.cõsue.concludit q; statutũ disponẽs idẽ q; ius cõe dr esse statutũ.l.imitatiuũ iur.cõis sicut in.d.l.ĩ.cõsuetudo seruans idẽ qd ius cõe dr esse cõsuetudo imitatiua nõ autẽ dispositiua. Et qr ius cõmune est ius fundamentũ,sublato iure cõmuni intelligit sublata cõsuetudo eius imitatiua et simulitet statutũ imitatiuũ et adhesiuũ iuris cõis tanq; eius imago.per.l.i.in prin.C.de la.lib.tol. ¶ Et Bal.etiã in.d.l.ius ciuile.de hoc tangit et dicit per illa.l. q; si statutũ nõ addit vel detrahit iuri cõi non videtur statutũ sed ius cõmune. Bal.in.d.c.i.de rescrip.tãgit illum articulũ et refert opi.glo.in.d.c.i.de cõsti.pro qua dicit facere q; statutum tale est imperfectũ, vt not.in.d.c.i.de rescrip.et qr princeps fecit effectum statuti vnde nõ curamus de modo sciendi.aeg.l.qui iure.ff.de testa.mil. ¶ Refert etiã Jo.de ligna.tenuisse cõtrariũ et pro eo alleg.qr pretor quãq; statuit idem qd ius ciuile:et tñ est ius pretoriũ:qr dat nouũ remedium et quãq; diuersum vt qñ
22 dat bono.poss.§.quos aũt.insti.de bo.poss. ¶ † Itẽ qr ex statuto oriſ cõditio.l.vnica.ff.de cõdi.ex lege.et ppterea dicit q; si pẽs iurat seruare statuta tenet seruare illud tanq; statutũ alias esset piurus.et finaliter dicit q; est statutũ fm gd et fm quid est

a ¶ Pretoriũ.adde qn tale statutũ dicat ius pretoriũ eum dẽ alex.cõs.liij.libro.conn.xxxvi.

ius cõe.et sic videt cõcordare cũ opi.Bar.hic cũ qua etiã videtur cõcordare Ang.in.d.l.si ita stipulatio facta.de verb.oblig. ¶ Pet.de Anch.in.c.i.de rescrip.et plenius in.c.i.de constit.in vi.sequit opin.glo.ibi posite pro qua adducit multas rationes non tamen multum vrgentes ideo breuitatis causa eas omitto. ¶ Joan.de imo.in.d.c.i.de rescrip.refert opi.Anto.de but. ibi.et postea dicit q; tutior videtur opin.glo.in.d.c.i.de consti. licet secundũ eum disputatiue possit teneri opi.cõtraria quam tenet ibi Joã.de ligna.et Anto.de butr. ¶ Et ipsemet Joã.de imo.in clemẽ.statutum.de elec.in penul.col.dicit q; opi.glo.in d.c.i.de cõsti.limitari dz in consuetudine vel statuto disponẽte super casu certo.secus si sup casu dubio q; tunc declarat illud dubiũ et addicit vinculũ cui oportet derogari per not.per gl.in cle.i.de ele.et per Pau.de leaza.in.d.cle.statutum. Do.de sanc.gemi.in.d.c.i.de consti.approbat opi.Anto.de bu.quam.ff.retulit:et ipsemet Do.in.c.licet.el.ij.in prin.de preb.in.vi.etiam ibi ponderat esse tex.cõtra gl.in.d.c.i.de constit.ubi dum in.d.c.licet.probatur q; consuetudo põt specialius reprobare ius commune et sic vinculũ addiceret. ¶ Et eo modo probat in tex.in c.cũ omnes.de cõsti. ¶ In hoc articulo etiã p opi Bar.hic videatis tex.cũ glo.in verbo.legatus.in.c.et parte.lo vltimo.de verb.sig.et quo colligit ibi Ant.de but.q; cõstitutio particularis cõtinens idem qd ius cõmune vinculũ addit adeo q; ex ea oritur nouius agẽdi. Pro ista opin.etiã adduci potest id qd habet in.c.cũ dilecta.de rescrip.fm primũ intellectũ positũ ibi in glo.in verbo.iuris ordinẽ.vbi si ordo datus a iure q; primo cognoscatur causa possessorii q̃ petitorii transfundatur in formam mãdati ab homine aliquid non induxit. Quia pucesso illius ordinis trãsfusi in mandatũ hominis reddet processum nul.et vt est tex.no.in.d.c.cũ dilectus.fm doc.ibi. Et tamẽ si nõ fuisset trãsfusus in mãdatũ hominis puersio talis ordinis inducti a iure cõmuni.nõ reddit processum et sententiam nullã sed
23 iniustã.l.i.C.de app. ¶ † Itẽ cõtra opi.gl.in.d.c.i.de cõsti.adduco gl.in.l.i.in gl.§.C.de col.do.lib.x.§ volens q; licet per rescri. vel contrariã legẽ sit sublata vna lex,tñ non intelligatur sublata consuetudo conformis illi legi sublate quẽ glo.ita intelligit illam legẽ. Pro illa gl.dicit Sal.in.l.ĩ.C.si contra ius vel vti.publ.et in.l.ĩ.C.que sit lon.cõsuetudo.videri tex.meliorem in.l. exẽplo.C.de decu.lib.x.et Saly.in locis pallegatis in.d.l.ius ciui. concordando glo.in.d.c.i.cũ glo.in.d.l.i.dicit q; aut nos loquimur in.l.generali tollente aliam legem:et tunc habet locum gl.in.d.c.i.q; intelligetur sublata cõsuetudo vel statutũ disponẽs idem qd ius cõmune sublatũ. Aut nos loquimur in speciali rescripto principis impetrato cõtra legem:et tunc non tollitur statutũ vel consuetudo disponẽs idem q; ius cõmune, ita loquat gl.in.d.l.i.qr sibi imputet impetrãs q; de sta.vel cõsue.mentionẽ nõ fecit.arg.l.veteribus.ff.de pac.et pro hac differẽtia inter dispositionẽ spẽalẽ et gñalẽ.alle.glo.fm eũ singularẽ in.d.l. exẽplo.et ita limitat fm eũ glo.in.d.c.i.et dicit Sal.in.d.l.ĩ.C.q sit lõ.cõsue.hec esse no.qr neq; legiste neq; canoniste de eo mẽtionẽ fecerũt. Sed aduerte q; hec cõcordia videtur esse de directo,cõtra glo.in.d.l.i.que in hoc equiparat legem et rescriptũ Sal.etiã in.d.l.i.C.de ser.reipub.ma.dicit q; gl.in.d.l.i.de cõsti. bono.procedit in rescripto.et dicit etiã ad hoc esse singularẽ tex not. Sed si aliter q; per rescriptũ tollatur lex dicit esse distinguendũ qr aut simpliciter cassando legẽ.et non dicit esse cassatum statutũ vel cõsuetudo.an disponẽdo contrariũ eius qd in iure cõmuni cõtinebatur et tunc videt cassatum statutum et cõsuetudo.p hoc facit fm eũ.l.ij.§.diui.ff.de sepul.vio. ¶ In veritate tñ gl.in.d.l.i.meo iudicio nõ dicit id qd gl.allegatur per Saly.qr ibi nõ erat derogatũ legi cũ clausula nõ obstãte lege vt requirebat qñ cõceditur rescriptũ cõtra legẽ.l.i.§ qd in prin.
24 testamẽti.cũ ibi no.de leg.iij. ¶ † In hac materia puto attẽdẽdũ an statutũ ppter qualitatẽ psone cõdentis statuti habeat diuersaz naturã a iure cõi vt qr ius cõe erat dispositio iuris ciuilis:et statutũ idẽ disponẽs erat conditũ ab episcopo comite vel marchione vel cõtra.quo casu tale statutũ a predictis cõdi
a tum dicit esse ius pretoriũ[a] tanquã factũ a magistratib[us] alias ante ciuile.ff.de insti.et iure.vt plene cõcludit Bar.in.l.stipulationũ alie.in prin.ff.de verb.obli.et in.l.ĩ.ff.de bono.possess.et in l.§.§.ĩ.j.pro empto.et in.l.omnes populi.in.v.q.prin.ff.de iusti. iugta predicta quero.et ibi etiã Bal.et Bar.in.l.ĩ.ff.de penis.et Bal.in rub.C.qui admit.cum cõcord. ¶ Nam sic alterius natura erit remediũ qd introducitur ex iure pretorio q̃ remediũ qd introducitur ex iure ciuili:qr remedia iuris pretorii habẽt tempus vtilis anni regule. ¶ Remedia vero iuris ciuilis habent tẽpus perpetuũ,sed cõtinuũ,vt hec hũr.insti.de ppe.et tem.act. in prin.in glo.vl.in anniũ.et.l.ĩ.ff.qs ordo in bono.poss.serua.et declarat Bar.post glo.in rub.ff.de diuer.et tẽp.prescrip. ¶ Et etiã debet attẽdi an de iure cõi cõpetebat of.iudi.et sic statuti non oi

nō dirigās v̄ba in iudic̄ē. ꝛ sic possit dari aliud remediū sepa‑ ratū ex statuto. ſ. q̄ꝺ ex lege vel .l. fi. in gtē a. l. 4. cum ibi nota. C. de cōd. ex lege. Tūc puto verū ꝙ statutū inducat nouū vinculū ꝛ nouū remediū qn̄ statuētes habeāt ptāte talia statuta cōdēdi. dd. in fac. i. l. si creditor. v. ad qd̄ honorat. ā. ſ. le. 1. ꝛ ad hoc tēdunt rōnes Bar. ꝛ se. hic. ꝛ in. d. l. no solum. ꝛ in. d. l. si mulier. §. si ré. de leg. iij. ꝛ Bal. in. l. terminato. in vlt. col. C. de fru. ꝛ lit. ex‑ pē. ꝛ Ang. in aut. de exhi. re. in p̄n. ꝛ Jo. de imo. in. c. fine litib⁹. de do. ꝛ 2tu. Est enī p̄sumendū statuētes voluisse suā dispo‑ sitionē nō esse inanē, ſʒ voluisse aliqd̄ noui addere. l. si qn̄. in p̄n. ff. de leg. ꝛ c. si papa. de priui. in. vj. ꝛ no. Bar. in. l. iij. §. pretor. ff. de dā. infe. ꝛ in. l. 4. §. de vsucap. cū si. abas aūt p̄cedat opi. cōtra‑ ria. ¶ Unde si ex dispositione iur. cōis oriebatur cōditio ex. l. nō dicā ꝙ tūc statutū idē disponēs p̄ducat cōditionē ex. l. municipali. ad hoc bene facit. d. l. qui his. de verb. obl. ¶ Et per hoc cessant 2ria. ¶ Nā non ob. d. l. ius ciuile. qꝛ uno facit p̄ ista cō‑ clusione: qꝛ dicit ꝙ in casibus in qbus resultat ex statuto nouū ꝛ separatū remediū a remedio introducto p ius cōe, nō censet esse ius cōe ꝛ ita p̄bat in. d. l. ius ciuile. ¶ Nō ob. et ista. l. cū gl. qꝛ hic nullū nouū ꝛ separatū remediū a remedio introducto p ius cōe est introductū. Ideo cēset esse ius cōe, ꝛ ita p̄bat in. d. l. ius ciuile. Nō ob. et ista. l. cū glo. qꝛ hic nouū ꝛ separatū reme‑ diū introducebat p. l. fal. in primo capite plus esset introductū p. l. 42. tab. ꝛ in dictis casib⁹ in qb⁹ dixi statutū opari ꝛ addere dicā ꝙ sublato iu. cōi nō intelligit sublatū esse statutū vel 2sue‑ tudinē idē cōtinentē si de ea non sit facta mētio: qꝛ sublato vno
25 vinculo nō intelligit sublatū s̄m. d. l. si domus. † Ubi videmus si derogatū est simpliciter statuto nō intelligit derogatū statu‑ to habēti vinculū iuramēti, vt est glo. repu. sing. in. c. cū nō de‑ ceat. de ele. in. vj. in gl. ꝗ est cōiter approbata. Et no. Jo. and. in. c. 1. de fil. p̄sby. in. vj. in nouel. p. c. cōstitutus. de rescri. Et simi‑ liter dixit gl. sing. in cle. dudū. §. si. in v̄bo pacta. de sepul. ꝙ li‑ cet sit derogatum vinculo pacti vel statuti non intelligitur de‑ rogatū cōfirmationi ipsius pacti, vt etiam no. Jo. and. in. d. c. 4. de ni. p̄sor. in. vj. in nouel. Facit qd̄ no. Jo. an. in addi. Spe. in ti. de test. in rub. in p̄n. ꝛ de hac materia etiā vltra p̄dicta vi‑ deatis aliqd̄ p Bal. in. c. naturales. in fi. si de feu. fuer. cōtro. ꝛ p Jo. an. in duob⁹ locis. ſ. p̄xi. alleg. ꝛ p Joā. de pla. in. d. l. 1. C. de
26 col. do. lib. x. ¶ † Ite inducit iste tex. ibi, vt hac. l. seq. herbit ꝛc. per Pau. de ca. hic ad id qd̄ no. p glo. in. l. itē labeo. §. 4. ff. fami. erc. vbi gl. in dicto tex. voluit ꝙ si iudex in sentētia adiudicat tibi fundū pure seu simpliciter ꝛ postea in illa s̄nia vult addere cō‑ ditionē vel onus no pōt, nisi in p̄nc. sentētie dixisset saluo eo qd̄. ſ. dicā. sed de hoc dic vt an̄o p̄terito dixi post Bar. in. l. in‑
27 dex posthq̄. de re iudi. ¶ † Ite inducit iste tex. in ver. q̄ capite. p Bar. ꝛ alios ꝙ illud qd̄ detrahatur per falcidiā non sit debitū le‑ gatario naturaliter: quia lex non permittit legare nisi vsq3 ad dodrantē ꝛ vbi lex remittit obligationē nō oritur naturalis ob‑ ligatio. l. si non sortem. in p̄n. ff. de cond. indeb. l. cum lex. j. de fide. l. non dubium. C. de leg. ꝛ ita tenent vltea modo. Dyn. in. l. j. ſ. de cond. indeb. vbi sustinet opin. Bart. ꝛ ibi dictis. adde ꝙ contra opi. glo. ꝛ Bar. facit tex. in. l. si legatus. §. si. in verbo do‑ nata. j. tit. 4. iuncta. l. hoc iure. §. penult. j. de donat. sed respon‑ de vt dicant in. d. l. si legatus.

1 ¶ Ad testamenta confirmata per fictionem. l. com. pertinet l. falcid.
2 Extensio debet intelligi quatenus locum habere potest.
3 Prouiso ꝙ extranei equipararentur coniunctis habet locum in casibus in quibus potest.
4 Iura permittentia coniunctos agere sine mandato extendun‑ tur ad amicos.
5 Statutum de causis compromittendis est fauorabile.
6 Statutum de causis compromittendis respicit publicam vti‑ litatem.
7 Licet statutum quod est contra ius commune non recipiat in‑ terpretationem extensiuam, recipit tamen passiuam.
8 Statutum disponens testamentum valere coram duobus te‑ stibus, an valebit coram duobus testibus non rogatis.
9 Dispositio loquens in casu vero, habet locum in ficto.
10 Statutum de restituendo si sine liberis decesserit non compre‑ henditur filius in sacris.

1 2 Lex falci. † Ad testamēta 2firmata p fictionē. l. cor‑ nelie p̄tinet. l. fal. h. d. ¶ † No. q̄ quia qd̄ in vno casu p̄uisum est lex ad aliū casum extendit, d3 intelligi quatenus illa extēsio locū habere pōt, ꝛ sic signum dat. hac in‑
3 telligit quo ad habilia tm̄. † Et pro hoc infert Bar. ꝙ si est in‑ eta p̄uiso ꝙ statuta loquētia de cōiunctis habeāt locū in oī‑ bus ꝛ p oīa in extraneis intelligit in casib⁹ in quibus pōt locū habere. vnde si extaret vnū statutū p̄uidens ꝙ cause vertētes inter cōiūctos cōpromittant in p̄pinquos cōsanguineos cōes nō

posset habere locū in extraneis. Et intentio Bar. s̄m Ang. est ꝙ isto casu non cōpromittant cause vertētes inter extraneos, ꝛ ita etiā intelligit Raph. ꝛ Pau. de ca. hic. Sed Jo. de imo. di‑ cit ꝙ forte Bar. voluit ꝙ statutū locū habeat pnt pōt, ꝛ sic cō‑ promissum fieri debeat in cōes amicos, sicut et hic leges ꝙ p̄t h̄re locū h̄nt locū in testamēto 2firmato p fictionē legis corne. Pro hoc etiā de b̄fa. ꝛc. id qd̄ habet in. c. vndē in aub⁹. §. an‑ tepe. ꝛ pe. de ele. in vj. Sʒ aduerte qꝛ ꝙ fiat cōpromissum in cōes amicos nō erat cautū in aliquo statuto cū de cōsanguineis nō de amicis loquat, vñ h difficultas videret reduci ad hoc, vʒ an a
4 statutū loquēs de 2sanguineis habeat locū in amicis. † Nā in simili dixerūt nōnulli q iura expꝛbu āria p̄mittētia cōiunctos seu affines agere sine mādato extēdunt ad amicos, vt no. Gui. de cu. in. l. sed ꝛ hec an pn. de procu. ꝛ Cy. ꝛ Saly. in. l. exigēdi. C. de procur. ꝛ Cy. in. l. mutuus. eo. ti. ꝛ Bar. in. l. non solū. §. q alie‑ no. ſ. de procu. ꝛ Spe. in tit. de aduo. §. obijcit. v. f. est ꝛ quartus. ordo. ꝛ Joā. an. in. c. si. de postu. ar. l. cū allegas. C. de cast. pe. mi‑ li. lib. x. vbi talis amicitia equipollet affinitati. ꝛ in. l. 4. in p̄n. ſ. qui pro tuto. in versi. amici. ꝛ colligit ex no. per glo. in dicto tex. in. c. requisisti. in ver. nec est. de test. ꝛ ibi doct. Abb. no. iungēdo no. per gl. in. c. 4. in glo. pen. ad fi. de test. in. vj. ꝛ tanto magis in
5 casu nostro in quo tractatur de statuto fauorabili ꝛ extēdibili. † Nam statutū[b] de causis cōpromittēdis est fauorabile ꝛ extē‑ b
b dum ad casus q sub larga significatione vocabuli possunt cō‑ p̄hēdi s̄cdm Bal. Sal. Pau. de ca. ꝛ Ro. in. l. qui se patris. C. vnde lib. arg. l. fi. ſ. fa. erc. ꝛ no. Bal. in. l. affinitatis. C. cōmu. de success. ꝛ ita cōsuluit Pet. de anch. in cōs. clxix. incip. in x̄pi noīe apud me ꝛc. ꝛ Fulg. in. l. iij. §. pretor. cū. l. seq. ſ. de mi. ius vo. per ea que ibi in simili no. per gl. ꝛ Ang. ꝛ per Sal. in. l. ideo nō mi‑ nus. C. de here. insti. ꝛ And. ro. in. l. 4. C. vnde vir ꝛ vxor. l3 Bal.
6 ibi aliter sentiat. † Statutū enim de causis cōpromittēdis re‑ spicit publicā vtilitatē, vt per Bar. in. j. cōstit. C. circa prin. In
c contrariū[c] facit: qꝛ qd̄ amicus nō possit agere sine mādato ad instar coniuncti, tenuit Raynu. in. d. l. exigendi. ꝛ Bal. in. l. 4. in xiij. col. C. qui accu. ꝛ Ant. de but. in. c. corā. de offi. dele. ꝛ Ant. de bu. ꝛ Jo. de im. an. c. si. de postu. ꝛ ant. de bu. in. c. cū M. fer‑ c ra. de cōsti. ꝛ Jo. de imo. in. l. ex facto. §. si qs rogatus. ad trebel. in. xiij. col. ꝛ Lu. ro. in. l. si vero. §. de viro. ff. sol. ma. ꝛ Domi. de san. ge. in. c. qui ad agendū. de procu. in. vj. in prin. qꝛ non est ea‑ dem ratio in amico. Amicitia enī faciliter tollit. l. 14. in fi. ff. de a. tu. leg. nō sic cōsanguinitas. l. iur. ius agnitionis. ff. de pac. pro hoc etiā bene facit. l. tutor. C. de neg. gest. in v̄bo amici, iunctis illis verbis. l. nec agēti. vbi apparet ꝙ amicus non pōt agere sine mandato, ꝛ istam partē sum sequutus legendo. d. l. exigen‑ di. Nec obst. d. l. cū allegas. qꝛ ibi cōcurrebat cōsanguinitas seu societas militaris, ꝛ dicta societas operatur vt datū a tali so‑ cio p̄sumatur datum ex causa militari vt sic cedat in causam castrēsis peculij. ꝛ istud est: qꝛ fauore militie inspicitur illud ꝙ magis p̄dest: vt ibi inquit Andr. de baru. Et si aliter diceretur sequeretur ꝙ dictū statutū disponēs ꝙ cause vertētes inter con‑ sanguineos debeāt cōpromitti, haberet etiā locū in causis ver‑ tētibus inter amicos, ꝛ ꝙ statutū disponēs ꝙ in 2tractibus mi‑ nor. vel mulierū requirat 2sensus 2sanguineorū ēt verificaret in cōsensu amicorū ꝙ nemo sane mētis diceret. preterea dictū sta‑ tutū 2siderauit honestius esse lites 2sanguineorū terminari p il‑ los q sunt de 2sanguinitate. l. 2gruētius. C. de pat. po. q̄ rō cessat in amicis, nec 2trariū p̄dictis tex. in. d. c. vndē in aub⁹. qꝛ solū ibi p̄bat ꝙ q. aliq̄ dispositio facit extēsionē vnius casus ad aliū intelligit in his q p̄portionabilia sunt, vt ēt p̄bat in. c. si. ꝛ ibi
7 not. doc. de statu mona. ¶ † Scdo no. ꝙ lʒ statutū qd̄ est 2 ius cōe regulariter nō recipiat interpretationē extensiuā actiue de vno casu ad aliū. Tñ bn̄ recipit interpretationē extēsiuā passiue stante cōi. vñ si statutū dicat ꝙ filiusfa. possit testari ꝙuis ille ca‑ sus nō recipiat interpretationē extensiuā actiuā, vt extēdat ad alia p̄sonā inhabilē ad testādū. Tñ ius cōe loquēs de his que pertinēt ad testamētū puta circa falcidiā detrahendā ꝛ similia habebit locū in testamēto filijfa. valido ex dispositiōe dicti sta‑ tuti ꝙuis in dicto statuto nihil dicat de falci. ꝛ similibus. ꝛ sic ius cōe loquēs de materia testamētorū se extēdet ad illi d sta‑ tutū, ꝛ hāc appellamus passiuā extēsionē. nō aūt statutū se ex‑ tēdit ad leges seu ius cōe s̄m Bar. ꝛ Mo. hic. ꝛ Bar. in. l. si qs ferro. C. de fur. ꝛ in. l. 1. j. de mune. ꝛ ho. per illū tex. in p̄n. ꝛ in. l. 4. de leg. j. ꝛ in. l. omnes populi. in. vj. q. p̄n. de iust. ꝛ iu. ꝛ in. l. et tantū. ſ. de ser. corru. Et sequitur hoc in effectu Alb. de ro. in. j. parte statutorū. q. clxxx. que incip. Item quero si aliquis prohi‑ beatur per statutū, ꝛ Pet. de anch. ꝛ Joa. de imo. in rub. extra de test. ꝛ Bal. in. d. l. omnes populi. in. xiij. col. vbi dum dicit Bal. ꝙ ista non appellatur passiua interpretatio: ꝛ ꝙ in hoc Bart. erraiut: qꝛ est interpretatio effectiua ex p̄prio intellectu voca‑ buli: quia illud vocabulum scilicet testamentum, sic supponit

¶ Extēdi d3. vide tu Alex. in 2si. cex. in. vol. quo loco illi gat an statutū fa‑ ciens mentionē de vno casu ad aliū. ꝛ vide ibi quō intel‑ ligat statutū dis‑ ponens ꝙ statutū l. quod de coniunctis locum habeat in extraneis ꝛ oib⁹ ꝛ p oia. Frāc. Cur.
¶ b Nā statutū. circa statutū de cau‑ sis cōpromittēdis inter cōiunctos, vel inter amicos an sit fauorabile, vide Bar. in. l. ambitio‑ sa. ff. de decret. ab ordi. facie. Et vide Joā. an. ꝛ Bar. l. c. h vndiq3. §. ott. de leg. ꝛ Bal. l. c. fi. de offi. ord. Ant. F.
¶ c In contrarium. Hāc opi. d. Alex. cōfirmat q iter bn̄‑ ficiatū in ecclesia ꝛ ipsā ecclesiā cēset esse magna amici‑ tia, ꝛ tñ bn̄ficiatus non pōt agere sine mādato p ecclesia tex. est in. c. corā di‑ lecto. de offi. deleg. s̄m verū intellectū glo. l3 fallat in q‑ busdā casibus in c. cū olim. de test. ꝛ in. c. si qs p̄sbytero. de reb. eccl. non alie. Item cōfirma p. l. tutor. C. de neg. gest. Itē cū in. c. cū R. canonicus. de offi. dele. dicat qd̄ canonicus in cau‑ sa cōi canonici pt recusari p̄pter p̄‑ sumptā amicitiā, tñ canonicus pro canonico non pōt agere sine manda‑ to. glo. est sing. s̄m roma. in. c. cū ex‑ fetra. de cōstit. Et adde tu multa de amico. ꝛ vide per Barba. in repet. l. cū acutissimi. C. de fideicom. ꝛ aliquid per do. ꝛ preceptorem meū d. Bart. Sozin. l. cū3 anno. ſ. de cōdi. ꝛ demō. in sua solutum rep. Jo. Tho. Stra.

& accipit sm Bal. interpretationē passiuam. Puto quādo sta-
tutū vel cōsuetudo veniret ad interpretationem iur. cōmunis
antea cōditi nā ius cōmune diceret pati interpretationē pas-
siuā a statuto vel cōsuetudine posteriori. l. minime. & l. si de in-
terpretatione. ff. de leg. & cum Bal. videtur simpliciter transire
Pet. de anch. in cōmento. c. canonū statuta. de cōsti. dum tra-
ctat de interpretatione statutorum. Saly. in. l. serui vestri. in. v.
col. C. de neg. trāsit cū doctrina Bar. vbi p hoc alle. etiā. l. cū ex
oratione. ff. de excu. tu. & l. lege. xii. tabu. C. de legi. here. Et idem
dicit Io. de imo. in. l. si vero. §. de viro. ff. sol. matr. in. viii. col. in
ver. nā fallit quādo agitur de extēsione passiua. Idē no. Pau.
de cast. in. l. non est nouū. ff. de leg. & in. d. l. ii. de lega. i. Ang. in. l.
non pōt. ff. de leg. reprehēdit doctrinā Bar. & dicit nō esse verū
8 q statuta recipiant interpretationē passiuam. † Et probat sic:
pone q statutū disponit valere testamentū corā duobus testi-
bus an valebit corā duobus testibus non rogatis vel mulieri-
bus: & sic vera esset doctrina Bar. deberemus dicere q non qr
iura cōmunia disponētia q in testamēto testes debeāt esse ro-
gati & mares. l. q testō. §. mulier. l. heredes palā. §. in testamētis.
ff. de testi. deberēt se extendere ad dictū statutū. & tū videtur q
valere debeat dictū testamentū corā duobus testibus all. l. hac
cōsultissima. §. ex imperfecto. C. de test. Et dicit q nō obst. iste
tex. cū si. al. p Bar. qr hic est potius interpretatio ex cōiunctio-
ne duarū legū q interpretatio extensiua, nā in hoc. §. sm eū dz
formari sic argumētū: oīs hñs detrahit fal. & hoc ex dispositio-
ne legis falci. sz ille q ex fictiōe. l. corne. succedit est heres ex dis-
pōne legis cornelie: ergo detrahet falcid. & talis modus arguē-
di ex cōiunctione duarū legum est licitus all. l. gallus. §. ille ca-
sus. de lib. & post. ¶ Puto doctrinā Bar. verā & satis dici pōt
passiua illa interpretatio ad statutū quando statutū informa-
tur a iure cōi: vt qr leges loquentes de materia disposita a sta-
tuto trahunt ad ipsum sicuti dicimus informari. Actum a pa-
cto. l. iurisgē. §. quinimo. ff. de pac. interpretatio actiua vero di-
ceret quā ex idētitate rōnis diceremus q statutū loquēs in vno
causu se extēderet ad aliū & simili modo loquēdo vtit gl. in. l. q
cū tutorib°. in prin. in gl. mag. ff. de trans. nec curo an etiā possit
dici interpretatio effectiua, qr vis nō cōsistit in nomine & talis
disputatio pertinacibus est relinquēda. vt inqr gl. in. l. recepti-
tia C. de cōsti. pec. nō obst. d. §. ex imperfecto. quē An. al. cōtra
Bar. qr apparet iura noua voluisse q valeat testū imperfectū
& tollere voluerūt solēnitates a iure posito reqsitas & suffice-
re qualiacunq indicia. l. si. C. famil. herc. & ita voluit glo. in. l. si.
C. de codi. & in auk. q fine. C. de test. & in aut. de testa ampsē. §. i.
9 ¶ † Tertio no. q dispositio loquēs in casu vero habet etiā lo-
cum in ficto an contrariū facit. l. iii. §. hec verba. cū glo. in verbo
heredis. ff. de neg. ge. & ibi no. Bar. & aliā. sed Bar. hic nō alleg.
d. §. hec verba. videt ridere q istud est hic ex extēsione passiua
qr alie leges testamēti se extēdunt ad istud testamētū. qd vz ex
fictione legis corne. & ita etiā refert Io. de imo. hic q subdit q
ista non videtur bona rñsio ad 9trium quia attēta ista theorica
sequeret q semp dispositū in casu vero traheret ad fictū qr licet
nō se extēdat actiue tñ passiue extēderetur. & nō est curandū de
modo dūmodo habeamus effectū. l. mulier. in prin. ff. ad trebel.
vnde Io. de imo. hic dicit q aut sumus in testamētis vel 9cti-
bus. aut in rescriptis, aut in priuilegiis. aut in iure cōmuni, aut
in statutis. Si in testamētis vel 9ctibus dt videri q dispositū
in casu vero nō extendat ad casum fictū nisi haberet oīno eun-
dē effectū p no. in. l. ex ea parte. §. insulā. de v. ob. & in. l. deo no-
bis. de epi. & cle. vel nisi cōstaret q testator vel 9hens habuisset
respectū etiā ad casum fictū p istū tex. Si vero loquimur in re-
scriptis vel priuile. dispositū in casu vero nō trahitur ad casum
fictū qr illa sunt ambitiosa & restringēda. c. susceptū. de rescrip.
in vi. si vero loqmur in dispositione iuris cōis tūc ex vi vborū
dispositū in vero casu nō cōprehēdit casum fictū. d. §. hec vba.
Tñ ex mente legis fingētis trahitur dispositū in casu vero ad
ipsum casum fictū, vt hic. & melius probat licet ipse nō all. in. c.
ad audientiam. iūcto. c. precedenti. & vtrobiq not. doct. de cler.
nō resi. Et hoc puto verū lz ipse nō dicat nisi dicetur in statuto
correctorio. scz q nō trahatur ad casum fictū qr est eadem ratio
vtrobiq nisi lex ipsa vltra se extēderet & idem putarem si esset
lex exorbitās per. l. ius singulare. de leg. nisi in materia fauora-
bili puta cā testamēta cōseruandi. ita loquit. d. l. gallus. §. & qd
si tñ. p ea. l. quecqd ibi dixerit Io. de imo. Si autē loquimur in
statutis tunc dicit Io. de imo. aut sunt statuta scdm ius com-
mune vel preter ius cōe: tunc idē q in iure cōmuni cū recipiāt
extensionē sicut ius cōmune, vt per Bar. in. d. l. omnes populi.
in. vi. q. prin. & probat licet ipse nō all. in. d. c. ad audientiā. iun-
cto. c. cū dilectus. eo. ti. si aūt essent cōtra ius cōmune. & tūc sta-
tutū loquēs in casu vero ex vi verborū nō cōprehendit fictū vt
est de se clarū. Itē nec ex mente si fictio precedat qr disponēdo
super vero videtur precise veritatē cōtemplatus arg. l. cū pre-
tor. de iu. secus forte secundum eum si fictio post statutū fuerit
inducta per habentē potestatē, qr tunc statutū trahetur ad ca-
sum fictum saltem quā per eosdē statuentes vel successores esset
inducta fictio arg. huius. §. sed si induceret p ius cōmune esset
maius dubium tamē dicit q forte nō trahetur ad fictum arg.
d. c. susceptum. & l. quicquid astringēde. de verb. ob. cum ibi no.
nam satis esset vide q lex superueniens limitet dispositionem
iur. cōmunis sibi similem cum in similibus facilior fiat limita-
tio ar. no. in. l. si. C. q pot. in pig. ha. & in. l. rem. §. item quecūq. ff.
de rei ven. & insti. de iure naturali. §. sed naturalia. & l. si vnus §.
sed si accepti latio. cū ibi not. ff. de pac. & hec est satis sustētabi-
lis & not. doctrina preterq vbi videtur facere differētiam inter
ius cōmune, & statutū. nā etiā si ius cōe loquēs in casu vero es-
set correctoriū iur. antiqui videt idē dicēdū q in statuto corre-
ctorio p. l. precipimus. in si. C. de app. cū si. & nō est dare diuersi-
tatē rōnis vt dictū est. & in hoc articulo vltra pdicta videatur
no. p Bar. in. d. l. oēs populi. in. vi. q. pn. in v. vlterius quero an
statutū extēdat &c. & in. l. i. §. si interdictū. ff. de fonte. p Io. an. in
regula possessore. in merc. & in. c. si. & ibi ēt p alios de 9st. li. vi.
p Bal. & Sal. in. l. sine possidē. C. de pba. p Bal. & An. & Io. de
imo. in. l. gallus. §. & qd si tñ. & p Bal. in. l. ii. §. volūtate. so. mat.
& in. d. l. gallus. §. q si is. & in. l. si quis non dicā rapere. C. de epi.
& cle. & in. l. transigere. in. iii. col. C. de transac. & in. l. i. C. de iur. &
in. d. l. si qs seruo. ad si. & per cano. maxime p. d. Abbā. c. ad au-
dientiā. de cle. nō resi. & in. c. graue. de pre. facit qd no. Bar. in. l.
si maritus sit in magistratu. §. legis. ff. de adul. & hoc ēt videa-
tis not. per Bar. in. l. meminimus. C. de le. he. vbi ad intellectū
huius. §. dixit q statutū nō ptinet ad fictionē. alle. d. §. hec ver-
ba. qr vbi est fictio ibi nō est veritas extremorum. & dicit q non
ob. iste tex. qr hec fictio nō respicit veritatē sed eius 9firmatio-
nem nā fictio. l. cor. tēdit ad cōfirmationē testamēti ipm aūt te-
stamentū de se verū est, & tanq verū recipit leges statutū lz sm
eū Bar. hic dicat q hec est fictio passiua nō actiua, & sic Bal.
male refert vba Bar. q nō loquit de fictione passiua. sz de in-
terptatione passiua. an aūt verus sit intellect° Bal. ad istū tex.
Pau. de ca. hic in lec. bono. nullā faciens mentionē de Bal. &
q sic: & ppter hoc dicit q etiā si nō fuisset factus iste. §. nihilo-
minus lex falc. haberet locū in istis testamentis qr sunt verba
nō fieri. ¶ Sed mihi nō sapiunt verba Bal. qr leges testamē-
tarie de qbus hic loquebant de testamēto. s. cōfirmato valide &
legitime: qr aliter non pōt cōsequi hereditas ex testamēto nisi
legitime cōfirmato. c. cum marthe. de cele. miss. l. ii. §. i. ff. quād.
test. ape. lz bene verū puto q ēt si nō esset factus iste. §. haberet
locū ista extēsio qr ista extēsio est passiua que hz locū indistin-
cte vt dictū est & ita est de mēte Bar. hic. Si qs ēt vellet aliter
respōdere ad 9trium. ff. formatū de. §. hec verba. posset dicere q
hic trahitur ad casum fictū nō per se sed per extensionē huius
l. sic dicit Bar. in. d. l. oēs populi. in. vi. q. princ. dum ridet ad. l.
cum ex rōne. de excu. tut. sed superiora magis placēt. ¶ Itē p
id qd no. Bar. hic dum dicit q fictio dz stricte accipi & nō reci-
pit extēsionē actiue. l. mulieri & titio. ff. ti. i. dicebat hic in vide-
ri q in casu illius. l. nō cōpeteret p legato hypotheca in bonis
defuncti. & si legata esset species certa nō transiret dominiū re-
cta via in legatariū dicit tñ hoc esse sibi dubium, & q est dubi-
tatio noua. Raph. hic dicit q est vna trufa. puto q nō proce-
dat dictū ang. qr in parte q nō est expsse legata legatario agitl
cessat illa fictio & ideo cessat ius accrescēdi ita dicit in. d. l. mu-
lieri, sed in parte sibi legata videtur q habeant locū leges de
legatis disponentes per istum text. quia est extensio passiua &
ideo habebit locū. l. a titio. ff. de fur. & l. i. C. cōia de le. cū si. tñ pro
Ang. facit pro quā cōditio habet qr impleta de iure speciali nō
cōpetit actio psonalis ex testamēto, vt p Bar. in l. an testamē-
to. l. a. ii. in si. de cōdi. & de. & tunc nō cōpetit rei vēdi. nec actio in
rem sm Bar. & Sali. singulariter in. l. si. C. si quis omis. cau. test.
& Ang. in. l. i. eo. ti. certe tñ dictū eorū nō probatur hic, & videt
contra. d. l. i. in prin. & circa med. C. cōia de le. & dixi in. l. re. pos. &
10 in. l. i. de leg. i. ¶ † Inducitur per Pau. de cas. iste tex. ad que-
stionem si testator plures habens filios quorū vnus erat in sa-
cris eos instituit & grauauit eos qd si decesserint sine liberis
restituant hereditatem titio quod non intelligitur grauasse il-
lum qui est in sacris qui nō poterat filios habere. ita residet in
lectura paduana. sed in lectura bononiēsi alias addidit vel dic
vt per Bart. in. l. heredibus. §. si. ad treb. dixi alias in. l. si quis
posthu. in prin. de libe. & posthu. & per Ang. ibi.

¶ Lex falcidia habet locum in legatis que de iure patrono
tantum debentur &c.

Ad eos. † Lex falcidia locū hz in legatis q de iure pa-
tronatus tñ debent & in his quos dies tñ cessit
ad adita hēditate & in his ex postfacto, an debeant appet. h. d.
vsq ad

¶ In statutis. an statuta loquētia in casu vero habeant locū in casu ficto, vide p alex. in cōsi. xx. col. v. & in consi. xliii. col. vii. & in 9si. lv. col. vlti. in. i. vol. & in cōsi. xcii. col. ii. in. ii. volum. & adde ?ar. in cōsi. lx. Frāc.

vsq ad.§.ad municipiū. ¶ In tex.ibi,sz p edictū ptoris ec.nō tñ intelligatis q isto casu detractio legis fal.fit de iure ptorio.sed solū de iur.ciui.qr lex falci.refert ad ipso iure.l.linea margar.r.l. plautius.j.e.sz ptor nō pōt facere quē desinere esse dñm vel heredē ipso iure.§.quos aūt.insti.de bo.pos.r.l.fi. fine.§.sed qd pa pi.ff de muno.l.j.§.qd autē ait ptor.j.de superfi. Ideo intelligit iste tex.q inspecto iure ciuili falcidia locū nō habebat:qr non erat adita hereditas ex testamēto,ideo legata nō debebantur l.eam quam.C.de fideicom.Sed inspecto iure pretorio legata debebātur ex edicto posito in.l.j.§.si quis omis.cau.te.ideo inspecta dispositione iuris lex falcidia est introducta.Tamen de iure ciui. habet hoc casu locum.ita declarat istum text.Cyn. quando di.leg.ced.licet gl.hic aliter sentiat.scilicet q inducatur falc.per ius pretorium.sed expone scilicet per quandā consequentiam secundum Cy.hic.

1 ☞ De legatis relictis Deo vel municipio detrahitur falcidia.

2 Relictum ad instructionem pōtium r viarum dicitur ad pias causas.

1 **Ad municipiū.** †De legatis relictis deo vel municipio detrahit fal.h.d. ¶ In gl.in ver.deo.ibi.l.si quis ad declinādam.l.illa.fm Jac. but.ibi.r in aut.similiter.potius facit ꝯ id ad qd allegatur hic per gl.vt patet ex principalitate.l.Ubi innuitur q nisi pia causa esset instituta heres detraheret fal.de his que titulo legati relinquerent ipsi pie cause,r ita etiā videt sentire hic Jo.de imo. Sed dic q tex.ibi ad fi.videt probare q de legatis relictis ad pias causas cessat falci. Nec ob.tex.ibi,circa prin.dū dicit si esset propter hoc ec.qr pōt rñderi q intētio litere ibi fuit q si testator aliū q̄ pauperes xpi reliquisset heredes factis legatis alteri q̄ pie cause haberet locū falc.r hoc ne principiū ꝯdicat fini.

2 †No.tñ ex hac gl.fm Nico.de neap.q legatū relictū ad instructionē pontiū r viarū ē ad pias causas,r idē dicit Ang.hic si relinquat vt pingat imago virginis Marie vel alteri9 sancti, alle.no.p gl.in.l.titia.§.fi.de auro r arg.leg.q dicit esse no. Tñ illā glo.nō habeo,tñ de hoc vide Spe.in tit.de instr.edi.§.nūc vero.vsi.r scias.el.ij.vbi dicit q relictū ad instructionē pontiū

a r viarū est piū,a si necessitas immineat nō aliter p.d.l.ad instructionē cū aliis ibi alleg.vr etiā approbare illud qd dt Ang.hic all.c.si.r qd ibi no.de test.r no.Bar.in.l.linea.§.j.j.eo.Ad quē etiā vide Bar.in aut.similiter.C.eo.r in repe.l.i.in.x.col.de leg. ij.r Ang.j.e.l.§.fi.r qd ibi dicet. ¶ In ea.ibi, illā melius dixisset istā.§.vt pz recte intuēti. ¶ In ea.ibi,vl scdo dic q hec sol. r pcedēs nō est bona:qr ppter q vnūquodqz tale,r illud multomagis:vt in aut.multomagis.de sac.san.eccl.r de epi.r cle.r sic multomagis cessare dz fal.qñ relinquit deo. Uñ tertia solu. cōiter tenet.Alia tñ sol.tradit p gl.in.d.l.si qs ad declinandā. qd imo de relictis ad pias causas detrahat falc.Et q nō obst. §.finantē heres.alle.in gl.qr ibi loquit qñ heres fuit in mora,r ita dicebat Jac.but.in.d.l.si qs ad declinandā.r Ray.hic,sed Bar.reprehēdit:qr talis casus nō ponit.in.d.§.finantē heres. sed in.§.ibi precedēti.r in.§.seq.r hoc cōiter seruat r approbatur vt dixi,r probat in.d.l.si qs ad declinādū.ad fi. ¶ Limitat tñ Raph.hic nisi pia cā esset instituta r grauata relicta alteri pie cause oare:qr poterit detrahere fal.qñ priuilegiat9 nō vti

b tur priuilegio suo ꝯ pariter priuilegiatū,b ita tenuit Dyn.p id qd in simili habet in.§.sed hoc de pñti.in aut.de san.epi.Dy. dicit q etiā hoc tz Ang.i.d.§.sed hoc de pñti.tenet Lud.ro.in d.aut.similiter.in gl.spāli.qd hz pia causa in vlti.voluta. Et in l.marcellus.§.res que.ad treb.tenet ꝯtrum:qr pia causa instituta non fundat se in priuilegio spāli,sed in iure cōi fm q heres dz detrahere fal.de leg.Sed pia cā legataria fundat se in priuile.speciali:ideo debet preferri.l.fi.ff.ex qb.cau.ma.r no.Bar. in aut.quas actiones.C.de sac.sanc.eccle.Et videt ad.d.§.sed hoc de presenti.qd ibi vtraqz cā reperiebat priuilegiata in specie. Posses etiā aliter rñdere, q ibi expressa promissio ad pias causas facit cessare tacitā promissionē ad pias causas.l.fi.C.de pac.cōne.Cy.antē in.d.aut.quas actiones.in.ij.q.dicit q rō d.§.sed hoc de presenti.qua trāsumptiue ponit in aut.nisi rogati.C.ad treb.est qr causa captiuorū ibi erat magis priuilegiata:qr habebat volūtatē defuncti,sed causa ecclesie nō habebat voluntatē defuncti,ideo dz preferri causa magis priuilegiata. l.verū.§.fi.ff.de minor.r in proposito legatarius habet voluntatem defuncti,nō autē heres in falci.l.titia.j.eo.ca.raynal.in fi. de test.Tetigit etiā hunc articulū.d.Abb.in.c.in presentia.de pba.in.xvij.col.r ibi refert q Frā.de alb.cōsuluit p dicta fallentia:qr priuilegiatus non vtitur priuilegio ꝯ pariter priuilegiatū.l.assiduis.versi.exceptis.C.qui pot.in pig.hab.r videtur cum illa opi.transire.ita etiam tenuit Salyc.in aut.qui rem.C. de sacrosanc.eccle.per.d.§.sed hoc de presenti.r dicit ita tenere

doc.in.d.aut.similiter.r pro ista opi.adduco tex.in.l.sed r milites.in prin.in ver.nisi fortassis.ff de excu.tut.vbi priuilegiatus a si fundat se in iure cōmuni pōt illo vti ꝯ pariter priuilegiatum r illū tex.ad hoc no.ibi Bal.post Jac.de are.sed ecclesia instituta hic semper fundat se in iure cōi:ergo ec.Tamen adhuc magis placet in dicto iuris opi.q nō detrahat falci.per.d.l.fi.r p sol. datas p Bar.in.d.aut.quas actiones.Non obst.l.sed r si milites preallc.qr ibi non cōpetebat priuilegiū ꝯ excusationes iur.cōis hic autē dabat priuilegiū ꝯ illū q pro se habebat ius cōe ideo dz posse vti priuilegio:vt in.d.l.fi.tñ in practica durū esset obtinere ꝯ authoritates predictor.r de isto articulo tetigi alis in l.marcellus.ad treb.in prin.Sed hic puto quantū ad hoc plenius dixisse. ¶ Itē fallit qñ ei cui ad pias causas relictū est relinquat etiā aliqd aliud ad nō piam cām. nā de legato nō pio detrahet tm̄ quātū sufficit pro falci.vtriusqz fm Ang.no.in.l. sed si nō seruus.§.j.p illū tex.in prin.j.e.r ibi sequit Jo.de imo. r etiā Jo.de imo.in.l.ex asse.j.eo.r ibi dicā.qd si non vni.r eidē relinquat vnū legatū ad pias causas, r aliud nō ad pias cās. sed relinquat vni ad pias cās,r alteri ad nō pias causas, an de legato nō pio detrahetur integra falcidia etiā pro pio legato. ¶ Tertio fallit vbi legata excedētia dodrātē relicta essent ad pias causas p certo opere faciendo.nā si dodrās sufficit ad illud opus reliquū poterit loco falci.teneri fm Ang.singulariter in.l.decē.ff de fideicō.lib.p ibi no.per gl.fi.r per.ll.ibi alle.in glo.Et lz ipse relinquat cogitandū, tñ dictū vr satis pbabile. vel potes tēperare q qñ vellet executor expēdere vltra dodrātem p opere indeterminate relicto possit heres ꝯdicere si op9 fieri posset pro dodrāte. ¶ Quid autē si testator grauauit heredē vt.c.daret titio.r titium grauauit vt ad pias causas restitueret,an heres poterit a titio retinere fal.scripsi in.d.l marcel

c lus.in prin.r ibi Ro.q pro hoc alleg.decisionē Bal in.l.ania.§.titio.ff.de cōdi.r demō.qd no.per illū tex. Et ita tenet Pan. de cast.in.l.cum dotem.in lec.padua.per illum tex.j.eo.r sequitur etiā hoc Ro.in.d.l.marcellus.r in rep.aut.similiter.C.eo.r Ro.in consi.c cccx.incip.in christi nomine licet ex cōmuni conclusione.vbi dicit hoc esse verum quando esset certum q illud legatum omnino erat conuertendum in piam causam fortasse etiam dicam in.l.cum dotem.

1 ☞ Ad omnia legata que debent de substātia testatoris proficisci pertinet.l.falcidia.

1 **Non solum.** †Ad oīa legata q̄ debēt de substātia testatoris pficisci ptinet.l.fal.h.d. ¶ In glo.in ver.iur.ibi.non defalcentur ec. scilicet ipse seruitutes,sed bene earum estimatio secūdum q habetur in.l.fal. interueniente.j.eo.r in.l.cum filius.in princ.de leg.ij.

1 ☞ Si legatum soluitur anteqz in aliud transfundatur.l.falcidia locum habet.

2 Etiam de iure isto valebat relictum nomine pene.

3 Dicitur imputari aliquid in falcidiam, quando de eo detrahitur falcidia.

4 De mortis causa capione nō videtur esse detrahēda falcidia.

5 Uerba,si non dederis,exponuntur.i.si fueris in mora dandi.

6 Propter moram fit ipso iure transfusio precedentis legati puri in penale.

7 Licet post moram possit mora purgari, tamen non prodest vt possit falcidiam detrahere.

8 In dispositione cōditionali habet locum purgatio more: quo ad excipiendum.

9 Heres potest soluere donec interpellatus, r debet interpellari premisso aliquo spacio.

10 De mortis causa capione detrahitur falcidia.

1 **Item si ita.** †Si legatum soluitur anteqz in aliud trāsfundatur.l.falc.locū habet.secus si postea.r qd mortis causa datur ad euitandum alicuius legati prestationē ad.l.fal.nō pertinet,nec defalcari pōt.h.d.Et diuiditur in duas partes principales.In prima loquitur qñ legatū incepit a precedēti dispōne.in scda qñ incepit a pcedenti cōditione.scda ibi,denique.r prima subdiuidit in quatuor:qr primo ponit.q.scdo opi.quorundā q̄ nō est bona, tertio ponit suā r bonā quarto remouet dubiū circa pdicta,scda ibi,quidā.tertia ibi.ergo aūt.quarta ibi,r q dixi. ¶ In tex.ibi,in fal.imputari.i.de legato penius nō detrahet fal. ¶ In tex.ibi,si iā mora facta soluerit ec.vt qr aiter ht.cōte.sup.x.soluit penā.pōt enim vsqz ad lit.ꝯte.morā purgare.l.j.in pn.ꝯ.de penu.leg. ¶ In tex. ibi.idēqz.j.q penus nullo tpe est in legato r q falci.nō detrahat de penore soluto sicut ēt in superiori casu qñ heres fuit in

2 mora r sic relatio fit ad pxima. ¶ †No.q ēt fm tpa ffor: valebat relictū noie pene nisi pcedēs dispositio ꝯtineret aliqd turpe r ita est de mēte gl.in.l.testā.la.i.in vbo nullā.ꝯ.te.j.lz gl.in l.multa.in prin.co.tit.r in.l.j.ꝯ.de his que pene no.aliter velle r

a ¶ Est piū. Adeo q ad cōstructionē r reparationē tenentur clerici,r ad ea q̄ respiciūt tuitionē miserabiliū personar: ꝯsuevit archa.cōsi.xcv.q ecclesia tenet ad collectā r talēā impositā ne territoriū in predā ponat p inimicos q facit pro eis q ꝯtraxerūt pape q monasteria tenebant ad cōtributionē tales impositas ne galli sacco papiam r comitatum traderent.

¶ An possint clerici tēpore belli r guerre collectari p pontibus castellis siue ppugnaculis faciēdis pro defensione ciuitatis r stat9, r an possint eo casu eccsie incastellari p tali defensione pro custodia murorū,vidē p Jn.r doc.in.c.puenit. de imm.ecc.r l.c.nō mur9.e.ti.r p Bar. ecod.l trac.ē funt.r l.c.de via.in.xxv. q.r vide.d.Car.in cle.j.de immu. ecle.r l.c.aduersus.eo.ti.r p bal.in tit. de pa.cōstā.§.nos romanoruz.in.iiij. col.in vsi.feu.vbi tz q si talia fiūt p defensione necessaria ciuitatis q pia clerici r eccl.collectari, als non si forte fierēt tales impēse r reparationes gratia honoris ciuitatis put qñ q fiunt. vt ibi per eum. Frāc.

b ¶ Priuilegiatus. priuilegiatus vtitur priuil suo contra pariter priuilegiatum vbi vterqz priuilegio tractat de dāno vitādo r alius de lucro captando vbi priuilegia ad inuicē repugnātia concurrunt casus est in.l. verū.ꝯ de minor: r vide q ppter hec voluit Ro.in cōsi. clxxix.in.iiij.col.

c ¶ Ro.in consi.in impressis est.cccx. vbi dt q d relictum ad pias cās potest detrahi trebellia. qñ nō statim post mortē primi fideicōmiss. venit facienda restitutio r de

materia vide p Ale.
cōsi.cxxv. Old.cōsi.
cxi.ro.cōsil.lxxviij.
& cxxxix. & adde
in Pau.de cast.in
consil.cxlviij. in .ij.
parte in impressis
papie vbi licet q
detrahitur.

a ℭ Breue spatiū.
nā & debitorē cui
indultū est tps nu
ferationis gra di
cēs separatū solue
re hz predictū tps
l.si debitori. ff.de
iud.q dicit ro.mē
ti tenēdum qz q ha
bet diceret 3tiam.

b ℭ Deduci. Pro
hoc facit qz sicut
in legatis & dona
tionibus cau.mor.
hz locū ius accre
scēdi ita & in mor
tis cā capionibus
fm bar.in.l.si mihi
& titio.de vb.obl.
lz mathe.not.fm
dicat q 3faciat.l.
pe.§.fi.cū glo.& ibi
sensit bart.ff.de cō
di.& demonst.& ita
tenebat quidā do.
Jo.de can.

bene. ℭ † Secūdo not.qd dicit imputari aliquid in fal.quādo
de eo detrahit fal.& sic fit imputatio vt detrahat. Quāqz dr ali
qd iputari qñ p parte id submonet hrs a detractione fal.& ita
4 magis cōiter accipitur vt.ff.eod.l.in quartā. ℭ † Tertio no.q
de mort.causa capione nō videt esse detrahēda falci.de quo.ff.
5 cum glo. ℭ † Quarto no.q illa verba,si nō dederis.exponunt
i.si fueris in mora dādi & hoc q actus incepit a precedēti dis
positione vt qz dixi grano heredē vt det titio penū.& si nō de
derit &c.vt etiā probat in.l.si vno.§.fi.cū.l.seq.& ibi per Bar.de
cōsti.pec.& l.si penū.ff.quando di.le.ce.& l.si homo mortuus.de
verb.obl.l.aq̄.§.i.cum ibi no.ff.de adi.le. ℭ Sed si actus incepit
a precedenti cōditione tunc verificant ex eo qd quocunqz con
tingat nō esse datū licet nulla pcesserit interpellatio.l.in.l.illa
stipulatione si calēdis.& l.hoc iure.de vb.obl.per Bar.in.l.ita
6 stipulatus.in.vi.q.de verb.ob. ℭ † Quinto q propter morā fit
ipso iure transfusio precedētis legati puri in legatum penale &
sic facit an per commissionē stipulationis penalis fit ipso iure
nouata obligatio princ.adeo q ex principali obligatione am
plius agi nō possit de quo dic vt plene not.in.l.ita stipulatus.
de verb.ob.vbi late per Bar.in oppositio.vlt.partis & ibi dixi.
7 ℭ † Sexto no.q lz post morā possit mora purgari vsqz ad lit.
cōte.& purgata fuerit p heredē tñ nō prodest ei vt possit detra
8 here falci.q est singulariter no.fm An. ℭ † Septimo no.q ēt
in dispositione cōditionali hz locū purgatio more quo ad ex
cipiendum vt hic.& in.l.i.de pec.leg.licet nō quo ad agendū.l.
thayis.§.si intra.ff.de fideic.li.fm Bar.in.l.hec cōditio si in ca
pitoliū.ff.ut.i.de quo per Cy.& Bal.in.l.si plures.C.de condi.
inser.p Cy.& l.in.nor anno.C.de trāsac.& Cy.& Bal.in.l.i.C.de
insti.& subst.& Bal.in.l.si super.per illū tex.C.de trāsac.p Ray.
& Jo.de imo.l.d.l.cōditio. ℭ In gl.in vbo posse.ibi,itē vt qua
si &c.mens gl.est q ista litera ibi nec in falci.imputare id here
dem posse &c.duplicem possit habere intellectum. Primus est
q hic decidat q penes possit imputari in falc.a.de ea detrahi
possit falci.si imminet vt qz legata excedāt dodrātē. Secūdus
est q hic decidat q penus cōputetur inter alia legata vt sic vi
deatur an cōputato legato penoris cū aliis legatis oia legata
excedāt dodrantē, & sic propter legatū penoris possit detrahi
falci.de aliis legatis quādo legatū penoris nō est remansurum
apud heredē. Nam si apud heredē esset remansurū cū penū ha
beat iure hereditario cōputet in falc.heredi ad effectū subno
uēdi falci.de aliis legatis per.d.l.nō est.& l.seq.ff.eo. Et expresse
not.gl.hic in verbo,nec in falci.& super ea dicet. Si autē soluis
set penū legatario, tūc aut ante morā:& detrahit falcidiam de
illo & aliis.aut post morā & tunc nō detrahit falci.de peno etiā
si plus valeret quā decem que prestare poterat vt hic, & vterqz
9 intellectus gl.pōt procedere. In ea.in si.hec vera. ℭ † In gl.in
ver.spacio.in fi. Bar.soluēdo gl.que videbat 3dicere huic lite
re cōcludit q heres pōt soluere vsqz ad interpellationē per.l.si
penū.hic alle. Sed nō dz interpellari incōtinenti sed premisso
aliquo spacio.l.q dicimus.de solu.& si non fuit aliter interpel
latus soluere pōt vsqz ad li.cōte.super legato penali.l.i.de pec.
lega. ℭ Et dr Ang.hic q illud ipis spaciū de quo loquit tex.
hic erit vel.x.dierū.ar.l.pmissor stichi.§.i.de 3sti.pec.vel iudicā
tis arbitrio habita rōne qtitatis legati & patrimonii.ar.l.i.ff.
de in.deli.& l.nepos pculo.de verb.sig. ℭ Jo.de imo.hic addit
q etiā vr q possit interpellari incōtinēti lz Bar.videat aliter
sentire dūmodo interpelletur cōgruo loco & tēpore.l.si solutu
rus.ff.de sol.attēto q legatum penoris erat purū. Sed tñ post
a interpellationē debebit habere aliqd breue spacium [a] tempo
ris arbitrio iudicis.ff.q cōmode possit soluere:qz non debet ve
nire cū sacco paratus.l.q dicimus.de solu.& ibi no.& l.quis so
lutionem.in princ.ff.de vsuris scdm eum. Et licet ipse non dicat
videtur esse de mēte Jac.de are.hic qui pro hoc alle.bonū tex.
in.l.si quis filiū.§.stipulatio.alle.in glo.& in.l.diuortio.ibi non
enim vestigio &c.ff.de negotiis gestis. Addatis etiā pro hoc
Bar.in.l.si penū.ff.quādo di.le.ce.& glo.no.in.l.emilius largia
nus.in princ.ff.de minoribus in vbi.restitutio ibi,dum dicit vel si
non certum &c.& illam glo.reputat sing. Bal.in.c.i.in princ.de
noua for.fide.vbi dicit q omnia interpellatio legis vel homi
nis spacium quoddā continere debet saltem tacitum.& q non
reperitur alibi.& not.etiam Bal.in.l.& si post tres.in lectu.non
in repetit.in.vij.col.ff.si quis caut.bene facit tex.in.c.i.§.ad hec.
in titu.hic finitur lex. Dicit tamen Raph.hic,q si interpella
tus diceret nolo soluere non est vlterius expectandus & statim
est in mora.& licet nihil alleget ad hoc bene facit glo.no.in.l.si.
§.i.de in integ.restit.in gl.mag.& ibi Bar.& glo.& Bar.in.l.con
sentaneum.in verbo,contumacia.C.quomodo & quando iud.
& l.tres denunciationes.eod.tit.vbi not.q citatus qui ad pri
mam citationem dixit,nolo comparere,non est vlterius citan
dus.de quo dixi in.l.contumacia.§.i.ff.de re iudic.subdit etiam

Raph.q interpellatio fieri pōt statim alle.l.liber homo.§.de
cem hodie.ff.de vb.ob.& sic in hoc concor.cum doctrina Jo.de
imo.hic. ℭ In gl.in verbo,nec in fal.ibi minuit falcidiā a cete
ris detrahendā &c. Hoc esset verū si penus nō prestaret legata
rio,sed remaneret penes heredē.d.l.in ratione.in prin.sed atten
to q id qd prestat legatario nō minuit falcidiā a ceteris detra
hēdam,& dum tex.dicit hic.nec in falci.imputat exponit.a.nec
de eo deducit falcidia fm Pau.de cast.hic sic reprehēdentem
istā gl.rap.saluat eā,qz quāuis heres pstet post morā penū be
ne fuit in culpa nō prestādo ante morā prout potuit & si pstitis
set ante morā deduxisset fal.de illo legato & de aliis.vñ si pro
pter morā pdidit fal.penoris cedet dāno suo non dāno aliorū
legatariorū.l.cum pater.§.i.ff.eo.& sic perinde habetur quo ad
alios legatarios ac si detraxisset fal.penoris:vt sic tāto minus
detrahat ab aliis benefacit licet ipse nō alleget id qd not.glo.
fi.in aut.similiter.C.eo. Quo ad effectū tamē dicti doc.nō vi
dent qz oēs volunt q aduersus alios legatarios pen. potest
falc.pro rata suorū legatorū sed nō pro rata legatari penoris.
10 ℭ † In ea.in fi.cōcludit gl.q de mortis causa capione detra
hitur falci.fallit propter morā heredis:vt hic fm gl. Dy.vero
hic & Cy.in.l.si mortis.C.eo.cōcludunt plenius vez q quāqz he
res accipit ab alio mor.causa & nō cōputatur sibi in falc.qz nō
capit iure institutionis.l.in quartā.& l.acceptis.ff.eo.quandoqz
heres dat alii causa mor.& tūc aut dat 3 vel preter voluntatem
defuncti,& nō detrahitur falc.vt est glo.in.l.qui pretio.de dona.
causa mor.aut dat fm voluntatē defuncti:& tūc aut fuit in mo
ra & nō detrahit fal.vt hic aut nō fuit in mora & detrahet.l.pe.
C.eo.sed Bar.hanc distinctionē reprehendit dum fit differētia
an fuerit in mora vel nō qā est cōtra istū tex.in vers.ideoqz.re
iecta suppletione glo.in v.idemqz.que violat tex.pterea cōtra
Dy.dicit Bar.facere qz lex fal.resecat legata ipso iure.l.lineas.
ff.eo.ergo nō potest dici q heres sit in mora pstandi id qd iā est
resecatū p falc.qz vbi nulla petitio ibi nulla mora.l.si pupillus.
de vb.obl.Cōtra Cy.et al.l.cū pater.§.i.ff.eo.vñ ipse sequitur
Ja.de are.& ol.3cludit q detrahit fal.p.d.l.pe.fallit qñ mortis
causa capio datur ad euitandā alicuius legati prestationē vt
hic quasi illa euitatio solutionis alterius legati succedat loco fa.
& idē tenet Ang.& Pau.de ca.hic si tñ cōtra vel pter defuncti
voluntatē prestaret nunqz detrahit fa.fm gl.& Bar.in.l.q pre
cio.& Sal.in.d.l.si mortis.vbi trāsit cū opi.Bar fz Jo.de imo.
hic & plenius in.d.l.qui precio.reprehēdit opi.Bar.qz tex.hic
nō se fundat in hac rōne q hic soluat potius ad euitandā pre
stationē alterius legati sed fundat se iurisconsul.in hac ratione
s.q penus nō est in legato vt qz trāsfusum est propter morā le
gati penoris in legatū factū de decem noie pene vnde detra
hetur fm eum tūc fal.de illis decē quāuis pene noīe relictis
per.c.Ray.ad fi.de test.fm intellectū do.ibi.licet glo.ibi aliter
velit in verbo falcidie,& non bene qz decē sunt in legato,vt hic.
Preterea si vera esset doctrina Bar.sequeret q etiā anteqz sit
transfusum legatū penoris in.x.& sic ante morā heredis si he
res soluat penū nō deberet defalcari:qz soluit vt euadat pre
stationē alterius legati & contrariū dicit hic. Item reprehēdit
rationē Bar.dū dicit qz falcidia resecat ipso iure:nō potest he
res esse in mora qñ scdm Joā.de imo.ista ratio ostendit q he
res nō possit esse in mora si nō prestat illud quod resecatur per
falci.sed bene pōt esse in mora si nō prestat residuum. Et cōclu
dit q mortis causa capione etiā qñ prestat fm voluntatē de
functi nō potest detrahi fal.qñ nō est in legato. Nam qñ lega
tum incipit a precedēti cōditione non detrahitur falc.si solua
tur illud qd est in cōditione vt hic:qz illud nunqz fuit in lega
to nec in oblatione.l.si qs sub cōditione.ff.si qs omis.cau.test.
& respōdet ad.l.pe.C.eo.qz fallit in casu illo.s.qñ in fraud.l.falc.
adiecta fuisset cōditio dandi per heredem:vt in casu illius.l.s.
qñ aliter nō poterat habere heres hereditatē nisi illā cōditio
nem dādi impleret,qñ sine fraude secus vt hic. Nam hic si vult
potius heres dare decē pōt facere & nō fiet per hoc fraus legi
fal.qz de.x.poterit detrahere falcidiā cū consistāt in legato:vt
hic,& d.c.raynu.& ita ēt tenet Raph.hic. Tamē puto qd possit
defendi opi.Bar.qz tex.hic pōderat q post moram nō solua
tur legatū:sed mortis causa capio.& tamē negari non pōt quin
soluat vt euadat solutionē alterius legati & iurisconsul.hic pō
derauit,q nō est in legato penus:qz si esset in legato tunc indi
stincte defalcatur.nec tunc facit ad qd.nostrā in qua querit de
mortis causa capione nec tūc dicitur tā solui ad euadendū qz
ad implendum prestationem ipsius legati soluti.& fac.a.pars
bunus.§.an pon.non facit 3 Bar. Preterea si de mortis causa
donatione detrahi fal.d.l.si mortis.nō subest rō quare de mor
b tis cā capi.pstanda fm volūtatē defuncti nō debeat deduci[b].
ℭ In gl.in v.trāsfusum ibi propter vnā exactionē &c. Et pre
pterea cessat oppositio de.l.cū sine pānatiōe.ff.qñ di.le.ce.similē
habe

habet in.l.si illud.cū gl.ꝯ.qñ di.le.ced. ¶ In ea.gl.ibi.l.obliga-
tionū fere.§.fi.sȝ certe ſm Dy.ꝛ Ray.illa.l.facit potius ꝓ pri-
ma opi.dū dicunt esse in oblōne ante factā ti illusionē.ꝛ cōiter
tenet opi.gl.hic cū modificatiōe tñ quā vide ꝑ Bar.ꝛ plenius
per eū in.l.ita stipulatus.in pe.ꝛ vlt.col.de verb.ob.ꝛ aliqd per
eundē in.l.cōtinuus.§.qui insulā.eo.ti.Et circa hoc format hic
Bar.dubium de.l.aliqñ.de condi.ꝛ demō.ꝛ vide vt per eū hic ꝛ
in.l.si penū.qñ di.le.ce.ꝛ tene mētivba sua ꝓ limitatiōe.d.l.ali-
qñ. ¶ In glo.fi.abi,si tñ mora iā sit facta ꝛc.cōiter o.inatur hec
gl.ꝛ recte:qꝛ si mora iā facta esset ꝑ heredē nō defecisset cōditio
illa.s.penū nō dederit.qꝛ ꝑ primū cessauit dare penū est verifi-
cata illa cōditio si nō dederit.l.ita stipulatus.cū ibi not.ꝑ gl.in
ver.penus legate.ꝛ in ver.naturā.de vb.obl. Istud autē esset ꝯ
tex.hic q dicit ꝙ ꝯditio deficit ergo nō fuit in mora heres ſm
Raph.hic.Sed hec rō nō valet:qꝛ dato ꝙ hic fuisset in mora.
Tñ purgata mora ꝛ prestita penu,dicet cōditio defecisse.l.i.de
penu leg.alr̃ inutilis esset more purgatio.Plȝ tñ ꝙ nō sit ne-
cesse intelligere hic ꝙ mora purgata esset.Tñ qꝛ text.gñaliter
loquit intelligit cōiter indistincte iste tex.ꝛ attēto ꝙ hic loqui-
tur qñ penus erat tñ in cōditione,ꝛ sic nō cadit mora:qꝛ non
est penus in obligatione ꝛ petitione.l.si quis sub cōditione.ꝯ.si
quis omis.causa test.ꝛ vbi nulla petitio ibi nulla mora.l.pupil-
lus.de verb.oblig. ¶ In ea.ibi, aliꝗ dicunt etiam quo ad falci-
diam ꝛc.hoc communiter tenetur per istum tex.in verbo idem
non restringendo nec violando literam.

1 ☞ Quando legatur aliquid diuisibile, falcidia detrahitur
de ipsa re legata:non de estimatione eius ꝛc.
2 Omnes seruitutes excepto vsufructu sunt indiuidue.
3 Legatum opere differt a legato vsusfructus ꝛ vsus.
4 Vsusfructus non potest esse sine vsu.
5 Qualiter estimetur vsusfructus.

1 **Si vsusfructus.** ¶ † Qñ legatur aliqd di-
uisibile falcidia detrahitur
de ipsa re legata nō de estimatione eius, debet tñ res estimari
quantū ad alium effectū:vt sciat quantū sibi sit legatū, ꝛ sic an
falcidia veniat detrahēda ab eo vel ab aliꝗo.sed si legatur ali-
quid indiuiduū:tunc nō potest detrahi de eo qđ legatū est,sed
debet estimari ꝛ de estimatione detrahi falcid.h.d.in effectu, ꝛ
diuiditur scđm Cy.in quinqȝ partes:qꝛ primo ponit thema ex
quo tacita eliditur questio.scđo ponit opi.veterum.tertio po-
nit opi.aristonis ꝛ extēdit se ad casum similē de operis, quar-
to ꝯdicit aristoni in eo qđ dixit de operis.quinto excipit duos
casus.scđa ibi.veteres.tertia ibi.sed aristo.quarta ibi,sed ope-
ris.quinta ibi.anio. ¶ In tex.ibi, sicut ꝛ operibus.aliꝗ habent
sicut ex corporibus.ꝛ illa est planior litera. ¶ In tex.ibi, indi-
uidue sunt.subaudi,ꝛ ideo querit an de legato vsufru.fal.pos-
sit detrahi,ꝛ an debebit detrahi de ipso vsufru.an de eius esti-
matione. ¶ In tex.ibi,putabāt.subaudi ad hunc effectū vt de
estimatione detraheret fal.ꝛ opin.veterū in hoc recte reprehē-
ditur. ¶ In tex.ibi,intelligi potest.scilicet cum opera sit indi-
uidua sicut regulariter omnia:facit vt hic, ꝛ.l.stipu.nō diui.in
2 prin.de vb.obli. ¶ † Not.ꝙ oēs seruitutes excepto vsufructu
3 sunt indiuidue.de quo plene in.d.l.stipulationes. ¶ † Secūdo
no.ꝙ legatū opere differt a legato vsusfructus ꝛ vsus:ideo fa-
cit ꝙ legatarius cui opere serui legant nō dicat habere ius in
seruo:sed tñ actionē personalē contra heredē vt patiat lega-
tarium recipere operas glo.tamen sensit contrarium in.l.ij.in
glo.i.ꝯ.de ope.seruo.ꝛ in.l.ij.ꝯ.de vsufr.leg.Bar.hic se remittit
ad no.per se in.d.l.ij.de vsufru.leg.Cy.hic dicit ꝙ nō habet ius
reale:quia dñs qui legauit non potuit habere tale ius seruitu-
tis:quia res nemini seruit.l.in re cōmuni.de ser.vrb.pred.Ergo
ꝛ ille qui nō habet tale ius nō potest in alium transferre.l.tra-
ditio.j.de acqr.re.domi.sed ista ratio nihil valet:quia sequere-
tur ꝙ dominus in fundo suo nō posset in alium trāsferre serui-
tutem quam in fundo suo cōstituere vellet Cy.Bal.ꝛ Saly.in
rubr.C.de vsu.tenuerunt ꝙ non dicatur habere ius in seruo, ꝛ
consequenter nec confessoriam contra impedientem:sed solum
actionem iniuriarum.arg.l.qui pendentem.ꝯ.de act.emp.Dic
ꝙ istud videtur pendere ab illo dubio.s.an opera serui dicatur
esse seruitus de quo dubitauit glo.in.l.si is qui bina.ꝯ.de vsu-
fru.ꝛ doc.in rub.C.de vsufru.ꝛ per Ang.in.l.i.ꝯ.de seruit.ꝛ per
Dy.in.§.eque.insti.de actio.Nam si est seruitus sequitur ꝙ pro
ea datur cōfessoria que datur habenti ius seruitutis in re.l.vti
frui.ꝯ.si vsusfru.pe.l.ij.ꝯ.si serui.vendi.Et nō habemus tex.be-
ne probantem ꝙ sit seruitus,nec ꝙ ius habeat in re legatarius
opere,vnde solū puto vsumfr.vel vsum serui esse seruitutē, non
aūt ipsam operā a predictis differentē,vt hic:ꝛ leg.ꝛ no.in.l.ij.
iij.ꝛ pe.ꝯ.de ope.ser.nam opere liberi hōis legari possunt sicut
ꝛ serui.l.iij.de vsufr.leg.ꝛ tñ constat ꝙ illa in libero hōie nō est
seruitus.l.titio centū.§.ij.de cōdi.ꝛ de.ꝛ istā opi.videtur tenere
doct.in.d.locis excepto Dy.in.d.§.eque.ꝛ Bart.in.d.rub.vbi
4 dixerūt ꝙ opere seruorū sunt seruitutes ꝑsonales. ¶ † In glo.
j.sed cū vsusfructus nō possit esse sine vsu.l.plenū.§.ij.de vsu ꝛ
hab.quare vsus est indiuiduus.l.vsus pars.de vsu ꝛ ha.nā de-
beret iudicari diuiduus vel ecōtra vsusfructus deberet iudica-
ri indiuiduus ratione vsus qui secum adiūgitur ar.l.si ita fue-
rit.ver.questio.de manu.test.Bar.in.l.stipulationes non diui.
in.iiij.q.reliquit indecisum, sed Ang.hic respōdet ꝙ vsus non
cōtinetur sub vsufr.vt species seruitutis, sed solū habito respe-
ctu ad cōmoditatē.Pro hoc alle.Jo.de imo.glo.in.l.huic sti-
pulationi.in verbo sine vsu.ꝯ.vsusfruc.quēad.ca.Vel tu potes
respōdere ꝙ rationes que habēt locū in seruitute vsus ad ostē-
dendū ꝙ sit indiuidua non habēt locū in vsufr.vt per Bart.in
d.l.ij. ¶ In glo.in ver.vsus.ibi.in habitatione idē ꝙ in vsu ꝛc.
doc.cōmuniter trāseunt cū gl.sed tñ in contrariū facit.l.cū an-
tiquitas.C.de vsufr.vbi habitatio equiparatur vsuifructui nō a
a vsui ꝛ sic videtur ꝙ sit diuidua nisi sustinendo gl.dicas ꝙ illa
equiparatio restringit quo ad hoc vt hñs habitationē possit
5 alteri locare. ¶ † In glo.mag.ibi,proprieta.parū ꝛc.s.ꝙ tarde
aut nunqȝ reditura est res ad proprietariū.ꝛ no.ꝛ tene mēti gl.
pro modo estimādi vsumfructū qđ est multū vtile ſm Ang.ꝑ
statutis imponētibus gabellas pro rata estimationis legato-
rum ꝛ similium,ꝛ est similis glo.in.l.omnium.ꝯ.de vsufruc.

a ¶ Nō vsui. not.ꝙ si alicui legeš vtilitas alicuius dom⁹ vel palat h ꝙ per ꝯ nō censetur sibi legat⁹ vsusfructus, sed tantummodo vsus, ita dicit Rudo.roma.sing.suo fol.xiij.

1 ☞ Si legatur a debitore creditori in casibus in quibus le-
gitima valet detrahetur falcidia.

1 **Si quis creditori.** ¶ † Si legat a debi-
tore creditori in casib⁹
in quibus legitima valet detrahetur falci.solum de commodo
representationis.h.d. ¶ Not.ꝙ nō valet legatū relictū a debi-
tore creditori nisi afferat cōmodum, nec ob.l.ij.§.si rem. de le-
ga.iij.alleg.in glo.hic pro contrario:qꝛ ibi loquitur in legata-
rio nō afferente pecuniarium cōmodum quo casu licet legatū
valeat:vt ibi tñ non defalcatur nec eo legatarius grauari pōt,
vt ibi.ꝛ est bona glo.in.l.si deportati seruo.§.fi.de lega.iij.Et an
si pro legato relicto creditori bona legantis sint hypothecata
ꝗbus ex causa debiti non cōpeteret hypotheca valebit legatū
propter commodū hypothece est glo.ord.ꝛ no.in.§.ex contra-
rio.insti.de leg.qđ no.Et ita magis communiter tenetur quic-
quid dixerit Bal in.l.si creditori.de lega.i.ꝛ ibi dixi in casibus
in quibus valet legatū propter commodum representationis.
Non petitur actione ex testamēto sola representatio imo totū
legatū.l.verbis.j.eod.Sed pone testator legat tanquā debitū,
an poterit detrahi fal.dic ꝙ sic nisi legatarius probet fuisse in-
debitum.l.qui vxori.in prin.ꝛ ibi hoc not.Bar.ꝯ.de aur.ꝛ arg.
leg.ꝛ in.l.lucius.§.quisquis.el.ij.ꝛ ibi Bar.de lega.ij.Et limita
vt per eum in.l.cum quis decedēs.§.codicillis.de lega.iij.ꝛ Bal.
in.l.rationes.C.de probationib.cum similibus.

1 ☞ Heres repetit a legatario si habet vltra quā habere de-
beret secundum legem falcidiam.
2 Heres prestando rem nomine ipsius putans se obligatum le-
gatario non transfert dominium.
3 Conditio indebiti non habet locum vbi non transfertur do-
minium.

1 **Si legatarius.** † Heres repetit a legatario si
habet vltra quam habere de-
2 beret secundum.l.fal.h.d. ¶ † In glo.fi.abi per cōditionem in-
debiti ꝛc.verum est secundum Jac.de aret.ꝛ Bar.si heres pre-
stitit rem tanqȝ rem ipsius heredis ꝛ putauit se obligatū ad il-
lam tradendā.secus si tradidit rē tanqȝ esset ex toto legatarij:
quia tunc nō transtulisset dominium respectu partis quā rese-
3 cat † falcidia per.l.iij.§.sublulus.ꝯ.de cōdi.ob cau.ꝛ ideo tunc
non posset habere locum conditio indebiti cū non esset trans-
latum dominium.l.fi.ꝯ.vsufr.quemad.caue.tamen posset dici
ꝙ etiam isto casu posset habere locū conditio indebiti quo ad
possessionē ſm Raph.ꝛ licet nō alleget ad hoc facit.l.indebi-
ti.§.sed si nummi.ff.de condi.inde.item intelligi debet iste tex.
quando per errorē facti soluit:secus si per errorē iuris quia nō
repeteret.l.error.C.eo. ¶ Nota limitationem ad.l.si per errorē.
dum glo.dicit dari conditionē indebiti qꝛ est verū si tanqȝ rem
heredis tradidit qꝛ transtulit dñium:secus si vt in totū legatarij
quia non transtulit dñium.s.respectu partis que erat heredis.

1 ☞ Legata pura per se non excedentia dodrantē si debentur
ex substitutione vel euentu conditionis qualiter prestentur.

1 **Interdum.** † Quando aliqua legata debētur ex
substitutione vel in cōditionis euen-
tum legata pura per se non excedentia dodrantem prestantur
recepta cautione de restituendo eueniente conditione seu casu
substitutionis quatenus appareret solutū esse vltra ꝙ fal.pa-
tiatur.h.d. ¶ In tex.ibi contributione.s.legatorum relictorū a
pupillo cum legatis relictis a substituto pupillari.l.in ratione.

§. q vulgo. in fi. j. eod. ¶ In textu ibi. sine iudice. subaudi magine.

1 ☞ Bona que peruenniunt ad coheredē ex substitutione vulgari contribuuntur cum bonis que obueniunt ex institutione.
2 Portio coheredis vbi transit cum onere legatorum fit contributio tam bonorum q legatorum si portio portioni accedat ex substitutione vulgari.
3 Portio quando vnitur portioni per ius non decrescendi indistincte fit contributio bonorum & legatorum.
4 Substitutus quando habetur loco instituti sub conditione.

1 **Id quod.** † Bona que ad coheredem perueniunt ex substitutione vulgari cōtribuuntur cū bonis que obueniūt ex institutione. idē in legatis relictis tam ab instituto quam a substituto nisi nominatim relicta sint. h. d. ¶ In text. ibi. profecit. scilicet ad submouendam fal. per commodum superueniens quod sufficit ad quartam supplendam. ¶ In tex. ibi. ab eo. s. instituto. cuius portio fuerit grauata legatis & sic portio grauata accressit nō grauate mediāte substitutiōe. s3 i pma pte huius. §. fuit 3 q2 portio nō grauata accessit grauate: q2 ibi coheres substitutus fuit multū oneratus legatis: hic autē nō, sed fuit oneratus ille cui facta erat substitutio. ¶ In tex. ibi. nō augebuntur. subdit Dy. Cy. Ang. & Joā. de imo. q2 nec soluētur & secundū istam expositionem non probat tex. opi. quorūdam modernorum in. l. l3 imperator. de leg. j. tenentium q relicta nominatim ab instituto debentur a substituto & mouenf p illū tex. in quo dicūt probari q nō augētur quia detrahef fal. sicut si coheres adiuisset tamē debebūt & ita intelligit Raph. hic secutus o im suum do. Christo. de castel. cōiter tamen tenetur contrariū per. l. si plures. cum fi. de leg. iij. & ad istum tex. patet responsio secundum expositionem Dy. & seq. de quo dic vt dixi in. d. l. l3. & in. l. si duobus. §. heres. eod. tit. 2 vbi post Bar. limitaui cōem opi. ¶ † Not. q vbi portio coheredis transit cum onere legatorū fit cōtributio tam bonorum q legatorū si portio portioni accedat ex substitutione vulgari. Fallit tamen in casu. l. nesennius. §. seruo. j. eo. scilicet quādo substitutus erat in potestate instituti qui repudiauit in fraudē legatorum a se relictorū vt sic tota hereditas ad eum iure potestatis reuerterei ex substōne: nam tunc primo sunt soluēda legata ab eo relicta deinde relicta a substituto a quo ad inemdā ratione. l. fal. solū de relictis a substituto detrahef fal. nō de relictis ab instituto propter fraudē suā in repudiando cōmissam vt ibi & l. iulianus. & ibi not. j. si quis omis. cau. test. & not. Ang. 3 hic & Bar. in. l. qui fundum. §. fi. j. e. ¶ † Scdo not. ex tex. ibi. is enim. q hic probat fm Ang. q qñ portio vnitur portioni per ius non decrescendi indistincte fit contributio bonorū & legatorū & rō est q2 semp bona vni intelligunf relicta & sic ab vno & eodē intelligūtur legata relicta, vt. j. eo. l. in rōne. §. quesitum. & ita etiam trāsit Jo. de imo. hic & An. Jo. de imo. j. §. proximo sed l3 ipsi non dicāt Bar. in. l. fundū. §. fi. in. iij. q. in ver. casu &c. dicit q fit cōtributio bonorum non legatorum: q2 legata non transibunt de vno ad alium. l. si separatim. ff. titu. j. & l. vnica. §. finantē a deficientis. C. de cadu. tollē. & sequitur etiam ipsemet Ang. in. d. §. fi. & etiam Joā. de imo. ibi tenet cum Bar. nisi fm Ange. salues hic Angel. q ius non decrescendi appelletur qñ vnus, & idem est institutus in diuersis portionibus: vt loquitur tex. & d. §. quesitū. in fi. & ita etiā dicit Jo. de imo. in. l. in rōne. §. quesitū. in fi. j. eo. vbi dicit q Ang. impropie tunc accipit ius 4 decrescēdi. ¶ † Tertio not. ex ea. parte q substitutus habetur loco instituti sub conditione vt hic, & in. l. ratione. §. q vulgo. j. eod. l. & coheredi. §. coheres. de vulg. & pup. ¶ In glo. in verbo, noiatim. ibi vel equipollēs &c. intelligif equipollēs quādo per nomē proprium nō per istud appellatiuū quisquis mihi heres erit &c. vt hic a cōtrario sensu & p. l. si plures. §. fi. de leg. iij. scdm doct. facit. l. nominatim. ff. tit. j. & l. nonnunq. j. ad trebellia.

1 ☞ Portio grauata si accedit non grauate per ius accrescēdi non est locus contributioni, & assignat rationem.

1 **Si coheredis.** † Si portio grauata accedit nō grauate per ius accrescēdi nō est locus cōtributioni. h. d. ¶ No. q dictū est in summario, & illud nō habet locum ecōtra. s. qñ portio nō grauata accederet grauate ex iure accrescēdi, q2 fit cōtributio. l. q si alterutro. j. eod. saluo casu posito j. §. proximo & est ratio differentie scdm Ray. & Ang. quia qñ portio nō grauata accedit grauate obuenit lucrū ei cui accessit ideo nō est absonū qd sentiat cōtributionis incōmodum, sed qñ grauata accedit nō grauate nō obuenit aliqd lucrū, s3 onus ideo nō est cōueniēs q aliud on9 adiciaf ei. q sentiat cōtributiōis incōmodū cū nō debeat addi afflictio afflicto. l. diuus. ff. de of. psi. hec tñ distō nō seruaf qñ portio obuenit ex iure substōnis vulgaris: q2 idistincte fit loc9 cōtributiōi nisi legata eēnt ab vno noiatim relicta, & sic nō essent ab alio praestanda, vt. ff. §. & l. qui fundū. §. qui filiū. in princ. j. eo. Et ratio differētie inter casum quādo obuenit ex iure accrescēdi, & casum quādo obuenit ex iure substitutionis est fm Ang. Quia quādo vnio fit ex substitutione vulgari fit ex ordinatione testātis & legata intelligunf repetita a substituto. l. licet imperator. de leg. j. Sed qñ fit ex iure accrescēdi illud cōtingit p̄ter testatoris propositū ex dispositione iuris ciuilis volētis q accrescat etiā inuito licet hec rō nō videtur sufficiens q2 nō limitat nisi in vulgari substitutione expssa & tñ idē est in vulgari tacita cōprehēsa in pupillari vt probaf in. d. l. qui fundū. §. qui filiū. in pn. & ibi no. Ideo rñdeatis q qñ habet locū tacita vulgaris cōprehēsa in pupillari h3 locū indistincte cōtributio, q2 cōcurrit duplex ius. s. substōnis, & ius accrescēdi qñ solum ius accrescendi fm Pau. de ca. in. d. §. qui filium. vbi dicit nō posse aliter rñderi. Bene facit in simili l3 ipse nō alle. l. qui patri. ff. de acq. here. & latius dicā in. d. §. qui filiū. & ibi per Bar. in. iiij. q. vbi vult idē esse in tacita vulgari q in expssa. Et idē ibi Ang. p illum tex. fm vnum intellectū gl. & Jo. de imo. in. d. §. qui filium. Item predicta limita qñ portio minus grauata accederet magis grauate, q2 tunc est locus contributioni sicut si portio non grauata accederet grauate vt probatur in. l. qui fundū. §. fin. cū gl. iij. & q ibi Bar. in. iij. q. j. e. & est ad hoc singularis ille. Item Jo. de imo. in. l. in rōne. §. quesitū. j. eo. ¶ Item limita aliis modis vt dicam in. l. in rōne. §. quesitū. in gl. mag. j. eo ¶ In glo. & ibi, vel dic. hec vera. vt etiā p3 ex. ff. dictis. ¶ In gl. in vbo. iu-
a dicasse. ibi, nō sunt diffinitiua [a] &c. idō nō debuit snia interlocu-
b toria imperatoris [b] seruari in aliis causis p lege. vt. l. iij. C. de leg. licet secus in diffinitiua. c. in causis. de re iud. vel hic nō iudicauit causa cognita & vtraq parte psite & sic nō habet vim. d. l. fi. C. de leg. & ad hoc tēdit gl. sequēs. ¶ In ea. ibi videf idē dicendum &c. sed contrariū tenuit gl. mag. in. l. q si alterutro. j. & melius. d. q fit differētia an portio obueniat ex substitutione vulgari, an vero ex iure accrescēdi, vt probaf hic iūcto. §. proxime precedenti, & l. qui fundum. §. qui filium. in prin. j. eod. & circa id q sequitur in glo. quia nō perfecte loquitur vide per Bar. plene in. d. l. qui fundum. §. fi. j. eod. & ibi dicetur.

a ¶ Diffinitiua. an autem sentētia diffinitiua h3 vim legis vide Fe. in. c. cum non liceat. in vj. col. de prescrip. & Bal. in proohe. ff. in. nō. col. & Alex. in. l. si se obtulit. in pe. col. j. de re iudi. Tho.

b ¶ Interlocutoria imperatoris. adde qñ interlocutoria imperatoris faciat ius gñale quoad oēs per Fel. plene in. c. in causis. colū. iij. extra de re iudi. Franc. Curt.

1 ☞ Si portio accedit portioni postq legata ceperunt deberi ab vtroq non est locus contributioni.
2 Duabus villis vnitis an creditores possint venire 3 bona cius.
3 Villa vnita non tenetur ad debita alterius iam cōtracta tempore vnionis.
4 Fructus superflui possunt occupari ad vtilitatem ville cui qua facta est vnio.

1 **Si coheredem.** † Si portio accedit portioni postq legata ceperunt ab vtroq coherede deberi nō est loc9 cōtributioni. h. d. ¶ Limitat h ang. istū. §. nō habere locū qñ portio coheredis deuolueref ad aliū coheredē iure potestatis vigētis tpe testamenti nā tunc fieret cōtributio si portio nō grauata accedit grauate, nō alias. Alle. tex. no. in. l. si pupillus. §. fi. j. eo. Et est ratio fm Jo. de imo. q2 tūc ex psumpta mēte testātis obuenit illa portio habēti aliū in potestate. p. l. cū filio. cū ibi no. de le. j. q ratio cessat qñ ius patrie potestatis superuenit post mortē testātis & p hoc infert An. & Jo. de imo. q iste. §. haberet etiā si añ aditā hereditatē p coherēm ipse coheres fuisset arrogatus: q2 tūc etiā non fieret ztributio & no. hic in gl. in x. post aditā. Et ex hoc no. q quādo portio accedit portioni pter voluntatē defuncti nō habet locum cōtributio vt hic, & l. pater filiā. §. fi. j. eo. & l. qui duobus. ff. de vulg. & pupil. vbi portio coheredis obueniens postea alteri coheredi ex successione itestati nō augeret legata. Scdo limitat Ang. istū tex. cū hic not. p doct. q2 illud q dicif hic vz q si portio vnif portioni post aditā hereditatē nō fit cōtributio respectu falcidie inducēde. idō pcederet si vnio fieret ppter accēs ppter q eneruet agnitio & habeaf perinde ac si agnitio fcā nō fuisset & ponit exemplū si minor post hereditatē agnitā restituaf in inte. aduersus agnitionē ingta. l. ex Scto. de re iud. Vel si sit sua portione priuatus q2 legatis nō satisfecit. j. anuē a tēpore monitionis, auxta aut. hoc amplius. C. de fideic. Sed Jo. de imo. dicit q forte primū exemplū est verū sed nō fm q restitutio est in pristinū statū repositio. l. q si minor. §. restō. ff. de mino. q ratio cessat in scdo. idō tūc videf sec9 ex quo ppter cōtumaciā portio illa applicaf alteri & non ppter ex iure accrescēdi ex quo iā est agnita arg. hui9. §. Sed p Ang. facit q si pcedit primū exemplū in quo nō extinguif ex toto prima agnitio eo q2 p ratione in inte. tanq remediū iuris ptoris ille q semel effectus est heres nō pōt desinere esse heres. l. & si sine. §. l3 q pupilla. ff. de mino. Sed in casu. d. aut. hoc ampli9. hēs desinit simpliciter esse heres ex dispositione iuris ciuilis vt no. p glo. in. l. in substōne. ff. de vul. & pup. Tñ magis pl3 opi. Jo. de imo. q2 fcā restōne in integ. aduersus aditionē hereditatis substitutus ed

cohe

coheres dicitur habere ex iure substitutionis vel ex iure accre-
scendi: et sic ex dispositione testatoris expressa vel tacita. Non
sic quádo heres est priuatus eo quia nõ impleuit voluntatem
defuncti. Ita not. per glos. et doct. in l. post aditã. C. de impu. et
alijs substi. et ideo dixit gl. not. in sũi. de eo cui libe. causa bona
addicuntur in. §. in primis. in verbo, successor. quod talis appel
latus successor anomalus, quia videtur venire ex testamento nec
ab intest. sed ita est qd quãdo portio accedit portioni preter vo
luntatem defuncti expressam vel tacitam non habet locum cõ
tributio ve. l. pater filium. §. si. ff. eo. et dixi. ss. ergo. etc. In gl. i. sen
tit gl. quod hic debeat distingui prout distinguit. ss. §. prox. iuncta
l. quod si alterutro. ff. e. t. an portio grauata accedat nõ grauate an
ecõtra. Sed contrariũ tenent Ray. et Bart. Nic. de nea. et cõiter alij per
istũ tex. hic indistincte loquentem: et ar. l. si sub cõditione. ss. qui.
mo. vsus. amit. et alr iste tex. nõ haberet dubiũ propter. §. precedẽtẽ. Et
2 sic esset quodãmodo superfluus. † Bar. inducit istũ tex. ad q.
a ciuitas Perusina vniuit[a] duas villas: vna erat multum grauata
debitis alia erat multũ pinguis: an creditores possint venire
cõtra bona oĩm: dic vt per eum hic cũ quo trãseunt communiter
doc. hic, et bene faciũt no. per Inno. l. c. pasto. de priui. per Bar.
et Ange. in l. i. C. de metropo. lib. xi. cum alijs concor. et in addi.
quas dedi in. l. i. ss. de le. i. et de hoc videatis per Jo. de imol. in. l.
qui fundum. §. fin. in si. ff. eo. vbi modificat ea que tanguntur per
Bar. hic. Nam dicit qd Bar. hic videtur cõcludere quod villa
vnita nõ tenebitur ad debita alterius ville: et ecõtra tempore
3 vnionis: sed quo ad alia que postea cõtraherentur sic. † dicit tñ
Jo. de imo. ibi qd Inn. in. d. c. pasto. videtur velle quod si vna eccle
sia vniatur alteri non tenetur ecclesia vnita ad debita alterius ec
clesie etiam si contrahantur post vnionem nisi contraherentur
pro communi vtilitate: et sic forte sm Jo. de imo. videretur idez
dicendum in villis, et sic attendatur an debitũ cõtrahatur pro-
b pter cõmunem vtilitatem ambarum[b] an vero propter vtilita-
tez alterius tñ. et si dicas quid operabitur vnio: respõde quod operabitur
4 quod erũt sub vno rectore vbi primo non erant. ¶ † Item si qui fru
ctus forte superfluerent factis impensis necessarijs pro conser-
uãdo statu ville: vel ecclesie vnite tales poterũt occupari ad vti
litatez etiam ville cui est facta vnio vt voluit Inn. in. d. c. pasto-
ralis. Aliter autem non teneatur ad soluenda debita alterius ec-
clesie vel ville. addatis quod dictam opi. Inno. videtur etiã ap
probare Bal. in aut. hoc ius porrectum. C. de sacrosan. ecc. et Jo.
de imo. in. c. i. ne sede vacan.

1 ☞ Annuum legatum pro primo anno est purũ: pro sequen
tibus conditionale.

1 **Si in annos.** † Annuũ legatũ pro primo anno est purũ: pro sequẽtibus cõditionale. ideo in
iponẽda rõne. l. fal. quia cõditio sequentiũ annorũ potest euenire nõ
debẽt prĩa legata pstari sine cautiõe. h. d. ¶ De materia dic vt
plene per Bar. i. l. titio. alias incipit: si titio. alle. in gl. et adde quod ẽt si
nõ esset pstita hmõi cautio tñ sequẽtiũ ãnorum legata posset heres
retinere pro falcidia eorũ q̃ primo prestitit. l. si ex pluribus. ff. eo.

1 ☞ Debitum naturaliter tantum non computatur statum
in hereditate quo ad falcidiam.
2 Debitum naturale solutum heredi imputatur in falcidiam.

1 **Id quod natura.** † Si in hereditate est aliqd debitũ naturaliter tm̃ nõ cõ
putatur i hereditate stati qñ tractatur de iponẽda rõne. l. fal. sed atten
ditur futurus euẽtus. ¶ Not. quod debitũ naturale trãsit i fideic. ex se
natu. tre. dt tñ ang. quod de ipa naturali obligatiõe nihil remanet
penes heredes: quia sed eũ naturalis obligatio nõ distinguitur i vtilẽ,
et directã. l. si eius in prin. ff. ad tre. sed gl. l. si alteri[us] an verbo, rogatus. de
le. ii. tenuit cõtrariũ: et nõ bñ. Rõ est sm eum: quia naturalis obligatio
causatur a iuregẽtiũ. l. cũ amplius. §. i. ff. de re. iu. sed distinctio vtilis
et directa ẽ inuẽta de iure ciuili: et sic nõ cadit in ciuili obligatio
ne. Sz de hoc est dicẽdũ vt per doc. in. d. l. si tit[ius]. et no. per Bar. in. l.
ex hoc iure de iusti. et iu. in. i. vel. ii. col. dũ tractat an de iuregen-
tiũ sit introducta distĩo directi dñij: et vtilis: de quo ibi per gl. in. verbo.
dñia distincta. ¶ In glo. in v. cõputãdũ. ibi, aut cautionibus. etc.
et sed eũ hic erit i electiõe heredis quod istorum facere velit: quia in alter-
natiuis electio est dare debẽtis. l. plerũq. de iu. do. sz Ang. hic.
sed Jo. de imol. sub dubio forte dicit esse inherendũ textui vt
solũ ex futuro euẽtu hic iudicetur. nã verisĩr nõ reperiret emptorẽ
ex quo nõ speratur aliquo tpe posse agi quod secus est i debito cõdi
tionali. l. in cõtitate. §. i. ff. eo. vel qñ debitor non est soluendo. Et
ita loquitur l. querebatur. ff. e. et ideo dicit forte propter hoc nõ dz one
rari heres onere cautionis, sz sm eũ opi. gl. cõtineat eqtatẽ: sed
dic quod vr gl. posse saluari: quia si agitur de estimatione debiti natu
ralis: vr quod de eo iudicetur, put de debito cõditionali qñ insit ei cõ
2 ditio. s. si soluetur: vt. l. cũ illud. §. i. ff. qñ di. le. ce. ¶ † Extra adde
quod debitũ naturale solutũ heredi imputatur in falcidiã: et auget
hereditatẽ ẽt si illud idẽ debitũ fuit solutũ heredi cũ iplẽde cõ-
ditionis a legatario vt est tex. no. in. l. si pupillus. in prin. ff. eod.

1 ☞ In imponenda ratione. l. fal. computatur id quod heres
defuncto debebat.

1 **Si debitor.** † In imponẽda ratione. l. fal. cõputatur id qd heres defuncto debebat: li
cet cõclusione obligatio sit extincta. h. d. ¶ In gl. in ver. libere
tur, in fi. dic vt per Bar. in. l. heres a debitore. §. fin. et in. l. si debi
tor creditori. vt in. l. vtrũmus. de fideius. et in. l. as q. pro empt. in. vi.
q. prin. de vsu. in glo. fi. ibi naturaliter tñ. etc. hoc tz Ange. hic sm
qd refert Jo. de imo. hic volẽs istũ. §. procedere etiã in debito na
turali tñ cõtrariũ sub dubio forte tz hic Jo. de imo. quia dñm est de-
bitori succedẽs quod successio habeat vim solutionis, ex quo non
poterat ab eo exigi: ergo successio nõ dz habere vim solutionis
l. vtrũmus. ff. sed cũ duo. et ibi per Bar. ff. de fideius. Nõ ob. id qd
habetur in. l. stichũ. §. aditio. ff. aliqñ. de so. quia loqr cũ qñ creditor
succedit debitori: nã tũc interesse creditoris quod hẽat vim solutio
nis nec dr agi tũc de mero lucro. l. ex hoc iure. §. pe. ff. de do. ita
b ẽt tz hic Ray. qui pro hoc al. gl. in. l. ita tñ. §. si ex treb. in verbo. debi
to eius. ff. ad tre. et dicit Rap. quod ita tz hic Ang. et sic refert ipse ali
ter Ang. tenere quam referat Jo. de imol. sed in mea lec. Ang.
non tangit Pau. hic in lec. bon. etiã tz contra gl. quia heres non
tenetur istud debitum a se exigere ad vtilitatẽ legatariorum si-
cut nec ad vtilitatem fideicõmis. vniuersalis: vt no. gl. in. d. l. ita
tamen. §. si ex trebelliano. et istud videtur verius: quia iura allega. in
gl. non probant, et loquunt in creditore retinẽte, nõ in debitore.
facit ad hoc illud quod dicimus tutorem nõ teneri a se exigere de-
bitum naturale contractũ ante administrationem vt cõcludit
Bal. in. l. ita autem. §. debitor. et in. l. quoties. §. i. et vtrobiq. not.
per gl. ss. de admini. tuto. Comprobatur etiam per id qd habe-
tur. ss. §. prox. vbi debitum hereditati naturaliter ab extraneo
non imputatur in hereditate, sed attenditur euentus futurus:
quia solui poterat ab extraneo ipsi heredi taliter quod repeti non
posset, que ratio. s. quod solui taliter quod repeti non posset cessat hic
quia heres non potest soluere sibi ipsi: adeo non debet imputari
in hereditate, et ita teneo, quamuis Nico. de neapo. simpliciter
transeat cum glo.

1 ☞ Impẽsa facta in funus ab herede detrahitur vt es alienũ.
2 Sumplex minister debet residuum refundere heredi.
3 Quantum possit heres impendere in impensa monumenti a se
constituendi.
4 Heres in preiudicium creditorum et legatariorũ non potest ex
pendere tantum quantum testator iussit.
5 An extraneus possit repetere qd impẽdit i expẽsa monumẽti.

1 **De impensa.** † Impẽsa facta in funus ab herede detrahitur vt es alienũ: et pecu
nia legata ad monumẽtũ diffalcatur, nisi monumẽtũ sit necessa-
riũ. h. d. cũ. l. se. et diuidit in duas partes. Primo loquitur de im-
pensa facta ab herede de pecunia alteri legata faciendũ monu
mẽtũ. scda ibi, idcirco, et prima subdiuidit in duas: quia ponit pri
mo dictum sabini. scdo marcelli. scda ibi, marcellus. Not. quod de
legato relicto ad cõstructionem monumenti detrahitur fal. ex
cepto eo quod est necessarium ad constructionẽ monumẽti. Sub-
dit tamen Ang. quod nõ putat hoc hodie habere locum eo quia
legatum ad cõstructionem monumenti q̃tumcũq. sit magnuz
reputatur factum ad pias causas saltẽ respectu: quia pertinet ad
ornatũ ecclesie: et per consequẽs fal. non debebit defalcari per
aut. similiter. C. eo. sed Jo. de imol. putat cõtrarium esse verius
quia nõ videtur propter respicere piã cãm quatenus expẽditur vltra ne
cessitatẽ, sz potius tẽdit ad vanã gloriã, et ad solatiũ viuorum: et
memoriã defuncti, propterea dt nõ esse tutũ dicere hũc. §. esse cor
rectũ Rap. hic trãsit simpliciter cum Ang. ita ẽt Pau. de cas.
c hic in lec. padu. pro eis bñfacit[c]: quia relicta ad ornatũ ecclesiarũ
enumerant inter legata pia vt dixi. ss. e. l. i. §. ad municipiũ. attẽ
ditur ergo an tẽdat ad ornatũ ecclesie: et vide Angan. l. heredes
tan. §. i. in prin. ss. de pe. he. vbi vr tenere idẽ qd h no. ex si. huius
§. cũ. l. se. quod vz relictũ ad constructionẽ monumẽti non expressa
certa quãtitate vt hic, et l. in testõ. la. ff. ss. ti. i. et intelligitur quod fiat
expẽsa sm id qd equũ est inspecta qualitate persone testatoris:
et facultatibus eius. l. si quis. §. equũ. de reli. ¶ In gl. fi. ibi. l. cũ in
testõ. etc. cõmuniter rñdetur ad illam. l. quod heres quo ad sui pre-
iudiciũ põt expẽdere plusq testãtor disposuerit vt no. ad preiudi
ciũ legatariorum vt hic. tñ in vno casu sm Jo. de imo. posset pre-
dere illud qd dicitur hic in gl. s. quod etiaz ad preiudiciũ legatariorum
potuerit heres expẽdere in funere testatoris plusq testator dis
posuerit, videlicet quãdo esset ignominiosum defuncto vel he-
redi tam paruam expẽsam facere prout a testatore taxatum est
ar. l. et si quis. §. iudex. ss. de relig. et plus dicit quod forte quãdo
minus expẽdit si id fuit ignominiosuz memorie defuncti illud
non deducet in sui odium per id quod habetur in. d. §. iudex. sz
aduerte quia ingẽtẽ Jo. de imo. dicit addẽdũ ẽt esse an sit ignomi

a ¶ Vniuit. quot
modis dicatur vnio
vide Abb. in. c. ii.
de sum. tri. et Ild. ca
tho. et vide Fel. de
bñficio, et regime
vni[us]. et in. c. trãsla-
to et in. iij. c. v. col.
videas de constit.
Tho.

b ¶ Ambarum dicta
doct. hic intellige
qñ loca inter se pri
cipaliter vniunt, si
aũt nõ principali sz
accessorie vnus loc[us]
alteri vnitur atq. in-
corporatur: ius et natu-
ram eius cui incor
poratur assumit, vt
ius sui pertinere cen-
setur vt est text. in. c.
recolentes. ad fi. de
st. tu monac. et qñ
vnio duorum loco-
rum fieri possit, et an
si i loco cui vnitur
alius loc[us] imponã
tur collecta tenean-
tur homines loci vni-
ti. vide per Ludo.
ro. consi. cclxxv.

c ¶ Bñ facit. Add.
pro hoc ẽt facit quod li
cet monumentorum
vsus ad nos perti-
neat quod proprietas
ipsorum velut rei re-
ligiose ad nos non
spectat, sed ad ec-
clesiam in cuius so
lo est monumentũ
§. religiosus. inst. de
re. di. Et lz ista
monumẽta princi
paliter fiant ob sola-
tium viuentium: tñ
scdario cõcernunt
vtilitatẽ ecclesiarũ
propter diuina offi-
cia q̃ pro remedio
ibidez sepultorum
dicunt. et idem dicit
Anc. cõs. exiij. inci.
iura que dñr quod nõ
valeret pactio ne-
quod cõuẽtio q̃ in con
uictione capelle. et
in monumẽti con-
structiõe apponeretur si talis cõuẽtio
grauaret religio-
sos ecclesie ad ali-
quid quod impediret
augmentum diui-
ni cultus.

nosuz heredi nõ puto q̃ hoc p̃cedat per. d. §. equũ. in aliis pro to eũ bene dicere. ¶ In ea. ibi. q̃ nõ deducit. &c. sentit gl. hic q̃ marcellus corrigat sabinũ. cũ hec gl. in fi. & etiã gl. in ver. pastu rum. videtur saluare sabinum vt eius opi. procedat q̃ñ expensa monumẽti erat necessaria: vt quia alis nõ habebat sepulchrum in quo sepelire oportebat. & hoc etiã tz Bar. Ang. & Jo. de im. hic. ¶ In ea. ibi. minus autem sic. &c. sm Rap. ista glo. potest p̃cedere q̃ñ testator simplr̃ iussit heredẽ facere expẽsam monu mẽti: sz q̃ñ legauit alteri legatario non vt nudo ministro certã q̃titatẽ cũ onere monumẽti cõstruẽdi nõ putat q̃ heres possit legatario dare minꝰ q̃ testator iussit. p̃ hoc facit lz ipse nõ alle get. l. si qs titio. de le. ij. & no. in. l. lucius. §. a te. eo. tit. in gl. in ver. cõsumptũ ibi. l. hĩs duos. §. i. melius quã gl. dicat rñdr sm doct.
8 q̃ ibi loquit̃ an tertius impẽdens a in funꝰ possit ab herede re petere. & quomodo. hic aũt querit̃ an per heredẽ deducat̃ tã q̃ es alienũ: & an de eo q̃ pro tali ĩpensa legat̃ detrahitur fal. & sic
2 sunt casus diuersi. † & per id q̃d dicit gl. ista in prin. vbi dicit nõ plus deducitur. &c. colligit̃ q̃d si alicui sit legata pecunia vt sim plici ministro si minus impendit de totũ residuũ refundere he redi. nõ autẽ illud habebit ipse minister. facit q̃d no. in. l. qui in aliena. §. i. de ne. ge. & p̃ hoc dicit Ange. q̃ si testator deputauit magnã quãtitatẽ pecunie in cõstructione altaris vel capelle, & imposuit onus executori nõ heredi. si minus expẽdit nõ cõuer tit residuũ in aliã piã cãm: sed restituet heredi cui nihil tũc im putari põt. sed Jo. de imo. dicit q̃ forte cõtrariũ est verius p̃sertim si equũ erit expẽdi q̃tũ iussit testator. ar. l. quintus. de aur. & ar. leg. & eius q̃ habet̃ in. d. l. hereditas. §. i. & etiã forte si iussit testa tor aliq̃d vltra expẽdi q̃ equũ esset. vt q̃ debeat cõuerti in aliã piã cãm. ex quo in illã in quã destinauit nõ cõuertit̃ ar. l. legatũ. cũ ibi not. ff. de vsufr. le. nisi sm eũ dicas q̃ testator videat̃ illud plus adiecisse: q̃ putauit illud fore expedićs: & ideo si nõ est ex pedićs dz remanere penes heredẽ ex quo voluntas eius est im pleta q̃ secus erat in casu. d. l. legatũ. Pan. de ca. hic transit cũ Ang. & pro hoc all. l. lucius. §. a te. de leg. ij. & dicit q̃ ista est no. limitatio ad. l. legatũ. adde q̃ hoc ẽt tz Ange. & Joã. de imo. in l. si seruꝰ. ff. e. p. d. l. lucius. §. i. & ita ẽt est de mẽte Ang. in. d. l. qui in aliena. §. i. sed cõtra Ang. & sequa. allego decisionẽ Jac. de are. in suo trac. executorũ quẽ refert & sequitur Jo. an. in addi. Spe. in ti. de instru. edi. §. nũc vero aliqua in addi. inci. de his. &c. & Bal. in. l. si quis ad declinãdã. C. de epi. & cle. in. vlt. co. in fi. augeta hoc quero. ponamus q̃ testator. &c. & d. Ab. in. d. c. tua nobis. de te sta. vbi querũt pone q̃ testator mãdauit bona sua erogari per executorẽ vsq̃ ad centũ male ablatis: modo apparẽt tot male ablata q̃ ascẽdant nisi vsq̃ ad. l. x. an residuũ sit restituẽdũ here di per cõmissariũ. & cõcludit q̃ si testator p̃uidit q̃ in aliã cau sam non deberet cõuerti. tunc nõ conuertet̃: alis autem sic alle. d. l. legatũ. & l. q̃ dã p̃dia. e. tj. & l. in testamẽto. la. j. ff. de cõd. & de. & in aut. de eccl. ti. §. si quis in inno. cũ. §. seq. & l. fi. j. de oper. pu bli. vt mihi q̃ magna sit cõtrarietas inter vnã decisionẽ. & aliã: & de cisio q̃ ponit̃ p̃ Ange. & dictos Mod. videt̃ bene probari in. d. l. luciꝰ. §. i. tñ si quis vellet saluare decisionẽ Ja. de are. posset di cere q̃ nõ cõstabat in casu illo esse plene impletã intẽtionẽ testõ ris: q̃ lz executor nõ inueniat mala ablata vsq̃ ad summã a te statore taxatã: tñ nõ sequitur q̃ nõ essent plura ablata: & p̃su mit̃ testatorẽ qui taxauit q̃titatẽ id melius sciuisse cum esset in facto proprio. l. q̃d si. ad velle. c. ab excõicato. de rescr. Tñ q̃ nõ potest cõstare cõuertit̃ in aliũ piũ vsum nisi testator prouiderit quid de eo fieri deberet casu quo nõ posset cõuerti, vt dictuz est & probat̃ in. l. liberto. §. lucius. ff. de an. leg. & ibi Bar. & no. Bal.
3 in. l. dictam. C. de cõdi. ob cau. ¶ † Extra gl. Bar. reducit istaz materiã ad nonnullas questiones quas hic vide per eũ. & circa j. & iij. q. s. q̃tum heres possit vel debeat in expẽsa monumẽti a se construẽdi impendere, & an deducat̃ vt es alienum illud q̃d soluit̃ Addit Jo. de imo. q̃ si nõ taxauit expensam dz solui q̃ tũ equũ est sm dignitatẽ, & facultates testatoris. d. l. at si quis. § equi. & hoc casu etiã dicit q̃ si heres impẽdit minus q̃ sit equũ poterit heres deducere de hereditate. & non vltra p. d. l. in testa mẽto. cũ gl. nisi talis expẽsa tã modica esset ignominiosa: q̃ nõ poterit etiã illud deducere ar. d. §. iudex. ¶ Itẽ addit q̃ si testa tor taxauit plusq̃ equũ esset: dz dici q̃ aut ad vanitatẽ tendit, vt q̃ voluit sepeliri cũ pretiosis vestibꝰ, & tũc nõ dz talis volun tas impleri. sz solũ q̃tũ est equũ dz expẽdi. & aliud tãq̃ es alienũ dz deduci. d. §. equũ. adde p̃ ipso bonũ tex. lz ipse nõ alle. in. l. ser uo alieno. §. fi. ff. de le. i. & in. l. fi. j. de aur. & ar. le. si autem non ten dit ad vanitatẽ, q̃ voluit plures religiosos adesse q̃ esset expe diens, & tunc videtur q̃ solũ deducatur vt es alienũ id q̃d esset expediẽs: & residuũ veniat deffalcãdũ per istã tex. lz hodie secus p. d. aut. similiter. Et ista habẽt locũ sm eũ nedũ in herede: sed in alio q̃ ex iussu testatoris haberet hãc impẽsam facere. & si q̃d sibi superest an dẽat apd eũ remanere distingue an sit nudꝰ mini

a ☞ ¶ Impendens in funus. q̃d aũt si expendidit in infir mitate: vide Alex. & doc. in. l. si cũ do te. §. fi. nãtis discre tissimo. ff. so. mat. & in. l. si filia. e. ti. & de impẽsa funeris an sit priuilegiata & q̃d de impẽsa infirmi tatis vide do. in. l. si. §. in cõputatione. & ibi vide Jas. in. i. col. C. de iur. deli. & ibi dixi in apostil. Thomas.
b ¶ Vanitatis. vide tur q̃ etiã tũc pos sit repeti: q̃ indul gẽdũ est infirmita ti mentis humane per ea que voluit Anc. cõsi. precalle.
c ¶ Cum op3. vide ibi concor. in apo stil. ad Bart. in ca rac. detortis.
d ¶ Consocio. & an & q̃ñ illud q̃d venit ex illicito seu turpi questu sit cõican dũ inter socios: vi de p̃ Alex. in con sil. lxxviij. in fi. in. v. vo. & ibi an & q̃ñ q̃ sita p̃ filiũ ex turpi vel illicito lucro q̃ rant̃ patri. Fr. cur.

4 ster vel nõ: p̃ ea q̃ hñr in. d. l. si qs titio. ¶ † Itẽ addit hic ang. q̃ heres in preiudiciũ creditorũ & legatariorũ nõ põt expẽdere tñ q̃tũ testator iussit: sed q̃tũ necessitas exigit inspecta conditio ne testatoris per. d. §. equũ. & Jo. de imo. fatetur hoc esse verum quo ad creditores, sed q̃tũ ad legatarios nõ: cũ possit seruari voluntas testãtis nisi quatenus cõcerneret vanitatẽ per ea que
5 dicta sunt. ff. & bene. ¶ † Itẽ inquãtum querit Bar. in. §. q. quid de extraneo qui impendit in expensa monumẽti vel funeris an possit repetere ab herede, & in q̃tũ addit Jo. de imo. q̃ si a testa tore nõ est taxatũ põt repeti q̃tum equũ fuit expẽdere actione neg. ge. & etiã funeraria priuilegiata: plus nõ. d. l. hereditas. §. i. tunc a. l. q̃. i. in prin. ff. de priui. cre. Si aũt minus q̃ sit equum ex pendit: tunc nihil repetet. d. §. iudex. ¶ Item addit q̃ q̃ñ est ta xatũ a testatore plusq̃ sit equũ lz videat̃ q̃ possit repeti actione neg. gest. nõ aũt funeraria actione per. d. §. equũ. & per. d. l. hĩ di
b tas. §. i. vbi h̃ putat de verũ nisi ẽet ipẽsa relicta g̃ra vanitatis: b quia illud nõ potest repeti: q̃ illud nõ est vtiliter gestũ per pre dicta. ¶ Itẽ addit Ang. q̃ si ille qui expẽdit putabat bona le de se heredẽ esse: & sic fecit expensam vt suam repetet per viam, & magnam per exce. doli si possidet: vel si nõ possidet repetet per actionẽ neg. gest. q̃ nõ tenetur peti. here. vltra q̃ locupletior sit factus. Ita dicit se intelligere. d. l. hereditas. Sed dicit Jo. de imo. quod si talis impensa nõ sit vtilis a vero here. poterit repe ti non per actionem neg. gest. sed per conditionem indebiti per l. qui exceptionem. §. si pars. ff. de condi. inde.

1 ☞ Quod heres acquirit ex sua diligentia nõ computatur in hereditate.
2 Si filius cum pecunia paterna fenerando lucratus est, dicitur aduentitium.
3 Unus ex sociis fenerans cum pecunia communi non acquirit consocio.
4 Qui non debeat petere id cuius contrarium non esset in casu contrario postulaturus.

1 SI heres. † Qd̃ heres acquirit ex sua dili gentia vel alterius stultitia nõ cõputat̃ in hereditate. h. d. ¶ Et premitte q̃ vendi ta hereditate onera spectãt ad emptorẽ sm q̃ habe tur in. l. ij. C. de here. vel act. ven. & ideo emptor hic habebit pre tium per se retinẽdũ. No. q̃ hereditas q̃ inuenit emptorẽ p̃su mitur soluendo: tamẽ cõtra huiusmodi p̃sumptionem admit titur probatio. in cõtrariũ facit. l. si fundus sit sterilis. in princip.
2 de rebus eo. ¶ † No. ar. q̃ si filius cum pecunia paterna vt fene rando lucratus est dicitur aduentitiũ lucrũ, q̃ potius ex indu stria filij q̃ ex substantia patris vf p̃ficisci. facit. l. vsura pecunie. ff. de v. sig. & hoc tz hic Pe. Dy. Cy. & Imo. q̃ preponderat ibi casu accidẽtalis cã ipsi naturali ar. l. qrit̃. ff. de sta. ho. idẽ tz hic Pau. de cast. qui etiã subdit ar. huius. l. q̃ socius qui lucratus est cã pecunia cõi vsuras nõ tenetur socio cõicare: q̃ ex stultitia soluẽtium lucratus videtur. ¶ Adducit etiam aliam rationẽ: q̃ solventibus obligatus est restituere: & sic nõ videt̃ acquisitũ se. l. nõ quecũq̃. §. i. de leg. i. l. nõ vt. ff. de acq. pos. & q̃ ex delicto acquisitũ nõ venit cõicandũ. l. q̃ seruus. ff. de acq. pos. l. cũ duo
c bus. §. fi. ff. pro so. Sed circa primũ q̃ cõiter approbatur etiã vi deatis per Cy. Bar. Bal. in. l. cũ op3. c in prin. post glo. C. de bo. q̃ lib. & Jo. an. in addi. Spe. i tit. de actor. §. i. sup v. aduẽtitiũ. & Bal. in aut. ex testõ. in. ij. col. C. de col. & in. l. i. ff. de his qui sunt
3 sui. † Dũ aũt Paul. de ca. dicit q̃ vnꝰ ex sociis fenerãs cũ pecu
d nia cõi nõ acquirit cõsocio d dic q̃ est de hoc tex. distinguẽdo. l. si
4 vnꝰ. §. si vnꝰ. ff. p̃ soc. dic vt ibi. † no. q̃ qs nõ dz petere id cuiꝰ cõ trariũ nõ esset i casu cõtrario postulaturus vt hic. & C. de solu. l. pe.

1 ☞ Quo ad falcidiam legatum annuum relictum reipublice iudicatur relictum in triennium.
2 Relictũ alicui de p̃rimo nascituro põt durare vsq̃ ad. c. ãnos.
3 An ista. l. sit correcta cum hodie sint reprobate vsure.

1 Item si reipublice. † Quo ad impõnẽdã rationẽ. l. fal. legatum annuũ relictũ reipublice iudicat̃ relictũ in triẽniũ. h. d. sm pri intellectũ gl. Uel sic & clariꝰ paria sunt relinq̃re. x. annua reip. vel relinquere solũ xxx. semel tñ q̃ ad ĩponẽdã. l. fal. h. d. & nõ est alibi sm Dy. & doc. Scd̃z scd̃am lec. hoc itẽdit, si legatũ annuũ ad certũ & determinatũ tp̃s relinq̃t: totũ venit in cõsiderãde re spectu fal. totiꝰ tp̃is. h. d. Tñ primꝰ itellectꝰ reputat̃ notabilior & magis cõformis l̃re nã supuacuo hic ẽet appositũ l tex. de vsu ris triẽtibꝰ. ¶ In gl. i. ibi: secus est in priuato. & p̃t ẽe rõ sm Jo. de imo. q̃ legatũ annuũ factũ priuato nõ debet i ppetuũ q̃ pro primo anno est purũ, p̃ sequentibꝰ cõdõnale, vt habuistis l. i. j. §. si in annos. ff. eo. & si decedit legatarius añ euẽtũ cõdõnis nõ trãs mittit. l. ij. ff. de an. le. l. i. §. finauit aliq̃d sub cõdõne. C. de cad. tol. id sit estimatio put hr̃ in. l. cũ titio. j. e. §. q̃rtũ vẽdi põt. Sz q̃ñ sit legatũ annuũ reip. debet̃ in ppetuũ vt hic p̃ gl. iõ tũc leg̃ singu legat an

legatū tantā quātitatē quāta esset quātitas sortis ex cuius vsuris tricētib⁹ percipi posset quātitas legata, ꝛ iō dixit vsuris tricētib⁹: q2 fortasse ille magis frequētabant: ꝛ q2 eadē vr rō si relictū fuisset ecclesie vel alteri pio loco. Jō videt q ifte tex. ad aliū casum extēdat vt tenuit Bar. hic in aliqb⁹ lec. vt refert Ange. ꝛ tꝫ etiā Bart. in. d. l. cū titio. Sꝫ Ang. tꝫ ꝯrariū dicēs hoc esse speciale fauore reipu. vt tā tenue estimet istud legatū: ꝛ iō i ꝯrariū est ius cōe ſm eū ar. l. ius sing. ff. de leg. Raph. hic. d. q p Ang. vr facere tex. in. §. finaliter annale. in aut. de ecc. tit. Sed certe ibi est casus valde diuersus: ipsemet Raph. l. d. l. cū titio. trāsit cū opi. Bar. Joā. de Jmo. hic. d. q forte verior est opi. Bar. ꝑpter idē titatē rōnis facit lꝫ ipse nō alleget. l. fi. C. de sac. san. eccl. ꝛ istam opi. tꝫ ipsemet Ang. ꝛ Jo. de imo. l. d. l. cū titio. ꝛ ibi plus tenet fin. Jo. de Jmo. vꝫ q ifte tex. hꝫ locū etiā si legaret singu. annis priuate persone p se ꝛ heredib⁹: q2 tūc legatū est perpetuū. l. in annalibus. C. de le. ꝛ sic est eadē rō q̄ est in legato relicto reipu. ꝛ fuit hoc inductum vt minus grauarētur alij legatarij, nā pone q testator hꝫ. cc. in bonis. ꝛ legauit reipu. x. annua. ꝛ alijs personis. c. pure videbat saltē debere estimari legatū reipu. vsqꝫ ad. c. attento q est perpetuū, q2 si cōi estimatione emeret qlꝫ p. c. vnū relictū ex quo perciperet. x. sing. anno, ꝛ sic reperit q hs nō haberet quartā. ꝛ statiꝫ posset detrahere quartā de relictis factus priuatis psonis: ꝛ sic quartā de. x. soluendis quolꝫ anno reipu. qđ nō videbat bn̄ ꝯueniēs attēto q a prin. multū vltra quartā remanebat apud heredē. Et etiā potuisset dubitari quid faciē dū esset qn̄ tot anni essent lapsi q hs nō posset soluere annuū legatū qn lederet in sua q̄rta vel qn prestaret vltra vires vn̄ lex ad hoc euitandū introduxit hūc modū, qđ est valde not. p amplatione hui⁹. l. si est verū. Sed certe hoc qđ dicit Jo. de Jmo. in priuato cui legatū annuū relictū est p se ꝛ heredib⁹: nō puto verū: q2 nō sunt eiusdē nature legatū annuū relictū reipu. ꝛ legatū relictū titio p se ꝛ heredib⁹ sing. annis: q2 primū dꝫ esse limitatū vsqꝫ ad. c. ann. vt. j. diceımus. secus in scđo: q2 trāsit in he
2 redes oēs in infinitū. d. l. in annalib⁹. ❡ † Preterea etiā legatū relictuꝫ fuit de proximo nato vel nascituro sing. ann. posset durare vsqꝫ ad. c. ann. cuꝫ presumatur quē viuere vsqꝫ ad. c. ann. vt no. in. l. ij. §. si dubitatur. ff. quēad. test. ape. ꝛ si dicat q quo ad. l. fal. nō presumit tm̄ viuere. l. hereditatū. j. eo. dic q etiā ibi ratio in ciuitate videt ergo q ratio hui⁹ tex. sit fauor reipu. q2 p hoc apparet q legatū reipu. nō defalcabit in oībus prestationibus annuis, sed solū pro trib⁹. ❡ Nō obmitto tn̄ q Ang. in. d. l. cū titio. sensit illud q dicit Jo. de Jmo. dum dicit Ang. q aduertēdū est: q2 iste tex. loquit in legato perpetuo: sed ibi in legato annuo ad vitā legatarij. ꝛ sic tpali in pio loco cui annuum esset relictum. sto cum Bar. q2 iura etiā exorbitātia inducta propter aliquā cām fauorabilē extēdunt vt no. in. l. si ꝯstāte. in prin. ff. so. mat. ❡ Addit etiā Jo. de Jmo. in. d. l. cuꝫ titio. vnū qđ est not. pro intellectu hui⁹. §. q ex quo erit irrita rō. l. falc. ſm formā huius. §. si penes heredem restabit aliquid vltra fal. suam poterit peti legatū annuū quousqꝫ nō ledatur fal. sua quā primū inciperet postea ledi nō tenebit amplius prestare: q2 nō pōt grauari in sua falci. l. j. in prin. j. eo. ❡ In ea. ibi, vsusfructus ꝛc. et ratio esse potest ſm Ange. q2 vsusfructus relictus ciuitati nō durat perpetuo, sed. c. ann. l. an vsusfructus. j. de ann. leg. ideo ſm Ang. debet estimari quātū vꝫ vsusfructus ſm spatiū. c. annorū. ꝛ sic estimari debet ſm not. in. l. j. §. si vsufructus. j. eo. sed vbi est relictū legatuꝫ annuū reipu. est perpetuū. ꝛ sic sine prefinitione temporis: ideo tunc habet cōsideratio de qua hic. Idē vr dicere Rapha. hic. Jo. de Jmo. dicit q Ang. male dicit inquantū vult fieri estimationē ſm no. in. d. §. si vsusfructus. ꝛ pro parte. c. annorum: q2 ſm eū est cōtra istū. §. ꝛ j. d. l. hereditatē. in fi. prin. ❡ Ego puto q Ange. male dicat alia rōne: q2 nō est verū q legatum annuum relictum ciuitati duret longius quaꝫ legatum
a vsusfru.ª q2 duret tātū vterqꝫ. c. annis, vt no. in. l. pe. de annu. le. in vl. opp. ibi posita in glo. ꝛ probat Bar. in. d. l. si vsus. le. ꝛ Jac. de ra. And. de pisis. ꝛ Nic. de nea. in. l. annum. j. de annu. le. vnde videtur q idē sit in legato vsusfructus relicto ciuitati: ꝛ in legato annuo: vt sic in imponēda ratione fal. habeat ac si legatū esset tripluꝫ eius q pro primo anno debetur vt hic: sed tūc ob. tex. in. d. l. hereditatū. in fi. in prin. qui loquit in vsus. le. reip. ꝛ gl. hic videt dicere q pōt fieri cōputatio eo mō quo hic dꝫ. ꝛ etiaꝫ eo modo quo ibi dictū est: tn̄ q2 magna est differentia inter vnā computationem: ꝛ aliam, posset esse q heres nō vellet q fieret vno modo, ꝛ legatarius alio: ideo tutius fortꝫ est tenere q ista l. simpliciter loquat in legato annuo ꝛ illa in vsufructu, licet sit difficile ostendere rationē diuersitatis tenendo opin. Bar. in. d. l. vsusfr. ciuitati. cui tn̄ contradicit Dy. ❡ In glo. pe. in fi. glos. non respondet: sꝫ ſm Dy. Raph. ꝛ cōiter doc. dic q nō p. l. penales. §. annua. j. eo. Sed ſm Ang. ꝛ Joā. de Jmo. nulla detrahetur fal. si hec oīa cū alijs simul iuncta nō excludūt dodrantē: alr̄ fiet cōtributio oium, ꝛ detrahet put fuerit expediēs: ita q
3 apud heredeꝫ remaneat quarta. d. §. annua. ❡ † Querit Jo. de imo. an ista. l. sit correcta, cū hodie sint reprobate vsure vt l aut. ad hec. C. de vsu. ꝛ dicit q non, per. l. precipimus. C. ad leg. fal. ꝛ Rap. dicit q hodie estimaretur q̄tuꝫ cōiter ex redditu rerum
b ex licita negociatione perciperet in ᵇ iuxta. c. vestras. de don. inter vir. ❡ Addo in simili Barto. in. l. tutor qui repertorium. §. si post. ꝛ. §. seq. j. de admi. tu. ꝛ in. l. dimus. j. eo. ꝛ Raph. in. l. ij. in fi. C. de condi. inde. faciūt no. per Cy. in aut. nouissime. C. de admi. tu. ꝛ per Jac. de bel. in corpore vnde illa aut. sumitur. Adde etiā q Nic. de nea. aliter intelligit istū tex. s. q heres per calumniaꝫ allegabat esse locū detractioni fal. ꝛ ꝑpter hoc recusabat prestare legata: ꝛ ista lis per triennium durauit, tādē fuit declaratū nō esse locū detractioni fal. ꝛ dicit q tenebitur heres ad vsuras tricētes. facit. l. dimus. in fi. j. eo. sed iste intellectus repugnat litere. Pau. de ca. hic in lec. padua. dicit se nunq̄ vidisse tex. de quo nō viderit aliquā rōnē, vel aliquē fructuꝫ excepto isto tex. quem fatet se nō intelligere: ꝛ qđ multominus illū intellexerūt gl. ꝛ doc. nō videt habere rōnem: q2 ſm illū de legato annuo facto de. x. detrahetur fal. ac si tm̄. xxx. semel legata fuissent, ꝛ sic fal. esset septē cuꝫ dimidia qđ videt absurdū cū legatū istud sit relictū reip. q̄ nunq̄ morit, ꝛ possit ascēdere ad magnā q̄titatem, vnde putat q iste tex. nō dicat q nō detrahat fal. integra: qn̄ imminebat fal. ex futuris prestationib⁹ p toto tēpore, imo putat q detrahetur aduersus rēpubl. sicut aduersus alios quibus annuū legatū relinqueret sed solū putat q hic erat discordia inter heredē, ꝛ legatarios: q2 heres dicebat q legata transcendebāt dodrantē, ꝛ legatarij dicebāt oppositū: vnde opꝫ vi-ª dere q̄tum ascēdāt. ꝛ tex. hic. d. q legatū annuū reip. factuꝫ puta de. x. estimat valere. xxx. solū quo ad videndū an excedat dodrantē, tamē dicit se nō videre rōnē: quare tam parum estimet ꝛ sup hoc relinquit cogitādū. Sed certe si quo ad vidēdū q̄tū valeat dictū legatuꝫ estimet valere. xxx. pari ratione debemus dicere q tātum de. xxx. detrahetur fal. ꝛ ratio sit fauor reip. vt dixi. j. nō nego quin dubius sit intellectus propter difficultates. de quibus. j. ꝛ maxime propter. d. l. hereditatum. in fi. prin.

ª ❡ Vsusfr. adde dicta hic ꝑcedunt et in eccl̄ia, vt tn̄ duret vltra. c. annos. nisi legato annuo vel vsufructus adiectū sit ꝯbū ꝑpetuo: q2 tunc trāsit c. ann. ſm barbat. cōsil. xx. iiij. lib. ubi multa dicit q̄dam si relinquant. x. ex fru. talis fundi annuatim, an idē sit q l legato annuo: vide A. lud. ro. sing. suis. fol. xiij. ꝛ q legatuꝫ vsusfructus factū eccl̄ie, vl pio loco extinguat p lapsum. c. ann. per eundem Alexā. in ꝯsi. lxx. in. j. vo. ꝯ. L.

ᵇ ❡ Perciperet. facit q volunt A lud. ro. cōsil. cc. xxviij. q tutor qui nō ponit pecuniā pupillarē sub honesto lucro teneat ad id qđ lucro percipi potuisset ex negotiatiōe.

1 ☞ Potest quis causam dominij sibi mutare, noua ꝛ extrinseca causa superueniente.
2 Id quod nō capit iure hereditario, nō cōputatur in falcidiaꝫ.
3 Unus non pōt habere dominiū ex pluribus causis successiuis.

1 **F**Undo. † Pōt quis cām dn̄ij sibi mutare noua ꝛ extrinseca cā supueniēte. h.
2 d. ❡ No. q illud qđ nō capit iure hereditario non venit in cōputationē fal. vt hic: ꝛ. l. quo aūt. j. e. Dubitat tamē Jo. de imo. an hoc interusuriū medij tēporis cōputetur in hereditate. ꝛ dicit videri q sic: ar. l. j. §. si quis creditori. j. eo. ❡ In cōtrarium adducit: q2 illud nō percipitur nisi post mortem testantis merito nō debet computari in hereditate. l. in q̄titate. j. eo. ꝛ aliter non decidit. Sed primū videtur verius per. d. §. si quis creditori. q2 hic debitor legat creditori conditionali: ꝛ illud qđ legat est in rerū natura, ꝛ in hereditate, lꝫ cōmodum veniat percipiendū post mortem testatoris: sicut in. d. §. si quis creditori. sed in. d. l. in q̄titate. in prin. nō erāt ibi in hereditate tēpore mortis fructus nōdum nati. ꝛ loquimur in condi
3 tione adiecta q̄ retro nō trahit. l. j. §. si serui. ad sılla. ❡ † No. q quis nō pōt habere dominiū ex pluribus causis. s. successiuis: sꝫ eodē tpe concurrētibus sic. l. in numerationibus. j. de sol. ❡ In gl. fi. ibi: sꝫ ꝛ ibi dicas q emi ab extraneo ꝛc. hoc violat tex. illū: ideo dic melius vt ibi per glo. fin. in ver. vel dic plenius ꝛc. ꝛ ibi plenius per Bart. ❡ Extra gl. queritur q2 tex. hic loquitur qn̄ conditio legati extiterat tempore quo tractatur de ineūda fal. ❡ Sꝫ quid si nondū extiterat cōditio: dicit Pau. de ca. hic, q fund⁹ cōputabit heredi in falcidia, cū habeat iure hereditario
1 ☞ Si debitor legat creditori q̄tum debet, ꝛ nō vltra: an valeat legatum.
2 Relictuꝫ creditori est inutile, nisi aliud cōmodū in eo versetur.
3 An quando res deuenit ad eum casum a quo incipere non potest, vitietur actus.
4 Legatum pure relictū creditori in diē, vel sub cōditione, valet.
5 Etiam in contractibus conditiones retrotrahuntur.
1 **V**Erbis. † Si debitor legat creditori q̄tuꝫ debet, ꝛ nō vltra, nō vꝫ legatū: nec defalcat nec onere fideicōmissi creditor grauari potest: sed si legat plus q̄titate vꝫ in illo pluri legatū. ꝛ detrahitur fal. sꝫ si legat plus tempore vel causa vt si est debitum in diem vel sub conditione, ꝛ legauit pure: ꝛ tūc vꝫ in tota quātitate non solū in cōmodū representationis q̄tū ad hoc vt actio ex testato pro tota q̄titate cōpetat etiam si viuēte testa
2 tore conditio extiterit. h. d. ❡ † No. q relictum creditori est inutile, licet obligatio ex solo iure spāli subsistat, nisi aliud cōmo

dā in eo .ff. sel. ita ptz cū loquit de debito ex pollicitatione iuncta. l. i. z. l. pactū. ff. de poll. qđ est bene no. sm Ang. z istud facit contra scđam gl. l. si creditori. versi. ad qđ honorario de leg. i. de
3 quo dic vt ibi. ¶ †No. q si res deuenit ad eū casum a quo nō potest incipere, tñ nō vitiat actū, qñ casus superueniēs tēdit ad eundem finem ad quē tendebat ipse actus: nā actus legādi tendebat ad afferēdum cōmodū legatario. l. si creditori. cū. l. se. de leg. i. Et ad illud idē tēdit casus superueniēs. i. euētus cōditionis: secus qñ non tēderet ad eundē effectū. l. inter stipulantē. §. sacram. de ver. obl. z ita loquunt contraria hic alleg. in gl. z no. per Dy. in c. factū legitime. de reg. iur. in vi. z per Cy. hic in. l. si gaudētius. ff. de cōtrahen. emp. z ibi etiā p Bal. z per Cy. in. l. gñaliter. C. de episc. z cle. z p Jac. de bel. in. l. qz in eū alle. in glo.
4 z per Bar. plenius in. l. plurib⁹. §. fi. de ver. ob. ¶ †No. q legatum pure relictū ei qui erat creditor in die vel sub cōdi. vz in totū quātū ad hoc vt ex testō ad totū agi possit, seu quantū ad detractionē fal. dic q solū defalcabitur de cōmodo repraesentationis. l. i. §. si qs creditori. ff. eo. ¶ In gl. in fi. in prin. i. sol. tenēt Dy. z alij: qz hic etiam ponit ius vetus sicut in. l. debitor. all. in gl. z ideo. ij. sol. nō est bona nec etiaz tertia: qz. ll. correctio est euitāda. qrit Bar. an hic dicat acquiri dominiū ex pluribus causis. z dic vt plenius per eū in. l. iij. §. ex pluribus. de acqui. pos. in vi. op. cū se. oppo. z in. q. ibi prox. se. z etiā in fi. ¶ Extra gl. vltra doc. opp. de. l. ij. §. i. ver. sed si sub cōditione iuncto ver. sed si extiterit de vul. z pu. Bart. ibi format op. z soluit q hic loquit in legatis in quib⁹ cōditio retro nō trahit. l. i. §. serui. ad syll. ibi loquit in hereditate in qua cōditio retro nō trahit. l. q⁹ đr. ff. de test. mi. z sic fingit q ibi a prin. insti. fuisset pura. z per 2ñs scđs actus. i. substitutio fuisset nulla. Sed hec so. non videt bona: qz
5 2ditio hic nō fuit adiecta legato, sz cōtractui. † z in cōtractib⁹ cōditiones retrotrahunt. l. potior. z. l. qui balneum. ff. qui po. in pig. ha. Vñ respondet Raph. in. d. l. si. q ibi loquit in duabus dispositionibus vniformibus scz in institutione z substitutiōe: hic in difformibus facit. l. qui bis. z q ibi no. de ver. obl. aliam solu. dat ibi Joā. de imo. sed illa non tollit contrarium aliquo modo si bene inspiciatur.

1 ☞ Si vir partem dotis lucretur, z vxorem sepeliat, z heres extitat sumptus pro rata sibi ascribit.
2 Illud quod lucratur maritus ex pacto dicitur de patrimonio ipsius mariti.
3 Lucrum dotis delatum a statuto non dicitur haberi iure hereditario.

1 **SI vir.** †Si vir partē dotis lucret, z vxorem sepeliat, z heres extitat sumpt⁹ sepulture pro rata sibi, z hereditati ascribuntur in cōpu
2 tatione fal. h. d. ¶ †No. q illud quod lucratur maritus ex pacto lucrāde dotis, đr esse de patrimonio mariti non mulieris hereditas. facit sm Ri. de nea. l. inter socerum. §. i. ff. de pactis do. ¶ Ex hoc infert q i. lē erit, si ex forma statuti defer
3 tur lucrum dotis marito arg. l. i. C. de impo. luc. descri. ¶ †Ex hoc notetis q lucruz dotis delatum post mortē mulieris a statuto nō dicitur haberi iure hereditario. z sic videtur q trāsmutatur ad heredes etiā si nō sit agnitum. bene facit. l. i. §. si impuberi. ff. de colla. bo. z hoc expresse voluit Bald. in. l. si arrogator. in. ij. co. ff. de adoptio. facit etiā. §. ex cōditionali. inst. de ver. ob. z not. etiam per Bal. in. l. generaliter. §. in his. C. de secun. nupt. super quo vide ea que traduntur per Ang. in consi. lxxix. incip. in Christi nomine maria de bastardis. vbi consuluit, q si statutum defert dotē matris filijs, non trāsmittāt nisi agnouerint: qz intelligitur deferre tanquam hereditatem, tamen illud non videtur bene probare. Nec puto veruz per praedicta: z per hanc legem.

1 ☞ Si legatur indiuiduum, z imminet fal. debet estimari et de estimatione falcidia detrahi.

LEge fal. interueniente.
1 †Si legatur indiuiduum, z imminet fal. debet estimari, z de eius estimatione falci. detrahi. hoc dicit. In glo. ii. in ver. restituere. ibi. opposita excep. Nam cum seruitus legata sit quid indiuiduum, licet legatarius eam in totū petat nō dicitur petere plus debito: z ideo requiritur q reus opponat excep. doli. vt cōsequatur quartam estimationis pro falcid. sed vbi legatum esset quid diuiduum, z legatarius peteret totum diceretur ipso iure petere plusquā debeatur lege qui solidum. in principio. de leg. ij. ¶ In ead. in fi. ratio est: quia non soluz libertas est indiuidua, lege si pariter. z lege z si duo. infra de lib. cau. sed etiam est inestimabilis. l. libertas. ff. de re. iur. ideo non potest detrahi falcidia de ea.

1 ☞ Es alienum in computatione falcidie deducitur per illum tantum qui fuit grauatus soluere.

1 **IN lege fal. eris.** †Es alienum in cōputatione fal. per illū tātum heredē deducitur qui grauatus fuit a testatore illud tñ es exoluere, z nō per alios. h. d. ¶ Et pone casum q testator hēbat in bonis sexentū in totū, es alienū quo tenebat erat in cētū: z tres instituit hędes equaliter tñ vnū ex eis: puta titiū grauauit ad totū es alienuz exoluendū, z ēt grauauit onere legatorū ascēdēte ad alia cētū: z coheredes quos grauauit ēt onere legatorū, vult titius deducere fal. de legatis: qz đt sibi nihil remanere cōputato onere eris alieni z legatorū: sz legatarij dñt, q nō oz de portiōe titij tñ deduci totū es alienū, sz solū tertia pars: qz creditores hñt agere p rata quis duab⁹ ptibus 3 coheredes: z q deducta tñ tertia pte eris alieni. de pte titij superest titio quarta: z sic nō est loc⁹ detractiōi fal. rñdet q totū es alienū in hāda rōne fal. deducit de pte titij z q coheredes quo ad suos legatarios nō pñt de portiōib⁹ suis aliqd deducere p ere alieno, ad fi. detrahēdi fal. de le. ¶ In gl. in v. habebit. ibi, imo tertia sm Du. de pte sua tñtē. hec tertia rñsio cōiter tenet. ¶ In e. l. fi. gl. qrit attēto q qñ vn⁹ ex hędib⁹ grauat a testōre vt totū es alienuz soluat vtr. alij coheredes iure praelegati habere liberationē ab illo coherede grauato an ille coheres grauatus poterit de isto plegato detrahere fal. z cōcludit q sic: postquā habet a coherede, z nō debet coheres grauari vltra dodrantez partis sue per. l. papi. all. in gl. ¶ Sed Bar. de vno dubitatiuā hic ex tex. apparet q coheredes qui per testōrem fuerāt exonerati ere alieno nō deducūt aliquid de ere alieno aduersus suos legatarios ad inducendā fal. ergo ex hoc vr seq q illō 2modū liberationis qđ sentiūt ex plegato a coherede 2putat eis in fal. hoc aūt vr esse 3 iura dictūa q illō qđ hñs capit iure plegati, z nō iure hęditario nō 2putat in fal. l. q aūt. z. l. in quartā. ff. e. Bar. đt q istud pcedit ex mēte testōris: qz grauādo vnū vt soluat es alienū est ex mēte testōris, q alij nō faciant deductionē eris alieni. arg. l. cuz quo. §. fi. ff. e. Ang. rñdet q imo isti coheredes hñt hec iura hęditaria: qz p talē liberationē vñr tāto plus habuisse ab initio in portiōe hęditaria: z sic potius vñr capere iure hęditario quaz praelegati: ideo imputatur in falcidiam. z ita dicit voluisse Bar. licet sm eū Bart. contrarium dixerit, z corrupte hñr. z probat hic in tex. z cū Ang. trāsit Jo. de imo. sed contra istam responsionem facit illud qđ dicit glos. hic i fi. l. q coheres grauat⁹ đtrahit fal. aduersus coheredes ð isto cōmodo liberatiōis: ergo hñt iure plegati tñ coheredes ppter hoc dicit Pau. de cast. hic bonam esse responsionē Bar. q testator grauādo vnum tantū cēsetur voluisse, q alij nō possint deducere aduersus suos legatarios: z sic cōputabūt sibi in fal. dictas quātitates lz iure praelegati habeāt. z sic istud operatur voluntas testatoris: tñ vtraqz sol. potest simul iungi: nā negari nō pōt q propter praelegatuz portiones hereditarie coheredū censent remanere pinguiores. z eodē modo respōdetis si opponeret q oīa legata z praelegata debent cōtribui. l. nesennius. in princ. ff. eo. Et illud q praestat iste coheres de ere alieno vltra ratam sue portionis hereditarie non agnoscit vt es alienū sed vt legatum. l. seruo legato. §. si testator. de le. i. ergo deberem cōtribui cum alijs legatis non autem deduci: tamen respōdetur q hoc est ex voluntate testatoris, qui voluit q es alienum praecederet omnia legata. z ita etiam respondet Rapha. hic.

1 ☞ Fructus pendentes censentur esse pars rei.
2 Partus non dicitur esse pars rei.
3 Stante statuto q pro legato soluatur gabella secundum valorem rei partus non est habenda consideratio.
4 An si quis ceperit lupam pregnātem debeat habere solum ꝫ.

1 **IN lege falcidia pla.** †Fruct⁹ pēdētes censentur esse pars rei, z ipsam reddūt praetiosiorem secus in partu existēte in ventre. h. d. z est sing. l. sm Bar. ¶ Alo. q fructus dicūtur pars rei vt hic. z. l. fructus pen
2 dentes. de rei vendi. ¶ †Not. q partum nō dicitur esse pars rei nec reddit matrem praetiosiorem, licet ancilla grauida propter qualitatem pregnantie carius possit vendi. l. si quod ex pāphila. in princi. de leg. ij.
3 †Et facit sm Ang. ad statutum disponentem disponens pro legato rei debere solui gabellam sm rei valorē q si legetur vacca pregnans q̄ carius vendit ppter partū q tamen illius qualitatis non est habēda cōsideratio, sed Jo. de imo. dubitat an hic sit verū in vacca: qz fetus eius censet esse in fructu nō aūt partus ancille. l. an pecudum. ff. de vsu. ¶ Subdit tamen q forte idem dici potest esse in partu ancille z vacce qui licet sit in ventre tēpore mortis, tamen nō est natus. z aliud est in fructibus terre qui nati sunt tempore mortis. z de istis loquitur tex. noster in versic. maturi. z sic non haberet locum iste tex. in fructibus satis si non essent nati. ¶ Et licet glo. subaudiat maturae, pcedit ista subauditio, vt cōprehēdat etiam non maturos

maturos dummodo nati sint tempore mor. vel etiam sm eu sor te non deberet aliquid subaudiri ad text. ¶ Quia quādo sunt maturi sunt adeo proximi recollectioni q videntur quodā modo inesse recollectioni. et sic perinde est ac si tēpore mortis essent recollecti. sec⁹ ergo si nō essent maturi: q cessat. d. ratio. fatetur tamen q doct. transeunt cōiter cū suppletione gl. sed dicit ipse q nō videt bonā rationem diuersitatis inter partū: et fructus saltem qn fructus sunt sati et nō nati cum vtrobiq per omnia videatur esse eadē ratio. et sic videtur residere q si fructus sunt sati tempore mor. sed non nati fundus non reddatur pretiosior sicut nec ancilla. sed si essent nati: sed nō maturi adhuc videtur sentire idē: sed nō ita firmat: q glo. et doct. hic subaudiendo margine volunt cōtrarium. ¶ Pau. de cast. hic in lect. bo. dicit in fetu vacce idē esse q in fructib⁹ fundi per. d. l. in pecudū. addit q illa dria inter fruct⁹ maturos vel nō maturos, quā pōit Jo. de Jmo. nō videtur bona: q vtroq casu sunt pars rei. et cōsequenter augēt ipsam vt not. in. l. fi. §. pe. j. q in frau. cre. et facit. d. l. fructus pendētes. et sic in hoc melior videtur subaudito gl. ¶ Nec placet etiā differentia quā posuit Jo. de Jmo. et Pau. de ca. inter partū ancille, et fetū vacce inspectat ratiōe q nō videt bōa: quia lz partus ancille nō dicat esse in fructu quātum ad hoc vt spectet ad fructuarium, et non ad proprietariū. d. l. in pecudum. ¶ Tamen quantū ad hoc vt imputet in fal. etiā partus ancille venit imputandus in fal. sicut fetus vacce, vt. l. Pau. §. i. j. eo. vbi partus ancille natus pēdente die sub qua alteri legata erat ancilla computatur heredi in fal. ¶ Et ibi gl. respondet in. d. l. in pecudū. differētia etiā inter fructus natos et nōdum natos. quo ad fructus fundi nō videtur esse bōa dūmodo fundo coherent, et sint seminati: et vt ita dixerim cōcepti: q est eadem ratio que in natis nō ob aliud q dr hic de partu nō edito: q colligit ratio differentie, et responsio ex dicendis cum gl. ¶ In gl. fi. ibi videt emisse partū tanquā eius ptē &c. sed certe in. d. l. si q ex pāphila nō dicitur q partus sit pars ancille lz pbet q ppter hoc ancilla carius vendat, nec etiā dr partū emisse. l. sit pregnans. ff. de euic. et no. in. d. l. si q ex pamphila. ¶ Ideo sm Bar. et Ang. nō dr esse ancilla pretiosior ppter partū, vt hic: quāuis propter id carius vendat vt in. d. l. si q ex pamphila. secus in fundo qui ppter fruct⁹ efficit in se pretiosior. vt hic. sz Jo. de Jmo. de hoc dubitat: q res tm̄ vz quātū vendi pōt. l. si seruus. de condi. furt. ergo si ancilla propter partū plus vendat vf q debeat dici pretiosior sicut fundus propter fructus. et sic videt idē vtrobiq dici debere etiā quo ad cōputationem. l. fal. vnde sm eum forte dici potest q si loquimur in fructibus satis nōdū natis idē est q in partu. secus si in natis, quia propter natos fructus est pretiosior: licet glo. precedens senserit cōtrariū quā doc. sequuntur. vel sm eum si vis tenere gl. potes dicere q hec. l. habuit respectum ad communiter accidentia. l. nam ad ea. de leg. vñ q magis cōiter contingit q fiat abort⁹ de partu quā q ex toto perdant fructus sati vt experiētia docet: ideo. l. noluit hr̄e cōsiderationē de partu nisi esset natus: secus in fructib⁹. Dicit tm̄ q hec eō videt persuasiua nō necessaria attento potissime q diminutio patrimonij casualiter cōtingens post mortē testatoris nō attenditur sicut augmentum vt hic iuncta. l. in ratione. la. ii. et. l. in quātitate. in prin. j. eo. ¶ Rapha. hic dubitat de so. data per Barto. in d. l. si q ex pamphila. q siue res sit pretiosior ppter se, vt fund⁹: siue ppter id quod cōtinet in se, vt ancilla pregnās: oīno debeat dici pretiosior, vnde respondet q in. l. cōtraria euenit a casu qd carius fuit vēdita: nō q cōiter estimet: vt hic. et dicit q nō videt q aliter solui possit nec stare pōt, et si queratur quare nō ds estimari plus ancilla ppter partū sicut fundus ppter fructus: potes respōdere ex rōne psuasiua. s. assignata sm Joā. de Jmol.

4 ¶ † In ea. ibi. q nil de suo cōmodo queritur &c. hec gl. reputatur not. sm doc. et facit sm Cyn. post Ulteainō. q si statuto caueretur q p quolibet lupo capto per aliquē debeant sibi dari. x. et cōtingat quē cepisse lupā pregnantē an solum habere debeat vnica. x. et idem no. Guil. et Bar. in. l. qui in vtero. alleg. in glo. et Bal. in. l. fi. C. de li. causa. vbi plus dixit q etiā si haberet lupatinos ad vbera nō deberet hr̄e nisi vnica. x. per. l. sed ad deo. §. si qs mulierē. s. loc. et ita etiā volunt Bal. in. d. l. qui in vtero. qd vltimū tm̄ nō pono pro cōstanti: q ibi tpe cōtractus fili⁹ erat in ventre matris: et patet etiā per rōnē tradit per Barto. in. d. §. si quis mulierez. q ille tex. nō probat. et facit etiā ad no. per Bar. in. l. cum inter. C. de fideicommiss. libe. et in lege: quod dicitur. s. de lib. et post. et in. l. fi. C. de bo. prescri. et Ang. in. l. arethusa. in vlti. col. s. de sta. ho. et circa differentiam quā nonnulli faciunt inter ancillam pregnantē: et vaccā: vt. s. retuli, poteritis considerare q pro illa differētia facit: q in ancilla potuit. l. cogitare q si pariat abortiuū esset nullius vtilitatis. secus in vacca: q eius fetus valet ad chartas quas nō natas appellamus super quo poteritis cogitare.

1 ☞ Ad tollendam falcidiam hereditas pupilli exheredati non contribuitur cum hereditate defuncti.

1 **Quod supra.** † Hereditas pupilli exhedati que potest ad institutū venire vigore pupilla. subst. nō contribuit cum hereditate defuncti ad tollendā fal. et augenda legata ab instituto relicta. h. d. ¶ In glos. ii. ibi, delata non est &c. vt q pupillus nōdum est mortuus. ¶ In ead. ibi: nullus de substitutis adijt &c. idez si adijsset vt etiā dicit Pau. de cast. hic postq ex bonis patris processit illud quod habet ex substi. pupil. per id qd dicam j. progi. allegando. l. in duplicib⁹. ¶ In ea. ibi. quidam eulogio ex hac glo. habetis. l. quidam eulogio. non haberet locum in substituto pupillariter filio exheredato. Jo. de Jmo. hic se remittit ad dicenda per se. j. l. progi. §. fi. et ibi non tetigit: sed in. l. qui patri. ff. de acqui. here. et ibi tz cōtra istā gl. et etiam Rapha. ibi et hic, et ego dixi in. d. l. quidam eulogio. vbi etiam teneo contra istam gl. ¶ In ea. ibi. §. qui filium intelige sm casum illius. §. valet q solida legata prestant scz quatenus prestari possunt de bonis patris que ex substitutiōe vel institutione obuenerint instituto: sed non de bonis que aliunde quā a patre obuenissent pupillo: et ex persona pupilli ipsi substituto. l. in duplicibus. j. eo. ¶ In glos. in verb. legata. in fi. ad de q ille. §. fin. loquitur de contributione legatorū tam in primis tabu. quam secundis relictorum, sed non exprimit q bona tam patris quam filij contribuuntur, de quo contributione bonorum loquitur hic, et sic t. e tex. non cōtradicit sm Rapha. et Pau. de ca. hic. Tamen et hoc vide per Bar. j. l. progi. §. q vulgo. an. i. col. et ibi videbimus.

1 ☞ Quicquid per heredem iure hereditario quocūq tempore retinetur in fal. imputatur.

1 **In ratione legis.** † Quicquid p heredē iure hereditario quocūq tempore de hereditate retinetur sibi in falcidiam imputetur hoc. d. ¶ Limita vt dicam. j. eo. in. l. non est.

1 ☞ Res hereditaria post mortem testatoris perempta que si extaret non imputaretur in falci. nec etiam imputatur.

2 In legatis videtur q conditio retrotrahitur.

1 **Si seruus.** † Res hereditaria post mortem testatoris perempta que si extaret nō imputaretur heredi in fal. nec etiam tunc imputatur. secus si imputaretur debet tamen tm̄ estimari quantum valebat tēpore peremptionis attenta ipsius qualitate. h. d. ¶ In text. ibi, decesserit. scz post mortem testantis alias non haberet dubium ea que non sunt in bonis tempore mortis testatoris nō computātur in fal. l. in ratione. in princip. et. l. in quantitate. in princip. j. eod. ¶ In text. quandoq. i. in casu predicto. ¶ In text. ibi: non videbitur

2 perijsse. scz heredi. ¶ † Not. q in legatis videtur q conditio retrotrahatur q videtur contra. l. 4. §. si serui. s. ad syllan. Et similiter videt hic pbari q fictio locū habeat re perempta q videtur contra. l. hinc scripture. in princi. s. ad. l. acqui. et. l. necessario versi. plane. ff. de peri. et com. rei vend. Bar. in. l. si in q pro emp. in. v. q. princip. respondet q hoc est speciale fauore heredis quo ad fal. sed Barto. hic aliter respondet q hic non fingitur retro sed ratio est: q si res hodie extaret non estimaretur. vt. j. ea. l. §. si seruus. et istud hic non ex vi fictionis. ¶ Not. q licet diminutio contingens post mortem testatoris cedere debeat ad damnum heredis non legatariorum. l. in quantitate. in prin. j. eo. tm̄ fallit quando hec diminutio processit ex facto testatoris puta relinquentis libertatem seruo sub conditione: vt hic et. j. ea. l. §. si seruus. aliam limitationem ad. d. l. in quantitate videbimus. j. §. progi. et ibi dicaz. et aliam habuistis in. l. in lege fal. placuit. s. eo. plane per Bar. in. d. l. q vulgo. ¶ In gl. in ver. non videtur ibi dicta distinctio scz an defecerit conditio vel nō &c. et hoc cōiter tenetur. dicit tm̄ Jo. de Jmo. q forte de iure verius est q nō seruet dicta distinctio: sz indistincte habeat locū illud qd dicitur in fi. ibi: sed quāti statuliber &c. q iste versi. posit⁹ vr referendus ad omnia superiora in dubio ar. l. talis scriptura. de lega. i. et ad hoc dicit q nō ob. j. e. l. §. si seruus. q ibi loquitur qn pure fuit data libertas, et sic certū erat adita hereditate libertatē cōpetere, sed hic fuit data sub conditione. ¶ In ea. ibi. l. si heres dolo. cōmuniter soluitur q ibi hoc est propter dolū heredis. ¶ In ea. ibi. §. si seruus. dic q potius concordat. vel solue sm Cyn. in contrario q ibi loquit in seruo cui pure data erat libertas hic autem sub cōditione vt dixi. s. ¶ Ultimo limita istū tex. in fin. nisi seruus periisset ex cā q habuisset originē in vita testatoris quia tunc peremptus non imputabitur in fal. sed si extaret imputaretur vt. j. ea. l. §. q si seruus. in versi. et con. sm verum intellectum licet glo. ibi aliter intelligat.

1 ☞ Bona ablata heredi post mortem testatoris ex causa que

stituat quātū plus acceperint quā sm legem fal. prestādū esset
d.l.in quātitate.§.sed si legata.z.l.j.§.interdum.ū.eo. z ibi hr q
est verū qn quedā legata erāt pure relicta ab instituto, z quedā
a substituto pupillari que ītelligunt relicta sub cōdōne si euene
rit casum substōnis. Tertio q quedā est ɔtributio legatorum, z
ista fit ad inducendā fal. Quedā est cōtributio bonorū. z ista fit
ad submouēdam fal. ¶ Et casus pōt sic figurari z melius q̄ in
gl. habeat pr hrs.cccc.in bonis filiū ipuberē instituit vlr, et ab
eo.cc.legauit, z sibi pupillarem substitutū dedit a quo alia du-
centa legauit.fili⁹ impubes adiuit hrditatē. z sic legata a se reli
cta ceperūt deberi integralr sine detractiōe fal.q2 legata ab ipso
nō excedebāt dodrantē.decessit pupill⁹ anteq̄ legata solueret:
substitut⁹ successit pupillo ex subst.popil.legatarij quibus ab
ipubere legatū est:petūt sua integra ducēta,substitut⁹ vult de-
falcare non solū legata ab ipso substituto de quibus non vr du
biū:sz etiā legata ab impubere. z videbat q relicta ab ipubere
debeant integre prestari a substituto:q2 debent a substituto ex
psona impuberis tanq̄ es alienū. z de ere alieno nō deducit fal.
l.j.§.si.ū.e.querit quid iuris. ¶ Iuriscōsultus pmittit vnā regu
2 lā lz vulgarē ex qua colligit decisio.nā rla est q † ex testō pris
z filij vna tm̄ falci.deducit sicut vnum tm̄ esset testm̄.si ergo pro
vno testō dz hri,sequitur q oīa legata debēt cōtribui. z sic non
pnt legata relicta i testō paterno deduci tanq̄ es alienū:z lz q̄-
dam sint legata pura:quedā cōditionalia tm̄ legata pura:z cō-
ditionalia euenīente cōditione dnt cōtribui. z oīa diffalcari.vn
de ipsemet pupillus si fuisset cōuent⁹ ad legata pura a se relicta
nō tenebit illa simplr pstare.sed cum.d. cautione eo q2 eueniēte
cōditione substōnis legata a substituto vna cū dictis aliis lega
tis absorbebāt oīa bona.et iste est vnus effectum resultans ex di
cta rla:z sic resultat effectus cōtributiōis z defalcationis pre-
dicte. ¶ Scds est effectus q si post mortē dicti testatoris viuē-
te pupillo bona fuerint diminuta puta in centū nō poterit sub
stitutus aliquid retinere pro fal.de his que supersunt:q2 illa di-
minutio contingens post mortem dz isto casu imputari in fal.
sicut fit quādo fal. ex vnico testō venit detrahēda.sed si nō fuis-
set facta aliqua diminutio potuisset retinere substitutus fal. Si
autē bona fuissent diminuta vltra.c. puta vsq3 ad.cc.vel vltra:
tunc substitutus carebit fal. z debebit de suo soluere legata vsq3
ad.ccc.in totum.et sic non integra propter fal.que veniebat de-
trahenda.si autē hereditas post mortem testatoris excreuisset
puta in.cc.et sic essent sexcenta retinebit.cc.et alia.ccc.retinebit:
quia augmentum superueniens non attenditur quando vnum
est testamentum,seu qn vna fal.venit detrahenda,vt q2 nō sunt
plura testā diuersorum testatorum. Sed in vers.nec ad rem op
ponitur ad id qd dictum est vez q quādo legata sunt diminuta
puta vsq3 ad.cc.vel vltra q substitutus de suo prestabit vsq3 ad
3 integra.ccc. † Nam hoc videtur cōtra regulam que habet q le
gata non debentur vltra vires hereditatis.l.j.§. si is qui.cccc.ff.
ad treb. Sed respondetur q illud est verū inspectis bonis que
erant tempore mortis testatoris sicut fit qn legata omnia sunt
relicta in vno. z eodē testō.d.l.in quātitate.in prin.prout in pro
posito esse videt:q2 ista legata relicta in secūdis tabu.censentur
relicta in testamento primo sub conditione si euenerit substō pu
pillaris in quo testamēto primo etiam alia legata relicta fuerāt
ab instituto. z ista est melior casus positio quā illa que ponitur
in glo. Cy. autē ponebat casum q filius impubes fuisset graua
tus vsq3 ad dodrantem:z substitutum pupillarē grauauit vsq3
ad duas vncias: vn legatarij quibus ab impubere relictum est
dicebant non esse locū fal.q2 legata illa non excedebāt dodran
tem.z similiter legatarij quibus est a substituto legatū dicebāt
q de illis trib⁹ vncijs supererat sibi vna que sufficiebat p quar
ta.z vltra. ¶ In tex.ibi,quā potestatē.z.quē effectū. ¶ In text.
ibi,vt es alienum debeat.lz qn contributioni legatorum locus
non est,vt q2 non sunt legata relicta in scdis tab.sed tātū in pri-
mis vel qn etiā esset locus cōtributioni,tamē nō esset expediēs
detrahere fal.vt q2 legata nō excederent dodrātem. ¶ In tex.
ibi,cōtributioni.scz legatorum tam relictorū in primis tab.quā
in scdis vt sic videat an oīa coaceruata simul excedant dodran
tē:z tūc detrahatur fal.si excedāt. ¶ In tex.ibi,sm q id est q2
fit cōtributio sm expositionē gl.z Dy.vel sm Iac.de ra.z Cy.
id est q2 detrahit vna fal.z legata oīa simul contribuunt sicut si
in vno tm̄ testō relicta essent:z ideo debet inspici tēpus mortis
testatoris quo ad quātitatē bonorum testatoris considerandā
sicut fit quando in vno tantū testō relicta sunt.l.in quātitate.in
princ.ff.eo. ¶ In tex.ibi,quicq̄ retineat.qd euenire potest qn di
minuitur hereditas testatoris post mortē:quia diminutio im
putatur in fal.z nihil retinet de legatis si diminutiō suffecisset
ad quartam.z illud q superest non est vltra dodrantem cōsum
ptum in legatis. ¶ In text. ibi, de suo quadrante.etiam si sibi
nihil remaneat.et etiam de suo vltra quadrātem debebit sup-
plere si opus est pro legatis:q2 diminutio ɔtingēs post mortē
non debet nocere legatarijs:z ad hoc tēdit obiectio ibi,nec ad
rem. ¶ In tex.ibi,vltra vires zc. nam legata isto tempore non
debentur vltra vires hereditatis.l.j.§.pe.z fin.ff.ad treb.qdo er-
go tenetur substitut⁹ legata soluere de suo vltra vires. z tacite
respondet q illud est verum inspectis bonis que erāt tempore
mortis testatoris: nam respectu bonorum que postea diminu-
ta sunt bene prestātur vltra vires,quando legata sunt in eodē
testō relicta.d.l.in quātitate. Sed ista legata cēsentur relicta in
eodē testō:nam etiā relicta a substituto videntur relicta in eodē
testō paterno sub cōditione si euenerit casus pupillaris substi-
tutiōis. ¶ In tex.ibi.in hac parte iuris zc. id est in his relictis
4 a substituto.vel id est in hac iur.q. ¶ † No.q qn vna falc.tan-
tum est detrahēda in testō patris z filij non posset vna deduci
ex persona pupilli de toto patrimonio. z alia substitutus de reli-
quo dodrante. z ponit exemplum Ang. si substitutus volebat
de quadringentis que legata sunt capientia totū patrimoniū
detrahere ex persona pupilli.c.pro vna fal.z d residuo, idest de
ccc.capere aliam quartam ex persona ipsius substituti que alia
quarta esset.lxxv.scz.de.ccc. nam hoc facere nō potest, sz sola.c.
habere dz:q2 lz sint due hereditates: tm̄ ab vno testōre capit te-
stamentum vim z formā:vt.ff.§.pro.z illud qd dicit Ang.pce
dit intelligēdo q totū assem legauit testōr ab impubere: z etiā
5 totū a substituto vt in gl.j.in prin. ¶ † Not.q substitutus pre-
stare debet legata relicta ab impubere tanq̄ es alienum,qn pu
6 pillus fuit hrs patri de quo veniet dicēdū. ¶ † Not.q in testō
patris z filij hz locū ɔtributio legatorū,tm̄ Bar. z Ang. intel-
ligit q hic habeat locū etiā ɔtributio bonorū patris z filij:sed
sm Io.de imo. Raph.z Pau.de cast.hic videtur cōtra tex. in
l.in duplicibus.ff.eo.ibi dū dicit.ea sola substātia quā pater cu3
moreret habuerit zc.ad idē est tex.in.l.qui fundū.§.qui filius.z
se.ff.eo.ibi dū dicit bonorū q̄ pater reliquerit zc.sed Bar.in.d.l.
qui fundum.§.si.in.vi.q.z ibi etiam Ang.tz opi. quā ipse tz hic
per istum tex.z.l.si filius qui patri.de vul.z pu.z ēdet ad iura
alleg.in cōtrariū q dū dnt de bonis q̄ pater relinquit tpe mor.
dnt intelligi de bonis scz suis vel pupilli,q̄ responsio plurimū
violat illa iura:z maxime in.d.l.in duplicibus.q̄ dictā ōnionē
nō patit,vn̄ verior vr opi.q hoc non fiat cōtributio bonorū,sz
tm̄ legatorū.nec ob.tex.q2 hic in nulla parte fit mētio de bonis
pupilli.nec ob.hic q in vsi.qd ergo facit mētionē de heredita.
pupilli:q2 responsio dari pōt q hic loquitur de here. primi te-
statoris qua adita hrditate p pupillū institutū nō dr amplius
esse hrditas testōris.l.sz si plures.§.filio.de vul.z pu.z no.gl.in
l.j.§.veteres.de acqui.pos.z in.l.p hereditariū.ff.de acq.re.do.z
Bar.in.l.iij.in prin.ff.de bo.pos.ti.gnali nō c b.d.l.si filius q pri.
in fi.q2 illa.l.post⁹ facit in ɔtrariū: q2 ibi innuit q regula est q
sola substātia patris spectāda est. Fallit in casu illo, scz qn pu-
pillus institutus abstinuit: q2 tūc inspiciunt facultates pupilli
quo ad legata in scdis tab.relicta. z in hoc ille tex.non est alibi
sm Io.de imo.hic.z in.l.qui duos.ū.de vul.z vbi etiaz tz istam
op. Pro qua etiā est bon⁹ tex.in.l.qui filiū.in pri.ff.de leg. prest.
ibi dū dicit ex bonis patris que ad eū peruenit zc. z istā partez
tz Rapan.d.l.qui fundum.§.fi.z pro hoc facit:q2 alias oporte-
ret dicere q iste filius impubes habuisset bona castrēsia ex mi-
litia vt intelligit Bar.hic in fi.qd non vr stare posse:tum q2 di-
uinat q hic esset miles: tū etiā q2 sequeret q in legatis relictis
in tab.pupillaribus cessaret fal.tanq̄ in testō militis,vt dicam
ff.circa fi.quod est cōtra istum tex.idē etiā tenuit Io.de imo.ū.§.
propo.in pe.col.quāuis gl.mag.ff.e.a.l.§.pe.sentiat idē qd Bart.
7 ¶ † No.q diminutio z augmētum cōtingens post mortem te
a statoris nocet z pdest⁹ hrdi nō legatarijs qd examinat Bart.
hic per plures op.dic vt hic per eū.z aliquid dictū fuit.ū.eo.l.j. n
§.i.z.ij. ¶ † No.q legata relicta a substituto pupillari vnr reli-
cta in primo testō sub cōd.si euenerit casus substitutiōis pupil
laris. z sic iuris interpretatiōe vnr per testatorem relicta a filio
impubere instituto,vt hic.z.l.in duplicib⁹ in fi.ff.eo.lz aūt dicta
legata a substituto relicta cēseant ɔditionalia,vt hic.hoc intel
lige verū nō esse quo ad transmissionē: q2 transmittuntur sicut
pura:q2 illa cōditio censet intrinseca.l.heredis.iuxta prin. ver.
tantum.ide.ff.qn di.le.ce.quod tene menti. ¶ In glo.j.in prin.hic
prima casus positio procedit si intelligamus q in hoc.§.princi
paliter querebatur an due fal.possent detrahi.sed non vr q de
hoc principaliter quereret, sed an legata relicta ab impubere
possent defalcari per substitutum,an vero debeāt tanq̄ es alie
num prestari a substituto sine vlla fal.sicut tenebatur pupillus
qui a.liuit. z pro responsione iuriscōsultus premittit vnā regu-
lam ex qua infert decisio: q2 si vna fal.detrahit de legatis reli-
ctis in vtriusq3 tab.sicut si legata essent in vno z eodez testō se-
quitur q omnia ista legata dnt simul cōtribui. z consequenter
omnia defalcari, sicut fit quando in vno testō legata sunt quo-

¶ Nocet z pdest, sz quid si bona testatoris aucta sint absq3 ipsius facto z fili⁹ habuerit fami liam, an in bonis auctis hre aliquid poterit.vide ro.sin gu.suo.fol.v.

dam pura. quedã cõditionalia: vt d. §. i. & ideo melior videtur positus casus ille quam. §. dedi. & ad illam etiam posset adaptari. ii. positio casus tracta hic in glo. & intelligendo vt facit hic gl. in prin. q si testator vltra dodrantem totius hereditatis reliquerit ab impubere. & vltra dodrãtem totius a substituto excederent legata vires hereditatis: ideo in primis deberent oia legata pro rata reduci ad vires patrimonij. & postea defalcari. l. si post missionẽ. & l. in quãtita. §. fi. j. eo. ¶ In ea ibi, vel etiam pone &c. inter hanc scdam casus positionem, & primam positam in gl. est differẽtia: q in prima cepit hre locũ fal. in persona impuberis. & successiue ex persona substituti. sz in scda cepit in persona substituti tñ fm Ang. nam impubes nõ fuit oneratus vltra dodrantem, sed substitutus qui omnia legata prestare dz reperit se vltra dodrantem oneratum fm scdam casus positionẽ. ¶ Posset etiã aliter poni casus hic fm Jac. de ra. & Cy. q hic pater instituit filiũ impuberez in vniuerso. & ab eo legauit vsq ad dodrãtẽ tñ, & sibi dedit substitutũ pupillariter. a quo legauit vsq ad duas vncias, deinde adijt pupill⁹, & i pupillari etate decessit cui successit substitutus: a quo oẽs legatarij petũt legata: q pubes nõ soluit: substitut⁹ vult deducere fal. de oibus: sed legatarij quibus ab impubere relictuz est dicũt nõ posse defalcari sua legata: q impubes non fuit grauatus vltra dodrãtem: & similiter legatarij quib⁹ a substituto relictũ est dicũt sua legata non esse defalcãda: q substitutus habuit vnam vnciam de illis tribus que supererãt. & sic habuit quartã. & iurisconsult⁹ premittit regulam vulgarez q in testamento patris & filij vna fal. locũ hz. Cuius regule primus effectus est, q quãuis legata relicta ab impubere debeãt pstari tãq es alienũ a substituto regulariter tñ aliud est qñ in scdis tab. etiaz relicta sunt alia legata: q debet fieri cõtributio oĩum & detrahi fal. Scds etiam ponit effectus &c. vt. §. dixi. & circa ea q tanguntur hic per gl. in. l. & c. positione casus Bart. opp. de. l. in singulis. j. eo. & de. l. q si §. quadrantẽ. §. eo. & vide vt hic per eũ. ¶ Adde q Rap. hic respondet ad d. l. in singulis. q hic nõ censent due hereditates sed vna iuris fictiõe. & nõ ob. q qñ sunt plures heredes hñt locum plures fal. d. l. in singulis. q respondent q hic censet vnus heres: q substitutus pupillaris est heres primi heredis. l. patris fam. primis tab. de vulga. & pupil. & l. si ita. §. quin filio. j. de bo. pos. fm tab. ¶ Item adde q responsio Bar. ad d. l. si qs. §. quadrantẽ. nõ videt bona, cum ipse dicit q hic nõ inspicit pluralitas hereditatũ: quia testator omnes mixtim in vnum testamentũ cõsiderauit. & cõiunctio est sequuta: & iõ habet locũ cõtributio, sed in. l. qs. §. quadrantẽ. testator ibi substituit pupillariter non filio instituto vt fecit hic, sed substituit ibi filio exheredato: ideo nõ vi voluisse q misceãtur bona filij, cum bonis patris. propterea ibi nõ fit cõtributio bonoꝶ patris, & filij ad submouendã fal. Nam Bar. nõ videt bene dicere: q est aduertendum q in d. l. qs. §. quadrãtez. testator illum quem sibi instituerat substituit pupillariter filio exhẽdato. & voluit q vtraq hereditas apud substitutũ veniretur, cuius cõtrariũ esse deberet fm doctri. Bartol. vnde melius est dicere q hic fiat cõtributio bonorũ, sed intelligitur de cõtributione legatorum tñ, vt dixi super tex. & hoc modo cessabũt oẽs dicte obiectiones. ¶ Item adde in quantũ circa intellectũ. §. fi. j. eo. l. intelligit q si fiat contributio nõ solum legatorum, sed etiam bonorum patris & filij: q lz p eo sit gl. in d. §. fi. in glo. ii. & tenet etiã Bart. in. l. qui fundum. §. fi. in. v. q. & ita etiaz videt tenere Ang. & Jo. de imo. hic. ¶ Tamen iste intellectus videt cõtra. l. in duplicibus. §. allega. per quam Ray. & Pau. de cast. §. l. progr. reprehendunt. d. opi. ¶ Durum tamen esset in practica obtinere propter authoritatem gl. & aliorum. & vide qd dicã in. §. se. humus. l. vbi in certo casu saluabo opi. Bart.

9 ¶ † In ea glo. in fin. dic q dum alle. not. in. l. si allegas. debuit allegare no. in. l. q̃q̃. C. eo. & licet gloss. inducat istũ tex. p ista opi. q fili⁹ nõ posset detrahere duas quartas a vt legitimã & treb. de fideicõmisso vniuersali vel fal. de legatis: tñ posset respõderi q iste tex. nõ probat q hic loquit de duabus quartis debitis eodez iure: nam hic loquitur de quarta fal. detrahenda ex legatis in testõ paterno, & de quarta falc. deducenda de legatis relictis in tab. pupillaribus. ¶ Sed qd de quo in gl. est de duabus quartis debitis diuerso iure: vna iure nature: alia alio iure. & fortius videtur debita legitima: q est de iure nature debita. & preferetur falcidie detrahẽde de legatis q legitima preferetur oibus legatis. l. papi. §. quarta. ff. de inoffi. test. Tamẽ p ista prima opi. facit d. l. papi. §. quarta. vbi. si cum quis. & §. si cõditiõi. & §. si qs impubes. & est bonus tex. in. §. quam

10 dotẽ in aut. de resti. & ea q pa. coll. viij. ¶ † Item q illud qd detraheret per filium pro treb. cõputaret in legitimaz iuxta. l. qm̃ nouella. C. de inof. te. & ecõtra. l. in quartã. cum ibi no. j. eo. & istã opi. tenebat Jac. de bel. vt refert gloss. in. c. Ray. in versi. legitima de testa. & refert etiam Cyn. hic. ¶ Scda fuit opi. Mar. et

refert gl. in. d. c. Ray. q indistincte possit filius duas quartas deducere: b q qñ duo iura cõpetũt vni persone iudicamus de illa persona sicut si illa duo iura cõpeterẽt duabus personis. l. tutorem. in prin. §. de his qui. vt ind. Scdo q speciale est qñ nõ implet hẽs voluntatẽ defuncti vt tũc solã legitimã, & sic quã quartam tñ possit retinere, vt in. §. si quis autem nõ implẽs. in aut. de here. & fal. ergo in cõtrariũ est ius cõe. Tertio p. l. quotiens. j. eo. vbi in simili permittit duplex detractio. Quarto primo detrahit es alienum postea fal. vel trebel. ita ergo dicendũ vt in legitima q primo deducat tanq es alienũ & debitũ. d. l. papi. §. si quis impubes. & l. quoniã in prioribus. C. de inoff. test. ¶ Tertia fuit opin. posita per gl. in d. l. papi. §. meminisse. & in d. l. q̃q̃. q distinguatur an filius fuit grauatus pure aut in diẽ vel sub cõdi. primo casu procedat prima opi. scdo casu pcedat. ii. opin. per tex. in. c. Rayn. & in. c. Raynal. de test. ¶ Sed ista opin. non videt vera de iure nostro lz sit approbata de iure cano. vt. j. dicã. ¶ Quarta fuit opi. q distinguatur an fili⁹ fuerit grauatus pure: an vero in diem vel sub conditione. et an filius fuerit institutus in diem vel sub condi. an vero pure, vt primo casu possit deducere duas quartas: q statim reijciunt dies vel conditio de legitima. d. l. qm in prioribus. & sic illã quartam habet ab initio: aliam postea habebit cõditione existente dum restituet. ¶ Secundo casu non possit duas quartas deducere. & nõ refert hoc casu an pure vel sub cõdi. fuerit grauatus restituere: q interim omnia bona sunt sua. ¶ Unde a seipso non detrahit legitimam sicut legatum sibi ipsi relictum non valet. l. legatum. §. i. de leg. i. sed detrahit trebellianicam qñ restituit: & istam opi. refert Cy. hic, & in d. l. q̃q̃. & dicit q eam tenuit Mar. fil. Jo. de Imo. hic etiã eã refert & dicit q fuit opi. Ryc. malũ. sed puto q equiuocauerit et voluerit allegare Mar. fil. & lz ipsi non dicant ista fuit opi. glo. in d. §. si quis autem non implens. in versi. auferri. ¶ Quinta fuit opin. Jaco. de ra. Petri & Cyn. in d. l. q̃q̃. & hic q due quarte non possint haberi iure detractionis per ea que alleg. sunt pro prima opin. sed bene possit contingere q iure imputationis habeantur due quarte. Ut si filia habuit dotẽ que bene imputatur in legitimam: vt. l. quoniam nouel. sed non in trebellianicaz vel fal. l. si pater filiã. in prin. j. eo. Et ideo poterit tali casu filia vltra dotem. & sic vltra legitimã detrahere fal. seu treb. ¶ Et similiter si nepos vel alius cui debeat legitima dũmodo nõ sit de liberis primi gradus si sit grauatus p fideicommissum, & percepisset fructus ex hereditate cõputantur in treb. l. in fideicommissaria. in prin. cum ibi plene no. j. ad treb. Tamen q tales fructus non computantur in legitimam. l. scimus. §. repletionem. C. de inoffi. testa. et not. in d. l. in fideicommissaria. et ideo poterit detrahere legitimam vltra fructus: quia sibi nihil obstabit. & semp quatenus plus esset in legitima quã in tre. detracta posset filius petere. arg. l. i. j. vt bo. rapt. & istam. v. opi. approbat hic Joan. de Imol. sub dubio forte de iure ciuili. Et ad argu. formatum in. ii. opi. de. l. tutorem. respondet vt per Cy. in d. l. q̃q̃. Potest etiam responderi licet ipse nõ respondeat ad. §. si quis autem non implẽs. q ibi probatur q perdit omnia que sibi relicta fuerãt ex dispositione defuncti preter legitimã. Unde est bene ibi speciale in hoc quod propter negligentiã perdit sibi relicta in testõ excepta legitima. Sed si nõ fuisset negligẽs nõ perderet sibi relicta: sed non probat q extra illũ casum possit detrahere duas quartas. ¶ Non obst. etiam d. l. quotiens. q ibi hoc fit vt magis seruetur voluntas defuncti: q legatarius plus cõsequeret sz q testator voluit si primo fiat detractio fal. & postea deducat id in quo erat incapax. Quam si primo deducatur id in quo erat incapax. et postea fal. sed in casu nostro per multiplicationem deductionum fiat contra voluntatem defuncti. Item in. l. contraria fit alia deductio propter prohibitionẽ legis cationẽ incapacitatis. Nõ ob. id quod habet in d. l. in vnũ ponenda. quia ibi loquitur de ere alieno cõtra in vita defuncti. ¶ Subdit Joã. de Imo. q lz per legistas cõiter dicat q tertia opi. est approbata p d. c. Ray. tñ sibi videt q imo de equitate canonica sic pbata. ii. opin. indistincte vt voluit gl. in d. c. Ray. & ibi Joan. an. ¶ Et hoc per rationem scriptam in d. c. Ray. versi. preterea. & in d. c. Ray. q vnaz detrahit tãquã fili⁹: aliam tanquã quilibet extraneus. ¶ Et licet ille tex. loquat qñ filius fuit grauatus sub conditione: tamen ratio que ibi ponit cõcludit indistincte: & ideo Joan. and. ibi dicit q ex quo sunt opi. inter legistas. & d. ii. opin. reperit approbata de iure cano. illa erit seruãda etiam in foro ciuili. per no. in. c. licet ex suscepto. de fo. compe. et in. c. per venerabilem. qui fi. sint le. Ita tenet Joan. de Imo. in. l. coheredi. §. cũ filie. de vulg. & pup. ¶ Sed contra opi. suã facit: q cõis opi. de iure ciuili est q qñ filius est pure grauatus adeo q eodẽ tpe veniret faciẽda detractio tre. & legitime. q tunc vna sola quarta veniat detrahenda, maxime p ea q allegãtur pro prim. opi. ¶ Ergo quãuis scriptura esset rõ i. d. c. Ray. & in. d. c.

a ¶ Quartas an filius restituere cogat⁹ detrahat duas quartas. vide old. cõsi. cccxi. anc. cõsi. xxv. pau. d ca. cõsi. cxij. & ccl. ang. cõsi. cl. & cxv. cap. cu. cõsi. xlvij fra. d are. cõsi. xviij. & cõsi. xij. col. ij. & vide per eũdẽ Alex. in cõsi. cxxxix. col. i. & cõsi. cl. in fin. in j. vol. & cxliij. in fin. & consi. cxlij. vbi. Item. ad treb. in. ij. vol. & per Alex. in consi. iij. in iij. vol. & an de fideicõmisso cõditionali pre cause relicto possint detrahi due qrte p pau. de ca. i cõsi. xxix. in j. pte. & per eundez pau. in consi. cccli. in. ij. pte noui. impressio. et vide per Lacan cõsi. cxxxiij. col. iij. fran. Curt.

¶ Adde tamẽ q possit adhiberi remediũ q filius deducat vnã tñ. vide alex. in. l. si debitor in pri. j. e. & vide ra. pha. cu. cõsil. xxv. in ij. col. & in cõs. liij. th.

b ¶ Deducere. vide plene p Jaso. in l. filiũ quez hñtẽ in iiij. col. & seq. C. fa. her. & in aut. res q in viij. col. C. cõ. de leg. & lanfrã. plene in l. cẽtario. l. pmũ. col. j. de vul. & pu. & per. cor. in cõs. ccl vi. in. ij. vol. inci. in hac cõsultatiõe. in viij. col. Tho. di.

& in d.c. Ray. nõ dz illa decisio ẽt hũs cõnem scriptã extendi vt corrigati⁹ cõe in alio casu.s. qñ nõ esset fili⁹ grauat⁹ in diem vel sub cõditione: q: ad inducendũ correctionẽ nõ fit extẽsio iuris & hũtiũ scriptã ratione in lege.p.l.pcipimus.C. de ap. & iste est tex.in cle.auditor.iũcta gl.in ver.comana de rescrip. & in cle.j.in ver.platũ.de elec. & no.sm Bart.in extrauag. ad repri. in v. nec non. ¶ Nisi qñ fieret extẽsio ad casum q inspecta lata significatione vocabuli cõprehenderet sub casu expresso, per no.per glo. in d.cle.j.in v. eligat.de elec.cũ ibi no.per Paul.de leaz. & per gloss. & doct.in aut.vt hi qui obli.§.j.in ver.ad curationẽ. & plene plene cõcludit ipsemet Jo.de imo.in.l.si vo.§.de viro.ff.so.ma. & in.l.ij.§.fi.ff.sol.ma. & Ant.de bu.l.c.fi.de consue.in.j. & xij. fal. & Domi.in.c.j.de tẽp.or.in.vj.cũ suis cõcor. ¶ Et sic disp̃o iuris cano.nõ videt extẽdẽda ad aliũ casũ q̃ illũ q ẽ expssus, & ideo nõ extẽderet ad casum qñ eo.tẽpore veniret faciẽda vtraq3 detractio. ¶ Plus videt q etiã qñ grauatus est filius in diẽ vel sub cõditione de iure ciui.verior sit opi.q nõ possit detrahi duplex quarta p.l.liberis.in princi.in v.dodrãs restituat.C. ad tre. & ibi põderat Bal.in prin. & ẽt Paul.de ca. ibi dicit de hoc esse tex.apertũ ibi nisi sm eũ cõcordãdo illũ tex.in.c. Ray.suppleatur qd dicit dodrans restituat.s. de eo q superest deducta
a priuo leĩa, & dicit q totus mundus seruat opi.illã canonistarũ l.qñ nõ est grauatus pure.ᵃ & p ista opi.etiã q filius etiã grauatus sub cõdi.nõ possit duas q̃rtas deducere de iure ciuili videt tex.in.l.filiũ quẽ hñtem.C.fa.her.nisi suppleat put dixi respondendo ad.d.l.liberis.vt etiã dicit Bald.in.d.l.filiũ.in.vj.col. ¶ Pro hac opi.etiã facit q: magis grauat filius pure grauatus q̃ qñ est grauatus sub condi.ergo tunc magis deberet succurri.ar.l.cũ q.in prin.de iureiu. Et pro ista opi. est glos. iuncto tex.in.l.j.§.interdũ.in ver.alius legis.j.ti.j. & dicit Joã. de imo. q illã gl.ad hoc reputat sing.dicit tñ q si volumus tenere contrarium possumus rñdere ad illũ tex. q ibi dũ dicit legis falc. suppleat.s.triũ. ¶ Uel aliter vr q ibi aliud l patrono cui nõ tñ debet de legitima q̃tũ filio,vt le. & no.j.l.si qs legatũ. in fi.s. de fal. ¶ Possent etiã adduci multe rationes p ista opi.s. qñ duplex quarta nõ detrahat de iure ciui.etiã p grauatũ sub condi. quas ponit Old.in consi.ccv.incip.prima dubitatio &c.vbi cõsuluit p illa opi.quã etiã tenet Jac.bu. & Bar.l aut. res que.C. cõ.de le. & Ja.bu.in.d.l.q̃q̃. & illa videt vera opi.de iure put ẽt tz Bal.in.d.l.papi.§.meminisse. & in.d.§.interdũ. & Jac. de bel. in aut.de resti. & ea q̃ pa.in.ij.q. col.iiij. & ibi dicit q in terris ecclesie esset seruãdũ ius canonicum,put vult Cy.in.d.l.q̃q̃. & ẽt Bal.in.l.filium qdẽ hñtem.in.xij.col.C.fa.her. ¶ Ibi tamẽ dicit de cõsuetudine est approbata opi.canonistarũ, ita ẽt Ang. in.d.§.meminisse.saluo eo qd de imputatione dicit Cyn. in.d.l. q̃q̃. ¶ De materia etiam per Bald.in.l.scimus.in princ.C. de inof.te. & in.l.filiũ.in fi.C.fa.her. & ibi Guil.de cu.per Old. in consi.clviij. incip. factum tale est,testatrix &c. & ibi videtur transire cũ opi.canonistarũ, & per Ang.l.d.§.si qs impubes. & p Ange. in consi.cxxxviij. incip. in Dei nomine ad decisionẽ huius dubij & ibi consuluit p opi.canonistarũ, & p Pau.de cas.in.d.§.cũ filio. ¶ Retẽta tñ opin.q distinguatur an sit filius grauatus pure sm Angel. in.d.§. cũ filio. est approbata, & in iudiciis & in
11 scholis. ¶ † Põt dubitari an sicut descendẽtes pñt deducere
b duas quartas,ita ascendẽtes.ᵇ & Bal.in.l.si a milite.§.fin.s. de test.mil.vbi tangit an legitima ascendentium hodie sit aucta, & sic sit tertia sicut legitima descendẽtiũ. & gl.ibi tenuit q sic.alle. gl. tenẽt cõtrarium vt ibi refert Bar. & Bal.propter hoc Bal. relinquit cogitandum.Ange.ibi videtur inclinare q ascendentes possint deducere duas quartas sicut descendentes si aucta est legitima ascẽdẽtiũ pariter sicut descendentiũ, Rapha. cu. etiã in.d.l.si a milite.dicit q si tenem⁹ prout cõmuniter tenetur q sit aucta legitima ascẽdentiũ sicut descendẽtiũ debem⁹ dicere q id qd habet in.d.c.rain. & l.d.c. Rayna. habeat locum in ascendẽtibus sicut in descendẽtibus. ¶ Putarem contrarium esse verum attento q tex.in.d.c. Raynal.corrigit ius ciuile, vt
12 probaui,ideo nõ dz extendi etiã ex identitate rõnis. ¶ † Preterea ea que in materia stricta seu in priuilegiũ cõceduntur descendentibus,nõ ita vendicãt sibi locũ in ascendẽtibus.l. filiusfa.cũ ibi no.Bart.iuncta.l.liberis.in princ. & in fi. & ibi Saly. C.ad tre. & no.Bar.in.l.fideicõmissaria.in princ.j.ad tre.bñfacit qd no.Bart.in.l.cum auus.ff.de cõdi. & de.cum fi. ¶ Nec ob.q sm communem opin.aucta sit legitima ascendentiũ:q: illud id est,q: hic tex.expsse induxit de iure nouissimo in aut. de trien. & semis.§.j.ver.hoc obseruãdo. & ibi no. ¶ Põt etiam ex predictis dubitari vtrum illud qd dicitur in.d.c. Ra. & in.d.c. Raynal.in legitima & tre.diuersis temporib⁹ deducẽda habeat etiã locum in fal. & legitima. Ful.in.d.l. q̃q̃. tenuit q nõ: q: sunt iura correctoria vt dixi, cõtrarium videtur velle Bal.in.d.l. q̃q̃. & ad id vide Bart. in.d.l.j.§.interdũ.iuncto illo tex. ¶ Puto

verius esse de iure q nõ habeat locũ in fal.cũ reperiatur qd appellatiõe trebellianice veniat fal.etiam sub larga significatione vocabuli lz econtra fit.l.pater filiũ.in princ.j.e. & in aut.vnde si parens.C.de inof.tes. & hoc no.q: sup hoc alias consului. ¶ Quedã alia vtilia in materia vide p magis Bal.l.d.locis. An autem in casibus in quibus põt detrahi duplex quarta sit dare remediũ q vna tñ detrahat,dicã in.l.si debitor.j.e.vbi tangitur per Nico.de nea. & Bal.in.l.qñ in prioribus.in fi.C.de inof.tes. & est decisio sing. & no. ¶ In glo.in v.debeat abi,deducta fal.cũ hac j.so.trãsit Ang.sed hec erit modici effectus q: legata relicta ab
a Ipubere deducantur vt es alienũ qñ bona sufficiunt ad integra legata: quia eodẽ modo qñ bona sufficiũt pñt oĩa legata dici es alienum quo ad heredẽ q tenet tunc illa integra soluere sm Bar.q propter hoc sequitur aliam sol.datã hic p Dy.vt hic p eum, & cũ eo transeunt alij. ¶ In ea.in fi.ibi,dũ dicit,cõtra hãc regulã.s.positã in prin.huius.§.per quam innuit qd etiã legata relicta ab impubere etiam habeant defalcari nõ solũ relicta a substituto. Preterea hec.ij.so.est contra.l.j.§.interdũ.s. eo. vbi apparet q etiã legata ab impubere relicta defalcant nõ solum relicta ab eius substituto. ¶ In gl.in ver.sm q in prin.iste primus intellectus nõ bñ videtur cõuenire lře que vr se fundare in contributione & q propter eã eueniat illud qd dicit hic in tex. in hac parte. ¶ In ea.ibi:sed tu dic &c.hec stare põt,sz plamor est sequẽs, & meli⁹ conuẽnit lře, & nõ sunt contrarij isti duo vltimi intellect⁹,sz differũt: q: sm vltimũ intellectũ mutatur casum in ver.vel vt lz ge.s.qñ hereditas per pupillũ fuit aucta, & in precedẽti ver.ibi ne substitut⁹ &c.loquitur tex.qñ fuerat diminuta sed sm aliũ intellectũ precedentẽ positũ in ver.ne substitutus. & in ver.vel vt longe loquunt in eodẽ casu.s.qñ solum hereditas fuit diminuta. ¶ In gl.in ver. quid ergo ibi incipit sm effectũ &c.dic qd vno secundus effectus incipit in vers. sm qd & postea excẽplificatur hic vt dixi super tex. ¶ In ea.ibi. in prin.dixi.s. in gl.j.in.iij.positiõe casus, & est sensus dum tex. dicit pupilli hereditas non sufficiat, debeat subaudiri.s. pro omnibus legatis relictis tam a pupillo quã a substituto eius patris hereditas in omnibus sufficisset. ¶ Ang.tñ approbat scd̃.expositionẽ post tam in gl.sm Alb. fatetur tamen qd precedẽs est bona:sed sm Jo.de imo.melior vr p̃cedens: q: sm vr quodãmõ implicare cõtradictionẽ dicendo q substitutus dz habere quartã vtrorũq bonorũ, & qd de vtroq quadrãte substituti & pupilli aliquid trahatur. ¶ Tamen videtur qd põt defendi a ꝯdictione: q: gloss. vult q vtraq bona erãt de falcãda inspectis facultatib⁹,prout erant tempore mortis testatoris: & tot erant legata quot bona: sed q: post mortem testatoris fuerunt diminuta in.iiij. parte, et vltra debet substitutus de suo soluere pro prestatione legatorũ etiam si pro satisfactione legatorum oporteret consumere oĩa bona que supersunt, & vltra scz quando vltra quartã fuisset facta diminutio. ¶ Unde satis dicitur habere quartã omnium
b bonorum,q: illa bona diminuta vsq ad quartam imputantur sibi in fal. & pro illa quarta nõ prestabit legatarijs: quia eam potuisset pro se retinere si bona extarent, & hec videtur mens glos. si bene inspiciantur. ¶ In gloss.in ver.nec mirum gloss.non videtur bene, & clare soluere contrarium de leg.j.j.§. si in qui.j. ad tre.de quo voluit arguere iurisconsultus hic in vers. nec ad rem ¶ Sed responde quod legata non debentur vltra vires habi-
c to respectu ad vires prout erant tempore mortis testatoris,sed bene teneri potest vltra vires habito respectu,prout erant post mortem,vt hic: quia ita contingit quando legata sunt relicta in vno & eodem testamento prout indicatur etiam in casu nostro, & dixi super tex. ¶ In ea.ibi.§. si vero non fecerit &c. not. bene gloss.volentem quod hodie non confecto inuentario heres tenetur vltra vires, & hoc tenent communiter doc.hic excepto Guid.de suz. & Ray. quos hic reprehendit Bartol. cum quo transeunt alij quibus adde aliam glos.similem in.l.j.§. hec stipulatio.in versic.sufficiunt. ¶ Et ibi Ang. & Joan.de Imo. j.titu.j. Idem etiam Bald.in.l.filium quem habentem.C.fam. her.in.xviij.col. & in vers. & quia de inuentario feci mẽtionẽ.ibi. ¶ Tamen limita singu.nisi legatarij cõfiterentur quod heres non subtraxit,seu non occultauerit bona quia tunc etiam non
c confecto inuentario non tenebitur vltra vires hereditarias ᶜ legatarijs: quia contra illam presumptionem iuris, & de iure quod bona heres occultauerit secundum quod habetur in.§. sancimus in auten.de here. & fal.admittitur probatio in cõtrarium per confessionem partis vt est gloss. singu.in autenti. de equa.do.§.illud in versic.scribat. & not.docto.in auten. sed iam necesse.C.de don.ante nup. & cum illa decisione Bald.in dict.l. filium.trãsit Ludouicus roma. in rub.s. de acquiren.heredita.
13 ¶ † Sed in contrarium facit: quia tex.in dict.§. sancimus. dicit forte surripiunt, noto dictionem forte, que innuit quod etiam si nõ surripuissent, seruetur etiam illud quod ibi decidit

¶ Circa istu3 passum vtrum filius grauatus de restituendo possit detrahere duas quartas.s. legitimam & trebellianicam mihi semper placuit opi. quam tenuit. d. abb. in.c.rayn. & raynal. de testa. & quam tenuit. do. Paul. de cas. in.l. q̃q̃.C. ad.l. falci. scz q si fili⁹ est grauatus de restituendo pure & incõtinenti: vnam tñ detrahat.s. legitimam. Sz si est grauatus de restituẽdo post mortẽ vel sub alia cõditione tũc possit detrahere legitimam incõtinẽti: q: illam dz habere sine aliquo grauamine & onere & ex ea reijcitur omnis conditio.l.qñ nouella.z.l.qm in prioribus.C.de inoff. te. & aduenientẽ conditione vel morte detrahet aliã quartã.s.trebellianicam vt ibi plene p eos. Ant.Franc.

¶ Ascendentes. in h artic.vide Lu. ro.cõ.clxxv. & consil.xxix. Paol. de ca.consi.cccxiij. adherentes opinion. cano.

¶ Hereditarias. adde qd hic procedit maxime l terris ecclesie vt voluit idẽ Bal.cõ.xxxviij. iiij.lib. vbi alleg.d. c.parochianã. & an hñs nõ ꝯficiẽs inuentariũ teneat vltra vires hereditarias.vide p Frã.de aret.consil. lxxviij.

¶ Et an teneatur vltra vires hereditarias hñs nõ ꝯficiẽs inuẽtariũ. Et qd in foro ꝯscie qñ omisit illud facere ex negligentia seu ignorantia & nõ ex dolo vel malitia. vide ẽt p.d.Abb. & alios scribẽtes post eũ in.c. cũ esses.de test. Anto. Franci.

in surripiente, et ita est text. cum glos. not. in d. c. i. in ver. forte. de app. et periculosum est illud dictum Bal. Licet propter eius autoritatem sit menti tenendum bene vel verum quod vt tollatur occasio surripiendi voluerit iura hedem si vult non teneri vltra vires debere conficere inuentarium et ideo si contempsit dz insolidum complere legata. d.
14 §. si vero. ❡ † Addit etiam Bal. in d. l. filius quod in alio casu posset saluari opi. Ray. s. in foro conscientie in quo foro dicit heredem non teneri vltra vires pro id quod habet i. c. parochiano. de sepul. quod vltimum non examino: quia per alios hic non tangitur et per nunc non vidi. videatis per Bar. et alios in rub. et in l. gerit. de acqui. he. et per Bar. in repe. l. i. in. iii. q. in §. partis prin. C. de sac. san. ec. per. Jo. an. in c. §. de vsur. in. vi. in nouel. per fed. de se. cons. xxi. per Bal. et alios post eum in l. inuitum ff. de acqui. he. Ang. in l. in testamento. C. de testa. mili. et in l. fi. §. si vero postquam C. de iu. deli. per cano. i. c. tua nos de vsu. per Pet. de anc. in consi. cccxcii. cum concor. de quibus in dictis locis Raph. cu. hic etiam addit quod lz heres qui non confecit inuentarium teneatur vltra vires hereditarias legatariis sm communem opi. tamen non tenetur in plus quam sit legatum[a] et per hoc dicit se consuluisse quod heres grauatus restituere per fideicom. lz non fecerit inuentarium non patitur damnum: quia si fideicommissarius vult dicere quod plura erant bona debet probare et non deferret fideicommissario iuramentum in litem ad probandum: quia lz deferatur contra tutorem ex eo quia non confecit inuentarium l. tutor qui repertorium in prin. ff. de admi. tut. tamen aliud est in fideicommissario: quia tutor tenetur illud conficere l. inuitorio. ia. vi. C. de admi. tu. secus in fideicommissario.[b] Hec non posset impugnari: quia plures tenuerunt quod heres grauatus per fideicom. teneatur conficere inuentarium quia tenetur reddere rationem l. cum tale. §. i. supra titulo primo. et inuentarium est caput rationis et ita tenet Bart. Jaco. de are. et Bald. in d. l. cum tale. et Cy. in authen. sed cum testator. C. e. et refert Bar. in l. i. §. marcellus in fin. princi. ff. ticu. i. cum si. Et dicit Pau. de ca. in d. l. cum tale. §. i. se consuluisse quod heres ad instantiam fidei compelletur facere inuentarium in quo tamen non debent seruari solennitates de quibus in l. fi. C. de iu. deli. quia illa l. loquitur de inuentario quod vellet conficere heres ad sui vtilitatem sed satis est secundum eum quod fit cum solennitate et forma quam seruat tutor in conficiendo inuentario quod ipse tenetur conficere ad fauorem pupilli tempore enim Flor. quo loquitur d. l. cum tale. nondum erat inuenta solennitas inuentarii de qua loquitur in l. fi. C. de iu. deli. et text. in aut. sed cum testator. C. e. De tali inuentario loquitur si. conclusio tradita per Bart. in d. l. marcel. Tamen quia dispositio d. l. qui repertorium videtur penalis et inducta in priuilegium pupilli non puto quod sit extendenda ad istum casum per no. per gl. repu. sing. in §. item inuenta. insti. de act. quam ita sing. reputat Bart. in §. porro. in ti. que fuit pri. ca. bisi. amit. soleo tamen allegare similem in l. fin. ff. de in lito vo. ❡ Preterea et forte melius in casu d. l. q. repertorium dictum inuentarium defertur contra reum conuentum actione tutele et sic bonefi. vt no. in d. l. tutor in prin. in ver. interest. Sed non ita seruatur in actione ex testamento que quo ad hoc reputatur actio stricti iur. l. alias. ff. de in lit. iura. ❡ Extra gl. no. inductum Bar. hic in vi. op. arguit de l. fin. C. de iu. deli. quia ex dictis per eum hic habes quod licet diminutio contingens post mortem testatoris debeat cedere ad damnum heredis vt hic. Tamen illud est correctum hodie quando heres fecisset inuentarium et hoc plenius voluit ipse in l. in rone. §. diligenter. ff. e. et in d. l. fi. §. et si prefata. per illum tex. C. de iur. deli. et sequitur etiam Rapha. hic qui dicit quod idem putat in augmento superueniente quia non cedet ad lucrum heredis sed legatariorum eadem ratione qua dictum est in damno corrigi ista iura quod est bene ponderandum et no. etiam per Jo. de imo. in l. i. quartam in prin. ff. e. Querit hic Bar. quid si pupillus fecit inuentarium an sufficiat substituto pupillari et concludit quod non quod intellige secundum Bal. no. in d. l. filium quem habentem in vlt. col. et in l. i. C. de bo. aut. iud. pos. et in l. fi. §. i. C. de iu. delibe. esse verum quo ad legata relicta a substituto sed quo ad legata relicta ab impubere quia illa prestat ex persona impuberis vt hic et l. si fundum sub condi. §. si pater. de l. i. non tenebitur vltra vires inuentarii facti a pupillo cum in plus non posset conueniri pupillus et recte.
15 † Item in quantum in. iii. q. querit Bar. an si institutus in. i. gradu fecit inuentarium postea adueniens aditionem vel immissionem fuit restitutus et successit substitutus vulgaris an ei proderit inuentarium factum a primo herede et reliquit cogitandum. Adde quod Joa. de imo. hic putat quod non: quia per restitutionem habetur perinde ac si adiuisset. l. quod si non minor. §. restitutio. ff. de mino. ❡ Non ob. l. i. integrum. ff. de mino. vbi remanent firma ea que fuerant primo gesta ab instituto: quia illud est verum quo ad ea que concernunt administrationem ipsius hereditatis non fauorem instituti. Adde quod Bal. in l. fi. §. i. C. de iu. deli. tenet contrarium per d. l. in integrum. et quia videtur quod substitutus si alter
16 vellet facere inuentarium quod fecerit institutus non posset: † quia acta iudicii non transeunt. l. ex contractu. ff. de re iu. Puto opi. bal. veriorem et equiorem: quia istud beneficium inuentarii dicitur beneficium coherens obligationi non persone vt etiam dixit ipsemet Bal. in d. l. filium quem habentem in pe. col. in ver. a fine querit tc. et probatur quia si esset beneficium persone coherens non transmitteretur ad heredes nec in cessionarium l. i. C. de priui. do. iudic. l. ex pluribus. ff. de admi. tu. Sz istud beneficium transit i cessionarium, vt no. Bar. hic. i. vii. q. Quinimo vt dicam super ea potest etiam transire sine cessione. Quod autem transeat ad heredes patet ex his que dixi in. i. q. et sic patet quod per predicta, et per d. l. in integrum. et etiam per regula magis generalem positam in l. quotiens. ff. de acqui. here. per que iura apparet risum ad d. §. restituto.
17 ❡ † Circa vi. q. etiam tactam per Bar. hic dum querit an inuentarium tutelare confectum a tutore pupilli cui delata est hereditas si eo descripta sint bona hereditatis prosit pupillo adeo quod habeatur pro inuentario heredis et tenet quod diuersa est solennitas vtriusque inuentarii et alterius et idem tenet Ric. de nea. Quod etiam in alia q. hic formatis per Bart. transit cum eo simpliciter. Adde Bald. in d. l. filium quem habentem in vi. col. vbi tz idem. Et subdit quod etiam si inuentarium tutoris haberet solennitates requisitas in inuentario heredis non sufficeret pro inuentario heredis quia antequam tutor confecerit inuentarium tutelare non potest administrare in bonis pupilli. l. tutor qui repertorium in princ. ff. de admi. tu. et quia inuentarium tutoris fit sub suo nomine sed inuentarium heredis fit sub alieno nomine ergo non est possibile quod istud inuentarium sit vnum. et ita dicit se consuluisse licet Bar. hic sentiat in hoc vlt. contrarium. ❡ Sz aduerte quia ad. i. rationem posset responderi quod tutor ante confessionem inuentarii sui potest expedire omnia que nullo modo possunt obesse pupillo: vt no. Bar. l. d. l. tutor qui repertorium ff. in pri. p. l. fi. et ibi Bar. C. de tu. et cu. qui sa. non de. Et inuentarii confectio videtur etiam huiusmodi. Sed posset replicare quod imo in eius confectione posset verti damnum propter expensam inuentarii inutilem quando inuentarium non esset expediens. Tamen vbi euidenter constaret tunc quod inuentarii confectio non posset esse nociua putarem posse sustineri quod tunc sit verum illud quod tenuit bar. per predicta. Et sic tutor faceret citari legatarios et creditores alias seruaret que requiruntur in inuentario heredis satis apparet quod tutor hoc casu sustineret duplicem personam, quod esse potest l. tutorem
18 C. de his qui vt ind. ❡ † Septimo querit an si heres confecit inuentarium postea restituit hereditatem fideicommissario prosit inuentarium fideicommissario, et concludit quod non, nisi ei cedatur p. l. f. heres pecuniam. i. in pri. ff. ad tre. et ita tenuit Spe. in ti. de instr. edi. §. dicto X. quid si heres rogatus. et Ja. de bel. in §. hoc nobis in coll. q. in aut. de here. et fal. vbi refert etiam ita tenuisse Ramber. de rap. ita etiam refert Jo. an. in addi. Spe. sup ver. pal. Sz Jo. de imo. hic sequitur dominum suum d. Jo. de canetulo tz contrarium. Imo etiam sine cessione transeat quia lz quando tractatur de act. questita ex facto heredis requiratur cessio, vt d. l. si heres. tamen secus est quando tractatur de excep. acquirenda. l. rescriptum. §. fi. cum l. se. ff. de pact. et in spe habet in l. sicut. §. i. cum ibi not. per Barto. ff. qui. mo. pig. vel hypo. sol. ❡ Adde quod cum opi. Jo. de imo. concordat Bal. in aut. sed cum testator. C. e. et in d. l. filium quem hntem in pe. col. et in l. fi. §. i. C. de iu. deli. et Jo. de imo. in l. i. §. hec stipulatio. in vi. col. ff. ti. i. tangit Ang. ibi. et Jo. fab. in §. extraneis. insti. de here. quali. et dif. ❡ De hoc arti etiam tangit Lud. ro. in repet. aut. similiter. C. eo. et in l. i. §. si is qui quadringenta. ff. ad tre. in quibus locis tz idem quod Bal. Et pz illa opi. quo ad effectum exceptionis: sed non quo ad effectum actionis vt si res legata erat apud legatarium tempore testamenti, et sic
19 oporteat pro fal. agere tunc procedit opi Bart. ❡ † Octauo querit Bar. an fideicommissarius vniuersalis ex sua persona possit conficere inuentarium ex quo sentiat beneficia de quibus in §. lancimus in aut. de here. et fal. et in l. fin. C. de iu. deli. et concludit quod sic, quia inuentarii confectio fuit inducta ne heres haberet necesse petere tempus ad deliberandum d. l. fi. §. sinauit dubius. Sed istud tempus deliberandi datum competebat fideicommissario sicut heredi, vt in §. si quis vna. cum §. se. insti. de fideico. habet et no. gl. in l. cum filio. in ver. relictor. de le. i. et in d. §. si is qui quadringenta. in ver. peruenit. ergo tc. et quia fideicommissarius habetur loco heredis l. si filius. §. quod cum eo. Aliud dixit quod doc. hic non tangit. ❡ Addatis Bart. idem tenentem l. i. §. i. ff. de iu. deli. et Cy. et Bald. in l. fi. C. ad treb. et Joan. an. in addi. Spe. in preallegato §. d. ver. quid si heres non fecit. vbi etiam hic tz Spec. et Bal. in d. l. filium quem hntem in pe. col. et in l. i. C. com. de le. et Ang. Jo. de imo. Raph. Pau. de ca. et Ro. in d. §. si is qui quadringenta. et sic est comis opi. Tamen Jo. fab. in §. extraneis. insti. de her. qual. et dif. tz contrarium: quia non reperitur iure cautum, et quia iura noua tribuentia beneficium inuentarii videntur correctoria, et cum loquuntur in herede non debent extendi ad fideicommissarium qui non est proprie heres. Sed ad istam rationem videtur responsum datum per Ang. et Jo. de imo. in d. §. si is qui quadringenta, lz ipsi non faciant mentionem de Joa. fab. quia dicta iura noua non sunt correctoria, sed limitatiua merito extenduntur iuxta not. per gloss. in l. si constante. in principio. et ibi Bartol. in. ix. q. prime partis. ff. solut. matr. saltem ad casum qui comprehenditur sub casu expresso saltem ex lata significatione vocabuli. l. filium ha-
20 beo. cum ii. ff. ad mace. † Et applicatione heredis venit fideicommissarius

a ❡ Legatum. quid si testator prohibitus ex forma statuti legare vxori vltra certam summam et vltra medietatem vsusfructus bonorum leget ei alimenta et post mortem heredis vsumfructum medietatis bonorum et heres non confecit inuentarium an mortuo herede ista mulier possit petere dictum vsumfructum legatum si bona sunt diminuta propter es alienum dicendo quod non fecit inuentarium. Dic quod non et sic est casus pulcher et sing. quod heres non confecto inuentario non tenetur ad integrum legatum propter es alienum quia non plus videtur relictum a testatore cum dicit formaliter rapha. cu. consi. xxx. vbi dicit etiam quod non est bona similitudo de herede ad tutorem.

b ❡ Fideicommissario. an autem executor vltime voluntatis tenetur facere inuentarium et reddere rationem administrationis, vide plene per Jas. in l. si heres. ff. de condi. cum data. et ibi plene dixi in addi. et vide Bal. in consi. cccc-xxxi. in §. volunt. quedam vidua. Th. dip.

missarius a inspecta larga significatiõe vocabuli.l.j.§.de illo.ff. ad treb.et ibi no.Bar.referẽdo illũ tex.ad verba senatusc̃õsulti.
21 et.d.l.si filius.cũ si.et vide q̃ dixi in.d.§.si is q quadrigẽta.† et q̃n incipiat currere tẽpus fideicõmissario b ad cõficiẽdũ inuẽtariũ, vide p Jo.an.in.d.addi. ¶ Demũ monet Bar. dubiũ q̃ão hic cõtribuunt bona filij et testatoris attẽto q̃ filiussa. sui ista tẽpo ra quicq̃d acq̃rebat,acquirebat patri.l.pla.de acq̃r.he.videt q̃ debet intelligi q̃ hic pupillus esset miles.arg.te.l.si.C.de te.mi. et sic poterat habere bona castrẽsia.et idez tenet Nico.de neap.et Ang.hic.Sed Raph.cu.hic rephẽdit istũ intellectũ:q2 nil hic dicit de cõtributiõe bonoz filij s3 legatoz.l.et pbat.in.l.in dupli cibus.ff.e.Jta t3 Jo.de imo.hic q hoc cõfirmat q2 in testamẽto militis cessat fal.l.in testamẽto.C.e.l.j.§.denuq3.ff.ad tre.et substi tutio pupillaris insunt relicta legata c esset testm̃ factũ ab impu bere in his in quib9 est fauor q̃ cẽseat testamentũ filij.l. papi.§. s3 nec impuberis.ff.de inof.te.et p hoc faciunt ea que dixi super
22 tex. ¶ † Postremo querit Jo.de imo. an testator possit graua re et videatur grauare substitutũ pupillarẽ in bonis pupilli pro soluendis legatis relictis in tab.pupillaribus.et arguit q̃ non q2 relicta in secũdis tab. videtur relicta ab impubere in primis tab.sub cõditiõe,vt hic,in si.Sed relinquere nõ posset ab impu bere plusq̃ ei dedisset.l.ab eo.C.de fideicõ.et melius in proposi to facit l3 ipse nõ alleget.l.coheredi.§.cũ filie.in ver.nec fideicõ misso.de vul.et pu. Ad idẽ alleg.d.l.in duplicibus.intelligendo eã indistincte et sic etiã in pupillo milite q habebat bona castrẽ sia. ¶ Jn cõtrariũ alle.l.si filius q patri.in si.de vulg.et pu.et.l.si fundũ p fideicõ.§.si.ff.de lega.ij.cũ ibi no.p doc.Et dic q̃ Bar. et Ang.p firmo habuerũt verã esse istã.q̃.opi.et cõcludit q̃ si pu pillus nõ habebat bona tẽpore mortis pr̃is non videt haberi respectus ab ea q̃ posset acq̃rere post mortẽ q2 a casu et fortuna poterat ꝯtingere. Fallit in casu singulari.d.l.si filius q patri.sc3 quãdo filius abstinuit ab hereditate patris:nã3 tũc q2 ex facto suo hereditatẽ paternã pdit voluit lex subuenire legatis a sub stituto relictis et forte s3 eũ hoc esset intelligendũ q̃n legata po terãt solui de bonis paternis si pupill9 adiuisset:q2 tũc vr impu tandũ filio quare nõ adiuit et ppterea lex voluit nõ preiudicari dictis legatis. ¶ Si aũt haberet bona tẽpore mortis tũc dicit adhuc videri q̃ in dubio nõ videat haberi respectus nisi ad bo na patris p.d.l.in duplicibus eã indistincte intelligẽdo. Sed si expresse constaret q̃ voluisset respectu dictorũ bonorũ grauare forte tenebit grauamẽ sm eũ p no.in.d.l.si fundũ. Jpsemet Jo. de imo.in.l.et si cõtra.in si.de vul.et pu.relinqt super hoc cogitã dum.S3 ipsemet in.d.l.q duos circa vlt.col.videt adherere illi opi.quã ipse t3 hic Pau.de ca.hic in lec.bon.videt tenere q̃ cũ pater possit grauare in bonis pupilli substitutũ vt.d.l.si fundũ per fideicõ.videat etiã illud voluisse facere l3 nõ expressent et sic substitutus legata a se relicta pstabit etiã de bonis impuberis et sic veniẽt illa in ꝯtributiõe p.d.l.si filius q patri.S3 quo ad le gata relicta ab impubere dicit q̃ nõ pstabunt de bonis impu beris: q2 impubes i illis nõ potuisset illo onere grauari in bõis ipsius pupilli.d.l.coheredi.§.cũ filio de vul.et pup. ibi nec fidei cõmisso.&c. ¶ Passus est satis dubius et cõsidera primo q2 dñs Joã.de imo.dixit q̃ si nulla bona habebat pupill9 tẽpore mor tis testatoris nõ hr̃ respectus ad ea q̃ a casu posset acq̃rere me lius videret locutus si dixisset tẽpore testi:q2 potuit illo tẽpore videre testator q̃ bona nõ habebat s3 nõ ita potuit pspicere de bonis q̃ habiturus esset pupill9 tẽpore mortis testatoris plus quã de aliis q̃ acquireret post mortẽ patris. Jte3 vr dicere q̃ in l.si fili9 q patri.sit speciale q̃n filius institut9 q fuerat pupillari ter pr̃i substitut9 abstinuit et q2 hoc sua culpa cõtingit q̃ nõ sol uunt legata de bonis patris debebit soluere legata de bõis pu pilli,est diminare et restringere illũ tex.ad casũ q̃n hereditas pa tris sufficiebat ad legata,et iõ ille text.multũ facit p opi.Bart. Ang.et Pau.de ca.Et intelligit.d.l.si filius q patri. de bo. im pu.nõ dico acquisitis ex militia viuo patre sed acquisitis post mortẽ patris:q2 alias nõ esset locus fal.l. in testamẽto.C.eod.et dixi.ff.prox.tñ q2 nõ video posse bene respõderi.d.l.in dupli cibus.nõ audeo firmare istã opi.bene puto esse verũ q̃ si pater ex pressit potuit grauare etiã in bonis impuberis etiã si fuisset ex heredat9,vt est tex.in.l.ita tñ.§.a patre.ff. ad tre. et de hac.q.etiã videatis per Jo.de imo.et Pau.de ca.ff.ea.l.§.si.vbi querunt an hoc habeat locum q̃n legata relicta sunt ab exheredato substi tuto qui etiam fuerat institutus,et dicam ibi.

1 ☞ De duobus eidem pupillo pupillariter substitutis
2 Quilibet substitutus dicitur sub conditione institutus.
3 Quilibet institutus potest vti falcidia in sua portione heredi tatis exhausta legatis.
4 Que differentia sit in legata sint relicta a pupillo vel a pupillo et a substituto.
5 Stipulatio interposita ab impubere transmittitur ad sibi sub stitutos.
6 Statuto q̃ instrumenta habeant executionem paratam an ex hoc ex tendatur etiam ad heredes promissoris.
7 An permissum sit variare.
8 An consultor possit variare et mutare consilium.

1 **Si filio.** † Si duo sunt eidẽ pupillo pupillariter sub stituti quoz vn9 vltra dodrãtẽ sue ptis est in scdis tab.grauat9 alius nõ,si tñ p cõtributionẽ legatoz in vtris q3 tab.in relictorũ etiã ille alius reperit grauat9 potest vterq3 fal.retinere.Primus tamẽ ex persona sua detrahet falci. Secũ dus vero ex sua persona et persona pupilli simul iuncta nõ autẽ ex persona alterius coz tantum.h.d.secundũ Ray. ¶ Et diui ditur in duas partes principales q2 primo loquitur de substi tuto qui est grauatus ex sua propria persona:Secundo de sub stituto qui est grauat9 mixtum.s.ex sua persona et pupilli.ij. ibi. quid dicem9.Et prima subdiuiditur in quatuor:q2 primo the ma et questio.secũdo allegato pro vna parte.s. cõtra substitutũ. tertio solutio pro substituto.quarto solutiõis ratio.ij.ibi. et haec b le.aij.ibi sed verioz.iiij.ibi.vt enim. Scda pars principalis etia3 subdiuiditur in.v.q2 primo ponitur q̃ secũdo allegatio ꝯ sub stitutum.tertio allegatio p substituto.quarto solutio q̃.quin to determinat vnã.q. Circa predicta. Secũda ibi.acqui.iij.ibi. rursus.iiij.ibi.itaq3.v.ibi.huic cõsequẽs.s3 Dy.et Bar.Posset etiã secundũ Ja. de ra.et Cy. hec scda pars diuidi aliter.s.in.vi. partes.in prima thema et q̃.scdo visio questionis.tertio cõtra responsionem adijcit duas rationes.quarto cõfirmat suam re sponsionem.quinto infert vnam cõclusionem.sexto circa predi cta determinat vnã.q.seu ponit illationem.Secunda ibi,in om nibus.iij.ibi,acqui.iiij.ibi,rursus.v.ibi,itaq3.vj. ibi, huic conse quens.Et dic q̃ ista prima diuisio procedit prout litera in ver. in omnibus.in.ij.expositione.Sed secũda diuisio procedit put tex.in ver.in omnib9 legitur plane.et sic respõdet.q.vt p gl.in.d. ver.in omnib9.in.j.expositione.Põt etiã aliter summari et ma gis ad literam.Si vnus ex pluribus pupillariter substitut9 sit grauatus vltra dodrantem sue portionis detrahit falc. ex sua persona tantum tanq3 vnus de pluribus principaliter institut9 non ex persona pupilli:quia ille detrahere nõ potuisset et cuius penes alium cõsubstitutũ sit alia portio non grauata. Tamen per hoc non impeditur detrahere fal.substitutus cuius portio grauata est: quia portio sua non contribuitur cum portione al terius que nõ est apud eũ et hoc vsq3 ad ver. quid dicemus.Sed si relicta ab ipso substituto dodrantem sue portionis non exce dunt sed iuncta cum illis legatis que debet ex persona pupilli bene excedũt:et detrahit ex persona pupilli tanq3 eius substitu tus non tanquã principaliter institutus q2 vt institut9 non pos set.et hoc secundo vsq3 ad ver.huic consequẽs.Et si pupill9 lega ta a se relicta dodrantem nõ excedentia soluit nõ deducta falc. sed cautione recepta propter relicta a substitutis committitur huiusmodi cautio seu stipu.in persona vtriusq3 substituti tam illius cuius portio fuit grauata legatis a se relictis quã illius cuius portio vltra dodrantem non fuit grauata legatis a se re lictis sed iunctis cu3 relictis a pupillo remanet grauata:et hoc tertio.et quia secundum hoc iste text.est difficilioz qui sit in iure ideo figuro casum sic.Testator habens quadringẽta in bonis filij,impuberem vniuersalem heredem instituit a quo nulla le gata reliquit et duos pupillariter ei substituit, scilicet primum et secundum equis portionibus et sic in effectu quemlibet in.cc. a primo.cc.leg.auit.ab alio vero nihil queritur.an eueniẽte casu substitutionis pupillaris primus possit defalcare legata: vide tur dicendum q̃ non:quia legata a substituto relicta videntur relicta ab impubere in primis tabulis.ff.§.proxi.in si. sed si fuis sent relicta.cc.ab impubere instituto nõ esset locus fal. quia nõ excedunt dodrantem assis in quo est institutus. Preterea isti duo qui sunt substituti in locũ impuberis videntur haberi pro vno:quia personam vnius impuberis heredis representant.sed si vnus tantum fuisset substitutus et fuisset oneratus in.cc. non posset detrahere falc.quia non excederent dodrantem ergo &c. Cõtra substitutum etiã facit:q2 sequẽdo ea que habent in pce. §.s.q̃ debeat fieri cõtributio totius patrimonij et omniũ legato rum:sed si fiat contributio totius patrimonij relicti substitutis nõ inuenit q̃ legata excedãt dodrãtẽ et iõ d3 primus substitutus cõueniri ad integra legata ẽt vltra vires.s.dodrãtẽ sue portiõis. Cõ iurisc̃õsultus decidit c̃trariũ.s.q̃ poterit defalcare ex sua per sona sicut si esset institutus in primo gradu in dimidia et graua tus in.cc.et haberet coheredẽ in alia dimidia qui nullo modo esset onerat9,quo casu oneratus põt defalcare.l.in singulis.ff.e. Nã cũ testamentũ a patre factũ de opib9 paternis cũ substõne pupillari simul capiant viz formã et originẽ ab eodẽ testatore et ab eodẽ solẽnitate et quo ad ꝯtributionẽ legatoz p vno et eodẽ testõ habeant debent hr̃i isti duo substituti ac si nõ cõsiderata

a ¶ Fideicom. Adde.o.phi.de ca.q̃si.lv.inci.et pro tenui.col.si.ver.pre terea.in prima pte cõsi.et q venit ap pellatione heredis vide Bal.in.l.fin. col.ij.C.de here.in sti.et eũdẽ Bal.i.l. antiq̃tas.C.de vsu fr.et per.d.Guido. pape.cõsi.ccclviij. inci.in dispõne. et cõsil.ccclxxxv. in ci.si in aliqua.D.f.

b ¶ Fideicommis sario.Jn hac q̃one angel.in.l.j.§. hec stipulatio. ver. sed q̃n incipiat currere C.si cui plusq̃ per l.fal.s3 q̃ fideicom missario nõ currat ante restitutam, l3 Jo.and.in.d. ad di.teneat 3ñum et ita refert et sequit comẽ.cõsi.cxxviij. et ibi vide an sit opus testamenti et an inuentariũ he redis psit fideicõ.

persona pupilli essent in testamento paterno instituti quorum unus sit in sua portione in totum oneratus alius nullo modo & sic dz onc ratus posse detrahere fal. p al. l. in singulis. & hic usque ad ver. qd dicemus ibi scdo principaliter erat casus idem testator habens. cccc. in bonis filium ipuberem universaliter instituit & ab eo. cc. legavit vel etiam aliqd ultra sz ultra dodrantem & primum scdm equaliter substituit pupillariter & a primo. c. legavit & secundo siue legauerit vel nō legauerit nō est vis usque ad ver. huic. qz de illo hic nō dubitat, tñ ne oporteat mutare thema in ver. huic consequens pōt figurari q a secundo. cc. legavit & sic ultra dodrantem sue portionis fuit secundus ex sua psona grauatus iuxta no. p gl. in x. duobus decessit pupillus nullis a se legatis solutis substituti ei successerunt primus s. in dimidia bonorum pupilli cum dimidia oneris legatorum relictorum ab impubere & in reliqua dimidia hereditatis & oneris legatorum ab ipubere successit secundus. querit an primus possit defalcare legata tam relicta a se quam ab impubere & respondet in x. an omnibus intelligendo q nō legat interrogatiue qd pōt. In 2am adducit q primus substitutus hz quartam & ultra cum enim sibi obueniat dimidia hereditatis & sic. cc. ab ipso non fuerunt legata relicta nisi usque ad. c. supersunt sibi alia. c. que sunt ultra quartam sue portionis et sunt quarta totius pter ea si hic primus substitutus in dimidia compareretur instituto in primo gra. in dimidia q fuisset grauatus in. c. nō posset detrahere fal. qz legata nō excederent dodrantem sue portionis & constat q substitutus comparatur instituto qz dicitur institutus sub condi. in 2am vero p substituto adducit qz si negaremus eum posse detrahere fal. fieret 3 regulam traditam in. §. q vulgo ubi habet q ad inadendam rōnem. l. fal. fit contributio legatorum relictorum ab impubere & a substituto sed hic facta contributione tali reperietur q primus erit grauatus ultra dodrantem sue portionis imo in tota portione. s. in. cc. ¶ Ex his infert iuriscō. q in. j. parte huius. §. substitutus detrahet ex sua persona ac si esset institutus in testamento paterno in. j. gra. sed in. ij. parte huius. §. detrahet nō ex sua persona sed tanquam substitutus. s. heres impuberis ex persona impuberis propter legata relicta ab impubere que si confundantur cum legatis relictis a substituto faciunt locum detractioni fal. propter quam legata insolidum nō prestantur tamen debuissent insolidum prestari legata relicta substituto si illa per se considerentur: qz quo ad illa plusque oporteret sufficiebat portio hereditatis obueniens substituto & sic ex mixta persona impuberis & substituti detrahi dz hoc casu fal. & hoc usque ad x. huic. ubi erit casus: pupillus pdictus verisimiliter institutus fuit oneratus legatis in. cc. & sic nō ultra dodrantem & primus substitutus fuit grauatus in. c. scdus in. cc. & pupillus dum vixit soluit. cc. a se relicta recepta cautione a legatariis de reddendo quanti plus apparet eos recepisse in euentum conditionis substitutionis ingra l. j. §. interdum. ff. eo. certe si eueniat casus substitutionis poterit ex illa cautione uterque substitutus agere pro falci. & iste videt verus casus, licet Ang. hic variauerit. ¶ In text. ibi, onerauit s. ultra dodrantem sue portionis sibi contingentis, & alius substitutus non fuit oneratus, nec etiam pupillus. ¶ In tex. ibi pupillus non haberet. ut qz nō erat tam grande onus iniunctum substituto q absorberet dodrantem totius assis in quo pupillus erat institutus. ¶ In tex. ibi: consequenter prioribus. s. sequendo dicta in priori. §. fin. que facta contributione legatorum & confusione totius patrimonii si remanet quadrans utriusque patrimonii non est tractandum de falci. ¶ In text. ibi, falci. locum. ut qz facta contributione totius patrimonii legata non excedunt dodrantem totius assis. ¶ In text. ibi ultra vires portionis. s. ultra dodrantem sue portionis. ¶ In tex. ibi, alterum substitutum. idest illum grauatum ultra dodrantem sue portionis de quo substituto grauato hucusque locutus est iurisconsultus. ¶ In text. ibi, heres patri extitisset. s. si directo fuisset in. j. gra. institutus, nam si in secundo fuisset institutus potuisset detrahere falci. ex quo ultra dodrantem portionis esset grauatus. l. in singulis. ff. eo. ita & nūc. ¶ In tex. ibi, opes patris. s. q fuerunt a patre relicte fm Cy. vel s. testamentum factum de opibus patris fm gl. Dy. & Ray. & hic melius stat si habeatur in litera ut aliqui habent. unde & tunc expone. s. a testō pris. ¶ In tex. ibi, subducta. s. nō considerata persona pupilli fm Ja. de ra. lz gl. aliter exponat & est intentio lre q eo qz substō pupillaris capit essentiam, formam, & originem a testō patris dz perinde ac si isti duo substituti fuissent instituti i testō primo nō considerata persona pupilli, & q perinde dz vel nō dz fieri contributio sicut si tota dispō fcā esset in uno & eodem testamento. ¶ In tex. ibi, non est oneratus. s. ultra dodrantem sue portionis in substōnibus relicta. ¶ In tex. ibi, ultra dodrantem. si legatum sit ultra dodrantem portionis que peruenit ab substitutum fcā contributione legatorum q hz substitutus soluere ex persona ipuberis, & etiam ex psona sua pt et itelligi q grauamen eēt ultra dodrantem totius si ponamus q primus substitutus fuisset grauatus l quarta, & pupillus fuisset grauatus aliquanter ultra dimidiam. ¶ In tex. ibi, i omnibus. possit hic fieri punctus post istam dictionem, & tunc intelligeret in omnibus. s. predictis legatis relictis ab impubere & a substituto pōt etiam itelligi q fiat punctus an dictionem in oibus, & ponat misso in x. an oibus nō legendo illum x. interrogatiue sz legendo interrogatiue ponet textus i x. atque ut dixi l. omissione: & tunc post x. bā fit, ante x. in oibus, subaudictur ista x. ba, an dicemus. s. an omnibus & q etiam ipm substitutum habitur fal. ¶ In tex. ibi qrtam hz. s. considerata tm legatis a substituto relictis. ¶ In tex. ibi, institutum comparatio. s. si compareret instituto in primo tabu. q fuerit grauatus in dimidia nō detrahet fal. cum nō fuerit grauatus ultra dodrantem sue portionis considerato tm legatis a se relictis. ¶ In tex. ibi, quam qd vulgo pbatum est. s. fieri debere contributionem legatorum ad detrahendam fal. ut traditum est. s. §. pxi. ¶ In tex. ibi ppo nole oneratus est. s. ut est in casu posito in. j. pte huius. §. ubi substitutus pstat legata ex sua psona nō ex psona pupilli a q nulla relicta fuerit. ¶ In tex. ibi, alter autem q nō est oneratus. s. put est in casu posito in x. qd dicemus ubi substitutus nō fuit oneratus ultra dodrantem sue portionis habito respectu ad legata tm a se relicta sz secus fit facta contributione legatorum ab ipubere. ¶ In tex. ibi: deficiet quarta. s. ut substitutus. ¶ En tex. ibi, ppter calculi confusionem. s. contributione legatorum relictorum ab ipubere & a substituto & sic nec ex psona sua tm nec ex psona ipuberis tm sz ex utraque simul iuncta substitutus detrahet fal. ¶ In tex. ibi pupillo. s. soluenti legata. ¶ In tex. ibi duo

2 bus. s. substitutis. ¶ † No. q quilibet substitutus dz sub condi. institutus ut hic & l. coheredi. §. cohis. de vul. & pu. intellige tn q illa dz conditio itrinseca ut dixi i. §. pce. l. facit q liberis i pri. de vul. & pupi.

3 ¶ † No. q quilibet institutus pt uti fal. in sua portione hereditatis exhausta legatis lz portio coheredis nullo mō sit exhausta. l. in singulis. ff. e. ¶ No. q ex testō pris sumunt vires oia legata relicta tam i

4 primis tab. q i scdis. ¶ † No. q qui a pupillo nō sunt legata relicta sz a substituto pupillariter tunc nō soluit ex psona pupilli sz substituti tm q pstat ea tanquam quilibet substitutus ubi aūt relicta sūt legata & a pupillo & a substituto tunc eueniente casu substitutionis pupillaris legata pstant a substituto nō simpliciter ex psona sua ac si fuisset institutus sed ptim ex psona pupilli tanquam hēs suus ex substitutione & etiam ex psona sua adeo qd si facta contributione legatorum reperiet grauatus substitutus ultra dodrantem sue portionis deducet fal. ex psona utriusque. ¶ Not. varietatem aduittendam de

5 quo dicam cum gl. ¶ † No. q stipu. interposita ab impubere transmittit ad sibi substitutos pupillariter tanquam ad heredes suos lz nō fuerit expressum, & facit ad. q. fot Ang. quam ipse posuit i. l. ij. in

6 prin. ff. de his que in test. dele. † ubi querit: statuto cauet q instrumenta habeant executionem paratam. reperit q l instrumento qs pmisit reddere uxori sue dotem & de heredibus uxoris nihil dixit q nihilominus etiam q ad heredes habeant executionem paratam na illud qd vir

o tualiter [1] continet in instrumento dicit esse de instrumento ar. l. asse toto. ff. de he. inst. rapha. hic dicit q iste tex. nihil facit lz vos possetis allegare meliorem tex. post a conclusionem in. l. i. x. hereda scripto. cum gl. iucto x. patre tuo. & ibi ad hoc ponderat illum tex. Bal. C. q. leg. ¶ Nā h nō loquitur de dispositione sancte psone scripte ideo potuit moueri rapha. ad dicendum q iste tex. nihil facit ad istam q. vide etiam que no. Bart. in. d. l. j. in princi. ff. de his que in testa. delē. Et ibi expressius an. & Jo. de imo. q hoc in terminis voluit Ardouent q obligatio heredis dicit in instrumento contineri, ut i. l. j. C. si cer. pe. p hoc etiam qd no. Bar. i. l. iurisgē. §. qd fere. ff. de pa. & in. l. ad pbationem. la. i. ff. de pba. & in. l. ubi adhuc. in. vij. col. C. de iu. do. an. l. qui alium in fi. C. de sa. san. eccl. & Ant. de but. & Joā. de imo. an. c. translato. de consti. ant. de but. i pn. Sere. i. nō. char. & io. de imo. an. l. j. in. v. col. ff. so. ma. & Rad. de urbe i. l. certi codi. in pn. ff. si cer. pet. & in terminis nostris et voluit hic P. aul. de ca. in. l. postulate. i prin. ff. ad treb. ¶ In gl. i x. opes. ubi ut in nostro casu & c. istud pōt referri ad casum positum in x. qd dicemus. qz non conuenit prime parti in qua nulla legata relicta fuerant ab impubere & tex. hic in ver. contributio legatorum. declara melius ut dixi figurando casum. ¶ In ead. ibi, pro dimidia. Nā in casu posito in ver. qd dicemus. dimidia bonorum pupilli grauata legatis vadit ad primum substitutum grauatum etiam incertum ex sua persona cum dimidia oneris legatorum relictorum ab impubere & sic contribuunt dimidia tantum legatorum impuberis cum omnibus legatis relictis a substituto, hoc est quod vult glos. hic & etiam in ver. institutionis. ¶ In glo. in ver. extitit. ibi, in subtilitate non in utilitate & cetera vult dicere quod tam in prima parte princip. quam in secunda huius. §. substitutus omnino detrahit falcid. sed in primo casu detrahit ex persona sua sed in secunda detrahit ex persona alterius & sic est subtilitas non utilitas. Potest tamen esse magna utilitas ex qua persona veniat ut si pupillus non fe

7 cisset inuentarium sed substitutus pupillaris sic. † Nam ex persona impuberis veniens nō detraheret & teneretur etiam ultra vires. secus ex persona sua ut dixi. ff. §. proxi. In eadē. in fin. solue ut hic per Dynum & Bartolum quintum hoc an permitteretur

variare

o ¶ Virtualiter. s. hoc facit qd istud dz intelligibile qd oculis pcipi nō pt lz virtualiter intelligatur. l. j. §. legi autem de his que in testa. delē. item contra facit. l. si maritus. §. iul. ff. de adu. & de fonte. l. i. §. hoc interdictum & facit de v. signifi. l. mercis. & ubique p Bar. de quibus iuribus elicitur q eo priuilegio gaudere non debet expressum sicut qd expressum vere.

a variare[a] remittit se ad no. per Dy. in re. mutare. de reg. iu. in vi. de quo etiã per Ja. de bel. in l. in cause. in prin. ff. de procu. ⁊ per Bar. in l. de rebus. § re. amo. p Dy. Ray. ⁊ Jo. de imo. in l. pater severinã. §. fi. ff. de cõdi. ⁊ de. ⁊ Bal. in l. de die. §. fi. ff. q satis. cog. per illũ tex. in l. fi. in vi. col. C. de test. ⁊ p Bal. ⁊ Jo. de imo. in l. si cũ dotem. §. eo autẽ tempore. ff. so. ma. ⁊ aliquid per Bal.
8 in l. fi. § sed cũ. in. ii. C. de fur. † ubi tãgit an consultor qui ex forma statuti consilium iudici dat possit variare ⁊ illud mutare: ⁊ dicit q sic per illũ tex. ubi papa variavit. facit tex. in aut. ut fratrũ filii. in prin. de quo ultimo habetur plenius per Jo. andr. in addi. spe. in ti. de requi. cõ. §. i. in addi. an ei occurrat. facit q habetur in c. praeterea. cũ ibi no. de testi. cum si. Item circa ulti. op. quã format hic Barto. de fi. huius. §. ad prin. iũcta l. stipulatio ista. §. alteri. de ver. ob. potestis ultra Bar. ⁊ doc. respondere q in prin. huius. §. nulla legata relicta fuerũt ab impubere ⁊ propterea nulla stipulatio fuit interposita per eũ sed solũ a substituto fuerunt legata etiã ab impubere sicut a substitutis ⁊ pupillus hic stipulatus a legatariis quibus ipse solvit unde verũ est q cõtra eos nõ possunt agere substituti ex dicta stipulatiõe quin agant ex persona ipsius impuberis. l. i. § interdum. ff. eod.

1 ☞ Relicta a pupillo in primis tabu. ⁊ a coherede sibi substituto in secundis debent contribui.

2 Institutus pro parte pure ⁊ pro parte sub conditione perinde est ac si semel pure esset institutus.

3 Quando portio gravata accedit non gravate diverso iure an fiat contributio.

1 **Quesitum.** † Legata relicta a pupillo i primis tabu. ⁊ a coherede sibi substituto in secũdis debẽt cõtribui. secus si ab utroq in primis tab. sint relicta ⁊ eodẽ in diversis partib[us] instituto: q: cõtributio legatorũ ⁊ portionũ semp fiet ut videat an legata excedant dodrantẽ omniũ portionũ. h. d. Et dividit in. iii. ptes in. i. ponit thema ⁊ qõ. in ii. respõdendo ponit una determinatio in qua dz fieri contributio. in. iii. ponit alia determinatio i qua cessat cõtributio. in. iiii. scdm Bar. ponit unus casus qui videbat similis predictis, ⁊ tñ nõ est. Vel scdm Cy. ⁊ Ray. in. iiii. pte respõdet cuidã tacite obiectioni que fieri poterat de casu nõ simili q similis videbatur ii. ibi, dixi. a. ii. ibi: sed legata. iii. ibi ⁊ aliũ. Posset et in divisione addi qõ in ver. ⁊ ideo ponat illatio que resultat ex determinatiõe superi[us] posita. ⁊ q: est difficilis potes ⁊ casuz figurare. Testator habẽs. cccc. in bonis filiũ impuberẽ in dimidia heredẽ instituit ⁊ ab eo. c. legavit in alia vero dimidia titiũ instituit ⁊ eũdẽ pupillariter filio substituit ⁊ ab eodẽ titio alia. c. legavit adita per heredes hereditate testatoris. decessit impubes nõ solutis legatis ⁊ ei successit titius ex substitutione pupillari. legatarii a titio petũt omnia legata. titi[us] vult detrahere falc. queritur an possit dubiũ. faciebat vulgaris regula de qua in l. in singulis. ff. e. nã si illa regula locũ hẽret i casu isto nõ esset locus fal. q: scdm illã nõ debet fieri cõtributio legatorũ relictoz a duobus heredibus. iurisconsultus respõdet faciẽdo duos casus: q: aut titio tanquã a substituto pupillari in secundis tab. fuerunt relicta legata aut tanq̃ a coherede. primo casu est locus cõtributioni legatorum: ⁊ ideo q: dicta legata sic cõtributa absorbent partẽ pupillarẽ poterit substitutus detrahere falci. naz omnia illa legata sunt solvẽda de pte impuberis que qñdc pvenit ad substitutũ. sed in secundo casu nõ est faciẽda cõtributio. legata enim relicta ab impubere debent solui per substitutũ pupillarẽ de portione pupillari legata relicta a titio tanquã a coherede debent solui de sua dimidia ⁊ isto secũdo casu habet locũ regula posita in. d. l. in singulis. nõ autẽ in primo casu: ⁊ ideo in. ii. casu nulla fal. detrahetur. s. neque de relictis ab impubere quia nõ excedunt dodrantẽ sue portionis: ⁊ similiter neque de legatis relictis a coherede q: nõ excedũt dodrantẽ. Ex his infertur q in. i. casu substitutus poterit detrahere falc. de legatis relictis a se ⁊ ab impubere ⁊ nihilominus habet integrã dimidiã quam habuit tanquã coheres in institutiõe in qua nõ fuit oneratus legatis ⁊ illã non imputabit sibi in falci. ⁊ istud est quod voluit tex. in ver. adeoq. posset etiã intelligi ille ver. qõ referat ad proximum casum positũ in ver. sed legata. s. qñ ab eo legata relicta fuerunt a coherede ⁊ tunc oporteret intelligere q ab impubere fuissent legata excedẽtia dodrantẽ sue portionis ⁊ a coherede modica fuissent legata relicta nã iste coheres et substitutus poterat defalcare legata relicta ab impubere ⁊ etiã habebit precipuã suã dimidiã quã habet ut coheres solutis paucis legatis ab eo ut a coherede relicta precedens tñ intellectus magis placet. ⁊ hoc usque ad ver. aliam. ¶ Ibi arguebatur quia dictum est in versi. sed legata. ⁊ in versi. ⁊ ideo legata non contribuuntur neque portiones bonorum contra quia coheres pure in dimidia institutus ⁊ substitutus pupillariter impuberi institutus in alia dimidia habetur perinde ac si fuisset pure pro parte institutus ⁊ pro parte sub cõditione. ff. e. l. §. q vult. ⁊ §. si filio. ⁊ l. coheredi. §. cohẽs. de vul. ⁊ pup. Sz ita est q si instituo titiũ a pure in dimidia ⁊ ab eo lego. c. ⁊ eũdẽ instituo lego. cc. cũ haberẽ. cccc. in bonis nõ poterit institutus sub cõditione eveniente cõditione detrahere fal. de illis. cc. legatis quasi excedãt dodrantẽ illius portionis sed debebit fieri cõtributio omniũ legatorũ ⁊ portionũ ut videat an legata excedant dodrantẽ omniũ portionũ: ⁊ pinde est ac si semel in una institutiõe fuisset vocat[us] iuriscõsult[us] ad hoc rñdet q iste est casus diversus diversitas autẽ ptz ex not. p Bar. in ul. op. ⁊ differt principaliter iste. §. a proxi. pcedenti. ⁊ a. § qõ vulgo. q: ibi filius fuit insolidũ institut[us]: hic pro parte. ¶ In tex. ibi, rationẽ separandã. subaudi ut habetur in l. in singulis. ff. eo. ⁊ ibi est illa vulgaris regula de qua hic fit mẽtio et de cuius intellectu dicit iuriscõsultus hic esset discutiẽdũ in tex. ibi a filio f. instituto. ¶ In tex. ibi a substituto dic sive fit et iratus coheres iste substitutus sive nõ q: q̃tũ ad hoc non est vis. § qõ vulgo. ff. e. l. ¶ In tex. ibi, ab[ex] istituto extero intellige q ab isto coherede extraneo qui etiã fuerat substitutus pupillariter fuerũt hoc casu relicta legata in substitutiõe. s. in testamẽto paterno ⁊ sic fuit gravat[us] ut cohẽs. ¶ In tex. ibi ceteris idest relictis in primis tabu. a pupillo. ¶ In tex. ibi, portionem suã habeat. s. integrã portionẽ quã hz ut coheres. ⁊ potest intelligi q istud referat ad primũ casuz qñ legata relicta erãt ab impubere ⁊ a titio ut a substituto nõ ut a cohẽde quo casu si legata illa relicta ab ipubere ⁊ a substituto excedebãt dodrãtẽ ptis pupilli detrahet fal. q̃tũs a titio ut a coherede nihil legatũ fuerit ⁊ sic habeat portionẽ suã institutiõis integrã. pt et intelligi q referat ad casum pxi. pcedẽtẽ qñ legata relicta fuerũt ab impubere ⁊ a cohẽde quo casu dz hic q si tãta fuissent legata relicta ab impubere q̃ excederẽt dodrãtẽ sue portiõis detrahet fal. pe. d. titiũ q̃tũs portio quã hz ipse titius parũ fuerit exhausta legatis ut q: modica ab eo ut a coherede fuerũt legata relicta.

2 no. q dixi i summario. † Itẽ no. q qñ un[us] est institutus p parte pure ⁊ p parte sub cõdi perinde est ac si semel pure esset institutus ut hic ⁊ l. si quis ita scripserit. ff. de here. insti. ⁊ intellige qñ nõ hz coherede alias autẽ opz expectari cõditionẽ, ut no. in d. l. si quis ita. ¶ In gl. in ver. oportere quo ad primã op. d. § q vulgo. cõiter tenet prima so. scda vero nõ tenet: q: nõ põt esse idistincte verũ q: etiã qñ cohẽs est substitut[us] põt habere locũ cõtributio legatoz. s. si legata relicta sint tanq̃ a substituto ut hic i ver. dixi ubi hoc melius probat q̃ in d. l. coheredi. §. coheres. nã ibi tractat solũ de cõtributione bonorũ nõ legatorũ: q: solũ fuerũt legata relicta a substituto in scdis tabu. ⁊ ex gl. habes q qñ fit cõtributio legatorũ ab impubere ⁊ a substituto fit cõtributio bonorũ pupilli ⁊ ptis de quo dixi in. d. §. qõ vulgo. ¶ Demũ glo. facit tria membra ⁊ primũ est verũ, ⁊ est rõ: q: illa q̃ a substituto relinquunt i substitutiõe perinde hñtur ac si ab ipso impubere fuissent relicta sub cõditione. l. in duplicibus. ff. e. ⁊ d. § q vulgo. in fi. Sed si ab eo quedã relinquunt pure quedã sub cõdi. debẽt omnia cõtribui. l. i. §. interdũ. ff. e. ⁊ l. in q̃rta. §. sed si legata. ff. e. Nõ mirũ ergo si cõtribuunt legata relicta ab impubere in testamento primo cũ relictis a substituto pupillari. Secundũ mẽbrũ etiã est verũ ⁊ rõ eius fundat. in. d. l. in singulis. ⁊ sic relictoz ab impubere instituto p parte relictorũ a cohẽde nõ dz fieri cõtributio. hoc tñ intelligit gl. esse verũ qñ portio impuberis obveniens ipsi coheredi substituto ex substitutiõe pupillari erat gravata ⁊ sic accedebat alteri non gravate. secus autẽ econtra ⁊ ita limitatur iste tex. in ver. sed legata per. d. l. qui fundum. §. qui filium ver. q si extranei. ¶ Addatis tamen q si portio minus gravata accedat magis gravate fiet contributio sicut si non gravata accederet gravate ut probatur in d. l. qui fundum. §. fi. cum glos. ibi not. in gloss. q. ⁊ ibi etiam per Bartolum maxime in. iii. q. ⁊ ad hoc illum tex. reputat singul. Joan. de imo. hic. et

3 sic limitate hic not. in gloss. ¶ † Item limita doctrinam gloss. procedere quando portio gravata accedit nõ gravate diverso iure ut quia una obveniat iure institutionis: alia obveniat iure substitutionis pupillaris vel similis nam tunc nõ fit contributio ut hic in ver. adeo cum si. secus si ambe portiones obvenirẽt eodem iure puta substitutionis quia tunc non impeditur cõtributio. l. pater filiam. §. fi. s. in intellectum glos. ⁊ Barto. ibi. ff. eo. dicit tamen Jo. de imo. q ibi posset intelligi q non apparebat que prius obvenisset vel q ibi distinguatur sicut hic in glos. qõ tamen est multum divinare ad illuz tex. ⁊ ideo ipsemet Joan. de imo. in. d. §. fi. tenet opi. glo. ibi ar. l. in rẽ. §. itẽ quecunq. ff. de rei vẽ. ¶ Unde videm[us] q qñ eodẽ iure institutiõis plures portiones deferuntur tunc hz locum cõtributio ut hic in tex. in fi. facit. l. si cũ patronus. in prin. ff. de bo. pos. Item limita doctrinam glo. s. per. d. §. coheres. in princip. nam ibi portio gravata accessit non gravate ⁊ tamẽ fit contributio. Sed ideo illud est quia illa portio erat gravata legatis tantum relictis ab ipso scilicet

¶ Variare. Qñ liceat variare vide p anch. cõsi. c lv. ⁊ an q pvulit Abba pluralis numeri eligẽdo vel postulando tñ obveret pferri singularis numeri possit se corrigere i pjudiciũ illorũ qb[us] est eius q̃situ vide per Old. cõsi. clxxxiii. ¶ An qñ liceat variare. adde q in ublatiõib[us] annuis alternative concepti q̃lib3 anno lz variare. l. si sterilis § q domũ. ff. de ac. em. ⁊ utrum in electiõe liceat variare dicas q: admittit in electiõe ipatronis variatio ab eo in q̃ nõ cõsensit maior pars nolando aliũm sicut et admittit in electiõe pp. ut in c. lz ⁊ i. c. venerabilẽ ⁊ ibi p. d. ab. de ele. ⁊ adde q i electiõe q̃ trahit secũ executionẽ ii punctũ variatio ut in l. apud aufidium ⁊ ibi no. Bar. d. optio. le. ⁊ not. in l. si is cui. de leg. ii. ⁊ an ⁊ qñ variatio sit permissa hñti electionem ex ulti. volun. hf in l. hmõi. in. §. fi. chñ. ibi per ba. ff. de ele. i. ⁊ in l. stat chberũ. in. §. fi. chñ. ⁊ ibi p bar. in ul. no. de le. ii. ⁊ q d i cõtub[us] hf i. l. si qs suplat[us]. de v. ob. ⁊ utz pron[us] laic[us] possit variat postq̃ unum pñtavit an instõnẽ de illo scãz dõz ẽ q nõ pt pror[us] recedẽdo a pria pñtatiõe, sz bene accumulãdo ut l. c. cũ ãt. ⁊ i. c. q autẽ. de iure pa. ⁊ no. io. an. in rta l re cõi. de re. iu. li. vi in merc. pron[us] ãt clericus nõ pt variat ut in. d. c. cũ aũt. ⁊ ibi d. abb. i. iii. no. ⁊ in c. cũ pp. in ul. co. e. ti. ⁊ d. abb. in c. fi. i pn. e. tit. qõ tñ intellige et verum nisi clericus pñtaret ut hñs prio fm. d. ab. in. d. c. cũ ãt. ⁊ hf in c. cũ dilect[us]. eo. ti. ⁊ in c. past. ⁊ narrat in c. i. co. tit. lib. vi. Ant. f.

substituto pupillari cui accedebat ad aliam portionem quã ipse habebat vt coheres. secus si illa portio fuisset grauata legatis relictis ab illo puta a coherede illi⁹ cui accedebat vel ab impubere cui ipse erat substitutus ita loquitur doctrina gl. cũ iuribus alleg. in ea. et ad hoc est bñ no. tex. in. d. §. coheres. Tertiũ mẽbrũ gl. est verũ nõ tñ p. d. §. coheres. q: ibi nõ loquit̃ de cõtributione legatorũ sed bonorũ: vnde dictũ gl. probatur. j. §. proxi. vbi ppne loquit̃ de cõtributiõe legatorũ relictorũ ab instituto in paterno testamento et ab eodẽ substituto in tabulis pupillarib⁹. Et dũ gl. hic dicit de extraneo intelligit de substituto pupillari qui nõ esset datus coheres ita accipit̃ in. d. §. coheres. et ratio huius tertij mẽbri est ſm Dy. q: ex quo coheres pupilli est ipsi pupillo substitut⁹ habet̃ perinde ac si ipse coheres esset pro parte pure et p parte pupilli institut⁹ sub cõdi. d. §. coheres. quo casu indistincte dꝫ fieri cõtributio de legatis ab eo relictis vt hic in ver. aliã. ¶ In gl. in ver. portionibus. ibi, ducẽta lego. dicit Nico. de nea. q glo. debuit dicere. ccc. quasi voluerit dicere q aliter ista legata nõ excederent dodrantẽ sed dic q gl. potest saluari declarãdo vt dixi. s. in figuratione termini. ¶ Extra gl. Bar. post Dy. hic in fi. respondet ad op. hic formatũ in tex. cõtra illud quod dictum erat in ver. sed legata. et in ver. et ideo. et in effectu respondẽt q vera est regula posita hic in fi. s. quo ad cõtributionẽ legatorum tantũ relictorũ a se secus si a se, et ab alio et ita loquitur ver. sed legata. cum ver. et ideo et põt dici q ista sit bona responsio quo ad cõtributionem legatorũ. Sed per hoc non respondetur quo ad cõtributionem bonorum: q: hic in fi. et contributio bonorum ibi autem non potest responderi q sit contributio portionum quãdo portio obuenit tanq̃ alteri nõ acquisita vt fuit hic in fin. sed contraria portio obuenit tanquã alteri prius acquisita. s. impuberi: q: tunc non contribuuntur nisi non grauata accederet grauate: vt dictum est in gloss.

1 ☞ Relicta ab instituto in primis tabulis et ab eodem in secundis contribui debent.

2 A substituto exheredati potest legari quando est oneratus in testamento alias non.

1 **Si quis exheredato.** †Relicta ab instituto .i. primis tabulis et relicta ab eodẽ in secundis tabu. in quib⁹ fuerat filio exheredato substitutus cõtribui debẽt. h. d. ¶ Casus sic potest figurari: testator habens. cccc. in bonis filiũ impuberem, exheredauit et titiũ instituit a quo vt herede instituto legauit. cc. et eũdem pupillariter substituit filio exheredato et in euentum cõditionis pupillaris substitutionis ab eo tanq̃ substituto alia. cc. legauit. euenit casus pupillaris substitutionis legatarij. primi petunt sua integra legata: heres excipit de falc. detrahenda: legatarij dicunt qđ non est locus detractioni falcidi. quia legata relicta ab instituto debent prestari de bonis testatoris sed alia non valent: vel si valent debent prestari de bonis impuberis et quod bona testatoris sufficiunt ad illa prima legata et ad quartam et respõdetur q locus est cõtributioni legatorũ et cum excedant dodrantem debẽt defalcari. et qđ legata relicta substituto exheredati valẽt: quia ipse substitutus fuerat etiam institutus. ¶ In tex. ibi, quoq; secũdis. et c. illa dictio quoq;: implicat q ẽt in primis tabu. fuerũt relicta alias non esset tractandũ de contributione. ¶ No. q a substituto exheredati põt legari quando est institutus seu oneratus in testamẽto paterno alias non: l. ab exheredato. in prin. s. de le. j. etiam si per mediaꝫ personam aliquod emolumentum sensisset exheredatus de bonis testatoris l. qui fundũ. §. qui filios. in prin. j. e. l. fi. in princ. de leg. iij. vbi videas. ¶ An iste tex. intelligatur de cõtributione bonorũ necdum legatorũ dixi. s. e. a. l. §. quod vulgo. ¶ In gl. in ver. secundis. gl. op. de tex. s. §. pxi. ver. sed legata. et respõdet q ibi loquitur in legatis relictis in primis tabu. sub audi s. tantũ. nam hic fuerunt relicta in primis et secundis. Vera est so. q ibi loquitur in legatis relictis ab impubere instituto et ab eius coherede vt quo casu nõ est locus cõtributioni. l. in singulis. j. eo. hic autem in relictis ab instituto in primis tab. et ab eo substituto in secundis. ¶ Op. etiam gl. de tex. s. l. proxi. et respondet prout respondit ad precedentẽ op. dicatis q ibi nõ tractabatur de contributione legatorũ sed bonorũ: quia solũ ab instituto fuerunt legata relicta. Sentit tamen gl. hic q si ibi fuissent legata relicta in primis et secundis tabu. fuisset locus cõtributioni bonorũ testatoris et impuberis. et in hoc reputat Pau. de cast. hic in lec. pedna. istã gl. fuisse bene no. et cũ ea transit sed ipsemet hic in lec. bono. et etiã rapha. hic tenẽt contrarium per l. in duplicibus. j. eo. et d. l. prox. pcedẽtẽ et ita tenuit in. d. §. quod vulgo. sup gl. s. lꝫ Bar. ibi aliter intelligat posset tamen saluari opi. Bar. i. q fiat contributio bonorum patris cum bonis impuberis exheredati que tamen a patre obuenissent filio exheredato puta ex causa legati sibi a patre relicta iuxta l. qui fundũ. §. qui filios. j. eo. et

a ¶ Esset verum. vide rapha. cu. consil. xxvii. ij. col. et cõsi. lij. et ibi vide an in distincte pcedat. in consi. xxv.

b ¶ Detrahere adde Phi. cor. consi. xvj. inci. circa presentẽ. co. vo. ij. circa primã. et col. seq. et latius per Guidonem pape. lij. incip. licet docto. vbi an filius rogatus possit indistincte duas quartas detrahere et vide per Lud. ro. cõsi. cxij. Deus. Gen.

tunc non obstabit. d. l. in duplicibus. ¶ Extra gl. querit Io. de imo. an in casu posito hic in tex. legata relicta a substituto exheredati valent vsq; ad vires hereditatis testatoris tãtum an vero etiã vsq; ad vires bonorũ pupilli et dicit q nõ reperit hoc bene factũ: et cõcludit q valebunt vsq; ad vires bonorũ patris: q: limitata cã limitatũ parit effectũ. l. ita autẽ. in prin. s. de admi. tu. sed cã propter quã hic valẽt relicta a substituto exheredati est q: ipsi substituto fuit etiã in institutione delata hẽditas patris. pro hoc etiã alle. d. l. in duplicibus. et dicit q nõ ob. l. si fili⁹ q patri. l. fi. de vul. et pu. ſm vnã lec. ſm quã ibi substitutio fuit facta filio exheredato q: vel illa lec. nõ est vera vel tenẽdo eam rñdetur q ibi substitutus abstinuit se ab hereditate paterna in qua fuerat institutus idem etiam tenet Pau. de ca. hic qui subdit q si pater expresse grauasset substitutum in bonis impuberis onera legatorum valerent. l. si ita tamen. §. a patre. j. ad treb. et l. si fundum per fideicom. §. fi. de lega. j. circa hec videatis que dixi in. d. §. qđ vulgo. ad finem.

1 ☞ Testator potest grauare heredem q nõ deducat id quod debebatur.

2 Licet testator nõ posset prohibere falcidiam fallit quando creditor succedit debitori.

3 Testator circa iputationẽ i falci. põt alterare dispositionẽ iuris.

4 Casus in quibus filius potest deducere duas quartas.

5 Quando testator non prohibet potest heres deducere id quod sibi debebatur.

6 An vxor potest grauare maritum vt tertiam quam lucratur ex statuto compenset in falci.

1 **Si debitor.** †Testator põt grauare heredẽ q in cõputatione falc. nõ deducat id quod sibi a testatore debebatur. et tũc falci. sibi in debitũ compensabit. h. d. ¶ In text. ibi ope. exce. melius dixisset replicationis: q: legatarij petũt legata integra et hẽres excipit locũ eẽ detractiõi fal. eo q: dꝫ deduci creditũ suũ vt es alienũ et legatarij replicãt qđ testator⁹ prohibuit.

2 ¶ †Not. q lꝫ testator nõ possit directe phibere aut diminuere fal. l. qđ de bonis. §. i. et. §. fi. j. e. tñ fallit in casu isto in quo indirecte põt et hui⁹ est rõ, q: per huiusmodi successionẽ quã facit creditor succedẽdo debitori extinguitur se cõfundit debitũ. l. debitora. C. de pac. l. Veranius ver. sed cũ duo. j. de fideiusso. ideo facilius permittitur q testator possit prohibere heredẽ ne tale debitũ deducat. ex hoc infert et q quatenus plus esset in fal. quã in debito id qđ cõsequetur heres: etiã probatur in. l. lucius. §. maritus. j. ad trebel. et in. l. quod de bonis. §. cum fideicõmissum secundum. ij. lec. j. eo. ¶ Quid autẽ si minus esset in falc. quam in debito an impediatur totũ debitũ deducere: dic vt no. p gl.

3 et doc. in. l. cũ pater titio. de le. ij. ¶ †Scdo not. q testator circa imputationẽ in fal. potest alterare iuris dispositioneꝫ: et ita alle. per Bal. in. l. filiuꝫ quẽ habentẽ. in. vj. col. C. fa. her. An autẽ idẽ sit circa imputationẽ in legitimã debitã iure nature: vide Cy. et Bal. in. l. ij. in fi. et in. l. cũ patrẽ. C. de in. do. vbi etiã alle. istam. l. et concludunt q nõ: q: legitima debetur sine vllo onere. l. quoniã in priorib⁹. C. de inoffi. test. et circa hoc addatis ea que dicentur

4 post alios in. d. §. cũ fideicõmissuꝫ. †Et inducit̃ p Dy. ſm q refert Nico. de neap. ad. q. q in casibus in quibus filius põt duas quartas deducere ſm quod dixit in. l. in ratione. §. quod vulga. s. e. q possit adhiberi remediũ q filius deducat vnam tãtũ ſm formã hui⁹ l. p istũ tex. q: legitima q̃ debet̃ filio censetur es alienum. d. l. quoniã in prioribus. facit. l. papi. §. si quis impubes. ff. de inof. te. ergo sicut debitor potest grauare creditorẽ quem instituit ne deducat creditũ suum de hereditate ita poterit pater grauare filium ne deducat legitimã qđ est valde no. si esset verũ

a et ᵃ voluit Bal. in. l. qm̃ in priorib⁹. C. de inof. tes. vbi dicit qđ põt grauare filiũ q treb. cõpenset sibi in legitimã per istũ text. et dicit q ita tenet Dyn. et Bartolet⁹ de pratis. ¶ Nec ob. q filius sic possit grauari in legitima: q: dico q nõ grauatur i legitima sed in treb. cõpensanda in debitũ legitime qđ fieri põt p hãc. l. et tanto magis procederet hoc si teneremus q pater possit prohi

b bere filiũ detrahere treb. ᵇ de quo scripsi in. l. marcellus. in prin. j. ad trebe. et tangitur per Baldũ in. l. liberis. in princip. C. ad treb. et istam opinio. etiam tenent Dyn. Raynal. et Ioãnes de Imo. in. l. Lucius. §. maritus. j. ad treb. et ibi etiam Alb. de ro.

5 et Rapha. et ibi etiam per Nicolaum de neap. ¶ †Tertio not. quod quando testator aliter non prouidet potest heres in imponenda ratione. l. fal. ante omnia deducere id quod sibi debebat testator: vt hic et. l. in imponẽda. et l. irritum. C. eodem. Non posset tamen deducere quasi debitum puta filia vult deducere dotem quam sibi officio iudicis tenebatur pater cõstituere que appellatur quasi debitum vt per glossam finalem in. l. mulier. §. cum proponeretur. j. ad trebe. quia filia non debet habere dotem nondum sibi cõstitutam et etiã aliam quartã. vt in auc. res

que. C.

que.C.cōmu.de leg.vel in auť.ꝯtra rogatus.C. ad treb.ꝛ ita est
de mēte.Jac.de are.ꝛ Bar.in.d.§.cū proponeretur. ꝛ no.etiam
Pau.de cast. ¶ In gl.in ver.voluntas.ibi.iure cōmuni.l.ꝙ dis
ponit deduci debitū ꝛ etiā fal.detrahi ꝛ testatorē nō posse pro
hibere detractionem fal.ꝛ ista est bona sol.ad.d.§. titio. quia est
tex.valde no.Tamē secundū Barto.ibi ille tex.hodie remanet
correctus per auť.sed cū testator.C.eo.vbi testator potest hodie
prohibere fal.ꝛ sic cessat ratio illius.§.secundū quam heres ibi
repudiādo ab intestato videbatur facere vt obuiaret fraudi te
statoris.Unde correcta ratione.l. videbatur etiam correcta le
gis dispositio per no. p gl.ꝛ Bar.in.l.i.ff.de lega.iii.ꝛ plene per
repetētes in.l.si vxo.§.de viro.ff.so.ma.vbi plene p Jo. de imol.
ꝛ per eūdē in.l.ij.§.si quis titio.ff.de do.Jtē defendo Bar. in.d.
§.titio.ab eo quod ꝯtra eū dicebat Jo.de Jmo. dū dixit ꝙ for
te non corrigitur ille.§.per auť.sed cū testator.qꝛ illa auť.secun
dum eū loquitur in casu quādo testator cert⁹ de viribus sui pa
trimonij prohibebat detrahi fal.ꝛ sic extra casum illū videba
tur sibi quod remanemus i iure antiquo.ar.l.precipimus.C. de
app.sed respōsio ptꝫ ex his que prope.dixi.ꝛ pro opi. Bar.bene
5 facit gl.in.d.l.cū patrem.ꝛ ibi expressius Bal.in fi. ¶ †Et ldu
citur ista.l.per Pau.de cast.hic in lec.padu.ad.q. mulier dedit
dotem,ꝛ ex forma statuti debebat maritus lucrari tertiā partē
dotis vxore precedēte vxor precedens instituit maritum ꝛ gra
a nat eum vt dictam tertiā cōpenset^a cū fal.vel tre.videtur ꝙ pos
sit per istam.l.Sed ipse determinat contrariū qꝛ mulier nō erat
debitrix mariti cum tam tota dos esset apud virū ꝛ ideo cessat
ratio huius.l.assignata per Bar hic.Unde videt ꝙ non possit
mulier ita disponere qꝛ videtur marit⁹ grauatus de fal.vel tre.
vt eam cū re sua cōpēset quod fieri nō potest vt no. Jac.de are.
ꝛ Bar.in.l.ita tamē.§.treb.ff.ad treb.per.l.pater filiaꝫ. in prin.ff.
eo quicquid gl.dixerit in.d.§.tre.Putat tamen dici posse ꝙ si
mulier promiserat dotem ꝛ nondū soluerat quo casu adhuc lo
cum habet pactum vel statutum de dote lucranda,vt no.in.l.si
donaturus.§.fi.ff.de cōdi.ob cau.posset habere locum.l. ista:qꝛ
tunc mulier esset debitrix. ¶ Adde qꝛ hodie videtur ꝙ cessaret
ista dubitatio per.d.auť.sed cum testator.

1 ☞ Accōmodans fidem de restituendo incapaci non puni
tur vt perdat falcidiam

1 **Si tacitum.** †Accommodās fidem ta
cite de restituēdo incapa
ci nō punitur vt perdat fal.vel tre.si erat in potesta
te testatoris ꝛ ex necessitate sibi ab eo iniuncta mā
datū suscipit.h.d.Et premitte ꝙ relictū pro quo huiusmodi ta
cita fides accōmodatur de prestando incapaci,applicatur fisco
l.i.in pn.ꝛ.l.nō intelligit.§.cū ex causa.ff. de iure fis. ꝛ in casu isto
cōfiscabitur sine preiudicio heredis quo ad fal. regulariter secus
l.heres.allega.in gl. ¶ In tex.ibi, seruus.l. cum libertate insti
tutus ꝛ oneratus legatis vel fideicōmissis q accōmodauit taci
te fidē de restituendo incapaci. ¶ Not.ꝙ accōmodare tacite fi
dē de restituēdo incapaci nō cēset esse iter atrociora delicta:qꝛ
alias nō excusaretur seruus si paruit domino:vt in iuribus pre
alle.in gl. ¶ In gl.fin.ibi.l.diuus ꝛc.l.in prin. a cōtrario sensu ꝛ
melius facit secundum Jo.de imo.l. in impuberem.§.i.e. ti. sed
debuit allegare.l.filius.in prin.eo.tit.

1 ☞ Quod extra causam testamenti capitur in falcidia non
imputatur.
2 Dos data a patre pro filia non dicit esse in patrimonio patris.
3 Id quod debetur ab alio heredi non debet imputari in fal.
4 In trebel.nō imputat nisi id quod ex causa testamēti obuenit.
5 Si actor decedat ante lit.contest.an instantia transeat ad here
dem.
6 An res dotalis sit in domino mariti vel mulieris.
7 An filia possit per patrem institui in dote.

1 **Pater filiam.** †Quod extra causaꝫ te
stamenti capitur in falc.
seu trebe. nō imputatur etiam si testator imputari
voluisset.h.d. ¶ Et premitte ꝙ dos a patre data
pro filia mortuo patre quo ad actionem regulariter consolidat
in filiā.l.vni.ꝛ.§.videamus.C.de rei vxo.ac.ꝛ.l. si socer. in princ.
ꝛ.§.4.ff.so.mat. ¶ In tex.ibi sexta.ꝛ sic vna vncia ex sex eiꝫ filia
esset instituta in.vi.vncijs.i.in dimidia vt hic in versi. pro parte
iuncta.l. nomē filiarū.§.portionis.ff.de ver.sig.ꝛ per consequens
dicta vncia non sufficiebat ad fal.que est quarta ꝛ sic vna vncia
cum dimidia quam pōt petere filia ꝛ etiam dotem. ¶ In tex.
ibi nō petijsset.i.ꝙ nullo modo petierat vel saltem nō exegerat
2 pater p ea que dicitur in gl. ¶ †Not. ꝙ dos data a patre pro
filia nō dicitur esse in patrimonio patris vt hic,ꝛ.l.i.§.fi.ꝛ.l.fi.ff.
3 de colla.do. ¶ †No.ꝙ testator nō potest disponere ꝙ heres si
bi cōputet in fal.illud quod ipsi heredi debet ab alio ꝙ a testa
tore ꝛ propter hoc dānatur gl.in.l.ita tamen.§.treb.ff.ad tre. vt
4 ibi per Jac.de are.ꝛ Bar. ¶ †No.ꝙ in tre.nō computatur nisi
id qđ est causa testamenti obuenit siue iure hereditario obue
niat siue nō vt hic iuncta.l.in quarta.ff.eo.ꝛ in hoc iste tex. repu
tatur no. ¶ No.in gl.in versi. pater.ibi,quidam.l. ponunt ꝛ ita
videtur intellexisse gl.in.l.si cū dotem.§.si pater. in ver.tātū ac
ceperit.iuncto tex.ff.so.ma.sed minus bene per ea que sequunt
in gl. ¶ In ea.ibi,pro hereditaria portione sed videtur ꝙ in to
tū excludat in effectu filia si illa pars hereditatis in qua est insti
tuta valebat tantum quātum erat in dote:quia videtur relicta
illa pars hereditatis animo compensandi cū dote vt probatur
in.d.§.si pater.ꝛ sic videret ꝙ.l.lec.ff.reprobata nō posset salua
ri etiaꝫ ꝙtum est respectu partis pro qua ipsa filia nō est heres.
l.quādo pater dotē exegit sine consensu filie.Sed dic saluando
gl.dum dicit pro hereditaria portione ꝙ nō excluditur in totū
filia etiā si illa dimidia hereditatis valeret tantū ꝙtū erat dos
qꝛ ista dimidia nō erat remansura penes filiā sed erat grauata
illā restituere fratri per fideicō.In ea.ibi, ꝛ sic cōputatur in fal.
ꝛc.dic verū esse ꝫm illam antiquissimā iuris prudentiam secun
dum quam ante ius digestorū facta li.cōte.per patrem in actio
ne de dote transmittebatur integra actio de dote ad heredes
patris sed inspecto iure digestorū ꝛ aliis iuris dispositionibus
nō procedit qꝛ etiam per lit.conte.ꝛ sententiā nō transmittitur
actio ad heredes patris si pater nō exegit cum volūtate filie.l.
5 si marito.§.si voluntate.ff.so.ma. ¶ †In ea.ibi,habet pro non
petita ꝛc.facit hec gl.secūdū Cy. hic ꝙ si actor decedat ante li.
conte.nō transeat instātia ad heredē tamē cōtrariū secundum
eum sensit gl.in.l.filius.§.i.in versi.inceperat.ff.de inof.te. ꝛ ipse
aliter non decidit dicēs qđ questio de facto pendebat.dicā in.l.
penalis.in prin.ff.eo. vbi tāgitur per Jo.de imol. ¶ In ea.in fi.
Bar.cōcludit ꝙ si pater petijt cū voluntate filie sed non exegit
actio nō efficitur ꝓpria patris.d.§.si voluntate.ꝛ sic adhuc ha
beret locū.l.ista.Sed si petijt ꝛ exegit tūc dos efficit propria pa
tris.l.si.C.cōmu.vtriusqꝫ iu.ꝛ dicit intelligendū vt ibi.Ang.di
cit ꝙ si pater exegit dotē ꝛ extranei instituti sunt heredes et pa
ter nihil disposuisset de dote filia habebit dotē vt ꝓpriū patri
moniū sicut si exacta nō esset ꝛ ideo nō cōputaretur sibi i treb.
vel fal.Si aūt institutus esset frater mulieris vna cū ea tūc idē
si frater habuisset a patre tit.lucratiuo forsan ex donatiōe pro
pter nup.Et si habuisset minus tunc vsqꝫ ad cōcurrentē ꝙtita
tem dos etiā mulieris ꝛ abinde.ff.indicat etiā paterne substātie
ꝛ debet diuidi inter eos pro hereditarijs portionib⁹ ꝛ illud tūc
imputaret i falc.vł tre. qꝛ capit ex causa testamēti. ita dicit esse
casum fin.in.l.fi.all.in gl. Jo.de imo.videtur reprehēdere Ang.
qꝛ dt eū velle verū dicere dictā gl.nisi qñ extranei essent institu
ti vel ēt filij qui ex paterna substātia ti.lucratiuo tātundē perce
pissent ꝛ ꝫm Jo.de imo.nō videt ꝓcedere hoc dictū Ang.in ca
su hui⁹.l.in quo testator disposuit qđ de dote faciēdū esset. ꝛ vl
ctū Ang. posset ꝓcedere qñ testator nihil de dote disposuisset
quo casu loquit.d.l.fi.vt ex eius inspectione apparet.sed pōt sal
uari dictū Ange.qꝛ Ang.nō loquit proprie in casu huius.l.qñ
pater disposuit qđ faciēdū esset de dote vt ptꝫ ex ꝟbis suis.ꝛ.
relatis. ¶ Et ex istis concludit Jo.de imo.ꝙ aut actio de dote
erat ꝓpria pris vt qꝛ pater a pn.fuit stipulat⁹ dotē sibi soli red
di iuxta.l.quoties.ff.so.ma.ꝛ.l.auia.C.de iu.do.ꝛ nō hꝫ locū ista
l.qꝛ ꝓcedit qñ actio erat ꝯmunis patris ꝛ filie ꝛ p mortē patris
cōsolidabat in filia.aut ergo actio de dote erat cōmunis:ꝛ tūc
aut dos erat exacta per patrē cū volūtate filie:ꝛ tūc qꝛ erat effe
cta patrimoniū paternū.d.l.fi.ꝛ tūc hꝫ locū ista.l.per rōnē posi
tā hic in fi.a cōtrario sensu.aut exigit pater filia nō cōsentiēte ꝛ
adhuc nō hꝫ locū ista.l.p id qđ dt gl.hoc in ꝟsi.sꝫ nō vł sꝫ si pe
tijt sꝫ nō exegit clarū ē ꝙ hꝫ locū ista.l.vt ē dictū. ¶ In gl.i.ꝟ.
iure ꝓprio.ibi,de ꝙrta iure istōnis ꝛc.male dt glo.ꝫm oēs:qꝛ ibi
loquit de quarta tre.cū fuerit grauata filia de restituenda ꝙta
hēditatis nō de ltia. ¶ †In gl.fi.ibi ar.hui⁹.l.ꝛc.hec.l.parū fa
cit ꝙ mulier sit dña rei dotalis cū solū hic dicat ꝙ nō est in pa
trimonio patris sꝫ an sit in dñio mariti vel mulieris hic nō dr ꝛ
magis cōiter dr ꝙ est in dñio mariti.l.dote.C.de rei vēdi.l.reb⁹.
6 ꝛ ibi plene nota.C.de iur.do.dic vt ibi. ¶ †In ea.ibi,an possit
institui in dote cōiter tenet ꝙ sic qꝛ dos cōputat in ltia.qñ no
uel.C.de inof.test.ꝛ satis est ꝙ filia habeat legitimā.l.cū ꝙrit.C.
de inof.te.l.papi.§.qñ aūt quarta.ff.e.ti.De qua.q.vltra.no. p
gl.ꝛ doc.in.d.§..sed verū.vide p Joā.an.in addi.spe.in ti.de in
stru.edi.§.vt autē.ver.sed sup.ꝛ Ang.in.l.ij.§.i.ff.so.ma. ꝛ Bar.
in.l.suus quoqꝫ. in princi.ff.de here.insti. vbi tenet ꝯ cōem opi.
Sꝫ reprehēdit ibi per Jo. de imo.ꝛ not.etiā per Ant.de but. ꝛ
Joā.de imo. In in.c. Rayn.de test. ¶ Extra gl.per hāc.l.dicit
Pau.de ca.in.d.§.si pater.ꝙ si pater exigit dotem sine filia po
stea instituat eā in ltia in quā volunt imputari dotem ꝙ nō ob
stāte dispositiōe patris filia poterit agere ad dotē cōtra maritū
vel ei⁹ hēdes ꝛ ad ltimā p istū tex. Et dt ꝙ nō ob.l. qñ nouel.

^a ¶ Cōpenset.vi
de plene per Jas.
i auť.ꝓterea.in.xij.
col.C.vn ꝟ.ꝛ vxor.
ꝛ vide And. Bar.
in.c.offic. in.xxvij.
col.de testa.et ma
ritus ꝓdat legiti
maꝫ dotis si pater
stipulat⁹ est totam
dotem reddi vide
Alex.in.l.post do
tem. in. vij. col.ff.
so. mat. Tho. di.

C. de inof. test. qz bene verū est q si pater nō relinquat filie licentiam integrā dos in legitimā cōputat. Quātū ad hoc vt olim excluderet a querela ꝛ hodie a portione supplementi legitime: qz hoc tendit in fauorem testamēti, vt ibi. Secus quādo pater relinquit filie legitimā integrā cū onere q sibi cōpenset cū dote quā poterat a marito repetere: qz tale onus nō valet, vt hic. sed hec opi. non placet ꝛ contrariū tz Bal. in. l. qm̄ in prioribus. C. de inof. test. in ver. sz iuxta hoc quero de tali. q. ꝛc. Etiā si pater nō expressisset q debeat sibi i legitimā imputare: qz tacite vr̄ esse actū q illud qd̄ relinquit imputet in id qd̄ capitur vt lucrū vel quasi lucrū per mortē alteri⁹. Per id qd̄ habet in aut. preterea. C. vnde vir ꝛ vxor. ꝛ per no. per Ja. de are. in. d. §. si pater. Sz legitima capit̄ quasi lucrū vt no. in. l. iiij. C. de in. ꝛ fac. agno. ꝛ istā opi. puto veriorē. Nec obstat. l. qz hic loquit̄ in trebellianica in quā nō imputatur id qd̄ capit̄ extra cām testiū. vt dixi. secus in legitima. d. l. qm̄ nouella ad quā nō est bn̄ responsum q hoc ibi fit fauore testiū: qz qn̄ petitur supplemētū legitime nō rescindit̄ testamētū. l. omnimodo. e. tit. q̄ ampliat. d. l. qm̄ nouella. ¶ Nec ob. si p opi. Pau. de ca. adduceretur id qd̄ notat Bal. in. l. cū a matre. C. de rei ven. vbi in. iiij. q. voluit q si pater instituat filium in legitima nō prohibetur filius vēdicare fundū suū quē pater vēdiderat alteri: qz dicādo q instituit in sua legitima videtur intelligere deducto ere alieno. d. l. papi. §. iiij. Et sic nō videt̄ voluisse cōpēsare cū debito. Sed responde q ibi loquit̄ in tali ere alieno quod nō cōpensetur cū legitima sed in. q. nostra debitū dotis cōpensatur cū legitima, vt dictū est. Et no. hic in gl. Et adde etiā q ɔtra responsionē datam per Pau. de cast. ad. d. l. qm̄ nouella facit illa. l. in prin. dum ibi simpliciter dicitur donatio- 3
nem propter nuptias in legitimā imputari.

¶ Potest testator grauare heredem vt falci. quam ipse testator erat detracturus non detrahat.

Auia. † Pōt testator grauare heredē vt falci. quā ipse testator erat detracturus alter ex alio testamēto nō detrahat ꝛ hoc cēset̄ legatū quoddā cū aliis legatis ɔtribuēdum in imponenda ratione. l. fal. detrahēde de leg. ab hoc vltimo testatore relictis. h. d. ¶ Et dic casum q auia q̄tuor habēs 4
nepotes fuit ab extrāneo instituta ꝛ grauata dare duobus ex eis q̄dā legata de quibus veniebat detrahēda. x. pro fal. Postea auia instituit omnes quatuor nepotes sibi heredes ꝛ grauauit duos quibus nihil legatū fuerat a priore testatore vt priora legata dictis suis fratribus relicta soluerēt ꝛ q eis nō retinerēt illā falci. quia ipsa auia ex persona sua retinere potuisset. Queritur an alii retinere possint. rn̄detur q ex persona auie retinere nō possunt falci. Tamē dicta. x. q̄ venissent detrahenda p auiā censentur deberi iure legati ex testamento auie q̄tū est pro dimidia q isti duo coheredes grauati ꝛ instituti in dimidia potuissent detrahere ex persona auie. Et debent poni in contributione aliorum legatorum in testamēto auie. ꝛ poterunt defalcari si imminuet fal. vt quia legata relicta ab auia excedāt dodrantem. ¶ No. q testator pōt pbare falci. detrahēda ex alio testamento licet nō ex suo vt. j. l. prox. §. i. ¶ In gl. q̄ ibi idē si dixisset ꝛc. sentit gl. q in casu huius. §. nō teneat prohibitio quominus possit detrahi falci. sicut nec tenet quādo testator prohibet detrahi fal. de lega. in suo testamento relictis. Sed ita simpliciter intelligendo gl. esset cōtra istū tex. vnde intelligere oportet q nō tenetur. s. quominus posset detrahi fal. de illo qd̄ videtur esse legatum ab hoc vltimo testatore per dictam phibitionem vt. s. dixi aliquā habēt. secus si dixisset ꝛ ista melius cōuenirēt litere. ¶ In ea. ibi sed cōtra ꝛc. nō intelligas quod arguat cōtra tex. sed cōtra id quod gl. prox. dixerat. s. non valere prohibitionem detractionis falcidie.

¶ Si portiones duorum heredum deueniant ad vnum directo confundantur adinuicem ꝛc.

Portio non grauata accedēs portioni grauate de iure cōmuni non auget relicta portione grauata.

Substitutio facta duobus si ambo decedant nō censentur inuicem reciproce substituti.

Duobus. † Si portiōes duor. hr̄dū deueniant ad vnū directo ꝛ ex dispositione testatoris tunc confunduntur adinuicem vt augeantur legata ab altero illorum relicta lz per vtrunq fuerit hereditas adita sec⁹ si vna tantū portio directo perueniat ex dispositiōe testatoris. alia vero per indirectū ꝛ nō ex dispositione testatoris peruenerit. h. d. Et diuiditur in duas partes vt ptz ex summario. ij. ibi q si frater. Et pōt casus sic figurari pater duos filios impuberes equaliter instituit heredes in hereditate valēte. cccc. ꝛ vnum eorum grauauit onere legatorum in. cc. ꝛ sic vltra dodrantē sue portionis alium vero nō grauauit ꝛ sic ipsis filiis fuit data pupillaris substitutio ꝛ mortuo testatore ambo se immiscuerunt hereditati. Postea decesserūt in pupillari etate, ꝛ ille portiōes am-

borū deuenerūt ad substitutū legatarū petebāt integra legata substitut⁹ volebat detrahere fal. qz ille pupillus qui grauatus fuit potuisset detrahere per regulā. l. in singulis. j. e. in cōtrariū allegant legatarii q ambe portiones deuenerūt ad vnum substitutus ex expressa dispositione testatoris eodē iure ideo debēt ambe contribui qua cōtributione facta legata nō excedant dodrantem secus esset si nō expressa dispositione testatoris obuenissent eodē iure, vt. d. l. in singulis. ꝛ. l. q si alterutro. j. eo. ꝛ hoc approbat iurisconsultus qui subdit q si substitutio non fuisset facta dictis duobus impuberibus sed solum vltimo decedenti ꝛ contingat q primo decedenti ab intesta. qui nō fuerat grauatus legatis successerit frater superstes de iure cōmuni qui grauatus fuerat legatis ꝛ demum huic vltimo decedenti successerit substitut⁹ ex pupil. substi. ꝛ l hr̄ditate vltimi decedētis inuenerit hr̄ditatē p̄mi nō fiet ɔtributio sicut nec fieri debuisset viuente illo vltio effecto hr̄di p̄mi ab intestato: qz portio sua iūcta portiōi de iure ɔmuni nō a͠iit imediate ex dispositiōe testatoris
2 expssa vl̄ tacita. ¶ † No. ex. q̄. pte q portio nō grauata accedens de iure cōmuni portioni grauate nō auget legata relicta in portione grauata sic etiam habetur in. l. i. §. coheredem. s. eo. Secus si accederet ex dispositione testatoris expressa vel tacita. d. l. q si alterutro dic vt ibi not. ꝛ no. in. l. i. §. si coheredes. s. e. ¶ In gl. in ver. duobus ibi. §. si filio. in prin. vbi vnus ex duobus substitutis grauatus in tota sua portione legatis detrahit fal. licet alius substitutus non fuerit in aliquo grauatus hic autē cessat fal. licet portio vnius fuerit exhausta si portio alterius nō est exhausta ꝛ gl. bene respondet. ¶ In ea. ibi. preterea. etiā ibi. di-
3 cit ꝛc. sez in ver. hinc ꝛ consequens. ¶ † In. eo. in si. hec est valde no. so. per quā limitatur regula que habet q quādo portio nō grauata accedit grauate fit contributio ꝛ augētur legat. vt. l. q si alterutro ꝛ. l. qui fundum. §. filiū. ꝛc. q si extranei. j. eo. quia illud procedit quādo vna portio defertur vno iure ꝛ alia alio iure. secus si ambe eodem iure vt hic. de quo plenius dixi in. d. l. in rōne. §. quesitum. ¶ In gl. in ver. substitutum. hec glo. in. i. parte facta est propter cōtrarium. l. pe. C. de impu. ꝛ aliis substi. cui
4 ex distinctione hic tradita per gl. no. respondetur. † In ea. ibi: tunc vltimo tantū ꝛc. no. ex gl. q si substitutio fit duobus si ambo decedant non videntur inuicē reciproce substituti. Et dicit Ange. hic esse verū siue facta sit substitutio duobus impuberibus siue etiam duobus pub. ꝛ dicit p hoc esse text. hic in ver. q si frater: qz si intelligerentur reciproce substituti non succederet ab intesta. primo decedenti sed ex substitutiōe. Et propter hoc infert Jo. de imo. hic q si ambo instituti grauētur post mortē eorum restituere non videbunt̄ inuicem substituti quod intelligit Jo. de imo. esse verum nisi aliud appareat de mente testatoris per. l. titia seio. §. seia libertis. ff. de leg. ij. ꝛ ibi apparet exemplum qualiter de mente possit constare. Pau. de ca. hic dicit q in pupillari substitutiōe est verum q nō subintelligitur tacita
a substitutio reciproca[a]: qz est casus in. d. l. pen. C. de impu. ꝛ aliis substi. sed in fideicōmissaria substitutione dicit videri idem dicendum. Tamen remittit ad dicenda per se in. l. heredes mei. §. cum ita. s. ad trebe. ꝛ ibi simpliciter vult q si substitutio fideicōmissaria collata fuit post mortē vtriusq in tota hereditate restituenda prout fuit in. d. §. cum ita. videretur instituti inuicem tacite substituti per text. fin. in. d. §. seia libertis. ¶ Addatur q Ange. in. l. si pater impuberis. s. de vulg. ꝛ pup. dicit q quādo plures filii instituuntur ꝛ aliquis substituitur eis post mortem omnium q non intelliguntur inuicem substituti filii p. §. singulis. insti. de pu. substi. ꝛ per no. in. l. lucius. s. de her. insti. dicit tn̄ quod quidam docto. tenuerunt contrarium per. d. l. si pater impuberis. ꝛ pro eorum opi. etiam alle. l. si a titio ꝛ meuio. §. aut. de leg. ij. ꝛ aliter non respondet. sed vt dicit Joan. de imo. in. d. l. si pater impuberis. illa. l. nihil facit cōtra predictam opin. quia ibi fuit expressa facta substitutio reciproca a testatore. Nec etiā aliquo modo ob. d. §. aul. quia ibi solum dicitur q ius accrescendi est quoddaz ius tacite substitutionis sed nō dicit ibi q post aditam hereditatē sit aliqua tacita substitutio inter coh. Ang. etiam in. l. qui duos. de vul. ꝛ pup. dicit per illum tex. q licet sub-
b stitutio sit facta a testatore in tota hereditate[b] vltimo morientis ex pluribus filiis impuberibus institutis tamen non videntur inuicem substituti vt patet ibi ver. in testamēto. ꝛ ideo dicebat ibi esse text. pro opi. Dy. ꝛ Bal. in. l. pōt alias est in. l. vel singulis. eo. tit. vbi tenuit q si facta est substitutio directa in tota hereditate vlti. morientis ex pluribus institutis non operatur q videantur inuicem substituti per. d. l. vel sing. Tamē dicit Joan. de imo. in. l. qui duos. q ibi non ponitur iste casus quando fuit facta substitutio directa in tota hereditate vlti. moriētis ꝛ quod non videtur vera opin. Dyn. Bald. in. d. l. vel singulis. sed verior est opin. Bartol. ibi qui tenuit contrariū per. d. §. seia. quia text. quamuis loquatur in fideicommissaria tamen pari ratione habet

a ¶ Reciproca substitutio ad se tacita quomodo ꝛ quādo inducatur reciproca substitutio eum. Alex. in cōsi. cix. in iiij. ꝛ v. col. in iiij. volu. Et quando substitutio censeatur facta vlt. morienti per Alexā. in consil. lv. col. viij. iiij. nec ob. d. l. codicillis. eodem vol. et in consi. xcj. coll. ij. iiij. v. probat in. j. vol. ꝛ quando vlt. morienti ex institutis, quis est substitutus, an instituti videant̄ inuicem substituti per fran. are. in ɔsi. 4. et adde eun. alex. i cōsi. clxv. iij. in si. p̄n. i. v. vol. ꝛ ibi qn̄ sit substitutio duob⁹ simul. post mortē eorū altero p̄decedente an admittat̄ substitutus ex ibi in. iij. ꝛ iiij. col. iiij. v. q ꝛ ibi in pen. col. qd̄ si testatō dixit si ambo filii mei decesserint sine liberis restituant hereditatem meā titio si vn⁹ eorū decesserit sine liberis relicto extraneo an frater superstes repellet substitutum, et adde eun. alex. quem omnino vide i ɔsil. clxxv. iij. eo. vol. tamen premissis in d. v. vol. Ant. Cor.

b ¶ Hereditate. vide in. d. l. in apostil. ad Bar. in cara. de tottio, ꝛ. l. an. §. cum ita ad treb.

ne habet locū in directa. Pau. de ca. in. l. pe. C. de impu. ⁊ aliis substi. ⁊ in suo ꝯsi. cccii. inci. duo ⁊c. cōcludit ꝙ si substitutio fideicōmissaria facta fuit per hec verba, si oēs instituti decesserint sine liberis volo bona mea inter pauperes distribui. subintelligit reciproca substitutio fideicōmissaria inter eos per. d. §. scia. secus si loquamur in directa substitutione per. d. l. vel singulis. Et ratio differentie inter directā ⁊ fideicōmissariam est ꝑm eum: q̄ directa non resultat ex cōiecturis: ⁊ ex tacita volūtate, sed requirit volūtas expressa: nō sic in fideicōmissaria, al. l. cū pponeret. ⁊ qđ ibi not. gl. fi. de le. iii. dū gl. ibi opponit de l. iubemus. C. de test. ⁊ dicit qđ doct. q scripserūt nō viderūt istā rōnē ipsemet Pau. in. d. l. si pr̄ impuberis. dicit, aut fuit facta subitō in oībus bonis vlt. morēti, ⁊ cēsentur inuicē substituti p d. §. scia. aut nō fuit dictū in oīb⁹, sed simplr̄ fuit facta in portione sua tm̄ ⁊ nō intelligent inuicē substituti, ita dicit ꝙ dz intelligi dictū Ang. in. d. l. si pr̄ impuberis. ⁊ non vr̄ Pau. de ca. in d. l. si pr̄. facere differentiā inter fideicōmissariā. ⁊ directā Saly. in. d. l. pe. bñ fatet qđ in terminis illius. l. loquētis. in pup. subsli. facta post mortē amborū nō intelligunt reciproce substituti p fictū tex. ⁊ p. d. l. vel singulis. quo ad fideicōmissariā substōnē nihil dicit. ¶ Possum facere tres casus, aut apparet qđ substitutio est facta nō vltimo decedēti tm̄: sed oīb⁹ sub cōdōne si oēs decesserint seu post mortē oim. Aut est facta vltimo decedēti tm̄. Aut est facta simplr̄ post mortē oim. primo casu qñ est facta oīb⁹: ⁊ tūc nō subintelligit reciproca substō etiā si substō sit fideicōmissa. vt pbat in. l. fi. §. filiū. de leg. iii. Ubi substō fuit facta libertis p fideicō. post mortē eoꝝ in his q̄ sibi relicta fuerūt, ⁊ tm̄ ibi dr̄ ꝙ mortuo vno liberto admittit ille q fuit expsse substitutus non autē veniunt alii colliberti ex aliqua reciproca substōne hoc idē est de mēte Bar. in. d. §. cū ita. in finalib⁹ verbis vbi volunt ꝙ etiam facta est substō fideicōmissaria sub illa ꝯdōne si ambo decesserint vel post mortē oim ꝙ primo decedēti succedet dictus expsse substitutus si nō supsit psona q̄ ex psumpta mēte defuncti excludat substitutū. l. ab intesta. p. d. l. pe. iūcto. d. §. cū ita. Et ad hoc in substōne directa bene facit. d. l. q duos. ⁊ iste tex. cū gl. ¶ Scđo casu qñ est facta vltimo decedēti, tūc plz opi. ꝙ distinguat aut est facta substō in oībus bonis ⁊ videant inuicē reciproce substituti vt. d. §. scia. cū ibi not. p Bar. cū quo ibi trāsit Bal. ⁊ Jo. de imo. ⁊ Bar. Jo. de imo. in. d. l. pr̄. cū. l. seq. ⁊ ibi etiā Raph. ⁊ Bal. in. l. a. §. p scđo. de cadu. tol. ⁊ nō plz rō differētie quā facit Pau. de cast. in. d. l. pen. inter fideicōmissariam, ⁊ directā. Quia etiā in directa substōne attēdunt ꝯiecture. l. iā hoc iure. ⁊. l. q dā testō. ff. de vulg. ⁊ pup. ⁊ nō ob. no. in. d. §. cū pponeret. q̄ r̄nsio ptz ex not. p glo. in. d. l. iubemus. in ver. quidē. ¶ Tertio casu qñ simplr̄ post mortem
a omniū ᵃ est facta substō tūc glo. i. in. l. si pr̄ impuberis. preallegata sentit ꝙ videat substō facta vlti. morēti. pro quo etiā facit tex. in. l. codicillis. in prin. ff. de vsufr. leg. ⁊ sic esset idē dicēdū prout in casu ꝓxi. pcedēti. Sed cōtrariū tz Bar. in. d. l. codicil. in pn. per. d. §. filiū. ita etiā Bar. in. d. §. cū ita. in fi. inducendo vt dixi ff. in. i. mēbro hui⁹ distinctionis. ¶ Pro hoc bene facit. l. falsa. §. fi. ff. de cōdi. ⁊ demō. vbi ptz qđ illa pluralitas. s. post mortem omniū resoluit in singularitatē, ⁊ sic perinde est ac si dictū esset ꝙ dictū Titium substitutū substituebat post mortē primi ita etiā post mortē secūdi ⁊c. Nō ob. id qđ no. glo. in. d. l. si pr̄. q̄ intelligit ꝑm legē quā alle. s. ꝑm. d. l. pe. i. qñ fuit facta substitutio pupilla. duob⁹ impuberib⁹ inter quos testator videt voluisse cōseruare ius legitime successionis durāte pupillari etate. Et vno decedēte supererat psona que ex tacita mēte defuncti ab intest. excludit substitutū expresse datū. Quo casu tm̄ nō dr̄ facta reciproca substitutio sed intelligitur inter institutos reseruata legitima successio ab intest. ⁊ ita etiā loquit. d. l. qui duos. Nō ob. d. l. codicil. vt ibi p Bar. ⁊ p hec videret ꝙ cōclusio posita p Pau. de ca. in. d. l. pe. ⁊ in. d. cōsi. nō producebat: q̄ nō fuit facta substitutio vltimo decedēti tm̄ in casu suo, licet in ꝯtrarium facit qđ no. Jo. cald. in cōsi. xxvii. sub rub. de test. ⁊ qđ no. Bar. in. l. q duos. in fi. de vulg. ⁊ pup. ⁊ Raph. in. d. l. si pr̄. ⁊ q vellet retinere istā opin. que est de mēte Bar. in. d. l. q duos. posset respondere ad. d. §. filiū. cū si. ꝙ ibi loquit qñ oibus fuerat iniunctum fideicōmissum: ⁊ ita cōstabat oēs fuisse grauatos. hic nō. Et etiā posset rūderi ad. d. l. falsa. §. fi. qđ ibi loquit qñ tractat de pluribus ⁊ diuersis effectibus. secus si de finali effectu vt de vno fideicōmisso vt ibi p Bar. per. l. ꝗuis. C. de impub. ⁊ aliis substi. ⁊ in hoc vltimo cogitabis. ¶ In ead. ibi. §. cū ita ⁊c. vbi ptz ꝙ qñ substitutio facta p illa verba si vterq̄ decesserit substitutio hz locū etiā si in persona vnius tantū euenit conditio substitutionis qđ videbatur esse contra distinctionē. ff. datam in glo. Glo. rūdet ꝙ aliud est in fideicōmissaria substitutione vt in. d. §. cū ita. ⁊ bene facit. l. lucius. §. caio. ff. ad trebel. ⁊ in. d. l. fi. §. filium. ⁊ istam solu. tenet Py. ⁊ Cy. hic, ⁊ Cy. in. l. pen. C. de

impu. ⁊ aliis substi. q̄ in fideicōmissaria videtur electa fides cuiuslibet heredis grauati vt in dictis iurib⁹ sed in pupilla. substitutione videt facta copulatiue si ille ⁊ ille decesserit ideo requiritur cōcursus vtriusq̄ ꝯditionis. d. l. si heredi plures. ff. de cōdi. insti. Sed hec ratio non videt bona. Nā vt dicunt Old. ⁊ Rar. eo. modo debemus dicere in fideicōmissaria ꝙ cēseatur facta copulatiue sicut in pupillari nisi dicat qđ ratio diuersitatis inter fideicōmissariam ⁊ pupillarē est q̄ pupillaris fit liberis: ⁊ sic verisimiliter est testatorē preferre noluisse filium superstitem substituto arg. l. cum acutissimi. C. de fideicō. que ratio cessabat in fideicōmissaria que communiter fit extraneis. Sed hec ratio vt etiā dicūt Old. ⁊ Rar. nō videtur bona q̄ fideicōmissa. etiā potest fieri liberis prout fuit in. d. §. cum ita. Unde Nic. de neap. secutus dñm suū hic assignat rationē differentie. s. quia in fideicōmissaria minus grauat heres q̄ retinet quartam quā non retinet ille cui facta est directa. Non ideo mirum si in alio magis releuātur illi quibus facta est directa a. l. cum qui. in prin. ff. de iureiur. Sed hec ratio non videtur bona quia imo nō videtur magis grauari ille cui fit directa pupillaris q̄ illa est sibi fauor ⁊ testm̄ suum. l. papin. §. sed nec impuberis. ff. de inoffi. test. ⁊ insti. de pupil. subsli. iuxta princ. vbi videmus ꝙ filio nō potest per fideicōmissum substitui in legitima vel aliis bonis impuberis sed pupillariter sic. l. qm̄ in prioribus. ⁊. l. ex tribus. cum ibi not. C. de inoffi. test. ⁊. l. coheredi. §. cum filio. ⁊. l. sed si plures. §. ad substitutos. ff. de vulga. ⁊ pup. Unde dicendum est veriorē videri sol. qđ non sit differētia inter pupillarē ⁊ fideicōmissariam q̄ vtroq̄ casu admitti videtur ex idētitate cationis substitutus si eueniat cōditio in persona vnius. Dūmodo non supersit persona que ex presumpta mente defuncti excludat substitutū puta si non supersit alius filius testatoris coheres datus precedēti. ita loquitur. d. §. cū ita. ⁊. d. §. caio. cū si. Secus si superuenisset dicta persona que ex psumpta mēte defuncti excludat substitutum vt. d. l. pe. ⁊c. l. is qui ducenta. §. item si pater. ff. de reb. dub. ⁊ ita est de mēte Pet. in. d. l. pe. ⁊ sequitur Bart. in. d. §. cum ita. ⁊ alii post eum magis cōmuniter sequuntur doct. Tamē dicit Pau. de cast. sibi nunq̄ placuisse istā opi. sed magis placet sibi opi. glo. hic quā etiā ꝑm eum approbat Bar. hic. ⁊ Bal. in. d. l. pe. ⁊ sibi videtur durum restringere. d. §. caio. ad casum qñ extranei erant instituti non descendentes. Sed certe istud non esset restringere q̄ ille tex. non loquitur in descēdentibus. nec videtur verū qđ Bar. hic approbat istā glo. sed remittit se ad dicēda in. d. §. cum ita. nec etiam
Bal. in. d. l. pe. in hoc videtur cōtradicere ⁊ ego plenius istum a

a ¶ Post mortem omniū. vide tu de hoc eundē Alex. in consi. xi. per totum in. iiii. volumi.

arti. reassumpsi in. d. l. pen. ⁊ ad ea que ibi dixi me refero. ¶ In ea. in fi. respōdeatis qđ in. d. l. cū qui. substitutus fuit quis p fideicōmissum ⁊ qui vltimo decederet vnde nisi pbet quis vltimo decesserit nō probaret fundamentū intētionis sue ideo nō posset obtinere. Sed in casu nostro fuit facta substō duobus non autem in vltimo decedēti. Ideo etiam si non cōstaret hic quis primo decesserit admitteretur substitutus. Preterea hic loquit in substitutione pupilla. que etiā si facta fuisset vltimo decedēti hz locū etiā si ambo impuberes decessissent simul licet non cōstaret quis primo decesserit. l. q duos. in prin. de reb. du. q̄ ita cōuenit mēti testatoris q cogitauit in hereditate vltimi inueniri hereditatē primi impuberis ⁊ sic voluit substitutū hr̄e totū: que ratio cessat in. d. l. cū qui. vt no. in dictis iuribus. ¶ Extra gl. opponit q̄ vr̄ ꝙ in hac vltima parte deberet fieri contributio q̄ eo ipso ꝙ impubes superstes successit precedēti ambe portiones fuerūt effecte vnū patrimoniū. l. sed si plures. §. filio. ff. de vulg. ⁊ pup. rūdet Pau. de ca. hic, qđ arg. procederet qñ tractaremus de soluendis legatis relictis a substituto sed nos loquimur de relictis ab impubere. vnde sicut ipse impubes ex sua psona potuit detrahere fal. ita dz posse substitutus pupilla. tanq̄ heres impuberis. ¶ Itē opponit q̄ intelligēdo ꝙ hic in. ii. parte substitutio fuerit facta per nomē collectiuū. s. si ambo decesserint, vr̄ qđ primo decedenti succedat ex tacita mēte defuncti seruus, vt. d. l. pe. ibi, cogitasse ⁊c. Nā propter dictum nomē collectiuum apparet testatorē noluisse aliter ad substitutū peruenire nisi ambo decedāt ergo portio non grauata accedens grauate ex tacito iudicio testatoris deberet cōtribui ⁊ augere legata. l. qđ si alterutro. ff. eo. tandē relinquit cogitādum. Sed respōdeatis ꝙ. l. si alterutro. loquitur qñ accedit ex tacita volū. procedēte a testamēto vt est qñ per ius accrescendi obuenit ⁊ sic ex testamēto ⁊ ex tacita substitutione. l. si tuis ⁊ meuio. §. iul. de leg. ii. secus qñ ex voluntate tacita non procedente a testamēto sed ab intest. vt hic, ⁊. l. qui fundum. §. qui filios. ff. eo. facit. d. l. qui duos. in ver. intestato. Et ideo dico ꝙ illa tacita volūtas de qua in. d. l. pe. nō procedit ex nomine collectiuo quia idem esset si non esset adiectum nomen collectiuum vt hic non diminando ⁊ per Bar. in. d. §. cum ita.

1 ☞ Falci. resecat etiam liberationem, ex causa legati vel do-
nationis causa mortis.

1 **QUod de bonis.** †Falcidia rese-
cat etiã libera-
tionẽ factã ex causa legati vel don. causa mor. h. d.
¶ Prima glo. videtur intelligere qd̃ ista liberatio
fuit relicta in testamẽto sed gl. ij. videtur intelligere qd̃ ista li-
beratio fuit relicta in testamẽto sed glo. iij. videtur intelligere
qd̃ fuit facta ex causa do. cau. mor. & etiã ista stare potest per. l.
donationibus. C. eo. ¶ In tex. ibi, replicatione. quia heres in-
tentabit primam actionem pro quãtitate quam potest defal-
care & si excipiatur de pacto liberationis replicabitur qd̃ non
habet effectum quo ad partẽ detrahendam ratione falcid. Et
licet glo. dicat idem esse si acceptilatione fuit facta liberatio ex
causa do. cau. mort. Dic adhuc predicta procedere possent in-
telligẽdo q̃ acceptilatio fuerit facta a defuncto q: non potuit
illa acceptilatio operari vltra dodrantẽ. Si autẽ fuisset facta
ab herede pro errore vt in glo. iij. dic verum esse qd̃ est idẽ ac si
per pactum facta esset. ff. quãtum ad hoc vt liberatio rescinda-
tur licet non poterit prima actione agi. l. actione. C. de transac.
Sed agetur cõdi. indeb. vt reponatur in pristinam ob. si prima
erat in diem vel sub cõditione. l. si quis accepto. cum ibi not. ff.
de condi. ob causam. sed si erat pura agetur condi. indeb. dire-
cto ad quantitatem a qua indebite liberatus est. l. si mulier. eo.
tit. Et dum gl. iij. dicit de errore debet referri ad heredem non
ad defunctum quia etiam si defunctus ex certa scientia fecisset
non potuisset preiudicare heredi in falc. vt. j. §. proximo.

1 ☞ Testator non potest prohibere falcidiam.
2 Per pactum priuatorum non potest iuri publico derogari.
3 Si non valet principale nec etiam penale seu accessorium.
4 Quod non potest fieri directe non poterit per indirectum.
5 Heres non dicitur molestare vxorem in vsufruc. si petat cau-
tionem de vtendo &c.
6 Non dicitur molestare qui petit quod venit ex natura actus.
7 Emologatio facta ante laudum non valet.
8 Procurator constitutus ad emologandum non poterit emo-
logare laudum iniquum.
9 Quando. l. resistit dispositioni nõ oritur naturalis obligatio.

1 **Frater.** †Nõ potest testator prohibere fal. nec heredẽ
cautionibus ad hoc astringere & si contra fiat
2 non valet principalis conuentio nec penalis. h. d. ¶ †Not. qd̃
per pactum priuatorũ non potest iuri publico derogari & hoc
inducit Nico. de neap. hic ad. q. an valeat pactũ q̃ debitor non
possit probare solutionem nisi per instrũm de quo dicit esse glo.
sing. volentem q̃ nõ in aut. vt sine prohi. debi. credi. in a. §. j. Et
quia non tangitur hic per alios, remitto ad not. per glo. & doc.
in aut. iubemus. & ibi als̃ dixi. C. de iu. & p gl. in aut. vt cum. de
ap. cog. §. j. & p Spe. in ti. de pba. circa fi. ver. sed pone qd̃ in in-
strumẽto. & in ver. seq. p Jo. an. & alios post cũ in. c. si diligẽti. de
fo. cõpe. per Joã. de ligna. Ant. de but. & alios post eos in. c. ff.
de proba. per Bal. & Jo. de imo. in. l. custodias. §. j. ff. de pub. in-
di. per Ang. in. l. pactum inter heredem. ff. de pac. per Pau. de
3 cast. in. l. si. ff. de pto. stip. ¶ †Not. qd̃ si non valet principale nec
4 etiã penale seu accessoriũ valebit de quo dic vt in glo. ¶ †No.
qd̃ illud qd̃ directe fieri prohibetur nõ permittitur etiã p indirectũ
5 vt habetur in regula, cũ quid vna. de reg. iur. in. vi. ¶ †Et indu-
citur per Ray. hic q̃ si testator reliquit vxorẽ vsufructuariã &
prohibuit eam per heredẽ molestari in vsufructu alias priuat
heredẽ hereditate, & heres petat q̃ sibi caueat de vtẽdo & fruẽ-
do arbitrio boni viri sicut tenetur vsufructuarius non incidat in
penã q: talis cautio nõ potest a testatore remitti. l. fine. C. vt in
pos. leg. & sic idẽ esset si expresse prohibuisset testator dictã cau-
tionẽ exigi. ¶ Adde q̃ etiã si heres mortuo testatore promi-
sisset dicte vsufructuarie nõ molestare eã aliquo mõ in vsufru-
ctu sub pena postea peteret dictã cautionẽ nõ incideret in pe-
6 nã. †Quia nõ dr̃ molestare ille qui petit id qd̃ venit ex natura
actus. ita not. inquit Bal. in. l. j. in vlt. col. C. de vsufr. alle. l. quo.
§. inter locatorẽ. ff. loc. & l. vẽditores. ff. de verb. obli. Et tñ heres
dictã cautio. potuisset remittere si voluisset vt no. p glo. & doct.
in. d. l. j. facit qd̃ no. Bal. in. l. vinea. in. vj. col. C. de his q̃ pe. no.
in ver. quo si testator mãdauit &c. vbi dicit q̃ si testator grauat
heredẽ ne molestet vxorẽ sub pena intelligitur de molestia que
a malo animo, & malo mõ infertur, alle. not. per glo. in. l. si seruũ. §.
7 pretor. in gl. inci. qd̃ malo &c. ff. de acq. here. ¶ †Itẽ inducitur
per Bar. hic q̃ licet laudũ possit emologari postq̃ est latum. &
actionẽ parit nec potest vlterius impugnari. l. cum antea. C. de
arb. Tamẽ nõ sic valet emologatio si facta sit ante laudũ sicut
hic in vita testatoris nõ valet remissio falcidie facta per here-
dẽ. secus si post. l. pot. ff. eo. & ita etiã est de mẽte gl. in. d. l. cũ an-
tea. & ibi doc. cõiter sequuntur & Bar. in. l. si societatẽ. §. arbitrorũ.

a ¶ Malo. in predi
cta. q. vi. vid. And.
sic. nũcupatũ bar-
batiã consi. lvij. iij.
lib. vbi cõsuluit in
qd̃. de cõtingentia
facti in tali mate-
ria & ibi molta dt.

¶ Vide Fely. in. c.
in p̃sentia. in. ij. col.
de pba. & in. c. tan-
q̃. in. xv. & xvij. col.
de rescri. & Alex. in
cõs. xl. in. j. col. inci.
circa primũ dubiũ
in. j. vo. & in cõs. c. e.
vol. & Ja. in. l. pro-
curatorẽ. C. de pro
cu. & Jo. de ana. in
cõs. lxxxiij. inci. vi-
sa & põderatis. in
fine. Tho. dip.

b ¶ Iniquum. adde
Bal. cõsi. vj. iij. li.

ff. pro soc. circa vlt. col. in ver. quid si in cõpromisso actum sit. &
ita cõsoluit Dy. in cõsi. iã. incip. in christi noie factum tale est,
ptolomeus. & Bal. in. l. si. in. xij. q. C. de cõtrahen. emp. & ibi hoc
no. limita nisi arbiter seu arbitrator partibus ante latũ laudũ
declarasset quid facere intẽdebat ar. l. si conuenerit. ff. de re iud.
8 †Et per hec dicit singulariter Bal. in. d. l. fi. q̃ si facto compro-
misso fuit ante laudum cõstitutus procurator ad emologan-
b dum & postea feratur laudũ iniquum[b] nõ intelligitur qd̃ pro-
curator possit illud emologare quia in alio mãdato intelligi-
tur semp salua bona fides. l. creditor. §. lucius. ff. mã. Et si pro-
curator dubitat an sit equum dz denunciare dño. argu. l. quin-
tus. ff. mãd. & l. si creditor. C. de distra. pig. & idẽ voluit Spe. in
§. arbitrorũ. xv. q. qd̃ perpetuo tene menti q: sepe de facto bo-
nome cõtingit. ¶ In gl. in ver. refragãdum ibi. §. fi. solue q: ibi
non potuit derogare iuri publico, sed per illa verba videt vo-
luisse quod testm̃ in quo non interuenit solẽnitas requisita ad
actum testãdi, sed codicillãdi valeat iure codicil. ¶ In glo. in
ver. denegandã ibi vt hic &c. sentit gl. per istum tex. q̃ lex dica-
tur resistere dispositioni quatenus ꝯ detractionẽ falcidie, & sic
facit q̃ illud qd̃ venit resecãdum per falcidiã nõ dicatur natura-
9 liter debitũ legatarijs. † Quia qñ lex resistit dispositioni non
oritur naturalis obligatio. l. cũ lex. de fideius. l. si non sortem. in
prin. ff. de cõdi. inde. Tñ gl. & Bar. tenẽt ꝯtrarium vt vidistis in. l.
j. iuxta prin. ff. eo. Et tenẽdo opi. glo. & Bar. põt rñderi ad istũ
tex. qd̃ hec lex nõ resistat, sed ideo nõ valet pmissio pene quia
lex nõ assistebat principali dispõni propter fauorẽ publicũ vt
hic. Secus si propter aliã priuatã vtilitatẽ nõ assisteret princi-
pali dispõni. ita loquitur. §. alteri. allegatus in glo. Vel potestis
aliter rñdere q̃ hic nõ probatur q̃ lex resistat dispõni testatoris
legãtis vltra dodrãtem de qua dispositione loquit Bar. Sed
hic loquitur de promissione heredis promittẽtis viuo testatore
quod non detraheret falcidiam als̃ promittebat penam: nam
lex huic promissioni resistit tanq̃ facte in fraudem legis.

1 ☞ Licet quis legatum vnum soluerit integrum non cogi-
tur reliqua soluere.

1 **Nõ idcirco.** †Licet quis vnum legatũ soluerit
integrũ non per hoc cogitur reliqua
soluere integra. h. d. Et põt intelligi duob⁹ modis. vno modo
q̃ soluerit ignoranter errore facti adeo q̃ possit repetere id qd̃
soluit & tũc poterit falcidiã primi vel secũdi anni quã non reti-
nuit retinere de legato sequẽtis anni vt hic & j. l. vxori. Potest
etiã intelligi qd̃ sciẽter soluit & tũc nõ põt retinere p tpe preteri-
to sed pro futuro. l. qui id qd̃. ff. eo. cũ si. ¶ In gl. ij. ibi, vel refert.
hec vera & ratio. d. l. j. est propter fauorem vltime volũtatis &
alimentorũ concurrente prestatione triennij vt ibi plene nota-
tur & sentit aliqn aliter gl. hic. nam nõ concorrẽtibus illis non
obligaretur pro futuro tpe. l. creditor. C. de vsu. & l. si certis. al-
le. in glo. fi. cũ si. ¶ In ea. ibi. l. cum fidẽ. solue qd̃ ibi reus nega-
bat se debitorẽ & habebat presumptionẽ p se q: intra biennũ
presumebatur q̃ confessio mutui fuisset facta sub spe future nu-
merationis. l. cũ vltra. & l. in ꝯtrib⁹. eo. tit. ¶ Tñ illa p̃sumptio
tollebatur alia maiori presumptione resultante ex solutione &
agnitione debiti p quã trãsfunditur in soluẽtẽ onus probãdi qd̃
nõ acceperit id qd̃ cõfessus est vt ibi notat. Sed hoc euidẽter
cõstabat petentẽ falcid. iuste petere & illã deberi. Vnde illud de
quo liquide cõstabat nõ infringitur ex eo q̃ aliqñ soluerit nõ re-
tẽta falc. ¶ In ea. in fi. solue q: ibi erat oĩno debitũ lz nõ pos-
set cõpelli debitor soluere in loco in quo conuenie batur. Ideo
semel facta electione illius loci per heredẽ sibi ipsi preiudicat vt
ibi perficere solutionẽ teneatur. Sed hic si sibi heres preiudi-
caret sequeretur qd̃ illud qd̃ erat indebitũ legatario esset soluen-
dum tanq̃ debitũ. Et istã rõnem ponit Joã. de imo. & ed Cy.
& Jac. de bel. hic rñdent q̃ ibi fuit sciẽs, hic errãs. Sed precedẽs
magis placet: quia hoc etiam potest intelligi in sciente vt dixi
ff. tamen hec vlti. sol. procederet hodie per. §. non autem.

1 ☞ Fal. non computatur in eo q̃ heredi debebatur a defun-
cto, si non fuit expresse dictum.
2 An fructus percepti iudicio testatoris pendente conditione
cedant lucro heredis.

1 **Quod auus.** †Fal. nõ cõputatur in eo q̃ heredi
debebatur a defuncto si nõ fuit ex-
presse dictũ: ideo illud primo loco detrahitur, & de residuo detrahitur
falc. sed fruct⁹ percepti iudicio testatoris bñ cõputant in tali de-
bito. itẽ quarta nõ detrahitur nisi de bonis testatoris nõ de pro-
prijs ipsius hr̃dis, licet fideicõmisso subiaceant. h. d. ¶ In tex.
ibi, hic ppria &c. & per ꝯtrm̃ vr̃ testator voluisse qd̃ ante restitu-
tionẽ fideicõ. hec bona remaneant propria ipsius heredis, & sic
q̃ ea posset reducere. ¶ In tex. ibi, hereditatẽ a. fal. no. q̃ liberi
scdi gradus qñ fuit instituti ab ascendẽte qui erat eorũ debi-
tor tenentur falci. compensare in debito si hoc fuit expressum.
quod

2 quid autē in liberis primi gradus videbimus.j.§.pxi. ¶ † No. ex ver.plane.⁊ ppetuo tene menti q lȝ regulariter fructus pce- pti in.testatoris puta pendente cōditione cedāt lucro heredis ⁊ sic nō veniāt restituēdi nisi sit expsse dictū.l.d.qd his verbis. de leg.iij.l.in fideicōmissaria.in pn̄.⁊.§.⁊.j.ad treb.tn̄ si quis de- tractio venit faciēda aduersus legatarios vel fideicōmissarios nō cedet lucro heredis imo cōputat in id qd erat detrahendū siue illud esset fal.vel trebellianica.j.ea.l.§.fruct9.⁊.d.l.in fidei- cōmissaria.in pn̄.vel etiā si erat quasi debitū vt puta dos cōsti tuēda a patre.l.mulier.§.cū pponeret.j.ad tre.vel ēt si erat ve- rū debitū naturale ⁊ ciui.vt hic est casus sing.fm Pau.de ca. cui tn̄ adde simile in.l.cū pr̄.§.titio.de le.ij.lȝ mirū vr̄ fm eū q2 fruct9 nō imputant in legitimā ēt si dictū fuerit vt.l.scimus.§. repletionē.C.de inof.test.⁊ tn̄ imputant in aliud verū debitū ⁊ tn̄ legitima nō est proprie debitū.pȝ q2 deducit deductis prius debitis.l.papin.§.iiij.ff.de inoff.test.bn̄ facit qd notat in.l.ij.lȝ ipse nō alleget.C.de in.⁊ fac.ign.⁊ q hr̄ in.d.l.papi.§.si qs im- pubes. nō rn̄det aliter nisi q dicit ipse, hoc est mirabile extra- neū. ¶ Potestis rn̄dere altero ex duobus modis:vel q illud qd habet in.d.§.repletionē. loquit qn̄ filio a pr̄.fuit relicta le- gitima tn̄ vel min9.lȝ qn̄ esset filius institut9 in plus q̄ in legi- tima puta in tota hereditate vel magna parte ⁊ grauat9 resti- tuere post certū euētū vt fuit hic deberet sibi cōpēsare fructus in legitima sicut hic cōpēsant in debito.⁊ in.d.§.titio.⁊ no.glo. in.l.coheredi.§.cū filie.in ver.tenebunt.de vul.⁊ pup.⁊ ita expsse
a tȝ Raph.a in.d.§.cū filie.⁊ in.d.l.in fideicōmissaria.⁊ videretur pro eo tex.lȝ ipse nō alle.in.l.papi.§.vn̄ si qs.ff.de inof.test.⁊ qd ibi no.in gl.dūmodo tot fuerint fruct9 q sufficiāt ad quartā ⁊ quarte fruct9 vt ibi.lȝ hec rn̄sio est periculosa q2 fm Bar.Bal. ⁊ Ang.in.d.§.vn̄ si qs.ille tex.hodie corrigit p.d.§.repletionē. ⁊ ideo reprehēdūt gl.in.d.§.vn̄ si qs.q̄ tenebat q ille tex.hodie nō corrigeret lȝ Fulg.ibi sequat opi.glo.⁊ rn̄det ad.d.§.reple- tionē put dixi.ff. ¶ Itē 3 dictā primā rn̄sionē facit q2 si testa- tor nō pōt disponere q fili9 teneat sibi imputare in trebellia- nicā fruct9 in casu p̄dicto vt.l.iubemus.in prin.C.ad treb.satis iniquū videret qd iputaret sibi fruct9 in legitimā q̄ est debita iure nature ⁊ magis debita ⁊ q̄ minus pōt phiberi q̄ treb.p.l. qm̄ in prioribus.C.de inof.te.iūctis no.p gl.⁊ doc.in.§.si vero ex- pressim.in aut.de her.⁊ fal.⁊ p doc.in aut.sed cū testor.C.eo.cū si. Et ita ēt tȝ Ang.in.d.l.iubem9.⁊ Nic.de neap.j.e.l.§.fruct9. s.q.d.§.vn̄ si qs corrigat.⁊ dicit Jo.de imo.j.ea.l.§.fruct9.⁊ in d.l.in fideicōmissaria.in.ij.col.qd ita cōiter tenet. Et ideo po- test aliter rn̄deri q ideo aliud est in legitima q2 de illa deduci- tur ipso iure omne grauamē est statim pure habeat illā in pro- prietate plena.l.qm̄ in priorib9.⁊.l.scimus.§.cū aūt.C.de inoff. te.⁊ in.§.phibem9.in aut.de triē.⁊ semis. Et ideo etiā si simplr̄ fili9 agnoscat hereditatē nō vr̄ approbasse dictū onus reiectū ipso iure a lege.bene facit.l.si qn̄.§.gn̄aliter.C.de inoff.test.⁊ qd ibi Bal.⁊ not.ff.Mod.j.§.proxi.⁊ ibi dicā que rō cessat in alio debito q2 lex ipso iure nō reiicit grauamē.⁊ ista adde his q̄ dixi in.d.l.in fideicōmissaria. ¶ In gl.in vr̄.cōpensabūtur.ibi.l.iu- bemus.⁊ p.h.d.Bar.cautū debere esse aduocatū vt qn̄ sit restō fideicōmissi ⁊ grauatus vult retinere dimidiam scȝ legitimā ⁊ trebellianicā que faciunt dimidiam hodie vt declarat gl.in.c. Rar.in xvi.licet nō expresserit.de testa.aduertat an grauatus sit de liberis primi gradus ⁊ tūc pōt deducere dimidiā q2 non debēt sibi cōputari fruct9 in treb.vt.d.l.iubemus.alr̄ sic. Note-
b tis bene hec verba Bar.q2 vult qd.d.l.iubemus.b habeat locū etiā qn̄ due quarte deducerētur.⁊ ita etiā voluit Ang.in consi. xxxi.inci.solus dn̄s dalmiam de tuderto. Sed 3nū tȝ Pau.de ca.j.ea.l.in.§.fructus.⁊.l.mulier. §.cū pponeret.j.ad treb.⁊ ibi in lect.bon.dicit q istud est dictū nouū p.d.l.iubemus.in prin. in ver.dodrās.iūcto fine illius legis. Et ita cōsuluit ipse in cōsi. xc.inci.in christi noīe q2 dubia.ū.formata ⁊c.nullā tn̄ facit mē- tionē de Bar.hic qui tȝ 3nnm,nec de Ang.in.d.ꝯsi. Et ppter autoritatē Bar.⁊ Ang.esset durū obtinere in practica 3nnm. Et pro ista opi.dico q2 intelligēdo qd.d.l.iubemus.solū habe- ret locū qn̄ filius deduceret vnā quartā seruiret nobis de vēto illa.l.q2 cū legitimā debeant habere nedū liberi primi gradus, sed ēt alij absq3 eo qd in casu imputent fructus.d.l.scim9.§.re- pletionē.satis p hoc erat cōsultū liberis in vna q̄rta ⁊ sic mane esset priuilegiū.d.l.iubem9.⁊ sustinēdo Bar.pōt rn̄deri ad.l.iu- bemus.q illa in ver.dodrās.intelligit.s.de eo qd supest deducta prius legitima. Ita intelligit Bal.in.l.filium quē habentem. C.fa.erc.in.xij.col.in ver.extra oppono dicit vt hic ⁊c. Et dixi in.l.in rōne.§.qd vulgo.in.j.glo.in fi.ff.e.⁊ est ita necesse intelli- gere tenēdo q de iure ciui.fili9 grauat9 sub 3di.possit deduce- re duas quartas.⁊ ista adde his q̄ scripsi in.d.l.cū proponeret. ¶ Iuxta p̄dicta ēt dubitat Jo.de imo.hic in.d.l.iubem9.ha- beat locū si filius fuit rogat9 restituere nō alteri descendēti te-

statoris sed extraneo.⁊ dicit q gl.⁊ Bar.hic,⁊ glo.in.d.l.iube- mus.⁊ in.d.l.fideicōmissaria.indistincte loquētes videntur senti- re q sic,⁊ dicit q ita tȝ Saly.in.d.l.iubemus.p illū tex.in prin. dū loquit de filio vnico. Et q2 illa.l.fuit facta fauore filiorū.⁊ maior est rō q fructus nō cōputent in tre.qn̄ grauat restituere extraneo q̄ qn̄ descēdēti.secus tn̄ Cy.Ray.⁊ Frāc.de.rip.in.d.l. iubemus.vt etiā refert Jo.de imo.hic tenēt 3nnm per illā.l.iu- bemus.in prin.iuncto fine. Quin ibi dr̄ q illa.l.nō debet extēdi ad psonas ⁊ casus ibi positos:tn̄ dicit qd rōnabilior est prima opi.⁊ qd pōt rn̄deri ad.l.iubemus.in fi.qd illa nō debet extēdi ad alias personas.s.q̄ liberorū primi gradus.Nec ad alios ca- sus scȝ quo ad cautionē ibi positā q2 extra illos casus prestabi- tur cautio de qua ibi licet fm eum non sit sine dubitatione ⁊ potest teneri id qd magis plȝ fm eum.⁊ dicta prima opin.etiā
c mihi magis placet presertim cū sit benignior ⁊ equior.c non tn̄ me mouet qd tex.ibi in prin.loquat de vnico filio q2 posset re- sponderi qd tunc loquit qn̄ vnicus filius fuit institutus tn̄ fuit grauatus restituere aliis descēdentibus testatoris non institu- tis. ¶ In ea.gl.fi.s.qn̄ subest debitū cōpensantur fructus cum debito vt hic ⁊ in.d.l.pe. ¶ Extra gl.per istū tex.hic.in fi.dicit Pau.de ca.hic in lect.bo.qd si testator hȝ in bonis centū tan- tum ⁊ instituit vnū heredē quē grauauit nō in bonis testato- ris,sed in bonis ppriis heredis valētibus centū q nō poterit de ppriis detrahere falc.lȝ si esset rogatus de hereditariis pos- set q videt mirabile fm eū,sed posset dici qd iste tex.nō pbat a hoc q2 hic loquit qn̄ habuit quartam de hereditariis ⁊ de esti- matione ppriorū bonorū habuit recōpēsationē in hereditariis bonis seu in fructibus.⁊ ita etiā intelligit gl.fi. Hoc tn̄ dictum suum videtur esse verū q2 heres agnoscēdo hereditatē videtur tanti estimasse propria bona quanti valet dodrans heredita- riorum in quo potuit grauari per.l.imperator.§.si centum.ff. de leg.ij.⁊.l.sed si non seruans.in prin.ff.eo.dic vt ibi.

1 ☞ In liberis primi gradus debitum cum fal.non compen- satur etiam si testator dixit.

2 Testator potest grauare heredē vt falci.compēset in debitum.

3 In dubio fingēdi sunt intellect9 p quos reducimur ad spālia.

1 Cū fideicōmissum.

† In liberis primi gradus debitū cum fal.nō cōpensatur etiā si testator hoc expressit.h.d.fm primā ⁊ tertiā lec.gl.que effectualiter in idē recidūt. Uel sic fm scdam. etiā in liberis primi gradus fal.cū debito cōpensat vsq3 ad cō- currētē quātitatē si hoc testator expssit:quatenus autē debitū trāscendit falcidiā detrahet debitū de reliquo dodrāte.h.d. Et ista lect.cōiter approbat ⁊ melius cōuenit litere. ¶ In tex.ibi, debitū.sub audi esset. ¶ In tex.ibi, eris alienū.id est fideicom- missi debiti filio. ¶ In tex.ibi.q filio deberetur.id est dodrans hereditatis materne. ¶ In tex.ibi porti cepit.s.inter heredē ⁊ legatarios qbus pater reliquit legata. ¶ In tex.ibi quadran- tis.s.debiti filio pro falc.de hereditate paterna fm scdam lect. sed fm primā exponit quadrātis hereditatis materne debiti patri pro treb. ¶ Et pone fm scdam lect.q vxor maritū insti- tuit ⁊ eum grauauit vt post mortem ipsius instituti restitueret hereditatē cōmuni filio. Hic maritus adita vxoris hereditate eundē filium sibi heredē instituit ⁊ magno onere legatorū gra uauit,ac iussit dictam institutionē a se factam de filio cōpen- sari per filium cū eo qd sibi debebatur ex fideicōmisso heredi- tatis materne: adita per filium hereditate patris veniunt le- gatarij ⁊ legata integra petunt, filius negat illa integra debe- ri,⁊ vult duas deductiones facere:nā vult deducere fideicom- missum hereditatis materne vt es alienum iuxta.l.irritum.⁊.l. in imponēda.C.eo. Item vult deducere falc.de leg. Legatarij vero negāt fideicōmissum esse deducēdū ppter iussum patris testatoris de cōpensando:querit qd iuris.rn̄detur q pōt filius detrahere quadrātē bonorū patris sibi p falc.debita iure insti- tutionis,⁊ cū dicto quadrāte sibi dȝ fideicōmissum.i.dodrantē hereditatis materne compēsare pro rata:⁊ si valor fideicōmissi excederet falc.tūc quaten9 fideicō.excederet finē dicti quadrā- tis deducet de dodrāte hereditatis pr̄ne ⁊ de eo qd superērit soluent legata.sed fm primā ⁊ vl.dicit totū oppositū.s.q qua- drātē hereditatis paterne detrahēdū pro falc.nō cōpēsat sibi in fideicom.ideo ex ista.ij.lect.que fm Ang.est singularis not. Ang.q interdū fili9 inueniet se priuatū sua legitima vt cū illā cōpensat cū eo qd ante sibi debebat p testatorē q ita cōpensari iussit.imputet enim sibi cur hereditatē ex testō non repudia- uit agnoscēdo ab intest.vt sic fraudē paternā repelleret.l.cum pr̄.§.titio.de le.ij. Et.h.d.fm Jo.de imo.l.papi.§.iiij.ff.de inof. test.⁊ melius facit licet ipse nō alle.d.l.papi.§.vn̄ si quis.cū ibi no.p Bar.sed cū hodie detrahatur oē grauamē de legitima.l. qm̄ in prioribus.C.de inoff.test.videt fm Ang.qd habebit il- lam sine onere cōpensationis. Et sic hodie prima lect.esset ser-

a ¶ Tȝ Raph.ea- dē verba.dicit idē tap.cōsi.xxv.⁊.l.ij. inci.Frā.vbi ēt di- cit q dato qd te- stōr nō posset gra uare filiū vt fruct9 in legitimā cōpēsa ret,posset tn̄ gra- uare vt illos resti- tueret alr̄.Ang.in l.bah.j.ad treb.

b ¶ Quod.d.l.iube- mus habeat.vide tn̄ de hoc p Oldr. in cōsi.suo.xxxi.⁊ Alex.in.l.mulier. §.cū proponeret.j. ad treb.Fran.cur.

c ¶ Et equior.qd.d. l.nō extendatur.tȝ Rap.cu.cōsil.xxv. prime alle.q alle. Alb.ita tenere in d.l.iubemus.⁊ ibi vide aliam limita- tionem ⁊ eandem opi.tȝ cōsi.xxiiij. incip.Bar.circa fi. vbi latius.⁊ ibi alr̄. Cy.tenere opi.glo. ponit quare secus sit in extraneo q̄ cū qs grauatur re stituere descēden- tibus testatoris.

nanda in quarta debita iure nature nisi dicas sm eũ qd illa l. qm in prioribus loquit qñ filius non agnouit iudiciũ defuncti simplr vt hic fecit. sed Jo. de imo. dicit qd hoc videt esse cotra. d. l. qm in prioribus. de cuius mẽte est quod possit defuncti iudiciam agnoscere qr vult indistincte omne grauamen subduci quasi nullum grauamẽ in testamẽto additũ esset. Pau. de ca. etiã hic tenet cõ Ang. hodie quia licet isto iure legitima posset dari cũ onere ⁊ tũc dabat querela ⁊ sic procederet ista lect. etiã quo ad legitimã isto iure. Tñ hodie nõ procederet qr ipso iure reijcitur onus ⁊ licet adeat hereditatẽ non censebit acceptasse onus qd erat ipso iure nullũ vt pz in. l. si qñ. §. fi. C. de inof. test. nã videmus qp si pr relinquit filio pro legitima qd nõ sufficiat ad legitimã ⁊ iubeat illũ stare ꝯtẽtũ ⁊ qd plus nõ petat, filius simplr acceptet relictũ, nõ cẽsetur acceptasse onus. s. qd nõ petat plus: ⁊ ideo põt supplemẽtum petere, vt sm eum ponit no. Bar. in. d. §. fi. p. §. ceterũ. in auc. vt cũ. de app. cog. Nõ sic est qñ onus reijcit ipso iure. c. officiũ. de test. ita ẽt tz ipsemet Ang. in l. iubemus. C. ad treb. ⁊ bene facit qd no. Gml. de cu. ⁊ Ang. in l. de his. ff. de trãsac. ⁊ ibi ẽt Bal. lz ipsemet Bal. aliter voluerit in. l. i. in pe. col. C. de iur. fil. lib. ex. ⁊ iuuat bñ. ⁊ p hoc habetis quo ꝓcedat illud qd dixit Bar. hic dũ vult qp si testator iubet debitũ cũ hereditate cõpẽsari intelligit ẽt quo ad ea q̃ debent iure nature ⁊ sic qp illa pars hẽditatis q̃ debet iure nature ẽt cõpẽset cũ debito. Nam est verũ qp testator vr hoc voluisse ⁊ ẽt illud potuit sm hec tẽpora vt hic sed hodie nõ põt p alle. ff. ⁊ idẽ dico voluisse Cyn. in. l. cum patrẽ. in fi. C. de iur. dot. ⁊ in. l. ii. ⁊ ibi Bal. in fi. co. ri. ⁊ istud facit ad illud qd dixi in. l. si debitor. post Nic. de neap. ff. e. in. q. no. s. an in casu in quo pñt detrahi p filiũ due quarte puta legitima ⁊ trebellianica possit testator disponere qp filr nõ deducat legitimã. sed qd sibi trebellianicã cõpẽ-

a set in legitimã p rata ⁊ ibi tenui qd sic.a Nec tũc õr grauari in legitima sed in trebellianico in qua põt grauari. s. qp illã cõpenset ibi cũ debito vt. d. l. si debitor. ⁊ ita ẽt Bal. in. l. qm in prioribus. in fi. Et referunt ita tenuisse Dy. ⁊ sm Bal. idem voluit Bartolinr de pratis. ⁊ hoc esset magis clarũ si tenetemr qp pr possit ꝓhibere illũ detrahere trebellianicã de quo scripsi in. l. marcellr. in pri. j. ad treb. ⁊ tãgit p Bal. post Cy. in. d. l. iubemr.

a Tenui quod sic. idẽ tenet Rapha. cu. ĩ alle. consilijs.

2 † Itẽ ex eadẽ lec. no. qd id qd dẽ in. d. l. si creditor. s. qd testator põt grauare hẽdẽ vt falcidiã cõpẽset in debitũ intelligit. s. pro rata dixi in. d. l. si debitor. In glo. ⁊. ibi. in quadrãte toto. subaudi finito ⁊ sepatim posito ⁊ l debito nõ cõpẽsato. ita supplet Jo. de imo. hic q̃ suppletio ⁊ declaratio ostẽdit qr verba gl. hic intelligantr de quadrãte quẽ filr deducit de bonis p falc. q̃ sm istã lec. pmã nõ cõpensat in debitũ fideicõmissi. Sed certe glo. hic nõ intellexit de illo. pz qr intelligit qp de illo quadrãte fiat cõpẽsatio cũ debito. Un Dy. hic melius vr exponere verba gl. nã dum dicit gl. in quadrãte toto subaudit Dy. s. hẽditatis materne quẽ pr potuit p trebellianica detrahere. nã ille quadras cõpensat cũ debito p rata ⁊ ita ẽt vr intelligere Bar. dũ exponit tex. in verbo quadratis ⁊ reliquos duos deducet ex hereditate pris ⁊ de residuo soluet legata paterna. Tñ Bar. impugnat istã pmã lect. qr filius istũ quadrantẽ bonorũ matris spectantẽ ad patrẽ nõ recepit separatum ab alijs bonis pris qr cũ pr adiuit hereditatẽ mris fuerũt cõmixta oĩa bona ⁊ cepit esse vna hẽditas. l. sed si plures. §. filios. ff. de vulg. ⁊ pup. vñ nõ cõgruẽter dixisset iurisconsultus hic separatim quadrãtẽ cõpensari sed debuit dicũ fideicõmissum deduci simul de oibr bonis patris seu iunctis in hereditate patris. In ead. ibi tertiũ rc. ista videt sm Bar. eadẽ ẽt cũ pma ⁊ solũ vr differre circa narrationẽ cõpẽsationis ⁊ deductionis magis quo ad id qd facti est q̃ circa iuris effectũ ⁊ inuolute loquit nec bene cõuenit litere. ⁊ eadẽ rõne qua fuit reprehẽsa pma lec. põt reprehẽdi ista quã etiam reprehẽdit Jo. de imo. eo. quia absonum videtur qd vnus quadrãs hereditatis materne compensetur cũ obo quadrante eiusdẽ hereditatis sine vllo effectu. l. cum pater. §. pater qui filio. ⁊ ibi no. ff. de leg. ij. ãt videtur eĳcienda prima ⁊ tertia lect. quia secundum eas oporteret dicere qd hic est speciale in liberis primi gradus in quibus non habet locum regula. l. si

3 debitor. ff. eo. † Et in dubio fugiendi sunt intellectus per quos reducimur ad specialia vt not. Joan. and. in. c. ex parte. ide. de testi. tene ãtis igitur secundam lect. que communiter approbatur ⁊ est not. vt. ff. declaraui.

1 Quod ab herede vxoris ex donatione a marito facta debet reddi venit deducendum vt es alienum.

2 Uxore predecedente non cõfirmatur donatio facta a marito.

1 **Ex donationibus.** † Quod ab herede vxoris ex donationibus a marito et factis debet reddi venit deducendum vt es

2 alienum. h. d. † Not. quod vxore predecedente donatio sibi facta a marito non confirmatur.

1 Fructus ex rebus conditionalibus legatis percepti pendente conditione computantur in falc.

2 Fructus ex re legata sub cõditione computãtur in falcidiam.

1 **Fructus.** † Fructus ex rebus cõditionalibus legatis percepti pendente conditione computantur in fal. ⁊ heres dz habere quartã ⁊ quarte fructus ex tpe mortis testatoris. h. d. In tex. ibi. relictorũ. si habes relictorum plana est. si habes relictos, refertur ad dictionẽ fructus ⁊ tũc subaudi. s. tacite. nã fructus predictorũ relictorũ sub cõditione videtur tacite relinqui legatarijs. s. alij qui percipient ur post euentũ conditionis nam alij sunt heredis per id qd habet in. l. iij. C. de fideicõ. lib. ⁊ not. in. l. qd seruus. ff. de leg. iij. sm Dy. ita intellige glo. ij. hic. In tex. ibi, in causam fideicõmissi nõ deductos. nã de istis erat maius dubiũ qr videbant debere cedere lucro heredis. l. qp his verbis. ff. de leg. iij. tñ computãtur in quartã detrahendã vt hic. si autẽ fuissent deducti in fideicommissum tũc magis clarũ est qd dicũt in quartã cõputari p heredẽ si eos pcepit. l. in fideicõmi. iaria. in prin. ⁊ ibi no. j. ad trebel. In tex. ibi. quarte fructus. vñ si bona hereditatis erant quadringẽta ⁊ singulo anno percipiebãtur fructus ad rõnẽ decẽ p quolibet cẽtenario ⁊ heres grauatus retinuit bona per quatuor annos ⁊ fructus percepit retinebit ex fructibus centũ pro falc. oim bonorũ que tpe mortis erãt. cccc. retinebit etiã. xl. p fructibr quatuor annorum dictorũ. c. i. dicte fal. ⁊ q̃ mis fal. nõ cepit iuuiuinere nisi per aliquos annos post mortẽ testatoris tñ etiã p toto tpe debẽtur fructr quarte ⁊ hoc est qd vult tex. hic

2 in ℞. nec od re. † No. qp fructus ex re legata sub ꝯditione cõputãtur in fal. vt hic. ⁊ hoc vr clarũ quo ad fal. detrahenda ab illo legatario cui res sub cõditione legata erat vt hic. ⁊ l. paulus. §. j. ff. e. sed quo ad alios legatarios erat magis dubium tñ magis cõmuniter tenet qp idẽ etiam sit quo ad alios per. l. qui quadringẽta. §. fi. ⁊ ibi no. j. eo. ⁊ no. per Cy. in. l. iubemus. C. ad treb. lz Pau. de ca. hic de predictis nõ faciens mentionẽ dixerit cõtrarium quo ad legatarios p. l. in quãtitate. in prin. ⁊ in. l. in rõne. in prin. j. eo. que nihil facit qr nõ loquunt in fructibr rerũ legatarũ vt dicet cũ gl. ⁊ pro cõi op. est etiã glo. in. l. statuliber. in glo. i. j. eo. ⁊ ibi habes iunctos tex. qd idẽ est in cõpendio operarũ serui non legati cui libertas sub cõditione legata est, ⁊ est satis not. alla gl. ad hoc sm Jo. de imo. vt dicã ibi. In glo. i. ibi qui satis erant tẽpore mortis rc. cõmuniter reprehenditur hec gl. per doc. ibi. ⁊ per Cy. in. d. l. iubemus. attẽto qd ista. l. loquitur de fructibr iudicio testatoris pceptis ex rebus legatis vt proxime dixi. sed in. l. in quãntitate. in prin. alle. in gl. loquitur in fructibus rerũ nõ legatarũ vt ibi etiã no. licet Jo. de imo. in d. l. in fideicõmissaria. sequatur istã gl. ⁊ male. ⁊ ipsemet postea in. l. ata tñ. §. ex asse. eo. ti. se correxit. vide etiã not. per Bar. in. d. §. ex asse. vbi etiam sentit illud qd teneo vt ibi põderat Jo. de imo. In glo. in versi. relictos. si ibi habetis relictorũ in tex. tunc glo. est superflua. Si autẽ habetis relictos, tunc intelligi debet vt dixi super tex. In glo in verbo accepto facere circa intellectum. l. iubemus. ⁊ l. p. ipi. §. si cõditionem. ver. vnde si quis. que hic alleg. in gl. vide qd dixi. ff. ea. l. §. quod autem. ⁊ in. §. cum fideicommissum.

1 Prelegatum defalcatur a coherede, ⁊ id quod supra disfalcationem remanet in falcidiam non imputatur.

2 Prelegatum non imputatur in falcidiam nisi aliter a testatore sit expressum.

1 **Fidcicõmissum.** † Prelegatum defalcatur a coherede ⁊ illud quod. ff. defalcationem remanet in falc. non imputatur. h. d. In tex. ibi supplende. id est augende. nam supplendum esset qr matri reliquisset minus q̃ debuisset qd hoc non fuit per ea que dicũtur in glo. In tex. ibi minuitur, scilicet a coherede qui potest de uno prelegato detrahere falcid. In tex. ibi eam pecuniam. scilicet que vltra falc. detractã a coherede remanet apud matrem: nam huiusmodi pecuniam habebit mater vltra falc.

2 quam mater detrahere poterit de lega. a te relictis. † Not. qd prelegatum non imputatur in falc. i. s. nisi a testatore aliter expressum sit. l. quod autem. j. eo. In glo. a. ibi iure legati vel fideicommissi rc. vt. l. si etiam. §. deducta. j. de bon. liber. ⁊ plene per Bar. in. l. in quarta. j. eo. In ea. ibi. quia non posset suppleri per legatum rc. ⁊ sic non bene staret litera in versiculo supplende accipiendo proprie ⁊ si diceretur potuit dari legatum a testatore matri cum hoc quod imputaretur in falc. l. quod autem. j. eo. ⁊ sic potuit dari ad supplendam portionem debitam matri iure institutionis. dic quod tunc esset contra text. hic in fin. in versic. ff. quartam.

1 Estimatio bonorum facta a testatore minuit falcidiam.

2 Estimationi testatoris non statur.

3 Legitima ex quo succedit loco alimentorũ non põt diminui.

Quarta.

1 **Quarta.** †Estimatio bonorum facta a testatore mi-
nuit falc. qr talis estimatio non attenditur,
2 sed veritas. h.d. ¶ †Not. q estimationi testatoris nõ statur vt
hic, et l. si fundũ sub cõditione. §. si libert⁹. ff. de leg. i. et dicit Jo.
de imo. qd hoc videtur verum etiam si testator iurasset in casu
isto ne fraus fiat legi per id qd habetur. s. ea. l. §. i. iuncta. l. cum
quis decedẽs. §. codicillis. et §. seq. et ibi Bar. de leg. iij. sec⁹ si ces-
saret timor fraudis: qr tunc staretur iuramẽto, vt in d. §. codic.
et in auth. qd obtinet. C. de proba. nisi illud tenderet ad preiudi-
3 cium creditorũ, vt in auth. qd obtinet. ¶ †No. arg. sm Ang. qd
si teneamus qd legitima nõ possit in totũ auferri p statutũ vt
nõnulli tenuerũt ex eo q succedit loco alimentorũ non poterit
etiã diminui vt sm eũ videt pbari melius hic q alibi: et ita vi-
det sentire Dy. in regula, indultũ. de reg. iur. in vi. ¶ Dicit tñ
a Ang. q ẽtium tenetur in vtroq. s. qd possit auferri ᵃ et diminui
q legitima et eius quotta est introducta ex dispõne iuris ciui.
hinc est q aliter olim debebat, et aliter hodie, vt in auth. nouis.
C. de inof. test. de quo tñ remittit ad no. in c. Ray. de test. et di-
b cit Jo. de imo. q ista est cõis opi. ᵇ de quo dicit videndũ esse id
qd not. p Cy. in. l. sancimus. C. de nup. et per Bar. in. l. titio cen-
tũ. §. titio genero. s. tit. ij. et ita etiã vult Pau. de ca. hic. de hoc
etiã videatis per Jac. but. in auth. vnde si parẽs. C. de inof. test. et
per Jo. an. in addi. Spe. in tit. de succe. ab inte. et in d. c. indul-
tum. in mercur. p Jac. de bel. in auth. de her. et fal. in fi. punc. et ibi
etiã p Ang. p Alb. de ro. in. i. parte stat. q. gl. et in. ij. parte statu-
to. q. cij. cũ tribus seq. per Bar. in cõsi. inci. ex facto proponit q
nobilis in. i. dubio. p Old. in cõsi. cvij. et cxxv. p Bal. in. l. cum. l.
et in auth. nunc autẽ. C. de epis. et cler. et in. l. fi. §. finautẽ. C. de bon.
que lib. et in. l. i. §. ius naturale. de insti. et iure. et Bal. in. l. lege. xij.
tab. C. de legi. her. et in. c. vbertus. de cogn. feu. et in. l. filium quẽ
habentẽ. in. xvij. col. in d. sed adhuc qro &c. C. fa. ercis. et in. l. fi. in
ij. col. C. de fruct. et lit. expẽ. et in. l. cunctos popu. in. xvi. col. C. de
sum. tri. et in. l. sancimus. et ibi Saly. ad fi. per Ang. in. l. papi. §.
qrta. ff. de inof. te. et in ẽsi. cij. et seq. et in cõsi. clxxvi. et in ẽsi. cccij.
qd inci. in dei noĩe cõsultatio hic &c. per dños de rota sua con-
clu. xvij. per Saly. in d. auth. nouissima. et ibi etiã per Pau. de
cast. et per eundẽ in. l. i. C. de inoff. do. et in suo cõsi. cccxliij. in fi. p
Ro. in. l. si sequẽs. §. i. s. ad sil. per Jo. de imo. in d. §. titio gene-
ro. aliquid per Pet. de anch. in. l. hac edictali. in prin. per illum
tex. in ver. ita tamẽ. C. de secũ. nup. et cõiter tenetur q possit sal-
c tem subsistente causa ᶜ. ¶ In gl. ibi hodie contra. sed reprehen
ditur glo. per Bar. hic cum quo alij transeunt.
1 ☞ Falci. nõ deducta ex vna re vel parte põt deduci ex alia.
2 Falcidia potest detrahi ex vna re pro alia.
3 De specie ad speciem non fit compensatio.
1 **Si ex pluribus.** †Falcidia nõ de-
ducta ex vna re vl
parte soluta põt deduci ex alia re vel ex alia parte
2 eidẽ soluenda. h.d. ¶ †No. qd falci. põt detrahi ex
vna re pro alia. de quo vide no. in. l. ij. C. eo. et que hic tradunt in
3 gl. Et nõ intelligatis q hic vna res capiat p falci. alteri⁹, † qr
de specie ad speciem non fit cõpensatio. l. si cõuenerit. s. de pig.
ac. sed intelligatis q vna res retineri poterit per heredem do-
nec soluat falcidia de alia simili in. l. nõ sortẽ. §. si centũ. cum si.
s. de cõdi. inde. et ita intelligitur hic sm Pau. de cast. et ita etiã
est de mẽte Jo. de imo. hic qui per hoc dicit qd inuito legata-
rio non posset heres detrahere falci. de alia re q de re legata,
sed bene põt eã retinere donec sibi soluat. pro hoc adducit: qr
est speciale in casu. l. si fundus. et. l. plane. s. eo. vt inuito legata-
rio possit ibi heres detrahere falc. rei legate de alia re sibi lega-
ta, et licet qñ plura legata relicta sunt vnũ possit heres vnã rem
retinere p fal. alteri⁹ vt hic. Tñ secus qñ essent relicta diuersis
personis etiam si ille persone eandẽ personam represẽtarẽt vt
est tex. in. l. si pupillus. versi. ex cõtrario. s. eo. sm lect. quẽ tex. re-
putat ibi Joã. de imo. singularẽ pro limitatione huius. l. erat
enim seruus legatarius qui represẽtabat personã domini, cui
aliud legatũ relictũ erat. et an sit verũ dicam ibi, et intellige qd
hic in prin. soluit per errorẽ facti. secus si ex certa sciẽtia vel per
errorem iuris integrum vnum legatum soluisset, quia tũc sibi
preiudicaret in solutis nõ in soluendis scdm hec tempora. l. in
imponẽda. in fi. et in. l. error. C. e. s. l. proxima. §. nõ idcirco. et ibi
not. sed si soluisset partẽ tantũ vnius legati tunc etiã si scienter
soluit non preiudicat sibi in reliquo vt hic. in fi. ¶ In glo. ibi
hic non. sm hanc sol. opz intelligere principium huius legis in
legato facto sub noĩe collectiuo puta. s. seruos meos, leu gre-
gem lego quia est vnum. l. si ex toto. §. fi. de leg. i. l. grege. de leg.
ij. Sed si intelligeretur quod hic in prin. loqueretur qñ fuissent
plures res legate separatim, et sic plura essent legata. l. ij. s. de
leg. ij. tunc principium huius. l. corrigeretur per. §. non autẽ. al-
legatum in gl. sed sinus huius. l. remanet incorrectus per istam
gl. valde no. quam ita saluant do. hic ex quibus habes limita-
tionem ad d. §. non autẽ quia haberet locum si plures res sub
nomine collectiuo essent legate, et vna ex dictis rebus fuisset
sponte soluta. quod tene menti.
1 ☞ Relicta in militia cum relictis postea contribuuntur.
2 An in legatis ad pias causas semper cesset falcidia.
1 **Si post missionẽ.** †Legata reli-
cta in militia
cum legatis relictis postea contribuuntur quo ad
diminutionẽ propter defectum patrimonij facien-
dam, sed non quo ad diminutionẽ faciendam ratione falcidie.
h.d. ¶ Premitte id qd habetur in. l. ex testõ. C. de test. mili. et in
l. in testamento. C. eo. et in. l. si certarũ. §. fi. s. de testa. mil. et etiam
id qd habetur in. l. in quãtitate. §. fi. j. eo. ¶ In tex. ibi, sed re.
hucusq loquutus est qñ legata non transcendebant vires pa-
2 trimonij nunc autem incipit loqui qñ transcendunt. ¶ †Not.
sm Ang. q hic probari videt qd qñuis in legatis ad pias cau-
sas cesset falc. vt in auth. similiter. C. eod. tamẽ si testator habens
cccc. in bonis legauit. cccc. ad non pias causas, et centũ ad pias
causas debebuntur integra cẽtum ad pias causas, sed de vno-
quoq legato pio et non pio deducet quantam et reducentur ad
vires patrimonij: demum ad pias causas prestabuntur octo-
ginta sine deductione falcidie et de legatis non pijs deducetur
fal. et ita etiam dicit Jo. de imo. et Pau. de ca. hic. Et idẽ tenet
Jo. an. in addi. Spe. in ti. de test. §. i. super ver. quid si legatum.
in fi. vbi etiam pro hoc alleg. l. si vero cõposite. de test. mil. et ita
etiam tenet Bar. in auth. similiter. alias est in auth. sed in ea re. in
fi. C. eo. et Ang. et Jo. de imo. in. l. in ratione. §. quod vulgo. s. eo.
et Ang. in. l. si certarum. §. si miles. eo. ti. et Jo. de imo. in. l. si quis
testamento. §. i. s. de leg. i. ¶ Sed iuxta hoc querit Jo. de imo.
an falcidia que nõ detrahitur de pijs legatis habeat alios le-
gatarios grauare refert qd glo. tenet qd non in d. auth. simili-
ter. et ipsam sequitur ipse. Dic vt per Bar. in. l. ex asse. j. eo. et ibi
dicam. ¶ In gl. i. in fi. an autẽ talis confirmatio olim et hodie
esset necessaria dic vt in. l. ante tabu. et. l. si quis cum nullum. §. fi.
cum ibi not. s. de iure codi. et insti. eo. tit. §. sed cum ante.
1 ☞ Beneficiũ. l. falcidie vel trebellianice cõpetit ẽt patri &c.
2 Filiusfa. in castrensi peculio censetur paterfa.
3 Si filiusfa. grauat in codicillis patrem de restituẽdo pater ni-
hilominus dicitur occupare iure peculij.
4 Fructus imputantur etiam ascendentibus primi gradus in
trebellianicam.
5 Id quod non est hereditas interdum efficitur hereditas.
6 An illi qui coguntur soluere prestantias communis licite re-
cipiant aliquid annuum.
1 **Filiusfamilias.** †Beneficiũ legis
falci. vel trebell. cõ-
petit etiã patri qui filio in castrẽsi peculio restituẽ-
do succedit non vt heres ex testamẽto vel ab inte-
stato, sed vt vniuersalis successor, et in restitutione talis vniuer-
salis successionis per eum facienda habet locum dispositio se-
natusconsulti trebelliani circa transferendas actiones, et licet
apud ipsum vniuersalem successorem grauatum nõ diceretur
esse hereditas tñ facta restitutione dicetur hereditas apud fi-
deicommissarium et fructus medio tempore percepti patri in
quartam imputantur. h.d. Et diuiditur in quinq partes. pri-
mo ponitur thema et questio. scdo allegatio pro parte negati-
ua et remotio obiectionis que pro affirmatiua facere videba-
tur. tertio determinat p parte affirmatiua. quarto ponit con-
firmatio vel probatio determinationis per simile. v. vnus effe-
ctus determinationis vel illatio ex predictis. ij. ibi dixi. iij. ibi ne-
mo. iiij. et heres. v. ibi his cõsequens. ¶ In tex. ibi militauerat
h.o. vt ostẽdat qd falc. seu treb. locũ habere possit quia tẽpore
quo cõdidit codicillos amplius nõ militabat vt. s. l. proxima.
¶ In tex. ibi, propter fideicommissa. s. que ab intest. relinque-
bantur cum legata non possent tunc nisi testamento relinqui.
§. preterea. insti. de fideicom. hered. et no. in. l. i. s. de lega. i. ¶ In
tex. ibi, nec hereditatẽ esset. et sic videbatur cessare trebellianica
que pro hereditate locũ habet. l. mulier. §. fi. j. ad trebel. ¶ In
tex. ibi, pristinum ius. s. quod habebat pater anteq esset indu-
ctum priuilegium militare qr oia bona acquisita per filium ac-
quirebantur patri et per consequens mortuo filio habebat ea
iure peculij ac si a patre profecta fuissent. l. ij. s. de castren. pecu.
ita exponit Jo. de imo. hic. Uel dic qd intentio iuriscõsulti hic
fuit accipere ius pristinum. s. qd erat non confectis codicillis a
filio vz de occupando bona iure peculij vt etiam illud locum
habeat post cõfectos codicillos quibus pater grauatus est al-
teri restituere quia pater non habet vt heres, et licet qñ filius
alium instituit q patrem ille habeat vt heres, tamen quando
bona apud patrem siue tacite siue expresse relinquuntur a fi-

a ¶ Possit auferri. vide Bar. in ẽsi. lxxij. et Bal. in ẽsi. cccc.xcvij. in. ij. vo. et Alex. plene i cõsi. lv. in. ij. vol. lci. vl so ti. et vide Jas. in l. qm in priorib⁹. in ij. col. C. de inof. testa. Tho. dip.

b ¶ Ista est communis opi. idẽ voluit Phi. cor. cõsi. cv. inci. in hac cõsultatione. colũ. ij. iiij. et gdẽ. l. iij. vol. et qmuis sit dubium an possit in totum tolli nihilominus oẽs fatent qd possit minui vt ibi per eũ. et vide p Pau. de ca. ẽsi. xvi. lci. vl so dicto puncto. in ij. pte cõsilior. et p Sozi. in ẽsi. cl. col. ij. vl. pria igit. in. j. vol. Pen. Fer.

c ¶ Subsistente cã. adde eũ. Ang. ẽsi. cccxlix. R. n. ro. cõsi. cxlviij. signo. d. mediolano cõsi. cvi. p Rapha. cu. consil. clxxxviij. p Fulgo. cõsi. xcv. per eundẽ Alex. consi. xcvi.

3 ¶ Non licite recipiunt. vide tn eun. Alex. in cōsi. cxl. col. iiij. v. ii. ⁊ p̄dicta fortificant in ij. vol. vbi an redditus annui super mōte sine sup impstitūs sit vsura vel non. ⁊ adde ad quos spectet cognitio casuū cōcernentiū vsuras an ad theologos seu iuristas vel canonistas per eun. Alex. in consi. i. in. iij. ⁊ v. col. in cōsi. cxi. col. ij. eo. vol. Franc. Curt. ¶ Mihi plz opi. theologorū in foro ꝯsciē q̄ ille q̄ soluit coacte collectas siue prestantias impositas a cōi non solum sub spe alicuius cōmodi sine lucri ꝯndit ⁊ tō nec mentalē nec actualē vsurā pōt dici cōmittere: sed si nō cōpelletur ad soluēdū tales prestantias ex necessitate, sz illud eēt collatū in suā volūtatē puta q̄ diceret q̄ si qs mutuaret pecuniā cōi p necessitate imminēte cōi deberet cōseq a cōi quinq; vel sex p centenario putarē q̄ ex q̄ p mutuare ⁊ nō mutuare eēt in sua libertate certe mutuādo videret 2 mutuare sub spe lucri, ⁊ ideo vsurā cōmitteret q̄ mutuū dz esse gratuitū ⁊ nihil inde dz nedū recipi, sz nec sperari iuxta illā auctoritatē euāgelicā mutuū dātes nihil inde sperantes. Et ideo dr vsurarius qui etiā sine pacto habēdi vsuras mutuat cū sola spe ⁊ itētiōe habēdi ēt si nō hēat 4 ex quo scit certe se recepturū pmiū p pecunia mutuata vt no. do. i. c. cōsuluit. ō vsur. ⁊ no. Bal. in rubr. C. de vsur. in. ij. col. v. hec cenda q̄ sunt aliā. ⁊ vide. d. Pau. de ca. in ꝯsi. lxxiij. incī. visis copiosis so ⁊c. ⁊ vide glo. in c. iña in verbo culpabiles de symo. q̄ dicit q̄ sola intentio facit vsurarius sicut simoniacū. ⁊ vide. d. Car. i cle. i. 5 in. q. xxiij. ⁊ in. §. fi. q. xv. vbi dicit q̄ in vsura mentali in foro poli licet nō sori tenetur quis ad restitutionem quantomagis in isto casu qñ sponte mutoat commumi sub spe premij constituti mutuantibus ⁊ illud etiā percipet alias non fuisset mutuaturus qr negari nō potest quin illud qd percipit non sit vltra sortē ⁊ sorti non accedat: qr quicquid accedit sorti est vsura. c. plerisq;. ⁊ seq. xiiij. q. iij. ⁊ hr p gl. in. l. rogasti. in. §. si tibi. ff. si cer. pet. nā dicit lucrū sorti accedēs si nō ex pacto saltē ex intētione corrupta. de quo p. d. Pau. de ca. in cōsi. xix. in. i. col. inci. p̄senis dubiū ⁊ in. d. cōsi. lxxiij. ⁊ hr etiā p. d. Abb. in. c. conquestus. de vsu. ⁊ si diceret qd p statutū vel partē captā in cōsi. cōitas pōt cōcedere tale lucrū siue premia vltra sorte prout vr voluisse Bar. in. l. in lege. la. ij. hoc eo. tit. dicas id nō esse verū simplr imo Bal. in auc. ⁊ oīno in. iij. col. C. ne vxor pro. mar. dicit illud fieri posse in modica quātitate puta duoꝝ denarioꝝ p libra qd etiā volunt Alex. in cōsi. cclix. Tñ credo ꝯtū esse verius vt in nihilo possit statutū hoc permittere vt in. c. nō liceat. x. di. ⁊ tz gl. ⁊ Bal. in auc. ad hec. in. ij. col. C. de vsur. ⁊ plene tradit p cano. in. d. cle. i. de vsur. ⁊ vide ēt Bal. in. l. gall'. §. alle casus. in vlt. col. de lib. ⁊ posth. de emētibus aūt tales redditus annuos certos p pecunijs sic p alios mutuatis absq; dubio teneo opi. theologoꝝ esse verā de in. c. a. vt id nō liceat in foro ꝯscie p ea q̄ hūr i. c. salubriter. ⁊ in. c. ꝯquestus. ⁊ in. c. nauigāti. de vsu. q̄ opi. semp mihi placuit in ꝯsciētia. Ant. Frā.

lio nō videbatur q̄ haberet vt heres qr etiam si instituebatur pater videbat potius cōfirmatio iuris pristini qd pater habebat de occupādo iure peculij. Tñ iurisconsult. §. alter decidit. vel potest exponi iuo pristinum. s. qd fuit filio viuēte: nam tunc erat peculium, non hereditas. ¶ In tex. ibi fieri hereditatem eius ⁊c. hoc tñ videtur improprie esse qr post aditionē nō proprie dr hereditas, qr cōmiscetur cū patrimonio adeuntis. l. sed si plures. §. filio. de vulg. ⁊ pup. ⁊ not. gl. in. l. i. §. veteres. ō. de acquir. poss. ⁊ per Bar. in. l. ij. in prin. ff. de bono. pos. ¶ In tex. ibi peculium est. s. ⁊ nō hereditas etiam postquā fuit apprehēsum licet secus sit in casu precedēti qñ alteri in testamēto hereditatem reliquit. ¶ In tex. ibi exercet falci. ⁊ tñ nō videbatur qd sit dare hereditatē in eo q̄ decessit apud hostes qr moriē seruus. l. ij. in fi. ff. de verb. sig. tñ iurisconsultus rñdet q̄ per fictionē legis cornelie fingit hereditas, sed in patre nō erat inducta hmōi fictio q̄ esset heres ab intesta. ¶ In tex. ibi. quasi patrisfa. bona quasi dicat posito qd non sit hereditas tñ quia est vniuersalis successio inducta ad similitudinē hereditatis dz falc. seu trebellianea locū habere sicut ⁊ qñ est institutus in testō ⁊ repudiat accipiēdo ab intest. prestat legata ⁊ deducit falc. vt. l. i. §. eod. ō. eod. Quis ibi nō succedat ex testō. ita dic Quis nō succedat hic ex testō. ¶ † In tex. ibi patrisfa. nam filiusfa. in castrēsi peculio cēset paterfa. l. ij. ō. ad mace. ¶ In tex. ibi vtiles actiones exercere possint. s. absq; alia detractione trebel. qr fructus in illam imputatur. ¶ Et premitte q̄ antoq; adeat hereditas ex testō filiusfa. militis non dr hereditas iacens qr anteq; adeatur non dicit hereditas sed peculiū. l. si seruus cōmunis meus ⁊ castrēsis peculij. in prin. ff. de stip. ser. ⁊ colligit hic. ⁊ in hoc differt ab hereditate patrisfa. ¶ No. q̄ ex prouisione diui pij falc. etiā detrahitur de relictis ab intest. ¶ † Not. qd si filiusfa. de castrensi peculio grauat in codicillis patrem de restituendo: pater nihilominus dr occupare iure peculij: ⁊ ratio esse potest qr per hoc nō videtur pater institutus. facit. l. hereditas ad statium. ⁊ l. ex facto. i. a. i. ō. de here. insti. sm Ang. ⁊ hoc procedit sm hec tempora sm que filiusfa. non habebat heredē ab inte. sed hodie sic ⁊ in auc. de here. que ab inte. §. i. ⁊ etiā in aduētitijs de iure codicis fuit inductum q̄ filiusfa. ab inte. habebat heredē. l. qd fatis. ⁊ l. quecūq;. C. de bo. q̄ lib. l. fi. C. cōia de succes. ¶ † Not. qd fructus i. nputari ascēdentib' etiā primi gradus in trebellianicam, licet secus sit ecōtra in liberto primi gradus. l. iubemus. C. ad treb. ⁊ sm doct. hic cōmuniter illa. l. nō corrigit istam pro quo bene facit tex. in. l. iubemus. in fi. ⁊ sequitur hoc Bal. Ange. ⁊ Mod. in. d. l. fideicommissaria. in prin. ff. ad treb. ⁊ Salx. in d. l. iubemus. ⁊ Jo. cal. in consi. xlj. sub tit. de test. ⁊ Bal. in. c. si pater. de test. in. vi. vbi not. subdit q̄ idē erit dicēdum in legitima debita parētibus, quia in illā poterunt imputari fructus. alle. ad hoc istum tex. q̄ est diligētissime notādum. pro hoc facit qr hic pater nō poterat detrahere nisi vnam quartā per ea que dicta fuerūt in. l. in rōne. §. qd vulgo. super gl. i. in fi. ō. eo. tñ imputat sibi fructus in eā. vt hic. p hoc etiā facit, qr. l. scimus. §. repletionē. C. de inoff. testa. loquitur in legitima descēdentiū. Ergo videt q̄ in ascēdentibus remaneāt incorrecta iura antiqua sm q̄ poterāt fructus imputari in legitimā. l. papi. §. vij si qs. ō. de inof. test. facit ēt qd no. Bal. ⁊ Ang. in. l. si a milite. §. fi. ō. de test. mi. ⁊ retuli in. l. in rōne. §. qd vulgo. sup glo. i. in fi. ō. eo. ¶ † Not. qd illud qd nō est hereditas interdū efficitur hereditas per restitutionē alteri factā ⁊ sic mutati' ne persone mutatur qualitas patrimonij vt hic. ⁊. l. Pau. alias incipit. p procuratore. §. i. ō. de acqui. here. ⁊ hoc ideo est hic qr qualitas patris non patiebat q̄ esset hereditas sed qualitas fideicōmissarij ⁊c.

6 † Et hoc facit sm Pau. de ca. hic in lec. bono. in argumētū q̄ illi qui cogūtur soluere prestantias cōmuni licite recipiant aliquid annuum a cōmuni qr non soluerūt sub spe illius cōmodi principaliter sed propter coactionem. Illi tamē qui emunt talia credita a cōmunis nō licite recipiunt[a] qr non est illud creditū eiusdem cōditionis apud emptorē cuius est apud venditorem cū ille emptor principaliter moueat spe lucri: ⁊ dicit q̄ hoc tenēt theologi: sed iuriste scōm eum tenēt ꝯtrm qr cū omne ius vēditoris trāsferatur in emptorē si licebat venditori debet licere emptori qui in locū eius subrogatur alias auferretur venditori facultas vēdendi ius suum. erit ergo licitū ex persona vēditoris id qd nō esset licitū ex propria: ⁊ frequēter cōtingit qd quis ex persona alterius consequit id qd ex sua nō posset. l. arrio. ō. q̄ reo pig. ob. nō pos. ⁊ corrupta inicio empto. purgatur ex iure venditoris. arg. est optimū ad hoc. l. inter oēs. §. recte. ff. de fur. sed in hoc dic q̄ varie sunt opi. de quo p cano. in. c. in ciuitate. de vsu. per sanctū Thomā scōa secūde. q̄ xli. per Pet. de anch. in sua disput. inci. antiquis ⁊ modernis temporibus. per Bal. in. l. ij. §. mutui. ō. si certum pet. ⁊ in. l. cunctos popul. in. vi. collatio. C. de summa trinita. ⁊ in. l. hac edictali. §. his illud. C. de secū. nup. ⁊ per Ang. in. l. si tibi decem. in prin. ō. de pac. per Saly. in auc. ad hec. C. de vsu. in. viij. col. in ver. vlt. q̄o de monte florētino ⁊c. ⁊ p Jo. de imo. in. l. si maritus in id. ō. so. mat. per Pau. de ca. in cōsi. xix. ⁊ in ꝯsi. cclxxxiij. p Laur. de rodulphis in cōmento. c. cōsuluit. de vsu. in. ij. parte tractatus ibi positi in v. ⁊ vlt. q. Et consuluit etiam Fede. de sen. in cōsi. cccij. ⁊ Pet. de anch. in consi. xxvij. incip. in Christi nomine dubitari solet ⁊c.

1 ¶ Pretium rei dicitur capi iure hereditario ⁊ ideo computatur in quartam.

2 Stante statuto q̄ bona non possint alienari in non subiectum an heres damnatus vendere forensi possit.

3 Statutū loquens in simplici non dz extendi ad casum mixtū.

1 Si dignū. † Pretiū rei dicitur capi iure hereditario, ⁊ ideo cōputatur in quartam. h. d. ¶ No. q̄ licet falc. non imputetur nisi id qd iure hereditario capitur. l. in quartā. ō. eo. ⁊ p̄. p̄terea videret q̄ pretium rei hereditarie nō deberet imputari qr vere non est quid hereditarium hic decidetur: qr pretium succedit loco rei hereditarie. l. si rem ⁊ pretium. in princ. ⁊ ibi no. ō. de pe. he. l. imperator. §. fi. de le. ij. licet alias regulariter in iudicijs singularibus vbi nō agit de iure vniuersali pretium nō succedit loco rei. l. qui vas. §. fi. ff. de fur. ¶ In gl. i. ibi reliqua quinq; intelligunt esse legata. no. ex gl. iūcto tex. q̄ in terminis

2 huius. l. fundus non est in legato. † Unde facit sm Ang. ad q. statuto cauetur q̄ bona non possint alienari in non subiectum tā inter viuos. pone q̄ in testamento heres damnetur vendere vni forēsi: ⁊ facit iste tex. cū glo. q̄ nō possit quia iste fundus nō capitur a defuncto ex testamēto sed ab herede qr ipsum vēdere est in legato nō ipse fundus: ⁊ dicit Ang. q̄ ista. q. tāgitur per Dy. in. l. vxorē. §. agriplagam. de leg. iij. ⁊ in. l. si fideiussor. §. fi. de leg. i. ⁊ per glo. in. l. in estimationibus. ō. de peti. here. ⁊ aliter nō decidit ipse sed Joā. de imo. hic tenet q̄ possit deuenire in forēsem qr tale statutū est exorbitans ⁊ ideo stricte intelligēdum. l. quicquid astringende. ff. de verb. ob. ideo non cōprehendit istum casum ex quo mere ex tñ inter viuos non trāsfertur ⁊ potissime tenendo opin. Dy. in. d. l. locis. qui tenuit q̄ in dicto casu agi possit ex testamēto ad ipsam rē soluto pretio. Addatio q̄ etiam vlt. opi. in. q. predicta. tenet Jac. but. disputādo qr licet videat in casu predicto cōcurrere causa emptionis q̄ est prohibita per statutū tamen concurrit etiā causa vlti. vol. que non est prohibita per statutū ⁊ sufficit alterā in causarū adesse vt dispositio sumat effectū ex quo illa per se esset sufficiens. l. 4. §. i. versic. quid enim si dns. ō. quod falso tuto. gestum esse dice. ⁊ in. §. aminitatis. insti. de nupt. ⁊ ita etiam tenet Alb. de ro. in ij. par. statu. q. clxxix. inci. Jac. but. ⁊c. vbi pro hoc alle. l. predia. C. qñ dec. opus non est. vbi si prohibet alienare inter viuos res sine decreto non extenditur ad alienationem que fieret ab herede ex dispositione testatoris. ita etiā tenet Joā. and. in addi. Spe. in ti. de rer. permu. in rub. vbi refert Oldradē tenuisse. pro hoc facit. l. si heres. in prin. in. v. vel ex testamēto. ⁊ ibi hoc tenet Bal. ō. de act. emp. ⁊ alia possent adduci que videatis per Jo. andr. in loco preallega. ⁊ per Bald. in. l. cum hi. in fi. princ. post Gulielmi. ō. de transactionib. ⁊ per Ang. in. l. qui balneum. in fi. princ. ō. qui pot. in pig. hab. Idem tenet Joā. de imo. in. l. qui

3 fundū. in prin. ff. eo. † vbi hoc confirmat: quia statutum exorbitans loquens in simplici non debet extendi ad casum mixtū. l. vnū passum.

vim passam. §. in prescriptione. ff. de adult. et per no. per Bar. in l. §. in prin. ff. de verb. obl. et expressius no. Bar. licet ipse nõ allleget in. l. certi cõdictio. §. qñ. ff. si cer. pet. Et ita etiam tenet Jo. de imo. in. l. si ita quis. §. ea. l. in fi. de ver. ob. vbi etiã tetigit hoc Ang. sed non decidit. ita etiã videtur velle Ro. in. l. si tibi. ff. si cer. pe. vbi ad hoc alle. aliam rationẽ scz φ statutum non hz locum in casu mixto et ista videtur verior opin. Tñ Ange. in. d. l. qui fundũ. in prin. et in. l. j. C. cõmunia de leg. et in. d. l. in estimationibus. videtur tenere cõtrarium per ea que ipse alleg. hic ad que patet respõsio ex predictis. Pau. de ca. in. d. l. qui fundum. non decidit sed dicit qd pro Ang. facit id qd not. Bar. in. l. ab aurelio. §. caius. ff. de lib. lega. in ver. quero qñ sit liberatio in vltima voluntata. vbi dicit φ aliud est qñ testator per se liberat debitorem qr liberatio dicitur haberi ex vltima volũta. aliud qñ mandat heredi φ liberet. qr tunc dz haberi ex actu inter viuos et aliqua veniunt in vna que non veniunt in alia. Sed respõsio colligitur ex iam dictis quia qñ testator per se liberat hz mere ex vlti. volun. sed qñ mãdat φ heres faciat tunc habetur liberatio ex dispositione mixta. Si tñ statutum simpliciter prohiberet alienari in forẽsem sub pena et heres ex pcepto testatoris vendidisset in forẽsem non excusaretur vt no. Bal. Ang. et Jo. de imo. in. l. cetera. §. j. de lega. j. per illum tex. licet aliter sonant verba Bal. in. d. l. si heres. et nõ bene. ¶ In ea. ibi. l. ad veterani. §. j. illa. l. videtur cõtradicere huic. l. sed responde qd ibi non loquitur in eo qd o abatur pro pretio rei hereditarie: sed in eo φ dabatur causa conditionis implẽde φ non dicitur haberi iure hereditario, et ideo non computatur in falcid. vt ibi, et in. d. l. id autem. et. l. in quartam. ff. eodem.

1 ¶ Legatum relictum domino, seruo eius instituto non valet, si eius iussu adeat.

1 Si a seruo. †Legatum relictũ a dño seruo eius instituto nõ valet, si eius iussu hereditatẽ adeat: quia non cõtinet vtilitatẽ, et ideo non est tractãdum de falci. de eo detrahenda. h. d. se j bene imputatur in falc. detrahẽdam de aliis legatis per dñm cui mediãte seruo fit acquisita hereditas, ita loquitur. l. a filio. de leg. j. et. l. in ratione. in prin. ff. eod.

1 ¶ Datum causa conditionis implende, si prius naturaliter debebatur computatur in falci. etc.

2 Pupillus sine tutoris autoritate contrahens obligatur naturaliter.

3 An pupillus soluẽs debitum naturaliter possit repetere absq restitutione.

4 An pro cõtractu dissolutionis obligationis soluatur gabella.

1 Si pupillus. †Datũ causa conditionis implẽde si prius naturaliter debebat ab ipso soluẽte cõputatur in fal. recipienti: quia magis videtur solui id qd debetur φ id qd non debetur. h. d. vel sic in concursu duarũ causarũ inspicitur illa que falci. minuit, et que repetitionem inhibet. h. d. ¶ No. limitationẽ ad. l. ad autem. et. l. in quartã. ff. eo. vbi datum causa cõditionis implende nõ imputatur in fal. nam fallit nisi fuisset prius naturaliter debitum, facit. l. j. §. id quod natura. ff.

2 eo. et ille. § ampliatur per istã. l. ¶ †Not. qd pupillus sine tutoris autoritate Ƶhens obligatur naturaliter qd est verũ si tutorem habebat fm magis cõem opi. doc. in. l. j. ff. de nouat. hz Jac. de ra. et Cy. hic, et plenius in. l. j. C. de inuti. stip. cum quibus hic videtur trãsire Ang. teneant qd qñ habet tutorẽ nõ obligatur naturaliter quia videt equiparari tunc prodigo. l. si curatorem habẽs. C. de in integ. rest. et prodigus nõ obligatur naturaliter. l. is cui bonis. ff. de verb. obli. Tñ vt dixi magis cõiter tenet qd obligat naturaliter absq eo φ distinguatur an habeat tutorem. l. si. in prin. iuncto versi. si vero creditor. ff. de iureiur. et ad. d. l. si curatorẽ. cõdet quod equiparatur quo ad ciuilẽ obligationem nõ quo ad naturalem: qr datio tutoris vel curatoris non interdicit alicui administrationẽ quã quis habebat iure natu-

3 rali vt per Bar. in. d. l. j. in fi. ff. de noua. ¶ †In glo. fi. in fi. hanc gl. reputat notabilẽ Ang. pro limitatione. l. interdum. alleg. in gl. tenẽdo intellectũ Bar. ibi ad illã. l. quẽ dicit Ang. se esse solitũ sequi. s. qd pupillus soluẽs debitũ naturaliter tamẽ possit repetere etiã absq restitutione in integr. Tamẽ saltẽ limitabitur dicta opi. Bar. qñ pupillus soluit naturaliter tñ debitum gratia dissoluẽde obligationis, secus qñ soluit etiã gratia cõditionis implẽde. Quam impleuisse ex postfacto apparet esse damnosum. vt qr repudiauit legatũ qd erat relictum sub dicta cõditione impleta. Nam tũc succurritur ei per remedium resti. in integ. qd est notandũ, et singulare fm ipsum, et cũ ipso transit simpliciter Jo. de imo. hic Pau. de ca. hic, in lec. bonoñ. simpliciter dicit qd ipse intelligit qd pupillus hic soluit cum tutoris autoritate, et sciẽter alias repeteret solutũ etiam absq restitutione in integrum per. d. l. interdum. Certe limitatio Ang. nõ videt bona, qr ille respectus φ causa cõditionis implẽde solutum sit non dz repetitionẽ impedire etiã absq restitutione facta repudiatione legati vt gl. etiã hic facit per. l. j. §. j. ff. de condi. ob cau. Itẽ adde qd intellectus quẽ ponit Pau. de cast. hic. s. qd distinguatur an cũ autoritate tutoris soluerit vel sine, pcedit p gl. et Bal. in. l. fi. C. si aduer. solu. et etiã videtur intelligẽdus tex. in. l. si eius. in prin. ff. ad treb. vbi no. Tamẽ recurrendũ

4 est ad not. in. d. l. interdũ. vbi plenius. ¶ †Inducitur iste tex. p Bar. hic ad decisionẽ quõis qd si statutũ disponit qd de quolibet cõtractu ex quo ius acquiritur dz solui gabella pretereq de instrũ solutionis, et cõtingat qd qs promisit alteri rem vẽdere, et postea gratia dissoluẽde obligationis vẽdat soluet gabella, qr licet ex Ƶctu talis vẽditionis videat ius acquiri. Tñ etiam cũ hoc cõcurrit cã dissolutionis obligationis q̃ magis vt pon deranda cũ per illã minuatur gabella sicut hic attẽditur illa p quã minuitur fal. Nic. de neap. hic simplr trãsit cũ Bar. Ang. hic dicit qd fuit de mẽte Bar. inducere illũ tex. in argumentũ, et nõ decidere: qr putat ipse Ƶrium esse tenẽdum, alias de facili posset fieri fraus statuto, si primo fieret promissio, postea vẽderetur, et ita dicit seruari: qr als non solueret gabella de promissione nec de vẽditione. Sed Joã. de imo. rñdit qd si statutũ dicat φ ex Ƶctu ex quo ius acquirit dz solui gabella, deberet solui ex pmissione de vẽdendo qr p illã acquirit ius quo obligat promittẽs. Sed si statutũ diceret, φ ex Ƶctu ex quo acquiritur ius in re soluat gabella posset procedere pdicta dubitatio alle. p Ang. Tñ fm Jo. de imo. adhuc posset tũc teneri opi. Bar. vbi ex circũstantiis de fraude nõ appareret: secus vbi appareret, vt qr ad euitandũ gabellã cõiter esset in vsu dicta practica, facit fm eum. l. loca. §. lucius. ff. de his q̃ in frau. cre. Pau. de cast. hic in lec. boñ. transit simplr cũ Bar. sed in lec. paduana vr dicere qd ista fraus nõ dz pdesse cũ fiat de Ƶctu ad Ƶctũ. l. fraus. ff. de leg. Subdit tñ qd si soluisset gabellã de pmissione nõ deberet soluere gabellã de vẽditione p ea q̃ not. in. l. fi. §. quoties. ff. de publ. ¶ Vbi nõ apparet aliter de fraude starẽ cũ Bar. cũ a modificatione data p Jo. de imo. nec obst. l. fraus. qr alio casu loquit vt per gl. in. l. Ƶ legẽ. ff. de leg. et per Bal. no. in. l. non dubium. in. vj. col. C. de legi. Vbi antẽ statutum diceret qd de cõtractu venditionis soluatur gabella non soluetur de promis-

a sione de vendẽdo a vt per Ang. in. l. 4. C. de pac. pigno.

a ¶ De vendendo. facit quia aliud est vendere aliud est promissio de vendendo. l. in bone fi dei. cum ibi not. ff. de eo quod cer. lo. Bal. in. l. fin. §. emptor. C. communia de leg. et ideo consuluit Alex. consil. lxxiij. vj. lib. φ promittẽs vẽdere hic ad annos. x. compensat fructus in sortem illo cui facta est talis promissio quia non fuit vẽditio sed promissio de vendendo.

1 ¶ Portio serui mei nõ grauata accedens mee grauate contribuitur in illa ad falcid.

2 Procedit argumentum de nihilo ad parum.

1 Si ego. †Portio serui mei non grauata accedens mee grauate cõtribuit cũ illa ad falc. impediẽdã. secus ecõuerso si eius portio grauata accedat mee nõ grauate: qr mea cũ illa nõ cõtribuitur. h. d. fm intellectũ gl. ¶ In tex. ibi seruus. s. magni valoris adeo qd p hoc legatũ maxime erat exhausta portio in qua als seruus institut9 fuerat grauatus. ¶ In tex. ibi. decẽ. subaudi p que modicũ grauabat portio dñi instituti. ¶ In tex. ibi, exẽplo eo. s. qd sequitur in versi. nam quartã. vbi arguit qd sicut qñ dñs non fuit in aliquo grauatus legatis in parte sua põt detrahere fal. de leg. reli. a seruo grauato vltra dodrantẽ sue portionis, ergo idem esse debet qñ dñs fuisset in aliquo modico grauat9 in parte sua et sic arguit de nihilo ad modicum. ¶ No. limitationẽ ad. d. l. 4. §. si coheredem. ff. eo. vbi portio nõ grauata obueniens iure patrie potestatis cõtribuitur cum alia portione grauata cui accedit, nam illud est quia cum post aditam hereditatẽ ibi fuerit facta arrogatio non potest dici qd illa portio obueniat patri arrogatori ex tacita dispositione testatoris. ¶ Sed hic sic, quia tẽpore testamenti seruus erat in potestate domini sui bene facit. l. cũ filio. cum ibi not. de leg. j. et ibi dixi in. d. §. si coheredem. ¶ Not. φ portio grauata accedens non grauate etiã si accedat ex tacita mente defuncti non inducit cõtributionem nec auget leg.

2 ¶ †Not. ex fine procedere arg. de nihilo ad paruum. ¶ In glo. in ver. ex contrario. in fi. dum alle. l. si a seruo. vbi apparet φ legatum relictũ domino a seruo est nullum et similiter legatum relictum a seruo a domino suo instituto. §. an seruo. insti. de leg. ergo frustra quereret de falc. detrahẽda de legato nullo vt ibi in gl. fi. Intentio gl. est φ tex. hic dum dicit nõ tenetur exẽplo eodẽ ec intelligatur vel prout dictum est in glo. mag. et dixi super tex. vel φ velit dicere φ in casu posito hic in ver. ecõtrario ppter magnũ onus legatorũ relictorũ nõ inducit falc. in leg. celi. a dño serui instituti: quia nõ debemus vti exemplo fal. posito in. l. parte huius. §. quia ibi portio non grauata accessit grauate hic ecõtra. ¶ Extra gl. qr fm lect. glo. imperpetrantur aliqua verba licere in versi. ex contrario adeo Ƶ p. aliter intelligit istũ tex. s. φ si seruo meo sit legatus vnus seruus puta stichus et mihi decem, et immineat fal. dicendum erit φ fal. detrahẽda

de seruo legato nō poterit detrahi de decē mihi legatis. quia sunt diuersa legata diuersis psonis relicta adeo fal. pro vna re non pōt detrahi de alia. l. q. C. e. & ibi no. Secus scdm eū si mihi seruus & x. etiam sunt legata, q̄ sic vni & eidem persone: quia fal. pro seruo legato potent retineri & ex. e. alleg. l. plane. §. eo. & l. sed duob⁹. de leg. ij. Et dicit qḋ nō ob. si ꝯ istum tex. scdm dictum intellectum opponeretur de. l. cū quo. §. pen. ff. eo. Ubi legatum relictum fuit diuersis personis, & tñ de vno detrahitur fal. pro ambobus ac si ambo legata relicta vni fuissent, q̄r respondetur qḋ ibi hoc ideo est, quia ambo legata non erant defalcabilia, nam legatū factum de seruo manumittendo nō erat defalcabile propter libertatē. l. seruus. ff. e. sed hic vtrūq; legatū erat defalcabile, & istum intellectum approbat hic Cy. Nico. de neap. & Jo. de imo. Ex quo intellectu habetis notare q̄ qñ diuersa legata relicta sunt vni, & eidē pōt fal. pro vna re retineri ex alia. Sed ꝯ hoc facit quia videt̄ esse hoc speciale in casu. d. l. plane. & l. si fundus. ff. eo. ergo in cōtrarium dz esse ius cōmune l. ius singulare. ff. de legi. Respondet Jo. de imo. qḋ potest saluari Dyn. l. q̄ licet non possit inuito legatario detrahi fal. de vna re pro alia. potest tñ sibi consulere heres per viam retentionis & exceptionis. l. si ex pluribus. ff. eo. qḋ facere non posset qñ diuersis perso. sunt legata relicta etiā si ille diuerse persone eandem personā repręsentarent vt est casus hic scdm eum singularis limitans. d. l. si ex pluribus. Erat enī hic seruus qui repręsentabat personā dñi cui factū erat aliud legatum, adeo videbatur q̄ posset tūc per viam retētionis succurri sicut succurritur qñ vni & eidē persone plura legata relicta sunt. Aduerte tñ quia huic lect. non bene cōuenit tex. hic si. in ver. nam quartam &c. qui melius cōuenit lecture glo. nec Bar. videtur hunc intellectū approbare vel improbare, sed potius se remittere ad dicenda in. d. l. si fundus. vbi tamē postea nihil de hoc tetigit: Preterea nō videtur habere in se rationē attento q̄ ambe iste persone reputātur pro vna. l. si seruo. ff. eo. & §. an seruo. insti. de leg. & expresse habetur in. d. l. cū quo. §. pen. Et non videtur etiā bona visio. ff. data ad. d. l. cum quo. l. q̄ ibi propter fauorem libertatis iudicetur vtrūq; esse relictū vni & eidē, q̄ etiā si ibi legatū esset relictū personis que essent omnino diuerse nō impediebatur libertas: q̄r imo tunc cessaret fal. in seruo manumittēdo. Et sic nullo modo impediretur libertas, vt. d. l. si seruus. & ideo in casu. d. §. pe. ratio quare ibi cēsetur vni & eidē relictum est, quia seruus legatarius etiā repręsentat ibi personam dñi. Nec ob. si diceretur quia imo seruus nō repręsentat personam domini, vt patet hic in ver. ex cōtrario. scdm lec. glo. & hec in fi. in ver. nā quartā, & sic faciet iste tex. in fi. pro intellectu Dy. q̄r videtur q̄ ibi loquit̄ qñ seruus est pro parte institutus & grauatus vltra dodrantē sue portionis, & dñs pro alia parte erat institutus, & nō grauatus. nā tunc non cōtribuuntur portiones: quia tunc cum obueniat onus nō est cōueniens q̄ adijciatur aliud onus. ff. cōtributionis. l. i. §. si coheredis. ff. eo. & ibi fuit dictum. Sed scdm intellectū Dy. hic non loquimur in pe. here. grauata, sed in mero legato relicto seruo quo casu repręsentat personam dñi. d. §. an seruo. & l. si mihi & tibi. §. regula. ff. de leg. i. De materia etiā an in vna re possit deduci fal. pro pluribus legatis, vide per Bar. & alios in. l. in quartam. ff. eo.

1 ¶ Id quod iure prelegati percipitur in quartam non imputatur &c.

2 In falcid. non imputatur heredi id quod accepit non iure hereditario &c.

3 An prelegata mihi a coheredibus meis pręstita non minuant falcidiam per me detrahendam.

4 Si ex forma sta. mutuans mille debet habere. v. pro. c. vsq; ad triennium, & ex alio sta. de pecunia camere debet detrahi certum quid an possit de. v. detrahi.

5 Si sunt duo statuta contraria an attendatur vltimum.

1 NEsennius. † Id qḋ iure prelegati percipitur in quartā nō imputat̄ nisi respectu eius a quo pcipit̄. Et q̄ ex hac cā nō detrahi: quo ad alios pro detracto habet. h. d. ¶ Et diuidit̄ in quinq;. Primo ponit̄ thema. Scdo duplex questio, quarū scda incipit ibi. & si non possit. Tertio sol. secūde questio. scdm gl. & Cy. sed scdm Bar. ponit vnū conferens ad sol. questionis. Quarto soluit primā. q. Quinto limitat & declarat solutionē secunde. q. vel scdm Bar. soluit secundā. q. secūda ibi, quero. tertia ibi. rñde. quarta ibi, sed cum is. quinta ibi plane. ¶ In tex. ibi dum mine. l. paulo iurisconsulte cui sepe huiōi epistolas scribere consueuit hic Nesennius apollinaris. vt hic, & l. nesennius apollinaris. ff. de neg. gest. & l. nesennius. ff. de eccnds. ¶ In tex. ibi, vti possit fal. l. perinde ac si sibi voluerit vti fal. nihil esset a coherede relictum. ¶ In tex. ibi imti possit subandi vtrum facta detractione totius qḋ coheredibus pręstādum est nō habita rōne eius qḋ a coherede percipit̄, vt sic legatariis nō proficiat an vero habita rōne eius qḋ a coherede percipit̄, vt sic legatariis pficiat. ¶ In tex. ibi, nō vniuersum &c. q. d. nō pōt legatarios extraneis imputare totū illud qḋ pstiter integre coheredib⁹, & sic tāto maiorē fal. detraheret aduersus legatarios extraneos detrahēdo aduersus eos illud qḋ pro fal. non detraxit aduersus coheredes qb⁹ legata integra pstitit. Nam nō pōt hoc facere eo q̄ cēset̄ detraxisse a coheredib⁹ fal. pp̄ter reciproca plegata ab eis pcepta q̄ loco fal. successerūt. vel etiā pōt exponi vt colligit̄ ex sequēti pxima expōne quā scdm Dyn. subdāt statim. ¶ In tex. ibi nihil ab eo perciperet &c. dñi nō videat̄ iure plegati pcipere a coheredib⁹ sed tāto minus videat̄ pstitisse coheredib⁹ p plegatis eis relictis q̄tū est illud qḋ ab eis accep̄t iure plegati. Et sic vr̄ illud iure hereditario hre nō iure plegati adeo pficit etiā legatariis extraneis scdm Dy. Nec illud qḋ hic d: est ꝯ ver. rñdi, q̄r ibi dr̄ q̄ totū plegatū qḋ accepit a coheredib⁹ meis nō cōputat̄ mihi in fal. detrahendā a legatariis extraneis. Sz hic in §. plane. nō pbat̄ q̄ totū plegatū cōputet̄ mihi in fal. quo ad eos sz solū quaten⁹ capit quartā quā detracturus fuisset a coheredib⁹ de plegatis sibi a me relictis nisi fuisset etiā ab eis mihi relictū hoc plegatū qḋ pro rata cōpēsat̄ in illā quartā. ¶ Et vt clarius intelligat̄ q̄r litera est difficilis pōt sic casus figurari. Testatrix tres habēs filias eas heredes instituit puta primā scdam & tertiā. & a qualibet earū cuilibet earū inuicē plegauit & a prima tot legata reliquit coheredib⁹ & etiā extraneis q̄ excedebāt dodrantē sue portionis, querit̄ an ipsa prima poterit detrahere fal. aduersus coheredes a qbus etiā ipsi prime plegata relicta fuerāt. scdo querit̄ posito q̄ ipso iure ipsa nō possit detrahere fal. vel etiā posito q̄ mero iure posset tñ venire repellēda exceptione. l. replicatione doli a detractione fal. qualiter debeat aduersus extraneos cōputatio fal. fieri. l. vtrū facta detractione toti⁹ qḋ prima coheredib⁹ pstare dz & sic totū illud ponat̄ in cumulo legatorū a se relictorū & pstandorū de sua portione hereditaria absq; eo qḋ habeat rō ei⁹, q̄ prima a coheredib⁹ ex plegato ret. relicto percipere dz an vero habita rōne eius qḋ a coheredib⁹ pcipere dz, & sic minorē fal. detrahat aduersus extraneos, vt si prima grauata est dare x. cā prelegati coheredib⁹, xl. & ipsi coheredes sunt grauati dare ex cā prelegati. x. prime nō ponat̄ in cumulo legatorū a prima relictorū nisi. xxx. & sic habeat̄ ratio illarū. x. que dz prima a coheredib⁹ percipere an xl. tota. xl. ponant̄ in cumulo nō habita rōne illorū. x. & vr̄ dō. p visione pmittit q̄ illud qḋ pcipit heres a coheredib⁹ nō cōsueuit pficere legatariis, & sic nō ꝯsueuit imputari in fal. verum eidē detrahēde prima. q. q̄ sic tñ ūdē receptura est prima a coheredib⁹ ex plegato q̄tū est illud qḋ fuisset detrahendū p fal. nō poterit detrahere a coheredib⁹ fal. sed pstabit eis legata integra & sic in effectu plegatū cōputabit̄ in fal. vñ si. xl. iure plegati grauata est prima dare coheredib⁹ & coheredes grauati sunt iure prelegati dare decē prime cessabit fal. & sic prestabuntur integra quadraginta. ¶ Ad. ij. q. rñdet qḋ nō imputat extraneis legatariis totū illud qḋ pstat coheredibus integrū, sed quātū per statuta fuisset si ecōtra ab ipsis coheredibus nihil perceptura fuisset iure prelegati, & sic tñ. xxx. imputat eis & per ꝯns legatarios pficiet: quia quo ad ipsos extraneos habet perinde ac si detraxisset fal. a coheredibus pp̄ter legatū ab eis perceptū equiualēs fal. a coheredibus detrahēde. ¶ † No. q̄ lz in fal. nō imputet̄ heredi illud qḋ non iure hereditario accepit. l. in quartā. ff. eo. tñ hoc est verum qñ heres volēs detrahere fal. vult illā detrahere aduersus eū a quo nihil accepit, sed si aduersus eū a quo accepit bene imputat̄, vt hic & in. l. si filio. ff. e. ¶ † Notan. sit ab. l. qd quāsi datus nō esset scdm Ang. q̄ licet prelegata mihi a coheredib⁹ meis pręstita nō minuant fal. per me detrahendā de legatis relictis extraneis personis, tñ impediunt augmētum fal. qḋ alias haberet pp̄ter legata q̄ coheredib⁹ soluere me oportet, qḋ est nota dignū scdm eū. Intellige tñ quatenus plegata mihi a coheredibus pstita sunt equiualētia ad fal. q̄ remisset detrahēda de plegatis q̄ me soluere opz coheredib⁹ ita loquit̄ tex. hic & in. d. l. si filio. & pione dicā in seq. no. ¶ No. ex eade parte q̄ prelegatū mihi a coherede meo relictū quatenus ascēdit ad quartā quā ego potuissem deducere de prelegatis a me sibi relictis imputatur mihi in fal. quo ad extraneos legatarios qbus a me relictum est. Et est ratio: quia vsq; ad dictam quartā videor habere iure hereditario. Ita pz hic dum dr̄ q̄ solū possum imputare extraneis legatariis tres partes ex quatuor prelegati a me relicti coheredi meo sicut ei dare iussus fuissem si ab ipso coherede nihil mihi plegatū fuisset. nā cū mutue pstatiōes hincinde inter coheredes faciēde sunt quatenus recopēsantur nō videat̄ abesse ar. l. sed si hic. §. i. ff. de ꝯdi. & demon. & ar. l. ab oīb⁹. & si ne gō. vñ. denuq;. ff. de leg. i. & ita declarat ista. l. Bal. in. l. si tñ quē habentem

habentem in.ix.col.C.fa.hec.referens Ray.ita dicere. Sed dic q hoc etiā voluit Dy.hic vt retuli.s.in vlt.expositione.ꝛ summat istam.l.Bal.in.d.l.filium hoc modo. Quod iure prelegati a coherede percipitur ipsi coheredi prodest in totū ad falci. submouendo. Sed extraneo legatario non prodest in totum sed solum vsq ad quartam quā qui prelegatum percipit posset deducere de prelegatis relictis coheredibus.h.d. ¶ In glos. in verbo.a coherede.ibi.totā imputat ꝛc.hoc tamen non simpliciter sed cū distinctione admittit Ang.dicēs fuit distinctio tradita per Bart.in.l.in quartam.in.ij.col.s.e.de quo ibi dicet vbi examinatur materia de qua hic tangit in glo. Et an ista.l. habeat locū non solum in prelegato sed etiā in eo qd dat causa cōditionis implende vide p Bart.in.d.l.in quartā.in.ij.col. in ver.sed hoc videtur ꝫ.l.si fundus.ꝛ Bal.in.d.l.filiū quē habentem.in.v.ꝛ.vi.col.ꝛ an id qd dicitur hic in fal.habeat locum
4 in tre.dicam ibi post Bar. ¶ †Extra glo.inducitur per Bar. hec.l.ad qd.q si ex forma statuti nouiter editi mutuans cōmuni mille debet habere quinq p centenario singulo anno vsq ad triennium:ꝛ antiquo statuto cauetur q de qualibet pecunia que soluitur a camera possit detrahi certuz quid pro gabella, puta vnus solidus pro libra:q isto casu de dictis quinq attēto qd habetur ex forma alterius statuti nō debet detrahi gabella sicut hic de eo qd ab vno coherede prelegatur alteri non detrahitur fal. Hoc tamen non ponit decidendo. Jo.de imo. hic tenet q imo detrahat propter statutū indistincte loquēs. nec ob.iste tex.qr hic nō detrahitur fal.de legato coheredis qr loco illius falci.habet tantundem a coherede sed camera loco
5 illius gabelle nihil habet:ideo secus. ¶ †Cōfirmo p id qd no. Bal.ꝛ Ang.in.l.talis scriptura.s.de leg.j.dum dicūt q si vnū statutū prohibet bānitos pro derogatione stratarum rebānniri quāuis habuerint pacē ab offenso. Et postea fiat aliud statutum disponens q banniti p maleficiis rebanniantur soluēdo centum si pacem habuerint ab offenso attēdatur vltimum statutum etiam in bānito pro derobatione stratarum ppter illa centum que veniunt applicanda reip.ar.l.si quis in graui.§. his quoq.s.ad sil. Et sequēs statutū sm eū nō tā dicet generale quā aliud cōtinere ꝙ primū ppter illa cētū de quo etiā dixi. Pro hoc etiā vide no.per Bar.in extrauag.ad repri.in verbo nō obstātibus vbi ꝯcludit q in dubiū illud statutū dꝫ esse magis speciale qd magis respicit publ.vtili.vt pbat p.l.pperandum.§.si.C.de iud.iuncta.l.si.C.in qui.cau.in integ.resti.nō est neces.ꝛ illa doctrina est cōiter approbata a doc.vbiq. Et iuxta istam.q.posset alia coherēs questio formari de qua vide per Bart.in.l.ij.§.adem querit.s.de do.prele.

1 ☞ Si a seruo insolidum instituto ꝛ a domino fuīt legata prius soluuntur legata relicta a seruo ꝙ a domino.
2 Casus in quo non fit contributio legatorum in eodem testamento relictorum.

1 **Seruo.** †Si a seruo insolidum instituto ꝛ a domino fuīt legata prius soluūtur legata relicta a seruo ꝙ a domino,ꝛ si dominus institutus repudiat ꝛ p seruū substitutum acquirit hereditatem prius solū debēt legata in institutione relicta.h.d. ¶ In tex.ibi falcidiā exercet.s.ex per
2 sona serui.l.cum filio.s.de le.j. ¶ †No.casum singularē in quo non fit cōtributio omnium legatorum in eodē testamēto relictorū.ꝛ in hoc est sing.casus iste sm Joā.de imo.in.l.cū filio.in vi.col.de le.j.secus in relictis ab instituto ꝛ a substituto quorū vnus nō fit in ptāte alterius qr nulla legata sunt melioris ꝯditionis ꝙ alia. Nā ꝯtribuunt ꝛ p rata fit diminutio omniū.l.in ratione.§.q vulgo.s.e. Ratio aūt quare hic nō fit cōtributio in primo casu colligit ex tex.ibi.dñs eñ ideo tenet ꝛc.ꝛ rō scdi casus est ne cōtingat q ppter fraudē dñi omittētis ex institutiōe fiat piudiciū legatarijs i gradu institutiōis relictis. ¶ In gl.in verbo,exercet.ibi,ꝛ fideicōmissis.dic hoc verū si vtraq.s legata ꝛ fideicōmissa p se excedunt dodrātē alias aūt legata soluerent integra sine detractione falc.fideicōmissa vero soluerētur ex residuo habita rōne falc.sm Dy.Old.ꝛ Ray.p.l.q aūt. in prin.s.si q.omis.cau.te. ¶ Per quā.l.etiā pbat q si legata in casu hui⁹.§.in prin.ascēderēt vsq ad dodrātē deberēt integre prestari ꝛ nil p fideicōmissis pstaret sed residuū p quarta falc. retineret. ¶ Sed si legata nō ascēderēt ad dodrantē prestarētur legata integra ꝛ de residuo vsq ad dodrātē tm̄ prestarent fideicōmissa ꝛ reliquū retineret p fal.hoc modo intelligi dꝫ q extraheret hic falc.dñs pro legatis ꝛ fideicō. ¶ In gl.si.ibi.in patre.hāc tenebat Aid.de pis.et refert hic Ang.q lꝫ patri ꝙ ras emolumētū tn̄ filius remanet heres sed in seruo aliud est qr nō remanet heres seru⁹ sed facit dñm hrēdē.l.cū seru⁹.s.si q.omis.cā te. ¶ Sed ista opi.nō est vera qr dicta differētia īter filiū ꝛ seruū reprobat qr in hoc pares sunt vt patet in.d.l.cū seruus.iū.ct.j.l.q liberis.§.hec verba.de vul.ꝛ pu.ꝛ.l.q ip alia pa.§.

interdi.j.de acq.he.iuncta.l.q heredi in pri.s.de ꝯdi.ꝛ de.ꝛ plene no.Bar.in.l.cū filio.de leg.j.vij.sm Bar.hic.ista solutio nō vt vera qr rō assignata in pře in.d.l.iul.nititur in dño.ꝛ Ang. hic et refert opi.Bar.post opin.And.de pis.sꝫ aliter nullā approbet vel improbet:sed alij cōmuniter videnf reprobare istā. ¶ Tertia sol.sequēs est i se vera sm doc.ꝛ sm eā resultat q leg. ꝯna intelligat qñ in substitutione fuerit grauat⁹ př ꝛ filia substituta. Vñ tūc pr⁹ dñt solum legata relicta a filia ꝙ̄s pri⁹ dberēt solū legata relicta a seruo qñ dñs ꝛ seruus sibi substitutus sunt grauati in substitutiōe sicut qñ seruo vel filio īstituto grauat⁹ esset nedū seru⁹ vel filius sed ēt př vel dñs,vt hic in prīnc. ¶ Que est eadē rō.sꝫ hic i ℣.sꝫ ꝛ si dñs fuerat dño institut⁹.ꝛ in ea institutiōe grauat⁹ legatis ꝛ sibi fuerat substitut⁹ seruus q in substitutione fuerat grauatus legatis. Vñ tūc prius pstanf relicta a dño.ꝛ tñ Bar.hic dicit q hec solutio est ꝫ mētem.d.l. iul.puto q voluerit dicere q ibi legata nō fuerūt i substitutione relicta ab vtroq sꝫ imo a pře fuerāt relicta in gradu īstitutionis ꝛ ppter illa cuitāda ꝛ in fraudem legator př repudiat ex institutione vt ibi iuncto pnalis⁹.l. ¶ Bar.ꝛ Ang.tenēt vlti. sol.q ponit plenius p gl.in.l.ꝫria vꝫ q i.l.ꝫria habeat pr⁹ rō relictor a filio seu suo respectu falcidie qr de his detrahet fal. sꝫ nō detrahet de relictis a pře vel dño i institutione. Sed hic pr⁹ habet ratio relictorū a pře vel dño i istituto q̄ ad solutionē.sꝫ Jo.de imo.dicit sibi magis placere pcedētē solutionē ex eo qr si legata relicta in institutiōe absorbeāt dodrātē ita q solū remaneat quarta nedū q alia relicta minuātur sꝫ ēt ex toto annihilent p.d.l.q aūt. ¶ Et sic vult dicere q qñ dꝫ dtrahi fal. de le.relictis a pře vel dño in institutione psupponit q legata excedebāt dodrātē ergo tūc nō est tractādū an detrahi fal.de leg.relictis a seruo in substitutione. ¶ Quia nullo mō debeat d.l.q aūt.vt fuit dictū in pcedēti gl.sꝫ teneo cū Bar.qr pcedēs solutio recte fuit reprobata p bar.vt declaraui post eū ¶ Nec vl.solutio obstat obiectio facta p Jo.de imo.qr illō q fuit dictū in pcedēti gl.loquif qñ fideicōmissa erāt relicta a dño serui īstituti. Vñ tūc debent si legata relicta a seruo erāt vsq ad dodrātē. ¶ Sꝫ in.l.iul.sm vl.sol.loquif qñ př vel dñs fuit institutus ꝛ ab ipso in institutione fuerunt legata relicta que p se nō ascēdebāt vsq ad dodrātē. Sꝫ cōputatis legatis relictis a seruo substituto ascendebāt dodrātē ꝛ ēt excedebāt dodrantē vñ pri⁹ soluenf legata relicta a pře vel dño integre vt hic.relicta vero a seruo vel filio soluenf vsq ad dodrātē ꝛ sic retinebit reliquū p integra fal.vt in.d.l.iul.cū gl.ꝛ h est qd dicit tex.hic i ℣. parit falc. ¶ In.e.ibi vř q sic.ꝫrū tenuit gl.in.d.l.iul.i ℣.prio sm Ange.hic q illā reprehendit ꝛ approbat istā,qr lꝫ hrēditatē repudiet in fraudē legator nō ppterea dñt legatarij plus ꝯse qui ꙗ si heres hrēditatē adiuisset ꝛ sic intelligit q gl.hic dū dicit videnf q sic ꝛc.determinet.q.sꝫ sm Jo.de imo.glo.hic loqf allegādo.sꝫ in sequēti ℣.ponit solutionē q̄ i effectu ꝯcordat cū gl.i.d.l.iul. Et dicit q nō ob.l.dno.§.admonēdi.hic alle.i gl.ꝛ rō allegat a p An.qr pcederet qñ legata relicta in institutione excederēt dodrātē.nā tūc nō debēt pstari solida si in fraudem facta est repudiatio. ¶ Sꝫ defalcabunf sicut si ex institutione adiuisset.sꝫ gl.loquif qñ relicta in institutione nō excedūt dodrātē p se sꝫ demū mixtis alijs legatis relictis in substitutione quo casu pri⁹ soluenf integra legata relicta i institutione sicut si heres ex institutiōe adiuisset,ꝛ si nihil supererit de dodrante alia legata annihilabunf.d.l.q aūt. Sꝫ si aliqd supererit de dodrāte illud p rata distribuet inter alios.ꝛ ita dicit debere intelligi determinationem gl.hic in versi.sed respondeo. Et dic qd istud etiam vult Dy.Cy.ꝛ Raym.ꝛ Nico.de neap.ꝛ secundum hoc tex.hic in fin.in verbo falcidia refertur ad legata relicta a seruo non a domino. ¶ Et ex predictis infert Joan.de imo. hic q si habens in bonis.cccc.legauit illa in institutione ꝛ in substitutione legauit alia centum, quod omissa institutione prestabuntur dicta legata.ꝛ colligitur ex predictis iuncto.l. in quantitate.§.si.s.eod.

1 ☞ Nomen debitoris cui non est soluendo cui legata est liberatio computatur in patrimonio quo ad falcidiam.
2 An in pacto de non petendo requiratur insinuatio.

1 **Si debitori.** †Nomē debitoris non existentis soluēdo cui legata est liberatio cōputat in patrimonio quo ad falci.de tali legato detrahēdā:qr quo ad se est soluēdo. Sed si nomē debitoris alij legef inspiciē an soluēdo efficiat.h.d. No.q qꝫ sibiipsi semp vř esse soluendo
2 vt hic ꝛ.l.q̄rebat.j.eod.vbi de materia hui⁹.l. ¶ †Et facit iste tex.sꝫ Ang.q si debitū excedit qngētos aureos ꝛ ex eā dona. liberet debitor lꝫ nō sit soluēdo tñ qr sibiipsi censef esse soluendo talis liberatio eget insinuatione.facit q no.glo.in.l.si quis obligatione.j.de re.iu.q̄ gl.est sin.sꝫ Dy.vt refert Ang.ꝫ q tenuit qd liberatio animo donandi facta requirat insinuationē.

De quo vide p Bart. in l. modestinus. ff. de don. p Jo. and. in addi. Spe. in ti. de instru. edi. §. porro. in addi. ma. in pe. col. per Bal. plene in l. illud. C. de sa. san. ec. et in l. si inter. C. de sol. et in l. cũ dona. C. de trans. et in l. tale pactum. in pn. et ibi p Ang. ff. de pac. et p Bal. in l. pactũ. in xvij. q. C. de coll. et in l. si mulier. ff. de cõdi. ob causam. ¶ Et ibi singulariter limitat illã gl. nõ habere locũ in liberatione facta ab actione q̃ vad ad vindictã vt in actione iniuriarum, nec in liberatiõe ab aliis penis maleficiorum per no. per gloss. in l. ij. §. emancipatus filius. ff. de col. bo. et ar. l. omnes. ff. ad sil. cũ aliis ibi alle. p eũ. De quo tñ vide p eundem in l. si dona. C. de do. et in c. i. qd iuris sit si vasal. post alie.
3 feu. id recuperaret. † Et in d. locis etiam inuenies an in pacto de non petẽdo requirat dicta insinuatio de quibus ẽt p Ang. in l. pacta que contra. C. de pac. et in l. si vnus. §. pactus. et in l. si cõtra iuris. §. fi. et ibi etiã p Pau. de ca. ff. de pac. et per Ang. in l. j. ff. de trãsa. per Sal. in l. creditori. C. de pac. et in l. sancimus. C. de don. per Jo. de imo. in l. aquilius. de dona. et magis communiter tenetur quod requiratur insinuatio si debitũ est liquidum. puto dixisse in d. l. creditori.

1 ☞ Si eidem persone legat fundus hereditarius, et ad eundem fundum legatur via, qualiter detrahatur falcidia ec.
2 Ubi hereditas non est soluendo, si vnum legatum est indiuiduum etiam q non apponatur in inuentario, non per hoc dicitur minus legitime factum.

1 **SI fundus.** † Si eidem persone legetur fundus hereditari⁹ et ad eũdem fundũ legat via p aliũ fundũ hẽditariũ et immineat fal. si tñ vel min⁹ vʒ via q̃tũ est fal. vtriusq legati. s. fundi, et vie perit legatũ vie, q̃ illud loco falc. retinetur et pstare fundus integr. legatario et heredi erit dãdũ q̃ti min⁹ valeret legatũ vie q̃ fal. sʒ si legatũ vie vʒ pl⁹ soluit etiã via facta pstatione legatario de eo qd est necessarium p fal. h. d. hec lex q̃ nõ est alibi sm Ric. de nea. dic tñ q p magna pte concordat. l. plautius. §. fi. ff. e. et dicit Ang. q q nesciret ista. l. de fal. crederet oppositũ, id est mẽti tenẽda. ¶ In text. ibi. sed si via. iste ver. ponit ex abundãti secũdũ Dy. vel sm Ray. ponit similitudinarie ad pcedentẽ casum vel sm Ric. de nea. ff. loquit qñ debebat aliqd de legatis: lʒ immineret fal. sed hic nihil debebat pp es alienũ qd pertinebat ad alia legata, vt est de mente gl. in ver. nõ debebat. sed Jo. de imo. nõ facta mẽtiõe de pdictis intelligit, q qr hẽditas solnẽdo nõ erat, repetebant legata relicta vltra vires patrimonij p certa pte, et sic expediebat de quolibet legato detrahi certam ratã. vt fieret reductio ad vires patrimonij ingta. l. in q̃titate. §. fi. ff. e. et l. post missionẽ. ff. e. Un si rata detrahẽda de vtroq legato. s. fundi et vie ascẽdit ad valorẽ vie vel plus, tũc perit legatũ vie, et non debet. et iste intellectus est notabilior, et cũ videt sentire ray. dũ voluit q iste v. denotabat similitudinẽ ad pcedẽtẽ casum et adde que. j. dicent. ¶ In tex. ibi. q̃tũ deest. s. p fal. vtriusq legati habẽda. No. casum in quo inuito legatario detrahit fal. de vna re p alia de quo vide q̃ dicta fuerũt i. l. si ex pluribus et i. l. si pupill⁹. §. i. ff. e. et q̃ habent
2 in. l. ij. C. e. ¶ † Scdo no. ex v. sʒ si via iũcta gl. in v. bo nõ debebat, qr ex eo infert sm Ang. q vbi hereditas nõ est solnendo si vnũ legatũ est indiuiduum, et heres non ponit illud in inuẽtario nõ ppter ea dr nõ legitime cõfecisse inuẽtariũ, qr tale legatũ ipso iure nõ debet vt hic, qd dicit esse valde no. p intellectu aut. sʒ cũ testõr. C. ad. l. fal. Sʒ Jo. de imo. dicit forte teneri posse oppositũ: qr lʒ legatũ sit indiuiduũ nõ tñ vr qd debeat totaliter perire, sʒ debet reduci ad vires pfimonij vna cũ aliis legatis. d. l. si post missionẽ iũcta. l. lege fal. interueniẽte. ff. e. ¶ Nec ob. iste tex. qr nõ dʒ intelligi simplr legatũ idiuiduũ hic fit nullũ qñ hẽditas nõ est solnẽdo, sed dʒ intelligi in casu quẽ retuli sm eũ sup tex. ¶ Adde qr dñ ang. et Jo. de imo. psupponit q
a debeat in inuẽtario[a] describi legata nõ vr bñ dictũ: qr debent describi res inuẽte in hereditate nõ legata. l. j. §. j. C. de iu. deli. bñ debẽt citari legatarij ad inuẽtarij cõfectionẽ, vt in. §. sancimus. in aut. de hẽ. et fal. vñ meli⁹ inferrẽt si dixissent an inuẽtariũ sit nullum si dictus legatarius non fuerit citatus tenendo q inuentariũ ppter defectũ citationis vni⁹ ex legatariis in totum sit nullũ, vt tenuit Ang. in l. j. §. hec stipulatio. et ibi etiam Jo. de imo. ff. e. Ubi refert q Bar. sub dubio forte sensit cõtrariũ in d. aut. sed cũ testator. in ver. sed quero ecce q heres. et ibi etiã p Ja. bu. et Bal. et p Bar. in cõs. inci. marit⁹ fecit. et p Bal. in l. fi. §. j. C. de iur. deli. et in aut. si oẽs. C. si vt se ab hẽ. absti. et in l. ab eo. in vlti. col. C. quomodo et quãdo iu. et per no. in l. i. §. pe. ff. de ver. obl. et adhuc nõ videtur q Ang. hic bene dicat, et causa erroris sui videt fuisse: qr habuit gl. corruptã, refert eñ q gl. hic tenẽt q licet alia legata debeant, tamen legatũ vie nõ valet. et gl. cõtrr dicit contrariũ. s. q nec etiã alia legata debent. et sic cõtingebat hic, quia es alienũ absorbebat totã hereditatẽ, vñ nec per istũ tex. nec p gl. pbat dictũ Ang. et cõtra eũ bñ facit tex. in rõne sui in. l. cũ filr⁹. in pnc. ff. de le. ij. ¶ In gl. j. ibi, haberet duas ptes. corrupta est gl. vitio scriptoris sm Ange. qr debuit dicere tres partes, et heres solum quartã nisi sm eũ saluet gl. q cõsiderauerit q volẽdo detrahere fal. in fundo de vtroq legato summa falci. ascẽdebat ad dimidiã totius fundi quam gl. hic appellat duas partes que saluatio male cõuenit verbis gl. vt ex ea clare apparet, sed secũdũ Jo. de imo. potes melius saluare gl. hoc mõ, qr gl. habuit respectũ qd detrahẽdo decem de xxx. que valebat fundus, heres haberet tertiã et legatarius duas partes que x. sunt qrta amborum legatorum.

1 ☞ De re quam heres subtraxit nõ potest falcidiam detrahere ec.
2 Dñium rei heredis legate non trãsit recta via in legatarium.

1 **PAulus.** † De re quã heres subtraxit falci. detrahere non potest. Et id quod ex re legata percipit in quartã imputat si res erat testatoris secus si heredis. h. d. tota lex. ¶ Nec pena quã patit heres subtrahẽs rẽ hereditariã hodie in scdm gl. in aut. de here. et fal. ff. §. sancimus. in v. forte. et in. §. si vero nõ fecerit. in verbo. lucrari, corrigitur ista. l. q perdet falc in oĩbus rebus occultãdo vnã rẽ, et eã nõ ponẽdo in innẽtario. et ibi cõcludũt q pdit heres in totã bñficiũ inuẽtarij. et ppterea cõcludit ibi qd corrigit tex. in l. fi. §. illo xr. C. de iu. deli. vbi patebat penã q p duplo estimatiõis rei occultate teneret respõdere creditorib⁹, et istã opi. sequit Bar. hic q improbat opi. Cy. i. aut. sed cũ testator. C. e. in. ix. q. vbi tenebat q nõ pdat fal nisi in ee subtracta. qr tex. in d. §. sancimus. attestat qd imperator non vult ibi addere ad cõfectionẽ inuẽtarij introductã p. d. l. fi. nisi vnũ. s. de pñtia legatariorũ Ric. de nea. hic quo ad fal. simplr approbat gl. in d. §. sancimus Ang. hic cõcordat opi. s. qd aut querimus quo ad bñficiũ detractionis fal. et pcedat gl. in d. §. sancimus. qr nõ hʒ hẽs illo bñficio inuẽtarij gaudere ex q̃ illo est abusus. Facit lʒ ipe nõ alleget. l. fi. §. si vo postq̃ de iu. deli. Aut q̃rit q̃ ad hoc vt nõ teneat vltra vires, qr p[t] nõ tribuit bñficiũ sʒ reddit ad ius antiquũ l. i. §. si is q̃ dringẽta. ff. ad tre. ¶ Itẽ qr tex. in d. §. sancimus. dicit qd nõ vult quo ad penam aliquid addere his q̃ tradita sunt in d. l. sed solũ quo ad formam vt ibi i v. illo solo, et cũ ang. trãsit Pau. de ca. hic dt hãc opi. ẽẽ eqñã Jo. de imo. dicit qd Ange. vr sentire qd solũ quo ad legata nõ teneat vltra vires. qr ita erat de iure antiquo. sed in creditoribus erat secus. l. que dotis. ff. so. ma. Un forte Ang. i creditoribus voluit sentire q teneat vltra vires. tñ Pau de ca. maxime in lec. boñ. tʒ q ẽt in creditorib⁹ nõ teneat vltra vires et dicit q ita tʒ Dy. et q ita seruaret et nil all. Jo. de imo. cõcludit qd aut q̃ris quo ad fal. et v. a sit opi. gl. in. §. sancim⁹. nec ob. ar. in Bñi all. p Cy. qr rñdet qverũ est q circa formã cõfectiõis inuẽtarij imperator in. §. sancim⁹. nõ addit aliud sʒ quo ad effectũ inuẽtarij addit aliud. s. q si vult posse detrahere fal. seruet pure legẽ et sic dʒ illo mittere vel sibi rahere. Aut q̃ris an teneat legatariis vltra vires et in hoc stat cũ Ang. Aut q̃ris an teneat creditorib⁹, et tũc dicit stãdũ esse dispõni posite i. d. l. fi. §. illo vetʒ obseruãdo. s. vt dẽat rñdere creditorib⁹ p duplo estimationis rei subtracte, qr ille. §. reqrit i correct⁹. Nec ob. §. si vo nõ fecerit in aut. de hẽ. et fal. qr ibi loqt qñ nullo mõ fecit inuẽtariũ: sec⁹ si fecit et seruet formã, lʒ omittat vnã rẽ qr tũc hʒ locũ. §. illo p q̃ ẽt facit tex. l. d. l. fi. §. et si pfatã. vbi impator vult q si nõ seruet illã dispõ. factã sup pfectiõe inuẽtarij teneat insolidũ creditorib⁹. ¶ Et tñ in. §. illo subdit q si omittat aliquã rez teneat solũ in duplo ill⁹ rei et ista opi. ẽt mihi placet. Et in hoc vltimo pcordat ẽt Cy. Saly. Ful. et Pau. de ca. in d. §. illo. et dicit Saly. ibi se ita cõsuluisse. Bar. tñ in l. rescriptũ. ff. de his q. vt indi. et in l.
b bñficio. j. eo. et in d. l. fi. §. licentia. lʒ illud q ipsemet tenuit hic et cum eo videtur concordare[b] Bal. in d. l. fi. §. j. et in d. aut. sed cũ testator et aliqd tangit p Ang. in d. l. ex facto. §. iulia. lõginus. de vul. et pu. tamẽ ibi nõ decidit ¶ In tex. ibi ante diem fideicõmissi. et sic loquit de partu ancillar. legatar. sec⁹ aũt in partu ancillar. nõ legatar. l. in. l. fal. placuit. ff. e. ¶ In tex. ibi imputari nõ solere et rõ est qr nõ pcipiunt iure hẽditario. ergo nõ
2 debẽt imputari in quartã. l. an quartã. j. e. † Et facit iste tex. sm Ang. qd dñium rei heredis legate nõ trãseat recta via in legatarii de quo dic vt no. in. l. si heredis seru⁹ cũ cõcor. sub de le. i.

1 ☞ Si portio non grauata accedit grauate iure patrie potestatis fit contributio.

1 **MAritum.** † Si portio nõ grauata accedit grauate iure patrie potestatis fit ptributio. h. d. intellige vt plene habet in. l. si pupillus. §. fin. ff. eodem. Et ex illo text. datur intelligi quod iste tex. hic dum dicit quod imputatur patri id quod ad eum ex portione filij puenit intelligitur scilicet vltra quadrantem por

a ¶ Inuentario describi. vide de materia p Alex. i. l. iuris ignorãtia, in ij. col. C. q admitti. i v. vl. tene. et Bal. i l. fi. i vl. col. C. de iu. delib. et ibi vide And. barba. i apostil. Bar. Tho.
b ¶ Cõcordare. adde q opi. Bart. reprobato Cy. sequitur Lud. ro. consil. cclxxj. an fi.

tē portionis filij. Successiue dubitat Ang. hic an iste text. ho-
die procedat attento ꝙ portio filij non acquiritur patri sed so-
lum vsusfructus ut gl.a.l.i.C. de bo. mater. cum si. primo dicit qd
illa portio nō minuat fal. sed fructus bene imputabunt in fal.
licet iure patrio percipiant. subdit postea ꝙ in hoc dubitat qr
aliud est imputari in fal. ex postfacto. aliud a prin. minuere fal.
propter partem accedentē. que enim veniunt ex postfacto non
minuunt fal. debitam a prin. nisi iure heredita. percipiantur. l.
in quartam. ff. eo. sed Jo. de imo. dicit forte dici posse ꝙ estima-
bitur quanti valet vsusfructus perueniens ad patrē ⁊ si ascēdit
ad quartam debitam patri videtur ꝙ debeat prodesse legata-
rijs qr satis est ꝙ ex portione filij perueniat tātum ad patrem
vltra quadrantem portionis filij qd sufficiat ad fal. patris per
l. si pupillus. §. fi. ⁊ sic videtur ꝙ non procedat dictum Ange. ⁊
istud magis placet qr vsusfr. est pars rerū. l. v. ff. de vsufr. Ergo
sicut quādo tota portio filij acquirebatur patri minuebat fal.
ita debet esse etiam si obueniat pars. l. que de tota. ff. de rei ven.
1 ¶ Diminuto legato non diminuitur fideicom. a legatario
relictum si legatum remansit sufficiens ad onus.
2 Si testator legando fundum grauat legatarium ad prestatio-
nem annuam debent attendi fructus ⁊ non valor.

1 **A liberto.** † Diminuto legato nō diminuit fidei-
commissum a legatario relictum si lega
tum remansit suffi:iēs ad onus. h. d. Et hoc verum est in one-
re extrinseco nam hic nō erat grauatus dare alteri partē fun-
di sibi legati sed de redditibus fundi secus in intrinseco. i. prestā
do ex ipsa re legata. ita loquit. l. penales. allegata in gl. Et ple
nius distingue vt plene no. in. l. facta. §. si titius. ff. ad tre. vbi gl.
2 magistra ⁊ in. l. plautius. ꝯ. ti. i. ¶ † No. ⁊ diligenter tene menti
qd si testator legat fundum ⁊ grauat legatariū ad aliquā an-
nuam prestationem debent attendi fructus ⁊ non valor fundi
ideo si non percipiuntur tot reditus quot sufficiunt ad annuā
prestationem nō tenetur ad integram prestationem licet fun-
dus sit magni precij ⁊ sic non poterit dicere ille cui annua pſta
tio relicta est vendas fundum qr percipies tantum qd sufficiet
pro toto tēpore quo habeo viuere qr testator videtur voluisse
qd de reditibus satisfiat. pro quo etiam adducit Pau. de cast.
l. liberto. §. 1. ff. de an. leg. ⁊ qd not. p Bart. in. l. impator. §. i. ff. ad
tre. ⁊ Jo. an. in addi. Spe. in ti. de fruc. ⁊ interus. §. 1. in addi. in-
ci. ex quo. adde qd habet in. l. diuus. ff. e. vbi si relinquitur pecu-
nia pro alimentis in dubio videtur esse mens testatoris qd de
interusurio ⁊ lucro percipiendo ex illa pecunia alimenta pre-
stentur quod est notandum.
1 ¶ Si res legata de qua falcidia est detrahenda reperiatur
penes heredem qualiter sit detrahenda falcidia.
2 An possit cumulari possessorium adipiscende cum petitorio.
3 Heres habet interdictum quorum legatorum etiā pro rebus
que fuerunt tempore mortis penes legatarium.
4 Falcidia resecat ipso iure dominium rei legate.
5 An parochianus pro decimis possit pponere ad fructus r. i
vendicationem.
6 An decime debeant portari sacerdoti expēsis parochianorū.
7 An legatum relictum pro pictura sanctorum dicatur pium.

1 **LJncam.** † Si res legata de qua fal. est de
trahēda reperiatur penes lega-
tariū est in electione heredis vel agere possessorio
interdicto quorum legatorum ad restitutionē pos-
sessionis rei vt de ea fal. detrahat ⁊ reliquū habeat legatarius
vel agere rei ven. ad quartam duntaxat ⁊ si legatur indiuiduū
dz solui fal. in pecunia facta estimatiōe indiuidui. h. d. tota lex.
2 ¶ † No. ꝙ nō videtur posse cumulari possessorium adipiscen-
de cum petitorio. Regula est in cōtrarium tam in possessorio
adipiscēde ꝗ̄ recuperande qr nulla resultat repugnātia. l. cum
fundum. §. fi. ff. de vi ⁊ vi ar. l. an eandē. §. fi. ff. de exc. rei iud. c. pa-
sto. de causa pos. ⁊ ppte. ⁊ plene no. in. l. naturaliter. §. nihil cō-
3 mune. ff. de acqui. pos. ¶ Sed hoc ideo aliud est qr possessoriū
competebat ad totam possessionem restituēdam petitoriū ve-
ro ad quartam fal. tantum ⁊ sic ibi inuicem viderētur contra-
riari si simul intentarentur fm Pau. de ca. hic. Sed hec nō vr
bona ratio: tū qr nulla videt cōtrarietas ꝙ in possessorio nul-
la petatur restitutio possessionis in totū ⁊ qd ratione proprie-
c tatis agatur ad partem presertim cum in toto insit pars. l. cuz
furti. ff. de ui li. iur. l. si quis cū in totū. in prin. ff. de exce. rei iud.
¶ Preterea ēt in possessorio nō dz fieri restitutio nisi quaten⁹
est locus detractiōi fal. qr obstaret exceptio dolo facis qr petis
ꝙ restituturus es. l. dolo. ff. de do. exce. Et hoc qn incōtinēti reus
4 docet de iure suo vt no. in. l. si de vi. ff. de iud. in gloss. ma. in fi. p
gl. ⁊ melius Bar. in. l. i. C. quo. le. no. Bar. in. l. i. in pn. ff. quo. leg.
Jō rñdeo ad 2uū ꝙ hic nō negat qn copulatiue possit vtroqz
remedio agere hrs si velit imo poti⁹ hoc affirmat vt pz ibi dū
dicit, at si malit. Illud aūt qd dicit Pau. de ca. pcedere posset
quādo legatarius statim nō doceret de iure suo. l. i. §. si quis ex
mortis in gl. ff. quo. le. que in tali casu procedit vt patet ex not.
p Bar. in ea. l. i. in pn. ⁊ expressius Ang. in. d. §. si qs ex mortis.
3 ¶ † Secūdo no. ꝙ heres habet interdictum quo. le. etiā p re-
bus que fuerunt tēpore mortis testatoris penes legatariū qd
intelligit Bar. esse verū in interdicto vtili sz directū nō cōpete
ret p id qd le. ⁊ no. in. d. l. i. §. si qs ex mortis. ff. quo. le. hoc tñ vi-
detur intelligendū fm Ja. de are. ⁊ Bar. in. d. §. si quis ex mor-
tis. nisi ex voluntate defuncti res tēpore mortis defuncti esset
apud legatariū qr tūc omnino cessat tale interdictum. ⁊ ita est
de mente glo. pe. in. d. l. i. C. quo. le. Idē si ex volūtate heredis. l.
4 i. §. si legatarius. ff. eo. ¶ † Tertio no. ex verbo, vēdicare. quod
fal. resecat ipso iure dominiū rei legate ⁊ sic solū in legatarium
transit illud qd superest vltra fal. vt hic vt. l. plauti⁹. ff. e. ¶ An
autē ipso iure resecet quo ad obligationē vide p Bart. in. l. i. ff.
5 de cōdi. inde. ⁊ in. l. i. post princip. ff. eo. ⁊ vtrobiqz dixi. ¶ † Et
inducitur secundū aliquos vt refert Pau. de cast. hic ꝙ rector
parochialis ecclesie 2 parochianos renitentes soluere decimā
de fructibus possit pponere ad fructus rei vē. sed fm eum aliij
6 dicūt dari cōfessoriam vel quasi de quo vide lz ipse non alleget
a p Spe. in ti. de deci. §. 1. iuxta pnc. ¶ † Et circa hoc incidēter[a]
tangit an debeāt decime portari sacerdoti expensis parochia-
norū ⁊ dicit stādū esse cōsuetudini p. l. d. in prediorū. C. de agri.
⁊ cē. li. xi. ⁊ l. puincialiū. C. de ero. mili. anno. li. xij. dic ꝙ de iure
debet portari ad domū sacerdotis. xvi. q. i. reuertimini. ⁊ bene
facit. d. l. puincialiū. ⁊ l. p locis. C. de an. ⁊ trib. libi. x. quā ēt ad
hoc alle. Lu. ro. in. l. stipulatio ista. §. inter certam. ff. de ver. obli.
7 ¶ † Ultimo querit Bar. an legatum relictū pro pictura san-
ctorū dicatur pium ⁊ tenet ꝙ sic. addatis Ang. in. l. i. §. ad mu-
nicipium. ff. eo. ⁊ ibi dixi.

a ¶ Incidēter. Et qs est iudex i isto decimoꝝ vid plures ꝯcordātias p alex. l. i. tit. i pn. ff. solu. ma. ⁊ Lafrā. in cle. dispēdiosam. i. iij. col. de iudi. vbi videas. ⁊ Domi. in c. cū laic⁹. in fi. de fo. cōpet. in. vi. Tho.

b ¶ Spurius. An valeat statutū qd filius succedat patri vide per Cald. 2sil. viij. q. fistme le. p Bal. 2sl. cccxxvij. ij. li.

c ¶ Honeste nubere. vide p Fel. in c. i. in. xi. col. in. vi. fallen. de sponsalibus vbi alleg. plura tñ nō alle. Alex. hic. Tho. di.

1 ¶ Si id quod non valet per modum dispositionis appona
tur per modum conditionis reijcitur conditio.
2 Si non valeat statutum ꝙ filius succedat. l. spurius ⁊ fiat statu
tum ꝙ qui opposuerit ꝙ sit spurius puniatur, non valet.
3 An ⁊ quando valeat statutū ꝙ inter homines diuersarum se-
ctarum non contrahatur matrimonium.
4 Ualet statutum imponens penam filie contrahenti matrimo-
nium sine consensu patris.
5 Sicuti instantia non potest prorogari per pactum ⁊c.
6 Non potest fieri statutum ꝙ non possit opponi infamia.
7 An conuentiones inualide validentur iuramento.
8 An pactum prorogationis instantie in casibus in quibus nō
valet validetur iuramento.
9 Publica est vtilitas amputare lites.
10 Reprimere delictum concernit publicam vtilitatem.
11 Iurm qd pōt seruari sine interitu salutis eterne seruandū est.
12 Si iudex videt perire iustitiam potest ad sententiā peruenire.
13 An donatio inter vir. ⁊ vxo. firmetur iuramento.

1 **SEius ⁊ augerius.** † Si id qd
non valet p
modū dispositionis apponat p modū conditionis
reijcit cōditio ⁊ p nō adiecta hr. h. d. ¶ Uel sic cō-
2 ditio in fraudē legis adiecta p nō adiecta hr. h. d. ¶ † Not. ꝙ
dictū est in summario p qd infert Bar. ⁊ alij post eū hic ꝙ pre
b supposito ꝙ nō valeat statutū ꝙ filius spuri⁹[b] succedat patri
⁊ cōtingat fieri statutū ꝙ quicunqz opposuerit ꝙ talis spuri⁹
puniatur nō valebit etiā tale statutum. ¶ Addatis Bal. idē
volētē in. l. oēs populi. ff. de iusti. ⁊ iu. in. viij. co. in ver. sed nūqd
statutū inualidum. ⁊ in. l. vnica in. iij. opp. C. de his que pe. no.
⁊ Pe. de anc. in cōmen. in. c. cano. statuta de cōsti. in ver. sz hic
quero in casibus ⁊c. Ita etiā est de mente Bar. in extrauā. qui
sint rebelles in x bo nulle libearum. ⁊ Bal. in. l. i. in fi. C. de ind.
vidui. ⁊ per hoc in. d. locis doc. decidūt alias. q. notādas. ⁊ per
hoc videtur ꝙ male decidat Bar. in. l. adījcimus. C. de murile.
3 lib. xi. † vbi voluit ꝙ si statuto caueatur ꝙ inter homines diuer
sarum sectarum non contrahatur matrimoniū ꝗ̄uis non va-
leat statutū ꝗ̄tum ad hoc vt faciat matrimoniū irritū si cōtra
hatur attento qd matrimoniū est res spiritualis sup qua laici
nō possunt statuere cū nō sit de iurisdictiōe sua sz ecclesie. Tñ
valebit quantum ad hoc vt cōtrafacientes puniantur si pote-
c rāt honeste[c] nubere seruata dispositione statuti, vt qr in qua-
libet secta sunt tot quod matrimonium cōmode contrahi po-
test per id quod habetur in. l. cum ita legatum. ⁊. l. hoc modo.
ff. titu. primo. ⁊ idem videtur tenere Baldus in. l. omnem. C. ad
trebel. ⁊ in. l. prima. §. ius naturale. ff. de iusti. ⁊ iu. ⁊ in rub. extra
4 de consti. in pe. columna. ⁊ in capitulo clerici de iu. † ⁊ Lu. do.
ro. in. l. prima. ff. solu. matri. vbi concludit statutū valere impo-
nens penam filie cōtrahenti matrimoniū sine consensu patris
qr 2 here matrimonium sine cōsensu patris est 2 bonos mores

a ℂ Non valeat. vtrū valeat statutū penale laicorū disponens aliquid de matrimonio saltē respectu pene existimo veriorē ⁊ tutiorē esse opi. q̄ etiā q̄tū ad penam nō valeat ꝓpter defectū ptātis statuētium, q̄ si non vȝ sup p̄ncipali, ⁊ sic sup matrimonio p ea q̄ habētur in c. ecclia. s. marie. de consti. nō vȝ. ēt valere sup accessorio. ⁊ sic super penam vt regula accessoriorum. de re. iu. in vj. ⁊ l. ij. ff. de iur. om. iud. cum si. accedit: quia ex pena apposita in statuto hoies retraherētur a ȝhēdo: aut saltē redderētur timidiores ad cōtrahēdū cum tn̄ matrimonia debeāt esse libera ⁊ plena securitate gaudere, ita qđ etiam pena nō attēditur a nec valet vt plene traditur l. c. gēma. de sponsa. vbi per glo. ⁊ doc. ⁊ hꝫ per doct. l. l. titia. ff. de verb. obl. ⁊ faciunt q̄ hīr in c. pe. ⁊ fin. ð. ij. nup. ⁊ ita semp tenui et teneo: et dixi plene l. d. c. gēma. Fran.

☞ ℂ Vide tñ plene b Fel. in vi. col. ⁊ seq. extra de sponsali. 5 vbi plene ponit. et ȝ vide Alexā. in rubrica. ð. sol. ma. in vlt. col. Tho.

b ℂ Fratris. vide q̄ consuluit Bald. consi. cccxxix. inci. statuto terre nursie: ⁊ q̄ voluit Oldra. consilio. xvi. ⁊ adde tu qđ consil. Alexan. est in consil. xcvij. in. i. volu.

☞ ℂ Vide Jas. in l. properādū in prin. l. vj. col. ⁊ Bartho. soci. ꝯs. xxxi. in vlt. col. incip. prosequē do. Tho.

c ℂ Jnstantie. adde tu quod instantia prefixa a statuto non possit prorogari p partes. vide eundem Alex. consi. xxiiij. in col. fi. ver. postremo. in. iij. volu.

d ℂ Conditionis. adde hic dicta per Alexan. ⁊ limita vt per Pet. de anch. consil. cclx. ⁊ consi. cclxx.

e ℂ Jnualide. quod iuramentum validet cōtractum inualidum vide per Cal. in consi. xxxv. ⁊ consi. xlij. ⁊ consi. xlvi. ⁊ consi. cxi. ⁊ intellige q̄ iuramentum non firmet contractum inualidum quando talis cōtractus esset cōtra bonos mores p ea q̄ dicit Alex. in cōsi. clviij. col. fi. ver. ⁊ nō ob. in. ij. vol. ⁊ p ea q̄ dicit ipse Alex. de iuramēto interposito super ȝctu vsurario q̄ non validatur in consi. xlix. col. vij. ⁊ viij. in. iij. vol. Fran.

ℂ Adde q̄ etiā si actus sit null⁹ ⁊ a iure improbat⁹ si tñ sup eo interponat̃ iuramentū si illud pōt seruari sine peccato iurātis semp dȝ seruari neq; illi pōt ȝueniri sine p iurio ꝓpria autoritate ⁊ sine relaxatione supioris: vt in c. debitores. vbi de eo qui iurauit vsuras soluere ⁊c. fateor tñ qđ facile debebit p superiorem relaxari vt plene traditur in c. cum contingat. ⁊ in c. debitores. de iureiur. ⁊ per legistas in l. si quis cū aliter. de ver. obl. ⁊ in auč. sacramēta puberum. C. si aduer. vendi. ⁊ vide oino An. roicolum in repe. dicti. c. cum contingat. in. xx. char. Anto. Fran.

f ℂ Canonico. Ro. cōsil. cclxx. dicit q̄ hic est falsum ⁊ cōtrarium qđ papa ꝑstatur in c. finem litibus. ⁊ in c. venerabilibus. ⁊ de app. Car. cum si. ⁊ qđ cum de iur. cano. non reperiatur decisum instantiam perpetuam qđ statuitur iuri ciui. c. i. vbi per glos. extra de ope. no. nun. ⁊ an cōsensu partium prorogari possit instātia statutaria: vide Alex. in consilio xli. adde quod imo etiam de iur. cano. instantia sit eadem. i. triennalis sicut est etiam de iu. ciui. q̄ ius canonicum ⁊ eius equitas nō minus studet breuitati litiū quā faciat ius ciuile vt in c. finem litibus. de dolo ⁊ contu. ⁊ in c. iurgantium. de re iudi. vnde non est verisimile quod ius canonicum voluisset lites nō habere certas metas et certum terminum. s. quem deberent finiri ⁊ terminari. ⁊ ita perplene sum solitus tenere legendo in capi. penul. de iu. ad quem text. ibi multipliciter respondeo ⁊c. Anto. Franci.

olim ⁊ maxime prudentū ⁊ inducit odiū capitale. l. ij. §. si emācipatus. ð. de bo. pos. cōtra tab. ideo valere dȝ quo ad penā lȝ nō valeat quo ad impediēdā substātiā matrimonij ſm eos, p eis faciat qđ no. gl. l. c. cū scdm. in verbo certoq; casu. de here. in. vi. que voluit q̄ si lex ciuilis mulieri contrahēti certo mō infimo mū imponat penā priuationis lucri delati a lege ciuili eidem mulieri erit talis lex seruāda quo ad dictā penā l terria nō subiectis iurisdictioni tēporali ecclesie, ⁊ illā gl. sequit̃ Ant. de bu. in c. i. de spon. sed verius videt̃ q̄ dictū statutū imponēs penā contrahētibus matrimoniū non valeat^a per istū tex. cū ibi no. p Bar. ⁊ alios. ⁊ ita in pena apposita a statuto ȝhētibus matrimoniū tenuit Jo. an. in c. statutū. el. i. de her. in. vi. in nouella. ⁊ cum eo trāsit ibi Dñ. ⁊ Fed. de sen. in cōsi. cclxxv. inci. casus talis est, statuto cauetur q̄ filij spurij. ⁊ Jaco. bu. in l. i. ð. de cōsti. princ. ⁊ Pet. de ancha. in c. canonum statuta. in. xxvi. col. in ver. ex predictis ptȝ qualiter se habeāt leges ⁊c. ⁊ d. Car. Flo. in c. gēma. de spon. ⁊ Ant. de but. ⁊ d. Abb. in d. ca. i. de spon. ⁊ Ang. in l. cōsultissima. C. de test. ⁊ d. Abb. in c. eccle. s. marie. in repe. in. xiij. col. de consti. ⁊ cōsuluit Pet. de anch. in cōsi. xviij. inci. pro solutione dubiorū. bene facit qđ no. gl. xxxvi. q. ij. in c. de puel. ⁊ ita cōsului ałs apud mutinam in muliere q̄ nupserat sine cōsensu fratris^b cōtra formā statuti penalis, vbi rñdeo spāliter ad omnia alleg. in contrarium ⁊ nunc lōgum esset referre.

5 ℂ † Jtē per hanc legē dicit Bar. q̄ sicut p pactū nō pōt fieri progatio instātie^c per no. in l. properādū. in prin. C. de iud. ita nō poterūt litigātes cōuenire q̄ si quis eorū allegauerit instantiā esse perēptā incidat in talē penā. ad qđ etiā vide no. p Bar. in d. l. ꝓperandū. in prin. ⁊ p Ant. de but. in c. pe. in fi. de iu. sed cōtra predicta facit. l. seruo alieno. §. fi. ð. de leg. i. iunctis ibi no. per glos. dū rñdet ad l. meuius. de condi. ⁊ demon. vbi apparet q̄ lȝ non valeat preceptū testatoris: q̄ in sepulturā deferantur vestes vel similia: tamē si apponātur hic nō per viā ꝑcepti sed cōditionis. vȝ. Bald. in d. l. seruo alieno. rñdet q̄ hic loquit̃ qñ adijciebat̃ cōditio in fraudē legis ⁊ dolo: sed in cōtrario sec⁹. sȝ dicit ibi Jo. de imo. q̄ ista solutio nō vr̃ pfecta: q̄ lex hic videt̃ interpretari q̄ in dubio videat̃ fieri in fraudē legis ex quo nō poterat fieri per viam dispositionis. Unde ipse ibi ⁊ etiam Pau. de ca. ibidē aliter rñdēt q̄ interdū nō pōt fieri aliqđ per viā dispositionis ex eo: q̄ lex nō assistit nō tñ resistit, nec illud est turpe: vt proĳcere. x. in mari vel similia, ⁊ tūc ꝓcedit. d. l. meuius. ⁊ id qđ no. glo. in d. l. seruo. secus si esset turpe. vt. l. quidā in suo. ð. de condi. instit. secus si lex resisteret, vt ibi, et si diceres cōtra istā dispositionē facere vr̃ licet ipsi non dicant q̄ lex falc. non resistit: sed non assistit ſm Bart. in l. i. §. i. ð. eo. ⁊ in l. i. ð. de condi. inde. post glo. Dic q̄ posito qđ esset verū q̄ nō resisteret testatori leganti vltra dodrantem: tamē lex bene resistit testatori ꝓhibenti heredem detrahere fal. l. quod de bonis. §. j. ⁊ ibi

dixi. ð. eo. ⁊ istud no. pro limitatione huius. l. ⁊ sensit etiam Jo.
6 de imo. hic alle. l. stipulatio ista. §. alteri. s. de ver. ob. ℂ † Jtem per istam. l. dicit Ang. q̄ sicut infamibus est interdicta dignitas. l. ij. C. de digni. li. xij. ⁊ l. i. ff. ad iul. de vi pu. ita non poterit statutum fieri per pactū q̄ non possit oppom infamia. Et per ista dicit Ang. cōsuluisse de facto super quodā laudo lato per ducem ianue inter comitem virtutum ex vna parte, ⁊ ligam ex alia: in quo fuerat laudatum q̄ illa partium que non prorogaret compromissum ad vnum mēsem incideret in penā centum milium ducatorum, nam dicit q̄ illud laudum non tenebat et impune poterat illi nō pareri, q̄ sicut arbiter non pōt laudare vt prorogaretur dies compromissi vel etiam vt compromittatur in aliū. l. si cum dies. §. si intra. ⁊ l. non distinguemus. §. q̄situm. ⁊ §. fi. ð. de arbi. ita non pōt hoc in modum cōditionis inducere pronunciādo q̄ nisi partes compromittant in aliū vel prorogent incidant in penam. Pro hoc adde bonū text. in l. si quis sub condi. ð. de ȝdi. inst. vbi conditio adiecta in fraudē legis habetur pro non adiecta. ⁊ sic cōcordat cum hac. l. Et per eam dicit Bal. ibi. q̄ arbiter nō pōt iubere de nouo in se ȝpromitti nisi sit actum in compromisso de prorogando. d. l. nō distinguemus. §. q̄situ. ⁊ §. fi. modo pone q̄ arbiter non facit hoc
d per viam precepti, sed per viā conditionis^d hoc mō, cōdemno te in centū saluo q̄ si de nouo in me compromiseris, q̄ tūc non tenearis, querebatur an valeret laudum, ⁊ dicit se cōsuluisse q̄ non: q̄ illa conditio est adiecta in fraudem legis: ⁊ ideo talis cōditio vitiat actū. l. nō solum. s. de act. ⁊ ob. ⁊ per Bart. etiā p alias rationes de quibus ibi per eū, ⁊ cū eo transit ibi Ange. q̄ repetit illud quod dicit hic, ⁊ dicit q̄ addendum est illud dictum Bal. hic dictis per ipsummet Ang. ⁊ cū Bal. etiā trāsit simpliciter Raph. ⁊ Pau. de ca. in d. l. si qs sub ȝditione Addit ēt Pau. de ca. q̄ idē esset si arbiter condemnaret pure adiecta clausula, q̄ si cōdemnatus prorogat compromissum, habetur condemnatio pro non facta, q̄ nō valebit eadem rōne, q̄ perinde est ac si pronūciasset q̄ debeat prorogare. Et in casu in quo nō prorogēt loco pene cōdemnat, sȝ si ita fecisset non teneret per iura preal. ⁊ q̄ de pena pronūciare nō debet. l. quid tñ. §. fi. ð. de arb. vide qđ no. ibi Bar. ⁊ Bal. l. d. l. vnica l. iiij. op.
7 C. de his que pe. no. ℂ † Querit Bar. an cōuentiones inualide^e validentur iuramento, vide hic p eum, ⁊ per eundem plenius in l. si quis pro eo in princ. s. de fideius. ⁊ p oēs in c. cū contingat de iureiur. ⁊ q̄ per alios hic non tangitur, ⁊ est materia valde prolixa remitto ad tradita vbi. ð. saluis his q̄. s. subĳciā.
8 ℂ † Et iuxta hoc querit Bal. an pactum super prorogatione instantie in casibus in quibus nō valet validet̃ iuramento. ⁊ dicit q̄ pēdet ab hoc. s. an sit ȝ pub. vti. pncipaliter an ꝯo secūdario sup quo relīqt cogitādū. Ric. de nea. hic vr̃ tenere q̄ firmet̃ iuro p id q̄ hꝫ in c. Quis. de pac. in. vi. Jo. de imo. hic dicit videri q̄ sit ȝ pub. vti. secūdario p id q̄ dicimus in filij de ꝓhibēne alienationis fundi dotalis q̄ fuit introducta ꝓpter pub. vti. secūdario. l. j. cū ibi no. p Bar. ad fi. ð. so. ma. ⁊ iō dicit q̄ ptes ita iurātes non possent obĳcere de perēptione instātie, q̄ quo ad ipsas vȝ pctm iuratū. c. cū ȝtingat. de iureiu. tñ q̄ nō est i ptāte ptiū facere quo minus leges locū habeāt. l. nemo pōt. ff. d le. i. ⁊ iō sñia lata post tps instātie erit nulla nec attendet̃ tps prorogatiōis ⁊ iudex nō tenet̃ dictā ꝓrogationē obseruare, ⁊ ad ei⁹ offiñ spectat cām. s. instantiā finire p. d. l. ꝓperādū in p̄nc. ⁊ i. l si qs p eo i scdo mēbro. ⁊ ibi ēt Raph. ⁊ Pau. de ca. ⁊ an. ⁊ d. ab. in c. pe. l. fi. de iud. ⁊ Bal. in c. cū ȝtingat in. vij. vel. viij. col. ⁊ ibi ēt Ant. de but. in. iij. col. in ꝯ. scdo casus. tenēt q̄ sit ȝ pub. vti. pncipalr̃, ⁊ q̄ iuro nō firmet̃ p. d. l. ꝓperādū in pn. iūcto c. si di lecti. de fo. cōp. p eis ēt bñ facit tex. in proemio codicis in p̄nc. ⁊ in fi. ⁊ ibi Bar. etiā ꝓbat circa amputationē litiū ꝯsari pub. vtili. principaliter. ⁊ bñ facit. l. si qs ingenuam. §. in ciuilibus. in pn. s. de capti. ⁊ qđ not. p Bar. in l. ambitiosa. circa. i. ⁊ ix. col. s. de decre. ab or. fac. Nā ex immortalitate litiū nascunt̃ crimina
10 ⁊ cedes, vt dicit̃ in l. ꝓperādū. in pn. † Et reprimere dilicta cōcernit publi. vti. l. congruit. ð. de of. pñ. l. ita vulneratus. ff. ad l. aqui. c. vt fame. de sen. exō. Tñ Jo. de imo. in d. c. cū cōtingat in. ij. memb. dicit q̄ inspecto iure canonico vel q̄ iuramentum obliget, q̄ lȝ de iure ciuili illud sit ȝ publicam vtil. tñ inspecto iure canonico non est ȝ publicā vtilitatē, q̄ in cā principali nō
f est dare instantiam de iure cano.^f vt leg. ⁊ no. in c. penul. de iudi.
11 † Et iō ſm eū vr̃ qđ cū ſm canones possit seruari sine interitu salutis eterne debebit seruari. c. si ꝯo. de iureiu. ⁊ d. c. cū ȝtingat. ⁊ dicit qđ nō ob. tex. in c. si diligēti. q̄ act⁹ ibi nedū erat ȝ publ. vti. sed etiā erat p canones improbat⁹. Puto p cōclusione ⁊ ȝcordia tenēdū illud q̄ dicit Jo. de imo. ⁊ sic q̄ quo ad iudicē dicta ꝓrogatio iurata nō valeat, q̄ iudex nō dȝ illā attēdere p. d. l. ꝓperādū. in pn. q̄ vt dictū est nō psūt ptes facere qn leges locū habeāt. Sȝ quo ad ptes vr̃ q̄ nō poterūt allegare p

emptionem

emptionē instātie. Uñ lʒ Bal. in d. c. cū cōtingat in col. viij. teneat opi. Bart. tñ subdit q si partes iurarūt non opponere de perceptione inītatie tenent seruare iuramētum cū possit seruari sine interitu salutis eterne. Dʒ ergo itelligi opi. Bar. q pactū nō firmat iuramēto quo ad iudicē, sʒ bñ quo ad partē, ꝛ sit tūc nō ēet ꝫ publi. vtilita. qꝛ iudex nō attēto pacto habebit seruare instātia legalē. Itē tene menti id qd no. Bar. hic in ꝗstum volui.
12 † q si iudex videt perire instantiā pōt ad sniam puenire qꝛ nō dʒ pati qd iudiciū fiat inane sicut in simili hꝫ in l. vbi pactū. ꝫm primā lec. glo. C. de transa. Et hoc reputat bene no. Jo. de imo. in d. c. cū cōtingat. in iij. q. decimi membri, ꝛ dicit hoc esse no. p limitatione l. ij. §. hoc a iit iudiciū. ff. de dā. infec. Sʒ Ra. p. 2a. fulan. d. l. pperādū. in pn. dicit q gl. ibi in ver. triēnū, dū dicit nullo modo, ꝛ tex. in d. l. pperādū. §. finautē vtraqꝫ in ꝟ. eminunēte facit ꝫ Bar. ꝛ plus nō dicit tñ p opi. Bar. vt facere tex. in d. l. pperādum in si. principij dū dicit: nā si ipse noluerit nullus tā audax inueniē qui possit inuito iudice litē ꝓtelare. Et posset rñderi ad no. p glo. in ꝟ. triēnium. qꝛ ibi loquitur qñ vtercꝫ litigator est absens cōtra absentē nō ꝓcedit nisi ad petitionē partis. d. l. ꝓperandū. §. si qdē. Non ob. dictus §. finautē vtraqꝫ. qꝛ ibi loquit quo ad penā imponēdā iudici: nam fatetur q licām nō expediat nō punit si nō fuerit petiti vt ibi et no. per Anto. de but. ꝛ alios post eū in d. c. pe. ꝛ in c. fi. de rescri. per ibi no. per glo. Sed dubiū facit ꝫ Bar. qꝛ ad sniam diffinitiuā requirit peremptoriū: qd cōmitti nō pōt nisi ad petitionē partis. l. ad peremptoriū. ff. de iudi. Et ꝓpterea videt q dictū Bar. ꝓcedat qñ iudex ꝓcederet partibus presentibus: nā tunc locū nō habet id qd habet in d. l. ad peremptoriū. vt ibi ꝓbat. Imo presens in iudicio nō est citādus. l. de vnoquoqꝫ. ff. de re iu. in prin. cum suis cōcor. quas ibi allegani. ꝛ pro hoc bñ facit theorica tradita p Bar. in l. i. C. vt que desunt aduo. par. ꝛ vide ibi Bal. qui querit an valeat snia si non apparet ad cuius petitione fuerit lata, ꝛ ibi etiā p Pau. de ca. ꝛ Cy. in d. l. pperādū. §. finautē reus. in iij. q. ꝛ p Bal. in d. l. pperandū. §. i. ꝛ p Ang. in d. l. pperandū. in prin. ꝛ qd no. Bar. in l. furioso. in fi. ff. de re iudi.
13 ¶ † Querit Bar. an donatio inter virū ꝛ vxo. firmet iu-
a ramento,ᵃ ꝛ tenet q sic. Ita etiā tenet ipse in d. l. si qs pro eo. in fi. prin. ꝛ idē tenet Alie. de nea. hic. ꝛ pro ista parte plures consulunt: qꝛ pōt iuramentū seruari sine interitu salutis eterne, ꝛ ad allegata in cōtrariū rñdetur plene Doc. in d. c. cū cōtingat, ꝛ propter ꝓlixitate non refero, ꝛ ibi etiā de isto arti. p Bald. in ante pe. col. ait as respōsiones puto plene dedisse in l. sed si possessori. §. item si iuraueto. ff. de iureiur. ¶ Refert et hic Jo. de imo. q Bar. hic tangit an iuramentū super contractu simulato sit seruandū, ꝛ dicit Bar. tenere qd de iure ciuili nō liget p no. per glo. reputatā insign. in l. emptione. C. plus valere qd agitur. sed de iure cano. debet seruari per d. c. cum contingat. Sed putat Jo. de imo. attendendā esse formā iuramenti: quia si partes in instrumento renūciarūt exceptioni simulationis ꝛ postea iurarūt nō cōtra uenire no poterit obijci exceptio simulationis: et qꝛ veniret cōtra iuramētū. facit fm eū id qd no. Bart. in l. fi. C. de nō nu. pecu. Si autē no sit renunciatū dicte exceptioni tūc cōsiderari debet aut iuratū est oia contenta in instrumento vera esse, ꝛ in nullo cōtrafacere vel venire ꝛ adhuc non poterit obijci exceptio simulationis: qꝛ veniret cōtra iuramētū in quo est iuratū oia coteta in instrumēto esse vera. Aut iuratum est simpliciter nō ꝫuenire, ꝛ tūc vt q istud iuramētū simpliciter intellectū partiū p id qd hꝫ in d. l. fi. C. de nō nu. pec. ꝛ l. fi. §. g fauf. cog. ꝛ in c. quēadmodū. de iureiu. Et sic vt q suffice ret non venire contra id qd in veritate est gestum, et sic posset obijci de simulatione ꝛ magisme per id qd habetur in d. l. fin. C. de non nu. pecu. l. cōmuni. Et licet ipse referat Bar. tangere hic istum articulum tamen magis cōmuniter nō habe. ut in lectura Bar. ꝛ preci. ta modificatio tradita per Joan. de imo. hic traditur etia per Anto. de but. in d. c. cum cōtingat in quarto ꝛ octauo cas. ꝛ etiam plene per Joā. de imo. in. vo. mēbro, ꝛ ita etiam per d. Abb. vbi etiam tāgit an in omnibus dictis casibus possit esse consultum iurāti saltem petendo absolutione a iuramento, vel per viam denūciationis euāgelice. De materia etiā ista tangitur per Bal. ꝛ Ang. in l. fi. ff. qui satisd. cog. p Bal. in l. i. C. de epis. lib. ꝛ in l. rogasti. §. si tibi. in vlti. col. ff. si cert. peta. ꝛ Bal. in rub. ff. de iureiuran. in vlti. col. per Angean. l. i. C. de do. ante nuptias per Joan. de imol. in c. ad nostram. de emp. ꝛ vendi. ꝛ in l. nemo potest. de leg. i. vbi Bartol. tangit an ipsi iurāt retractari exceptionē simulationis, ꝛ p Paul. de cast. in l. contra legem. ff. de legi. ꝛ vide etiam Bald. ꝛ Saly. in d. l. fi. ad fi. C. de non nume. pecu. dicunt q illa l. nō habet locū quādo fuit iuratum super veritate numerationis pecunie [illegible] simpliciter de restituendo, ꝛ ita dicunt q qñ iuratū est super veritate ꝓ[illegible] in ista numeratione vti ā ese,

non deberet audiri volēs ꝓbare ꝯtrarium tñ si ꝓbationes fuerint admisse reuelabunt quia ex quo periurium est detectū pōt sibi aliud allegare p id quod leg. ꝛ no. in l. alias. ff. de iureiur. q est no. Bene faciunt no. per Inn. in c. cum ꝛ dilecta. de rescri. ꝛ in c. fraternitatis. de frigi. ꝛ malefi. ꝛ in c. cum bertoldus. de iud. c. ¶ In gl. i. doct. communiter dicunt q filiū potest inlegitimare l. an extraneus. qꝛ institutus extraneus potest exheredari. l. si certarū. §. si eo. ff. de test. mil. l. paterfa. ff. de hereda. inst. ꝛ iuxta hoc tangit Pau. de ca. hic an extraneus institutus possit exheredari sine causa ꝛ an si exheredatio est facta in eodē testamento in quo facta est institutio valeat si non adeat hereditas per aliquem ex illo testamento. ꝛ tenet in hoc contra Bartol. in d. l. paterfa. ꝛ in d. §. si eodem. dige. in l. hereditas. C. de his quib. vt indig. ꝛ magis communis sentetia est contra Bar. ¶ In glos. fi. ibi l. si debitor. ratione specialitatis videatis ibi post Barto. ¶ In ea. ibi l. quod autem. ratio ibi est quia ibi effectualiter habet fal. saltem in aliqua re quāuis rē illam iure hereditario non habeat.

1 ☞ Etiam legata facta per filium patri patiūtur falcidiam.

1 P **Ater.** † Etiam legata facta per filium patri patiantur falcidiam.

1 ☞ Reuersa ad heredem ex causa fideicom. non imputantur in falcidiam ꝛc.

2 Si solutum recuperatur post tempus nō dicitur possideri eo iure quo primo possidebatur.

3 Emphyteuta vel vasallus qui recuperat rē venditam irrequisito domino an dicatur eodem iure tenere.

4 Ubi mora commissa est male faciēdo non est locus purgationi more nisi in casibus expressis.

1 **Si a me.** † Res legata ab hꝫde que ad eūdem post tempus sunt ex causa fideicōmissi reuersa non imputatur ei in falc. qꝛ eam nō habet vt here. h. d. ¶ In tex. ibi, post tēpus. si autem simpliciter sine tempore fuisset rogatus restituere mihi heredi a quo accepit intelligeret rogatus restituere post mortem suam vt est tex. reputatus sing. in l. epistola. §. f. ff. ad treb.
2 ¶ † In tex. ibi in principio no. q si solutum recuperatur post tēpus
3 non dicitur possideri eo iure quo primo possidebat. ¶ † Et ita est ad q. de emphyteuta vel vasallo qui vendidit domino irrequisito vt licet recuperet nō dicatur tenere eodē iure ꝛ sic euadat penam incursam de quo est tex. in c. i. quid iuris sit si vasal. post feudi alienatio ad recuperet. ꝛ facit l. i. §. si rem depositam. ff. depo. ꝛ l. quidam in testamento. in prin. de fidei. com. lib. ꝛ cōmuniter concludit q non euadit penam incursam per iura ꝫ. alle. ꝛ no. Dy. ꝛ Bar. in l. sequitur. §. si ne labeo. ff. de vsu. ꝛ Bart. in l. si quis libellos. C. de app. ꝛ per glo. ꝛ Bar. in c. i. an prin. an vet. alienare. de prohi. feu. alie. per Fed. bene faciunt no. p Bart. in l. insulam. in vi. q. ff. de ver. ob. ꝛ no. per Spec. in ti. de le. ea. §. nunc aliqua. ver. ꝓxi. ¶ Potest tamen hoc limitari nisi incontinenti redemerit. c. ii. quis presbyter. cum. de re. ec. no alie. ꝛ arg. c. potuit. de loca. ꝛ ibi hoc videt tenere Anto. de but. ꝛ hac opi. videtur sentire Bal. in d. c. i. quid iuris sit si vasal. super rub. ibi ea illi tit. dum dicit Bal. ibi esse locum penitentie quādo culpa non est executa ꝛ sic res est integra vel si incontinenti purgetur. l. omnes. ff. de in in. re. ꝛ idē Jac. ardi. in d. c. quid iuris sit si vasal. ꝛ l. qui post. ff. de vi ꝛ vi. Intelligit tamen hoc esse verum si antequā redemerit nōdum erat sibi alienatio mota questio per dominū ar. l. mancipiorum. de opti. leg. ꝛ ita etiā videt tenere And. de Iser. in d. c. i. per illū tex. in ver. postea. qd videtur denotare interuallum. l. ab hostibus. § sed q simpliciter. ff. ex quib. cau. ma. dicit tamen q durum videtur discedere a iuribus que videntur d. opi. contraria Salyc. in l. fi. in fi. C. de iur. emphi. etiam tenere videtur istam opi. q euitet penam incidi modo dummodo hoc faciat anteq dominus declarauerit vel le emphyteutam cecidisse a iure suo tūc enim perfecte inciāt in penā d. l. fi. ꝛ c. i. l. ij. eo. an. sed Joā. an. in addi. Spe. super d. ver. xiv. sen. ꝛ contrariū dū dicit q tex. in d. c. potuit. in ver. nō mi referetur ad vēditionem sed ad cessationem solutionis. Et istā opi. videt vltimo loco referre ꝛ approbare Spe. in loco preal. ꝛ dicit Jo. an. ibi q in feudo hic est expressum i. d. c. i. ꝛ seqt hoc Jo. de imo. in d. c. potuit. sup glo. pe. vbi dicit q ista opi. est magis cōis etiā in emphyteusi. ꝛ dicit q Bar. tʒ istā opi. in d. §. atē labeo. Tā si bñ inspiciat Bar. ibi nō exprimit q incōtinenti innit res red. prēmētu' alleg. no. p Bart. in d. l. si vltimā. in vi. q. ꝛ
4 vt etiā istā opi. seq Jac. aluaro. in d. c. i. † Et sic in cōclusio: qd
b vbi mora cōmissa est male faciēdo nō sit loc' purgationiᵇ more nisi in casib' in qb' reperit expressum p d. c. i. cum si. ¶ Nec ob. p[illegible] sic dictio postea quia ita l. de necessitate non signat interuallū temporis. l. quoties. §. si quis ita. ꝛ ibi no. Bart. ff. de hered. insti. Item tex. in d. c. potuit. in ver. nisi, non pōt re-

a ¶ Iuramēto. vide in d. l. si qs ꝓ eo. in apostil. ad Bar. in caracterib' dete-tis. Et adde in Alex. in consi. vii. ꝛ in cōsi. clvii in ij. vol. ꝛ eūdē Alex. in cōsi. [illegible] in v. vol. ꝛ Fran. are. in cōsil. [illegible] ꝛ Pau. de ca. ꝯsi. [illegible] in tertia pte. Fran.

b ¶ Purgationi. in hoc artic. vide eūdē Alex. ꝯsi. clxxiii. ij. lib. ꝛ cōsil. xci. in. lib. Fulg. consi. iv. et consi. xi.

ferri cōgrue ad vēditionē: qr si vēdidit ꝛ tradidit nō posset cōtra eū exerceri expulsio de qua ibi. ¶ Scdo limitari potest dicta cōclusio si vēdidit ꝛ tradidit. secus si nō tradidit: qr nō incidit in penā: qr intelligit de vēditione cū effectu fm Spe. i.d. §. nunc aliqua. versi. xcv. ar. l. i. §. hec verba. ff. qd cuiq; iur. in cto §. vēdite. insti. de re. diui. ꝛ Jo. an. ꝛ alij magis cōiter in. d. ca. potuit. ꝛ Sal. in. d. l. fi. in pe. q. p Bal. in. c. i. §. aut si liberatio. in pe. col. in ti. q. mo. feu. amit. ꝛ in. c. i. §. demq; in tit. que fue. prima causa benefi. amit. ꝛ in. c. i. in prin. in. ij. col. de phi. feu. alie. p Fede. pro quo bene facit qd no. gl. in. l. i. §. si rē depositam. ꝛ ibi hoc tenet Pau. de ca. qui etiā dicit sufficere fictā traditionem puta si cōstituat se p̄cario noīe emptoris possidere. de quo etiā per Jac. alua. in. d. c. i. Tamē Jo. de imo. in. d. c. potuit. sup gl. pe. tenuit q sola vēditio in emphyteuta sufficeret p. l. fin. C. de iur. emphy. que requirit simpliciter vēditionē nō alienationē: ꝛ sic non videt necessaria translatio dnij. l. alienatum. in prin. ff. de vb. sig. ꝛ scdm eū satis accipi vr hec verba cū effectu in vēditione si pure facta est cum perficiat cōsensu. l. cōsensu. in prin. ff. de act. ꝛ obli. Fatetur tamē q cōis opi. est in cōtrariū contra quā in practica difficillimū esset obtinere. ¶ Quid autē si vendidit, cū pacto legis commissorie, vel adiectionis in diem, dicam in. l. statuliber. ff. eo. ꝛ addit Pau. de castro hic q iste text. non haberet locum si istud legatum ab herede relictum fuisset relictum ad tempus, vt quia dictum fuisset, lego tibi donec viueris, ꝛ qd postea reuertatur ad heredem: nam tunc mortuo legatario reuerteretur ad heredem. Et sic iure hereditario tāq; ad hereditatē etiā si ille primus heres iā decessisset. ita signanter dicit velle Bart. in. l. iitia cum testamento. §. fi. ff. de leg. ij. in ver. quero quid si pater tēpore ꝛc. arg. l. si ita. ff. de statuli. sz hic non fuit legatum temporale. sed fuit simpliciter factum. ꝛ fuit grauatus legatarius: vt post certū tēpus restitueret hēdi. ꝛ dicit se habuisse de facto ꝛ q nō reperit aliquē qui tāgat vel declaret. ꝛ adde eundem Pau. de ca. in. l. fi. C. de leg. ꝛ ibi dixi.

1 ¶ Diminutio patrimonij contingens post mortem testatoris non nocet legatarijs.

2 Fructus percepti ex rebus hereditarijs post mortē testatoris non computantur in falcidiam.

3 Quesita per seruos post mortem non augent hereditatem.

4 An ista. l. habeat locum hodie confecto inuentario ꝛc.

5 An id quod dicitur in falcidia habeat locum in trebellianica.

6 An idem in legitima.

7 Si pater viuens assignauit legitimam filio, si viuente patre augetur: an possit filius petere augeri legitimam.

1 RAtione. †Diminutio patrimonij contingēs post mortē testatoris non nocet legatarijs culpa carētibus, sed heredi. econtra augmētum legatarijs non prodest, sed heredi in computatione fal. h. d. ¶ In tex. ibi, quodcunq; damnum contingēs. s. post mortē testatoris. l. in quantitate. in 2 princi. ff. eo. ¶ † In tex. ibi, acquisita. s. post mortem. per eandē l. no. q fructus percepti ex rebus hereditarijs post mortē testatoris non computantur in falci. Fallit tamē primo in fructibus perceptis iudicio testatoris ex rebus hereditarijs legatis. l. paulus. post princi. ff. eo. lz aliud sit in fructibus rei heredis alteri legate nisi perciperētur post morā, vt ibi in fi. intellige tū hec secūdū qd dixi in. l. qd de bonis. §. fructus. ff. eod. ¶ Secūdo fallit in fructib⁹ satis tempore mortis testatoris. l. in lege falcidia placuit. ff. eod. de quo dic vt ibi fuit dictum. ¶ Tertio fallit scdm Angelū si testator expresse disposuit qd cōputarētur in fal. alle. l. i. fideicōmissaria. ff. ad tre. ꝛ sequit Jo. de imo. qui ēt p hoc alle. l. q autē. ff. e. tū dicit qd. l. i. fideicōmis. non videtur hoc probare maxime qr loquitur in trebellia. non in fal. que in hac materia imputationis multum differt a tre. l. in quartam. ff. eo. ēt. d. l. quod aūt. loquitur in prelegatis. vnde melius pbari videtur qr si testator legando res hereditarias in diem vel sub cōditione pōt facere quod fructus etiam post aditam hereditatē percepti pendēte die vel conditione imputētur in falci. absq; eo qd exprimat eos imputari in fal. l. qd de bonis. §. fructus. ff. e. ꝛ. d. l. paulus. multo magis si exprimat qd fructus rerum hereditariarū sibi imputet in falci. ¶ Quarto fallit secundū Ang. si incrementa fructuum ꝛ redituum percipiantur per hēdem post mortē testatoris q erat creditor hēdis ex cā peculiari. nā quaten⁹ lucraf, vel liberat hēs catenus percipisse hēditario iure a prin. vt. l. cū quo de peculio. in prin. ff. e. q limitatio vr satis inepta nec cōuenit. d. l. all. p Ang. ꝛ illud qd dictū est in fructibus ēt fm Ang. habebit locū in vsuris perceptis ex pecunia legata vel nō. l. qui quadringēta. §. fi. fm verū intellectū de quo ibi. ff. eo. ꝛ idē dicit in redditibus ciuilibus, vt in pensionibus domorū ꝛ similibus p id qd habetur in. d. §. fi.

3 ¶ † No. qd quesita p seruos post mortē non augēt hereditatē quod vr plane procedere qn acquirūtur ex industria vel dono fortune, qr cum non percipiantur ex corporibus hereditarijs spectāt indistincte ad heredē ꝛ nunq; in falc. imputant. Sed si ex operibus seruorū quas alios locauerant pro certa mercede est magis dubium, ꝛ dicit Ang. idē dicēdum esse in illis qd in fructibus dictū est qr sunt accessiones ciuiles, alle. l. sed ꝛ si gr. ff. de vsufru. ¶ Puto q voluerit alleg. illā l. in. §. si operas. bene facit licet ipse nō allegat. l. apud iul. §. i. de le. i. ꝛ cū eo transit simpliciter Jo. de imo. licet eū non perfecte referat. Sz non videtur q sit bona differentia illa quā ipsi faciunt inter illud qd acquirit seruus ex industria ꝛ illud qd acquiritur ex locatione operarū, sz puto recurrēdum ad distinctionem que colligitur ex. §. de his. insti. per quas perso. no. acqui. ¶ In glo. i. ibi. l. qui quadringēta. §. fi. dic q ibi loquit in vsuris perceptis ex iudicio testatoris ex pecunia legata sub cōditione, hic autē intelligitur de fructibus vel vsuris perceptis ex rebus non legatis. In gl. ij. ibi fm istā sol. dic melius vt ibi no. maxime per Bart.

4 post glo. ꝛ vide q. ff. dicā. ¶ † An ista. l. habeat hodie locū cōfecto inuentario. s. q diminutio tūc cedat ad dānū heredis tāgitur per Bar. ff. eo. l. diligēter. ꝛ vbi dicit q nō sequit simpliciter Ang. hic, ꝛ tenet finaliter Pau. de cast. hic. ne melioris sint conditionis legatarij qui tractāt de lucro q̄ heres qui tractat de damno. l. fi. §. licentia. C. de iur. deli. l. at si quis. §. fi. ff. de reli. dicā in. d. §. si diligenter. ¶ Extra gl. limita istam. l. fm Paul. de ca. hic nisi diminutio vel augmētū cōtingēs post mortē testatoris sumpsisset originem in vita testatoris qr tunc videtur contigisse in vita. l. paul⁹. post princ. ibi. nā ꝛ si ita stipulatus. ff. eo. Facit q dictū est. ff. de fructibus satis tēpore mortis testatoris, ꝛ istud ēt tradit p Bar. in. l. in rōne. §. qd vulgo. ff. e. in. ij. col. in ver. venio ad tertiā partē ꝛc. cū seq. expositionibus. Idē si augmētū proueniret ex causa q nō haberet originē in vita testatoris tamē prouenit circa illud qd originē habuit. puta testator habebat vnū debitorē q tenebat in cētum, tū non erat soluēdo ꝛ sic nō computaf patrimonio qd forte valebat. ccc. illo nō cōputato. l. nesennius. §. fi. ff. eo. ꝛ post mortē testatoris efficiaf soluēdo ex noua causa. certe augef patrimoniū ad cōmodū legatariorum vt est tex. no. in. l. cū quo de peculio in prin. ff. e. dic plenius vt ibi per Bar. post gl. ꝛ post Bar. in. d. §. qd vul

5 go. ¶ † Et an illud q dī in falcidia habeat locū in treb. s. q id qd casu fortuito perijt post mortē computetur in totū heredi in tre. dic q nō si non interuenit culpa hēdis. l. deducta. §. ante diem in fi. fm communē intellectū ff. ad tre. licet Raph. hic cōtra ꝛ non bene vt ibi dixi. ꝛ ibi assignaui rationē differentie in

6 ter vnum casum ꝛ aliū. † Querit ēt Pau. de ca. hic an id q seruatur hic quo ad fal. circa diminutionem vel augmentum rerū hēditatis seruet etiā quo ad legitimā debitā iure nature ꝛ di

a cit q quo ad augmentū ecōtra idē est in legitima.[a] ꝛ dicit de hoc ēe casum singularē l. i. l. si patrono ex debita. §. fi. ff. de bo. li. ꝛ pl⁹ est fm eū qr vr loqui ille text. ēt si augeaf ex causa que fingitur fuisse retro ad tps vite patris. adde. l. ēt. §. si. e. ti. ꝛ. l. cum queritur. C. de inof. tes. Sz quo ad diminutionē dicit q hoc nocebit filio, qr filio debetur legitima in singulis reb⁹. Unde si ille perit vel deterioretur necesse est vt ei noceat, qr semper res perit vel deterioratur ad incōmodū eius cuius res est. l. pignus. C. de pig. ac. Idem dicit si aliqua res fuit relicta filie pro sua legitima ꝛ post mortē patris periret. tex. est in. d. l. si patronū. §. patronus. vide tamē Bar. in hoc vltimo contrarium volētem in. l. suus quoq; in pn. ff. de here. insti. p. l. scimus. in princi. C. de inoffi. testa. Tamen verior videtur opi. i. quā tenet Cyn. de ca. in. d. l. scimus. ꝛ ibi Bal. in. iij. q. ꝛ Jo. de imo. in. d. l. suus quoq; per. d. l. si patronum. §. patronus. non ob. d. l. scimus. qr ibi loquit quādo res euinceret ꝛ illo casu pōt procedere opi. Bart. secus qn casu fortuito periret. d. l. patronū. Et adde inquantum Pau. de ca. hic tenet q quo ad diminutionē legitime cedit ad damnum filij diminutio patrimonij etiam quando nō est assignata vna res filio pro legitima qr contrarium videtur verum cum ita debeat attēdi tempus mortis testatoris in hac legitima sicut in falc. per. d. l. cum queritur. iūcto isto tex. Nec ob. ratio allegata in cōtrariū per Pau. de ca. qr quando testator legat aliqua bona legatarij legitima nō debetur de illis legatis sed de alijs si supersunt que sufficiāt ad legitimam. Ita no. dicit Bal. in rub. ff. de re. diui. in. i. col. per §. quāobrem. in aut. de test. ꝛ ea q par. Posset aūt procedere op. Pau. de cas. qn legata essent tot bona q nō superest legitima ꝛ sic oporteret legitimā detrahere de reb⁹ legatis q postea perijssent: nā pereūt piculo filij sicut legatariorum. ita ēt eēt hic in herede volēte detrahere fal. p. d. l. pign⁹ aucta. l. linea. ff. e. ꝛ. ff. §. pxi. Et inquātū dictum est. ff. fm Pau. de ca. q in legitima filij quo ad augmentū attēdunf bona tū que erāt tpe mortis pris ēt si augeaf ex cā q fingit retro quo ad tempus vite pris p. d. l. si patronum. §. fi. adde

qd hoc

a ¶ In legitima. adde Lud. rom. sing. fol. xvij.

qđ hoc tenet ibi Nico.de nea. Sed in 3ãũ fortiter facit.l.serui qui apud hostes.ff.eo.ꝛ etiam.d.l.penales.ver.nã ꝛ si ita.iũcta l.potior.ff.qui pot.in pig.ha. ¶ Non reperio solutum istud cõtrarium. Tamen Nic.de nea.in.d.l.si patronũ.licet non faciat mentionẽ de dictis iuribus respondet ad.§.si ab hostib⁹.insti. qui.mo.ius pa.po.sol.ꝙ in.d.l.si patronũ.iuriscõsul.voluit attendi veritatem ꝛ non fictionẽ ne eadẽ dispositio diuerso iure censeat̃ arg.l.cũ qui.de vsufca.per hec tñ non respõdetur ad.d.l.serui.cũ si. ¶ Potest respondere ꝙ sicut in casu.d.l.serui.non crescit detractio falci.de legatis sed decrescit.ita in casu dic.l.si patronũ.non redundat ad commodum maioris detractionis legitime licet seru⁹ redeat ab hostib⁹ post mortẽ ꝛ hoc modo nõ contradicunt. Et ita gl.ibi videt̃ allegare.d.l.serui.p cõcordanti.vel oportet dicere ꝙ aliud est qñ agit̃ de detractione fal. aliud in legitima inter q̃ est magna differẽtia in multis vt plene no.in.l.in quartã.ff.e.ꝛ huic responsioni vr̃ adherere Nico.de nea.in.d.l.serui.vbi respõdet qđ aliud est in fal.aliud in legitima sine quarta debita patrono. ¶ Postea reperi ꝙ Pau.de ca.in.l.an quãtitate.in pn.ff.e.sentit solutionẽ quã scđo loco dedi.ff.l3 aliis verbis vtat̃.nã dicit ꝙ sicut in.l.si patronũ augmẽtũ nõ ꝓdest legitima vt augeat̃ ita hoc nõ ꝓdest falcidie vt eã cõseruet s3 perimit fal.ꝛ auget legata nõ aũt perimit legitimã q̄ est magis debita.ꝛ si tu dicas augent̃ legata quare nõ auget̃ legitima.ꝛ ipse respõdet ꝙ legitima est ex obligatiõe legali:obligatio aũt est odiosa ꝛ restringẽda.legata vero ꝓcedũt ex liberalitate que est augẽda tãꝙ fauorabilis ar.c.cũ dilecti.de don. Itẽ legitima debet̃ ꝫ voluntatẽ testatoris iõ satis est ꝙ faciat debitũ scđm tp̄s mortis s3 legata debent̃ ex volũtate. S3 ꝫ eũ facit q: licet sit verũ ꝙ p tale augmẽtũ perimat̃ falcidia hic tñ solũ ꝓcedit qñ legata essent intra vires bonorũ extantium tp̄e mortis vt si legaui cẽtũ ꝛ tãtũ habebã cẽtũ ꝛ postea ex causa q̃ retrotrahit̃ crescat patrimoniũ in.xxv.plus. Tamẽ est secus si legata excedebãt vires.vt q: legaui cẽtũ viginti ꝛ tp̄e mortis nõ habebã nisi cẽtũ ꝛ postea ex eã que retrotrahitur creuit in.xx. crescũt legata ꝛ falci.q: falci.nunc erit.xxx.vbi non fuissent nisi xxv.nisi diceres ꝙ hoc casu crescere falci.venit in ꝯsequẽtiã incremẽti legatorũ. Itẽ nõ vr̃ bene dicere dum vult ꝙ magis faueat̃ legatis q̃ legitime p.l.papi.§.quarta.ff.de inof.te. Sal.in dicta.l.scimus.§.repletionem.in fi.etiam dicit ꝙ in dicta.l.serui.magis fauetur legatis q: debentur ex dispositione defuncti sed supplemẽtũ legitime nõ debet̃ ex dispositiõe defuncti ꝛ in illa ꝓcedit.d.l.si patronũ.ꝛ dicit hec no.q: p alios non reperit
7 tacta. ¶ † Querit etiã si pr̃ in vita assignauit filio legitimã ꝛ
8 hoc expsse acto ꝙ cõputaret̃ in legitimã qđ fieri potuit.d.l.cũ quo.§.fi.ff.eo.ꝛ no.p Bar.in.l.in quartã.in pe.col.ff.e.postea viuẽte patre auget̃ eius patrimoniũ:filius petit augeri legitimã patre mortuo dicit ꝙ Bal.post Iac.bu.in.l.ꝙ̄mus.C.de fideicõ.l3 ꝙ non possit petere q: si diminutũ fuisset nõ posset pr̃ ab eo aliqđ repetere ergo nec ecõtra. Sed Pau.putat ꝙ si fili⁹ fecit pr̃i fidẽ ꝛ ꝓmissionẽ de nõ petẽdo plus cũ iuramẽto.ꝛ tunc ꝓcedat opi. Bal.alĩs aũt nõ imo poterit plus petere.ꝛ ecõtra si est diminutã tenet̃ restituere quatenꝰ habuit vltra si assignatio facta fuit p legitima ꝛ nõ iure donationis q: vr̃ collata in tp̄s mortis ꝛ sic ꝓ eo ꝙ debebat̃ tp̄e mortis. Pro hoc alle.l.si ꝭo.§.l3 ꝛ si seruo.ff.ꝭ.ceterũ.ibi dũ dicit,q: põt dici separasse ꝛc. Caue q: ẽt Bal.in.d.l.ꝙ̄uis.reprobat dictã opi. Iac.butr.pũt etiã ipse reprobat in.d.l.pactũ.in.vi.opp.C.de coll.p.l.si qñ.§.i. C.de inof.te.f.qñ nõ interuenit iuramẽtũ iuxta.c.ꝙ̄uis de pac. in.vi.ꝛ de illa opi. Iac.bu.facit etiã mẽtionẽ Bal.i.l.fi.§.i.l.iii. col.in ver.qd ergo.C.de vsu.rei iud.ꝛ in aut.res que.in ver.quero statuto cauet̃.C.cõia de le.ꝛ Ang. Io.de imo.ꝛ ro.i.l.stipulatio hoc modo.de ꝭ.obl.ꝛ Pau.de ca.in.l.si qñ.§.ꝛ generaliter.C.de inof.te. Na ꝫ ꝫa.bu.certe qñ nõ interuenit iurm vr̃ esse tex.in.l.si qñ.§.i.preal.le.nõ violando tex.ꝛ maxime q: prefumit̃ sup lucrari.l.si defunctus.C.arbi.tu dixi in.d.l.stipulatio.
1 ¶ Heres iussus vendere minori pretio rem quã valeat quatenus valet plus dicitur esse in legato.
1 **Uendere.** † Si hr̃s iussus est vẽdere rẽ minori pretio q̃ valeat quatenus plus vr̃ dr̃ esse in legato ꝛ si iussus est emere plusq̃ valeat quatenus illud pretiũ excedat iustũ valorẽ eatenꝰ dr̃ esse in legato vt illud solũ defalcet̃.h.d. ¶ In text.ibi,inducit̃.f.an cãm legati. ¶ In text.ibi, pluris.refert̃ ad casũ qñ iussus est vendere.ꝛ ꝙ subiicit minoris,refert ad casũ qñ iussus est emere ꝓ maiori p̄tio illud q: in veritate est minoris p̄tii. ¶ In text.ibi q̃.f.sit illud p̄tii. ¶ In text.ibi,deductis.hoc est dicere separato ꝛ deducto legato a ꝭo p̄tio rei fiet adhuc alia scđa detractio de portiõe q̃ remanet in legato. Et hec erit falcidia.vt si grauat̃ vẽdere rẽ valẽtẽ viginti ꝛ vẽdere titio pro decẽ detrahit falci.de.x. Item si grauauit heredem vt rem valentem decem emeret a titio pro viginti.

1 ¶ Casus fortuitus non liberat debitorem quantitatis vel generis generalissimi sed speciei.
2 Genus perire non potest.
3 Debitor quantitatis pecunie currentis in loco si sit in totum reprobata an liberetur.

Diligenter. Iuriscõsul.hic reassumit illud qđ in princi.huius.l.dixit vt illud limitet
1 ꝛ declaret.ꝛ hoc intendit. ¶ † Casus fortuitus non liberat debitorem quãtitatis vel generis generalissimi sed debitorẽ speciei ꝛ etiam debitorẽ generis subalterni perẽpto toto illo genere.sec⁹ si certis specieb⁹ ex illo.h.d.vsq3 ad.§.tamẽ si.in pnc. loquitur de legato in genere generalissimo sed in ver.certis vero corporib⁹ loquit̃ de legato relicto in specie vsq3 ad ver.incerte. Ibi aũt loquitur de legato in genere subalterno vsq3 ad ver.si vero agẽti. Ibi vero redit ad primum casum prout.ff.declarabitur. ¶ In text.ibi qđ enim remot a.l.fal.ꝛc.q.d.sicut qñ non erat locus detractioni fal.inspectis facultatibus que erãt tempore mortis testatoris interitus rerum hereditariarũ non liberat heredẽ quin teneatur in totũ legata prestare ita etiã si inspectis facultatibus tempore mortis erat locus detractioni fal.ꝛ postea pereant res hereditarie nõ liberabitur heres a prestatione eius ꝙ ex causa legati deducta fal.tenebat̃ prestare.ꝛ ad hoc tẽdit intellectus gl. Uel potest dici de mẽte litere fuisse qđ sicut totalis peremptio rerum hereditatis post mortem testatoris non prodest heredi ad liberandum eum in totum a dictis legatis qñ tẽpore mortis inspecto nulla imminebat fal. Ita etiam si pro parte pereant res hereditarie nõ prodest heredi ad partem que per.l.fal.cõstitueretur.i.ad inducendam ꝛ detrahandam falci. ¶ In tex.ibi,detrahatur.q: solũ detrahit̃ qđ erat detrahẽdum scđm tẽpus mortis ¶ In text.ibi quicq̃ detrahi.i.portio q̃ nulla subsecuta deterioratione post mortẽ debuisset prestari legatariis habito respectu ad estimationem bonorum tẽpore mortis illa eadẽ portio prestetur etiam subsecuta deterioratiõe vel diminutione. ¶ In text.ibi,his ipsis.f.quantitatibus seu rebus consistentibus pondere numero vel mẽsura relictis in specie vt sequitur. ¶ In text.ibi,aut nihil.f. quando in totum perierunt. ¶ In text.ibi aut eorum.f.quando solum sunt deteriorata. ¶ In tex.ibi,estimatione bonorũ.i.habita relatione estimationis ad bona que erãt tẽpore mortis vt si scđm illã estimationem apparebat qđ integra quarta veniebat defalcãda ita etiam defalcabitur quarta de re in specie legata ꝛ deteriorata,sin autem veniebat detrahendũ minꝰ q̃ quarta inspecta dicta estimatiõe detrahetur etiã minor portio q̃ quarta de re deteriorata ꝓut est. ¶ In tex.ibi,si vero argenti pondus.hic redit ad casum positum in princi.huius.§.f. quãdo legatum fuit relictum in genere generalissimo vt si legaui.x.libras argenti in genere.nam licet pereat totum argentum quod testator habebat non liberatur heres ꝛ detrahetur fal.sicut veniebat detrahenda habito respectu ad facultates q̃ erant tempore mortis. Et addit ad prin.q: hic loquitur quando testator habebat in patrimonio de illo genere legato ꝛ sic erat minus dubium quasi videatur in legato sensisse de rebus quas habebat in patrimonio. ¶ In text.ibi,res tamẽ.iste ver. debet iũgi post illa verba,nihil deberet̃.q: intelligitur quãdo legabantur incerte de certis vt puta lego duos ex seruis meis ꝛ nõ perierunt omnes serui testatoris post mortem testatoris sed aliqui:ꝛ dicitur hic ꝙ illi tantũ qui perierunt desinunt esse in legato adeo ꝙ nec eorum estimatio potest peti sicut ꝛ quãdo perĩt res in specie legata si autem perĩssent omnes ꝛ tũc loquitur ꝭ. ancerte.q: liberatur in totum heres. ¶ No.qđ in detrahenda fal.attenditur quantitas patrimonĩ que erat tp̄o-
2 re mortis limitata vt dixi in prin.huius.l. ¶ † No.ꝙ genꝰ perire non potest ꝛ ideo debitor generis non liberatur specierum interitu vt hic ꝛ.l.incẽdium.C.si cer.pe.fallit quãdo deberetur genus seu quãtitas in genere respectu certe speciei.l.titie textores.§.fin.ꝛ.l.quidam.§.si tibi.ff.de lega.i. De quo dic vt dixi in dicta.l.titie textores.ꝛ in dicta.l.quod te.ff.si certum petatur.ꝛ per Barto.in.l.vir vxori.de do.p̄lega.ꝛ per Ang.ꝛ Moder. in.l.ex legati.ff.de verborum obligationibus. Fallit etiã quando debitor generis obtulisset speciem illius generis ꝛ creditor recusasset accipere:quia tunc specie illa perempta liberatur debitor secundum quod legitur ꝛ nota.in.l.qui decem.in princi. ꝛ in.l.si debitor.ff.de solut. ¶ Itẽ fallit si est debitor in genere subalterno ꝛ totum illud genus pereat quia tale genus perire potest vt hic in versiculo incerte.ꝛ in.l.in naue saufeii.ff.loca.ꝛ
3 plene de materia in dicta.l.ꝙ te.vbi dixi. ¶ † Et istud inducitur per Cy.hic ad questio.qđ si qs sit debitor alicuius in certa quantitate pecunie currentis in loco ꝛ illa moneta postea per superiorẽ sit reprobata ꝛ fiat alia noua quod liberetur quasi omnes species contẽte sub illo genere monete videantur tunc

a ¶ Legitimã ad de oĩno vidẽdum eũdẽ Alex.ĩ.consi. clxxx.ici.visis dotibus i.v.vol.vbi an si facultates pr̃is excreuerint l3 filꝰ p pactũ renũciauerit oĩ legitime ꝛ iure debito iure nature nũqđ possit aliqđ vltra petere vel rõne legitie vel rõne successionis ab intestato ꝛ p eũdẽ Alex.ꝯs.clxxxi.ici. visis codicillis i.ii. vol.ꝛ vide p Paul. de ca.ꝯs.clxx.inci. q: p suprascriptus in.i.pte ꝯs.hoc vbi si legitĩa fuit assignata filio in vita pr̃is ꝛ ipse eam sua culpa consumpsit an sibi ampliꝰ debeat̃ aduerte tñ ꝙ ipse viuẽte filꝰ ꝓ pr̃e nõ h3 ius i l'tia nec sibi debet̃.ita ꝯcludit guido pape.q.cccclxxvi.ici. virũ filꝰ.ꝛ an pr̃ i vita sua de iure teneat dare legitimã filio vide Bart.in aut.si qua mulier circa fi.C.ꝺ sac.san. ec.ꝛ de materia alĩ qd p Bal i.l.quãuis.C.de fideicommis. Hen. Ferra.

peremptę. et dicit Cy. quod de hoc tãgit per doc. in d. l. cum quid. Sed Jo. de imo. hic dicit quod cõiter tenet quod nõ fit liberatus debitor: quia in casu pdicto est perẽpta sola forma nõ materia que de se reducibilis est ad formã. et ideo debz potius inspici quam forma. l. quesitũ. § illud. ff. de lega. iij. et ideo debebit solui de antiqua si reperiatur alias eius estimatio prout habet in c. olim. et in c. cũ canonicis. de cẽsi. Et ad istũ tex. respõdet quod hic loquitur quando ex toto perit res vel saltẽ id quod est pncipale p id quod habet in l. mortuo an prin. cũ ibi no. per Bar. ff. de le. ij. sz in q. nostra nõ perit materia que est quid principale quia est reducibilis ad formã. d. § illud forasse. et istã opi. et tenuit Bart in d. l. quod te. et Cy. in l. in minorũ. C. in q. cau in integ. rest. nõ est neces. et Jo. an. in c. quãto. de iureiu. et p ista opi. allego bonũ tex. in l. creditor. in princi. ff. de sol. scdm primũ intellectũ gl. ibi in verbo creditoris, qui est cõiter approbatus. de quo dixi latius in d. l. cũ quid. vbi hoc tenui cũ multis tñ additionibus. ¶ Quero an in terminis huius § in prin. quando pereũt oẽs res hereditarie teneat heres insolidũ ad legata in genere relicta et sic teneat soluere de suo. Et similiter si non pereũt oẽs res sed tot quod reliquę nõ sufficiũt gl. in l. in quãtitate. in prin. in ver. solida. iuncto tex. tenet quod tenet soluere de suo: sed illã reprehẽdit ibi Dy. Rap. Bar. et alij magis cõiter. et pbat hic in ver. quod eis remota. et hic in gl. in ver. in totũ. et in ver. cõstitueret. et in d. l. in quãtitate. in pnc. maxime in ver. nec ea res. Nã aut res perierũt post mortẽ ante aditã hereditatẽ et sibi imputet heres quare adiuit vt ibi l. ver. nec ea res. aut perierit post aditã hreditatẽ. et tũc cũ esset cõtra obligatio ad genus legatũ non liberabit hrs interitu specierũ quia genus perire nõ põt vt dictũ est et est ẽt de mẽte Bar. hic dũ dicit quod iste. § hodie est correctus. ¶ Nec pdictis ob. quod sm hec tẽpora legatarijs nõ tenebat heres vltra vires. l. i. § si is q. ff. ad tre. quia verũ est quo ad vires que erãt tpe mortis vt hic et l. in rõne. § quod vulgo. ff. eo. ¶ Sed quare nit Bar. an iste. § hodie sit correctus et similiter principiũ huius l. cũ si. si hrs cõfecit inuẽtariũ et cõcludit quod sic quia facta diminutione vel deteriorationẽ rerũ hrditatis post mortẽ testator non tenebit de suo soluere legatarijs quibus in genere relictũ est aliquid. Sed solũ quatenus patiunt facultates hereditatis que superfuerũt quia heres nõ debz pati dãnũ cõfecto inuẽtario. l. fi. § et si pfatũ. et § sec. C. de iu. deli. Itẽ quia qui quis est debitor quãtitatis respectu certarũ specierũ speciebus peremptis liberat vt. ff. dixi. ¶ Sed hodie heres tenet ad quãtitatẽ respectu illarũ rez hreditatis de quibus põt soluere legatarijs vt. d. § et si prefatũ. ergo illis perẽptis nõ tenet vltra. et dicit quod hoc nõ inuenit tactũ ab alijs. Et ita etiã tz ipse in d. § et si prefatũ. et cũ eo trãsit Nic. de nea. hic. idẽ tz Ang. et Jo. de imo. in prin. huius l. Sed Pau. de ca. hic dicit quod hic tex. est cõtra Bar. de rigore iuris: nã sicut hodie cõfecto inuẽtario non tenet heres vltra vires hreditatis ad legata vt in § sancimus. in aut. de heredi. et fal. ita etiã olim erat inuẽtario nõ cõfecto. d. § si is q quadraginta. ergo sicut olim p interitũ rez cõtingẽtẽ post mortẽ nõ liberabat a legato generis ita ẽt hodie eadẽ rõne p interitũ rerũ cõtingẽtẽ post mortẽ et post aditã hereditatẽ et sic post obligationẽ cõtractam ad solidũ nõ dz liberari. Si vero ante aditã hereditatẽ perirẽt tũc fatet quod pcedit opi. Bar. quia aditio postea secuta nõ obligat ipm vltra vires hereditatis q tunc reperiunt. et dicit hãc distinctionẽ esse subtilẽ et p neminẽ tactã. Ipsemet Pau. de ca. in pnc. huius l. in lec. bo. ẽt ponit istã limitationẽ et eã approbat vt de iure verã. s. quod nõ habeat locũ decisio Bar. quando res pereũt post aditam hereditatẽ quia cũ cepent obligari insolidũ pro rebus extãtibus beneficiũ inuẽtarij quod sibi locũ nõ vẽdicauit nõ incipiet ex post facto locũ habere. Ne obligatio q certã formã assumpsit a pn. ex postfacto eã mutet ar. l. insulã intra biẽniũ. de V. ob. et l. serui et filij. in pn. ff. de fur. Sed ipsemet Pau. in pn. huius l. in lect. padua. dicit quod de rigore iuris non vi vera opi. Bar. quia illud quod dz quod qui debet quantitas respectu certe speciei liberat debitor interitu speciei pcedit quando quantitas erat incerta. secus si certa vt in d. l. vir vxori. et ibi no. Bar. de dote ple. Sed hec quãtitas legata erat certa ergo nõ dz liberari interitu speciei. tñ de equitate dt quod verior vr opi. Bar. quia dz pferri heres q tractat de dãno vitãdo legatarijs q tractãt de lucro. d. l. fi. § licentia. et l. at si quis. § ij. ff. de reli. et sumpti. fune. Jo. de imo. in l. in quãtitate. in princ. ff. e. tenet opi. Bar. dicit tñ quod forte nõ poterit deducere falcidiã si illam nõ poterat deducere inspectis facultatibus scdm tẽpus mortis testatoris si postea fuerunt diminute. facit sm eũ id quod no. Bar. hic. Et pro hoc vltimo etiã facit quia quantũ ad detractionẽ fal. nõ reperit in hoc correcta ista. l. in prin. et hoc nisi in hoc quod heres dz adire cum beneficio inuentarij si vult detrahere falcidiã in § sancimus. in aut. de he. et fal. Rapha. cu. etiã in l. in ratione. § quod vulgo. ff. eo. tenet opin. Bar. et subdit quod idẽ putat esse in augmento superueniente post mortem quia nõ spectabit ad heredem hodie, sed cedet in satisfactionẽ legatorum et eius alterii nihil eis allegat. Et addi posset quod eadem debet esse ratio damni et lucri. l. in amplissimi. § sed cum in scda. C. de fur. l. n. § fi. ff. de lega. iij. Satis tamẽ putarem quod hoc casu quanto plus legata maiora prestat detrahat etiã tanto maiorem falcidiam sicut sentiret in falc. damnum propter diminutionem vt dixi. ff. et cõclusiue puto verã opi. Bar. cum modificationibus et additionibus traditis per Jo. de imo. et Rap. vt. ff. retuli. Sz non puto veram esse restrictionem traditam per Pau. de cas. et hoc per primã rõnẽ traditã per Bart. hic. Quia non dz pati dãnũ heres nec de sua substãtia penitus aliquis pdere. et quo ad creditores vt in d. § et si prefatũ, et multo magis idẽ esse dz quo ad legatarios tractãtes de lucro per d. § licentia. et sic obligatio ex tempore adite hereditatis nõ fuit cõtracta simpliciter insolidum sed cum multiplicatione. s. quod non patiantur damnũ in sua substantia et per hoc cessant allegata in contrarium.

1 ¶ An et quando datum gratia conditionis implende computetur in falcidiam.

2 Inducta in fauorẽ alicuius nõ debẽt in eius odiũ redundare.

3 Dictio pro. facit modum.

4 An in terminis huius l. si institutus adijt hereditatẽ fideicõ. mortuo expiret fideicom.

5 Ablatiui absoluti conditionem faciunt.

1 **Tam et si.** †Licet datũ gratia conditionis implende in falcidiã nõ imputetur quod tamen datur tanquam pretium hereditatis vel rerum hereditariarũ ab herede imputatur quia succedit loco rerũ et ille cui relinquitur sub conditione dandi nõ cogitur conditionem implere si nõ volt, h. d. ¶ In tex. ibi quemadmodum exemplificatiue ponit non similitudinarie sm Dy. et alios. ¶ In tex. ibi si. fideicommissum

2 esset: subaudi et vt pretiũ. ¶ In tex. ibi ipsius. s. fideic. ¶ No. quod inducta in fauorem alicuius non debent in eius odium redundare vt hic. et l. quod fauore. C. de legi. ¶ In gl. i. ver. restituere. no. ex gl. quod iussus restituere hereditatẽ per venditionem nõ videtur grauatus restituere hereditatem per fideicõmissum et ideo taliter restituens nõ transfert actiones ex senatusconsulto tre. Ex quo sequitur quod licet trãsferat actiones vtiles actiue in emptore. l. emptor. C. de he. vel ac. ven. tamen actiones passiue non transeunt in emptorem predictũ quia non cogitur respõdere creditoribus hereditarijs. l. ij. C. eo. sed fideicommissarius vniuersalis bñ cogeretur. l. ij. C. ad tre. et l. i. in princ. ff. eo. tit. Ex quo sequitur quod venditor isto casu poterit intentare directas actiones preterquam in tribus casibus positis in l. ij. C. de nouat. quod facere non posset si hereditatem restituisset per fideicõmissum vniuersale quia apud eum remanerent inanes penitus actiones. l. i. in prin. et § quod. et l. facta. § si heres. ff. tit. i. saluo tamẽ casu sin. l. si. ff. de trans. Item sequitur quod heres per modũ vẽditionis grauatus restituere non poterit heredem inuitũ compellere adire quia non est locus senatusconsulto treb. Secus in herede grauato per vniuersale fideicõmissum restituere hereditatẽ. l. quia poterat, cum simi. ff. ad tre. quod est pp̃etuo no. Nec predictis ob. quod gl. hic in verbo figura dixit quod hic in vim modi fuit factum relictũ quia responde quod quando dicit testator, grauo te vt restituas hereditatẽ pro tali pretio bene dicitur grauatus sub modo. s. quod

3 vendat et pro remuneratione habeat centum. †nã dictio pro facit modum. l. si quis pro redemptione. C. de do. et no. Bar. in l. quibus diebus. § fi. ff. et ti. i. et vbi fit mẽtio de pretio prout fit hic intelligitur de contractu venditionis. l. fi. C. de prec. tem. lib. g. Et sic omnino verũ est dicere quod hic heres fuit iussus vendere.

4 ¶ †Ex predictis infert hic Ang. quod si in terminis huius l. institutus adiuit hereditatẽ fideicõmissario mortuo non propter ea expirabit fideicommissum, secus dicit quando est fideicommissum vniuersale in quo habebat locũ senatusconsultum treb. l. ille a quo. § si de testamẽto. ff. ad tre. Sed Jo. de imo. et melius dicit quod hoc dictũ Ange. non videtur verum quia fideicommissarius etiam vniuersalis transmittit ad heredem etiam si moriatur ante aditionẽ factam sm veram opi. l. ij. et l. si in psonã. C. de fideicõ. plene per Bar. in l. filio. ff. de leg. i. reprehẽdẽta glos. ibi per do. maxime per l. cogi. § adem insinuans. ff. ad treb. nec contrarium dicitur in d. § testamẽto. nã solum ibi dr quod si non adiretur hereditas vt quia decederet heres hereditate nõ adita expirat fideicommissum. In gl. ñ. scda sol. communiter tenetur tamen dicit Jo. de imo. quod nõ videtur de mẽte huius litere in fi. eo quia ratio hic posita in fi. vr habere locũ ẽt quandoque vterque poterat grauari vt quia vterque erat institutus et nõ putat forte dici posse quod cõsiderãda sit quãtitas q dari dz et etiã valor hreditatis, nã si hreditas multo pluris tũc vr dispositio facta grã fideicõmissarij ẽt si vterque potuisset grauari. facit sm eũ id quod hr. ff. e. l. i. § vt dere. et in l. si digniũ. ff. e. si aũt valeret tantundẽ. vel modicus est excessus posset pcedere ista sol. et facit sm eũ id quod i simili hr i l. q exceptionẽ in pn. ff. de cõdi. inde. et in l. rogasti. in prin. et in l. si quis nec

quis nec causam.§.seu pignori.ff. si cer.pet. Et adde q similem distinctionem facit Bar.in.l.cum herea.§.culpa. de le.ij.ꝛ istud
5 etiã colligit ex prima solu.gl.hic. ¶ † Addit etiã Pau.de cast. hic.q tex.in.d.§. cum esset allegatus pro contrario hic in glos. procederet quando per ablatiuum absolutum fuit impositum grauamen vt si grauo vnum ex heredibus q perceptis cẽtum a titio coherede suo sibi restituat portionem hereditatis, nam titius coheres si adiuit põt cogi dare centum ꝛ recipere portionem illius licet ablatiui absoluti conditionem faciant.l.a testatore.ff.ti.j.ꝛ ita loquitur tex.in.d.§.cum esset. Sed si exprimeretur cõditio proprie per dictionẽ si, puta: si titius coheres dabit tibi centũ restituas sibi portionẽ hereditatis.nõ putat tunc titiũ posse cõpelli ad centum. ꝛ isto modo sm eum posset intelligi
a tex.hic:nã ablatiui absoluti[a] licet habeãt vim cõditiõis aliqualiter tamẽ accedunt ad naturã dispõnẽtis priusq̃ dictio si. ar.l. demonstratio falsa.añ finẽ ibi. at si cõditionaliter ꝛc.ff. tit.i.ꝛ dicit hoc esse no.q nullus tangit. Sz dic q imo hic fuit dictum Bald.in rub.C.de insti.ꝛ substi.in ver.extra quero ꝛc. nec plz q iste tex.hic intelligatur quando per vim cõdõnis testator prouidisset, q: est cõtra istum tex.in prin.ꝛ predicta no.q: ex eis habes duas notabiles limitationes ad.§.cum esset.alle.in gloss.
1 ¶ Legata inualida non veniunt in contributione cum validis in falcidia.
2 Non valet legatum factum a semetipso sibimet.
1 **Cum lex.** † Legata ꝛ fideicõmissa q̃ nõ valẽt nõ veniunt in cõtributione cuz legatis validis in imponẽda ratione.l.fal.h.d. In tex.ibi, cõtributione.s. aliorum legatorũ.s.vt videaẽ ad excludãdũ dodrãtẽ. ¶ † No.q nõ
2 vz legatum factum a semetipso sibimet nec seruo ipsius instituti qñ pure legatur nec seruo testatoris sine libertate. ¶ Not. q vbi seruo testatoris relinquitur libertas sub conditione ꝛ eidem relinquiẽ similiter legatum pecuniarium, vz tale legatum intelligatur dilatum in tempus libertatis secũdum Jo.de imo. ꝛ licet istud no.videaẽ esse verũ in se per.l.cũ seruus.ff.ti.j. tamẽ nõ videẽ pbari per istum text.qui nõ loquiẽ in tali casu. ¶ In gl.in ver.certam.in fi. addit Jo. de imo. q si fuit dies certa sub qua fuit relicta libertas adhuc procedit iste tex. quia legatum pecuniariuz simpliciter relictũ intelligitur dilatum in tempus libertatis per id q habeẽ in.d.l.cũ seruus.vt sic dies libertatis intelligatur repetitus in legato pecuniario vt potius legatum valeat quam pereat argu.l. quoties.ff. de rebus du.nec obstat §.j.al.in gloss.q: procedit alias regulariter vbi legatum redderetur inutile secundum eum.adde quod pro hoc contra glo.est tex. in.l.vnica.§. in nouissimo. ad fin.C. de cad.tol.vbi quando aliquid legatur seruo cui relicta est libertas dies talis legati pecuniarij non cedit a die mortis testatoris.
1 ¶ Propter legata relicta a substituto cauere debẽt illi quibus a pupillo legata relicta sunt.
2 Differentia est inter legata ꝛ fideicõ. quo ad verba, nõ quo ad effectum.
3 Cautio pretoria debet esse cum fideiussore.
1 **Si cui.** † Si fideicommissarius prout legatarius restituere debet si qd plus accipit q̃ per.l.fa. sit debitum:ꝛ ita de reddẽdo cauere debet qñ de hoc potest esse dubium vt si pendeat aliorum legatorum cõditio:ꝛ ideo propter legata relicta a substituto caueant illi quibus a pupillo legata relicta sunt.h.d.
2 ¶ † No.differentiam esse inter legata ꝛ fideicõmissa q est verũ quo ad verba nõ quo ad effectum vt hic.ꝛ.l.j.ff.de le.j.ꝛ ibi dixi
3 quomodo cognoscanẽ fideicõmissa legatis. ¶ † No. q hec cautio debet esse cum fideiussore, q: est pretoria vt hic,ꝛ.l.j. in prin. j.ti.j.ꝛ.l.pretorie.la.vl.j.de pre.stipula.No.rationez quare debet prestari cautio q̃uis etiã sine ea daretur repetitio.naz hoc ideo est q: per talem cautione est plenius consultum per fideiussorẽ. posset enim contingere quod principalis non esset soluendo.
1 ¶ Actiones transitione in heredẽ ex parte actoris augmentum ex parte rei diminutionem patrimonij inducunt.
2 Inspicitur quod euenire potest.
3 Actiones penales regulariter non transeunt contra heredem nisi ante litem contestatam.
4 Actio iniuriarum non transit ad heredem ante litem contestatam.
5 An in actionibus que non sunt ex delicto instantia ante litem contesta.transeat ad heredem.
1 **Penales.** † Actiones in heredem transitione penales vel non penales etiam si a persona heredis incipiãt ex parte actoris augmentum ꝛ ex parte rei diminutionem patrimonij inducunt.secus si ad heredẽ vel contra heredem non transeant.hoc dicit.ꝛ diuiditur in tres partes. Primo loquitur de actionibus penalibus nõ competentibus ad vindictam. Scdo de competẽtibus ad vindictã, sꝫ cũ similitudinis addit de actionibus ex contractu que nõ transeunt ad heredes vel incipiunt ab heredibus. Tertio de actionibus pretoriis. secunda ibi,sed nec actoris,tertia ibi.honorarie quoque. ¶ In tex.ibi in bonis
2 actoris.l.decedentis vel etiam viuentis. ¶ † In tex.ibi morte cõmun.ꝛ sic no.q inspicitur q euenire potest. de quo plene no. in.l.si idem cum eodem.§.fin.ff.de iur.om.iud.ꝛ plene per Bar. in.l.inter stipulantem.§.sacram.de verb.ob.per Gui.de cu.Jac. bu.ꝛ Bal.in.l.j.ff.de in li.iurando.ꝛ per Cyn.in.l.fi.§. sin autem
3 sub conditione.C.cõmu.de leg ꝛ p Bal.in.e.l.fi.§. sꝫ q. ¶ † In tex.ibi,detrahunt.q: regulariter actiones penales nõ transeũt cõtra heredes nisi sit lis cõtestata vel aliquid ad heredẽ peruenerit.insti.de perpe.ꝛ tẽ.ac.§.j.C.ne ex delic. defuncti.ꝛ ita limitatur ꝛ restringiẽ iste tex. ¶ In tex.ibi,nec cõtrarium est ꝛc. hic iurisconsultus rñdet obiectioni:nã.ff. dixit q reo defuncto nõ diminuitur patrimoniũ eius qui tenebatur actiõe penali. Nec ob.q eo viuẽte censebaẽ minus habere in patrimonio propter illam actionẽ penalẽ qua tenebaẽ:ergo per mortẽ nõ debet immutari:q: rñdet iuriscõsultus nõ esse incõueniens qd per mortem immuteẽ q: per mortẽ potest immutari quo ad augmentũ, ꝛ quo ad diminutionẽ vt probat per exempla in ver.nã ꝛ si ita.
4 ¶ † No.q actio iniuriarũ non transit ad heredem decedentis. s.ante li.cõte.ꝛ hoc q: tendit ad vindictã.alie vero bñ transeunt etiam si sint penales.§.j.insti. de perpe.ꝛ tem.ac. Quo autẽ cognoscanẽ actiones penales que danẽ ad vindictã ab eis que nõ danẽ ad vindictam, vide per glo.ordi.in.l.ij.§. emancipatus filius.j.de col.bo.ꝛ illam reputat sin.Bald.in.l.ꝛ here.§.j.ff.,Solu. matrimo. Tamẽ est alia glo.similis in.l.pro herede.§.fi. in glos. fin.ꝛ illam põderat ibi Joã de imo.de acqui.he.ꝛ leg. ꝛ no.in.l. pretor.§.j.vbi plene per Bar.j.de min.ꝛ per Bar.in.l.j.C.quando ciuilis.ꝛ ibi Cyn. Nam quando actio datur ex eo q aliquid de patrimonio abest:puta pro furto nõ diciẽ dari ad vindictã. secus quãdo datur pro cõtumelia vel iniuria,ꝛ nõ p eo q absit aliquid de patrimonio ita no.in dictis locis. ¶ Not.ex versi.nã ꝛ si ita.q qñ augmentum vel diminutio contingens post mortem habuit originez in vita defuncti prodest ꝛ nocet legatariis vt censeaẽ in vita cõtigisse etiã si obligatio incipiat post mortẽ in persona heredis, dixi in.l.in ratione.la.ij.in princi.ff.e. ¶ In gl.in fi.facit hoc glo.sin Nic.de nea.contra id qd no. Bar. in.l. quesitum.§.si seruus.de leg.j.vbi voluit q si dico dono tibi hereditatẽ meã valeat,q: exponiẽ hereditatem.j.bona vt ibi cum glo.pe. Nam gl.hic innuit cõtrarium,sz ipse rñdet ad hanc glo. q hic ponitur hereditas ad differentiam bonorũ,ꝛ econtra.nõ sic in.q.posita,de quo vide per Barto.in.l.fi.C.de pa.in.illa q.ibi dum dicit,qd si aliquis diceret dono hereditatẽ meam ꝛc. ꝛ tibi etiam per alios.ꝛ in.l.stipulatio hoc modo concepta de verbo. ob.ꝛ no. Pau.de cast.in.l.licet.C.de pac.ꝛ in.l.j.ff.de acqui.her.
5 ¶ † Extra gl.tangit aliquid hic Jo. de imo.an in actionibus que nõ sunt ex delicto instantiam ante litẽ conte. transeat ꝯtra heredem,vt refert Cy.in.l.pater filium.in prin.ff.eo.inducit no. ibi per glo.ma.circa fin. q non:dicit tamen q cõtrarium tenet gl.in.l.filius.§.j.in ver.ceperat.iuncto tex.ff. de inoff.test. ꝛ subdit Cy.hanc questionem fuisse de facto florentie tempore suo ꝛ tunc pendere:ꝛ aliter non decidit. Sz Jo.de imo.dicit q instãtia non incipit nisi a cõtestatione litis.l.properãdũ.§.j.C. de in. Tamen secundum eum potest dubitari an acta que precesserunt li.contesta.trãseant ad heredem.ꝛ dicit aut nos loquimur in reali,aut in personali. Primo casu q: heres non conuenitur vt heres,sed vt quilibet possessor.l.de eo.§.pe.alias fin.ff.ad exhi.ꝛ.l.si possessor nõ transcont. Dicit tñ signãter Bar. in.l.ij.§. fi.in pe.col.de preto.stip.q si reus conuentus rei vẽdica. añ. lit. cõte.decedat:ꝛ vnus heredũ reperiaẽ insolidũ rem possidere q eodẽ libello cõtra defunctum procederet cõtra heredez.de quo dicto Jo.de Imo.hic se remittit ad dicta per se in.d.§.fi. vbi tz opi.Bar.ff an.ibi. Et sic tenẽdo decisionẽ Bar.ibi p qua multum:facit ille tex.debemus dicere q aut heres nõ possidet ꝛ nõ trãseunt ꝯtra eũ acta facta ante li.ꝯte.p p̃dicta. Pro quo vltra predicta est tex.cum gl.in.l.si in rẽ actũ.la.j.ꝛ ibi per an.ff.de rei vẽ.aut possessio peruenit ad heredẽ:ꝛ tũc secus,vt in.d.§.fi.cuz ibi not.per Bar. Et de materia etiã vide in.l.si rem actum.la.ij. cũ.l.se.ff.de rei ven.ꝛ per Ang.in.l.si cũ hominez.j. de fideiusso. Scdo aũt casu.s.qñ ageret actiõe personali,ꝛ tũc dicit Joã.de imo.hic,q ex quo actor cogeẽ psistere in eadẽ actiõe vt in aut. qui semel.C.quõ ꝛ qñ iud.sequiẽ q acta trãsibũt. Si tñ respectu agẽdorũ ois citatio fuisset cũ defuncto expedita deberet tñ semel citari hrs iterato per id qd hr in.l.ꝛ post editũ.ff.de iu. ꝛ in l.oratione.in fi.ff.de sersõis ꝛ p hoc etiã addo Bal.in.l.j.C.si pẽ. appel.mors interue.ꝛ p eũdẽ in.l.si seru⁹.in pri.j.de his q not.infa. vbi ẽt tãgit de instãtia i reali an trãseat reo defuncto añ li.ꝯte.

a ¶ Absoluti. De h an ꝛ qñ ablatiui absoluti faciũt conditionẽ ẽt in ꝯtrib⁹ p Bal.in.l.j.col. ij.C.qñ lice.ab em. disce.per Bar.in.l. ab ẽptiõe.in.ij. no. ff.de pa.ꝛ in.l.cum etiã.ff.de vsur.in.l. a testatore.j.de cõdit. ꝛ dem.ꝛ in.l.j.C.qñ non pet.par. ꝛ per Bar.in.l.fideicõ.§. cũ esset.ff. de le.iij. ꝛ in.l.ij.§.fina.j.ad treb.ꝛ p Bal. in ru. C.de insti.ꝛ sub.§.

☞ ¶ Adde in Ale. ꝯsi.cccxxx.inci.viso ti.q.co.vij.vers.vlti. ñ ob.vbi q ablatiui absoluti inducunt dispositionẽ qñ xba executiua importata p ablatiuũ referebanẽ in eũ q vult agere ex illa dispõne, ꝛ adde Ru.ro.ꝯsi.xxx ij.col.ij.ver.ij. pnci. Den.Fer.

¶ Vide per Bal. in.l.illaz.§.j.co.in fi. C.de col.ꝛ in.l.j.ad fi.C.de li.prete.ꝛ dicit Bar.in.l.j.l.vlt. co.j.de ꝯdi.ꝛ de.q ablatiui absoluti faciũt condõnẽ ꝛ ꝯpssam.ꝛ qñ in ꝯtctibus disponunt ꝛ resoluunt in cõdõnẽ, vide plene per Jas.in.d.l.ab emptn.ij.col.in.j. no. ff.de pact. Thom.

1 ☞ Stipulatio interposita ab uno ex heredibus ad alios nõ porrigitur.

1 **Julianus.** †Stipulatio interposita ab uno ex heredib9 ad alios nõ porrigit. item si pena cõmittit ex stipulatiõe ptoria facto vni9 ex heredib9 3 ipm solum cõmittit nõ 3 alios. h.d. In prima parte loquit in stipulatiõe que habuit originẽ in psona vni9 tm heredis q stipulatus est: sed in scda parte loquit q̃n in psona defuncti q stipulat9 est sibi vel per stipulationẽ pmisit alteri. ꝛ huic stipulãti vel pmittenti plures successerũt heredes. ꝛ hec scda pars incipit ibi. oẽs. ꝛ nõ est alibi simoc. ¶ No. ex scda pte q in stipulationib9 ptoriis si vnus ex heredibus pmissoris cõtrafecit cõmittit stipulatio solũ 3 illũ qui 3fecit etiã si in indiuiduũ versef in illa obligatiõe: hoc est pp̃ter magnã equitatẽ q̃ exuberat i ptoriis stipulatiõib9 sec9 in nõ ptoriis l. ij. §. fi. ꝛ in l. iiij. §. cato. de ver. obl. ꝛ ibi plene per Bar. maxime in. iij. q. Et illud q dr hic i ptoriis stipulationibus haberet etiã locũ in 3ctib9 bonefidei eadẽ rõne fm Bar. hic. ꝛ in. d. §. cato. per. l. in depositi. cũ. l. seq. ff. depo. ¶ In gl. in ver. iterpretatiões. ibi. alias secus ꝛc. male loquit gl. qr hic tex. in scda parte loquit in stipulationib9 indiuiduis: qr loquit in stipulatiõe de defendẽdo que 3tinet indiuiduũ. l. ex regula. ff. iud. sol. ꝛ. l. a sipe. ff. si ex noxa. cã agat. ꝛ tñ ex facto vnius ex heredib9 pmissoris nõ cõmittit 3 oẽs: adeo vide vt dictũ est q in scda parte spãle est in ptoriis stip. Nec ob. huic sol. id qd habet in. l. cũ ex cã. ff. de ver. ob. vbi stipulatio duple cõmittit 3 oẽs heredes vno ex hẽdibus 3faciẽte: qr vide vt dic p Bar. vel aliter fm Ang. hic pt videri q in. d. l. cũ ex cã. dupla erat pena: adeo ex facto vnius pena cõmittit 3 oẽs p. d. l. ij. §. fi. cũ seq. de v. ob. Sed hic nulla pena fuit adiecta. sʒ tñ agebat de scdaria obligatiõe que 3trahebat ad interesse, vt. l. stipulatiões nõ diuiduntur. §. celsus. ff. de ver. ob. Et sic vult Ang. q iste tex. nõ habeat locũ qñ i stipulatiõe esset adiecta pena: ꝛ tractaret de 3missiõe pene. ꝛ ita et sensit bar. 5 i v. vemo ad scdaʒ ptẽ. Sʒ Jo. d imo. hic tʒ 3nñ p illũ tex. q loqt indistincte: ꝛ iõ in q̃libet ptoria stipulatiõe verificari dʒ. l. si is q ducẽta. §. vtz. ff. de re. iu. ꝛ p 3sequẽs nõ refert an sit adiecta pena vł nõ, dũmõ stipulatio sit ptoria, ꝛ dicit q hoc vł tenere ipsemet bar. in. d. §. cato. in. iij. q. Et sic bar. videt sibiipsi 3riũs. ꝛ p ista opi. etiã adducit Jo. de imo. qr eadẽ vł esse cõ vtroq3 casu pp̃ter eqtatẽ que exuberat i qualibet pretoria stipulatiõe ar. l. q si ephesi. ff. de eo q certo loco. nõ enĩ dicta equitas q pp̃ter factũ vnius alius teneaf, vñ fm euʒ vł qd ad. d. l. cũ ex cã. melior sit sol. tradita per bar. hic q̃ illa que tradit hic p Ang. addẽ q etiã ipse Ang. in. d. §. cato. tenet illã opi. quaʒ tʒ ibi Bar. ꝛ etiã Jo. de imo. ibi. Sed Rapha. cu. ibi. ꝛ in. d. l. cũ ex causa. tenet 3riũ, ꝛ vult q hoc nõ sit spãle in ptoriis stipulationib9 indiuiduũ cõtinẽtib9: qr esset 3. d. l. cum ex cã. etiã intelligẽdo illã de stipulatione duple que nõ prestat pro seruo, sed pro reb9 pretiosis quo casu nõ procedit ab edicto ptorio. l. emptori. l. a. j. §. j. ff. de euic. ꝛ not. in. l. q si nolit. §. qui assidua. ff. de edi. edic. Que etiã qñ pstaf p rebus ptiosis cum ab initio exigatur vt in. d. l. empton. dicif pretoria large: qr oĩs cautio q̃ ab initio extorquef large dicif pretoria, vt no. gl. in. l. j. ff. de pto. stipu. ꝛ in ea habet locũ equitas, ꝛ officiũ iudicis in eis multũ pt vt per Bar. in. l. in conuentionalibus. in si. prin. ff. de ver. obl. iuncto tex. ꝛ videt ad istum tex. q hic dʒ intelligi de stipulatiõe iudicatum solui respectu clausule prime. ff. de soluendo iudicatum iuxta. l. iudi. sol. ff. iudi. sol. fm quem respectũ est diuidua vt per Bar. hic ꝛ in. d. §. cato. Et similiter dicit q stipulatio de defendendo de qua hic est diuidua preterq̃ in cã euictionis in qua debet res defendi sub pena dupli: qr defensio circa rẽ venditam bene est indiuidua, eo qr quis nõ emisset partem sicut totũ. l. si aliam. ff. de solu. ꝛ ita intelligitur fm eum. d. l. cum ex causa. Alia autẽ est diuidua sicut stipulatio de nõ agẽdo vt. d. §. cato. quasi sit eadẽ rõ in vna vt in alia. Sed hec opi. Rapha. nõ videt bona: qr responsio data per eum ad istum tex. loquẽtem de stipulatione de defendendo est cõtra tex. in. l. ex clausula. ff. iud. solui. ꝛ. l. si cum vno. ff. si ex noxali causa agat. vbi apparet q est indiuidua etiã quando interponif circa aliud q̃ circa rem venditam. Preterea etiam si iste text. loqueretur in stipulatione continente aliquid diuiduum puta soluere condemnationem consistentem in quãtitate dãda, tamẽ si intelligat iste tex. qñ est adiecta pena prout videtur intelligendus per ea q̃ dicta sunt. ff. sequeretur debere dici q hic ex facto vnius ex heredibus cõmitteretur cõtra oẽs per. l. v. §. fi. de verb. ob. cuius cõtrarium hic dicitur: ergo videtur q oporteat dicere speciale esse in ptoriis. preterea q sit speciale in pretoriis continentibus indiuiduũ etiam probatur in. l. ij. §. incertam. ff. de preto. stipu. et hic in versicul. omnes. Non obst. d. l. cum ex causa. iunctis not. per Bald. in. d. l. in conuentionalibus. quia responderi potest quod iste tex. intelligitur in pretoriis stricte accipiendo. s. que processerunt ab edicto pretoris, ꝛ hoc tenet Ro. in. d. §. cato. Uel dic q. d. l. cum ex cã. loquitur in stipulatione duple in casu in quo nõ interponitur de necessitate, puta pro rebus nõ pretiosis, iuxta. d. l. emptori. sed in cõtrũ dictũ est q iste tex. habeat locũ etiã si pena sit adiecta stipulatiõi iudicatũ solui que est pretoria vł obstare. d. l. v. §. fi. in cõtrũ ibi loquif de stipulatione qua quis sub pena promisit de parendo sententie arbitri que idem videtur 3tinere q stipulatio iudicatũ solui. Sed vide q coram arbitro nõ dr illa cautio pretoria: qr ab initio non extorquentur huiusmodi cautiones coraʒ arbitro, vt in aut. generaliter. in fi. C. de epi. ꝛ de. ꝛ ibi no. Pe. Cy. ꝛ etiam Bal. ibi in fin. quicquid ibi dicentis, ꝛ sic nõ potest dici pretoria ex quo ab initio non extorquetur, vt not. glo. in. d. l. j. in princip. de preto. stipula.

1 ☞ Si legatur quantitate soluenda in diuersis terminis de qualibet solutione detrahitur fal.

2 An si quis soluit. x. pro pẽsione. xxx. domus debeant deduci de tota solutione prime dimidie vel vltime vel de vtraq3.

1 **Annua.** †Si legaf certa q̃ntitas soluenda in diuersis terminis de qualibet solutione detrahif fal. si imminet. h.d. ¶ Et differt iste casus a casu posito in. l. 4. §. si in annos. ff. eo. quia ibi fuit legatum annuum q dicitur esse multiplex, ꝛ pro primo anno purum ꝛ pro sequentibus cõditionale. l. iiij. ff. de annu leg. sed hic loquitur qñ legaũt cẽtũ annua bima trima die: quo casu vnum est legatum diuisum in tribus terminis, ꝛ quolibet anno tertia pars de centum prestari debet. l. iij. in prin. ff. de annu. leg. iuncta. l. si cum prefinitione. in fi. ff. quãdo dies lega. ced. ꝛ isto casu a prin. constare potest an immineat fal. ꝛ sic poterit a princi. fieri detractio. fal. sed non sic in legato annuo: ideo tunc est locus cautioni, vt in. d. §. si in annos. ꝛ in casu huius. §. debet fieri estimatio huius legati prout sit de legato in diem. l. in lege fal. nõ habetur in prin. ff. e. ꝛ ita no. Bar. in. l. cum titio. ff. eo. scilicet habita ratione interusurii medii temporis.

2 † Et dicit Nico. de nea. hic se allegasse istum text. ad. q. quam dicit disputatam fuisse per dictum Nico. de seniis: stã ṽtum est hic q scholares conducentes domum debeant soluere dimidiam pẽsionis in pascha te, ꝛ dimidiam in fi. anni. quidam ciuis locauit domum scholari pro. xxx. aureis pacto adiecto vt sibi statim soluere deberet. x. cum intraret domum. querebatur vtrum ista. x. deberent deduci de tota solutione prime dimidie vel de solutione vltime vel de vtraq3. ꝛ ipse dicit se allegasse istũ tex. q debet deduci de vtraq3 pro rata. ꝛ dicit q dominus suus determinauit istam. q. per. l. placuit. C. de colla. fundorum patrimo. lib. xi. Sed q ipse nescit hoc colligere ex illo tex. Sʒ mihi videtur q iste text. nihil faciat quia hic erant faciende tres prestationes ꝛ ita sunt tres detractiones scilicet vna de qualibet prestatione vt. ff. declarauit: et per consequens non decurrit hic dubitatio an vna debeat cedere in aliam. Nec etiam videtur tex. in. d. l. placuit. aliquid decidere quo ad casum nostrum. Unde puto q debeat illa solutio in totum cedere in causam prime pensionis soluende in paschate: quia postq̃ nõ fuit expressum in quam dictarum solutionum cedere deberet, q debeat cedere in illam cuius prius dies venit. l. illud. §. ceterum. et. l. cum ex pluribus. in princi. ff. de solut. faciunt not. per docto. in. l. vbi ob triginta. ff. de solu. ꝛ hoc tene menti ad materiam. l. j. ff. de solutionibus.

1 ☞ Pars legata a legatario eatenus diminuitur quatenus sibi diminutum est legatum.

2 Detractio falcidie secundum hec tempora prohiberi non põt per testatorem.

1 **Si titio.** †Pars legata a legatario eatenus minuitur quatenus sibi diminutum est legatum. secus si in totum rogatus sit restituere vel seruũ manumittere. hoc dicit. ¶ Et litera habetur variis modis vt in glosi. prima: tamẽ magis communiter habetur in litera si titio triginta licet quidaʒ habeant viginti. item magis communiter habef in litera. x. xv. licet habeant ex quinq3. ¶ In tex. ibi, non imputaturum. q. d. imo imputabit, et diminuet ei cui rogatus est restituere. Non faciet tamen hanc detractionem ex sua persona sed ex presumpta mente testantis vt in gloss. ꝛ ex hoc habetis notare quod legatarius ex sua persona non deducit fal. sed ex presumpta mente defuncti. ¶ In gloss. j. ibi, in sex. hoc fortasse goss. dicit: quia aliquid penes heredem erat adeo quod non erat locus detractioni integre quarte pro fal. nam si integra quarta venisset detrahenda debuissent detrahi septem cum vno quarto que sunt quarta de triginta. ꝛ differt prima lectur. a secunda: quia secundum primam lectu. titius cui legata sunt xxx. et grauatus vt det. xv. sed non obstante detractione falcidie sibi facta per heredẽ posset restituere. xv. ꝛ adhuc remaneret sibi quarta totius, et vltra tamen potest ex presumpta mente testatoris detrahere aduersus seium pro rata, quasi illud quod

qḋ detraxit heres videat̃ detractā ambob⁹ s. titio ⁊ seio p ra-
ta. ſm ſcḋam lec. vltra falcidiā detractam titio ab herede. ⁊ fu-
cta reſtitutiõe p titiū ſeio. a quo grauat⁹ eſt titi⁹ ſeio nõ rema-
net aliqḋ apõ titiū. Et ſic ex quo nõ hʒ quartā põt detrahere
fal. aduerſus ſeiū. alias nõ. ⁊ iõ ponebat̃ caſus q titio fuerunt
legata. xx. ⁊ fuit grauatus vt ſeio. xv. daret. nam detracta falci.
p heredem ſi titius. xv. daret ſeio nihil apud eum remaneret.
ideo tunc detrahit fal. nõ aliter. tñ cõiter tenetur pma lec. p id
qḋ habet̃ in. l. lex fal. §. nunc. ſ. eo. cum ſi. Tertia lec. in effectu
eſt eadem cum pma ⁊ non differt niſi ex facti cõtingētia quo
ad ſummā. Et no. pro amplatione huius. §. q: illud idē qḋ di-
xit hic in legatario grauato haberet et locū in fideicõmiſſario
vniuerſali ſiſi grauato reſtituere alteri fideicõmiſſario puto di-
midiā fideicõmiſſi ſui q̄nis alias regſr fideicõmiſſarius quar-
tam nõ detrahat. l. i. §. denique. ⁊. ſi. inde neratius. ſ. ut. ḣ. ita ſub
dubio forte no. ibi Joā. de imo. ⁊ Ro. ¶ In gloſſa in verſic. nec
q ex ſua. ibi, quādo nõ grauatus. ſ. vltra dodrantem ſue por-
2 tionis vel quando nõ eſt ſibi facta detractio. ¶ † In gl. in ⁊.
reſtituerit. no. limitationē ad. l. q de bonis. §. i. C. eo. vbi detra-
ctio falcidie ſecundum hec tempora phiberi nõ põt p teſtato-
rem. nā illud eſt verum in illa que detrahit̃ cõtra preſumptam
mentem teſtatoris. l. titia. ſ. eod. ſecus in illa que ex preſumpta
mente defuncti detrahitur.

1 ☞ Legatum libertatis vel ſerui vt manumittatur nõ defal
catur niſi cum alia res defalcabilis ſit legata. ⁊c.
2 Aliquando inuito legatario detrahitur falcidia de vna re pro
alia.
3 Si quātitas legatur certa pro conſtructione capellarum ⁊ nõ
ſufficit quid fieri debeat.
4 Legans mille pro conſtructione capelle ſi non egeat tanta pe-
cunia reſiduum apud legatarium remanet.

1 Si ſeruus. † Legatum libertatis vel ſer-
ui vt manumittatur nõ defal
catur niſi cū alia res defalcabilis ſit legata: legatus
vo pecunie vt ſeruus manumittat̃ non defalcat̃ ſi
per hoc manumiſſio impediat̃: alias ſecus. h. d. cum tribus ſe-
quentibus vſq; ad. §. ſi incertū. ¶ Et pro intelligentia aduer-
te q: tres ſunt caſus pnc. Primus quādo legat̃ alicui ſeruus
hereditari⁹ ⁊ rogatur ipſum manumittere ⁊ de hoc loquitur
hec prima. l. ⁊. l. plane. que debet iūgi cū iſta. ⁊. l. ſed ſi nõ ſeruus
§. ſi ſolus. cū ſeq. Scḋs caſus eſt quādo legat̃ pecunia ⁊ legata
rius rogat̃ manumittere ſeruum pprium vel alienum ⁊ de hoc
loquit̃ tex. in. l. iulianus. ⁊ in. l. ſed ſi non ſeruus. vſq; ad ⁊. ſi vo
heres rogatus. Tertius caſus eſt quando ipſe heres rogatus
eſt manumittere ſeruum alienū vel pprium ⁊ de hoc habet̃ in. l.
ſʒ ſi nõ ſeruus. ⁊. ſi vo hrs rogatus. ⁊ in. l. eius ſerui. ⁊ in. l. eius
alieni. ſ. eo. ¶ In. l. iulianus in tex. ibi, locus. ſ. falcidie. ⁊ intel-
lige quādo detracta fal. ſupereſt tantum de pecunia legata qḋ
ſufficit ad ſeruum emēdum: alias ſecus vt in. l. ſed ſi nõ ſeruus.
⁊. q ſi alienus. q. ſ. pxime ſequit̃. ⁊. l. decē. ſ. de fideicommiſ. lib.
2 ¶ † No. ex. l. plane. ⁊. l. ſeq. verſi. ſed ſi aliud. caſum in quo inui-
to legatario detrahitur fal. de vna re. alia p de quo ēt dictum
fuit. ſ. eo. in. l. ſi ex pluribꝰ. ⁊ per Bart. in. l. in quartā. ſ. eo. in ⁊.
ſi. quero verum falcidia ⁊c. Nam iſtud hoc iõ eſt quia ambo
legata erāt relicta eidē: ⁊ vnum erat defalcabile aliud nõ: ⁊ iõ
facit ſm Ang. q ſi vni relinquit̃ vnū legatum ad pias cauſas
⁊ idē relinquat̃ aliud ad non piam q de delegato non pio de-
trahetur fal. p vtroq;. ⁊ ſequit̃ ēt Jo. de imo. ⁊ Pau. de ca. hic
in lec. bo. ⁊ eſt no. p limitatione aut. ſimiliter. C. e. ⁊ ita ēt tʒ Jo.
de imo. in. l. ex aſſe. ſ. eo. vbi autē diuerſis pſonis legata relicta
fuiſſent vni ad pias cauſas alteri ad nõ pias an tūc de nõ pijs
detrahatur fal. p legato pio. no. p Bar. in. d. l. ex aſſe. vbi dicet̃.
3 ¶ † No. ex. l. ſi nõ ſeruus. in pn. q quādo fideicõmiſſum ꝯſiſtit
in ſpē ppria grauati. tʒ ēt ſi in plus reperiatur grauatus quaʒ
ſit cõmodum vt hic. ⁊. l. imperator. §. ſi certū. de lega. ij. ⁊ eſt ratio
q: tāti videtur appretiaſſe rē ſuā quantum dʒ apud ipſum re-
manere vt hic. Putat tñ Pau. de caſ. hic in lectura bono. qḋ
iſtud pcedat dummodo aliqḋ lucri ad legatarium ex legato
pueniat alias ſecus: ſicut dicimus in herede rogato vt ſeruum
pprium manumittat. nam ſi deducto ere alieno nihil ſupereſt
nõ cogeretur manumittere lʒ hereditatē agnouerit. l. gñaliter.
§. ſi quis alienum. alleg. in gl. ſed hāc limitationē non puto ve-
ram: q: ratio. d. §. ſi quis alienum. eſt q: hrs non tenebatur ῥe
ſſorū ad legata quādo es alienū abſorbebat hereditatem. l. i. §.
pe. ſ. ad treb. Et ideo ſi aliquid vltra es alienum ſupererat ēt ſi
minimū ſit qḋ illõ q ſupeſt hrs tenet̃ manumittere ſeruū ſuū:
q: tanti vr̃ eſtimaſſe ſeruum ſuum q̄ti eſt illud qḋ ſupeſt argu.
bonus. l. ¶ Modo pone q teſtãs legat tibi peculiū vel heredi-
tatē titiõ ſibi delatam in quo vel qua es alienum ſuperat vires
hereditarias vt manumittas ſeruū tuū: certe lʒ nullum lucrū

ad te perueniat: tñ ſi agnoueris legatū teneris manumittere per
rationē hui⁹. l. q: hoc caſu ceſſat ratio. d. §. ſi quis alienum. ſ. qḋ
ibi legata nõ debētur quādo es alienū ſupererat vires heredi-
tarias ipſius legantis. De materia dic vt plene per Bar. in. d.
l. imperator. §. cum quidā. ⁊ hr̃ in. l. ſi mihi ſtichus. ſ. de lega. ⁊
ibi doc. ⁊ facit ea que dicta fuerunt in. l. q de bonis. §. cum fi-
4 deicõmiſſum. ſ. eo. ¶ † Et ſecūdū Ang. iſta. l. ſed ſi non ſeru⁹.
⁊. q ſi alienus. facit q ſi legatur pecunia certe q̄titatis p con
ſtructione plurium capellarum ⁊ pecunia non ſufficiat pro o-
bus, quid fieri debeat: Joā. de imo. dicit q potes recurrere ad
ea que traditur p Bar. in. l. legatum. ſ. de vſuf. leg. ſed certe ex
dictis per Bar. ibi nõ videtur haberi pfecta deciſio. Nā Bar.
ibi dicit q quādo pecunia nõ ſufficit dʒ ꝯuerti in alium vſum.
Sed dici põt aliter vcʒ qḋ debent conſtrui ille capelle ad quas
ſufficit pecunia. l. legatū. ver. ſiue plures. ſ. de admi. re. ad ciui.
pti. ⁊. l. generaliter. §. ſi quis alienum. ⁊. quid ergo. ſ. de fideicõ.
lib. ⁊ ibi hoc no. Ang. Et ad materiā vide qḋ legit̃ ⁊ no. in. c.
nos quidē, de teſt. ⁊ in cle. i. de relig. do. p doc. in. c. ſi de teſta. per
Jo. de imo. in. l. i. ſ. de condi. inſti. cū alijs q̄ dixi in. l. i. §. ſi. ſ. eo.
5 ¶ † Faciunt ēt iſte leges. ſ. l. plane. ⁊. l. ſed ſi non ſeruus. ſecun-
dum Ang. q ſi teſtator legat mille vt cõſtruatur capella tante
altitudinis, latitudinis, ⁊ pulchritudinis, ⁊ capella nõ egeat tā-
ta pecunia etiā obſeruata forma data a defuncto reſiduum re-
manet apud legatarium grauatū: nõ dicetur eē relictū in piā
cauſaʒ: ⁊ ideo defalcabit̃. Secus ſi ſimpliciter pecuniā reliquiſ-
ſet p cõſtructione capelle: tunc id qḋ ſupeſſet remaneret apud
heredē q: tunc hrs intelligitur grauatus. Pro hoc lʒ ipſe non
allegat eſt tex. in. l. ſi ſeruus legatus. §. qui margaritā. ibi verus
eque intelligēdum ⁊c. ſ. de leg. i. ⁊ Jo. de imo. hic dicit qḋ illud
qḋ primo dicit Ang. procedit quādo ille qui eſt grauatus erit
legatarius: ſecus ſi nud⁹ miniſter. Qz nihil apud eū remaneret
l. ſi quis titio. ⁊. l. lucius. §. a te peto. ſ. de leg. ij. Dicit̃ aūt lega-
tarius ⁊ non nudus miniſter in dubio qñ verba diſpoſitiua re-
feruntur ad eum. d. l. ſi quis titio. ⁊ ibi no. in. l. ſi legatarius. in
prin. cum glo. de le. iij. Et circa iſtam. q. adde no. p Ang. ⁊ Jo.
de imo. in. l. i. §. ſi. ſ. e. vbi Ange. ēt dixit q illud q ſupereſt non
debet cõuerti in aliā piā cauſam. dic vt ibi dixi. vbi ēt allegaui
no. Ang. ⁊ Jo. de imo. hic. ¶ In glo. que incipit alienum. ⁊ eſt
ſuper. l. ſʒ ſi nõ ſeru⁹. ibi pretiū ſtatuit ⁊c. ⁊ ratio huius intelle-
ctus eſſe põt q: tūc non videtur heres appretiaſſe ſeruū niſi p
eo pretio qḋ teſtator taxauit ideo tunc deducitur vt ex alienū
vt hic que ratio ceſſat quando teſtator pretium nõ taxauit iõ
tūc hʒ locū tex. in. d. §. ſi quis alienū. ⁊. pinde. ⁊ eſt magna limita
tio ad illum tex. ⁊ ſi in gl. hic hec verba. ſed ⁊ ibi ⁊c. inclino puto
⁊. ſ. ſi haberetur, ſed ⁊ hic ⁊c. q ſi intelligatur qḋ in. d. §. ſi quis
alienum. ⁊ hic taxatum fuerit pretium a teſtatore deberet eſſe
ibi idem quod hic. quod eſt contra tex.

1 ☞ Si ſeruus legatur vt manumittatur in diem vel ſub con
ditione id legatum interim defalcatur.
2 Fructus qui percipitur ex re legata per heredem debet impu-
tari in falcidiam.
3 An dominium poſſit ipſo iure transferri poſt tempus de per-
ſona heredis in legatarium.

1 Si incertum. † Si ſeruus legat̃ vt manumit-
tat̃ in diē vel ſub ꝯdõne id q le-
gatū interim defalcat̃ ſʒ quo ad alios legatarios talis ſeru⁹ ex-
emplo ſtatuliberi eſtimatur. h. d. cū. l. ſeq. ſm verū intellectum.
¶ In tex. ibi, preſtari debebit. ſ. ſeruo pure relicto legatario vt
eum in diem vel ſub ꝯdõne manumitteret. ¶ In tex. ibi, falci-
diā detraxit. dʒ interrogatiue legi ſm Bar. ⁊ rñſio ponit̃ ibi dū
dicit, cecilio placebat. ſ. illud q proxime dictū eſt q legatarius
2 illā partē percipiet ⁊c. ¶ † No. q fructus q percipitur ex re legata
p heredem dʒ imputari in falcidiā. de quo in. l. qḋ de bonis. §.
fructus. ſ. e. ¶ No. ſicut a. l. ſe. q pretiū ſeruorū manumittendo
rū ex iudicio defuncti deducit de hereditate tāq̄ es alienū, ⁊ per
conſequēs deducitur ante omnia legata vt hic, ⁊. l. eius. ſ. eod. ⁊
ſ. eo. l. verſi. ſi vero heres rogatus, ⁊ ſecundum Pau. de ca. hic
in lectu. padua. reſultat magnus effectus: q: ſi bona non ſuffi-
cerent ad ſatiſfaciendum omnibus legatis, nihilominus ſatiſ-
fit iſti legatario ſi bona ad illud ſufficiunt: et ſi quid ſupereſt
ſatiſfiet ceteris pro rata. ⁊ per hoc infert q ſi ſūt legata aliqua
pia et aliqua non pia, et bona ſufficiant ad pia, illa ſoluentur
integra ⁊ alij carebunt. ¶ Faciunt ſcḋm eum. l. ſi quis ſeruum.
§. fin. cum. l. ſeq. ⁊ vide etiam ibi Barto. ad fin. ſ. de lega. ij. ſed ſi
nulla eſſent pia tunc cuilibet fiet detractio pro rata: vt. l. ſi poſt
miſſionē. ſ. eodem. quod eſt no. ſecundum eum. Sed dic quod
Bartol. tenuit ꝯrium in aut. ſiſr. alias eſt in aut. ſed in ea re. in
ſi. C. e. p. d. l. ſi poſt miſſionem. ⁊ videt ad allegata in ꝯriū vt ibi
per eum. ⁊ ita et tʒ Jo. an. in addi. Spec. in titu. de te. §. ſuper.
verſic. quid ſi legatarium. ⁊ Ange. ⁊ Joan. de imo. in. l. in rõne.

§. quod vulgo. ff. e. et Bal. in d. aut. similiter. et Jo. de imo. in d. l. si post missionē. et in l. si quis testamēto. §. apud iul. de le. j. et Ange. in l. si certa. §. si miles. ff. de te. mil. p illum tex. ¶ Dicit tamē singulariter hoc esse verū si legata consistunt in quātitatibus, sed si in speciebus hereditariis, et alia sint in quantitatibus: tunc dicit q illa que sunt in speciebus prestabunt integra. pro hoc facit, lz ipse nō alleget tex. reputat singularis in l. fideicōmissorū. §. ut in pos. leg. ¶ Sed pro intellectu illius l. quo ad propositum dicet post Ang. in l. querebat. ff. eo. ¶ In glo. in verbo, admittēda in summario gl. est q inquātū hic dr q pendēte cōditione libertatis detrahet fal. de seruo pure legato, approbatur per iura alle. in glo. Per que videt q debeat estimari ut statuliber, nō aūt statim debeat quarta pars serui integraliter ptinēre ad hredem. ¶ Sz Bar. reprehēdit gl. et cōcludit q aliquando sit ut sciamus an fal. locū habeat vel ne, ut. ff. l. p. practice si apparet locum esse detractioni fal. detrahet: qz pro ea parte statim ad heredē spectabit in seruo pars debita p fal. non aūt habebit hēri in estimatione fal. debitā p seruo. simile habet in l. j. §. si vsusfructus. ff. e. et hoc idē puto q voluerit dicere Ang. inquantū dicit q tex. loquit qn pbabit fal. esse detrahēdā, qd incōtinenti defalcat. sz in l. se. erat dubium ideo ppter dubietatē fit estimatio serui non statuliberi. Jo. de imo. hic dicit qd in l. seq. loquitur quo ad alios legatarios ut eorū respectu estimetur quātū vēdi pōt talis statuliber ut videat quātū sit in legatis: sed respectu ipsius legati facti de ipso seruo detrahetur fal. respectu talis legati eo modo quo hic dicit. ¶ Et dicit qd hoc est de mēte Old. et Ray. et sensit et hoc Bar. hic in suo summario. Et pōt utraq solutio simul iūgi, et erit pfecta. Nō ob. etiam huic. §. id qd habet in l. in rōne. ff. a. §. j. alle. in gl. ubi seruus cui libertas sub cōditione relicta est pōt imputari heredi in fal. qz ride q ibi loquitur qn seruus nō fuit alteri legatus: hic sic. Et similiter loquit tex. in l. in quātitate. versi. cuius generis cautio. ff. eo. ubi loquitur qn seruo non legato fuerat relicta libertas sub cōditione. Mico. de nea. hic approbat opi. glo. hic, et dicit q hic non detrahet falcidia de seruo pure legato qn ei est relicta libertas in diē vel sub conditione per l. cum quo. §. is qui in bona. ff. e. ¶ Et ideo reprehendit aliā gl. hic in versic. fuerit heres. que sentit cōtrariū. Sz veritas videt qd detrahet fal. de ser. pendēte die libertatis, ut hic. Est verū q etiā de commodo operarū serui perueniēto ad legatariū p partib pertinētibus ad legatariū in seruo anteq eueniret dies libertatis detrahitur etiā alia fal. ut est tex. no. in d. §. is qui. et ita ille §. supplетur per istum tex. et iste p illū. Nā qn post certū tēpus relinquit libertas seruo pure legato perinde est ac si in effectu cōmodū operarū illius mediī tēporis fuisset legatum legatario. Et pondera qz ille tex. loquitur qn post diē certā relicta erat libertas nō sic fortasse si sub conditione, bene facit. l. in quātitate. §. magna. versi. in diem iuncto versi. precedenti. ff. eod. tamen

3 hoc nō pono p cōstāti, et forte diceret in d. §. is qui. ¶ † In gl. in versi. recipiat. no. ex tex. et gl. q etiam sm hec tempora videtur q dominiū possit ipso iure trāsferri post tēpus de persona heredis in legatarium, et potest esse hoc fauore libertatis ut hic, et d. l. peculiū. §. fi. et ibi p Jo. de imo. Alias videretur secus de iure antiquo per ea que habentur in l. fi. C. de leg. et ita videtur tenēdum licet aliter dixerit Jo. de imo. in l. si post mortem. §. fi. de leg. j. et dicam in l. cum quo. §. j. ff. eo.

1 ☞ In quibus bonis falcidia debeat imputari.
2 Res vēdita sub pacto l. commissorie, vel adiectionis in diem auget patrimonium.
3 Emphyteuta vendens cum pacto l. commissorie, non incidit in commissum.
4 Prohibitus alienare si alienauit pacto apposito q statim debeat sibi restitui, non facit contra prohibitionem.
5 Si res pendente conditione tradatur emptori, transfertur in eum dominium, nisi aliud actum sit.

1 Statuliber. † Qz in cōputatione fal. inficiuntur vires bonorum et ideo in aliquibus casibus hac. l. positis decidtur in cuius patrimonio quedam bona debeant
2 imputari de quibus hic, et hoc sit loco summarij. ¶ † Nota bi

lia patent clare ex litera. no. q licet dominium rei vendite sub pacto legis cōmissorie vel adiectionis in diem transeat in emptorem si venditio non fuit conditionaliter facta, sed pure resoluenda sub conditione ut le. et no. in l. ij. ff. de in diem adie. nihilominus: quia speratur ad venditorem reuerti eueniente conditione: ideo non videtur ab eo recessisse, et auget patrimo-
3 nium. ita intelligit Pau. de ca. hic in lect. padua. † qui ex hoc dicit colligi argu. secundū quosdam q si emphyteuta vel feudatarius vendat rem sub tali pacto non incidat in cōmissum ante q̄ā pretium ab emptore sit solutum quasi non videatur vēdidisse ex quo speratur ad eundem redire lz sine cōsensu domini vēdiderit: lz iu secus si vēdidisset pure et simpliciter postea redemisset. l. a. §. si rē deposītam. ff. depo. c. j. qd iuris si sit vasallus. de. q p hoc facit id q no. Spe. in ti. de loc. ff. §. nūc aliqua. versic. p. circa consultationem quam alle. in l. si n. inc. ff. eo. narrat concludit Spe. q si emphyteuta vēdidit sine cōsensu domini sed non
4 tradidit nō incurrit penam priuationis, et mouet illa ratione, qz verba sunt accipiēda cum effectu. ergo si ista vēditio nō sortitur effectum non dz habere locum priuatio puto q pēdeat sacris a veritate casus q tangit Spe. et alij in dicto arg. de quo me refero ad ea q dixi in d. l. a. in c. et formaz q iste tex. sm magis cōmunē intellectum glo. hic in versi. venditoris. quē approbant doc. hic nō facere pro d. opi. qz hic intelligit quādo non fuit
4 translatū dominium in emptorē ut dicam super gl. ¶ † Circa pdictam vide etiā q in simili no. Ang. in l. voluerat. C. de fideicō. ubi voluit qd si prohibitus alienare alienauit pacto apposito q statim dz sibi restitui non dicitur venisse contra prohibitionē. alle. tex. quē dicit esse no. in l. fin. §. sin aūt. C. de bo. que lib. ex. l. si qui sic. ff. de sol. et l. plerūq. ff. de ter. nup. alia ratio decisio tū de necessitate non videt inferre q idem sit in alienatione facta cū pacto legis cōmissorie: adeo in ea dic ut ff. ¶ In glo. s. ibi l. sed si nō seruum. §. s. alla l. nō pprie loquit in casu in quo loquit ista l. qz ibi seruus fuit pure legatus et ipso rogatus fuerat in certū euētū manumitteret seruū. Sed hic seruus non fuit legatus sed sibi legata fuit libertas sub cōditione: in ex hac glo. iuncto tex. habetur diligēter notare q sicut fructus vel cōpendiū perceptū p heredem ex re legata pendente die vel cōditione cōputatur hereditati in fal. l. q de bono. §. fructus. ff. eo. et d. l. si nō sit ita. §. si. nō sic in fructibus rerū nō legatarū. l. in rōne. l. a. ff. in princ. ff. e. tamē cōpendiū perceptū ex seruo nō legato cui tamen relicta est libertas imputatur in fal. sicut fructus rerū legatarū per hanc gl. quā etiā reputat satis notādā quasi hoc cōpēdium sit. ut videat de re legata pcipi, attēto q pcipit ex seruo cui est legata libertas: etiā ex tali legato exiuit seruus ipse ab hereditate sicut si legatus eēt, qd no. p ampliatiōe: limitatione doctorū supra. Addit et Bar. et Ang. circa hic no. in gl. p intellectu huius l. q si deficeret cōditio sub q in terminis huius l. erat legata libertas remansere diceret seruus in familia heredis, et sic augeret hereditatē et cōputaret in fal. facit l. in rōne. l. a. j. §. ff. eo. cū ibi no. dū ergo hic dr q nō auget familiā dz intelligi. s. cōmo et precise. si aūt eueniat cōditio detrahit estimatio de hereditate interim vere prestant alia legata cū cautione de qua in l. in quātitate. §. magna. ff. eo. et l. j. §. hec verba. ff. tit. j. ¶ In gloss. in verbo, venditoris. ibi, dic q vēditor cōcessit possessionē precario emptori, et possidebat emptor precario noīe vēditoris: et ideo nō trāsferri dñiū in emptorē. l. q ea. l. alle. in gl. nō aūt intelligas q venditor cōstituerit se possidere precario noīe emptoris: qz transferret tūc dñiū in emptorē, ingta no. p gl. mag. et no. ac reputatam sin. in l. ab emptione. et ibi doc. ff. de pac. et no. Bar. in l. cessio. in antepe. col. ff. de usu. et Jo. an. in addi. Spec. in tit. de emp. et ven. §. j. in addi. inci. hic dubitatur. et plene Bal. in l. j. C. pro do. et in l. ij. C. de usur. et Bal. in l. traditionibus. C. de pact. quicquid dixerit Cy. in l. a. in ulti. q. C. quādo lic. ab emp. disce. ¶ Scōa sol. etiā est vera in se. Tertia approbat p Cy. Bart. et
5 alios cōiter. † sed circa eam addit Jo. de imo. q si res pendēte cōditione tradatur emptori, trāsfertur dñiū in eum nisi aliud actū sit. l. dotis. §. si. cū l. seq. ff. de iur. do. et sic videret sm eum q tertia sol. pcederet nisi dicas q lz esset in dñio emptoris, tñ cēsetur nō esse ex quo nō hz titulū emptiōis: qz cōditio nō est verificata, et ita erit casus no. hic, sed aduerte: qz lz hec tertia solu. posset pcedere quo ad pactū adiectionis in diē, tamē non pōt pcedere quo ad pactū legis cōmissorie de quo loquit iste tex. qz vēditio que fit cum pacto legis commissorie non potest intelligi illa que fit sub conditione, sed solum illa que fit pure resoluenda sub conditione. tex. est in l. j. ff. de lege commis. et alie due precedentes sol. dimmant, et violant istum tex. vnde cogitabam aliter posse respondere, vz quod sicut nos dicimus qd statuliberi dicūtur proprie esse in familia et dominio heredis. l. statuliberi n ceteris. in princi. ff. de statuli. preterquam: quo ad fal. ut hic cum gloss. et Bart. hic. ¶ Ita seruus venditus et traditus cum pacto l. commissorie vel adiectionis in diem intelligatur esse in dominio emptoris ut in iuribus alleg. in glos. preterq quo ad fal. ut hic, et istum tex. dum loquitur de pignore limita ut per Bar. hic, et per l. legata. §. si. et ibi Bart. ff. de suppel. lega. et per dicta in l. j. §. per seruum corporaliter. ff. de acqui. pos.

1 ☞ In computatione fal. habetur consideratio pretij seruorum quibus est data libertas.
2 Non solum meretur libertatem seruus detegens occisorem, sed etiam si detegit conspirationem.

a ¶ Sed non tradidit. vide Alex. in cō. clxxxij. in. ij. vol. in. j. col. in fi. q. sequēti dictū Spe. l. d. xij. xcv. et l. cō. xci. q est duplicatum in. iij. vol. Fran.

☞ ¶ Adde tu Gui. pape. q. ci. lci. si quaerē emphyteuticarià ubi cōcludit qd res emphyteuticaria donata vel vendita ex simplici cōfessione precarij, aut alia ficta traditiōe nō cadit i cōmissum nisi sequat realis apprehensio possessionis sine cōsensu dñi directi. et adde qd quādo emphyteuta vult suā emphyteusim vendere lex dicit debere interuenire volūtatē et cōsensum dñi. l. si. circa prin. C. de iur. emph. et an licētia desup natura debeat actū precedere vide Pau. de ca. consi. cccxix. in cip. circa primum col. ij. versi. quantū ad secūdū. in. ij. pte consi. Hen. Ferra.

¶ Vide plene per Jas. in l. si. clvi. col. et se. C. de in. ēp. in xx. q. et seq. Th.

1 **ERis alieni.** † In cōputatiōe falcidie habet consideratio pretiū seruorum quibus est data libertas, ⁊ ēt eorum qui supplicio vltimo sunt affecti. ⁊ eoꝝ qui in fiscū libertatē acceperūt. h. d. ¶ In tex. ibi ꝓdite .i. detecte. ¶ In tex.
2 ibi, coniurationis. forte contra testatorē in vita. ¶ † Nō. quod nō solū meret libertatē seru⁹ detegens occisores testatoris, sed etiā q detegunt cōiuratonē ⁊ conspirationē in mortē ei⁹. ꝙ est not. In gl. ibi, aliorum. ēt videtur ſm Jo. de imo. posse intelligi de seruis hereditarijs qꝛ illi non cēsentur eē in hereditate si libertas eis relinquit nec ēt defalcātur. l. papinianus. §. quarta. ff. de inof. test. sed dic ꝙ gl. pōderauit ꝙ tex. hic dicit deducendū esse pretiū seruorū. n ā intelligit de alienis emēdis de pretio hereditario. vbi aūt serui manumittendi essent hereditarij non est opus deuenire ad pretiū vel estimationē, sed tales quales sunt absqꝫ alia estimatione deducunt. ī. eo. l. in rōne. la. i. §. si seruus testo. ibi, qui si viueret nō estimaret ⁊c. ¶ In gl. fi. ō. rūsione cōmuniter tenet, que est no. ꝓ limitatione. l. antepe. alle. in glos. ⁊ hoc iō est hic: qꝛ factū serui cedebat ad vtilitatē herediū q tenentur vindicare necē defuncti iuxta. l. i. ⁊ fere ꝑ totū. C. de his q. vt indi. ⁊ dicit Jo. de imo. ꝙ huic opi. nō obst. tex. in. l. lex cor. ī. ad sille. vbi ꝓ primus vr̄ debere fieri solutionē ꝑ illū ad cuius vtilitatē rēdit ꝙ ꝑ fiscū qꝛ ſm eū alio casu loquit ⁊ ad aliū effectū vt ibi pꝫ ⁊ subdit ꝙ vr̄ hoc intelligēdū ꝙ isti serui erant alieni. nā si fuissent ꝓprij testōris non fuisset expediēs fiscū soluere ex quo repetere deberet ab ipsa hereditate in illius vtilitatē cessit factū serui. facit qꝺ no. gl. in. l. i. C. ꝓ qui. cau. ser. pro pre. h. accipi. adde ꝙ imo verius videt ꝙ hic primus de bonis hereditatis solui deberet pretium talis serui etiā alieni ꝙ de bonis fisci si hereditas sufficit. ⁊ ꝓ hoc est glo. in. l. oño. ī. ad sil. iuncto tex. que gl. ēt in casu isto intelligit habere locū. d. l. lex cor. nec l tex. hic dicit cōtrariū. regulariter aūt qñ alicui indiciū malefacto rē statuit ꝑmiū dꝫ ꝑmo solui de bonis delinquētis si fieri pōt. alias de bonis eius ad cui⁹ vtilitatem sumit vindicta ⁊ in subsidium de publico ꝑ. d. l. lex cor. in princ. iuncto ꝟsi. preterea inducēdo vt ibi ꝑ Bar. q ita ibi deducit in fi. princip. ⁊ pro hoc est bonus text. quem ad hoc ibi ponderat Ang. in. l. lex cor. §. si quis verū. ⁊ ei qui indicasset. ī. de iniu. ⁊ ita etiā posset intelligi hic ⁊ hoc colligi potest ex verbis Dy. hic qui dicit ꝙ debet intelligi prout suppletur in. d. l. lex cor. ī. ad sill.

1 ☞ Testamētum veterani etiam si decessit intra annum missionis non est priuilegium circa fal.
2 Quo ad falc. non differt testamentum veterani patrisfamilias ⁊ filijfamilias.

1 **AD veterani.** † Testamentum veterani etiam si decessit intra annū missionis nō est priuilegiatū circa detractio-
2 nem falc. hoc dicit. ¶ † Not. ꝙ quo ad fal. non differt testamentum veterani patrisfa. ⁊ filijfa. veterani. secus quo ad querelam: qꝛ illa non daꝛ contra testamentum filiusfa. veterani. l. fi. C. de inoffi. test. sed bene datur contra testamentū patrisfa. veterani. l. papinianus. §. contra veterani. alias est. l. contra veterani. ⁊ ibi no. ff. de inoffi. test.

1 ☞ Res legata sub cōditione dandi aliquid dicitur tota capi iure legati in computatione falc.
2 Datum causa conditionis implende non imputatur in fal.
3 Si de legato debet solui gabella denariorum. vi. per lib. ⁊ legatarius sit grauatus dare. x. ⁊ res sit valoris. xx. an debeat solui pro. xx.

1 **Si cui.** † Res legata sub cōdōne dandi aliquid dicitur tota capi iure legati in cōputatione falci-
2 die. ⁊ sic de toto detrahet fal. h. d. ¶ † Not. ꝙ totū cā cōdōnis implēde nō imputat in fal. intelligit tñ Bart. ⁊ an. hoc eē verū quo ad alios legatarios. secus quo ad ipsum legatariū ꝑ. l. neseni⁹. an ꝑn. ī. e. tñ ille tex. loquit in ꝑlegatis relictis heredi non in dato cā cōdōnis implēde. itē ibi loquit in casu in quo legatario cui erat detrahēda fal. poterat ꝯsuli ope exceptionis: qꝛ heres hēbat aduersus eū aliqd petere: hic nō ꝑterea hoc videt multū violare istū tex. ⁊ iō Bar. in. l. in. iij. ī. eo. in. ij. col. in ꝟ. ſꝫ hoc videt ꝫ. l. si fundus. ⁊c. intelligit illud qñ legatarius possidebat eē legatā ⁊ conueniret ꝑ fal. ab herede de quo me remitto
3 ad ea q ibi dicētur. ¶ † Et facit iste text. ꝙ si de legato dꝫ solui gabella sex denariorū ꝑ libra valoris rei ⁊ legat⁹ fuerit fundus valoris. xx. sub ꝯdōe si decē dederit tali ꝙ debeat solui gabella de. xx. ⁊ sic de toto nō aūt de. x. tñ. ⁊ ita ꝑ istū tex. tꝫ Jo. de imo in. l. nō amplr⁹. in ꝑn. ī. de le. i. sed Bal. Raph. ⁊ Paul. de ca. ⁊ an. in. l. ciuitatib⁹. §. si. de le. i. ꝑ illū tex. ⁊ ꝑ. d. l. nō amplr⁹. in ꝑn. tꝫ ꝙ imo nō detrahit nisi. x. qꝛ eaten⁹ lucratiuū titulum here videt: ⁊ ad istū tex. posset rñderi ꝙ hic loquit in fal. in qua nō imputat nisi illud ꝙ heres hꝫ de iure hereditario. d. l. in. iij. ⁊ heres dꝫ here iure hereditario quartā oīm q fuerit in hereditate tꝑore mortis testōris. l. in rōne. l. i. §. in ꝑn. ī. e. q eō cessat in. q nr̄a. ⁊ in casu. d. l. amplius. cū si. de qua. q. ēt vide no. ꝑ Bar. in. l. sed si hoc. §. cuidā. ff. de cōdi. ⁊ de. ⁊ ibi ꝑ ista opi. est optimus text. et bene facit. l. quoties. ⁊. l. qui. ſtatu. ⁊ ꝙ vtrobiqꝫ no. per Bart. ī. eo. ⁊ quod no. Bar. in. l. lege fal. non habetur. ī. eo.

1 ☞ Possessor hereditatis post motā sibi controuersiam sup hereditate non debet soluere legata sine cautione.
2 Ex perspicuis iudicijs de dolo constare debet.

1 **DOlo.** † Possessor hereditatis post motam sibi cōtrouersiā sup hereditate nō dꝫ soluere legata sine cautione, alias presumitur dolo fecisse. h. d. ¶ No. id qꝺ dictū est l summario vbi aūt lis mota nō eēt opus. d. cau. ſm ꝙ habet i. l. hec aūt. in ꝑn. ī. ti. ī. ⁊ nō tenet tunc ille cui euicta est hereditas restituere de suo victori illud qꝺ dedit legatarijs. qꝛ nō fuit in dolo: sed lite mota nō dꝫ soluere legatarijs nisi ꝑstēt cautionē qꝺ euicta hereditate legata restituant: ⁊ tūc si euincatur hereditas liberaꝛ succumbēs si victori cedat actiones sibi competentes contra legatarios. l. pe. cū ibi no. ī. de pe. he. ¶ Itē limita istum tex. in eo qui ignorāter obmisit cau. ſm Ray. ⁊ Nic. de neapo. per. l. iul. §. si tibi
2 ī. ad exhi. ¶ † In glo. in ꝟ. cautionibus. ibi. l. dum. Solue qꝺ imo ex ꝑspicuis indicijs dicitur hic de dolo constare: qꝛ omisit sciēter facere id qꝺ facere debuit facit. l. procuratorem. §. dolo. ⁊. l. dolus. ī. man. ⁊ no. Bar. in. d. l. dolum. Cyn. tñ hic intellexit qꝺ hic fecit id qꝺ facere nō debuit. s. qꝛ soluit legata, ⁊ iō presumit dol⁹. l. i. C. ad. l. cor. de sica. tñ vr̄ verius ꝙ hic omisit facere id quod facere debuit. s. exigere cautionem. ⁊ lꝫ C. y. hic dicat ꝙ tunc requiruntur ꝑspicua indicia ad probandum dolum quādo quis omisit per. d. l. dolum. tamen alle. ī. apparet rñsio.

1 ☞ Res que post mortem superuenerunt ex causa viuente testatore computatur in patrimonio.

1 **SErui.** † Res q post mortē superuenerit ex cā habētē originē in vita testatoris cōputant in patrimonio. h. d. ¶ Et similiter si diminutio subsecuta est ex causa que habuit originē in vita testatoris non censetur in patrimonio fuisse tempore mortis. l. in ratione. la. i. §. imperator. ⁊. §. seq. ī. eo. contra istum tex. tamen videtur multū facere text. in. l. si patronum ex debita. §. fi. ī. de bo. lib. dicit in. l. in ratione. la. ij. in princ. ī. eo. est ⁊ difficile contrarium ꝙ non reperio solutum per gloss. nec per doct. nisi hic pro Nico. de neap. qui dicit quod aliud est in legitima debita patrono, ⁊ aliud in falci. vt hic.

1 ☞ Quod recipit heres a statulibero causa conditionis implende non computatur ⁊c.

1 **FAlcidia.** † Qꝺ recipit heres a statulibero cā cōdōnis implēde nō imputatur in fal. si solutum sit de alieno nō de hereditario idem si recipiat a libero per ex.... solueret. h. d. ¶ In glo. fi. in fi. ⁊ si contra istum vltimum intellectum opponatur de. l. qꝺ statulib. ī. de do. cau. mor. solue qꝺ ibi loquit quo ad trebel. hic in falc.

1 ☞ Non debet fieri estimatio secundū affectionem, sed secundum veritatem.

1 **IN falcidia.** † Non debet fieri estimatio secundum affectionem sed secundum veritatem. hoc dicit.

1 ☞ Legatum in diem vel conditionale reputatur esse tanto minus quantum est interusurium medij temporis ⁊c.
2 An propter interusurium medij temporis habenda sit ratio illius qꝺ minus est.
3 Fructus percepti ex re legata in diem computantur in falcidia.

IN lege falcidia non ha.
1 † Legatū in diē vel ꝯdōnale reputaꝛ eē tāto min⁹ quāto est interusurium medij tꝑis ⁊ qñ sunt legata pura ⁊ ꝯdōnalia ꝑstant statim pura integra ⁊ percepta ⁊ quotiens nō aūt ꝯputū ad hoc estimant ꝯdōalia quāti vēdi possent. h. d. ¶ In tex. ibi, relictū est subaudi ⁊ iō si declaraꝛ totū ac si pure relictū eēt ſm Dy. ¶ In tex. ibi cōputaꝛ. s. vt tāto min⁹ detrahat hēs de legatis i cōputatiōe fal. qñ tū est illō ꝯmodū interusurij ab eo perceptū ⁊ ēt qꝛ tāto min⁹ cēsebit eē in legato. ⁊ si si cē tū sunt relicta tibi ꝑstāda post annū ⁊ ex interusurio dicti tꝑis ꝑit ex eis ꝑcipi decē ⁊ ita percepta fuerint ab herede tūc illa. x. cōputabit sibi heres vt tāto min⁹ detrahat de residuo soluet tñ fiūa post annū illi cui cētum legata sunt ac si sibi nonaginta legata essent. qꝛ nonaginta vr̄ sibi relicta. ita ꝓbat in. l. q. quadringenta. §. si. ī. eo. ⁊ vide gl. ibi in ꝟ. minime. q vult ꝙ nō sufficiat
2 ꝙ potuerint ꝑcipi illa decē sꝫ sic imputent heredi sꝫ necesse est ꝙ illa ꝑcepit lꝫ Jo. de imo. hic in discursu dicent ꝯtrā. ¶ † Et in

ducitur per Bar. & Ang. ad q. si statuto cavet q de contractu vel legato solvatur certa gabella puta sex denariorum pro qualibet libra, & promitto sibi solvere quadringenta ad certum tempus: q ppter interusurium medij temporis illa quantitas potest contingere q estimabitur minor in .x. pro centenario habenda erit ratio illius qd minus est in gabella solvenda sicut hic habetur ratio in fal. secundum Bar. qui pro hoc etiam allegat id qd habetur in l. cum qui alias incipit idem iul. §. melior. ff. de in diem adiec. ubi non tm estimatur si debet solvi ad terminum sicut si incontinenti. Ang. remittit se ad dicenda in l. cum titio. ff. eo. ubi Bar. ponit qualiter debet solvi gabella de legato annuo. & dicit Ang. ibi se invenisse corrupta & imperfecta scripta Bart. ibi, & hic, & videtur ibi velle Ang. q attendantur verba statuti: q aut statutum vult q legatarius solvat gabellam de legato: & tunc debet solvere gabellam qn percipiet legatum, & de eo qd tunc percipiet. aut statutum dicit qd legatarius certe rei vel summe solvat gabellam ad rationem sex denariorum pro libra: & tunc post acceptilationem legati gabella debet incontinenti solvi habita estimatione fallit si sit legatum conditionale: q non venit estimandum ut hic quam distinctionem improbat ibi Io. de imo. q nulla videtur esse ratio differentie inter casum quando statutum dicat q de legato solvatur gabella, & casum qn dicit q legatarius certe rei vel summe solvat &c. Jo. de imo. hic dicit sibi videri q iste tex. non faciat pro deci. Bart. hic: q interim commodum percipiebat per heredem q volebat defalcare, sed in casu predicto res publica que vult detrahere gabellam nihil percipit adeo videtur q si vult detrahere in suis terminis in quibus debet fieri solutio quantitatis detrahet de tota quantitate. sed si vellet statim detrahere forte posset procedere dictum Bart. ¶ Addatis etiam q Bal. in d. l. in annalibus in pe. q. facit mentionem de his que no. Bar. hic, & in d. l. cum titio. tamen qntum pertinet ad q. que tangitur hic non videtur clare decidere, puto ex predictis qd si vis consistat in videndo quando debeat solvi gabella: q si debet solvi finito termino: tunc debet solvi gabella de eo qd tunc percipit legatarius. si autem debet solvi in initio ante eventum diei & tunc habeat locum decisio Bar. hic & videtur q in dubio debeat solvi gabella tempore quo cum effectu agi potest ex contractu vel legato sicut & in falcidia regulariter. l. penalem. §. annua. ff. eo. debent enim regulari eadem mensura temporis commodum & eius incommodum respective ad commodum ut est tex. optimus in ratione sua in l. nec semel. §. si in habitatione. ff. qn dies leg. ced. & etiam videtur de mente Bald. in d. l. in annalibus. licet non utatur hac ratione. ¶ † Not. q fructus vel compendium perceptum ex re legata in diem computatur in fal. de quo vidistis in l. paulus. ff. eo. ¶ In glo. fi. in fi. communiter tenetur q ibi loquitur in legato annuo, hic in alio leg. conditionali: & ideo ratio diversitatis tangitur ibi per docto.

☞ Non valet promissio facta per heredem testatori de solvendo integra legata.

Qui id quod.

Non potest commode summari. ¶ † In glo. i. in fi. solue q ibi loquitur quando testatore vivente heres institutus ex necessitate sibi imposita a testatore promisit se integre soluturum quo casu non valet promissio, ne per testatorem fraudetur lex. hic autem loquitur quando sponte sua post mortem testatoris cavit.

☞ Si legatum annuum relinquitur, non antequam defalcatur q eveniat dies solvendi.

Lex falcidia si interue.

† Si legatum annuum relinquitur non ante defalcatur quam eveniat dies solvendi legatum p quod falcidia intervenit. hoc dicit. ¶ In gloss. in verbo integra. pro solutione omnium oppositionum de quibus hic in glo. vide plene p Bar. in l. cum titio. ff. eod. & ibi veniet dicendum.

☞ Legatarius vel fideicom. fal. vel trebellianicam ex ppria persona non detrahit.

Nunquam.

† Legatarius vel fideicommissarius fal. vel treb. ex propria persona non detrahit. hoc dicit. ¶ Que autem sit ratio huius. §. no. p glo. i. §. his igitur. in aut. de he. & fal. in verbo complere. ¶ In gloss. i. ibi, si eas detrahatur &c. hic fideliter recitatur opi. bulga. q p gl. in l. penales §. si cui. ff. e. q non simpliciter dicebat bulga. legatarium non detrahere fal. sed tunc demum quando sibi non detrahitur: tamen communiter concludere fal. sed tunc demum quando sibi non detrahitur: tamen communiter concludit q non potest nisi aliud appareat ex presumpta mente defuncti, ut q legatarius fuit gravatus onere intrinseco: nam tunc quatenus sibi detrahitur falci. p heredem diminuitur, & ipse de onere sibi iniuncto ut in d. l. penales. secus si onus esset extrinsecum. l. mevianum. §. si. ff. eo. & adde que dixi in l. penales. §. si.

☞ Obligatio dupli seu penalis inter heredem & testatorem consistens conservatur tm simplam quo ad fal. [illegible]

Cum emptor.

Obligatio dupli, seu penalis inter heredem & testatorem consistens heredi & contra heredem conservatur in simplum tm ad inducendam vel excludendam fal. h. d. Et est singularis l. secundum Bar. & alios. ¶ In tex. ibi, deducere s. emptor qui venditori successit, & cui emptori res post successionem evicta est. ¶ In tex. ibi. computare debet s. venditor q successit emptori. ¶ In gl. ibi. §. illud tene ultimam so. positam p gl. in l. 3ia. q ibi ultimus emptor q eviut hereditatem a primo emptore servi p quo fuit promissa dupla est loco heredis non autem ille q successit venditori. hic autem remansit hereditas penes eum. ¶ In ea. ibi. l. si a me. sol. istud est hic odio pene, querit bar. an ista l. habeat locum hodie confecto inventario, & concludit q sic ut hic p eum sed gl. & Cy. tenuerunt contrarium i. l. si. §. i. computatione. C. de iu. deli. cum quibus transit hic Nico. de nea. sed Ang. hic concordat opi. q aut evictio secuta fuit in vita testatoris vel etiam post mortem ante aditam hereditatem: & tunc cum perfecte etiam sibi emptori acquisita actio ad duplam confectio inventarij superveniens non aufert heredi ius quesitum, sed illud conservat ut in d. §. in computatione, etiam si actio quesita competeret: q d. §. in computatione etiam istum casum pregnanter comprehendit. Aut fuit secuta evictio post aditam hereditatem: & tunc procedat opi. Bar. q non conservatur nisi simplum odio pene, & dicit q ita intelligitur ista l. i. qn post aditam hereditatem fuit evicta. Jo. de imo. hic dicit q iste intellectus Ang. violat istum tex. q indistincte loquitur. item q stat utrobique ratio benignitatis hic reddita, & non solum procedit hic isto iure, sed etiam hodierno confecto inventario. nam sicut olim lex que volebat q heres posset sibi debitum deducere in computatione fal. iuxta l. q de bonis. §. qd autem. §. se. ff. eo. determinatur & limitatur p istam l. & intelligitur respectu simpli non respectu dupli. ut hic ita videtur q lex nova dicens simpliciter q confecto inventario potest heres sibi debitum deducere videtur debere intelligi respectu simpli p id qd no. in aut. offeratur. C. de li. cote. i. l. non est novum & l. seu & posteriores. ff. de le. Pau. de ca. hic tenet Ang. q qn evictio sequitur ante aditam hereditatem si non conservaret p confectionem inventarij diceretur pati damnum q consistit in perdendo id qd acquisitum est. l. iij. §. merito. ff. ne quid in loco publ. qd est verum etiam si illud acquisitum erat ex causa lucrativa ut no. gl. licet ipse non alleget in l. i. §. si qs autem propter in verbo, in inte. resti. ff. ne quid in loco pub. & gl. ff. sol. mat. in l. si cum dotem. §. eo autem tempore in gl. i. de qua videt ad l. hunc §. si sichu. de leg. i. & no. Cy. & Bal. in l. cum te sponte. C. de do. ante nup. unde sicut error iuris non nocet quando tractatur de damno vitando: ita nec quando tractatur de perdendo lucro iam quesito ut est gloss. not. in l. qui fideicommissum. ff. de lega. ij. ubi autem res evincitur post aditam hereditatem: tunc non infertur damnum per aditionem hereditatis cum beneficio inventarij, sed impeditur lucrum acquirendum. ¶ Addatis q Fran. aretinus in d. §. in computatione. transit cum opi. Bal. sed Bal Ang. & Sal. Ful. & Pau. de ca. ibidem tenent illam opi. quam posuit Ang. hic, & ita teneo. & si attendantur rationes hic assignate per Bart. & rationes predictas etiam non militant nisi qn evictio secuta fuit post aditam hereditatem, & ita videtur loqui iste tex. q sic videtur construendum evicto homine cum p quando emptor venditoris heres extitit &c. & p hoc cessant omnes obiectiones allegate in contrarium. facit etiam ad hoc tex. in l. habere licere. in fin. ff. de evictio. ibi, alioquin semel commissa stipulatio resolvi non potest. Et subdit Ange. q benignitas de qua in hac l. surgit ex eo qd heres volebat detrahere fal. & nihilominus deducere duplum: & ideo ex quo non servabat plenam fidem testatori volens detrahere falci. iuxta id qd habetur in l. si sponsus. §. si quis rogatus. ff. de do. inter vi. noluit lex sibi favere in duplo lucro. secus secundum eum si non vellet detrahere fal. sed vellit concurrere cum aliis creditoribus, & detrahere duplum tanquam creditor confecto inventario per tex. in d. §. in computatione. & est magna limitatio ad istum tex. Jo. de imo. hic dicit qd magna esset utilitas huius opi. Ang. si esset vera ut potest comprehendi per hoc exemplum, si ponas .xl. esse in bonis, & .x. debere creditoribus. & .xx. pro dupla. & .xv. fuisse legata. nam si vult detrahere falc. habere duplum. non potest: sed solum simplum, & sic .x. & sic si bene consideres legata tunc solventur integra: q remanebunt quinque penes heredem que sunt quarta de .xx. que restant deducto ere alieno computata sola simpla. si autem non velit etiam fal. sed potius deducere duplam, tunc non solventur nisi .x. de legatis, nam alia quinque reperientur ultra vires hereditarias. ¶ Sed ipse putat q etiam si non velit detrahere fal. non possit nisi simplum deducere: quia lex falci. primo & ante omnia vult considerari an legata sint ultra vires. l. i. §. hec verba. ff. ti. i. ¶ Et ideo ex quo hec l. simpliciter & indistincte dicit q in computatione fal. debet simplum tantum computari non poterit aliquo modo duplum computari: & ideo videtur q legata integra solventur secundum eum, sed Pau. de cas. transit cum Ang. & idem etiam tenuit Ang. in d. §. in computatione. in fi. tamen mihi magis placet opi. contraria q alio posset contingere casus q esset in potestate heredis excludere illam benignitatem q ista lex concedere voluit legatis, & ultime voluntati in odium pene, ut in exemplo. ff. pos.

to fun q̄ si hs nō vult detrahere fal.ſ3 cōcurrere cū creditori-
bus in tota dupla erunt deterioꝛis cōditionis legatarij,quā ſi
vellet detrahere fal.q̄ eſt cōtra mentem huius.l.ꝛ fraudē legi
facere dicitur qui ſaluis verbis legis ſuiam circonuenit.l.con-
tra legem.ff.de le.ita eſſet in propoſito.

1 Species defalcanda efficitur communis heredis ꝛ lega-
tarij.

2 Falcidia reſecat legata ipſo iure quo ad dominium.

3 Legatum relictū per vnum ex dominis ſeruo communi plu-
rium dominorum acquiritur alijs in totum.

1 Plautius. † Species defalcanda efficit̄ cōmunis hr̄dis ꝛ legatarij ꝛ
legatum factū ſeruo cōmuni ab vno ex dominis v3
in totū tanq̄ factum ſocio ꝛ eo.modo factum ſuo
ꝓpter q futur⁹ eſt cōmunis inter heredē ꝛ legatariū ꝓpter fal.
videt̄ factū in totū legatario vt in totum valeat ꝛ de toto fiet
vna detractio p fal.h.d.vſq̄ ad.§.interdū. In tex.ibi.lega-
tū.ſubaudi q̄rit̄ qualiter detrahet̄ falc. In tex.ibi.decidet.i.
diminuet̄ p falc. In tex.ibi.inutilē futurā.q2 p ea pte videt̄
relictū ſeruo heredis,ꝛ p ꝯſequēs p ea pte non v3 inſti.de le.§.
2 an ſeruo. † Nota q̄ falcidia reſecat legata ipſo iure quo ad
dominium vt hic.ꝛ.l.linea.ff.eo.ꝛ ēt videt̄ q̄ quo ad obligatio
nē reſecet ipſo iure p.l.in q̄titate.§.fi.j.e.ſibi videt̄ log ēt quan
do legatū ꝯſiſtebat in q̄titate quo caſu nō trāſit dn̄ium in le-
gatariū ipſo iure vt.l.cū in certis.de leg.j.ꝛ not.glo.in.l.ſi in re.
la.j.ff.de rei vē.ꝛ ſic facit ꝯ op.Bar.v3 q̄ illud q̄ reſecat̄ p fal.
nō ſit debitum naturaliter legatarij.ſ3 poſſes reſpōdere qđ re-
ſecat ipſo iure quo ad ciuilē obligationē,dic tū vt p.gl. in.l.j.ff.
3 de condi.inde. † No.q̄ legatū relictū p vno ex dominis ſer-
uo cōmuni pluriū dn̄oꝝ acquirit̄ in totū alijs ꝛ ſic habes no-
tare q̄ iter cōiūctos coniunctione legali locus eſt iur.accreſcē-
di qñ a p̄n.portio accreſcēs eſt p nō ſcripta.ſecus ſi ex poſt fa-
cto deficeret.l.ꝛ ꝑculo.ff.de le.ij.aliud tñ eſt in hereditate q2 in
ea h3 locū ius accreſcēdi.l.ſi ſeruus cōis ab extero.ff.de acqui.
he.no.plene Bar.in.l.re cōiūcti.an pe.ꝛ vl.col.de le.ij.ꝛ p Bar.
in.l.vnica.in.vj.ꝛ.vij.q.C.quando nō pe.par.ꝛ p Ang.ꝛ Jo.de
imo in.l.ꝓinde.§.interdū.j.de ſtip.ſer.ꝛ Ang.in.l.in teſtamēto
C.de impu.ꝛ ali.ſub. In gl.in ꝟſi.diuus pius,in fi.ſ3 vr̄ diui-
nare hec ſo.ad.d.§.ſi ſeruus communis.ſ.dicere qđ ibi ſtipula-
tio non fuit ex cā lucratiua.ad Bar.hic ꝛ in.d.l.re cōiuncti.ad
fi.ꝛ an.hic rn̄det q̄ i.d.§.ſi ſeruus cōmunis.act⁹ vel donatio in
cipit a ꝓmiſſione nō a traditiōe ꝛ iō q2 ꝓmittēs iure retētiōis
pōt ſibi ꝯſulere p ſua pte.aō tūc agit cōſocius ſolū p rata:que
cō ceſſat qñ donatio incipit a traditione ꝛ illo caſu loquit̄ tex.
in.l.p ſeruū.§.j.alle.in gl.ꝛ p hoc infert Ang.hic qđ idē erit in
legato:q2 ſi rei legate trāſeat dn̄ium recta via in legatariū tūc
dn̄ium ſolum ꝑtinebit ad cōſociū:ꝛ ita intelliget̄ iſte tex.cū ſi.
ſed ſi nō trāſit,q2 teſtator legauit pecuniā in genere tunc ſit idē
ꝑut quādo donatio incipit a ꝓmiſſiōe quā tūc hs legātiꝰ po
terit ſibi cōſulere retinēdo ptem tangentē ip̄m.Jo.de imo.di-
cit q̄ l3 iſtud motiuum Ang.ſit ſubtile tñ videt̄ ꝯ iſtū tex.q lo-
quit̄ indiſtincte.vñ reſpō.let ad ar.an.q̄ in vltimis volūtatib⁹
facilius h3 locum ius accreſcēdi q̄ in ꝯtctibus p id qđ habetur
in.l.ſi mihi ꝛ titio.j.de ꝟ.ob. Et dt̄ q̄ iſta eſt de mēte Rap.
hic.ꝛ adde q̄ iſtud idē voluit Bar.in.d.l.ꝓinde.§.ſi ſeruus cō-
munis.ꝛ ēt ipſemet Ang.ibi ſubdit ꝛ ēt Jo.de imol.forte dicit
poſſe q̄ ſi in ꝯtctibus icipiat donatio a traditiōe facta ſeruo cō
muni nō habebit locum ius accreſcēdi p.d.l.p ſeruū.§.j.nō ca-
uillādo illū tex.ſ3 gl.ibi ꝛ hic,ꝛ do.ēt videant̄ cauillare illū tex.
ꝛ ꝓpter.h.d.q̄ op.gl.ſeruaret̄ in practica.tñ forte de iure ꝯtrū
eſt ꝟius ſm eū.nā l3 ſeruus ꝯmunis habeat tñ q2 t3 noie dn̄o-
rum cēſet̄ ipſe donās penes ſe habere p ſua pte iō videt̄ ſibi q̄
poſſit vti retētione. Sed videt̄ q̄ cōmunis opin.ſit ꝟa per
id qđ habet̄ in.l.j.§.cōmunis ſeru⁹.i ſi.j.de ſti.ſer.ꝛ i.l.ſi ſeruus
cōis.ff.de aut.tu.vbi lr̄a dicit q̄ l co q̄ geſtū eſt a ſeruo cōi vbi
alter ex dn̄is pōt acqrere ꝛ alter nō pōt ꝓinde habet̄ ac ſi ſuus
illius ſol⁹ eēt cui acquirēdi facultatem h3 ꝛ ſic patet qđ in his
q̄ geſta ſunt a ſuo cōmuni nō ꝓcedit regula.d.l.ſi mihi ꝛ titio.
Fallit qñ illi ex dn̄is in cuius perſona actus valere nō poterat
poſſit eē cōſultū p viā retētionis,vt.d.l.ꝓinde.§.j. Pro quo
ēt facit in ſimili id qđ legitur ꝛ no.in.l.hmōi.§.ſi titio.ff.de leg.
j.vbi q nō admittit̄ ad ꝑmiū iure actionis ſi tñ admitti pōt iu
re retētionis facit.ptā ſecus ſi nō poſſet admitti etiā iure retē-
tionis vt ibi no.ꝛ per.d.l.j.§.cōmunis ſeruus.etiā tollit̄ vltima
rō adducta p Jo.de imo.nec videt̄ q̄ gl.ꝛ doc.violēt text.in.d.
l.p ſeruū.§.j.dum tex.ibi dicit pecunia ſiet cōmunis ſocioꝝ p
portione q̄ in ſeruo cōmuni habēt ꝛc.q2 intelligit̄ de pecunia
l.tota cū indefinite loquat̄ ꝛ ſic efficit̄ ſocioꝝ domini donātis
ipſa pecunia tota p̄o portione q̄ in ſeruo commum habēt ſe-
quit̄ qđ donans nihil h3.indefinita enim equipollet vniuerſali

l.ſi pluribus.cum vulga.de legatis.ij.ꝛ vide qđ de hac.l.dicam
in.l.quoties.j.eo.

1 Ubi legatur fundus,ꝛ via ad ipſum,legatū vie extingui-
tur ſi tantum eſt in falcidia quantum valet via.

1 Interdum. † Ubi legat̄ fund⁹,ꝛ via ad ipſum,le-
gatū vie extingnit̄ ſi tm̄ eſt in fal.aut
plus q̄tum v3 via.h.d.ꝛ hic ponit̄ ratio.l.ſi fundus.ff.eodem.

1 Non eſt. † Legata inutilia minuunt vel ex-
cludūt fal.ſiue ſint inutilia a p̄n.ſiue
ex poſtfacto.h.d.cū.l.ſeq. Limita tñ iſtā.l.niſi le-
gata ſuſtinerent̄ iure ſpāli vt eſt qñ ꝓpter ꝑteritio
nem filij cōſeruant̄ legata relicta ꝯiunctis pſonis ꝛ alia legata
deficerēt puta relicta extraneis:nam legata deficiētia non au-
gebūt p̄ſtationē legatoꝝ q̄ iure ſpāli ꝯſeruant̄,ꝛ ſic ipediēt fal.
de eis detrahēdā:vt eſt text.no.i.l.filiū.§.ſi legata.j.de le.p̄ſtā.ꝛ
no.Jo.de imo.ꝛ Raph.cu.i.l.ꝛ ſi ꝯ.ff.de vul.ꝛ pup.ꝛ ſic limita
tur iſta.l.vt hēat locū quo ad p̄ſtationē legatoꝝ q̄ iure ꝯmuni
ꝯſeruat̄ nō iure ſpeciali.ꝛ pōt eſſe rō q2 debilius eſt illud q̄ iu-
re cōmuni cōſeruat̄ q̄ illud qđ conſeruatur iure ſpeciali.l.eius
militis.§.militia miſſus.ff.de te.mi.nec ob.d.l.filium.§.ſi.quia
ibi nō p̄ſtare legata extraneis poteſt ꝓdeſſe coniunctis quādo
extraneo ꝛ coniuncto erat factum legatum indiuiduum vt ibi
p gl.vel aliter vt ibi p Bar.non obſt.etiam.d.l.ꝛ ſi ꝯtra ſecun-
dum intellectum Bart.q2 ſm Jo.de imo.ꝛ Rapha.ille intel-
lectus eſt de directo cōtra tex.in.d.§.ſi legata.iō aliter intelligi
tur ille tex.vt colligitur ex not.per gl.ibi,in ver.legati.iūcto eo
q̄ hr̄ in.l.in rōne.§.q̄ vulgo.ꝛ.§.ſi filio.ff.eod.q2 intelligitur q̄
ibi loquit̄ de legatis relictis a ſubſtituto augendis:nam talia
legata augebuntur contra ſubſtitutum:eo quia filius impu-
bes inſtitutus legata a ſe relicta non debuit preſtare extraneis
ꝛ l3 in imponēda ratione legis fal.debeat fieri cōtributio reli-
ctoꝝ ab impubere,ꝛ a ſubſtituto.d.§.q̄ vulgo.ꝛ.§.ſi filio.tamē
rupto teſtamēto p bo.poſ.ꝯ ta.non contribuentur legata reli-
cta extraneis ab impubere cū illa nō dēant p̄ſtari a filio nec a
ſubſtituto ex quo ſequit̄ q̄ vbi alias fieret contributio relicto-
rū ab impubere ēt extraneis cum relictis a ſubſtituto haberet
locū fa.ꝛ ſic diminute preſtarent̄ legata relicta a ſubſtituto ꝓp
fal.nō augebit̄ actio i ip̄m ſubſtitutū p legatis a ſe relictis,q2
computabit̄ ſibi in falc.legata relicta a filio extraneis,rō eſt q2
ſubſtitutus p̄ſtat iure cōi legata a ſe relicta:q2 ſubſtitutio pu-
pillaris nō rūpitur rupto teſtamēto p ꝯ ta.l.ēt.ff.de vul.ꝛ pup.
ꝛ iſte videtur plan⁹ intellect⁹ ad.d.l.ꝛ ſi ꝯ. In gl.in ver.nec
intereſt ſolui.hec ratio ſuadet vtroq̄ caſu in fal.imputari poſt
quā vtroq̄ caſu iure hereditario apud heredem remanent le-
gata inutilia ſ3 in cōtrariū ratio ſuadebat ibi aliter fieri con-
ſiderato ēt qñ ab initio non valebat ꝛ aliter qñ ex poſtfacto.

1 Legatum inutile ꝓpter incapacitatem legatarij prodeſt
alijs legatarijs.

2 An de iure iſto ſ‍ſ‍orum ſufficeret relinquere filio iure legati.

3 Si ſunt quedam legata pia et quedam non: de non pijs non
detrahitur falcidia pro pijs.

4 Si relinquitur naturaliter plus q̄ poſſet propter exiſtentiam
legitimi accreſcer legitimo.

1 Ex aſſe. † Legatū inutile ꝓpter incapacita-
tē legatarij ꝓdeſt alijs legatarijs.
2 h.d.ſm vltimū intellectū gl. † No.q̄ hic videt̄ ꝓ-
bari ſufficere q̄ filio relinquatur iure legati de iure
iſto:ꝛ hoc tenet An.hic,ſ3 Jo.de imo.dicit q̄ in cōtrariū eſt
tex.in.l.ita tñ.§.qui rogatus.j.ad treb.vbi filius dicit̄ ꝑteritus
ſi nō relinquat̄ ſibi iure inſtitutionis ſed fideicōmiſſi:ꝛ reſpon-
det ad iſtū tex.q̄ d3 ſuppleri p illū intelligēdo q̄ hic ēt habuit
aliqđ tit.inſtitutionis vel qđ hic ſit ſpeciale in caſu iſto qñ pa-
tronus inſtituebat̄ cū ēt exiſtentib⁹ liberis liberti debebat di-
midia ſm iſta ipa vt inſti.de ſuc.li.poſt p̄n.ꝛ dicit ēt q̄ nō ob.l.
papi.§.ſi ga mortis.ff.de inof.te.q2 itelligit̄ vel q̄ ibi additū fuit
a compoſitorib⁹ noui iuris vel q̄ eſt ſpāle ibi qñ teſtator i vita
actualiter tribuit legitimā filio.Hodie aūt eſt clarū:q2 d3 ha-
bere iure inſtōnis. Addatio q̄ p op.An.vr̄ bonus tex.in.l.
q filium.in ꝟ.nec quicqđ ꝑterea ꝛc.ff.vbi pu.edu.ſed op3 rn̄de-
re vt ibi per gl.j.de quo plen⁹ dixi i.l.iter cetera.de li.ꝛ po.vbi
etiā i pluribus modis limitauit id qđ dicit̄ filium debere hodie
habere iure inſtitutionis. In glo.j.ibi.l.plane.ꝛ ſic vult glo.
ſm hanc p̄mam lectu.q̄ vbi legatum relictum extraneo erat
tale qđ de ſui natura erat defalcabile ꝓdeſt filio cui aliud lega
tū ſcm erat q2 fal.detrahēda de legato extranei non grauabit
filiū.Sz vbi legatū relictū extraneo aliq̄ ſpāli rōne non fuiſſet
defalcabile tūc noceret filio:q2 de legato filij detraheretur fal.
vtriuſq̄ legati.Sed hec p̄ma lec.cōtter dānat̄:q2 qñ legata re-
licta ſunt diuerſis,ſi vnū eſt de ſui natura defalcabile aliud nō
fal.pro legato nō defalcabili nō detrahit̄ de alio,vt ꝓbat̄ in.l.

si post missionē.ff.eo.& ēt pbaf in.l.cū quo.§.Michū.a Jaso sen- su.j.e.Non ob.l.plane.alle.i gl.q: ibi vtrūq; legatū erat relictū
3 vni.†& p hoc infert Bar.h q si legata sunt q̄dā pia.& q̄dā non pia de nō pijs nō detraheē fal.ppter pia.Et legatū qd non defal caē detrahiē vt es alienū de hērditate.l.eius.in fi.& l.heris alieni. ff.e.& ita tz gl.in auē.filr.C.e.& hoc cōiter sequunē doc.¶ Di- cit tñ Jo.de imo.qd Bar.i.d.auē.filr.vr aliter loq & reprobare gl.ibi positā,& qd vr meli⁹ loq ipsemet Bar.hic.Et qd rō quā ibi tangit Bar.nō reprobat gl.imo ꝯfirmat illā. Sed mihi vr qd Bar.ibi & hic idē velit.s.q deducat vt es alienū,& sic nocet hērdi,& legatarijs fm eū.Et heres hz minorē quartā.& legata rijs min⁹ de legato.Tñ hñ vr mihi veri⁹ q legatarijs nō nocet. nam pone qd habēs.xl.in bonis legat.x.ad pias cās,& xxx.ad nō pias.certe.x.integra ad pias cās prestabūtur.xxij.cū dimi- dio habebūt legatarij ad non pias cās qui etiam nec plus ha buissent si heres potuisset de lega.pijs detrahere falc.q: de eis detraxisset duo cū dimidio q̄ iunctis cū septē cū dimidio face- rēt.x.que sunt q̄rta totius,& sic nō hñ dixit Bart.q nocear le- gatarijs:& hoc puto voluisse Jo.de imo.hic.& idē etiā vult Sa ly.& Pau.de ca.i.d.auē.similiter & Ang.in.l.si certarū.§.si mi- les.ff.de te.mil.per illam tex.& Jo.de imo.in.l.in quantitate.§. fi.j.e.& Spe.in ti.de testa.§.j.ver.qd si legatū.Licet Joā.an.ibi de hoc dubitauerit:eo q: fal.cessat in legatis pijs non propter odiū heredis.sed ppter fauorē pietatis:ergo nō deberet noce- re hērdi:& sic deberet posse de nō pijs detrahere falci.ppter hec.tñ hec rō tollitur per.d.l.si post missionē.q: in legatis factis a mi lite cessat fal.ppter priuilegiū militare:& nō ppter odiū here- dis.Et tñ hic nō aggrauat alios legatarios q̄bus relictum est in codicillis nō valētibus iure militari.Tenē etiā Bart.in.d. auē.similiter.& Joā.an.& Ang.in locis.ff.alle.& Joā.de imo.in d.l.si post missionē.& in.l.si qs testamēto.§.j.ff.de leg.j.& Ange. & Jo.de imo.in.l.in quātitate.§.fi.j.eo.q legata pia hñ patian tur diminutionē vt reducanē ad vires patrimonij cum quadā tamē singulari limitatione quā ponit Ang.in.d.l.si certarū.§. si miles.de quo dixi in.l.sed non seruus.§.interdū.l.se.vbi tan- gitur p Pau.de ca.ff.eo.¶ Adde ēt ad limitationē predicto- rum q lz qñ vnū legatū ex dispositione iuris non est defalcabi le non noceat alijs legatarijs.sed heredi vt dictū est.Tñ secus est qñ vnū legatum ex pluribus ex dispositione testatoris non dz defalcari vt q: testator voluit illud integrum prestari:q: tūc nocet tñ alijs legatarijs nō aūt heredi.tex.est no.i.l.qui qua- dringenta.in fi.princi.& ibi sing.no.hoc Bar.& alij.j.eo.de quo
4 dic vt ibi dicā.¶ †In ea.ibi.vel dic hec cōiter teneē,& hāc gl. dicit Bal.in.l.eam quā.C.de fideicō.in pe.vel vlti.col.in versic. iuxta predicta quero pone &c.esse singu.not.ad hoc qd si relin- quitur filio naturali plusq̄ relinqui posset ppter existentiam legitimi accrescit legitimo,& hoc intelligit ipse vbi qñ filr⁹ na- tur alia nō habebat coniunctū.sed si habebat cōiunctū in reli- ctorū:tūc preferreē cōiūct⁹ ppter ius accrescēdi qd videt esse po tētius fm eū p.l.si titio & meuio.§.vl.de leg.ij.qd est perpetuo no.p limitatione.l.j.C.de na.li.¶ Aliā sing.limitationem ad d.l.ij.vide per Ange.in.§.fi.in.ij.col.in auē.qui.mo.na.effi.sui. ¶ Et aliam sing.limitationē tradūt Bal.& Ange.in.l.lucius. post antiquos.ff.de vul.& pup.Sed ꝯ hāc lec.facit q: tex.in.d. l.ij.dicit q illud qd relinquit vltra vnciā filio naturali applica tur filijs legitimis:ergo hoc nō deberet applicari hērdi & impu tari in fal.Sed pōt saluari hec lec.q:.d.l.ij.dz intelligi qñ liberi legitimi essent hērdes.alias sec⁹ q no.pro intellectu illius.l.Et facit ad hoc:q: ille tex.dū dicit successorib⁹,& fm istā lec nō re- fert q testator esset libertus.vel q patron⁹ esset institut⁹ vel ali⁹. ¶ Est alia lec.extra gl.fm Dy.Ja.de are.& alios fm quā non sine mysterio ponit casus hic in patrono vt habeo hic p Bar. & alios:q: libert⁹ habēs.ccc.in bonis filio cētum legauit.& ex- traneo.xx.& patronū instituit heredē.Licet patronus deberet. habere dimidiā fm hec tpa.tñ nō poterit petere nisi ab extra- neo illud qd ei legatum est.& filio teneē prestare integra legata tali.ij.in pn.ff.de gen.& demō.& no.in.l.cū patron⁹.de lega.ij.Si nūt legasset totū filio lz legata integra filio patron⁹ institutus prestare deberet absq; deductiōe dimidie vt hērdi in iurib⁹.ff.p- pi.alleg.tamen tanquā quilibet heres posset fal.detrahere per id quod habetur hic iuncta.d.l.iij.

1 **Quacūq;.** †Iste.§.dicit in effectu illud qd habui- mus in.l.non est.ff.eo.& limita vt ibi dixi.

1 **Si propterea.** Non summaē propter ei⁹ breuitatē.¶ †In gl.j.ibi.sed Hugo &c.cōiter reprobaē opi.Hugo.et teneē indistincte prima opi.per iura alle.in gl.& ma xime per.§.fi.in annos.qui loquitur etiam quando vni & eidem erat factum relictum purum,& conditionale:& ita reprehendiē hec glos.per Bart.in.l.cum titio.j.eo.

a ¶ Feudum.addetu an feudū cōputeē filio in legitimā p eūdē Alex.in cōsi.xix.col.vlti.versic.cōprobaē.v.volu.vbi tz q sic,& in cōsil.xvij.in.j.& ij.col.eo.volu.& ibi qd in emphyteusi. Fran.Cur.

¶ An autem officiū scriptorie in roma.curia emptum filio p patrem cōputeē in legitimā,vide.d.nico.de vbal.in trac.de suc.ab intesta.in.xvij.col.& seq.et Jaso.in.l.oimodo.§.impu- tari.de inoffi.test. Tho.Diplo.

1 ☞ Res que a defuncto debebatur heredibus deducitur tā- quam es alienum.
2 Pater potest vnum ex filijs eligere.
3 An in legitimam possit imputari feudum.

1 **Pater filiū.** †Res q̄ a defuncto debeba tur heredib⁹ deduciē de he- reditate tanq̄ es alienum in cōputatione falc.h.d. ¶ In tex.ibi.aliqd posset deducere.s.pro falc.vltra fundū quē nō teneneē cōputare sibi in fal.eo q: cēsetur tanq̄ es alienū.¶ In tex.ibi.q: in patre &c.hec erat rō dubitādi:q: cū pater posset cui vellet ex eis relinquere.l.vnū ex familia.alle.in
2 gl.nullus eorū videbaē pcise creditor.tñ Jurisconsultus decidit.¶ †No. qd lz pater hic potuisset vnū ex filijs eligere.vt.l.vnū ex fami- lia.iuxta prin.tñ si nō eligit cēsetur oib⁹ esse debitus ille fund⁹ l.si qs titio.§.fi.& l.cū quidā ita.de le.ij.sed si vnū ex eis elegisset ille solus posset deducere:q: sibi censetur debitus.d.l.vnum ex familia.§.j.In pmo aūt casu qñ nullum elegit q̄uis videbanē oēs habere iure hereditario.d.l.vnū ex familia.§.si duos.ibi, p hes portionib⁹ quas iure hērditario &c.& l.filiusfa.§.fi.& sed si oēs.ff.de leg.j.Tñ nō cōputaē in fal.eo q: nō cēseē isti nepo tes habere a patre cui⁹ sunt heredes.sed ab auo qui voluit vt fundus in familia relinqueretur.d.l.vnum ex familia.in princi. ¶ Et ex hoc habes limitationē ad mea dicēta qd ea que iure
3 hereditario capiunē imputanē in fal.l.in quartam.j.e.†& dicit Alex.de nea.q vbi.l.alligatur q in legitimā & quartā debitam
4 iure institutiōis nō debeat imputari feudū[a] qd quis ex neces- sitate reliquit.sed dicit q nō credit hoc esse verum in legitima q: in causa imputanē ēt ea que ex necessitate relinquunē.l.qm nouella.C.de inof.testa.¶ Iste est no.articulus de quo vide- tis per Guil.de cu.& Bald.& Saly.in.l.oimodo.§.imputari.C. de inoffi.testa.& per Ange.in.§.optime.in fi.in auē.de nup.& p Pau.de ca.in.l.si patronū.in princ.j.ad treb.Et veritas videē q si loquimr in feudo vel emphyteusi procedente a patre:tunc debet imputari p predicta:q: est pfectum de bonis patris.d.l. qm nouella.& q: pater posset prouidere q feudū illud vel em- phyteusis nō trāsiret ad filios iuxta plene no.p Bal.in auē.si quas ruinas.cū suis cōcor.C.de sa.san.ec.¶ Sed si pcessit ab auo:tūc nō cōputaretur in legitimā debitā nepotib⁹ in bonis patris:q: nō cēseē pfectitiū,sed aduētitiū,vt p glo.no.in.l.q in aliena.§.interdū.& ibi p doc.ff.de ac.here.& l.q̄sitū.in pnci.cum ibi no.per Bart.de ac.here.¶ Bñ facit.l.cū qui.j.de interdi.& rele.& ideo nō cōputatur in legitimā.l.scim⁹.§.repletionē.C.de inoffi.tes.dicā fortasse plenius in.l.in quartā.j.eod.vbi Ang.se remittit ad no.per Bar.j.an.l.j.§.nec castrense.j.de col.bo.

1 ☞ Legatum annuum pendente dubio quo ad alios legata rios estimatur quantum vendi potest.
2 Qualiter de legato annuo debeat solui gabella.

1 **Cum titio.** †Legatū annuū pendente dubio quo ad alios legata- rios estimaē q̄ntū vendi pōt,sz eo finito inspiciē q̄n- tum in veritate fuit debitū.h.d.¶ In tex.ibi.& ra- na.i.viginti.l.si qs testamēto.in pn.de le.j.cū si.¶ In tex.ibi. alios legatarios.s.puros.nā hic intelligiē q vltra hoc legatū annuū plura erāt facta legata pura q̄ p se nō excedebāt dodrā tem,sed iuncta cū illo legato potuisset excedere dodrātē si for- tasse lōgo tpe vixisset ille legatarius,& si parū vixisset nō exces sisset dodrantē:ideo erat dubiū qualiter fieret cōputatio,& an legata pura in totū prestanda essent integra cū cautiōe,an ve- ro aliter.¶ In tex.ibi,quā qd ex ea eā debuerit.et ex hoc ap- paret qd si facta fuit detractio fal.ppter estimationē annui le- gati factā quāti vēdi potuit legatum,& postea cōtingat lega- tū cito finiri adeo q inspecta veritate,& nō dicta estimatiōe le- gata nō excedebāt dodrātē restituiē p herede illud qd detra- xit.facit.d.l.sz si nō seru⁹.§.fi.ff.e.Et ita ecōtra si attenta dicta estimatione apparebat legata non excedere dodrātē:& iō lega ta pure fuerūt pstita integre,& postea durauit legatū annuum lōgissimo tēpore adeo q inspecta veritate apparet legata ex- cedere dodrātē restituenē legatarij q̄tū pl⁹ debito perceperūt,et ppterea admuicē erit prestāda cautio ab herede legatarijs,& econtra.& ita dicit Pau.de ca.hic & l.si hēs.§.j.ff.eo.sc intelli- gere hāc.l.& p eo facit,lz ipse nō alleget,id qd no.gl.j.in.l.here ditatum.j.eo.vbi dum gl.dicit & si plus valet plus ei dabiē.et ecōtra &c.vbi apparet qd inspiciē veritas q̄ ex postfacto decla- ratur.sz Jo.de imo.hic expresse tenet cōtrarium:q: dicit qd si semel ante finitū annuū legatū fuit inita rō.l.fal.eo modo quo dicitur hic scilicet habita ratiōe estimationis amplius nō erit ineunda.arg.l.fundū cornelianū.in fi.j.de noua.& est de mēte Ang.j.l.proxi.Et non obstat qd no.gl.i.& glo.in verb.compu tatio fit.in.d.l.hērditatum.quia respondet Jo.de imo.quod in casu illius.l.iuriscon.ibi procedit super presumptione attenta

facit:

facit:ideo si postea apparet de veritate illi stari debet, ⁊ veritas
preferatur presumptioni. secus est hic:quia si estimatur legatũ an-
nuũ quanti vẽdi põt semp verũ est dicere veritatẽ fuisse semp tãti
vẽdi potuisse. adeo pp cãm superuenientẽ non fit alia immutatio
⁊ ideo dicte cautiones hincinde bene haberent locũ in casu.d.
l.hereditatũ.sm Joã.de imol.ibi sup gl.j.ar.l.j.§.interdũ.ff.eo.
⁊.l.j.in prin.j.vt leg.no.ca. ¶ Tamẽ meo iudicio verior videt
opi.Pau.de ca.per illũ tex.in ver.mortuo.quia attẽta rõne red-
dita p Joã.de imo.nõ deberet aliud esse mortuo legatario an-
nuo ꝗ̃ eo viuo cuius Ƶtum vult iuriscõ. ¶ Et ratio differẽtie
est ꝙ tex.hic in ver.mortuo.intelligatur qñ in vita legatarij nõ
fuit inita rõ.l.fal. ¶ Est magna restrictio ⁊ diminutio ad istum
tex.in.d.l.fundũ cornelia.quia ibi loquit in eo qui volũtarie pro-
misit quãti fundus valebat. ¶ Nã quo ad estimationẽ que ve-
nit iure actionis dꝫ attẽdi tps Ƶctus vt ibi.⁊ facit.l.si filius.in
prin.j.de vb.ob.attẽ ibi nõ agebat nisi de preiudicio promisso-
ris ⁊ stipulatoris. ¶ Sed hic ex necessitate deuenit ad huius-
modi estimationẽ, ⁊ agebat de preiudicio tertij non solũ lega-
tarij annui, vñ magis dꝫ subueniri ei q damnũ ex hoc sentiret.
arg.l.si fideiussor.§.si necessaria.ff.qui sat.cog. ¶ Preterea etiã
põt dici ꝙ hic fundat ista estimatio in presumptione:quia tanti
plus vel minus venditur quanto plus vel minus presumitur ⁊ cre-
ditur eũ viuere ar.l.cũ hi.§.modus.ff.de trans. ¶ Tñ pro opi.
Jo.de imo.facit id qd no.Bar.j.l.proxi.vbi dicit si iste euẽtus
cõtingat anteꝗ̃ imponat rõ.l.fal.expectatur.⁊ tenẽdo illã opi.
opꝫ rndere ad istũ tex.in ꝙ loquitur ante initam rationẽ fal.
quo ad prestationes annorũ preteritorum pro quibus in vita legata-
rij annus nõ fuit solutũ vt hic in glo.fi.⁊ cũ decisione Ang.j.l.
proxi.trãsit etiã ipsemet Pau.de ca.vt ibi dicã, ⁊ vide Bar.in
d.l.hereditatum.in ver.quero quid si plus. ¶ In glo.mag.ibi.
alij ꝙ hic nõ poterit ⁊c.hec diminat ideo cõiter reprehẽdit, tñ
habet magnã equitatẽ sm Ang.⁊ ex ea habeo sm eũ ꝙ vbi sunt
legatarij puri.⁊ alij cõditionales si legatarij puri non possunt
satisdare audiantur si petãt estimari legatũ cõditionale.⁊ sm
illã estimationẽ habeat ratio.l.falc.pro quo bene facit sm Jo.
de imo.⁊ Raph.in.l.si cõstãte.§.quoties.ff.so.ma. ¶ In ea.ibi.
de cõditionali hic de annuo.hec cõiter tenet,que autẽ sit ratio
diuersitatis Bar.relinquit cogitandũ Ang.hic.d.ꝙ ratio põt
esse quia qñ legatum est mere cõditionale ibi nõ est dare spem
aliquam cum oino sit incertũ,an ⁊ qñ conditio sit extitura vel
non,sed quando legatũ est annuum ꝙ durat ad vitã legatarij
ibi est dare magnã spem:quia verisimile est ꝙ legatũ tanto tpe
durabit quanto sm naturam legatarius viuere debet non habita
cõsideratione aduerse fortune.l.inter stipu.§.sacram.j.de verb.
obli. ¶ Et ideo emptor de facili pro illo poterit inueniri nõ sic
in cõditionali. Rayn.hic.d.ꝙ hec ratio parũ valet:quia quilibet
dubius euentus potest estimari.l.i.seruus.in princ.ff.de condi.
fur.nullam tñ rationẽ differentie assignat ipse Jo.de imo.dici
posse addi aliam rõnem ꝙ in simplici cõditionali speratur tñ
semel conditionẽ existere.⁊ tunc poterit iniri rõ.l.falc.sed in le-
gato speratur pluries cõditionem seu euentum dici existere, ⁊
sic pluries oportere iniri rõnem.l.fal. ¶ Ideo ne hoc cõtingat
hec.l.prouidet prout hic dicitur. Pau.de cast.hic transit cum
ratione Ang.quia nõ videtur spes probabilis in cõditione quod
magis eueniat cõditio ꝗ̃ nõ eueniat:nõ sic in legato annuo quia
quis presumitur viuere vsq; ad centũ annos.l.fi.C.de sacrosan.
eccle.no.in.l.ij.§.sed si dubitet.ff.quẽad.test.ape. Sed rõ Ang.
non videtur bona quia est Ƶ.l.spẽ.cum glo.C.de do.⁊ cũ.l.in quanti-
tate.§.magnã.j.eo.preterea pone ꝙ legetur tibi sub hac cõdi-
tione si talis adolescens vixerit vsq; ad octo dies. non minor
est spes huius legati conditionalis ꝗ̃ sit in legato annuo tibi
relicto. Tertio non est bona illa ratio. ¶ Unde ratio Joã.de
imo.videtur minus mala pro qua facit,licet ipse nõ alleget id
quod habetur in.l.male igitur.in fi.C.de prescri.xxx.an.vbi re-
putatur absurdũ ꝙ quis singulo anno habeat de iure suo re-
censere seu de illo protestari, non est tamẽ hec ratio etiam sine
dubio p ea que dixi allegãdo.l.lex fal.si interuenit.ff.eo. ¶ In
ea.ibi.cũ eodem ⁊c.hec cõiter damnatur ⁊ recte:quia siue legata
pure ⁊ cõditionalia sint relicta eidẽ siue diuersis habet locum
cautio sm formã.l.in.l.fal.non habetur.ff.eo.⁊ dixi post gl.in.l.
propterea.ff.e. ¶ Bene esset bona hec sol.quo ad.l.lex fal.si in-
teruenit.ff.eo.vt ibi no.q̃ lex similiter loquit in legato annuo
sicut hec.⁊ ratio diuersitatis inter istũ casum positũ in.d.l.lex
falc.si interuenit.esse potest:quia facilius potest cõsuli heredi
contra eundem cui alie prestationes faciende sunt ex quibus
retentio fieri poterit quam cõtra diuersos.l.si ex pluribus.cum
ibi not.ff.eo. ¶ In ead.ibi.hec fuit sententia proculi ⁊c.imo est
sententia Marcelli qui fuit author huius.l.vt patet ex supra-
scriptione,⁊ sic ista non est bona. ¶ In ea.ibi.speciale.in repu.
⁊ que sit ratio dixi ibi, vbi etiam tetigi an idẽ sit in legato an-
nuo facto pro loco, ⁊ etiam tetigi an idem sit in legato annuo
relicto priuate persone pro se ⁊ heredibus. ¶ In ea.ibi.vt sit in-
tur licet Oldr. Ray.⁊ etiam Cy.in.l.lex fal.si interuenit.ff.eo.
approbẽt istam sol.tamẽ Bar.eam reprobat per istum tex.ibi
dum dicit,in incerto proposito quandiu victurus sit titius.nã sm
istam sol.poneretur pro certo,vnde Bar.approbat proximam
sequẽtem sol.quam etiam sequitur Ang.⁊ Jo.de imo. ¶ Ulti
ma sol.cõiter non tenetur:quia violat tex. Et que sit ratio diuer-
sitatis inter legatum annuum ⁊ legatum alimentorũ vel vsuf-
fructus, vide hic Bar.⁊ dicit Ray.ꝙ contra rationem reddi-
tam per Bar.facit quia quamuis vsusfructus non possit vendi.tñ
commoditas potest vẽdi.l.necessario.§.cum vsufructu.de peri.
⁊ com.rei vend. Sed potest dici ꝙ iste tex.non loquitur de esti-
matione qua vendi potest cõmoditas,sed de substantia ipsius
2 legati. ¶ † Et ista inducitur per Bar.hic ad questionem sta-
tutum est hic ꝙ de qualibet re legata soluatur gabella, cõtin-
git ꝙ alicui fuit relictũ aliquid annuũ qualiter debet solui ga-
bella,⁊ concludit ꝙ tñ pro primo anno dꝫ solui gabella, ⁊ pro
annis futuris soluetur in futurum prout dies cesserit per id qd
habetur in.d.l.lex falc.si interuenit.que lex locũ habet qñ fit
computatio solum quo ad ipsum legatarium prout in que-
stione proposita, ⁊ non quo ad alios legatarios prout loqui-
tur ista.l.sed Ang.hic.d.se inuenire scripta Bar.corrupta ⁊ im
perfecta hic ⁊ in.l.in.l.fal.nõ habetur.ff.eo.Et putat ipse sic di-
cẽdum quod aut legata debẽt defalcari quo ad gabellam per
heredem, ⁊ defalcatũ debet solui fisco per eundẽ heredem aut
legatarius debet soluere fisco ipsam gabellã primo casu dicit
aut est legatum alimentorum vel vsusfructus,⁊ estimabitur de
presenti, ⁊ de presenti fiet detractio que soluetur fisco sm for-
mam.d.l.hereditatum.per illam.l. ¶ Si autem sit aliud lega-
tum annuum fiet detractio singulis annis quibus prestatio
est facienda per.d.l.lex falc.si interuenit. ¶ Secundo casu fa-
cit differentiam,an statutũ dicat ꝙ legatarius soluat de lega-
to:an vero dicat ꝙ legatarius certe rei vel summe tantum sol-
uat. ¶ Et primo casu dicit ꝙ nõ tenebitur soluere anteꝗ̃ per-
cipiat legatum, sed in scdo casu dicit ꝙ in dispositione statuti
oritur vna obligatio fisco propter legatum, alia oritur legata-
rio ex dispositione testantis,⁊ ex ipso legato. ¶ Facit qd in si-
mili habetur in.l.fideicõmissa.§.interdum.de leg.ij.⁊ hoc casu
obligatio que oritur fisco est pura ⁊ immediate debet sortiri ef-
fectum cum testamentum est confirmatum per additionem,⁊
ideo legatarius acceptans legatum incontinenti tenetur sol-
uere habita rõne estimationis legati. Fallit sm eum si legatũ
est conditionale per.l.in.l.falci.non habetur.ff.eod.⁊ concludit
dubietatem predictorũ consistere quãdo debeat solui gabella,
non quanta debeat solui:quia non est dubium qñ legatum est
annuum,non est dubium ꝙ tanto minus dꝫ solui quantum capit
interusurium medij temporis. ¶ Sed hec distinctio nõ placet
Jo.de imo.primo quia nõ est verisimilis:nam statuta non dis-
ponunt heredes debere detrahere,sed potius fiscum, ergo ⁊c.
l.nam ⁊ ea.ff.de legib.preterea non est bona opi.Ang.sm eum
quia etiam si esset heres qui haberet detrahere considerato qd
detractio gabelle respicit particulariter quodlibet legatum,⁊
non est necesse haberi respectum ad alia deberet solum detra-
here quatenus prestatur legatum etiam si esset legatũ alimen-
torum vel vsusfruc.per.l.lex fal.si interuenit.cum ibi not.ff.eo.
⁊ tot censentur vsusfruct.quot anni.l.si vsusfruct.mihi in bien-
nium.ff.de vsufru.leg.secus in falci.quam detrahit heres quia
detrahit illam habito respectu ad quartam totius patrimo-
nij. Ideo oportet considerari omnia legata, an per illa graue-
tur vltra dodrantem. Item non placet ei differentia quã facit
Ang.s.an statutum dicat de legato debet solui. an vero dicat
ꝙ legatarius certe rei vel summe soluat, nam etiam non po-
test dici proprie loquendo legatarius certe summe si ei condi-
tionaliter debeatur per id ꝙ habetur in.l.debitor.j.de verbor.
signi. Item secundum eum non videtur bene dictum ꝙ debeat
estimari legatum annuum ex quo non expedit habere consi-
derationem ad alia legata respectu ipsius gabelle, primo vt
dixit Barto.debebit solui de eo ꝙ prestatur legatario; ⁊ sic vi-
detur tenendum cum Bartol.cum quo etiam tenet Rapha.
hic ⁊ addatis Baldũ eadem volentem in.l.in annalibus.C.de le-
ga.Ludo.roma.in.l.stichum.§.stipulatio.j.de verb.obl.in pen.
col.⁊ que dixi post Bar.in.l.in fal.non habetur.ff.eo.

1 ¶ Diminutio debitorum hereditatis contingẽs post mor-
tem testatoris non nocet legatarijs ⁊c.
2 Etiam decisio fieri dicitur,licet verba sint dubitatiue prolata.
3 Non semper eadem est dispositio contrariorum.
4 Quãdo estimatur res certa semper inspicitur tempus mortis.
5 Quis presumitur ditari.

1 Cum quo. † Diminutio seu detractio nominũ debitorũ hereditaris cõtingẽs post mortẽ testatoris nõ nocet legatarũs, sed heredi. meliozatio vero seu augmentũ facultatũ hereditarũ debitoris bñ prodest legatario quo ad fal. submouendã. h.d. ¶ Et diuidit in quinq; partes. Primo ponitur thema ⁊ qõ. Scdo quozũdã opi. rñsiua ad q. Tertio sub dubio impugnat dictã opi. qñ fit diminutio facultatũ seu peculij. Quarto ponit qd eẽ si superueniat augm̃. Quinto circa pdicta decidit vnũ dubiũ. Scda ibi, pleriq;. Tertia ibi, ego dubito. Quarta ibi, aliquis dicet. Quinta ibi, sceuola. ¶ In tex. ibi, inspiciendũ ⁊c. refert Ang. q quidã habent apostillã Dy. dicẽtẽ ⁊ hec est veritas, ʒ in dubiũ postea reuocet. ʒ fm Ang. apostilla est falsa, ⁊ ꝯ tex. j. dũ dicit. qd enĩ interest. ⁊c. q. d. nihil interest, ⁊ pʒ ex summario. ¶ In tex. ibi, dubito. s. an d. opi. sit vera, ⁊ ratio dubitãdi est illa q̃ sequit. s. qꝛ dʒ attẽdi tps mortis in cõsideratione facultatũ hereditates circa impositionẽ falcidie. l. in ratione. la. ij. in prin. ṡ. eo. ¶ Ubi etiã habet q diminutio facultatũ debitoris hereditarijs nocet tñ heredi non legatarijs: ergo ecõtra videbatur q augmentũ facultatũ debitoris hereditarij, deberet soli heredi prodesse nõ legatarijs, qꝛ eadẽ dʒ esse rõ lucri ⁊ dãni. l. manifestissimi. §. ʒ cũ. in. ij. C. de fur. ⁊ in regula fm naturã. de reg. iu. in vi. licet dubitatiue loquat tñ vr residere quo ad diminutionẽ in eo qd dicit hic. s. tps mortis attẽdi. ⁊ sic quo ad diminutionẽ reprobatur opi. posita in prin. ¶ In tex. ibi, acquisiuerit seruus, subaudi, ⁊ tpe mortis nihil erat in peculio. Et querit an attendet tps mortis, an vero tps augmẽti. ⁊ decidit q dʒ attẽdi tps augmẽti. ¶ In tex. ibi, sceuola notat quid ergo ⁊c. hic ponitur alius casus. s. qñ iste dñs serui de peculio tenebat in decẽ testatori q ipsum dñm heredẽ instituit ⁊ alteri etiã in aliis decẽ, ⁊ in peculio tpe mor. testõris erãt tñ decẽ, ⁊ querit an computẽtur in hereditate testatoris tota ista decẽ, ⁊ sic hereditatẽ augeant. dubiũ faciebat: qꝛ videbant diuidẽda inter vtrũq; creditorẽ. Contrariũ decidit q hereditatẽ in totũ augẽt: qꝛ põt iste dñs heres institutus aliũ creditorẽ ꝑuenire, ⁊ sibi ipsi tanq̃ heredi vnius creditoris integre soluere, hʒ enim dñs potestatẽ ꝑdeducẽdi sibi debitũ de pe-
2 culio. l. sed ⁊ si dãni. §. peculiũ. ṡ. de pec. ¶ † Not. q etiã decisio fieri dʒ. licet vba sint dubitatiue plata, ⁊ no. gl. in. l. si duo. ṡ. de arbi. quã ad hoc alle. Jo. de imo. h. Addatis tex. cũ gl. in. c. super literis. in ꝯ. nisi forsan. de rescri. ⁊ ibi glo. in. l. in substitutione. in
3 v. forte. ⁊ ibi no. Bal. ⁊ mod. ṡ. de vul. ⁊ pu. ¶ † No. q nõ semp eadẽ est dispositio ꝯnoiũ de quo plene p Bar. in. l. inter stipulantẽ. §. sacrã. ff. de v. ob. in. iiij. col. ⁊ per Ex. in. l. vnica. §. p scdo. in. vij. op. ⁊ ibi et p Bal. ad fi. C. de cad. tol. ⁊ h rõ est h qꝛ nõ est
4 eadẽ rõ in augmẽto ⁊ diminutione fm Bar. ⁊ alios hic. † Nã qñ estimat res certa semp inspicit tps mor. d. l. in rõne. qñ vero nõ estimat res. sed dubius euẽtus: ⁊ tũc pendẽte dubio estimatur q̃tum vʒ dubiũ: eo dubio finito estimat q̃tum in veritate est vt. ṡ. l. pꝫi. Cũ in pposito qñ debitor hereditarius est soluẽdo estimatio ipsius est certa, ⁊ dʒ estimari res nõ dubius euentus. Ideo quicqd postea cõtingat non eirat. d. l. in rõne. sed si nõ est soluẽdo estimat dubius euentus. l. nesennius. §. fi. ṡ. eo. ⁊ si est iste euẽtus cõtingat anteq̃ imponat rõ. l. fal. expectat. vñ si augeant facultates debitoris q nõ erat soluẽdo tpe mor. prodest legatarijs, vt hic. ¶ † Aliã rõnẽ addit Pau. de ca. hic q̃
5 de augmẽto suberat spes viuẽte testatore: qꝛ presumit quis diues fore si superueniant post mortẽ debitorum. l. si defunctus. C. arbi. tut. iõ ʒ superueniant post mortẽ debitorum... hic dñ dt sicuti tan. l. si defunctus. ... ⁊ hic nõ psumitur habet de eis rõ. ar. l. penales. in pn. ṡ. eo. ⁊ hic dñ dt sicuti ... qꝛ vis nõ psumitur, cũ cõditio ⁊c. que rõ nõ hʒ locũ in diminutione: qꝛ vis nõ psumit casum aduersumq; fortunã debere venire. l. inter stipulantẽ. §. sacrã. de v. ob. ¶ Intelligit tñ Ang. hãc. l. in q̃ tñ hic dz sup nemõs augmentũ cõsiderari q hoc sit verũ qñ ante augmentũ nõ est imposita rõ fal. alias cũ semel esset facta estimatio valoris peculij seu nois debitoris nõ prodesset legatarijs nõ noceret id qd postea eueniret: qꝛ illa estimatio est innariabilis, ⁊ quasi debita ex ꝯtu ar. l. fundũ comẽ. ff. de noua. ⁊ sequit Jo. de imo. idẽ dicit Pau. de ca. hic q pro hoc alle. l. casus. ⁊. l. sub pretextu. ... ubi negotiũ decisum nõ retractat ex nouo rescripto, vel nouo instr̃o, ⁊ ita nec dʒ retractari ex nouo augmẽto. ⁊ ad hoc põdero verba la. j. ṡ. d. trãsa. Et ad hoc põdero verba de isto dicto fcã mentionẽ. ṡ. l. progi. Et ad hoc ... imponat rõ fal. Bar. hic dñ dicit si iste euẽtus ꝯtingat anteq̃ ꝯtinit ꝯñi. ṡ. l. pꝫi. pro quo expectat ⁊c. tñ ipsemet Pau. de ca. tenuit ... fundatã per. d. multũ facit ille tex. ⁊ posset respõderi ad rõnem pariant hincinde l. casus. cũ simi. q hic res nõ erat decisa imo pariant hincinde cautiones de restituendo vt ipsemet voluit. ſ. l. progi. ⁊ ibi ... tñ ppter auctoritates tenentiũ partẽ ꝯtrariã nõ esset tutũ recedere ab illa opi. ¶ No. q dñs hʒ potestatẽ ꝑdeducẽdi de peculio id qd sibi debet etiã si debeat ex psona alterius vt qꝛ debeat sibi tanq̃ heredi creditoris. facit. d. l. sed si damni. §. peculium.

¶ In gl. in v. exstitit. ibi, secus si est soluẽdo. s. tpe mor. testatoris, qꝛ nõ attẽditur diminutio sequẽs. d. l. in rõne. in prin. ibi de
6 bitorũ facta priora noia ⁊c. ¶ † In ead. ibi, nõ euentus posterior ⁊c. s. attẽdens ad diminutionẽ. non tendẽs ad augmentũ bene attendit vt hic ⁊ dictũ est. ṡ. ⁊ q gl. hec intellegit de euẽtu tendẽte ad diminutionẽ pʒ ibi dum dicit sed q̃ti plus sint ⁊c. ¶ In ea. ibi, põt pecuniã heres extorquere, subaudi ⁊ iõ si diminutio superueniens post mor. testatoris in noie debitoris non attendit ad damnũ legatariorũ q̃uis heres nõ possit de facili ad libitũ extorquere pecuniã a debitore. Multominus videt attendi in debitore peculiarig; potuit de peculio serui sui ante alios deducere ⁊ sic faciliter cõsequi id qd testatori ⁊ successiue sibi dño serui heredi instituto debebat hoc est qd voluit dicere glo. ¶ In glo. in ver. incremẽtum, ibi, vel dic, hec videtur vera per istu tex. ⁊ intelligit Jo. de imo. q habebitur ratio incremẽti vsq; ad tẽpus quo imponitur ratio fal. per ea que dicta sunt ṡ. referendo Ang. ¶ In ea. in fi. teneatis id quod not. per glo. in. d. l. si creditor. in vltima solut. iunctis proxime dictis.

1 ¶ Si seruus post tempus manumittendus legatus, qualiter sit detrahenda falci.
2 Si est legata proprietas pure ⁊ legatarius est rogat⁹ post tps dare alteri, perinde est ac si solus vsusfructus fuisset legatus.

1 Is q. † Si seruus post tps manumittẽdus legatur vel etiã eidẽ directo libertas relinquit, ⁊ interim proprietas aut vsusfruct⁹ eius legat alteri tñ dʒ esse in legato q̃tũ ex operis interim habet, ⁊ de eis fal. detrahit. h. d. ⁊ in vltima sui parte est sing. fm Jo. de imo. ¶ In tex. ibi, ex eo q interim ex operis ⁊c. subaudi ⁊ etiã fal. de dño ipsius serui interim detrahitur. l. sed si nõ seruus. §. fi. ṡ. eo. tñ pp libertatẽ seruo relictã nõ remanet effectualiter apud heredẽ nisi quarta ei⁹ q hic dz. Et hec vr veritas, q̃uis Pau. de ca. hic in lec. padua. dicat qd aut relicta sunt libertas sub cõdi. vel ad diem incertũ: ⁊ tũc detrahit fal. de seruo, vt. d. §. si incertũ. aut in diem certũ, ⁊ tũc nõ detrahit de seruo, ʒ de cõmodo mediĩ tpis, vt hic qꝛ h casu est certũ libertatẽ cõpetiturã. Sed certe h est ꝯ tex. in. d. §. si incertũ. ibi, sub cõditione vel post tps. preterea etiã qñ in diẽ certã relinquit libertas ⁊ legatũ pure non est verũ q sit certũ libertatẽ cõpetiturã: qꝛ poterit seruus mori ante diẽ, vt ibi, iõ verior est precedẽs intellectus cui adheret Dy. ⁊ Ex. ⁊ Jo. de imo. hic. ⁊ etiã ipsemet Pau. de ca. hic in lect. bo. ¶ In tex. ibi, remanere, i. solui seu institui. ¶ No. q si libertas etiam directo post certũ tps relinquat seruo nihilominus vʒ legatũ interim pure relictũ de seruo cuius ꝯñi de directo videt pbari in. l. si post mortẽ. §. fi. ṡ. de le. j. vbi siue directo relinquat libertas siue p fideic. tẽ. §. fi. ṡ. de le. j. vbi ... ʒ seruo sit dãda sit ad heredẽ legatũ factũ de ipso seruo nõ tʒ, ʒ secus si qñ libertas erat dãda per fideicõ. a legatario nõ ab herede, vt ibi no. p. l. peculiũ. §. fi. de leg. ij. ⁊. d. l. si post mortẽ. §. fi. videt etiã fm Jo. de imo. hic in h fortiter obstare. l. in l. j. de manu. test. vbi q̃uis post tps debeat manumitti ab herede, tñ nõ reuocat legatũ. Et ipse pro so. putat dicendũ q dʒ stari huic. §. d. l. in l. ga. Et qꝛ ista vr tanq̃ posterioribus p no. in. §. quibus. in. j. cõsti. C. Et qꝛ ista vr benignior interpretatio vt vtrũq; valeat arg. l. quotiens. de reb. dub. ⁊. l. benignius. ṡ. de leg. sed ipsemet Joã. de imo. in. d. l. si post mortẽ. non post mortẽ. §. fi. dicit q ꝯtrarium huius. §. ad. d. l. si post mortẽ. non signatur a glo. nec a doctoribus ⁊ tñdet eodẽ modo qd standũ sit isti. Uel fm eũ potest rñderi q hic intelligit qñ cõstabat de mente testantis q volebat interim cõmoditatem serui esse penes legatariorũ, ideo interim est penes cum cõmoditas nõ domini: qꝛ alias impediretur datio directe libertatis: qꝛ seruo alieno libertas directo dari non potest. l. seruo. C. de testa. manumissi: ideo si interim esset legatarij reperiret dari libertas seruo legatarij. sic seruo alieno. ⁊ per cõsequens nõ valeret. Nõ enim poterat fm hec tpa testator adimere post certũ tps dñium legatario ⁊ trãsferre in aliũ, sed fuit inductũ hodie a iustiniano per l. fi. C. de leg. Tñ ista scda so. videt nimiũ violare istũ tex. ⁊ ideo ipsemet hic illã reprehẽdit ⁊ tenet q iste tex. corrigat. d. l. si post mortẽ. licet ꝯ istã so. faciat: qꝛ legũ correctio vitãda est. ¶ Adde q etiã ꝯ dictã scdm sol. q̃ ipse tenuit in. d. l. si post mortẽ. fac cit q⁹ in casu huius. §. etiã dñium non solũ cõmoditas censetur in totũ relictũ legatario, ⁊ ideo defalcat dñium. d. §. si incertũ. vbi probat q hoc casu põt adimere post tps testõr vni, ⁊ trãsferre dñium ipso iure in alium saltẽ fauore directe libertatis. vt ibi dicit. Ipsemet Jo. de imo in. l. si seruus cõm. §. fi. de vul. ⁊ pu. aliter eidet ad istã ꝯtrarium. s. eo casu quo relinquit directo libertas post certũ tps seruo legato, distingui debeat aut ꝑcedit legatũ factũ de seruo, ⁊ sequit datio libertatis, ⁊ tũc habet locũ tex. in. d. l. si post mortẽ. qꝛ legatũ factũ de seruo censet adẽptũ aut e ꝯtra tunc hʒ locũ iste tex. in fi. ⁊ ʒ gl. in. d. l. si post mortẽ. si improbet istã opi. tñ fm eũ illa gl. nõ bene pbat in casu illo, propter ista iura. ¶ Uel potes dicere q glo. illam sol. reprobat quo ad

quo ad.l.peculiū.§.fi.de leg.ij.q2 ille tex.non patiebatur illā sol.
¶ Cō istam sol.multū facit tex.in.l.si seruus legatus.ff.de fi-
deicō.lib.t.l.si idem.ff.de leg.ij.vbi nō est differētia an precedat
relictū libertatis,an sequat,nisi videas ꝙ ibi loquit qn̄ vtrūq̃
erat purū:vn̄ ne fiat preiudiciū libertati aliud legatū extingui-
tur.¶ Sed in casu nr̄o licet legatū valeat vsq̃ in tp̄s relicte
libertatis tn̄ non fiet preiudiciū libertati.¶ Pau.de cas.hic in
lec.padua.format 2rium de.d.l.si post mortē.t rn̄det qḋ hic nō
dz sumi arg.ꝙ legatū serui valeat, imo dz intelligi ꝙ nō vz hic
legatum proprietatis serui vt in 2rio.Unde heres nō potuerit
detrahere fal.de seruo licet apud legatariū sit mansurus,sed de-
bet detrahi fal.de cōmodo medij tp̄is quasi valeat legatū quo
ad dictū commodū.t dt ꝙ nō vr̄ ꝙ aliter possit solui.¶ Sed
hec so.est 2.d.l.si post mortē.§.fi.ubi,oīmodo inutile est legatū.
t est 2 cōem intellectū doct.hic qui intelligūt ꝙ etiā hic valeat
legatū in seruo,t pōt detrahi fal.de seruo in quo valet legatū
vt probat in.d.§.si certū.Ideo pro minus mala videtur tenēda
illa sol.ꝙ per istū tex.t.d.§.si incertū.corrigat.d.l.si post mortē.
vel illā quā tenet Jo.de imo.in.d.l.si seruus cōis.¶ Adde etiā
ꝙ circa 2rium formatū de.d.l.iul.nō videt ꝙ obst.si bene inspi-
ciatur:q2 ibi legatū factū de seruo nō censet ademptū interim
propter legatū libertatis sub cōditione,sed tex.in.l.si post mor-
tem.§.fi.in fi.dicit ꝙ censet ademptū per libertatē relictā in diē
certā:t sic in hoc nō videtur ꝙ Jo.de imo.bene pōderauit illū
2 tex.¶ † Item no.sing.ſm Pau.de ca.in lect.bono.ex isto tex.
in fi.ꝙ ille cui fuit legata proprietas pure,t rogatus post tem-
pus de dādo alteri perinde habetur ac si solus vsusfr.ei fuisset
legatus,t ideo si per statutū deberet solui gabella.f.tantū pro
libra non estimabitur proprietas,sed vsusfructus tantum arg.
huius tex.t ita dicit limitari debere id quod not.in.l.titia cum
testamento.§.fi.per glo.t doc.de leg.j.sed veritas videtur ꝙ est
relicta proprietas, t ideo de proprietate velut legata detrahi-
tur falcid.d.§.si incertum.t dictum est.ſ.¶ Est bene verum ꝙ
non estimabitur prout proprietas libere, t pleno iure relicta,
sed quanti vendi posset attento illo onere.l.j.§.si heres.cum fi.
j.ad trebel. Sequitur.§.stichum.

1 ☞ Si relictum domino non sit defalcabile, sed relictum ser-
uo sit vel econtra detrahetur de defalcabili pro vtroq̃.
2 Si quis legat seruo alterius seruum, potest illum seruum gra-
uare de manumittendo seruum legatum.
3 Fideicom.iniunctum tutori eius cui emolumentum acquire-
batur,videtur iniunctum pupillo vel adulto.

1 Stichū. † Si legatū relictū dn̄o non sit defalcabile
sed relictū seruo sic vel ecōtra,detrahet pro
vtroq̃ legato fal.de legato defalcabili.h.d.¶ In tex.ibi,redi-
mere.i.debes ei dare quartā fal.que venisset detrahēda de ser-
uo,t de decē.¶ In tex.ibi,legasset.q.d.sicut qn̄ vni.t eidē duo
legata relinquūtur quorū vnū tn̄ est defalcabile detrahitur de
illo fal.pro vtroq̃.l.sed si nō seruus.§.si solus.ſ.e.Ita t in casu
isto in quo perinde est ac si vni t eidē vtrunq̃ esset relictum, t
facit ad ea que dicta fuerūt in.l.si pupillus.§.fi.ſ.e.t videt iste
tex.obstare ill.§.fi.ſm lect.Dy.sed vide vt ibi dixi.¶ No.in fi.
a 2rio sensu ꝙ qn̄ plura legata relinquuntur diuersis̄ habeu-
tur loco vniuersorū legatariorū, si vnum legatum est defalca-
bile aliud non:fal.pro vtroq̃ nō detrahetur de defalcabili.de
2 quo etiam vide in.l.ex asse.ſ.e.q2 facit 2 ibi no.per glo.¶ † In
glo.in ver.eius.no.ſm primā expositionē ꝙ si quis legat seruo
alterius seruū potest illum seruum grauare de manumittendo
illum seruū legatū:qḋ videtur mirū ſm Joā.de imo.cū seruus
non videatur posse dare illā libertatē quam non habet.¶ Fa-
cit.l.traditio.ff.de acqui.rer.do.t.c.qḋ autem.de iu.pa.Sed po
test dici ꝙ dominus videbitur grauatus cū ei acquiratur iure-
rim dominiū serui legati, t sic cōcludit ꝙ per seruum non po-
terit dari libertas per rationem preallegatā:t q2 speciale est in
certis personis per quas quis dare potest libertatē inter quas
non enumeratur seruus.l.nec mulierem.C.de manu.vind.l.j.in
fi.C.cōmu.de manu.t pro ista opi.vltra eum potest induci id
3 quod habetur in.l.peto.§.mater.de leg.ij. † vbi fideicōmissum
iniunctum tutori eius cui emolumentum acquirebatur, vide-
tur iniunctum pupillo vel adulto, cui emolumentum acquire-
batur vt ibi.t.l.etiam.C.de fideicō.facit etiam ad predictam id
quod habetur in.l.qui in aliena.§.interdum.ff.de acqui.hered.
vbi ille qui non est necessarius heres non potest facere alium
necessarium heredem:t ideo ſm Cy.t Bal.ibi alle.qui non est
miles non potest facere alium militem.fallit tamen in casu tra-
dito per Bar.in repet.l.j.in.xij.col.C.de digni.lib.xij.

1 ☞ Non detrahitur fal.si testator heredi de ea prouidit dum
viueret.
2 Pater dando filio in vita, an videatur dare vt in legitimam
imputet.

1 Sepius. † Non detrahitur fal.si testator heredi de
ea prouidit dū ipse testator adhuc viueret
h.d.¶ Not.ex fi.ꝙ in dubio testator si in vita aliquid dat here
di videtur illud dare vt in fal.sibi imputet, t ita intelligit Bar.
2 hic istū tex.vt innuit litera ibi,q2 viuus tc. † t idē videtur in pa
tre dante filio in vita,vt in dubio videatur dare:vt in legitimā
imputet.t ita sing.voluit Bar.in.l.j.§.si parens.ff.si quis a pa-
ren.fue.ma.t ibi rn̄det ad.l.si qn̄.§.j.alleg.in glo.qḋ ibi nō fuit
data integra legitima,ideo agi poterat.¶ Ut etiā no.in.d.§.j.
t vide qḋ no.gl.t doc.in.d.l.si qn̄.§.t generaliter.in ver.cōputa-
tur.qui tex.videtur etiā huic.§.obstare.t glo.ibi rn̄det duobus
modis.¶ Aliter rn̄det Bar.in.d.§.si parens.dictā fortasse in
l.in quartam.ff.e.t scripsi in.l.illud.C.de colla.vbi refero aliam
sol.quam dedit hic Ang.t Joā.de imo.f.qḋ hic dedit integrā
q̄titatem debitam pro fal.ideo videtur voluisse computare in
fal.sed in.d.l.si quando.§.j.non dedit integram legitimam.

1 ☞ Non debet inspici persona primi legatarij, sed fideicom.
in quem debet residere.

1 Cum dotē. † Nō dz inspici pſona pri-
mi legatarij.ſz fideicōmissa
rij in quē vltimate dz legatum residere.h.d.¶ In
tex.ibi,interposita.i.persona legatarij.¶ In tex.
ibi,capiectis.i.fideicōmissarij.Et videt casus ſm Pau.de ca.in
lect.padua.qḋ si bona iure legati vel fideicōmissi relinquentur
alicui,t ille rogetur restituere vel distribuere inter pauperes ꝙ
hīs a pmo legatario fal.nō detrahet,lz ille nō sit priuilegiatus.
¶ Quia dz inspici pſona pauperū ad quos finaliter deuenire
debet q̄ sunt priuilegiati,vt in aut.similiter.C.e.¶ Nec quo ad
istam.q.ob.dicte decisioni tex.in.l.ij.§.idem querit hic alleg.in
glo.q2 in.q.predicta si detraheretur fal.aduersus primum non
esset pauperibus cōsultum aliqua actione ex 2ctu ad id qḋ es-
set defalcatū.secus est in casu.d.§.idē querit.ita cōi lz Lud.ro.
per istū tex.in.l.marcellus.§.qḋ autē.ff.ad treb.t dicit se ita cō-
suluisse.t refert etiā tenere Bal.in.l.unia.§.titio.ff.de cōd.t de.
per illū tex.Tamē in lecturis q̄ magis cōiter apud nos habē-
tur nō reperitur ꝙ Bal.legerit illam.l.unam.Ipsemet Ro.in
suo cōsi.ccvij.incip.In xp̄i noīe licet ex cōi conclusione tc.etiā
tenet istud.t pro hoc etiā alle.l.iij.§.si pponas.ff.de leg.prest.dt
tn̄ illud esse verū qn̄ erat certū relictū esse perueniturū ad piam
cām,t ita dicit sentire Bal.in.d.§.titio.secus si esset incertū:vt
quia esset grauatus restituere pie cause sub cōdi.si ipse decede-
ret sine liberis.Et pro primo dicto etiā facit.l.cogi.§.hi q̄ sol-
dū.ff.ad treb.¶ Circa vero limitationē datā per Ro.in dicto
cōsi.puto dicendū ꝙ locus erit detractioni fal.interim.sed de-
bebit heres cauere ꝙ eueniēte cōditione restituet id qḋ detra-
xit.arg.l.in fal.nō habet.ff.e.iuncta.l.j.in prin.j.vt leg.no.ca.cū
si.t adde que dixi in.l.j.§.ad municipiū.ſ.eo.¶ Fallit etiā iste
tex.ſm Pau.de cast.in lect.bon.ꝙ si statutū vult ꝙ de legatis
soluat gabella nisi fuerint facta cōiunctis personis, t quis le-
gauerit extraneo cū onere ꝙ restituat cōiuncte pſone nō debet
solui gabella nisi de interusurio medij tēporis arg.l.j.§.si quis
creditori.ff.eo.¶ In glo.ibi.sol.non habet locū tc.hanc sol.te-
nēt cōiter doc.hic t in.l.2ria.Sed Pau.de ca.hic in lec.padu.
dicit ꝙ ista sol.est 2 mentem huius litere,ideo dicit se reperire
alios dicētes hanc.l.corrigere legē contrariam vt euitetur cir-
cuitus.Uel ſm eos dicit ꝙ aut iste primus interponit de volū
tate mulieris:t tūc habet locū ista.l.quasi cēseatur a principio
relictū mulieri:aut preter eius voluntatē:t tunc habet locū.l.
cōtraria.Sed videtur hec solutio violare istū tex.ideo non est
tutum recedere a solutione gl.vt euitetur legum correctio at-
tento ꝙ nō magna resultaret vtilitas ex dicta correctione, at-
tento etiā qḋ si intelligatur iste tex.ſm legem 2riam est in effe-
ctu verum dicere quod non detrahitur falcidia inspecto exitu.

1 ☞ Potentie detrahendi fal.non prescribitur longo tēpore.

1 Legis falcidie. † Potentie detra-
hendi fal.nō prescri
bitur longo tempore.h.d.¶ Nec etiā prescribere-
tur longissimo tempore facultati detrahendi fal.
ope exceptionis,vt quia res legata sit penes heredem.l.pure.
§.fi.ff.de dolo.except.sed quando non esset apud heredem.t sic
haberet necesse agere iuxta.l.linea margaritarum.ff.eod.cum
ibi no.per glo.in ver.restituatur.tunc longissimo tempore pre-
scriberetur incipiendo tempus a die quo heres potuisset age-
re.l.sicut.C.de prescrip.xxx.ann.t in.l.j.in fi.C.de an.excep.t ita
est de mente doc.hic.

1 ☞ Heres qui agit vt legatum intercidat priuatur fal.tc.
2 Officium quod quis debeat habere.xij.pro qualibet conde-
mnatione,an dicatur beneficium.
3 Officium iudicandi est onus potius ꝙ beneficium.
4 Sportule debentur iudicibus.

5 Attendi debet quod principaliter agitur.
6 Varijs modis accipitur beneficium.

1 **Beneficio.** † Heres q agit vt legatū intercidat priuat falc. idē in eo qui in se tacitā fidē assumpsit de restituēdo capaci. h. d. Et de materia hui⁹ l. vide q̄ dixi in l. paul⁹. in prin. s. e. ꝛ limita vt habet in l. si tacitū. ff. eo. ꝑ istū tex. decidit
2 Bar. † ꝙ si quibusdā nobilib⁹ erat cōcessa immunitas cū hoc qꝺ non deberēt acceptare aliqꝺ beneficiū alias priuarent immunitate, si acceptauit vnus ex dictis nobilib⁹ aliquod beneficiū ꝑpter qꝺ debeat habere de qualibet cōdēnatione. xij. denarios ꝑ libra ꝙ dicat acceptasse beneficiū q꞉ ꝑpter illā detra
3 ctionē appellabit beneficiū vt hic. † Sed Ang. hic tz ꝯtrarium si fortasse acceptauit offic. iudicādi: q꞉ est onus potius q̄ benefi
4 ciū. l. muneris. §. iudicādi. ff. de mu. ꝛ ho. † licet iudicib⁹ sportule debeanẜ. §. ne aūt labor. in auẜ. de iud. ꝛ l. de iure. cū ibi no. ff. ad munic. ꝛ nō debemus attēdere accessoriū qꝺ regulariter sequiẜ naturā sui principalis vt in regula accessoriū. li. vi. Jo. de imo. putat ꝙ Ang. bñ dicat in suo exēplo, sed decisio Bar. pcedat
5 qñ tale offiū principaliter cōmodū tribuit. ¶ † Puto attēdi debere id qꝺ principaliter agitur. l. rogasti. in princ. ꝛ l. si quis nec cām. in prin. ꝛ ibi no. ff. si cer. pe. vñ si munus iudicādi plus tribuat cōmodi q̄ oneris poterit censeri esse beneficiū, alias secus. facit. l. queritur. ff. de sta. ho. l. lega. §. si vnus. de leg. iij. ꝛ idē dico in officio aduocatiōis de quo loqẜ Bar. hic. nā etiā illud munus est accessoriū sicut munus iudicādi. l. pen. §. si qs. C. de
6 postulādo. l. j. §. aut pretor. ff. eo. tit. † Pau. de ca. hic simpliciter trāsit cū Bar. ꝛ dicit ꝙ varijs modis accepit beneficiū, vt plene no. ꝑ Arch. in c. gratia. in prin. de rescrip. in. vi. idē etiā dicit Pau. de ca. in l. maritū. in prin. ff. sol. ma. benefacit id qꝺ habetur in c. j. §. beneficiū. in ti. ex qui. cau. feu. amit. ꝛ quid sit beneficiū, ꝛ q̄uo accipiaẜ vltra predictā, vide ꝑ gl. in c. j. de reg. iu. l. vi. ꝑ gl. in l. inuito. ff. de re. iur. ꝑ Cy. Bar. ꝛ Bal. i. l. si. ff. de cōsti. pri.

1 ¶ Prelegata relicta impuberi non imputantur in fal. substituto impuberis.

1 **Cum pater.** † Prelegata relicta impuberi non imputātur in fal. substituto impub. h. d. ¶ No. illa que nō imputantur in falc. heredi instituto, nō imputātur etiā eius substituto, itelligit tñ Pau. de ca. hic istā l. pcedere quo ad fal. detrahendā de lega. relictis in primis tab. q꞉ prelegata impub. relicta nō imputabunẜ substituto pupillari in dictā fal. ꝛ lz dicta prelegata substitutus pupillaris habeat iure hereditario f. tanq̄ iuncta in hereditate pupillari. tñ q꞉ ea nō capit vt heres primi testatoris, sed vt heres pupilli dz vti eodē iure quo pupillus. l. qui in ius. ff. de re. iu. Sed q̄tum ad fal. detrahendā de leg. reli. in scd̄is tab. puta ꝯtrarium: q꞉ ius defalcādi in illis nō incepit cōpetere pupillo, sed incepit cōpetere substituto pupillari, vñ cum habeat ista prelegata iure hereditario dz sibi imputare in fal. detrahendā de leg. reli. in substitutione pupillari: q꞉ illa soluit ex sua ꝑsona. l. in rōne. la. j. §. si filio. ff. eo. nec ob. ꝙ legata relicta in tab. pupillaribus censeanẜ esse relicta a pupillo sub condit. d. l. in rōne. §. qꝺ vulgo. q꞉ illud verū est quo ad hoc vt cōtribuantur adinuicē cū alijs lega. in primis tabu. tñ a pupillo nunq̄ possunt deberi, sed incipiūt deberi a substituto, sed cōtra eum facit q꞉ de lega. relictis ꝛ in primis ꝛ secūdis tab. detrahitur vna fal. ac si in vno ꝛ eodē testamento relicta fuissent. d. §. qꝺ vulgo. ꝛ l. in duplicibus. ff. eo. Sed si vera esset limitatio predicta imponeretur falc. ac si in diuersis testamentis legata relicta fuissent: ꝛ pro hoc facit iste text. indistincte loquens, ꝛ etiam quia alias dicta contributio esset inanis.

1 ¶ Id quod plus soluit heres legatarijs in penam cōtumacie non nocet alijs.
2 Propter moram heres non perdit falcid. detrahendam de eo quod vere legatum est.
3 Quod habet necesse heres soluere legatario ratione contumacie non censetur esse in legato.
4 Condemnatus ꝛ conuictus an possit gaudere beneficio statuti diminuentis quartam.

1 **Legato.** † Illud qꝺ heres plus soluit legatarijs in penā cōtumacie non nocet alijs legatarijs. ¶ No. qꝺ illud qꝺ nomine legalis pene prestatur in legis falc. computatione nō venit, secus aūt esset in pena a testatore imposita, vt in c. Raynal. ad fi. de testa. fm intellectū doc. ibi licet gl. ibi in ver. falcidie. aliter intellexerit de quo dixi in l. j. §. itē si ita. super gl. in ver. nec in fal. ff. eo. ¶ † No. qꝺ propter morā he
2 res non perdit falc. detrahendā de eo qꝺ vere legatū est. ꝛ ideo reprehēditur gl. in. d. §. itē si ita. in ver. nec in fal. q̄ ꝯtrarium dixit.
3 ¶ † Nota fm vnum intellectū ꝙ illud qꝺ habet necesse heres soluere legatario ratione cōtumacie ipsius heredis non censetur esse in legato: ꝛ illud non computat heres aduersus alios legatarios inter legata pro detrahēda fal. vñ vt dicit Pau. de ca. hic etiā si heres fecisset inuētariū nō ꝑdesset sibi quoniam teneaẜ talem penā de suo soluere q̄uis nihil testator in hereditate relinqueret solutis debitis ꝛ legatis. Pōt etiā fm Pau. de cast. alio modo intelligi iste tex. f. ꝙ illa q̄titas q̄ soluit loco
4 pene ꝑ iuramentū in litē nō defalcet. † ꝛ fm hoc facit in arg. fm eū hic in lect. padu. ꝙ si statutū dicat qꝺ negās maleficiū si cōuincatur cōdemnetur in duplū, ꝛ aliud statutū dt ꝙ soluēti condemnationē. ij. x. dies remittaẜ quarta pars, aliqs negauit maleficiū. ꝛ fuit cōdēnatus: postea vult soluere condēnationē. ij. x. dies ꝙ in illo duplo ꝙ soluit propter negationem nō gaudeat beneficio statuti diminuentis quartā, sed solū in originali pena maleficij. Sed mihi vẜ ꝙ iste tex. nihil faciat: q꞉ falc. debet detrahi de legatis nō de alijs regulariter. d. §. itē si ita. sed ista pena nō erat legata: ergo non mirū si de ea nō detrahitur fal. Statutū vero predictū disponebat remitti partē condēnationis soluēti, sed in dicta pena dupli facta est condēnatio: ergo in ea dz habere locū remissio pene. ꝛ melius pro opi. Pau. de ca. facit tex. no. in l. j. ff. de in litē iur. fm secundā lec. sed collige responsionē ex not. per Bar. ꝛ alios in l. si. ff. de fideius. ad qꝺ etiam vide no. per Bar. in l. iij. ff. de publ. iudi. cū concor. de quibus dixi in. d. l. j. in glo. in ver. petitio. ibi. §. plane. tenemus primam so. que cōmunis est. f. ꝙ hic intelligaẜ qñ agebaẜ actione in rem pro quo facit tex. hic in ver. petitur. iūcta. l. actio in personam. ff. de act. ꝛ obl. nec ob. d. §. plane. q꞉ hic loquitur de iuramento in litem quod est affectionis. nō de iuramento in litē de veritate, vt patet hic in ver. reuera ꝛc. sed. §. plane. loquitur de iuramento in litem de veritate, vt ibi plene not.

1 ¶ Si heres propter suam stultitiam plus soluit, non nocet legatarijs.

1 **Alienus.** † Si heres propter suam stultitiam plus soluit non nocet legatarijs. hoc dicit, ꝛ est nota. lex.

1 ¶ Debitum duorum reorum credendi, vel debendi sociorum est commune pro portionibus societatis.
2 Pactum vnius ex duobus reis stipulandi an noceat alij.
3 Si vnus ex correis debendi soluat totum, an creditor debeat ei cedere actionem contra correum.
4 Natura societatis est intendere lucro non abusioni.

1 **In lege falcid. hoc esse.** ¶ † Debitū duorū reo. credēdi vel debēdi sociorum est cōe pro portionib⁹ societatis, ꝛ in hereditate cuiuslibet eorum cōputatur. ꝛ silr̃ de hereditate cuiuslibet eorū deducit pro dictis portionibus, sed si nō sunt socij dt esse illius q soluit vel cui soluiẜ ꝛ interim est in pendēti. h. d. ¶ In tex. ibi. in pendenti esse, subaudi: q꞉ ille q successit correo stipulanti exiget debitū ex obligatione hereditaria, ꝛ illud augebit hereditatē, ꝛ censeẜ esse in bonis defuncti. si autē exiget ex propria obligatione nō hereditaria censebit esse proprium debitū. ꝛ nullo modo augebit hereditatē defuncti: q꞉ locus est preoccupationi. l. ex duobus. la. ij. ff. de duo. re. ꝛ eo modo in duobus reis promittēdi, si correus q successit correo defuncto cōueniaẜ ad solidū ex obligatione hereditaria diminuet hereditas propter tale debitū. si autē cōueniatur ex propria obligatione nō
2 diminuetur hereditas. † Et per istū tex. dicit Bar. ꝙ datur cōcordia circa. l. si vnus. in prin. ff. de pact. ꝛ l. si rem. §. si duo. ff. de no. qui videntur ꝯtrari vt dicamus ꝙ pactū vnius ex duobus reis stipulandi nō noceat alij. f. quādo sunt socij: quia perinde est ac si qualibet partē pecunie stipulatus fuisset. vt hic. Secus si nō sint socij. ꝛ sint correi ex causa lucratiua, vt in. d. §. si duo. ꝛ hic in si. ꝛ plenius traditur per Bar. in. d. l. ex duobus. in. vi. q. ꝛ istud sequitur Ang. ꝛ Pau. de ca. hic. Sed Ang. in l. pen. ff. de duo. re. ꝛ Fulg. ꝛ Pau. de ca. in. d. l. si vnus. ꝛ Joan. de imo. in. d. l. ex duobus. tenent ꝯ Bar. in scd̄o membro quia voluit ꝙ ī uno pactum vnius ex reis stipulādi non socijs ex causa lucratiua nō preiudicat alteri per regulā. d. l. si vnus. §. ante oīa. Et non ob. d. §. si duo. q꞉ loquitur in nouatione que hoc casu est similis solutioni, ꝛ perimit oīno obligationē, vt ibi dt. Et clarū est ꝙ solutio facta vni ex pluribus correis stipulādi nocet alteri, etiā si sint socij. d. l. si vn⁹. licet aliud sit in pacto vt ibi habeẜ ꝯ quibus nouatio non equipararetur solutioni qñ facta est nouatio per vnū ex reis stipulādi socijs vt habetur in. d. l. si vnus. in prin. Et adistū tex. potest videri ꝙ hic nō dicitur ꝙ debitū censeatur esse vnius, sed qꝺ est in pendenti. f. q꞉ exactio facta per vnū appropriat sibi debitū, ꝛ preiudicat alteri. ꝛ hoc nō est mirum quia etiā qñ sunt socij solutio facta vni ex correis liberaret reū ab alio correo vt. d. l. si vnus. ꝛ ista opi. esset sustētabilis disputando prout latius scripsi in. d. l. si vnus. tamē in iudicādo non recederem

recedere a pactum opi. pro quo multū facit. d. l. si unus in verbo sed pone q2 ibi equiparat pactū & novationē. ergo si illa l. si unus loquitur in pacto haberet locū etiā in socijs. p. d. §. ad ola. debet et ipsa locū tm̄ loqui in novatione cū illi duo casus l. de pacto & de novatione ponant a pari. ¶ Item p hāc l. infert Bar. declarari an debitum q2 exegit unus ex duob' reis stipulādi debeat communicari per eū correo: & dic ut hic p eū & plenius p eū dem in l. reos. in prin. in. viij. q. ff. de duo. re. Et in l. ex hoc iure. §. si duo. ff. de sol. & p Cy. in aut. hoc ita. in fi. C. de duo. re. & Jo. and. in addi. Spe. in rub. de oblat. sti. in vers. est etiā alia q. & Pau. de cast. in d. l. si ex toto. §. i. ff. de leg. i. ¶ † Ultimo etiā facit hec l. 3 sm̄ Bar. an si duo erāt rei debēdi & unus solvat totū creditori debeat creditor ei cedere actionē cōtra alium correum: & cōcludit q2 si erant socij dz cedi pro rata consocij per istā lex. si autē non erant socij & tale erat ex cā onerosa erāt correi: & adhuc idem quatenus spectabat negotiū ad illū cōtra quē fit cessio. arg. l. si pro parte. §. si. ff. de in rem vers. & notā que not. in l. vir uxori. §. si. ff. ad vellei. ¶ Aut ex mera liberalitate promiserāt sic ex cā non lucrativa: & tunc creditor debet q2 totū illud debitū censetur pertinuisse ad illū qui exegit ut hic: & ita tradit plenius q2 hic per Bar. in l. modestinus. ff. de sol. & per Saly. post alios in l. i. C. de duo. re. ¶ Faciunt no. p Bar. in d. l. reos. in. ij. q. & ad hoc hic etiam simpliciter cum hoc transeunt. ¶ Sed Bal. in l. si in rem communem. C. si cer. pet. dicit q2 licet Bar. in materia duorū reorū multū exaltaverit vocē suam per istā l. intelligēdo eam in duobus correis debēdi ex causa lucrativa. tn̄ sm̄ eum talis intellectus nō procedit. Quia si intelligeret hic qn̄ fuerunt correi debēdi cōstituti ex mera liberalitate: & sic ex causa lucrativa sequeretur qd̄ etiam si essent socij unus nō debet posse repetere ab alio aliquid de eo qd̄ soluit creditori: quia si unus sociorum donat & soluit imputet sibi quia non potest donare in preiudi- 4 cium alterius: nec de alieno largiri. † Cum natura societatis sit intendere lucro nō dānū: ut no. in l. si negotia. in gl. sing. ff. de neg. gest. & tamen hic probatur q2 quādo sunt socij est locus repetitioni pro rata quā alius correus habet in societati. ¶ Unde intelligit ipse hic l. quando effectus rei non erat cōmunis: ut q2 tu & ego insolidū promittimus pro titio apud creditorē suum. nō enī sumus obligati ex causa lucrativa q2 nihil donamus creditori: l. ut mihi donares. ff. de donat. ¶ Nam tūc distinguitur: aut sumus socij & periculum est cōmune alias nō per hanc l. ita distinguentē sm̄ eum. Sed ubi effectus rei erat cōmunis tunc oīno est locus repetitioni. ut. d. l. si in rem: cōmunem putarē q2 si sunt socij oīm bonorū, verū sit qd̄ illud q2 unus ex reis promittēdi tradit ex cā donationis non posse repetere ab alio. q2 hec obligatio nō pcedit ex cā questuaria. ita probat in l. cum. cū legibus seq. usq3 ad l. nec res. ff. pro socio. nisi pacta societatis spāliter se aliter haberet: sz in correis de socijs particularib' pōt pcedere intellect' Bar. q2 ita loquētia de duobus reis socijs quatenus intelligūtur de socijs particularibus intelligunt qn̄ actū erat: q2 commodū & incōmodū illius obligationis esset cōe ut declarat plene Bar. in d. l. ex duobus. in vi. q. & sic pōt defendi intellectus Bar. quē etiā videtur simpliciter sequi ipsemet Bal. in l. duobus. in prin. ff. de iureiur.

1 ¶ In imponenda falc. corpora hereditaria estimātur prout communiter valent inspecto presenti tempore.
2 Non sequitur res tali pretio fuit empta ergo tantum valet.
3 Ad valorem fundi debet inspici valor existentium iuxta illum.

1 Corpora. † In ponēda rōne legis fal. corpora hereditaria estimant put cōiter valēt inspe- 2 cto pn̄ti tpe. h. d. ¶ † Not. sm̄ unū intellectū hic positū in glo. q2 nō sequit res tali pcio fuit empta ergo tm̄ vz. q2 ex varietate tpm variant pcia rerū. ut. ff. l. pn̄. adde tn̄ q2 Bal. in l. unica. in vit. col. in. v. q. eo nunq p instra veterū emptionū &c. C. de sent. que p eo q2 interest pfe. dicit q2 p instra veterū emptionū pbat valor rei si sunt de pximo: q2 nō psumit mutatio valoris alle. in ar. not. in l. si inter. C. de iure do. Sed magis plz q2 illa instra nō pbēt. q2 nō sequit tm̄ fuit empta ergo tāti vz. ita tngt Bar. in l. cū emptor. §. i. in fi. ff. de o ā. mfe. p l. dām. in prin. eo. ti. & probat hic. & l. §. dim. allegato in gl. & C. de rescin. vē. in l. ad rescindendā. ¶ Posset tn̄ salvari illud q2 Bal. dixit in d. l. unica. qn̄ producerent multa instra & tanta q2 ascenderet ad tm̄ q2 ti cōiter res illa de qua querit vel siles vēdi solēt iuxta. l. proxime fequētē iūcta. l. lecta. v. incebā. si cer. pet. Et hic voluit Bal. in c. cū cāni. q inter economū. ad fi. de testi. & est de mēte Raph. ff. l. 3 proxi. & etiā Cy. in l. i. circa vi. col. C. de sent. que p eo qd̄ interest profe. † p hoc bn̄ facit gl. in l. ij. C. de rescin. vēd. in gl. pe. q dixit q2 ad pbationē valoris fundi debēt inspici vēditiones facte de fundis existētibus iuxta illū. ¶ Tenet tn̄ Bal. ibi in pen. col. q2 illa est probatio cōiecturalis nō plena p d. l. ad rescindendā. & p istū tex. & cū Bal. cōcordat Jo. de imo. in c. pe. de emp. & vend.

¶ Tum in casu in quo. ff. salvari d. Bal. in d. l. unica. puto illud optime pcedere. ¶ Ad hoc etiā vide q2 not. Bal. in d. l. ij. in vi. col. ubi querit an si per testes probatur qd̄ res ante tpe 3ctus per annū valebat centū presumat pro etiam tāti valeret tēpore 3ctus: & cōcludit q2 cōmittitur iudicis arbitrio ut not. 6 Cy. in aut. sed quis. in fi. C. de rei uxor. act. & p Jo. de imo. in d. c. pe. in glo. fi. ubi qd̄ que alias &c. ¶ Pro intellectu eorum que hic tāgūtur in gl. vide gl. no. in l. i. fi. ff. de ope. servo. & Bar. in l. h. scilicet si soluto. ff. de pac. & in d. l. unica. in. vij. col. in ver. videamus. ff. q2 triplex &c. C. de sent. que pro eo quod interest profer. & Cy. in l. i. in. pn̄. q. C. si servus exterio.

1 ¶ Res debet estimari communi estimatione non ex affectione singulari &c.
2 Non dicitur quis locupletior licet habeat ius adeundi.
3 Non debet attendi caristia que paruo tempore durauit.
4 Servus decedens hereditate non adita non transmittit ius deliberandi domino.
5 Ubi oratio est soluta pñcetus habetur loco copule.
6 Estimatio probatur per assumptionem peritorum assumptorum per iudicem cum sacramento.
7 Estimatio probatur per librum estimi publici.
8 Per subhastationem plurium dierum probatur valor rei.
9 Ne quis indebite damnum patiatur interpretatur statutū sm̄ ius commune.
10 De probatione valoris per testes facienda.
11 Si testis dicat q2 res tantū valet q2 pro tāto emeret nil probet.
12 Dictum testis debet de necessitate concludere.
13 Caristia que raro accidit non attenditur.

1 Pretia. † Res dz estimari cōi estimatione nō ex affectiōe singulari: sm̄ dz estimari sm̄ intrinsecā bonitatē nō sm̄ extrinsecā quā hēs percepturus esset ex ea. seu nō dz estimari sz q2 tītatē dām q2 hēs ex pstatiōe illi' rei evitare potuisset & q hz ius adeūdi hēditatē nō ēe locupletior: & ex loco & tpe rerū pcia variant, & iō nō inspicit momentaneū tpe. h. d. tota lex q est singularis & lrīs aureis scribēda esset sm̄ Bar. ¶ In tex. ibi dum a vendat' &c. a. d. vendere possit naturali pcio q fortasse de pn̄ti nō vult emere. ¶ In tex. ibi: nec enim delinquēdo: vult dicere lēa q2 si servus q cōi estimatione valebat. x. dederit dānū alteri a in mille. hz hēs posset evitare emēdationē dāni dādo servū pro noxa. l. mileus. §. decē. ff. de reg. iu. nō pptera dz reputari q2 servus valeat mille: q2 alr sequeret q2 delinquēdo efficeret pciosior. ¶ In tex. ibi: ipsum heredē. s. nō si habes in tex. adeā. si autē habes adeat: nihil suppleas. ¶ In tex. ibi non esse locupletiorē &c. hoc ponit pro 3stāti iurisconsult' q2 si fuit institut' hēs nō dicor locupletior anteq adeā, ergo nec dici dz qd̄ si servus hēditari' ad me hēdē pvēnēs sit ab extraneo hēs institut' dicar locupletior anteq ipse servus adeat cū ex multis causis possit cōtingere q2 iussu meo nō adibit: & mihi nō acqret. ¶ Not. qualiter res estimari debeāt: ut dictū est in summario & nō est melior tex. in iure sm̄ doc. & vide q dixi. ff. l. pxi. §. i. & q. ff. dicentur.
2 ¶ † No. q2 nō dr q locupletior lz hēat ius adeūdi & nō est alibi sm̄ Bal. l. ij. C. de iur. & fac. ign. p bar. l. l. is pōt. circa iij. col. de acq. her. & Bal. in l. deo nobis. ad fi. C. de epi. & cle. & aliquid dicet sup. gl. ¶ No. et q2 ius adeūdi hēditatē est ius qrēdi non 3 ius acqsitū & no. p bar. l. d. l. is pōt. i. iij. col. ¶ † No. ex fi. qd̄ nō dz attēdi caristia q paruo tpe durauit, seu q raro accidit & non est de hoc melior tex. in iure sm̄ doct. Et iō inducit iste tex. singu. p Bar. in l. ij. in fi. ff. de bo. pos. fm̄ ta. an sufficiat pbare qd̄ testis tali die fuit furiosus vel mutus vel surd' vel cecus ut ex hoc inferat q2 et postea tpe quo aliquē 3ctū fecit psumat etiā ita fuisse. & decidit q2 nō p istū tex. De quo remitto ad ea que scripsi post alios in l. furiosum. C. qui test. fa. pos. & vide q2 circa proxime dicta dicam. ff. in fi. ¶ In glo. ij. ibi: cōiter &c. intelligit Ang. et verū qd̄ vz res qn̄tū cōiter vēdi pos. hominū scietī condōnē ipsi' rei cū suis ossib' & sehinellis alleg. gl. quā dt esse singularē. ff. de dona. cā mor. l. mortis cā. & l. fi. ¶ Illā etiā reputat valde no. Bal. in l. illud. ad fi. C. de colla. & de illa gl. etiā facit mētionē bar. i. l. si serv'. i pn̄. ff. de cōdi. fur. & Bar. hic q sentit q2 nō est necesse qd̄ in articulo cōtineat q2 hominū scietī cōdōnē rei res illa tm̄ cōiter vēdi potuisset sz sufficiat etiam si nō adijciant illa verba hominū scietū: q2 dt Bar. qd̄ spectat ad adversariū pbare de qualitatib' latētib', & q2 si scirent tales qualitates min' vēderet. & ita expsse firmat Jo. de imo. in d. l. mortis cā. lz sm̄ eū Bar. ibi videat 3riū innuere. Sz sibi magis plz illud qd̄ dicit Bar. hic pro quo allegat ipse q2 sufficit articulū presumptive cōcludere. l. omnes. §. lucius. ff. que in frau. cre. & si res tm̄ cōiter vēdi pōt presumptio est qd̄ tm̄ valeat: ut hic. & l. si servus. in prin. ff. de condi. fur. & illud vr verū. nec meo iudicio Bar. 3rium dicit in d. l. mortis causa. & ita etiam vr tenere

¶ Dum vendat. adde tu similē tex. in l. si posthumus. la. ij. iūcta gl. in verbo pertineat quē pōderat ibi Aret. ff. de lib. & posthu. Franc. Curt.

a ¶ In gl. a. adde tu q ista gl. sequutus est Jo. de ana. in c. nouit. extra de vsur. Bar. in. l. intelligit. §. diui. ff. de iu. fi. & in l. i. §. si is. ff. ad treb. p q facit tex. in l. v. §. melior. ff. de in diem adie. & adde ang. are. in. §. si quo a ienis insti. de ac. Pau. de ca. in l. si quis stipulatus. ff. de verb. ob. & arpo. in trac. de iuin. Zctuu. in. § pecumi. facit qd no. Pano. in c. sic. ff. de verb. ob. & cum Joan. extra de sanibra. vide d. Alex. in consi. clvi. in. ij. vol. Franc. Curt.

b ¶ Loco copule. vide Bal. in l. placet. in fi. C. de sacro sanc. eccle. & ibi dz fieri punctatio. vide Ang. de perusio hic, adde quod punctus dz fieri in oratione ante vel postea sed q magis adaptatur ad decisio. vnde vel casus de quo tractatur fm gl. not. in c. i. de temp. ord. lib. vi. in verbo. clerici. & ibi doc. & vide alb. de ro. in suo dictionario in verbo punctus. Tho.

c ¶ Peritorum. adde tu q p ritus est stadum Alex. in cons. xx. col. pe. vers. & bene facit in. i. volu. & per eu in consi. clx. col. pen. vers. & per hoc videt. & in consi. xxv. col. pe. & fi. eo. vol. & per eu. in consi. cxlix. in. ij. vol. & vide Fran. are. in c. cum olim. qui pulchre loquit. & adde q sufficit q testis grosso modo includat rationes estimationis: quia dz probatu q de necessitate includit l dicto seu sequit ex eo. ita Bal. in l. dz opera. col. x. & se. in. vers. predicamento. & no. q aliud. C. q accu. no pos. & de test. deponentibus super valore rei. vide per eund. Alex. in consi. lxij. in. ij. vol. & adde q si all. estimatores male estimasse incubit onus probandi estimatoribus q bene estimauerut. ita Fra. de are. in d. c. cu olim. in. vi. col. per tex. & ibi Bal. in l. susceptores. C. de susce. & archa. lib. x. tex. & ibi Bar. in l. quoties. C. de discus. eo. lib. & bn facit qd dz in l. si. in. ij. col. C. de rescin. ved. q estimatores no dicunt fere testimonium. sed referut quadru suu. & adde q magis credit hominibus notitia, & eius bonitate, & qualitate intrinseca, ita Bar. & Ang. in l. si quis. §. si statuliber. ff. de fur. & in l. no intelligit. §. diui fratres. ff. de iu. fisci. & adde et q valor fundi pbat ex reditib' l. si fundus p fideicō. cu gl. j. ff. de leg. i. in prin. & ibi gl. j. de reb. dub. & in. §. diui fread. sigs. C. de rescin. ven. & in aut. de alie. & emphy. §. & hoc aut, vbi res estimant fm q indicant redditus per Bal. & Sal. in d. l. ij. in Zctum tame videtur facere. l. magis puto. §. si res aliena iuncta glo. in l. si fundus. §. si steriles. ff. de reb. cor. & in aut. nem pretium. C. de sac. san. ecc. vide Pau. de ca. in d. l. si fundum per fideicommissum. Franc. Curt.

Bar. in l. i. §. si heres. ff. ad tre. p illu tex. ¶ Addit etia Ang. q quatenus res vendi pot facilius & cu minori grauamine vendita tanto plus dz valere q si venderetur cu grauamine, vt si pot vendi sine cautione euictionis, & pstatione ficiuissione alle. tex. valde not. in l. vij. §. melior. ff. de in die adiec. ¶ In glo. in verbo adiu primam expositionem tz glo. & recte videtur seq doc. hic excepto ang. q vr sequi vltima. na dn colligit ex isto tex. q ille qui pot adire p se dz ante aditione locupletior. secus in eo q no pot adire nisi p seruu. sed non couenit huic litere & de hoc etia aliqd dixi sup tex. ¶ † Et ex vltima pte glo. habetis notare q seruus decedens hereditate no adita non trāsmittit ius deliberandi ad dnm qd dz Raph. hic esse no. p limitatione. l. cu antiquioribus. C. de iu. delib. dic hoc videri clarū: qr in l. cu antiquioribus dz q quis trāsmittit ad herede suu. sed seruus no hz heredem. ¶ † In glo. in verbo, adeat. ibi. loco copule b. Not. q vbi oratio est soluta, habet loco copule, vt. est tex. in l. triplici. ff. de verb. sig. & in l. cum in testamento. §. i. ff. de here. insti. & no. gl. in l. pe. in verbo coniunctur. ff. de var. & extraor. cog. & in l. cum duobus. §. si in cotunda. in verbo pretiu. cu. ff. pro soc. & in l. si qua. C. de spectaculis. lib. xi. de quo dic vt no. tradit p Bar. in l. sepe. ff. de verb. sig. & in l. stipulationes non diuiduntur. q. ff. de verb. obl. ¶ † Extra gl. tene menti practicas no. traditas hic p bar. ad probādu valore rei de quo etia p bar. in l. si seru' de. §. in prin. ff. de condi. fur. & aliqd dixi. ff. & tradit p eunde Bar. in l. vnica. in v. & xlv. q. p. in. C. de sen. que pro eo qd inter. & addit Ang. Jo. de imo. hic q estimatio etia fieri pot per iudice estimante q potest re inspicere, & de eius qualitate se informare. alle. tex. not. in l. si. in fi. C. de iu. do. impe. adde tex. optimu in l. si ex q pup. dic. §. fi. de le. ij. & ibi Bar. & no. Bar. in l. i. ad fi. C. de rescin. vend. & in l. & si equo. ff. de le. i. & plenius per d. Abb. in c. cum cam. de lig. §. de test. Bene faciunt no. p Bar. & alios in d. l. vnica. in fi. C. de sen. q pro eo q interest profer. & id qd habetur in l. si a tra ditio. C. de act. emp. & in l. semp. §. in hoc interdicto. ff. q vi. aut cla. ¶ Item pot probari estimatio per assumptione peritorum c assumptorum p iudice ad hoc prestito sacramento. l. hac edictali. §. is illud. C. de secu. nup. & in aut. de no alie. §. qd aut. collat. ij. & hec est practica tradita per Bar. in d. l. ij. sed Ang. dicit q hec practica no est bona quo ad actore q intentauit remediu d. l. ij. qr actor hz pbare q res valebat vltra dimidia ptij couenti tpe Zctus. l. si volutate. C. de rescin. ve. Estimatores aut ad h electi no possunt videri illud de psenti ergo eoru relatio no concludit l. matre. C. de pba. & l. eu actu. ff. de neg. ge. sz Jo. de imo. hic in fi. saluat dicta practica qn estimatores sunt antiq & periti adeo q possunt habere notitia de valore fm tpe venditionis. Potes etia saluare in alio casu. s. qn venditio esset de recenti fm Raph. hic & probat p ea q dixi. ff. l. pri. §. i. & ita teneo lz Ang. in d. l. ij. dixerit idē q ipsemet dixit hic. ¶ † Itē pot pbari p libru estimi publici si sit in loco, & in eo scribātur res & earū valor vt est tex. no. fm vnā lec. in l. si. C. de pred. & alijs reb. naui. li. xi. & no. Bar. sequit Jo. de imo. & Pau. de ca. idē etiā no. Bal. in l. ij. in pe. col. C. de rescin. vēd. alle. id qd habetur in l. cum de lege. ff. de proba. & sequitur Jo. de imo. in c. pe. de emp. & vend. bene faciunt not. per Bar. in l. decē. ff. de verb. ob. putarem tn qd quo ad effectū discernendi commodum & incōmodum pupillare in estimum nō probaret saltem q res tāti valeat post tpis facti estimi & sic de preteritis. Per id qd habetur in. §. corpora. cū gl. ff. l. prox. & hec lex intelligere salua hoc qd ibi dixi, vide ad hoc etiā Bal. in d. l. ij. in repet. in. v. q. in pri. ch. Bar. vbi dicit q liber estimi non facit plenam probationē tamq res inter alios acta. arg. l. centurio. C. de do. ... q. i. ff. de acqui. re. do. vbi dicit qd facit indicium. vide etiā de hoc p Bar. & plenius Bal. in d. §. per illū tex. valde not. cū gl. C. de magi. conu. & Bal. in l. quicunq in pen. col. C. de ser. fug. & in c. cum ... de testa. & in l. pater. C. de act. emp. ¶ † Item pot probari valor per subhastationē si res subhastatur per plures dies, & cōiter certum pretiū offeratur p id qd habetur in aut. hoc ius porrectū. C. de sacrosan. ecc. & ideo vbi facta est venditio cū subhastatione & decreto iudicis nō habet tunc locū remediū l. ij. C. de rescin. vēd. quasi sit tūc presumptio iuris q de iure q nō interuenerit deceptio. vt videt tex. reputatus Ang. in l. i. C. de pred. cu. li. x. ¶ Et ubi hoc tz Bar. sed Ang. dicit q ipsemet Bar. voluit cōtrarium in l. i. C. de prescr. xxx. ann. p. l. si quos. de resc. in. vend. sed Ang. hic tz oppositum & videt ad l. si quos. qd ibi clare probatū fuit ambitus & fraus. sed Jo. de imo. hic tz opi. Bar. in d. l. i. C. de prescri. xxx. ann. p. d. l. si quos. non violando tex. & ibi no. Bar. qsi dicit Jo. de imo. ad l. i. C. de pred. & cu. l. qd ibi non dicitur q non possit probare se deceptum, sed bñ dz ibi qd si probauit ex necessitate rei familiaris facta esse venditione, & appareat eam esse facta cū decreto iudi. qd nō pot venditor alleg. se dolo, induct ū ad vendendū, nec oppressum p potētiam emptoris, vel aliter etiā dicit posse dici prout dicit se respōdisse in l. si quis aliter. ff. de ver. ob. vbi approbat finaliter istā sol. pro meliori & hanc opi. etiā ibi alleg. ij. C. de fid. instr. & in. ha. ff. lib. x. iun. ... C. si propter pu pen. Pau. de ca. hic etiā tz ff. Ang. p d. l. si quos. mihi forte sentētia diceret qd detur plus offerēti. qr tūc reputabit iustū pretium, & nō rescindet Zctus et statutū aliqd operet, nisi esset nimius magnus excessus: qr tunc presumeretur dolus. l. dolū. §. lucius. ff. q in frau. cred. tn hec limitatio Pau. de ca. mihi nō placet: q pot contingere qd statutū operet, et qr indiget sine subhastatione vēdi non posset id qd de iure cōi vendi sine subhastatione potuisset. † preterea ne quis indebite damnū patiat interpretatur statutū fm ius cōe etiā si p huiusmodi interpretatione nō adderet vt patet ex no. per gl. & Bar. in l. si. §. in computatione. C. de iu. deli. de quo dixi ibi & in l. iij. §. prior. post Bar. ff. de dā. infec. adde etiā q Bal. & Ang. & Jo. de plat. in d. l. i. C. de pred. cura. per illā. l. dicunt idē q etiā Bar. & Ang. in consi. xxxix. ... & ibi videt ad d. l. si quos. q ibi loquitur qn ob debitum publicū fit distractio. Ipsemet Ange. in d. l. si quos. etiam tenet istam opi. qn ipsemet dñs interuenit in Zctu alienationis prout loquitur. d. l. i. secus quando ipse non interuenit vt in casu d. l. si quos. & in repet. l. sciendū. in. vi. col. de v. ob. & in d. l. i. C. de prescri. xxx. an. tenet etiam istā opi. q propter subhastationem excludatur a dicto remedio, & pro eo facit: qr res valet tantū qtum vendi potest. d. l. mortis causa capimus. §. fi. d. Abb. in c. cu dilecti. de emp. & ven. etiam tenet opi. Bar. in d. l. i. sed ipsemet Abb. in c. cū causam. eo. ti. tenet cōtrarium. s. q decretū iudi. non excludat d. rescissionem Zctus. qr licet decretum excludat presumptionē deceptionis tñ non excludit probationē, sicut videmus in minore vendente cū decreto: quia nō excluditur a beneficio resti. in integ. alle. l. magis. §. pe. ff. de reb. eo. pro hoc etiam alle. id qd habetur in c. i. de reb. eccle. nō alie. in. vi. sed melius alle. l. si quidē. C. de pred. mi. & ist ā opin. qd habeat locū rescissio Zctus nō ob. decreto tenet Ro. in d. l. si quis cum aliter, qr in Zctu alienationis rei ecclesiastice requirit subhastatio, vt in aut. hoc ius porrectū. C. de sacrosan. eccl. & sic sequeret qd ecclesia nunq haberet beneficiū d. l. ij. qd est ff. d. c. cū dilecti. & d. c. cum cām. sed ad hoc arg. posset videri q de iure cano. nō requiritur subhastatio: qr non reperitur iure cautum. ita inquit Bal. in d. aut. hoc ius porrectū. tenet etiā Lud. ro. in d. l. si quis cū aliter. q propter decretū non excludit qs a dicto bñficio rescissionis dūmodo pbet liquidissime se ignoranter fuisse deceptū in ptio, & qd decretū iudi. nō tollat dictū beneficiū. bene probat in d. c. cū dilecti. & in d. c. cū cām. attēto q in alienatione rei ecclesiastice requiritur decretum. c. cum apostolica. de his que fiunt a prela. xij. q. ij. abbatibus. & pro hac opin. etiam facit id qd no. Bar. in l. fi. C. de magi. conue. Propter hec puto hanc opi. veriorem qd in dictis casibus non cesset dictū beneficium, & etiam vbi interuenit authoritas principis non denegat pretextu lesionis remediū. c. suscitata. de resti. in integ. & l. minor autē magistratus. §. i. ff. de mino. Non ob. q res tñ valeat qtum vendi potest: qr dico q probato valore apparet de fraude in subhastatiōe, & vbi lesio est enormis psumit dolus. l. omnes

d ¶ Liber estimi. adde fm Saly. in l. ij. C. de rescin. vē. q liber estimi pbat qn estimatio per estimū fuit facta tpe Zctus vel paru post, iuxta doctri. Cy. in aut. sed q ius. C. de rei vxo. act. & hoc refert & sequit Are. cōsi. lxv. & faciūt pro opi. d. Alex. & Raph. in precedēti v. & in d. cōsi. vide etiā qd qn plures testes Zdicunt pluribus in estimatione rei.

e ¶ Vide Lafran. de ora. in c. qm Z falsam. in verbo testes. in verbo illud not. estimū. & Bal. in l. quidā in suo. in fi. ff. de cōdi. insti. & in cōsi. q inca. sciendū est q aliqn assignatio fit in catastro. Ang. Imo. Alex. & Jas. in l. decē. ff. de v. ob. vide Alex. in cōsi. xxxvi. in. v. vol. incip. viso processu cōio in. i. col. & in cōsi. clxxxv. eo. vol. & in cōsi. xcij. in. v. vol. incip. viso & diligenter processu in pen. col. & in consi. xcij. in. v. vol. incip. perspectis instrumentis mihi exhibitis in vltima col. Tho. diplous.

odes.§.lu ꝛ°.J.que in frau.cre.& no.p Bar.in.l.si societatem.§.arbitrorũ.ff.pro soc.& in.l.si.ff.de pacto.stip.cum si. ¶ Põt etiam fieri probatio per testes de valore,et debent deponere put habes ex no per Bar.hic & in.d.l.si.C.de pcu.nau.li.xi. Et ibi habes ꝙ sufficit ꝙ testis pbans valorẽ dicat ꝙ credit seu opinatur rez tñ valere, qd intelligit ibi Bar.esse verũ si referat suam opi.ad cõem estimationẽ per istũ tex.& per no. plenius in.d.l.ij. de rescin.ven.& sequit Jo.de imo.& Pau.de ca.hic.& p hoc addit hic Jo.de Jmo.ꝙ hoc casu dz valere testimoniũ de credulitate:qz sumꝰ in his que nõ possunt pcipi sensu corporeo immediate.facit fm eũ id qd habet in.l.j.§.j.cũ ibi no.p bar.ff.de ven.
10 inspi.† Et circa hoc dt Bar.hic dt ꝙ in pbatiõe p testes faciẽda non debes dicere ꝙ tali die.vel tali mense valuit tñ,sed debes dicere ꝙ tali die valuit tñ.& ante & post per multos annos qz si tñ diceres tali die,eẽt modicũ tps cuius estimatioª atten
a ditur vt hic. Aduerte circa hoc qz ipsemet dñ tractat de pbatione pretente estimationis frumẽti nõ dicit ꝙ opz addere illa verba.s.p multos annos,& ita etiã ipsemet Bar.in.d.l.si seruus in prin.ff. de condi.furt.dum dicit ꝙ deberet probari ꝙ pluribus diebus tantum valuit non de vna die.Et ipsemet Bar. in d.l.vnica.in pe.col.C.de sen.que p eo qd interest dicit ꝙ sufficit probare ꝙ frumentũ valuit tñ tali die & ante & post per plures dies vel saltẽ sñ p plures dies. Puto ꝙ illud qd hic dt Bart. de multis annis.procedat in rebus quarũ pretiũ cõiter non variat singulis annis vt in rebus immobilibꝰ. Illud vero qd dicit de pluribꝰ diebꝰ pcedat in rebꝰ quarũ pretiũ sepius variat.
11 vt in frumẽto & similibus. ¶ † Quid si testis dicat ꝙ res tñ vz qz p tãto emeret eã pbet gl.& Bal.in.d.l.ij.tz qd nõ:qz quilibet
b testis ita deponens deponeret nõ de cõi pretio ᵇ, sz de singulari.qd nõ dz attẽdi vt hic. Ideo dt qd testis ita deponens deponeret nõ de cõi pretio,sz de singulari ꝙ nõ dz attendi vt hic, id opz qd testis addat ꝙ tñ pretiũ daret p cõi estimatione. Tñ Nic.de mat.quẽ refert & sequitur Bal.in.d.l.ij.tz 2riũ.s.qd probent testes in dubio etiã si nõ addãt illa verba.s.pro cõi estimatione qz non psumit ꝙ deponant de affectione & estimatione singulari,sed de cõi,qz homines presumuntur facere id qd cõiter fit.l.si pactũ.ff.de pba.& facit rõ de qua in.l. cũ de indebito,
c in prin.e.ti.sed Jo.de imo.hic nõ putat opi.bal.esse verãᶜ, † qz
12 dictũ testis dz de necessitate cõcludere.c.in presentia. de proba. l.nõ hoc.C.vñ cogna.Et facit qd no.Bal.in.l. inter stipulantẽ. §.j.de ver.ob.& id cũ possit esse qd testis moueat ppter affectionẽ particularẽ igit &c.& dicit ꝙ iura alle.per bal. nõ loquunt in materia probationũ sed in alia materia,& eadẽ rõne dicit ꝙ nõ probant testes dicẽtes qd res vz tñ qz viderũt plures volentes emere pro tãto pretio nisi aliud addãt,vt est de mẽte bar.in.d.l.ij.Licet Nic.de mat.& Bal.ibi sentiant 2riũ per ea q pxime dicta sunt.Adde ꝙ opi.Nic.de ma.etiam tenuit Cy.in.l.j.in vlti.col.C.de sen.que pro eo qd interest.& Joan.cal.in.c.cũ cãm.el.ij. de testi.& Saly.in.d.l.ij.qz in dubio standũ est regule que hz qd res tñ vz qntum vendi potest.d.l. si seruus. cũ si. Sed Anto.de bu.& Jo.de Jmo.in.c.cum cãm.de emp.& ven.& d. Abb.in.d.c. cũ cãm.el.ij.de testi.tenẽt primã opi.& melius qz res tñ vz quãtum vendi põt.s.cõiter vt hic,& in foro publico fit res mobilis vt declarat Bar.hic & in.d.l.si seruus.cũ si.& habetur in.c.j.& ibi no.doc.de emp.& ven.Addit etiam Pau.de ca. hic ꝙ testis in probando valorẽ rei dz reddere cãm dicti sui etiam nõ interrogatus:qz hoc non percipitur immediate per sensum corporis sed iudicio intellectus, & per discursum rationum per no. per Inno.in.c. cum cãm que inter archiepiscopum. de testi. & per doc.in.l.solam.C.de testi. & ita dicit tenere Barto. in tract.suo de test. benefaciunt no. per Barto. in.d.l.ij.ad si. Adde ꝙ hoc idem tz Bal.in.l.si.in fin.C.de iur.do.impe.& d. Abb.in.c. cum cãm que inter economum.de test.& bene faciunt not.per Bald. in.l.vnica.in.x.col.C.de sen.que pro eo qd interest profer.& Bal. in repe.magna.d.l.ij.circa vlti.char. tñ Bart.in.d.trac.de testi. nõ dicit ꝙ semper ad probãdam estimationẽ requirat ꝙ testis etiam nõ interrogatus reddat cãm dicti sui,sed solum qñ opus est magno discursu rõnũ vt in estimatione fundi in quo est discutiendum de redditibus fundi & circunstãtijs quarũ quidem rerũ nõ est cõis notitia secus in estimatione frumẽti & similium
13 rerũ.ita etiã tz Bal.in.d.l.solã. ¶ † Vltimo no.ꝙ in textum hic
d dicitur ꝙ caristiaᵈ que raro accidit non attenditur. et per.h.o. Jo.de imo.hic inferri posse ꝙ nõ habeat consideratio pretij ꝙ fuit tempore caristie qñ valuit corbes frumẽti septem libras:qz illa caristia rarissime contingit,sed frequentius cõtingit de tribus libris,& dicit ꝙ vidit peti tale pretiũ septem librarum:& qd nunc nõ opponebatur istud,sz ꝙ ipse putat,ꝙ de iure potuisset opponi per illũ tex.lz doc.fm eũ non tangant.& pro hoc adducit ꝙ vbi fit mẽtio de casu fortuito nõ intelligit de olno insolito.l.fistulas.§.si.ff.de 3hen.emp.& facit qd not.Bart.in.d.l. sed

a ¶ Estimatio.adde Ang.are.l.§.itẽ si quis agẽs.insti.de ac.p eundẽ Ale.in.l.in.l. fal. ff.eo.& in cõsi.lxvi.inci.viso themate.in.ij.vo.& eũdem in consi.xcij col.iij.in.v.vol.vbi an sufficiat probare ad pbandũ valorẽ frumẽti ꝙ vna die fuerit vẽditũ.xx.sol.& adde eundẽ Alex.in cõsi.xxvij.in.ij.col.eo.vol.vbi an valor rei dicat pbatus eo ipso ꝙ probat ꝙ tãti fuit vẽdita.& ad id qd habet hic de credulitate.adde Bar.i.l.fi.C.de precina.lib.xi.& Ange. aret.hic,& in.d.§. si quis agẽs.vbi dicit ꝙ creditur duobus testibus deponentibus de credulitate super pretio.

& si quis.§.quesitũ.in fi.ff.si qs cau. ¶ Ego puto nõ ob.pdictis ꝙ si debitor frumẽti fuit in mora possit rõne more peti pretiuz qd valuit post morã etiaz tempore rarissime caristie per ea que habentur in.l.vinum.ff.si cer.pe.& alias sequeretur, ꝙ morosus locupletaretur ex sua mora cum iactura creditoris cõtra.l. sine hereditaria.cum si.ff.de ne.gest. Nec ob.iste tex. qz hic loquitur quo ad legatarios qui tractant de lucro, & ad submonendum ᵇ heredẽ a detractione falcidie allegabant ꝙ frumẽtum remansit in hereditate tempore magne caristie,& ꝙ valebat pretium magnum,vnde non haberet locum qñ peteretur pretiuz contra morosum ratione more commisse. & probat per id quod in simili no.gl.hic.in ver.adeat. dum dicit ꝙ non habet locum in fure,sed fur & morosus equiparantur.l.inter stipulantem.§. pe. j.de verb.obl.& not.Bar.in.l.nemo rem suam.§.si post moram. eo.ti.Non ob.d.l.fistulas.§.si.qz est casus valde diuersus. Preterea ille tex.dicit contrarium eius ad quod alle. vt ibi patet,& not.Ang.& Moder.in.d.§.questitum.& doct.in.c.j.de commo. & dixi in.d.§.quesitum.

1 ☞ Si testator vult plenum legatum legatario solui, debet tanto plus relinquere quanto per fal.detraxisset heres.
2 Quando vnum legatum non est defalcabile,& alia sic, alia legata supportant onus.
3 De statuto ꝙ bononienses doctores possunt conduci cuz maiori salario ducatorum.xl.

4 **Si in testamento.** † Si testator vult plenũ legatum legatario solui debet et tãto plus relinquere quãto plꝰ sibi per fal.potuisset detrahi. ¶ † In
2 glo.fi.ibi,subeunt ex hac prima sol. apparet quando vnum legatum non est defalcabile.et alia sic,quod tunc alia legata supportant onus huius legati non defalcabilis,et idem volunt gl. in.l.ex asse.ff.eodem. Sed contrarium ibi tenent docto. per.l.si post missionem.ff.e.& per gl.in auẽ.similiter.C.e. Et ideo Bar.
3 & alij hic dicunt tenendam esse sequentem soluti. ¶ † Et inducitur per Angel.hic ad statutum huius ciuitatis quo cauetur quod doc. nostri bononienses possunt conduci cum maiori salario ducatorum.xl. quod si de salario retinetur sibi a camerario ad rationem septem pro cẽtenario reformatores poterunt obuiare dando sibi tãto plus quãtum est illud quod venit ad defalcandum.pro quo etiam alleg.ad quod habetur in.l.quoties. j.eodem. Debebit nihilominus etiam de illo pluri fieri detractio pro ecclesia sancti Petronij vt patet ex nota. hic, in gloss. ij.in fine.

1 ☞ Si fundus legatur sub conditione, si heredi pecunia soluatur per legatarium,totus fundus est in legato.
2 In speciebus cadit affectio,sed non in quantitatibus.

1 **Si fundus legatus.** † Si fundus legatur sub condit.si heredi pecunia soluatur per legatarium fundus totus est in legato quo ad compu
2 tationem falci.h.d. ¶ † Not. ꝙ in speciebus cadit affectio,sed non in quantitabus vt hic,& l.nummis.ff.de in litem iurando. ¶ No.quod heres potest deducere falcidiam de legato nõ ob. quod a legatario aliud commoduz capiat.nec ob.l. nesennius. in princip.in versi.sed cum is qui.ff.eo.qz Bar.respondit ꝙ hic potest intelligi ꝙ ista quinquaginta erant danda alteri heredi ꝙ et a quo legatus est fundus,vel potest intelligi hic,ꝙ patiatur falcidiam.s. ipso iure, tamen ope exceptionis potest repellere heredem,vt in.d.l.nesennius.de quo etiaz per Bar. in.l.ad veterani.§.j.j.e.& ibi per glo.pe.& ibi dicetur.

1 ☞ In legatis in diẽ tãto minus dicitur esse in legato quantum facit ratio interusurij medij temporis

b ¶ Non de cõi pretio. adde tu ꝙ are ticulari potest gñaliter ꝙ fundus communi estimatione tñ valet & tãti cõiter venderetur. ita Bart.& cõs hic, et in.l. si seruus.ff. de condi.furt. & in.l.j. C.de sentẽ.que fine cer.quãt.& in.l.j.C. de pred. et reb.nomi.li.x. Bar. Bal. & Salyc.post gl.in d.l.ij.Ange.in.d.l. ia fal.glo.& doc.in d.c.cũ causam.d. Antonius in.c.j.& Jmo.in.c.cũ dilecti.de empt.& ven. glo.in.c.hoc ita.x. q.ij.Ang.are.in.d. §.si qs agẽs.& bartho.cẽ in tra.de testiũ.2tractũ in.d. §sum. Fran.Cur.

c ¶ Est verũ contra opi. Bal.tz.Ang. are.§.si quis agẽs. insti.de ac.& Jmo. in.c.cum causam.& Bart.in.l.fin.C.de predi.libe.xi.& adde qd testis dicit emi vel conduci p tali pretio: ergo tãtus valuit vel valere potuit.vel locari non cõcludit.ita bar.in.l.cũ emptor §.j.in fine, de d.l.in sec.p tex.in.l.dñ.in sec.stipulatio.e.ti. probatur in.l. in.l. fal. obseruandum. §.si.in prin.ff.e.& in l.ad rescindendũ. C. de rescindenda ven.& in.l. seruum. ff.ad.l.aquil. etiã adde ꝙ plus creditur testibus affirmantibus de maiori valore quã deponẽtibꝰ de minori.ita Alex.in cõsi. ex.in.iij.col.in.j.vol.inci.visis acutissimis.& in consi.xliij.in.iij.col.in.ij.vo.qz deponentes de minori ptio negãt:deponẽtes de maiori affirmãt:ideo plꝰ credit affirmãtibus ꝙ negantibus.glo.in.l.diem pferre.§.si plures.de arbi.& in.l.heredes palam. in prin. ff.de testa.& ibi per doc.gl.& doc.in.c.j.de rescrip.in.vi. Jmo.in.c.j.in vlt.char. de emp. & vend.& vide doc.in.d.l.ij. Alex.in.l.qui quartam.ff.de leg.j.in.l.j.§.si stipulanti.j.de verb.obli.& in.l.cum furti.ff.de in lit.iuran.& vide Are.in suo consi.lxxvi. Frã.Cur.

¶ An & qñ testes deponant aliqua super affirmatiua, & aliqua super negatiua quo credatur & quibus magis credat,& vide & adde ea que habent per gl.& doc.in.l.ij.& in l.ab ea parte.ff.de proba.& in.l.error.C.de proba.& in.l.qui accusare.C.de edẽ.Am. F.

d ¶ Caristia. Adde tu ꝙ caristia oritur ex inordinata administratione ciuitatis.l.j.et ibi Bar.C.de fru.vrb.Constantinopo.lib.xi. Fran.Cur.

¶ Separationes. ab & expont p 3, vt. j. de pe. cōmiss. vbi ab hrdib⁹ .i.3 1
hrdes. aliqn ponit p ob. C. si quis 2
in pe. ma. l. i. ibi. ab vna. i. ob iniuriam 1
aliqn p extra ö ap. 2
ab eo. lib. vi. & differunt a. & ab, vt hoc Xdib⁹, cōmetur q facit a. facit ab. sed in hoc differre vir ab cū vocali relinq vult associari. & de dictiõe ab, vide de aqua aquot. & esti. l. i. §. etatem.

¶ Adde tex. in. l. si in pn. C. de tē. ap 1
& p Ol. in cōsi. xlii. q inci. cōsuenit du 2
bitari. i. j. eo. & bar. in. §. meminisse. in 3
pn. ff. de of. pcon. & le. & ibi habet q di 1
ctio ab, ponit iclusiue aliqn exclusiue vt in. l. de diuisione. & in. l. fina ic. 2
& in. l. diuortio. ff. so. ma. & Old. in. d. cōsi. xlix. cui adde tex. in. l. si duob⁹. & ibi gl. j. de du. re. & qd sing. dt Bal. in l. si. i. pn. C. de tē. ap. & adde q aliqn dictio ab, idem est q post. l. neminē. C. d act. li. x. & ibi glo. i. ibi ab initio. i. post initiū. aliqn ponit & exponit. s. libere. l. vbi adhuc. i. abutat. C. de iure do. & ibi Bal. in. iū. co. h 3
dicat abutat. i. libere vtat. aliqn expōnit p fine, vt ab altero. i. sine altero. d l. si ex duob⁹. et ibi glo. Tho.

b ¶ Alimēta pauper. vid alex. d imo. in. l. diu⁹ an. q. co. ff. e. & in. l. i. ff. so. ma. & ibi apost. & i. l. aho. in addi. Bar. ff. de ali. & ci. leg. Tho.

c ¶ Quid pū q legatū factū diuiti, & si dicat p anima non dicatur piū tenet pe. de ancha. consi. xix.

1 Circa. † In legatis cōditionalibus, & in diez tāto minus dicit esse in legato q̄tum facit rō intercusurij r redū tpis. h. d. & intellige fm q habet in. l. qui quadringenta. §. fi. j. eo.

1 ¶ Legata, & donatio causa mortis nō debētur nisi deducto ere alieno.
2 Legatum, & donatio causa mortis equipārātur, in multis tamen differunt.

1 Sicut. † Legata. & do. cā mor. non debentur nisi de
2 ducto ere alien. h. d. ¶ † No. equiparari legatum & do. cā mor. in multis tamen differūt, vt plene no. insti. de dona. §. i. & inter ceteras differentias dicit Ang. hic esse vnā s. q do. cā mor. nō eget cōfirmatione per aditionē hrditatis. allega. gl. no. in. l. filie. C. fa. her. & fm Joā. de imo. est alia melior in l. post legatū. §. pe. ff. de his qui. vt indig. de quo remitto me ad ea que dixi in. l. i. ff. de le. ij. vbi etiaz posui aliud qd ponit Ang. hic qui dicit, q si donator decessisset sine herede non reuocaret do. cā mor. quamuis donantem penituisset donasse & reuocasse per. l. i. §. qui si manumis. ad libert. per. de quo vlti. dixi plenius in. l. qui rome. §. flamus. j. de ver. obl. vbi Ang. etiā hoc dictum reassumpsit, & dixit hoc esse inauditum: & posuit etiam ipse in sua disputatio. inci. a senio miles in quarta char.

1 ¶ Tantum dicitur cōsequi legatarius de legato q̄tum cōsequitur detracta falci.
2 Donatio quinquaginta aur. vltra cum gabella, an valeat sine insinuatione.
3 Statutum loquens de gabella soluenda ex donatione, debet intelligi de donatione valida.

1 Quoties. † Tantuz dicit cōsequi legatarius de legato q̄tum consequitur cū effectu detracta fal. h. d. ¶ No. casuz in quo fit duplex detractio. ideo facit ad qōnes de qua hic
2 in glo. & dixi vobis in. l. in rōne. §. qd vulgo. ff. e. ¶ † Inducitur per Bart. hic, q si donās mihi vltra quingētos aure. tñ detracta gabella nō restāt quingēti aurei, valeat donatio absq insinuatiōe. facit fm Ang. tex. an. l. si fundus. ff. e. Tñ Ange. dicit hoc esse verum qn gabella dz solui de ipsa donatione ex forma statuti: secus si statutū diceret q quicunq receperit donationē teneat soluere vnū solidū pro libra: qz tūc illa obligatio ptrahit in genere ad illū solidū: & sic nō respicit in specie ipsaz donationē: ideo obligatio que fisco acquirit non videt habere aliquid cōe cuz ipsa donatione. Sz Jo. de imo. tz cū Bar. etiā isto casu qz pro ipsa donatione soluitur gabella: & in effectu tāto minus videt peruenire ad eū ar. l. quātitas. j. e. & eius qd habet i. l. ciuitatibus. §. fi. j. e. Pau. de ca. hec etiā tz cū Bar. & si opponat de lege in q̄titate. §. fi. j. e. p quā. l. videbat q pmo deberet fieri detractio ei⁹ qd inutiliter donabat, ipse rñdet q ibi loquitur qn inutiliter legabat: qz vltra vires patrimonij. Sz iste tex. & etiaz qd hic formata per Bar. loquit qn intra vires pīmonij, sz alia
3 rōne reddebat inutile. † Et si etiā ɔ Bar. oppōat q statutū loquēs de gabella soluēda ex donatiōe dz intelligi de donatiōe valida. ar. l. quarta. §. cōdonatū. de re iu. ergo pmo dz deduci illud in quo donatio est inualida ppter insinuationē nō factā, & ppter hoc ar. ipsemet Pau. de ca. in lec. bo. tenebat hic ɔ bart. Sed ipsemet hic in lec. paduana rñdet q non videtur donasse nisi illud qd restat deducta impēsa gabelle, sed in illo donatio est valida. Adhuc Pau. de ca. in lec. boñ. cōtra Bar. al. l. plautius. in pn. ff. e. vbi fm eū probat, q qn legatū est inutile etiam alia rōne q̄ ex eo q sit vltra vires patrimonij dz pmo deduci quatenus legatum est inutile, & de residuo dz detrahi fal. nisi legatum sit inutile ppter incapacitatē legatarij, vt hic. & ppea tz ipse ɔ Bar. sz rñde q ibi etiā fit in pte detractio falcidie de seruo legato tāq̄ de legato pncipali fm q oportet regulari aliud accessoriū legatū relictum eidem seruo. l. seruus. in prin. cū gl. in verbo admittit. ff. de adi. le. & ideo si ibi pmū legatū diminuit opz etiā q ita annihilet sequens legatū accessoriū q dz regulari fm principale. Vel melius dic q imo ibi legatuz factū seruo remāsit vtile in totū, vt ibi i ver. cassius. & sic nō ob. Adde et q pro opi. Bar. est bonus tex. an. l. sz si hoc. §. cui dā. ff. ti. j. & ille tex. cōfundit opi. ang. ff. relatā. & per illū tex. dicit hic Bal. in pposito q si quis donat vltra qngētos aureos cū aliquo onere adiecto q ascēdit ad illā q̄titatē q est vltra dictos quingētos aureos valebit donatio sine insinuatione. ¶ Querit hic Pau. de ca. in lec. padua. quid si in casu hui⁹. l. nō poterat capere nisi. x. & legata sunt. xx. sz cū iste tex. vult q pmo detrahant quinq p fal. & postea alia quinq q sunt vltra id qd capere pōt. & sic repetet fal. fuisse detractā de legato inutile cū tñ regulariter nō defalcent nisi legata vtilia, quo ergo pcederet ista. l. relinquit cogitādū. Sz certe iste tex. nō dt q de legato inutili detrahit fal. imo talia legata nō defalcant, sz retinent per hrdē. & imputatur in fal. l. nō est dubiū. ff. e. Vñ intelligo q hic nō detrahitur fal. nisi quatenus legatum vz vt si poterit capere. xx. & legata sunt xxv. nā qnq pmo dtrahent p fal. vt magis faueat legato. & xx. integra habebit legatarius. & si vltra. xxv. fuisset legatū adhuc non detrahet fal. nisi de. xx. & sic. v. per rationem pdictam.

1 ¶ Legatum alimentorum ad vitam, & vsusfruct⁹ subijciuntur legatume.
2 Dictio vsq, stat inclusiue.
3 Anniculus presumitur viuere per. xxx. annos. &c.
4 Quanto tempore quis presumatur viuere.
5 Nullus est adeo senex qn presumat adhuc viuere per annos. v.
6 Differentia inter legatum alimentorum, & legatū vsusfructus.
7 Ciuitas, vel respublica non presumitur durare vltra. xxx. ann.
8 Ciuitas pōt capite minui, vt si damnetur q subijciatur aratro.
9 Qualiter estimetur vsusfructus.
10 Quid habeat facere iudex qui interponeret decretū trāsactionis alimentorum secundum mentem huius legis.

1 Hereditatū. † Legatum alimentorū ad vitā relictū, & etiā legatum vsusfructus subijciuntur fal. & reputant ascēdere ad tantā q̄titatem quantā cōprehendere pōt tps vite habita rone etatū put habetur hic in text. h. d. & est mirabilis
2 & sing. l. fm doc. ¶ † In tex. ibi, vsq ad, annū. xx. &c. hec dictio vsq, stat inclusiue vt apparet ex sequēti dictione ab, que separa
a tionem [a] no. vt inquit glo. in. l. si ex duobus. in princi. in ver. altero. j. de duo. re. & in. l. rō. §. si per venditorem. ff. de ac. emp. & in c. statutū. de prebē. an. vi. de qua dictiōe vsq, habetur plene per Dy. & Ray. in. l. j. in prin. ff. e. ubi dixi. ¶ No. q de legato alimentoruz detrahitur fal. hoc tñ hodie nō procederet si esset relictū pauperi: qz de relicto ad pias cās non detrahitur fal. vt in aut.
b similiter. C. e. & qn relinquuntur alimēta pauperi[b] intelligit esse ad pias cās, vt probat Bar. in. l. aho in. i. col. cum seq. ff. de ali. & cib. le. & in suo trac. alimen. & tangitur per eundem in. l. diuus. j. eo. & no. Ang. in. l. stichū. §. stipulatio. j. de verb. obl. ad hoc est bonus tex. in. l. mella. in princ. in versi. pietatis intuitu. ff. de ali. leg. iunctis not. per glo. in. l. istud. C. de sac. san. eccl. que dixit q
c relinquere diuiti nō est quid pium[c]. ¶ † No. ex prin. q annicu
3 lus presumitur viuere per. xxx. ann. et si est in etate. xx. presumitur qd adhuc viuet per. xxx. an. & sic vsq ad etatem quinquaginta annorum. & sic quanto plus vixit videtur q presumatur plus viuere. & hoc pōt causari ex eo qz puerilis etas est fragilis, vñ presumitur prius mori impubes q̄ maior. l. si mulier. ff. de re. du. l. inter socerū. in prin. ff. de pac. do. licet sit difficile bene reddere ex toto rōnem huius. l. nō est tñ intolerabile in casu huius l. cum tractetur de modico preiudicio, vt pz ex his que vidimus
4 super glo. iiij. ¶ † No. quanto tempore quis presumatur viuere, nam fm diuersitatē etatum diuersimode presumitur viuere vt hic pz. & hoc procedit quo ad computationem fal. alias enī regulariter presumitur quis viuere vsq ad centum annos. l. si. C. de sac. san. ec. l. an vsusfructus. ff. de vsufru. No. glo. & doc. in. l. j. §. si dubitet. ff. quemad. test. aper. & in. l. sed si de sua. ff. de acqui.
5 her. Hoc tñ intellige prout dicam in fin. huius. l. ¶ † Not. ex tex. ibi, cuiusq sit etatis, q nullus est adeo senex quin presuma
6 tur adhuc viuere per ann. v. ¶ † Not. differentiā inter legatum alimētorū & legatū vsusfructus: qz in legato vsusfruct⁹ duo tñ tempora cōsiderantur, sed in legato alimentorū multo plura. et rōnem diuersitatis tradit gl. hic in ver. vlpianus ait. Et considera q iurisconsultus hic in legato vsusfructus estimando nō prouidet de estimatiōe qn legatarius excessisset etatem. l. x. an. & si diceretur q dz estimari q viuat saltem quinq annis per id qd habetur. ff. dū dicit cuiuscunq etatis &c. rñdet hoc stare nō posse: qz in legato vsusfructus si legatarius esset quinquagintaocto anno. nō presumeretur viuere nisi vsq ad sexagesimum et sic per duos annos tñ vt hic: ergo nō pōt dici q ille qui excessit. lx. ann. presumat plus viuere q̄ ille qui nō excessit. Pau. de ca. hic dicit q glo. & doc. hic non tangunt & qd minus male est dicere q presumat viuere per quinq ann. non obstāte dicta absurditate quaz q remaneamus sine prouisione. Tamen hoc non placet qm lex debet interpretari, vt non contineat absurditatem. l. scire oportet. §. aliud. ff. de excu. tut. l. nam absurdum. j. de bo. liber. vnde potest dici q post sexagesimum annum legatum vsusfructus computetur solum pro vno anno pro tunc, et demum attendatur fm q durabit vsusfructus, & prestentur cautiones per alios legatarios. q si ex perseuerantia vsusfructus apparebit eī plus solutum esse q̄. per. l. fal. soluendum esset illud restituent heredi arg. l. j. §. interdum. ff. eo. et. l. in q̄titate. §.
7 magna. j. eo. ¶ † No. q ciuitas, vel respublica nō presumit durare vltra. xxx. an. quia interim potest capite minui, vt si patiatur aratrum. l. si vsusfructus ciuitati. ff. qui. mo. vsusfru. amit. ideo presumitur q vltra. xxx. an. non duret. et istud inducit per

Bartol.

Bar.in.l.hereditan ex dic.ff.de her.insti.ad.q. quid si tale mo-
nasteriũ instituat heres post morte titij nõ instituti,an statim
erit heres,an vero debebit expectari mors titij.et Barto.ibi tz
q debet expectari mors titij: qꝛ põt monasteriũ capite minui
vel extingui añ morte titij, et presumit q extinguet intra. xxx.
an.p istã.l.ergo dz expectari.l.ex facto.fm tertiã lec.C.de her.in-
stit.Sed dic q cõtra opi.est in 3riũ,vt plene dixi post bal.et Sa
lyc.in.d.l.extraneũ.et p hoc allegaui.xv.q.iiij.c.liberti.l.ij.ubi di-
cit tex.liberti ecclesie,qꝛ nũquã corã morit patrona.tc.et alia de
qbus dixi in.d.l.extraneũ.et 3 Bar.et tz Pau.de cast.hic. Ex
posito q extingueret ecclesia instituta cũ talis institõ nõ effice-
ret inutilis: qꝛ superest christus cui⁹ cõtẽplatiõe ecclia censet
instituta in aut.de eccle.ti.§.si qs in nole.et pro hoc etiã al.no.
per Bar.in.l.pr.§.tusculanus.de leg.iij.vbi per.d.rõnẽ relicta
ad pias cãs nõ possunt effici caduca:pro hoc etiã alle.id quod
cõcludit Old.l.cõsi.clxxxi.vbi tz q si papa cõcessit epo vt pos-
sit vnire mẽse sue aliquã capellã vl ecclĩaz mortuo patrono q si
la verba,mortuo pfono,nõ facit 3dẽnationẽ qꝛ mori pfonã
est certũ: sed mensa epalis nõ morit nisi ex casu sinistro qui nõ
dz attẽdi.l.inter stipulantẽ.§.sacrã.de v.ob.et sic statiz poterit
vnire.Et rñdet ad istũ tex.q hec respublica presumit mori ad
sui vtilitatẽ vt tãto minor q̃titas p̃sumat sibi legata p̃nise,vt
p minorẽ patiat falcidiã q̃ si reputaret ppetuo viuere ad sui da
mnũ vt esset in.q.pposita nõ p̃sumit mori.¶ In gl.j.ibi,eõ.si
min⁹ viueret tc.attendet ergo veritas q̃ ex postfacto declarat
vt etiã not.alia gl.in gl.in ver.3putet.et est rõ fm Jo.de imo.
qꝛ hec lex pcedit sup p̃sumptiõe quã facit.ideo si postea appa
ret de veritate illi dz stari. Secus aũt dicit esse in casu.l.cũ ti-
tio.ff.eo.qꝛ si estimet legatũ ãnuũ q̃tũ vẽdi põt semp verũ est
dicere vitatẽ fuisse tãti vẽdi potuisse.ñ pp cãm supuenietem
nõ sit alia mutatio,vt ibi etiã tenui de quo me remitto ad ea q̃
ibi dixi.et nõ q̃ dicta sup gl.in v.3putet.¶ In gl.ij.ibi.vl ex
to vel pter istud ab alijs.Habes ex gl.hic et.j.in ver.vlpian⁹
ait.q ista cõputatio de qua hic fit q̃ ad legatariũ alimẽtorũ et
vsusfructus.et etiã quo ad ceteros.et ista tenet cõiter h gl.ali-
ter dicat in.l.lex fal.si iteruenia t.ff.eo.et dictũ fuit in.l.cũ titio
ff.e.vbi hz q in terminis illi⁹.l.sit illa 3putatio solũ q̃ ad alios
legatarios.¶ In gl.in ver.a prima etate gl.hic impfecte loq̃t
circa istas etates:et pfect⁹ loquit Cy.in.l.si infanti.C.de ince
delib.in p̃n.et gl.in pe.sexti lib.in ver.pfectis.cũ cõcor.Jo alle.
in.d.l.si ifanti.¶ In gl.in ver.cõputet.ibi,repeti a legatario.
Innuit ista gl.q tota summa oĩum annorũ qbus quis p̃sumi-
tur viuere soluat legatario statiz.sed si tñ nõ viuat repetatur.
sed 3riũ vr dicere gl.j.et gl.in verbo:vlpian⁹ ait dũ dicit p sin-
gulos annos tc.et ille videntur melius loq nisi saluare istã gl.q
intelligit de repetitiõe.s.qñ heres soluit i prin.anni.p toto an-
no,iuxta.l.j.C.qñ di.lt.ce.et.l.pecunie.cũ ibi no.p bar.ff.de all,
leg.et nõ dixi p toto anno.Vel qñ ptes cõcordes fuerũt q sol-
ueret ab initio p toto tpe,vt hic dicit Bar.q ita saluat glo.in
l.si qs argẽtũ.§.fina.ff.donator.in vbo p̃stet.x.de dona.in qua
solutiõe tũc fit detractio interusurij mediũ tpis,vt ibi no.p.l.si
cõstãte.§.quoties.ff.so.ma.et tz Jo.de Jmo.hic dicat q cõside
ratio.d.§.quoties.non possit hic locũ hẽre eo qꝛ ibi loquit de
õbito l dẽ q certũ est oĩno indebitũ in:sz hic est legatũ cõdi-
tionale p futuris annis.l.si in singulos.ff.de adi.leg.tz glos.in
d.§.fina.ff.et bart.hic velit habere locũ hoc casu in cõsideratio
ne.d.§.Mihi plz p rõnẽ p̃mit dictã q solũ habeat locũ pre-
stario p toto tpe qñ pcessit de volũtate ptiũ sz si vna pars cõ-
tradicit nõ hz tũc locũ ille.§.qꝛ in casu nrõ posset 3tingere q
nõ viueret pro toto tpe hic limitato,et sic locus esset restitutio
ni et põt heres allegare q meli⁹ est nõ soluere q̃ solutũ repete-
re.l.iiij.ff.de cõpẽ.Tñ sustineri põt q in casu nostro põt hẽre
locũ cõsideratio.d.§.quoties.qꝛ ibi loquit qñ nõ põt p̃stari sa-
tisdatio nẽ illa solu.cũ deductione interusurij succedit loco sa
tisdatiõis,ita dz esse hic si heres nõ prestet cautionẽ legatorũ
de qua in.l.j.§.vt leg.no.ca.nõ tñ est sine dubio.Adde etiaz qõ
Cy.Ray.et Saly.in.d.l.si qs argentũ reprobãt illã glos.quãtũ
ad terminos illi⁹.§.qꝛ violat illũ tex.vt ibi per eos q volũt qõ
statiz dẽat solui pro.xv.an.sine deductiõe interusurij: Tñ mi-
hi vr q tex.ibi nõ repugnet dũ dicit in.xv.an.et dic q hec 3pu
tatio sit ad duplicẽ effectũ principalr vz vt videat an de alijs
legatis sit detrahẽda fal.qꝛ si summa oĩuz ãnoz iũcta cũ alijs
legatis excedit dodrantẽ detrahit de alijs fal.prestita p here-
dẽ cautiõe q si legatarius nõ viuat tñ heres restituet q̃ti pl⁹
debito detraxit:et ecõuerso:si nõ excedat dodrãtẽ nõ detrahe-
tur fal.de alijs sed p̃stabũt integra p̃stata tñ cautione p ipsos
legatarios q si legatari⁹ alimẽtorũ pl⁹ viuat restituet legatũ
q̃ten⁹ pl⁹ õbito perceperit ar.d.§.iterdũ.et.d.§.magna.¶ Item
etiã sit ad si.detrahẽdi fal.õ ipo legato alimẽtorũ: qꝛ si summa
legati alimẽtorũ oĩuz ãnorũ iuncta cũ alijs legatis excedat do
drantẽ lz nõ debeat tota statim solui sed singulis annis vel in
mẽsibus iuxta no.p Bar.l.d.l.pecunie.et p Bald.in.l.j.C.de si-
deicõ.Quelibet tñ p̃statio defalcabitur fm dictã cõputationẽ
ar.l.penales.§.annua.ff.e.et si cõtingit q nõ viuat tãto tpe resti
tuet heres hr̃di legatarij quãtũ plus debito detraxit pro fal.et
fm Jo.de imo.hic.Et bñ in ista cõputatione etiã debebit ha-
beri rõ interusurij medij tpis legati alimentorũ fm ea q̃ habẽ
8 tur.in.l.circa.ff.e.et in.l.q q̃drigẽta.§.si.j.e.¶ †In gl.si.ibi capi
te minui ciuitas tc.nã p̃t capite minui vt si dãnet qõ subijcia-
tur aratro.l.si vsusfruct⁹ ciuitatis.ff.alle.et ita nrõ fuit factũ p
Henricũ imperatorẽ vt hic p bar.plenius in.l.aut facta.§.fin.
j.de pe.in añpe.col.et per Jnn.in.c.cũ ex iniũcto de op.no.nun.
et in.c.graue de sen.exc.et p Bal.in ti.de pac.cõsti.in versi.nos
romanos vbi ponit multos modos quibus morit et extingatur
ciuitas et aliqd p gl.in.d.l.si vsusfructus ciuitati.et per Bal.in
l.ex testamẽto.C.de test.manu.et in aut.habita in.ii.co.C.ne si
lius pro pa.Et lz quo ad imponendã fal.p̃sumat q ciuitas de
beat capite minui intra.xxx.an.vt hic tñ quo ad alia est secus
fm Ang.Jo.de imo.et Pau.de ca.hic nr.l.inter stipulantem.
§.sacrã.de v.ob.et facit ad id qõ.j.pxime dicã.¶ In ea.l.si.ve
ritas vr q nliõ est in donatiõe q̃ in legato et tñ fm bar.et ang.
nõ põt reddi rõ nisi q sic placuit impatori.Vel fm Jo.de imo.
magis fauet donãti:qꝛ maiori vtit liberalitate donando inter
9 viuos quã legãdo.¶ †Ultimo dicit bar.q hec.l.est no.p esti
matiõe vsusfructus faciẽda,et ideo vult si vendat vsusfructus
et debeat solui gabella ex forma statuti debebit estimari secun-
dũ hãc.l.qõ est no.Dicit tñ Pau.de cast.hic in lect.padua qõ
si ex futuro euentu apparebit legatariũ plus vel min⁹ viuere
supplebit gabella vel restituet p rata sicut hic fit i legato ali-
mẽtorũ et vsusfruct⁹ vt h p gl.j.et p gl.i v.3putet.et i verbo,cõ
putatio fit.Addõ gl.no.in.l.cũ hi.§.mod⁹ in vbo cũ iuuenc.ff.
de trãsa.q̃ dixit q etiã qñ agit de trãsactiõe faciẽda sup lega
to alimẽtorũ in q̃ requirit decretũ iudicis iudex forte estima-
bit viuere debere legatariũ secundũ formã huius.l.et Bald.in
d.l.cũ hi.§.si integra.in fin.dicit illã gl.esse no.vt sciamus qua
liter gabelle debeãt solui de legatis alimẽtorũ et ex illa ifert q
dispositio huius.l.videt attẽdenda nõ solum in rõne.l.fal.sed
generaliter in omnibus actionibus hominũ.Putarẽ tñ illud
qõ bal.ibi post gl.dicit pcedere quãdo actus nõ est preiudicia
lis qui sit reparabilis ex futuro euentu fm qõ colligit ex trib⁹
gl.hui⁹.l.s.pxime all.alias secus cũ qlibet p̃sumat viuere vsque
ad cẽtũ an.vt dixi.ff.quã rõnẽ expsse Jo.d imo.h et pau.d ca.in
lec.boñ.lz nõ faciãt mẽtionẽ de p̃dictis dicũt q ista 3putatio
hz locũ quo ad rõnẽ legis fal.nõ i alijs.et p hoc etiã facit id qõ
dixi sup gl.si,restrẽdo verba ang.et aliorũ per.l.iter stipulantẽ
10 §.sacramẽta de ver.ob.¶ †Et ex hoc videret qõ iudex iterpo
nens decretũ sup cõtractu trãsactionis alimẽtorum si taxaret
alimẽta secundũ mẽtem huius.l.deberet decernere qõ p̃staren
tur cautiões hincinde de restituẽdo vel soluẽdo q̃tenus appa
reret legatariũ pl⁹ vel min⁹ viuere,qõ no.¶ Et alios modos
estimãdi vsumfructũ videatis p gl.in.l.j.§.vsusfructus.ff.e.et
per glo.in.l.omnium.ff.de vsufru.

1 Sicut subtrahens rem hereditariã perdit falci.in illa ita
negans rem hereditariam.
2 Pena imposita neganti.

1 **Si quis.** †Sicuti subtrahẽs rẽ hr̃ditariã pdit fal.
in illa ita negãs rẽ hereditariã esse si post-
2 ea õ mẽdacio 3uincat.h.d.¶ †No.vnã penã impositã negan
ti in qbusdã alijs casibus et reperit imponi pena negãti secun
dũ Ang.hic,vt in casu aut.cõtra q propriã.C.de nõ nu.pe.et in
aut.nẽ possessor.C.qui po.in pig.ha.et in.l.fin.ff.de rei vẽ.et in.
l.si.C.de fideicõ.et in omnibus actiõibus que per inficiationez
crescunt de quibus legi.et no.in.l.ea que.C.de cõdi.indi.et in.l.
cõtra negantẽ.C.ad.l.aq.De his etiam plenius ponit Bal.in
l.j.C.de fur.in.vij.co.in ver.circa secũdũ tc.recipit tamẽ iste tex.
et similes multas limitatiões vt pcedat nisi talis negatio fue-
rit reuocata ante lit.cõte.et alijs modis prout dixi post Ang.
in.l.sed hoc ita.§.q autẽ.j.de ee.in.in.l.ẽt.§.si.ff.so.ma.et in.l.cũ
qui.in prin.post Bar.ff.de iureiu.reliqua quantũ ad hec.§.cũ
gl.vide hic per Bart.in.l.si heredis seruus.de leg.j.

1 Usufru.oĩuz bonoz legato detrahẽdũ ẽ aũ oĩa eo alienũ.
2 Ad hr̃dẽ ñ ad vsumf.ptinet vẽdere bona vt satisfiat ere aliẽo.
3 An magna impensa spectet ad vsufructuarium tc.

1 **Usufructu.** †Usufructu omnium bo-
norũ legato detrahendum
2 est aũ omnia es alienũ.h.d.¶ †No.q ad heredem
pertinet vẽdere bona vt satisfiet eri alieno lz vsus-
fructus omnium bonorum sit alteri legatus.Et ratio est:quia
heres est ille qui tenetur creditoribus et nõ debentur legata ni
si soluto ere alieno.l.j.§.si is q quadringẽta.ff.ad tre.¶ Et ex

hoc tex. etiam probatur secundum Pau. de cast. qd heres non potest dicere legatario vsufructus omniu bonorum q soluat debita de vsufruc. et sic sibi remaneat pprietas integra. p quo est tex. etiam et ibi plene no. Bart. in. l. si. ff. de vsufruc. leg. Tn Bar. videtur contrariu tenere in. d. l. si. in vsufructuario olum bonoru licet predicta fateatur in vsufructuario quote bonoru in quo intelligit illam. l. Et mouetur qr quado fit in vltima voluntate dispositio de omnibus bonis intelligitur cum onere eris alieni. l. nam qd. §. si. cum. l. seq. ff. ad treb. Pau. de cast. hic dicit quod Bart. ibi tractat an vsufructuarius teneat soluere legata annalia. Sed dic qd imo Bar. ibi loquitur de onere eris alieni prout retuli. et responde q decisio sua no videt bona: quia videtur contra istum tex. Non ob. d. l. nam quod: quia ibi loquitur quando plena proprietas omniu bonoru relinquitur et ita consuluit Bal. in consi. inci. vsufructuarius omnium

3 bonorum tc. †alias sequeretur q etia magna impensa spectaret ad vsumfructuarius contra. l. hactenus. ff. de vsufr. et alias sequeretur q si coalienum esset in magna quantitate oporteret q vsufructuarius diu expectaret anteq aliquod comodu

a ex vsufructu perciperet et de facili eluderet legatu vsufructus[a]. Et ita etia consuluit Pau. de cast. in consil. cclxxxviij. inci. in Christi noie in causa que vertit Bononie principaliter p istu tex. et per. l. si. §. finaute es alienu. C. de bo. que lib. quis tex. tame loquit in vsufructu debito ex dispositide legis. Et addo bald.

b idem tenente[b] in. l. j. in ver. pone marit[b]. C. de fruc. et lit. expen. tex. tamen in. d. §. finaute es alienum. cum seq. videtur dicere q legata debene solui de vsufru. et Bald. et Salyc. et expressius Fulg. et Pau. de ca. hoc videntur ibi approbare etia in vsufr. omnium bonoru relicto a testatore nisi tot essent legata solueda q exhaurirent vires vsufructus qr tunc de proprietate satisfiet arg. l. qui concubina. §. qui ortos de leg. ij. Puto q etia vsufructuarius omnium bonorum no teneatur soluere talia legata quia omnes legatarij debent esse pares. l. querebatur. ff. eo. et ibi videmus post Ang. Facit. l. priuilegia. ff. de priui. cre. et sic pro rata debet cuilibet satisfieri et sic vendetur de reb[b] hereditarijs vt satisfiat legatarijs et non videntur tantum quia coseruetur rata legatarij vsufructus. Non ob. d. l. si. §. finaute. quia ibi loquitur in dispositione legis cum qua mitius agitur. l. celsus. de arbi. et non habebat ibi pater et legatarij pare titulus: quia pater ibi erat tanqua legitimus administrator filij q erat heres et tanto magis hic procederet si heres non cofecisset inuentarium. de isto articu. habetur etiam aliquid p Mathe. de mate. in. vij. not. et ex suis notabilibus et per Pau. de ca. in lectu. bono. in. l. deducta. §. qui post. ff. ad trebellia.

a ¶ Vsufructus. vide Franci. aret. consi. cxlix.

b ¶ Idem tenente. vide Bal. in. d. §. finaute res. Ange. are. in. §. costituit istit. de vsufr. et in. §. sed qr herede. listi. de fidei. here. Pau. de ca. in. d. §. si aute. et pro opi. pau. de ca. vide practicas Jo. pe. in forma libelli q agit ad doce et vsufr. circa fin. Et adde qd idem qd hic tenet ipse Alex. in. l. deducta. §. j. ff. ad treb. et vide Alex. l. 2s. iiij. l. vl. co. l. v. vo. vbi an vsuf. teneatur soluere tributa data et sitia ad de an vsufructuarius teneatur ad debita et funeris impensam arc. consi. cxiij. et vid. ca. in consi. cxj. vbi an ad vsufructuarius p tineat ffectio ma chametoru. Fra.

Falcidia.

Non summatur propter breuitatem et clara est.

1 ¶ Heres pot sibi preiudicare in eo q sibi debet per. l. falc.

1 **Potest.** †Heres potest sibi pjudicare in eo q sibi debet p. l. falc. h. d. ¶ Querit hic Dy. et Cy. an si testator prohibuit herede in testamento ne remitteret fal. an hoc no obstate possit heres remittere et cocludit q sic per. l. luci[b]. §. testator. ff. de le. ij. et ide tenet Ray. et Nic. de neap. pro hoc etia alle. Joa. de imo. id qd habetur in. l. filiusfa. §. diui. ff. de leg. j. nam cum tale pceptu mere fauore heredis contineat potest illi renuciare, facit licet ipse no alle. l. titio centu. in princi. ff. de codi. et demon.

1 ¶ Quicquid solui debet diminuit patrimoniu cum de imponenda falci. tractatur.

1 **Quantitas.** †Quicquid solui debet vt patrimonij hereditaru distractio fiat diminuit patrimoniu cu de imponeda falci. tractatur. h. d. ¶ No. q salaria q soluunt pxenetis et alijs nuncijs vel notarijs vel pro gabella soluenda diminuunt patrimoniu. bene facit. l. debet. ff. de edil. edic. et. §. in coputatione alle. in glo. et quod ibi not. Bart. et no. Bart. in. l. vbi pure. §. si. ff. ad tre. et in. l. sed si hoc. §. cuidam. ff. ritu. j.

1 ¶ Cum tractatur de imponenda falc. tempus mortis inspicitur.

1 **In quantitate.** †Cu tractat de imponenda falc. tempus mortis inspicit nec cosiderat diminutio sequens vel incrementu. h. d. ¶ In tex. ibi, queres. j. aditionis omissio per quas omissione destituitur testamentum. l. eam qua. C. de fideicom. et. l. si nemo. ff. de re. iu. ¶ Not. q dictum est in summario. et de materia dictum fuit in. l. in ratioe la. j. §. j. et. l. in ratione la. ij. in prin. et in. §. diligeter. ff. eo. ¶ In gl. j. ibi. l. cum quo illa. l. cocor. quo ad diminutione sed in augmento discordat sed rones ibi vidistis et ad ibi dicta vos remitto. Alia contraria all. in gl. loquunt vel quado diminutio habuit originem ex facto defuncti vt in. d. l. ratione. la. j. §. j. et. ij. Vel quando augmentum processit ex dispositione testatoris. l. j. §. id quod. supra eod. Vel quando est perceptum ex rebus sub conditione legatis. l. quod de bonis. §. fructus. supra eod. et. l. qui quadringenta. §. si. infra eo. ¶ In gl. in verbo, solida. de veritate huius gl. dixi in. §. diligenter. in duabus vltimis questionibus. Ponit vnum Pau. de cast. hic circa intellectu. l. si patronus ex debita. §. si. de bo. lib. de quo dixi in. d. l. in ratioe. la. ij. in prin.

1 ¶ Si in hereditate est debitu vel creditu coditionale et tractatur de imponenda fal. qualiter possit res expediri.
2 De differentia inter creditum et debitum coditionale ex vna et legatum conditionale ex altera.
3 Legatum in diem certu trasmittitur ad heredes legatarij etia si ante diem decedat.
4 Falcidia resecat ipso iure legata.
5 Cuius erit electio in casu huius. §. an heredis an vero legatariorum.
6 Cuius erit electio duarum viarum.

1 **Magna.** †Si in hereditate est debitum vel creditu conditionale et tractatur de imponeda falci. pot res dupliciter expediri vel p soluda cautione pretoriam vel per estimationem debiti et crediti coditionalis, sed hec estimatio in legatis coditionalibus locum non hz sed sola cautio interponit. De legatis vero in die habetur cosideratio veluti de pueris solo interusurio medij tpis detracto: et ideo non sit estimatio nec prestatur cautio. h. d. vsq ad fi. et diuiditur in. v. partes. Primo loquitur de debito et credito coditionali. Secudo de legato coditionali. Tertio de legato in die. Quarto ex predictis infert dando consilium et declarando quid sit si cosilium non fuit sequutum. Quinto ponit rem in practicam. secunda ibi, sed et si legata. tertia ibi, in die. quarta ibi, ergo. quinta ibi, verbi gratia. ¶ In tex. ibi, aut cautioibus res replicari possit hec est secuda practica que dupliciter seruari potest vt subdit ibi dum dicit vt duorum tc. cuius autem sit electio istarum viaru dicam infra in tex. ibi, vt heres reddat tc. hac cautionem prestet heres quando facta est computatio secundum secundam practicam. l. cum cautione et facta fuit consideratio et computatio ac si conditio eius q sub conditione debebatur hereditas et purificata esset, et tn postea contingere pot q desiciat. Vel quando esset facta computatio habita consideratione qd conditio eius q debebatur hereditati non existeret. nam postea contingere pot q existeret. his enim casibus heres habet cauere de legatarijs qr per tale euentu potest crescere hereditas, sed vbi sit coputatio habita consideratione ac si extiterit conditio eius quod debebatur hereditati vel ac si defecerit conditio eius in quo sub conditione tenebatur hereditas cum possit postea cotrarius contingere ideo in his casibus spectat ad legatarios cauere heredi. ¶ In tex. ibi, optimus tc. subau-
2 di quia si ita fiat cessant difficultates dequib[b]. ff. i tex. ¶ †No. differentiam inter creditum et debitum coditionale ex vna parte et legatum conditionale ex altera; nam primum pot estimari sed secundu no. Que aute sit ratio diuersitatis, dicit bar. se no videre nisi q sic placuit legislatori. sed Ang. reddit rationem: qr debita et credita conditionalia sunt firmiora. vnde transeunt ad herede. §. ex conditionali. instit. de ver. ob. secus in legatis. l. j. §. sin autem aliquid sub coditione. C. de cadu. tol. ideo facilius repiret emptorem pro debito coditionali qua pro legato. ideo pro legato voluit lex per cautionem succurri, et sequitur
3 Modern. ¶ †Not. q legatum in diem certuz transmittitur ad heredes legatarij etiam si ante diem decedat, vt hic, et. l. sempronius attalus. ff. de vsufruc. lega. et. l. vnica. §. cum igitur. C. de caduc. tollen. Non tamen transfertur dominium ante, vt est tex. repu. sin. in, d. l. sempronius attalus. et not. in. l. si ita sit scri
4 ptu. §. j. ff. de le. ij. ¶ †No. qd fal. resecat ipso iure legata vt hic, et. l. plautius. et. l. linea. ff. e. et ibi fuit dictum. An aut hoc procedat in legatis in genere relictis no solum in legatis in specie et hic videtur probari q sic. ¶ Not. qd quando vltra vires hereditatis facta sunt legata reducuntur ad vires hereditatis. et. h. d. Ange. esse verus etiam in legatis ad pias causas de quibus no dz detrahi fal. de quo dictu fuit in. l. ex asse. ff. e. ¶ In gl. in. §. vsuris, ibi, male dicit. imo bene ex quo percipiuntur ex
5 re legata per dictum. §. fructus. ¶ †Extra glossam querit in casu posito hic in versiculo vt duorum alterus fiat et cetera. cuius erit electio an hredis vt soluat tato minus de legato, et cautione pstet legatari[b] qd si ex euetu crescet hereditas supplebit eis. An vero sit electio legatarioru vt pcipiat integru legatu, et caueat hredi. Gl. in. l. si testm. ff. de pe. he. du all. istu tex. vf sentire qd sit electio legatarij. cotrariu in simili sensit gl. in. l. si pro pter. et in. l. titio. ff. e. Ray. et Ni. d nea. hic post antiquos tenet qd si legatarius et heres adinuice se no concordant impediunt se concursu, ar. l. quoties in prin. ff. de vsufru. l. itinere. ff. de ser. rust. pre.

rum.pre.et sic habebit tūc locū tantūmodo primū remediū po
situs in prin.huius.§.sed qr tūc estimet quanti spes obligationis
cōditionalis vendi posset: et rñdent ad.l.in.l.fal.non hē.ff.eo.et
ad no.in.d.l.cū titio.qr ibi obligatio cautiōis cōpetebat soli le
gatario,et sic nō poterāt se impedire cōcursu,et hic vr ꝯa cō
clusio.Et p hoc pz qd Pau.de ca.in lect.boñ.nō vr bñ referre
6 antiquos,ꝗñ querit cui⁹ erit electio duarū viarū de qbus in
hoc.§.et dicit qr doc.dñr electionē esse hēdis:qr in alternatiuis
electio est debitoris.l.plerūqz.in fi.ð iu.do.et hoc approbat in
fi.Tñ dicit qr prout ipse habebat in libro suo Ja.de ra vr te
nuisse qr ille due vie nō hñt locū nisi qñ cōcordāt heres et lega
tarij.Si aūt discordāt tunc debitū vel creditū cōditionale nō
debet estimari,sz dñt pstari legata pstita cautiōe. Sz dt paul.
de ca.sibi nō placere hāc opi.qr fm eā nō esset dfia īter debitū
et creditū ꝯditionale ex vna parte,et legata ꝯditionalia ex alia
pte quā iste tex.manifeste facere vr vt in prio sit locus duplici
vie:in scdo aūt sit loc⁹ tm̄ vni vie.s.cautionis. Nā dicit qd illō
qd dicit Ja.de ra.intelligit in electione alterius ex duab⁹ viis
scdē practice posite i tex.ibi, vt duorū alterū et c.ꝗ ambe vie cū
cautiōibus explicant,qr heres volebat vti via estimādi ꝗtū vē
di posset,sed qr deueniretur ad cautiones,et sic cessat obiectio
Pau.de ca.facta ꝯ Jo.de ro.Dū aūt dī qr electio ꝯesse here
dis puto esse verū qñ ꝗrit an debeat capi via estimādi ꝗti vē
di pōt an ꝯo debeat deueniri ad cautionē,et si elegerit hēs p
mā viā.s.estimādi ꝗti vendi pōt nulla defert electio legatario
p rōnē alleg.p Pau.de ca.Sz si elegerit qr deueniat ad cautio
nes tunc fm opi.antiquorū opz qd adinuicē se cōcordāt et illō
videt p iura.ꝯ all. Nō ob. qr in alternatiuis electio est debito
ris:qr rñdeo qr non sumus in isto casu attento qd in casu nro
nō solū venit pstādū aliquid ab herede,sed etiā a legatario ipsi
heredi,cui etiā venit pstāda cautio,vñ poti⁹ sum⁹ in casu.d.l.
quoties.cum si. Eodem modo rñdeo si opponeretur de eo qd
no.gl.in.d.l.nō solū.§.qui alieno.ff.de procu.in verbo debet,et
per doc.maxime Bal.et Sal.in.l.j. C.de procu. vbi in casu.d.l.
j.C.de procu.electio est eius qui habet facultatē de rato cauē
di vel pbandi de mandato.Querit etiā hic Pau.de ca.in lec.
boñ.casu quo deuenit ad estimationē,et debitū conditionale
de tantū debitis hereditati estimet valere quinquaginta,et sic
illa quinquaginta heres sibi statim cōputat in fal.et tanto mi
nus detrahit a legatariis,et postea contingat qr conditio defi
ciat,an poterit iterum detrahere a legatariis vel ecōtra si cō
tingat qr cōditio existat,et sic habeat integra centum de illo de
bito an legatarij poterunt agere vt restituat quatenus ei de
traxit:respondet qr nō:qr alr̄ elusoria esset via estimationis de
qua hic.Et pro hoc all.l.j.§.si her.:o.ff.si ci.n.pro hoc adducit : qr
alr̄ sequeret qr etiā isto casu quando fit estimatio esset locus
cautioni qr est cōtra mentem litere nostre : licet aliud sit qñ le
gatum annuū estimatur vt vidistis in.l.cum titio.ff.eo.

1 Illud tantū fal.imputat qr capitur iudicio testatoris in
re hereditario nisi testator in fal.iusserit imputari et c.

1 Quod autem. †Illud tantū in fal. im putatur qr capit ex iu
dicio testatoris iure hēditario nisi testator in falc.
iusserit imputari:et ideo pstgata quatenus capiun
tur a coherede nō imputant in fal.nec id qd dat gratia condi
tionis implende nisi fuerit hereditarium.h.d.cū.l.seq. In
glo.in ver.pro sua.hic gloss.magis cōmuniter reprehendit, qr
violat istum tex.et non ob.l.cū pater alle.in glo. qr ibi loquitur
in treb.et ita tz gl.in.l.in quartā.ff.eo.vbi venit plenius dicēdū
de hac materia,et ibi tangam an illud qd dicit hic in.l.id autē.
de pecunia hereditaria intelligatur solum quando cōtra vo
luntatem testatoris detrahitur fal.fm distin.l.titia.ff.eo.

1 Ratio.l.fal.in singulis heredibus locum habet et c.
2 Quando portio grauata accedit non grauate an habeat lo
cum contributio.

1 In singulis. †Rō legis fal.i singulis heredibus locum habet,
ideo vnus detrahit illam si est grauatus, licet al
ter nihil detrahat : et si portio non grauata accedit
grauate prodest legatariis,secus econtra. h.d, cum.l. sequen.
In gloss.in versi.competit in fin.s. qr iste text. debet intelli
2 gi fm istum. †In gloss.in ver.exhausta.ibi , siue defecta. et
sic cōcludit gloss. quod etiam quando portio grauata accedit
ex substitutione vulgari portioni etiam non grauate hēat lo
cum cōtributio et sic augeantur legata.et hoc cōmuniter tene
tur prout etiam dixi in.l.j.§.si coheredis.ff.eo. licet gloss. ibi in
ver.iudicasse.tenuerit cōtrariū. Et de materia eorū que hic
tanguntur in glo.tangitur plene per Bar.in.l. qui fundum.§.
sñia. ff.eo.et partim dictum fuit in.§.quesitū alleg.in gl. et vide
oīno ꝗ dixi in.d.§.si coheredis. In gl.fi.vz secūdā solutionē.

1 Augmentū vel diminutio bonorum contingens penes
pupillum non minuit nec auget et c.
2 Cum tractatur de relictis in primis et secundis tabulis solum
consideratur substantia tempore mortis testatoris.
3 Relicta a substituto pupillari perinde habentur ac si essent
ab impubere sub conditione.
4 Filiusfa.si se nō abstinuit etiam tenetur vltra vires heredita
ries tanquam extraneus.

1 In duplicibus. †Augmentum vel diminutio bono
rum contingens penes pupillum nō minuit nec au
get legata relicta a pupillo vel a substituto et om
2 nium legatorum fit cōtributio.h.d. †No.qr quando tracta
tur de legatis relictis in primis et secundis tabu.solū cōsidera
ri debet substantia quam testator habuit tempore mortis sue
et sic vr qr nō cōsideret si quid habuit pupillus tpe mortis pa
tris.de quo dic vt dictū fuit in.l.in ratione.§.quod vulgo.ff.e.
3 †Not.qd legata relicta a substituto pupillari pinde haben
tur ac si essent ab impubere sub cōditione relicta,vt hic , et.d.l.
4 in ratione.§.quod vulgo.in fi. †In glo.fi.in fi.melior videt
secunda expositio ex qua habes quod filiusfa. si non abstinuit
a b hereditate patris tenet ad debita patris etiā de suis pro
priis bonis sicut teneret quilibet extraneus heres cui equipa
ratur filius si non est vsus beneficio abstinendi.l. cū hereditā
te.alias.l.necessariis.ff.de acqui.he.l.nam nec emancipatus.ff.
de le.j.nec ob.tex.in.§.j. in ver. pro hoc tamen incōmodo. inst.
de here.qual.et dif.qui hoc alle.in gl.pro prima expositione:qr
ibi loquitur in seruo necessario he. qui institutus fuerat a do
mino cū libertate qui nō habet beneficiū abstinendi : ideo sibi
subuenitur quod impetrare possit separationem bonorū suo
rū quesitorum post mortem testatoris a bonis ipsius testato
ris vt ibi patet et in.l.j.§.si.ff.de separa bono.

1 Unus ex pluribus substitutis potest fal. retinere licet a
lius non sit grauatus.

1 Si is qui quadringenta. †Unus ex pluribus substitutis grauatus pōt fal.
retinere licet alius non sit grauatus.h.d. No.qd
in singulis substitutis pupillaribus habetur per se ratio fal.
vt hic et.l.in ratione la.j.§.filio.ver.quid dicemus.ff.eo. sicut et
in singulis heredibus primo loco institutis.l. in singulis.ff.e.
de materia plene habetur in.d.§.si filio. In gl.i ver.centum
ibi.l.in quātitate.§.si.et c.Sed videretur per.d.l. in quantitate.
§.si.quod centū legata ab impubere prestanda per titium de
berēt diminui pro tertia : quia cū titius reperiatur grauatus
in dictis centū ex ducētum relictis a pupillo et etiam reperia
tur ex sua propria psona in aliis ducentum et per consequens
in totum reperitur grauatus in trecentum. Tamen ad cum non
transieunt bona nisi valentia ducentū deberēt omnia legata di
minui pro rata quatenus excedunt bona et sic p tertia.hic au
tem dicitur quod legata ꝗ prestat ex psona pupilli non dimi
nuūtur pro tertia vt reducatur ad vires patrimonij sed solū
detrahitur de his fal. alia vero ducēta a titio legata diminu
unt i centū vt reducant ad vires pr̄imonij.Ergo ꝯ.d.l.in ꝗtita
te sz respondet qr legata que prestat titius non diminuuntur
reducendo illa cum aliis legatis ad vires patrimonij:quia cū
impubes fuerit heres debentur ex persona impuberis tan
quam es alienum.d.l.in ratione.§.qr vulgo.et hic, prout habe
tur in tex.et a titio ducentum legauerit prout glos. habuit sed
prout in tex.habetur centum hoc cessat.

1 Legata indiuidua defalcant prestita pte estimatiōis et c.
2 Forma dat esse rei.
3 Illa que exigunt certam formam dicuntur esse indiuidua.

1 Quedam. †Legata indiuidua defalcantur prestita parte estimatiōis legatum vero vsus
fructus defalcatur sicut et c.legata diuidua.h.d.cum.l.seq.v leg
2 ad.§.dos. †No. quod forma dat esse rei: et ad hoc sepe alle.
3 iste tex.et.l.aulta.§.si quis.ff.ad exhi. †No. qr illa que exigūt
certam formā dicuntur indiuidua, de quo plene traditur in.l.
stipulationes nō diuiduunt.de ver.ob.et ibi per bar.maxime in
iiij.q. In gl.i verbo,forma.ibi.§. opus.alle tex. videtur face
re in ꝯtrariū sed respōde qr ibi loquitur de opere informi. hic
autem de opere certe forme. et ita etiam potest responderi ad
§.qd ergo ali.in gl.secundū Ange. et Joan.de imol. vel aliter
vt hic per Bar.per istū tex. et per.d.§.opus.declarat alibi bar.
qr opera facta seu preterita dicuntur illa que non habēt certā
formā limitatam:vt murus,fouea,et similia: etiam si simus in
prin.muri vel fouee vt in.d.§.opus.Si vero simus in his que
habent certam et limitatam formam, vt domus que cōsistit ex
solo parietibus et tecto,iuxta id quod le.et no.in.l.non solum.in

pan. ff. de rei v. ⁊ tūc dicitur opera facta seu futura nō ne: h̄ abarint perfecte suam formam, vt hic. ata no. traditur per bar. in l. his qui reipublice. ad ff. ff. quibus ex cau. ma. ⁊ in l. i. §. i. in fi. de ope. no. nun. reliqua q̄ ad gl. ptinent dic vt hic per Bar. ⁊ dum glo. seq. in fi. dicit propter indiuiduum estimatur. f. in certo casu qui colligitur ex. l. si mihi fundus. alle. gl. aliqd habent glo. dicentē propter indiuiduū extinguitur. ista est melior f3 Jo. de imo per d. l. si mihi fundus. ⁊ per d. l. plautius. §. fi. ff. e. sed mihi videtur melior precedens: q2 in d. iuribus nō extinguitur diuiduum sed indiuiduum.

1 De dote legata non detrahitur fal. ⁊c.
2 Vestes ⁊ ornamenta pro vxore empta per maritum cuius esse debeant mortuo viro.
3 Alimentorum appellatione veniunt vestes.
4 In dubio non presumitur donatio quando capi potest alia cōiectura.
5 An spectet ad heredes emere vestes lugubres vxori.

1 **Dos legata.** †De dote legata non detrahitur falc. quia non capitur vt legatū sed vt debitum: nec de rebus donatis in vita ad vsum mulieris cū ille ad eam pertineant ex causa donationis nō ex causa legati h. d. ¶ In tex. ibi, parata cēnt subaudi si tales res legate sint vxori. ¶ No. q de legato dotis nō detrahitur fal. q intell. ge quando constat per probationes de dote aliter quam ex assertione testatoris facta in testamento: q2 tunc etiam quo ad fal. iudicabitur de dote vt de alio legato. l. q vxori. ⁊ ibi no. bar. de auro ⁊ ar. le. pro quo etiā videatis no. per Bart. in repe. l. i. C. d sa. san. ec. in iij. q. ij. q. prin. ⁊ per Fed. cō. ccxliij. ⁊ que no. Pan. de ca. in. l. si quis testamento. §. i. de le. i. vbi inuenies etiā an si relinquitur pro vsuris vel male ablatis si nō constat de veritate detrahitur fal. ⁊ tradit per Bal. in auf. similiter. C. e. ⁊ p spe. in loco ibi alle. per eum. ⁊ limitate ista ve per Bart. in l. lucius §. qsquis. el. ij. de leg. ij. ⁊ in l. cū qs decedens. §. codicillis. ff. de le. iij. ¶ In gl. fi. ibi, vsq3 ad vires dotis. expone. i. vsq3 ad quātitatem fructuū dotis vt per gl. in l. ex annuo. hic all. vbi plenius declarantur ea que hic no. in gl. ⁊ per gl. in l. si id quod. §. fi. all. in gl. ¶ In ea. ibi non vt possit peti ⁊c. contrarium tenet gl. in l. si id quod. §. fi. all. in gl. Et hoc sub dubio forte t3 Joā. de imo. hic si mulier antequā maritus reuocaret donationem consumpsit in se alendo per l. inter socerū. §. conuenit. de pac. do. Alia fuit opi. gl. in l. si stipulata. all. in gl. quod etiā postq̄ marit⁹ tradidit ⁊ donauit possit reuocare nisi mulier illi⁹ donationis respectu consumpserit tantūdē de suo. ⁊ istā forte de iure veriorē esse dicit Imo. in l. pe. §. i. ff. sol. mat. per l. si qs p vxorem. §. fi. de don. inter vir. ⁊ dicit q secundum illam opi. debet intelligi id quod hic dicit gl. hic dum dicit, ⁊ post traditionē non pōt reuocari. ⁊ hoc placet addito eo quod dicit Jo. de imo. hic ⁊ vtrāq3 opi. iungas ⁊ cōclude quod aut sola pmissio facta est de aliquo dando vxori vt se alat ⁊ agi nō potest. l. sicut i prin. C. de do. inter vir. ⁊ d. l. si id qd. §. fi. nisi de suo erogasset mulier tantūdem p se alēdo antequam maritus donationem reuocaret per d. §. cōuenit. iuncta d. l. si id quod. §. illud constat. ⁊ hoc vtili actione seu in factum. ⁊ ita etiā tenet Sal. in d. l. sicut. aut processum fuit ad traditionem: ⁊ tūc quatenus mulier cōsumpsit de rebus donatis vel de suis respectu dicte donationis in se alendo non poterit reuocari sed abinde. ff. sic vt d. l. sicut cū gl. in verbo erogari. ⁊ ibi Sal. ⁊ d. §. illud cōstat.
2 ⁊ d. l. ex annuo. in prin. ⁊ no. gl. in d. l. si stipulata. †Et inducit hic gl. p Bar. ad q. de vestimentis ⁊ ornamentis emptis ⁊ paratis pro vxore p maritum cuius esse debeant mortuo viro^a ⁊ concludit Bart. ⁊ Ang. q parata ⁊ empta pro necessitatibus mulieris ad ipsam sustentandam spectant ad mulierem: alia vero spectant ad heredes mariti per hic no. De quo remittūt ad plenius no. p Bar. in l. pe. §. i. ff. so. ma. ¶ De quo articulo habetur etiā p Bar. in l. i. §. nec castrense. ff. de col. bo. in. iij. col. ⁊ l. l. si vt certo. §. nunc dū. ff. cōmo. ⁊ p Bar. i cōsi. ccl. q l incipit, fili⁹ pe. ⁊ p ray. i repe. l. post dotē. ff. so. ma. p Nic. de nea. in l. tātē legatū. de adimē. leg. p Bal. in l. cū te. de do. ante nup. ⁊ in auf. ex testamēto. C. de col. in ver. xij. capitulū. cū versi. seq. ⁊ in auf. res que. in pe. col. C. cōmu. de leg. ⁊ in l. filie in. vj. col. C. fa. mi. her. ⁊ in tracta. de duo. fratri. in addi. per Ang. in cōsi. ccl. incip. Nicoletus de tartagnis. ⁊ Sal. in d. l. sicut. ⁊ in d. l. ex annuo. ⁊ p Pe. de anc. in cousi. clxxiij. inci. q. talis est spōse ⁊c. ⁊ p Ro. in d. auf. ex testamēto. ⁊ in l. vt liberis. e. ti. ⁊ per oēs in d. l. pe. §. i. ⁊ magis cōis opin. esse videtur. Quod aut constat qd maritus voluit concedere ad vsum tantum ⁊ sunt viri. l. mortus sue cā. §. fi. ff. de don. inter vir. l. estimate. ff. so. ma. Aut constat q voluit donare ⁊ cōfirmat donatio morte mariti si non reuocauit. l. cum hic status. §. i. ⁊ l. pe. ff. de don. inter vi. ⁊ vxo. Aut sum⁹ in dubio ⁊ Dy. ⁊ plerique alij tenēt q in d. vestibus

a ¶ Mortuo viro. vide per d. alepan. in l. si vero. §. seru⁹. ff. sol. ma. ⁊ in cō. xij. in. i. vol. ⁊ Bar. in l. in his §. i. ff. sol. ma. ⁊ ibi vide apostil. i verbo plures ⁊ vid bar. in cōsi. cxxix. in fi. vo. incipi. q. ē an q̄ donant nec q̄ cōsilio meminit Joā. bertha. in suo reptorio in verbo donatio spōse alex. d imo. ff. n. l. si vo. §. seruus. ⁊ vid ēt Alex. d ista materia in l. si plea. §. i. arrogatoi. iij. col. ff. d vul. ⁊ pu. ⁊ dixi plene in addi. meis in d. cō. bar. cxxix. Thom.

b ¶ Maritus. dicit ibi bal. q hoc maxime pcedit si est grauida. subdicit tamen aliqua nisi auore descendentium relinqueret vt. C. de infirma. pe. ce. l. fi. in fi. Et no. q si marit⁹ iubet vxorem vestiri de nigro d3 intelligi de nigro supmi grad. si vo sororē vel aliā mulierē nuptā poterit petere legataria vt vestiatur i morello obscuro, l3 testōr mētionē fecerit d nigro. ita cōsuluit ful. cōsil. xvij. marie q nō conuenit mulieri nupte vt viueret marito induatur veste nigra olim.

necessariis ad vsum sit dicendū q remaneāt vxori p ea q̄ hic no. ⁊ dixi sup gl. sed in cōtrarium facit: q2 maritus tenet alere
3 vxorem†. Et appellatione alimentorum veniunt. d. vestes. l. si cum dotem. §. sin autem in seruissimo. ff. so. ma. iuncta. l. verbo victus. ff. de ver. sig. ergo vt q mulieri non donate videantur: q2 in necessitatibus nemo liberalis existit. ⁊ ita tenebat Dy. Sed Joan. de imo. in d. l. pe. §. i. ⁊ ro. in d. auf. ex testamēto respondent q verum est quod non videtur donasse pro rata tēporis duraturum est matrimonium per d. ratione: sed pro rata temporis futuri post solutū matrimoniū: q2 impensa est modica ar. l. verū. ff. de do. inter vi. ⁊ nō est minus amara interpretatio facienda arg. de d. l. si id quod. §. si quas. sed ad hoc posset responderi q verum esset quando appareret q voluisset dare etiā p tēpore secuto post solutū matrimoniū, sed hoc non cōstat. Et
4 †in dubio non presumitur donatio quando capi potest alia coniectura. l. cum de indebito. ff. de proba. l. si cum aurum. ff. de solu. sed hec alia cōiectura capi potest. l. q fecerit ex causa obligationis qua astringebatur de iure ad alendum ⁊ ideo nō est sine magno dubio posset quis fortasse dicere sustinendo communē opi. qd iste annue prestationes que fiunt a marito vxori etiam alimentorum causa dicantur esse species donationis. ita inquit iurisconsultus in l. quidam. ff. de pac. do. ⁊ colligitur ex d. l. ex annuo ⁊ ibi no. sed adhuc posset replicari q hoc verū est pro illis annis pro quibus apparet concessionem esse factam ⁊ ita loquitur ibi. sed hic non apparet cōcessionem esse factam vltra tempus matrimonij sed potius cōtrarium: igitur in psecto iuris nō putarem illas etiam debere mulieris eisi fortasse tempore dissoluti matrimonij essent fere consumpte adeo qd p modico tēpore durare possent argu. d. l. verū. ⁊ sensit Rep. cu. in d. l. pe. §. ⁊ ita saluetur cōmunis opi. ¶ Ubi autem mulier pdecessisset ⁊ sic nō esset cōfirmata donatio morte mariti tunc putarem q spectarent ad maritum quatenus vestes non sunt cōsumpte. d. l. sicut in fi. cū gl. ⁊ d. l. ex annuo. ⁊ per ea que dixi sup gl. ⁊ est de mēte Bal. in d. l. cū te. licet Bar. in d. l. pe. §. i. ⁊ Gui. de cu. in l. id vestimētum. de pe. ⁊ Sal. in d. l. sicut videantur velle cōtrariū. s. q ab initio sint vxoris per d. l. ex annuo. Sed dic q illa potius cōtrarium probat ibi ⁊ in d. l. sicut cum glos. quia quatenus non est cōsumptum potest reuocari
5 ergo maritus superueniens poterit reuocare. ¶ †Quid autē de vestimentis lugubribus mortuo viro emptis per heredem pro muliere vidua, an spectent ad onus heredum: Angelus hic ⁊ in d. l. sed si ex re. §. finali. de stipulatione seruo. dixit qd secūdū cōsuetudinē regionis que debet attēdi hoc spectare ad onus heredū: alle. id quod habetur in l. decreto. C. ex qui. cau. infa. irroga. sed Jo. de imo. in d. l. pe. §. i. ⁊ in d. l. sed si ex re. §. fi. dicit q si tales vestes sunt vilis pretiū ⁊ quotidiani vsus erunt mulieris quasi videātur donate: ar. d. l. vtrum. ⁊ l. si seruus communis. ff. de do. inter vir. iuncta. l. fi. C. de bo. ma. sec⁹ si magni pretij vel festiue sint: quia videtur date vt honorifice incedat pro honore mariti ⁊ heredum ar. l. si vt certo. §. interdū. ff. commo. ⁊ poterit retinere donec stet vidua ar. l. fi. C. de bo. ma. Et io si trāsiret ad secūda vota possent tales vestes ptiose repeti, pro hoc alle. id quod in simili no. doc. in proxima precedenti q. ⁊ in. d. l. pe. §. i. ⁊ in casibus in quib⁹ heredes mariti tenebant ad alendū iuxta no. in d. l. diuortio. in prin. ff. so. ma. ⁊ in l. §. ex actio. C. de rei vxo. ac. ⁊ heredes tenētur de dictis vestibus prouidere vxori stante in viduitate sm cōditionē suam iuxta. l. pe. ff. de ali. le. sed in casibus in quibus non tenerentur ad alendū nō possent cogi ad vestiendum de rigore iuris cessante cōsuetudine: ⁊ ita etiā est de mente Ro. in d. auf. ex testamento. vbi dicit q de h articu. tāgit Bar. in repertorio q fecit sup Inn.
b in vrbo maritus.^b Que distinctio placet ꝑterquā dū dicit qd vestes viles videantur donare pro toto tempore etiā finita viduitate. nā hoc non videtur procedere p ea que in precedenti q. dixi a qua pendet decisio istius. ¶ Qualiter ante fal. possit aliquo casu de legato dotis detrahi vide no. in l. iuij. C. de fal. cū adie. le. ⁊ ibi per Cy. ⁊ Bal. vbi etiā tractatur an quatenus affert cōmodum repsentationis veniat detrahenda fal. ⁊ vide etiam no. per glo. in l. tali. ff. de in. do. ⁊ in l. testamento. C. e.

1 Debitor sibiipsi in totum dicitur esse soluendo ⁊c.
2 Quis sibiipsi semper dicetur esse diues ⁊ soluendo.
3 Ratiōe nolā tm̄ q censet hr̄e in bonis quantū potest redigi.
4 Duo volumina rogitū vni⁹ notarij indicant vnū si ꝯtinuat.
5 Casus in quo collegatarius nō priuilegiatus aufert alteri etiā priuilegiato.

1 **Querebatur.** †Debitor sibiipsi in totum dicitur esse soluēdo sed quo ad alios estimatur solummodo quantum exigi potest ab eo ⁊ quantū residuum vendi potest h. d. vsq3 ad l. si creditor. Et diuiditur i. v. partes principa. In

prima ponitur thema τ.q. In secunda ponuntur euidentialia
quedam ꝑ solutione questionis ex quibus euidentialibus etiā
deducunt̃ due alie qōnes sequentes. In tertia ponit̃ alia.q. qñ
nomē debitoris tm̃ ēēt alteri legatū. In quarta ponit̃ alia qō
qñ liberatio tm̃ est legata debitori. τ adducit simile qñ ex dona-
tiōe cā mor. ē fcā liberatio. In qnta redit ad solutionē prime
qōnis. Secūda ibi dicebā. Tertia ibi q̃re. Quarta ibi s3 cū de-
bitori. Quinta ibi igit̃. ¶ Et quarta pt subdiuidi qꝛ primo log-
tur qñ debitor in nihilū est soluēdo, scōo qñ est soluēdo ī totū
τ nihil vltra est in hereditate. Tertio qñ aliqd vltra sufficiens
ad q̃rtā est ī hr̃editate. Quarto qñ solū ī cētū est soluēdo. Scōa
ibi vñ elegāter. Tertia ibi si ꝟo ꝑterea. Quarta ibi quod si de
bitor. ¶ Ultima pars pt subdiuidi qꝛ primo log̃ qñ creditor
est soluēdo in totū. Scōo qñ in centū. Tertio qñ in nihilū. Se
cūda ibi, si vero cētū. Tertia ibi q̄ si nihil. ¶ In text. ibi, cccc.
leganerit τ sic vr̃ legasse duplū ei⁹ q̄ h3. ¶ In tex. ibi, dicebā.
hic nō rñdet vt pt3 ex diuisione sed rñsio ponit̃ in ver. cū igit̃.
¶ In tex. ibi. ccc, accepto illi fieri debēt. i. ab hr̃de d3 liberari
in.iij. vigore legati liberatiōis. l. si creditoris. C. de fideicōmis.
¶ In tex. ibi acceptilationē. i. effectū liberationis. ¶ In tex.
ibi, tot inueniant̃. s. penes dbitorē. ¶ In tex. ibi, cētū refundere
s. heredi ꝑ fal. ¶ In tex. ibi, heres cētū habeat. qꝛ qnqnagin-
ta habebit a dbitore cui liberatio relicta ē q̄uī sibi relicta l. cc.
τ alia qnquaginta habebit hr̃s a scio cui. cccc. legata fuerūt, τ
diminuit̃ ꝑ dimidia, qꝛ testator vr̃ legasse octingēta cū nō ha
beret nisi. cccc. l. q̄titate. §. fi. 3. e. ¶ In tex. ibi. fuerant legata
rū. s. scī⁹ legatari⁹: qꝛ excepto debitore null⁹ ali⁹ est legatarius
q̄ scius. ¶ In tex. ibi: repūtat̃. i. de pcīi accipiat̃ τ diuidat̃ in
ter heredē τ sciū legatariū τ dbitor nil ō 5 habebit. ¶ In tex.
ibi, vēditionē nois faciēdā. subaudi τ pciū erit diuidēdū inter
2 sciū τ hr̃dē tm̃. ¶ †No. q̄ qs sibipsi sp dr̃ esse diues τ soluen
do, vt hic τ. l. nesennius. §. fi. 3. e. ¶ Ubi facit s̄m Ange. q̄ si ex
forma statuti d3 solui gabella de eo qō alicui acq̃rit̃ ex aliqua
dispositiōe qō debebit gabella solui ꝑ toto legato liberatiōis
facto debitori l3 in tota q̄titate nō eēt soluēdo sed solū i tertia
3 pte. ¶ †No. q̄ rōne nois dbitoris tm̃ qs cēset̃ hr̃e ī bōis q̄tū
pt redigi ex vēditiōe ipsi⁹ nois τ si est soluēdo intelligit̃ habe-
re q̄tum pt de eo exigi. intellige tñ deductis expēsis q̄ in ipsa
vēditiōe occurrerēt. l. q̄ntitas, τ q̄ ibi fuit dictū. 3. e. τ no. in. l.
ꝑ diuersas. in gl. mag. C. mād. τ ꝑ Bar. in. l. j. 3. de impen. in re.
do. fac. ¶ In gl. j. dic q̄ imo ponit etiā tertiū casum. s. qñ solū
nomen debitoris legat̃ alteri vt hic in ver. quare cum nomen.
¶ In gl. in verbo, diues. in fi. solue q̄ ibi de debitore exigēdo
tractat̃ ideo inanis est actio quam excludit inopia debitoris. l.
nā is. 3. ō dolo. sed hic de debitore liberādo. ¶ In gl. i ꝟbo, so
li gl. s̄m doc. nō bñ posuit itellectū litere: qꝛ itētio litere fuit di
cere q̄ soli debitori liberatio erat relicta: qꝛ nullū legatū in te-
stō factū erat. vbi aūt duo essent correi debēdi insolidū l. cccc.
τ vtriq3 relinq̄ret̃ liberatio τ vn⁹ esset soluēdo ali⁹ nō tūc vide
ret̃ qlibet capere cōmodū liberatiōis ꝑ dimidia τ ita est mēs
gl. s̄m bar. q cā seq̄t̃. τ si quarta ꝑ fal. venit detrahēda a quoli-
bet de ducentū si tñ essent correi ex cā onerosa τ pecunia puē-
nisset ad vnū posset ali⁹ quaten⁹ ab eo defalcaret̃ repetere ad
uers⁹ correū ad quē negotiū ptineret ꝑ id qō le. τ no. in. l. j. C. ō
4 duo. re. τ ꝑ Bar. in. l. reos. in. ō. q. s. de duo. re. ¶ †In gl. in ver.
tres ptes allegat̃ ista gl. i sicto tex. ꝑ Bar. no. in ru. so. ma. qō si
duo apparēt volumina rogituū vni⁹ notarū indicant̃ esse vnū
totū si sermo vni⁹ voluminis alteri ꝯtinuat̃ τ vtriq3 cōis ē ꝑ
positio iditiōis τ ꝯsulis eiusdē, iuxta id qō hr̃ l. l. si qs ex argē
tariis. §. si vtiū. ō. ꝺ. edē. τ ꝑ 5 ēt pōderat ea q̄ no. ꝑ gl. i. d. rub.
so. ma. dū gl. dt q̄ ibi nō est caput libri: dixi ibi. ¶ In gl. ī ver.
cōpenset dt Io. de imo. q̄ nec gl. nec doc. declarant literā q̄ vr̃
nimis cōfuse ptrāsisse. τ s̄m eū vr̃ q̄ de istis centū qnquaginta
q̄ vēdunt̃ hr̃s habeat tertiā ptē tanq̄ ꝑpriā. i. qnq̄gita q̄ sunt
q̄rta legati liberatiōis ducētorū. Alia cētū sunt q̄ debent̃ scio
legatario cui alia cētū fuert̃ soluta l3 defalcata τ effectualiter
de eo q̄ habent̃ ex vēditiōe nois ꝑ istis centū qnq̄ginta d qb⁹
hic in tex. in ꝟ. de residuis τc. heres ꝑ pri⁹ habebit tertiā τ resi
duū dabit scio legatario deducta tñ ō illo residuo q̄rta ipsius
residui dandi scio ꝑ fal. legati ipsius scij. Sed dic clari⁹ q̄ qñ
debitor erat de p̄senti soluēdo in centū tm̃ tunc dant̃ scio tres
partes istorum centū q nūc soluere pōt debitor τ quartā ptē. s.
xxv. habet heres ꝑ fal. pro reliquo vero q̄ est trecentū non pōt
soluere de presenti debitor τ liberatio relicta debitori q̄ intel-
ligebat̃ esse in. cc. habet effectū in. cc. τ tanto minus quātū est
fal. cc. τ sic haber effectum in cl. quo ad reliqua. cl. redigenda in
futurum ex nomine debitoris si efficeretur soluēdo fit nūc vē-
ditio τ de pretio habebit heres tertiam ꝑ illis quinquaginta
que sibi debebantur a d. bitore cui liberatio legata est residuū
dabitur scio deducta tñ de residuo quarta pro fal. ipsius resi-

dui τ sic reperit̃ q̄ de pretio redigendo ex venditione diuident
equaliter scius τ heres: qꝛ heres deducit pro quinquaginta de
bita. Pro fal. legati liberationis ratam dictorū quinquagin-
ta. Item deducit ratā ꝑ. xxv. debitis pro fal. centum restantiū
quorū cōmoduz datur scio. Que. l. τ. xxv. que sunt dimidia di-
ctarū. cl. que vēdūtur τ sic omnia remanent plana τ declarata
incipiēdo in ver. si vero centū. vsq3 ad ver. q̄ si nihil. ¶ Circa i
tellectū illius ver. q̄ si nihil dicit Io. de imo. hic q̄ l3 gl. τ doc.
non bene declarent qualiter debeat fieri cōputatio ipse putat
eā sic esse faciendam: qꝛ ista venditio fit de parte debiti capien
te. ccl. τ debebit de pretio vēditionis habere heres quintā lo-
co illorū quinquaginta que sibi debebantur pro fal. debita a de
bitore cui liberatio ducentorum videbatur legata τ residuum
pretū p̄dicti dabit̃ scio legatario deducta de illo residuo pretū
5 quarta pro fal. debita a scio. ¶ †Extra gl. dicit Ang. ponde-
randū esse istū tex. ad duo: primo q̄ hic est casus vnus in quo
vnus ex legatariis nullo modo ꝑuilegiatus in cōsequutiōe sui
legati integri detracta fal. aufert omnibus legatariis etiā pri-
uilegiatis τ hic contingit in legatario liberationis qui soluen
do nō erat: aut minus soluēdo erat sed certe nō videtur q̄ pre
ferat̃ actu aliis legatariis qꝛ imo aliȷ̄ cōcurrūt secū pro rata in
ipsa obligatione vt patet hic in vltima parte τ declaratus est
per gl. in ver. compenset. ¶ Secundo ponderat Ang. ex isto
tex. probari qō quando vni legatur quantitas in genere, alteri
autem signanter legatur spēs vna τ in calculanda ratione pa-
trimonū ꝑpter defectū facultatuz ambo legata cōponuntur,
τ ꝑ rata cuilibet eorum detrahitur: nam hic fuit vni legata li-
beratio ab obligatione qua tenebat̃ τ alteri in genere tantun-
dez fuit relictū: τ fuit cōputatio vtrinsq3. τ dicit q̄ nō ob. gl. in
l. si ꝟo cōposita. 3. de test. mili. q̄ dicit nō fieri cōpositionē neq3
contributionē cū quedā legata consistant in specie quedam in
genere: qꝛ dicit se intelligere illam gl. qñ omnia legata sunt vl
tra vires patrimonū: sed quando exhauriunt patrimoniū for-
te in longe pluri: tunc ad hāc cōpositionē venit̃, per hāc. l. Re-
fert tamen Ang. qō Bal. in. d. l. si vero cōposita vr̃ indifferen-
ter tenere nō fieri cōpositionē: τ si ita esset seq̄ret̃ q̄ habēs fun
dū solū ī patrimonio si eū legat vni τ alteri legat mille legatari⁹
fundi detracta fal. ō eo si illō legatū ē defalcabile vel nō detra
cta si nō est defalcabile, vt qꝛ fit ad pias cās fundū totū vel do
drantem eius habebit, τ alius legatarius nihil haberet. Sed
secundum eum Bal. non fuit memor huius. l. τ dicit hanc esse
pulchram. q. Pau. de ca. hic in lect. boū. trāsit cū Ang. τ sub-
dit qō quādo hereditas sufficit ad omnia legata est verū qō le
gatarius speciei debet habere suā speciem quā nō pōt legata-
rius quantitatis pretendere sibi esse obligatam ꝑ suo legato
q̄titatis seu gñis: alle. l. si fideicōmissorū. §. vt in pos. leg. s3 ipse
hic in lec. padua. remittit ad no. per se in. l. si quis testō. §. j. 3.
de leg. j. τ ibi tenet cōtra Ang. qñ bona nō sufficiunt ad oīa le
gata. vnde dicit q̄ si bona non sufficiunt τ vnum sit legatū in
quantitate aliud in specie τ in hereditate nō erat nisi illa spe-
cies prefertur legatarius speciei in illa τ legatarius quātita-
tis nihil habebit. de hoc dicit esse casum not. τ sin. in. d. l. si fidei
commissorū. τ eodem modo si oīa legata cōsisterent in specie-
bus τ quedā essent in hereditate τ quedā nō nec essent alie fa-
cultates ex quibus possent emi s3 solū ille species legate qꝛ illi
legatarū preferētur in illis τ aliȷ̄ nihil habebunt. τ ita dicit vel
le bal. in. d. l. si vero cōposita. τ hoc dicit pcedere iure isto quo
nō valebat legatum vltra vires hereditatis: τ hodie pcederet
facto inuētario sed eo nō facto teneret̃ hr̃s omnibus integra
liter. §. si vero non fecerit. in aut. de he. τ fal. sed rñdet ipse ad
hanc. l. quod hoc legatum liberationis magis consistebat tam
in quantitate quā in specie ideo hic concurrunt legatarū: qꝛ si
debitor cui legatur liberatio soluisset illam quantitatem te-
statori τ postea fuisset sibi legata alteri legatario fuisset lega-
tum tantundem in genere concurrerent pro rata quando le-
gata sunt vltra vires. d. l. si quis testamento. §. j. sed quando est
vna tantum species vt fundus legatarius fundi quia in ipsuz
transit dñium prefertur legatio quātitatis in quem non tran
sit aliquod ius in re, vt est casus. in. d. l. si fideicommissoruz in-
telligendo qō ibi hereditas non erat soluendo. τ facit secundū
eū. l. procu. §. plane. circa fin. ff. de trib. Sed ipsemet Pau. est
contra. in. l. cōis de leg. qꝛ non est conueniens postquā heredi-
tas non est soluēdo qō vnus habeat totū alius nihil vt patet
hic. ¶ Adde qō ꝑ Ang. facit tex. in. l. si. §. j. 3. de cōdi. inde. ibi
dum dicit, diminutionem pro hoc qꝛ aliis quoq3 legata reli-
cta sunt τc. indistincte intelligēdo τ ibi hoc t3 Bal. τ rñdet ad
l. si fideicommissorum. prout facit Ang. hic, τ ita etiam tenet
ipsemet Pau. de cast. in. d. l. procura. §. sed si plures. Et certe
hec opi. probatur per istum tex. si ostendatur qō illud legatuz
relictum debitori dicitur legatum in specie non in genere qō

sic in specie pbo:quia videmus q aliud est legare.x. in genere
aliud est legere.x.que titius debet:quo casu si nihil ds nō vz le-
gatū.si aūt debet liberatur heres cedendo actiones legatario
cōtra debitorē.Non aūt teneret dare decem precise prout tene
retur si.x.in genere legasset.z si testator exegit post testm ex-
tinguitur legatum,z hic habet in.l.si sic.§.i.z de le.i. nō extingue
retur si esset legatum generis:qz genus non perit.l.incendium.
C.si cer.pe.facit in casu nostro in quo est per omnia eadē ratio
z ista opinio est equior.ad quam questionem vide etiam Bal.
in.l.ij.in fi.z.l.licet.eo.titu.

1 ☞ Si debitor peculij est heres habetur ratio quanti pluri-
mi fuit a tempore testatoris vel adite hereditatis quo ad fal.

1 **SI creditor.** †Si debitor peculiaris
scribitur heres:i imponē-
da ratione legis fal.habetur ratio quanti plurimi
fuit a tempore mortis testatoris vel adite heredi-
tatis.h.d.cū gl.de quo dictum fuit in.l.cum quo.in prin. s.eo.

☞ Si propter negligētiam tutoris heres pupilli incipit sen
tire damnum competit actio heredi que nunquam competit
de facto.

REperitur. †Si propter negligentiā tu
toris pupillus nō sensit dā-
nū:sed sentire incipiebat heres eius incipit heredi
competere actio tutele que nō ꝙ zpetit defuncto.
h.d. ¶ In tex.ibi,soluerit legata.s.a pupillo pure relicta q p
se nō excedebant dodrantem sed iuncta cū relictis a substitu-
to excedebāt ideo debuit tutor cautionē exigere.l.j.§.interdū
z.l.is cui.s.e. ¶ No.q dixi i summario.z in hoc casu talis obli
gatio nihilominus dicitur hereditaria:qz oritur ex negligentia
cōmissa viuente pupillo.z lz tunc nō esset nata, satis est q ha-
buerit originē a causa que habuit initium ante mortem defun
cti.l.hereditariū.s.de bo.au.iu.pos.l.j.C.vt ac.ab hē.sec' si non
habuisset principium ante mortē defuncti:qz nō diceret here-
ditaria z est vtile:qz quando nō est hereditaria nō transit in fi
deicōmissarium vniuersale ex sola restitutione hereditatis.l.si
heres pecuniam.in prin.s.ad tre.z.l.heres a debitore.in princi.
s.de fideiuss.secus si esset hereditaria.l.j.iuxta princi.s.ad treb.

☞ Dos soluta a socero debet in computatione falci.deduci
de ipsius hereditate.
Dos debet esse penes illum qui supportat onera matrimonij.

SI dos. †Dos soluta a socero debet in cō-
putatione fal.deduci de ipsi' here-
ditate licet adhuc duret matrimonium. vn si socer
filius pro cuius vxore dos data est, si est heres pro
pte, deducet dotē sue vxoris p parte.z si est hēs,in totū.h.d.
¶ In tex.ibi,pcipiat a filio.s.p alia parte deducet. z dū tex.t.
dicit anteꝙ dos pcipiat subaudi maxime: qz etiam si esset fi-
lius percepisset eam a coherede nihilominus heres in ratione
fal.deduceret:qz portio sua esset ppter hoc ex alienū diminu-
ta.s.esset tamen tunc a filio testatoris ipso iure liberatus vt in
gl.licet nō a muliere:z iō filius cauere debet coheredi de cōser-
uando eum.l.pater.ff.de dote prele. z in iuribus alle. in gloss.
2 ¶ †No.quod dos debet esse penes illum qui supportat onera
matrimonij,vt hic z in.l.si is.§.j.s.de iur.do,z.l.si filia.§.hoc
amplius.s.famil.ercis.

1 ☞ An z quando prelegata veniunt in restitutione.
2 Quod quandoqz totum ponitur pro parte.
3 An hēs debeat i tre.sibi tota ptē hēditariā plegatoꝝ iputare.
4 An prelegatum veniat in fideicom.vniuersali.
5 Detractio falcidie z trebellianice fit cōtra voluntatem defun
cti nisi aliter appareat.
6 Fauorabilior est ōtractio fal.qñ fit ex volūtate ōfuncti ꝙ sec'.
7 Falcidia comprehendit etiam trebellianicam.
8 Expressio eius quod tacite inest operatur ad fauorē eius pro
quo illud tantum inducebatur.
9 An iste tex.habeat locum si testator simpliciter grauauit here
des titij de dando dictum fundum titio grauato.
10 An hec.l.habeat locū in eo q dat causa cōditionis implende.

1 **TItia.** †Prelegata nō veniūt in restitutione
quādo quis primo rogat vt heredita-
tē restituat postea prelegat.z qui quartā detrahit
ex volūtate defuncti quartā hereditarie partis quā
habet īplegatis sibi computat in quartam alias totam here-
ditariam partē.h.d.z nō est alibi scōm doct. ¶ Et premitte ad
euidētiam id qō habet in. l.in quartam.ver.p ea parte vero.s.
eo.z in.l.plane.§.si duobus.de leg.j. cum si. ¶ In tex.ibi,ex p
te tertia heredē instituit.subaudi z alios instituit i residuo nō
autem istas proculam z secundam fideicōmissarias huius ter
tie partis instituit heredes in residuo. Quia si eas instituisset
tunc in tre.aduersus eas detrahendā cōputarentur etiam pre-
legata qō illis portiōib' quas iste titius haberet iure prelega
ti ab eisdē.l.lucienius.in prin.s.e.z.l.in quartam.s.e. Et cuius
cōtrariū habet hic in fi.vbi dicit q nō cōputatur nisi triēs quē
titius habebat iure hereditario i dictis pdijs prelegatis.z ita
est de mēte Bart.in.d.l.in quartā. circa me.in ver. vt ergo ista
materia circa tre.xc. ¶ In tex.ibi,vt hereditatē.s. illam tertiā
toti' in qua fuit institutus.voluit tamē testator vt quartā tre,
2 z sic vnā vnciā ex quatuor retineret. †Et ex hac pte tex.no. qō
quando ponitur totū pro parte simile in.l.lucius titi' in prin.
cū gl.in verbo hēditate.s. de le.j. z ideo inducitur notabiliter
p Bald. ibi q si testator instituit plures filios heredes:postea
dixit:z si quis eorū decesserit sine liberis volo hereditatē meā
distribui in pauperes. intelligitur hereditatē meā.i. partē he-
reditatis relictā illi sic decedēti.qō tene mēti perpetuo qz sepe
de facto accidere pōt. ¶ In tex. ibi:integra prelegata retine-
re debere xc.z sic nec restituat p fideicōmissum octo vncias q
habet iure prelegati a coheredibus sed nec etiā illas quatuor
3 quas habet iure hereditario. ¶ †In tex.ibi; sed si partē quar
tā hoc est ibi dubiū principale.an heres debeat in tre.sibi impu
tare totā partē hereditariā prelegatorum:z sic tertiā : an vero
quartā ipsius tertie z distinguitur an retineat quartā ex volū-
tate defuncti:z tunc solū cōputat sibi quartā hereditarie por-
tionis,an non:z tunc imputat sibi totam hereditariam partē.
4 ¶ †No.q vbi pmo relinquit fideicōmissum vniuersale post-
ea sit prelegatum heredi grauato per fideicō. nō veniet prele-
gatum in fideic.vt hic.sec' ecōtra:qz si testator primo prelega-
uit heredi postea grauauit heredē vt portionē suā restitueret
p fideicō.alteri:veniunt prelegata in fidei.vt est casus reputa-
5 tus fin.in.l.marcellus.§.quidā liberis'.s.ad tre.z ibi plene no.
posset tñ quispiam dicere q iste tex. nō probat id ad qō.s. all.
istū:tex.sed id ad qō communiter allegatur.s.q qñ testator pri'
grauauit heredem vt restitueret portionē suā postea prelega-
uit eidem heredi qō prelegata nō veniāt in fideicom.quia non
simpliciter grauatus fuit heres vt restitueret portionem suam
sed fuit grauatus vt restitueret portionē hereditatis vt hic in
verbo,hereditatem. Quo casu clarum vr q nō veniunt prele-
gata que nō dicunt esse quid hereditarium,vt.d.§.quidā libe-
ris. Tamen sustinendo cōmunē opin.potes dicere qō imo hic
magis attenditur qō prelegata fuerunt relicta post iniunctū
fideic.q attēdat q vsus fuerit testator verbo, hereditatē testi
tuas:qz si essent relicta primo tūc saltē quatenus haberet titi'
iure hereditario in plegatis deberet restituere per fideic.l.in fi
deicōmissaria.§.si.s.ti.ij. cuius cōtrariū vr hic probari vt no.
Bart.hic licet gl.hic aliter respōdeat de quo super ea dicetur.
preterea pro cōi opi. vltra istum tex. potest dici illam probari
in.d.§.quidā liberis.a contrario sensu vt etiam dicit Joan. de
imo in.d.l.fideicom.§.si.z dixi in.d.§. quidam liberis.z sic bre-
uiter recollige q aut pmo grauauit per fideicōmis.postea pre-
legauit:z tūc nihil de prelegatis venit vt hic nisi verbis vsib'
vsus fuisset:puta,quicqd ad te ex hēditate peruenerit.l.cum pa-
ter.§.fidei tue.de le.ij.z.l.cū virum.C.de fideicō.aut primo pre
legauit postea grauauit p fideicō. Et tūc aut dixit q graua-
bat vt restitueret portionē suam z veniunt prelegata in totum
scz tam quatenus habet iure prelegati quā quatenus habet
iure hereditario,vt in.d.§.quidam liberis.aut dixit qō graua-
bat vt restitueret portionē hereditatis:z tunc venit quatenus
habet iure hereditario in rebus prelegatis:sed quaten' hz iu-
re prelegati nō,vt.d.l.in fideicō.§.si. hec tamē recipiūt multas
5 limitatiōes no.de quibus dixi in.d.§.quidā liberis. ¶ †Not.
q detractio fal.seu tre.fit contra voluntatem defuncti si aliud
de mēte testatoris nō appareat vt hic z in.c.Ray.in fi.de tel.z
per illum tex.probatur q licet hodie fal.possit a testatore phi
beri vt in aut.sed cū testator. tamē etiam hodie in dubio dicit
detrahi cōtra volūtatem eius z sic est tex.in.d.c. Ray.de eo de
6 quo dubitauit hic Rap. ¶ †No.q fauorabilior est detractio
fal.vel tre.quādo detrahitur ex volūtate defuncti quā quādo
contra voluntatē defuncti.Et hec pōt esse ratio huius.l. in.fi.
parte.aliā vide hic p Bar.in fi.z per Bal.in.l.filium quē habē
tem.in.vij.col.C.fa. erc. tamen cōtra rationē quā ponit Bart.
hic in fi.s. q hoc fit ex significatiōe verborū qz dicēdo rogo vt
restituas tuam partē hereditatis deducta quarta apparet q
voluit deduci quartā hereditarie portiōis prelegatorum.Al-
le.hic Raph.impugnādo rationē bart.q sicut in fideicōmi.te
stator nō sensit de prelegatis: ita videt q in illa exceptiōe im-
portata per illa verba deducta quarta nō intelligatur de ple-
gatis,qz exceptio ds esse de regula. Sed potes sustinere Bar.
q qñ testator dixit grauo vt restituas partē hereditatis dedu
cta quarta nondū erāt facta prelegata.ideo illa predicta p ter
tia parte erāt in portiōe hereditaria istius titij sicut bona he-
reditaria:z ideo hoc respectu exceptio refertur ad dicta pdia.

☞ a ¶ §.quidā liberis. Quid tex.l a contrario sensu istud pbat quando primo esset heres grauatus idē voluit Soz.cōs. xxxj.īci.viso testamēto col.ij.ver. et in hoc cōcludēdū in.iij.volu.z vide plenissime p Phi. cor.zsi.cv.lz l hec in.iiij.vol.z qd in prelegato dato in premiū emācipatiōis an veniat in restitutiōe fideic. vide plenissime p eun. Phil.cor.cōsil.lxxxvij.ici.videtur pmo. in.ij.vo.z consil.cxiij.inci. in hac zsultatiōe ver.insuper dato in.iij.volu.vbi an res plegate existētes extra premium testatoris veniāt i fideicōmisso vniuersali. Idē.Ferrari.

Postea vero testator ille prelegauit eidē: ⁊ istud prelegatū o-
perat vt nō venīāt in fideicom. etiam pro portione hereditaris,
vt est hic cas⁹ no. de quo dicet̄ i gl. in ẟbo, debere. ⁊ illō qd̄ hic
distiguit̄ i treb. h̄ et locū i fal. vt est gl. no. l. i. nescnm⁹. i pn. in
ẟbo n cohēdc. ff. e. ⁊ no. bar. l. o. l. i. quarta. l pn. ⁊ bar. ⁊ bal. l. i. si
lus q̄ue habēte. C. fa. er. Limita tñ istū tex. vt perdat q̄n plega
ta n̄ venīāt i fideicō. s; vbi venirēt i fideicō. qd̄ q̄n sit, patet ex p
dictis: tūc idistincte tota portio q̄uā in reb⁹ plegatin habet he
res iure hereditario imputaret̄ in trebe. etiā ex volūtate testa-
toris detractūt. quia tūc testatoi nō videt̄ fuisse prelegatario
ex q̄ voluit plegata restitui s̄m ang. h. Ex q̄ eni sum⁹ extra ter
minos hui⁹ l. debemus remanere i regula. l. ius singulare. ff. de
legi. Regula aūt ē q̄ ea q̄ hn̄r iure hereditario ɔputant̄ in q̄rtā
d. l. i. q̄rtā. ⁊ seq̄t Jo. de imo. ⁊ Pau. de ca. h. S; i ɔtrā facit qd̄
no. bar. hic dū dicit q̄ rō hui⁹ tex. est significatio ẟboꝝ: q̄ illa
ẟba, restituat pt̄e tuā₃ hereditatis deducta q̄rta. iportāt qd̄ de
ducat̄ q̄rta portio hereditarie portiōis. s; r̄ndet q̄ q̄n d̄ n̄t restitui
fideicōmissorio plegata fatis est fideicōmissario ɔsultū si resti
tuant̄ vel i q̄rta iputet̄ quaten⁹ venīāt restituēda. Et sic illud
qd̄ dē Bar. nō pōt adaptari ad istū casum in q̄ si nō vult impu
7 tare d₃ restituere. ¶ †Not. q̄ fal. cōprehendit et trebel. dixi in
8 l. i. in prin. sup gl. i. ff. eo. ¶ †No. q̄ expressio ei⁹ q̄ tacite inest
opat̄ ad fauorē ei⁹ p quo illud tacitū inducebat̄. tacite em̄ ine
erat hic fauore hereditatis q̄ posset detrahi q̄rta et si testator nō ex
p̄ssisset de q̄ q̄ ē materia brocardica dic vt p doc. plene in. l. iiij.
ff. de le. i. ¶ In gl. i ẟbo integra. ibi, gn. q̄ certā pt̄e. f. hereditarie
portiōis ppt̄ illa ẟba testatoris dicētis q̄ restituat pt̄e hereditatis
tatis d̄ducta q̄rta. ¶ In gl. i ẟ. debere. ibi so. satis cadit i fidei
cōmissū si ɔputat̄ i q̄rta. hic n̄ est bōa so. q̄ seq̄ret̄ q̄ vbi plega
ta seu portio hereditaria rerū plegatorū excederet q̄rtā deberet
ꝯ restitui fideic. q̄ten⁹ excederet q̄rtā, qd̄ est ꝯ mētē lr̄e. ¶ Jtē
seq̄ret̄ q̄ si hēs aliūde haberet q̄rtā puta ex fructib⁹ iuxta. d. l.
i fideicō. i pn. hereditaria portio plegatoꝝ ꝯ restitueret̄ cuius cō
trariū vult tex. h in ẟ. itegra ⁊ iō r̄ndet bar. ⁊ ang. Jo. de imo.
⁊ Pau. d̄ ca. h q̄ i. l. i fideicōmissaria. §. si p̄mo plegauit postea
grauauit. h c̄₃, vt supi⁹ dixi. s; Rap. cū. hic t₃ opi. gl. q̄ nō est
differētia s̄m eū an an post legauerit ar. l. luci⁹. §. plurib⁹. ff. ad
tre. vñ verior vr̄ opi. Bart. q̄ alias seq̄ret̄ inconueniēs q̄ p̄ie
dixi imo videm⁹ q̄ refert an dispositio p̄cedat vel seq̄t̄ vt i fin
pt₃ l. i. fiscū. cū gl. i ẟ. peti posse. ff. q̄n dicole. ce. ⁊ ita teneo b₃ gl.
l. i. cū pr. i pn. i ẟ. habiturū d̄ le. ii. ⁊ Jo. d̄ imo. l. d. l. i fideicō. §.
si. tenēt idē q̄ gl. h. ⁊ p ꝯ dixit Rap. hoc facere tex. l. i. cū q. §.
p pte. ff. de his q. vt indi. nā ita tenēdo ille tex. nō cōtradiceret
d. l. in fideicō. §. si. s; ad. d. §. p pte. potes r̄ndere vt ibi per Bar.
9 ¶ †Querit rap. h an iste tex. locū habeat si testa̅oi non dixisset
plego talē fundū titio s; simpl̄r cohēdes titū grauauit de dā
do dictū fundū titio grauato p fideicō. restituere suā pt̄e heredi
tatis ⁊ d̄t q̄ nō: q̄ in casu p̄dicto solū vr̄ grauati cohēdes de
dādo titio portiōes q̄s ipi cohēdes iure hereditario hn̄t i dicto
fundo. l. si fundū sub cōditiōe. §. si libertus. ff. de leg. i. ⁊ iō titi⁹
grauat⁹ restituere suā pt̄e hereditatis deducta q̄rta d̄bebit resti
tuere tertiā pt̄e dicti p̄dij: q̄ p illa tertia pte n̄ est sibi plegatū
factū ⁊ sic illā pt̄e restituet seu sibi totā illā in treb. deducet qd̄
no. p limitatiōe ⁊ declaratiōe huius. l. cū illud p̄edet ab intelle
ctu. d. §. si libert⁹. q̄ q̄dā d̄n̄t q̄ imo vr̄ tot⁹ plegat⁹ a coheredi
b⁹ ⁊ tot⁹ pōt peti actiōe psonali. l. si tibi hō. §. i. de le. i. ⁊ ar. l. si
in re. ff. de rei vē. l₃ non possit agi rei ven. nisi p partibus here-
dū qui fuerunt grauati: ⁊ ita intelligūt. d. §. si libertus. ⁊ ita in
telligit Jac. de are. ⁊ Cy. i. l. i. §. s; vt manifestet̄. C. de cad. tol. ⁊
Jo. de imo. i. d. §. i. de quo remitto ad no. p doc. i. d. locis q̄ spe-
10 ctat ad intellectū illoꝝ iuriū. ¶ †Quero an hec lex locum ha
beat i eo qd̄ dat̄ cā cōditiōis iplēde sicut in plegatis vt distin-
guat̄ an fal. detrahat̄ ex volūtate testatoris vt si datū cā cōdi-
tionis iplēde sit q̄d hereditariū iputetur solū in fal. vel tre. pro
quarta portionis hereditarie. Ang. in. l. in quartā. ff. eod. dicit
q̄ non recordatur se legisse hic tactū ⁊ tenet q̄ non dicam ibi.
1 ☞ Jd qd̄ p̄tij noie capit̄ iure hereditario capi vr̄ iō cōputat̄.
2 Stante statuto q̄ immobilia non possint alienari inter viuos
in non subiectum heres grauatus illi vendere non poterit.
1 Qui fundū. †Jllud qd̄ p̄retij noie capit̄ iure hereditario capi vr̄, iō cō
putat̄ i fal. ⁊ iō si duo pariter istituti pariter grauē
tur hincinde vēdere neuter aduersus aliū fal. detra
hit: q̄ tñ vr̄ hēs post vēditionē q̄rtā habebat aū eā loco p̄tio
rei q̄ vēdit habebat p̄tiū. h. d. ¶ In tex. ibi, cētū. i. valētē cētū.
¶ No. q̄ q̄n testator d̄ānat hēdē rē aliquā vēdere eaten⁹ cēset̄
legatari⁹ ɔmodū ex legato sentire q̄ten⁹ pl⁹ v₃ res q̄ sit p̄tiū₃
q̄ habet p illa dare ⁊ ideo de illo tantum emolumento soluet̄
gabella debita pro legatis ex statuto s̄m ang. qui subdit qd̄ si
fundus possideat̄ p legatariū dicet̄ possideri ex causa emptio
nis ⁊ non ex causa testamenti q̄ vere in legato est simplex fa
ctum vēditionis fundi nō aūt ipse fundus qui recipitur ex cō
2 tractu vēditionis vt hic. †Ex hoc infert q̄ si statuto caueat̄ qd̄
immobilia nō possint alienari inter viuos in non subiectū he-
res grauat⁹ vēdere nō subiecto non poterit illi vēdere: ⁊ dicit
hoc fuisse disputatū p varios doct. q̄ tangit̄ per Dy. in. l. vro
rē. §. agriplagam de leg. iij. Sed de hoc artic. dicatis vt dixi in.
l. si dignum. ff. eo. vbi tenui cōtrariū in glo. f. dic q̄ prima solu-
tio communiter tenetur.
1 ☞ Heres potest detrahere sibi debitū in imponēda ratione
l. fal. sicut si deberetur extraneo.
1 Si quis heredem. †Heres pōt detrahe re sibi debitum in im
ponenda ratione. l. fal. sicut si deberetur extraneo. h. d.
1 ☞ Conditio cuius euentus vel defectus legata non vitiat
eorum petitionem non differt.
2 Frustra expectatur conditio cuius euentum nihil pōt operari.
3 Quādo incertitudo procedit aliunde quā ab agente procedit
libellus incertus.
4 Actio psonalis p̄t itētari ꝯ vnūquēq; heredē q̄ten⁹ est hēs.
1 Si tu ex parte. †Cōditio cui⁹ euētus vel de fectus legata nō vitiat eorum
petitiones nō differt ⁊ plures portiōes vnius ⁊ eiusdē institu
ti cōtribuuntur adinuicē₃ ad augendū legata. h. d. ¶ In tex.
2 ibi, scripta fueritis. subaudi pure. ¶ †No. q̄ frustra expectat̄
cōditio cuius euētus nihil pōt operari, vt hic ⁊ l. aliquādo. §.
si. ff. ad vell. ⁊ l. si quis heres ita scriptus. ff. de ne. he. ¶ Not. q̄
portiones diuerse relicte vni instituto contribuunt̄ ad submo
uendam fal. vt hic ⁊ l. in ratione. l. a. i. §. quesitū. ver. ⁊ ultius. ff. e.
¶ Ja gl. in ver. prestabuntur. ibi de libertatibus planū est tē.
f. q̄ insolidū cōpetant libertates ⁊ effectum sortientur in totū
q̄ non potest quis consequi libertatem pro parte. l. si pariter
in si. ff. de li. causa. ⁊ per aditionē vnius ex pluribus heredibus
institutis cōpetit libertas in totū₃ l. testamento manumissus.
3 §. i. ff. de ma. test. ⁊ est bo. tex. in. l. cū filiu⁹ in pn. ff. de le. ii. ¶ †Jn
ea. ibi, ad incertā partē no. q̄ quādo incertitudo p̄cedit aliun
de q̄ ab agēte p̄cedit libellus incertus. hic enī poterat actor
pretendere ignorantiam pro quanta parte quilibet tanquam
heres teneretur propter pendentiā conditionis tamē secundū
Bar. ⁊ doc. non est necessaria hec practica, q̄ cum rei ven. det̄
contra quēlibet detinentē. l. officium. ff. de rei ven. sufficit nar-
rare q̄ isti heredes possideant totam rem ⁊ sic quātus nō con-
stet q̄ sint heredes in totū seu p quibus partibus satis est qd̄
cōstet eos possidere q̄ tāquā quilibet possessores dicunt̄ cōue
niri rei ven. l. de eo. §. pe. ⁊ si. ff. ad ex. h. ¶ Et si diceret̄ q̄lo pōt
agi rei ven. p legatarium nisi sit adita hereditas cū aliter. non
transferatur dn̄ium. l. si tibi homo. §. cum seruus. de le. i. ⁊ pro-
pter hoc rap. reprehendebat Bar. sed potest responderi qd̄ p
aditionem vnius ex pluribus heredibus confirmatur testm̄ ⁊
sic legata. l. si nemo. ff. de test. tu. ⁊ no. bar. in. l. ex facto pro pro-
ponebat̄. ff. de he. insti. ⁊ sic quo ad effectum qui ipso iure sorti
untur effectum ex cōfirmatione testamēti per aditionē₃ vt est
acquisitio dn̄ij iuxta. l. titio. ff. de fur. ⁊ d. §. cū seruus nō requi
4 ritur aditio omnium. ¶ †Jn ea. ibi, idē si agatur actiōe perso
nali ad speciem ⁊c. hec gl. reputatur singulariter not. qd̄ actio
personalis pōt intentari cōtra vnūquemque heredem quate-
nus tenet speciem hereditariam l₃ ipse non sit heres tatenus
quatenus tenet ⁊ gl. in. l. pro hereditariis. C. de her. ac. reputat
istum casum esse mirabilem per quem limitat̄ regula illius. l.
dicentis q̄ actiones personales cōpetunt solum pro heredita
riis portionibus contra heredes nō tamen declarat que sit ra
tio specialitatis. sed Dy. ⁊ alij hic dicunt q̄ rō est propter cō-
comitantiam quam habet ista actio personalis cum actiōe in
rem que poterat hoc casu etiā locum habere cum rei legate in
specie transeat recta via dominium in legatarium. l. a titio. ff.
de fur. Simile in. l. si plures. de vi ⁊ vi armo. ⁊ in. l. iij. §. si heres
ff. cōmoda. secus q̄n non posset habere concomitantiam cum
reali vt. l. si tibi homo. §. pe. de le. i. Jbi enim erat legat⁹ seruus
heredis: quo casu non transit dn̄ium recta via in legatarium
vt plene no. in. l. si heredis seruus de le. i. Et plenius de hoc p
Bar. in. l. iij. §. cato. in. ij. op. de ver. ob. ⁊ sequit̄ Bald. ⁊ Saly.
in. l. pro hereditariis preal. ⁊ in hoc iste text. est sin. secundum
Jo. de imo. in. l. liber homo. §. si ita scriptum de here. insti. Di-
cit tñ Ang. hic ista esse vera quando ante li. conte. cum defun
cto succeditur, nam tunc heres possessor conuenitur insolidum
sed d̄ānatur p parte ex quo cōuenitur personali actione. Sed
si lis non fuisset contestata cum defuncto tunc succedens solū
conueniretur pro parte ⁊ p parte condemnaretur per no. per
gl. mag. in. l. si. §. fin. de p̄to. stipu. Sed Jo. de imo. reprehendit
Ang. inquātum Ang. dicit qd̄ q̄n testator ante li. contest. de-

cessit heres cōuenitur insolidū sed dānatur p parte: q si personalis habet cōcursum cum reali videt quod possit cōueniri ꝛ dānari insolidū p ea que habentur in.d.l. si plures cū alle.ff. Et melius rep. hoc circa prim. articulum. reputat absurdum ꝙ detur actio psonalis in plꝰ ꝙ sit celebratus quasi cōtractus cōditionis ex quo ipsa actio orit. Et idē dē qō nō ob.d.l. si plures. q ibi loquitur in interdicto vñ vi qō est in rescriptus ꝛ ad d.§. heres. rñdet ꝙ ille tex. nō pbat vt fatetur Bart. in.d.§. cato. prout ipse ibi declarat. Et etiam negat rap. qō hic habeat locū cōcomitātia actionis realis q dicit qō dominium nō est trāslatum in totū cū sit adita hereditas i totū tñ hoc vltimus. ff. nō tenui. Et ex istis cōcludit ipse etiā dicendū in hac actiōe psonali intētata ad spē legatā prout cōcluditur in sequenti.q. qñ agit ad qūtitatē. ꝛ ista opi. est multum sustentabilis q ad d.l. si plures etiā potest aliter respondere vt ibi per Bar. ꝛ per Cy. in.d.l. p hereditariis. ꝛ p Jo. de imo. in.d.§. cato. vbi etiā vr Jo. de imo. hoc tenere. ¶ Nec iste tex. pbat hoc q pt intelligi in determinationē positā in sequēti pte gl. iunctis his q ibi dicent. ¶ In ea. gl. in fi. de mēte gl. est ꝙ ille q est heres institutꝰ pure in quarta ꝛ in dimidia cōditionaliter data possit pēdēte cōditione cōueniri p illa quarta parte relicta ꝛ p dimidia illius dum. die cōditionaliter date: quia illā dimidiā omnidie in omnem euentum est habiturus. l. liber homo.§. si ita scriptum de her. insti. vbi censet interim heres pro dictis partibus. Sed gl. in.d.§. si ita scriptum. quā simpliciter sequitur. Cy. hic dicit ꝙ interim quilibet cōuenitur ac si nihil in pendenti esset: tñ ista cōiter tenetur: q actio personalis oritur ex quasi cōtractu aditionis. l. ex maleficijs.§. heres. J. de ac. ꝛ ob. ¶ Ergo si non est in totū adita hereditas p heredes nō possunt heredes p toto conueniri. ¶ Sed qūo rñdebimus ad istum tex. qui dicit tota prestabuntur rñdent doc. ꝙ p illa reliqua dimidia dimidie cōditionaliter date cōuenietur curator q interim datur illi parti hereditatis incērtis. l. si qs instituat heres in die. ver. sed. sub conditione. ff. de he. insti. ¶ Vel ipse heres cōditionaliter institutus si interim agnouit bo. poss. secūdū tab. iuxta. l. ij.§. si sub conditione. J. de bo. poss. secundū tab. nā habetur interim ac si ipse esset datus curator vt ibi per Bar. ¶ Et si diceretur non debet posse interim agi q qñ ex futuro euentu modus agendi pōt variari inter diuersas pso. Quis sit certus omnino actionē cōpetere tamen expectatur euentus. l. Julianus verum debitorem ad fi. ff. de cōdi. inde. Sed ita est in casu nostro: q si conditio euenerat agendū est p dodrāte cōtra institutū sub cōditione. si autem cōditio deficiat est agendū contra eum filium pro dimidia. ¶ Rñdet raph. ꝙ hoc ideo est hic q legatū hic nō est conditionale licet institutio sit conditionalis. l. aliqñ. ff. tit. j. ꝛ ideo cum in legato non sit conditio hominis sed legis per d. l. aliquādo. ꝛ in omnē euentum debeatur soluitur interim ex equitate hoc videtur etiam sensisse Bald. in.d.l. pro hereditarijs in.iij. col. in.vj. opp. ꝛ sequenti dum voluit qō rō specialitatis hic sit in isto casu. q hereditaria portio est incerta ꝛ in pendenti sed legatum est in presenti facit secundum eum. l. controuersia. ff. de transa. ¶ Videntur enim ponderare qō hic etiam pendente conditione cōstabat legatum indebitū iri cū p parte iam esset adita hereditas. Vel formaliꝰ potest respōdere ad. d. l. Jul. qō hic quāuis sint diuerse persone tamen ille cōtra quē agitur pro parte que est in pendenti representat personā illius qui vere obligaturus erat nā curator representat psonā illius qui euentum conditionis erit heres ꝛ loco eius constituitur. l. ij. ff. de cur. bo. dan. ꝛ d. l. si quis instituatur. sed in casu d. l. Jul. nō est sic: q erant persone omnino diuerse. Istū tex. etiā reputat singu. Ro. in.d.§. cato. in.viij. col. in fi.

1 ☞ Si coheres partē coheredis habeat ex substitutione: tūc est locus contributioni ꝛc.

2 Quādo portio obuenit ex substitutio. vulga. fit contributio.

3 Per dationem coheredis extranei tollitur effectus suitatis.

4 Relicta ab instituto intelligantur tacite repetita a substituto vulgari etiam tacite.

5 Quando ex pupilla. obuenit portio grauata non grauate non fit contributio.

1 **Qui filium.** † Si coheres partez coheredis habeat ex substi. vulga. expressa vel tacita tunc est locus contributioni portionum indistincte. Sed si ex pupillari tunc distinguit aut portio grauata accedit non grauate. tunc non est locus contributioni. secus si ecōtra. h. d. ¶ In tex. ibi, substituerat gl. exponit vul. ꝛ pup. vel dic quod pupil. expsse quo casu continet etiam tacita vulga. l. iam hoc iure. ff. de vul. ꝛ pu. ¶ In tex. ibi, ex asse heres extitisset. s. ptim ex sua ppria insti. ꝛ ptim ex substi. vulg. ¶ In tex. ibi, impuberes heredes tui fuerint. subaudi ꝛ vnum in portione sua onere legatorū grauaueris, ꝛ alium non. ¶ In tex. ibi, ratio habenda sit. vt si vnus succedat in portiōe alterius ex vul. substi. fiet contributio bonorū indistincte si autē succedat ex pup. distinguat an portio grauata accedat nō grauate vel ecōtra vt. ff. in pub. dictum est. ¶ Nam hec reciproca substit. tacita duobus,

2 impube. cōtinet vul. ꝛ pup. l. iam hoc iure. pacal. ¶ † Not. qō qñ portio obuenit ex substi. vul. fit contributio etiam si portio grauata accedat nō grauate licet gl. cōtrarium voluerit ꝛ male i. l. j. si coheredis in verbo indicasse. ff. eo. ¶ Sed melius locuta est gl. in. l. ꝙ si alterutro. ff. e. intellige tñ nisi nominatim relicta essent legata ab instituto. l. j.§. id qō ex substi. ff. e. ꝛ no. glo.

3 in. d. l. ꝙ si alterutro. ff. e. ¶ † No. ex V. sz si ita. ibi, anteꝙ pater ꝛc. ꝙ hic vr probari secundum Ang. in quibusdam lect. vt refert Joannes de imola hic quod per donationem coheredis extranei tollit effectus suitatis, vt si filius non sit heres ipso iure. ꝛ sic non transmittat hereditatem ad suos si succedat ante immixtionem: nec cōfirmentur tabule pupil. ¶ Et licet secundum dictum scilicet de confirmatione tabularum pupil. cōiter teneatur maxime per legem. apud iulianum.§. idem iulianus. ff. ad trebel. tamen primum de trāsmissione cōiter non tenetur p. l. si fratris. C. de in. deli. ¶ Nec tunc ob. iste tex. dum dicit antequam patri heres existeret quia debet exponi quia abstinuit ab hereditate expresse. ¶ Vel secundum Joannem de imo. posses dicere quod hic datus fuit expresse substitutus vulga. ppter quem tollitur suitas. l. si filius heres de li. ꝛ posthu. secus si fuisset pupil. expressa substitutio cōtinens in se tacitam vulg. q per illam non tollitur suita. l. filius qui se paterna. ꝛ. l. Jul. alias incipit, si pupillum. ff. de acqui. he. posset etiam intelligi qō hic filius decessisset viuo patre ꝛ sic habuit locum vulg. l. j.§. i primo. C. de cad. tol. ¶ Et sic nūquā fuit vel nō potuit esse hes psi: alias eni si nō abstinuisset vel nō pdecessisset vel nō esset datꝰ substitutus vulg. expsse Quis decessisset mortuo testatore an si imixtionē trāsmitteret pup. hēditatē nō aditam ad heredes suos qui possent adire ꝛ excluderent substitutū vulg. p. l. si pater sa. ff. de her. insti. cū ibi no. p Bar. ꝛ p Bart. in. l. j. i quo effectu substi. vulg. ff. de vul. ꝛ pu. ꝛ sic ipediuisset hic posse vuari istas portiones ex substitutione tacita vulgari in substitutū ꝛ heres impuberis veniens ab intest. detraheret

4 fal. de leg. ex psona impuberis. ¶ † Alo. ex eo. tex. qō legata relicta ab instituto intelligūt tacite repetita a substituto veniēte ex tacita vul. ꝛ ad hoc alle. istū tex. Bal. in. l. quotiēs i pn. C. de

5 fideicō. ꝛ Bar. in. l. iij imperator. ff. de le. j. ¶ † No. ex V. si vero patri. ꝙ qñ ex substi. pup. obuenit portio grauata nō grauate no fit contributio eo q substitutus detrahit fal. tanquā heres impuberis de leg. ab impub. ꝛ hec rō militaret etiam si legata ab impubere relicta fuissent a substituto repetita q etiā tunc prestat illa tanquā heres impub. l. seruo alieno.§. si quis primo V. sed si pater. ff. de leg. j. ¶ Quid aūt si portio tā impub. quā coheredis substi. esset onerata legatis, sed vna plusꝙ alia, an tunc sit locus contributioni est tex. j.§. si. q i hoc differt ab isto. Differt autē iste tex. a. l. in rōne.§. ꝙ vulgo. ff. e. fm Ange. q ibi leg. relicta fuerant tam in tab. paternis quā in pupilli. ꝛ sit tūc contributio legatorū ꝛ commiscent opes paterne. ¶ In tex. ibi, ac si cuilibet ꝛc. quasi dicat ita sit contributio portionū pupilli ꝛ coheredis substituti vulgariter, vel etiam pupilli. si portio non grauata accedit grauate, sicut si esset cuilibet instituto substit. vul. ꝛ sic Quis pupillꝰ adiuisset ꝛ sic portio sua ēsse desiisset esse hereditaria, tñ debet contribui cū portione coheredis succedentis ex pupillari sicut qñ succederet ex vulgari cuilibet instituto repudianti quo casu portio repudiata non desiit esse hereditaria. fa. iso tex. est. j. e. l.§. fi. ¶ In glo. in verbo solida, circa contrarium. l. qō si alterutro. alle. in gl. dicatis melius qō gloss. dicat que imperfecte locuta est. Videlicet ꝙ aut portio obuenit ex iure accrescendi: ꝛ tūc distinguitur aut portio defecta erat grauata legatis ꝛ alia nō: ꝛ tunc non fit cōtributio. secus si econtra, vt in. d. l. qō si alterutro. ¶ Et idem in portiōe obueniente ex pupilla. substituti. vt hic. sed si ex vulg. expressa vel tacita cōprehēsa i expssa pu. tūc indistincte fit cōtributio vt h. ¶ Et sic lz ius accrescēdi dicat qdā tacita substi. vul. l. fi. tito ꝛ meuio.§. j. ꝛ ō le. ij. tñ i hac materia aliō ē ō iur. accrescēdi ꝙ i ista vulgari expssa vel tacita cōphēsa i pupillari, qō vr mirabile fm Pau. de ca. H. Et cō ec pt hz eē: q l.§. nfo i pn. ocurrit duplex ius. s. accrescēdi ꝛ tacite substi. vulg. cōphēse in pupillari. secꝰ qñ alterū tm p se, vt in Jūo. ꝛ dē ꝙ nō videt posse alr rñderi. ¶ Addatis etiā Ang. in. l. j.§. si coheredis. ff. e. vbi dē ꝙ rō dēe inter subst. vul. ꝛ ius accrescēdi est: q qñ vnio fit ex subst. vul. fit ex ordinatione testi: ꝛ legata intelligūtur repetita a substi. l. iij imperator. ff. de leg. j. ¶ Sed qñ fit ex iure accrescendi illud fit preter testatoris propositum ex dispositione legis volentis ꝙ accrescat etiam inuito. l. vnica.§. his ita. C. de ca. tol. igitur ꝛc. ¶ Tamē si bene cōsideratur ratio Ang. illa non procedit nisi

dit aut in vulgari expressa, et verba eius eã quo trãsit ibi Jo. de Jmo. innuit q aliud sit in tacita vulg. q in expressa. et sz hoc oporteret restringere istũ tex. ad casum qñ facta fuisset vul. expresse qd esset minus restringere istũ tex. quẽ hic expresse intel ligit Jo. de imo. etiã in tacita vulgari. et est de mẽte gl. et doct. ĩ.d.l.§.fi. et ibi Bar. in.iij.q. et etiã An. hic. et ideo vr q tutior sit rõ reddita p Pau. de cast. p qua bñ facit.l.qui pari in rõne fin.ff.de acqui. here. ¶ Raph. hic sentit istã difficultatẽ, et dicit q iurisconsul. vtr. in hoc sibi cõtrariari, et non videt aliquo modo euertere contrarietatem. ¶ In glo. in verbo reliquerit hanc glo. et sequentem declara melius vt colligitur ex his que dixi super tex.

1 ☞ Si exhẽdat⁹ succedit fratri ex substõe seu ex indicio pris an iure hẽditario valeãt relicta a substituto exheredato rc.
2 Quo regrãt vt possit legi substituto exhẽdati on⁹ legati rc.
3 Ai substituto exhẽdati si pt legari ẽt si qd sit legatũ exhẽdato.
4 Nõ debet in plan posse grauari heres quã potuerit defunctum.

1 **Qui filios.** †Si exhẽdat⁹ succedat fratri ex substitutiõe seu ex indicio patris, et iure hereditario: valẽt legata relicta a substituto exheredato, sz si succedat ex dispositiõe legis seu nõ iure hereditario, vel nõ ex iudicio defuncti nõ valent. h.d. et nõ est alibi sm Ang. in.l. cum quidam. C. de leg. ¶ Et diuidit in tres partes. Primo ponit vnam questionẽ et eius determinationem. Secundo respõdet cuidã obiectiõi q fieri posset. Tertio format aliã questionem et ponit eius respõsionẽ et respõsionis rõnẽ. Scđa ibi nec huic. Tertia ibi. dicet aliqs. ¶ In tex. ibi, aut lege. puta succedẽdo ei ab itestato. ¶ In tex. ibi, per itẽrpositã, vt si extrane⁹ q fuerat a testatore substitutus filio instituto testatoris postquam agnouit hereditatẽ ex dicta substitutione instituit filiũ testatoris exheredatũ. ¶ Quid est si seruus filij exheredati fuisset institutus. Nam potuisset etiã sm hec tpa filiusfa. impubes habere seruũ, puta castrẽsis peculij, vt si esset miles iuxta.l. fin. C. de test. mil. an tũc habeat locũ iste tex. ¶ Dicit videri q nõ p ed qd hr in.l. cum filio. de le.j. et in.l. si alienum. de leg.ij. vbi ptz q domin⁹ põt grauari ex psona serui sui istituti. ¶ Ergo nõ habet locũ iste tex. qui videt loqui qñ exheredat⁹ nõ potuisset grauari. ita ac substitutus eius. et dicit q hic po videt verior et q iste tex. in v. per itẽrpositã. debet exẽplificari pur.l. dixit. ¶ Postea subdit q forte cõtrariũ põt teneri: qr lz exheredat⁹ possit grauari ex psona serui sui istituti p.d.l. cũ alio. tñ nõ poterit grauari ei⁹ substitut⁹ sicut qñ legatũ est relictũ exheredato põt grauari exheredatus.l. cum pater.§. cum filie. in fi. de vul. et pupil. ¶ Nõ tñ potest grauari substitut⁹, vt hic. et.l. cum quidã. C. de leg. ¶ Et p hoc facit iste tex. in ver. p interpositã indistincte loquens. ¶ Pro hoc facit id qd no. Bar. in d.l. cũ filio in primis op. dum vult q dispositio illius.l. similiũ nõ hz locũ in substituto exheredati grauato, vt hic, et.C. de leg.l. cũ quidã. ¶ Adde etiã q Dy. hic exemplificat istũ tex. et melius et cõuenientius ad literã nostraz ibi fratri suo heres extitit rc. scz vt intelligatur in seruo exhẽdati instituto a fratre ipsi⁹ exheredati effecto pubere. et sic nõ intelligit q seru⁹ fuerit istitutus a patre exheredati, et per cõsequẽs facit p opi. quã vltimo loco retuli. ¶ Et ideo videret verior alia pcedẽs opi. Nec ob. Et si legat exheredato potest grauari exheredat⁹ et nõ ei⁹ substitutus: qr dico q tex. hic respondet, vz q ibi loquit qñ iure legati non iure hereditario peruenit de bonis patris ad substitutum exheredati. et ita loquit Bar. in d.l. cũ filio. et aliud est qñ seruus istituat a patre exheredati quo casu exheredatus hz ex
2 indicio patris n.d.l. cũ filio. aliud qñ a fratre. ¶ †No. quo requisita vt possit iniũgi substituto exheredati onus legati, vnũ est q iure hereditario perueniãt facultates paterne ad exheredatum vt hic, et.l. in ratione. la.j.§.fi. ff. ad.l. fal. et ideo nõ sufficit q titulo legati puenerint. ¶ Est eñ honorabilior titulus institutiõis.l. filiũ.§. sed si legata. ff. de leg. prest. scđo requirit q ex expresso
3 indicio testõris puenĩãt. ¶ †No. q a substituto exheredati ñ potest legari etiã si aliqd sit legatũ exheredato q vr mir. et sic nõ sequit exheredat⁹ põt grauari put pt qñ sibi legat. d.§. cũ filie. ergo põt grauari ei⁹ substitut⁹, sz bñ pcedit ar. negatiue si nõ põt grauari exheredatus: ergo nec ei⁹ substitut⁹. vt hic l. fi. et hic adde q dicunt eũ gl. ¶ In tex. ibi. sz aut.l. rc. no. q refert nũ qs habeat hereditatẽ ex dispõne testatoris an ex dispõne.l. sz cõtra de.l. si fundũ p fideicõmissũ.§. fi. cũ.l. se. ff. de leg. j. vbi ita põt pater grauare p fideic. in bonis filij ipuberis illos qui ab intestato ex dispõne legis succedẽt decedẽti filio in pu. eta. sicut illos q succederẽt ex pupil. subst. Raph. hic rñdet qd hic põt itelligi q erãt successores huic fratri decedẽti ab itẽ. post pu. eta. ¶ Sz in Zrio decessit in pup. eta. ¶ Vel scđo qd si hic decessit in pup. eta. primum filius impubes institutus dz intelligi qd potuisset testõr filiũ impuberẽ exheredatus succederet

ab intestato fratri suo grauare p fideicõ. vt ibi, sz hic nõ fecit. ¶ Dic q hoc grauauit substitutum exheredati nõ tanquã legitimum successorem ab inte. fratris impub. institu. sed in cõtrario fuit grauamen iniunctum ei qui succederet ab inte. filio impub. instituto, vt ibi iuncta.l. plane. la. ij. in prin. e. titu. et sic
4 non sunt casus contrarij, sed diuersi. ¶ †No. qd nõ dz in pleno posse grauari heres quã potuerit defunct⁹ facit regula.l. heredem. ff. de re. iur. ¶ In glo. in versi. legata debere. ibi, sm Iso. hec prima solutio videt magis cõis q hoc sit speciale odio patris exheredantis filiũ, nã si ab herede legatarij legari põt, vt l. si fuerit. in fi. alle. in glo. ita debuisset posse legari a substituto pup. ipsius exheredati qui exheredat⁹ erat legatari⁹. et substi. pup. ipsi exheredato ẽt heres ipsi⁹ impu. exheredati. ¶ Et tamen nõ põt ab ipso substituto legari, vt hic, et in.d.l. cum quidam. ¶ Bar. tñ hic videt tenere sequentẽ sol. quasi testator legando a substituto exheredati non videat legari vniuersaliter ab herede lega. exheredati, sed vr nolatim ab herede ipsius lega. q fieri nõ pt vt d. ¶ Quasi velit dicere qd poterit etiã q substi. nõ erit heres ipsius leg. exhere. et sic licet contingere possit casus qd erit heres exheredati. nõ tñ dz posse ab eo legari.l. si sic.§. fi. de le. ij. ¶ Sed qñ dixisset lego ab herede exheredati: tñc legat ab eo qui oĩno erit heres. et sic legant vniuersaliter ab herede qd fieri põt. ita loquit. d.l. si fuerit. ¶ Sue rõ nõ videtur bona: qr sequeret qd si a legitimo successore ab intes. ipu be. relinqueret fideicom. nõ valeret etiã si impubes esset institutus cõtra. d.l. si fundũ per fideicom.§. fi. Jtẽ sequeret qd etiã si filius impuben esset institutum nõ posset ab eius substituto legari cõtra istũ tex. ¶ De quo vide p Jo. de imo. in d.§. cũ filie et in.l. ab exheredati. in prin. ff. de le.j. vbi reprehendit opi. bar. et per alios in.d.l. cũ quidã. vbi Sal. posuit rationẽ vnã specialitatis. Nã sm eum qñ testator filio exheredato substituit talis substitutio est simplex testamẽtũ filij et nõ patris: qr nulla quota hereditatis patris puenit ad substitutũ ex dispositiõe pris: vt hic, vñ merito non potest pater in alieno testõ legare. ¶ Nec ad hoc ob.l. pap.§. sz nec impu. ff. de inof. te. qr ibi fili⁹ nõ fuit exheredat⁹ et sic ibi pater percipiat de testõ filij ppter quotã hereditatis quã est habitur⁹ et hãc rationẽ dicit esse no. et subtilẽ et per eã limitari. d.§. sed nec impub. ¶ Sed tñ nõ vr bona ratio. Tñ si qr per tex. aĩmis restringit. d.§. sed nec impu. tñ etiã qr qñ filius impubes esset insti. et ei datus pu. substi. nõ debet dici qd substi. pup. sit testamentũ patris ex eo q sub. capiat hereditatẽ patris: qr illã capit nõ vt heres pris, sz vt heres pupilli. insti. de pup. substi. in prin. et sic est idez sicut qñ facta est substi. filio exheredato. Preterea posito qd valerẽt legata relicta a substituto exheredati nõ obstaret qd tunc dicerent facta in testamento alieno: qr censet ab impubere exheredato, sicut censetur ab eo facta dicta dispositio substi. cũ sit testamentum impub. vt in.§. igit. insti. de pup. substi. ¶ Vel etiã dici põt q illud testũ patris et filij est vnũ testamẽtum, sz duarũ hereditatũ.l. ij.§. primo. de vulg. et pup. et p cõsequẽs nõ est verũ dicere qd legata dicant reliq in testõ alieno: iõ tene prime rñsiones. ¶ Difficile tñ est reddere rationẽ vrgentẽ specialitatis, vt dicunt doc. in.d.l. cum quidã. ¶ In glo. fi. ibi, a substituto pro prestandũ rc. verũ dicit gl. si exheredatus agnouit legatũ sibi relictum: qr substitutum pupil. exheredati tenebit ad vnus legatũ vel fideicom. iamnctũ exheredato tanquã quilibet heres impuberis.l. si seruo legato.§. si a primo. et.l. si fundum sub conditione.§. si pater. de lega. j. et.l. in ratione.§. quod vulgo. ff. e. et ideo si exheredatum nõ agnouisset legatũ non teneret substitutus ad onus si non vult amplecti legatũ exheredato relictũ.

1 ☞ Si portio minus grauata accedat ex pupillari alteri magis grauate est locus contributioni rc.
2 Vñ portio minus grauata accedit magis grauate pinde fit cõtributio ac si portio non grauata accederet grauate.
3 Duplex est contributio: vna portionum hereditariarum: alia legatorum.
4 An duorum registrorum diuisorum ad eundẽz pertinentium debeat fieri contributio.
5 An inter filios heredes deberet cõsiderari libra in singulis p rata an vero debeat fieri contributio.

1 **Coheres.** †Si portio minus grauata accedit ex substi. pupil. alteri portioni magis grauate est locus cõtributioni, vt augeantur legata sicut quãdo portio nullo modo grauata accederet grauate. et quemadmodũ si accederet ex substi. vulga. h.d. ¶ Et est sm. secundũ Jod. de Jmo. hic. ¶ In text. ibi. prestiterit. scz detracta qrta p fal. qr tot⁹ semis ipsi⁹ cohẽdis erat p legata distribut⁹. ¶ In tex. ibi, exhaustus esset. subaudi vsqz ad dodrantẽ inclusiue ipsius semis pupilli. ita q sola qrta ipsi⁹ semissis remanea, vr forsasse ẽt vltra dodrãtẽ semissis erat grauat⁹ nõ tñ in toto semisse

vt qr forte remansit sibi dimidia quarte ipsi⁹ semissis. ¶ Unde dicta quarta, vel dimidia quarte cedet nō cōmodum legatariorum quibus legata a coherede impuberum relicta sunt. Si autem totius semis pupilli esset exhaustus nihil eēt de portione pupilli q possit pdesse legatariis: iō in tali casu nō posset procedere hec litera. ꝛ ita est de mente gl. ꝛ doc. hic. Sed Pau. de ca. hic dicit q dz intelligi hic q semis pupilli fuit exhaust⁹ minus quā vsqz ad dodrantē. Si vltra esset exhaustus nō esset imponēda ratio legis fal. ex integro: qr nō reperiret iste coheres habere vltra quartā totius hereditatis. vñ dz hic poni qđ heres reperit habere vltra quartā: adeo ponit ex integro, vt sic restituat legatariis: quaten⁹ fuit detractū plusꝙ deberet attēta portione superueniente. Uel dic q prim⁹ intellectus ēt stare potest: qr etiā heres nō reperit habere vltra quartā, tñ ex integro ponēda est ratio fal. qr reperit q aduersus legatarios quibus a coherede pupilli relictū est facta est detractio maior ꝙ deberet habito respectu ad portionē pupilli ꝛ ad pauciora legata relicta a pupillo. ꝛ aduersus legatarios quibus n pupillo relictū est facta est minor detractio quā fieri deberet habito respectu ad multitudinē legatorū a coherede pupilli relictorum. Fateor q planior ꝛ minus dubitabilis esset intellect⁹ Pau. de ca. ꝛ fm illū pōt poni casus qđ testator habebat. cccc. in bonis ꝛ filium impuberē instituit in dimidia. ꝛ sic in. cc. ꝛ eum grauauit legatis in centū ꝛ dedit sibi coheredē in aliā dimidia, ꝛ eum grauauit onere legatorū in. cc. ꝛ eūdē substituit pup. filio coheres soluit legata a se relicta deducta itegra fal. ꝛ sic detraxit quīquaginta ꝛ recte: qr fuit i toto suo semisse grauat⁹, postea agnouit partē impuberis ex subst. pup. ex cuius persona habuit cētū vltra legata ab impubere relicta, ꝛ sic hz modo vltra quartam. querit an iterū sit habenda ratio cōputatiōis fal. vt sic restituat legatariis quib⁹ a me relictum est quaten⁹ apparet aduersus eos detractū esse plusꝙ ratio legis falc. patiat, habito respectu ad contributionē portionis pup. postea obuenientē, dubiū tñ faciebat: qr nō successit directo testatori i portiōe pupil. sꝫ pupillo. ꝛ sic patri p mediā psonā pupilli: vñ videbat qđ portio pupilli nō deberet ꝯtribui cū fuerit adita per pupillus. Tamen respondet q imo perinde est ac si pria hrs extitissem imediate post ꝙ effect⁹ sum heres patris. Itez faciebat qr fal. ꝙ detraxi iure pmittēte detraxi, vñ videbat qđ nō dēret ex eū superueniēte retractari scz ppter euentū pupil. subst. Sed respondet q imo hoc fieri debet sicut qñ fuisset substitut⁹ vulg. coheredi meo nō i totū grauato. ꝛ ego añ euētū substitutiōis soluisse legata a me relicta dtracta itegra q̄rta. ¶ In text. ibi: partes hereditatis acquirat. subaudi, qr q detraxit de leg. a se relictis supplere dz de portione sibi obueniente ex substi. vul.

2 l. j. §. ad qđ ex substitutione. ff. e. ¶ † No. q qñ portio min⁹ grauata accedit magis grauate perinde fit cōtributio ac si portio non grauata accederet grauate. ꝛ nō habetur melius alibi fm doc. ¶ In gl. in ꝟbo exhaustus, ibi fm Azo. hec cōiter tenet. ¶ In ea. ibi. l. quesitū. scz in ꝟsi. sed legata gl. hic dū alleg. l. q si alteruter. voluit respondere q. §. quesitū. itelligat qñ portio grauata accedit nō grauate: qr tunc nō fit cōtributio. secus qñ portio nō grauata accedit grauate: qr fit cōtributio, vt i. d. l. q si alteruter. ꝛ eodē modo fit cōtributio si portio minus grauata accedat ex pupil. subst. magis grauate, vt hic: qr q iuris est de toto quo ad totum. ꝛ idē est de parte quo ad partē. l. que de tota. in prin. de rei ven. ita loquit tex. hic ꝛ ita supplicatis glos. ¶ In ea. ibi, vel fm Hug. est intētio gl. q hic intelligat q succedebat ex tacita vulgari: vñ tūc fit ꝯtributio, sed cōtraria loquunt qñ succedit ex pupillari vel ex iure accrescēdi, sed iste intellect⁹ cōiter reprehēdit p istū tex. i ver. pupillo heres existat ꝛc. ꝛ per tacitam vulgarē sicut per expressaz succedit testatori nō pupillo. insti. de pub. substi. circa prin. vt no. in. l. fi. C. de insti. ꝛ subst. ꝛ Barto. plene in. l. j. in quarto effectu substi. vulg. ff. de vulg. ꝛ pup. lz Dy. ꝛ Ray. tenuerint istā opi. Hug. sed cōiter reprehendit. ¶ In ea. ibi, vel dic q mortuus ꝛc. intētio glo. est q intelligat hic qñ succedebat pupillo ex pupillari, vt tex. dicit ibi pupillo heres existet ꝛc. ꝛ q hic nō fiat contributio inst legatorū relictorū pupillo in tabulis pupillaribus nō a coherede in institutione. Et sic non contradicit. d. §. quesitum. ver. sed si legatam. Sed hec solutio cōiter dānat: qr est cōtra tex. hic q loquit etiā de cōtributione legatorū relictorum ab ipso cohe-

3 rede in institutiōe, vñ teneatis primā solutionē. ¶ † Extra gl. tractat hic bar. materiā cōtributiōis portionū ꝛ legatorum ꝛ premitte q duplex est ꝯtributio vna portionū hereditariarū, alia legatorum. ¶ Prima fit ad finem submouēdi detractiones fal. vt si facta contributione bonorū ꝛ solutis integralr legatis reperit penes hrdes remanere quarta portio totiun hereditatis, vt hic cum multis simi. ¶ Alia est cōtributio legatorū relictorū i diuersis istōnib⁹ vł substitutiōibus. ꝛ ista fit ad inducendam fal. vt sic videat aut tot sint legata qđ eis integraliter solutis non remaneat quarta, vt. l. in rōne. §. q vulgo. ꝛ. §. si filio. cū. §. ff. eo. ¶ Et Bart. hic recolligit dictā materiā. ꝛ in ea plures questiones format ꝛ eius dictis adde inquantum in. iij. q. dicit q si portio remanet apud coheredē per ius nō decrescendi nō fit cōtributio legatorū: qr portio nō trāsit cū onere. l. vnica. §. finantē ad deficientis, C. de cad. tol. ¶ Nam Ange. ꝛ Jo. de Jmo. tenet contrariū in. l. j. §. id qđ ex substōne. ꝛ in. §. si coheredia. ff. eo. ꝛ male, vt dixi in. d. §. id qđ ex substitutione. ꝛ ideo ipsemet Jo. de Jmo. hic ꝛ in. l. in rōe. la. j. §. quesitū. i fi. ff. eo. se corexit. ¶ Itē inquātum in. v. q. dixit q si institutus fuit substitut⁹ pupilla. filio exhrdato. ꝛ legata sunt relicta ab ipso in institutione. ꝛ etiā in substitutione fiet ꝯtributio nō solū legatorū. sꝫ etiā bonorū per. l. in rōne. la. j. §. fi. ff. eo. ¶ Addas quod idem tenet Bar. in. d. l. in rōne. §. q vulgo. in. j. col. ꝛ idez ibi tenet Ang. ꝛ Jo. de Jmo. ¶ Sed cōtrariū tz Raph. cu. in d. §. fi. ꝛ ibi ēt Pau. de de ca. i lec. bon. l. q nō fit cōtributio bonorū scz patris ꝛ filij, ꝛ p. l. in duplicibus. ff. eo. sed bñ fit cōtributio legatorū vt ibi. ¶ Et de illa loquit. d. §. fi. dixi ibi, ꝛ i. d. §. q vulgo. super gl. j. Possetis tamē saluare opi. Bar. vt fiat contributio etiā bonorū filij scz q obuenerūt a patre filio impuberi exheredato, puta ex causa legati sibi a pře relicti iuxta §. qui filios. ff. ea. l. ꝛ tūc no obstabit. d. l. in duplicibus. ¶ Itez inquantū in. vj. q. concludit q si extraneus id est nō cohrs est substitutus pupi. filio instituto est locus cōtributioni nō solū legatorū, sed etiā bonorū impuberis ꝛ testatoris, scz q tēpore mortis testatoris extabāt per. d. §. q vulgo. l. si filius qui patri in fi. de vulg. ꝛ pup. ¶ Quod hec opi. vid: ꝛ cōtra. d. l. in duplicibus, vbi videt q nō fit ꝯtributio bonorū pupilli, sꝫ solū bonorū testatoris. ꝛ pbat p alia iura q ad hoc allegat in. d. §. qđ vulgo. cui Bar. non bene respondet. ¶ Et Mod. istā partem tenēt ꝛ me remitto ad ea q dixi i. d. §. qđ vulgo. i. ij. no. ¶ Itē circa hāc. vj. q. addatis ea q dixi in. d. §. quesitū per. l. coheredi. §. coheres de vul. ꝛ pup. ¶ Itez inquantum Barto. in. vij. q. concludit qñ facta fuit substitutio cōpendiosa ꝛ q̄rit an in ea sit loc⁹ cōtributioni debet dici q aut euenit casus vulg. subst. ꝯprehense sub ea. iuxta plene no. per Bart. ꝛ alios in. l. cēturio de vulg. ꝛ pup. ꝛ p alios in. l. precibus. C. de impu. ꝛ al. substi. ꝛ tūc debet dici p ut in vulgari cōcludit in qua est locus cōtributiōis portionū ꝛ legatorū, vt. ff. e. l. §. qui filiū. in prin. ꝛ. l. j. §. id qđ ex substitutione. ff. e. nisi legata essent nominatiz relicta vt in. d. §. id qđ ex substitutione. ¶ Aut euenit casus pup. subst. cōprehense sub ea iuxta. d. l. cēturio. ꝛ. d. l. precibus. ꝛ in. c. si pater. de testa. in. vj. ꝛ tunc distingui dz, prout disting uit i pupillari, vt habet. ff. ea. l. §. qui filiam. versi. si vero patri. cū ꝟsi. sequncto versi. prne eadē dicēda sunt ꝛc. addit Jo. de Jmol. hic q dictū Bar. pcedit qñ substitutio cōpēdiosa nō esset species substitutiōis p se, vt qr facta esset a pagano. Sz si esset species per se, vt qr facta esset a milite nā tūc est species substitutiōis per se, vt no. p gl. licet ipse nō alle. in rub. ff. de vul. ꝛ pup. ꝛ no. Bar. in. d. l. centurio. in. ij. q. ¶ Et hoc casu dici posse cōcludi ꝙ si dicamus per eā succedi ei cui fit in bonis a testatore obuenientibus, ꝛ in eis substitutū fieri heredem illius cui est substitutus, tūc idem de ea pōt iudicari q de pupillari per quā similiter succedit ei cui facta est substitutio. insti. de pup. sub. i prin. Si aūt diceremus per eā succedi testōri: tūc videt idem dicendum q in vulgari per quā succedit testatori, insti. de pup. substi. in dicto prin. ¶ Et dicit forte verius est q p dictā compēdiosam succedatur et cui facta est substō de quo remittit ad latiun dicta per se in. d. l. cēturio. vbi in. ij. ꝛ. iiij. col. tenet qđ per eam succedat illi: cui facta est substitutio. ¶ Tū verius videt qđ de ea iudicet vt de vulgari: qr succedit testatori p dictā cōpendiosam: vt vł pbari in. l. milites etiā his. C. de tes. mil. ꝛ. d. l. centurio. versi. post eam autē ꝛc. iuncta. l. ius nostrū. ff. de reg. iu. ꝛ tenuit Jac. bu. in. d. l. precibus. ꝛ est de mente Cyn. in. l. in testamēto. la. j. C. de. test. mil. in ꝟ. sed adhuc instat ꝛc. ꝛ Ang. in. d. l. centurio. ꝛ q ista equipareť vulgari voluit Bart. ꝛ in. l. marcellus. §. quidam liberis. ff. ad tre. in ver. quero. nn id qđ deuenit ad aliquem ex substitutione compēdiosa ꝛc. licet Jo. de Jmo. ibi teneat opi. quam ipse tenuit in. d. l. cēturio. sed nō videtur illam opi. pbare. ¶ Item adde in materia huius cōtributiōis q si coheredi grauato obuenit ab intestato portio coheredis non fit cōtributio portionū: vt augeant legata ꝛ submoueat fal. vt. l. g duos. ff. de vul. ꝛ pup. bene fecit. l. pater filius §. fi. ff. e. ¶ Dicit eñ B casu obuenire portio cohrdis pter voluntatē testōris: iō non fit cōtributio. bñ facit. l. j. §. si coheredē ff. e. ꝛ qđ ibi no. Ang. q ibi ꝛ in. §. id qđ ex substōne. ff. e. l. ponit aliq̄ in materia cōtributiōis, circa ēt videatis aliq̄ q addidi in.

4 d. §. q̄sitū. ¶ † Itē q̄rit bar. qd si factū est statutū q quilibet sit alibratus in ꝯgestis libris, vł abide. ff. teneat mutuare cōi cētum flore

tum florenos pro emendo frumētum, ⁊ reperitur qḋ cōsanguineus qui est alibratus forte in ducentis libris succedit consanguineo suo alibrato in .ccc. libris, vel abinde. ¶ ⁊ in libre cōmunis sunt diuise libre vtriusq; cōsanguinei debeat fieri ꝯmixtio ⁊ ꝯtributio vtriusq; libre adeo ꝙ teneaẽ mutuare dictos cētū florenos. ¶ Cōcludit ꝙ si quidē factuꝫ fuit ordinamētū antequā ille cōsanguineus decederet, ⁊ si onus cepit eo viuo: ⁊ censebitur duo patrimonia. ḋ. §. si cohẽdē. ⁊ ḋ. l. si. aut fuit factū ordinamentū postquā ille successerat: ⁊ tūc totū dicaẽ vna libra. sū cū patrimonio ceperāt esse iūcta. l. sed si plures. §. filio. de vul. ⁊ pu. ⁊ totum onus ceperat in persona heredis. ¶ Ideo in persona succedentis fit cōtributio, vt. ff. eo. l. §. qui filiū. in prin. ū. eto ver. si vero patri. ⁊ dicit ꝙ nō ob. l. si idēꝫ cum eo. in prin. ff. de iur. om. iu. q2 ibi quelibet causa facit separatum iudiciū, sed hic ꝗlibet libra non facit separatū patrimoniū cū ceperit esse vnū patrimoniū. ¶ Sed Jo. de Jmo. dicit qḋ in. j. mēbro videẽ ꝙ bar. nō bñ dicaẽ, ⁊ ꝙ imo etiā si factū fuit statutū antequā consanguineus decederet nihilominus debeat fieri cōtributio: q2 statutū semp loquiẽ, ⁊ est in viridi obseruantia. l. ar rianī. C. de he. ¶ Et sic videẽ cōprehendere etiā casus qui venisit post statutū aliud cū est propiū de natura legis: vt respiciat futura. l. leges ⁊ cōstitutiones. C. de leg. ⁊ ideo cū veruꝫ sit dicere ꝙ iste sit alibratus in quingētis cōsiderādo eius estimū post statutum, siue statutum fuerit factū ante successioneꝫ siue post videẽ ꝙ vtroq; casu locū habeat cū ceperit libra sua esse cum libra consanguinei per additionem. l. sed si plures. §. filio pcalle. Et respōdet ad. ḋ. §. si coherecē. qḋ ibi onus erat anne xū portioni que postea alteri obuenit, sed hic ante successionē nulla portio ex predictis habebat onus. Dicit etiā ꝙ nō ob. ad quod not. p gl. in. l. vbi fideius. ff. de sol. cū ibi no. per Bar.° vbi

1 videtur qḋ si aliqs sit bānitus in quinquaginta ex vna causa, ⁊ in aliis in quinquaginta ex alia causa nō fit cōiunctio, vt intelligatur bānitus in centū: q2 ibi loquiẽ in materia penali q̄ est restringēda. l. si preses. ff. de pen. que rō hic cessat cum post agatur hic de fauore reipu. vt ei subueniaẽ, facit qḋ habeẽ l. i. in. §. vtrū. ff. ad sil. ¶ Addatis qḋ bar. in hoc casu saluari pōt seꝫ p onere mutuandi pro illa necessitate que tpe facti ordinamenti suberat: q2 attendiẽ tēpus quo sumit originē causa pp̄ter quā imponitur onus, vt no. Bar. post glo. in. l. incole ultima. ff. ad muni. ⁊ no. bar. in. ḋ. §. si coheredē. in si. sed vbi statutū esset generaliter factū, adeo ꝙ cōprehenderet tpa futura ⁊ alias necessitates futuras, tūc pro futuris impositionibus verū esset illud qḋ dicit Jo. de Jmo. Pro quo etiā vide no. p Bar. in. l. cū lex. ff. de legi. ⁊ in. l. illicitas. in prin. ff. de offi. presi. ⁊ p doc. in. c. ij. ⁊ in. c. si. de cōsti. cum si. ¶ †Item inducit per Bar. ad questio-

5 neꝫ retento dicto statuto: plures filii succedūt vni patri cuius libra ascendit ad dictas qngentas libras, ⁊ inter dictos filios heredes non est facta diuisio libre: an debeat dicta libra in singulis cōsiderari p rata, an vero debeat fieri ꝯtributio: ⁊ tꝫ ꝙ nō debet fieri cōtributio p. l. si. §. pe. ff. de bo. dā. vt hic plenius per eum. Jo. de Jmo. hic dicit ꝙ dictū Bar. videẽ pcedere qñ statutū fuit factū post successionē. si autē fuisset factū ante tūc videẽ sm eū qḋ pater esset iam obligatus: ⁊ ideo totale onus transit in heredes pro portiōe tñ hereditaria. l. j. cuꝫ si. C. si cer. peta. Et hoc placet quātū est respectu necessitatis q̄ fuerat tēpore facti ordinamenti, vel etiam alterius postea subsequute viuente patre casu quo verba statuti illam comprehenderent sm qḋ colligitur ex his que proxime dixi.

1 ☞ Si perplexitas contingat ex accidenti preter propositū testatoris secundum mentem testatoris diriniẽ.
2 Commissiones que fiunt doctoribus debent committi vt consulant quid iuris sit.
3 Questio perplexa seu quodāmodo indissolubilis, appellatur tractatus apud dialecticos.
4 Perplexitas non viciat actum.
5 De rigore iuris conditio legati non debet scindi.
6 Quando cessat falci. in aliquo legato ex mente testatoris non grauatur heres sed ceteri legatarii.

1 QUi quadringenta. †Si pplexitas contingat ex accidenti preter testatoris propositū sm mentem testatoris diriniẽ, h. ḋ. secundū Bartol. ¶ Vel sic ⁊ magis ad literam. legatū factum sub cōditione si falci. locus non sit non vꝫ, si tñ sit necessariū heredi p fal. quātum ascendit illud legatum. sed si nō tantū catenus viciaẽ, ⁊ in residuo valet de eqtate licet de rigore deberet esse i totū nullū ex quo fal. locus est. ⁊ sic deficit cōditio. h. ḋ. vsq; ad. §. qui ducēta. ¶ Et diuiditur in tres partes. primo loquiẽ quando totuꝫ legatum erat necessarium pro fal. que ascendebat ad centū ⁊, fundus legatus sub illa conditione valebat centū, ⁊ nō vltra.

¶ Secundo loquitur quando totum legatū non erat necessariū: q2 legatum ascendebat ad ducētū. ⁊ pro fal. sufficiebant cētum. ¶ Tertio iurisconsul. dat consilium testatori qḋ non loquatur eo modo quo fuit positum thema in prin. q2 apponendo conditionem illo modo resultat perplexitas, sed loquatur alio mō hic expresso. scḋa ibi. qd ergo. tertia ibi, quare. ¶ Iteꝫ prima pars subdiuidiẽ in tres: q2 primo ponitur thema ⁊ questio vsq; ibi, dixi. ¶ Secundo ostendiẽ ꝙ quocūq; modo respōdeaẽ ad questionē. respōsio erit falsa: ⁊ sic resultat perplexitas vsq; ibi, cū aūt. tertio dictā perplexitatē dissoluit determinando qḋ non valet legatū ex presumpta mente defuncti que cēsetur fuisse qḋ per legatum fundi non diminuanẽ alia legata facta de trecentū. ergo si alia bona non sunt, ⁊ diceremus valere legatum diminuerenẽ alia legata, igitur non debet valere: q2 deficit conditio sub qua censetur voluisse legare. ¶ Itē scḋa pars prin. similiter subdiuidiẽ: q2 primo ostēdit qḋ si determinamus sm casuꝫ put primū seꝫ ꝙ legatū deducēdū nō valeat sequiẽ absurdū ⁊ contra voluntatē defuncti cum alia ratio sit hic quā ibi. ¶ Quia ibi totum erat necessarium ad falcid. hic autēꝫ dimidia tñ, si autē dicamus valere pro parte, ⁊ p parte non valere diceremus contra rationē q2 conditio sub qua fuit factū nō potuit scindi, ⁊ sic pro parte impleriẽ p parte nō, sed vel in totū extitit, vel in totū defecit: ergo similiter legatū. ⁊ hoc vsq; ibi, ergo per exceptioneꝫ. ¶ Ibi soluit qḋ legatū p parte valeat non de rigore, sed de equitate ⁊ per exceptionē doli heres se poterit quo ad dimidiā tueri. ¶ In tex. ibi, hic estimabiẽ, seꝫ qḋ nil debeaẽ: q2 est iniquū. vel ꝙ totū debeaẽ qḋ est cōtra voluntatem testatoris. ¶ In tex. ibi, tēperanda. seꝫ vt sic obstet exceptio in dimidia legata, ⁊ in dimidia non. ¶ In tex. ibi, consequi velit seꝫ qḋ onus lega. supportet onus alterius in

2 fal. ¶ †No. ex tex. ibi quid iuris est ⁊c. formā pro commissionibus que fiunt consultoribus, vt cōmittaẽ qḋ cōsulant qd iur. sit sm Ang. hic qui etiā pro hoc alle. l. si fideiussor. in prin. ff. qui satis. cog. ⁊ l. si is qui quadringēta. in prin. ff. e. ⁊ c. uij. de censu. ¶ Et sm Jo. de Jmo. hic talis cōmissio importat implicite omnem qḋ. ex facto narrato descendentr, vt hic. ¶ Addatis etiā tex. idē probantem in. l. si fundū sub condi. §. sticbum. ff. de le. j. ⁊ illum ad hoc ibi ponderat Jo. de Jmo. ibi post Ang. ⁊ tex. in. l. eius qui in prouincia. circa prin. ff. si cer. pe. ⁊ ibi no. ang. qḋ per illū tex. pbaẽ ꝙ sub tali cōmissiōe cōprehendiẽ qḋ cōsulaẽ tā super appendicijs quā super prin. ⁊ tā de his que cōcernūt iustitiā ꝙ iuris ordinē. p hoc etiā est tex. in. l. cū stipulatus sim mihi a pculo. §. si. ⁊ ibi no. Ang. ⁊ Jo. de Jmo. ff. de vb. ob. ⁊ tex. in. l. titia. ⁊ ibi Ang. ff. solu. mat. ⁊ no. Bal. in. c. j. in prin. in. iij. col. de cōtrouer. inue. ⁊ ibi dicit ꝙ si cōmissio facta sit per dicta verba debet super omnibus cōsulere, alias nō dr cōsilium

3 reddidisse. l. quid tñ. in prin. ff. de arb. ¶ †No. qḋ qḋ perplexa seu quodāmodo indissolubilis appellatur tractatus apud dia- a lecticos. ⁊ dicit glo. in. l. ita stipulatus. in ver. tñ dare spōdes. ff. de ver. obl. ꝙ iste locutiones apud legistas appellanẽ impli-

4 cite. ¶ †No. qḋ perplexitas non vitiat actum, ⁊ hoc sm Bar. est verū si cōtingat preter mentē testatoris, secus si ex mēte testatoris. l. si titius. ff. de cōdi. insti. ¶ Ex per. ḋ. l. titius iunctis no. per Barto. hic dicit Pau. de ca. hāc. l. notabiliter limitari vt pcedat qñ nō cōstat testatoreꝫ sciuisse facultates bonorum vt frequenẽ. ⁊ contingit, q2 de facultatibus suis plus quā in his sit sperant homines. §. in fraudē. inst. qui. ex cau. ma. non pos. ¶ Presumit ergo lex testatorē cogitasse qḋ in bonis suis esse possunt alia bona vltra legata que bona sufficiunt heredi ad quartā. ⁊ si hoc esset volebat valere legatum fundi. alias non ne alia legata p hoc legatū diminuerenẽ. Si ergo pbeẽ qḋ testātor sciebat vires bonorū suorū, ⁊ p cōsequens qḋ immineret falci. si valeret vltimū leg. sub ꝯdōne hoc expresse factū: tūc nō solū i prio casu hic posito, sꝫ ēt i scḋo reddeẽ legatū nullū i totū. ⁊ si putet sibi testātor ēt i scḋo casu pt ꝙ sciebat immunere fal. post ꝙ illā ꝯdōnē apposuit. ¶ Pro h alle. ēt i ar. tex. quē dt ēē singlr no. ad mēta. l. l. si i testō. in pn. ibi sua cū culpa ⁊c. ff. si qs e mis. cā tes. ⁊ dt ꝙ putat hāc limitationē esse vissimā. lꝫ p nullū tāgaẽ. ¶ Et adde bar. q idē sentit in. l. j. ff. de ꝯdi. isti. vbi e ꝯpōit ꝯ hac. l. ⁊ ibi plenius tractat istā materiā pplexitatis. ¶ Ad ꝙ ēt videatis no. p Bar. in. l. si post mortē. in prin. ff. de h. i. j. l. q. de pdicto. ⁊ p Pet. de anc. in rla accessoriū. de re. iu. l. vj. in. vij. q. ⁊ i ꝯsi. eclxx. ꝙ incipit auxiliū ꝯuitatis ⁊c. ¶ Tñ dictā limitatiōnē Pau. de cast. nō audeo firmare: q2 vi ꝯtra tex. in. l. sicut si quis meus erit. in pn. cū ibi no. per Bar. de lega. j. vbi si ea cōditio nō confereẽ in ptātē alterius: sꝫ in aliquē euentū ⁊ cōditio veniat implēda in ipsa re, vel circa ipsaꝫ rē de qua sit dispōtū tūc scindiẽ cōditio: ⁊ ꝗtenus pt ipleri vꝫ legatū. ergo h qñ testātor dixit lego ⁊c. si locus fal. nō erit dꝫ exponi a ꝗtenus fal. locus ñ erit: q2 ex mēte testātoris dcā vba ꝯdōalis iportāt ꝙ si solutis aliis legatis sup

a ¶ Per bar. an ⁊ qñ fiat coaceruatio siue cōiunctio summarū qñ statutū loqẽ de ꝯdēnato in centū vel in quinquaginta: vide p gl. in. l. ediles aūt. ff. de edi. edic. ⁊ vide q̄ hr l. l. in eius. §. q habebat ff. ad tre. Ant. Fr.

erant bona pro fal. ꝛ p hoc legato tunc volo hoc legatum de
beri, vt pꝫ ex prin. huius. l. ergo cōditio veniebat implēda de
bonis, vel circa bona testatoris de quibus facta erat dispositio.
Et ista potuit esse ratio huius. l. in ver. qd ergo. ꝛ sic cessabit oē
ꝫrariū. preterea licet testator sciret bona sua tpe testamēti nō suffi
cere: tñ nō potuit scire an tpe mortis sufficerent. presumptio enī
est ꝙ supleret. l. cura. §. deficiētibus. ff. de mu. ꝛ ho. ꝛ. l. si defun
5 ctus. C. arb. tut. ¶ † Nō. ꝙ de rigore iuris ꝯditio legati nō ꝯ
scindi: vt hic, ꝛ. l. cui fundus. ꝛ. l. pe. in princi p. ꝫ. tit. j. quādoqꝫ
tamē de eqtate scindit vt hic. de quo no. plene in locis p̄. all.
ꝛ in. l. si plures. C. de cōdi. infer. ꝛ in. d. l. stichū. qui meus erit. in
prin. ꝛ ibi Bar. no. cōiuncta gl. in ver. p exceptionē. ꝙ illud qđ
fit per exceptionē ꝺi fieri de equitate vt hic, ꝛ. l. qui equitate. ff.
6 de do. exce. ¶ † Not. ꝙ qñ cessat fal. i aliquo legato ex mēte te
statoris non grauat heres, sꝫ ceteri legatarii de quo fuit not.
in. l. ex asse. ꝛ in. l. si in testō. ꝫ. e. ¶ Et p hāc. l. dicit Bart. se di
xisse ꝙ cū testator in vno legato adiecisset hec verba, hoc lega
tū volo p̄stari integrū sine diminutione ꝛ in aliis hoc nō adie
cit, importabunt hec verba, ꝙ id ꝙ deberet minui de dicto lega
to heres suppleat de aliis legatis: ꝛ tūc ratio fal. erit ineunda
sm ꝙ not. p gl. in. d. l. si in testō. Et hoc intelligitur siue legatū
minuat p fal. siue p defectū facultatū iuxta. l. in quātitate. §. si.
ꝫ. eo. Eadem rōne etiā intelligit Pau. de ca. ꝙ qꝛ hoc casu de
trahit fal. ex voluntate defuncti hoc nō noceat heredi, sꝫ solū
noceat aliis legatariis, vt ipsi patiant totā fal. tam de suis le
gatis quā de isto per id qđ legit ꝛ no. in. d. l. si in testō. Sed qñ
fal. de vno legato nō detraheret ex dispositiōe legali, vt qꝛ eēt
ad pias causas: tūc aliis lega. nō nocet: qꝛ nō patiuntur falcid.
nisi de propriis legatis. sꝫ nocet ꝺ∫taxat hēdi. l. si post missio
nem. ꝫ. eo. ꝛ no. p Bart. in. d. l. ex asse. ꝛ dicit ꝙ ita vult Barto.
hic, ꝛ hoc dictū Bar. est summe no. qꝛ si nō haberemus decisio
nem suā qlibet prima facie diceret ꝫrariū scꝫ qđ soli heredi hoc
noceret sicut dicimus qñ vnū est legatū piū, ꝛ aliud nō, ꝛ ita
etiā sentit Ang. hic. ¶ Sed mihi videt ꝙ iste tex. nō pbet de
cisionem Bar. hodie: qꝛ sm hec tpa testator nō poterat in pre
iudiciū heredis phibere fal. l. ꝙ de bonis. §. i. ꝛ. §. si. ꝫ. e. ideo si
phibeat vnum legatum defalcari talis phibitio nocebat aliis
legatariis quibus testator poterat diminuere: nō aūt heredi cui
nō poterat diminuere. Sꝫ hodie pōt testator phibere heredem
detrahere fal. p aut. sed cū testator. C. eo. ꝛ p ꝫsequēs cessat rō
huius. l. Et postq̄ ita considerauerā inueni Raph. hic ita di
cere qui per hoc infert ꝙ dictū bar. hodie nō pcederet. ꝛ ꝙ ta
lis phibitio nocebit heredi nō autē aliis legatariis sicut quan
do aliqđ est legatū piū p ea q̄ dicta fuerūt in. l. ex asse. ꝫ. eo. ꝛ
per. l. si post missionem. ꝫ. e. Sed cōsiderani posse saluari opin.
Bart. qꝛ ad hoc vt heres dicat phibitus posse detrahere fal.
requirit ꝙ expressum testator disposuerit nō velle heredē reti
nere fal. ita dicit tex. i. §. si vero expressim. in aut. de he. ꝛ fal. Cū
ergo dicta verba testatoris, scꝫ volo legatū tale prestari in inte
grum ꝛ sine detractione possint intelligi ꝙ heres habeat fal.
perdere possint etiā intelligi ꝙ heres nō perdat fal. sed ꝙ aliū
legatario suppleāt: sequit ꝙ de necessitate verba nō ꝯcludūt ꝙ
testator expresse phibuerit hēdē retinere fal. Et p hoc habes
intellectum ad. q. illā qua querit an testator dixit ꝙ volebat in
tegre solui legata an impediat heres detrahere fal. quidam te
nuerunt ꝙ sic: maxime per tex. cū glo. fin. in. d. l. decē. ff. de fidei.
lib. ꝛ no. per Bar. Ange. ꝛ Pau. de cast. in. d. aut. sed cū testōr
ꝛ Ange. in. d. l. decē. ꝛ in. d. §. si uero expressim. ꝛ plene no. Ro.
in. d. aut. similiter. ad si. cū suis ꝯcor. Et tenendo opi. qđ intel
ligat phibita fal. dꝫ intelligi qñ testator oia legata iussit inte
gre solui, vel qꝛ vnum tantū legatum fecit. ꝛ illud iussit integre
solui. Sꝫ si plura leg. fecit. ꝛ vnū iussit itegre solui nō itelligit
prohibita fal. per id qđ sing. no. Barto. hic iunctis his que. ꝫ.
dixi ꝙ perpetuo no. Quantamē Bar. hic dixit, qñ in. q. hic for
mata per eum erit ineūda ratio fal. sm qđ no. in. d. l. si in testa
mento. videtur bene dictū: qꝛ verba p̄dicta scꝫ sine vlla diminu
tione hoc nō patiunt, sed qñ legatū factū est per verba de qui
bus in. d. l. si in testamēto. verba patiūtur qđ de illo augmento
seu supplemēto legato detrahat fal. nō mirum si ibi detrahitur
sm formā ibi no. per gl. in si. ¶ In gl. in ver. oportet. in si. dicit
Ang. ꝛ Jo. de Imo. ꝙ non sunt cōtraria, sed cōcordāt: qꝛ hic,
ꝛ ibi grauantur alii legatarii ex eo ꝙ de isto legato cessat fal.
ex dispositio. testatoris. secus si ex dispositione. ll. per dictam.
l. si post missionem.

1 ☞ Usure que percipiuntur per heredem ex quātitate lega
ta pendente conditione computantur ꝛc.
2 Heres non solum debet habere quartam sed fructus quarte.
3 Interusurium perceptum pendente conditione computatur
in falcidiam.
4 De particulari industria non est habenda consideratio.

Qui ducenta. Iste. §. reputatur valde diffici
lis propter intricationem glos
1 sarum. † Usure que percipiunt per heredem ex quantitate vni
legata pendente conditione debēt in fal. computari respectu
omnium legatariorū. Et qđ deest ab omnibus legatariis pro
rata suppletur ꝛ qui pinguius legatum habet plus grauatur
in supplendo. h. d. Et diuidit in quatuor ptes. In p̄ma ponit
thema ꝛ questio. In secunda recitat opi. quorundā. In tertia
reprobat opi. predictorū. In quarta ponit sol. q. sm opi. quam
approbat autor huius. l. secunda ibi, legis fal. tertia ibi, qđ mi
nime. quarta ibi, sm ꝙ. ¶ Et casus sic figurari debet: testator
habens ducentum in bonis decessit ꝛ vni centum pure legauit
alteri alia centum sub condi. heres statim soluit illa centū que
pure legata fuerunt ꝛ pēdente cōditione percepit. xxv. ex fru
ctis seu interusurio aliorum centum sub conditione legatorum
postea extitit conditio, ꝛ petit legatarius conditionalis lega
tum. heres vult detrahere fal. querit qualiter debeat detrahi.
ꝛ p̄mo dicit ꝙ cū. xxv. perceperit hēs que sunt dimidia quar
te debet illa computare in fal. iuxta. l. paulus. ꝫ. e. restat qđ ha
beat aliam dimidiā quarte ꝛ eius fructus iuxta. l. qđ de bonis.
§. fructus. ꝫ. e. qui poterat fortasse ascendere ad quinqꝫ sm fa
cti contingentiam. ꝛ sic sunt conferenda heredi. xxx. pro dimi
dia quarte. ꝛ p fructibus illius. Qualiter ergo cōferētur. xxx.
fuerūt opinio. prima fuit ꝙ pro equalibus partibus: sed repre
henditur: qꝛ pinguius est legatū purū in quarta parte cum le
gatum purū fuerit factū in centum, ꝛ legatum ꝯditionale fuit
factum de cētum: sꝫ fuit diminutum pp̄ter dictū interusurium
ascendēs ad. xxv. ꝛ sic perinde est ac si. lxxv. tñ fuissent ei lega
ta. Unde debēt de istis. xxx. fieri septem partes quarum qua
tuor cōferret legatarius purus, ꝛ tres legatarius conditiona
lis: ꝛ hoc modo cōferret plus pro quarta parte legatarius pu
rus. ¶ In tex. ibi, reciperet. subaudi querit qualiter sit impo
nenda ratio. l. fal. ¶ In tex. ibi. xxv. subaudi inter nos ambos
sm verū intellectum. ¶ In tex. ibi: quinquaginta scꝫ que sunt
quarta ducētorum debita p fal. ꝛ loquitur de fructibus perci
piēdis ex dictis quinquaginta. ¶ In tex. ibi vt quinqꝫ. subau
di inter nos ambos sm verū intellectum. ¶ In tex. ibi, quina
dena. potes exponere id est. xv. ꝛ qđ seqt ab vtroqꝫ nostrum. id
est a quolibet nostrum, ꝛ est bona expositio in se. Sed aliquali
ter violat literā, vñ scdo pōt exponi quadena id est bis quinqꝫ
ꝛ bis decem. l. si quis testamēto in prin. cum si. ꝫ. de leg. j. Et qđ
subiicit ab vtroqꝫ nostrum, stat collectiue non distributiue, vt
etiam accipitur per glos. in. §. ne autem labor. in aut. de indi. ꝛ
melius in. l. creditor. §. si duobus, in verbo, ab vtroqꝫ. ꝫ. man.
ꝛ vtcrqꝫ intellectus effectualiter recidit in idē scꝫ qđ inter am
bos soluimus. xxx. ¶ In tex. ibi, qđ minime verum est. s. qđ qui
libet cōferat pro dimidia, ꝛ sic equaliter ꝛ sm hanc expositio
nē que vera est nō corrigitur aliquid aliud de superius dictis
in litera. ¶ In text. ibi, eandem quātitatem, id est parē: qꝛ cui
libet nostrum centum sunt legata. ¶ In tex. ibi, vlterius. scꝫ
i quarta parte pp̄ter dictū interusurium ascendens ad. xxv. in
quibus legatum cōditionale censetur esse minus pure legato.
¶ In tex. ibi cōferamus, scꝫ de dictis. xxx. ¶ No. qđ heres nō
solum debet habere quartam, sed fructus quarte. d. §. fructus.
2 ¶ † No. ꝙ legatum in diem, vel sub conditione censet esse tan
to minus quantū est interusurium qđ medio tempore percipit
seu cōiter percipi posset, vt videmus in gl. ꝫ. magna. ad idē. l. in
3 quantitate. §. si. ꝛ. l. in lege fal. non habetur. ꝫ. eo. ¶ † No. qđ in
terusurium medio tempore perceptum pēdente cōditione le
gati computatur heredi in fal. ꝛ pdest omnibus legatariis nō
solū illi ex cuius legato perceptū est. ¶ No. qñ heredi restat ali
quid soluendū p fal. debet fieri p legatarios p rata sm qđ hic
habet. ¶ In gl. super ver. erit. ibi: sed corrigit ꝛc. hoc est verū
sed difficultas est in quo fiat correctio de quo i seq. gl. ꝛ cōtra
tenet ꝙ nō corrigit aliqd nisi quatenus sm quorūdam opi. di
cebatur qđ suppletio debebat esse equaliter legatariis. s. qlibet
xv. ꝛ male dixit glo. sequens in ver. xv. dum dicit ego. xxv. ꝛ tu
xxv. qđ statim corrigit: qꝛ imo solū intelligitur illa prima opi.
quorundā relata hic in tex. qđ cōferri debeant heredi. xxv. in
ter ambos absqꝫ fructibus quarte: ꝛ ideo quātum ad hoc non
fit correctio. ¶ In gl. super ver. mediū. ibi, q̄ sunt. cc. corrupta
est vitio scriptoris, vt de se patet: qꝛ debuit dicere q̄ sunt q̄rta
ducentorum quam debet habere heres. ¶ In glo. in ver. effi
cient. ibi, inter vtrūqꝫ. hec vera. ¶ In ca. ibi, ꝛ tu quolibet. hoc
verum referas ad quinqꝫ non ad quinquaginta, ꝛ sic sm hanc
opini. sexaginta essent refundenda scilicet quinquaginta inter
ambos pro quarta, ꝛ quinqꝫ pro quolibet p fructibus quarte.
Et ista que subiicit glo. sunt dicta timore contrarii. l. in quan
titate, in prin. ꝫ. e. vbi videt ꝙ emolumētū pceptū post mortem
testatoris nō cōputet in fal. sꝫ illud lucretur heres. pp̄ter hoc

ponunt hic due expositiones, et sm primam nō ob.cōtrariū:qr
illud interusuriū nō cōputatur i fal.cū hec prima expositio cō
muniter nō tenet: qr tex. non dicit nisi de.xxx.tm cōferendis.et
nō dicit q a quolibet sint cōferenda.xxx.et sic glo. male recitat
opi.primā positā in tex.in ver.quidā putāt. secūda etiā exposi
tio posita in versi.vel sm Jo.et c.male recitat dictā opi.primas
positas in tex.in ver. quidā putant. qr dicta prima opi. posita
in tex.nō videt voluisse q vigintiqnq perceptā ex interusurio
proficiāt soli legatario cōditionali.imo potius vtriq. Inquā
tū dicit q ab vtroq sunt cōferenda.xxx. itē male refert dictas
opi.primā:qr tex.dicit de.xxx.non de.xxv.vt gl. dicit. et expone
tex.in ver.legis ibi cōferri ei.xxv.debeamus.i.debeam, vt facit
gl.est violare tex. Quatenus aūt in gl.dixit interusuriū perce
ptū pficere vtriq legatario bñ dixit:nec ob. d.l.in quātitate. i
prin.qr respōde q ibi loquit in fructibus perceptis ex reb' nō
legatis.hic aūt ex rebus legatis sub cōditiōe. ¶ In ea.ibi,nō
dico a quo. hoc dixit volēs defendere expositionē q.s. scā fue
rat sm Joā.que.xxxv.erāt cōferenda et ex illis.xxxv.erāt nāda
v.a legatario cōditionali vltra interusurium ascendēs ad.xxv.
triginta vero cōferebat legatarius purus, aliqui libri tñ, vt re
fert hic aug.hñt nō dico eque.et idē est sensus.q.d.lz qua dena
debeāt cōferre in totū nō tñ sequit ea debere eque conferre: qr
imo fit diuisio,vt superius dictū est. ¶ In ea.ibi,et lz hoc et c.
subaudi accipiendo q.xv.a quolibet sint cōferēda, vt stati di
xit gl. ibi quina dena.i. qndecima quolibet et c.et cum nō dicat
tex.de plur.sequit q tñ quinq p fructib' quarte iter vtrūq
debebunt cōferri vna cū aliis vigintiqnq dādis heredi inter
vtrūq q faciāt in totū.xxx.et hec est veritas. dicit Aug. hic in
addi.quadā q Jo.hic videt tenere q solum triginta in totuz
sint cōferēda.et ita etiā videt notari in gl.fi.et sic videt recedere
ab opi.posita.s.in hac gl.dum ibi dicebat q.xxxv.essent cōfe
renda. ¶ Et ex glo.recolligit tres fuisse opi.circa interusuriū
perceptū ex legato cōditionali.vna est q illud in totum lucre
tur heres.et sic nō cōputet in fal.vt in hac glo.in versi.dic ergo
et tenuit hāc Azo.vt pz ex sequēti gl.cir.fi.ibi,et preterea q la
cratus est et c.et in glo.fi.et in glo.in.d.l. in quātitate.§.fi. in ver.
vsuras. Secūda fuit opi. q proficiat solū legatario cōditionali et
hoc ponit in hac glo.in ver.vel sm Jo. ¶ Tertia fuit q profi
ciat omnibus legatariis.et hāc tenet Jo.vt in hac glo.in versi.
hoc tñ corrigit,et illa cōiter approbat,et est tex.hic nō violādo
literā,vt no.Cy.in.l.iubemus.in pe.q.C.ad tre.lz Pau. de ca.
in.d.§.fruct' dixerit cōtrariū per.d.l. in quātitate. in prin. sed
non bene,vt pz per predicta. ¶ In glo.in ver.minime.ibi,qd
ego sol' cōferā et c.hoc refertur ad id qd dixit glo.precedēs ibi
duz dicit,conferre debeamus.i.debeāt. et sic gl. itelligit q sol'
legatarius purus coferat.xxx.et dum glo.hic subdit,vel equalr
cōferam.refert se ad expositionē positā in precedēti glo.ibi dic
ergo et c. ¶ In ea.ibi , pp̄ter p̄dictas ineptias scz qr equaliter
hec lex videt fuisse inepte locuta sm recitationem Jo.de qua
in precedēti glo.dum dicit q hic intelligit de.xxxv. esse cōferē
da.et q exponit cōferre debeamus.id est conferam: ideo tunc
illa.l.errasset:qr debuisset dicere.xxxv.esse cōferenda:et tñ dixit
xxx.sed recitādo et intelligēdo sm opi. Azo.positā in hac glos.
in ver.tu dic.non resultāt ineptie.et.l.ista nō errauit,sz potius
4 Jo.circa intellectū huius.l. ¶ †In ea.ibi lucrari potuit sub
audi.et ita quilibet cōiter lucrari potuisset.Quia de particula
ri industria non est habenda cōsideratio sm Bar. et alios hic,
et in.l.as.in prin.et in.l.pretia rerū.s.eo.et in.l.cōtinuus.§.cū ita
j.de verb.ob.et no.Bar.in.l.vnica in vlt.col. de feu.d pro eo qd
interest pfe.et in.l.nemo est qui nesciat.in fi.j.de duo.re. ¶ Et
a o,ex eo q gl.ista.s.pxime dixit nō imputari et c. q heres pe
cuniā sub cōditiōe legatā nō tenet fenerare: si tñ feneraverit,
tūc perceptū per eū quatenus cōcurrit cū eo cōiter percipi po
tuisset imputatur sibi in fal.qd est bene no. ¶ In ea.ibi,vt hac
l.et c.hoc differentia quā facit gl. inter fructus perceptos ex re
legata sub cōditiōe,vt illi nō imputent in fal. secus in lucro q
percipit ex pecunia nō tenet: qr etiā fructus percepti ex rebus
legatis sub cōditione cōputant in fal.d.§.fructus.et in hac ma
teria fructus et vsure vñr equiparari.d.l.in quātitate.in pri. qr
ibi loquitur de fructibus perceptis ex aliis rebus quā legatis.
¶ In ea.ibi,item nō pōt dici et c. gl. voluit tacite aliam so.da
re ad.l.in quātitate.in prin. scz q ibi loquat quo ad fal. qr non
computant fructus in eam.secus in trebel.vt hic. ¶ Sed glo.
reprehendit hanc solu.et bene qr imo hic loquit in falc. Aliam
solu.ponit glo.hic in fi.ibi,et preterea et c. scz q non computen
tur in fal.hic sicut nec in.d.l.in quantitatē. et ita tenuit Azo. et
male qr est contra tex.hic qui innuit q solum.xxv. et quinq re
stent cōferenda p residuo fal.in totū. ¶ In ea.ibi et tu.dic ista
gl.vsq ad versi.et preterea.exclusiue bene loquitur, et recitat re
cte illam primam opi.quorundam que hic reprobatur in tex. et

adde qd dicam super glo.in ver.partibus. ¶ In glos.in versi.
partibus.ibi, falsum est.subaudi scilicet tenendo opi.illā quā
recitauit Jo.sm quā.xxxv.debent conferri.sed quia illa sentē
tia non est vera: ideo dicatis q illud quod gl.hic dixit esse fal
suz non est falsum.sed verum:qr tex.dixit.xxx. esse conferenda,
vt fuit declaratū.s.et nō est verum q fiat correctio in duobus,
scilicet primo in eo q dicebatur equaliter debere cōferre lega
tario. secūdo in eo q dicebatur sm primam opi. vt refert Jo.
interusurium non prodesse nisi legatario conditionali q corri
gitur sm Jo.nam imo solū corrigitur in primo: qr prima opi.
quorundam relata hic in tex.non erat q interusuriū prodesset
tantum legatario conditionali,vt dixi super gloss.precedenti.
¶ Male etiam dicebat Azo inquantum volebat q non soluz
in primo fieret correctio hec, vt proxime dictum fuit. sed etiaz
in vno alio scilicet qr secundus cum prima opi. quorundā rela
ta hic in tex.volebat qd interusurium pficeret ambobus lega
tariis:nam sm Azo.illud corrigitur:quia nemini proficit. sed
lucratur heres per.d.l. in quātitate. in prin. et in hoc ipse male
dicit:quia imo non lucratur, vt dictum est super glo.in verbo,
minime.vbi refertur ista opi.Azo. ¶ In glo.fi.ibi:decē et octo
in hoc errauit gloss.circa calculum:qr sm hoc solueret legata
rius purus tres partes ex quatuor : non autē quatuor partes
ex septem vnde melior est calculus q illi.xxiiij.denarij qui con
stituuntur ex illis duobus solidis restātibus primo debēt di
uidi in.vij.partes.et sic in viginti vnū denarios ex quibus qua
tuor partes. et sic. xij. denarios soluet legatarius purus et resi
duum hoc est nouem soluet alius:tres autē denarij qui restant
debēt diuidi etiā in.vij.partes.et sic in viginti vnum septimos
quoruz habebit.xij.legatarius purus et residuū habebit alius.
Aliqui tamen libri non habent. xxiiij. sed habent quatuorde
cim ex quibus ego octo prestabo: tu sex et c. Et ita si haberetis
esset bona computatio. ¶ In ea.ibi,sed Azo dicit q quagin
ta tenus fructus et c.hec opi.est falsa:quia imo soluz.xxx. in to
tum debent conferri.et heres computat sibi interusuriū in fal.
et in hoc melius dixit Jo.vt.s.in gl.in verbo,efficient.et ibi di
xi,et sic conclusiue Azo recitat opi.antiquorum melius quam
Jo.vñ p intellectu text. vsq ad ver. qd minime exclusiue tene
opin.Azo.sed pro intellectu versicul. qd minime. tene intelle
ctum Jo.

1 ¶ De pecunia pro alimentis relicta detrahitur fal.et c.
2 Fauor legati alimentorum per se non operatur vt cesset fal.
3 Alimenta relicta diuitibus non dicitur ad pias causas.
4 Causa alimentorum est fauorabilis etiam quando non est ad pias causas.
5 Executor ad erogandum in pauperes poterit erogare in pauperes consanguineos testatoris.
6 Vbi relinquitur pecunia pro alimentis mens testatoris est qd ex emolumento legata prestentur.
7 Propter fauorem alimentorum et dotis iudex ex officio se interponit etiam parte non petente.
8 Qui opponit exceptionem calumniosam si succumbat censet fuisse in mora.
9 Hodie vsure sunt prohibite.

1 Diui ve. †De pecunia pro alimentis reli
cta detrahitur falci.et si relinquitur
pecunia pro alimentis debet collocari ad questum
et de illo questu debent alimenta prestari et heres q
calumniose opposuit de falc.vt differret prestationem legato
rum tenetur ad vsuras pro tēpore quo distulit soluere.hoc di
2 cit tota.l. ¶ †Not. quod fauor legati alimentorum per se non
operatur vt cesset fal.vt hic,et.l.hereditatum.s. eod. qd Bart.
videtur intelligere in legato relicto certe persone.secus dicit si
esset relictum pauperibus per.l. si quis ad declinandam. C.de a
episco.et cleri.et in authen.similiter.C.eo. Sed Ange. dicit qd
etiam si certis personis relinquatur dummodo sint pauperes
ad detrahetur falci.quia pietatis intuitu intelligitur relictus
per.l.si quis ad declinandam.et in authen.de recle.tit.§. finau
tem pro redemptione.et sequitur hic Jo.de Imo. qui dicit qd
3 credit etiam fuisse de mente Bart. †Et subdit Ange.quod si
diuitibus relinquantur alimenta etiam si sint adiecta illa ver
a ba, scilicet amore dei, [a] et pietatis intuitu non dicetur ad pias
causas.et ideo detrahitur falcidia per id quod notat glossa in
lege illud.C.de sacrosan.ecclesiis.que verba dicit Ange. se vi
disse in multis testamentis apponi in fraudē gabelle que de
bet solui ex forma statuti de legatis , exceptis legatis ad pias
causas. ¶ Addatis tex.in.l.Lutio.s.de ali.leg. vbi de legato ali
mentorum detrahitur fal.et Bar.ibi circa.fi.col. intelligit hoc
esse verū qn relinquunt cōtemplatione amicitie.secus si cōtē
platione paupertatis per.d.l.si quis ad declinandā.et idē dicit
Bar.in tracta.suo alimētorum.et alle.tex.in aut.vt cū de ap.cog.

a ¶ Amore dei. sa
cit est relinqre amo
re dī si sit q̄dārlee
mosyna q̄ non ca
dit i diuitē q nō
possit dici pieta
tis intuitu id ꝯsu
luit pe.de anc. cōs.
xxuij. q sciēte sta
tu.q mulier hñs
filios nō possit te
stari vltra.x. p cē
tenario etiā p aīa
q nō vz legarū sa
ctū persone dimit
pro anima.

§.si vnus.cum seq.ibi dñ dicit,ex hac causa piissima ₹c.Addo
tex.optimum in aut.de eccle.titu.in.§.interdicimus.ibi dom
tex.dicit ₹ agētiā pabula ₹ alīs pias cās ₹c.₹ iest de mēte Spe.
in tit.de instru.edi.§.nūc vero aliqua versi.₹ seias.el.ij.₹ Bal.
lo aut.similiter.pecalle.₹ expsse no.Ang.in.l.stichū.§.stipula
tio.de ṽbo.obli.vel etiā ad hoc allē.no.p gl.quā reputat sing.
in.ii.l.illō.₹ idē dicit Jo.de Imol.in.l.si quis titio.ff.de.le.ij.₹
ita intelligit no.per gl.ibi ꝙ equiparat legatū alimētorū ₹ lega
a tum ad pias causas.ᵃ ₹ ita etiā no.Jo.de imo.in.l.cū pater.§.
4 eorū,eo.ti.†hȝ tñ causa alimētorū multos fauores ₹ puilegia
etiā qñ nō ē ad pias causas de quibus priuil.vide plene p bar.
in.l.mella.in prin.ff.de ali.le.Et ppterea tex.ibi dicit in lega
to versari pietatē,vt ibi in verb.pietatis intuitu.Nam pōt esse
plerunqȝ pietatis sc ꝙ mouet relinquētē:₹ tñ tale relictus nō
habebit puile.cōcessa ppter deū ipsi pie cāe.exemplus ponit
Bal.in repe.l.j.C.de sac.sanc.eccle.in xvij.col.in ver.sup sexta
₹c.cū seq.vbi voluit ꝙ si relinquat pater filio suo spurio alimē
ta,vel cōcubine sue nō dicet hre puilegia cōcessa pie cause p
pter ñecū:q₂ lȝ sit pietas erga filiū:tñ est quedā naturalis ꝯpas
sio nō religio ad ipsuȝ deū.alleg.id qȝ hr in.l.offō.₹ meli⁹ in.l.
alimēta.lȝ ipse nō alle.C.de neg.gest.₹ in.c.cū haberet.de eo q
duxit in matrimoniū cā quā polluit p adul.₹ glo.in.d.l.illud.₹
enim relictum cōcubine habeat causam quasi turpē.l.si.§.j.ff.de
ac.₹ ob.₹ l.affectiōis.ff.de dona.nō pōt dici ad pias cās ꝙ bñ
no.Ubi aūt relinqueret cōsanguineo p alimētis seu p anima
dummodo sit pauper videt ꝙ sit ad pias causas,vt no.conclu
dit Bal.in.d.l.j.C.de sac.sanc.eccle.in lec.non in repe.iiij⁹.l.si.
col.alleg.gl.quā dicit sing.in.c.ij.de sepul.Idē vt velle Joan.
an.in addi.Spe.in tit.de inst.edi.in.§.nūc ṽo aliqua.in addi.
sci.ad istū.vbi q̄rit an si minor.xviij.annis impedit⁹ relinque
ret ex formā statuti nisi ad pias causas,₹ talis minor in testō
dixit ꝙ relinquebat matri p anima an valeat argui ad partes
₹ cōcludit ꝙ si est pauper valeat,alīs nō.p not.in.d.§.illud.₹ p
d.l.si qs ad declinādam.Et idē voluit Bal.in.d.l.illud.in pn.
5 ₹.d.Abba.i.c.requisisti.de test.†nā ₹ maior pietas exerceri dȝ
in consanguineos pauperes quā in extraneos.l.xxxvi.dis.non
satis.₹ ideo dicit Bal.Ang.₹ Imo.in.l.illa institō.ff.de he.insti.
₹ Pet.de ancha.in.c.cū tibi.de testa.₹ Jo.de Imo.in.l.capta
torias.ff.de hr.instit.ꝙ deputatus executor ad erogandum in
b pauperes poterit erogare in pauperes cōsanguineosᵇ testato
ris.Dicunt etiā prefati doc.in locis pxime alleg.ꝙ dict⁹ exe
cutor poterit eligere filiū spuriū testōris:₹ in eū erogare ꝙtuȝ
sufficiat p alimētis si ē pauper p id ꝙ habet i.d.c.cū haberet.
Et ita etiā voluit Joā.and.in addi.Spe.in.d.§.nūc aliqua.in
vlti.char.in addi.q incip.continuat.₹ Jo.de Imo.in.l.lucius
§.in testamēto.ii.e le.j.vbi etiā de hoc p Aug.₹ Bal.in.l.id qȝ
pauperibus.in pe.₹ vlt.col.C.de epis.₹ cle.Et sic lȝ directo reli
quendo ipsi spurio nō videatur relictū esse ad pias causas per
id quod sin.voluit Bal.in repe.d.l.j.Tamen aliud est qñ exe
cutor sine spāli cōmissione testatoris hoc facit,vt ptȝ ex predi
ctis ꝙ est no.₹ potuit esse ratio vitiū pnis:ar,l.si.ff.de na.lib.ꝙ
ratio non ita militat qñ executor facit.Ad pdicta etiā videas
tis plura not.per Bar.in.d.l.i.C.de sac.san.eccle.in repe.in.vi.
col.in ver.scdo quero quid si relinquat homini locupleti,₹ per
6 Bal.in.l.si heres.ff.de condi.ob.causam.¶†No,ꝙ vbi relin
quitur pecunia p alimētis in dubio videt esse mens testatoris
ꝙ de emolumēto percipiendo ex illa pecunia legata prestent qȝ
est no.Adde in simili tex.no.in.l.maritus.§.i.ff.eo.vbi testator
legat fundum ₹ grauat legatarium ad aliquam annuam pre
stationem nȝ attendi fructus,₹ non valor fundi:adeo si non p
cipiunt tot fructus qui sufficiant ad annuā prestationē nō te
net ad integrā prestationē:lȝ fundus sit magni pcii,vt ibi dixi.
7 ¶†No.casus i ꝙ iudex ēt nemine instāte ex offō se interponit
etiā nemine petēte ₹ hoc ppter fauorē alimētorū,sic ēt fauore
dotis.l.si cū dotē.§.eo aūt tpe.ff.so.ma.₹ fauore pietatis.l.nec
quicquam.§.aduocatos.ff.de off.procon.₹ no.Cy.₹ Bal.in.l.
mulierem.ptr illum tex.C.si mancip.ita ve.ne prosti.₹ Barto.
in.l.uij.§.hoc aūt iudiciū.ff.de dā.infec.in.iij.opp.cum cōcor.₹
in addi.quas ibi dedi.regulariter autem contra,vt in.d.§.hoc
aotem iudicium.₹ in.l.j.§.si magistratus.ff.de magistr.conue.
8 ¶†No.ꝙ ille qui opponit exceptionem calumniose si succum
bat censetur fuisse in mora tempore opp.qȝ est verum nisi iu
stam causam habuerit opponendi.l.si quis solutioni.in prin.₹
ibi no.ff.de leg.ij.Et ideo facit sȝ Pau.de cast.hic ꝙ si alicui
assignatus est terminus ad comparēndū:vel ad aliquid faciē
dum,₹ ipse misit pcuratorem,₹ disputatū fuit super efficacia
mandati:₹ tandem fuit pronunciatum qȝ nō esset sufficiēs cē
c setur sibi decursum esse interim terminus.ᶜ vt etiam concludit
Barto.in.l.ij.§.nō solum per illū tex.i.ad treb.₹ Bartol.in.l.si
stuita.§.iulia.in.vj.col.ff.de uā.iuse.Et no.per Cy.₹ Bald.in.l.

contra maiores.ff.de inoff.test.₹ addat in etiā.Bal.idē volens
tex in aut.ei qui.C.de temp.app.₹ sequit etiā Pau.de ca.in.l.
si.ff.de reiud.ad qȝ etiā bene faciūt no.p dominos de ro.sue cō
clu.xxix.incip.Itē ꝙ fatalia.₹ qȝ no.Bal.in.l.i.C.de iure.cal.
dū alleg.no.per Spe.in tit.de dila.§.j.ver.sed nunqd currant.
Intelligit tñ hoc esse verum barto.in.d.§.nō solū.qñ culpa pt
imputari ii sō cur talē pcuratorem dedit,vel tali modo,vt ibi
per eum per illū tex.¶In glo.j.ibi,in aut.similiter ₹c.dicatis
ꝙ sm hec tempora etiā si legatum fuisset ad pias causas,de
buisset detrahi fal.l.j.§.ad municipium.ff.eo.sed hodie de lega
to alimentorū si esset factum pauperi,₹ sic ad pias causas nō
9 detrahet fal.alīs sic,vt dictū fuit.ff.¶†In gl.ij.in si.videt ve
rū ꝙ cū hodie sint phibite vsure,iuxta aut.ad hec.C.de vsu.₹
c.q₂ in omnibus.₹ c.sup eo de vsur.ꝙ pecunia i terminis hui⁹
l.in pn.nō deberet collocari sub vsuris,sȝ dari idoneis merca
toribus per id qȝ hr in.c.vestras.de non.inter vir.sm Barto.
d qui vult idē esse seruandūᵈ in omnibus similib⁹ casibus:qȝ est
e no.sm Mod.hic.Et dicit Pau.ᵉ de ca.hic istud dictū esse sin
gulare:q₂ vbicūqȝ de iure ciui.aliqs tenebat fenerari pecuniā
illius cuius negotia administrat,vt sunt tutores ₹ curatores
₹ etiā vbicūqȝ qs ppter morā ad vsuras tenebat.Tenebitur
hodie ponere ad licitū questū.₹ etiā teneretur ad illud cōmo
dū qȝ potuisset licite pcipere iuxta.d.c.p vestras.₹ sequit hoc
Bal.in.l.j.in si.C.de cōdi.inde.₹ in.l.si.in fin.C.de pe.her.ad ꝙ
etiā vide id qȝ signāter no.Bart.in.l.tutor qui repertoriū.§.si
post.₹.§.se.ff.de admi.tu.¶Extra glo.querit Pau.de ca.hic
pro intellectu hui⁹ litere i si.vsqȝ ad quā quātitatē diceret iste
heres fuisse in mora:vt teneat ad vsuras.Et concludit ꝙ p to
ta quātitate non solum pro illa quā dicebat debere retinere p
fal.nisi hrs obtulisset velle soluere residuū retenta fal.₹ legata
rius recusasset velle accipere.Naȝ tunc heres cōstitueret lega
tariū i mora,₹ se a mora excusaret:q₂ qñ debitū est p pte liqdū
₹ p pte nō:tūc tenet creditor accipere ptē liqdā ꝙ offert,₹ ō al
tera litigare.l.quidā estimauerit.ff.si cer.pet.₹ ibi no.Secus
si totum esset liquidum.l.tutor.§.lucius.ff.de vsu.sȝ si nō offer
tur nō est quid imputet creditori si non dicat,solue mihi ꝙ li
quidum est.Cuȝ particularis solutio incōmodum afferat.l.ij.
ff.fa.er.₹ hoc est in casu isto:q₂ iste nō poterat heres detrahe
re fal.Si aūt fal.iuste veniebat detrahēda ₹ sic heres iuste op
ponebat ₹ legatarius iniuste petebat integrum legatū.Tunc
dicit ꝙ legatarius ita petendo nō constituet heredem in mora
etiam pro quātitate que veniebat iuste soluenda nisi ipse lega
tarius offerat se paratum recipere illam partem:q₂ cum pete
ret totum non imputatur heredi si non offert partem:q₂ non
est verisimile ꝙ velit recipere partem:vt singulariter no.bart.
in.l.qui solidum.in princip.de leg.ij.₹ no.q₂ per hoc multuȝ li
mitantur no.per Bar.in.d.l.qui solidū.de quo etiam p Saly.
in.l.mora.in prin.in.v.col.ff.de vsu.₹ per Mod.in.l.j.§.si sti
pulanti.ff.de verbo.obliga.₹ in.d.l.quidam estimauerit ₹ tene
gitur etiam per Pau.de ca.in lege si seruus.§.bone.ff.de con
ditio.furti.

1 ¶Si heres recusat accipere qȝ offertur ei causa cōditionis
implende cogitur restituere absqȝ detractione.
2 Sicut heres non potest redire ad falci.quam renunciauit,ita
nec ad id ꝙ est ei dandum causa conditionis implende.

1 **SI heres.** †Si hrs recusat accipere id qȝ offertur ei causa cōditionis im
plende:quia vt dt ipsis rebus hereditariis treb.de
trahere cogitur restituere hereditatem trebel.non
detracta.hoc.d.¶In tex.ibi,commodum prestat:id est suc
2 cedit in locū treb.¶†No.ꝙ sicut heres quādo renunciat fal
ci.non potest ad illam redire.l.potest.ff.eo.₹ authen.sed cum
testator.C.eo,ita ₹ quando renunciat ei qȝ est dandum causa
cōditionis implende ꝙ est loco ipsius fal.ꝙ est menti tenēdū
sm Ange.¶No.ꝙ nō est in arbitrio heredis grauati p fidei
commiss.detrahere treb.de rebus hereditariis postquā testa
tor sibi prouidit de eo ꝙ erat dandū causa cōditionis implen
de.₹ sic non potest nolle accipere id quod offertur cā cōditio
nis implēde,₹ velle accipere trebel.Et dicit Pau.de ca.istud
esse diligenter ₹ singulariter no.₹ ꝙ istō casuȝ nō habemus i
hoc titu.nisi hic.¶In gl.in verbo,₹ si nō detrahi,dare tñ tene
bitur ₹c.reprehēdit Ang.₹ Jo.ō imo.hic,q₂ est cōtra istū tex.
qui expresse vult in casu isto nō debere dari ex quo semel hrs
recusauit accipere:₹ p hoc etiā adducit Ange.cum quo videt
transire hic Jo.de Imol.q₂ adeus hereditatē coacte ab ipso
fideicommissario nil percipere dȝ.l.nam qȝ.§.qui compulsus
ff.tit.ij.nec ob.l.qui heredi.§.i.alleg.hic in gl.q₂ ibi loquitur in
eo qȝ heres coactus accipit a legatario singulari cā conditio
nis iplēde:nā illud si restituit fideicōmissario vniuersali ex tre
belliano,vt ibi plenius no.₹ lȝ ipse nō dicat ēt [illegible] Ja.de are.
istud tñ

a ¶Cās.lega.ali
men.est piū cū re
linqt pauperi,nō
autē diuiti,₹ stāte
statu.ꝙ lcūs ali
men.pcedāt sum
marie hȝ locū cuȝ
alimen.petunt ab
inope.nō aūt a ui
rite ita arc.cōs.ex
vij.dicēs sing.no.
bar.hic lc̄gēs vult
ꝙ lega.alimē.sci
perte psone nō dr
ad pias cās.subi
dit tñ an sit veruȝ
non discutio.

b ¶Cōsanguineos
dicit anc.cōsi.cce
xv.ꝙ est laudabi
le ₹ ibi late vide.

c ¶Terminū.ad
de ꝙ voluit idem
Pau.consi.xxij.

d ¶Idē esse ser
uādū.vide Imol.
hic q seqt bar.₹ vl
de eodē Pau.de
ca.i ꝯsi.cxl.i si.ch.

e ¶Dicit paul.qd
si statutum dicat
creditorē exc̄ā do
tis forte posse pe
tere.x.pcētenario
i anno p tpe quo
fuerit cessatū for
te in solone dotis
put est padue an
tale statutuȝ va
leat vel sapiat vsu
rā maxime si pecu
nia exacta ₹ posi
ta vel i emptionē
pdiorū vel cōcessa
ad honestū lucrū
nō reddidisset vl
tra sex p cētena
rio vide.d.car.te
nētem tale stat.tā
ꝙ sapiēs vsuram
non tenere sed so
lū peti posse tm̄ p
cētenario ꝙtū p
cipi posset si pe
cunia fuisset:ꝯuer
sa i ēptionē pdio
rū vt ꝯcessa fuis
set ad honestū lu
crū.de ꝙ ēt vide p
Jo.ō ana.₹ doc.i.
c.salubriter ₹.l.c.
cōquest⁹ de vsur.
Anto.Fran.

illud tñ nõ est tutũ: q2 vt dictũ.§.i. videt̃ habere locũ in eo q̃ daret̃ p fideicõmissa.hẽdi.p implẽda conditione fideicõmissi vniuersalis restituendi p id qõ hr̃ ibi in fin.illius.§.ꝛ ita ẽt est de mẽte Bar.ꝛ doc.ibidẽ.vñ si volumus sustinere opin. q̃ hic non possit hr̃s petere ampli⁹ illud q̃ erat dãdũ causa ꝯditionis implende ops q̃ dicimus illud pcedere ex eo q̃ ipse semel recusauit illud accipere, vt pbari vr i.l.cũ qdã.C.de ꝯdi.inser. istã ratione approbat hic Jo.de Jmo.p istũ tex.ꝛ ppterea dicit hic esse tex.ꝯtra opi.bar.in.d.l.cũ qdã.vbi tenuit qõ habebat illa.l.locũ qñ ipso iure nõ esset facta totalis executio legati vel fideicõmis.q2 tũc fm Bart.p viã exceptionis ille q semel recusauit accipere poterit illud consequi q̃ semel recusauerat. Nam hic nõ erat facta executio restitutionis fideicõ.ꝛ tñ non põt p viã exceptionis hr̃s cõsequi id qõ recusauit accipere ergo est tex.hic cõtra opin.Bar.ibi,qõ est diligẽter no.fm Jo. de imo.ß Pau.de ca.hic in lec.padua.sequitur opi.hui⁹ gl.ꝛ ꝯcludit q̃ hr̃s poterit se tueri excep.si vult sibi dari cã ꝯditionis implẽde illud q̃ prius accipere recusauit. ꝛ mouet̃ p.l.cui fund⁹.in fi.de cõdi.ꝛ deinõ.fm intellectũ Petri quẽ ibi refert ꝛ sequit̃ Bar.in versi.op.hic dicit̃ ꝛc.ꝛ dicit q̃ nõ ob.iste text. dum dicit.ꝛ si nõ det.q2 rñdet qõ intelligit̃ hic qõ ei non dabatur: q2 nõ volebat recipere.ꝛ dicit q̃ ita reperit p Ja.de are.intelligi istam.l.tñ in lec.mea Ja.de are.tenet cõtra istã gl.ꝛ rñdet ad.d.l.q heredi.§.i.put retuli, ꝛ ipsemet Pau.de ca.hic in lec.bo.approbat opi.Ang.hic cõtra gloss. Passus est dubius tñ quia cõiter approbat̃ intellectus Petri in.d.l.cui fundus. vt per doc.ibi,ꝛ per Bar.in.d.l.cũ quidam.ꝛ Cy.ꝛ Bal.in.l.si plures.C.de ꝯdi.inser.ꝛ p Bal.in.l.acceptã.in.vi.q.C.de vsur. puto esse tutius tenere q̃ si añq̃ facta sit talis restõ fideicõmissi hr̃s velit reuocare ppositũ.ꝛ ꝯsequi id qõ erat datũ sibi cã cõditionis implẽde qõ id possit.ꝛ ad istũ tex.respõdeatis qõ hic fideicõ.solũ instabat circa detractione tre.ex rebus hereditariis,ß Ful.in.d.l.cũ quidã.per istã.l.teneat cõtra bart.hic,ꝛ sic teneatis cõtra istã gl.p quo etiã alle.l.pater seuerinam.§.fina. ff.ti.i.a ꝯtrario sensu, dũ tex.dicit qñ plura sunt ꝛc.sed potes rñdere ex no.per bar.in.d.l.cũ quidã.qõ p legatis preteritis.s. iam prestitis non admittitur mutatio voluntatis cuꝫ sit facta executio,sed p prestandis seu futuris sic.ꝛ sic.l.cõcordabit. nõ ob.etiã.l.añ.§.stichus.ff.de statulib.per quã Ang.in.d.l.cũ quidam tenet cõtra Bar.q2 respõdet qõ ibi loquit̃ in legato libertatis in quo qñ facta est plene obligatio cõditio hr̃ p impleta ꝛ libertas ipso iure cõpetit: nec alia executio est facienda per heredem, ꝛ per consequens heredi nõ poterat esse consultum per viam exceptionis prout etiam loquitur. d.l.cum quidam. vt hic per Bart.ad hoc etiam videatis not.per Bald.in.l.i.in fi.C.de insti.ꝛ substit.post Cyn.ꝛ quod ibi dixit.

1 ☞ In fal.computatur id duntaxat quod capitur iure hereditario ꝛc.
2 Differentia inter fal.ꝛ treb.insurgit ex veritate verborum.
3 In dubio similitudo debet fieri quo ad omnia.
4 Heres iussus accipere a coherede pecuniã hereditariã computat sibi in falcidiam solum partem hereditariam ꝛc.
5 Pecunia rebus inesse videtur.
6 Quid computetur circa trebellianicam.
7 Plura iura possunt concurrere in eadem re.
8 Que veniant computanda in legitimam.
9 Quid si ab eodem herede sint prestanda legata particularia ꝛ fideicom.vniuersale.
10 An in eo quod capitur iure hereditario causa cõditionis implende habeat locum distinctio.l.tria.ff.eo.
11 An in falcidia vel trebellianica computentur donationes a principio inutiles.
12 Si bona sunt dimissa inter heredes an ille cui obuenerũt computet sibi in trebellianicam.
13 Res alienata per heredem imputatur in quartam.
14 Legitima non debetur in bonis deterioribus.
15 Filius dꝫ hr̃e legitimã in vna re vel duab⁹ arbitrio boni viri.
16 An filius habeat omnia bona sibi hypothecata insolidum.
17 Quando legata sunt relicta pluribus non potest de vna re detrahi falcidia pro alia.
18 Que computentur in legitimam.
19 Quid in dato causa conditionis implende.
20 An qõ capitur iure accrescendi vel substitutiõis computetur in legitimam.
21 Donatum filio causa militie imputatur in legitimam.
22 An sumptus doctoratus vel studij vel pro ducenda vxore cõputetur in legitimam.
23 Quid in pecunia data pro filio ab hostibus redimendo.
24 Quid si pater filia intrante in monasterium dimisit aliquid sup altare.
25 Id qõ datur filio in emancipatione non computatur nisi fuerit dictum.
26 An id q̃ donauit pater filio emancipato mortuo, viuo patre computetur nepoti.
27 Si auus dotauit neptem ꝛ mortuo auo vult venire ad successionem patris an imputabitur dos aui.
28 Verũ dos quam dedit auus pro nepte ex filio computetur in legitimam sibi delatam in bonis patris.
29 An feudũ vl' emphyteusis pro se ꝛ filijs computentur in legitimam.
30 Quid si relictum est filio minus quã legitima.
31 Cũ per legata remanet diminuta legitima an possit heres agere contra legatarios possidentes ex conditione ex lege.

1 In quartam. †In fal.computat̃ duntaxat id quod capitur iure hereditario non id quod capitur iure prelegati, vel causa conditionis implende.in treb. vel computantur omnia predicta dummodo vniformiter seu vno iure capiant̃: si autẽ difformiter, vt q2 partim iure hereditario partim iure prelegati non computat̃ nisi illa portio que iure hereditario capit̃.h.d. Et diuidit̃ in tres partes prin. naꝫ primo loquit̃ de quarta debita iure institutionis, ꝛ sic de falci. scdõ de treb. tertio reddit ad primã, vt declaret vnũ dubiũ.secunda ibi, sed in fideicõmis.tertia ibi, si quid vero.secũda pars subdiuidit̃: q2 primo loquit̃ de eo qõ capit̃ iure legati puta a legatario, vel ẽt si a coherede legaret̃ res ipsi⁹ coheredis alteri coheredi. ꝛ hoc vsq3 ibi, p ea vero parte.ibi scda est qñ defert̃ partis iure hereditario, partim iure preleg. vt si res hereditaria est prelegata a cohr̃de cohr̃di,ꝛ hoc vsq3 ibi,sed si. ibi tertio de eo qõ capit̃ gratia conditionis implende a fideicõmis.ꝛ hoc vsq3 ibi, sed ꝛ quod.ibi quarto põt intelligi de eo qõ accipit̃ causa cõditiõis implẽde a coherede,vel legatario. ¶ In tex.ibi, fideicommis. datum est scꝫ ab alio coherede.vel ab aliquo legatario.¶ In tex.ibi: in quartã id ei ĩputat̃.scꝫ p ea pte quã pcipit iure prelegati,ß pro eo q̃ accipit iure hereditario sic, vt statiꝫ subijcit. ¶ In tex.ibi,accipit a coherede.subaudi si est species hereditaria.secus si pecunia, vt subijcit, ꝛ pbatur etiã.ff.tit.ñ.l.deducta.§.nummis.ꝛ.l.cũ pater.in prin.de le.ñ. ¶ In tex.ibi pecunia.scꝫ accepta a coherede,vel ab alio puta a legatario vel a fideicommis.vel etiam simpliciter: quo casu videt̃ iussus heres a seipso accipere.l.acceptis.versi.plane.ff.eo. ¶ In tex.ibi, fideicommis. heredi dat̃.i.iniungit̃ heredi ab ipso prestandam est, id est cum causa implende conditionis ab ipso fideicõmissario fm Jac.de are.ꝛ Bar.qui ita exponũt, qñ id qõ accipit heres causa cõditionis implẽde nõ dr̃ fideicõ.l.si qs sub cõditione.ff. si quis omis.cã test.eo q2 nõ est fideicõmis. d.l.si qs. ¶ In tex. ibi,certũ prediũ.id est prediũ valẽs centũ. ¶ Not.q̃ imputent̃ in fal.ꝛ q̃ in tre.ꝛ dũ dr̃ hic q̃ datũ causa conditionis implẽde imputatur in tre.limita nisi non sit irreuocabiliter remãsurus penes heredẽ.vt est tex.no.in.l. acceptis.ff.e.' qõ intellige vt ibi dicam no.q̃ fauorabilius subuenit̃ heredi circa detractionem fal.quã circa detractionẽ trebe. que sit rõ diuersitatis tãgitur hic in glo.in verbo,imputatur. ¶ In gl.in verbo, cõditionis in fi.dic q̃ ibi pprie nõ est fallẽtia a regula huius.l. q2 ibi dr̃ q̃ alia pars q̃ capit̃ iure hereditario venit cõputãda in fal.prout etiam habetur in hac.l.in prin.quicquid dixerit glo.que cõiter reprehẽdit̃, vt no.plene p Bar.in.l.qõ statuliber.ff.de do.causa mor. ¶ In gl.in ver.imputat̃.ibi, secus cũ a coherede corpus scilicet hereditariũ: sed si nõ hereditariũ idẽ esset ac si ab extraneo corpus relinqueret̃: q2 vtroq3 casu heres nihil in corpore illo haberet iure hereditario,ꝛ sic vniformiter totum haberet: ꝛ per cõsequens computaret̃ in totũ in treb.ꝛ sic a coherede relinqueret̃ pecunia etiã hereditaria cõputaretur tota in treb.p l.deducta.§.nummis.ff.ad treb.ꝛ.l.cũ pater.in prin. de le.ñ. cuꝫ
2 ibi no. ¶ †In ea.in fi.de hac rõne dic plenius, vt hic per bar. circa medium. in ver.ff.quero ꝛc. vbi dicit q̃ ista differẽtia in
a ter fal.ꝛ treb.ᵃ insurgit ex varietate verborũ loquentiũ de detractione fal.ꝛ treb.vt hic plenius per eum cũ quo trãsit simpliciter Ang.ꝛ etiã Raph.hic,ß Jo.de Jmo. hic dicit q̃ melior vr̃ rõ glo.q2 tex.in.§.ß q2 hr̃s.insti.de fideic. hr̃.dicit q̃ heres dꝫ posse de fideicõmisso vniuersali detrahere quartã sicut
3 detrahit̃ de relictis particularibus.†ꝛ sic cũ in dubio similitu
b do debeat fieri quo ad omniaᵇ p id q̃ habet̃ in.l.sacrilegij.§.fi. ff.ad.l.iul.pecul.ꝛ no.per Bart.in extrauag.ad repri. in verbo, perinde.ideo videt̃ q̃ mere ex vi verborum non possit sumi rõ Barto.sed potius apposita. Sed posset defendi id quod dicit bar.q̃ si appareat p regulã hui⁹.l. ꝛ similiũ de similitudine inter fal.ꝛ treb.sequitur q̃ illa similitudo de qua in.d.§.ß q2 nõ põt referri ad oia.l.i.cũ ibi no.ff.de le.i.l.de etate.§.nihil. cũ ibi no. de interr.act.ꝛ no.in. d.l.sacrilegij. ꝛ sic debet attẽdi varietas

a ¶ Et trebel.fal.ꝛ trebe.differũt auctore vt instit.ad.l. fal.ꝛ.l.i.ff.ad treb. itẽ in substãtia vt hic:ꝛ.l.id q̃ itẽ in effectu.vt.l.si.C.e. ꝛ.l.ĩq̃titate.ff.eo. ꝛ in materia,vt.l. filiũ quẽ habentẽ C.fa.er.

b ¶ Quo ad oia. vide bar.l.l.i.§.lex fal.ff.eo.ꝛ l.l.i.ff.de receptatoribus.ꝛ alet.l.l.miles.§.indicari.l.ñ.col.ff.de re iud. Th. dipl.

verborum legum vt dicit Bar.hic, adde etiã q Bal.in.l.filius quem habentē.C.fa.erc.in.iij.col.in ꝟ.iij.op.ec.dicit qḋ differētia pcedit ex hoc:qꝛ quarta debita iure istõnis sicut ex ipsa voce appet dꝫ hri titulo istõnis: ꝛ detrahif de bonis testõris pri⁹ detracto ere alieno.l.irritũ.ꝛ.l.in imponēda.C.eo.ſꝫ quarta treb.respicit quoddã vniuersale,ſcꝫ ipam vniuersitatē,ꝛ nõ respicit bona prout sunt ab ere alieno extracta.l.ij. C.ad treb. qꝛ ergo treb.cõsistit in quodã vniuersali recipit subrogationē rex que causa cõditionis implende dantur cum his q̃ a rogato de restituendo prestanf.l.imperator.§.ij.cũ.l.seq.de leg.ij.l. cum pater.in prin.eo.tit.l.ſi rez ꝛ pretiũ.ff.de pe.her.Saly.ibi videf dicere q gl.hic. ¶ In gl.in ver.a coherede.tractat glos. primo que imputenf in falci.secundo que imputentur in tre. Circa primũ breuiter se expedit,sed plenius tãgif p Bart.hic cuius dictis adde primo circa id qḋ dicit de eo q a legatario relinquif heredi ex causa prelegati.ꝛ dic q nõ imputaf i fal.l. ſi ante.ff.eo.nisi quo ad ipsum q dat ar.l.nesennius.in princ.in versi.sed cũ eis.Addit Jo.de Imol.q etiã cõputabit quo ad alios p rata quã detraxisset ipse heres pro fal.de eo q relictus fuit ipsi legatario ſi ab eo non fuisset relictũ plegatũ heredi p d.l.nesennius.ꝟ.l.plane.ꝛ reprehēdit Ang.q aliter loquif hic super tex.in ver.extra hereditatē.ꝛ etiã in.iij.fal.qꝛ dicit ang. q etiã respectu alior legatarior cõputatur tale legatũ quãtum ad hũc effectũ vt tanto minus videaf heres grauatus in imponenda rõne.l.fal.qñtũ ascendit quãtitas soluta ipsi heredi virtute talis prelegati per.d.l.nesennius.Nam ſm Joan.de Imo.ipse non bene dicit:qꝛ imo tanto minus solutũ cēsentur quãtum veniebat detrahendũ aduersus illum qui dedit prelegatũ heredi vt.d.l.nesennius.ꝛ tamē poterat esse illud quod veniebat detrahendum aduersus illũ qui dedit prelegatũ heredi erat eius vel minus qñ ã id qḋ soluebaf heredi ex cã prelegati.ꝛ sic nõ bene dixit Ang.ꝛ p hoc addatis no.p gl.in.l.pe.
4 C.eo. ¶ †Item addatis inquãtũ Bart.cõcludit q ſi heres iubetur percipere a coherede pecuniã hereditariã ꝫputat sibi i fal.solã partē hereditariã per hãc.l.secus ſi fuit iussus sibi ipsi retinere vl detrahere pecuniã hrditariã,qꝛ tūc totũ ꝫputat ac ſi tota esset de hereditaria portiõe p.d.l.deducta.§.nummis.ꝛ d.l.cũ pater.i pri.qꝛ hec opi.nõ videf vera p ea q̃ dicã in se.pte gl.dũ tractabif ḋ tre.ꝛ p ea q̃ ibi dicã apparebit qd dicēdũ ſit in isto arti.In quo etiã adde q Jo.de Imo.dicit q vf vtroqꝫ casu dicendũ q solũ hereditaria portio cõputetur per regulã hic positã.i prin.q̃ hoc casu nõ reperif vitiata.ꝛ p ꝫsequēs illi est in heredũ p ea q̃ no.gl.in ois diffõ.ff.de re.iu.Et respondet ad iura alle.per Bart.q loquunf in treb.non in fal.sed in fal. magis subuenif heredi quã in tre.vt hic. Preterea ſi bene põderent dicta iura maxime.d.§.nũmos.cũ gl.videf q ibi ſit idē pecunia debet recipi ab alio sicut a seipso.Addatis tamen qḋ Ang.in.d.l.nesenni⁹.trãsit cũ Bar.cũ hac tamen limitatione nisi pecunia ſit prelegata tanq̃ spēs,vt qꝛ signata i sacculo:nã tūc lꝫ deberet de manu sua percipere: tñ cã p parte coheredis percipit iure plegati:ꝛ sic p illa pte nõ cõputaref in fal.qꝛ de ea pecunia dꝫ iudicari vt de spē.l.ſꝫ ſi certos.ff.ḋ le.j.l.ſi.cũ ibi no.C.de ꝫpē.ꝛ ita etiã vult Ang.hic Pau.de ca.in.d.l.nesennius.in hoc arti.nõ facta mentione de doctrina Bart.ꝛ Ang. dicit q aut pecunia legata reperif in hereditate.ꝛ idē est q in specie hereditaria:ꝛ sic partē quã hꝫ iure hereditario cõputabit in fal.sed p parte coheredis nõ:qꝛ hꝫ ex causa legati:sed ſi nõ reperif:sed aliqs ex heredibus iussus est vt recẽta certa qñtitate suã ptē alteri restituat videf iussus q illaꝫ detrahat de parte sua:ꝛ iḋ totã cēsef hre iure hrditario:qꝛ pt eã de pte sua redigere.d.§.nũmis.ꝛ.d.l.cũ pater.ꝛ sic sentit q nõ ſit differētia in hoc inter fal.ꝛ trt.qḋ est cõtra glo.istã. Et dixõ Pau. ḃ d.q aut est iussus retinere pecuniã hereditariã: ꝛ tūc idē i spē hereditaria eadē rõe,aut est iussus retinere pecuniã in genere ꝛ restituere partē suã.tūc dicef totã illã hre iure hereditario p iura.ff.ad hoc alleg.ꝛ p eã reducunf alie opi.ad cõcordiã.Subdit etiã Pau.de ca.hic q distinctio quã facit Bart.hic per.l. ſi citra.ff.e.f.an detrahaf fal.ex volũtate testatoris vel non: hꝫ locũ qñ qd ptim capif iure hereditario,partim iure prelegati sed ſi totũ capif iure hereditario totũ imputaf in fal.etiã ſi ex volũtate defuncti detrahaf fal.exemplum ponit per.l. in rõne la.j.in pri.ꝛ.l.nõ est dubiũ.ff.e.Et his q̃ pxime dixi. adde qḋ ꝫ distin.quã facit Bar.hic in pecunia videf facere : quia ipsemet Bar.hic dum tractat de tre.non facit illã dist.l. aut est iussus a se accipere aut a coherede: ꝛ tñ erat eadē rõ psertiꝫ cum hoc etiã alle. iura que loquunf de treb.circa quem articulum vide que dicam.j.an materia treb. ¶ Item addatis inquãtũ Bart. ꝛ Ange.concludit circa id quod daf causa conditionis implēde q ſi legatarius possidet rem legatã ꝛ ab herede cõuenif pro fal.iuxta id quod legi.ꝛ no. in.l. inter.ff.e. tñ heres datum sibi

a legatario causa conditionis implende imputabit in fal. quo ad dantē nõ quo ad alios.arg.d.l.nesennius.versi.sed cum eis.ꝛ per no.hic in glos.pe.ꝛ in glos.l.qui fundũ.in prin.ff.eo.quam ipse ita intelligit.Sed ſi legatarius nõ possideat rem legatam sed heredes:ꝛ tūc nõ imputabitur in falc.etiã quo ad dantē p hanc.l.ꝛ.l.ſi fundus legatus.ff.eo.q Jo.de Imo.hic reprehendit.ꝛ dicit indistincte nõ imputandum in fal.etiã quo ad dantem siue possideat legatarius siue heres per hanc.l. in ſi. Qui absolute dicit tale datum causa conditionis implende haberi extra hereditatē,ꝛ ita dicit probari in. d.l. ſi fundus.ꝛ in.l.ad veterani.§.j.Licet Bar.ibi indistincte dixerit q quo ad ipsuꝫ legatarium dãtē causa conditionis implende imputaf in fal. in.d.l.nesenni⁹.nõ quo ad alios. ꝛ ita intelligit. d.l. ad veterani.sed non bene ſm Jo.de Imo qꝛ violanf dicta iura:ꝛ respõdet ipse ad.d.l.nesennius.ꝛ.l.ſi filio.ff.eo.tit. qꝛ loquunf in prelegatis non in dato cã cõditionis implende in quo nõ est eadem rõ. ¶ Et ad ostendendũ q non ſit eadē rõ adducit:qꝛ in plegatis duplex practica esse põt.Vna q ſi heres qvult detrahere fal.coheredi ab illo coherede petat prelegata repellaf exceptione.ꝛ hoc colligitur ex.d.l.ſi filio.Alia est q ſi velit coheres contra coheredē excipiētē de fal.replicet q nõ potest illaꝫ retinere:qꝛ ab ipso eodem est percepturus in prelegatis tantũ quãtum sufficit ad falci.Et hoc colligif ex.d.l.nesennius. ꝛ sic apparet q ab ipso initio cõtra ius excipiendi occasione fal.est introductũ ius replicãdi. Et hinc est q nõ videf distingui an coheres possideat prelegatũ qḋ vult alius coheres defalcare: an nõ possideat vt colligitur ex.d.l.nesennius.Et est de mente bar.hic ſi bñ ponderef ſm Jo.de Imo.Et tñ ipsemet bart. in eo q daf causa cõditionis implende facit differentiã an legatarius possideat vel non,ꝛ sic dictũ suũ non videf bñ pbari p illam.l.Preterea in dato cã cõditionis implēde anteq̃ ſit datuꝫ nõ est legatũ purificatum nec cõsequēter cõpetit potestas defalcãdi.Postquã autē est datũ tūc statiꝫ purificatũ est legatum:ꝛ incipit competere potestas defalcandi cõtra quã nulla replicatio fuit inducta ab ipso initio:nec fuit etiã equũ iduci, ex quo ipse heres nihil deberet petere post purificatũ legatuꝫ nisi suã fal. Et ideo iura voluerunt indistincte tale legatũ defalcari que ratio cessat in prelegatis:ꝛ propter hoc refidet Jo. de Imo.q nõ ſit vera opi.Bar.ꝛ Ang.ꝛ Rapha. ꝛ etiã pau. de cast.hic in lec.bo.trãsit cum Bar.simpliciter cũ eo etiã concordat Saly.in.l.pe.C.eo.vbi de hoc p glo.ꝛ istã opi. vf etiam tenere Bal.in.l.filiũ quem habentē.circa.vj.col.C.fa.er.dum dicit q tex.in.d.l.nesennius.quãuis loquatur i prelegatis habebit locũ etiã in dato causa cõditionis implende:qꝛ est eadeꝫ rõ ſm eum.Unde teneo opi Bar.ꝛ mihi videf q illa bñ pbef per.d.l.nesennius.qꝛ licet ibi non distinguaf an coheres possideat prelegatũ q vult alius hrs defalcare vel non:tñ satis est q ibi loquitur qñ coheres eius cõtra quē volebant cõseq fal. poterat se tueri ex retentiõe alterius rei mihi prelegate ab eo quã ab ipso petebã vt pꝫ ibi in tex.dũ dicif,ab eodeꝫ aliquid ex testamento ec.ꝛ in.d.l.ſi filio.in ſi.Nec ob.q illa iura loquũtur i prelegatis:qꝛ respondeo q etiã prelegata quo ad illũ cui prelegantur p parte coheredis.ita sunt extra hereditatē sicut illud qḋ daf cã cõditiõis implende vt pꝫ hic. in prin. Nec ob. duꝫ dicif q ab ipso initio nõ fuit inducta replicatio cõtra potestatē defalcandi cõpetentē heredi cui daf cã cõdictionis implēde,qꝛ imo ſi presupponamus q legatarius possidebat rem legatam tempore quo soluit causa cõditionis implende cepit tunc ab initio cõpetere replicatio vel exceptio cõtra potestatem defalcandi sicut dicif in prelegato in.d.l.nesennius.Preterea non videf referre quãtũ ad hoc an a pncipio , an ex post facto cõpetat exceptio seu replicatio facit.l. eleganter.§. ſi qs post.ff.de cõdi.inde.ꝛ.l.ſi vnius.§.pactus ne peteret.ff.de pac. Addatis etiã gl.in.l.non amplius.in prin.de leg.i.q̃ tꝫ ideꝫ qḋ glo.pe.hic.Et cũ illa transit ibi Joan.de Imo. item adde qḋ licet datum in causa conditionis implende regulariter nõ imputaf in fal.tamen fallit quando dissoluit obligationē naturalem in hereditatē inuentaꝫ vt est tex.no.in.l.ſi pupillus. in prin. ff.eo.Verũ aũt vsusfructus portiõis in qua est institutus alius cõputef in falci.ibi instituto in alia portione,vide p Au. in.l.maritum.in prin.ff.eo.ꝛ ibi dixi. ¶ In ea.ibi,secundo casu ec.hic incipit gl.tractare que computentur in tre.ꝛ in multis deficit vt pꝫ ex suppletionibus traditis per Barto.hic, ꝛ veniet.j.dicendum. ¶ In ea.ibi,nam ſi pecunia ec.gl. hic non videf facere differentiam inter pecuniam hereditariam , ꝛ nõ hereditariam,ꝛ sic vult q etiam pecuniam hereditariam computet totam in tre.nõ autem p hereditaria portione tãtũ.Licet aliud ſit in alijs corporibus hereditarijs.ꝛ ita tꝫ glo.in.d.l. filiũ quē hñtē.in ꝟbo,pcepit,ꝛ in.d.l.nesenni⁹.in prin.in versi. a coherede.Ang.h.d.q p ista pte videf casus in.d.l.deducta.

§.nummis

§.nūmis.prout ibi fit differētia inter pecuniā,ꝛ hereditarium
corpus.ꝛ ad idē alleg.d.l.cū pater.in prin.sed contrarium ſm
eum.s.qd idē fit in pecunia hereditaria qd in alio hereditario
corpore.tenuit glo.in.d.§.nummis.dum exēplificat illum.§.in
pecunia non hereditaria.ꝛ dicit etiā qd ita tenet gl.magna in
d.l.filium.Et subdit ipse qd Bar.hic tenet opi.Dy.s.qd si he
res a coherede capit pecuniam hereditariam solum dicit ca
pere partem hereditario iure sicut in corpore hereditario,et
ideo illam partem solam sibi imputet in treb. Pro quo facit
gl.no.ſm eum in.l.qd statuliber.ff.de stat.libero.sed voluit al
legare.ff.de do.cau.mor.sed si heres de manu sua est iussus p
cipere vel habere pecuniam hereditariam:tunc totam heredi
tario iure capiat,et ita intelligatur glo.hic,ꝛ in.l.id autē in gl.
ff.ad.eo.cum ſim.Quod credit verum esse Ange.saluo nisi he
res sit iussus deducere seu sibi percipere pecuniam hereditariam
existentem signatam in sacculo vel circa:q: de ea iudica
tur vt de specie,vt in.l.si creditor.§.j.ff.de pecu.et dictum fuit
s.Sed Jo.de imo.h.d.qd Bart.non facit dictam distinctio
nem in trebel.sed in falc.vt.s.fuit dictum. In treb.vero ſm
eum Bar.transit cum gl.et dicit Jo.de imo.tenendū esse seca
re q in treb.dicta distinctio relata per Ang.nō procedat per
no.in.d.§.nūmis.in glo.j.ꝛ in glo.in ver.rogatur.iuncto illo
tex.in princ.ꝛ per not.in.d.l.cum pater.in princ.Per quod dicit
parere q illa distinctio non pbatur in dictis iurib⁹.Raph.
hic vr tenere q aut pecunia hereditaria capitur tanq̄ species,
puta quia erat in capsa,ꝛ tunc idem fit in quolibet corpore he
reditario.Et ideo hoc casu in falc.et treb.computatur portio
quam habeo iure hereditario nō autē illa quam habeo a co
herede per hanc.l.quicquid gl.dicat ſm eum.Sed qn capitur
pecunia in genere:tunc perinde est ac si quelibet alia species
nō hereditaria caperet,ꝛ tūc imputat in treb.ſ non in fal.vt
hic.In dubio aūt si nō apparet an capi debeat vt pecunia he
reditaria vel non hereditaria tunc distinguit,aut simplr ego
heres sum iussus accipere pecuniā,ꝛ intelligit de pecunia he
reditaria per.d.l.cū pater.in princ.sed melius pbatur in.d.§.
nūmis.ibi tanq̄ si ex bonis ꝛc.iuncto prin.ꝛ ibi no.Bar.in.j.
opp.Si vero debeo accipere pecuniā a coherede,tunc nō ma
gis intelligitur de hereditaria quā de alia.Pau.de ca.hic nō
videtur specifice tāgere istū passum in treb.aliter q̄.s.retule
rim eū dicere in arti.tacto de fal.Saly.in.d.l.filium quē habē
tem.in.v.col.tenet opi.huius gl.q non sit differentia an pecu
nia sit hereditaria vel nō hereditaria,ſ aliud sit in alijs corpo
rib⁹,ꝛ est ratio ſm eū in pecunia:q: pecunia etiā si nō sit in he
reditate potest de hereditate restituēda retineri seu haberi.d.
§.nummis.q: potest vēditio fieri,ꝛ pretium haberi,vt ibi de
5 clarat gl.† hinc est q pecunia reb⁹ inesse videt.d.l.cū pater.
in prin.ꝛ arg.l.j.ff.de ꝯtra.emp.Confirmat ipse:q: quātitas
pecunie recipiēde videt ex testatoris volūtate cēseri quasi pre
tium hereditatis restituēde,ideo totū sibi coputat in quartā.
arg.l.qui fundū.in prin.ff.e.que vltima rō nō videtur vigere.
Quia sequeret q testator legaret rē hereditariā sub cōditione
si legatarius daret.x.heredi q illa.x.cōputari deberēt in falci.
Quia si cēseret esse pretiū rei hereditarie deberet in fal.impu
tari.d.l.qui fundū.ꝛ tñ cōstat q pecunia data cā cōditiōis im
plēde nō imputatur in fal.vt hic.Ang.in.d.§.nūmis.videt te
nere illā eandē opi.quā ipsemet tenuit hic.Passus est mihi
valde dubi⁹.potes cōcludere q si testator loquut⁹ est de re cer
ta pecunia hereditaria tanq̄ de specie,puta clausa in tali capsa
idē sit q in alio corpore hereditario vt dictū est,ꝛ iste casus vi
detur clarus,aut de pecunia simplr:ꝛ tūc totū in treb.cōpute
tur per.d.§.nummis.qui tex.ita loquitur.Ita etiam loquitur
text.hic.Aut de pecunia hereditaria simplr:ꝛ tunc si a seipso
iussus est accipere:ꝛ tunc cōputetur in treb.q: videtur totum
iure hereditario haberi ex portione sua,ita loquit.d.l.cum pr.
in prin.Paria enī sunt dicere simplr acceptis.c.aureis restitu
as hereditatē,et dicere accipias de hereditate tibi relicta.c.
aureos ꝛ restituas hereditatē.l.acceptis.ff.eo.ꝛ.d.§.nūmis.cū
gl.in verb.rogatur.et ibi Bar.in.j.opp.aut iussus est accipere
a coherede de pecunia hereditaria reperta in hereditate:ꝛ tunc
putarē qd sit idē in ceteris corporib⁹ hereditarijs:q: non pōt
dari bona ratio diuersitatis,ꝛ isto casu non loquit tex.in.d.§.
nūmis.nec.d.l.cū pater.Et pro hoc bene facit.l.id autē.versi.
6 sane.ff.e.ꝛ.l.qd si fit.in prin.ff.de do.cā mor.† Et circa treb.qd
in eā cōputetur videatis vltra gl.plenius per Bar.hic cuius
dictis addatis.Primo q inquātū Bar.dicit qd datū cā condi
tionis implende computat in treb.etiā hodie in liberis primi
gradus:q: nō reperit correctū licet gl.in.d.l.filiū.in ver.parte
preditā si.dixerit contrariū p.d.l.iubem⁹.C.ad treb.quē ſm
Bar.nō pbat:q: ibi solū dr fruct⁹ non imputari in quartam
treb.Jo.de imo.hic dixit posse seruari glo.q: tex.in.d.l.iube
mus.nedū dixit fruct⁹ nō imputari in quartam liberis primi
gradus,verū etiā dicit q sol⁹ dodrās ex reb⁹ hereditarijs re
stituet,ꝛ sic quarta pars ex ipsis reb⁹ dꝫ penes ipsos liberos
remanere.vnde ex quo ibi tex.indistincte dicit solū dodrantē
rer si hereditariū debere restitui satis infert esse eā verā opi.
gl.ar.l.de pretio.de publica.ꝛ ar.eius q in simili no.gl.in aut.
ex testō.C.de col.et ſ ipse nō dicat ista fuit inductio Bal.i.d.
l.filiū.in.ij.col.qui ppter hoc tenet opi.gl.tñ Jac.de ra.Cy.ꝛ
Bar.in.d.l.filiū.reprehēdunt opi.gl.eo q ista.l.nō reperit cor
recta,ꝛ ista opi.mihi verior vr:q: qn nō cōstabat qd lex noua
veniat ad correctionē dꝫ distingui ſm antiqua iura q̄ qd in
ducatur correctio vt no.in aut.offerat.C.de li.cōtest.ꝛ in.l.scie
dum.in princ.ff.qui satis.cog.Facit.l.non est nouum.ꝛ.l.sed et
posteriores.ff.de leg.nec ob.id qd no.in aut.ex testō.q: videa
tis q tenēdo cōem opi.sibi a doc.traditā illud poti⁹ facit in cō
trariū:quia cōiter tenetur q ille text.simplr et indistincte lo
quēs nō corrigat in donatione simplici facta filio in potesta
te:q: illa nō cōfertur per.l.illud.eo.ti.Itē inquantū Bar.hic
voluit qd si a coherede prelegat coheredi corp⁹ hereditarium
qd imputabit totū illud pdiū in treb.quo ad ipsum coheredē
qui hꝫ pstare plegatū per.d.l.nesennius.Adde q Jo.de imo.
hic tꝫ ꝯtrariū p istum tex.in ver.pro ea vero parte.et per.d.§.nū
mis.nā si teneremus opi.Bar.oporteret restringere istū text.
et.d.§.nūmis.qn heres esset grauat⁹ restituere hereditatē ex
traneo non aūt coheredi a quo pretiū ex eā plegati pcipiebat
q est violare ista iura.Et rńdet ad.l.nesennius.q: dꝫ intelligi
qn est corpus nō hereditarium illud qd pcipiebat a coherede
vel pecunia vt etiā voluit ibi gl.Sed si esset corp⁹ hereditariū
tūc solū illud q capit iure hereditario dꝫ cōputari in quartā,
et p hoc adducit rōnē q̄ tāgit hic in gl.ista in fin.que rō vni
formiter cōcludit respectu coheredis et extranei.ergo vtrobiq
dicendum videt idē ar.l.illud.cū si.ff.ad.l.aquil.Addatis qd
Jac.are.ꝛ Bar.in.d.§.nūmis.tenēt opi.quā ipsemet Bar.te
nuit hic,ſ gl.ibi ponendo casum videat intelligere qd ibi fuit
grauatus restituere coheredi.Ang.Jo.de imol.ꝛ Rapha.ibi
tenēt ꝯ Bar.ꝛ dicunt p omnia put dicit ipsemet Jo.de imo.
hic,ꝛ rńdēt ad.d.l.nesennius.vt dictū est,ꝛ vr hec opi.multum
substētabilis.Et p ea vid.r esse text.in.d.l.filiū quē habētē ſm
lect.Azo.ibi positā in gl.vbi tex.dicit qd erat grauatus resti
tuere coheredib⁹ ꝛ alijs:ꝛ tñ absolute dicit qd solum cōputat
sibi pro parte hereditaria in treb.¶ Et ſ quidā reprehēdant
illa lec.Azo.tñ ego sustinebo.j.eā oñ querā an donatio q̄ mor
te ꝯfirmat cōputet in treb.Quis Bart.in.d.l.filiū quē habētē.
ad si.oñ alle.d.l.nesennī⁹.videat tenere eādē opi.quā ipsemet
tꝫ hic.Et fuit opi.Cy.in.d.l.filiū.post mediū in ver.ad.opp.di
xi ego in isto casu ꝛc.ꝛ sequit ibi Saly.in antepe.col.vbi trās
cunt cū Jac.de are.¶ Quedā alia circa treb.dicam.j.post gl.
¶ In ea.in si.Bar.dicit q ratio gl.est satis debilis,sed tñ nō
videt melior.Ang.hic dicit q ratio gl.est friuola,ꝛ dicit q eā
reprehēdebat Dy.q: habere rē iure hereditario,ꝛ iure plega
ti non sunt ꝯtraria,sed possidere rē velut mobilē ꝛ vsucapere
triēnio,ꝛ possidere velut immobilē,ꝛ prescribere decēnio sunt
bene repugnātia,ꝛ ita loquit.l.cū qui edes.allegata in glos.vn
de ſm Ang.pōt dici q ratio esse pōt:q: ſ in pecunia numera
ta vniuscuiusq heredū habeat dimidiā,tñ heres qui pcepit si
bi totā ex parte hereditaria sibi cōtingēte reficere pōt tantun
dē quātū recepit de parte ꝯsocij,ꝛ illa sic refecta succedit in lo
cum illi⁹ cū suo gñe functionē recipiat.ꝛ q etiā de parte sua
sola reficere pōt tñ q ascēdat vsq ad quātitatē integrā.Hoc
aūt in corpore hereditario est impossibile.Jo.de imol.dicit q
hec rō Ang.est bona inter pecuniā ꝛ spēm sed nō ꝯcludit in
ter corp⁹ non hereditariū,ꝛ corp⁹ hereditariū.Ideo tunc ſm
eū pōt recurri ad rationē gl.cū nō possit bene melior reperiri.
Addatis q Bal.in.d.l.filiū quē habētē.in.iij.col.reprehēdit
rationē huius gl.q: eadē res diuisibilis cōcurrentibus diuersis
causis pōt diuersio iure cēseri sicut apparet in omnib⁹ legatis
in quib⁹ pars habet iure hereditario,ꝛ pars iure prelegati.l.
7 miles.§.p parte.ff.de leg.ij.† ꝛ nō est dubiū q plura iura pñt
cōcurrere in eadē re.l.iij.§.ex pluribus.ff.de acqui.poss.ꝛ.d.l.si
dom⁹.ff.de seru.vrb.pdio.imo qn plura iura in eade psona cō
currunt talis psona habet loco pluriū psonarum.ff.de his q.
vt indi.l.tutore.ver.discreta.vnde ipse sic aliā rationē reddit.s.q:
ordinatio testatoris in eadē re p diuersos titulos ordinantis
nō dꝫ ꝯfundi.Sꝫ ista imputatio in treb.est quedā cōfusio quic
quid enim imputat in treb.ꝯfundit,ꝛ ꝯfusū eodē iure.s.iure
treb.possidet.Sed hec est cōtra ordinationē testatoris qui in
eadem re ordinauit duas capiendi formas adinuicē discretas
ꝛ ista est rō quare nō dꝫ fieri imputatio:q: fieret ꝯfusio causarum
distinctarum a testatore,ꝛ subdit q rō gl.fuit ne difformitas in
duceret ar.l.in testō.C.de test.sed ſm ipsum est ne difformitas

confundatur in imputatione conformi.Sed certe si hec ratio
Bal.attēderet̄ sequeret̄ q̄d si testator vnā rē prelegauit vni ex
heredib⁹,τ aliquā aliam rē habeat ipsemet heres iure heredi-
ditario nō deberent ambe dicte res imputari in treb.ne fieret
cōfusio causarū a testatore distinctarū,q̄d est ꝯ.l.istā que solū
hoc impedit qn̄ in vna τ eadē re hereditaria cōcurrit causa le
gati,et causa hereditaria.Nisi sustinēdo Bald.diceremus q̄d
ipse considerauit quod non dꝫ fieri cōfusio causarū distincta-
rū a testatore circa eādē rem.secus qn̄ circa diuersas.Saly.in
d.l.filiū.videtur stare cū rōne gl.τ videt̄ dicere q̄d Bal.nō bn̄
reprehendit gl.et quia hic videt̄ esse cōtrarietas causarum in
eadē re q̄d certe nō video:qꝛ sunt cause diuerse in diuersis pti-
bus huius rei,τ negari non potest inueniri vigentē rationem
hoc tn̄ non est necessarium.l.non omniū.ꝟ.de legi. ¶ In glo.
pe.ibi ne fal.patiatur τc.si possideat ipse aduersus quē petitur
fal.sm̄ Bal.hic de quo dixi sup gl.in verbo coherede.in princ.
¶ In ea.ibi,heredi τc.quidam vt And.de pis.τ Ang.intelli-
gunt q̄d gl.hic intelligat de casu.l.d.nesennius.vbi vnus here
dum fuit iussus alij dare ex causa prelegati,sed vt dicit Jo.
de imo.magis videt̄ esse de mēte gl.q̄d voluerit glo.se referre
ad casum positum in.l.si fundus.alleg.in gl.τ voluit gl.dicere
q̄d ibi fuit iussus dare alteri heredi.s.a quo non percipiebat le
gatum.hic autē illi a quo percipiebat legatū vt ibi etiā not.p
Bart. ¶ In gl.fin.ibi non cōsideratis centum τc.sed vt appa
ret ex text.glo.debuit dicere quinquaginta. ¶ In ea.ibi,in.§.
aliud τc.certe ibi nō bene aperitur que debeant cōputari in le
gitimā,sed qꝫ iure institutionis filio dꝫ aliqd relinqui vt etiaꝫ
hic dicit Ang.τ Jo.de imo.vnde de hoc que veniāt imputan
8 da in legitimā vt hic per Bar.τ.ꝟ.dicetur post glo. ¶ †In ea.
ibi.§.consideremus τc.ibi non tractatur de quarta,sed de alia
portione quā capere pn̄t filij naturales.Et de his quartis vi-
deatis etiā per gl.ord.in.d.l.filiū quē habentē in gl.pe.et p gl.
9 in.c.Ray.de test.in gl.q̄ incipit,τ no.qꝫ quartarū. ¶ †Que-
rit hic extra gl.Bal.quid si ab eodē herede sunt prestanda le-
gata particularia,τ fideicō.vniuersale qualiter fiet tunc impu
tatio in fal.et treb.τ dic vt p cū in.ij.q.et cū eo trāseūt alij hic,
et addatis Cyn.q idē voluit in.l.filiū quē habentē.C.fa.erc. ad
fi.in ver.restat modo videre τc.τ p Bar.in.l.marcellus.§.ideꝫ
10 pōpo.ꝟ.ad treb. ¶ †Querit Ang.hic an in eo q̄d capitur iu-
re hereditario cū cōditionis implēde vt qn̄ a coherede capio
causa conditionis implēde speciem hereditariam habeat lo-
cum distinctio.l.titia.ꝟ.eo.s.qꝫ si fal.vel treb.detrahat̄ ex volū
tate testatoris solū debeat̄ quarta portio portionis heredita-
rie cōputari in fal.vel treb.Et dicit se dubitare qꝫ nō recordat̄
vidisse hoc tantū,τ cōcludit sibi videri qꝫ illa.l.nō habeat lo-
cū isto casu,sed qꝫ indistincte tota portio q̄ capit̄ iure hedita-
rio cōputetur in fal.vel treb.per.l.id aūt.ꝟ.e.τ.l.qꝫ statulib.ꝟ.
de do.cau.mor.et qꝛ testator disponēdo q̄d aliqd detur cā con
ditionis implende videtur iussisse vt illud totū in falc.impute
tur.d.l.deducta.§.nūmus.ꝟ.ti.ij.Et dicit hoc esse menti tenen-
dum:qꝛ est pulchra limitatio ad.l.titia.Et subdit qꝫ nō obst.si
diceret̄ qꝫ quo ad imputationē in fal.plegata,et ea q̄ capiunt̄
causa conditionis implēde iudicant̄ a pari,vt.d.l.si autē.ergo
idē iuris dꝫ esse in vtroqꝫ.l.non possunt.ꝟ.de leg.et.l.illud.ad
legē agl.qꝛ rn̄det q̄d nō sunt per omnia paria.Sꝫ Jo.de imol.
dicit q̄d.d.§.nummis.in prin.loquit̄ qn̄ aliquid debet percipi
tanq̄ species hereditaria.vbi autem non dꝫ percipi tanq̄ spe
cies hereditaria,videtur q̄d solū portio hereditaria cōputet̄,
et tunc seruari dꝫ illa distinctio.d.l.titia.et eodē modo videre-
tur dicendum sm̄ eum si detur pecunia hereditaria peculia-
ris pro statu libe.nā tunc in fal.imputat̄ pars hereditaria vt
in.d.l.id aūt.Et videt̄ etiā q̄d tūc debeat saluari distinctio.d.
l.titia.qꝛ videtur esse eadē ratio in.d.casu cū fauendū sit ma-
gis ei qui detrahit sm̄ volūtatē defuncti vt pꝫ ex.d.l.titia. Et
propterea sm̄ enim non videt̄ q̄d opi.Ange.pcedat nisi sm̄ eū
saluaret̄ in casu in quo pecunia hereditaria causa conditionis
implende data esset coheredi grauato restituere hereditatem
per fideicommissum tenendo opi.q̄d tunc pecunia tota etiam
hereditaria cōputaretur in treb.vt fuit de mēte gl.hic in ver-
bo a coherede et sup ea dictū fuit.Et ista opi.videt̄ verior,et
pro ea facit id q̄d dixi sup gl.in verbo coherede,in princi.dum
tenui q̄d.l.nesennius.in princ.loquēs in prelegatis hꝫ locū in
eo qꝫ datur causa cōditionis implēde licet nōnulli ꝯ vt ibi re-
11 tuli. ¶ †Querit etiā hic Ang.an in fal.vel treb.cōputent̄ do
nationes causa mor.seu donationes a prin.inutiles,τ q̄ post-
ea morte cōfirmantur,et dicit q̄d non:qꝛ non capiuntur vt le-
gata nec iure hereditario,sed poti⁹ vt ex iudicio inter viuos,
et ideo debent̄ q̄uis hereditas nō sit adita ex testamento, nec
ab intest.vt no.d.glo.sm̄ eum in.l.filie.C.fa.erc.et in.d.l.filium
quē habentē.in gl.mag.Sed Jo.de imo.dicit q̄d pmo videtur

a ¶ In vna re.adō que hic habes in apost.ad Bar.in carac.ꝯ tor.τ his addē Frā.arc.ꝯs.clvi.q ēt tꝫ qꝫ qn̄ fili⁹ alienauit rē ꝑ iusq̄ existeret cōditio qꝫ rē alienatā pōt eligere p sua legitima.

¶ Vid Jas.in.l.filiū quē habētē.l viij.col.C.fa.erc.τ bal.l ꝯs.clxxxv-ij.in.ij.vo.inci.q̄ rit verum.Tho.

b ¶ Rē alienatas.adde tu τ vid eūdē Alex.in ꝯs.iij.col.pen.in.iij.vo,et Frā.arc.consil.lxviij.col.iiij.vbi qꝫ in dubio filius vr̄ elegisse p sua legitima rē quam alienauit.

¶ Vide Jas.l.l.filiū quē habētē.in.vij.co.C.fa.er.τ Pet.cor.in ꝯs.cxlvi.l.ij.vo.l pe.col.Tho.

talia imputari in treb.vt sm̄ eum voluit glo.in.d.l.filium quē
habētē.et etiā videt̄ sm̄ eū qꝫ imputet̄ in fal.nā eo ipso q̄d te-
stator grauauit heredē in tantū qꝫ locus est fal.videtur q̄d p
hec tacite reuocauerit donationē factā ipsi heredi cū certū sit
donatariū causa mor.posse grauari.l.vt heredib⁹.ꝟ.de leg.ij.
ergo videt̄ in falci.τ treb.posse imputari,τ etiā imputabitur
in legitimam per ea que habētur in.l.qm̄ nouella.et in.l.omni
modo.C.de inoff.test.vt etiā videtur velle Bar.hic sm̄ eum.
Addatis qꝫ gl.in.d.l.filiū quē habētē.dicit qꝫ portio heredita
ria.d.rei donate filio instituto imputat̄ ipso filio in trebel.Nō
autē vult gl.ibi,q̄d pro portionibus coheredū imputet̄ in tre-
bel.et est casus in.d.l.filiū quē habētē.sm̄ lec.Azo.Et ad hoc
bene facit tex.hic in ver.pro ea vero parte τc.τ hoc pōt esse ve
rum nisi sm̄ Bar.in.d.l.filiū quē habentē.ad si.fideicōmissum
esset restituēdum coheredib⁹ prout fuit in casu.d.l.filium quē
habentē.qꝛ tūc cōputaret totū fundū sibi in treb.quo ad eos
per.d.l.nesennius.et ppterea ipsemet reprehēdit ipsam intel
lectū Azo.ad.d.l.filiū quē habētē.An tn̄ ista limitatio Bar.
sit vera dictū fuit.ꝟ.in glo.in ver.a coherede.vbi tetigi an.d.l.
nesennius.pcedat qn̄ prelegatū a coherede relictū erat factū
de re hereditaria.et ibi tenui sustētabilē esse opi.Ange.τ seqn̄.
tenentiū q̄d nō sit ꝯ Bar.Sed posito etiā q̄d limitatio Bar.
esset vera nō tn̄ per hoc discederē ab intellectu Azo.in.d.l.fi-
lium.qꝛ licet ibi tex.dicat qꝫ pro ea parte pretiū cōputet sibi in
treb.tn̄ erat grauatus restituere coheredib⁹:qꝛ potest rn̄deri
q̄d ibi grauatus restituere nō solū coheredib⁹,sed etiā alijs vt
ibi in tex.Unde dū dicit littera q̄d pro quarta pdij cōputat in
treb.est verum quo ad extraneos,sed quo ad coheredes cōpu
tat sibi totū,τ sic pinguiorē detrahet quartā aduersus extra-
neos quā aduersus coheredes,τ etiā dicit Cy.in.d.l.filiū.post
med.in ver.iij.opp.dixi ego τc.τ ibi Saly.in antepe.col.Et si
tenemus opi.quā tenui sup gl.in verbo a coherede.s.q̄d etiam
qn̄ grauat⁹ est restituere coheredib⁹ tunc prediū sibi a cohere
dibus pelegatū cōputet sibi in treb.solū portionē quā hꝫ iu-
re hereditario in pdio prelegato vt pbari videtur hic,et in.d.
§.nūmis.nō violādo litterā,tūc nihil obstabit quin lec.Azo.sit
plana.τ vera.Et ad.d.l.nesennius fuit.ꝟ.responsū:vt qꝫ ibi di
cit gl.ibi fuit pelegata res nō hereditaria.τ sic cōcludo q̄d p
portione quā hꝫ iste heres in hereditate dicta res sibi donata
imputabitur ei in treb.Nec ob.q̄d in fideicommisso vniuersali
nō veniunt res totaliter donate per.l.sequēs.q.ff.de leg.ij.per
quā rationē Dy.vt refert Bar.τ alij in.d.l.filium quem habē-
tem reprehēdebat.d.lect.Azo.ad.d.l.filiū quē habētem.τ que
ibi notātur in gl.Quia rn̄de vt p Bald.in.l.iubemus.in.i.col.
C.ad treb.qꝛ nō sequit̄ nō venit in restitutione fideicom.ergo
nō imputat̄ in treb.qꝛ videmus qꝫ prelegata cōputant̄ in tre.
vt hic,τ tn̄ si testator primo grauauit vnū ex heredibus onere
fideicom.in parte sua hereditatis,τ postea eideꝫ heredi aliqd
prelegauit nō venit prelegatum in fideicōmissum.l.titia.ꝟ.eo.
τ ibi fuit dictum. ¶ Itē videmus qꝫ datum causa cōditio.im-
plende nō venit in restitutione fideicōmissi.l.qui heredi.§.i.ꝟ.
ti.i.tn̄ cōputatur in quarta vt hic,τ hec bene no.pro sustinēda
12 lec. Azo.ad.d.l.filium. ¶ †Quero si bona particularia here-
ditatis diuisa sunt inter heredes an illa sic diuisa cōputet sibi
in treb.ille cui talia bona ex causa diuisionis obuenerunt in
partē.vide per Old.consi.cvij.inci.circa ius municipale τc.in
vij.q.vbi cōcludit q̄d cum in reb⁹ diuisis is cui res p diuisionē
obuenerit partē hꝫ a seipso vt heres,τ parteꝫ hꝫ iure diuisio-
nis a coherede vt no.in.l.qui Rome.§.duo fratres.in glo.mag.
ff.de verb.ob.τ per gl.in.l.si familie.C.famil.ercisc.vnde partē
quā hꝫ vt heres sibi imputabit in quartā.partē vero quā hꝫ a
coherede nō cōputabit per regulā huius.l.qꝛ illā partē quam
hꝫ a coherede videtur habere ab extraneo,τ non titulo lucra-
tiuo,sed permutatione iure q̄ in diuisione latet.l.cum pater.§.
hereditatē.el.ii.ff.de leg.ij.l.si filia.§.si pater.ꝟ.fami.ercis.Sed
verius puto q̄d totum cōputetur in treb.qꝛ pars quā hꝫ a co-
herede successit loco patris quā ille recipiens dedit de suo in
alia a bonis hereditariis coheredi,τ sic totū dr̄ habere iure he-
reditario.l.imperator.§.si cū.l.seq.ꝟ.de leg.ij.τ no.Bart.in.d.
§.duo fratres.in.i.q.ergo totū dꝫ imputari in treb.p regulam
hui⁹.l. ¶ Querit hic Bar.an fal.vel treb.possit deduci in vna
a re[a] τ notabiliter loquit̄ cuius dictis primo addit Ang.q̄d in
b quātū Bar.dicit in rē alienatā[b] per heredē putari in quartaꝫ.
13 quid si heres dicit nolo† qꝫ imputet̄ mihi in quartaꝫ, sed volo
eam redimere τ ponere in hereditate,τ ita redemit.Fideicō-
missarius vero recusat τ vult qꝫ imputet̄ in quartā,τ tꝫ Ange.
q̄d nō audiatur heres volēs mutare ppositum in preiudicium
fideicōmissarij,arg.l.i.§.si rem depositam.ꝟ.depos.τ in regula
mutare.de regu.iu.lib.vi.Sed Joan.de imol.hic tenet cōtra-
rium,qꝛ non potest interesse pretendere hic fideicōmissarius,

ergo debet

argo dz heres poss: mutare propositū per id qd̄ habetur in.d.
c.mutare.ꝛ in.l.si pecuniam.in prin.ff.de condi.ob causam.Et
dicit ꝙ non ob.d.§.si cem.qꝛ ibi alienatio cadebat in delictū,
et per id fuit priuatus deponens sua possessione:ideo non est
locus penitētie.l.qui ex mente.ff.de suc.sed hic alienatio nō ca
debat in delictum:qꝛ heres erat dñs tunc:et nulla priuaꝛ pos-
sessione.Addatis ꝙ Ang.et ipsemet Jo.de imol.in.l.marcel-
lus.§.res que.ff.tit.ii.tenēt primā opi.et illā ibi sequutus sum,
licet Ro.ibi cōtra per.l.si fundum per fideicōmissum.in prin.
ff.de leg.i.Sed rñdi in.d.§.res que.ad allegata in contrarium
vel distingue:aut maliciose alienauit vel nō,iuxta dist.Bart.
ibi.Addit etiā Ang.hic qd̄ si ecōtra heres grauatus vel eius
successor vniuersalis,ꝛ illi in quos bona sunt alienata volunt
qd̄ res alienata imputetur in legitimā et treb.sed fideicōmis.
non vult qd̄ regulariter non erit audiēdus fideicōmis.nisi in
duobus casibus.Primus si fideicōmis.inueniat se fraudatum
re et consilio p id qd̄ habetur in tit.de reo.his que fi.in fraudem cre-
ditorum.Secundus si re ipsa tantum est fraudat⁹ vt qꝛ meliora alie
nauit puta existentia in loco tuto nos alienauit subiecta ma-
gnis periculis,vt qꝛ erat in loco arenoso vel iuxta vicinos ri-
xosos aut potētes vel in nominib⁹ debitorū subeundi non bene
exigibilium alleg.no.per glo.in.l.ii.ver.nec cogitur.in ver.su-
spectum.ff.solu.mat.et qꝛ in talibus rebus pater assignare nō
posset legitimam qm̄ non esset sine grauamine iuxta.l.quoniā
in prioribus.C.de inoffic.testa.et in.§.i.in aut.de trie.ꝛ semis.
Ubi ad hoc tex.no.Jo.de imo.hic circa.h.d.qd̄ attēto qd̄ de-
teriora non debent assignari filio in legitima,vt dictum est,se-
quitur ꝙ si deteriora remanserit que per filiū alienata nō fue-
runt nō pōt ex hoc cōqueri fideicōmis.cuius cōtrariū videtur
sentire Ange.et sic non videtur perfecte loquutus Ange.se-
14 cundum eū.† Sed dic ꝙ saluari potest dictum Ang.qꝛ licet
non debeatur legitima filio in deterioribus bonis:tñ fili⁹ alie
nando omnia meliora et relinquēdo solum deteriora presumi-
tur dolo facere.ita no.Ange.in.l.ii.C.de repu.here.et.l.oēs.§.
lucius.ff.que in fraū.cred.alle.tex.quē dicit esse sing.in.l.sum-
ma cum ratione.in prin.de pec.Tex.tñ ibi hoc non bene aperi
re videtur.vnde ipsemet Ang.in.l.fi.ff.de stip.seruo.idē dixit.
et alle.in arg.d.l.omnes.§.lucius.et text.in aut.de triē.et semi.
§.i.Et subdit qd̄ omnis intricās patrimoniū suū intelligitur
id facere in fraū.cre.et ad hoc dicit esse tex.sing.in.d.l.summa
cum ratione.quod dicit esse no.cōtra nōnullos tuscos q post
multos quesitos creditores de bonis suis diuersimode dispo-
nunt,ꝛ in diuersas psonas,et libros rōnū intricant ita qd̄ rō
videri et bene intelligi nō pōt.Et ipsemet Ange.circa hoc in
d.§.res q̄.dicit ꝙ lꝫ res alienata per heredē debeat in quartā
sibi imputari per.d.§.res que.tñ hoc dicit esse verū si per alie-
nationē nō est corruptū patrimoniū nec etiā est valde dānosa
fideicōmis.Exēplum ponit de corruptione patrimonii qñ de
qualibet re alienauit tertiā seu quartā.Qñ vero alienatio est
valde dānosa,ponit exēplum qñ alienauit oīa meliora.alle.in
arg.l.ii.C.qñ et qui.quarta pars deb.li.ꝛ.et.d.l.summa cū rō-
15 ne.et.d.§.i.in au.de triē.et semis.†Cōfirmo pdicta:qꝛ fili⁹
dꝫ habere legitimā in vna re vel duabus arbitrio boni viri et
inquit Bar.in.l.suus quoqꝫ.in fi.in princ.ff.de here.insti.p.d.
l.nō amplius.§.fi.cū.l.seq.ff.de leg.i.et ar.d.l.ii.C.qñ ꝛ qb.quar-
ta pars deb.ꝛ ꝙ ibi Bar.Unū dicit Jac.de bel.in au.de testi.
et ea que pac.in prin.in.iii.q.qd̄ filius non posset eligere melio
a rem[a] rem p legitima ne dū filio satis fauēdū esse existimam⁹
fideicōmissariorū commoda defraudent.l.fi.§.sed et si qs.C.cōis
de le.ꝛ ar.l.legato gñaliter.in prin.ff.de leg.i.et in aut.hoc ius
porrectū.vec.sit tñ ipsa res mediocris.C.de sac.san.eccl.ꝛ ita
etiā dicit Guil.de cu.ꝛ Bal.in.l.scim⁹.in prin.C.de inoff.te.et
Bal.in.l.filiū quē habētē.in.iiii.col.C.fa.erc.ꝛ Sal.ibi in.vii.
16 col.† nō enī reperiꝫ ꝙ fili⁹ hēat hypothecata sibi oīa bōa soli
dū vt possit eligere meliorē si velit ad instar creditoris haben-
tis bōa insolidum hypothecata.iuxta.l.creditoris.ff.de distr.
pig.et plenius rñdet Bald.in.d.l.filiū quē habētē.lꝫ qdā aliter
dixerint de quo p Cy.in.d.aut.res que.ꝛ in.d.l.filiū.ꝛ p Old.
in cōs.cvii.inci.Cū ius municipale.in.iii.qd̄.et p Jaco.but.et
Bal.in.l.ii.C.eo.et Bal.in.l.magis puto.§.ne possum.in fin.de
re.eo.ꝛ per gl.et doc.in.c.Ray.de test.in glo.que incipit,imo
habuit res.et p Bal.et alios in.d.l.suus quoqꝫ.in prin.et alie
qd etiā p Bal.in.d.l.non amplius.§.fi.et in repe.c.si pr.in vlti.col.de testa.in.vi.ꝛ Bal.in.l.iubemus.in.i.col.C.ad treb.vbi
quedam singularia verba ponit.Bene facit qd̄ no.Bal.singu
lariter in rub.ff.de rerum diui.in.i.col.vbi dicit qd̄ filius non
potest dicere se velle legitimā in re quā testator legauit:quia
legata debētur dummodo bona non excedant.alle.§.quāobrē.
in aut.de resti.et ea que par.ergo apparet qd̄ filius non habet
hypothecata omnia bona nec hꝫ electionē.intelligo tamē dic-

b etum Bal.nisi pater legasset oīa meliora.et deteriora[b] remā-
sissent p ea q̄ dicta sunt.ff.Et qd̄ nō possit filius eligere legiti-
mā in reb⁹ legatis,voluit etiā Bal.in.d.l.nō amplius.§.fi.et in
predictis locis etiā inuenietis notatū in qua re sit detrahēda
fal.vel treb.et an in vna re vel plurib⁹,et ad id qd̄ dixit tenere
Bal.in.d.rub.de re.diui.videatis ea que dicam.ff.in vlti.qd̄.et
qd si filius alienauit vnā rem an sit sibi cōputanda in legiti-
mam,vide doc.in.d.§.res que.et precipue Alle.de neap.Pau.de
17 ca.et Roma.Bal.in.d.l.iubemus.¶†Itē addatis qd̄ qñ le-
gata sunt relicta plurib⁹ non pōt de vna re detrahi falc.pro
alia.l.ii.et ibi no.C.eo.et.l.si pupillus.§.fi.sm lec.Dy.ff.e.fal-
lit in casu.l.cū quo.§.pe.ff.e.et q̄ sit ratio fallentie dixi in.d.l.si
pupillus.§.fi.vbi aliqua scripsi de hac materia post alios ibi.
Addit etiā hic Jo.de imo.qd̄ cū licitū sit filio alienando ali-
quā rem in illa eligere sibi quartā,iuxta no.in.d.§.si res que.
in dubio non presumeretur dolus nisi appareat.l.i.§.denique.de
aqua plu.arc.sed plenius dic vt habes ex his q̄.ff.dixi.¶Itē
inquit tunc Bar.in hoc arti.voluit ꝙ si filio assignata fuit res[a]
aliqua in peculiū illā sibi imputare pōt in treb.per.d.l.filium
quē habētē.et addatis qd̄ licet Bar.ibi hoc etiā sequatur in gl.
ibi.in ver.percepit.ꝛ Cy.Bal.ꝛ Saly.reprehēdunt illā opi.ꝙ
licet pr ad tps cōcessērit in vita tñ nō infertur qd̄ voluerit ppe-
tuam cōcessionē facere.l.epistolā.§.fi.ff.de pac.vsi in terminis.
d.l.filiū.habebit filius treb.an illa re cōcurrēte iudicātis arbi-
trio.l.pōt.ff.de leg.i.et ita intelligūt doc.illā.l.filiū quē.Bart.
dicit ibi esse singu.pro decisione eius qd̄ ipse ibi et hic tenuit.
18 ¶†Querit etiā hic Bar.que cōputentur in legitimā[c] et di-
c catis vt hic per eū,cuius dictis addit primo ꝙ in his q̄ pro-
ueniunt ex causa testamēti verū dicit Bar.qd̄ cōputentur in le-
gitimā per alle.p Bar.ꝛ p.l.omnimodo.ver.et hec qdē.C.de
19 inoff.test.ꝛ p no.per gl.in.l.illud.C.de colla.¶†Et iuxta hoc
querit quid in dato cū cōditionis implēde.et refert ꝙ gl.in.d.
l.filiū quē habētē.tenuit qd̄ non imputetur in legitimā.ꝛ hoc
credit Ang.esse verū si non pficiscatur ex substātia testatoris ex
gñali doctrina.d.§.repletionē.alias autē credit imputari p.d.
l.oimodo.et per no.p gl.in.d.l.illud.sed Joā.de imo.putat qd̄
forte nō cōputabitur in legitimā si sit pfectitiū de bonis pa-
tris attēto ꝙ fili⁹ in oēm euentū nō erat illud habitur⁹ ex di-
spositiōe testatoris.Sꝫ ex casu aduētitio.s.si legatarius volet
implere conditionē,ꝛ ideo dꝫ imputari vt.d.§.repletionē.ibi,
quasi iure aduētitio ꝛc.ꝛ facit fm eū id qd̄ dicetur.ff.de eo ꝙ ob-
uenit filio ex iure substitutionis.ꝛ hoc forte voluit gl.in.d.l.fi-
liū.fm eū.Addatis qd̄ Bald.in.d.l.filiū.circa.v.col.et ibi etiā
Saly.sequuntur opi.gl.ibi indistincte,ꝛ cōprobat Bal.ꝙ dñiū
legitime ipso iure cōtinuatur in filiū.et sic deductio puenit cōdi
tionis implementū,ꝛ sic ex ordine intellectus filius an habe-
bit legitimā quā illud qd̄ sibi datur cū cōditionis implēde.Ista
tñ rō nō est vniuersalis:qꝛ nō haberet locū nisi in his q essent
in ptāte in quos cōtinuaretur dñium iuxta.l.in suis.ff.de libe.et ~b
posth.ideo ponit rōnē magis gñalē q̄ est eadē cū illa quā hic
ponit Jo.de imo.vt.ff.retuli.Sꝫ aduerte ꝙ in ꝫrū vr tex.in.l.
etiā.§.si patrono.ff.de bo.lib.vbi tex.dixit si patrono conditio
nis implēde causa datum sit in portione debitā imputari dꝫ
De quo tex.doc.que ad hoc ppositū mētionē non faciunt,et
Bart.hic in materia allꝫ illā.l.etiā.§.si d ꝛ mortis.cū si.per id
qd̄ vr ibi imputari patrono imputatur etiā filio.Et posset rñ-
deri ad no.p gl.in.d.l.filiū.ꝙ loquitur qñ nō erat dictū a testato
re de dādo rē hereditariā cū cōditiōis iplēde sed simplr dixit
testator si.ꝛ.ded.ꝛ in heredi.ꝛ sic loquitur illa gl.vt ibi apparet.
Et ita pcedat opi.doc.q illā gl.sequunt.sꝫ qñ testator dixit, e
si dederis tale qd hereditariū.tūc tex.iuncta gl.in ver.conditio-
nis.in.d.§.si patrono.videretur pbare ꝙ imputaretur in quartam.
tñ pp tex.in.d.§.repletionē.et p no.p Bar.hic in pe.q.videre-
tur tuti⁹ tenere indistincte opi.gl.et ita fuit de mēte Bald.in
d.l.filiū.ꝛ ad.d.§.si patrono.pōt rñderi ꝙ aliud sit in legitima
debita filio,aliud in quarta debita pfono:qꝛ legitima est ma-
gis debita filio.l.si quis legatū.§.fi.cū ibi no.ff.ad.l.cor.de fal.
Et pro hoc facit qꝛ tex.in.d.§.si patrono.nō requirit ꝙ sit da-
tum de hereditate lꝫ gl.ibi aliter exēplificet.ꝛ tñ clarū vr qd̄
si nō est datū de hereditate nō dꝫ cōputari filio in legitimam
20 vt oēs tenēt p ea q̄ dicta sunt.ff.¶†Ex his infert ad si quid
capitur iure accrescē.vel iure substitutionis cōputetur in legi
timā debitam filio,ꝛ tex.in.d.§.repletionē.videtur velle ꝙ non.
Sed Bar.hic,ad fi.hoc intelligit esse verū qñ in legato facta
esset substitutio vt ibi in gl.in ver.substōne.secus si esset sub-
stitutus fili⁹ heredi directo vel per fideicōmissum:qꝛ tūc im-
putatur in legitimā:eo qꝛ ab ipso initio de eo ꝙ relinquitur eo
mō ab hēde deducitur oē grauamē.l.qm̄ in priorib⁹.C.de inoff.
test.Sed Ang.dicit hic se aliter intelligere.d.§.repletionē.s.
qd̄ qñ ex substitutione vel iure accrescēdi filio forsitan ppius-

¶ Eligere melio rē.adde tu qd̄ nec filius pōt rē here ditariā ppria au toritate capere p sua legitia vt ha bes p eūdē Alex. in cōsil.cxxviii.in iii.vol.F.C.

¶ Sigularē tex. in.l.vnū ex fami lia.de le.ii.an cre ditor bōa obliga ta habens possit eligere meliorē vl mediocrē vel de teriorē,ꝛ eodem mō si legatur vnus ex plurib⁹ rebus eiusdē spēi q̄ dēbē tur.Et cōclusio ē qd̄ nec meliorē pōt eligere creditor nec deteriorē pōt pstari debitori,sꝫ dꝫ dare mediocrē vt est ibi tex.mul tū notabilis ꝛ sin gularis.Ant.Fe.

b ¶ Meliora et deteriora.vide eū dē Alex.hic l vlti mis dictis,ꝛ i.d.l. nō amplius.§.fi. ꝛ Jas.i.l.scim⁹.i prin.in.ii.col.C.de inoff.test.ꝛ no.qꝛ vidi de facto i cā ardua.Tho.

¶ Que cōputent in legitimā.adde tu ꝛ vide eūdem Alex.in cōs.xciii. col.vlt.in.iii.vol. Fed.Cac.

¶ Et q̄ cōputen tur i tali legitia, vide p doc.et re rusinos i.l.illā.ꝛ in.l.illā.ꝛ in.l.vt liberis.et i.l.si do natione.C.de col la.Ant.Fr.

tario nihil obuenit nisi vsusfructus tunc non imputat in legitimam vt ibi. Sed si filius & alter essent legatarii eiusdē rei testatoris & filius esset collegatario substitutus vulgariter vel a collegatario repudiante per ius accrescēdi haberet totum imputabitur in legitimā. ❡ Ex expresso iudicio defuncti hz ille qui hz ex substitutione vulgari, & ex tacito qñ venit per ius accrescēdi. l. qui liberis. §. hec verba. ff. de vulga. & pup. & l. si titio & meuio. §. i. ff. de leg. ii. iunctis no. per gloss. in l. dñs. in fi. ff. de vsufru. Ergo dz computari in legitimam sicut alia que obueniunt ex iudicio testatoris vt hic p Bar. & dictū est. ff. ❡ Sed Jo. de imo. dicit qd pro eo qd dicit Ang. de obuentione vsusfructus quod non imputetur in legitimam. facit. l. iubemus. in prin. C. ad treb. & id qd habetur in aut. de triē. & semis. §. i. & §. prohibemus. sed quo ad proprietatē obuenientem dicit qd fortius est tenere opi. gl. in d. §. repletionē. & Bart. hic, quia licet obueniat ex iudicio testatoris, tñ in omnem euētum non erat filius habiturus, sed ex quodam aduētitio casu. Et ideo tanquā aduētitium dz iudicari, & licet tex. in d. §. repletionē. faciat mētionem de vsufru. tamē id exēpli gratia posuit, & exempla non restringunt regulam. l. damni infecti stipulatio pertinet. §. fi. ff. de dam. infect. & precipue qz rō posita in d. §. repletionē. etiā in aliis casibus locū hz vt pz ex predictis. ❡ Pau. de ca. in d. l. scimus tenet cōtra gl. in d. §. repletionē. & cōtra Bar. hic, & vult q etiā si substitutio facta sit in legato tñ cōputetur in legitimā postq est vere hereditaria. Et dicit qd non ob. tex. in d. §. repletionē. in ver. substōne. qz dicit se intelligere de substitutio. pu. qz qd filius ex ea cōsequit nō imputat in legitimā: qz nō hz tanq bona patris, sed tanq bona filii. l. q titiū. ff. de his qui. vt indig. l. iii. §. si mater. ff. de car. edi. & instit. de pup. substi. in prin. Sed ꝯ eū facit tex. in d. §. repletione dum loquit de iure accres. attenta saltem ibi rubrica generali posita que operat vt q̄uis lex in aliquo specifico casu loquat, tñ gñaliter intelligitur vt. l. regula. §. si quis. & ibi no. Bar. ff. de iur. & fac. igno. & est gl. in cle. i. de elec. Et per hoc etiā videt q nō sit restringēdus tex. in d. §. repletionē. in ver. iure accrescēdi. ad casum qñ filio relicta erat ppriētas. & alteri relictus erat vsusfruct⁹ qui extinctus fuit morte fructuarii. Et sic accrescebat pprietario quasi tūc non capial iudicio testatoris, sed consaliter. licet ita intelligat ibi gl. & expressius bal. ibi in. viii. no. qui dicit se etiam credere q nō haberet locū ille tex. in iure accrescēdi circa proprietatē: qz illud qd capitur iure accrescendi capit vno & eo. ti. & recta via. l. i. §. si coheredis. ff. eo. Dum autē tex. ibi loquit de substitutione intelligit ibi Bald. in. vii. no. qd pcedat etiam in substitutione facta a patre per fideicōmissum substituēte vnū filiū institutū alteri sub cōditione si decesserit sine liberis: qz illud qd capiunt ex illa substitutiōe alio fratre instituto sine liberis moriēte nō imputat in legitimā: qz d. etiā fideicōmissum pēdet ex cōditione, sed legitima nō recipit diem neqz cōditionē, & sic in hoc videtur tenere ꝯ Bar. hic quo ad fideicōmissum factum in hereditate. ❡ Et eū Bal. in pdictis ccōcordat per oīa Salyc. l. d. §. repletionē. qui circa substitutionē d. recta factā in legato reliquit cogitādū. ❡ An gl. ibi sit vera, & sic si bene inspiciat Bal. Ang. & Salyc. videtur esse cōcordes. tñ opi. Bart. cū modificatiōe. ff. scripta in fideicōmisso facta in h̄ditate videtur verior p rationē suā quatenus de illo fideicōmisso posset reiici cōditio. Ut qz onus fideicōmissi sit impositum ei qui potuisset statim grauari vsqz ad dictā legitimā substituti intelligēdo tñ q iste filius substitutus habuisset aliquid tituli institutionis: qz alias non valeret testm̄ hodie vt. §. aliud. in aut. vt cum de app. cog. l. ita tñ. §. qui rogatus. ff. ad treb. Sed contra Bar. meo iudicio fortiter facit: qz ad d. §. repletiones. induerat erat dispositio d. l. qm̄ in prioribus. & illo tpe sufficiebat filium habere quoquo relictū tit. d. l. omnimodo. in princi. ergo in casu d. §. repletionem. debuisset dici qd de eo qd relictum erat in substitutiōe facta in legato vel in hereditate reiiceretur conditio substōnis vsqz ad legitimā, & sic imputaret in legitimā cōtrarius ibi di. ideo videatis ibi. Preterea aut fili⁹ substitutus per fideicōmissum nihil habuit iure institutionis, & tūc potest pcedere opi. Bar. hodie, vt dixi. aut aliquid accepit iure institutionis, sed nō sufficiebat ad legitimā & substitut⁹ fuit alteri legatario. certe eodē modo debere mus dicere qd vsqz ad legitimā reiiceret ois cōditio & dilatio de illa substitutione facta in legatario per d. l. qm̄ in prioribus. sicut qñ est facta substitutio per fideicōmissum in hereditate. nā etiā legata cōputantur in legitimā. l. cum. §. pe. ff. de bo. lib. & hic per Bar. Et ideo videtur qd non sit differētia inter legatū particulare, & fideicōmissum hereditatis, sed inter substitutionē directam vulgarem factā in hereditate, & alias substitutiones: quia in vulgari verum est qd cōputatur in legitimam: quia cum talis substitutio sit directa institutio cōditionalis. l. coheredi. §. cohereo. de vul

ga. & pup. imputatur in legitimā: quia vsqz ad legitimā reiicitur cōditio. sed in aliis substitutionibus factis. s. per fideicommissis in hereditate testatoris vel in legato dz distingui. aut aliquid aliud erat relictum iure institutionis filio: & tunc idem, alias secus per predicta. Nec dicatur qd Bar. hic fecerit differentiam inter substitutionē factam in legato, & factā in hereditate eo quia ad heredē nō ad legatarios spectat supplere filio legitimā vt nonnulli tenuerunt per. §. ceterū. in aut. vt cum de app. cog. qz rñdeo qd hec non fuit intentio Bar. qz ipsemet hic in antepe. q. tenet q ita spectet hoc ad omnes legatarios sicut heredes, preterea posito qd spectaret ad omnes heredes regulariter & non legatarios de quo. ff. dicā illud pcedere qñ filius nō fuisset substitutus sub cōditione in legato. Sed qñ est substitutus tūc est sec⁹ per d. l. qm̄ in priorib⁹. nō ob. etiā predictis qd ante d. §. repletionē. esset lacta d. l. qm̄ in prioribus. &c. qz puto qd de necessitate ille tex. sit intelligendus in substitutione facta vel in vsufructu per predicta vel in substitutione facta in rebus nō hereditariis puta in re aliena legata. & ita saluatur ibi gl. ❡ Uel in substōne pupil. dictū est. ❡ Nec ob. qd ratio gñalis ibi posita facit in cōtrarium: qz respōde qd illa ratio declaratur per tex. ibi in ver. ex ipsa substantia patris & est necesse ita dicere per d. l. qm̄ in prioribus. Et per hec videtetur qd in eo qd obuenit iure accrescēdi cum sit quoddā ius substitutionis deberemus dicere qd computetur in legitimam nisi sit in vsufructu vel in rebus nō hereditariis vt dictū est, & sic in iure accrescēdi saluabitur intellectus gl. bal. Ang. Saly.

21 & sequaciū, & isti sunt articuli valde dubii. ❡ † Itē inquantum
Bar. hic cōcludit q donatū filio causa militie imputet in legi
a tima[a] per d. l. omnimodo. §. fin. hoc limitat Ang. esse verū si militia est venalis vel trāsitoria in heredes vel venalis, & transitoria simul per ea que habētur in d. §. fi. ❡ Fallit in militia sientiarum principum que in legitima nullo modo imputat vt ibi habet. eque sine iste militie trāsmissibiles ad heredes vel non alienabiles vel nō, vide per Bar. in l. i. §. nec castrēse. in. ii. & iii. col. ff. de colla. bo. & per hec refert Ang. q non imputabitur in legitimam episcopatus vel aliqua prebēda: quia tales nō sunt trasmissibiles in heredes neqz venales neqz etiam expensa facta pro eis adipiscendis. Et idē voluit Cy. in d. l. omnimodo. §. fi. & Bar. in d. §. nec castrēse. in. ii. col. & Ang. in l. illud. in quibusdam lec. C. de col. ❡ Itē inquantū Bar. cōcludit qd donatio facta filio si valuit a princi. non cōputatur in legitimam nisi hoc fuerit expresse actum per l. si qñ. §. fina. C. de inoffic. testa.
22 ❡ † Addit Ang. hic qd p r hoc infert q si pater faciat sumptus pro filio doctorando vel ducenda vxore vel fecit expen
b sas causa studii[b] vt perueniat ad doctoratus apicem quo casu donatio tenuit alle. l. que pater filio. & l. filia. §. iterantus. & l. ex parte. ff. fami. erc. nō cōputabitur dicti sumptus in legitimam. ❡ Et idē dicit si dedit pater pecuniā pro filia ab hostib⁹ redimēda. In condēnatione vero soluta per patrem de delicto filii dicit Ang. qd si pater cōsensit delicto nō imputatur in legitimā sicut nec sumptus factus pro filio qui magistratum accepit eo consentiente. l. lucius. §. idē respondit. el. i. ff. ad muni. & l. qui originē. §. fi. ff. de mu. & hono. adde q his que pater dedit causa studii. Bar. hoc idē tenuit in d. §. nec castrēse. in. ii. col. in ver. quero hic loquit de his que pater &c. & Bal. in aut. ex testamento. C. de col. in ver. &c. & ibi idē dicit in his que dedit pro doctoratu, & ita etiā tenet Bald. in d. l. omnimodo. §. fi. & p Pau. de ca. in ꝯsi. clxxxii. incipit quidā nobilis &c. ad qd etiā videtis p Bal. in l. macedoniani. C. ad mace. & per Bald. in l. pactum. in xi. q. post Cy. C. de col. & ibi Saly. in viii. q. ❡ Ubi limitat hoc esse verū nisi dicta expēsa facta esset pro filio vt renūciaret hereditati paterne quo casu etiam si renunciatio nō valuisset videtur tacite actū qd imputet sibi in legitimā. ar. l. cū quo. §. fi. ff. eo. Et pōdera qz Ange. hic vult q donatio facta a patre filio causa studiorū valeat absqz mortis cōfirmatione, & ita etiā ipsemet tenuit in l. i. ff. so. ma. & ibi etiā Bal. de quo ibi, & etiam per Ro. in l. si donatione. C. de col. post Bald. & Jo. de imo. & per Bar. in d. §. nec castrēse. in. i. col. ibi, ad fi. & aliqd etiam per Bal. in l. filie. in. iii. q. C. fami. ercis. & p Pau. de ca. in cōsi. ff. p xi. alle. & magis cōmunis cōclusio esse videtur qd si filius est in
23 potestate, & non sit doctor non valeat. ❡ † Quantum vero ad pecuniam datam pro filio ob hostibus redimēdo vel pro con
c dēnatiōe[c] filii qui delictū cōmisit videatis plenius per Barto. in l. si ab hostibus. ff. de pecu. leg. ad quem Jo. de imo. hic se remittit. De quo videatis per Bal. in d. l. omnimodo. §. fin. & in d. aut. ex testamēto in ver. quintusdecimum capitulum &c. cum versi. seq. & ibi etiam per Rom. & Bal. in aut. contra rogatus. C. ad treb. & in aut. si captiui. C. de epi. & cleri. ad fi. & in l. filie. in penul. col. & in l. certū. in. ii. col. C. fa. ercisc. & in additio. quas fecit ad tractatum Bart. de duo. fra. & in l. liber captiuus. C. de cap. & in l. i. in fi.

a ❡ In legitimā. vide hic in addi. ad Bar. in caract. de tos. & his addit signo de mediolano. ꝯsil. xxxv. & ibi an noie debitorū de quibus nōdū venerat tps solutionis tpe mortis testatoris possit imputari in legitimā, & per Joā. de ana. consil. l. cj.

b ❡ Expensas studii. adde tu. & vide de hoc ēt p eūdem Alex. l. ꝯsil. celiiii. col. vi. et. vii. in. ii. vo. & in ꝯsi. c. iii. in iii. vo. Frā. Cur.

c ❡ Pro cōdemnatione filii. vide Bar. in l. si cū dotē. §. si post solutū. ff. so. ma. & ibi vide apostillā. & Bal. l. filie. l. viii. col. C. fa. er. & l. i. ii. §. i. ff. so. ma. & l. i. sancimus. C. de inoffi. test. & in aut. ex testamēto. f pe. col. C. de colla. Tho.

l.j.in fi.C.de filiis p pa. ¶ Per Jo.de imo.in c.lator.de pig. et p Ro.in l.si dotis.ff.sol.mat.et opi.Bar.in d.l.stichus.videtur
24 magis cōmunis. † Addit etiā quid si pater filie intrante monasterium dimisit aliquid super altare:an imputetur filie in legitimā,et remittit ad no.per Bar.in l.j.§.si parens.ff.siquis a parē.fuer.manu.vbi tenuit q sic,et idē tenuit Bal.in l.quā nouelam in fin.C.de inoff.test.et Jo.de imo.hic,et sequitur etiā Pau.de cas.hic qui etiā pro hoc dicit facere l.fi.ff.de pecu.le.vbi in dubio non videtur pater donare sed in peculium profectitiū concessisse.et ideo imputetur:q2 in illo censetur filium pdilegisse et ita potest intelligi fm eū tex.in d.l.filium quē habentem.Addatis etiā qd pro dicta opi.qd computetur in legitimam bene faciunt no.per Bar.in l.titio centū.§.titio genero.in fi.ff.tit.j.Nam habetur ad instar dotis vt ibi per Barto.et
25 in d.§.si parens. ¶ † Item inquantum concludit hic Bar.qd
a illud qd donatur filio emācipationis causa^a non computatur in legitimā nisi hoc fuerit expresse dictum.Adde qd Nico.de mata.tenuit cōtrariū vt refert Bal.in l.illud.et in l.vt liberis.C.de colla.Sed dic vt dixi in d.l.illud.vbi teneo opi.Bart.et ibi etiam sustineo opi.Bar.hic volētem qd quādo donatio facta filio a princ.non valuit,sed confirmatur morte imputatur in legitimā licet non fuerit hoc expresse actum,licet Pau.de ca.hic,et Ang.in d.l.illud in aliquibus lec.tenuerit cōtrarium.Sed ibi respondeo ad allegata per eos,et ibi etiā tetigi,quid si pater nō donauit,sed simpliciter dedit an imputetur in legitimā,et Bar.singulariter in l.j.§.si parens.si quis a parē.fue.manu.tenuit qd sic per l.cum quo.§.fi.ff.e.dicētin vt dixi in d.
26 l.illud. ¶ † Querit etiā Bar.quid si pater donauit filio emancipato aliquid vt sibi in legitimā imputaret,et filius decessit viuo patre,an nepos ex eo succedens auo sibi imputaret in legitimam si dictus nepos fuit etiā heres patris sui,et relinquit istam.q.indiscussam. ¶ Sed Ang.dicit quod cū ista donatio fuerit sub modo,et modus nō possit impleri pp̄ter casum contingentē in psona filij donatarij habetur pro defecto l.titio centum.§.titio genero.fm vnū intellectū.ff.tit.j.s.intelligendo qd loquatur in modo,lz alias modus qualitercūq; deficiens non faciat dispositionē deficere l.si fundū per fideicōmissum.§.j.et l.j.et l.pater tusculanus.ff.de leg.ij.Si ergo deficit donatio in persona filij sequitur q immediate nepos hz ab auo,et sic debet sibi in legitimā imputare.Jo.de imo.dicit q hoc dictū Ang.sibi nō placet:q2 modus quomodocūq; deficiat nō facit deficere dispōnē per d.l.si fundū per fideicōmissum.§.j.et d.l.pr.§.tusculanus.et rūdet ad d.§.si titio genero.q loquitur in conditione nō in modo vt ibi plene psequitur Bar.et ideo rō Augē.non videtur bona fm eū,et potissime q2 cā finalis ipsius donationis non fuit illa vt imputaretur in legitimā,sed amor filialis licet voluerit illam imputari in legitimā si cōtingeret eum succedere.facit fm eūz id qd habetur in l.si mulier.C.de iure do.et in l.si.§.fi.j.de do. ¶ Ideo videtur fm eū questio residere an necessitas imputādi in legitimā transeat in heredē vt tetigit hic Bar.lz ipse nō decidat,et sic rūdet Jo.de imo.absq; aliqua decisione. ¶ Addatis q Jac.but.et Bal.in l.scimus.ver.repletionē.C.de inoff.test.lz q imputetur nepoti in legitimā:quia nepos venit ex psona patris sui:q2 in locū eius successit.l.gallus.§.nūc de lege.ff.de libe.et posth.et ideo sicut pater viueret sibi imputaret in legitimā ita et nepos,et ita dicūt etiā tenere Mar.fil.sed Saly.ibi plenius distinguit,vez aut auus decessit testatus,aut intestatus.Primo casu ponit exemplū qn nepos fuit ab auo in certa re institutus q valebat minus legitima:et tunc putat q non imputabitur in legitimā q2 isto casu ad relictū non venit ex persona patris,sed sua a testatore vocatus,et illud qd donatum fuit patri percipit vt heres patris,et de ipsius substantia adeo q in legitimā quā habitur^a fuisset a patre debuisset sibi imputare,et si in illam debuit imputare sequitur qd nō in istam quā habere vz ab auo:pro hoc facit tex.in d.ver.repletionē.dū dicit tex.substitutione ec.Si a sit decessit intestatus tunc ponit exēplum si nepos solus fuit et hereditas erat exhausta legatis relictis in codicillis:et legatarij dicunt q debet nepos sibi illud imputare in legitimam.Et adhuc tenet Saly.q isto casu nō cōputet in legitimam:q2 nō venit nepos ex persona patris sed ex sua,et illud habuit a patre non ab auo.Si autem nepos non erat solus,et tūc aut ille alius erat in eodē gradu vt duo nepotes ex duobus filiis et idē dicit prout in precedēti.Quia quilibet suo iure venit et ex propria persona,aut ille alius erat in proximiori gradu vt patruus,et sic erat filius defuncti:et tunc quia nepos non potest venire ad hereditatem aui nisi persona patris sui vt est text.no.et singu.fm eum in §.soluto,vers.si vero filiorum.in aut.de nup.sicut patri veniebat imputandum in legitimam,ita et huic nepoti venienti ex persona patris.l.si quis filium.C.de inoffic.testa. ¶ Veritas huius articuli in primis pendet satis ab intellectu d.l.si fundum per fideicōmissum.§.j.nam quidā intelligunt qd ibi modus non facit deficere dispositionē:quia erat potestatiuus,secus si non esset potestatiuus.l.legatū.C.de condi.inser.Et istud videtur tenere Pet.et Cy.tamen magis communis opi.est q aliud sit in modo quā in cōditione,et tex.in d.l.legatū.loquitur in cōditione.et non videtur verum q tex.in d.l.si fundū.§.j.loquatur in modo potestatiuo:q2 ibi loquitur in seruo alieno redimēdo,et manumittēdo per legatarium,et sic nō pēdebat a mera potestate legatarij,et q aliud sit in modo quā in cōditione tenet gl.in l.j.C.de insti.et substi.et ibi sustinui illā gl.referēdo opi.aliorum et respondendo ad obiecta.Itē est aduertendum qd ratio Jac.bu.Bal.et Sal.in dictis locis non videtur bona dū dicunt qd nepos venit ex persona patris eo q2 in locū eius successit.nā hoc est cōtra l.si.cū ibi no.per Bar.C.de libe.prete.et per Cy.in l.j.C.ad l.iulia.de adul.et per Bar.in l.j.§.si sic.ff.de col.do.et in l.j.§.si filius.ff.de coniun.cum eman.lib.vbi probant qd nepos etiā qn venit cū patruis licet succedat in locū patruis sui tñ dr venire ex propria psona,et nō ex psona patris:q2 patri nunq̄ delata fuit successio.vnde cōtra decisionē eorum fortiter facit quia qn data fuit dos filie que decessit ante patrē superstite filio ex ipsa filia predefuncta si talis nepos hz dictaz dotē vt heres matris vt quia auus fuerit stipulatus tacite vel expresse reddit filie dotem vel liberis vt heredibus filie tunc nepoti nō computatur dicta dos in legitimā per d.§.repletionē.vt tenuit Bart.in l.post dotē.ff.sol.ma.circa vi.col.in ver.item prodest ad aliud.et cōsuluit Jac.de bel.et idē tenet Bal.in l.quā nouellā.C.de inoffi.test.et Ang.hic,et in l.illud.C.de col.in quibusdā lec.et sequuntur communiter Mod.vt plene scripsi in l.illā.C.de col.et tñ dicta dos intelligebatur data filie per d.l.quā in nouella.Cōtra eandē videtur in pposito nostro qd nō imputetur in legitimam:q2 non hz nepos immediate ab auo,sed quodā aduentitio iure ergo ec.vt in d.§.repletionē.Posset etiā rūderi ad d.§.soluto.q lz ibi dicatur q illud lucrū nuptiale ita demum habēt nepotes concurrentes cum patruis si ipsi nepotes sint heredes patris sui tñ non sequitur q semper qn nepos cōcurrit ad hereditatē aui cū patruus sit necesse qd sit heres patris sui.pz in §.cum filius.insti.de here.que ab intest.a. nam pone qd ibi filius in potestate qui decessit viuo patre nihil habebat^b aduētitium vel castrēse aut quasi,et sic non potuit ab intestato habere heredē vt no.in aut.de here.ab intest.in prin.in ver.parētibus.et nihilominus nepos ex eo q̄uis nō sit heres eius
27
b succedit cū patruis. ¶ † Querit etiā Ang.hic quid si auus dotauit^b neptē,et auo mortuo vult dicta neptis venire ad successionē patris sui vel etiā vult saltē legitimaz ex forma iuris vel statutorum an sibi debebit imputare in dotē quā habuit ab auo:videtur fm eum q nō:q2 illa dos nō fuit profecta a patre,sed ab auo,et nos tractamus de successione patris ergo ec.d.§.repletionē.refert se plures cōsuluisse q si auus dotauit neptem cōtemplatione sui,et hoc ɔstat liquide vel per vehementia indicia qd est vera precedens opi.et sic intelligit l.auus.ff.de iure do.sed si dotauit contemplatione filij vel dubitatur quo casu s.in dubio idē est ac si contemplatione filij dotasset.l.dedit dotem.ff.de colla.bo.et ibi no.Jac.de aret.et Bar,et tunc debet in suam legitimam imputare quasi a patre suo dotata sit vt.l.sed si plures.§.in arrogato.de vulg.et pup.breui manu enī videtur tradita primo hec dos filio,et deinde p filium nepti.l.iij.§.si.ff.de do.inter vi.et cū eo transit hic Jo.de imo.simplr licet nimis perfecte referat opi.Ang.Adde q istud etiā ɔcludit ange.in consi.lxxvi.inci.Jo.Phil.et in cōsi.seq.et in d.l.illā.in quibusdam lec.Pro ista opi.etiā facit id qd no.Bar.in aut.ex testamēto.in fi.C.de secū.nup.et id qd no.Bart.hic in q.qua querit an dos data filie cōputetur nepti in legi.et Bar.in cōsi.suo
c incip.^c pater dedit dotē ec.Ad idē facit qd no.Cy.in l.omnimodo.in j.q.C.de inoffi.test.vbi dixit qd si precibus tantū patris absq; alia pecunia est acquisita militia filio imputaret in legitimā ar.d.§.in arrogato.Et ita etiam no.Gui.de cug.et Raynal.in d.l.omnimodo,Sed in cōtrarium facit id qd no.Bart.in l.cum ops.in princ.C.de bo.que lib.dum alleg.d.§.repletionem,Et id qd no.gl.in l.qui in aliena.§.interdum.in verbo faciat heredem.ff.de acqui.here.et ibi doc.in l.quesitum.in prin.ff.de lega.j.vbi no.qd illud qd obuenit nepoti ab auo non dicitur profectitium respectu patris,et sic in dubio videatur qd censeatur profectum ab auo non contemplatione patris vt etiam est de mente Bart.in l.gallus.§.qd si is.de libe.et posth.Tamen non discedo ab opi.Ange.cum qua etiam in casu magis dubio concordat Paul.de cast.in consilio.lxviij.incipien.si dicta cornelia ec.per d.l.dedit dotem,et per d.l.omnimodo.§.imputari.in versicul.occasione.et l.profectitia.in prin-

a ¶ Emancipationis cā.adde tu et vide eūdē Alex.in ɔs.cliij.et in ɔs.v.col.iij.in ij.volu. Frā.Cur.

☞ ¶ Adde videndū Phil.cor.ɔs.lxxiij.inci.lz meo iudicio.ij.vol.Et qd de donatione factā filio naturali in pami emācipationis an valeat vide plenissime Gui.pap.quest.cccccxxiij.q est si.inci.si donatio facta.Idē.Fr.

b ¶ Dotauit.vid hic in apostil.ad Bar.et hic adde Sigis.de homod.cōsi.ex.anch.ɔsil.cclv.p alex.cuij.iij.lib.

c ¶ Pater dedit dotē.vid Bar.in ɔs.cxxx.et ibi vid l add.meas.et vid Bar.i l.si cū dotē.in pri.l vlt.col.et ibi Bald.et do.Alex.de imo.et do cto.ff.so.ma.et vide And.barb.in ij.vol.inci.scribit supremā.Th.di.

cip.ff.de iur.do.Nec ob.id qd habetur in.d.§.repletionē. et id qd no.Bar.in.d.l.cum ops.et r̃nde qd ibi loquit̃ in his q̄ non contēplatione patris data sunt filio,sed casu aduentitio aliter obuenerunt:vt fuit tactum in superioribus.Nō obst.id qd no.in.d.§.interdū.cum si.quia aut auus dat aliquid nepti ad quod non obligatur ꝑpter filium:et tunc non dr̃ profectitius respectu patris vt ibi.Aut dat nepti ad id ad qd obligat̃ pro filio.sed ꝑpter filiū vt in dote quā auus tenetur dare nepti ꝓ filio.l.et ideo.§.fi.ff.de in rem ver.et in.d.l.ꝓfectitia.§.si filiusfami.mutatus.Auus em̄ tenetur dotare neptē ꝑpter filiū nō propter se,patet:quia si filius est diues auus nō tenet̃ dotare neptē ex filio,vt singulariter ꝓbat Bald.in au.res q.C.cōia de leg.et Saly.in.l.filiusfa.si in id.ff.ad maced.et in.l.pater filie.in prin.ff.de euic.per illum tex.et per.d.l.dedit. et per not. Bart.in.l.nō quēadmodū.ff.de libe.agn.et sequit̃ Lud.ro.in l.j.ff.sol.ma.et tunc hʒ locum questio nostra.et id qd no. Jac.

28 de are.et Bart.in.d.l.dedit.† Sed iuxta hoc potest dubitari vtrū dos quā dedit auus pro nepte ex filio cōputetur in legitimā ipsi patri neptis debitam in bonis aui.In quo Bald.in auc.ex testamento.C.de col.in vlt.colū.in versi.tertio quero si quis ꝛc.tenuit qd non allegat.d.l.dedit.Sed licet ipse non dicat Cy.tenuit ꝯtrā in.l.scimus.C.de inoff.test.in.v.q.Quia dicta dos pcessit de bonis aui et videt̃ profectitia in filium:vnde hoc non sufficit vt sibi cōputetur in legitimā licet tēpore mortis aui non essent in bonis ipsius aui.allegat.d.l.qm̄ nouella.in fi.et pro ista opin.facit decisio Ang.hic in superiori ꝗstiōne.Et per dicta per eū limitat̃ opi.Cy.s.nisi auus dedisset dotē nepti cōtēplatione sui.nā tūc nō imputabit̃ patri neptis in legitimā:ꝛ ita teneo.et.d.l.dedit.facit pro ista opīaiō ꝯtra. Dum tñ dixi ꝙ dos data ab auo nepti cōputat̃ filio in legitimam:semper intelligo qñ filius tenebatur dotare fm qd singulariter no.Bal.in au.res que.C.cōia de leg.alias non: quia tunc talis dos reputatur onus aui et tanꝗ̃ es alienū aui deducitur fm Bal.in.l.fi.C.de do.ꝓmis.in pe.col.in versi.sed pone ꝙ viuus ex fratribus.allegat tex.quē dicit esse singula.fm viā

29 lecturā in.l.pater filie.ff.de euic. ¶ † Querit etiā hic Ang.an a feudū vel emphyteusis [a] recepta apatre pro se et filijs cōputetur filijs in legitimā:et remittit ad no.per Bar.in.l.j.§.nec castrense.ff.de col.bo.Sed dic qd Bar.ibi tangit an cōferantur non aūt in legitimā imputētur.agitur ꝛc.vide melius ꝑ Bal.et Saly.in.d.l.omnimodo.§.fi.post Gui.de cug.ibi,ꝛ Nico.de neap.in.l.pater.la.ij.alias la.iij.ff.eo.ꝛ per Ang.in.§.optime.in auc.de nup.et per Jo.de imo.et expressius Pau.de ca.in.l.si patroni.in princip.post Angel.ibi.ff.ad trebel.et ibi dicam.

b ¶ † Querit etiā hic Bar.quid si relictū est filio minus quam legitima an supplementū fieri debeat per heredē [b] vel per legatarios possidētes res hereditarias:ꝛ cōcludit qd ab omnibus pro rata bonorū per.l.si ex patronis.in prin.et.l.si libertus.ff.de bo.lib.et per.d.§.repletionē.Ang.hic se remittit simpliciter ad not.per Bar.hic.Sed Jo.de imo.dicit qd forte ꝯtraria opi.est verior.s.qd solū ab heredibus per.§.ceterū.in ver.ad heredibus.in auc.vt cū de app.cog.Itē quia ius agēdi ad supplementum legitime est conditio ex.l.omnimodo.C.de inoffi.test.que est personalis actio.§.appellamus.insti.de act.et sic debet cōpetere contra heredē non contra alios singulares successores.l.j.§.heres.ff.ad treb.Et respōdet ad.d.l.si libert⁹.qd loquit̃ fm tēpora antiqua.fm que non erat introductū ius agendi ad supplementū in liberis nec in patrono:sed competebat bo.poss.ꝯ tab.que est iudicium vniuersale respiciens totam substātiā pro rata debita patrono.d.§.libertus.sed hodie secus:quia deberet agi ad supplementum ꝯ heredē per id qd habet̃ in.§.sed nostra.insti.de suc.lib.Et sic hodie eodē modo filius aget ad supplementum ꝯ heredē,per.d.l.omnimodo.ꝛ ꝓ hoc dicit facere:quia alias pro magna parte subuerteretur testamentum et voluntas testatoris:quia inualidaretur legata oia pro certis ratis qd non videtur esse de mente iuris:ꝛ ꝓsertim.d.l.omnimodo.que voluit obuiare ne testamenta sub-

32 uerterent̃.Nec fm eum ob.predictis.l.si patronus.§.i.ff.de iure pa.vbi videt̃ ꝙ fm hec tpa cōpeteret ius agēdi ad supplementum:q: pōt r̃nderi fm eū vel ꝙ illud fuit additum a compositoribus noui iuris,vt dicit glo.in.l.etiā.§.toties.ff.de bo.libe.Vel si bene pōderetur ibi non potest agi ad supplementū per patronū institutū in vna:q: ibi ꝓsupponitur vltra vnciā fuisse relictum patrono illud quod erat debitum ad supplendam debitam portionem.Addatis qd Bal.in.d.l.omnimodo.in fi.prin.C.de inoffi.test.distinguit:aut legatario est relictum corpus hereditarium:tūc cōtribuunt legatarij sicut heres,et possunt cōueniri a filio:q: legitima ipso iure resecat legata.arg.l.linea.ff.eo.Aut est eis legata quātitas in genere:ꝛ tūc fili⁹ nihil potest ab eis petere:quia nō potest petere legitimā nisi de substantia bonorū testatoris:sed istud genus nō est de substātia bonorū testatoris licet in venditione rerū hereditariarum hoc possit percipi.et ꝓbat̃ in.d.§.repletionē. coniuncta.l.cum pater.in prin.de leg.ii.et.l.deducta.§.vltimo.ff.ad treb.fm eū.Et istā opi.refert Pau.de cast.hic in lec.padua.et videt̃ eum ea simplr̃ transire.idē dixit.Bal.in.l.suus quoq.in prin.ff.de here.insti.et istud nō videt̃ esse cōtra mentē Bar.hic qui loquitur de legatarijs possidētibus res hereditarias et hec vr̃ bona limitatio Bal.vero in au.presbyteros.de episco.et clericis.transit cum Bar.per.d.§.libertus.Ang.vero.in.l.papi.§.si conditione.ff.de inoffi.testa.dicit qd Ray.an.d.l.si patron⁹.tenebat idem qd Bart.per.d.l.si ex patronis.sed fm Ang.ōes ibi erant instituti:que respōsio non est bona maxime per.d.§.libertus.Finaliter Ange.tenet ꝯ Bart.d.§.ceterum.si tamen integrum supplementum ab heredibus haberi non possit puta q: exhausta erat hereditas et hereditas confecerat inuentariū:tunc vera fuit opi.Ray.fm Ang.q: subdit ꝙ si queratur qualiter tunc contra legatarios qui nō sunt obligati potent haberi recursus etiā nō videant̃ posse cōueniri ꝑsonali actiōe cum nō sint obligati nec reali:q: dñium corporum legatorum trāsiuit in legatarios.Debet dici fm eū ꝙ lex obligat etiā legatarios:et ideo cōuenient̃ur conditione ex.l.per no.per glo.in d.§.si cōditioni.vel si dicamus nō cōputare ꝯditionē ꝯ eos cōuenient̃ur actione in factū succedēte in locū deficiētis actionis iuxta.l.quotiens.ff.de ꝑscri.ver.Vel dicamus qd quatenus heres soluit legata maiora ꝙ deberet et poterit eaten⁹ repetere vt indebita et repetita refundere filio vel cedat heres actionē filio contra legatarios:ꝛ ita residet ibi Ange.in.l.si pater.C.de insti.ꝛ substi.circa mediū.dicit qd opi.Ray.et Bar.nō est vera nisi poneremus heredem inuentarium cōfecisse nec habere tantū ꝙ sufficiat ad supplementū legitime:q: tūc quilibet legatariorū tenebitur pro rata per iura allegata hic per Bart. Jo.de imo.in.l.suus quoq.tenet ꝯ Bart.per.d.§.ceterum.et approbat distinctionē datā per Ang.in.d.§.cōditioni.Saly.in.l.omnimodo.in prin.cōcludit ꝙ legitima filijs debita censetur es alienū:vt in.d.l.papi.§.quarta.et ideo minuit legata vt ibi.Et pro tāto es alienū primo deducitur.secūdo ad eius similitudinē legitima filij:ex residuo aūt soluūtur legata detracta falcidia debita iure institutionis heredi.Et per hūc modū pōt dici ꝙ detrahitur legitima tam aduersus heredē quā aduersus legatarios.Sʒ vbi portio remāsura hr̃di sic sit opulenta ꝙ sufficiat pro vtroq.s.ad repletionem legitime debite filio:ꝛ pro fal.debita ipsi hr̃di tūc integra soluūtur legata et non minuūtur in aliquo.Et r̃ndet ad iura allegata per Bart. ꝙ intelligunt̃ fm ꝓdicta.Vel aliud in debito patrono vt ibi:que nō est debita tāꝫ sicut legitima debita filio,vt no.in.l.si quo legatum.ff.de fal.et rō est q: illa que debētur filio debent̃ iure cōi ꝛ rōne naturali:sʒ alia debent̃ iure spāli ꝯ ius cōe ꝓ eā succedatur liberto etiam inuito.Pau.de cast.in cōsi.cc.lii.incip. In christi noīe visis oīb⁹ ꝛc.vr̃ approbare opi.Sal.quā.ff.retuli lʒ de Sal.mētionē nō faciat.Sʒ ipsemet Pau.in ꝯsi.ꝓx.

31 sequēti vr̃ approbare opi.Bal.in.d.l.oīmodo. ¶ † Subdit etiā ꝙ qñ legata essent relicta in corporib⁹:tūc si fili⁹ pro legitima vult habere partē in illis sicut in alijs pōt ab eis partē vendicare:nō aūt agere ꝑsonali cōditione per.d.§.repletionē.ꝛ legatarij poterūt ab herede recuperare estimationē partiū euictarū iuxta ea q̄ plene tradunt̃ in.l.si dom⁹.§.de euictiōe.de le.i.Et hoc si apud heredē remanet sibi vltra quartam debitā iure instōnis ꝙ sufficiat ad legata integra persoluēda vltra legitimā cum possit grauari vsq: ad dodrantem.l.i.in prin.ff.ad.l.fal. iuncto.d.§.quarta.Si aūt nō curat fili⁹ habere partē in singulis reb⁹ sed cōtentat̃ habere estimationē tūc dicit qd poterit agere ꝯ solū hr̃dē ꝯditiōe ex.l.oīmō.q: heres cōqueri nō pōt cū potuerit grauari vsq: ad dodrātē.Sed caue q: ꝓsupponit Pau.de ca.ꝙ fili⁹ possit petere legitimā sibi dari in reb⁹ legatis alteri⁹ cui⁹ ꝯtrariū voluit singlr̃ Bal.in rubr.ff.de rerū pmi.ꝛ retuli.ff.vbi istud secutus sum cū certa modificatiōe.

32 ¶ † Vn̄ ex ꝓdictis oīb⁹ cōcludo ꝙ vera sit opi.bar.qñ ꝓ legata remanebat diminuta legitima adeo ꝙ heres de pte sibi remanēte vltra quartā iure istōnis debitā nō poterat satisfacere legitime:casu q̄ quartā iure istōnis posset retinere de iure.Et videt̃ ꝙ agere possit ꝯ legatarios possidētia cōdōne ex.l.q̄ isto casu vr̃ in rē scripta ꝑ.d.§.repletionē.Sed si ꝑ legata non remanebat diminuta legitima vel legata erāt l gnē : tūc ꝯ heredē agēdū est ad supplemētū per ea q̄ fuerūt allegata pro ista parte:ex predictis apparent r̃nsiones ad oīa allegata in ꝯtrariū.

1 ☞ Legata facta a milite tēpore militie non defalcantur si decedat in militia vel intra annum post missionem.

2 Diuersa statuta in eodem volumine constituta si vniformis erat potestas statuentium vniformiter confirmatur.

Similes

a ¶ Feudū vl' emphyteusis .adde in ꝛ vide de hoc ꝑ eūdē Alex.in ꝯsi.lxxxix.col.ii.vo.sʒ tūc dubitādū vbi de ēphyteusi ecclesiastica,ꝛ qñ pr̃ possit facere ꝙ bona emphyteutica imputent̃ in leimā filio ꝑ eūdē alex.l ꝯsi.v.co.iiij.vol.et lʒ pr̃ in.aij.vol.de feu.an imputet̃ l legitim ꝑ eūdē alc. l ꝯsi.xx.col.vi.vo. cōprobat̃.et i ꝯsi. xxviij.co.i.ꝛ.ij.in v.vo.ꝛ ibi ēt qd i emphyteusi.vide eūdē in cōsi.xxx.coū.vo.sʒ vbi fuissent.Fr.Cur.

¶ Vid Alex.de imo.in.l.pr̃ filiū.ff.ad.l.fal.ꝛ ibi dicas.Tho.

b ¶ Per heredem. vide ꝑ Jo.de ana.ꝯsi.cij.ꝛ an leia,ꝛ legitime supplemētū parib⁹ passib⁹ ambulent ꝑ eūdē cōsil.lxvij.ꝑ And.barb.consi.lxvi.iij.li.ꝛ an in leia cōputent̃ legata fcā filio vid ꝑ Ang.cōsi.lxxv.et ꝑ Alexan.cōsi. cxxi.et.cxxviii.iij.li.vbi mlta d materia legitie,ꝛ ei⁹ supplemēto.

c ¶ Legatarios. ꝛ an suppleat̃ legitīa ꝑ legatarios,vid et ꝑ ang. de are.l.§.iā aūt. insti.de inof.test.et Pe.de an.Bal.l c.Raynutius.in ꝑxi.char.in.i.col. de test.Tho.

1 SI miles. † Legata facta a milite tpe mi litie nõ defalcant ſi decedat in militia vel post missionē a militia.ī.annum.secus ſi legata ſint fctā post missionē a militia vel etiā pri'
2 ſi decedat post annū a die quo missus est a militia.h.d.❡ † Fa cit ſm Ang.ad vniuersa statuta in codē vol.cōſtituta qd ſi tē pore publicationis et cōfirmationis eorum vniformis erat po testas statuētium vniformiter confirmantur alias inspicitur tempus ſigillatim compilationis eorum.Subdit tñ Joan.de imo.ꝙ ſi statuta predicta essent inter se contraria staretur vl timo statuto,iuxta no.in.l.ſi.C.de te.tu.addatis ꝙ pro eo qd dicit Ang.est melior tex.in.l.ſi certarum.§.fin.ff.de test.mili.p eo autem qd dicit Jo.de imo.videatis no.per Bart.in.l.oēs populi.in ſi.iij.q.prin.de iusti.⁊ iur.⁊ Ang.in.l.in ciuile.ff.de leg.et in.l.ſi.C.de cano.largi.lib.x.

1 ☞ Datum gratia conditionis implēde nõ computatur in treb.ſi penes heredem non est remansurum ⁊c.
2 Non dicitur factum qd non durat.
3 In mortis causa capione ex re quam quis iussus est alteri re stituere,non detrahitur quarta.
4 Appellatione falcidie comprehenditur treb.
5 Ubi heres non grauatur.vt heres,sed vt alius,commodū sen tiens non detrahit quartam.
6 Uerba impersonaliter prolata non vitiant dispositionem,et referuntur ad heredem.
7 Testator impersonaliter loquendo relinquens post mortem titij videtur relinquere heredi titij.

1 ACceptis. † Datū gratia cōditiōis im plende non cōputat in treb.ſi penes heredē non est remāsurum,vt quia heres de illo restituendo ſit grauatus,et de illo non potest quartā deducere:quia non grauat in eo vt heres,sed vt mor tis causa capiēs,⁊ grauatus restituere alicui percepta quāti tate ſi nõ declarat a quo cēsetur iussus deducere ē hereditate
2 quā restituit.h.d.❡ † No.ꝙ illud nõ dr̃ factū ꝙ nõ durat vt hic,⁊.l.nõ quecūq.in prin.de leg.j.et.l.ſi p parte.§.versum.ff.
3 de in rē ver.❡ † No.ꝙ in mortis cā capione ex re quā qs ius sus est alteri restituere nõ detrahit quarta de quo dic vt fuit
4 visum in.l.j.§.ite ſi ita.ff.e.❡ † No.ꝙ appellatiōe fal.cōprehē
5 ditur treb.vt dictū fuit.in.l.j.ff.e.❡ † Not.qd vbi heres non grauat vt heres,ſꝫ vt alius cōmodū sentiēs nõ detrahit quar tam vt hic,⁊.l.lex fal.§.nunc.ff.co.et.l.mulier.§.ſi.ff.ad trebel.
6 ❡ † No.ꝙ verba impersonaliter ꝑlata non vitiāt dispositio nem et referuntur ad heredē vt hic,et.l.ſi seruus legat'.§.qui margaritā.de leg.j.❡ Et ibi forti' habet vꝫ qd ſi testator di xit titius acceptis centū restituat talem seruū sempronio non intelligit ꝙ debeat accipere sempronio centū,sed ab herede, et hic nõ repetit alibi in iure clari' ſm Bal.ibi.❡ Pro q̄ tpt addo bonū tex.in.l.titi'.ff.de leg.ij.⁊ vide in ꝑposito.q.not.p Bald.post alios in.l.j.§.ne autē.C.de cadu.tol.ver.quero nū quid ſi testator.⁊c.❡ Limita tñ notabiliter p̄dicta niſi testa tor primo legasset rem vni,demū mortuo illo disposuit perso naliter rem illam dari sempronio:nam tunc testator nõ videt heredē suū grauare ad dandū sempronio,sed primū legatariū
7 text.est in.l.codi.in prin.ff.de vsufr.leg.per quē Bart.ibi,ad ſi.ita limitat.d.§.qui margaritā.cum ſi.† Et iuxta hoc dicit singulariter Bal.in.l.vnica.in vlt.col.C.vt actio.ab her.⁊ cō tra here.ꝙ ſi testator impersonaliter loquendo dixit,relinquo post mortē titij.⁊.videt voluisse relinquere heredi titij alle.in ar.d.§.qui margaritā.❡ Pro quo bene facit licet ipse nõ al leget.l.qui pecuniā.ff.de sta.lib.vbi qui pecuniā dare a testato re iussus est niſi exprimatur cui det heredibus dare dꝫ p he reditarijs portionibus.❡ Quod no.pro limitatione.l.penul'. la.ij.ff.de re.du.per quam declaratur et suppletur id qd dicit hic in fin.quia debet hoc intelligi quod fuit hic expressa per sona fideicommissarij.❡ In gl.ij.ibi.l.nec enim.Ang.hic re spondet quod hoc fuit a prin.solutum cum hec modificatiōe vt duret acceptum.secus quando acceptum non durat ex cau sa superuenienti,et ita loquitur contrarium.Uel secūdū Jo. de imo.dici potest qd illa.l.potius concordat:quia illud ꝙ ibi reuocatur non censetur factū seu datum niſi quoad impedien dum petitionem vsurarum aduersus debitorem petendarum per rationē ibi positam in ſi.❡ Extra gl.dubitauit Pau.de cast.hic quomodo procedat principium huius.l.quia heres hic erat iussus pecuniam istam post mortē suam restituere,⁊ sic retenturus erat eam quousq; viueret.❡ Ideo videtur qd debeat sibi in treb.imputare,iuxta.l.in quartam.ff.co.et tanto magis,quia ſi contingat premori illum titium cui heres ius sus fuerat restituere esset pecunia remansura perpetuo penes eum,⁊ eius heredē,⁊ propterea deberet submouere treb.⁊ ta men his nõ obstātibus dicitur hic cōtrarium qd est mirabile secundum eum,et dicit quod nescit q̄lo iuriscon.ſi viueret re sponderet,et relinquit super hoc cogitandum.❡ Dicatis qd Dy.hic istud sensit,et dicit qd tex.hic in vrt.post mortē suā, potest intelligi in herede grauato restituere illā pecuniam ti tio post mortem titij,et isto casu omnia plane procedunt:quia tale fideicommissum censetur purū.l.heres meus in prin.ff.n. pri.Sed ſi intelligeretur ꝙ heres ſit grauat' restituere titio post mortē ipsius heredis,tunc erat maius dubium,eo quia titio predecedēte pecunia remanebat perpetuo apud heredeꝫ grauatum.l.ſi pecunia.§.j.ff.de leg.ij.⁊.d.l.heres meus.§.re sponso.⁊ dicit Dy.ꝙ tunc prestabitur fideicōmissum cū cau tione.❡ Puto ꝙ ratio quare isto casu non cōputatur in tre. est,quia non constat nunc eam esse irreuocabiliter heredis,et ideo non impedit detractionē treb.simile in.d.l.non quecūq, in prin.bene fateor qd ſi petitio fideicō.deficit,vt quia titius predecedebat imputabit in quartā.l.nõ est dubiū.cum.l.seq. ff.eo.et ideo ꝑpter hoc dubiuꝫ debebit ꝑstari p heredē cautio fideicō.hereditatis qd ſi cōtingat predecedere titiū restituet heres fideicō.hereditatis quanto plus retinuit pro treb.q̄ re tinere debuisset.l.in quantitate.§.magna.ff.eo.et istud fortasse voluit dicere Dy.hic vt.ff.retuli.

1 FIlio. † De prelegatis factis coheredi põt quis mero iure fal.detrahere ſi dedu cto ere alieno nõ remanet sibi quarta sue portiōis, sed prelegata ab alio facta non cōsequit niſi inte graliter soluat coheredi sua preleg.absq; detractione fal.h.d. ❡ In tex.ibi,quartā suppleat.i.ad quartā sufficiat.❡ No.ꝙ ꝑlegata cōputant in quartā respectu ei' a quo accipiūtur de quo dic vt plene no.in.l.nesenni'.in prin.ff.co.vbi fuit dictum.

1 ☞ Quod ab herede debebatur defuncto computatur in pa trimonio.
2 Maritus administrans res parafernales vxoris tenetur red dere rationem.
3 Quid autem de fructibus bonorum parafernalium.
4 Quid de fructibus bonorum que non sunt nec dotalia,nec pa rafernalia.
5 Oliua est fructus industrialis.

1 MAritus. † Quod ab herede debebat de functo ꝯputatur in patrimonio ⁊ cadit in fideicōmisso vniuersali sicut cetera bona
2 hereditaria.h.d.❡ † Not.ꝙ maritus administrās res parafernales vxoris tenetur de eis reddere rationē qd est clarū quo ad ipsam sorteꝫ,sed quo ad fructus tangitur hic in gl.⁊ plenius per Bar.hic.❡ In gl.j.ibi,vsuras.s.extantes.et de istis põt intelligi iste tex.facit.l.ſi stipulata.§.j.ff.de do.in ter vi.⁊ vxo.nõ aũt referas ad vsuras cōsumptas in ꝑmiscuū vsum viri ⁊ vxoris:q2 illas nõ tenet restituere marit' ſm An ge.per.l.ſi.C.de pac.cōuē.Que ſm eū nõ dicit ꝙ vir lucret red ditus pecuniarū parafernaliū,licet glo.hic,in ſi.aliter innuat, ipsa aũt bona parafernalia,⁊ sic sortē ꝯseruare tenet p vxore vt in.d.l.ſi.nā ad curā ⁊ solicitudinē mariti pertinet eoꝝ cōser uatio vt hic niſi ſm Ang.essent talia parafernalia q̄ consume tent vsu vt vestes,⁊ pāni linei,⁊ etiā capse quas vxor secū de fert qñ ingredit domū viri.nā illa ꝯstāte matrimonio in vsus promiscuos sunt cōsumpta nõ veniunt restituēda mulieri vel ei' heredi,alle.l.ſi vir vxori.ff.de don.inter vir.⁊ vxo.l.ſi id qd. §.ſi quas.eo.ti.⁊ idē dicit Jo.de imo.q ex hoc infert ꝙ ſi tales vestes ac pāni,⁊ capse,⁊ similia extarēt,sed deteriorata essent rōne dicti ꝑmiscui vsus sufficeret illa restituere qualia essent eadē rōne qd dicit esse no.q2 sepe de facto cōtingit.❡ Adda tis ꝙ de p̄dictis est melior tex.in.l.de his ſm qd ibi intelligit per doc.cōiter.C.de do.inter vi.vbi ꝑbatur qd ſi ex voluntate mulieris cōsumpta sunt dicta bona de quib' vltimo dixi non tenet maritus niſi quatenus locupletior effectus esset.❡ Et quo etiā p Ange.in.l.hac.l.C.de pac.conuen.⁊ in.l.vbi adhuc.
3 C.de iur.do.† Circa fructus vero bonoꝝ parafernalium ' vi
4 deatis distinctionē Mar.fil.quā hic refert ⁊ sequitur Barto. cui Ang.addit.l.ex anno.cū duab'.ſi.seq.ff.de do.inter vi.⁊ cū Bar.⁊ trāsit ſic.de neap.idē etiā tꝫ Jo.de imo.q dicit dictā distinctionē ꝑcedere siue trāslatū esset dominiū rerū parafer naliū in maritū siue nõ:q2 vtrobiq; est eadē rō,⁊ q2 inter vi.et vxo.nõ cadit donatio.l.j.⁊ fert p totū.ff.de do.inter vir.⁊ vxo. ⁊ cū Bar.hic trāsit ēt Pau.de ca.Et addatis qd Bar.in ꝯsi. incī.titius habēs vxorē.ꝯcludit qd fructus industriales con sumptos p virū cū vxore in domo cōiter nõ tenet restituere p no.per glos.in.d.l.ſi per illā.l.sicut ibi de vsuris dicitur in qui bus est eadē ratio etiam ibi no.per Cyn.post glo.sed ſi quera tur de fructibus naturalibus,⁊ tunc dicit ꝙ gl.in.d.l.ſi.et hic videt tenere ꝙ sint mulieris,sed ſm eum Mart.fil.tenuit con

6 ❡ Bonoꝝ pera fernaliū.adde tu de hoc ꝙ qñ mari tus lucret fruct' bonoꝝ dotaliū.⁊ parafernaliuꝫ ac etiā non parafer naliū per eundeꝫ Alex.in ꝯſ.xliij.in j.vo.Fr.Lur.

trariũ,ꝛ hoc putat verꝰ:q̃ opere seruoꝝ dicunt fructꝰ vel sal
tē eq̃parant fructibꝰ.l.fructꝰ.ff.de op.ser.l.q̃siti.§.fi.ff.de acq.
re.do.et sunt fructꝰ naturales seu eq̃parant fructibꝰ naturali-
bus cum in operis seruoꝝ q̃rendis non interueniunt industria
acq̃rentis,seu ita est q̃ istas opas seruoꝝ mulieris a viro pce-
ptas mulier nō repetit.d.l.si id qđ.§.si quas.ergo fructus na-
turales nō erũt restituendi,et dicit q̃ nō obstat.l.q̃ ipse intelli-
git q̃ hic loquatur de eo qđ remāsit apud virũ de sorte hoc est
substātia bonoꝝ nō vsuris vel fructibus pũt etiā hic not.in
gl.Addatis etiā qđ Bal.in cōsi.inci.est sciēdũ q̃ mulier ꝛc.di-
cit q̃ de fructibꝰ parafernaliũ tenet maritꝰ reddere rōnē q̃te-
nus cōuertisset in vsus pprios:q̃ debuit cōuertere in vsum cō-
munē,vt in.d.l.si.ꝛ dicit q̃ in istis procedit distin.Mart.fil.ꝛ
Bar.hic,ꝛ gl.in.d.l.si cum addit quę.j.proxime scđm cũ sub-
4 iungetur.¶ †Sed si queratur de fructibus bonoꝝ que nō sunt
dotalia nec parafernalia,vt q̃ sunt bona extra dotem q̃ mu-
lier nō detulit ad domũ viri gratia sui proprii vsus vel cōis,ꝛ
in istis dicit qđ si maritus cōtra voluntatē mulieris tales fru-
ctus percipit repetere pōt mulier eos.d.l.de his.Sed si perce-
pit cum volũtate mulieris,ꝛ tūc aut queritur de fructibꝰ ex-
tātibꝰ et illos restituet per.l.si stipulata.§.j.ff.de do.inter vir.
Aut de cōsumptis,ꝛ tūc dicēdũ est prout in fructibꝰ rerũ pa-
rafernaliũ dictũ est.Aut volũtas mulieris est dubia,ꝛ dicit q̃
istũ casum omisit Bar.quo casu cōcludit ipse q̃ maritꝰ non
lucratur fructꝰ vel extātes vel cōsumptos siue sint industriales
siue naturales,ꝛ dicit q̃ de hoc pprie loquitur iste tex.nil subau
diēdo.Et dicit qđ ad hoc cōcurrũt plures p̄sumptiōes q̃ fue-
runt percepti cō voluntatē mulieris.Primo est regula.l.cũ de
indebito.in princ.ff.de pba.Scđo q̃ genus mulierũ auarissi-
mum est.l.si ego.ff.ad velle.d.l.si stipulata.in si.Tertio ex con-
gruētia psonarũ:q̃ dꝫ vir sustētare vxorē de ppriis bōis vel
dotalibꝰ nō vir ab vxoribꝰ.Quarto ex personarũ qualitate:q̃
in vxore est annexa reuerētia erga virũ pp̄ter quā resultat p̄-
sumptio dissensus seu voluntatis.l.j.§.que onerande.cum si.
ff.quarũ rerũ actio nō datur,et no.p Bar.in.l.que dotis.ad si.
ff.sol.ma.ꝛ q̃ p̄sumptio bonoꝝ mulieris est p̄iudiciũ mulie-
ris,ideo vr in dubio mulier dissentire.l.q vas.§.vetares.et.l.
pe.ff.de fur.et ideo isto casu maritꝰ et eiꝰ heres tenebitur redde-
re rōnē mulieri,sin est.Addatis etiā qđ gl.in.l.vbi adhuc.C.
de iur.do.in ver.ad sustētationē.dicit qđ fructꝰ bonoꝝ para-
fernaliũ nō spectāt ad maritũ.Sꝫ Bal.ibi in pe.et vlti.col.di-
cit q̃ qdā sunt fructꝰ q nō pcipiuntur immediate ex ipsis rebus
parafernalibꝰ,sed pp̄ter ipsas res ex quadā negotiatione p-
ueniũt vt vsure,et istos fructꝰ lucratur vir,vt.d.l.si.Sed in natu-
ralibꝰ fructibꝰ dicit q̃ Bar.ꝛ dñs Recuperꝰ de sācto miniato cō-
suluerũt qđ etiā maritꝰ illos lucratur.Bald.aūt in.d.l.vbi dicit
q̃ aut iste res sunt tradite ad vendendũ,aut nō sunt tradite ad
vēdũ sed maritus ppria autoritate percepit fructꝰ.Primo
casu quatenus vir cōsumpsit non tenetur sed quatenus nō
cōsumpsit tenetur,et dicũtur consumpti qñ nihil restat,sed si
restat ipsum idē vel permutatũ vel emptum nō dr̄ id cōsum-
ptum:q̃ in corpore patrimonii retinetur.l.idē seruādũ.de leg.ij.
ꝛ ideo vir tenetur ad restitutionē illius:q̃ locupletior est effectꝰ.
Scđo casu.s.qñ mulier noluit viro credere,tunc quia cōtra vo-
lũtatē vxoris percepit tenetur,et ita dicit se cōsuluisse,ꝛ ibi etiā
dicit qđ pēsiones bonoꝝ parafernaliũ nō cōparantur vsuris,sꝫ
aliis fructibꝰ q percipiunt pp̄ter intrinsecā rei vtilitatem.l.si
nauis.ff.de rei vē.Bal.in.l.assiduis.C.q pot.in pign.ha.refert
q̃ Bar.cōsuluit in cōsi.xxv.q̃ si bona tanq̃ parafernalia sint
assignata viro maritus nō tenebitur ad fructꝰ cōsumptos inde
perceptos.facit scđm eũ id qđ no.in.d.l.si stipulata.§.j.Sed si
bona nō essent assignata viro tanq̃ parafernalia,sed vir vt mi-
nister vel negotioꝝ gestor administrasset tenetur restituere fru-
ctus sm Bal.q dicit qđ pro hoc facit id qđ no.Dy.in.l.diuer-
tio.ff.sol.ma.in si.in.ij.gl.Bald.in.l.si viua matre.C.de bo.ma.
post gl.ibi in ver.vtriq̃.refert qđ Bar.cōsuluit qđ vir tenetur
ad restitutionē fructuũ bonoꝝ parafernaliũ hr̄dibus mulie-
ris,q̃ dicit Bal.esse verũ quatenꝰ excedũt vsum cũ vir ꝛ vxor
sint vna caro.c.gaudemus.de diuor.ꝛ pmiscuus vsus esse dꝫ.
Quid aūt veniat applone vsus,vic et notũ iuxta ea q̃ hr̄r in
l.plenũ.§.n.ff.de vsu ꝛ ha.Bal.in.l.si ego.§.dotis.ff.de iu.do.
dicit q̃ maritꝰ nō lucratur fructus naturales parafernaliũ,ꝛ qđ
ita intelligunt doct.id q̃ no.p gl.in.d.l.si.Sed in industriali-
bus dicit q̃ doc.idē dicũt qđ in vsuris quas sine dubio lucra-
tur,vt in.d.l.si.ipse aūt dicit esse tenēdā distōnē Mar.syl.et
dicit qđ bōa parafernalia dicuntur illa q̃ dantur viro,ꝛ nō sunt in
dote,ꝛ vxor posuit vti per.d.§.si ego.ꝛ q̃ dicuntur a para,q̃ est
iuxta ꝛ serna q̃ est dos quasi iuxta dotē data,vt p gl.in rubr.
C.de pac.cōue.Et id qđ etiā vide.l.hac.l.eo.n.Bald.etiā in.c.si
duo fratres,de fra.de no.bñfic.inpe.dicit q̃ si qd supererit qđ

a ¶ Opi.Bar.ad-
de q̃ hic habes i
apostillis ad bar.
ꝛ his adde q̃ dicā-
tur bōa parafer-
nalia ꝛ qñ cedant
lucro mariti Ra
ph.comē.cōs.cnñ.
et an cōsani dati
p pfez sint pa do
tis p Jo.de ana.
consi.xxxvj.

b ¶ Industrialis.
q dicantur fructꝰ na-
turales ꝛ fructus
industriales.vide
p.d.Frā.de areti.
cōsi.clx.Et q dicā-
tur fructus natu-
rales.vide tu p eũ
dē Alc.l cōsi.lxiij.
col.pe.circa si.in
si.vo.Fran.Cur.

¶ Et de istis fru-
ctibus industria-
libus ꝛ naturali-
bus qui sint ꝛ qñ
et qualiter et qui-
bus dari et p̄sta-
ri debeāt vide oi-
no bar.in.l.si in si.
ff.de iu.fisc.Ant.
Franc.

nō sit cōsumptum ex fructibus rerũ parafernaliũ pertinet ad
vxorē,alle.no.in.d.l.vbi adhuc.et in.l.si.ꝛ dicit q̃ ita cōsuluit
Bar.Sal.in.d.l.si.concludit q̃ aut loquimur in vsuris,ꝛ ille ex-
tātes dicũt reddi mulieri.si autē sunt cōsumpte,et aut i cōes
vsus viri ꝛ vxoris,ꝛ nō restituuntur vt ibi,aut in alios vsus,
ꝛ tūc cũ iste tex.nō declaret dicit q̃ veniũt restituēde,ꝛ a quo ha-
bet alio pcuratore,q̃ iste est casus omissus.si aūt loquimur de
fructibꝰ,et tūc dicit q̃ si extāt debēt restitui cuiuscūq̃ sint gñis
vt hic.aut sunt cōsumpti,ꝛ tūc aut cō voluntatē vxoris percepti
et debent restitui.d.l.de his.ꝛ.d.l.hac.aut de eius volũtate,et
tūc aut fuerũt industriales,ꝛ p cōsumptionē lucri,facit ar.eiꝰ
q̃ de vsura hr̄ in.d.l.si.Et sufficiet secūdũ eũ q̃ maritꝰ dicat
eos cōsumptos donec pbentur extare:ita dicit velle Bart.hic.
si aūt fructus cōsumpti erāt naturales,et tūc si cēsentur magni
pretii tenetur quatenus est locupletior effectus,vt hic,ꝛ.d.l.si sti-
pulata.§.j.ꝛ no.in.d.l.si.Si aūt sunt parui pretiũ tūc nō tenetur p
d.l.si id qđ.§.si.et.l.oīno.ff.de impē.et subdit post Cy.q̃ impē-
sas factas in dictis rebꝰ cōpēsabit maritꝰ cũ fructibꝰ.ꝛ via-
ris perceptis ar.l.emptor.ff.de rei vē.Et sic Sal.videtur adhere-
re distinctioni Bar.hic.Que videtur magis cōis,tamē in fru-
ctibus naturalibus videtur distō Bar.discrepare ab opi.p quã
consuluit Bart.in.d.consi.inci.titius.in quo videtur absolu-
te tenere q̃ etiā nō teneatur maritꝰ ad restitutionē fructuũ natu-
ralium cōsumptorum.hic aūt distinguit aut sunt magni aut
parui,et ista distinctio videtur melior:q̃ tex.in.d.l.si id qđ.§.si
quas.per quam se fundat Bar.in.d.consi.videtur loqui quando
erant magni pretii,vt pꝫ ibi in ver.inopiam.Dũ autē Saly.
intelligit Bar.hic velle q̃ si maritus allegat esse cōsumptos
fructus incumbat aduersario probare q̃ extēt.nō puto istud
esse verũ,nec credo q̃ Barto.intellecerit q̃ sufficiat allegatio
mariti sine pbatione.Nā res que semel extitit p̄sumitur durare
nisi probetur contrariũ.l.si quis ex argētariis.§.si.cum.l.se.ff.de
edē.l.testiũ.in si.C.de test.et est doct.Bal.post glo.C.de inst.in
l.ij.C.de pba.¶ Et cōtra Sal.etiā expresse gl.not.in.l.credi-
tor.§.si inter.in ver.negetur.ff.mand.facit qđ not.glo.in.l.ij.§.si
dubitetur.ff.que ad.test.ape.Est verũ q̃ gl.no.in.l.diuortio.§.in-
terdũ.in ver.reddet.ff.sol.ma.sentit q̃ fructus regulariter nō
cōseruantur nisi triennio,videatis etiam Ro.in cōsi.cclxxx.inci-
a pie.p̄supposito q̃ viua voce ꝛc.in si.ibi tenet opi.Bar.[a] hic,
et de materia etiā p Pau.de ca.in cōsi.lxxxv.ꝛ p Bal.in.c.pe.
5 ad si.de cōsue.¶ †Ultio dicit Bar.hic q̃ oliua est fructꝰ in-
b dustrialis [b] p tex.in.l.aūp.ff.de rei ven.vbi bonefidei possessor
talem fructũ facit suum,ergo nō est naturalis:quia nō faceret
suũ.l.fructus.la.vlti.ff.de vsu.et ita etia dicit Bart.in cōsil.ff.
all.et Bar.in.l.et ex diuerso.in prin.ff.de rei vē.et Bal.in.l.pro
oneribus.C.de iu.dot.ꝛ in.l.j.C.de vsu.ꝛ fru.leg.in vlt.col.

1 ☞ Heres qui deducit sortem pro alimētis cauere debet de
ea restituenda,mortuis alimentariis.
2 Inter legatarios alimentorum,vno moriente,non est locꝰ iu-
ri accrescendi.
3 Legatum deficiens cedit ad commodum fideicōmissarii,nō
autem heredis.

1 **Filie.** †Hr̄s q deducit sortē p alimētis cauere dꝫ d ipsa
sorte restituēda mortuis alimētariis.h.d.¶ Not.
q̃ heres pōt deducere de hereditate restituenda fideicōmissa-
rio pecuniā legatā p alimētis certarũ psonarũ,dũ tñ caueat
fideicōmissario de restituēdo ptē alimentarioꝝ morientiũ,nā
alimēta morte finiuntur.l.cũ hi.§.modꝰ.ff.de trās.¶ Sed dubi-
tat hic Pau.de cast.quare hic pōt heres deducere istam pe-
cuniā sortis p alimētis p̄stādis cũ in fideicōmissario trāseant
oīa onera.et rñdet q̃ debet poni casus q̃ cuidā mulieri fuit le-
gata certa q̃titas,puta mille cũ onere q̃ de redditibꝰ deberet
alimētare certas psonas,ꝛ ista mulier postea instituit filiam
suā pupillā,ꝛ eā grauauit de restituēdo hr̄ditatē titio si ipsa
decederet ipubes,ꝛ dꝫ intelligi scđm eũ ꝫ in tex.nō dicatur qđ
ista pupilla cũ autoritate tuto.se obligauit ad ista alimēta p-
stāda.¶ Et ideo mortua pupilla patruus heres pupille qui
erat obligatus ad alimēta p̄standa vigore dicte obligationis
pupille pōt retinere istā pecuniā:quia vbi dꝫ esse onus ibi et
cōmodũ esse dꝫ.l.si filia.§.hoc amplius.ff.fa.er.cẽterea secūdũ
eũ,q̃ istud onus nō erat hereditariũ,q̃ nō inceperat in pso-
na defuncte.l.testatricis nō trāsit in fideicōmissariũ per.l.si.he-
res pecuniā.cũ ibi no.j.ti.ij.et dicit q̃ nō vr aliter posse intel-
ligi,q̃ verba videntur multũ inepta,q̃ sm hoc semp esset in po-
testate heredis obligando se legatariis ex speciali pctu facere
q̃ heres posset deducere de restitutione fideicōmissi vniuersa-
lis illud qđ esset p̄standũ p legatis cō.l.fin.C.ad treb.¶ Nec
etiā.d.l.si heres qui pecuniā.loquitur in casu isto:q̃ ibi dr̄ qđ
actio acq̃sita heredi ex pmissione ipsius heredis non transit in
fideicommissarium per restitutionem hereditatis nisi ceda-
tur

tur dicta actio, sed hic queritur an transeat pecunia hereditaria ideo melius potestis dicere qd hic loquitur vel qñ nominatim fuit in testamento ad istud onus legatorum grauatus heres testatricis quo casu nō transit onus in fideicōmissarium.l. marcel.in pn.⁊ ibi no.ff.ad trebel.⁊ no.in.d.l.fi.vel ꝙ hic iurisconsult⁹ nō reuocat in dubiū an heres possit inuito fideicōmissario deducere pecuniā ꝓ alimētis sed solū dicit qd si deduxit
2 dz cauere.¶ †Not.ꝙ inter legatarios alimētorū vno moriēte nō est loc⁹ iuri accrescēdi de quo dic vt le.⁊ not.in.l.dñs.§.i.ff. de vsufr.¶ Itē hūc.§.supplicatis p id qd no.in.l.diui.⁊ qd ibi dictū fuit.ff.eo.vbi probat qd si iste heres nō esset idonea psona nō posset iudex ꝓuidere apud aliū collocari.¶ †No.ꝙ le-
3 gatū deficiēs cedit ad cōmodū fideicōmissarij nō aūt heredis. Ex superius dictis dum reprehendit intellectum Pau.de ca. ⁊ intellexi quod istud onus alimentorum debebatur ex testamento testatricis.addatis quod ita videtur intelligere Bartol.in.l.ita.§.ex asse.in fin.⁊ in.l.marcellus.§.i.ff.titulo.ij.et ibi dic aliqua ad intellectum huius.§.que non sunt hic dicta.

1 Reus tenetur edere actori instrumenta ad exceptionē suam fundandam.
2 An emptor cogatur ostēdere instrumentum sue emptionis.
3 Quando fit bonorum discussio potest cogi notarius vt exhibeat instrumentum ex quo probabitur debitum.

Post aditā. Si heres implorat bñficiū legis falcidie pōt legatari⁹ offi.iud.implorare vt videantur oēs facultates hereditatis,⁊ cōsequenter instru-
1 mēta hēditaria.h.d.¶ †Vel sic,re⁹ tenet edere actori instrumenta ad exceptionē suā fundandam.h.d.¶ Et ad hoc vltimū semp allegabat,⁊ nō est alibi ita clare fm Ang.hic de quo dic vt i.l.fi.ā.de edē.¶ In tex.ibi,triēnio exacto.hic denotat facti accidētiā nō iuris ministeriū.¶ In tex.ibi,tantū redigi ex noibus posse ⁊c.excipiebat heres cōtra legatarios petentes legata ꝙ erat locus detractioni falc.propter magnū es alienū quo tenebatur defunct⁹ ex eo ꝙ male administrauerat tutelā vnius pupilli cuius pecuniā crediderat debitoribus qui soluēdo nō erant pro tota summa quā debitores receperant,⁊ se re-
2 stituturos cauerāt.¶ †No.ꝙ in secūdo summario dixi,et per h.d.Ang.decidi posse ꝙ si conuētus sit vēditor ab emptore ex eo ꝙ portio fundi dicatur,euicta emptori ⁊ vēditor dicat eius etiā nō fuisse portionē illius fundi,ex eo qꝛ ille fundus habebat breuiores cōfines emptor vero dicat cōtrariū,⁊ ad hoc ostēdēdū petat ꝙ vēditor cogatur ostendere instrumētū sue emptionis quā fecit ab alio in quo sunt designati fines fundi venditi nō tenebit vēditor ostēdere p istū tex.sed pēdet ab his q̄ plene
3 no.in.d.l.fi.vbi etiā de hoc dixi.¶ †No.etiā fm Bar.ꝙ qñ fit bonorū discussio potest cogi notarius vt exhibeat instrumentum,ex quo probabitur debitum illud de quo fit discussio.ad quod videatis no.per eundem in.l.i.ff.de tab.exhib.⁊ in.l.aristo.ff.de iur.d.libe.⁊ in.l.pretor.§.i.ff.de eden.cum concor.⁊ in additionibus quas ibi dedi.

1 In testamento facto locum habet fal.licet decedat testator postea factus miles.

Si miles. Nō eget summario qꝛ breuis ē,
1 ⁊ clara.¶ †No.ꝙ in testamēto facto locū hz falc.lz decedat testator postea factus miles,qd est intelligendū nisi postea tpe militie testamentu ɔfirmasset fm Jo.de imol.hic per.l.si qs priore.ff.ad tre.⁊ in.l.i.§.i.de leg.iij.addatis qd melius probatur ꝙ ipse nō alleget in.l.tribunus.§.i.⁊ in.l.titius.ff.de testa.mili.quod intellige saluo eo quod habetur in.l.si certarum.§.fi.eo.ti.

¶ Finit lectura excellentissimi ac eminentissimi iuris pontificij cesareiqꝫ doc.domini Alexandri Tartagni Jmolēsis super titulo ad leg.falcid.que quāta diligentia studio ac fide expedita fuerit ex proprio ⁊ nouissimo autoris exemplari sumpto studiosis eius facile patebit.

¶ Ad senatusconsultum trebellianum. Rub.

1 Facta restitutione fideic.vniuersalis transeunt actiones ⁊ iura actiue ⁊ passiue.
2 Instantia cepta cum defuncto transit in fideicom.cui facta est restitutio.
3 An fideicommissa.habeat exercitium directarum actionū nomine heredis.

Explicito. †Facta restitutione fidei-
1 cōmissi vniuersalis transeunt actiōes ⁊ iura actiue ⁊ passiue in fideicōmissariū,⁊ heredi ⁊ ɔtra herdē paratur exceptio.h.d.vsqꝫ ad.d.§.sublata.¶ No.ꝙ ille in quē trāsit vtile ius dicitur vsufructuarius largo mō.ppꝛie aūt,⁊ stricte loquēdo nō dr vsufruct⁹.l.i.⁊ ibi no.
2 ff.de vsuf.¶ †Et no.ꝙ istātia iudicij icepti cū defūcto trāsit ī fideicōmissū.cui hereditas ē restituta.ita itelligit iste tex.sec⁹ ī istātia icboata cū hēde.l.cū hereditas.la.i.ff.e.Et silr actiones que ceperūt nasci in psona hēdis nō trāseūt p restitutionē hereditatis nisi ille tales actiōes cedant,vt est tex.not.l.i.si heres pecuniā.in prin.ff.eo.⁊ de hac materia qñ instātia iudicis trāseat de vno in aliū,⁊ qño in quē tetigit hic aliquālr Bar.⁊ plenius in.l.si cū hoiez.ff.de fideius.Cui addō not.p Bal.post Cy.i l.i.C.si pē.app.mors inter.⁊ in.l.seruus.ff.de his q no.ifa.et in l.h.C.de fru.⁊ lit.expē.p Inn.⁊ d.Ant.in.c.qꝛ.v.de ind.⁊ i.c.in nr̄a.ff.de ꝓcu.⁊ in materia vid qd singlr dicit Dy.⁊ Bar.in.l. post finitā.ff.de susp.tu.Et aliud pulchrū dictū posuit bal.i.l. ij.§.fi.circa pe.eo.ff.de ꝓto.stip.⁊ qd hr in.l.diui fratres.ff.de ac cu.⁊ ibi gd in instātia cause criminalis.De quo et p Cy.i.l.i.i fi.ne ex delic.defunc.⁊ an talis trāsit⁹ istātie fiet et lite nōdū cōtestata,vid Cy.in.l.pf filie.l pn.ff.ad.l.fal.⁊ Bald.in.d.l.i.C.si pē.ap.mors inter.⁊ i.l.penales.in pri.ff.ad.l.fal.¶ Et iuxtam Bar.hic allegauit no.p gl.in.l.mutaciuscta.l.sc.i pri.ff.de pe. ¶ Adde pulchra verba q̄ ꝓ intellectu illi⁹ gl.posuit Bal.in.l. i.C.dr seu.⁊ inter.om.iu.⁊ ibi Bar.et in ver.nō pcedo gd ecōuerso.⁊ p Bar.i.l.si on acceptum.circa pe.co.ff.iu.sol.⁊ p Bar. in.l.edita.in rep.perusina.in.xiiij.col.C.de edē.¶ Querit hic Pau.de ca.in lec.bo,vltra doc.an dñiū qd trāsit in fideicōmissariū facta restitutione sit directū vel vtile:⁊ vr fm eū ꝙ sit vtile sicut vtiles sunt ille actiōes q̄ trāseūt in fideicōmissariū.l.pe. C.e.⁊ inst.de fideic.here.§.restituta.eū se.ɔtrariū dicit se putare.s.ꝙ trāseat directū lz hz eū ipse si iteruenerit tactū hic:qꝛ facili⁹ abdicat dñiū quā actiōes q̄ sunt insepabiles.l.qs ergo casu.ff.de pec.cū ibi no.Pz fm eū hic p.l.fi.C.de leg.vbi dñium trāsfert ad tps.secus in actiōe.l.nemo pōt.cū ibi no.ff.de leg.i. ⁊ sic poterit itētare directā rei vēdi.nō aūt directā hereditatis petitionē.l.i.⁊ p totū.ff.de fideic.here.peti.cū ibi not.Tñ ipsemet Pau.de ca.hic in lect.padua.in discursu cꝫ ɔtrarium.¶ Addo ꝙ Cy.in.l.i.C.vnde leg.tenuit cōtrariū.s.ꝙ fideicommissari⁹ habebat vtile dominiū,⁊ hoc videtur verius per.l.i.cū glo. in ver.dominiū.ff.de bo.pos.ti.gñali.⁊ pec no.p Bar.in.l.ij.eo. ti.Nec ob.ꝙ.d.l.i.loquat in bo.pos.de iure ꝓto.qꝛ et ꝓtor pōt trāsferre directū vt declarat Bar.in.l.ij.sed eā ꝓpter quā succedēs de iure preto.hz vtile dñiū,vt ostendit Bar.in.d.l.si.militat etiā in fideicōmissario qꝛ directū est apō hēdē sicut sūt directe actiones.l.si heres institut⁹.in prin.ff.e.Tñ ꝓ opi.Paul. de ca.dū dicit ꝙ fideicōmissario dat directa rei vē.bn facit id quod no.decidit Bald.in.d.l.i.in fin.C.vnde leg.tñ Moderni illud dictū ibi reprehendunt:qꝛ nō probatur.l.vt ibi p eos q̄s ibi secutus sum,⁊ illud qd tenuit.ff.fm Cyn.etiaz videtur esse de mente Bar.in.l.si quis vi.§.differentia.ff.de acqui.pos.cum tractat quotuplex sit dñiū,⁊ istud pōt esse vtile in casu posito
3 in.l.si heres institutus.in prin.ff.eod.¶ †Querit etiā Pau.de ca.hic an fideicommissarius in quē transeūt vtiles actiones facta restitutiōe fideicōmissi habeat exercitiū directarū actionū noīe heredis,⁊ dt ꝙ gl.in.d.§.restituta.in verbo hereditatē vr sentire ꝙ nō nisi cedant expresse actiōes.cōtrariū putat ipse lz fm eū doc.nō tāgāt fideicōmissari⁹ loco heredis ponitur.l.qui quadringenta.ff.e.sicut cessionarius ponitur loco cedētis.⁊ sic sufficit sola restō vniuersalis vt trāsferat vtilis,⁊ exercitiū directe actio.sicut in cessionariū,⁊ ita dicit qd ita subtiliter colligitur ex not.per gl.fi.in.l.pe.C.eo.¶ Addo ꝙ idē dicit Joan.de imo.in.d.l.qui quadringenta.post Bar.⁊ alios p illū tex.⁊ bñ facit.l.plane.in versi.suo loco.⁊ qd ibi Bar.ff.fa.her.iscta.d.l. q q̄drīgēta.in vsic.ꝙ suo loco.⁊ hr in.l.emptor.C.de her.vel act.vē.Nō omitto ꝙ Ange.in.l.cū filio.sup glo.in versi.nō detracta.ff.de le.i.tz cōtrariū.⁊ Jo.de Imo.ibidē.sup glo.in vsi. non admissa.discordat ab Ange.¶ Vtrū aūt dispō.l.ij.C.de noua.habeat locū in herede post restitutionē fideicōmissi posuit Jac.de are.hic,vide per Bar.in.l.pacta.§.heres.ff.eo.cum concordantijs.

1 Per hoc senatuscon.prouisum est heredi pariter ⁊ fideicommissario.
2 Vbi.l.dicit actionem dari resultat effectus quod agens repelli debeat exceptione.
3 Non est differentia inter iudicia ciuilia ⁊ criminalia.
4 De statuto ꝙ non soluenti collectas non reddatur ius in ciuilibus,nec in criminalibus.
5 Vbi.l.vel statutum dicit alteri per alterum queri actionem intelligitur de vtili,non de directa.

Sublata. †Per h senatuscōsultū ꝓuisū ē hēdi pa-
1 riter ⁊ fideicōmissario.h.d.¶ †Not.ex
2 tex.iūcto ꝓn.hui⁹.l.ꝙ vbi lex dt actionē dari vbalia vba resultat effect⁹ ꝙ agēs repelli dēat exceptiōe,nō sic p h dicit itendi

etiā actionē. ꝛ eā ipso iure nō ꝯpetere qḋ est verū in ciuilib⁹. se-
cus in criminalib⁹ ſm Bar. hic, q̄ intelligit tūc denegata ipso
iure potestas accusandi. alle. l. i. §. qḋ autē. ff. de alea. ¶ Addo
Bar. idē tenētē in. l. at pretor. alias est in. l. nā ꝛ postea. in prin.
per illū tex. cū gl. ff. de iniuri. ꝛ Bart. plenius in. l. cū lex. in vlt.
col. ff. de fideiuſ. Ang. trāsit hic cū Bar. ſ; Imo. hic circa p̄missā
ſ. quo ad ciuilia limitat doctri. Bar. procedere qñ lex vel statu-
tū stante habilitate persone dicit actionē nō dari, secus si inha-
bilitaret personā, vt q̄ statutū dicat ꝙ bannit⁹ nō audiat, seu
ius nō reddat ei. ¶ Nā tūc ipso iure absq; eo ꝙ opponatur ex-
ceptio aliqua pcessus erit null⁹, ita dicit determinasse Iac. de
are. disputādo vt refert Io. an. in addi. spe. in ti. de platiōe sen
tentie. §. iuxta. super veritatem est nulla rōne ligatonis. ¶ Sed
cōtra istā limitationē videtur esse decisio Bar. in. l. eleganter.
§. si quis post. ff. de cōdi. inde. dum vult ꝙ qñ statutū disponit
ꝙ bannitus nō audiat, tñ vʒ pcessus fact⁹ anteq̄ exceptio ban
ni sit opposita p id qḋ habet in. c. pia. in ver. sed si post rē. de ex-
cep. li. vi. facit. l. reū. cōiuncta gl. C. de procu. ꝛ. l. filiusfa. §. vete-
rani. cū. §. seq. ff. de pcu. tñ magis cōis opi. videt esse ꝙ verū sit
illud ꝙ dixit Io. an. in. d. ver. Item est nulla. s. ꝙ statutū dicit
ꝙ bannitus non audiatur vel bannito non reddatur ius pro-
cessus in eius fauorem factus parte nō opponēte sit nullus tā
q̄ cōtra pһibitionē. l. vel statuti. l. nō dubiū. C. de le. ſun. ec. ꝛ q̄
in omni iudicio requiritur actor ꝛ reus. c. forus. de ver. sig. l. si.
in prin. C. de iur. cal. l. i. C. de lit. cōte. Sed persona ist⁹ banniti
agentis est inhabilis propter statutū: ergo in hoc iudicio defi-
cit psona actoris, ꝛ cū hac decisiōe trāsit late Bal. in disputa-
tione incip. statuto cauet ꝙ fenerator. ꝛ in. l. scire opꝫ. §. conse-
quēs. per illū tex. ff. de exc. tu. ꝛ in. l. cū lege. p illū text. ff. de test.
de quo etiā aliquid ibi per Io. de imo. ꝛ per Bal. in. d. l. nō du
biū. ad fi. ꝛ in. l. i. in vlt. col. C. de her. insti. ꝛ in. l. edita. circa pen.
col. C. de edē. in repe. padua. ꝛ in ti. de pa. cōsti. sup ver. si qs au
tem. ibi, nō admittemus. ꝛ in. l. quos prohibet. per illū tex. ff. de
postu. per Ange. in. l. itē apud. §. ali. ff. de iniur. ꝛ per Bal. in. l. i.
circa. ii. col. C. vt que desunt aduo. par. ꝛ in. l. i. C. de pat. pote. ꝛ
Io. de Imo. in. l. quidā cōsulebant. in. xxi. col. de re iudic. ꝛ in. l.
eā prolatio. co. ti. ꝛ in. l. sequitur. §. si vis. ad fi. ff. de vsucap. per
Pau. de ca. in. l. i. in. §. i. ff. de serhs. ꝛ aliquid per Ang. in. l. ven
ditor. C. p emp. ꝛ ibi videtur tenere cōtra istā limitationem. tñ
ipse hoc nō probat. Vide etiam Bal. in. d. l. eleganter. §. si quis
post. in. iii. col. Et Pe. de anch. in cōsi. c. ea que. in. vi. vii. col. de
reg. iur. li. vi. vbi trāsit cū distinctiōe Bal. in sua dispu. Et pro
d. opi. Ioā. an. adduco id qḋ habetur in. l. ii. §. i. cū gl. ff. qui sat.
cog. vbi sit ista differētia an defectus sit circa inhabilitatē per
sone an circa defectū iuris, ꝛ qñ est inhabilitas rōne psone sun
dit⁹ inhabilis tūc gesta oīno sunt nulla. Et ideo Bart. in. l. ꝟ.
C. de procu. per. d. l. ii. §. i. dicit ꝙ qñ persona est funditus inha
bilis hec exceptio semp reddit iudiciū retro nullū, ꝛ sic nō pre
cluditur via tali exceptiōi quin semper possit opponi. De ma-
teria etiā vide aliquid per Albe. de rosa. in. ii. parte statutoꝝ. q.
xxxi. incip. quid si statuto cauetur q̄ alicui ꝛc. vbi dicit ꝙ statu
tū disponēs ꝙ alicui nō det actio intelligit. s. ope exceptionis,
ꝛ allegat istū tex. cū ibi no. p Bar, ꝛ Pau. de cast. in lec. boñ. in
prin. huius. l. dat duas limitationes ad doc. Bart. hic. Prima
nisi statutū denegaret actionē in casu quo nō esset seruata cer-
ta solemnitas inducta a statuto circa actum ex quo statutū di-
ceret actionē nō dari: q̄ tunc intelligit ipso iure. alleg. id qḋ le.
ꝛ no. in. l. i. §. cū qui. ff. de ꝯsti. pecu. bñ facit. l. i. §. si quis ita. ff. de
ver. ob. ¶ Et limita scdō vt procedat doct. Bar. quando con-
currunt ea que sunt necessaria ad pariendam actionē ipso iure
alias secus, exēplū si dicat statutū ex cōtractu tutoris nō dari
actionē ꝯ pupillū. nā licet de iure cōi det: tamē q̄ hoc est citra
consensum pupilli actio poterit ex eadem autoritate impediri
ipso iure. Facit. l. ꝫ ipse nō alleget. put glo. cū si. ff. de so. ſ; cō-
tra istā limitationē facit: q̄ actiōes regulariter sunt de iure ci-
uili. l. ii. §. deinde ex his. ff. de orig. iur. ꝛ plene no. glo. ꝛ doc. in. l.
ex hoc iure. in glo. pen. ff. de iust. ꝛ iur. ꝛ tñ licet dicat actionem
nō dari intelligit ope exceptiōis, vt in iurib. hic alleg. p Bart.
ꝛ. d. l. nam ꝛ postea. in prin. cum glo. adeo non putarē hanc vlti
mam sol. veram esse. ¶ Itē circa secundū membrū distinctio-
nis Bar. ꝙ in criminalibus si dicat nō detur petitio ꝛc. intelli
gitur ipso iure, ad qḋ facit. l. itē apud. §. qḋ ait. ff. de iniu. tamen
ſm Io. de imo. hic istud non videt verū: q̄ iura alle. per Bart.
3 hic, ꝛ in. d. l. cū lex. non probant opi. Bar. ¶ † Itē q̄ nō est dif
ferentia inter iudicia ciuilia, ꝛ criminalia, ſ; cause criminales
non expediant per actionem, sed iudicis officio. insti. de publi.
iudi. in prin. ꝛ insti. de iniur. §. in summa. ꝙ iudicis officium
obligationem non presupponit. l. qui per collusionē. §. fin. ff. de
act. emp. ꝛ in. l. quin. de annu. leg. ¶ Tamē est cōsiderādum ꝙ
dictum iudicis offi. subrogatur loco actionis, vt in. c. i. de offi.

iudi. ꝛ in. l. qḋ si minor. §. si. ff. de minor. ¶ Itē ꝛ in ipso iudicis
offi. dicitur esse quasi obligatio vt no. glos. in. l. si seruum. §. si. ff.
de verbo. obl. ꝛ Inn. in. c. in nostra. de iniu. Itē causa crimina-
lis p̄supponit simpliciter quē esse obligatū saltē largo modo,
vt no. gl. in. l. rescriptū. in prin. in ver. hypothecam. ff. de pact. ꝛ
Bar. in. l. si. ff. de iniur. ꝛ in extrauag. qui sunt rebelles. in ver. me
retur. Unde etiā in criminalib⁹ cū adsit materia obligationis
apta ad pariendum actionem seu accusationē videt dicēdum
idem ꝙ in ciuilibus, ꝛ certe nō videtur ꝙ cōcludens ratio red
di possit inter ciuilia ꝛ criminalia. facit. l. absentē. ff. de pe. ꝛ cō-
4 tra Bar. ꝛ Bal. in. l. nō dubiū. C. de leg. ¶ † Itē iuxta p̄dicta
quesiuit no. Bal. in. l. nō solū. §. q̄. ff. de iureiur. statuto cauet
a ꝙ nō soluēti collectas^a ius nō reddatur in ciuilibus ꝛ in crimi
nalib⁹: vtrū si talis nō soluēs collectas fuit offensus q̄uis ipse
nō possit offendētē accusare. an nihilominus iudex per viā in-
b quisitionis^b poterit ꝯ illū pcedere in quo ipse sequutus dispu
tationem Ia. bu. cōcludit ꝙ non per illū tex. ꝛ idē tenuit Iac.
bu. in. l. qui adulterium. C. de adul. ꝛ Bart. in. l. quesitū. ff. de in
ius vo. ꝛ in. l. i. §. qḋ ait. ff. de alea. ꝛ in cōs. qḋ inci. a dño Cy. ꝛc.
sed cōiter tenet cōtrariū per plura maxime per tex. cū gl. in. l. i.
C. si tu. nō gess. ꝛ per no. p gl. in. l. falsi. ꝛ ibi expsse firmat Bald.
C. de fal. ꝛ per no. per gl. in. l. querelā. eo. ti. qḋ etiā sequit Bal.
in. c. i. in tit. hic finitur lex cōrra. ꝛ in. l. i. C. si a non compe. iudic.
ꝛ in. l. i. §. offitiu⁹. ff. ne quis eum qui in ius voc. est vi ex. ꝛ Ange.
in repe. l. si vacantia. C. de bo. vac. lib. x. ꝛ Sal. in. l. eos quidē. C.
de accu. benefacit tex. in. l. ii. C. de aboli. Nec tex. in. d. §. q̄. ali-
quo modo probat opi. Bart. vt ibi patet. Uno tamē casu pos-
set saluari opi. Bar. ſm Ang. in p̄calle. §. q̄. sez qñ statutū
faceret impunibile delictū perpetratū aduersus nō soluentem
collectas. ar. l. si seruus. C. de his qui a. l. ec. confu. de quo arg. vi
5 de que plenius dixi in. d. l. quesitū. ¶ † Secūdo no. ex isto text.
iuncto princi. huius. l. ꝛ iuncto. §. restituta. insti. eo. ti. ꝙ vbi lex
vel statutum dicit alteri per alterum queri actionē ꝙ intelligit
c de vtili nō de directa^c qḋ est verū ſm Bar. qñ statutū disponit
de actione prius quesita ipsi qui alteri querit prout loquuntur
dicta iura. secus si statutū sequitur de actione ab initio querē-
da alteri per alterū: q̄ intelligit de directa vt hic per eū. Sed
Ang. hic dicit ꝙ imo semp dʒ intelligi de vtili p tex. in. c. q̄.
cum glo. in verbo possit acquirere. de vsu. lib. vi. ꝛ per. l. pen. cū
si. C. ad exhib. ꝛ dicit Io. de imo. hic ꝙ hec opi. Ange. forte ve-
rior est de iure: q̄ cū iuris rigor repugnet per nō subiectū pos-
se nobis queri: videtur ꝙ eo casu quo queritur debeat intelli-
gi de vtili. ¶ Facit scdꝫ eū qḋ habetur in. l. quodcūq;. §. ii. ff. de
verbo. obliga. in versicul. vtilis. vbi pater filio existēte sui iuris
solū videtur querere vtilē. ꝛ similiter ex stipulatione notarii so
lum querit vtilis. l. iii. cū. l. seq. in prin. ꝛ eū ibi no. ff. rē pup. sal.
fo. ꝛ pro hoc adducit q̄ in omnibus casibus in quibus alteri
per alterū querit actio semper queritur sola vtilis nisi querēs
sit subiectus ratione dñice vel patrie potestatis, vt patet scdm
eum ex his que plene no. in. §. si quis alii. insti. de inuti. stip. ꝛ in
l. stipulatio ista. §. si insulā. de verb. obl. ꝛ in. d. l. pe. C. ad exhib.
Tamen subdit ꝙ si vis sustinere opin. Bar. potes dicere ꝙ in
dictis iuribus. ideo intelligitur de vtili: q̄ hoc exprimit alias
videt secus per tex. vbi scdm eū videtur esse casus in. l. certi cō
di. §. si nummos. ff. si cer. pet. iuncta. l. si absentis. C. eo. ti. in qui-
bus legib⁹ patet scdm eū ꝙ q̄ lex simplr dicit per alterū pos-
se nobis queri actionē ex mutuo, intelligit de directa, ꝛ non de
vtili. ꝛ ita intelligit Bar. in. d. §. si nummos. ad fi. vbi videt ca-
d sus pro sua opi. ſm Io. de imo. Raph. hic tenet opi. Ang.^d q̄
exceptis filio ꝛ seruo acquirentibus patri, ꝛ dño alii acquiren-
tes alteri acquirent vtilē. Nic. de nea. hic etiā dicit ꝙ intelligi-
tur de vtili per istū tex. iuncta. l. pe. C. eo. ti. ꝛ instit. eo. §. restitu
ta, ꝛ ista opi. videtur verior. Et ad. d. §. si nūmos. potes respon
dere ꝙ ibi nō intelligit ꝙ illa actio sit directa ꝛ dato ꝙ ibi nō
intelligeret de directa. istud ibi spāliter pcederet in contractu
mutui in quo specialiter iura cōcedūt multa cōtra regulas iu-
ris cōmunis. l. singularia. cū ibi no. ff. si cer. pe. ꝛ cū opi. Angel.
concordat Albe. de rosa. simplr in. ii. parte statutoꝝ. q. cccxx.
inci; sed quid statutum dicit ꝙ per liberā ꝛc. per istū tex. iūcto
prin. huius. l. ꝛ. l. pe. C. eo. ¶ Adde tamen pro limitatione p̄e-
dictoꝝ ꝙ si stat[...]ꝯ disponeret actionē alicui quesitā posse per
ipsum alteri acq[...]ri si tale statutum hoc disponeret in casu in
quo a iure cōmuni idem esset prouisum vt in casu hui⁹. §. cū si.
videret ꝙ imo tūc deberet intelligi de directa p id qḋ in sim-
li singulariter voluit Bar. in. l. ii. ff. de vsusc. vbi dicit ꝙ si statu-
tū disponit ꝙ per prescriptionē acquirat dñiū, ſ; alias de iure
cōi intelligat de vtili, iuxta plene no. in aut. qui triēnalis. C. de
bo. ma. Tñ si vt statutū aliquid addat iuri cōi intelligit de dire-
cta. arg. l. si quando. in prin. ff. de leg. i. quod bene no. q̄ in pro-
posito sactum non reperio.

Senatusconsultum

a ¶ Collectas. add
vidēdū late Lud.
ro. cōsi. cxiiii. ꝛ cū
statutus d̄t actio
nō det vid p pau.
de ca. consi. clxii.

b ¶ Per viā inq
sitiōis. vid Bap.
sene. l. i. oēs ppli. l
lxiiii. col. ff. d iure
iur. ꝛ Alex. l. l. nō
solū. §. q̄. in adc
di. mag. in fi. ff. ad
trebel. Tho. dip.

c ¶ De directa. vi
de Angel. consil.
lxxxi. in fin.

d ¶ Opi. Ang. vid
Alex. in. §. fi. C. per
quas pso. no. acq.
ibi cōcordat opi.

1 ¶ Senatusconsultum habet locum sive in testamento sive ab intestato quis sit rogatus de restituenda hereditate.
2 Ubi non reperiuntur iura antiqua specialiter correcta, nō inducitur legum correctio.
3 Non debet sumi argumentum a contrario sensu, ut corrigantur alia iura.
4 Filiusfa. an possit testari ad pias causas.
5 De bōis habitis ab imperiali maiestate filiusfa. poterit testari.
6 Filiifa. gallorum possunt testari.
7 An filiusfa. possunt testari de lucris dotalibus obuētis patri ab vxore predecedente.
8 An filius possit emancipari quo ad unum actum tantum.
9 An pater possit filium legitimare, hoc adiecto, q non sit legitimus quo ad successionem.
10 Statutum, vel lex faciens mentionem de herede, habet locum in bo. pos.

1 **Hoc agit.** †Senatuscōsultū locū hȝ sive in testō sive ab intest. qs sit rogatus de hereditate restituēda. Item locū hȝ in testō filiusfa. t in eo q est hfs de iure ci. vel de pculio. h. d. vsqȝ ad. §. de illo. ¶ No. q i testō militis locū hȝ senatuscō. treb. q est verū pter q ad detractionē treb. vt. j. e. l. §. denicȝ. t hic in glo. ¶ Sȝ dubiū est an hoc sit verū hodie in hfde cōficiēte inuētariū. Pro cuiꝰ dubitatiōis intellectu duo sunt pncipaliter videnda. ¶ Primū an in testō militis hodie habeat locū falcidia confecto inuētario, t p ɔsequēs an sit correcta. l. in testō. la. ii. C. de te. mil. In qua gl. Ja. de bel. t Ange. in auē. de here. t fal. §. qȝ vo. t Azo in summa illiꝰ ti. tenent hodie falcidiā detrahi posse p illū tex. t idē Ray. in. l. in qūtum. ff. ad. l. fal. idē in effectu tenuit etiā Dy. Ray. Bar. t Imo. hic, et Cy. post Fran. accur. in. l. in testō. C. ad. l. fal. t idē tȝ ibi Saly. t hoc etiā tenet Cy. in. l. heibꝰ. in. ii. col. C. de impu. t ali. subsiit. t Saly. ibi in. vi. col. t etiā Paul. de ca. p. d. §. pe. Ro. in. l. l testō. la. ii. C. de test. mil. Ang. vo in rep. l. i. §. hec stipulatio. ff. tit. i. tenuit cōtrariū qȝ tex. in auē. de here. t falc. §. hinc nobis. t. §. seq. t quasi per totū euidēter innuit q de mēte illiꝰ auē. nō est ampliare potestatē detrahēdi fal. sed potius restringere dū prouidet illā tantū hodie detrahi posse cōfecto inuentario, t nō aliter ex quo pȝ q de intētione. d. §. qȝ vero. est sentire q quicūqȝ heredes etiā priuilegiati instituti in testamentis quorūcunqȝ debent cōficere inuentariū ad hoc vt illo nō cōfecto nō detrahunt falcidiā, t tenebunt insolidū creditoribus t legatariis, nō asit intēdit ibi dicere q legata alias nō defalcabilia debeāt defalcari, t cū hac opi. transit Raph. hic. Et ista opi. in pācto
2 iuris mihi vr multū sustētabilis eo maxime †qȝ vbi non reperiunt iura antiqua spāliter correcta nō inducit legū correctio l. precipimus. ad fi. C. de ap. Imo. in. d. l. hec stipulatio nihil firmat. ¶ Scdm est dubiū qd in trebel. in quo Cy. Ray. Barto. Imo. hic. t Cy. post Frā. accur. in. d. l. in testamento. quē sequit ibi Sal. t Cy. Sal. t Paul. de ca. in. d. l. scibus. t etiā Nico. de nea. hic, t tenēt illā hodie detrahi posse cōfecto inuētario. Ange. t Raph. hic cōtrariū tenēt qȝ posito q verū esset q. p. d. §. qȝ vero. sint correcta iura antiqua quo ad detractionē falci. de qua tū loquit illa auē. non tū ibi nec alibi reperiunt correcta iura antiqua in trebel. ergo ſm Ang. hic pōt responderi ad tex. in. d. §. qȝ vo. q ibi nō cessat fal. in testamēto militis fauore militie, sed pꝑter delictū heredis qui nō cōfecit inuētariū. Ideo ille plene nō cxtēdunt ad treb. de quo remittit ad not. per se in d. §. hec stipulatio. sed Jo. de imo. hic dicit q hec responsio data per Ange. videtur inepta qȝ in. d. §. qȝ vero. non dicit id qd sentit Ang. sed dr q si hfs facit inuētariū pōt detrahere falcidiam ex cuiuscūqȝ testator non attento priuilegio persone vt ibi etiam sentit gl. Et sic vr ſm eū q fal. t cōiter trebellianica non impediatur detrahi quando confectum est inuētarium, et dicit q hoc etiā videtur sequi Bar. in. l. marcellus. in princ. in penul. col. in ver. vlt. dico. ff. eo. Raph. autem sequit opi. Ang. t videtur moueri ex eo qȝ in. d. auē. de here. t fal. non reperitur q fal. permittatur aliis casibus q olim cōpetiisset qȝ loquitur prohibitiue non permissiue, t per cōsequēs etiā nō videt permissa trebel. Dico q si teneamus q non possit detrahi falc. ex testamento militis, vt puto esse de iure verius prout dixi. §. sequitur etiam q nihilominus poterit detrahi trebel. que nullo modo videt permissa. sed si teneremus opin. magis cōmunem que hȝ q hodie sit permissa detractio fal. tūc verū ex hoc intelligat pmissa detractio trebellianice pēdet ex autoritate communo. Bar. in. d. l. marcellꝰ. in vlt. q. dū tractat an illa cōstitutio noua posita in auē. de here. t fal. corrigēs vel disponēs de falc. extēdat ad trebellianicā. de quo dicēdū est vt ibi dicet. ¶ †In gl. in ver. testari pōt ibi, q nō placet tc. hec cōiter tenet p. l. pe. t fi. C. qui testa. fa. pos. t insti. q. nō est pmissum facere testamētum. §. preter hoc. t insti. de testa. mili. §. fi. Nec ob. l. fin. §. filio

autem. C. de bo. que lib. qȝ ibi nō dȝ sumi argumentū a contrario sensu vt corrigantur alia iura. l. ii. cū ibi not. C. de condi. incer. t no. in. c. i. in gl. in ver. permittimꝰ. de eta. t qua. li. vi. Non ob. tex. in auē. vt li. ma. t aui. circa prin. qȝ non intelligitur quo ad actū vltime voluntatis posse disponere. nam lex noua recipit distinctionē t interpretationē per antiquā. l. sed t posteriores. ff. de leg. t ibi no. gl. t doc. in. l. sciendū. in prin. ff. qui sa. cog. Et q ille tex. nō possit intelligi quo ad dispōnem vltime voluntatis, pȝ q tex. ibi dicit q talē dispositionē facere pōt cum erūt perfecte etatis q intelligit de etate. xxv. ann. l. fi. C. de his q ve. eta. impetra. sed talis etas nō est necessaria in actu vltime voluntatis. l. qua eta. ff. de testa. ergo tc. de quo articulo dixi in. d. l. pe. §. fi. C. qui test. fa. pos. sed in. l. seniū. eo. ti. t p doc. t p Ro. in re. auē. similiter. C. ad. l. falcid. t per Jo. de imo. in. l. ii. §. si tutio. ff. de do. t plene per do. post gl. in. l. qui in potestate. ff. de testa.
4 ¶ †Quod limitant aliq pter q in testamento ad pias causas, per tex. in. c. ff. de sepul. li. vi. ſm Bar. t Bal. in. l. i. C. de sa. san. eccl. in repe. t Bart. Bal. t Ang. in. d. l. qui in potestate. et
a Bal. t Saly. in. d. l. seniū. ᵃLicet Jo. an. in. c. si pater. de test. in. vi. in nouel. t Fede. de se. in cōsi. clxxviii. incip. quoniam veritas. t Imo. in. d. l. qui in potestate. t Fulg. in. d. l. seniū. cōtrariū tenuerint dicētes q tex. in. d. c. ff. dȝ intelligi in bonis castrensibus. Prima tamē opi. est magis cōmunis opi. ff. vtraqȝ sit sustētabilis de quo me remitto ad ea que rescripsi in. d. l. seniū.
5 ¶ †Secūdo limita nō procedere in bonis ab imperiali maiestate donatis filio vel filiofamilias: qȝ in illis testari potest [illegible] cū illis bonis indultū sit priuilegium castrensium, vt est [illegible]
6 ff. in. l. pe. C. de bo. que libe. ſm Bal. ibi. ¶ †Tertio limita non procedere in filiis gallorū vel britonū ſm Bald. in. c. i. §. si duo fratres. in fi. ne fratribus de no. benef. inuc. qȝ nō sunt in patria potestate, vt est gl. sing. in insti. de patria potestate. in prin. in gl. i ver. ciuiū romanorū. quā gl. etiā sequitur Bal. in. c. i. an mari.
7 succe. vxori in bnfi. t Ro. l. l. fi. C. q te. fa. po. ¶ †Quarto fallit in lucris dotalibus obuētis marito ab vxore pcedēte, t que lucra postea deuenerunt ad filios illius matrimonii. eo q pater ad secunda vota transiuit. Nam de illis lucris poterunt dicti filiifamilias testari ſm Angel. not. in auth. de nupt. §. veniens autem. per illum text. cum seqn. ver. si disponant. t in ver. intestati decedāt. inuicem. l. i. in prin. ff. de su. t legi. t per. l. in quibus.
8 C. de secun. nup. ¶ †Itē tetigit hic Bar. an filius possit emācipari quo ad vnum actum tantū, nō decidit. t adde qd cōmunis opi. videt esse q nō, vt tenuit Bald. in. d. l. seniū. qȝ ſm eū patria ptās est indiuisibilis nec potest quis esse in dupplici statu contrario. l. i. §. i. C. de latin. lib. tollen. si pater. in fi. ff. ne liberis. cau. t quod voluit gloss. not. in. c. cum inhibitio. de clādesti. d
despō. pro hac parte etiam facit. l. questū. ff. de adop. alias incipit, si tibi quā opi. etiā sequit Imo. in. l. iā hic. §. i. ff. de do. cā mor. t in. l. si is q p emptore. ff. de vsuca. in. xi. col. t hic t etiā Rapha. t Pau. de ca. hic, t Pau. de ca. in. l. qui in ptāte. de test. et in. d. l. seniū. t ibi Ro. Cūm q filius quo ad quedā sit in ptāte patris: quo ad quedā nō, hoc nō pōt esse nisi per fictiones, vt. l. ii. ff. ad mace. t declarat Bar. in. d. l. si is qui p emptore. in. iii. q. prin. in ver. Item querit circa predicta tc. Sed homo non pōt fictionē inducere. l. si forte. ff. de cast. pecu. t no. Bar. in. d. l. si is qui p emp. in. i. q. pri. ergo tc. Et per hoc ſm Jo. de imo. patet q non ob. l. cōtum. C. de natu. lib. t. l. si ab eo. C. de leg. here. vbi status hōis est diuiduus. t quo ad quedā est sui legitimus successor, t quo ad quedā nō, qȝ illud est ex interpretatione et dis-
b positiōe legis, nō autem priuatiᵇ hōis. ¶ †Iuxta hoc est pul-
9 chra dubitatio an pater possit filiū legitimareᶜ hoc adiecto q
c nō sit legitimus quo ad successionē. in quo. d. Antō. c. p venerabilem. qui fil. sint legi. in. xvii. col. tenuit q sic referēs ita tenuisse Bar. in recollectis antiquis in. d. l. questū per tex. in. c. i. de fi. na. ex ma. ad morg. ɔtracto. Facit etiā in auē. qui. mo. nat. effi. sui. §. filiū. t. l. cōtum. C. de natu. libe. t. l. si ab eo. C. de le. her. hoc etiā sequitur Ro. in. l. qui superstitis de acquer. hered. t in l. pactū. C. de col. t idē ibi vult Pau. de ca. referēs q ita consuluit Ray. de forli. t Pa. de ca. in rub. C. de in. an. euuu. t in. d. l. si ab eo. t ibi etiam aliquid per Ange. qui dicit sibi videri qd Barto. tenuit contrarium, sed non recordatur vbi. ¶ Subdit tamē q credit q Bar. dicat in. l. gallus. §. quid si tantū. sed ibi nihil dicit. credo q voluit allegare Bart. hic, facit qd no. Jo. an. in addi. Spe. in tit. de suc. ab inte. §. fi. in addi. incip. vbi tc.
10 ¶ †Itē colligit hic Bar. ex ver. bonorum. q statutum vel lex mentionem faciēs de herede habet locū in bonorum possessio-
d reᵈ vt hic per eū. per istum tex. t per. l. in conditionibus. §. si patronus. ff. de condi. t demon. Sed Ro. hic dicit q in cōtrariū facit: qȝ statuta debēt intelligi in casu vero nō in ficto. l. i. §. hoc interdictum. de cisterna. ff. de fonte. t ibi not. Bart. in. §. fi. C. de his que ven. eta. im p. tra. l. iii. §. hec verba. cum gloss. t ibi not.

a ¶ In. l. seniū. vid ibi late posui etiā in apostil.
b ¶ Priuati. facit qd voluit old. ɔsi. cexiii. q pr non pōt emācipare filium p retinēdo vsūfructū i bonis de cetero acquirēdis per filium.
c ¶ Legitimare. vide Ant. ros. in. i. parte sui operis, et p eūdē alex. in cōsi. xxx. l. iii. vo. paul. de ca. i cōsi. cexxi. t. cexvii. cep. vero in cautel. civi. et Pau. de ca. l. l. solet. ff. de in. em. iudi. t adde q contra hāc ɔclusionē hic positā viget text. in. l. si pupillorū. §. si prox. ff. de reb. eo. t in. l. si. cū glo. ſm vnā opi. C. de pe. qui fil. dis. vbi i decreto iud. ille q pr plꝰ nō pt qd est minus, itē vrget qȝ ista non est legitimatio sȝ dispēsatio. sȝ inferior a principe nō pōt dispensare nec cōtrarius aliqd facere vt no. doc. in. l. nemo pōt. ff. de lega. i. cogita. et tamē nō descedas a cōi. Fran. Cur.
d ¶ Bon. pos. adde t vide eūdē alex. in cōs. xi. col. ii. Ite sicut adē etiā pbat in. i. vol. t in cons. lxxvii. col. vi. l. ii. vo. t an statutum loquēs de herede intelligat de pmo vel scdo vl quoui de eūdē alex. i cōs. ii. lxxvii. col. iii. in i. vo. Frā. Cur.

in.§.fi.C.de his qui ve.eta.impe.l.ii.§.hec verba.cũ gl.⁊ ibi not. Bar.ff.de nego.gest.sed bonorũ possessor non est verus heres.l.ii.ff.de bo.pos.⁊.§.quos autem.insti.de bo.pos.ergo ⁊c. Tamẽ ipse saluando Bar.respondet q ibi lex equiparat verũ casum ⁊ fictum.⁊ statutum loquẽs in casu vero extendit ad fictum.c.cum dilectus.iuncto.c.ad audientiam.de cle.non resi. Sed lex ista in princ.iuncto isto.§.equiparat heredem ⁊ bon.poss.ergo statutum loquens in herede habet locum in bonor.possessore. Addo q Bald.in repe.c.si pater.de testa.in.vi.in.xvii.col.dicit q appellatione heredis nõ venit bo.possessor seu successor de iure pretorio.allegat not.per gl.in.l.heredis.⁊.l.hereditas.ff.de verbo.signi.⁊.d.§.quos autẽ. Tamen sustinendo Bartol. dico q attento q largo sumpto vocabulo appellatione heredis venit bonorũ possessor vt est text.in.l.i.⁊ ibi per Bal.C.vñ lib. Statutum loquens in herede debet extendi ad bo.poss.q etiam in exorbitantibus lex loquens in vno casu extenditur ad alium qui sublata significatione vocabuli comprehenderetur a sub expresso casu.l.filiũ habeo.ff.ad treb.⁊ no.glo.in auth.hẽ. vt hi qui obli.in prin.in versi.ad curatorem.⁊ in authen.minoris.C.qui da.tuto.poss.⁊ in.c.i.de rerum permut.in.vi.⁊ nota. Cy.in.l.i.C.que sit longa consue.cum suis concor.facit qd no. Bart.ff.§.proximo.per illum tex.

1 ☞ Fideicommissarius restituendo secundo fideicommissario in eum actiones transfert.
2 Appellatione heredis comprehenditur fideicommissarius.
3 An quando primus fideicommissarius restituit secũdo remaneant alique actiones apud eum ⁊c.

1 **De illo.** †Fideicommissarius restituendo secundo fideicommissario in eũ actiones trãsfert.h.d.

2 ¶ †Not.ex isto tex.iuncto princip.huius.l.vbi ponunt verba senatusconsulti q appellatione heredis comprehẽditur fideicommissarius ẽm Bart.hic quod videtur verum etiam in statutis p no.per Bar.ff.in.§.precedẽti. ¶ Sed certe hoc nõ puto verũ in statutis contra ius cõe vel in statutis exorbitantibus vel odiosis:quia talia statuta loquẽtia in casu vero nõ trahuntur ad casum fictum^a.l.i.§.hoc interdictũ.de cisterna.ff.de fonte.⁊ ibi bart.in.l.fin.C.de his qui ve.eta.impe.l.ii.§.hec verba cũ gloss.⁊ ibi barto.ff.de neg.gest.⁊ in cle.quod circa.de ele.sz fideicommissarius dicitur heres ficte vt.l.si filius.§.i.quod cũ eo.ibi quodammodo ⁊c.que dictio fictionẽ denotat.l.in suis.ff.de lib.⁊ posthu.l.si me in vacuam.post princ.de acquir.poss. ⁊ not.bartol.in.l.si is qui pro emptore in.vi.col.⁊.de vsucap.⁊ bald.in.l.si adducta.C.de fur.⁊ q dicat fictus heres probat in l.si postulantem.in versic.sane ibi heredis loco ⁊c.ff.eo.⁊ per id qd no.bal.in aut.ex causa in.xii.col.in versi.ii.op.C.de li.prete. ¶ Sed in statutis que essent secũdũ ius cõe vel preter ius cõe putarem procedere dictum bart.q talia statuta loquentia in casu vero,trahuntur ad casum fictum ex identitate rationis vt not.barto.in.l.omnes populi.in.v.q.princi.ff.de iust.⁊ iure.⁊ Jo.and.in.c.si.de consue.plene Imo.post bald.in.l.gallus.§.quid si tm.ff.de libe.⁊ posthu.⁊ in.l.i.§.lex fal.ff.ad.l.falci.cum concor.faciunt que dixi.ff.proxi.§.⁊ qd not.Angel.⁊ Joan.de imo.ff.ea.l.§.si is qui quadringenta. ¶ In glo.in versi.actionẽ ibi.l.pe.primã solu.hic positã approbat hic barto.Ang.Imo.⁊ lud.roma.sed bartol.in.d.l.penul.forte cõsiderans hanc solutionem diuinare ad.d.l.penul.dixit q corrigit istam,vt etiam ibi not.in vna solu.gloss.⁊ istam sequitur Paul.de cast.hic in lec.bon.sed in lec.padua.videtur transire cũ Ang.hic.que solutio vt ibi sentit bal.nõ videtur vera:q lex loquitur de casibus de quibus dubitatũ fuit ante iustinianũ vt ibi dicit in text.ideo nõ põt lex illa intelligi q loquat pprie in casu huius.§.de quo tamẽ decisio hic nulla vertebatur dubitatio apud iustinianuz tñ sustinendo istã lo.s.q iste tex.corrigatur,põt ad obiectũ rñderi q illa lex pe.dũ dicit fuisse dubitatũ apud veteres intelligat ante decisionẽ hic positã sicut in simili le.⁊ no.in.§.preterea. insti.eo.⁊ no.in.l.i.de leg.i.⁊ hanc so.teneo potius quã primã q in.d.l.pe.dũ ponit ibi casus de quo loquitur hic iste tex.nulla fit mẽtio de mora. Raph.hic dicit q illud qd hic ponit fuit additũ a cõpositoribus noui iuris,⁊ q.d.l.pe.intelligitur ẽm istũ tex.s.q ipso iure trãseãt actiones.s.mediate restitutiõe qd

3 displicet satis q est expsse cõtra mẽtẽ,⁊ verba illius.l. ¶ †Quero an si primus fideicõmissarius restituit secũdo remaneant alique actiões apud eũ,⁊ similiter qd in bono.possessore succedẽte de iure preto.restituẽte p fideicõmissum alteri an apud bo.possessorem remaneant alique vtiles actiones vel directe.dic vt per bart.⁊ alios in.l.ex asse.ff.e.⁊ in.l.curatoris.in vi.col.C.de arg.ge.⁊ in.l.i.in pe.col.ff.de act.⁊ ob.⁊ aliquid per Ange.ff.§.proxi.⁊ in.l.si quis vi.§.differentia.ff.de acqui.her.

1 ☞ In fideicommissarium partis cui est facta restitutio soli transeunt actiones que ipso iure transibant in alium.

1 **Sed ⁊ quoties.** †In fideicõmissariũ partis cui est facta restitutio solũ trãseũt actiones que ipso iure trãsibãt in aliũ fideicõmissa.existente cõditiõe.h.d. ¶ No.casum in quo ipso iure trãseũt actiones in fideicõmissariũ absq alia restitutiõe.reliquos casus vide in.d.l.pe.§.cũ aũt.⁊ ibi per gl.eo.ti.quibus adde aliũ singularẽ casum vz in fideicõmisso vniuersali relicto ecclesie vel pau-

b peribus vel alijs ad pias cãs^b.ita nota.concludit bar.in disp.sua inci.filiũ adultũ per.l.fi.C.de sac.san.ec.in ver.hereditatẽ.cum gl.in ver.relictorũ.iũcto in his,ibi ⁊ in rẽ ⁊c.⁊ p text.in aut.de ec.ti.§.si qs autẽ pro redẽptione captiuorũ.vbi episcopus qui est executor legitimus capit absq alia restitutione hereditatẽ ad pias causas relictã.⁊ idẽ tz bart.in rep.l.i.C.de sac.san.eccl.in.vi.q.quinte gõnis prin.⁊ idẽ tenuit bart.in.l.pe.C.e.vbi dicit hoc esse verũ tam in relicto facto ecclesie ⁊ pauperibus,quãetiã ciuitati per.d.l.fi.que in talibus loqtur.⁊ idẽ tz bal.in repe.d.l.i.in.xvii.col.in versi.sup.fi.qũo.qd est valde dubitabile ⁊c.vbi etiã subdit q per.d.l.fi.est correcta.l.oibus.ff.eo.que loquit in ciuitate,⁊ idẽ tz bald.in.d.l.id qd pauperibus.in.xvii.q.C.de epi.⁊ cle.Jo.de imo.in.l.cẽturio.in.xx.col.ff.de vulga.⁊ pup.⁊ Pe.de anc.⁊ Jo.de imo.in.c.cũ tibi.de test.Lu.ro.simpliciter refert hic bal.in.d.l.fi.tenere ẽtrã p.d.l.oibus.vbi l ciuitates reget restõ:ergo idẽ l eccl'ia cũ sint eqparate.d.l.fi.subdẽs q text.in.d.l.fi.nõ pbat opi.bar.maxime cũ ille tex.referat se ad cõstitutiões alias editas hoc est ad.l.i.C.oĩa de le.que nõ loquit i fideicõmisso vniuersali vt ibi in gl.in ver.oibus.⁊ cũ hec opi.transit Lu.hic lz predicta nõ referat.ita tz etiã ipse in repe.aut.similiter.C.ad.l.fal.in.xxi.speciali q enumerat ibi inter speciabs vltime volũtatis cõcessa pie cause nisi qñ testator nulla nominatim iniunxerit onus dicti fideicõmissi restituẽdi per.d.§.si quis aũt.teneo opi.primã q est magis cõis p tex.in.d.l.fi.dicẽtẽ velle facere dñium inter priuatũ,⁊ diuinũ ac publicũ ius. ¶ Item per illum ver.in his oibus no.dictionẽ oibus,⁊ cõsidera q.ff. facta erat mẽtio de hereditate.item pp̃ter verbum,vẽdicatio,quod ante ver.in his,⁊ sic antequã imperator referat se ad.d.l.i.C.cõmunia de le.qd quidẽ verbum vendicatio presupponit translationem dñij factã esse. ¶ No.tñ q in predictis oibus casibus in qbus ipso iure trãsit fideicõmissum nõ tñ trãsit possessio nisi restitutione facta,vt est gl.hic quã adde aliis allie.p bald.in l.pe.in pe.q.C.eo.tit. ¶ Adde etiam aliam casum in quo ipso iure trãseãt actiões absq restitutiõe,videlicet qñ institutus coactus fuit adire ad instantiã fideicommissarij,⁊ fideicommissarius decessit ante restitutionem factam,⁊ heres fideicõmissarij recusaret velle suscipere restitutionem fideicõmissi vt est glo.quã nõ puto esse alibi in.l.postulãte.in prin.in ver.recusat.ff.e. ¶ In gl.in ver.actionem.ibi,sed non restituere.Cõcordat glo.in.l.sed si alio.§.fi.ff.e.⁊ ibi per bart.sed cõtrariũ tenet glo.⁊ melius in.l.ille a quo.in prin.ff.eo.⁊ ibi hoc probatur in tex.⁊ expressius in.l.apud iulianũ.§.antistia.⁊ in.l.si cui pars.in prin.ff.e.Et hoc tenẽt Dy.Ang.⁊ doc.hic,⁊ barto.in.d.l.sed si alio. Utrum autem tunc per talem restitutionem transeant actiones in fideicommissarium videbimus in.d.§.antistia.

1 ☞ Siue rogetur heres,siue pater,vel dominus,vel administrator heredis,locus est senatusconsulto.

1 **Si filio.** †Siue rogetur heres siue pater vel dñs vel administrator heredis locus est senatuscõsulto.h.d. ¶ In tex.sibi,idemq si tutor ⁊c.Not.tex.per quẽ videtur limitari id quod habetur in.l.restituta.ff.e.vbi solus tutor sine pupillo nõ potest restituere hereditatẽ quã restituere tenebatur pupillus:nam hoc videtur verũ quando ipse pupillus fuit ad hoc rogatus,sed si tutor vel curator rogatus fuit lz in effectu ipse pupillus videatur rogatus tñ solus tutor potest restitutionem facere,⁊ videtur sibi a testatore hoc permissum vt hic.qd videtur verum alias iste ver.nihil operaretur. quod tene menti ẽm Pau.de ca.hic ⁊ puto verum licet gl.hic dum allegat.l.restituta.sentiat contrarium.

1 ☞ Pupillus nõ potest restituere hereditatem tutori eo autore sed adultus curatori sic.
2 Quis non potest autorari ad suam propriam vtilitatem.
3 In restitutione hereditatis non est necessaria autoritas curatoris,secus in pupillo.
4 Pecunia est d   as que seruando seruari non possunt.
5 Pecunia deposita ad emptionem prediorum cẽsetur quid immobile.
6 An venientes ab intesto,possint rescindere testamentum maioris dolo inducti ad testandum.
7 An pater possit consentire filio sibi donari causa mortis.
8 Ubi collegium restituit illi qui preest collegio ipsius requiritur consensus non autoritas.
9 De statuto q mulier non possit contrahere vel testari sine cõ

sensu

a ¶ Fictum. quod appellatiõe heredis l statutis,nõ veniat fideicõ.facit q voluit fulg. cõs.xliii.⁊ addõ q statutum qd possessio dfuncti cõtinuat in hrede non hz locũ in fideic. vide eundẽ alex.i cõs.xi.col.ii.in.iii.vo.versi.ii.rñdeo. Fran.Cur.

b ¶ Pias cãs.adde anc.consi.vii.

sensu duorum propinquorum.
10 Utrum episcopus possit vendere rem ecclesie, et authorari.
1 **Fuit quesitum.** †Pupillus non potest tuto
ri restituere hereditatem eo
autore, sed adultus suo curatori sic quod autoritas eius non est
2 necessaria.h.d. ¶ †No.primo quem non posse authorari ad suas
proprias utilitates de quo in.l.j.et in.l.quod diximus.ff.de autor.
tu. Sed mirum videtur in casu huius.§.quod non possit tutor autho
rari ad suam utilitatem.nam videmus quod tutor in contractu mutui,
et in quolibet alio actu in quo obligatur solus tutor potest ad
utilitatem propriam authorari dummodo bona fide, et palam fa
ciat.l.non existimo.et ibi no.et in.l.quoties.§.sicut.et.§.non tantum.
ff.de admi.tu.et no.gl.in.l.cum ipse.ff.de contrahen.emp.Et idem
communiter dicunt gl.et doc.in contractu ultro citroque obligatorio pu
ta in contractu emptionis si palam et bona fide tutor contrahat.
l.tutor rerum.et ibi no.glo.ff.de admi.tu.et in preallega.l.cum ipse.
et plene tradidit Bar.in.l.pupillus.§.j.ff.de autor.tu. Imo.et
do.Ludo.hic de hoc dubitantes respondent quod aut nos loqui
mur in actu seu in restitutione nudi facti ut quod tutor possit sibi
ipsi solvere.et certe facere hoc potest.d.§.sicut.et.l.fistulas.§.i.ff.de
contrahen.emp.Aut de actu habente ministerium iuris, ut restitutio
ne senatusconsulti trebelliani, et tunc secus ut hic. Aut de alio
quo actu in quo obligatur solus tutor ut in mutuo.et similibus
et sibi palam et bona fide authorari potest.d.l.non existimo.quicquid
quod dixerit glo.in.l.singularia.ff.si cer.pe. Aut in actu ultro
citroque obligatorio, ut in emptione, et similibus: et hic licet gl.
et Bar.quasi ubique in locis preallega.et in.l.in emptione.§.fin.
ff.de contrahen.emp.dicant idem quod in casu proximo precedenti.
Tamen Lud.et Imo.hic contrarium putant.s.quod tutor non pos
sit sibi authorari per regulam.l.j.ff.de autor.tu.et per istum tex.
cum utrobique videatur eadem ratio, et hoc etiam videtur tenuisse Bald.
in.d.l.cum ipse.in prin. Posset tamen communis opi.sustentari cum
pro ea videatur casus secundum eum non violando literam nec supplen
do in preallegata.l.cum ipse. Et ad istum tex. respondet quod hic loquitur
in actu habente ministerium iuris ut est dictum. Nos autem loquimur
in contractu emptionis, et similibus, qui dicuntur quid facti.l.
cum furioso.§.fi.ff.de cura.furio. Vel potest responderi quod iste tex.intel
ligitur in.d.l.cum ipse.s.quando non palam aut non bonafide, et pro
communi opin.facit quod si in contractibus mutui et similibus omnes
hoc fatentur per.d.l.existimo.videtur eadem ratione idem di
cendum in contractu ultro citroque obligatorio. Item quod ut dicit Cy.
et Bal.in.d.l.cum ipse.nullum dicitur pati damnum tunc pupillus quem
tutor contraxit secum bonafide, cum ita demum dicatur bonafide in
tervenire si pretium istud solvatur pupillo ut no.in.l.j.C.si vendi
3 to pignore agat.et declarat Barto.in.d.l.pupillus. ¶ †Secundo
no. quod in restitutione hereditatis non est necessaria autoritas
curatoris, licet secus sit in pupillo restituente, ut hic et in.d.l.restitu
ta.§.pupillus.ff.eo.et sentit gl.hic in ver.necessar.a.in princ. Dominus
alle.l.restituta.quod illud sit verum etiam non solum quando hereditas est re
stituenda per adultum curatori suo, sed etiam si esset restituenda
per adultum extraneo per generalitatem huius litere.et hoc est sin
gulare secundum Pau.de ca. Et dicit Jo.de imo.hic quod.d.gl.est bene
notanda in hoc. Nec ob.quod pupillus et adultus curatorem ha
bens equiparantur ut.l.si curatorem.cum ibi no.C.de in integr.re
4 sti.quia respondeatis ut hic no.per gl. ¶ †In gl.in ver.necessa
ria.ibi, non reperitur in adulto etc.allegatur hec gl.communiter pro sin
gulari quod pecunia est de quibus que servando servari non pos
sunt.nam alias si servari posset non posset alienari sine autori
tate curatoris, et decreto iudicis.l.lex que tutores.C.de admi.
tu. ¶ Et probatur dictum huius gl.secundum doc.hic per auth.novissi
me.C.de admi.tu.iuncta.d.l.lex que tutores. Adde gl.idem te
nentem, et ibi expresse Bar.in.l.interdum.ff.de condi.indeb.et no.
Bar.in.l.potest pupillus.ff.de aut.tu.et in.l.si ex legati.ff.de verb.
ob.et in.l.si quis pro eo.§.j.de fideius.et Bar.in.l.etiam.C.de fide
ius.et in.l.j.C.si adver.transac.et Abb.in.c.nulli.de re.b.ec.non
alie. Pro quo Ro.alle.bonum tex.in.§.constituitur.inst.de usufr.
et.l.aristo.§.fi.cum.l.seq.ff.de iur.dotium. Quidam minus docti alle
gant.l.iulia.ff.de peti.hered.que nihil facit ut facile perpende
re potes. Non ob.l.tutores.in.ij.C.de admi.tu.ibi aurum argen
tumque et quicquid.l.vetustatis temporis etc.quia ibi loquitur quo ad
actualem et non fructuosam conservationem. ¶ Sed quo ad hoc
ut pecunia afferat utilitatem secundum eum usum ad quem destinata
5 est dicitur de rebus que servando servari non possunt. ¶ †Quod
tum singulariter limitant si pecunia esset deposita ad emptionem
prediorum: quia tunc censetur quid immobile, et requiritur de
cretum iudicis si erat pecunia minoris ut est casus singularis
in.l.iii.§.quid ergo de contra.indi.tute. secundum Lu.in.d.l.si ex le
a gati.ᵃ per quem.§.quid ergo etiam singulariter limitatur.d.l.
quoties.§.sicut. ¶ Sed istud non videtur verum: quia dispositio
l.quoties.loquens de aliquo facto non habet locum in destie

nato ad illud factum.l.cetera.§.fi.de leg.j.l.et si nundum.C.de
fur.unde lex.prohibens alienari immobilia non habet locum in
pecuniis que destinata est ad emptionem immobilium, unde Cy.
Bal.Ang.Rapha.et Imo.in.d.l.cetera.§.fi.alias in.§.hoc se
natus.cum seq.dicunt quod si consuetudo est mortua uxore bona
mobilia spectant ad virum et immobilia ad heredes uxoris. et con
tingat extare pecuniam paratam ad emptionem prediorum: non per
hoc minus debebitur ipsi viro: quia non attenditur destinatio.fa
cit quod no.Bar.in.d.l.cetera.§.fi.Dominus alle.l.librorum.§.sed neque
cepi.de leg.iii. ¶ Nec ob.d.§.quid ergo. quia respondeo quod ibi non
dicitur quod ad hoc ut illa pecunia possit haberi per tutorem requi
rantur ille solennitates que requiruntur in alienatione rei im
mobilis.de quibus in.l.magis puto.§.ne passim.cum.§.ff.de re.
eorum. Sed solum ibi dicitur quod tutor qui erat creditor pupilli sunt in
culpa si per iudicem non fecit cogere depositarium illum ut de
pecuniis illis depositis satisfaceret ipsi tutori, et ideo tutor non
potest exigere usuras pecunie sibi debite quas neglexerit exigere.
¶ Pro limitatione tamen roma.facit tex.in.l.a divo pio.§.fin.
ff.de re iudi. Per quem ibi dicit Raph. cu. singulariter probari
quod pecunia deposita ad emptionem prediorum computatur inter im
mobilia seu inter ea que servando servari possunt. Facit etiam
per hoc.l.si chorus.de leg.iii.cum.l.qui filius. ad decisionem do
cto.in.d.l.cetera.§.fi. Potest responderi quod loquitur in disposi
tione contra ius commune in qua non fit extentio de casu ficto ad verum.
Dicit etiam Ang.hic quod propter fructus et alie res que usque ad trien
nium conservari non possunt dicuntur de rebus que servando ser
vari non possunt allegat gl.singularem in.l.j.C.si adversus usu.
et ibi vide Bal. Addo simile in.l.divortio.§.interdum.in versi
cu.extantibus, alias est in ver.reddet.ff.so.ma.et ibi ponderat
Ang.et Imo.et per Ange.in.l.procurator tutorum.ff.de pro.
et in.l.procuratorem.C.de procura. Et dicit Bald.in.l.singula
ria in.vj.col.si cer.peta.sub dubio forte quod illud quod dicit gl.hic
de alienatione pecunie adulti potest dici in omnibus rebus que
cursu temporis deteriores efficiuntur ut in frumento. ¶ In ea
dem glo.ibi, adultus sic. non est ergo curatoris autoritas ne
cessaria in actu testandi ut in iuribus alleg.in gloss. et maxime:
in.§.causa.et subdit Bartol.Ange.et Imo.hic et quod maior ad
versus testamentum a se conditum non potest petere restitu.in a
integ.cum enim possit minor sibi providere revocando testa
mentum.l.si quis in prin.test.de leg.iii. ergo cessat auxilium re
stitutionis in integ.quod est extraordinarium.l.in cause la.§. b
in princi.ff.de mino. Adde Bar.in.l.verba gesserunt. per illum
text.ff.de verbo.signi.et que eleganter no.Bald.in.l.si frater.C.
6 qui testa.facere pos.ubi Bal.allegat no.per Bar.hic. ¶ †Et
quenit ibi Bal.utrum si minor fuerit dolo inductus ad testan c
dum in preiudicium succedentium ab intestato an venientes
b ab intestato possint aliquo remedio testamentum rescindereᵇ et
inclinat quod sic. Pro quo allegata per eum adde bonum tex. in
l.lucius.§.fi.in proxima.ff.de le.iii.et quod no.dixit glos. et ibi ple
ne Cyn.in.l.quicquid.C.arb.tute. et in.l.pupillorum de admi.
tu.et no.Ang.in.l.iiii.de inofficio test. Sed iuxta predicta du
bitavit Bald.in.l.predium.C.quando decreto opus non est
utrum adultus possit in testamento sine curatoris, et iudicis au
toritate dare executoribus testamentariis licentiam alienan
di bona immobilia: et dicit hunc passum ab aliis non esse ta
ctum, dic ut ibi per eundem in.l.i.ff.de reb.eorum. ¶ In eadem.
glo.ibi, et est in casu.hic colligitur secunda solutio ad contra
rium.ff.formatum que est not.et communiter tenetur una cum
prima. ¶ In eadem ibi, vel secundum Jo.an.hic colligitur alia solu
tio ad.d.contrarium, et licet in se vera sit.tamen ad hunc text.
diminuat secundum Bar.imo videtur mihi quod non sit vera eo quia est
contra precedentes solutiones communiter approbatas. ¶ In
eadem in fine.communiter tenet quod si adultus non habet curatorem
possit adire sine curatore per.d.l.si curatorem habens et.ff.de
acquiren.heredita.l.impuberibus. sed si curatorem habet de
bet adire cum eius autoritate ut.l.cui quidam.ff.de administra
7 tio.tuto.que in tali casu loquitur. ¶ †Extra glo.que fuit hic
c Ange.an pater possit consentire filio sibi donariᶜ causa mor.
iuxta.l.tam hoc.§.i.infra de donatio.causa mor.et refert con
suluisse quod sic dicens casum esse in.l.prima.C.de impo.luc.
descript.lib.x.non subaudiendo ad literam quod filius esset
emancipatus. Sed Imo.respondet ad illum textum quod ibi
non disputatur utrum donatio valeat vel non, nam et si non
valuisset donatio esset etiam ibi morte confirmata iuxta legem
penul.C.de dona.inter virum et uxorem et haberet locum illud
quod dicitur in dicta lege prima: quia etiam dispositio illius.l.
habet locum in tit.legati ut ibi patet. Vel secundum eum non esset ab
sonum limitari illam legem per rationem aliarum legum iuxta
id quod no.in.l.de pretio.ff.de publi. Posset ad.d.l.j.responderi scilicet
quod illa lex de necessitate intelligitur in filio emancipato: quia ibi

a ¶ Legati adde quod idem firmat consil. xxvii.et sing. suis. so.xi.

b ¶ Rescindere.vide quod in sacro consulunt ancha. consil. clxxiii.

c ¶ Donari.vide Bol dr.consil.xxvi.so.consil. ccccxv.Ang.consil. cxliii.abb.consil.xl. et eundem Ale.in consil.vi.in.i.vol. Fra.Cur.

¶ Vide Jas.in.l. senium.i.vii.col.C. qui test.fa.pos.et vide no.consilium Pe. cor.in consil.cxxix. in.ii.vo.incip.vi dentur.i.facie.et in con si.lxxiii.in.iii.vol. inci.elegerat.et vide Fran.Raph. ful.in consil.lxxviii. in.visis scriptu ris.et rapha.cu.in consil.cxc.et vide Pau.de ca.in.l. qui in pro.l.princi pi.in ult.col.in fi. et alexan.de imo.in consil.ccic.in.iii.vo lu.incipit.preclaros.in.iii.et.iii.col. Tho.np.

loquit de do.cau.mor.z pariter de testo z qualibet vltima voluntate. ¶ Scdo mouet Ange.q in tali donatiõe nõ requirit autoritas patris, sed solu pmissus seu volūtas.l.filiusfa.§.pari ratione, ff.de don.z d.l.tam his, que voluntas seorsum a donatione interuenire pōt.l.si ast plures, z ibi plene doct. ff.de aqua plu.arc. Et expresse Bar.in d.l.tam his.in fi.lz secus sit in autoritate.l.obligari.§.tutor. ff.de autorit.tuto.ad hoc respondet Imo.q quo ad propositū nostrū eadem videtur ratio in autoritate z voluntate. Sed puto q Ang.aliter sentire voluerit quā intelligat d. Jo.vz q attento qd nō requirat autoritatem patris interuenire in ipso actu apparet q consensus paternus nō requirat ad integrandā personā filii:q si requireret ad integrandā eius personā nō sufficeret ex postfacto interuenire, vt no.glo.z doc.in.l.fi.§.necessitate.C.de bo.que lib.z Imol.in c.cum consuetudinis.de consue. Benefacit.l.obligari.§.tutor. preallega.z sic pz q talem cōsensum voluit prestari tantū ne fieret patri preiudicium per filium, z vbi nō fieret preiudiciū patri talis cōsensus nō requireret, vt.d.l.filiusfa.in fin.si ergo hoc fuit introductum in fauorē patris nō dz in eius odium cōuer-
8 ti.l.qd fauore.C.de leg.l.nō eo minus.C.de procu. ¶ † Ultimo pro hoc allegat Ange.§.seq.cum ibi not.vbi collegius restituit illi qui preest collegio qd ideo est:q ipsius presidentis requiritur consensus non autoritas scdm eū. Sed rñderi pōt ad illum text.q lz ille cui dz fieri restitutio cōsentiat vna cū toto collegio nō cōsiderat cōsensus illi, sed cōsensus totius collegii qui erat necessarius, z hoc sentit litera ibi in vers.nec enim. Uel rñde vt hic per Imo.respondetur qd aliud est collegiū, aliud singularis de collegio.l.in tantū.§.vniuersitatis.de rerum diuis. Licet aliquis presidet collegio quo ad conuocationem forte faciēdam vel primus sit in ordine iuxta id qd hr in c.i.cū ibi not. p Inn.de maio, z obe.tū illi vt singularis persone de collegio requirit cōsensus, z ideo secus esset in alio qui collegio preesse dz autoritatem z cōsensum:exēplū in episcopo qui dz consentire c:stim a capi.facit qd hr in cle.si vna.de reb.ec.nō alie.scdm eū q in effectu tenet cōtra opi.Ange.sequitur solam gl.z Bart.in l.i.in prin.ff.de aut.tut.q si ad vtilitatem suā qs autorari non pōt, vt hic pari rōne nec etiā cōsentire:q est eadē ratio attēto q dictus cōsensus fuit introductus ad integrandā personā filii, nō aūt simplr fauore pris vt no.glo.in d.§.necessitatē.scdm eū, sed lz illa gl.aliud dicat tū cōiter per Bart.z doc.reprehenditur, z bene. L ū.ro.remittit ad no.per se in.l.n.in princ. ff.de do.vbi tenet opi.Bar.per id qd habetur in d.cle.si vna. Uide qd cōtra opi.Ang.tz Bar.in.l.frater a fratre.in vlt.q.ff.de condi.inde.z Bal.in.l.bonorū.C.qui admi.z in.l.si vxorem.C.de condi.inser.z in.l.si furiosū.C.de nu.vbi per gl.ibi positā dat Bal. singulare remedium q pater faciat sibi donari cum autoritate iudicis, qd perpetuo no.per illā gl.z cū.d.opi.Bart.z trāsit etiā Imol.in.l.edibus.§.quid si filius.ff.de do. ¶ Sed pe.in.l.i.ff.de auto.tu.vt refert Bald.in preallle.l.bonorū.sequit opi.Ange. hic. ¶ Idē tz Raph.hic:q cōsensus patris requisitus in actu celebrando p filiūfa.nō videtur requiri propter imbecillitatem persone filiifa.cū filiusfa.possit etiā esse integri cōsilii z iudicii sicut homo sui iuris. Pro quo facit qd no.Bar.z doc.in.d.§.necessitatē.dū reprobāt ibi gl.volentē qd cōsensus pris ibi requirat ad integrandā personā filii. Et istā opi.etiam sequitur Bal.in.l.si quando.in.§.i.C.de inof.test.per rationes de quibus ff. Et idē tz Pau.de ca.in.d.l.senius.ff.qui testa.fa.pos.referens se ita cōsuluisse cum pluribus doctoribus perusinis, z idem tenuit Fulg.in.d.l.senius.l quā solam inclinat etiā Cy.ibi allegās no.in.l.cū ipse.C.de cōtrahen.emp. Ita tenet Pau.de ca.in.l.
a in potestate.ff.de testa.z per Ang.in cōs.clxxviii.qd incipit.filius refutauit patri.qd puto verius per ea que dixi.ff.circa secūdā rationē, z per ea que Bar.dicit in.d.§.necessitatē.dū reprobat gl.ibi. Pro hoc etiā facit q pater ad vtilitatem suā potest iubere filiū adire hereditatē, ex q sibi emolumentū veniat querēdū.l.si quis mihi bona.§.iussum.cū seq.iuncta.l.pñ.de acqr.her.z hoc ideo q fuit introductū qd iussus pris esset necessarius in aditione filii fauore patris ne adeūdo hereditatē damnosam preiudicet patri.d.l.si qs mihi bona.§.fi. ¶ Nec ob.qd habet in.d.cle.si vna.q rñdeo q ibi loquit in consensu episcopi prestādo in cōtu vel actu inferioris q cōsensus epi dz interuenire per modū antecedētis vt no.Inno.z Jo.an.in.c.i.post gl.de reb.ec.nō alie.in.vi. Et no.doc.in.c.cū nos.de his q fiūt a pla.sed nos loquimur in cōsensu q rōne prelatiōis ipsius cōsentientis hz interuenire, z nō ad integrandā psonā filii.bñ facit id qd hr in.c.fi.de ind.l.vi. ¶ Nō omitto tū q Jac.de are.z Cy.i.d.l.i.ff.de aut.tu.dicebāt q dn̄a erat opi.mr̄ gl.cū limitatiōe vna vz nisi illa licētia donādi cā mortis fuisset cōcessa a pre in gñe nō specificato cui donare deberet filius:q tūc vr cessare rō suspiciōis.secus qñ expsse eēt dictū qd dabat licētiā donādi ipsi pri.

a ¶ In cōs.clxxviii.et i cōs.cccii. Tho.diplo.
b ¶ De cōsuluisse.d.ula.q.vid plene per do.Jo.d.cā pe.l.tractā.tuo de dotibus in vi.pte in.qd.scis.in pen.char.cui adde all.p.d.alex.hic, et in l.i.C.vñ vir z vx.in.ii.col.z in.l.bonorū.in fi.C.q ad mit.z plenius in.l.i.ff.d aut.tu.in apostillis bart.vbi plene put hic. T.

Ad qd vide no.p Bar.in repe.l.i.C.de sac.sanc.ecc.in.ii.col.in ver.queritur vtrū sufficiat cōsensus licētia zc.z qd no.Cy.in.d.§.necessitate.in.iii.q.z ibi Bal.circa vlt.col.z q no.doc.in.d.l.tam his.§.i.ad p dicta etiā vide no.Jo.an.in addi.Spe.in ti.de instru.edi.§.porro.in addi.inci.Pet.de cernetis. ¶ Per pdicta
b aūt refert Ang.hic se cōsuluisse q si statutū dicat q mulier nō possit cōtrahere vel testari sine cōsensu duorū ppinquorū q sufficit si cōsentiant illi cū quibus cōtrahit vel quos instituit q statutū requirit cōsensum simplr no.in.d.l.i.ver.sed si tutor.de auto.tu. Imo.hic in cōtractu tenet cōtra:q dictū statutū videt requirere dictū cōsensum ad integrādā psonā mulieris ar.l.i.§.verba.ff.ad velle.z p cōsequēs nō dz ad vtilitatē suā prestari posse vt hic. In testamēto rō dicit qd forte posset tolerari opi.Ange.q in actu testādi nō videt versari lesio cum possit ad libitū reuocari testamētū. Tū si hec rō differētie inter actū testandi, z actū cōtrahendi nō videt bene cōcludere:q etiā in actu testandi posset decipi mulier.l.i.in si.ff.de dolo excep.z posset contingere q ipsa rōne imbecillitatis sue nō reuocaret testamētum. Sed Bal.z Saly.clari in.l.i.C.vñ vir z vxor, z Bal.in.l.si qñ.§.i.C.de inof.testa.tenēt idē q Ang.hic ex quo statutū requirit cōsensum nō autoritatē:z q talis cōsensus videt requisitus a statuto in fauorē ipsorū cōsentire debentiū:ergo nō dz redūdare in eorū odium.l.qd fauore.C.de lega. Sed in casu.d.l.i.ff.de auto.tut.requirit in fauorem minoris illa autoritas. Idem tenet d.Abb.sic.in.c.cum in veteri.de elec.vbi dicit per glo.in verbo.sociorum.q si statutū dicat q mulier nō possit cōtrahere sine consensu duorum propinquorum.z contingat q alter velit vni ex propinquis cū consensu alterius ppinqui an sit satisfactum statuto. videtur sm eum q sic:quia propinquus emendo a muliere videtur cōsentire illi cōtractui facit.l.pupillus in prin. scdm eū.ff.de auto.tut.§.cū pf.z.§.libertus.z qd ibi Bar.ff.de leg.ii.l.lz ipse non alleget. Nō obst.id qd habetur in d.cle.si vna. q respondet q dictus cōsensus propinquorū nō exigit hic vt autoritas, sed vt quedam solēnitas, vt no.Abb.de hui.in.c.cum consuetudinis.de cōsue.facit.c.auditis.de elec. ¶ Sed Bart.in.d.l.i.ff.de auto.tu.tenet q non possit talis cōsensus prestari ad comodū ipsorū cōsanguineorū per id quod not.gl.in.d.l.i.z hoc tenet Ange.in.d.§.economus.per illū text.in aut.de alie.z emphy.z Ro.i.d.l.i.C.vnde vir z vxor. Raph.solū hic facit mentionē de verbis Ang.hic.z tenet cōtra Ang.q dictus consensus videt requisitus ad integrādā personā mulieris vel minoris:ideo nō vz pstatio dicti cōsensus ad vtilitatē ipsius autorantis per istū.§.z.d.l.i.de auto.tu.nisi statutū exigeret cōsensum alicuius vt persone publice nō priuate:q posset vt psona publica cōsentire z vt priuata cōtrahere per.l.si cōsul.ff.de adop.
9 ¶ † Ad pdicta etiā vide q not.Bal.in aut.hoc ius porrectū. C.de sa.san.ec.circa mediū dum tractat an si episcopus ex causa necessitatis vult vendere aliquam rem sue ecclesie, verū ipse idem possit vendere z autorari.z per Oldra.in cons.clxxxi.incip.licet victoria.vbi etiā vr sentire cū opi.Angel.quā.ff.retuli, z per Jo.an.in regula.qui tacet.in merc.satis videt pendere decisio huius.q.cōsiderando an statutum videat requirere dictū cōsensum ad integrandā psonā mulieris.an vero ad fauorē cōsanguineorū. Et in dubio puto q ad integrādā personā mulieris principaliter vt no.Bar.z Bal.in.l.trāsactionē quā.p illū tex.C.de trās.z Bal.in.l.o.per illū text.C.de adop.z in.l.pactum.in pe.q.C.de colla.z p.d.§.verba.z sic non poterit cōsentire ad vtilitatem propriam.d.l.i.ver.sed si autor.vt dictum est.ff. Et licet Ang.isto casu faciat differentiā inter talem consensum z autoritatem, tamen in hoc non videtur q bene dixerit q etiam dictus consensus requiritur tēpore actus celebrati, vt late firmat Bal.in.l.i.in vlt.char.C.qui admit.z.d.Abb.z Imo.in.d.c.cū cōsuetudinis.q statutū requirat dictū consensum pro forma z solennitate ideo non sufficeret postfacto interuenire.l.i.§.si filius.cū ibi not.per Bart.ff.de leg.iii.c.audistis.de elec.no.Cy.z Bald.in.l.fi.C.ad macedonianū.z quod cōsensus requisitus ad integrādam personā videtur requiri per modum autoritatis no.Inno.z alii in.c.i.de rebus ecc.nō alie.in.vi.post glo.ibi. Non ob.predictis id quod no.gl.in.d.c.cū in veteri.q ibi sustinebatur electio ex cōsensu maioris partis arbitrorū eligentium cum maiori parti stari dz.l.item si vnus.§.fi.ff.de arbi.c.fi.de arbi.in.vi.vnde dicit Host.in.d.c.cum in veteri. quod ibi omnes sequuntur q illa gloss.nō procederet vbi non actum fuisset q stari deberet electioni que fieret cū cōcordia z cōsensu dictorum omnium trium arbitrorum. Bene facit quod no.glo.in.l.i.prin.ff.q cuiusq vniuer.no.z glo.in.c.cum in veteri.de elec. Putarem tamen q ibi ille cōtractus esset factus palam z bonafide, z sic pro iusto pretio forte valeret cōtractus factus cū dicto cōsensu per.l.cū ipse.C.de cōtrahen.emp.z quod plene no.Bart.in.l.pupillus.§.final.ff.de auto.tuto.z per ea

que dixi

que dixi.s.in prin. Et istud videtur sentire Cy.in.d.l.sentiu.os
alleg.d.l.cum ipse.et hoc casu saluatur dictum Ange.hic bene
no.et adde que dicta fuerunt in proximo precedenti.§.

1 ☞ Collegium potest grauari vt restituat hereditatem vni de collegio.
2 Quomodo cognoscatur an ecclesia dicatur collegiata.
3 Uniuersitas potest per suum decretum actus sibi incumbentes expedire.
4 Collegium potest cum vno de collegio contrahere.
5 Ubi vniuersitas per seipsam expedit actum, non habet necesse constituere syndicum.

1 **Si aut.** †Collegiu potest grauari vt restituat heredi
tate vni de collegio.h.d. ¶ In text.ibi colle
giu.no.differentia esse inter hec duo,et qualis sit hec differetia
dic vt colligit ex no.per gl.et ibi Bar.in rub.s.de collegiis illi
citis.et in.l.j.in princ.et ibi plenius per Bal.s.qd cuiusqz vni.no.
2 et est melior glo.in.c.dilecta.de exces.prela. ¶ †Quo autem co
gnoscatur an ecclesia dicatur collegiata,vide doct.in.c.nobis.
3 de iure pa. ¶ †Secundo no.qz vniuersitas pot per suu decretu
actus sibi incubetes expedire,et sic no videt necessariu decretu
iudicis vel alterius superioris,de quo dic vt not.gl.per Guil.
de cu.et Bar.in.l.nulli.s.qd cuiusqz vni.no.post gl.ibi,et plenius
no.Bar.post glo.in.l.actor.s.rem ra.habe.et Inno.et doct.in.c.
fi.vbi de hoc videtur tex.extra de pcu.et in.c.petitio.e.ti.et no.
Bal.in.l.ois.in s.prin.per illum tex.C.de epi.et cle.et per Cy.et
Bal.in.l.neqz ad fi.C.de procu.et Bal.in.l.j.vbi bonus est tex.
C.de seruis reipu.manu.et in.l.si cautiones.C.qui acc.non pos.
4 ¶ †Ite not.collegium cu vno de collegio posse contrahere,et
hoc facit ad id qd no.dixit Bal.in.l.filiusfa.§.veterani.ad fine.
s.de procu.vbi dicit qz lz qn capitulu zstituit procuratore vel
sindicu requirat cosensus prelati iuxta materia.c.edoceri.cum
materia de rescr.tame capitulu poterit ipsummet prelatu pro
curatore costituere.alle.no.per arch.in.c.presentiu.de test.libr.
vi.pro quo bene facit ista litera qd est not.digna,et sequit Ro.
hic,et colligitur ex no.per gl.in.c.de constantinopolitano.xvii.
5 di. ¶ †Ultimo not.qz vbi vniuersitas p seipsam expedit actu
no hz necesse zstituere sindicu ad illu actu expediedu sz Bar.
et doc.hic,et an iudex ad instantia alterius partis possit copel
lere vniuersitate vt costituat sindicu cum quo omnia facilius
expedientur,vide Ja.de are.et Bar.in.l.iiij.§.creditor.per illu
tex.vbi videtur casus.j.de fideicom.lib.et Bar.in.l.si let.in vlt.
dicto per illu tex.s.de ali.et ciba.le.et Bar.in.l.j.alias.§.per il
lu tex.C.de iure reipu.li.xi.et Inn.in.c.romana.in fi.de sen.ex
com.in.vi.et Bald.in.l.ij.C.de iur.cal.et in.l.fin.in princip.C.de
testa.manu.

1 ☞ Obligatio personalis fundi possessorem no sequitur sed vniuersalem successorem &c.
2 Res tantum valet quantum vendi potest homini scienti considerata suis qualitatibus.
3 Si venditor tradidit emptori fundum alteri obligatu an possit emptor agere ad pretium.
4 In trebel.computatur estimatio dubij euentus.

1 **Si heres percepto.** †Obligatio perso
nalis fundi posses
sore no sequitur,sz vniuersale successore,et res tatu valet qtu
vendi potest,et si res per herede retenta no valeat quartam de
aliis bonis retinetur.h.d.vsqz ad.§.si is qui. ¶ No.qu obliga
tio personalis singulare fundi possessore no sequitur,sed vni
uersale successore,et sic sm Ang.fatui essent creditores q pete
ret executione instrumeti guaretigiati cotra possidetes bona
debitoris obligati nisi intentarent actione hypothecariam,et
sic actione reale que bene sequit singulare successore vt hic in
gl.addo Ange.ide tenente in.l.si debitori.per illu text.C.si ad
uer.cre.Plus singulariter dixit Bal.in.l.j.C.communia de le
ga.in ver.no.hic de dictione,sup qua,qz si statutu disponat qz
in causis vertentibus super instrumetis cofessionatis procedat os
exceptioe reiecta qz istud statutu no habebit locu si agatur no
cotra debitore,sed z tertiu possessore etia si ageretur hypothe
caria:qz cofessio priuilegiata posita in dicto instrumeto no se
quitur fundum seu fundi possessorem vt hic et.l.j.cu si.C.si cer.
pe.qd dictu sequutus est Pe.de anch.in.c.canonu statuta.de
consti.in ver.circa ista extensionem alibi &c.qd perpetuo no.be
ne facit qd no.voluit Imo.in.l.si.j.a q.app.non licet.in antepe.
char.in ver.aduerte tn in qsitu dixi,et facit ad plene not.p Bar.
in repe.l.creditores.in.iiij.q.prin.in versi.item dubitatur quid
de successore singulari.C.de pi.et lz hic sit regula qz actio perso
nalis no seqt singulare possessore fundi,tn sm Ang.fallit iter
1 dum in subsidium vt.j.§.prox.et not.plene glo.j.ca.l.§.fina.in
gl.mag. ¶ Ite fallit scdm eu in possessore rei feudalis,vt pos
sit compelli ad prestadum iuramentum fidelitatis quasi quo
dammodo sit ius reale alle.l.ois.§.fi.cu glo.in verbo cum rem.
s.de vsufr.quead.ca.sed sz Imo.et la.hic ille tex.nec gl.h dicut
qz loqtur illa gl.in herede seu successore vniuersali de quo non
est dubiu.vel verius dic qz illa gl.no di qz agat contra singula
re successorem actione personali sed qz singularis successor dni
pot agere contra vasallu,et de hoc vtrum vasallus seu posses
sor feudi feudalis possit copelli ad prestadu iuramentu fideli
tatis alteri qua ipsi dno puta alteri singulari successori tetigit
plene Cy.in.l.j.C.de nona.et ponit Ja.de are.et alii in.l.si.l pu.
s.so.ma.et Bal.in.l.ij.C.de dona.et in.l.debitores.C.de pac.et
cano.in.c.dilecti.de maio.et obe.distingue vt ibi per eu. ¶ Ite
fallit.n.regula hic posita in casu no.in.l.pe.sm Ange.ibi.s.de
aeq.he.sed vt ibi dicit Imo.et melius ille tex.loquit de vniuer
sali successore no de singulari.ofh.imd.etia quandoqz sequitur
singulare rei successore,vt in.l.in cause.in.j.§.si.cu.l.seque.s.de
min.et ide in actione psonali vt qsi est in re scripta,vt in actio
ne qd me.causa.l.metu la grade.§.fi.et.l.si cu exceptioe.§.aliqn.
et.l.si ipsa.s.qd me.causa.et faciunt hec ad nota.q.qua vide per
2 Bal.in.l.ij.in.xiij.q.C.de rescin.ven. ¶ †Et no.rem tantu va
lere qtum vendi pot cosideratis suis qualitatibus subaudi ho
mini scieti,et intelligeti coditione et rei qualitatem,vt est gl.in
l.mortis causa capimus.j.de dona.causa mor.q singularis est
sm Ange.et Imo.in.l.pretia reru.s.ad.l.fal.et eu pro valde no
tabili all.Bal.in.l.illud in fi.C.de col.Et aduerte qz Bart.hic
sentit qz no sit necesse ponere in articulo de hoie sciente &c.ad
probandu valore rei.et ide sentit Bart.in.d.l.pretia rerum sm
qd etia ibi dicit Imo.et Imo.in.d.l.si mor.causa capimus.licet
ibi Bar.cotrariu sentiat.sed dicit imo.primum esse verius co
qz sufficiat argumentu presumptiue cocludere.l.ois.§.lucius.
j.que in frau.cre.et.l.due possidetis.C.de prob.et de modo pro
bada vera estimatione rei vltra id qd notanter dixit hic Bart.
vide plene per gl.et ois in.d.l.ij.C.de rescin.ven.et tex.valde sin
gu.et ibi plene p scribetes in.d.l.ptia reru.et tex.ibi et Bar.no.l
l.septem.C.eroga.mili.annone.li.xij. Bart.et Bal.in.l.j.maxi
me circa fi.C.de sen.que pro eo qz interest.Bar.per illu tex.sin
gulariter in.l.fi.C.de magi.conue.Bar.et Bal.in.l.fi.§.si.per il
lu tex.no.dignu.C.de admini.tu.et Bar.in.l.j.C.de pred.nouit. a
lib.xi.per illu tex.et qd no.Bar.in.l.domos.de leg.j.et Bald.in
d.l.sola.C.de testi.et Bar.in.l.si seruus.vbi etia bona glo.s.de
3 codi.fur.per doc.in.c.pe.de em.et ven. ¶ †Et vnu subdit An
ge.hic no.per istu tex.vz qz si venditor tradidit emptori prediu
alteri obligatu no potest emptor agere ad pretiu predij vendi
ti solutu venditori:sed dz agere ad id qd sua interest fundu non
esse obligatum,hoc est ad illud qd minus estimaretur valere
fundu cosiderata illa obligatione.alle.Bar.ita dixisse in.l.cuz
stipulatus sim mihi a proculo.§.fi.de ver.ob.et addo Barto.in
l.si quis sit stipulatus stichu.§.si.in vltimis verbis.e.ti. ¶ Ite
adde qz dictus emptor poterit agere aliter.s.petendo venditoa
re codenari ad liberadu prediu venditu,vt bonus est tex.in
l.ex predijs.C.de evi.et per illud qd.s.proxime dixit Ange.pot
decidi qd indecisum reliquit Bal.in preallle.l.ex predijs in fin.
no dico tn pro nunc aliquid pro constanti circa illud qd ponit
Bal.in.d.l.ex predijs.in fi.qz exigeret longam disceptationes.
4 ¶ †Dicit etia Pau.de ca.hic qz ex hoc tex.habemus singula
riter notare qz in quarta trebellianica zputatur estimatio du
bij euetus,et lz postea nullus sequatur effectus dominium erit
heredis,et hoc qz illa est quasi debita.no sic coputaretur in ve
ru debitu,ideo si det insolutu res que pot euinci adueniete ali
qua coditione illa euicta agit creditor de euictione.l.libera.C.
de sen.et.l.si quis alia.j.de sol.et no coputat sibi in debitu quati
poterit valere res attento dubio euetu sm eu,sed dic qz ro quare
re imputat in trebellianica estimatio dubij euentus huius rei
qz testator spaliter iusserat fundu istu retineri per herede gra
uatu per fideicomissum,et sic voluit qz in trebe.caderet fundus
iste lz in casu.d.l.libera.cu si.nulla precessit spalis couentio vel
dispositio propter qua illa res magis qua alia deberet dari in
solutu.nam si talis dispositio precessisset esset ide ibi quod hic
eade ratioe. ¶ In gl.in ver.sequitur ibi hypothecaria zueni
re lz doct.hic videantur cu gl.transire:tamen Jac.de are.hanc
solutionem reprehedit qz.d.l.si.loquitur in debitore ciuitatis
cuius bona non sunt tacite hypothecata reipublice seu ciuita
ti.l.simile.j.ad municipa.et.l.q.C.de iure reipubli.libr.xi.licet
aliud sit in debitore fisci,vt hic in gloss.vnde soluit Jacob.de
are.qz.d.l.fina.continet speciale casum.hanc solutionem Ja
co.de aretio refert hic simpliciter Rapha.subdens qd tamen
Barto.transit cum gloss.potest saluare glos.per id quod alibi
dixit gloss.et docto.in.l.j.alias.§.C.de debitoribus ciuitatum.
libro.xi.vbi dicitur quod speciale est in administratore ciui
tatis vt eius bona sint tacite hypothecata ciuitati licet in
alio debitore ciuitatis regulariter sit secus,et hoc mo intelligi

a ¶ Interdu adde qz voluit sing.zs.xxvi.et an actio psonalis et hypothecaria possint simul intetari dic z debitore alia z possessore vide p eude cos.pcub.

tur. d. l. si. An autem ecclesia habeat bona debitoꝝ tacite hypothecata Bal. in. l. si. C. de sa. san. ec. et in rub. C. de priuile. fisc. tenet q non. hoc tamen fallit in casu. §. scire. cum glo. in auc. de non alie. col. ij.

1 ☞ Heres restituens certa quātitate retenta tenetur legatarijs in eo quod habet vltra quartam.
2 Heres, et fideicommissarius non tenetur ad legata vltra vires hereditarias.
3 Utrū inuentariū factum per heredē prosit fideicommissario.

1 **Siis qui.** †Heres hereditatē restituēs certa q̄titate retēta sub noīe q̄titatis tenetur legatarijs in eo qd̄ hȝ vltra quartam si a fideicommissario legata exigi nō possunt. h. d. ℭ No. qd̄ licet heres habeatur loco legatarij in ea q̄titate quā testator iussit eū deducere de hereditate propter fideicōmissum restituenda. §. si quis in vita. cum seq. insti. eod. et l. si legatum. §. multū. ff. eod. tamen quatenus illa q̄titas excedit trebellianicā tenetur ad legata si id quod restitutū est fideicōmissario nō sufficiat ad legatū. et in hoc iste tex.
2 redditur singularis sm̄ Raph. hic. ℭ †Item no. q heres et fideicōmissarius non tenent ad legata vltra vires hereditarias. qd̄ ē sine dubio isto iure ff. et etiā iure codicis, vt. l. si vniuersi. C. de lega. sed iure auc. videtur q teneantur insolidū etiā vltra vires si inuentariū nō fecerint per auc. sed cū testator. et in corpore vnde sumitur. C. ad. l. fal. scd̄m cōmunē opi. gl. et doct. in. l. in rōne. §. qd̄ vulg. ff. ad. l. fal. et in. l. j. §. hec stipulatio. et ibi per Ange. ff. ti. j. licet Ray. in. d. §. qd̄ vulgo. sequutus est opi. Guid. de suza. et male tenuerit contrarium vt ibi per omnes, sed vno casu saluari potest opin. Ray. prout singulariter determinat Bald. in. l. filium quem habentem. in. xviij. col. in ver. et q̄ de inuentario feci mētionem. C. fa. er. videlicet qñ legatariū cōfitetur qd̄ tempore mortis testatoris hereditas non erat soluendo: q̄ tunc heres non tenetur vltra vires per rationē de qua ibi per eū, qd̄ dictū perpetuo no. ℭ Ratio autē qua mouetur Bal. ibi est: q̄ ideo tenetur heres nō conficiens inuentariū ad soluēda legata. q̄ est presumptio iuris et de iure q bona hereditaria surripuerit vt. §. sancimus. in auc. de her. et fal. et no. Bar. in. d. §. qd̄ vulgo. contra autē hanc presumptionem admittitur probatio in cōtrariū per cōfessionē partis[a] vt est glo. reputata sing. in auc. de equa. dot. in. §. aliud. in versi. scribat. col. vij. et in auc. sed iam necesse. C. de do. ante nup. sed contra hoc facit: q̄ tex. in. d. §. sancimus. vbi dicit forte surripuerint innuit idē esse etiā si nō surripuerint, iuxta no. per gl. no. in cle. j. in ver. forte. de app. tñ propter autoritatē Bald. cui neminem inuenio contradictorem tenenda est menti sua decisio. et cū ea transit Ro. in rub. ff. de acqui. here. et Pau. de cast. in. d. §. qd̄ vulgo. ℭ Et hȝ predicta plane procedāt in herede tñ in fideicōmissario vniuersali est magis dubiū. s. an ipso nō cōficiente inuentarium teneatur hodie ad legata vltra vires hereditarias: q̄ nō reperitur q iura hoc exprimant in fideicōmissario, tamē Dyn. Ange. et Imo. et alij mode. hic tenent idem esse in fideicom. q̄ in herede, eo q̄ fideicōmissari⁹ locū heredis tenet[b] vt. ff. l. proxi. et l. si filius. ff. qd̄ cum eo. et l. postulante. ver. ex asse. ff. e. et hic latius per eos quibus adde Cy. et Bal. idē tenentes. in. l. ij. in fi. C. eo. q Bar. in. d. l. in ratione. §. qd̄ vulgo. in pe. q. nec obst. si diceret q nō reperitur q iura noua hoc exprimant in fideicōmissario nō cōficiente inuētariū. ergo iste tex. dȝ remanere incorrectus. l. precipimus. ad fi. C. de appel. l. sancimus. C. de te. q̄ respōdet Ang. et Jo. de imo. qd̄ iura noua. in. d. auc. de her. et fal. potius venissent ad limitationē iuris antiqui in hoc casu quam ad correctionem ideo potest fieri extensio ex identitate rationis, vt no. Bar. in. l. si cōstante. in noua. q. prime partis. ff. so. ma. et q̄ appellatione heredis large sumpto vocabulo venit fideicōmissarius. vt dixi sm̄ Jo. de imo. ideo ex significatione verbi pōt cōtineri ex quo est eadē ratio facit. l. filiū habeo. ff. ad macedo. et qd̄ dixi. ff. e. l. j. §. fi.
3 ℭ †Utrū inuētariū factū per heredē prosit fideicōmissario. ℭ Itē an ex sua persona possit fideicommissarius inuētariū facere, dixit hic Dyn. et Ang. incidenter qd̄ sic. de quo dic vt plenius in. d. §. qd̄ vulgo. cū cōcor. ibi allegatis p Bar. cui adde Bal. plene in preallē. l. filiū quē habētem. in antepe. col. et in. l. fin. in. §. cū igitur. C. de iur. delibe. et in. d. auc. sed cū testator. et in. l. ij. C. eo. titu. et in. l. j. circa pe. col. C. cōm de le. et Bar. in. l. j. §. ait pretor. ff. de iur. delib. et per Jo. fab. in. §. extraneum. insti. de her. qua. et dif. vbi contrariū tenet eius qd̄ tenēt preallē. doc. Joan. an. in addi. Spe. in tit. de instru. edi. dicto. §. et Ang. et Imo. in. d. §. hec stipulatio. et Ro. in repe. auc. similiter in antepen. char. C. ad. l. falcid. et iuxta predicta tene menti tex. tñ. in. l. in q̄titate. §. responso. ff. ad. l. fal. vbi habes casum no. dignū scd̄m cōmunē intellectū quicquid ibi dixerit glo. q etiā isto iure heres tenetur vltra vires hereditarias ad legata in casu ibi expresso. s. quando post mortem testatoris, et ante adi-

a ℭ Per confessionē ptis. adde qd̄ no. Inn. i. c. q̄ plerūq. de immu. eccl. vbi notabiliter dicit q aduersus filiam trāsactē in rē iudicatā p qua laborat psumptio iuris et de iure admittit pbatio in 9riū ipsi⁹ vincentis, et vid. p Lud. ro. 9si. cccl. inci. in casu eo. sin. ⁊. hin tamē. vbi dicit q etiā cōtra hāc psumptionem si sit noto. nō admittit probatio in 9traria. et vid. omnino Prepo. in c. dio. in c. as q fidē. col. vj. ver. colligēdo. vbi pōst regulā q cōtra presumptionē iuris et de iure nō admittitur pbatio in 9riū quam regulā limitat sex nota. modis. Dē.
b ℭ Tenet. fortius ca p ea que voluit Ful. consi. xliij.

tam hereditatē diminuerentur facultates hereditarie que tempore sufficiebant legata. ℭ Et pro intellectu huius littere aduerte: q̄ videbatur dicendum q in casu huius. §. ex quo heres deducit ducentū tanq̄ sibi legata, et in. §. si quis vna. insti. eod. ti. per cōsequens videbatur fieri debere cōtributionē ducentorū cū trecentū legatis legatarijs, et sic ista que re vera sunt. ccc. videbantur debere diuidi in quinq̄ partes quarū duas hȝ heres. cl. alias tres hoc est. ccl. habeant legatarij. arg. l. qui quadringenta. cū. l. seq. in prin. ff. e. ti. et in. l. clemens patronus. ff. de here. insti. q hic remouetur eo q̄ nō pōt pprie dici ab herede sibi ipsi legari posse. l. qui si liabus. §. si cū. §. seq. ff. de leg. j. et. l. legatum est. §. j. eo. ti. et ideo nō fit cōtributio eius q percepit heres sub noīe q̄titatis, sed bene debet fieri cōtributio fideicommissi vniuersalis, et legatorum particularium. et ita loquitur. d. l. q quadringenta. cum. l. seq. et ita est de mente domini Jo. an. de imo. hic.

1 ☞ Licet fal. non detrahatur, attamen non tenetur quis vltra vires hereditarias et c.
2 Fideicom. regulariter quartam detrahere non potest de fideicom. per eum restituendo.

1 **Deniqȝ.** †Licet fal. nō detrahatur attamē nō tenet quis ad legata vltra vires hereditarias, et fideicommiss. nō detrahit quartam nisi heres in eum liberalita-
2 tem exercuerit. h. d. vsq̄ ad. §. sed si quadringenta. ℭ †No. qd̄ fideicommissarius regulariter quartā detrahere nō potest de fideicōmissu per eū restituendo de quo plene hic per Bar. notabiliter loquentem, et per Cyn. et alios in. l. j. in fin. C. cōmunia de leg. et p Ang. plene in auc. de here. et fal. §. si vero expressim. quorū dictis adde q licȝ vt dictū est non possit regulariter fideicommissarius quartam detrahere, tamen illud est verū ex persona sua, sed ex psona testatoris pōt vt heres. Exēplum habes et casum not. dignum in. l. si patroni. §. cui titiam. ff. eod. ℭ Secundo fallit nisi fideicōmissarius esset rogatus restituere hereditatē scripto qui coact⁹ adiuit ve est casus in. d. l. si patroni. versi. quid ergo. ℭ Tertio fallit qñ pōt apparere ex mente testatoris qd̄ voluerit fideicōmissarium quartā detrahere posse, licet hoc non expressit. Exēplū quando fideicōmissum sibi fideicōmissariū defalcatur per heredē sicut in legatario dicitur arg. l. penules. §. si. ff. ad. l. fal. sm̄ Imo. et Ludo. hic sub dubio forte pro quo allego casum. l. facta. §. si titius. ff. eod. et intellige vt hic plene not. in gloss. ℭ Item qñ legata a fideicōmissario relicta veniebant defalcanda per heredē penes quē aliter nō remanebat quarta. nā tūc si heres nō detraxerit volens facere gratiā fideicōmissario videt q fideicōmissarius possit detrahere de legatis quartā, arg. huius. §. sm̄ Jo. de imo. hic. ℭ Item adde in q̄tū Bart. voluit q si dubitat an heres q totā hereditatem restituit fideicommissario nulla retenta quarta restituerit animo faciendi gratiā fideicommissario an vero etiā animo faciendi gratiā legatarijs q intelligitur restituisse integre animo faciendi gratiā fideicōmissario tantū vt no. per glo. adde q Rapha. hic 9triū tenet q̄ imo in dubio videtur fecisse eo animo vt ex toto, et ad pleniū impleatur voluntas defuncti, et sic etiam vt ex legata integre soluantur allegat. l. si spōsus. §. pe. ff. de dona. inter vi. et vxo. et. l. j. C. ad. l. fal. facit vltra eū tex. i. l. patre furio. ff. que in frau. cre. dixit tamē q doc. cōiter transeunt cū glos. Et hoc idem tenet Pau. de ca. hic in lectu. padua. dicens hoc innuere tex. noster dum solum vnum casum excipit nisi tamē (vt dicit ipse) aliud ex cōiecturis appareret puta q̄ fideicōmissarius esset coniunctus heredi, alias nō. addo q etiā Ange. in. §. si nō expresserit. in auc. de here. et fal. in. vij. col. transit cum opi. glos. quam sustinendo potest ad contrarium respondere qd̄ ibi dictio magis, posita in. d. l. si sponsus. stat comparatiue non electiue. l. iubere. et ibi not. ff. de iurisdi. om. iudi. vel q. l. ibi loquitur quando heres soluebat fideicommissario id quod sibi, et non alteri erat soluendum per heredem, sed in casu nostro soluendo fideicommissario id quod sibi, et legatarijs debebatur, videtur quo ad legata voluisse facere gratiam fideicommissario, et sic fideicommissarius poterit de legatis quartam deducere.

1 ☞ Heres apud quem remanet dimidia hereditatis sub nomine quote cōuenitur ad legata in eo quod habet vltra quartam et c.

1 **Sed si quadringenta.** †Heres apud quem remanet dimidia hereditatis sub nomine quote conuenitur ad legata in eo quod habet vltra quartam. secus vero si apud eum remanet id solū qd̄ sufficit ad quartam: quia tunc siue sub nomine quote siue sub noīe q̄titatis remaneat ad legata non tenet. h. d. vsq̄ ad. l. se. prin. ℭ No. qd̄ heres tenetur ad legata quando deducit aliquam partē hereditatis sub nomine quote, tamen

apud heredem semp remanet salua quarta trebel. secus autē si sub noīe q̄titatis: q: tūc non tenet nisi in subsidiū heres ad legata, vt. ff. e. l. §. si is qui quadringenta. ꝛ §. si qs in vna. instit. e. ¶ Et de materia hui⁹. §. dic vt plene hic in glo. cui⁹ distinctio tanq̄ perfecta cōiter tenet. In vno tñ deficit, vʒ si hēs aliqd ex volūtate testōris retinet sub nomine q̄titatis, ꝛ portio fideicōmi. restituta non est sufficiens ad soluendū creditoribus an possint creditores habere recursum ꝫ hēdē p eo qd̄ deduxit. In quo Ang. non hic, sed in. l. marcellus. ff. e. dixit q̄ sic si fideicōmissarius de suo pprio nō esset soluēdo, vel cōfecisset inuentariū, adeo q̄ vltra vires hēditarias non posset conueniri: q: legatarii habent regressum ꝫ heredē qñ portio fideicōmissarii nō sufficit, vt. ff. e. l. §. si is q quadringēta. q̄to fortius in creditorib⁹ q potiores sunt legatariis. l. ff. §. licentia. C. de iu. deli. secus aūt si fideicōmissarius esset soluēdo de suo pprio, ꝛ inuentariū nō fecisset: q: tūc possent creditores habere regressus in solidū ꝫ fideicōmissariū tenētē locū heredis, vt in auc. de here. ꝛ fal. §. si vero nō fecerint. l. ff. §. si vero post q̄. C. de iu. deli. ꝛ visum fuit in. d. §. si is q quadringēta. nō habent retinere ꝫ heredē ꝫ quē non dat recursus nisi in subsidiū, vt dictū est. ꝛ cū illa transit Ange. licet Joan. de Imo. hic eum minus fideliter recitet, ꝛ ita etiā fuit de mēte Pe. ꝛ Cy. in. l. i. ꝛ. ii. C. e. ti. ꝛ Pau. de cast. in. §. si heres. ff. ea. l. ꝛ istud est tenendū. Quāquā Imo. hic minus bene ꝛ in. d. l. marcellus. in. ix. colū. sub dubio forte velit q̄ fideicōmissario existēte soluēdo si tñ portio eidē restituta nō fuit sufficiēs creditoribus q̄ ipsi indistincte possint reti nere ꝫ heredē p rata: q: fm eū quarta non debet heredi qñ nihil superest deducto ere alieno. l. ꝛ fine scriptura. C. eo. ti. nā dictū eius nullo modo hodie videt verum: q: illud qd̄ retinet heres sub noīe q̄titatis censet esse legatū. d. §. si qs in vna. sed hodie fideicōmissarius nō cōficiens inuētariū tenet insolidum de suo adimplere legata, ꝛ debita authē. sed cum testator. C. ad. l. fal. ꝛ. d. §. si vero, ꝛ dictū fuit in. d. §. si is q. ergo omis ad eū spectat nō ad heredē q in. d. pte habet loco legatarii. Non obst. d. l. ꝛ fine. q: nō loquit in eo qd̄ sub noīe q̄titatis est relictum. imo ibi nihil relictū erat heredi. Itez loquit de iure codicis quo iure legata nō valebāt, si hereditas nō erat soluēdo creditoribus l. successores. C. ad. l. falci. ꝛ. l. si vniuerse. C. de leg. ¶ Et p predicta infert q̄ prealleg. §. si is q quadringēta. est correctus hodie qñ fideicōmissarius de suo pprio soluere posset ꝛ inuentariū nō cōfecisset, vbi aūt sub noīe quote heredi esset relictum, ꝛ illud retinet. nemo dubitat q̄ p rata creditor tenet. vbi aūt nihil relictū est tunc pcederet. d. l. ꝛ fine. Itē circa ꝫriū. l. ii. C. eo. formatū hic i gl. tene scdām sol. q: pmā violat tex. in. d. l. ii. ꝛ ēt dicta primo so. est ꝫ. d. §. si qs in vna. ¶ Queritur qd si in terminis huius. §. pe. trecēta fuissent legata: an habebit locum illud qd̄ hic dr. s. q̄ equaliter scindat onus legatorū iter hēdē, et fideicōmissariū. Pau. de ca. hic in lec. bon. dicit q̄ nō: q: nō daret ꝫ hēdē actio p dimidia: q: nō remanet apud eū quinta hereditas. ita fm eū innuit hic tex. in vlt. rñso hui⁹. §. pen. subdit Rapha. circa hoc q̄ lʒ nō daret hoc casu ꝫ heredem actio pro legatis quatenus hʒ vltra quartā. tñ illud qd̄ nō tenebit pstare heres nō debebit etiā prestare fideicōmissari⁹ ad supplēdū id qd̄ petebam aduersus heredē allegat. l. marcellus. in prin. ff. e. ti. ꝛ sic hēs prestabit centū illa quinquaginta q̄ deficiunt nō prestabunt p fideicōmissariū q solū prestabit sua centū quinquaginta: q: lʒ hēs prestet id qd̄ nō pōt prestari a fideicōmissario, vt. ff. §. pxi. tñ sec⁹ est ecōtra. d. l. marcellus. qd̄ est notabile. ¶ Pro quo facit: q: qñ dimidia hereditatis restituitur fideicōmissario dicit tex. in. l. ii. C. eo. q̄ non dʒ teneri nisi p rata ad legata, ꝛ sic p dimidia: ꝛ istud puto verū lʒ Paul. de ca. hic in discursu pisū tex. dicat q̄ nil remanebit h̄ casu apud fideicōmissariū. ꝛ sic sentit q̄ fideicōmissari⁹ prestabit legata plusq̄ in dimidia. lʒ iste tex. hec nō dr ꝛ ipsemet Pau. de ca. hic i lec. padu. lʒ ꝫriū. ¶ Querit etiā ad pfectionē materie q̄ hic traditur in gl. ii. qd si heres retinet quartā sub noie quote, ꝛ fideicōmissarius nō est soluēdo legatariis, ꝛ non cōficit inuētariū: an poterūt legatarii habere regressum ꝫ hēdē q nō hʒ vltra quartā. ꝛ cōcludit Pau. de ca. hic q̄ nō: q: cū legatarii ptēdāt causam lucratiuā, sicut heres: prefert heres q est reus. l. si seruū. §. se. de ver. obl. ¶ Et etiā dn̄ tractat gl. ante pe. an ante restitutionem hereditatis possit heres cōueniri, addatis ea q̄ habent in. l. cū hereditas ex trebelliano. vbi p bar. post gl. ff. e. ꝛ p Bal. in. l. fin. C. eo. post alios ibi. ¶ Ultimo ꝫ istū. §. si. in fi. in q̄tū vult q̄ legatari⁹ habeat integra trecenta, ꝛ penes fideicōmissariū nihil remaneat. facit q: imo videtur q̄ si fideicōmissarius possit quartā deducere de legatis, vt. ff. l. proxi. lʒ rñde v t p Bar. in. l. marcellus. in prin. ff. e. in. ii. opp. vel vltra eū dic fm Jo. de imol. ibi q̄ tex. ff. l. pxi. loquit qñ heres coactus adiuit, vñ commodū deducēdi quartam de legatis transit ex persona heredis in fidei-

commissarium, hic autem heres sponte adiuit ꝛ suam partem habuit in cētū que testator iussit eū habere de tota hēditate.

1 ¶ Legata particularia cōtribuunt cū fideicōmissario ꝛc.
2 Ex dispositione. l. xii. tab. nō poterat heres defalcare legata.
3 Commodū quarte quā pdit heres, eo quia noluit sponte adire, sed compulsus, acquiritur ei qui compulit.
4 Hec verba, pono te in locum meum, constituunt quem procuratorem in rem suam.
5 Utrum in fideicōmissarium facta restitutione transeat exercitium directarum.

1 **Qui quadringēta.** †Legata particularia contribuunt cū fideicō. qd̄ estimat q̄tum superest in hereditate deductis legatis qñ legata relicta sunt simplr vel sunt relicta ab herede nō noīatim, ꝛ fideicō. nō vniuersalis non tenet ad legata in plusq̄ teneret heres si sponte adiuisset. h. d. Aliter pone summariū. ꝛ clari⁹: vbi legata sunt relicta simplr herede coacto hereditatē adire fideicommissarius ex persona heredis pōt de legatis falcidiam retinere ꝛ quartā treb. quē heres amisit propter coactionē totā lucratur. idem si noīatim sunt ab herede relicta, lʒ manente q̄titate tñ sequat q̄tum in primo casu. h. d. vsq; ad. §. idē pōponius. posset diuidi in tres partes principales. Primo ponitur thema. et questio. ¶ Scdo ponitur decisio qōnis inspecta sola volūtate testantis, ꝛ dispositione. l. xii. tabu. fm quam non erat cognita. l. fal. Tertio inspecta potestate. l. falci. q̄ superueniente ponit qualiter ratio. l. falci. sit ineunda. Secunda ibi, dicendū. Tertia ibi, itaq;. ꝛ iste intellectus fuit Jaco. de are. quē Bartol. ꝛ doctor. Mod. sequitur. ¶ Posset ꝛ aliis pluribus modis diuidi, vt
2 hic per do. ¶ †Et ad euidentiā huius. l. premitte q̄ ex dispositione. l. xii. tabu. nō poterat heres defalcare legata etiam si testator vniuersam substantiā particulariter legasset. l. verbis. legis. ff. de ver. sig. instit. ad. l. falc. in princi. ¶ Scdo premitte q̄ falci. detrahit ꝫ presumptā voluntatē testātis. l. titia. ff. ad. l. falc. ¶ Tertio pro intellectu hui⁹. l. premitte q̄. l. ista duobus modis principaliter legit. Primo q̄ hec. l. ꝛ. l. marcellus. que statim sequit prosequit eundē casum ꝛ ti. q. vʒ q̄ legatum trecentorum noīatim ab herede relictū fuit, ꝛ p cōsequens ad solius heredis onus ex voluntate testatoris legato pertinebāt: ꝛ ista fuit lec. Azo. ꝛ Ugo. posita hic in pma gl. mag. in ver. vel dic secūdo casu. ꝛ in gl. parua in ver. legauit. ꝛ i ver. presumptū. ꝛ in ver. d: here. ꝛ in ꝟ. q̄ euenit. ꝛ in. l. marcell⁹. in. ff. glos. ¶ Et hec lec. subdiuidit i tres. vna est q̄ cēlsus hic se corrigat: q: pmo dixit legatariū percepturū integra trecēta. In fi. ꝟo dicit ducētum viginti quinq;, sed hec nō tenetur: q: non est verisimile qd̄ incōtinenti voluerit se corrigere. l. nā ad ea. ff. de cōdi. ꝛ demō. ¶ Secunda est qd̄ non corrigat seipsum, sed q̄ celsus dictas duas sententias dubitādo recitauerit, nō aūt affirmādo. Hec etiā cōiter non tenet: q: nō est verisimile celsum iurisconsultū fuisse iuris ignarū. l. ii. §. seruius aūt sulpitius. ff. de ori. iu. ꝛ iste due lec. ponunt in gl. in ver. itaq;. ¶ Tertia est q̄ celsus corrigit p marcellū, vt. l. marcellus. in prin. ꝛ nō corrigit in rationibus, sed in decisione. hec fuit intentio glo. mag. hic in versicul. ¶ Uel dic scdo casu quem lectu. d. gl. in fi. nō videt improbare ibi dum dicit. plenior esset, ꝛ fm primum ꝛc. ꝛ hanc lect. tenuit Bar. in primis tēporibus timore ꝫtī. l. fi. C. eo. vt refert Ange. hic lʒ postea mutauerit opi. vt hodie ptʒ in lectu. eius, ꝛ rñdet ad. l. fi. vt hic per eū. ¶ Hec lectu. cōiter nō tenet, sed potissime qñ legum correctio est euitanda. l. precipimus. in fi. C. de ap. l. ff. C. de inoffic. do. c. cū expediat. de legi. lib. vi. ꝛ q: si rōnes posite in hac. l. manerēt vere, vt dicebat Azo, deberet etiam remanere vera decisio posita in hac. l. cū ratio sit cum qua regulatur dictum legis. l. qd̄ dictū. ff. de pac. l. adigere. §. q̄uis. de iurepa. ¶ Uñ scdo principaliter legitur hec. l. vʒ q̄ proponas eundē casum quem ponit. l. marcellus. sed hic loquitur qñ legatū trecentorū fuit relictum simpliciter vel ab herede sub noie appellatiuo. sed. l. marcellus. loquat qñ noiatim hoc est proprio noie expresso legata sunt relicta ab herede, quod ostēdit ibi litera si ad heredis nominis ꝛc. ꝛ est rō differentie vt declarant Bart. ꝛ doc. ꝛ hec lectu. cōiter approbat quā tenuit gl. mag. in versi. qd̄ aūt si expressum. ꝛ sequit Ja. Bal. Oldr. Dy. Bar. Angel.
3 Imo. Pau. de ca. ꝛ Lud. de vrbe hic. ¶ †No. q̄ cōmodū quarte quam perdit heres, eo quia noluit sponte adire, sed cōpulsus acquirit ei q̄ cōpulit, ꝛ sic fideicōmissario vniuersali. non autē legatariis q nō habent potestatē cōpellendi heredē adire. vt. l. nā qd̄. §. si. cum. §. seq. ff. eo. titu. ꝛ. l. si quis omissa. ff. si quis omis. cau. te. ¶ Et sic facit fm aug. q̄ ius acgrendi nō hʒ locū inter fideicōmissarios, ꝛ legatarios nec mirum est lʒ ipse non dicat: quia inter succedentes iure diuerso cessat ius accrescendi. l. sed
4 cum paterno. in prin. ff. de bon. poss. in. ge. ¶ †Scdo not. in tex.

Ano

sbi, vt te loco suo tc. q si in instrumēto cōtinent hec verba, po-
no te in locū meū. per hec verba intelligit qs constitutus pcu
rator in rē suam. t in eū transeunt vtiles actiōes, vt hic. iuncta
l. i. in prin. s. e. qd est no. fm Bar. Ang. t Imo. hic. ¶ Quibus
addo tex. optimū t ibi Bar. idē volētē in l. plane. s. famil. erc. t
tex. in l. sed si tm. §. i. ibi loco dari. s. de pac. facit tex. in l. i. §. cau
se. s. vsufru. quēadmo. ca. que ad hoc allē. Ang. in. d. §. si ego. s.
de no. ope. nunci. ¶ Sed Ro. ibi, t hic Alium tenuit maxime
per l. creditor. §. lucius. s. man. vbi p hec verba facias de rebus
meis put tu vis. lz videat quis cōstitutus in locū mandantis
nō tn per hoc di qs cōstitut' procurator in rē suā, lz pcurator
simpliciter cū libera. ¶ Ad idē tex. in c. expositi. de dilationi-
bus, iunctis ibi no. p Io. an. t qd no. Bart. in l. procurator cui
libera. s. de pcu. puto de necessitate debere zsiderari subiectā
materiā circa quā proferunt dicta verba. si enim circa vēditio-
nē hereditatis vel nomen debitoris apponant nō est dubium
q probet id qd dixit Bar. t doc. hic per istū tex. t. d. l. plane. qz
de natura dictorū Zctuū est qd transeat vtilis, t constituat qs
pcurator in rē suā. l. emptor. t l. pe. §. fi. C. de her. vel ac. ven. Si
aūt simplici instrumēto mādati ponant dicta verba nō viden-
tur cessare actiones vtiles, t ita loquit. d. §. lucius. ad hoc cuz
qd cessio valeat requirit q precedat titul' cessionis. l. p diuer-
sos. t l. ab anastasio. C. manda. ¶ Circa que vide que plenius
dixi in. d. l. in prouincia. Subdit tn Ang. hic q posito q vtiles
actiones transeāt, tn directa iura nō remanent inania apud ce-
dentem nisi interueniat alterum de tribus positis in l. iij. C. de
nona. de cuius l. intellectu plenissime traditur per Bar. t doc.
in l. facta. §. si heres. j. e. per Ioan. an. t doct. in c. fin. de ali. iud.
mu. cau. fac. cum concor. Nec ob. her. l. qz hic loquit qn fit resti-
tutio ex senatusconsul. trebel. qd statuit apud heredē restituen
tē iura directa remanere inania. l. j. in pri. t §. ꝓ. s. e. fm ang.
hic, t est de mente Bar. in l. filiusfa. §. diuus. ver. fi. de leg. j. Et
fm Io. de imo. hic tex. in. d. l. iij. loquit qn cessio fit ad cōmodū
cedētis, sed hic fit ad cōmodū cessionarij. l. in casu huius l. quo
casu sola scientia ipsius cessionis, seu trāslationis, quā scientiā
hz heres post restitutionē, impedit ipm heredē posse expedire
vel exigere. l. si. cum ibi no. s. de trāsactio. t plene p Bart. in. d.
§. si heres. t adde etiā ea que dixi in l. j. in pri. s. e. ¶ In gl. ma.
ibi, centū z legatarios hoc dictū pcedere nō pōt presupponē-
do qd trecenta tm fuerunt legata: qz ex quo centū, t sic quarta
remanebat apud heredē cessaret falci. t iō supplet Dyn. t alij
ad gl. s. qn quadringēta essent legata. ¶ In ea. glo. ibi, vtrū lz
tc. glo. in hac parte cōiter reprehendit: qz est z istū tex. in fi. t l.
seq. t l. facta. §. si cū suspecta. j. e. t forte mota fuit gl. ista pter
zrietatem q est inter primā t vlti. partē huius l. vt concorda-
ret vtrāqz opi. positā in tex. fm q hic df in gl. s. dato q fidei-
cōmissarius retineat aduersus legatarium septuagintaqūqz
vt hic in fi. tn legatari' recuperabit: t ita intelligit pria pars.
Sed dic qd pria pars loquit inspecto tpe l. xij. tab. ante q esset
inuentum posse detrahi quartam, sed secunda pars loquitur
inspecto tempore posteriori. forte potuit gloss. moueri per l. j.
§. fi. s. e. sed rñde vt ibi dixi, t per Bar. j. l. proxi. in. fi. op. ¶ In
ea. ibi, vltimo ecludit tc. psequitur tenēdo id qd proxime di-
xerat q legatarius vendicaret illud qd sibi detractū fuerat, tn
qz illō nō est verū vt proxime dixi, iō dic zclusionē esse prout hic
in tex. in fi. s. q fideicōmissarius hz. clxxv. t legatari' residuum
3 s. cxxv. ¶ † Extra gl. quero vtrū in fideicōmissarium facta re
stitutione transeat exercitiū directarū. Bart. hic t expressium
Io. de imo. lz q sic iunctis no. per gl. in l. ij. C. de act. t obli. sed
zriū tenuit gl. in sti. e. §. restituta. in ver. hereditatē. s. q requira
tur cessio actionū vltra restitutionem fideicommissi facit. l. em
ptor. C. de he. vel ac. ven. dixi sup gloss. in ver. non admissa. in l.
cū filio. s. de leg. j. Et tangit per Pau. de ca. in l. j. in pri. in sec.
bono. s. e. vbi dicit q doc. nō tangūt t tz q transeat per istum
tex. t dicit q hoc sentit gl. fi. in l. pe. C. e. facit qd habet in l. pla
ne. cū ibi nota. per Bar. s. fa. erc. iuncto tex. t istud tenuit in. d.
l. cū filio. lz Ang. in. s. dicta gl. velit zriū nihil allegans. t vide
no. per Bar. in l. j. in. vij. col. C. de actio. t obliga.

8 ¶ Trebelliani. addē q habes in apostilla ad bar. in caracterib' de tortis, t vltra Si gno. de ho. consil. xxv. Frā. Cur. zs. xxvij. barba. zs. iij.

1 ☞ An t qn legata particularia contribuuntur in fideicom. vniuersali.
2 In testamento militis fal. non habet locum.
3 An hodie de fideicom. vniuersali ad pias causas possit detra-
hi trebel.
4 In dubio eligenda est opinio que religioni fauet.
5 Pia causa non vtitur priuilegio contra aliam piam causam.
6 Utrum heres possit detrahere quartam aduersus titium, qui
est rogatus restituere ad pias causas.
7 In legato pie cause quando primum est purum secundum cō-
ditionale debet defalcari.
8 An testator hodie sicut potest prohibere fal. ita t trebel.
9 Filius grauatus de restituendo non poterit prohibere trebel.
detrahi.
10 Utrum sicut hodie heres non conficiens inuentarium perdit
fal. perdat etiam trebel.
11 Tenere debet argumentum a fauorabiliori ad minus fauora-
bile negatiue.

1 MArcellus. † Legata particularia con-
tribuunt cū fideicō. vniuer-
sali quod tn estimatur q̄tum vz hereditas nō de-
ductis legatis si ab herede nominatim relicta sunt
t in tm tenetur fideicōmissarius ad legata in q̄tum teneretur
heres si sponte adimisset, t similiter in testamentis in quibus
fal. cessat in tm fideicōmissarius legatarijs tenetur inquātum
heres tenebat. h. d. vsqz ad. §. item pomponius. ¶ Not. q cum
quis vltra vires sue substantie testat (prout hic fecit testator
qui censetur legatario reliquisse trecenta, t fideicommissa qua
dringenta, hoc est vniuersam hereditatē) fit reductio ad vires
patrimonij prout hic dicitur. Simile in l. si quis testamento. §.
j. s. de le. j. t in l. in quantitate. §. fi. C. ad l. fal. t in l. clemens pa
tronus. cū si. s. de he. insti. ¶ Scdo nota. in ver. t qd autez. fm
intellectū Dy. t Bar. q in testamētis in quibus cessat fal. pa-
riter cessare dz trebellia. lz fm intellectū glos. tex. hoc non pro-
2 bet, de qvo videbimus. j. in questione. ¶ † Tertio not. in testa-
mento militis fal. locū nō habere t de hoc non est dubium. sed
dubium est in trebellianica, t certe fm Imol. hic reperit bene
per l. expressum. lz fm eum tex. in l. si a milite. in princi. s. de te-
sta. mili. innuat trebellianicā cessare, tn potest rīderi fm eun-
dem q heres ibi totum sponte restituit ne se implicaret one-
ribus hereditarijs. Puto tn verā esse cōem opi. glo. t doct. vz
q trebellianica cesset p l. i. s. de test. mil. vbi per priuilegiū con-
cessum militibus videnf milites reduci ad dispositionem iuris
gentium ex l. xij. tab. Sed iudicio meo iste tex. nil facit, iste enim
tex. loquitur quo ad potestatem, t quo ad formam testādi. vn-
de pro cōi opi. mihi videtur tex. in l. in testamento militis. C. de
test. mil. in ver. in fideicōmissis cū de fideicommisso indistincte
loquitur t ita ibi intellexit glo. ¶ In gl. in ver. heredis. no. gl.
volentem q in dubio legata relicta simpliciter videātur relicta
ab herede. s. sub noīe appellatiuo non autez relicta videntur a
fideicōmissario t in hoc istā glo. vltra doc. hic approbat Bal.
in l. ij. C. e. dicēs gl. tenuisse zriū in l. si. C. eo. t male. de cuius
l. si. intellectu per quē se fundat gl. ibi. vide p bar. t doc. hic. Et
pro ista glos. videt tex. s. l. proxi. vbi legata fuerunt simpliciter
relicta. vt ibi etiā no. t tn a fideicōmissario nō censetur relicta
qz vt ibi dicitur potest fideicōmissarius detrahere fal. quā de-
trahere non posset si legata viderentur relicta ab eo. l. facta. §.
si cū suspecta. j. eo. Et istā glo. non referas ad tex. fm Imo. hic
qz relata ad tex. male diceret: qz glo. tunc vellet q paria sint le-
gare simpliciter t legare noīatim ab herede qd non est verū, vt
probatur in l. si plures. s. de leg. ij. iuncta l. si seruus legatus.
§. qui margaritam. in ver. verū. s. de le. i. ¶ In ea. glo. ibi l. fin.
C. e. zria est gl. in l. j. §. fi. s. e. t illa cōiter approbatur per tex. s.
l. proxi. t p l. ita tn. §. qui ex trebelliano. j. e. t tenuit etiā Bart.
in q. sua incip. filium adultum. in fin. t adde que habentur in l.
cum hereditas ex trebelli. a. t qd ibi Bar. j. e. ¶ In glo. in ver.
plus fere. l. ex asse. dic q ibi fideicommissarius vltimo veniens
plus accepit qn heres coacte adiuit: qz etiam ad ipsum potuis-
set pertinere cogere heredem inuitum adire, sed legatarius de
quo hic loquit tex. noster nō pōt compellere heredem adire vt
dictū fuit. s. l. proxi. ¶ In ea. glo. ibi l. si. tc. illa. l. ob. qz ibi vlti-
ma detractio non habēs effectū nō minuit primum legatū, ita
dz esse hic cū heres non possit quartā detrahere: qz hic coact'
adiuit non dz a fideicommissario minui legatum cuius cōtra-
rium hic habetur, sed rñde q in l. zria. illa voluntas per quam
fiebat detractio fuit ex toto inutilis: ideo non prestat impedi-
mētum in regula iuris. c. non prestat. de re. iu. lib. vj. sed hic non
quia illa facultas detrahendi quartam transfertur in fideicō-
3 missariū qui coegit adire vt hic t l. proxi. ¶ † Successiue q̄ri-
uit Bart. an hodie de fideicom. vniuersali ad pias causas pos-
8 sit detrahi trebellianica* in quo ipse hic sequutus est Spec. et
Cy. in ll. hic alle. per eum. t tenet q illa cessat per plura t maxi
me per. §. si autē heres. in aut. de ecclesia. ti. ibi, omni falc. t per
istum tex. in ver. q autem intelligēdo prout intelligit Cyn. et
idem tenuit Cyn. t Imo. s. ad l. falc. in l. j. §. ad municipium. et
Iac. de b. l. t Ang. in. d. §. si autem. t Ang. hic allegans ad hoc
tex. t C. de epis. t cle. in l. si quis ad declinandam. in versic. nulla
fal. t idē tenet Raph. hic t Ang. in. §. si vero expressim. in aut.
de her. t fal. t Bal. in repe. l. j. C. de sa. san. ecc. in. xxiij. col. in. v.
super decimo quesito. t latius in. l. ad quod pauperib' in. xvij.
quesito. C. de epi. t cle. t in. d. l. si quis ad declinandam. in. j. col.
t in. d. aut. similiter. post Cy. t Bar. ibi alias ponit Bartol. in
aut. sed

aut.sed in ea.c.ti.⁊ ita cōsuluit Frā.de rāpo.vt refert hic Imo. qui pro ista parte refert Bar.hic.⁊.d.Frā.de rāpo.⁊ vide Lu. ro.in cōsil.cxxxviij.inci.in christi nomine in re hac breuis ero. Contrarium tenuit Archi.glo.⁊ Jo.an.in.c.si pater.de test.in vi.per illum text.a contrario sensu.⁊ Jo.an.in.c.raynu.de test. vt refert Angel.hic,⁊ Ja.but.in.d.l.si quis ad declinandam,⁊ Oldr.in consi.cclviij.incip.presupposita consuetudine.⁊ hanc partem dicit hic Jmo.forte esse de iure veriorē per.d.c.si pater.⁊ quia in trebellianica non reperiuntur correcta iura antiqua,⁊ per subauditiones vel tacitos intellectus nō debet induci legū correctio vt dixit glo.no.in.c.cupientes.§.q si per viginti.de elec.in.vi.q ex identitate rōnis nō dz fieri extēsio in correctorijs,vt no.in aut.quas actio.C.de sac.san.eccle.⁊ in.l.tamen.§.i.ff.de dona.cā mor. ¶ Et dicit Jo.de imo.q potest rīderi ad.§.restituta.insti.eo.quem hic alleg.Bar.q ille tex.nō dicit qd omni casu quo fal.refecat particularia legata ita trebellia.resecet vniuersalia.preterea posito qd illud diceret, tamen non ponit regulam negatiuā q vbi locum hz falc.ibi non habeat locum trebellianica. Et etiam non obstat tex.in ver.q autem,qr ḿm intellectum glo.in ver.dictum non probat illud ad quod allegatur per Bar.sed probat q sicut qn heres coactus est adire legatarius a fideicōmissario nō hz plus neq minus q habuisset ab herede si sponte adiuisset,ita qn cessat falc.aliter habet legatarius a fideicōmissario tm̄ q̄tum habiturus fuisset ab herede. Et rīdet etiam ad.l.si quis ad declinandam.qd ibi pauperes erant instituti vñ nimirum si executores vel alij q locum tenent pauperū non detrahūt ipsis pauperibus quartam,sicut nec pater detrahet filio instituto.l.cum filio.de leg.i. ¶ Dic etiam q ad.d.§.sinautem heres.posset rīderi q ibi loquitur qn heres erat in mora vt ibi tangitur in glo.in.d.l.si quis ad declinandam.⁊ ita respōdebat Ro.in.d.§.ad municipium. ¶ Nec obst.responsio ad hoc data per Bar.in.d.§.ad municipium.dum dicit q in.§.qui precedit.d.§.sinautem heres.dixerat qn fuit in mora:qr ḿm Jo.de imo.non dixerat ibi simpliciter qn fuit in mora,sz qn semel,⁊ scdo erat monitus ⁊ neglexerat adimplere quo casu patitur penam ibi positam. ¶ Preterea etiam pōt dici q in.d.§.sinautem heres.non soluebat heres legata:qr dicebat patrimonium non sufficere,sed vbi fateretur sufficere sed diceret se velle detrahere fal.non videtur loqui ille tex. Ec eodem modo loquitur tex.in authent.similiter. C.ad.l.fal.qui sumptus est ex.d.§.sinautem heres. Tamen Salyce.in.d.l.si quis ad declinandam.dicit ibi in fi.probari cōem opi.vnde miratur q Ja.bu.dixerit contra casum illius.l.in fi. tenendo contra cōez opi. Ex quibus videtur q lz opi.sit q de legatis ad pias causas non detrahatur falcid.tñ illa opin.non videt iure pbari,⁊ p ɔsequēs infert q nō reperit phibitū detrahi trebellianicam de fideicōmisso vniuersali relicto ad pias causas. ¶ Tamen qr ḿm eū cum cōis est opi.q cessat fal.in relictis ad pias cās per.d.§.sinaū.⁊ sic etiā seruatur in practica videt q cessaret etiā trebellianica p eundē.§.⁊ maxime,†qr in dubio eligenda est opi.que religioni fauet.l.sunt persone.ff.de religiosis. Adde q ad text.in.d.§.sinaū heres.posset etiā rīderi aliter,⁊ fortasse melius valet.q ille text.de necessitate debet intelligi in legato ⁊ fideicōmisso particulari non vniuersali,vt ostendit ille tex.dū dicit,dicēs relictam sibi substātiā non sufficere.qui casus nō potest contineri in fideicōmisso vniuersali cū semper hereditas relicta etiā si non sit soluendo semper sufficiat ad fideicommissum vniuersale.l.si heres ab eo.ff.eodē. ¶ Et cū hac opi.etiā ɔcordat Roma.in repe.d.aut.similiter. in quadragesimo speciali,⁊ rīdet ad istam.l.in ver.q aūt.inducendo vt facit Bar.qr ḿm eū,arg.Bar.posset pcedere vbi esset eadē ratio in trebellianica,que in falci.sed vbi nō est ea.rō, tūc dispositio noua aliquid disponēs in vno equiparatorū nō extenditur ad aliū,vt no.glo.in.c.q̄ q̄.in glo.fin.de elect.in.vi. ⁊ in.c.i.in ver.declaramus.ne cle.vel mona.lib.vi.sed nō est ea. ratio in lega.que est in fideicommisso vniuersali qui nō ita cōtingit totum patrimonium erogari in legatis, sicut in fideicommisso vniuersali:⁊.ll.adaptantur ad ea que frequenter accidunt.l.nam ad ea.ff.de legi.⁊ qr trebellianica dato fideicommissario,alias herede in recompēsationem grauaminis quod habet heres:quia inuitus compelli potest adire ad instantiam fideicommissarū non autē ad instantiam legatariorū.l.si quis. ff.si quis omis.cau.testa.annexa.l.quia poterat.ff.eo.⁊ latius vt ibi per eum. ¶ Salyce.in.d.aut.similiter etiam refert Joann. calde.⁊ Jo.de ligna.consuluerunt contra opin.Bart.per rōnes generales ḿm eum,⁊ dicit q ista opi.forte est verior de iuris rigore,⁊ respondet ad.d.§.sinautem,qd ibi accipitur omnis falcidia,id est tota fal.vt accipitur in.l.vnica.§.i.in fine.C.de cad. tollen.sed melius probatur in.l.res hypothece.in prin.ff.de pigno.⁊ in.l.cum.in.ff.sol.matri.refert etiam q lz Jod.de ligna.

in consil.ita voluerit,tñ in lectura tenuit opin.Bart.quam in practica tutius est tenere ḿm Saly.vt ibi latius per eū. ¶ Refert etiam q Dy.consuluit pro opi.quā tz Bart.⁊ Domi.de sancto gemi.in.d.c.si pater.tenet opi.Bart.quam etiam refert tenere zenzelinum:⁊ Joan.de fanta.ibi. ¶ Et istā opi.Bart. puto veriorem maxime per.d.l.si quis ad declinandam.ad fin. ibi,vel fideicommissum nulla falcid.⁊c.cum enim loquatur generaliter de omni falcidia in legatis ⁊ fideicommissis indistincte:ergo comprehenditur etiam trebellianica prout declarat hic Bar. ¶ Nec ob.responsio sic data ad illam leges Joan.de imo.hic:vt.ff.retuli:qr illa responsio potest adaptari ad casum positum in princ.illius.l.vbi loquitur quando pauperes erant instituti,sed non adaptatur ad fi.illius.l.vbi sunt illa verba de quibus facit fundamentum:⁊ si falcid.cessat que est potentioris nature quam trebellianica probatur in.l.in quartam.ff.ad l.falci.multo magis debet cessare trebellianica:attento q iura limitantia extenduntur ex identitate rationis ad casus similes presertim vbi ob aliquam causam fauorabilem sunt inducta vt not.glo.in.l.si constante.in princ.⁊ ibi Bart.in noua questione prime partis.ff.solu.ma.⁊ not.in.l.illud.C.de sacrosanc. 4 eccles.⁊ in.l.que propter necessitatem.de regul.iuris. ¶ Pro hoc etiam facit:quia fuit introductum vt heres trebellianicā detrahere posset vt haberet causam adeundi,⁊ restituendi hereditatē,sicut ⁊ in fal.vt probatur in.d.§.restituta. ¶ Sed relicta ad pias cās valent etiā hereditate non adita vt late firmat Bar.⁊ doc.in repe.l.i.in.viij.col.C.de sac.san.eccle.in.v.q.generalis questionis principalis ⁊ in.l.cum quā.cum si.C.de fideicom. ac etiam in fideicommisso vniuersali hereditatis ad pias causas relicto non est necessaria restitutio heredi,vt.l.si.C.de sac. san.eccl.⁊ plene fuit dictum in.l.i.§.de filio.seu in.§.sequen.ff.e. 5 ergo cessare debet trebellian. ¶ †Quam cōem opin.limita vt singulariter dixit Ang.in.§.sed hoc de presenti.in aut.de san. epi.nisi locus pius esset heres institutus ⁊ grauatus restituere alteri loco pio:qr tūc semp quarta detrahi poterit quādo vna pia causa non vtitur priuilegio contra aliā causam piā,vt ibi in ver.si tñ in redemptionem ⁊c.hoc idem tz Raph.in.d.§.ad municipium.vbi dicit ita consuluisse Dyn.per.d.l.sed hoc de presenti.Saly.etiā in aut.qui rem.C.de sac.ec.tenet hāc fallentiā pro qua facit.l.sed ⁊ milites.in ver.nisi fortasse.ff.de excusat.sed posset rīderi q ibi non competebat priuilegium ɔ excusationem iuris cōis.Hoc tñ dicit Ange.sub dubio forte,vñ cōtrarium videtur verius:quia locus pius institutus quo ad quartā detrahendā nō est priuilegiatus,qn iure cōmuni hoc cuilibet permittitur:ergo primus fideicommissarius vel legatarius qui in hoc specialiter est priuilegiatus dz vti suo priuilegio contra dictum pium locum heredis,⁊ optime probatur in.l.si.ff.ex qui.cau.ma.⁊ no.Cy.⁊ Bar.post glo.in.d.aut.quas actio.⁊ ita contra Angel.tenet Ro.in.d.aut.similiter. ¶ Ad §.sed hoc de presenti.posses rīdere qd ideo illud est:qr expressa prouisio hominis ad pias causas facit cessare tacitam prouisionem.l.ad pias causas.l.⁊ habet.§.cū quis.ff.de preca.l.fin. C.de pac.conuen.pro hoc facit qd voluit Cyn.in.d.aut.quas actio.in.iij.q.vbi dicit qd ideo in.d.§.sed hoc de presenti.⁊ in aut.nisi.C.eo.que inde sumitur preferuntur captiui:quia erāt magis priuilegiati eo qr habebant voluntatem testatoris.d. Abb.in.c.in presentia.in.xix.col.de proba.lz de Angel.in.d.§. sed hoc de presenti.non faciat mentionē:tñ refert qd Fran.de albergotis de are.qui consuluit per.d.§.sz hoc de psenti.illud idē qd tz Ang.sed ipse alleg.in.d.l.si.quibus ex cau.ma.⁊ nota.p doct.in.d.aut.quas actio.⁊ aliter nō decidit:teneo prout 6 dixi.ff. ¶ †Itē iuxta predicta dubitatur quid si heres est grauatus restituere per fideicom.titio,⁊ titius est rogatus restituere ad pias causas:vtrum heres poterit quartam detrahere aduersus titium.Ro.hic in.d.aut.similiter.determinat quod non per.l.cuz dotem.ff.ad.l.fal.pro hoc iudicio meo bene facit l.x.ff.de fideicomm.lib.⁊.l.si seruus.cum seq.ff.ad.l.fal.⁊ ita refert tenuisse Bal.in.l.vnica.§.titio.p illū tex.ff.de cōdi.⁊ demō. ¶ Sed cōiter in lecturis Bal.non reperit illud dictū:⁊ istud idē tenuit Pau.de cast.in.d.l.cū dotē.in lectu.padua.⁊ Ro.in cōsil.xxviij.inci.in xpi noie.lz ex cōi cōclusione.vbi tñ dicit hoc esse verū qn erat certū q relictū erat peruenturū ad pias causas.secus si incertū puta quando fit rogatus primus fideicō. restituere. ¶ Et contra istud dictum facit.l.ij.§.idem querit. ff.de dote prelega.⁊ qd no.glo.in.d.l.cum dotem.⁊ ex ibi no.in glo.pz rīsio ad.d.l.cum dotem. Tamen sustinendo dictam.l. opinio.potes respondere ad.§.idem querit.q ibi alia via erat consultum mulieri:licet primum legatum sibi restituendū defalcaretur ibi in tex.q per actionem de dote consulebatur mulieri non sic esset in casu nostro:vnde per.d.§.titio.pōt pcedere ista opin.facit.l.iij.§.sed si proponas.ff.de leg.prestan.facit

a ¶ Pro hoc facit.vide p pau.de ca.i ɔsi.cxxviij.incipi.viso puncto.et dubijs in vi.col.⁊ in ɔsi.ccl.in.circa primū vbi ēt pōit qd de filio.⁊ vide d.Bar.sup.hic.⁊ plenissime per.d. Philip.fran.l.c. si pater.§.qui filiū.lxxx.⁊ seq.de testa.in.vi. vbi examinat istā q.⁊ ibi an ecclesia ⁊ pius loc⁹ possit detrahere trebellianicam.Tho.

a ¶ Trebellianica. vide do. Signo. cõs. ã alle. et vlem hic posita in apostil. ad Barto. vide Fran. de are. cõs. lxvii. et xxxvii. p Raph. cu. cõs. cxli. per do. Car. zab. cõs. cxiii. et an a pari procedat falcidia et trebe. per Jo. de anania consi. lxi.

b ¶ In filio gravato. vide tu eundem Alex. in consil. xxix. col. ii. post princi. in quinto volumine. Franci. Curti.

c ¶ Trebel. addi. q̄ istam opin. q̄d heres nõ cõficiẽs inventarium nõ perdat trebel. tz Bar. hic, et laut. sed cũ testator. in vlt. col. C. ad. l. fal. et in cõs. ii. q̄ inc. qño Jo. in. i. vo. et in cõs. suo q̄ inc. heres. de quo me minit Lud. ro. in addi. Jo. de ana. in consi. lxi. et bar. in consi. an heres qui omisit hanc partẽ tz Roffr. l. suis libel. in titu. de senatuscõ. tre. et Jac. de belui. in aut. de her. et falc. §. hinc nobis. in iiii. q. et Oldr. in l. si. §. si. C. de iu. deli. Jo. an. in addi. spe. in ti. de instr. edi. §. si. ver. nunc dicamus. et Fräc. de campo. in aut. cũ testor. et ibi an gel. de perusio in lec. qui sua. et Angel. in l. i. §. hmõi. ff. si cui plusq̄ per le. falci. et in §. hec stipto in eadem. l. et in d. l. marcell. et in. §. si vero expressim. in aut. de here. et fal. bald. in l. filium quem habentẽ in. xvii. col. C. fa. erc. Joan. de imo. l. d. §. hec stipulatio vbi dicit hanc esse cõmunẽ opin. Jo. de ana. in cõs. lxi. inci. visis et ponderatis et ibi plenius in addi. p Ludo. bologni. vbi similiter dẽ hãc esse cõem opi. Pau. de cast. in l. cũ tale. §. i. ff. de cõdi. et demõ. Pe. de ancha. in c. Ray. de test. Alex. de imo. in d. l. marcellus. in vi. et pen. col. et in suo cõs. xxix. inci. prospectis in. v. vol. et in d. locis dicit hanc esse cõem opin. vide Alexan. in d. aut. sed cum testator in addi. ad Bar. idẽ tz mathe. in no. clxxv. q̄ non perdit trebel. q̄d imo non cõficiẽs inventariũ pdat trebel. maxime qñ ex intervallo restituit tz Albe. galeo. in sua margarita in rub. de quarta trebellia. et Ja. de are. in d. l. cũ tale. §. i. Richar. malū. in d. aut. sed cũ testator. et ibi Pe. de bellap. et Cy. Bal. in d. l. cũ tale. §. i. et in d. cõs. xcvii. in. ii. vol. Bar. sibi cõtrarius in consi. cxxxiii. incipiẽ. helena mastarella. et in consi. si bona mente fecit testamentũ Saly. et L. u. an. d. aut. sed cũ testator Flo. in d. l. marcellus. et ibi Joan. de imo. per ver. iuxta. Raph. cu. in d. l. cum tale. §. i. et in d. l. marcellus. et in consi. cxli. incip. viso tenore cõpromissi circa prin. Raph. Fulg. in cõs. xli. incip. casus talis est proponitur et consi. xcvi. incip. pro decisione circa prin. et in cõs. lxxx. incip. proponitur q̄d honorabilis vir Pau. de cast. in cõs. ccxvii. incip. super hoc dubio. et dicit Jo. petruch. in d. aut. sz cũ testor. q̄ ista est cõis sñia q̄ tre. pdit p nõ cõfectionẽ inventarii. et d. Ant. corse. in suo tracta. de ptãte regia in. q. lxxxii. in si. dicit hãc opi. esse magis cõem opi. adeo q̄ Bar. et Old. mutaverũt sniam, et tenuerũt hãc partem cõsulẽdo. ita etiã tz Bar. soci. in d. l. marcellus. in si. vbi dicit q̄ in iudicãdo et cõsulẽdo tenẽt hãc partẽ, ita et tz do. Pe. de mat. in d. l. filiũ quẽ habẽtẽ circa si. vbi affirmat istã opi. esse veriorẽ, et reprehẽdit doc. q̄ tenẽt aliam opi. fore cõem. ita tz Ang. de are. in §. sed q̄r. insti. de fideicõ. he. et d. in d. §. extraneus an si. q̄ p ista pte fuit iudicatũ serra. ipso existẽte advocato, ita tz Old. in cõs. cxxxix. inci. statim ex repso. ita et cõsul-

7 etiã in text. in ratione sui in l. cogi. §. hi qui solidũ. ff. e. ¶ † In legato pie cause sub conditione puto aliter dicendũ, vez q̄ qñ primum legatum est purum, secundum vero conditionale dz bñ defalcari. Pro hoc facit. l. sed si non servus. §. si. ff. ad. l. falc. sed heres dz cavere de restituẽdo q̄d detraxit eveniẽte cõditione per. l. in. l. fal. nõ habes. ff. ad. l. fal. iuncta. l. i. in princ. ff. vt leg. no. cavea. Itẽ tenenta cõi opi. que hz q̄ de legato piã nõ detrahatur fal. limita illã sm Ange. singulariter in. l. x. ff. de fideicom. lib. vbi dicit q̄ per. d. l. decẽ. cũ gloss. p. l. si servus. cũ. l. seq. et ibi glo. ff. ad. l. falci. probatur q̄ quando aliquid relinquitur erogandum in piam causam, puta in fabricam vnius capelle quod si dodrans sufficit ad fabricam remanebit quarta apud heredem pro fal. ¶ Nec ob. sm eũ id quod habetur in d. aut. similiter. q̄r illud est verum qñ non relinquitur ad certũ et determinatum vsum. sed si ad vsum certum, et ille vsus explicari potest, et perfici cum detractione falcidie. secus est in hoc. dicit tñ cogitandũ: q̄r nõ ponit pro cõstãti. ¶ Itẽ limita nisi ei cui legatũ esset ad pias causas, puta ad alimenta, esset etiam relictum aliquid aliud ad non piam causam, puta fundus q̄r tunc de tali legato fundi detrahitur, qñ sufficit ad fal. vtriusq̄ ita no. voluit Ang. in d. l. si servus. per illum tex. cum duabus sequen. et sequitur ibi Joan. de imo. et per eundem in l. ex facto. eo.
8 tit. ¶ † Alia est principalis questio quã hic tangit Bartol. vz an testator hodie sicut potest prohibere fal. d. aut. sed cum testator ita possit prohibere trebellianicam,[a] in quo Bartol. sequitur opi. gl. in. §. sed quia stipulationes. insti. de fideicom. here. et in §. si vero expressim. in authen. de heredi. et falcid. et opin. Odofre. Jaco. de are. Pet. et Cy. in d. aut. sed cum testator tenuit q̄d sic maxime per istũ tex. in versic. qñ aũt. vbi sm intellectum Dy. habetur q̄ in testamentis in quibus cessat fal. cessat et trebellia. idem tenuit simpliciter Angel. et Raph. hic, et Nico. de neapo. in l. i. §. inde neratius. ff. e. et Cy. et Joan. de imol. in l. i. §. ad municipium. ff. ti. ii. et Ray. et Paul. de ca. qui dicit esse communem sniam, et Ange. et Saly. in d. auth. sed cum testator. et Ang. in d. §. si vero expressim. et Bald. in d. l. filiũ. xvi. col. C. fa. erc. ¶ Ubi etiã querit quid de alia quarta que venit detrahenda ex forma statuti vel consuetudinis, et determinat q̄ non per text. in cap. Ray. de test. Sed Jac. de bel. in §. hinc nobis. in. xvi. q. in auth. de here. et falci. disputando tenuit 3m sequitur opi. gl. in. l. si vt allegatio. et in authen. sed cum testator. C. ad. l. fal. q̄r cũ non reperiantur correcta iura antiqua volentia testatorem non posse prohibere trebellia. d. §. sed quia. et d. l. si vt allegans. ex identitate rationis in materia correctoria nõ dz fieri extensio, vt not. in d. aut. quas actio, item q̄r diversa est rõ in trebellia. q̄r fideicom. vniversalis invitum compellere potest heredẽ adire et restituere. l. q̄r poterat. cum si. ff. e. secus in legatario. l. nam q̄d. §. si. cum l. seq. ff. e. tit. ¶ Unde cũ in vno gravetur heres a fideicõmissario non est mirandum si in alio lex heredem relevavit vt. i. trebel. prohiberi non possit argu. in §. studendum, in aut. de trien. et semis. et in l. cum qui. in princ. ff. de iureiuran. et istam partem sequitur simpliciter Imo. hic qui sm eum iste tex. non probat opin. Bart. vt dictum est. ff. ¶ Et

idem etiam tenuit Jac. bu. in d. aut. sed cum testator, vt refert Bal. in d. l. filiũ. hoc idẽ tz Bal. in repe. c. si pater. in fin. de test. in. vi. et in d. auth. sed cum testator per aliquas rationes satis debiles. ¶ Et q̄uis prima opi. sit satis cõis, tñ hec opi. videtur verior nec ob. si quis diceret q̄r appellatione falci. late sumpto vocabulo comprehenditur etiam trebel. l. iubemus. C. e. et l. sua. et in l. pater filium. ff. e. ti. ii. et no. in aut. vñ si parens. C. de inoffi. testa. ¶ Ergo tex. in d. §. si vero expressim. corrigens iura antiqua in fal. dz extendi in trebellia. per not. per glo. in cle. auditor. in ver. beneficio. de rescrip. et in cle. i. cum ibi no. p Paul. de lieza. in ver. obligatur. de elec. et aut. vt hi qui oblig. in. §. i. ver. ad curationẽ. cum si. et fuit arg. Jac. de belui. et Auge. in d. §. si vero expressim. q̄ potes rñdere dicens cõsi q̄ tex. in d. §. si vero expressim. loquitur de falc. stricte sumpto vocabulo, vt statim probabo in sequenti. q. ¶ Vel scdo rñde q̄ doctrina glo. in d. cle. auditor. cum si. procedit vbi est omnis eadem ratio in vtroq̄ casu. secus si maior esset ratio in vno casu q̄ in alio, vt no. i. cle. ii. ver. eisdẽ. de eta. et qua. ¶ Sed in casu nostro maior est rõ in trebel. q̄ nõ possit prohiberi q̄ in fal. eo q̄r vt dixi, hẽs a fideicõmissario invitus compellit adire. secus in legatario. ¶ Cũ precedens rñsio magis pl3, põt et tertio rñderi q̄ illud q̄d not. in d. cle. auditor. cũ simi. hz locũ qñ rõ nõ est expressa in l. alias secus sm q̄d not. doct. et maxime Jo. de imo. in l. si vero. in §. de viro. ff. so. ma. hanc opinio. etiã tenet Ro. in d. aut. similiter ppe. si.
9 ¶ † Tenendo tñ cõem opi. illam limitat singulariter nõ
b procedere in filio gravato[b] de restituendo: q̄r non poterit prohibere trebellianicam detrahi, et ita not. dicit Bald. in l. iubemus. in. i. et iii. col. C. e. ti. per illum tex. ibi lz hoc testator et c. vbi tex. vult q̄ testator nõ possit disponere q̄ liberi primi gradus sibi computent fruct' in trebel. ¶ Si igitur testator hoc modo non potest minuere trebellianicam: ergo nec poterit eam in totum tollere, seu prohibere argu. l. videamus. §. pe. ff. de in lit. iuran. idẽ tz Saly. in d. l. iubemus. q̄r posteriores leges volentes testatorem posse prohibere trebellia. debent distingui sm iura vetera. l. sed et posteriores. ff. de legi. et sic debent distingui p d. l. iubem'. ¶ Sed adverte: q̄r Cy. in d. l. iubemus. in. i. opp. voluit 3m. s. q̄ d. l. iubemus. hodie sit correcta per id q̄d habetur in d. aut. sed cum testator. ¶ Hoc sequitur Raph. cu. in d. l. heredi. §. cũ filie. ff. de vul. et pup. et in l. in fideicõmissariis. in prin. ff. e. reprehẽdẽs opi. Bal. dicẽs q̄ argu. quo vtitur Bald. nõ procedit: q̄r lz d. l. iubem'. velit q̄d testator non possit facere vt computentur fruct' in tre. filio, nõ tñ vult q̄ testator non possit prohibere detrahi trebellia. ¶ Quia illud erat iure cõe prius inductũ. s. q̄ testator illo tpe nõ posset prohibere detractionem quarte. l. tutis. et l. quod de bonis. §. i. et §. si. ff. ad. l. fal. l. i. §. inde neratius. ff. e. l. si vt allegas. C. ad. l. falci. ¶ Et sic text. in l. iubemus. non inducit q̄ testator non possit prohibere trebel. sed inductum presupponit dato q̄ specialiter velit testatorẽ nõ posse disponere q̄ fruct' q̄ alias heredib' cõputarẽtur in quartam trebellia. non computentur liberis primi gradus, vnde circa prohibitione testatoris q̄d non detrahatur trebellia. non cõtinet illa. l. aliquid singulare, vnde sm eũ cum testator hodie posset in totũ prohibere trebellia. poterit etiã illam minuere, et disponere q̄ fructus computẽt in eam vt etiam dicit Cy. et dato q̄ hodie testor nõ possit disponere q̄ filii cõputarent fructus in quartam per illã. l. tñ facta tali dispositione ipsi fructus essent restituendi per fideicom. scdm Raph. arg. l. ex facto. in prin. ff. e. et ista conclusio sm eũ est singulariter no. Ro. hic facit mentionẽ de verbis Bald. in d. l. iubemus. et eus eo simpliciter transit: aliter non decido pro nunc. ¶ Questio enĩ tũc pẽdebat de facto. ¶ Adde q̄ mihi magis pl3 opi. Cy. quo ad hoc vt testator possit disponere q̄d filius nõ detrahat quartam: q̄r vt est visum d. l. iubemus non probat opi. Bald. ¶ Et istud facit ad id q̄d singulariter voluit Dyn. Rayn. et Mod. in l. lucius. §. maritus. per illum tex. ff. e. et per. l. si debitor. ff. ad. l. fal. et Bald. in l. qñ in prioribus. C. de inoffi. testa. vbi voluit quod in casibus in quibus filius detrahit hic duas quartas de quibus in c. Ray. de test. et per Bar. in l. quãq̄. C. ad. l. fal. põt testator providere q̄d non detrahat nisi vnam, vt si dicat testator si filius decesserit sine liberis volo q̄d restituat hereditatem titio, et q̄d computet trebellianicam in legatum, nam multo magis procederet istud si teneremus opi. Cy. ff. relatam. imo hic etiam si sequimur opi. Bald. et Sal. in d. l. iubemus. tñ adhuc verum esset dictũ Dyn. Ray. et aliorum per ea
10 que allegant. ¶ † Tertio quesivit Bart. verũ sicut hodie heres non conficiens inventarium perdit fal. vt in §. sancimus,
c cum seq. in aut. de he. et fal. ita etiam perdat trebellia.[c] ¶ In quo passu Ja. de bel. in d. §. hinc nobis. in. xiii. q. sequitur opi. Roffr. in ti. ad senatuscon. tre. tenuit trebellia. non perdi. idem tenuit Old. in l. si. C. de iu. delib. vt refert Ang. in l. i. §. hec stipulatio.

palatio. ff. tit. j. Idem Jo. an. in addi. Spec. de instru. edi. §. ri-cto super versi. non dicemus. in addi. inci. trebellia. dubitatur. ¶ Et idem Barto. hic et in d. auth. sed cum testator. et in consil. incip. as heres qui omisit facere inuentarium etc. et in consil. incipien. heres. et Bald. in d. l. filium quem habentem. in. xvij. col. et Bald. in l. cum tale. §. i. de condi. et demon. et Ang. hic, et in d. §. si vero expressim. et d. §. stipulatio. et ibi hoc sequitur Jmol. referens ita tenuisse Francis. de ra. rpo. in d. aut. sed cum testa-

a tor. Ita etiam consuluit Pau. de cast. in consil. clxiij. incip. in Christi nomine visa facti narratione satis longa. et ita tenet in d. l. cum tale. §. i. Ratio principalis eorum est: quia cum tractatur de pena amissionis in penis nõ debet fieri extensio de fal. ad treb. l. cum quidam. ff. de lib. et post hu. l. si preses. j. de pact. et odia. cum ibi not. de re iudi. lib. vj. ¶ Item quia in trebellia iura antiqua non reperiuntur mutata: ergo etc. l. precipimus. C. de app. Itẽ quia in correctoriis ex identitate rationis non debet fieri extensio, vt est dictum. ¶ Cyn. vero in d. auth. sed cum testator. distinguit quod aut incontinenti heres post mortem testatoris adit et restituit: et tunc procedat dicta opin. quia cessat ratio de qua in d. §. sancimus. vz qõ heres subtraxerit etc. aut ex interuallo: et tunc perdatur trebellia. sicut et falci. quia est eadẽ ratio. ¶ Tertia fuit opin. alberti galeoti in margarita sua, vt refert Ange. in d. §. hec stipulatio. quod indistincte perdatur trebel. per tex. in §. si vero non fuerint. in aut. de her. et fal. dum facit mentionem textu. de fideicommissis. iunctis §§. precedentibus. ¶ Et idem tenet Oldr. in consi. cxxxiij. incip. satis credo etc. quia equiparata sunt vniuersalia fideicommissa particularibus relictis. l. si seruum. §. i. ff. si quis omis. causa testa. idem quia heres tenetur fideicommissario vniuersali reddere rationem. l. cum tale. §. j. ff. de condi. et demon. et inuentarium est caput rationis. ¶ Item etiam Bal. Ang. et Saly. in d. aut. sed cum testator. per §. sancimus. cum seq. in aut. de her. et fal. et Barto. in consil. incip. helena matarelli. Joan. de imol. hic dicit quod videtur quod nõ perdatur trebellia. ne inducatur correctio. ¶ Tamen secundum eum si teneretur qõ in ver. quod autem. sumeretur regula tradita hic per Bar. forte deberet dici quod trebel. perdatur licet Barto. aliter dicat, videlicet verba posita hic in text. ibi, in his testamentis in quibus cessat fal. videretur tũc debere intelligi siue id ex natura ipsius testamẽti, siue extrinsecus, per id quod dixi de suspecta hereditate, et conditione propter quam extrinsecus perdatur quarta. ¶ Debent enim d. verba intelligi secundum naturam eorum ad que fit relatio arg. eorum que habentur in aut. de filijs ante dotalia instrumenta natis. §. i. Rapha. hic etiam tenet cum Bar. quod si heres non conficiens inuentarium debet teneri de suo creditoribus quãto magis debet perdere trebel. de bonis testatoris. Preterea trebel. fuit inductum ad instar falcidie, et si quid plenum est in altero eorum est in falci. per l. in d. l.

b in quartã. ff. titu. ij. ¶ † Unde tenere dz argumentum negatiue a fauorabilior ad minus fauorabile, vt no. Dy. in l. seruum filij. §. cum qui chirographum. de lega. j. Non ob. secundum eum quod dispositio sit penalis etc. quia respondet qõ heres qui perdit trebel. non tã dicitur perdere quam lucrum non capere: et aliud est pena: et aliud perdere lucrum. l. ratio centum. §. i. ff. de condi. et demon. ¶ Pro hoc etiam adducit: quia legata equiparata sunt fideicommissa. l. ij. C. cõmunia de leg. idẽ tenet Bal. et Rap. in l. cum tale. §. i. prelegata post Jac. de are. et Fulgo. in d. auth. sed cũ testator. vbi hoc tenet vna cũ limitatione data ibi per Cyn. et ita etiã tenet Pau. de ca. in consil. ccvij. incipi. super hoc dubio fuerunt opi. etc. et contra Bart. etiam tenet Ro. in d. aut. similiter. et ibi dicit se ponderare hũc tex. ab alijs non ponderatum in d. §. sin vero non fecerit. ibi dum dicit, sed legatarius complebit. et fideicommissarius hz substantia morientis transcendat mensuram legatorum datio, nam si dum fecit mentionem de fideicõmisso intellexisset de particulari tantũ bene repetiisset in fi. verbum fideicommissorum, sicut repetiit verbum legatorũ. ¶ Sed quia intellexit de vniuersali non repetiit in fine de fideicõmisso: quia fideicommissum vniuersale nõ potest superare substantiam defuncti, sed particulare sic, vt de se patet. ¶ Aliquid etiam de hoc arti. habetur per Pau. de castr. in l. coheredi. §. cum filie. de vul. et pupil. sed ibi nihil firmat. ¶ Puto primam opin. veriorem non obst. tex. in d. §. si vero. vbi de fideicõ. fit mẽtio: quia ibi loquitur in fideicõ. particulari, qõ ostẽdo: quia tex. in d. §. sancimus. dicit qõ imperator vult prouidere ex eo: quia heredes per subtractionẽ rerũ hereditariarum temptabant inducere fal. vbi alias falci. locus non esset. ¶ Sed ista ratio nõ ita habet locum in fideicommisso vniuersali: quia in illo etiam absque subtractione rerum est locus semp. trebel. ¶ Item tex. in d. §. sin vero non fecerit dicit heredem non conficientem inuentarium teneri adimplere de suo si vires hereditatis non sufficiunt ad relicta. clarum est quod in fideicommisso vniuersali semper vires hereditatis sufficiunt: quia vltra illas non est grauatus. l. si heres ab eo. j. eo. ergo de necessitate intelligitur in fideicommisso particulari, et licet tex. ibi dicat trascẽdat mensurã legatorum datio: non repetiit verbum fideicommissorum: quia satis cõprehendatur sub appellatione legatorum. l. et fideicõmissorum. de leg. iij. ¶ Et attento quod prefationes declarãt sequẽtia. l. si seruus plurium. §. fi. ff. de lega. j. et fi. ff. de her. instit. apparet qõ per id qõ dixerat imperator in §. sancimus. inducendo vt proxime dixi intellexit de legatis et fideicõ. et particularibus in d. §. sin vero non fecerit. quod sequitur post d. §. sancimus. ¶ Non ob. dictũ Sal. in d. auth. sed cum testator. dicebat qõ ad inuentariũ conficiẽdũ debet citari fideicõmissarius vniuersalis cũ eius intersit p. d. §. sancimus. ergo videtur l. q. de trebel. ista auth. ¶ Quia rñdet Jo. de imo. in d. §. hec stipulatio. qõ ergo nõ cõcludit: nã etiam debet citari cred. et legatarius ad pias causas aduersus quos nõ detrahit quartam. nec propterea sequitur quod pena ibi posita extendat se ad trebellia. ¶ Et potissime, quia verba non videntur ad illum adaptari, vt dictum est. ¶ Non obst. iste text. in versic. quod autem. quia etiam posito quod regula hic tradita per Bartol. probaretur in hoc tex. tamen optime respondere videtur Barto. ad istum text. si bene inspiciantur verba Bart. hic. ¶ Non obst. quod si debet teneri creditoribus vltra vires: ergo debet perdere trebellia. quia respondeo quod etiam olim heres tenebatur vltra vires creditoribus. l. que dotis. ff. soluto matri. et tamen poterat detrahere trebellia. saltem vbi quarta superest deducto ere alieno. l. et sine scriptura. C. eod. ¶ Non obst. quod fal. est magis fauorabilis: quia respõdeo quod in correctoriis ex maioritate rationis non fit extensio, vt not. gloss. et doctores in aut. ingressi. ad fi. C. de sacr. sanct. eccle. ¶ Jmo ratio posita in d. §. sancimus in fal. non videtur ita habere locum in trebelli. vt dixi, et ista opi. est magis communis secundum Joan. de imol. in d. §. hec stipulatio. et illam etiam vltra preallegatos sequitur Angel. in d. aut. sed cum testator. ¶ Non obst. quod legata et fideicommissa sunt equiparata. quia responde quod legata particularia de quibus detrahitur falcid. non sunt regulariter equiparata fideicõmisso vniuersali vel econuerso, sed fideicom. particulari, sicut patet in l. si quis omissa. ff. si quis omiss. cau. testa. et not. glo. et docto. in l. j. ff. de leg. j.

1 ☞ Rogatus restituere hereditatẽ, deductis legatis, quartã detrahit tam de hereditate, quam de legatis.

2 Fit cõtributio legatorum, et fideicõmissi vniuersalis quando heres est grauatus restituere, deductis legatis.

1 # Idem pomponius.

† Rogatus restituere hereditatem deductis legatis quartam detrahet tam de hereditate quam de le-

2 gatis. hoc dicit. ¶ † Not. fieri contributionem legatorum et fideicommissi vniuersalis quando heres est grauatus restituere legatis deductis, et aduerte: quia per illa verba deductis legatis cum videatur testator reliquisse legata ad onus heredis, vt probatur in l. cogi. §. adeo queritur. j. eod. adeo isto casu deberet fieri contributio, et diuisio legatorum, et fideicommissi, prout fit in princip. huius l. quod etiã secundum Jmol. ostendit iste text. prout in litera habetur idem. Sed Pau. de cast. hic in lectu. padua. dicit ista verba deductis legatis nõ debere attendi, sed solum an nominatim ab herede reliquerit: et tunc habet locum princip. l. nostre. an simpliciter: et tũc habet locum l. qui quadringenta. ff. eo. et ita dicit esse de mente Bart. et istud puto verius, et voluit hoc expressius Bartol. in princi. huius l. circa medium. in ver. quero quid si testator iussit. patet etiã: quia l. et verba deductis legatis, non operantur vt legata censeantur relicta nominatim ab herede qõ patz: quia censetur onus hereditarium: vt d. l. cogi. §. inde queritur. et probatur in l. nõ amplius. cũ gl. in ver. coactã adiec. C. e. alias secus, vt l. si titio et mevio. §. i. ff. de leg. i. ¶ Et de materia qñ, et quibus casibus pro detractione quarte dz fieri contributio legatorum et fideicommissi vniuersalis vltra ea q habentur in l. qui quadringenta. ff. eod. et in prin. huius l. vide aliqd hic per Bar. et Ange. plenius etiam per Joã. de Jmo. hic et per Ang. et Jmo. et in l. ita tñ. §. heres ex asse. j. eo. vbi addunt aliũ casum. ¶ In tex. ibi, ex olibus etc. sed que quarta erit ista an erit falci. an vero trebellianica. dic vt per Barto. quem sequitur Ange. cuius opin. fuit originaliter Cy. in l. filium. ad fi. in ver. restat modo videre. C. fami. erci. et per Dy. Cy. et Jmo. in d. l. qui quadringenta. Et inquantum Jmo. hic tenuit quod si legata sunt relicta sub vna conditione, et fideicommis. vniuersale sub alia qõ inuicem fit contributio vt ex legatis et fideicommisso pro rata detrahatur quarta per rationem. l. ita tñ. §. ex asse. j. e. vt hic latius per eum. ¶ Aduerte: quia ille tex. parum vel nihil faciat: quia nõ loquitur in casu isto, quapropter Ang. hic de quo nulla facit

lite Frã. tigri. sic cõsi. qõ inci. videt de iure dicendum ita etiã consuluerunt Raph. padua. i ciuitate ferrarie prout refert de predictis cõsi. Frã. tigr. et raph. dicit Alex. de bu. cõsil. clxxi. in j. col. et hoc tz in fi. gl. in d. §. si vero expressim in ver. substitutus. commun opin. Bart. in isto cõs. est cõis. et secundum isto iudicarem. Ille dicit vero quod heres tenet facere inuẽtarium ad petitionem fideicõmissarij vt videtur tex. in d. l. cum tale. §. j. et ibi Bar. sentit et Old. in d. cons. cxxxiij. circa medium. et vide ang. in d. l. j. §. hec stipulatio. et est rõ: quia hẽs tenet reddere rõnẽ administrationis fideicõmissario vt ẽ tex. in d. l. cũ tale. §. j. et ibi Bar. no. et in l. cũ mulier. §. si heres. et ibi Ale. notat. ff. ad treb. et Bal. in d. l. filium quẽ hñtẽ. in fi. ergo tenet facere inuentarium. et vide Jo. and. in addi. vbi. ff. sed nota quod nõ tenet facere inuentariũ, ad finẽ reddende rõnis sicut orphanotrophus, tutor, et quilibet administrator, et sic loquitur d. l. cum tale. §. primo non ad finem vt teneatur ad solidum fideicõmissi sui: et nõ est iure cautũ. vt ne teneatur vltra vires hereditarias. qõ est impossibile a natura vt plene prosequitur dictus dominus Anto. de canario. in d. cõsil. decli. an. in. cõis. Thomas diplo.

¶ In cõsil. clxiij. adde ea qõ est in cõsil. cccxv. in vlti. parte et inci. et circa princ. et in seque. cõsilio. Frã. Cur.

mentionem cõtrariam tenet dicens quod quoquomodo lega-
ta relinquātur siue pure, siue in diē, siue sub conditione, ⁊ fidei
commissum vniuersale sub quacunque conditione relinquatur
legata debentur integra, ⁊ quarta venit detrahenda tantum
de fideicommisso. ita dicit videri casum in. l. pen. §. i. ff. ad. l. fal.
quem text. etiam hic in materia alleg. Bartol. ¶ Et potest sic
induci. nam ibi loquitur in legato alimentorum quod cēsetur
annuum. l. penul. in fi. ff. de ali. ⁊ ciba. lega. ⁊ per cõsequēs etiam
conditional: prout habetur in. l. si in singulorum. ff. de annuis
lega. ⁊ tamen ibi non contribuuntur legata ⁊ fideicommissa,
nec dictum legatum defalcatur, imo cauet ibi heres illud se re-
stituturum fideicommiss. finita causa alimentorum. ⁊ hoc vi-
detur verius. ¶ Ex predictis verbis Angel. hic patet etiam
Ioā. de imo. in. vi. membro non bene dixisse dixit tamen Lu. de
vrbe quod. d. l. pe. §. i. non probat ad id quod allegatur per bar.
Ange. ⁊ doct. hic ⁊ ideo indistincte tenet omni casu locum esse
contributioni per. l. i. §. si legata. ff. tit. i. Sed responde ad. d. §.
si legata. qđ loquitur in legatis particularibus tantum, non in
fideicom. vniuersalibus que minime equiparant legatis par-
ticularibus: vt no. in. l. i. ff. de leg. i.

1 ☞ Res subiecte fideicõ. possunt vsq; ad quartam alienari.
2 In causa alimentorum heredis grauati alienatio permitti-
tur.
3 Utrum heres pro redemptione sue persone possit dicta bona
alienare.
4 Heres habens iustam causam ignorātie, potest bona subiecta
fideicom. vendere.
5 An quando testator expresse prohibuisset alienari, alienatio
facta in bonē fi. emptorem valeat.
6 Utrum. §. si quis filius procedat in alienatione facta ex titulo
lucratiuo.
7 Relicta per fideicom. cõditionale: si conditio erat in potēte ne-
gligentis eam implere potest alienari, ⁊ prescribi.
8 In rebus subiectis restitutioni alienatis non requiritur resti-
tutio etiam verbalis.
9 An fal. ⁊ trebel. possint in vna re tantum detrahi.
10 Quid autem in legitima debita iure nature, an possit deduci
in vna re.
11 Pupillus cui est facta substitutio pupillaris, an possit bona
sua alienare.

1 **Res que.** † Res subiecte restitutioni fideicommis-
si possunt vsque ad quartam alienari, ⁊ in
trebellia. computari. h. d. fm verum intellectum. ¶ Not. q; bo
na subiecta restitutioni fideicommissi possunt alienari vsq; ad
quartam, ⁊ sic habes vnū casum hic in quo fallit regula. l. final.
§. sed q̄r. cum seq. C. cõia de lega. vbi dicitur bona subiecta resti
tutioni non posse alienari. ¶ Alias fallentias posuit hic glos.
no. s. qñ ex cā necessaria alienarent, vel q̄r res essent steriles. aut
que seruari non poterāt, ⁊ in casibus q̄ habent in aut. res que.
2 C. cõia de leg. † Et in cā alimētorū ipsi° heredis grauati pro-
a pter quē alienatio permittit vt firmat Bar. ⁊ magis cõiter do.
3 in. d. aut. res que. lʒ gl. ibi ⁊ male, cõtrariū dicat. ¶ † Dubita-
uit etiā Bar. ibi in fi. vtrum pro redemptione persone sue pos
sit heres grauatus dicta bona alienare si pp̄ter delictum suit
dictus heres captus ⁊ condemnatus. et non decidit. ¶ Sed
Ange. hic quē sequitur Imo. ⁊ Ro. hic determinat q; non p-
pter suum delictum: q̄r dedit causam perditioni delinquendo:
⁊ nihil alleg. Addo quod idē videt velle Bal. in aut. contra ro
gatus. C. e. tit. in duobus locis vʒ in versic. vlti. querit gl. ⁊c. per
ibi not. per gl. fi. Et ibi eā approbat Cy. ⁊ etiam super tex. dus
exponit Bal. verbū captiuorū. Et p hoc, q̄r delinquēs perdit
priuilegium, alias sibi concessum. l. sed si ex parte. §. Ꝯ. ff. qđ
cum eo. ⁊. l. etiam. §. i. ff. solu. matri. ⁊. l. sed hoc ita. j. de re iudi. ⁊
in. l. fi. §. fi. cū ibi no. j. de his q̄ in frau. credi. ⁊. l. pe. ff. de iure do.
istam partem etiam tenet Salꝭ. in. d. aut. res que. ar. l. siue here
ditaria. ff. de nego. gest. ibi dū text. dicit sine vitio eius ⁊c. Sed
Fulg. in. d. aut. res que tenent cõtrariū ex voto parentū: ⁊ pre-
sumpta mente, arg. l. si quidē. in fin. ff. qđ met. ca. ⁊. l. ex tali tatē:
⁊. l. in confirmando. ff. de confir. tuto. ⁊ in. l. i. j. de bo. eorum qui
mor. sibi consci. ¶ Pro quo vltra alleg. per eum facit: quia exe
cutores deputati vsque ad erogandum aliquid in pios vsus
possunt erogare pro redemptione carceratorum vel captiuo-
rum p delicto, vt no. Bald. ⁊ Ioā. de imo. in. l. quāuis. cū. l. seq.
ff. sol. mat. per illum text. indistincte loquentem. ⁊ not. Bart. in
auth. similiter. in princip. C. ad leg. falci. Bene facit quod not.
glo. in. c. sacrorum. xii. q. ii. que vult quod dispositio illius. c. ⁊. l.
sancimus. C. de sacr. sanct. eccle. permittens alienari bona ec-
clesie pro redemptione captiuorum habet locum etiā qñ alie-
nantur pro redemptione eorum qui pro delicto captiui sunt.
¶ Et pro hoc illa glo. alleg. bonā in re, ⁊ illam gl. sequit Bal.

a ¶ Alimētorum. adde Ro. ro. cõsi. cccxxxvii. ⁊ no. q; lʒ res subiecte re-stõni p dote resti tuenda obligari possint tñ cū gra uat° recepit fru-ctus afsc̄ dēte ad restitutionē tunc nō pōt alienare p ipsis restituenda tāle est casus sim-pl̄r in. l. mulier. §. cū pponeret. j. e. ⁊ ita alle. ro. cõsil. cccxxii. ⁊ vide per Pau. de ca. consi. xvii. ⁊ vide hic in apostil. ad barto. an phibit° aliena re, nisi in casu ne-cessitatis q̄ dicat necessitas et an qñ sit condēnatus p maleficio dicatur necessitas.

in. l. illud. in prin. C. de sac. san. ecc. Nec ob. q; culpa sua non de-
bet sibi esse proficua: q̄r verū est qñ est ordinata ad illud. s. vt sit
sibi proficua. alias sec°, ptʒ in. l. vnī. in prin. ff. si quis cau. ⁊ not.
Bar. in. l. ii. §. si. eo. ti. facit qđ no. glo. ⁊ doc. in. c. statutum. §. i. in
versic. non audias. ibi dū dicit, vel forte relegatas ⁊c. de rescri.
in. vi. ⁊ hec opi. in puncto iuris verior videtur. Si tñ velles su-
stinere opi. cõtrariam posses dicere q; vbi agitur de preiudicio
tertii, vt in casu nostro: quia agitur de preiudicio, fideicõmissa
rii, ⁊ tunc procedat opi. Ang. ⁊ sequa. sed vbi nō agitur de an-
ferendo tertio ius suum eo inuito: tunc procedant not. in. d.
c. sacrorum. cum concor. ff. alle. ¶ Et retēta hac opin. pro vera
posset limitari nisi filius heredis grauati esset ex delicto carce-
ratus, ⁊ statuto caueretur patrē posse alienare ad soluendū con-
demnationem pro filio: quia tunc videretur patrem posse alie-
nare dicta bona pro dicta redemptione necessaria cum sit ea-
dem ratio que est in dote, ⁊ donatione propter nuptias, cum
tunc alienatio dicatur necessaria ⁊ permissa. d. auth. res que. et
ibi glo. ¶ Ubi aūt esset quis carceratus, seu captus ex delicto
tūc determinat Bart. ibi ⁊ Ang. hic permissam esse alienatio-
4 nem. bene facit. l. ꝯ uiu. cum. l. seq. ff. sol. mat. ¶ † Item possunt
dicta bona alienari in casu valde singulari. l. fi. §. fin. ff. de leg. ii.
sʒ qñ heres istam habens ignorantiam fidricōmissi res re-
stituendas per fideicommiss. prohibitas alienari alienauit bo-
ne fidei emptori. ⁊ aduerte pro intellectu illius singularis text.
q̄r Imo. ibi, ⁊ in. l. quidam ita. §. si quis filium. j. e. limitat illum
tex. procedere in fideicō. vniuersali prout loquitur. d. §. si. secus
sed cum si res esset specialiter per fideicom. relicta alle. in simili
no. per glo. in. l. seruum. ff. de manumis. ti. generali. Item q; de-
cisio. d. §. fina. est exorbitans a regulis iuris cōis positis in. d. l.
fin. §. sed q̄r. ergo non dʒ extendi ad alios. l. si vero. §. de viro. ff.
so. ma. ⁊. l. qđ vero. ff. de leg. Sed Pau. de ca. in. d. §. sed q̄r. sen-
sit contrarium: quia cum tex. in. d. §. si. loquatur in fideicō. con-
ditionali, seu relicto in diem incertum non videtur differentia
vtrum sit particulare vel vniuersale: quia clarum est omni casu
non transire dominium in fideicōmissarium ante conditionis
euentum. plus placet opi. Imo. per rationes suas. ¶ Scđo li-
mitauit illum text. singulariter Imol. in. d. §. si quis filium. sub
dubio forte procedere in fideicom. conditionali. secus in fidei-
com. pure relicto per not. per glo. in. d. §. si quis filium. in simili
dū gl. respōdet ad. l. fi. C. cõia de leg. ⁊ q̄r est exorbitās, vt dixi
ergo ⁊c. in hoc etiā tenuit cõtrariū Pau. de cast. in. d. l. fin. sed
quia est ea. rō in vtroq; cum nunq̄ transeat dñium in fideicō.
nisi restitutione facta vt hic plene in glo. Contra hanc rationē
d. Pau. iudicio meo facit, q̄r si teneamus. d. §. fi. habere locum
in fideicom. particulari vt ipsemet tenet in p̄cedēti limitatiōe
retuli ⁊ in fideicō. puto non esse verum q; vtroq; casu esset ea-
dem rō, q̄r imo in fideicō. particulari mortuo testatore transire
puto dñium, vt. l. a titio. j. de fur. cum si. ⁊ hoc etiā facit contra
id qđ retuli eum teneri in precedenti lectione quare magis pl3
opi. Io. de imo. per no. per glo. in. d. §. si quis filium. per quam
apparet non esse tantam rationē in fideicom. puto sicut in con
ditionali. ¶ Limitat etiam ⁊ tertio. d. l. fi. §. fin. Pau. de ca. in
consi. princi. clarum est ⁊c. nisi heres qui alienasset non esset sol
uendo pro restituendo precium fideicommissario tpe euenien-
tis conditionis: q̄r tunc preferatur fideicommissarius emptori.
allegat. l. plane. la. ii. §. i. ff. de leg. i. ¶ † Quarto limitat illam. l. 5
Pau. de ca. ibidem. s. in. d. l. fi. §. si. de leg. ii. vt non habeat locū
qñ testator expresse prohibuisset alienari: quia illa expressa pro
hibitio est fortior vt no. per glo. in. l. cum pater. §. libertis. ff. de
leg. ii. relinquit tñ cogitandū. Idem consuluit Pau. de cast. in
consi. princip. in causa que vertitur in. x. col. Et puto hoc ve-
rū: q̄r qñ est expresse prohibita alienatio a testatore tunc Ꝯct°
alienationis nō vʒ etiam a princ. l. filiusfa. §. diui. ff. de leg. i. Sʒ
in casu. d. l. fin. valuit ab initio alienatio: q̄r erat facta alienatio
pendente conditione fideicom. quo casu interim vʒ contractus
⁊ alienatio, vt. d. l. fi. §. fin. auten. C. cõia de leg. ⁊ no. Barto. hic.
¶ Unde in casu. d. l. fi. §. fi. difficilius inualidatur contractus
qui a prin. valuit q̄ conualescat contractus qui a princip. fuit
null°. l. patre furioso. ff. de his q̄ sunt sui vel alie. iur. ⁊ in regu
la q̄ ab initio. j. de reg. iur. ¶ Quinto limitat illū. §. fi. Raph.
cu. ibi ⁊ dicit fuisse limitationem Bal. in. d. aut. res q̄ in princ.
s. vt ille text. locum habeat quando ignorantia processit facto
testatoris qui in fine viuente herede prohibuit aperiri codicil-
los in quibus continebatur fideicommissum, ⁊ sic noluit inter
dici administrationem heredi, vt ibi in tex. secus ergo si igno-
rantia aliunde quā opera, ⁊ facto testatoris processisset. ¶ Ta-
men mens omnium doc. in. d. §. fi. ⁊ in. d. §. sed quia cum seq̄.
est in contrarium. s. q; habeat locum ille tex. vndecunq; proce-
dat ignorantia dummodo sit probabilis. ⁊ si bene cōsiderētur
verba Bar. in. d. auth. res que. ipse non ita voluit, sed intentio
eius

etiam est dicere q̄ si in casu.d.§.si fideicōmissuz fuisset relictū in
testamento non posset dici q̄ heres illud ignorasset:q2 in du-
bio presumitur scire contenta in testamēto,vt no.per glos.in.l.
cum heres.ff.de liberis leg.⁊ ipsemet Raph.in.d.§.si quis fi-
6 liū.non videt approbare illud dictū Bal.¶ †Sexto limitat il
lum.§.ibi Rapha.cuma.⁊ in.d.§.si quis filium.vt non habeat
locum in alienatione facta ex titulo lucratiuo,qm̄ ille.§.singu-
laris loquitur in titulo oneroso,sed in cōtrarium videtur text.
iuncta gloss.mag.in.d.§.si quis filium.que dicit ibi subaudiri
maxime:q2 ile tex.loquitur i titulo lucratiuo,⁊ valet alienatio
maxime fauore libertatis:ergo etiam eo cessante.tū p Raph.
facit q2.d.§.fina.est exorbitans:ergo ⁊c.⁊ ista tene menti:q2 se-
7 pissime de facto accidunt.¶ †Ite3 potest alienari ⁊ prescribi
res relicta per fideicom.conditionale si conditio erat in pote-
state fideicommissarij negligentis eam adimplere, ita dixit
Imo.in.l.heredi.§.si pars.per illum tex.cum glo.ff.de condi.et
demon.qd̄ reputat no.⁊ singulare ad limitationē.d.§.finautē.
C.cōia de le.cogita tū an sit verum.¶ Item potest alienari p
manumissionem seruus subiectus restitutioni.d.§.si quis fi-
lium.qd̄ intellige vt ibi plene notatur.¶ Item potest aliena-
ri qn̄ heres est grauatus restituere quicquid supererit.l.titius.
§.eo.q̄ intellige scd̄m q̄ hodie habetur in.d.authen.contra ro-
gatus.C.e.¶ In gl.in versi.res que.ibi illa corrigit ⁊c.Secūm
tenuit hic Ang.⁊ cōiter doct.v3 q̄ etiam iure isto digestorum
res subiecta restitutioni fideicōmissi vniuersalis pure non po-
terat alienari preterquam in casibus.ff.exceptuatis.⁊ hoc per
d.§.sed q2 ibi scd̄m veterem dispositionem exponēdo prout de
necessitate d3 exponi scd̄m Pet.⁊ Cy.Bar.ibi id est,sicut ve-
teres leges prohibeant alienari,ita ⁊ nunc.¶ Pro hoc etiam
facit sm̄ Imol.hic tex.in.d.l.si.§.si.de le.ij.sumpto argumento
a contrario sensu.¶ Nec ob.text.in.d.l.si heres institutus.§.i.
alle.in glo.q2 sm̄ Imo.d3 intelligi q̄ ibi alienatio de facto pro
cessit,sicut etiam dicitur de manumissione,⁊ tamē intelligitur
de manumissione que de facto,⁊ non de iure processit vt p3 p
no.in.d.l.quidam ita.§.si quis filium.ff.e.⁊ cum Ange.concor-
dat in effectu Pau.de ca.hic ⁊ dicit etiam Raph.hic qd̄ ista
est cōis opin.et cum dicta rn̄sione data ad.d.l.si heres.videtur
etiā concordare Bar.in.d.§.sed q2.⁊ plus p3 q̄ rn̄sio Ang.da
ta ad.d.l.si heres.¶ Addit bene vnū ad.d.§.sed q2.aucto.§.fin
autē auaritie,v3 quod titulus redditur nullus adeo vt heres
emptori non prestet vsucapiendi conditionē qd̄ olim non repe-
riebatur imo potius erat contrarium vt p3 in.d.l.lucius.in reb9
vero relictis per fideicom.vniuersale sub cōditione de iure.C.
est introductū q̄ alienatio interim facta pendente conditione
teneat ⁊ eueniente conditione rescindatur.d.l.si.§.finautē sub
cōditione.C.cōmunia de leg.sm̄ Bart.⁊ Ang.post gl.hic q̄q̄
Imo.dicat videri fuisse inductum de iure ff.orum per.d.l.fin.§. n
fin.de leg.ij.per ar.a contrario sensu vel a speciali,sed certe ibi
nullo modo videtur probari alienationē factam interim pen-
dente conditione tenere qn̄ est facta a sciente,⁊ in hoc per iura
authenticorū nō sunt correcta iura.C.vt no.glo.cōiter appro-
bata in aut.de restit.⁊ ea q̄ parit.⁊ Bar.⁊ alij in seruo legato.§.
j.cū concor.ibi positis.ff.de leg.j.licet gl.hic cū si.contrariū di-
8 cat ⁊ male.¶ In ea.gl.ibi,nō expectata ⁊c.¶ †No.ex hac gl.
singulariter sm̄ Imol.qd̄ in rebus subiectis restitutioni alie-
natis non requiritur restitutio etiam verbalis.⁊ istud hic se-
quitur Bar.qui alle.aliam gl.in.d.§.sed q2.vbi etiam idem te-
net Bart.adde q̄ Nico.de neapo.hic alle.ad hoc aliam glo.in
fi.de fideicom.her.in.§.sed q2.sed Raph.hic dicit q̄ Jaco.de
are.⁊ Alber.de ro.tenent q̄ requirat restitutio.⁊ idē t3 Saly.
in.d.§.finautē sub cōditione.sed nō recedo ab opi.gl.cuius opi. b
vidi seruari in practica per vicarios huius ciuitatis.¶ In.e.
glo.ibi,in odium ⁊c.per hoc dicit Ang.hic q̄ illud qd̄ dicitur
hic in tex.bona alienata p heredē imputari sibi in quartaz esse
verū,etiā si heres vellet bona alienata redimere,⁊ fideicōmis-
saria restituere volēs sibi heres in quartā imputari:q2 cu3 ius
istud sit fideicōmissario acquisitū eo inuito nō potest hr̄s sibi
illud auferre,⁊ maxime cū hoc fuerit in hr̄dis odium introdu
ctum vt hic in gl.⁊ sequit hic Imol.Lu.hic ⁊ p.l.si fundum p
fideicō.in princ.ff.de leg.i.adde q̄ Ange.in.l.in quartā.ff.ad.l.
fal.tenet idem q̄ hic argu.l.j.§.si rem depositam.ff.depo.si.⁊.c.
mutare consilium.de re.iu.li.vj.sed Imo.ibi c̄riū tenuit ⁊ sic
est sibi contrarius:q2 mutare potest consilium heres,cum non
afferat preiudicium fideicōmiss.alle.no.in.d.c.mutare.primam
opi.teneo.nec ob.rō Imo.q2 si fideicōmissarius non vult illas
res alienatas sibi restitui,licet heredi in quartam imputare sa
tis dicitur agi de preiudicio ipsius fideicommissarij eo ipso qd̄
c̄ voluntatē ipsius aliqd fieret.§.preterea si qs.instit.de actio.
⁊.l.fin.ff.de vsu ⁊ habita.nec ob.d.l.si fundum.q2 illud ideo ibi
est.q2 pretium debebatur respectu certe speciei nō mirū si spe-
cies potest solui vt ibi ⁊.l.fideiussor euictionis.ff.de dol.excep.
Item illud non fuit ibi inductum in odium alterius prout hic
in gl.notatur.⁊ not.Bald.in.l.ij.C.ad.l.fal.preterea fideicom.
9 ibi cōsensit ⁊ hic heres nō fuit in dolo.¶ †In ea.glo.ibi item
est argu.⁊c.de hac materia an falci.⁊ treb.possit tm̄ in vna re
detrahi vide plene p Bart.⁊ doc.in.d.l.in quartā.⁊ per oēs in
l.filium.C.fa.erc.per glo.⁊ doc.in.c.Rny.de test.⁊ per Bal.in
l.iubemus.in.j.col.C.eo.tit.aliquid hic per Ang.⁊ in.l.ij.C.ad
l.fal.vbi plene per Dyn.Bar.⁊ Imo.in.l.si pupillus.§.si ego.
10 ff.ad.l.fal.¶ †Quid autem in legitima debita iure nature,an
possit in vna re deduci,vide per Jacob.de bel.post ibi not.per
gl.in auk.de resti.⁊ ea que parit.in princ.per Jac.de are.⁊ Cy.
in.d.auk.res que.in si.⁊ Oldr.in consi.cxxv.⁊ consil.cvij.quod
incip.circa ius municipale.⁊ per gloss.que incipit,imo habue
res in.d.c.Rayn.⁊ ibi doct.⁊ per Jac.but.⁊ Bald.in.l.ij.C.ad
l.fal.per Bar.⁊ alios in.l.sunt quoq3.in si.prin.ff.de her.instit.
per But.⁊ Bald.in.l.sancimus.in princip.C.de inoffi.test.per a
Cyn.in.l.filium.⁊ ibi late Bal.in.xij.col.cū seq.C.fa.erc.et ibi
Sal.in.viij.col.⁊ Bal.in.d.l.iubemus.in.j.col.C.e.tit.⁊ in.l.ma
gis puto.§.ne passim.ff.de rebus corum.Angel.⁊ Imo.in.d.l.
in quartam.⁊ Bal.in.l.non amplius.§.fin.ff.de leg.j.⁊ in repe.
c.si pater.in vlt.col.de testa.in.vj.⁊ per Bal.in rubr.ff.de rerum
diui.in.ij.col.vbi ponit singularia verba v3 q̄ non potest filius
petere legitimam de rebus alteri legatis:q2 pater potest lega-
re cuicunq3 vult dummodo filio remaneat legitima.allega.§. b
quamobrem.in auk.de restit.⁊ ea que parit.col.ij.⁊ idem sen-
tit Bal.in.d.l.non amplius.§.si.qd̄ est intelligendū nisi pater
legasset omnes meliores res alias,vide etiam not.per Bart.in
l.ij.C.quādo ⁊ quibus quarta pars debe.Et breuis est c̄clusio
qd̄ sit in arbitrio iudicis argu.d.l.non amplius.§.si.cum.l.seq.
⁊ in.l.scimus.in princi.C.de inoffi.testa.⁊ in.d.l.ij.qn̄ ⁊ quibus
11 quarta pars debe.⁊ latius vide in locis supra alleg.¶ †Ulti.
Ang.⁊ Imo.hic notabiliter concludunt q̄ pupillus cui facta
est substitutio pupillaris poterit nihilominus bona sua alie-
nare,nec postea per substitutum poterit reuocari:q2 sicut te-
statori non interdicitur alienatio bonorum suorum post con-
ditum testamentum,ita nec pupillo post substitutionem pu-
pillarem debet esse interdicta alienatio bonorum suorum:quia
substitutio pupillaris censetur testamentum ipsius pupilli.l.
papi.§.sed nec impuberis.ff.de inoffi.test.⁊.l.ij.§.prius.⁊.l.pa-
tris.ff.de vulg.⁊ pup.Bal.tamen iudicio meo melius in.l.nec
ei.§.cohum.ff.de adop.dicit hāc alienationem esse interdictam
pupillo nisi ob iustam causam facta sit alle.tex.in.l.j.versi.sed
nonnullos.in ver.aut substitutum.ff.de tutel.⁊ rationibus di-
stra.ad idem est tex.in.l.fina.§.finautem sub conditione.in ver.
substitutus.indistincte ipsum intelligendo.C.cōmunis de leg.
n ⁊ hanc etiā partem sequitur Lu.de vrbe⁹.j.§.prox.quod bene
no.adde q̄ Bar.in.l.sed si in cōditione.§.seruum communem.
ff.de here.instit.querit an pupillus possit diminuere patrimo-
nium ad preiudicium sui substituti pup.⁊ dicit q̄ sic per.d.§.
sed nonnullos.nec obst.sm̄ eum.d.auth.res que.quia loquitur
in substitutione fideicommissaria,⁊ cum Bal.in.d.§.si seruus.
transit ibi simpliciter Joan.de imol.non ob.d.§.finautem sub
conditione.q2 loquitur etiam ille.§.in fideicom.nō ob.d.§.sed
nonnullos.a contrario sensu:quia loquitur in tutore alienante
ex iusta causa:quo casu pupillus non posset retractare factum
tutoris,⁊ p cōsequens nec substitutus,cū nō possit venire hr̄s
contra factum defuncti,vt in auth.de iurciur.a mor.prestit.in
prin.col.iiij.a contrario autem sensu si non interuenisset iusta
causa potuisset pupillus retractare,⁊ per consequens substitu
b tus ex persona pupilli,⁊ per hoc trāseo cū opi.Bald.⁊ Imo.

¶ Rud.de vrbe.
adde q̄ idē Rud.
c̄si.ff.all.dicit id.
⁊ alle.Bal.ybi.ff.
dicit tm̄ an sit ve-
rum nō discutio
pro nunc.

¶ Bald.⁊ Imo.
nō videret q̄ ista
decisio nō trāseat
sine dubio ⁊ q̄ si
substō pupilla.in
testm̄ pupilli,cū
nō video qūo pu
pil.existens pupi.
d sic intra annum
quartumdecimū
possit alienare:q2
aut vult alienare
testādo,et dispo-
nendo in vltima
volū.⁊ non pōt.l.
qua etate.ff.de te.
aut vult alienare
inter viuos,⁊ tūc
non potest.q2 aut
est infans,et non
potest q2 illa etas
grqd videl ignos
rat.l.j.C.de falsa
mone.aut excesś
sit infantiā ⁊ non
pōt sine tutore.
ff.de tu.i pu.⁊.l
l.j.ff.de tute.⁊ in-
sti.de aut.tuto.et
no.in.l.potuit pu
pill⁹.C.de iure de
li.Aut vult alie-
nare cū aut.tut.⁊
tūc nō pōt imobi
lia alienare sine
iudicio decreto vt
l.ex q̄ tutores.C.
de adm.⁊.l.l.ma-
gis puto.§.ne pas
sim.ff.de reb.eorū.
ideo nō video q̄-
modo possit alie-
nare.Aut.Frā.

1 ☞ Si testator primo legat,postea rogata prelegata veniūt
in fideicommiss.vniuersali.
2 Si testator grauat per hec verba,hereditatem restituas , non
veniunt prelegata,nec fideicom.
3 Donatio facta filio vel vxori an veniat in restitutione fidei-
commissa.
4 An prelegata veniant in substitutionem vulgarem.
5 De fideicommiss.reciproco facto inter filios cu3 substitutione
facta ipsis filijs.

1 **Quidam.** †Si testator primo legat postea rogat
prelegata veniunt in fideicom.vniuersa-
li ⁊ non est alibi secundū Dy.⁊ Ang.¶ Not.qd̄ in summario
dictum est qd̄ procedit quando testator grauauit per hec ver-
ba portionem tuam restituas , vel per verba vniuersalia , seu
futuri temporis vt quicquid ad te peruenerit ⁊c.vt.l.cū pater.
§.fidei tue.ff.de leg.ij.⁊.l.cum virum.C.de fideicom.qd̄ primo
fallit nisi testator prohibuisset res prelegatas alienari vt est
tex.not.dignus.in.l.lucius.§.pluribus.⁊ ibi Bartol.j.eo.titul.
Secundo fallit in dote vel alio debito prelegato.d.l.lucius.§.

maritus. et ibi omnino vide Bar. et Bal. et in auth. res que C. communia de leg. et in d. l. cum virum. C. de fideicom. ¶ Tertio limitatur iste text. procedere quando prelegata primo facta sunt postea rogatus est heres restituere portionem suam, secus econtra per l. titia. ff. ad l. falc. secundum communem opin. glo. et doc. et est text. sing. sed certe ille tex. nihil probat: quia ibi testator gravavit restituere hereditatem. quo casu nunquam veniunt prelegata, vt hic in ver. hereditariam. et in l. si titius. ff. de lega. ij. propter hoc Imo. in l. fideicom. §. si. ff. e. dicit quod istud membrum glo. hic non bene videtur iure probari. pro com. opi. poterit induci d. l. titia. nam quod ibi magis attendatur quod testator prelegata reliquerit post fideicom. §. quod vsus fuerit verbo hereditatis, patet: quia si primo prelegasset veniret in fideicom. saltem portio illorum legatorum quam heres habebat iure hereditario, vt patet in d. l. in fideicommissaria. §. si. quod non fit in d. l. titia. quia primo factum est fideicom. sed Bartol. ibi tenet opp. de d. l. fideicommissa. §. final. et etiam pro communi opin. facit ille text. sumpto argumento a contrario sensu. pro quo etiam facit quod
2 notatur in simili in l. filium. ff. quando dies le. ce. ¶ † Secundo no. quod si testator gravat restituere per hec verba, portionem hereditariam vel hereditatem etc. non veniunt prelegata,[a] nec etiam fideicomm. vt hic iuncta l. si titius. ¶ Quod primo eleganter limitatur non procedere vbi extraneus gravaretur restituere filio testatoris, vt est casus perpetuo nota. secundum Bartol. ibi in l. liberto. §. filium. ff. de annu. lega. ¶ Secundo limitatur si locutus est per verba generalia. d. l. cum virum. facit l. cum postea. §. fidei tue. ff. de leg. ij. ¶ Tertio limita et declara vt colligitur ex tex. in l. fideicommissaria. §. si. ff. eo. titul. ¶ Quarto limitavit hic Bar. et communiter Moder. nisi talia prelegata absorberent quasi totum patrimonium testatoris facta per testatorem equali divisione inter heredes, vt hic per eum, per tex. sing. in l. quid ergo. in fin. cum glo. ff. de lega. j. et idem ibi sequitur Bar. et Moder. et per Bal. in d. l. cum virum. et predicta sic erunt an si hereditas auferatur ob indignum, et applicetur fisco auferantur etiam ei prelegata de quo habes casum singul. quod non in l. cum qui. §. pro parte. ff. de his qui. vt indig. secundum Bal. in d. l. cum virum. hoc puto verum in casu illius. §. in quo delictum non concernebat nisi partem hereditatis. alias autem videtur quod vbi propter delictum venit privandus heres tunc etiam prelegata auferantur sibi per fiscum. l. si sequens. §. j. ff.
3 ad sil. ¶ † Quid autem de donatione facta filio vel vxori an veniat in restitutione fideicommissi vltra hic no. per Barto. et docto. in d. l. cum virum. vide omnino Barto. in l. filium quem habentem. in vlt. col. et ibi etiam per Bal. et Saly. C. famil. erc. per Bal. in prealleg. auth. res que. in vers. sed quid si vir. et in l.
4 in donationibus. C. ad l. falc. et in d. l. cum virum. ¶ † An autem prelegata veniant in vulg. substi. Bart. hic tenuit quod non per l. sextiliam. ff. de leg. ij. et ille tex. ad hoc non est alibi secundum Dyn. Ang. et Jo. de Imo. hic. ¶ Hoc limitat solus Bal. de cu. in repe. l. precibus. in viij. col. C. de impu. et ali. substi. esse verum nisi dicas talia legata non cessissent in persona illius cui legatum et substitutio vulga. facta est, vt si decessit legatarius vivo testatore: quia tunc debet distingui. aut substitutio vulga. fuit ei facta per hec verba, substituo ei in hereditate seu in portione hereditaria, et non venient prelegata, alias sic: allegat istum text. et in l. in fideicommissaria. §. fina. ff. eo. et l. si titius. ff. de lega. ij. quod perpetuo no. ad limitationes d. l. sextilia. et habetur de hoc articulo etiam aliquid per Jac. bu. in d. l. cum virum. ¶ Item dubitatur hic vtrum prelegata veniant in substitutione compendiosa facta per verba directa extraneo a milite, in quo Imol. hic per plura verba concludit quod sic: quia de ea iudicandum est vt de pupillari non de vulgari attento quod hec substitutio locum habet post aditam hereditatem quod est secundum naturam vulgaris, et secundum naturam pupilla. l. post aditam. et l. precibus. C. de im. pu. iuncta l. iam hoc iure. ff. de vulga. et pupil. sicut ergo in pupillari veniunt prelegata, vt l. cum pater. ff. ad l. falci. et l. sed et si plures. §. ad substitutos. ff. de vulg. et pupi. ita et in ista compendiosa. sed contrarium puto: quia de tali compendiosa iudicatur vt de vulgari vt aperte colligitur ex not. per Jaco. butr. in d. l. precibus. et per Cyn. in l. in testamento. in. j. C. de testa. milit. in vers. sed ad hoc instatur etc. et per Ang. in l. centurio. ff. de vul. et pupil. nam per ipsam succeditur tantum defuncto l. mulieres etiam. ff. de testa. mili. et d. l. centurio sicut et per vulgarem insti. de pupillari. in prin. et quod equiparetur vulgari firmat expresse Bart. hic in versic. quero an id quod venerit ad aliquem ex substitutione compendiosa etc. sicut ergo in vulgari non veniunt prelegata l. sextiliam. de lega. ij. l. mulier. §. pro parte. ff. de leg. ij. ita et
b in illa. ¶ Nec obst. quod prelegata veniunt in substi. pupillari,[b] quia illud ideo est: quia substitutus pupillaris succedit non solum in bonis defuncti testatoris, sed etiam in bonis pupilli, et per consequens in prelegatis ipsi pupillo. d. §. ad substitutos. secus in vulgari et compendiosa: quia per istam succeditur tantum in bonis testatoris. Item in quantum Bartol. hic concludit quod illud quod acquisitum est ex substitutione fideicommissaria venit in restitutione fideicommissi servata tamen distinctione que fit in prelegatis hic per tex. reputatum singularem iuncta gl. in l. si titius. ff. de lega. ij. ¶ Unde si testator vsus est his verbis quod gravat de restituendo portionem suam etc. tunc in restitutione fideicommissi venit acquisitum ex substitutione fideicommiss. sicut hic dicitur in prelegata et sequitur simpliciter Imo. et Lud. hic. ¶ Sed adverte quod Bart. circa hoc vltimum in l. seianus. in fine. ff. eo. tenuit contrarium per l. pater. §. quindecim. cum ibi not. de leg. iij. et idem tenuit Ang. in l. ita tamen. §. qui suspectam. ff. eo. referens ita consultum et decisum per Ray. de fori. et ita etiam tenet Ange. in d. l. cum viri. ¶ Sed prima opi. videtur verior quam etiam sequitur Raph. et Imo. in d. §. suspectam per d. l. si titius. cum ibi no. in gloss. si. et quod si prelegata veniunt in fideicom. vt hic de quibus maior videbatur dubitatio: quia non sunt portiones hereditarie quanto magis venire debet acquisitum ex fideicom. vniversali quod sapit naturam portionis hereditatis. l. nam quod. §. si. cum l. seq. ff. eod. et l. si filius. ff. quod cum eo. ¶ Non obst. d. §. quindecim. quia portio alterius ibi non venit ad alium ex voluntate testatoris: quia non gravavit illum vt restitueretur alteri: ideo non mirandum si portio sua intelligatur illa solum quam testator sibi assignavit, que ratio non cessat in casu nostro in quo expressa dispositione testatoris pervenit ad istum portio alterius etiam absque alia redemptione et pretii solutione. Et de hac materia vide etiam aliquid per Ange. post Bar. in d. l. heredes mei. §. cum ita. et per raph. in d. l. centurio. ¶ Et dicta hic per Bart. in d. q. limita vt per eundem in d. l. liberto. §. filium. per casum notabilem illius. §.
5 ¶ † Querit hic Rapha. quid si testator instituit filios ut. et quod eos invicem substituit quandocunque decederent sine liberis et aliis decedentibus tunc vltimum substituo in hereditate[c],
c an veniant in vltimum portiones precedentium que ex fideicommisso obvenerunt vltimo decedenti: videtur quod non secundum eum per istum tex. et d. l. si titius. quia de hereditate facta est mentio. ¶ Et dicit quod vidit consilium Fulg. in contrarium, et quod respondebat ad allegata in contrarium quod loquantur quando verba gravaminis dirigebantur ad gravatum. secus si ad oneratum vel simpliciter. l. heredes mei. §. cum ita. in fi. ff. e. sicut enim quando dixi totam hereditatem: venit totum in fideicommissum vt ibi. ¶ Item et si dixit hereditatem quod indefinita equip. vniversali vt in iuribus vulgaribus. ¶ Et hoc tenet hic Raph. pro quo adducit quod testator hic fecit duas substitutiones, vt dictum est: ergo voluit ad vltimum substitutum totum devenire arg. l. vel singulis. de vul. et pupilla. respondet ad d. l. si titius. quod ibi fideicommissum fuit primo factum et postea sequutum est relictum de quo dubitatur an veniat in fideicomm. precedens. Item ibi fideicommissum quo ego sum rogatus fuit purum, vnde si testator voluisset quod tota hereditas veniret ad illum cui ego sum rogatus restituere non gravasset alium dare mihi, et non fecisset istum circuitum, et secundum ista limita not. per Bart. hic in q. ff. prox. relata. tamen contra eum facit ratio generaliter posita in d. l. si titius. ibi dum dicit quia hereditatis etc. et id quod no. Bart. hic in fi.

1 ☞ Si hereditas ob heredis culpam confiscatur fiscus quartam retinet.
2 Ius detrahendi quartam transit ad quemcunque vniversalem successorem.
3 Ubi hereditas acquiritur fisco transit cum commodo, et incommodo.

1 **Si is qui.** † Si hereditas ob heredis culpam confiscatur fiscus quartam retinet et residuum fideicommissa restituit. h. d. ¶ † Nota quod dictum est in summario ex quo habes notare quod ius detrahendi quartam non solum transit ad vniversalem heredem gravatum. l. quoque. C. ad l. falc. sed etiam ad quemcunque vniversalem successorem sicut hic transit ad fiscum qui non per omnia habet loco heredis, sed successoris. l. inter eos. §. si. ff. de fideiuss. et ibi no. in glo. et probat in l. quoties. in fi. et ibi per Bar. ff. de nova. ¶ Et in singulari q. Bar. in l. vnica. circa. ix. q. C. qui non pe. par. et per hoc dicit Ange. quod si de restituendo gravatus dederit se in arrogationem vel ingressus fuerit monasterium. arroga. in et monasterium poterunt detrahere quartas trebellianam. ¶ † Secundo no. quod vbi hereditas acquiritur fisco transit ad fiscum cum commodo et incommodo suo. facit. l. cum fisco. ff. a d sil. et l. si servus plurium. §. si quis antec. ff. de leg. j. quam intellige, vt ibi fuit dictum. ¶ Et videbimus in l. recusare. §. meminisse. ff. eod. hoc intellige verum quando hereditas transit ad fiscum ex delicto heredis, secus si ex delicto defuncti. l. cum filius. §. fin. ff. de lega. ij. et ibi per Dyn. et alios

et circa

[a] ¶ Veniunt prelegata. Et an et quando prelegata veniant in restitutione fideicom. vide per eundem alexan. in consil. xxv. col. ij. vo. Col. l. j. volu. et per Pau. de ca. in consil. cccxv. l. ij. parte. Fran.

[b] ¶ Pupillari. vide Ol. cons. cvij.

[c] ¶ Hereditate. raphael. cu. consil. ij. incip. testator. b. instituit tres sorores ea conditione quod aliqua vel aliquibus mortuis sine liberis pro decedentis devenirent in superstites, et si omnes decesserint sine liberis vltima sua hereditas libere deveniat in primores dicit eadem verba que hic refert. d. Alex. et ibi concludit quod mortua prima sorore sine liberis secunda cum liberis tertia sine liberis quod primiores revocentur ad prelegatum et quod consequuta est tertia ex morte prime vigore fideico. latius ibi vide et dicto consilio se subscripsit Fulgo.

et circa ea que hic no. in gl. pe. in fi. dic q gl. dicit 3 tex. in l. i. §.
occisoru. ver. qd ergo. in fi. ff. ad sila. vbi pts q etia in habenda
qone de familia est servanda distio, de qua hic in prima pte hu
ius gl. s. q qn occisus fuit testator clam possit etia ante habi
ta qonem de familia adiri hereditas, vt ibi licet sec9 si pala l.
necessarios. versi. non alias. eo. tit.
1 ¶ Institutus de restituendo gravatus cuiuscuq; conditio
nis existat potest cogi adire et restituere.
2 Per hec verba, nolo adire. non inducitur repudiatio.
3 An socius qui contradicit cu socio contrahente certam mer
cantiam debet habere partem lucri.
4 De iure civili ca suspicionis non est allegada de necessitate.
5 Etia de iure civili recusatio iudicis non debet esse temeraria.
6 An processus factus per iudicem recusatum post recusatio
nem sit ipso iure nullus.
7 Si pronunciatur iudice no fuisse legitime recusatum, valebit
processus.
8 In notoriis non requiritur ordo iuris.
9 An sit differentia inter iudicem, et arbitrum recusatum.
10 An filius qui non vult adire hereditatem privetur legitima.
11 Legitima non videtur debita iure hereditario.
12 Legitima est quota bonorum, no autem quota hereditatis.

1 Quia poterat. † Institutus de resti
tuendo gravat9 cuius
cunq; conditiois existat cogi pot adire et restituere
si fideicomissari9 velit suo periculo hereditate adi
re, nec tunc quarta detrahere poterit, hoc dicit cu l. sequenti.
¶ In tex. ibi, relicta est rc. in fi. l. exponit Imo. hic. s. ex substi
tutione ex qua forte no est repetitu fideicomissuz, et sm hac ex
positione facit iste tex. q3 ipse non dicat q fideicommissarius
volens herede copellere adire et restituere pferat substituto vul
gari etia quando fideicomissum no est tacite, vel expresse repe
titum a substituto. ¶ Pro quo etia est tex. sm vnu intellectu
glo. in l. facta. §. iul. s. eo. et no. Barto. in l. si patroni. §. fin. s. e. et
Bal. in l. non iustam. C. e. per illum text. sm vnum intellectus.
¶ De quo vide p Bar. et alios in l. i. ff. de vul. et pup. in iii. q.
prin. in ver. dubitat quid si ille rc. ¶ Vel potes exponere ista
literam ibi, relicta. s. ex dispositione ab intestato si no adiret he
2 reditas sm Imo. ¶ † Hic arg. q per hec verba. nolo adire. non
inducit repudiatio. si enim inducta eet repudiatio no posset post
ea hoc adire. l. sicut. C. de repu. here. s3 de hoc dic vt plene per
Bart. in l. si qn suus. ff. de iur. deli. per gl. et doct. plene in l. qui
se patris. C. vn lib. cu concor. ¶ Certe iste tex. nihil ad hec fa
cit: q2 posito q etia induceret repudiatio p dicta vba nihilo
min9 potuisset hes cogi adire, vt l. na qd. circa prin. s. e. et l. si le
gatus. in prin. s. eo. vel aliter responde vt hic per Bar. ¶ Ite
noc. q heres gravatus de restituedo per fideicommissum co
gitur regulariter adire invit9 et restituere, qd limita nisi testa
tor disposuerit q no possit copelli heres invitus adire p fidei
comissarium l. si patroni. §. fi. sm vna lec. et l. facta. §. si sub con
ditione. ver. plne enim. rc. s. e. et no. gl. in l. debitor. in prin. in ver
sicu. contra voluntate. s. et ibi clare Ange. q ex illa. gl. etia colli
git q testator heredem gravatum per fideicommissum insti
tuat p hec verba, scz instituo te si volueris esse heres no videt
disponere q non posset compelli per fideicommissarium adi
re, qd est valde notabile sm eu, et sequit ibi etia Jo. de imo. p
quo potestin addere id qd habet in d. l. apud iulianu. in princ.
3 s. eo. ¶ † Item no. ex tex. ibi. alieno periculo rc. et ibi ol como
arcebit text. p que antiquit9 fuit determinata qd vt refert hic
Dy. q si duo cotraxerut societate et vnus eoru nolebat alteri
cosentire volenti certam mercadtia facere, et ille respondet: facia
illam meo periculo, et mercantiam fecit cu magno lucro q so
ci9 q cotradicit non debeat habere parte lucri qd sequit Dy.
Ray. Bar. Ang. et mod. hoc dicit Pau. de cast. hic in lec. pa.
Pro quo Lud. alleg. bonu tex. in l. si vnus ex sociis. §. si vn9.
ff. pro socio. et l. idemq. §. si mandavero. ff. mandati. et idem te
net Ang. et Jo. de imo. in l. si postulavit. §. sed et si in hmoi. s. e.
per illu tex. du tex. loquit de fenerante suo periculo, et idem te
net Pau. de ca. in l. pe. §. mancipia. ff. sol. matri. per illu text. et
per d. l. si vnus ex sociis, et idem tenet Ange. in l. ex duob9. ff.
4 de neg. gest. ¶ † In gl. in versi. neq; illud. gl. hic, et quasi com
a muniter doc. concludunt qd de iure civili causa suspitionis a no
est allegada de necessitate in recusatione iudicis per d. l. ap
tissimi. in versic. putat habere suspitionem, sed de iure cano.
secus. c. si. requir. in c. cum speciali. de appella. c. suspitionis. de
offic. deleg. et ide voluit glo. et doct. in l. Ite suspect9. ff. de p
cu. et in d. l. apertissimi. que autem sint legitime cause recusa
tionis, vide per gl. in c. causam que. et in c. cum super. de offi.
deleg. et per Joan. an. in c. legitima. de appel. lib. vi. Specu. de
offic. deleg. §. superest videre per docto. in c. cum speciali. et in

5 c. postremo. de appel. cu si. ¶ † Subdit eti hic Ang. post Jac.
de are. q etiam de iure civi. recusatio no d3 esse temeraria, pu
ta si iudex esset delegatus de cosensu vtriusq; partis no tene
bit recusatio nisi appareat iusta causa suspicionis. allega. not.
per Inn. in d. c. cum speciali. in gl. que incipit. hic habes arg.
cum glo. seq. in fi. et in gl. in verbo suspectum. in. i. ¶ Bene fa
cit tex. in c. pposuit. de ap. pro hoc Imo. hic alleg. text. in aut.
et cosequeter. C. de sen. et certe est casus in aut. offeratur. C. de
lit. cote. et in c. cu olim. de causa poss. et debet hoc casu pbari
qd causa suspicionis supuenit de novo. ita dixit. d. Anto. et ex
pressius Imo. in c. i. circa. fi. col. de iudi. pro hoc text. in c. insi
nuante. de offi. deleg. et qd leg. et no. in l. fi. C. de cosor. civil. lit.
¶ Et adverte etia sm Ange. hic, q2 etiam de iure civil. semper
requiritur q recusans caret iudicem habere suspectum, et li
cet Imo. hic dicat hoc se no reperisse in iure expresse, tame di
cit quod gl. hoc firmat in d. l. apertissimi. et ibi sequitur Bal.
et dicit ibi Salyc. q illa gl. tenetur ne detur materia calum
niandi, sed tamen sm eum non habemus de hoc text. expres
sum. ¶ Tamen Oldra. vt refert hic Ric. de mea. et Cy. etiam
hic dicit quosdam ita tenere. s. q causa remota suspicionis no
sit de necessitate allegada et probanda, puta causa ex qua pro
cessit inimicitia inter iudicem et partem. ita intelligatur. d. l.
apertissimi. sed causa proxima puta q sit inimicus debet alle
gari et pbari. ¶ Nec ob. sm eos iste text. q2 hic loquit in actu
mere voluntario. s. adeundi vel repudiandi. et neminem gra
vat si no vult heres adire suo periculo. Sed questio predicta
loquitur in actu necessario. i. in iudicio quod redditur in invi
tum. l. inter stipulantem. §. i. s. de verb. obli. et l3 prefati doc. ita
transeant tamen comuniter tenet opi. glo. in d. l. apertissimi. s.
q no sit de necessitate probanda causa suspicionis pxima vel
remota, per illam. l. in ver. puta. et opin. Old. et sequa. no videt
6 iure probari ¶ † Ex iam pdicta dubitatur an processus fa a
ctus p iudice recusatu post recusatione sit ipso iure null9 In
no. in d. c. cu speciali. tenuit q non: q2 no meminit 3 se legisse
nisi appellet. et idem ibi tenet d. Ant. et d. Card. et Spec. in ti.
de recusa. §. qualiter. ver. quid si delegatus. et Ang. et Rapha.
hic, et etia Bal. in l. i. C. si quacunq; predi. pote. et Ange. in d. l.
aptissimi. nisi sm Ang. ibi arbitri essent electi vel superior ce
pisset de ca suspicionis cognoscere nil tamen alle. ¶ Et pro
pria opi. alle. tex. in l. no distinguemus. §. cu quida. ff. de arbi. et
text. in c. iudex. de offi. dele. li. vi. vbi iudex recusat9 no desinit
esse iudex nisi postq p arbitros fuerit pnunciatu causam su
spicionis et recusatoim esse legitimam. ¶ Pro hoc etiam, q2
qn opponit aliqua exceptio impediens processum ad vlterio
ra, si tamen iudex ad vlteriora pcedit processus t3 nisi appel
letur. c. ex parte. ff. de app. l. ait pretor. §. perimittit. ff. de mi
no. l. a pcedete. C. de dila. cu si. et vtrobiq; Bar. et ita d3 esse in
casu premisso. ¶ Pro hoc facit text. in c. si. requiras. de app.
du dicit q tuc demu iudex recusatus d3 supersedere in cause
cognitioe du ea suspicio pbata est. et ide videt velle text. in c.
si. de app. in. vi. in fi. ¶ Alia fuit opi. Bar. hic dicentis pces
sum esse nullu ipso iure per tex. in l. i. C. si quacunq; predi. po
te. vbi facta recusatione iudex oi iurisdictioe privat9 est. ergo
processus est null9 c. l3. de offi. leg. et C. si a no compe. iudi. per
totu, et ide tenuit Host. in d. c. cu spali. et hac parte sequit. d.
Abb. ibi, si amplius coru iudice recusato no coparuit recusans
vel aliter no cosensit in eu, et Pet. de ancha. transit cum opin.
Bart. in d. c. iudex. et originaliter opin. glo. ii. q. vi. in c. quoties
episcopi. et iii. q. v. in c. q suspecti. Sed certe pot respoderi ad
d. l. i. q ibi est specialis casus propter illud detestabile crimen
iudicum. ita dixit Inn. in d. c. insinuante. et Ang. hic. et Bald. in
d. l. i. ¶ Vel dic q ideo ibi processus est null9: q2 facta recusa
tione incotineti iurisdictio iudicum recusatu trasferebatur ad
iudices certos ibi inominatos. sec9 in alio casu: q2 iurisdictio
non trasit in aliu nisi facta electione arbitroru d. l. aptissimi. et
l. fin. C. de iud. ¶ Ite pro opi. Bar. pot allegari gl. in d. l. aper
tissimi. in ver. executore. que dicit q iudicam desinit esse iudex
quo ad iudicandum facta recusatione. Item pro hac parte fa
cit: q2 recusatio et appellatio equiparant. c. sup eo. el. ii. de ap
pel. et d. l. apertissimi. et no. Jo. an. in rub. de app. in antiquis.
¶ Sed facta dum pendet appellatio sunt nulla ipso iure. c. p
tuas. de sen. excom. l. i. §. nil novari. et ita p hanc rone tenet Sa
lyc. in d. l. apertissimi. in. vii. no. qui etiam ad hoc ponderat id
qd ibi no. gl. in ver. executore. q dicit q desinit esse iudex p re
cusationem. ¶ Pro hoc etia alle. ad quod habetur in aut. esse
ratur. C. de lit. cotest. et d. l. i. C. si quacunq; pre. po. sed ad istud
arg. q recusatio et appellatio a pari pcedant potes videre q
per omnia no equiparantur recusatio et appellatio. probatur
in c. si eo ti a vnum. in fi. de offi. dele. lib. vi. et no. in d. c. sup eo.
¶ Preterea posito quod equiparentur attamen pcessus fa

a ¶ Causa suspi
cionis. adde in §
dicitur cause su
spicionis plenissi
me p. d. Philip.
fran. perus. in c.
postremo. extra §
appel. vbi ponet
pl. causas suspi
cionis. F. C.

etus pendente appellatione ab interlocutoria ad inhibitionẽ
tenet. c. nõ solum. de ap. in. vi. ita dz tenere pcessus factus re-
cusatione pendente cum recusatio non respiciat diffinitionez
cause princi. ¶ Tñ cũ dicta opi. Bar. cõcordat etiã Lap. al-
legatione. j. et ita etiã tz in. d. c. ij. de app. in. vj. post Arc. ibi p
aliam rõnẽ: q2 recusatio et appellatio a pari procedũt: idẽ sen-
tit gl. in. d. l. iudex. in ver. proponat. in fi. Abb. in. d. c. cum spe-
ciali. vt dixi sequitur opi. Bart. q2 per solam propositionẽ re-
cusationis inficitur adeo iurisdictio vt causam cõmittere nõ
possit sine recusatoris assensu, nec procedere in principali nisi
prius discutiatur articulus recusationis: vt probatur in. d. c.
cum speciali. et in. c. ij. requiris. eo. tit. et in. d. c. iudex. et in. d. c.
legitima. et hoc dicit ipse esse verũ etiã si recusans fuit post-
ea citatus coram iudice recusato: tamẽ non comparuit, q2 ta-
lis citatio tanquam temeraria non habet arctare citatũ q2 o-
niam vbicũq3 iudicio notum est exceptionem comparere ab-
senti sua citatio nõ tenet. l. quesitus. et ibi Bar. ff. de re iudi. no.
Innoc. in. c. ij. de dila. cũ si. Item quia talis citatio est proces-
sus attentatus cõtra iuris ordinem cum prius debuisset pal-
ciare super recusationem: ergo non tenet. l. prolatam. C. de sen
ten. Si autem recusans postea citatus cõparuisset coram iu-
dice recusato, et fuerit presens processui valebit processus: q2
paro patiendo iudicem ad vlteriora procedere videtur renun
ciare exceptioni recusationis vt in simili probatur in. d. c. ex
parte. et per Bar. in. d. l. a procedente. et ita dicit se latius te-
7 nuisse in sua disputatione incip. duo clericali ord. zc. ¶ † Ter
tia fuit opi. Lap. in. d. c. ij. de ap. in. vj. q2 hoc pendeat a futu-
ro euentu: q2 si pronunciabit iudicem non fuisse legitime recu
satum valebit pcessus. secus si pnũciabit iudicem fuisse legi-
time recusatum put in simili dicimus de pcessu facto p iudi-
cem pẽdente appellatiõe ab interlocutoria. c. nõ solũ. de app.
in. vj. et declarat Barto. in. l. iij. in. ij. q. ff. de ap. ¶ Quarta fuit
opi. Imo. in. d. l. qdã cõsulebãt. in. x. col. cũ seq. ff. de re iudi. dicẽ-
tis de iure ciuili procedere opi. Bart. et sequa. q2 tantundem
operat de iure ciuili sola recusatio quantum de iure can. ope-
rat recusatio et cause suspicionis expressio et pbatio vna cum
sentẽtia sup recusatione lata vt pbat in. d. l. apertissima. iun-
cto. d. c. ij. requiris. ¶ Sed sic est q2 de iure canonico lata sen-
tẽtia sup recusatione iudex recusatus desinit esse iudex. et sic
omnis eius pcessus esset null9. d. c. iudex. ergo de iu. ciui. pro-
cessus fact9 post simplicẽ recusationẽ debet esse null9. ¶ De
iure vero ca. pcedit opi. Inn. sũcta. d. opi. Lap. in. d. c. ij. z hic
p. d. c. iudex. vbi p recusationem nõ desinit omnino esse iudex
nisi postq̃ pnunciatũ fuerit causam suspicionis fore verã et
legitimam. p hac opi. adducit q2 vbi exercitium iurisdictiõis
potest eludi: vt in casu nostro pp̃ter exceptionem recusationis
et tunc si nõ obstãte exceptione iudex procedat videtur tenere
re exceptionẽ. c. ex parte. el. iij. de app. z no. Bar. in. l. a procedẽ
te. cum si. ¶ Si tñ pronunciet postea verã esse cãm recusatio-
nis tunc pcessus factus post recusationem irritabit p. d. c. nõ
solũ. q2 appellatio z recusatio a pari procedunt. d. ca. sup eo.
¶ Et istam quartã opi. etiã tenet Imo. in. d. c. cũ spãli. Ro.
hic nõ facit mẽtionẽ de opi. Joã. de imo. sed dicit q2 ista opin.
quã ponit Joã. de imo. distinguẽdo ius canonicũ z ciuile fuit
opi. dñi Matthei matesi. in. c. insinuãte. de offi. dele. Ro. autẽ
nõ decidit q2 dicit q2 qõ ista tũc de facto pẽdebat.ᵃ Domi. de
san. gemi. in. d. c. iudex. et in. d. c. quoties epi. distinguit aut non
est recusat9 lz in veritate sit suspect9. z vz pcessus. d. c. iudex.
Aut est recusat9: z q2 recusatio nõ fuit admissa est appellatũ
vel ad sedẽ apostolicam itineratũ et tũc non vz processus. ita
põt intelligi tex. in. d. c. quoties epi. cum glo. aut nõ est appella
tum nec itineratum ad sedem apostolicam que itineratio ha-
beret vim appellationis iuxta. c. dilecti. de ap. et tũc est facta
recusatio et electi sunt arbitri qui de causa suspiciõis debeat
cognoscere: et tunc non videt q2 pcessus valeat: q2 cognitio est
transfusa in arbitros: ita dicit sentire Hostiẽ. in. c. legitima. de
app. in. vj. et probat secundũ Do. in. d. c. ij. requiris in ver. tũc
aut nõ sunt electi arbitri z tũc sunt opi. inter Inn. et sequa. ex
vna, z Host. Bar. z sequa. ex altera. ¶ Tñ veriorẽ putat esse
opi. Host. z Bar. p dictũ. c. iudex. inducẽdo sic: nã tex. ibi pro-
bat q2 recusat9 habet iurisdictionẽ habitu non exercitio, ptz
q2 si nõ haberet iurisdictionẽ habitu nõ posset cõmittere cãm
etiã de cõsensu partiũ q2 committere cãm est iurisdictionis vt
ibi in glo. fi. et cõsensus partium nõ tribuit iurisdictionem et
qui caret habitu iurisdõnis. l. priuatorũ. C. de iur. om. iud. c. si-
gnificantibus. de offi. deleg. sicut ergo probat in. d. c. iudex. q2
non potest committere causam sine recusatoris assensu appa-
ret q2 nõ põt exercere iurisdictionem sine recusatoris assensu.
¶ Limitat tamen hic Do. in dictis locis sequut9 Lap. alleg.
l. si iudex recusatus reijceret exceptionem recusationis no-
torie falsum hoc exprimẽdo in repulsione: q2 tũc valeret pro-
8 cessus postea fact9: † q2 in notorijs nõ reqrit ordo iuris. c. eui
dentia. de accu. cũ ibi not. c. quoniã. de fil. presbr. ¶ De hoc
articulo etiã aliqd ponit Joan. de imo. in. l. j. §. j. ff. de ap. z do.
Abb. in rub. extra de app. ¶ Puto etiã de iure canonico ve-
ram esse opp. Bart. cũ ita videbat pbari in. d. c. iudex. in ver.
nõ põt qõ denotat psisam necessitatẽ. adeo q2 act9 aliter geri
non põt vt no. gl. in. c. j. de reg. iur. in. vj. l. nemo põt. ff. de lega.
j. cũ simi. et no. Bar. in. l. gall9. in prin. ff. de lib. z posth. z Bald.
in. l. j. in pen. col. C. qui admit. et in. l. fin. in vlti. col. C. de fideicõ
mis. et in. l. j. ff. de iniusto testa. ¶ Non obst. tex. in. d. l. nõ distin
guemus. §. cum quidam. quia ille tex. facit pro opi. Bart. put
allic. cum Lap. dicta alleg. et Joã. an. in. d. c. ij. de ap. in. vj. z di
cit dominus Ant. in. d. c. cũ speciali. quod ille. §. cum quidam.
facit contra. et facit pro op. Bart. vt dixi q2 ibi non dicitur qõ
sit opus appellare: sed qõ põt per exceptionez doli repelli ille
qui se fundat ex actis gestis post recusationem. et dubitatio
doct. est solum vtrum sit necesse appellari ab actu facto p iu-
dicem recusatum ad hoc vt actus rescindat: preterea põt ibi
intelligi de excep. doli prout est facti vel intentionis iuxta. l. q
9 se debere. cum glo. ff. de condi. ob causam. ¶ † Vel tertio re-
sponde q2. d. §. cum quidam. loquit in arbitro. nos autez in iu-
dice prout latius respondet Joã. de imo. in. d. c. cum speciali.
¶ Non obst. tex. in. c. ij. requiris. et in. d. c. legitima. cum sim. q2
imo faciunt pro opi. Bar. vt ibi in ver. tunc demum. z solum
pt iudex pcedere qñ arbitri sunt exclusi a iurisdictiõe sua: ad
alia allega. in cõtrariũ ptz rñsio p. d. c. iudex. inducendo vt p-
10 xi. referendo Doc. z p alia que. ff. relata sunt. ¶ † Postremo
Bar. hic post Jaco. de are. dubitauit an filius qui nõ vult he-
b reditatem adire priuet legitima. z cõcludit q2 sic:ᵇ vt hic per
eum. cui adde Cy. Ray. Bal. Saly. z Fulg. idem tenẽtes in. l.
heres insti. C. de imp. z Bar. in. l. p herede. §. seruos. in aliqui
bus lec. z in. l. gerit. in. vj. col. ff. de acq. heredi. z in. l. j. de vulg.
z pup. in. ij. q. z Bal. in. l. vnica. in versi. quo ad primam. q. C.
quando non petentiũ partes. z Alag. in ɔsi. xxxj. incip. subti-
liter. z Abb. in. c. Ray. ad fi. de testi. z ratio fundamentalis est
quia filius legitimam habere dz iure institutionis, et sic iure
hereditario. §. aliud quoq3 capitulũ. in aut. vt cum de ap. cog.
sed institutus non potest pro parte acceptare z pro parte nõ.
l. j. z. ij. z. l. si ex asse. ff. de acqui. her. z hereditas accrescit adeũ-
di pro parte etiã inuito. l. vnica. §. his ita. C. de caducis tol. idẽ
tenet Pau. de cast. in. l. j. ff. de acquir. here. ¶ Sed Roma. ibi
in. l. prima. C. quando non petentium partes voluit contra-
rium: q2 filius cẽset creditor mortuo patre: licet non eo viuo. l.
j. §. si impuberi. ff. de col. bo. lz creditor institut9 potest sine du-
bio repudiare hereditatẽ z petere id qõ sibi debet: vt. l. debi-
tum. C. de here. ac. cum ibi not. l. si. §. j. C. de cur. fur. l. si quis le-
11 gatum. ad si. cum ibi no. ff. ad leg. corne. de fal. ¶ † Item quia
legitima nõ videtur debita iure hereditario, vt dicit bart. imo
videtur debita conditione ex. l. omnimodo. C. de inoffic. testa.
12 vt not. glo. in aut. presbyteros. C. de episco. z cle. ¶ † Item q2
legitima est quota bonorum non autem quota hereditatis, vt
patet in. l. papinia. §. iiij. ff. de inoffic. testa. z not. Bartol. in. l.
ex facto. in grande. ff. de here. institu. z licet Ro. in. d. l. j. de ac-
quiren. heredi. relinquat cogitandum, tamen hoc firmat in. d.
l. vnica. C. quando non pe. par. ¶ Sed non recedo a commu-
ni opin. z ad primum argu. adductum in contrarium respon-
de q2 si illud esset verum sequeretur quod filius non posset in-
stitui sub cõditione potestatiua, z q2 filius eo casu posset suc-
cessionẽ ɔsequi absq3 eo q2 conditionẽ potestatiuã impleret ẽt
iure antiquo ff. l. suus quoq3. z. l. iam dubitari. de here. instit. et
l. si pater. C. de insti. z substi. ¶ Preterea etiã patron9 in legi-
tima dicit creditor. l. si patronus. in ver. debita. ff. de dona. z tñ
non põt repudiare hereditatẽ z consequi legitimam nisi in ca-
su. l. si libertus. ff. de bo. lib. de quo. ff. dicam. sequitor ergo q2 le-
gitima nõ est pp̃rie debita sicut illud q2 debetur inter viuos.
¶ Non obst. q2 legitima debetur cõditione ex. l. z non iure he-
reditario, sed est quota bonorum. q2 rñdeo q2 preterq̃ quo ad
ea aliquã dicitur esse pars hereditatis: z sm quid dicitur esse
portio hereditaria: vnde pro ea habet locum vtile iudicium fa
mil. erciscun. sicut pro hereditate. l. ij. §. si quarta. ff. famil. ercis.
¶ Unde dicit Bal. qõ p legitima datur petitio hereditatis
vt ipse no. probat in. l. non est. C. famil. ercis. z in. l. si qs in suo.
C. de inoffic. testa. z in repe. l. pater filium. ff. de inoffic. test. cir-
ca pe. char. vbi ista clare ponit, z saltem hoc est verum quãdo
in testamento sibi relicta est iure institutionis, vt relinqui de-
c bet. ¶ Que conclusio fallitᶜ primo nisi datus esset filio substi-
tutus vulga. z filius grauatus esset legatis rerum suarum: q2
tũc pt legitimã accipere, z residuũ ad substitutũ trãsmittere,
vt est casus repucatus sing. in. l. si libertus patrono. ff. qd cre-
go. l.

a ¶ Pẽdebat. ad-
de tu z vide an p
cessus fact9 corã
iudice recusato va
leat p Lud. ro. cõ
si. cccx. et per eun
dẽ Alex. in cõsil.
clxxvj. col. ij. l. ij.
vol. z in cõsi. lxx-
ix. in. j. vo. z adde
an recusatiõe p-
posita stati iudi-
cis iurisdõ sit su-
spensa p Pau. de
ca. in ɔsi. cxxij. vbi
tz q2 sic, z sic agi-
tata p talẽ iudicẽ
fuit nulla: q2 recu
satio, applo et re
latio, procedũt a
pari et p hoc vlti
mo q2 applo z re
cusatio parificen
tur vide Alex. in
dicto ɔsil. lxxix.
col. ij. versi. quin-
imo. in. j. vo. F. C.

b ¶ Quod hic. adõ
tu et vide eundẽ
Alexand. in cõsil.
lxxv. col. iij. versi.
nec isto casu. in. j.
vol. F. C.

c ¶ Fallit. adde õ
posuit hic Bart.
i chara. de testis.
z his adõ an fili9
qui nõ vult here-
ditatẽ adire pos-
sit cõsequi iuspa-
tronatus.

go.ff.de bo.lib.et no.Bar.et do.in locis folleg.et ita intelligitur qd no.Bal.in.l.quādiu.ff.de acq.here.et in.l.scimus.in princ.v. q.C.de inoff.test.et in.l.papi.§.quarta.ff.de inoffi.test. et in.d. l.heres. ¶ Et volunt doc.in.d.locis q hec limitatio non proce dat vbi filio esset datus tm substitutus, sed tm nō esset grauatus legatis.bene facit.l.si solus.ff.de acqui.here.sed solū procedat vbi grauatus est legatis.tū Ang.in.l.si pater.C.de insti.et substit.sub cōdi.fac.et Bal.in.d.l.i.C.qn non pe.non videtur curare q sit grauatus legatis, sed satis sit q habeat substitutum per.d.l.si libertus patrono. Sal.asit in.l. qm in prioribus. in vlt.col.videt tenere q indistincte filius abstinens ab hereditate priuetur legitima per.l.si libertus sub conditione.§.extitis mo.ff.de bo.libe.et.l.suus quoq.l.sed si filius.ff.de here. instit. vbi filius potest institui sub conditione potestatiua quā si nō implet substitutus admittitur.et rñdet ad.l.si libertus patrono.q ibi loquitur in patrono.aliud in filio inter quos est differentia:nam patrono legitima non debetur iure institutionis,vt.l.fin.§.excludit.ff.de in repe.secus in filio.l.inter cetera. ff.de libe.et postb.et.§.aliud. Itē bo.poss.contratab.que datur patrono non expugnat testm in totum.secus in illa que dat filio.l.i.cū gl.C.de bo.pos.cōtratab.lib.sed ista non videtur bona responsio ad.l.si patronus.q: si patronus in casu illo habet hoc commodum, vt possit consequi legitimam, licet repudiet multomagis hoc debet posse filius cui magis debetur q patrono,vt.l.si quis legatum.§.fin.cū glo.in versi.non posse.ff.ad l.cor.de fal. Pe.de anch.in consil.fuo.ec.vel.cccii.quod incipit, In christi nomine ex sola substitutione vulgari.dicit idē qd Sal.in.l.qm in prioribus.pcallega.et addit aliam responsionem ad.d.l.si patronus.s.q illa.l.loquit tpe quo non erat inuentum beneficium.l.omnimodo.C.de inoffi.test.p quam.l. est inuentum ius agendi ad supplementū legitime et remoue tur omne grauamen, vt.l.omnimodo.et.d.l.qm in prioribus.et ita dicit esse de mēte Bar.in.l.excusatus.§.si quis omis.cau. test.Sed hec rñsio non pbz:q: vt pz in.d.l.si libertus.ver.quid ergo.iuncto princ.illius.l.non tractatur de supplemēto:q: pa tronus hz totam legitimam:preterea q: si ante.d.l.si libertus patrono,erat inductum q grauamen legatorum relictorū extraneo reiiceretur de legitima debita patrono.l.cum patronus. ff.de leg.§.licet aliud esset in onere legatorum relictorum con iunctis personis, vt no.per gl.in.d.l.cum patronus. Paul.de ca.in.d.l.heres.dicit q ita demum filius abstinendo ab hereditate potest habere legitimam si est inuentum grauatus legatis q eis solutio non superesset sibi legitima.d.l.si libertus patrono.et no.etiam ipse in consi.cclv.inci.visis actis.tū si bene considerent verba eius in.d.cōs.videtur tenere cum Bart. in.d.l.i.cum vulg.et in.d.l.si libertus. pbat potius 3nsi:ideo teneo cū Bar.in.d.l.i.de vul.et pu.in ver. Item qro an in aliquo casu et c.cum cōcor.ff.alle. ¶ Scdo fallit sm Bar.hic nisi filius post recusationem hereditatis mutauerit propositum et voluit.s.triennium adire:q: tunc nec legitimā,nec aliquid perdit.l.si.C.de repu.he.et est verū in filio in potestate, vt ibi. Secus in filio emancipato sm Ang.hic:q: in eo non hz locum dispositio.d.l.si.vt ibi firmat Cy.Bar.Bal.et cōiter alii per.l.ii. et.iii.cū ibi no.C.de iur.et fac.ign.et no.Bart.in.l.si qs sui.ff. de in.deli.hoc tn hic sing.limitauit Jo.de imo.nisi filius emācipatus esset institutus in legitima tm quā repudiauit:quia postea et semp poterit mutare propositū p tex.quē ipse repu tat singu.in.l.ita tñ.§.si patronus.ff.e.et ibi etiā idē tz Jmol.vbi hoc dicit in patrono:ergo tāto fortius in filio ar.l.si quis legatum.cum glo.ff.de fal.idem videtur dicendum tantofortius in filio in potestate instituto tm in legitima, vt semp possit mutare propositū etiā post triennū qd est perpetuo no.ad limitationē.d.l.si. ¶ Sed aduerte q: in.d.l.si patronus.in fi.non apparet qd fuerit repudiata hereditas, vt etiam ibi expresse firmat Bar.et sic non videtur dictum dñi Ja.iure probari 3tra quem etiam facit:q: idem videt dicendū et iudicandū de parte quo ad partem q de toto quo ad totum.l.que de tota.cum vulga.ff.de rei vēd.sed de tota hereditate q similiter df quasi debita filio.l.si.in prin.C.de cura.fur.l.cum rō.de bo.dā.dz attendi dispositio.l.si.que pcedit in filio in potestate:ergo idem dicendū est in parte hereditatis tm.s.in legitima quo ad solā legitimā debeat seruari dispositio.d.l.si.est de mēte Bart.hic dū alle.illā.l. ¶ Tertio fallit dicta cōclusio forte in filio succe dēte ab intesta.qm cū tūc cessat rō q habeat legitimā iure institutionis.et iure hereditario qd tunc illā hz tanq bonorū nō tanq quotā hereditatis.d.l.papi.§.iiii.d.l.g seruū.§.si. cum.l. seq.ff.de le.ii.et no.bar.et doc.in.l.ex facto.§.grāde.ff.de he.insti.et in.l.quoties.C.e.tit.p cōsequēs dz posse repere legitimā et residuū repudiare:q: cessant rōnes pdicte hec tū non reperio tactum pterquam p dominum Abbā.in.c.Raynu.vbi tu 3e.

rium allegando.l.i.§.si ex fundo.de here.insti.que.l.nihil facit q: loquitur in eo qui est institutus in testō:tñ q: teneri.ff. qd de legitima quasi in oibus df quota hēditatis, vt inqt Bal.in.l. pater filiū.de here.insti.et dixi.ff.ideo sequor opin.dñi Abb. ¶ Quid aūt si filius institutus dixit repudio hereditatē salua legitima in casibus in quibus nō pōt petere legitimā repudiata hereditate an valebit dicta repudiatio, dic vt p Bal.in.d.l.heres.vbi tenet q non.et idē tenet ibi P.au.de cast.per no.per gl.in.l.ii.ff.de acq.here.et tene menti predicta:q: sunt articuli valde quotidiani et vtiles.

1 ☞ Recusationis declaratio potest fieri per nūcium, et per epistolam.

2 Interponendo decretum iudicis nō est necessaria presentia eius contra quem interponitur.

1 Recusare. † Recusatiōis declaratio potest fieri per nūcium et per epistolam, et decretū coactionis, et 3 absentem interponi pōt.h.d. ¶ Not. q hereditas recusari pōt p absente videlicet interueniēte nūcio vel epistola, et sic videt hic tex.q lz p procuratorē nō possit hereditas adiri. l.paulus.ff. de acqui.her.tamē possit repudiari.et ita ēt videt velle glo.in l.apud iul.§.versi.ff.eo.in ver.restituere.sed Bar.hic, et Ange. et Jmo.in.d.§.vtrum.contrarium tenent maxime per tex.l.si. iuncta gl.que incipit, et in aliis.et ibi tenuit etiam no.Bar.ff. de offi.pcura.ces.et quia tam aditio q repudiatio consistunt in solo animo heredis, vt in.§.si.instit.de here.quali.et dif.et in l.si auia.C.de iur.delibe. ¶ Nec obst.iste tex.et gl.in.d.§.versi. quia debet intelligi non recusatione seu repudiatione, sed de declaratione repudiationis:quia eoipso quod cōstituitur nūcius ad repudiandum talem hereditatem videtur quis repudiare, sicut et in additione hereditatis dicimus.vt legi.et no. in.d.l.paulus.sed Raph.hic dicebat quod repudiatio hereditatis q̄uis non possit fieri per procuratorem qui fundat actū in persona sua,tamē bñ pōt fieri p nunciū q fundat actum in persona dñi,ita intelligitur iste tex.sm eum, sed hoc nō pbz:q: illa eadē rō p quā dicimus actus aditionis et repudiationis nō pōt explicari p pcuratorē, vt assignat p glo.in.d.l.paulus. als incipit, per pcuratorē militat in nūcio.et ita est de mēte Bal.hic super hoc tex.qui loquit in nūcio, et de mēte Ang.in
2 d.§.verū. ¶ † Scdo no.q in interponēdo decretū iudicis nō est necessaria presentia eius 3 quē interponit, et sic videt pbari hic q interlocutoria ferri possit parte nō citata q id est sm gl.q: interponi poterat hoc decretū sine solēnitate, qd nō est verū:q: etiā si nō requirit solēnitas et ordo iudiciorū,nihilominus requirit citatio, vt in cle.sepe.de verb.sig.et in extraua. ad repri.in ver.sine figura.et ibi p Bar.vñ melius dic sm Ang. et doc.hic qd iste tex.loquit de absente 3tumace, vel notabilius dicas sm eos q ista interlocutoria nō poterat afferre pīudicium absenti:q: iudex absenti mādabat q deberet adire hereditatē spōte intra certuz tpus si vellet:als oino adiret periculo fideicōmissarii.vñ cū nō possit preiudiciū afferre non est ergo mirādū si pōt parte non citata fieri,l.sed et si interpellat.§.arbiter.cū ibi no.ff.de arbi.et.l.dic pferre.in prin.e.tit.et est text. melior q sit in iure in.l.alle a quo.in prin.ff.e.sm Ang.ibi.sz vbi interlocutoria potest afferre pīudiciū,cōis est cōclusio q semper requirat citatio causa cognita.l.nā ita diuus.ff.de adop. l.de vnoquoq.ff.de re iudi.l.a pcedente. in ver.cā cognita.C. de dila.iuncta.l.in cau.fe.§.causa cognita.ff.de mino.quicquid dixerit Innoc.in.c.auditis.et in.c.querelā.de procura.vel dic sm Pau.de ca.hic q ideo hic non requiritur presentia here-
a dis:q: etiā si adesset nō posset cōtradicere,a vt.l.iii.§. illud.ff. de fideicō.liber.et.l.qui pōt inuitis.ff.de re.iur.de qua materia vide per Do.de rot.sua 3clu.ccccxiii.et.xcii.et.xl.xxii.et.ccccv. incip.ne si ad sententiā.per Butri.et Bald.in.l.ne quicquā. §.vbi decretum.post glo.ff.de offi.procon.per Bar.et docto. in.l.quod iussit.ff.de re iudi.et in.l.si opus.ff.de ope.no.nuncia. per Butri.et Bal.in.l.i.C.de senten.ex breui.recit.et Bald.in l.si.eo.titu.et Ange.in.l.i.in quib.cau.ob long.temp. prescri.p Ang.et Jmo.in.d.l.de vnoque q.et no.Jnno.in.c.ad petitionem.de accusa.et Bar.in.l.consentaneum.C.quomodo et quādo iudi.et in auth.qui semel.circa mediū.eo.tit.dic vt dixi in.d. l.si opus.Alex.ne assume hec dixit.

¶ Contradicere. q pñtia eius qui actui nō pōt 3dicere non sit necessaria, voluit etiam Pau.d ca.3s.ccc vii.et q citatio nō requirat in interlocutoria qñ quis est citatus ad processum tz Bal.in repertorio Jnn. vbi alle.Jnn.d.c. auditis.et ita pōt saluari.

1 ☞ Redum scripti heredes, sed et venientes ab intestato coguntur adire et c.

2 Si ille qui tanq indignus venit priuandus adierit, nihilominus fisco acquiritur.

1 Meminisse. † Nedū scripti hēdes, sz ēt venientes ab intestato tam de iure ciuili q de iure ptorio, necnō sui et necessarii hēdes cogunt adire et restituere, et fiscus cui bona vacātia deferunt et municipes et colle-

gium similiter ex senatusc.treb.coguntur adire et restituere.h.d. usque ad.§.tutius. ¶ In glo.in ver.ad filium,ibi.l.seruus.hanc glo.sequuntur communiter doc.preter Imo.Raph.et Lud.hic qui eam reprehendunt,eo quod nō est necessarium cogi adire eo quia est necessarius heres siue velit siue nolit.nec habet beneficium abstinendi insti.de here.quali.et diffe.§.i.et per totum.C.de neces.ser.here.insti.et ideo istum tex.hic in verbo necessarius.intelligunt nō in necessario tantum,sed in suo et necessario,vt in nepote qui post mortē vel emancipationem filii est suus et necessarius,et habet beneficium abstinendi.§.sui.et in.§.sed et his pmisit pretor.insti.de here.quali.et diff.sed tu salua glo.per no.per glo.et Bar.in.l.ita tamen.§.si pater.ff.e.tit.nam licet quādo filius in potestate est grauatus per fideicōmissum restituere non sit opus aliqua aditione ad confirmationē fideicōmissi:quod ex sola existentia suitatis cōfirmatur vt est casus singu.in.d.§.si pater.tamen vt facilior habeatur probatio confirmationis fideicommissi potest cogi filius adire,vt hic.idem ergo dictum est in seruo ex identitate rationis.Nico.de neapo.aliter saluabat glo.dicēs per istum tex.secundum intellectum glo.probari hic quod seruus institutus et de restituēdo per fideicōmissum grauatus nō dicitur esse necessarius heres rōne seruitutis:sed solum pōt effici necessarius si cogatur fideicōmissarium auctoritate senatuscon.treb.quod forte alibi nō inuenitur.sed cōtra istud facit quia nō est verisimile quod testator ex eo quod dat fideicommissarium seruo valebit eligere viam ad impugnanda sua iudicia.l.ii.ff.de te.mili.cum omnino esset habiturus heredē.s.seruum necessarium nō est verisimile quod per dationē fideicōmissarii voluerit quod seruus esset solutus illa necessitate.facit per hoc quia videmus quod licet alias per dationē coheredis extranei vel substituti vulgaris sit sublata existētia suitatis:et videatur filio dato licētia abstinendi tamen fallit quando datus est fideicōmissarius vt signanter not.per Barto.et Bald.in.l.nō iustam.C.eod.cum concor.quas allegabo in.l.apud iul.§.idē iulia.ff.e.et etiā quando datur seruo substitutus vulgaris nō intelligitur testatorē dare seruo licentiam abstinēdi vt est glo.reputa.singu.insti.de vulga.substi.in versi.nouissime.licet in alio herede quam in necessario sit secus.l.i.§.si proponatur.ff.si quis omi.

2 cau.testa. ¶ † In gl.in verbo fisco.in fi.hanc glo.tene menti:quia vult quod ille qui tanquam indignus venit priuandus adierit hereditatē nihilominus hereditas fisco acquiratur.et idē tenuit gl.et do.l.l.eā quā in versi.tradit.C.de fideicō.et in.l.si sequēs.in prin.ad filia.et probat tex.in.l.cum fisco.in ver.caduca.e.ti.et tex.hic in ver.vacātia.facta.l.i.§.diuus.ff.de iu.fis.et in.l.si vacātia.C.de bo.vacā.lib.x.et no.et Bal.in.l.i.in.iiii.q.prin.in ver.itē quero quid si heres.ff.de vul.et pup.quod limita vt no.Bar.in.d.l.si sequēs.quā sequitur hic Imo.et isto casu etiā hereditate nō adita transit hereditas in fiscum cum onere legatorum et fideicōmissorum vt hic,et.d.l.cum fisco.quod cōmuniter tenetur quādo bona cōfiscantur propter culpā et defectum heredis vt quia non vindicauit necē defuncti et similia.ita loquitur iste tex.et.d.l.cum seq.vel secundum Rapha.hic pōt iste tex.itelligi quod fiscus fuit a testatore grauatus quod fieri potuit.l.filiusfa.§.ii.ff.de leg.i.sed si hereditas seu bōa obueniebant fisco tanquam vacātia eo quia nullus volebat esse heres defuncti an tūc transeat hereditas in fiscum cū dicto onere.Pet.de bella per.et Io.de imo.i.l.quā testō.§.quotiēs.ff.de le.i.tenēt quod nō per regulā.l.eā quā.C.de fideicō.et rūdet ad.l.quidam.§.quoties,quod ibi interueniat culpa heredis vt innuit lra ibi.d.l.ult.et ita ēt tenet Rich.malū.et Cy.in.l.vnica.§.pe.C.de cadu.tollē.et Io.fa.insti.de eo cui lib.causa bo.adi.§.i.et vr probari in.l.quod diuo,ff.de ma.test.et in.l.iiii.§.eadem.et ibi expresse glo.in verbo alia rōne.ff.de fideicō.lib.sed Bal.in.d.l.eā quā.circa.in.col.tenuit Zaz dicens esse casum expressum hic sed respōde vt dixi ff.s.per opi.Bal.vr tex.in.l.vnica.§.si.de cad.tol.et ibi glo.continuando illum tex.ad precedētia et ita ēt tenet Saly.in ea.l.§.pen.sed ad illum tex.rūde vt ibi per Cy.in.d.§.pe.Et de materia vide aliquid per Bar.in.l.i.ff.de vul.et pu.in.iiii.q.prin.in prio effectu subsit.vul.in ver.itē quero quid si heres,et per Roma.in.l.si maritus.in prin.ff.sol.mat.Dicebat etiā hic Rapha.quod primus intellectus positus in hac glo.non pcedit:quia si heres adiuisset et deuenisset hereditas ad fiscum et fiscus nollet agnoscere:non deberet cogi adire fiscus et restituere:sed deberet redire hereditas ad primum heredem cum onere fideicommissi.l.si seruus plurium.§.fi.de lega.i.cuius contrarium innuit tex.hic vnde verior videtur scdus intellectus. ¶ In gl.in versi.vindicauerit,ibi sed certe non tenetur.no.hanc glo.secundum Nico.de neap.non reperitur alibi.s.quod fiscus qui aufert hereditates heredi indigno quia nō vindicauit necē defuncti non tenetur ipse vendicare:quia habet hoc in penam heredis non ex dispositione testatoris,ita est glo.hic.

1 ☞ Est in potestate substituti vulgariter et per fideicōmissum agnoscere ex qua via velit.

2 Verbum substituo,intelligitur de directa.

Titius. In potestate substituti vulgariter et per fideicommissum est agnoscere ex substit.vulg.vel

1 fideicōmissaria.h.d. ¶ † No.quod est in potestate substituti vulgaris per fideicommissum eligere quā viā velit.et sic facit secundum Bar.quod si testator filio pupillo instituit per hec verba.substituo semproniū vulgariter et pupillariter et per fideicōmissum,quod sit in potestate substituti venire ex qua via velit,et idē tenet Ang.per illius tex.quē dicit meliorē de corpore iuris.idē tenet hic Paul.de ca.et idē Bar.in.l.cēturio.in verbo iiii.principaliter quero.ff.de vul.et pu.posuit Bal.vnum verbum in.l.precibus.in pe.col.C.de impub.et Benedi.de plum.in.l.si quis seruo.ff.de man.test.vbi tenet opi.Bar.sed Cy.in.l.precibus.ibi in materia compendiose in ver.quid si testator.si dicat filium impuberem et c.tenent contrarium vz quod substitutus admittatur ex illa substitutione cuius casus cōtingit vt si decedat in pupillari etate:adita hereditate admittatur ex pupillari:sed si post pup.eta.adita hereditate decedat:veniat per fideicommissum.si vero hereditatē repudient veniat ex vulgari quod sequitur etiā Imo.Rap.et Ro.hic licet de Cyn.mentionē non faciat:et idē Imo.in.l.centurio,et in.c.Ray.de testa.et aliqd ponit in.l.latinus.de le.ii.vbi nō bene se firmat.et Rap.in.d.l.cēturio et in.l.i.ff.de in.codi.et in.l.miles q destinauerat.ff.de test.mil.per aliqua que non multum stringunt iudicio meo.ideo per istum tex.cui nō video posse rndēri teneo primā opi.per qua etiā bene facit.l.si titio fundus.inducendo vt ibi per Bar.ff.de vsufr.leg.et.l.si.et quod ibi Bar.in.l.quod.C.de condi.et quod no.Bar.in.l.i.in.ii.q.ff.de in.codi.et adde etiam que dixi in.d.l.centurio.et de illis verbis et eorū virtute substituo vulgariter pupillariter et per fideicōmissum vide no.bal.in repe.l.in suis.in.xxx.colū.ff.de lib.et posth.et in.l.iam hoc.in fi.de vulg.et pup.et Imo.in.l.lucius.in vlti.col.e.tit.et Imo.in

2 d.c.Ray.in materia receptece. ¶ † Item not.secundū summarium Bar.quia verbū substituo,intelligitur de directa substitutione in eo qui est per fideicōmiss.substitutus.adde quod etiam si non esset per fideicōmissum substitutus nihilominus verbum substituo:semper refertur ad vulgarem substitutum et sic ad directā non autem ad fideicōmissariā:vt est tex.optimus in.l.iam hoc iure.ibi in vulgarē tamūmodo casum.ff.de vul.et pup.et not.Bar.in.l.gallus.§.quidam recte.per illum tex.cum gl.ff.de li.et posth.et plenius Bar.in.d.l.centurio.post mediū.in versi.si.op.et c.et in.l.lucius.in pe.q.de vul.et pup.et in.l.ii.C.de impub.et ali.maxime in.d.c.Ray.licet Bald.in.l.humanitatis.in.xv.col.in versi.ii.queritur.C.de impu.contrarium tenuit et male hic.tamē limita vt per Bar.hic nisi testator qui titium instituit heredem dixerit quod seium ei substituo et instituo:quia tūc vt verbum substituo aliqd operetur importabit substitutionē etiā fideicōmissariā.idem tenuit Bar.in.d.l.centurio,et cōmuniter alii.et Imo.in preallē.c.ray.ad quod etiam vide Bald.in.d.l.precibus.post medium in.xvii.col.vbi not.voluit quod testator dixit titium substituo heredem:tunc per illius verbum substituo,iuncto verbo,heredē.quod est directum.l.i.ff.de here.insti.l.i.ff.de vul.et pup.tantum importabit substitutionem directam nec tunc erit verbum cōmune.arg.l.si seruus plurium.§.fin.cum seque.de legatis.i.de quo dicto fecit festum Imo.l.in dicto.c.Raynutius in materia copēdiose.et ideis voluit Rogerius in consilio l.xxix.incipit.considerandum.circa que vide etiam que dixi in d.l.iam hoc iure.

1 ☞ Eo loco et tempore quo testator iussit restitui debet restitui si potest et c.
2 Nemo tenetur suis impendiis aliis ministerium prebere.
3 An in expensis litis debeant deduci expense:quas domi fecisset.
4 An vasallus teneatur sequi dominum propriis sumptibus.
5 Citatus non tenetur comparere in loco sibi suspecto.
6 Non excusatur quis a contumacia si potuit impetrare saluum conductum prout alii.
7 Si in aliquo tpe pestis reddit ius prout Rome nō excusatur qs.
8 An citatus in loco non tuto possit statim appellare.
9 Appellatio ab interlocutoria debet iustificari ex antiquis actis.
10 Citatus ad locum non tutum in dubio tenetur comparere:et proponere causam.
11 An exbannitus possit conueniri in loco a quo est bannitus.
12 Qui est institutus pure et rogatus restituere sub conditione potest cogi adire et restituere.
13 An rogatus restituere pauperibus post mortem possit ante mortem restituere.
14 Habēs domicilium in vno loco si grauatur a testatore restituere in alio,an compellatur illuc accedere.
15 Non sufficit verbalis restitutio.

6 Heres gravat⁹ restituere certo loco si velit illuc mittere pro-
curatorem an possit.

1 **Si quis alio.** † Eo loco et tpe quo testato: iussit
restitui dz hereditas restitui si
fieri pōt: alis poterit restitui alio loco et tpe si fuerit dies certa
sed aū diē incertā vel cōditiōis eventū restitutiōe facta nō trās-
eunt actiōes ex tec.h.d. vsqz ad l. apud iulianū. ¶ Ja text. ibi
silem. sunt eni siles: qz vtroqz casu hz hēs dilationē ad restituē-
dū: qz in primo casu dilationē tacitā hz a lege. in scdo hz ex-
pressam. scdo sunt similes: qz vtroqz casu pōt heres aū adire et
restituere si suspectā hēditatē dicat, et se advocari a negotiis
ppriis allc. si differret adire et restituere loco et tpe a testatore
2 statutis, et ita intelligit Ja. vt arc. hic. ¶ † Ro. in l. sed scīēdū
ibi, ipēdiorū, neminē teneri suis ipēdiis aliis ministeriū phe-
re: qd facit ad testes, vt eis debeāt expēse subministrari. l. qui.
et l. si qū. C. de testi. l. iū. §. sabino. ff. e. ti. sz dubiū est qd de expē-
sis quas testes et iudices delegati fecissent domi pro victu suo
an tanto minus debeat sibi dari per pducentem et conducen-
tem glo. reputata sing. in c. statutū. §. in sup. in ver. modera-
de rescrip. in. vi. tenuit qz non. quā sequit Ange. Jmo. Raph.
et Lud. hic. addo Ang. idē tenentē in l. sz si lege. §. qz aūt. el. ii.
ff. de pe. here. nec ob. l. sed si hēditas. §. i. ff. d pe. here. vel ad ex-
hibēdū: qz ibi litigabat qs ad vtilitatē suā, sed testis et iudex
intervenisst ad vtilitatē alienā. et silr hic heres ad vtilitatem fi-
deicōmissarii. sed adde qz Cyn. Ang. et Saly. in l. qū liberi. C.
de testi. tenent cōtrariū p. d. l. sed si lege. §. qd aūt. el. ii. et Bal.
in. d. l. sz si hereditas. §. i. per illū tex. ad quē nō vr bn rñsus. ff.
p Ange. et mod. hic ad l. sed si hereditas. qz ibi illa exhibitio
non fiebat ad cōmodū exhibētis, sz petētis, et tñ sit illa deduc-
tio, sm doc. in. d. §. in sup. videnf simpliciter trāsire cū gl. illa
pro qua etiā ponderāt ibi text. et ad l. sed si hereditas. §. i. pōt
respondere qz imo reus erat particeps illius cause: qz ad eum
3 poterat ptinere cōmodum et incōmodum. ¶ † Quid autē in
expēsis factis occasione litis quas litigans repetit an de eis
debeāt deduci expense quas domi fecturus fuisset. vide Gui.
de cu. in l. properandū. §. sin autē alterutra. C. de iudi. et Bar. in
l. eum quē temere. ff. de iudi. per Bal. in. d. §. qd aūt. p Ant. de
4 bu. in c. finem litibus. in vlti. char. de dolo et cōtuma. † Jtē fa-
cit iste tex. an vasallus teneatur sequi dominū propriis sum-
ptibus ipsius vasalli de quo vide aliquid per Dy. et Barto.
in l. mevia. §. fi. de annu. legat. per Bal. in l. liberta. in. vi. col. C.
de opis liberto. et in l. qui manumittit. in fi. e. ti. et cōtra cōclu-
ditur qz propriis sumptibus vasallus tenetur nisi de pprio
impotēs esset p. l. suo victu. ff. de ope. libe. Hoc tz et Ro. hic q
dicit ita hic tenere Dy. lz non invenimus, tenent etiā idē an-
tiqui quos refert Ja. et alii in c. i. de no. for. fide. vbi limitat pdi-
cta nisi dñs vellet deducere vasallū extra patriam in exercitū:
quia tunc teneretur dñs, ar. l. cū sepe. C. de erog. mil. an. lib. xii.
et l. modios. C. de susc. et arc. li. x. Alio etiā mō limitat pdicta
Old. cōs. cexxiii. iuci. sactū tale est quidā miles tc. l. nisi feudū
cōcessum eēt tāqz francū et liberū, vt ibi per eū. Et tenēdo illō
qd dixi rñde ad hūc tex. qz hic heres nullū recipiebat cōmodū
a fideicō. sz vasallus hz cōmodū feudi, et ad materiā vide que
no. in c. i. §. silr. de ca. cotrad. ad qd etiā vide pulchre p Bar. et
doc. in l. si non fortē. §. libertus. in pe. col. de cōdi. inde. et Bart.
5 in. d. l. qū liberi. ¶ † Scdo no. in l. de etate. maxime iūcta glo.
a qd citat⁹ nō tenet cōparere in loco sibi suspecto.ᵃ ad idē l. sciē-
dū. §. si accusatio. ff. de legatio. et c. ex parte. el. i. de app. et c. ac-
cedēs. el. ii. vt lit. nō cōte. et in cle. pastora. de rei iudi. Ange. hic
se remittit ad no. p se in sua disputatiōe incī. bononiēsis a sua
civitate bānitus, et ibi in. iiii. q. cōcludit qz si quis est bānitus
et citatus ad locū a quo est bannitus. Et tunc aut pōt in cau-
sa cōparere p pcuratorē, et tenet cōparere si idoneū pcurato-
rē habere pōt. l. papinia. exuli. ff. de mino. sz si p pcurē. §. i. ff. qb.
ex cau. ma. Si aūt nō invenit pcuratorē, vel non invenit ido-
neum excusatur. l. idēqz. et ibi not. Bar. ff. pro socio. Et hec in-
tellige vera nisi timeat bannitus non solum inferri vim psone
sed etiā cause. exēplum si propter partialitates et odia est ban-
nitus. qz tūc nullo modo tenetur cōparere etiā per pcuratorē
qz nō cessat ratio timoris. Aut citatur qd personaliter cōpa-
reat et nō tenet, vt hic. non ob. qz culpa sua non sibi dz esse pfi-
cua: qz rñdet qd illa culpa non erat ordinata ad hoc. ideo illa
nō attēdit. l. si vehēda. §. idē iuris. ff. ad l. rho. de ia. et ibi not.
Et qz verū est qz culpa nō dz esse pficua. l. principalr, sz in cō-
sequētiā bn pōt esse pficua. alle. no. p gl. in l. fine hēditaria. ff.
de neg. ge. et l. relegator. §. fi. ff. de iter. et releg. Addo l. iiii. l. pri.
ff. si qs cau. et no. Bar. in l. ii. §. fi. e. ti. Sz Jo. de imo. hic nō sa-
cta mētiōe de dictis verbis Ang. dicit qz hoc nō dici pōt qz si
cā est ardua qz in ea qs nō tenet mittere pcuratorē si non vult
imo etiam nec interdum potest iuxta id qd habet in l. pe. §. ad

crimen. de pub. iud. et nō tenet pars cōparere ad locū nō tutū,
et est citatio ipso iure nulla si locus est notorie non tutus, vt in
cle. pastor. de re iudi. et no. Bart. hic. et illa cle. proprie loquitur
in causis arduis. nam loquitur in causa capitali. et facit quod
no. in c. querelā. de procu. et per doc. in l. i. ff. de diver. et tempo.
prescri. et qd no. gl. in cle. causam. de elec. Si autem causa non
erat ardua tenebitur mittere procuratorē per. l. dicēda nisi lo-
cus non esset tutus etiam procuratori: quia tunc penitus non
arctatur comparere. Pro hoc adducit quando iudici notoriū
est impedimentum si procedat processus est nullus per ea que
habētur in l. quesitū. ff. de re iudi. ¶ Si autem locus non esset
tutus tamen esset notoriū: tunc si ei astat iudicē hoc scire: tūc
dicit per omnia idē. vt dictū est maxime per. d. l. quesitū. ¶ Si
aūt non constet iudicē scire: tunc videtur qz citatio in dubio
arctat et qd processus de mero rigore tenebit, tamē dari dz re-
sti. in inte. si nō potuit cōparere nec per se nec per procuratorē
ex quo fuit iuste impeditus, per ea que habētur in l. ii. ff. de in
integ. resti. et in. d. l. quesitū. ¶ Si aūt potuisset per procurato-
rem comparere debuisset si causa erat levis, si autē erat ardua
tunc lz excuset a cōparendo et etiam a mittendo procuratorez
super plena defensiōe: tamē vr qd debuerit mittere procurato-
rem si potuit ad allegandum impedimēta per ea que habētur
in. d. c. querelā. et p ea que etiā habētur in c. ex parte el. i. de ap.
¶ Forte tñ si non miserit lz processus teneat de rigore, tñ po-
terit restitui, sicut et alias qū procedit cōtra iuste impeditū sm ea q
habentur in. d. l. ii. ff. de resti. in inte. et l. d. c. q̄rela. ¶ Predictis
adde no. p Bal. in tit. de pa. constā. in ver. sale quoqz. et ibi etiā
ponit illud qz vbi loc⁹ non erat tutus procuratori: qd tūc nec
p pcuratorē cōparere tenet, vt no. doc. in c. ex parte. ¶ Jtem
adde qz vbi loc⁹ nō est tutus rōne delicti. pro quo qs citat, et cōtra
eū inquirit: tūc nō p hoc excusat a cōparēdo, ita dicit Bald.
6 in l. locus. §. sia vero apparitor. in vlt. col. C. de epi. et cle. ¶ † Jtē
adde qz vbi qs diceret locū esse suspectū propter cōes guer-
ras patrie, si potuit impetrare salvum cōductū prout alii ve-
niētes communiter impetrare cōsueverūt nō excusabit a cōtu-
b macia. ita no. cōcludunt Do. de ro.ᵇ sua cōclusione. ccl. vt re-
fert. d. Aut. in c. cum dilecti. de do. et cōtu. et expssius Joan. de
imo. in l. pen. §. ad crimen. post mediū. ff. de pub. iudi. in. xxv. co
lū. facit qd no. Bar. in l. quibus diebus. in pū. et ibi etiā Jo.
de imo. ff. de cōdi. et demon. ¶ Ubi apparet qd qs non excu-
satur a cōtumacia ppter locū non tutum si potuit illum face- a
re tutū si voluisset, ar. illius ver. ¶ Et vide in materia Innoc.
in. d. c. cū dilecti. vbi etiā tenet qz vbi qs pōt cōparere p procu-
ratorē tenet cōparere ad locū etiā sibi nō tutū, vt etiam. ff. di-
ctum est. predictis adde etiā no. p gl. et doct. in c. statutū. §. cū
vero. in ver. non audiens. de rescrip. in. vi. vbi dicit no. Archi.
qz quia excusat si nō cōparent ad locū nō tutū, etiā si proces-
sit hoc a culpa sua: qz magis debet attēdi iustitia et equitas qz
culpa delinquentis. c. cum inter. de excep. et c. qz universitatem.
de cōces. pbē. et. d. l. papinia. exuli. ¶ Et ita etiā tenet Joā. an.
in. d. c. statutū. §. cū vero. ita est de mente gl. ibi dum dicit rele- b
gatus tc. et de hoc dubitavit Ro. in l. ii. §. qz dixim⁹. ff. si quis
cau. et ibi non decidit, et fuit pro tunc recordat⁹ de verbis ar-
chi. et Jo. an. in. d. §. cū vero. vbi hoc decidit. ¶ Et ea que di-
cta sunt in loco non tuto qz ad eum non teneatur qs cōparere
procedat etiam in loco periculoso propter aeris intemperiem
sm Bar. hic per tex. cū glo. in c. ad supplicationem. de renun-
ciatione. et adde similem glo. xxiii. di. c. communis filius. cum
7 concordantiis ibi alleg. in glo. ¶ † Limitat hoc Joā. an. post
antiquos in c. cum dilecti. de do. et contu. nisi in aliquo loco
redderetur ius tempore pestis, vt plerūqz fit Rome: et ideo li-
cet sm eos in Romana curia esset pestis non excusaretur qs
a prosequēda appellatione si ibi ius redditur. ¶ Facit quod
not. glo. in cle. tandem. in versi. compromissum. in fi. de appel. et
hoc sequitur Anto. de bu. in. d. c. cū dilecti. ¶ Sed. d. Abbas
allegat in contrarium id quod habetur hic. et in. d. c. ad sup-
plicationem. et in. d. cap. communis filius. et postea concludit
quod si aeris corruptio est vehemens et complexio citati est
talis quod verisimiliter ex accessu dubitaretur de morte, non
tenetur comparere, argumen. d. c. accedens. cum simi. Nam
locum pestis quis licite fugit. lxxxviii. distin. c. negotiatorē. et
homo habet laborare quātum in se est, vt mortem fugiat, et
demum se committere dei misericordie. xxiii. q. viii. c. si nulla.
Si vero aer non est ita corruptus seu complexio citati nō est
talis: et tunc non excusabitur: facit tex. in. d. c. cum dilecti. in fi-
ne in versicu. estivos calores tc. adducit pro hac distinctio-
ne id qd in simili nota. doc. in capitulo, si vero. de iureiur. su-
per glossa secunda, dum querit an si quis iuravit se in mense
augusti iturum Romam, vbi tunc non est bonus aer, de-
beat servare iuramentum. Et ista etiam faciunt an cleri-

a ¶ Suspecto. adde qd hic habes in tec. bart. de tortis et hic adde Jmo. in. d. cle. pasto. et not. qz sic guerris excusat ita treuga sm Ru. ro. singu. suis fo. vii.

b ¶ Concludunt Do. de ro. adde tu et vide p intelligētia dicte decisio. d. Fcā. are. in consi. xvi. col. ii. in fi. et i pria. sc. s. qz dz intelligi qū securitas offert ab eo qui facit citari ad locus nō tutū vel qū verisimile esset ex cōsuetudine forte cōcedēdi tales securitates qz securitas de facili posset obtineri, vt ibi vide per ipm et adde qz pestis et guerra cōparant. Jta tpst Alex. in cōs. xxx. col. ii. in pri. in. v. vol. F. C.

ric⁹ absens teneat etiã venire ad residentiã in bñficio tpe pe-
stis.de quo dic vt p doc.maxime p Jo.de imo.in.c.si.sup glo.
8 fin.de cle.nõ resi.¶†Et querit iuxta predicta Joã.de imo.hic,
an citatus ad locum nõ tutum possit statim appellare ab assi
gnatione loci non tuti:an vero sit necesse quod primo pponat
exceptionem ad hoc coram iudice si poterit per se vel p aliũ.et
dicit q de hoc multũ dubitauit Joã.an.in.d.c.ex parte.et qd
de hoc fuerunt opi.inter Inn.& Host.& cõcludit Jo.de imol.
qd si cõmode pot pponere exceptionem debeat hoc facere et
illã pbaret:et iudex non admittat debet appellare.appellatio
enim ab interlocutoria cum debeat iustificari ex eisdem actis
vt in clemẽ.appellanti.de appel.et plene per Bar.in.l.ij.C.de
app.reci.in.l.ait pretor.§.permittitur.ff.de mino.nõ posset hñ
iustificari ex antiquis actis nisi quando proponit.d.exceptio-
nẽ:et eam etiã probet si admittit.d.exceptio.Sed vbi non fo-
tuit eã pponere possit appellare et poterit hoc casu iustifica-
ri appellatio ab interlocutoria ex nouiter actitandis quia re-
peritur grauatus,c.l.vel cano.nõ obligat ad impossibile.c.ne-
mo potest.de regu.iur.in.vi.&.l.impossibilium.ff.de reg.iur.et
ita limitabit.d.clemen.appellanti.vt non habeat locum in ca-
su isto:& ita putat esse de mente Joã.in.d.c.ex parte.¶Simi
liter dicit q si notoriũ esset locũ nõ esse tutũ qd statim possit
appellari:q2 ppter notorietatem poterit iustificari ex eisdem
actis appellatio:ita cõcordant op.secundũ eum.Adde q dñs
ipse prio limitat cle.appellanti.q in.d.casu pot pcedere text.
in.c.ex parte.et dum dicit q vbi est notorium potest inconti-
nenti appellari.Adde qd de hoc est gl.in clemẽ.pastoralis.§.
Pisana.in versi.notorio.de re iudi.potest etiã addi q vbi gra
uamen rõne suspicionis loci nõ tuti processisset a facto iudicis
me citantis cum sciat vel scire debeat me ex tali citatiõe gra
uatum possum incontinenti appellare:arg.c.i.de dilatio.& ibi
no.Jo.cal.& do.Abba.in.c.ex pte.adde q Pau.de leaza.in.c.
quia cõtingit.de relig.domibus.tenet qd imo indistincte pos-
sit appellari statim si quis sit citatus ad locum tutum etiam si
non opponatur exceptio.mouet:q2 tale pceptũ de se grauat,
et ideo dz posse appellari sicut alias appellat ab interlocutoria
ppter aliqd grauamẽ et sufficit grauamẽ reipsa lz iudex non
credat se grauare.c.cũ causa.&.c.dilecti.de ap.et hoc tz Ant.
de bu.et Jo.de imo.in.d.c.ex pte.& p hoc videt casus ad caul
lãdo l.d.c.ex pte.& in.d.c.venerabilib⁹.§.sed si ex causa.de sen.
exc.in.vi.et refert Jo.mo.in.c.concertationi.de app.in.vi.qd
hãc opi.seruat curia.passus est satis dubius et permitto ca-
sus in qb⁹ doc.concordant.nam vt fuit dictum quando locus
esset notorie nõ tutus oẽs concludunt non esse necesse propo
ni exceptionem sed statim appellari cle.pastoralis.item quan
do non esset etiam tutus ipsi pcuratori.d.c.ex parte.item qñ
locus nõ esset tutus et pcederet a facto iudicis his casib⁹ pce
9 deret qd habetur in.d.c.ex pte.cũ si.† Sz extra hos casus est
dubi⁹,q nõ possit appellari cũ effectu.facit quia appellatio
ab interlocutoria dz iustificari ex antiquis actis.d.cle.appellã
ti,quomodo poterit iustificari hoc casu cum nulla sint acta.
In cõtrariũ facit.d.c.ex parte.cũ si.que indistincte loquunt p
que puto in puncto iuris veriorẽ esse opin.Pau.de eliaza.et
Jo.mo,& sequaciũ tñ equior videt opi.et concor.Imo.hic.hñ
fatendũ est q si obiiciatur exceptio tãe anteq̃ reiiciat.d.exce-
ptio non iuste appellat.d.l.dilecto.ita pcedat.d.c.venerabili-
bus.§.et hoc ipsum.vt Imo.dicit specifice in.d.ca.ex parte.de
qua materia vltra predicta vide per Jo.mo.& alios in.c.vene-
rabilibus.§.et hoc ipsum de sen.exc.in.vi.p Archi.xxiij.q.v.
in.c.sine necessitate.p Bar.in.l.ij.ff.de ap.reci.in.v.col.in fi.
10 † Scdo principaliter querit qb⁹ &c.per Bal.in.l.ij.C.de epis.au-
di,in.iij.col.et per Jo.mo.in.c.cõcertationi.de appel.in.vi.et
qd no.Spec.in ti.de citatione.§.i.ver.sed qd si citatus taliter
&c.et ibi etiam spec.subdit q citatus ad locum non tutum in
dubio tenet cõparere & pponere cãm loci nõ tuti,per.l.si quis
ex aliena.ff.de iu.et.c.si duobus.de appel.nisi notoriũ esset &c.
ar.c.de manifesta.ij.q.i.de quo vltimo plenius fuit dictum.ff.
hoc etiam voluit Bal.hic alleg.no.p se in.l.i.ff.de excep.vbi tñ
hoc non clare dici.vide etiam Inn.in.c.significantibus.de op.
no.nun,vbi dicit q qs nõ tenet exprimere rõnẽ quare loc⁹ non
sit tutus et videt tenere Joã.an.in.d.c.ex parte.de ap.vide et
Bald.in.l.ij.C.de his qui ppter me.iu.non ap.& Bart.in.l.de
pupillo.§.si quis ipsi pretori in.xi.q.ff.de op.no.nũ.puto q in
genere sufficiat excipere et dicere locũ non tutũ sibi,nõ autẽ
esset necesse exprimere quare sibi nõ sit tutus:et ita intelligat
Inn.in,d.c.significantibus.et Anto.de but.et Imo.in.d.c.ex
pte.facit qd no.Bar.in.l.i.q.ita pt intelligi tex.in.d.l.ij.in ver.
causas.C.de his qui ppter me.iu.nõ ap.vide etiã ad pdicta q
no.Bal.in.l.i.§.qd dicimus.in lec.antiqua.ff.si qs omis.et ibi
Ang.vbi dicit q citatio ad locũ non tutum nõ arctat p illũ

¶Pot.vide tu
de hoc & de princi-
pali materia qñ
citat⁹ ad locũ nõ
tutũ teneat ꝯpa-
rere plene & solẽ-
niter p Fe.in.c.ac
cedens.el.ij.extra
vt li.non cõ.vbi p
x.cõclones exami
nat materiã,per-
te videt potes id
q̃ua dcã non trã-
scribo & ad id qd
pe bãnito & ꝯ pn.
q.vid aliqd & pul
chre p solẽnẽ pra
cticã.d.Nellũ de
san.ge.in suo pre
stanti tra.de bã-
ni.in parte primi
tpis.q.ij.F.L.

tex.et.d.cle.pastoralis.tamẽ secundũ tenet mittere procuratore
p.d.l.papinianus ex.ah.de quo plenius.ff.fuit dictum.& ponunt
do.in.d.c.ex parte.intelligo tñ hoc.s.q iste qui impedit cõpa-
rere ratione loci nõ tuti tenet mittere procuratorẽ.s.secundũ
distinctionẽ traditã p Bar.et alios in.l.ij.§.si quis in iudicio.
ff.si quis cau.cum si.alias esset ꝯ illum tex.et ibi no.ad mate-
riã etiã vide no.p Bar.in.l.si.ff.de in inte.resti.ad pdicta etiã
vide Bal.in.l.i.C.si quacũq pditus potestate.dum querit an ci
tatus corã iudice suspecto teneat comparere.in quo quid di-
cẽdũ sit colligit ex pdictis & ex his q dicta sunt in.l.qui pote-
11 rat.ff.c.¶†Et inducunt ista ad.d.q.an exbannitus possit cõ-
uenire in loco a quo est exbannitus.de quo p glo.in.l.eius.alias
incip.celsus.§.si.ff.ad muni.et p Bar.in.l.adulter.in princ.ff.de
adul.Ang.plene in.d.disputatione.et per Rod.hic.& scias qd
exceptio loci non tuti q̃q dilatoria sit nihilomi⁹ etiam quã-
cũq post lit.conte.opponi pot.ª q2 habet grauamen succes-
siuum et nõ momẽtaneum.ita eleganter dicit Archi.iij.q.vi.
in summa.& in.§.exceptio.reassumpsit Bal.in.l.peremptorias.
in.iij.co.C.sen.rescin.nõ poss.et.d.Ant.& Moder.in.c.dilect⁹
fili⁹.el.i.de rescrip.all.not.per Arch.iij.q.ix.hortamur.no.in
l.sed si alio.in ver.qd si suspectã.iuncto ver.precedenti.q hec
verba non puto mihi expedire hereditatẽ adire prolata post
tps datum ad deliberandũ licet sint suspensiua tamẽ idẽ ope-
rantur q verba dispositiua.& ideo p ea inducitur repudiatio
secundum Bar.Ang.& Moder.hic,per istum tex.et similiter
per hec verba puto mihi expedire adire hereditatem induce-
retur aditio si fuerunt prolata post tempus datum ad delibe-
randum.l.oẽs.& ibi Barto.& doct.ff.eod.et idem latius voluit
Bart.in.l.si quis suus.ff.de iur.deliberandi.& in.l.filius.§.i.ff.
ad terti.et in.l.gerit.ff.de aquir.her.Ang.tamẽ hic se remit-
tit ad plenius dicta p se in repe.l.qui se patris.C.vnde lib.& li
cet doc.si cõmuniter transeant tamẽ Bal.in.l.si.§.cum igitur.
in.ij.col.C.de iu.deli.dixit quod iste tex.&.d.l.omnes.hoc non
probant:q2 hic nihil dicit de repudiatione,sed de computa-
tione tantũ cõtra nolentem adire sponte.& similiter text.in.d.
l.oẽs.nihil aperit clare.ita etiã mihi visum est priusq̃ Bal.le-
gerem.vbi vero hec verba non puto mihi expedire &c.fuissent
plata añ temp⁹ datũ ad deliberandũ tunc ex cursu triũ men-
sium post prolationem dictorum verborum induceretur repu
diatio:vt est tex.reputatus singu.cum gloss.in.d.l.si.in princi.
in versi.similiter modo.C.de iure delib.& ibi no.Bart.& Bald.
in ead.l.§.si vero alius.& in.d.l.filiũ.&.l.si quis su⁹.& in.l.gerit.
pcalleg.tamen Bald.in.d.§.cum igitur.& Bal.super.d.versi.
similiter modo.dicit q tex.in versi.similiter modo.hoc non p-
bat qr loquit de expressa repudiatione,& verum dicit iudicio
meo quãuis in dictis duabus.q.in practica seruaretur opin.
glo.& cõmunis opi.doc.est propter eorum autoritatem.¶In
gl.in verbo similemq ei.ibi,vel dic &c.hec solutio communis est
12 per.l.i.§.sz & quoties.ff.e.ti.&.l.cogi.§.cũ qdam.ff.e.ti.¶†In
glo.in.§.si quis sub cõditione.in ver.nihil agit.ibi,sed non re-
stituet.&c.gl.cõmuniter reprehenditur quia imo pot cogi adi
re & restituere ille qui est institutus pure & rogatus restituere
sub conditione per.l.apud iulianum.§.antistia.&.l.ille a quo.
in prin.cum ibi no.ff.e.fallit nisi haberet coheredem institutũ
pure qui agnouisset partem suã secundum Ang.hic alle.l.sed
cum ab herede.ff.eo.non obst.l.sed si ante.hic posita:q2 verum
est q talis restitutio nõ vz quo ad hoc vt trãseant actiões ex
senatuscon.trebel.& ita intelligit.d.l.sed si ante.&.d.§.antistia.
¶In ea.ibi.l.post mortẽ.sed magis communis intellectus il-
lius.l.est q ibi non loquat de conditione omnino extitura in-
telligẽdo q ibi heres post mortẽ ipsius heredis fuerit graua-
tus restituere vt ibi innuit textus & glo.quo casu fideicommis-
sum censetur cõditionale nec est certum conditionem omnino
exstituram:q2 non est certum heredem decedere ante fideicom
missarium.l.heres.in principio.ff.de condi.& demonstra.l.cum
heres.ff.quãdo dies leg.ced.& scdũ istum intellectũ videtur
mirũ quãdo heres ibi possit ante mortẽ restituere hereditatẽ
put dicit in.d.l.post mortem.q2 videt qd sit contra.d.l.sed.& si
ante.Quapropter doc.dicunt q aut querimus an in casu.l.post
mortem transeat actio ex senatusconsul.treb.& certum est qd
non.d.l.sed si ante.q2 restitutio non est facta scdm voluntatem
testatoris:aut queritur an transeant ex vi euiusdam donatio-
nis & certum est q sic.ita intelligunt.d.l.post mortem.et inter
ista duo est magna differentia vt ibi p Bar.& do.sed Bald.et
Rapha.ibi in.d.l.post mortem.hoc reprehẽdũt.q2 in casu.d.l.
post mortem.sit restitutio scdm voluntatem testatoris vt pro-
batur ibi in tex.in ver.iudicio defuncti.ad idem allegant.l.pa-
trem.ibi plenã fidem.ff.que in frau.credi.&.l.si spõsus.§.si quis
rogatus.ff.de dona.inter vi.ergo si sit restitutio ex voluntate
testantis debẽt trãsire actiones ante ex senatuscon.vt.d.l.sed
et si

et si ante.ad idem ponderat tex.in.d.l.post mortẽ.in ver.quar
ta vel et sic trebellianicã:non enĩ dixit dimidiã vel tertiã.et hãc
partem vr sequi glo.in.l.vxorẽ.§.sceuola.ff.de leg.iii.et rñdent
ad.l.sed si ante.q ibi loquit in alia conditione vel die incerta
nõ adiecta in fauorem heredis prout fuit adiecta in.d.l.post
mortem,que opi.vr satis sustentabilis,quã et tz Rapha.hic
grauatus restituere post mortẽ suã vr etiã esse grauatus resti
13 tuere ante si volet vt.j.proxime dicam.¶ †Ja ea.glo.ibi.§.a
filia.per istũ tex.determinat hic Ang.et Jmo.et Lu.q.notabi
lem,vtz q si heres rogatus est post mortẽ suam aliquos pau
peres christi eligere et eis restituere hereditatẽ nõ possit ante
mortẽ pauperes eligere et eis restituere quod sequit' est etiã
Bar.in.d.l.post mortem.et Bar.et Bal.et Jnn.in.d.§.a filia.et
Bald.et Ang.in.l.filiusfa.§.diuus.ff.de leg.j.et Rog.et Jmo.
in.l.stipulatio ista.§.inter certam.ff.de ver.ob. Ang.in.l.ex fa
cto.§.si qs rogatus.el.ii.ff.e.et Saly.in.l.j.in.iii.col.C.de here.
insti.pro qua opi.etiã facit tex.in.l.vnũ ex familia.circa princ.
de leg.ii.et.d.l.filiusfa.§.diuus.et tex.in.l.vxorem.§.fei.de leg.
iii.Contrariũ tenuit Bal.Fulg.et Pau.de ca.in.d.l.post mor
tem.et Jmo.in.d.l.diuus.eo q: dicta dilatio fuit adiecta here
dis fauore:ergo dz posse heres in sui preiudiciũ ante elige
re et restituere.d.l.post mortẽ.vr enim grauat' restituere etiã
ante mortẽ si vellet.vt.l.vxorẽ.§.sceuola.ff.de lega.iii.nec obst.
tex.in.d.§.a filia.q: loquit qñ relictum erat incerto de certis
eligendo tempore mortis quo casu bene põt fieri in preiudi
ciũm aliis non electis,si illi electi ante mortẽ eligẽtis moriun
tur.sed in.q.nr̃a erat relictũ incerto de incertis nec põt dici q
maiorẽ affectionẽ habuerit isto casu ad vnũ quã ad aliũ.item
cũ pauperes in genere nunq̃ moriant arg.l.incẽdiũ.C.si cer.
pet.et.l.an vsusfructus.ff.de vsufru.ideo nõ põt dici q paupe
rib' sit factũ preiudiciũ per aliquã electionẽ factã ante mortẽ
heredis,sed mihi placet prima opi.que est cõis.per predicta
obstant argumenta in contrarium adducta,q: non est simpliciter
attendendũ q fauore heredis fuerit adiecta dilatio,sed etiam
debet attendi q illud fideicõmissum est cõditionale respectu
illorũ qui veniunt tẽpore mortis,et ideo nõ dz posse heres in
eligẽdo preiudicare eis,vt dicũt dicta iura,pz etiã in.d.l.vnũ
ex familia.circa prin.vbi testator non hz maiorẽ affectionẽ ad
vnũ q̃ ad aliũ de familia,et tñ non dz attendi electio facta an
mortẽ heredis,nisi perseueret in eadẽ voluntate vsq ad mortem
superueniẽtib' electis q̃ q illa dilatio ibi similiter fuerit adie
cta fauore heredis.nõ ob.qd allegabat.l.incendiũ.q: et ideo q
nõ loquimur in genere generalissimo put intelligit.l.incẽdiũ.
sed loquimur in genere subalterno.nã nõ sunt substituti paupe
res simpliciter,sz pauperes q eligent per talẽ et isti possunt pe
rire sicut aliud genus subalternũ.l.in aue sausefi.ff.loca.fa
14 ciunt ad hoc que dicta sunt.ff.proxime sup gl.¶ †Extra gl.du
bitat hic Raph.quare si habẽs domiciliũ in vno loco graua
tur a testatore restituere in alio:q: cõpellitur illud accedere,vt
dicit tex.hic,in.§.si qo alio.cum.l.seq.cum ex sola restitutione
verbali transferant oia iura.l.restituta.et.l.facta.in prin.j.eo.
et talis restitutio vbicũq fiat eiusdẽ est effectus:q: trãsferũ
tur iura et dñiũ rerum vbicũq positarũ,sicut per aditionem
hereditatis.l.cũ heres.in princ.ff.de acq.poss.relinqt ipse sup
hoc cogitandum.sed Pau.de cast.hic rñdet q ipse intelligit
quod in loco destinate restitutionis erant bona:et qd testator
vr sensisse de restitutione reali.lz ergo q̃tũ ad verbalem resti
tutionem debeat audiri vbicunq velit eum facere per ratio
nem.ff.dictã.l.q: p illã restitutionẽ verbalẽ trãsferũt iura:tñ ad
huc cõpellit illuc accedere vt faciat realẽ.et si dicatur nõne suf
ficit dare fideicõmissario licẽtiã q per seipsum accipiat.rñdet
Pau.de ca.q forte interest fideicõmissarii q sibi tradant per
heredẽ.Quid enĩ si detineant per aliquẽ a quo fideicõmissari'
nõ possit habere sine cõtentione:interest qd habeat p manum
15 heredis.¶ †Ex his ergo habeo no.fm Pau.de ca.q nõ suf
ficit si heres fecit verbalẽ restitutionem:q: imo compelliet ad
realem si fideicommissarius vult potius habere de manu here
dis q̃ per seipsum accipere qd est menti tenendũ fm eum,sed
hoc vltimũ puto pcedere solũ qñ testator iussit hereditatẽ re
stitui certo loco vbi erãt bona:nã tũc apparet q testator sen
sit de reali restitutione cum pro verbali restitutione facienda
nõ esset opus q testator se conferret ad certũ locum cũ posset
illa vbicunq fieri,sed vbi testator grauasset simpliciter here
dem restituere non adiecto loco,puto quod sufficiat verbalis
quando res non sunt apud heredem per.d.l.restituta.cum si.
16 †Subdit etiã Pau.de ca.q qñ heres grauatus restituere in
certo loco si velit mittere illuc pcuratorẽ qui hoc faciat pote
rit cum sit eiusdem effectus.sed si non potest heres illuc ac
cedere vt hic in casu.l.sciendũ.non tenebitur mittere procu
ratorẽ,sed sufficiet dare licẽtiã fideicommissario,vt per se ca
piat:ita dicit se intelligere istã.l.sciendũ.et subdit q sine istis
male possunt intelligi isti tex.de hoc an impeditus teneat mit
tere procuratorẽ.dic vt in.l.si.§.si.cũ ibi no.per Bar.ff.si quis
cau.et etiam an grauatus ire ad certũ locũ,et ibi aliqd facere
an videatur grauatus qd vadat psonalr,vide in.l.si.et ibi per
doc.maxime Jo.de imo.ff.de cõdi.insti.et.l.j.§.ne aut.C.de
cad.tol.et qd no.Bar.ff.de ver.ob.in.l.si sic.in grãde nũ alle.l.
centesimis.§.j.in eo.tit.et per Jo.de imo.plane in.d.l.si sic.ad
fi.et quod no.gl.hic in verũ.adire.

1 ☞ Grauat' de restituẽdo non cogit adire,nisi prius omne damnum sibi resarciatur qd de aditione sentiret.
2 Stante statuto q quis cogatur arbitriũ suscipere,non cogi tur si damnum sentiat.

1 **Apud Julianũ.** †Justitat' de re stituẽdo grauat' hereditatem adire nõ cogitur nisi prius sibi omne damnum resarciatur quod de aditione sentiret vel omne lucrum quod perderet adeũdo vel onus a pretore remit tatur. ¶ Not.q datio coheredis non prestat coheredi graua to de restituendo facultatem repudiandi contra voluntatem fideicõmissarii:sed hoc fm Raph.videtur absurdum:quia ex quo habet coheredẽ remanet portio sua apud coheredẽ cum onere suo.l.j.§.in primo.et §.pro scdo.et fere p totã.l.C.de cad. tol.¶ Unde non videtur recurrendũ ad remedium subsidia rium,sed fm eum potest responderi qd interesse potest fidei cõmissarii potius compelli illũ heredem:quia forsan est gra uatus ali' coheres aliis legatis per.l.qui fundum.§.si.ff.ad.l. fal.¶ Unde minus ipsi deberetur:sed vbi nõ pretenderet in teresse non videtur quod debeat posse compelli,posset etiam fortasse responderi quod hic dum dicitur q potest cogi qua nis habeat coheredem,intelligitur si coheres nõdum adiuit: nam tunc indistincte potest rogatum compellere ne fideicom missum pereat,sed si iam adiuerat coheres,tunc iste non pote rit cogi adire si de alio interesse fideicõmissarii non appareat, pro hoc allego tex.in lege,sed cum ab herede.in principio.j.e. quem ita intelligit gl.j.ead.§.antistia.in versicu.statim.¶ Se cundo not.quod legatum relictum sub conditione si heres non erit ipse legatarius perdat quantuncunq heres cõpul sus adeat licet quidam contra quos hic reprehendit Julia nus.¶ Item no.quod licet testator leget heredi sub cõditio ne,si heres non erit,propterea videtur sibi dari facultatem re pudiandi,adeo q non possit compelli per fideicommissarium adire:nam si testator talem facultatem dare intelligitur here di grauato per fideicommissum non posse postea cogi adire.l. si patroni.§.fin.j.eo.fm vnum lec.et.l.debitor.in prin.cum glo. in ver.ß voluntatem.j.eo.vbi est glo.valde no.fm Ange.ibi. ¶ No.qd sicut heres qui dicit suspectam nõ dz aliquid lucra ri.l.ita tamẽ.§.q suspectam.j.eo.ita nec dz perdere si petatur cogi adire.¶ Ja glo.in versũ.adiit ibi,nisi causatiue et.impro prie loquitur glo.fm Rey.Nico.de nea.et Jmol.q: imo pcise fuit coactus,sed vult dicere qd non repudiauit omnino spon tanee,sed causatiue ne pderet legatũ:ideo videbatur qd pos set detrahere quartam.tñ cõtrarium est verũ per ratione que
2 sequitur in glo.¶ †Et inducitur extra glo.iste text.per Bar. ad.q.de qua dic vt hic per eum cum quo transeunt alii scilicet q si statutũ dicat q aliquis cogatur arbitrium suscipere non cogetur si damnum sentiat nisi damnum resarciatur vel on' a pretore remittatur,de quo etiam vide Bart.in.l.licet.ff.de arbi.vbi bonus tex.

1 ☞ Ad confirmationem tacite vulgaris requiritur aditio ex testamento paterno.
2 Pater aditionem etiam coactam confirmant omnia in testa mento relicta.
3 Testamentum non potest summere vires a tacita vulgari.
4 Per dationẽ extranei heredis sublata est existẽtia suitatis.
5 Utrum per dationem substituti vulgaris sit sublata existen tia suitatis.
6 Substitutio vulgaris habet duo capita,si heres esse noluerit vel non potuerit.
7 Substitutus vulgaris admittitur,et impedit hereditatẽ non aditam transmitti ex potentia suitatis ec.
8 Taciti et expressi idem est iudicium.
9 Substitutus filio sub conditione potestatiua non admittiũ, nisi post mortem filii qui non adimpleuit.
10 Utrum per institutionem factã sub conditione potestatiua sit sublata existentia suitatis.
11 Stante statuto qd femina non succedat,an quo ad eã sit su blata suitas.
12 Quid si statutũ dicat q filius nõ possit renunciare heredita ti paterne.

Idem iulianus. ¶Duobus modis legi-
tur,Uno mō q loquit̃ de
tacita substitutio.vul.ad cui⁹ cōfirmationē reqrit̃ aditio he-
reditatis ɛ hūc intellectū sequit̃ hic gl.Dy.ɛ Ray.sm quem
1 h.d.¶†Ad cōfirmationē tacite vulgaris reqrit̃ aditio ex te-
stamēto pr̄no.h.d.¶Alia est lec.quā seqt̃ hic Old.vt refert
hic Cy.et Iac.de are.ɛ eā etiā sequit̃ Bart.hic,ɛ An.Imo.ɛ
Ro.hic.s.q loquat̃ hic.de expressa pupillari ad cui⁹ ɔ̄firma-
tionē necesse est hr̄ditatē adiri ex testamento pr̄no,vt.l.si.post
prin.ver.adeo.ff.de vulg.ɛ pup.ɛ sm hāc le.h.d.¶Propter
fideicōmi.relictū in scd̄is tabulis cogit̃ institutus ex testō pr̄-
no adire vt tabule pupillares et per cōsequēs fideicōmi.in eis
relictum cōfirmet̃.h.d.¶Not.q senatuscon.treb.nedū habet
locum in fideicommisso relicto ex testamento paterno,sed etiā
in relicto in tabulis pupillaribus.et hec potuit esse vna ex ra-
tionib⁹ dubitādi in hoc text.ɛ si querat̃,posito qd̄ hic per fi-
deicōmissum soluz fuerit relicta pupillaris hereditas qd erit
de paterna coacte adita.et dic vt per Bart.et alios in.l.ita ta-
2 men.§.a patre.ff.eo.¶†Secūdo no.q p aditionē etiā coactā
confirmantur omnia in testamēto relicta,sicut et per volunta
riam additionem:ad idē.l.nam qd̄.§.si quis compulsus.ff. eo.
3 ¶†Tertio no.secundū lect.primā qd̄ testamentū nō potest
sumere vires in tacita vulgari,quare requirit̃ primo esse aditā
hr̄ditatē vt tacita vulgaris vires habere possit:vt hic in glo.
¶Pro quo etiā Dy.allegat tex.in.l.ita tā.§.a patre.ff.eo.q
tex.nihil facit:q2 eū loquit̃ in filio exheredato nō pōt intelligi
in tacita vulgari:sed in expressa pupillari tantū. Et cum hac
opi.Dy.concordat Cy.in.l.precib⁹.in materia vulgaris.C.
de impu.Nic.de nea.in.l.nam hoc iure.ff.de vulga.et pupil.vt
hic,et refert ipse q etiā ita tenet Ray.sed cōtrariū tenuit gl.
iuncto tex.ɛ ibi no.doc.in.l.lege cor.in ver. non existimo.et in
l.si pr̄ cap.ff.de vulg.et pupil.et in.l.pe.ff.de ven.inspi.ɛ Ol.ɛ
Gui.quos sequitur Bar.Ange.et Imo.hic.et latius in.l.j.in

a ¶Sublata.vi de tandē Alexā. in.l.si fr̄is.ɛ ibi vi xi in apost. C. de col.ɛ ibi vide. d. meū Pe.cor. ple nissime in.x.col.ɛ se.Tho.

quarto effectu substitutionis vulgaris.ff.de vulga.et pupil.in
versi.vlterius quero an testamentum possit ɛc.et maxime p.l.
nec enim.§.j.ff.de testa.mili.inducendo subtiliter vt p Bart.
in.d.l.j.¶Et idem tenet Old.in consi.xx.incip.qdā heres ɛc.
et Bald.in.l.v.in vlt.col.C.de insti.ɛ substi.et in.l.j.§.p secun-
do.C.de cadu.tol.et in.l.quidam tulogio.C.de iu.delib. in.vū.
col.et in.l.tractabat.ff.de test.mil.¶Et pro ista parte videtur
text.qui communiter non allegatur in.l.si pater filium.secun-
dum vnum intellectum.et ibi expresse hoc firmat Bar.ɛ doc.
ff.de vulg.et pup.¶Nō obst.q vitiato expresse debet vitiari
tacitum vel accessorium,sed expressa pupillaris vitiatur non
adita hereditate testatoris.l.si.§.adeo.ff.de vulgari et pupilla.
¶Quia respondeo qd̄ vitiato expresso non vitiatur eē prin-
cipale.l.si fideiussor.in principio.et ibi not. Barto.de lega.j.
¶Sed tacita vulgaris est eque principalis ipsi pupillari vt
d.l.nam hoc iure. ergo ɛc.¶Non obst.iste text.q2 debet intel
ligi de expressa pupillari que non cōfirmat̃ nisi adita heredita
te ex testamēto paterno:vt.d.§.adeo.et ideo de necessitate de-
bet intelligi q hic pupillus habebat alia bona ppria puta ex
hereditate materna in quibus bonis per pupillarem substitu
tionem succeditur ipsi pupillo instit.de pup.sub.in princip.et
in.l.sed si plures.§.ad substitutos.ff.de vulg.ɛ pupil.non nāt
per tacitam vulgarem.q2 per illam tantum succedit̃ testato-
ri in bōis ipsi⁹:vt est glo.no.in.l.fi.C.de instit.et substit.et no.
plene Bart.ɛ doct.in.l.j.in quarto effectu substitutionis vul-
garis.ff.de vulg.ɛ pup.ɛ Bal.in.d.l.quidā eulogio.et in.l.eā
quam.circa vlt.col.de fideicō.¶Vel secūdū Imo.hic.ɛ in.d.
l.j.de vulg.et pupil.dici potest non esse necesse diuinando sub
intelligere qd̄ pupillus hic bona propria habebat:q2 secundū
eum pupillus in casu huius.§.nō obstāte datione heredis ex-
tranei ex potentia suitatis transmittit hereditatem paternaz
nō aditam ad heredem ipsius pupilli vt probatur in.l.si fra-
tris.secundū cōmunem intellectum.C.de deli.¶Unde substi
tutus pupillaris confirmatis tabulis pupillaribus per addi
tionem alterius ex heredibus scriptis in testamento pater-
no immiscuit in hereditate pupilli istud iure transmissionis he
reditatis paterne non adite et sic poterit substitutus ex dicto
iure transmissionis se immiscere hereditati testatori tanq̄ he
res pupilli.¶Et istum dicit verum esse intellectuz huius.§.
nam in casu isto de necessitate debet intelligi quod pupillus
decessit anteq̄ adiret vt hic,in glo.q2 si adiuisset pupillus nō
fuisset necessaria aditio alterius ex coheredibus ad confirma
tionem tabularum pupillarium prout hic requiritur. ¶Et
quanq̄ pupillus decesserit in pupillari etate et hr̄ditate non-
dū adita,nihilominus habet locū substitutio pupillaris ex-
pressa vt probatur in.l.iulianus.alias incipi.si pupillus.ff.de
acqui.hered.et declarat Bar.in.l.j.in quarto effectu substitu
tionis vulgaris.ff.de vulga.et pupilla.et Cy.in.d.l.precib⁹.
Aduerte tamē inquantum Imo.hic tenet qd̄ in terminis hu
ius.§.pōt succedi filio ex pupillari etiā habenti nihil aliud q̄
hereditatis paterne nō adite quā transmittit secundum eum
ex potētia suitatis ad hr̄des suos.et idē tenet Pau.de castr.
nam ex hoc insurgit difficultas no.nā si transmittit ergo trās-
mittit ad venientes ab intestato non ad substitutos pupilli
cum nondum esset confirmata substitutio pupillaris.et sic ve-
niens ab intestato poterit adire ex psona pupilli et confirma-
re testū paternum:ɛ cōsequēter pupillare,ergo datio cohere
dis non tolleret existētia suitatis quo ad confirmationē tabu-
larū pupillarium,qd̄ esset cōtra istū tex.Posset responderi qd̄
ppter dationem coheredis existētia suitatis non operat̃ im-
mediate confirmationē tabularū pupillarium vt hic,sed me-
diante sic,vt ostēdit argumētū.ff.proxime formatum. ¶Vel
sm Imo.in.l.si fili⁹ qui patri.in.v.col.ff.de vulg.ɛ pup.pōt re
spōdere q hec aditio hr̄ditatis quā faceret veniens ab intesta
to non confirmat tabulas pupillares:q2 quo ad confirmatio-
nē tabularū pupillarium datio coheredis tollit existētiā suita-
tis vt hic:ɛ hoc reputat singulariter no.qd̄ ɔ̄firmet̃ testū pa
ternū ɛ nō substitutio pupillaris p aditionē predictam.Tū
hoc non probat ipse aliq p istum tex.ad quē patet responsum
per ea q̄ dixi statim in prima respōsione.Unde rōne hui⁹ dif-
ficultatis tollende dico plenius esse aduertendū:q2 aut nō cō
stat tempore mortis pupilli qd̄ nullus coheres pupilli possit
esse heres:vt q2 null⁹ repudiauit.Et tunc cum possit contin-
gere qd̄ substitutio pupillaris habet effectū p confirmationē
faciendam per aditionē coheredis non succedēt veniētes ab
intestato pupillo:q2 donec subest spes qd̄ locū habeat eā testa
ta nō habent locū causa intestati.l.q̄diu.ff.de acquir. heredi.l.
anteq̄.C.cōia de succes.l.q̄diu.C.qui admit.Et sic non trans
mittet ad veniētes ab intestato aut nō subest spes q aliquis
coheres pupilli adeat:vt q2 oēs repudiarunt seu exclusi sunt
taliter q adire nō pñt:ɛ tūc trāsmittit̃ ad veniētes ab intesta
to ipsi pupillo q licet adeāt paternā ex psona pupilli nō ɔ̄fir-
mabunt substōnē pupillarē:q2 sic sequeret̃ qd̄ pupillus deces-
sisset testatus ɛ intestatus,quod ius nostrū nō patit̃.l.ius no-
strū.ff.de reg.iur.ɛ hoc puto verius.Et pro hac opin.q qū fi-
lius impubes transmittit hereditatē nō aditā ad hr̄des suos
ab intestato non cōfirmant̃ tabule pupillares si nullus cohe-
redū pupilli adiuit.Probat̃ vltra p̄dicta in.l.sed si plures.§.
filio.in fi.ff.de vulg.ɛ pup.ɛ in.l.quesitum.in fi.ff.de acqr.her.
si enim per heredē succedentē pupillo ab intestato adeundam
hereditatē paternam vigore transmissionis facte ex potentia
suitatis confirmant̃ tabule pupillares male dixerit text.in di-
ctis duabus.ll.seq.volēs qd̄ ex tabulis pupillaribus non pos-
sit substitutus admitti ad hereditatē pupilli q decessit here-
ditate nō adita.Et p predicta ptz primā lec.nō esse veram q2
tacita vulgaris non indigeret ad sui confirmationē aditione
4 hr̄ditatis vt dixi.tene ergo secūdam lec.¶†Quarto no.text.
a optime pbātem qd̄ p dationē coheredis extranei sublata⁹ est
existētia suitatis.nā si hec nō eēt sublata:confirmate essent ta-
bule pupillares absq3 alia aditiōe.l.filius qui se paterna. cum
seq.ff.de acquiren.here.l.pater.ff.de priuil.credito.Et pro hac
opin.¶Secundo facit q2 per promissionem hominis intel-
ligitur recessum a prouisione legali.l.fi.C.de pact. con.l.et ha-
bet.§.cum quis.ff.de precario.ergo testator dando coheredem
extraneum heredi suo videt̃ recedere a prouisione.l.in sponsa-
lis q per existimum sui heredis instituti absq3 alia aditione sint
confirmate tabule pupillares.ɛ fideicōmissum vniuersale.d.l.
pater.ɛ.d.l.ita tamen.§.si pater.ff.eo.qui testamēto alium cohe-
redem dedit per cuius aditionem prouidere voluit testamēto
posse confirmari.¶Tertio pro hoc est bonus tex.in.l.sed ɛ si
plures.§.filio.in fi.ff.de vulg.ɛ pup.intelligēdo quod ibi filius
non adiuit prout intelligit ibi glo.ɛ doc.¶Ad idē inducitur
tex.in.l.quesitū.in fi.ff.de acquiren.heredi.intelligendo qd̄ ibi
filius fuit a patre institutus quem text.ibi ad hoc ita inducit
Imo.¶Quinto pro hoc est text.in.l.qui plures liberos.§.fin.
sm intellectum Dy.Bart.ɛ doc.ibi.ff.de vulga.ɛ pupilla.qui
ostendunt illum tex.de necessitate esse intelligēdum in filio ha
bente coheredē extraneū.¶Sexto ad idē tex.in.l.qui fundus.
ff.ad.l.falcidiam in versic.sed hoc ita.ibi dum dicit antequam
patri heres existeret decessisset.et ibi habeat coheredem.et ad
hoc illum text.ibi ponderat Angel. Sed ad illum text.potest
rn̄deri qd̄ illud ibi opat̃ substitutio vulgaris q̄ filio fuit facta
vt ibi patet in gl.Tū hāc opi.sequuntur Ange.ɛ Imol.post
Dy.ɛ Bar.hic.ɛ Jac.de are.Bal.Ang.ɛ cōiter doct.l.l.si fili⁹
pri.de vul.ɛ pup.ɛ Cy.in.d.l.precib⁹.ɛ Bal.in.l.si fratris.C.de
in.delib.ɛ in.d.l.quidā eulogio.eo.tit.in ver.sed opp.ɛ vr̄ q si
pupillum.¶In ɔ̄triū vero q non tollat̃ existia suitatis vr̄ pri-
mo

mo tex. in d. l. si. vbi non obstante aditione coheredis extranei filius in potestate trãsmittit hereditatẽ nõ aditã ex potẽtia sui tatis ad quoscunq;. ¶ Sed respõde ẽm Bar. & doct. cõiter qd ibi loquit quo ad trãsmissionẽ. & sic quo ad ea q̃ non depẽdent ex testamẽto immediate, sed Bal. ibi. & Iasius in repetitione. l. in suis. ff. de li. & posth. in pe. char. tenet qd ẽt quo ad transmissionẽ sit sublata existentia suitatis. q2 si in depẽdentibus ex testamẽto est sublata, vt hic, ergo sequitur q trãsmissio hereditatis ex testõ delata dz impediri ex quo cessat suitas. Nec ob. d. l. si fratris. q2 primo respõdet q ibi coheres extraneus repudiauit: ideo nõ mirũ si nõ tollit existentia suitatis: q2 perinde est ac si datus nõ fuisset. Et q repudiauerit probat: q2 si adiuisset sequeret q in scdo casu illius. l. in ver. q si &c. hereditas nõ deberet venire ad causam intestati put ibi dr, sz per ius accrescẽdi accresceret adeũti heredi. sed hec respõsio non placet quia q̃ si vera esset singularẽ prestaret limitationẽ ad predicta, qm dicitur co q licet coheres extraneus repudiet: tñ est sublata existẽtia suitatis vt est tex. in d. §. filio. in si. & hoc voluit ipsemet Bald. sibi cõtrarius in d. l. quidã eulogio. in ver. sed oppono. & videt q si pupillus &c. & dicaz. s. in quarta limitatione. ¶ Secundo modo respondet Bal. in d. l. in suis. ad. l. si fratris. q ille tex. in prin. loquit qñ hereditas fuit expresse adita q mihi vr 3 illũ tex. ibi statim suus heres &c. Preterea vtraq; responsio Bal. videt esse cõtra text. in. l. j. §. ibidẽ. ff. de col. bo. vbi probat qd lz filius in potestate habeat coheredẽ, tñ trãsmittit ex potentia suitatis bo. pos. non agnitã ad heredes. ita indistincte probat ille tex. ¶ Tertio pro hoc opi. facit tex. l. l. ex patre. ff. de acq. he. & in. l. cius qui. §. ij. ff. si cer. pe. vbi seruus institut9 dato coherede extraneo adhuc appellatur necessari9, sed sequẽdo primã opi. respondet q illud est verũ in seruo cui a pretore nõ est cõcessum bñficium abstinẽdi: & ideo nõ est verisimile qd testator dando ei coheredẽ extraneũ voluerit in preiudiciũ cõfirmationis sui testamenti facere seruum de necessario voluntarium ar. l. th. ff. de te. mi. Pro hoc facit gl. insti. de vul. subst. in prin. in verbo nouissime, volẽs q testator dando seruo substitutũ vulgarem non videt eũ facere voluntariũ. & illam glo. ad hoc reputat singularẽ. & etiã sequit maxime per. l. xõt. ff. de vulg. & pup. & p dictũ pñc. a cõtrario sensu. Imo. in d. l. si filius q patri. q̃ q̃ secus sit i filio. l. si pponat. ff. q̃ qs omis. cã testã. & expressi9 in d. l. si filius heres. ẽm eũdem intellectũ. ¶ Quarto ad idẽ facit. l. pro herede. §. papinian9. ff. de acqui. he. vbi suus hñs hũs cohẽdes extraneũ potest suã ostensionem reuocare ex priuilegio suitatis responde vt ibi p Bar. q2 non loquitur de dependẽtib9 ex testamento. ¶ Quinto ad idem. l. si filius qui patri. preallegata sed responde vt ibi per Bar. & doc. q2 ibi loquit quãdo dat9 erat coheres qui de necessitate debebat istitui quo casu cessat ratio quã. ff. alleg. in. ij. ar. prime partis. ¶ Sexto ad idez facit tex. in. l. h. §. fi. j. p herede. sed rñde vt ibi per Bal. q2 nõ loquit in dependentibus ex testõ. ¶ Septimo pro hoc facit: q2 qs non põt ẽẽ in duplici statu cõtrario. l. j. post pri. C. de la. lib. tol. c. p venerabilẽ. verũ. preterea. extra qui filij sint legi. no. l. c. cum inhibitio. de clãdestina desponsatione. & Bal. in pulchra. q. in. l. seruũ. ad si. C. qui tes. fa. pos. si ergo quo ad trãsmissionẽ, & alia non dependẽtia ex testõ nõ desinit esse suus vt est dictũ: ergo idem in depẽdentibus ex testõ. ¶ Respõde q hoc ar. fallit in casibus a iure approbatis prout in casu nostro vt probat in simili in. l. j. §. fina. cum. l. se. ff. ad mace. ¶ Octauo facit. l. pe. §. si patronus. ff. de bo. lib. vbi presupponitur filium habere coheredẽ: q2 dicit qd erat institut9 p parte. & tñ ipso iure est heres vt ibi patet, sed respõdeo vt est responsum. ff. prox. ad. d. l. ij. §. fi. j. pro herede scz q ille tex. intelligitur quo ad effect9 immediate non depẽdentes ex testõ. ¶ Nono facit. l. cum hereditate. ff. de acqui. here. vbi fili9 suus & necessari9 dat9 est coheres, & tñ adhuc ibi appellatur necessarius. Respondeo: ibi iuriscõsultus appellat necessarium: q2 nõ est verũ q quo ad oĩa sit sublata existẽtia suitatis & necessitatis per dationẽ coheredis vt probat in d. l. si fratris. ¶ Vltimo ad idez tex. in. l. lucius. ff. de vul. & pu. sed respõde q illa. l. loquit in casu d. l. si fratris. Preterea ille tex. intelligitur qñ hereditas iam erat adita vt ibi in glo. in ver. postea. & hec. ij. opi. placet Aegontino de Forliuio in repe. d. l. si filius. & etiã sequut9 est christo. de castellio. & Rapha. cu. in d. l. si filius qui patri. & Ful. in d. l. si fratris. & Rom. hic, & respõdent ad istũ tex. qd hic nõ erat necessaria aditio ex testõ paterno pp̃ter cõfirmationẽ tabularum pupillarium, q2 modo ille erãt cõfirmate ex existẽtia suitatis, sed q2 isti coheredes repudiauerũt: hereditatẽ patris non poterant habere pupillarẽ. d. l. quidã eulogio. cum plene no. ibi. Et per cõñs fideicõmis. relictũ in secũdis tabulis corruebat: ideo fideicõmissario permittit cõpellere adire ex testõ paterno vt adita hereditate paterna possit agnosci pupillaris. Sed hec responsio non est sufficiẽs: q2 nõ apparet hic q heredes sciẽt oẽs repudiauerunt hereditatẽ paternã: q2 lz eã suspectã dicerẽt, & spõte adire nollẽt: nõ p hoc itelligunt repudiasse. l. ita tñ. §. si patronus & ibi no. Bar. j. eo. Preterea ratio quare in d. l. quidã eulogio qui repudiat paternã nõ põt habere pupillarẽ. est q2 nõ poterant cõfirmari tabule pupillares nisi adita hereditate ex testõ paterno vt. l. sed & si plures. §. ex asse. ff. de vul. & pupil. & l. ff. §. adeo eo. tit. & ita no. in d. l. quidã eulogio. Et ideo videmus q vbi vsq; expressa aditione confirmatur tabule pupillares per existẽtiam suitatis: tunc lz agnoscere pupillarem, & repudiare paternã, vt est casus in d. l. si filius qui patri. & in d. l. filius q se paterna. ergo si cõfirmate fuissent tabule pupillares p existentiã suitatis put ipsi dñt potuisset agnosci pupillaris repudiata paterna cuius contrariũ hic dr. Itẽ in responsio eorum non põt adaptari ad casum istum in quo cõmodũ substõnis pupillaris nõ erat in aliquo peruenturũ ad istos coactẽ adeũtes, sz ad fideicommissariũ substituti. ¶ Itẽ si vera esset respõsio eorum debuissent de necessitate compelli hic ambo coheredes adire ex paterno testõ, sed hoc dr vnũ sufficere cogi adire tñ ergo &c. Item cõtra eos videt tex. hic: ibi. hoc ei facto cõfirmatisq; tabulis &c. ¶ Secũdo mõ respondent q hoc dz intelligi de cõfirmatione q̃ fit ad cautelã nõ q esset necessaria: q2 ante erãt confirmate put i simili no. in. l. ita tñ. §. si pater. j. eo. iuncta. l. recusare. §. j. ff. e. sed istã sol. hic reprehẽdit Imo. p istũ tex. qui vult tabulas pupillares ante nõ fuisse cõfirmatas. Nec etiaz placet responsio facta ad hũc tex. quã dedit Bene. de plũ. in repe. d. l. fratris. vbi tz hanc. ij. opin. & rñdet ad hunc tex. q hic suitas non cõfirmat tabulas pupillares quo ad substitutos q nolunt q suitas operet: q2 nolebãt esse heredes q2 non vr bona ratio qm vt prime dixi cõmodũ cõfirmatiõis tabularũ pupillarium respiciebat fideicõmissariũ. & existentiã suitatis operari debere cõfirmationẽ fideicommissi nisi sublata esset vt patet i. d. l. ita tñ. §. a patre. Preterea aliõ est dicere substitutũ velle adire ex pupillari. aliud cõfirmari tab. pu. vt ptz hic, q2 confirmatio earũ pcedit ex aditiõe expressa vel existentia suitatis que põt habere locũ dato q heres nolit adire vt ptz in d. l. si filius qui patri. ff. de vul. & pup. ¶ Teneo ergo primã opi. scz q quo ad dependentia immediate ex testamento datio coheredis tollat suitatẽ nisi esset talis coheres qui de necessitate debebat institui. d. l. si filius qui patri. sed in nõ depẽdẽtibus immediate ex testamento non tollit existentia suitatis. d. l. si fratris. & l. h. §. fi. j. p herede. Predicta limita singulr ẽm Bal. in. l. nõ iustam C. eo. nisi vltra dationẽ coheredis extranei filius vel ali9 suus heres esset grauatus de restituẽdo per fideicõmissum: qm tũc cum possit cogi filius inuitus adire a fideicõmissario. d. l. non iustam. non videt filius habere fulam abstinendi a testatore: & sic durabit suitas, qd est perpetuo not. ẽm eum. Et idẽ voluit Bald. in repe. d. l. in suis. in. xxxiij. col. & Ang. in. l. j. ff. de vul. & pup. & bal. & ang. in. l. papinianus. §. nisi. j. de inof. te. vbi singlr dicit idem in substitutione vulgari. s. q dato q per eam tollat existẽtia suitatis ẽm magis cões conclusiões: tñ fallit qñ etiã datus esset substitutus fideicõmissari9. bene facit. d. l. ita tñ. §. si pater. j. eo. cum ibi no. per Bar. ¶ Secũdo limita ẽm Ang. elegãter in. l. ex facto, la grãde. ff. de he. insti. nisi coheres extraneus esset institut9 in re certa, & decesserit superstite pupillo filio testõris vniuersaliter instituto, qm tũc lz postea decedat pupillus hereditate nõ adita existẽtia suitatis cõfirmabit tabulas pupillares: q2 filius nũquã repertus est habuisse talẽ coheredem qui per suã aditionẽ obstare potuerit cõfirmare testim cũ non habitus fuerit loco heredis. l. quotiens cum in re certa. C. de he. insti. plene no. in. l. j. §. si ex fundo. ff. de he. insti. & dicit nemine hoc vidisse tactũ. Sed certe imo fuit tactũ p Bal. i. d. repe. d. l. in suis. in. vij. q. in. xxxv. col. vbi idem videt dicere. Limitat tamen hoc ibi Bal. nisi esset filius emancipatus institutus in re certa qui esset datus coheres filio in potestate vniuersaliter instituto: q2 tũc existẽtia suitatis erit sublata: q2 filius dictam rem habet loco legitime, sed institutus in legitima hz ius accrescendi. allc. §. ceterũ. in aut. vt cum de appe. cog. ergo habet loco heredis. sed hãc limitationem nõ puto verã: q2 vbicunq; filius emãcipatus institutus esset in quota hereditatis datus esset coheres ipsemet filio in potestate: tũc nõ est sublata existẽtia suitatis, ex quo emãcipatus de necessitate debẽt institui ne testim cõtratabularet. ita firmauit Ang. & Imol. in d. l. si filius q patri. p rationẽ illius. l. lz bart. ibi indecisum relinquat. ¶ Vtrũ autẽ sit vera decisio Ange. in d. l. ex facto. vide ibi Imo. qui videt tenere cõtrariũ, & forte melius p rõnem. ff. alleg. in. ij. ar. prime partis. ¶ Tertio limita nisi datio coheredis extranei rupta esset per contratabulas quo casu est perinde ac si datus nunquã fuisset coheres, & per cõsequens tũc existentia suitatis confirmaret tabulas pupillares ita dixit bald.

et Ang.in.l.ex duobus.§.si.in casu illius.ff.de vul. et pup. sine
alia.l.vel rõne q Baldus singularissimũ reputat, bene facit qd
no. Bal.in.l.si mater.§.i.c.ii. Sed imo. utrobique tenet cõtrariũ
maxime per rationẽ quas.ff.allegavi in scdo argumẽto prime
partis. Pro quo adduco: qr si quis coheres extraneus repudiat,
et sic pinde habet ac si datus non esset, et tamẽ tollit existentia
suitatis ut dixi.ff.per.l.si plures.§.filio.ergo idem in casu isto.
¶ Quarto limita nisi coheres extraneus repudiasset sm bald.
in.d.l.si fratris.C.de iure deliberã.per illũ tex. et retuli.ff., et ita
dicit Bald.etiã in.d.l.in suis in repeti.in.xxxi.col. Pau.de ca.
in.l.cum hereditate.ff.de acquiren.here. Sed Raphe. in.d.l.
filius qui patri.tenet cõ Bal.per istum tex.nã dicit q hic cohe
redes fuerunt cõpulsi adire: qr repudiabant, et cum sublata est
existentia suitatis melius videt hoc pbari in.d.§.filio. in fi. in
ducẽdo ut dixi.ff.in hoc articulo. Et p hoc allegat Bal.sibi ipsi
cõtrariũ in.l.quidã eulogio.in ver.sed oppo.et videt q si pupil
lus etc.C.de iur.deli.et facit q dixi in scdo limitatiõe, et de ma
teria ultra pdicta vide p Ange.in.l.iã dubitari. de he. insti. et
Cy.in.l.ii.C.de te.tu.et Sal.in.d.l.quidam eulogio, ubi appro
bat primã opi.ff.relatã.et Bal.in.l.si filius heres.de lib.et posth.
et in.l.defunctus.C.de leg.he. ¶ Et qr sit differẽtia inter datio
nẽ coheredis sui et extranei q tpe debeat attẽdi ad cõsiderãdũ
an quis esset suus vel extraneus vel an tpe testamẽti, an vero
mortis testatoris, vide olim Bal.in repe.l.in suis. de li. et posth.l
5 vlt.cher. ¶ †Iuxta pdicta querit utrũ per dationẽ substituti
a vulgaris sit sublata existentia suitatis. ªEt primo videt pbari qd
sic in isto tex.et i.d.l.si filius est heres de li.et posth. maxime sm
intellectũ Dy.et bar.q est magis cõis, ubi si filius institut' cui
nepos est vulgariter substitut' decedat hereditate nõ adita,
nepos efficit suus heres quo ex substitutione, et patri ab inte
stato. Sed si p dationes substituti non esset sibi sublata suitas
filius incõtinenti pp̃ter suitatẽ fuisset heres et hereditatẽ ex po
tẽtia suitatis trãsmisisset ad nepotes.l.apud hostes.C.de suis
et legi.et plene no.l.i.vetre.p doc.ff.de acqui. he.et per cõsequẽs
nõ esset suus heres nepos avo ex substitutiõe, sed ex iure transmis
sionis predicte cuius contrarium ibi dicet. ¶ Scdo pbat per
substõnẽ vulgarẽ intelligit data ptão instituto repudiãdi. l.i.
§.si pponat.ff.si quis omis.cã test.ergo filius nõ remanet suus
6 et necessarius. ¶ †Tertio qr substitutio vulgaris duo hz capi
ta scʒ si heres esse voluerit vel non potuerit.l.cũ pponas.C.de
he.inst.l.si paterfa.cum ibi no.ff.eo.titu. Ergo sequit q filius
videt institutus sub contraria conditione si voluerit vel si po
tuerit esse heres.l.aliquãdo.ff.de cõdi.et demõ.l.si legatum pu
re.ff.de adimẽ.leg.sed substõ facta de filio sub cõditione si hrs
esse voluerit impedit existentiã suitatis: qr aĩr non est hrs nisi
declararet se velle esse heredẽ, et sic cõditionẽ adimpleat.l.ver
ba.ff.de condi.insti.l.iam dubitari.et l.cornelius.ff. de he. inst.
et utroqʒ nota.facit.l.si ita legatum.§.illi si volet.ff.de legat.i.
¶ Quarto ad idem facit tex.in.l.i.§.cũ asit in superiore.C.de
ca.tol.et in.§.in novissimo.nam imperator ibi decidit heredi
tatem nõ aditã nõ trãsmitti excepta hereditate delata filio et
aliis solis heredibus que ex potentia suitatis non adita trans
mittit, sed in.§.cũ aute.vult qd indistincte hereditas nõ adita
transmittat ad substitutum: ergo substõ tollit effectũ suitatis
hoc est transmissionẽ. ¶ Quinto ad idem tex.in.l.cum servus
sm intellectum Bar.ff.de condi.insti.ubi illa verba adiecta in
substõne si hrs nõ erit, exponunt si heres esse noluerit. ¶ Sex
to ad idẽ.l.si suus quoqʒ.§.sed si filio iiecto.§.se.in.l. sed si sub
cõditione, cum gl.super verũ.heres.ff.de hee.insti. ubi si filius
fuit institutus sub cõditione que nõ poterat ultimo vite spũ ad
impleri, et datus esset sibi institutus vulgaris hereditate non
adita et nõ trãsmittit ex potẽtia suitatis, sed vadit ad substitu
tus quã tñ hereditatem filius ibi tanquã ab intestato succedẽs
transmisisset ex potentia suitatis si substitutũ non habuisset.
7 ¶ †Ultimo ad idẽ tex.in.l.qui fundũ.§.qui filios. ff.ad.l.fal.
ubi substitutus vulgaris admittit, et impedit hereditatem non
aditam transmittit ex potentia suitatis.et hoc intelligo ubi fa
cta fuit substitutio vulgaris expressa, et etiã pupillaris, ut ibi
dicit glo.in verũ.substituerat.et hãc partẽ tenet glo. quã Bar.
ibi, et alii communiter sequunt l.l.papinianus.§. quarta. ff.de
inoffi.test.in gl.mag.et Dy.et Bar.in.d.l.si filius heres.et Cyn.
in.d.l.precibus.in materia vulgaris.in.iiii.q.et Barto.in.d.l. si
filius qui patri, et Bar.Ang.et Imo.in.l.i.in.v.q.principali.ff.
de vulg.et pup.et Bal.in.l.apud hostes.et i repe.d.l.in suis.et in
l.si arrogator.in.i.oppo.ff.de ado.et in.l.i.C.de repu.he.et in.l.
post aditam.C.de impuberum.et in.d.l.cũ pponas cũ aliquali
tñ distinctiõe de qua.i.dicã.et Imo.in.d.l.iã dubitaret. et in.d.
8 l.paterfa. ¶ †In cõtrariũ facit qr taciti expressi idem est iudi
ciũ.l.cũ qd.ff.si cer.pet.sed tacita vulgaris nõ impedit existẽtiã
suitatis.d.l.filius q pfiis.cum.l.se.et.d.l.si filius q pfi.ergo per

17 a ¶ Existentia suitatis. Adde videndum bar.soz. cõsil.xx.inci. visis actis.col.vi.vee. nec ob.l.i.vo. et vide p ale.cõsi.xxvi. inci.videretur in specie.co.vi.ver si.rhet.et dicta sub stitutio.in.ii.vol. Ben.Ferra.

expssa substõ.Sʒ rñde q imo plus operat expsse substõ q ta
cita ut.d.l.precibus.et.l.lucius.ff.de vulg.et pu. ¶ Scdo ad idẽ
facit qr posito q per substõnẽ vulgarẽ itelligat filius institut'
sub cõdõne si voluerit, tñ dñt hec verba itelligi sm qualitatẽ psõ
ne ad quã referunt arg.l.prenũ.§.extrã.ff.de usu.et ha.cũ si.et sic
dʒ itelligi ut filius hẽat licẽtiam obtinẽdi sibi pmissam de iure q
to, per quã sublata nõ intelligit suitas. d.l.filius qui pfi. Sed
rñde q est cõ.d.l.verba.cũ cõcor. ¶ Tertio q datio substituti
vulgaris nõ ipedit quin hereditas nõ adita trãsmittat ad eos
ad quos trãsmittal si substõ facta nõ esset.l.si sequẽs.in pñc.ff.
ad falcid. ergo nõ dʒ ipedire trãsmissionẽ ex potentia suitatis
rñde ut ibi clare colligit ex no.p Bar. ¶ Quarto qr substitu
tus vulgaris dat' servo instituto nõ facit desinere servũ esse he
redem ut no.gl.p illum tex.insti.de vul.subsi.in pri.l.in ver.no
uissime et in.l.inde neratius.§.i.in ver.fuerit.ff.ad.l.aquil.rñdeo
primo sm Jo.fab.insti.de vul.substi.q illa gl.nõ est vera. Sed
posito q vera potes rñdere sm Imol.in.d.l.iã dubitari. et in
d.§.si filius qui pfi.et B q dicit glos.pcedit in servo q est neces
sarius hrs nec hʒ bñficiũ obstinẽdi o ptore ut hʒ filius. Ideo nõ
est verisimile q voluerit testõr per dationẽ substituti ocedere
servo licẽtiam obstinẽdi ad infringendũ eius testũ ar. l.ũ. de te
sta.mili. ¶ Quinto tex.d.l. papinianus.§. quarta. ubi fit mẽ
tio solũ filii emãcipatum hñrẽ filiũ substitutũ vulgarẽ omit
tere posse, sʒ in filio i ptãte ẽt hñte substitutũ ibi nulli qd sit
heres suus, et necessarius. Rñdet primo q dʒ ibi subaudiri ma
xime ut pʒ ibi ex no.in gl. mag.vel verius dic q ibi nõ cõside
ratur q habuit substitutũ, sed an fuerit emãcipat' vel in ptãte
q patet: qr emãcipat' ẽt nullo dato substituto indubitãter est
volũtarius heres. ¶ Sexto tex. in.l.iulianus.in princ.ff.si qs
omis.cã test.sed rñde ut ibi p bar.dũ opponit de.l.si filius he
res. ¶ Septimo tex.in.d.l.qui odit.post pri.in ver.ego puto.e.
ti.rñde ut ibi p Bar.in ul.opp. ¶ Octavo tex.in rone sui in.l.
si solus.ff.de acq.here.rñde ut per Bart.in.d.l.iuba. ¶ Nono
9 tex.in.l.lucius.ff.de vul.et pu.rñde ut in pdictis dixi. ¶ †De
cimo tex.in.l.si in si.ff.de cõdi.insti. ubi si filius est institut' sub
cõditiõe ptãtiua q ultimo vite spiritu põt impleri nõ admitti
tur substitutus nisi post mortẽ filii qui cõditionẽ nõ impleuit.
Sʒ si suitas esset sublata debuisset admitti in ultimo vite spi
ritu.et ante q cõstat q in ultimo vite spiritu filius desinebat
posse eẽ heres: qr conditio de hereditate adeunda non potest
ultimo vite spiritu impleri, ut no.gl.in.l.si quãdo di.le.ce. Re
spondet q ibi substitutio fuit expresse facta sub conditione si
filius.et non dederit titio: qr filius erat institutus sub conditio
ne dandi.x.titio.unde licet illa substitutio etiam comprehen
dat tacitum casum qñ filius nullo modo esset heres: tamẽ illa
dicitur tacita substitutio quantum ad hunc casum. Unde nõ
mirum si tanquam tacitam tacita non tollit existentiã suitatis
ut dixi.et no.Bar.in.d.§.quarta et in.l. gallus. §.quid si tñ. de
lib.et posthu. Hanc tamẽ opi.secundã tenuit Bal. Ange. et Ro.
christo.in.d.l.si filius heres.et Ang.in.d.l.suus quoqʒ.§.si.et in
d.l.iam dubitari.ubi Bald.et Ange.in.l.qui in aliena.§.inter
dum.ff.de acqui.hered.hanc opi.no. limitavit non procedere
in casu singulari illius.§.vez quando testator instituẽdo nepo
tem qui non erat ex dispositione.l.nam tunc eo modo ex sua di
spositiõe dando substitutũ vulgarẽ posset testator tollere illã
suitatem quam induxit.et istam partem sequitur etiã Fulg.in
d.l.si fratris.et Ro.hic Sed teneo primam opin.per predicta
quam primo limita non procedere in tacita vulgari ut.ff.dixi.
¶ Secũdo si fallit substõ sit facta per hec verba si filius heres
esse non potuit, qñ tunc licet comprehendat tacite aliũ casum
valet si heres esse noluerit ut declarat Bar.in.l.i.in si.in.ii.col.
in ver.hoc premisso.ff.de vul.et pup.tamen nõ tollit existentiã
suitatis: qr non expressa data est filio licentia a testatore absti
nendi.et substitutio tacita suitatem nõ impedit ut dictũ est ita
voluit Bal.in.d.l.cum proponas.et est de mente Bar.in.l.gal
lus.§.qd si tãtum. ¶ Tertio limita si substõ sit facta in suita
te sm provisionem galli aquilii non autẽ in hereditate ut pro
batur in.d.l.gallus.maxime in.§.nunc de lege.et est gloss.in.l.
Barto.in.l.si mater.§.i.de vulg.et pup.et Barto.in.d.§.et quid
si tantum.et in.d.l.x.in.v.q.prin. ¶ Quarto limita singula
ter nisi substitutus esset datus in parte nõ autem in toto in quo
esset substitutus filius: qr tũc nõ videtur sibi data licentia ab
stinendi etiã in parte in qua habet substitutum ut est casus sin.
in ratione sui in.d.l.solus de acqui.he.sm Imo.hic. ¶ Quin
to fallit nisi ultra substitutionem vulgarẽ facta esset substitu
tio fideicommissaria quoniã cum tunc filius invitus compel
li possit per fideicõmissarium adire non videtur habere licẽ
tiam obstinendi.ita no. dixit Bald.in.l.non instem.per illum
tex.C.et in repe.d.l.in suis.et Ang.et Imo. in.l.i.ff.de vulg.
et pup. ¶ Sexto limita sm Ange.in.d.l.i.de vulg.et pup.nisi
filius

filius institutus haberet propriam filium in substitutum ell.
l.nihil.mu.ff.si quis omis.cā te. Sed hec limitatio sm Jmo.ibi
est falsa.t in.d.l.si filius hfs.non ob.l.iulia.qz respōde vt ibi p
Barto.ℭ Septimo fallit vbicunqz repudiatione sui heredis
perimerentur legata puta ab eo nominatim relicta, qm̄ tunc
non est sublata existentia suitatis per dationem substituti vul-
garis non videt isto casu data licentia abstinendi, ita mirabi-
liter dixit Bal.in.l.i.ff.si quis omis.cā testamenti, per illum tex.
ibi not.t p.d.l.iulia.c.h.d.esse sui, dem, solno incluoti iudicio.
sed certe tex.d.l.i.iuncta gl.i.videt in contrariū expressius vbi
si non docet de fraude intelligit habere licentiam abstinendi.
ℭ Octauo limitat Bal.in.d.l.i.ff.si quis omis.causa test.nisi fi-
lius esset sibimet substitutus:qz tunc repudians primo gradu
erit suus. t necessarius heres ex capite substitutiōis ar.l.i ar.l.
cū pupillus.ff.de condi.t de.t.l.si.§.si.ff.de vulg.t pup.ℭ No-
no limita nisi substō vulgaris efficiet caduca sm Bald.in.l.si
mater.§.i.ff.de vulg.t pup.t ita intelligit eam glo.ibi qz facte
fuit caducaxo qz deficit causa institutiōis ex quo filius ibi su-
peruixit qd est perpetuo no.Sed hoc ibi, reprehendit Jmo. qz
lz efficiatur substō caducare qz moriat substitutus viuo testa-
tore vel repudiet nō tn̄ pōt negari quin per talē substitutionē
filius intelligat institutus sub cōdōne si voluerit, vt dixi ergo
requirit expressa aditio pro implemento cōditionis.d.l. verba
cum h.Ad idem qd dici.ff.prima.q. dum allegaui.l. sed si plu-
res.§.filio. nec ob.gloss.in.l. si mater.qz ne illius intellectu dic
vt ibi per Barto.ℭ Decimo t vltimo limita nisi i substituto
vulgari dato filio quātum est p legitima qm̄ si impediret exi-
stentiā suitatis, t p consequēs trāsmissionē legitime nō agni-
te esset on⁹ filio qd reficeret de legitima.l.qm̄ in prioribus.C.de
inof.tes.Jta multum notabiliter dixit Jaco.bu. in.l.si arroga-
tor.ff.de adop.t ibi Bald.in repe.t in.d.repe.d.l.in.suis. in.§.
q.qz tale grauamē t onus est permissum sm eum alle.no.in.d.
§.quarta.Preterea sm eum suitas fuit introducta fauore pa-
tris:ergo eam tollere pōt.Sed puto opi.Jo.but.veriorē: qz si
per dationem substituti vulgaris intelligeretur filius institu-
tus sub hac conditione si voluerit esse heres vt.ff.probaui.t ta-
lis cōditio requirit quātum est pro legitima vt expresse firmat
Bar.t Saly.in.d.l.quoniā in prioribus per illū tex. t Jmo. in
l.si.ne condi.insti.t in.d.l.iam dubitari.ergo t pari ratiōe idē
est dicendū i casu nostro qd expresse videt allegare Jmo. in. d.
l.iā dubitari.qd bn̄ no.circa hec vide alia que dixi in.d.l. si filius
10 hfs.in.l.si filius qpfi.ℭ †Vtrū aūt p institōnē factā sub cōdōne
potestatiua sublata sit existētia suitatis vide vnū verbum per
Bart.in.d.l.si filius qui patri.per Ang.t Jmo.in.d.l. iam du-
11 bitari.per Bald.in repe.d.l.in suis.ℭ †Et quid si statutū di-
cat qd extantibus masculis femina nō succedat an quo ad eam
sit sublata existentia suitatis vide Bart.no.in.l.ii.§.sciendum.
ff.de suis t legi.t Bald.in.l.maximum vitiū.ad fi.C.de lib.pre.
12 ℭ †Et quid si statutū dicat qd filius possit renunciare heredi
tati paterne de quo per bal.in.l. qui se patris.C. vnde lib. t ibi
dixit.ℭ Jtem qz tex.hic in fi.dicit ambos heredes cogi adire:
An si vellet fideicommissarius vnū tm̄ cōpellere possit totā ab
eo cōsequi hereditatē an vero sit necesse ambos cōpellere, vi-
de Ray.Ang.Jmo.t Raph.in.l.cogi.§.cū quidā.ff.e.t plz qd
sit in electiōe fideicōmissarii, vt hic etiā sentit Barto.t ad hoc
non repugnat tex.in.d.§.cum quidam.

1 ☞ Procurator simplici fideicommissarii potest hereditas restitui tc.
2 Translatio actionum potest fieri absenti interueniente tamē procuratore.
3 Procuratori simplici potest fieri restitutio ex senatuscon.
4 Procurator ad exigendum admittit cum cautione si de mandato dubitatur.
5 Exemplum principis est sequendum t ad similes casus trahendum.
6 Regulariter post aditam hereditatē non est locus iuri accrescendi in parte iam adita tamen fallit tc.

1 Vtrum autem. †Procuratori simplici fidei-
cōmissarii potest hereditas
restitui.t si vnus solus est institutus t sub conditiōe rogatus
de restituenda hereditate ante cōditionem cōpellatur adire t
restituere.t si ante euentum conditionis fideicommissarius mo-
riatur sine herede heredi coacto succurrit ne creditoribus here-
ditariis teneatur, sed per creditores hereditarios vēditio bo-
norum fiat.secus si iste qui est rogatus habeat coheredem qui
adiuerit t absens est:qz compelli potest adire.h.d.vsqz ad.§.si
de testamento.ℭ Jn tex.ibi. neqz veteri heredem tc. subaudi
vt qz heres dicebat veteri ne fideicommissarius a quo procura-
tor mādatum habere pretendit forte sit mortuus.t sic tc inte-
gra finitum sit mandatū vel nō appareat quod habebat here-
dem fideicom.ℭ Jn text.ibi:relicta est tc.subaudi scilicet an-
teqz veniret nubilis etas.t sic anteqz dies fideicōmissi cesserit,
qd erat conditionale.l.sancimus.C.de nup. Et si in.§.verū fidei
commissum erat purum.t ad illum casum decidendū adducit
iurisconsultus casum positum in ver.antistius. t sic differunt in
hoc.Jn alio etiā differunt:qz in pn. decessit fideicō. ante resti-
tutionem in versi.antistius.decessit ante euentum conditionis.
ℭ Jn tex.ibi, si quid horū tc.scilicet qd decedat fideicommis-
sarius ante diem vel conditionē.ℭ Jn.l.seq.ibi,sed enim ab he-
rede.q.d.ff.dicta procedunt qm̄ vnus solus est institutus, t de re-
2 stituēdo sub cōditiōe grauatus.ℭ †Not.qd restitutio fideicō-
missi, t per consequens translatio actionum fieri pōt absenti
interueniente tamen procuratore absentis. Et sic vt hic tex. de-
clarans gl.fin.in.l.in cause.§. si ex parte. in versic. transferre.ff.
de pcu.que dicit cessionem fieri posse etiā absenti:nā intelligi
debet interueniēte nuncio vel epistola seu procuratore.ad idē
l.restituta.ver.sed t postea.ff.e.t istud tenet cōiter qm̄ sit cessio
vt transferant iura vtilia ad cessionariū ad commodum t incō-
modum cessionarii.secus vbi tm̄ exercitiū directarum actionū
transferē,vt qz qs cōstituebat simpler procurator ad agendum
nomine cōstituētis: qz etiā inter absentes h fieri poterit absqz
alio nuntio vel medio.l.i.§.fi.ff. de pcu. t hec est cōis cōclusio
doc.vt no.Bart. t alii in.d.l.in cause.t Jo.an.in addi. Spe.in
ti. de cessione ac. §.si.in additiōe, que incipit Pe.de cornetis.
t Bal.in.l.per diuersas.C.mā.in.xiii.col.t in.l.i.i pe.col.C. de
ac.t obl.in.l.acceptā.C.de vsu.in.xi.q.t. l.ex legato.in fi. C. de
le.t in.c.i.de bn̄ficio fratris. vbi dicit hoc vtile est scire ad hoc
vt si quis pmisisset sub pena intra certū tempus cedere actio-
nē titio.t titius repiat absēs,an incurrat penā: qz absēti cedere
nō pōt.t determinat qd nō postqz ipse nō est in culpa. Alle. no.
per Jnn.in.c.significauit. de pigno. poterit tn̄.d.casu sm eum
ad maiorē cautelā vt euitetur pena fieri cessio in manu tabel
lionis recipientis nomine absentis arg.l.ii.cū ibi no.per Bar.
3 ff.rem pu.sal.fo.ℭ †Secūdo no.qd procuratori simplici potest
fieri restō ex senatusconsul.trebel.t intellige qd hoc casu acqui-
runt actiones statim ipsi fideicō.immediate nō aūt primo pcu-
ratori vt.l.qui ita.§.i.cum gl.ibi in versi.si non euidens que nō
reputatur fin.ff.eo.t ibi Bar.ponit rationem.Secus dixit glo.
in pcuratore in rem suam.l.mulier.§.ex asse.ff.de in.do.que est
fin.cuius rationem vide per Barto. in.l.ii.in princi.C. de pac.
t in.l.pe.in principio.C.e.t per Bar.in.l.qui ita.§.i.ff.eo. qd in- ☞ a ℭ Tertio not.
telligi dz sm Ang.hic, qm̄ ipse pcurator in rem suam simplici- or.vtō eāde alex.ī
ter peteret heredem cogi adire t sibi restituere,secus aūt si pcu- l.i.in.iii.col.C.de
rator in rem suam puta emptor hereditatis hūs titulū a fidei- procu.Tho.dipl.
commissario peteret heredem cogi adire hereditatē, t restitue-
re venditori ad vtilitatem tn̄ ipsius emptoris: nam tunc bene
pcederet libellus t restō,t ita intelligit.l.seruo inuito. §.fi.ff.e.
lz doc.alii tex.aliter intelligant. Et idem tz Rap. hic t Jmo.
t idē Bal.in.l.pe.in.i.col.C.eo.Ang.etiam in.l.si vsufructus.
in prin.ff.de noua.dicit se cōsuluisse qd talis pcurator vigore ac.
vtilium sibi competentium contra heredē ex cessione sibi facta
per fideicommissarium non pōt petere restitutionem sibi fieri
ita loquit.§.ex asse.qz tūc agit pprio nomine cessionarii.l.si.C.
de he.vel ac.vē.sed si talis pcurator in rem suam seu cessiona-
rius haberet exercitium directarum actionū contra heredem
competētium fideicommissario ad restituendū,iuxta.l.emptor
e.ti.posset illarum virtute sibi fieri restō:qz tunc recipit nomi-
ne domini id est cedentis nō suo nole,sicut posset recipere sim-
plex pcurator.l.q ita.§.i.ff.e.Et post talē restōnē postea posset
talē hereditatem retinere per se vigore vtilium t ita dz fuisse
cōsultū.Sed Jmo.ibi dicit qd forte inualidatur cōstitutio p
curatoris in rē suam.l.si stipulatus fuero illud aut illud. t ibi
per Bar.ff.de verbo.oblig.Sed dubitatur quid ecōtra:an em-
ptor hereditatis qui emit hereditatē ab hrde tāquā pcurator
in rē suam possit restituere hereditatē fideicōmissario, adeo
qd in eum trāsferant actiōes actiue t passiue. ne hoc dic vt per
Bal.no.in.l.pe.in.§.fi.i vi.col. C.e.ti. vbi finaliter tenet qd nō.
4 ℭ †Tertio no.ᵃ argumentum sm Jmo.qd procurator consti-
a tutus ad exigendum,t solutionē recipiēdā admittit cum cau-
tione de rato,si de mandato dubitetur vt hic, t expressius in.l.
qui ita.§.i.ff.eo.t hoc tz Bar.in.l.si sine.§.cum aūt.per illū tex.
ff.rem ra.ha.qd etiam mihi plz qz quā gl.in.l.nō solū.§. qui alie-
no.ff.de pcu.tenent cōiā quā ibi sequit Bal.t Cy.i.l.i.C.de p
cu.Bald.idem in.l.falsus.in.xii.col.in versi.scias tamen.C. de
5 fur.licet ipe aliter distinguat in.d.l.i.in fi.de procu.ℭ †Quar-
to no.qd exemplum principis est sequēdum,t ad similes casus
trahendum,t per consequēs habet vim generalis legis. t idē
in sententia principis.l.fi.C.de leg.qd est verum in diffinitiua
lata causa cognita vt ibi,secus i interlocutoria.l.ii.t ibi glo. t
doc.ca.ti.de quo dic vt ibi per Cy.late. t aliquid per gloss. t

Bal.in.l.i.in prin. ff.de consti.princ. & in.l.nemo.C.de sen. & interlo.om.iud. & no.in.c.ex causa.de re iu. vbi omnino vide Io. an. post Host. qui inter cetera singulariter limitat.d.l.ii.C.de legi.ibi interloquentibus.C.x.dicit nõ procedere in interlocutoria lata partibus presentibus. & causa cognita, quã si a principe sit lata vim.l.generalis hz p rationẽ.d.l.fi. & per.l.i.in prin.ff. de cõst.prin. q̃ est bene no. & cũ eo transeunt An.de but. & abb. in loco preallc. ¶ Tñ Io.de imo.ibi dixit q̃ glo.ibi, & legiste cõiter intelligunt.d.l.fi.in sententia diffinitiua, et sic sentiũt q̃ non habeat locum in interlocutoria.pro gcor.dic q̃ aut in interlocutoria interuenit summaria cause cognitio vt plerũq̃ fit iuxta.l.a diuo pio.§.si super.ff.de re iud.cũ si. & tũc procedit d. gl. & opi.cõis legistarũ. Aut nõ interuenit plena cause cognitio: & tunc procedas opi.Host.Io.an, & sequa.pro qua concordia facit singulare dictũ Iac.but.in.l.ab hostibus.§.sed q̃ simpliciter.ff.ex qui.cau.maio. Ubi voluit q̃ licet probationes facte in iudicio summario nõ faciant fidẽ in plenario, vt plene no.in.l.ii.C.de ord.cog.tñ fallit hoc qñ probationes i summario cũ ut facte cum plena cãe cognitione, de quo dicto cõsueuit dici i.d. §.si super. ¶ Et illud qd̃ hic dr̃ in principe non hz locũ in inferiore a principe, etiã si habeat potestatem.l.generalis condende in loco illo: qz eius exemplo lex sua non est stendiã. Hoc est q̃ male sum.no.voluit gl.quã ibi ad hoc pỗderat Aug.in.l.i.ver.uerogari.opi.ff.de re iu.quãuis ipsemet Aug. contrariũ voluerit in.l.tres vennũt.§.a.in fi.ff.de pe.hc. ¶ Tñ primũ dictũ puto verius per illã gl. & qz speciale est in imperatore[a].d.l.fi.C.de legi.nisi forte talis liceret nullũ recognosceret superiorẽ per ea que no. Bar.i.l.hostis.ff.de cap. & l.i.§.de q̃ re.ff.de postula. cũ eõdem 6 ¶ Ultimo no.fm Ro.tex.singularem in.l.sed cum ab herede fin.Ia.de are.de qua nullus facit mẽtionẽ fm eum q̃ lz regulariter post aditã h̃editatẽ non sit locus iuri accrescendi in illa parte iam adita per.l.iqũ.§.fi.ff.quemad.ser.amit. & l.i.§.pe. & ibi no.ff.de vsuf.accresce. ¶ Tñ fallit in hr̃de adire cõpulso partẽ suã ad instãtiã fideicõmissarii cũ ob aliquã cãm here ditatẽ restituere nõ possit q̃a tũc illa portio q̃ iã adita trãsit 4 ad coheredẽ per ius accrescendi cum suis oneribus, vt est casus iuxta fm eũ hic. Sed aduerte qz Ia.de are. hic in lec. mea hoc nõ dicit, nec põt istud pbari hic.qz dr̃ hic nõ esse locũ substitutione pupil.pñ.ergo nõ potuit heres ante cõpulsi adire vt patuit in hoc casu diuus pius.in versi. antistia. Hoc puto istud esse verum ma: tunc per.l.fi.minor.ff.de acqui.her. Item aliud 2 beneficiũ cõcessum fideicommissario redundaret in damnum coheredis, qd̃ esse nõ debet vt hic, & .l.sed cum ab herede.in fine: cum si. Item no.ex.l.ille a quo.in pri.c. tex. meliorem de corpore iuris fm Aug.hic q̃ interlocutoria que nõ põt inferre preiudicium absoluta põt ferri eo absente de quo dixi l.i. recusare in p:inci.ff.eo. ¶ Ia ver. Ratum ibi:cum herede &c. sed verius vr̃ q̃ etiã si decessisset cum herede in casu ver.antistia. nõ trãsiret fideicommissum ad eum si decessit fideicommissarius pendente conditione per.l.i.§.si autẽ aliquid sub cõditione.C.de cadu.tol. & ita tenet ibi Raph. & Bald.in.l. post mortem.in aii.col.C.de fideic.lz Imo.hic dubitet & pro dicta opi.q̃ non transmittatur facit: quia offenderet voluntatem testatoris.item coacta aditio fit ne propter periculum non additionis pereat fideicõmissum.in.l.ille a quo.§.i.ff.e.ergo si fideicommissũ perit alio respectu vt in casu nostro non debet operari illa coacta aditio & restitutio. Alexander fidelissimus interpres.

1 ☞ In summarijs cõtrouersijs nõ admittitur exceptio quã proponere excipientis non interest &c.
2 Excipiens non debet audiri si sua non interest.
3 Agens ad id in quo sua non interest non auditur.
4 Exceptio requirens altiorem indaginem non admittit in iudicio summario.
5 An si iudex procedit ad vlteriora non facta reseruatione exceptionis possit appellari.
6 Quando dicatur exceptio requirere altiorem indaginem.
7 Exceptio que opponit de iure tertij dato q̃ sit exclusum iuris agentis non admittitur in iudicio summario.
8 Si opponatur exceptio de viribus fideicom.si nullus vertitur interesse heredis vt qz ante repudiauit, exceptio non impedit heredem compelli adire.

Si de testamento.

†In summarijs controuersijs non admittitur exceptio quã pponere excipientis non interest.secus si intersit.nisi requirat altiorẽ idaginem quo casu in alio iudicio reseruatur.h.d. ¶ †Not.non debere audiri excipientẽ si sua non 2 interest illud recipere.facit.l.i.ff.de app.reci. & c.cum iter. R.de electio. †similiter agens ad id in quo sua nõ interest[b] nõ audi 3 tur.l.si patroni.§.qui fideicommissaria ibi fm quã. & ibi Aug. ff.e.l. & ideo. & .l.sed nec legatarius.ff.de condi.iur. licet autem hic habeatur q̃ quis non admittatur ad excipiendum vel probandum id quod sua nõ interest.fallit fauore pupilli vt est singularis casus in.l.iii.in fi.fm Bar. & alios ibi.C.de nego.gest. & Barto.in.l.titia.in fi.ff.solu.mat. & Aug. & Imo.in.l. si periurio.i prin.ff.de iureiurando bal.in.l.a diuo pio.§.si super rebus.ff.de re iud.in addi.reprobet hoc dicens qd̃ in.d.l.fi. debet intelligi q̃ pbat reus cuius interest nõ tertius, sed istud est violare illum tex. ¶ An autem omni tempore possit hec exceptio opponi.Imo, & Pau.de ca.in lec.bo. & Ro. hic referunt singulare dictũ Imo.in.c.sup his.de ac.q̃ tñ vsq̃ ad lit.cõtestatam 2 opponi potest cũ sit declinatoria iudicij, pro quo Inno.alle.l.fi.C.de excep.q̃ limitat hic Imo.nisi forte p dictã exceptionem appareat ipso iure parti actionem nõ cõpetere.alle.no.i.l.vbi pactũ.C.de transa.adde q̃ Bart.in.l.posthumus.§.si quis exheres.ff.de inof.test.transit cum Inn. & idem Bar.etiã in.l.inter ceteros.ff.de an.cã.in cle.constitutionẽ de ele.sed aut.quẽ simpliciter refert ibi.Io.in preallegato.c.sup his.dicit qd̃ aut exceptio ista fundat super interesse publico: & tunc procedit opi. Inn. q̃ per .l.cõtes.persona habilitatur, aut super interesse priuato: & tũc deficiente interesse deficit actio: & iõ tunc talis exceptio velut pemptoria dz posse opponi quandocunq̃ ante sniam.l.peremptorias.C.sn.i.ã.rescin.non posse Bal.etiã & Aug.in.d.§.si qz exhis tenent cõtra Inno.qz ista videt esse peremptoria exceptio. & p hoc q̃ posse opponi quãdocũq̃. Aug.ibi al.l.i.ff.de inof. test. & l.fin.c.§.tãdẽ.in.alias est.l.tandiu. & .l. & ideo.ff.de cõdi.fur.l.loci corpus.§.Speciã.ff.si ser.vendi.q̃ est pars sectiunt.sed pro opi.Inn.est gl.i.in.c.ex parte ade. & ibi Abb.qui illam ad hoc ponderat extra de te.sed mihi placet illa opi.q̃ possit in tunc peremptione quãdocunq̃ opponi: qz si deficit interesse deficit in effectu actio, & scias q̃ talis exceptio cuius nõ interest dicitur de exceptionibus impedientibus ingressum lit.contra te dixit Bar.in.l.si pupilli.§.videmus.per illum tex.ff.de neg.ges. & in.l.si vnus.§.ante omnia.ff.de pa.per illum tex. & in.l.papia.§.si quis impubes.p illũ tex.ff.de inof.test. & in.d.l.in fi. & Aug.in.d.§.si quis 4 impubes. ¶ †Secũdo no.q̃ exceptio requirẽs altiorem indaginem non admittit in iudicio summario.sed in ordinario reseruatur de quo in.l.iii.§.ibidem.ff.ad exhibẽ. & .l.ii.§.si cum.ff.de carbo.edi. & similiter dixit alibi Bar. singulariter q̃ ibi opponitur exceptio que est de exceptionibus impedientibus litis ingressum si requirat altiores indaginẽ illa nunquã impedit litis ingressum: qz dz i alio iudicio reseruari.ita dixit Bart. in.l.nam & postea per illum tex.fm vnum intellectum glo.de iureiu. pro quo alleg.etiam istum tex. & no. Bar.in.d.l. si pupilli.§.videamus.i fi.cum.l.seq. & quid operet talis reseruatio dic vt ibi per Bar.cum quo transeunt Aug. Imo. & Mod. & Bart.in.l. pe. per illã tex.C.de po. & in.l.si.C.de compen. & in.l. si duo patroni.§.idẽ iulia.in fi.ff.de iureiu. & bal.in.l.i.in fi.C.q legi.perso. & in.l.qui interrogatur.ff.de interro.ac. & Arch.ii.q.vi.c. si quis episcoporum. & Saly. & Pau.de ca.in.d.l.nã & postea.vbi idem tenet q̃ Bar.iuxta hoc etiã dubitat vtrum iudex possit omittere cognitionẽ super exceptione opposita. & d.exceptionẽ reseruare cognoscendam in fi.cause, & ad vlteriora pcedere, passus quotidianus.est valde & vtilis de quo vide plene per doc. in.c.cum contingat post gl.de off.dele. & per Imo.hic p Bal. in.l.peremptorias.in prin. & in.v.col.C.sen.rescin.nõ pos. & in.l.i.circa antepe.ebar. & in.l.criminis.C.q ac.non pos. & in.l.exceptionẽ.C.de proba.in vi.col. & Iac.but. in.l.si fideiussor.i prin.ff.qui satis.cog.per Anto.in.c.exhibita.in no.de iud. aliqd per eum i.c.soborta.in fi.de re iud. & per Iac.de bel.in.§.si vero dicatur.i aut.de testi. & Bal.in.l.qui interrogatur.ff.de interroga.actio. & Imo.in.l.si quãdo.in prin.de leg.i.aliquid p Pau. de ca. & ro.in.l.nam & postea.in prin.ff.de iureiu. & per Bart.in l.si duo patroni.§.idem iul.in fi.eo.tit. In quo articulo potes concludere sic q̃ iudex dictam reseruationem exceptionis facere potest etiam si reseruentur exceptiones impedientes processum. & reseruatio tenet si non appelletur vt est tex.ff.e.ad dissol 5 uẽdum de despon.impu. ¶ †Sed dubium vertit an iudex faciat iuste vel iniuste adeo q̃ propter hoc excipiens habeat iustam causam appellandi, & contradicendi circa q̃ gloss. reputata.singu.in.d.c.cum contingat sentit q̃ si iudex simpliciter ad vlteriora procedit non facta reseruatione sit iusta causa cõtra c dicendi, & appellãdi[c].secus si reseruat exceptiões vel dicat saluo iure partium.sed Hostien.primo ibi dixit qd̃ hoc vltimum videtur verum si presumptio malitie sit contra excipientem.c. nullus.de presumptio. & in.l.ii.C.ad.l.corne.de falsi.vel sit dubium an exceptio sit de iure admittenda vel non. & exquirat proliziorem tractatum: nam tunc potest inuitis partibus vltra procedere & reseruare, vt hic, alias non per gl. in.in.c.cumana de elect.postea dicit posse concludi q̃ aut loquimur in preiudicialibus exceptionibus in quibus ordo iudicij peruertetur, &

a ¶ In imperatore. Adde qd̃ principis declaratio ad.l.aliquã vel ordinatio nẽ factã ex fin.psone postulatiõe saltẽ in quo ad oẽs d.l.fin. & facit.c.in causis de re.iu.cũ ibi no.et adixit ro. consil.cc.lx. ¶ Et istud itelligerẽ i papa & imperatore q hñt ius cõdendi legẽ gñalẽ hñtẽ oẽs ligare. & sic.ff.de ius positiuũ vt i.l.princeps.ff.de leg. & i.c.pposuit de cõcess.pb. & i.l.fi. C.si cõ imp vel vtil. publi. & l.l.pscri.e. tu.illi at principes q nõ recognoscũt superiorẽ nõ credo posse cõdere leges gñales neq̃ contrasnia facere inueniũ forsan inter subditos de quo p doc. maxĩe repetentes i.c.i.de cõst.ant.fr.

b ¶ Sua nõ interest. Adde tu bonũ verbũ bal.i.l.si defunct[9].C.de suis & leg. vbi dicit satis sufficere q̃ casus aliquo possit existere in q interesse. & facit qd̃ no.Pau.in.c.veniens.el.ii.de test. vbi sufficit ostendere aliquẽ interesse superficialr̃ dũmodo i processu postea plenarie ostendat & ad de q̃ et facit q̃ no. Aug.ar.c.i.l.i.ff.de appe.re.col.ii.vbi dicit q̃ añ oĩa docẽãt saltẽ summarie vl offerãt se incõtinenti pbaturos de interesse. & illud i pma cõparitiõe deducãt. & postq̃ ita fecerint habe rẽt pinde ac si cũ effectu pbassent fm bal.i.l.p hac vltimã col.de tẽp.ap.bal. i.l.iii.eo.vl.de app.reci.sic et tertius appellãs dz inserere cãs grauaminis, & ostendere de suo interesse.bar.l.l.a sẽtẽtia.in fi.ff.de appel.Fran.Cur.

c ¶ Et appellandi. & iudex procedẽdo ad vlteriora vl exceptiones reijcere est sup ea ẽ cognitũ & nõ appellatũ nec põt amplius in iudiciũ dũci ad est finẽ ad quẽ prius ẽ

tur. et non potest hoc facere etiam cum reseruatione. c. exhibi-
ta. de iud. exemplum in exceptione, tamen nō cum iudex competens
vel procurator. c. in nostra de procu. secus in alijs vt puta si sit
exceptio dilatoria solutionis q̄ licet si h. cōte. obijciatur: tamen postea
venit probanda. l. exceptionē. cum ibi no. C. de pba. idē si dicatur re-
dēdum esse positioni, vel si obijciantur testes nō esse producendos
quia poterit admittere cum protestatione seu reseruatione predi-
cta. et idem in simili que pendent a mero iudicis arbitrio. l. vbi-
cunque. ff. de interro. act. l. ij. §. i. ff. de test. et ita refidet Jo. an. in
d. c. cum contingat. et alij doc. ibidē. Pro quo vltimo alleg. text.
l. aut. si dicatur. et ibi Bal. et Salic. C. de test. Jmo. hic cōcludit q̄
si est exceptio q̄ obijcitur ad processum iudex debet de illa discute-
re parte instante ne alias grauaretur cōtra formam iuris in pro-
cedendo. facit secundum cum q̄d no. Bart. in d. l. ij. in vlt. col. ff. de op.
noui. saluo nisi presumptio sit contra obijcientē. d. c. nullus. vel
requireret prolixiorem tractum. et iudicium esset summarium p
istum tex. ¶ Sed ego idē puto etiā si iudicium nō sit summa-
rium per. l. nam et postea. in prin. secundum primum intellectū glo. et ibi
Bar. ff. de iureiu. Jo. de Jmo. in d. c. cum cōtingat. dicit in effe-
ctu illud idem q̄ ipse dicit hic. et ibi addit vnū videlicet q̄ dum dictū
est q̄ quando presumptio esset contra opponentem posset reseruari esset
verum nisi opponēs offerret se paratū probare incōtinēti de iu-
re suo: quia tunc purgaretur illa presumptio arg. l. si is a quo in
prin. ff. vt in pos. leg. et c. interposita de ap. et no. Jmo. et expresse in
c. post electionē. in fi. de cōcel. preben. et no. doct. in c. super ista.
de test. l. inte. et no. q̄d eo casu quo iudex nō vult admittere nec
cognoscere de exceptione dilatoria etiā post lit. conte. poterit
opponi q̄d est contra cōem regulam ita est tex. tepu. sing. cum
glo. in c. ex conquestione. de rest. spo. et not. glo. ij. q. i. in prima
6 in versicul. querendum. ¶ † Quando autem dicatur exceptio
a requirere altiorem indaginem* vt. s. dixi: dic vt per Bart. in l.
iiij. §. condemnatum. de re iud. et in l. si is a quo i prin. per illum
tex. ff. vt in pos. leg. et in extrauag. ad reprimen. in ver. summa-
rie. circa. ij. col. et bal. in. l. si ex falsis. C. de trāsac. et in l. i. C. vt in
pos. le. et in d. l. iij. §. ibidem et in l. fi. C. de edi. cog. et vnū verbū
hic per Ang. et per Bal. l. i. ij. C. de edi. diui. p. d. Car. et Jmo. in
c. cum in iure. de offic. delega. vbi transeunt cum Bar. ideo vi-
7 detur q̄ Ang. hic male dicat. ¶ † Item q̄ exceptio que hic op-
ponitur de iure tertij dato q̄d sit exclusiua iuris agentis in totū,
tamen non admittitur in iudicijs summarijs secundum Pau. de ca.
hic in lec. bononiensi. Quod not. pro limitatione. l. fin. C. de rei
ven. et l. cum seruum. cum glo. C. de ser. fug. et no. per Bart. in l.
ij. C. de excep. rei iu. Sed Rapha. hic dicit q̄ alia est ratio qua-
re ista exceptio hic non admittitur: nam ratio est: quia nō intererat
excipientis. et istud magis placet. ¶ Item no. q̄ si heres dece-
dit ante aditam hereditatem perit fideicōmissum. Et pro intelle-
ctu huius tex. queritur que fuerit rō differētie inter exceptionem
nullitatis testi, et exceptionem nullitatis fideicommissi. Rūdet
Bar. quia quando testamentū est nullum in totū nō interest he-
redis si inuitus cogitur adire. et restituere: quia per talē aditionem nō
erit heres. et sic non implicabitur oneribus hereditarijs. Sed si du-
bitatur an fideicommissum tantū debeatur, et testamētū in alijs
partibus sit inualidum bene interest heredis nō cogi adire, quia
per talem aditionem perderet quartam. l. quia poterat. ff. e. hanc
rationem reprehēdit Jmo. et Ro. hic: quia heres hic hereditatem
suspectam dicebat, et sic de dicto interesse non est tractādum:
quia non sponte volebat adire, et sic non poterat aliquo modo
quartam detrahere. ¶ Item faciliter potuisset tolli tale inter-
esse puta dando modicum tempus ad deliberandum. iuxta l. sed si
alio. §. i. ff. eo. sed saluo Bar. quia licet heres suspectā dixisset he-
reditatē tamen sua interest non compelli adire: quia potest penitere,
postea adire. l. ita tamē. §. si patronus. ff. eo. et similiter saluatur
Ray. qui dicit q̄ rō propter quam auditur heres opponens exce-
ptionem q̄d fideicommissum non valeat est: quia si non valet debet
remanere apud heredem. l. codi. in prin. de le. ij. quā rationem
reprehendunt Jmo. et Ro. hic per illud argumentum quo re-
prehendunt rationem Barto. et non bene vt iam dixi, aliam ra-
tionem differentie assignat hic Jmo. quia quando tractatur de viribus
fideicommissi interest heredis non compelli: quia si fideicom-
missum nō tenet nec transfert actionē ex trebelliano in fideicō-
missarium. et sic remanet heres creditoribus hereditarijs obli-
gatus, sed quando tractatur de viribus testamenti quādo te-
stamentum esset nullū aditio non facit eum coheredē, et eum non
obligat vt refert hic Jo. de Jmo. q̄ dicit q̄ hec fuit ratio bart.
vt ipse etiam vidit in libro Bartol. apostillato manu eius, sed
hanc rationem reprehendit hic Ro. quia ibi compellitur heres
adire si aliquo modo cōtingat fideicommissum perire heres nō
remanet obligatus oneribus hereditarijs. l. apud iul. §. vtrum
cum se. ff. eo. vnde posuit hic Ro. aliam rationem quam dicit
fuisse Bald. in l. eam quam. C. de fideicom. in lec. antiqua sed
non habeo in lec. mea. et est ratio multum debilis: ideo non reci-
to. Et teneo opi. Bar. hic. Posset etiā saluari ratio quā dicit
Rom. fuisse Bar. quia non ob. d. §. vtrum cum seq. quia loquitur
in casu quando fideicommissum erat validum licet esset condi-
tionale. et nondum euenerat cōditio: vnde ne cōtingat frauda-
ri fideicommissarium si decedat interim heres cogitur adire, et
deficiente conditione succurritur heredi per cōdi. de qua ibi,
sed in casu nostro fideicommissum erat omnino nullū. Et si co-
gatur heres adire illa coacta aditio non debet nocere legatarijs
et creditoribus absentibus q̄d iudex coegerit arg. l. si seruus plu-
rium. §. i. ff. de leg. i. nō est tamē hoc sine scrupulo. Ex. s. dictis
infert hic Bar. q̄ si opponatur excep. de viribus testamenti. et
vertatur in ea interesse heredis: vt quia ipse de succedētibus ab
intestato: tunc talis exceptio erit examināda antequā adire co-
gatur per rationem huius litere, et ar. l. apud iul. in prin. ff. eo. et
l. ita tamen. §. quoties. ff. eo. et sic limitat istum text. et Pau. de
ca. hic in lec. padu. transit cum Bart. sed Jmo. hic reprehēdit
in casu huius. §. quia hic heres dixerat hereditatem suspectam, et
sic videtur dixisse se nolle hereditatē. vnde si modo diceret eam
velle esset sibi cōtrarius, et per cōsequēs nō esset audiēdus. l. ij.
§. si alius. ff. quando app. sit. Unde dicit q̄ dictū Bart. pōt saluari si
heres nō dixit suspectā sed dixit se nō cogendū: quia spectare di-
cebat hereditatē ad eum ab intestato. Vel dic aliter etiā saluari
pōt dictū bar. dato q̄ heres dixerit suspectā. quia pōt penitere.
d. §. si patronus. et no. Bar. in l. quia poterat. ff. e. Item q̄ dicebat
sibi suspectam ex testamento, et pot. erat esse suspecta ex testa-
mēto propter multa onera relicta in testamēto que cessabant ab in-
testato preterea pōt reus opponere plures exceptiōes suas per ra-
tionem q̄ habentur in regula nullus pluribus de regu. iu. in. vj. et hec rō
nō occurrit in studio. Raph. etiā hic reprehēdit Bar. quia si rea-
lis est l. cum intestati nō videlicet restitutio fideicōmissi plusquā valeat fidei-
commissum tamen magis placet opi. Bar. per. d. §. quoties. et per. d. l.
apud iulianū. l. prin. Nec ob. rō Raph. quia potius interest no-
stra nō soluere quā indebite solutū repetere. l. ij. ff. de cōpē. Itē
q̄ posset afferre aliqualē presumptionem, et preiudiciū contra
eum intestati illud decretū iuxta l. ostiā in prin. ff. de appel. et l. a
si duo patroni. in principio. cum ibi no. ff. de iureiuran. Item
si verum esset q̄ dicit Raph. sequeretur q̄ in hoc iudicio sum-
mario nunquam deberet audiri excipiens, licet exceptio con-
cerneret vires fideicommissi cuius cōtrarium dicitur in tex. no-
8 stro. ¶ † Subdit hic bar. q̄ si opponatur exceptio de viribus
fideicommissi si nullum vertitur interesse heredis vt quia an-
te repudiauit tunc illa exceptio q̄ fideicommissum sit nullum
nō impedit heredē cōpelli adire per rationē huius. §. q̄ repre-
hendit hic Jmo. quia imo heredis interest quoniam si cogatur
adire remanet ipse heres obligatus oneribus hereditarijs non
autem fideicōmissarius cum fideicōmissum sit nullū. Sed hec
ratio nō est sufficiēs: quia isto casu nō potest heres remanere in-
uolutus per. d. §. vtrum cum seq. vt dixi. s. secundum Ro. ideo tenerē
opi. Bar. Sed tamen quia in precedentibus tenuit q̄. d. §. vtrum.
loquatur quando fideicōmissum erat aliquod. ideo esset diffi-
cile tenere opi. Bart. et inducitur extra gl. per Fran. accur. iste
tex. ad. q. vt refert hic Bar. mater instituit filium infantē, et eum
rogauit per fideicōmissum si decederet sine liberis restituere he-
reditatem seie. decessit filius hereditate non adita. An pater
possit cogi adire et restituere. et cōcludit Bar. reiecta opi. Frā.
accur. q̄ potest cogi per ea que no. in l. eam quam. C. de fideicō.
Sed Pau. de ca. hic i lec. padua. dicit q̄ dictum Barto. in secun-
do casu vult q̄d pater nolens sponte adire possit cogi, procedit
quando pater sponte adiuisset hereditatē infantis. nam tunc
cogetur adire a seia fideicommissaria hereditatis testatricis.
sed si nollet adire hereditatē infantis neuter posset cogi adi-
re quia non fuit iussus restituere illā, nec testatricis: quia eam nō po-
test habere pater nisi tāquā heres heredis infantis per l. si qis
filium. §. i. ff. de acqui. he. Nec ad hoc ob. secundum eum q̄ habetur in l.
apud iulianum. §. idem iul. ff. e. vbi cogitur quis adire heredi-
tatem quam non fuit rogatus restituere: quia respondetur q̄ illud
ibi euenit facto eiusdē testatoris, hic nō: nam hic testatrix non
cogitauit principaliter nec in cōsequentiam de hereditate he-
redis. ibi secus: quia eam de ea disposuit et dicit hec esse subtilia, et no-
tabilia. Et voluit dicere q̄ vt fideicom. in q. nostra haberet lo-
cum non erat necesse heredem heredis adire hereditatem in-
fantis heredis sed in. d. §. idem iulianus. ad hoc vt valerēt ta-
bu. pup. et per cōsequens fideicōmissum in eis relictum erat ne-
cesse adiri hereditatem patris. l. ij. §. adeo. ff. de vulg. et pupil.
Plus dicit Bar. in. d. l. eam quā q̄ etiā quando decederet he-
res rogatus hereditate non adita hic heres illius rogati pos-
set per in integrū restitutionē consequi hereditatē rogati po-
terit cogi petere in integrum restitui ex persona minoris. et adi-
re et restituere. q̄ videtur mirabile verbū: quia restitutio datur pro

Deductū ita tyro. cōs. cclxxxiij. et ad de q̄ p processum ad vlteriora nō q̄ vt pnunciatū super exceptionibus si caret preposterus ordo eiusdem cāe ad se ipsam. et sic processus nō tenet. Fel. quem vide in. c. suborta col. vj. extra de re iud. et ibi refert ita cōsuluisse quēdam aduocatū florē- tinū. et vide eūdē ibi l. ij. et. in. col. et adō an iudex videatur pnunciare super exce- ptionibus opposi- tis ad impediendū processum eo ipso q̄ procedit ad vlterio- ra q̄ nō obstant ob- stare et ras reiecis- se vide tu p eūdē ale. in cōsil. c. co. ij. post pn. in. v. vo. et vid eūdē ale. in cō- si. xxxviij. col. v. vbi si. cōtinuatur vbi iu- dex pcedendo ad vlteriora vr pnū- ciare exceptiōes p positam obstare.
¶ Altiorē indagi- nē. Adde ea q̄ di- cunt requirere altio- rē indaginem vide ale. l. cō. cl. vij. als cl. xxj. inci. sup pn. q̄sito in. fin. vol. v. Frāc. Aret. i. c. ve- niēs. el. ij. post Jn- noc. extra de testi. et meli' alex. l. i. iij. C. de edic. di. adri. Bal. l. i. fi. C. de cō- pensa. Frā. Cur.
¶ Et vid doc. ca- nonistas in. c. exce- ptionē d excep. vbi d. an. Abb. et Fel. Anto. Fran.

pter lesioné,sed in hoc casu nõ videt q posset pretendi lesio:q
iste perdit quartam postq̃ nõ vult sponte adire: tñ q: hoc
nõ tangit hic p alios remitto ad ea que dñr in.d.l. eam quam.

1 ☞ Maior minorem cogere potest,non econtra:par vero in parem non habet imperium.

2 An episcopus archiepiscopum in sua diocesi delinquentem possit punire.

3 Quis non potest fungi pluribus officijs nec vice pluriũ personarum.

4 An quis possit esse in duobus collegijs.

1 **Tempestiuũ.** †Maior minorem cogere potest non econtra: par vero in parem
2 non habet imperium nec aliquid in seipsum. h.d. ❡ †No. qđ
in summario dixi,t facit ad questioné an epo archiepiscopum
in sua diocesi delinquentem puniet.de quo vide per Arc. in.c.
fin.de consti.in.vj.per Host.in sum.de sent.exco.§.quo valent
excommunicari post prin.per Jo.an.in repe.c.de filio. in. vij.
qõ.de raptoribus,per alios in.c.cum inferior. de maio. t obe.
3 ❡ †No.q quis nõ potest fungi pluribus officijs nec vice plu
rium personarũ de quo vide p Bal.t Bar.post glo.in.l.si con
sul.ff.de adopti.t in.l.plures.alleg.in gl.t aliqd per Cy.hic,t
Dy.t Imo.t per Ja.de bel.t bal.in pña cõsti. Can.§. ideoq.
per Barto.in.l.cõperimus. per illum tex.no. C.de primi. sac.
scri.li.xij.per glo.t doc.plene in.c.ex literis.de pba.aliqd in.c.
ij.de cõsue.lib.vj.vbi est text.no.t Bar.in.l.omnes.vbi bonus
4 tex.C.qui mil.non pñt.lib.xij.†t inducitur hec materia ad in
finitatem.q.de quibus per doc.in locis.ff. allegatis per Bart.
eleganter in.l.ij.§.j.de stipu.ser.t per Bart.in.l.fi.j.de colle.illi.
in versi.quero quis possit esse in duobus collegijs. p Inno. in
c.q: pper.de ele.t per bar.in.l.iubemus. §.sane. el.j. C.de sac.
san.eccle.t in.l.ex sententia.ff.de test.tu.t Bal.in aut.nisi bre
uiores.C.de sen.ex breui.reci.t bal.post Ja.de are.in.l.q duo
bus.per illũ tex.ff.de cõdit.t de.t in.l.binos.C.de aduoca.di
uer.iud.t in.l.si ad scribarum.C.de app.t Joan.An.in.c.cum
olim.de re iu.per Pau.de liaz.in disputatiõe inci. primo q̃
ritur vtrum electio.in scđo dubio.per Ray.t Bene.de plum.
in.l.si statuliber a pena.§.filius.ff.de statu.cum infinitis simili
bus,t vide tex.in.l.duorum libertus.j.de opc.lib.

1 ☞ Filiusfa.potest cogere patrem adire t restituere.

2 Maior est potestas publica quam patria.

3 Filiusfa.sine consensu patris est legitimus accusator in causa criminis publici.

4 Quid autem si filius esset minor.

1 **Si quis.** †Filiusfa.pt cogere pꝛez adire,t restitue
2 re.h.d.cũ pa.l.se. ❡ †Not.q maior é ptãs
publica quã patria,ptz q filius exercet publicam potestatem
in patrem.facit.l.veluti.ff.de iu.t iu.t ibi gl.in ver. parcamus
t sic probatur hoc q magis debemus parere patrie quam pa
tri vt ibi no,t vide tex.optime pbanté in.l.munic.ff.de r. li.t
3 sump.fu. ❡ †Et per istum tex.probatur quod hic filiusf. sine
cõsensu patris est legitimus accusator in causa criminis pub.
q quo ad ea que ius publicum tangunt patria potestas non
consideratur vt hic,p quã opi.videt tex.in.l.iter libertas.§. fi
lius.t ibi sequit Dy.t Bar.j.de adul.t tex.in.l. post legatũ.
§.si filiꝰ.ff.de his qui.vt indi.t Bart.in.l.quoties.la.ij. de nox.
t bal.i.l.pe.C.de nox.t Ja.bu.t Ja.de are.Bar.t Bal. Ang.
t Sal.in.l.fi.§.necessitatem.C.de bo.q li.b glos.ibi quã sequit
4 Cy.contrariũ tennerit. †Et qd si filius esset minor vide Bar.
in.l.fi.§.i.j.de verbo.oblig.t Ja.but.t Bald.in.l.cum opoꝛt.t.
§.fi.C.de bo.que lib.

4 ❡ Causa timẽdi. de hac materia de falso cõducto da to a iudice vide p Sicno.de medio consi.cij.

1 ☞ Etiam post repudiationez cogitur quis adire nisi bona sint vendita tc.

1 **Sed t qui.** †Etiam post repudiationem cogitur quis adire nisi bona sint vendita.t per
aditionem factam coacte confirmantur legata t fideicom
missa,t tabule pupillares.h.d.cum.§.seq.

1 ☞ Qui compulsus adit non potest penitendo habere beneficium quarte.

1 **Qui compulsus.** †Qui cõpulsus adit non potest penitendo habere
beneficium quarte.h.d. ❡ In tex.ibi retinere quartam suben
di,nec illud qđ pro quarta ibi assignatum fuisset a testatore.l.
si heres.ad fi.ff.ad.l.fal.fm Ang. hic. ❡ In gloss. in versic.
retinere ibi.§.q si fortius. Solue q heres ibi fuit institutꝰ sub
cõditione,t grauatus sub eadem cõditione de restituẽda he
reditate.t coactus adire pẽdente conditione quo casu aditio
nõ tenet.l.sed t si alio.§.fin.ff.co.l.is potest.in prin.ff.de acqui.
here.vnde nõ mirum si ibi potest adire sponte post euentũ cõ
ditionis hic vero fuit institutus pure,t pure rogatus. Uel se
cũdo solue,t meliꝰ q ibi heres fuit institutus pure, t pure ro
gatus sub conditione restituere quo casu licet possit nõ cum
tum conditionis compelli adire.l.apud iulianum.§. antistius.
ff.eo.tamen quandocunq voluerit pendente cõditione potest
heres penitere,t sponte adire,t quartã retinere.t in hoc ille
tex.ad limitationem huius.§.est fin.fm Imo. t Ro.ibi etiam
vide per Bart. ❡ In ea.in fi.dic q ibi loquitur quo ad deum
t sic de iure poli.t hic quo ad forũ iudiciale.facit.l.qui ca men
te.j.de fur. ❡ Ad limitationem huius.§. adde q si hres recu
sat adire hereditaté petens sibi prius dari terminũ ad delibe
randum,t tamé instante fideicommissario fuit coactus adire
poterit durante termino deliberare sponte adire t quartaꝫ re
tinere vt est casus in.l.si lega.in prin.t in.l.omnes.j.e.

1 ☞ Rogatus de restituendo rem vel quantitatem non potest compelli adire tc.

2 Fragilitati cautionis quis se committere nõ tenetur vbi magnum periculum contingere potest.

3 Quis non tenetur se committere literis salui conductus a capitali inimico concessis.

4 Appellatione bonorum comprehenditur es alienum t iura t actiones.

5 Appellatione rerum mearum veniunt iura t actiones de quo vide omnino.

6 Fideicommissum particulare nunquã trahitur ad vniuersale.

7 Verbum relinquo, est verbum commune.

8 Si testator totum patrimonium per verba cõmunia diuisisset talis diuisio habet vim institutionis.

9 Si testator relinquit.c.filio t prohibuit eũ plus petere posse tunc perinde est ac si fuisset institutus.

10 Quid si pater relinquit.c.filie iure benedictionis an videatur relinquere iure institutionis.

11 Verbum relinquo prolatus in minus solemni testamento non trahitur ad institutionem sed fideicom.

12 Utrũ verbum relinquo adiectum quote trahatur ad directaꝫ institutionem vel substitutionem.

13 An substitutio facta per verba communia.j. tempore pubertatis censeatur esse directa.

14 Ubi quis est rogatus restituere quicquid ex hereditate super erit nihilominus est locus senatuscon.trebel.

15 De substitutiõe facta per verba communia hoc modo, si filꝰ meus decesserit residuum bonorum meorum deueniat in.T.

16 Appellatione patrimonij non venit deductio eris alieni.

1 **Non omnis.** †Rogatus de restituendo ré vel quantitatem non potest compelli
adire.secus si rogatus esset de vniuersitate rerum , seu de here
ditate vel eius quota.t rogatus restituere hereditaté ere alie
no deducto seu deductis legatis compellitur hereditaté adi
re t restituere non deductis ere alieno t legatis,vel deductis:
t tunc prestita cautione de defendendo fideicõmissarium.h.d.
v scꝫ ad.§.si quis heres.in.l.cogi. ❡ Not.q ille cui relicta est p
fideicommissum certa quantitas nõ potest cogere heredé adi
re q limita vltra doc.hic vt nõ habeat locum in eo cui relicta
est certa pecunia tanquam pretium quote hereditatis:q: tunc
est in electione heredis soluere pretium vel quotam. t si eligat
soluere pretium potest cogi adire vt est text.fm cõmunez intel
lectum in.l.Pau.t Lau.j.codé. t ibi docto. t maxime Ange.
2 ❡ †No.q fragilitati cautionis quis se cõmittere nõ tenet vbi
magnum periculum contingere põt ad idem tex.in.c.ex trans
missa.t in.c.literas.de rest.spo.t in.l.qui ita.§.i.versi.sed dicen
3 dum.j.eo.ti.†q facit fm Imo.hic vt quis nõ teneatur se cõmit
tere literis salui conductus a capitali inimico concessis vt est
tex.in.c.accedens.cl.fi. vt lit.non conte. de quo vide no.p ang.
in disp. sua incip. bononiensis seu ciuitatis bannitus in. v.q.
vbi cõcludit q aut quis timet gẽtes inimicas,t nõ tenetur se
committere literis salui conductus.d.c.accedens.t no.Jo.an.
in.c.statutum.§. cum vero.de rescri. in.vj. aut qn timet de exe
cutione banni contra eum late: t tunc per saluum conductum
a a iudice concessum plene tollit causa timendiꝰ iuxta plene no,
per Bar.post glo.in.l.si is q reus.j.de pu.iu. t tunc tenetur se
committere literis salui cõductus:q cessante causa cessat effe
ctus.t alle.an ar.l.adultus.§.fi.j.de adul.t.l.indigere.§. quãuis
j.de inrepa.t idem tenet Sal.in.l.reos.C. de accu. q vltimum
fin. limitauit Joan. An, quando tales litere salui conductus
verisimiliter redderent eum tutum ad veniendum.secus si sm
mortẽ patrie nõ redderẽt illũ tutũ:q tũc reputet fragilis cau
tio non tenetur quis se illis committere.d.c.ex transmissa. t.d.
c.literas.in fin.ita not. voluit Joan. an.in addi. Spe.in tit.de
accu.in.iij.parte.§.fi.super ver.quid si quis bannitus. t ponit
exemplum in bannito ex offensa tyrannizantis in loco. Item li
nuta.§.si quis alio.cum seq.ff.eo.t per Joã.de Imo.in.l. pe.§.
ad crimen. in.xiiij.col.j.de pub.iu. in versicu. aduerte tamen.

q dicebat

quia dicebat &c. Anto. de but. in.c.cum dilecti. per illum text.
4 de dolo & contu. ¶ †Secundo no. q appellatione bonorum,
comprehenditur es alienum, & veniūt iura & actiones. de quo
vide plene per Bar. in.l.princeps.ff.de verbo.signi. & in.l.fi. de
vsufr.leg. & in.l.si quis seruum.§.si.cum.l.seq.ff.de le.ij.in.l.cum
ex causa.ff.de iur.fis.& per Cy. Pet. & Bal. in.l.tutoris.C.ad.l.
iul.de vi pub. & Bal.aliquid no.in.l.liberti libertęq.l vl. char.
in ver.sed dubitatur an filia instituta &c.cum se. C.de ope. lib.
¶ †Tertio no. q appellatiōe rerū mearū veniūt iura, & actio
nes.de quo vide omnino Barto.in.l.quibus.in.ij.§.argento.ff.
de au. & arg.leg.per Guil. Bart. & Bald.in.l.j.ff.de sta.ho. per
doc.in.l.si legatus.si quis bona.ff.eo.per Bal. & Ang. in.l.si cō
stante.§.si.ff.solu.matri. & quod no. Barto.in.l.fi.ff. de vsufru.
le. & Bal.in rub.C.de verb.sig. & idē dicitur hic in tex.de verbo
facultates meas, scilicet q intelligit ere alieno non deducto.l.
si generalis.in prin.cum ibi not.ff.de iure do.no. Barto. in.l.si
6 constante.in princi.per illum tex.cum gl.ff.sol.ma. ¶ †Quar-
to no.in versi. & generaliter. q fideicōmissum particulare nūq̄
trahitur ad vniuersale quāq̄ aliter non sit fideicōmissario vni
uersale pussum. Secus tamen est in institutione particulari.l.
j.§.si ex fundo. & l.si ex facto.in grāde.ff.de he.inst. & ex hoc col-
ligit no. Dy.hic. & doc. q verbū obliquum seu non directū cer
te rei vel quantitate adiectū nunquā trahit ad institutionem
seu vniuersitatem etiam si nullus alius sit institutus. secus si
adijceretur vniuersitati bonorum, vt q testator dicit tibi, bona
mea relinquo: q tūc perinde est ac si dixisse instituo, vt est glo.
repu.sing.in aut.de here. & fal.§.si vero nulla in versi. relictus.
ad q facit tex. in.l. quoniam indignum. vbi plene per Salyce.
C.de testa. & tex. in.l.omnes. in versi.relinquo.ff.de test.mil. Et
istud communiter tenetur etiam si verbum relinquo esset adie-
ctum in persona filij & certe rei vel quantitati, vt trahat ad in-
stitutionem per tex.in.§.aliud quoque capitulum.ĩ dicto.§. cete-
rum.in aut.vt cum de app.cog.secus si vniuersitati bonorum. &
ita firmauit gl. & Bart. & Bal. & Ang.in.l.his verbis.in princ.
ff.de her.insti. & Bart.in.l.centurio.in.ij.q.prin. ppe si.de vul.
& pup. & Ric.malum.in sua.q.incipien. Titius nat⁹ ex prede-
functo vt refert Bar. & doc.in.l.illa institutio.ff. de here. insti.
& est glos.ord.in.c.si pater de testa. in.vi. quam etiam sequitur
Bal.in repe.illius capituli dicens hāc esse cōmunē opi. citra-
montanorum. & idem tenuit Joā. an. & d. Ant.de bu. & Jmo.
in.c.Ray.de testa. & Salycet. in.l.quoties.C. de he.inst. & in.l.
fi.C.fa.er. & in authen.nouissima.C.de inoffi.testa. & l. quoniam
indignū.C.eo. Jmo.in.d.§.si ex fundo. & Bald.in.l. non codicil
lum ad fi.C.de te.in versi.quid ergo. & in.l .ij.in.ij.col. in versic.
ex his.C.de bono.posses.sm tab. & in.l. quoties. C.fa. ercisc. &
Bart. & doc.hic, & dicit Ro.hic q ista est cōis opi.tñ dicit qđ
7 ipse est solitus tenere contrarium.n.l tamen alleg. †Alia fuit
opi. q predicta procedunt quādo relinquitur extraneo: tamē
secus quando relinquitur filio per hoc verbum relinquo, q est
verbum commune vt probatur in.l.is cui sub conditione.ff.de
condi. & demonst. & in.d.§.si vero nulla. q tunc etiā si res certa
vel quātitas relinquitur trahitur ad institutionem: quia ver-
ba in dubio d.bent intelligi sm qualitatem persone ad quam
referuntur.l.plenum.§.equitij.ff.de vsu. & hab. in.l.si quis filio
§.irritum.ff.de inj.rup. & irri.test. & c.solite.de mai. & obe. ¶ Er
go debet intelligi iure institutiōis esse relicta pu t hodie de ne
cessitate filio iure institutionis relinqui ds vt.d.§.aliud quoque
capitulum. Pro hoc etiam facit: q quilibet nescit dicere here-
dem instituo: ergo hec subtilitas verborum attendi non debet
vt vult gloss.in.l.quoties.C.fa.er. ¶ Jtem p hac opi. videtur
casus in.d.c. Ray.in versi.relinquens. & per predicta vna cum
aliqb⁹ alijs rōnib⁹ satis gñalib⁹ hāc opi. ts Ja. de are. Pe. &
Bal.in.l.quoties.C.de he.insti. & refert Bal.in.l. captatorias.
in.v.oppo.C.de te.mi. & oēs doct. Tolosani vt refert Bald. in
l.fi.C.fa.er. & idem tenet Car.flo.in.d.c. Ray. Sed prima opi.
tāquā magis tuta est tenenda: q scdā iure videt non probari.
Nec obstant argu. contra allega. quia de forma & solennitate
testi est q filius dēat īstitui nec sufficit q habeat quoq relicti
a ti.d.§.aliud. Unde cū verbum relinquo⁹ in dubio trahatur ad
institutionem quando adijcitur vniuersitati bonorum. secus si
rei singulari.d.l.in his verbis cum gl. & hoc dix.ff.ergo &c. Nō
ob.d.c. Ray.quia vt dixit Saly.in.d.aut.nouissima in.l. quo-
ties.C.de he.insti. & in.l.fi.C.fa. erc.ille tex. loquitur de iure. C.
de quo iure sufficiebat filiū habere quoquo relicti.l. omnimo-
do.C.de inoffi.test. Uel sm gloss. & Joan. And.in.d.c. Ray. &
glo.in.d.c.si pater.in ver.instituit.debet subaudiri i.d.c. Ray.
q filia fuit expresse instituta, & sic ibi verbū relinquēs fuit ver
bum actoris decretalis non autem verbū testatoris. Uel not.
responde sm Abba.antiquum & Hosti.in.d.c. Ray. & Bald,
in authen.ex causa.in pe.col.C.de lib.prete. & in.l.fin.C. fa.er. &

gl.in.d.c.si pater. q de equitate canonica verbum relinquo re-
lictum ad personam filij indistincte trahitur ad institutionem
d.c. Ray.qui tex.ad hoc non est alibi scdm Bald.in.d.l.fi. Se-
cus autē de iure ciuili.tamen precedentes so.sunt tutiores: q
non debet induci discordantia inter ius ciuile & canonicum.c.
cum expediat.de ele.in.vj.cum si. Et dicit Pau. de cas. in.l.ex
filio.in prin.ff.de vulg. & pup. qđ hec vltima responsio non est
bona.alie etiam dant so.per doct.in.d.c. Ray. quas non curo
referre. Et predictam conclusionem primo limita nisi testator
dixisset relinquo.x.filio pro legitima seu pro sua fal. q tūc ver-
bum relinquo, importat idem qđ instituo sm Barto. & Bald.
no.in aut.vnde si parens.C.de inof.tes. & Bar.in.l.fi.ff. de pec.
le. & Barto.in consi.incip.consultus sup.d.puncto. & Bald.in
l.humanitatis.in versic.ult.oppo.C. de impu. Et de hoc dicit
ibi esse tex. & Bal. in.l.quoties.C. de he.insti. & d. Cardi.flo.in
d.c. Ray.sequitur hoc etiam Pau.de ca.in consi.clxxix.inci-
piē.christi nomine in casu pñti. & in.d.l. humanitatis. & Ra
pha.in.d.l.his verbis.licet Barto.in decisum reliquerit in.l.fi-
lium.§. sed portio.ff. de leg. prestan. in hoc tamen contrarium
tenet Salyce.in.d.aut.vnde si parēs. & in.d.l. quoties. in fin. &
in.l.humanitatis. & Jmo.in repe.§. si ex fundo. & in.d.c. Ray.
p.d.§.aliud.vbi habetur q nō sufficit quoquo relicti tit. filijs
relinquere debitā portionē. Et hec opi. forte est de iure verior
quia quando testator relinquit aliquid filio etiam simpliciter
tamen intelligitur relictum pro legitima, & in legitima cōpu-
tatur.l.sicut.§.j.ff.de in repa.l.etiam.§.si debita. ff.de bo.lib. no.
Bar.in.l.in quartā.ff.ad.l.fal. Et tamen fuit conclusum. ff.qđ
non intelligatur relictum iure institutiōis: ergo expressio eius
q tacite inerat nihil debet operari.l.ij.ff.de le.j. ¶ Nec ob. d.
l. humanitatis q illa loquitur de iure.C. quo iure sufficiebat
filiū habere quoquo relicti titu. Uel dic q illa verba ibi eis re
licta &c. sunt verba imperatoris non testatoris. Jstam autem
opin.contra Bartol.tenet Math. de math. in suis not.dictis
8 not. clxvij. ¶ †Secundo predicta limita nisi testator totum
suum patrimoniū per verba communia vt est verbū relinquo
diuisisse: quia tunc talis diuisio habet vim institōnis facta per
verba directe.glo.est fin.in.d.l.quoties.C. fami.erc. sm Ang. &
Jmo.in.d.§.si ex fundo. & l.d.l.cēturio.in verbo quero vlterius
9 quid si hec substitutio per verbum commune. ¶ †Tertio li-
mita nisi testator dixisset relinquo centum filio meo. & prohi-
beo eum plus petere posse: quia tūc perinde est ac si fuisset in-
stitutus. Jta decidit not.bal.in.l.si adulta.C. de her.ac. & cum
eo transit hic simpliciter Ro. & Pau.de ca.in cōsil. suo. ccclv.
incipiē.in christi nomine super puncto quo queritur an testa-
mentum sit nullum &c. Sed quia ratio assignata est debilis &
non concludens, ideo Salyc.ibi, & in.d.aut. nouissima. & in.d.
aut.vnde si parens. & Jmo.in.d.c. Ray. & in.d.l. his verbis. in
prin. & in.d.§.si ex fundo.tenet cōtrariū, & melius vt puto ma-
xime tenēdo qđ.ff.tenui in casu in quo pater dixit relinquo fi- a
lio pro falcidia. Tamē rapha.in.d.l.is verbis transit simplici-
ter cum Barto.in.d.l.si adulta. & subdit rapha.in.d.l.his ver-
bis q etiam trahitur ad institutionē filij quādo pater dixisset
relinquo filio omni meliori modo quo possum. Et licet raph.
non dicat istud voluit expresse Bal.in.d.l.quoties. & Pau. de
10 cast.in consil.predicto.ccclv.incipien.vt.ff. ¶ †Quid autem si
pater dixit relinquo.x.filie iure benedictionis, vt rustici dīt &
imperiti notarij sepe ita scribūt: an videat relinquere ti. institō
nis: hoc nō inuenio tactum. Et pro parte affirmatiua facit qđ
habetur.xxij q.ij.§.item opponitur & plenius dicitur Geñ.xx-
vij.c. q habet.xlvij.dist.in.c.pe.cum ibi dicatur qđ Jsaac bene
dictionem dedit Jacob: & intelligitur dedisse successionē sibi:
& de illa institutione facit aliquam mentionem glo.j.ibi & doc.
in.l.quoties. in princ.ff.de here.insti. Tamē aduerte quia alle.
in dictis locis nō loquunt quando verba erant relata ad certā
rem particularem, vnde putarem verius q nō trahatur ad in
11 stitutionem per ea que.ff.dicta sunt. & per.d.§.aliud. ¶ †Jtem
predicta limita nisi verbum relinquo esset prolatum in minus
solēni testō quoniam ad hoc vt valeat iure codicillorū alterius
vltime volūtatis verbū relinquo quāq̄ esset adiectum vniuer
sitati non trahet ad institutionē, seu ad fideicōmissum. ita no-
tanter voluit Bal.in.l. & in epistola.in fi.C.de fideicom. & in.d.
l.his verbis allegans gloss. not. sm eum in.d.l. quoties. C.fa.
12 erc, & in arg.l.sceuola. cum si.ff.eo. ¶ †Utrum autem verbum
relinquo, adiectum quote bonorum vel hereditatis trahatur
ad directam institutionem vel substitutionem sicut & quando
adijcitur vniuersitati, vide per Bar.in.d.l.cēturio in versi. que
ro vlterius quid si hec substitutio per verbum cōmune fiat in
certa portione &c. & per Saly.post Bal. in.l.ij. C.fa.er. & Bal.
& Jmo.in.d.l.his verbis, & Jmo.in repe.d.§.si ex fundo. & ant.
13 de bu. & Joan.de Jmo.in.d.c. Ray. ¶ †Jtem no. sm Ange.

a ¶ Relinquo. vide hic in apostill. ad Bart. & hic adde sin. do. Car. flo. consi.x.

ex isto tex. maxime in ver. sed et si quis quod hic probari videtur Bar. non bene dixisse in l. centurio. in versi. pe. alle. ubi velle videtur quod substitutio facta per verba cōia. s. tempora pubertatis censeatur esse directa si aliquod verbum sit in ea positum designans peruentionē uniuersitatis bonorum: nam certe non potest magis designari quā quādo relinquit quis oīa bona sua vel quicquid ex hereditate peruenerit, et tñ trebellianica hinc detrahit de hic p. pñs dispō seu substitutio remanet obliqua contra Bar. sed Ang. saluando Barto. respondet quod hec fuerunt verba obliqua non autē cōia. et remittit ad no. per se i. d. l. centurio. Teneas ergo opi. Bar. cū qua etiā cōcordat Bald. in l. precibus. in vi. col. C. de impu. et in d. l. humanitatis. in antepe. col. in ver. quero principaliter. in ver. iiij. quero. et Imo. in
14 d. l. j. §. si ex fundo. ¶ †Item no. in §. inde queritur ibi magis id quod supest qd ubi quis est rogatus restituere quicquid ex hereditate nihilominus non est locus senatuscō. tre. ¶ Unde sm Ang. hic si taliter grauatus nō cōsumpsisset aliquid ex hereditate, nihilominus trebellianicam deducere posset. ¶ Et sic licet hoc modo grauatus potuisset usqz ad dodrantem diminuere ante restitutionem ut in aut. contra rogatus. C. eod. Tamen si nihil diminuit nō pōt quartam detrahere quod est sm Ang. no. Imo. hic refert quod glo. in si. in d. aut. contrariū rogatus videtur velle. Sed sez quod imo taliter rogat⁹ restituere post mortem suam possit restituere usqz ad dodrantem, et quartam restituere etiam si nihil ante diminuit. et idē poterit heres eius quod sequitur hic Mar. sil. Sed Odof. Pet. Cy. et Bal. ibi reprehendunt illum maxime per l. titius. s. e. que in hoc non reperitur correcta. Unde sm Imol. totum dz restitui deducta tamē quarta trebellianica. Pro qua etiam dicit quod facit tex. s. ead. l. ver. sed et si quis. ubi si aliquis rogatus restituere quicquid peruenit ex hēditate impropriant verba fauore fideicōmissi: ergo et in casu isto. et sic debet esse loc⁹ trebelliano. et hoc sequit bar. in d. l. titius. s. eo. ibi tñ dicit Bart. quod secus esset si aliquis rogatur restituere quicquid superenit ex hereditate deductis legatis et oneribus hereditariis: qz tūc nō esset locus trebelliano et censetur fideicommissuz particulare. et ita intelligit istū tex. quod ultimum reprehendit Imo. hic, et in repe. d. §. si ex fundo. in xxi. col. Dnz tractat de intellectu l. si certarū. in prin. s. de test. mi. et in lec. illius. §. si ex fundo. in xi. col. quia quādo grauatus est quis restituere hereditatē deductis legatis: et ere alieno est locus tre. ut hic, ergo eodem modo dz esse locus trebelliana qñ grauatus est restituere quicqd superenit deductis legatis vel ere alieno. Quia quantum ad hoc ut habeat locum senatuscō sul. treb. nō est differētia an quis sit rogatus restituere hereditatem simpliciter an sit rogatus restituere quicquid superenit de hereditate. d. l. titi⁹. et ibi bar. hoc tenet expresse. Sed Pau. de cast. hic tz opi. Bart. ut dicam in seq. q. et cum Bart. etiam transit Raph. in d. l. titius. et bene ut patebit ex his que dicaz
15 in seq. q. ¶ †Item per istum tex. ibi, et quod superest refert bart. hic no. quod alias consuluit quod si testator facit substitutionē p verba communia hoc modo vz si fili⁹ meus decesserit sine liberis re-

a ¶ Residuū. De hoc ultra hic posita ad bar. vide D. Car. consil. lxviii.

a siduū bonorum meorū adiectis indiciis et legatis deueniat in titium quod hec substitutio non poterit esse directa etiā tempore pupillaris etatis: qz verbū cōe nō dz fuisse adiectum uniuersitati, sed certe rei, ut hic pbat sm eū. cū quo videt trāsire Rupha. hic. Sed hoc reprehēdit Imol. hic, et in d. §. si ex fundo. in loco pxi. alle. qz qñ quis esset grauatus restituere residuū bonorum perinde est ac si grauatus esset restituere residuū hereditatis ut probat in d. l. nam qd. §. si. cū. l. se. sed qñ quis grauatus est restituere residuuz hereditatis seu quicquid superit ex hereditate dicit grauatus de uniuersitate restituenda. Patet qz loc⁹ est treb. ut. s. dixi, et verbū cōmune debet etiā referri ad substitutionē directā qd no. p gl. in d. l. si nonnullā. cū si. Pau. de cast. in prece. q. et in ista tz cū Bar. et respondet ad d. l. titius quod aliud est quando mandat restitui testator quicquid superit tempore mort. heredis: qz poterit esse quod oia superunt qz nihil erat alienatū, et sic īportat uniuersitatē. aliud est qñ mādat restitui quicquid superenit deductis legatis et debitis: qz cū illa sint de presenti nō pōt importari uniuersitas in residuo ut probat tex. hic in ver. qz in ipsa: ubi vult quod si esset relictū, esset vel esse intelligeret fideicō. per illa vba qcquid superenit, deductis legatis et ere alieno nō censet grauatus restituere hereditatez. Licet secus sit qñ nō dixit quicqd superenit, sz dixit hereditatē restituas deductis legatis et ere alieno: qz ppter illud verbū hereditatez fideic. est uniuersale, ut hic, et cōprehendunt onera ut hic patet in si. Ideo heres cauet fideicommissario de eū defendēdo aduersus creditores et legatarios. et hic operat illud verbū hēditatē. s. quod sit fideicō. uniuersale. Nec ob. sm Pau. de cast. si cōtra Bar. adduceret quod quotidie in testamentis apponūtur illa verba, in omnib⁹ aliis suis bonis instituit et c. Et tñ

intelligitur institutus uniuersaliter, hoc tz expresse Bart. in l. si certarū. in princ. s. de test. mil. ergo eo modo in fideicōmisso. ¶ Quia respondet quod aliud est in institutiōe directa: qz cū censeatur testator velle quod p eaz institutionē cōfirmentur legata. et per heredē prestent censet voluisse quod sit heres in oibus bonis etiā legatis, sed quod in effectu remaneat apud eū alia nō legata. ¶ Pro quo adde lz ipse non dicat l. si qs ita institutus heres fuerit excepto. s. de her. insti. et ibi Bal. Ang. et Imo. expresse in princ. Ad quod etiā vide Oldr. in cōs. clvij. incip. factū tale est testatrix. et Bal. in l. ij. C. de usufr. le. Nec etiā ob. si adduceretur contra Barto. in d. c. Ray. et d. c. Raynal. in versi. reliquo bona. et quod no. Bar. in l. centurio. in prin. iii. q. prin. in ver. quero qd si in institutiōe testator. Cy. alle. l. ij. C. de he. insti. qz pōt respōderi quod ibi nō fuerūt adiecta illa verba adiectis indiciis, et legatis ut hic. Et pro claro intellectu hui⁹ versi. inde querit, dic quod hic ponunt tres opi. in tex. Primo est quod nō dicatur fideicom. uniuersitatis: qz non vr sibi relicta uniuersitas hereditatis cum nō dicat hereditas nisi qñ cōtinet cōmoda et incōmoda. Secūda ponit opi. quod dicat fideicō. uniuersale sm Mecianuz. et quod illa verba deductis legatis nihil operent tāquā cōtraria nature hereditatis unde vitient et non vitient. ar. l. cum precario. s. de preca. ¶ Tertia est opi. iul. quod sit fideicō. uniuersale. et quod illa verba aliqd operent nō quod faciāt esse fideicō. esse particulare, sed qd heres possit deducere si vult cū petit ab eo restitutio tñ hoc casu dz cauere qz adhuc onera sunt in heredi
16 tate antequā sit soluta: et ista opi. approbat a iuriscō. ¶ †Ultima in quantum in hac l. cogi in prin. pbat quod appellatione patrimonii nō venit deductio eris alieni, limita tamē nisi aliquo modo ex coniecturata mēte testantis apparere posset testantē contrarium sensisse, ut declarat Bar. in l. j. in si. col. C. de fru. et lit. expen. ¶ Itez secus si dictū fuisset vires patrimonii: qz intelligit ne deducto ere alieno: ita colligitur ex no. per glo. in l. j. C. si auer. do. quod est no. sm Bal. ibi.

1 ☞ Fideicōmissarii uniuersales possunt cogere heredez adire et c.

1 Si quis heres. †Fideicōmissarii uniuersales pñt cogere heredez adire hereditate siue sit un⁹ qui petet siue sint plures. et siue fideicommissarium sit de soledo, siue de parte hereditatis. et rōe persone testatoris est locus trebelliano etiam in hereditate aliena. h. d.

1 ☞ Institut⁹ a milite grauat⁹ restituere certi loci bona ante hēditatē delata militi cogit adire sec⁹ in instituto a pagano et c.

2 Institutus in re certa eo casu quo hereditas pertinet ad eum poterit cogi adire et restituere.

1 Sed et si miles. †Institutus a milite grauatus restituere patrimonium certi loci aut hereditatē tertii eidē militi delatā cogit adire et restituere. secus in instituto a pagano. et grauat⁹ restituere ad diem certū poterit interim cogi adire et restituere. h. d. usqz ad §. mecian⁹. ¶ In tex. ibi, dabunt. subaudi qū ex re certa re vel heredē instituit puta in paganicis. et ita istū tex. hic intelligit Imo. ¶ Vel sm Ang. quādo est institut⁹ in patrimonio certi loci: qz tunc miles decedit pro parte testatus, et pro parte intestatus. l. si certarū. in prin. quam hic ita alle. Ange. s. de test. mil. ¶ Sed aduerte quod contra expositionem Ioan. de Imol. dicētis, puta i paganicis et c. facit qz nō videtur cōuenire huic litere que indistincte loquitur qñ res italicas aut prouinciales voluit testator p fidei. restitui in quib⁹ heredē suū instituerat. ¶ Item ex tex. ibi, ex certa videt quod tex. hic non loquit de institutis i paganicis: qz intelligit tūc quis institutus in certa hereditate nō autem institutus in re certa, ut est tex. in d. l. si certarum. §. j. Similiter expositio Ang. hic non videt pcedere quod qñ substitutus est qs in patrimonio certi loci censet oino substitutus in re particulari, et in re certa l. ex facto la grāde. s. de he. inst. Et probatur hic qz si intelliget institutus in uniuersitate, et esset grauat⁹ de restituēdo patrimoniū certi loci a pagano tāquā grauatus de restituēda uniuersitate potuisset cōpelli heres p fideicōmissariū, ut. s. ea. l. ver. generaliter qd ē cōtra istū tex. in ver. quāuis. et sic si intelligatur institut⁹ i re certa ille qui est institutus in patrimonio certi loci nō deberēt ei heredi actiones dari, ut hic dicit in tex. ¶ Quia pro residuo. et sic p uniuersitate intelligetur miles decedere testat⁹ l. si miles ex fundo. s. de test. mi. et d. l. si certarū in princip. sm qd alle. Ang. Unde videret quod fieri nō dz hi differentia hic sez an a milite fuerit institutus in paganicis vel in patrimonio certi loci sub nomine uniuersitatis. An vero in re certa particulare: qz i milite sm eūdem opi. in sō vere pticulari vel uniuersali trahit ad uniuersaz hereditatē. ut. d. l. si certarū sz Bar. et verū intellectum. Et no. plene in l. ij. et iij. C. de testa. mil. et in. d. l. si miles et plene per Imol. in l. j. §. si ex fundo. s. de he. insti. et videtur ipse

ipse expresse probare in verbo, ex certa re. alleto verbo actiões dabitur &c. & sic vr Ang. bene dixisse volentē q̄ q̄n heres instituitur a milite heres in patrimonio certi loci q̄ tunc dicat̄ decedere p parte testat⁹ & p parte intestatus: q̄ dixit cōtra istū tex. & .ff. si certum. Et ex hoc ēt non vr̄ vera differentia quā facit Ang. & Imo. inter fideicō. patrimonij certi loci & relictū a milite sub nomine vniuersitatis quo casu bene sit loc⁹ senatuscō. treb. & ita intelligūt istū tex. & fideicō. rei particularis quo casu s̄ũt in milite nō sit loc⁹ treb. scd̄m eos p regulā. l. generaliter. ff. ea. l. nā inter p̄dicta nulla vr̄ differētia vt. ff. pbaui. Ideo vr̄ q̄ indistincte pcedit iste tex. vt innuit iste text. ibi ex certa re &c. Sed de vno plurimū dubito q̄n tunc bene inferret iurisconsul. in ver. nā vt elegāter. attēto q̄ ista illatio ita deberet cōuenire pagano sicut militi, p .d. §. si ex fundo. nec doc. h hoc vidēt declarare. & q̄ hic multū sit dubiū forte timore hu⁹ Ideo vr̄ de necessitate dicendū q̄ iste tex. velit q̄ miles pōt in re certa instituere adeo q̄ tali instituto dātur actiões hereditarie. hoc sit verum q̄n in patrimonio vtiliter vel in pagano in castrēsi cautū heredē instituit. l. j. & ij. C. de te. mili. & d. l. si certarum. §. j. qd̄ est secus in pagano, vt in. d. §. si ex fundo. & ideo si p fideicō. relinquant̄ a milite res italice seu puinciales in qb⁹ cōsistebat totū patrimoniū paganicū seu castrēse tūc bene loc⁹ sit senatuscōsul. treb. ita intelligatur iste tex. q̄ expsse vr̄ innuere hec litera in ver. species bonorū cū gl. secus ergo si patrimoniū certi loci in quo nō cōsisteret totū pr̄imoniū paganicū seu castrēse relinqueretur p fideicō. q̄ tūc cessat ratio ex qua hic infert iuriscō. in ver. vt eleganter. tenentē idem esse debere in milite qd̄ in pagano p id qd̄ dixi. ff. & sic remanebit q̄ sit vera expositio & intellect⁹ Imo. maxime p istū tex. cū gl. in ver. cū species bonorū. Rap. tū & Pau. de ca. cōcordāt cū intellectu Ang. volentes q̄ intētio hu⁹. §. sit q̄ sicut miles posset me instituere i re certa vel in reb⁹ sitis in certo loco & ego institutus nō succederem in aliis bonis si de volūtate testātis apparet s; in illis esset vtilis heres, & actiões cōcernētes illa bona darent̄ mihi et cōtra me ita si te heredē instituat vtilē i oībus bonis & grauat qd̄ mihi restituas bona Italica debeo reputari vtilis fideicōmissarius vt possim cōpellere adire, qd̄ nō esset si testator non esset miles, vt. ff. ea. l. ver. generaliter. & subdit Rap. hic & etiā Ange. & Imo. qd̄ nō h; locū text. vbi miles nō in certis bonis puta italicis sed in vna re certa reliquisset fideicom. ab herede quem similiter instituisset in illa re certa. nam tali fideicōmissarius nō posset cogere adire heredē. q̄ hoc casu non transeūt actiones: vn̄ exponit Raph. tex. in ver. ex certa re. i. ex patrimonio puta italico vel prouinciali tū magis pl; precedēs intellectus q̄ nō inuenitur q̄ actiones passiue dentur in successorē patrimonij certi loci magis quā in successorem sing. certe rei. l. j. §. si heres. ff. e. tit. & pbat̄ in. l. ex facto ppōnebat̄. ff. de here. insti. facit. l. j. C. si cer. pe. & l. p hereditariū. C. de her. act. q̄ tali nō d; posse cogere. l. nā q̄. §. si. ff. e. ti. Sed cōtra institutū in paganicis bene transeunt actiones: q̄ d̄r vna hereditas vt. ff. dixi.

2 ¶ † Itē no. fm̄ Bar. ar. l. q̄ istitut⁹ ex re certa eo casu quo hereditas ptinet ad eū & sic ad eū trāseūt actiones poterit cogi adire & restituere sicut d̄r in testō militis hic. sed Rapha. & Pau. de cast. tenēt cōtrariū p ver. gn̄aliter. ff. ea. l. & rō differētie inter institutionē directā factā de re certa que bn̄ trahit̄ ad vniuersum si nō est datus coheres. l. j. §. ex fundo. ff. de here. insti. & fideicō. rei certe vt nō trahat̄ ad vniuersum est q̄ institutus in re certa nullo dato coherede de necessitate efficitur heres in totū ne testator decedat p parte testat⁹ & p pte intestat⁹ cōtra. l. ius nr̄m de re iu. q̄ rō cessat in fideic. q̄ q̄ nō habebit fideicōmissarius remanebit apud heredē. nō ob. iste tex. in quo se fundat Bart. q̄ loquit̄ in milite instituēte & eius institutio poterat valere in re certa absq; eo q̄ traheretur ad vniuersum l. si miles vnū ex fundo. ff. de te. mil. merito tunc pcedit arg. de institutione ad fideicō. & idē est de mēte Imo. hic dū reprehendit summariū Bar. posset tū saluari id qd̄ dicit hic Bar. si p̄supponeres q̄ heres solus institutus in re certa nō fuerit granatus p fideicō. in re certa sed in vniuersa hereditate q̄ sibi heredi obueniebat iuxta. d. l. si ex fundo. ¶ In gl. in ver. restituere. ibi, totū &c. hoc clarum est fm̄ Ang. si fuit institutus in patrimonio certi loci & illud grauatus est restituere q̄ tenet̄ totum restituere. sed si esset institutus in vniuersa hereditate & grauatus restituere patrimoniū certi loci an totā heredi. restituet si coactus adijt. gl. sentit q̄ sic sed Ang. hic sentit cōtrariū dicēs q̄ p residuo habet̄ hereditas p non adita q̄ ad preiudiciū redicti. l. apud iulianū. §. antistia. ff. eo. sed Imo. d̄t q̄ tutius putat tenere cū gl. p. §. sed & quoties. alle. in ea. & cū gl. hic etiā t; Iaco. de ra. ¶ In ead. ibi. secus in pagano. s. quia non habet locum treb. nisi rogetur habere de hereditate vel quota s; de vniuersitate rogetur vt hic in ver. & quāuis. Super. §. cuj

quidam. potest dubitari an vterq; heres indistī. ete possit cogi adire vide p Ange. hic & qd̄ dixi in. l. apud iulia. §. adeā iulianus. in si. ff. eo.

1 ☞ Ad petitionem vnius ex fideicōmissariis potest cogi heres adire & restituere. &c.

1 **Mecianus scribit.** † Ad petitionē vnius ex fideicōmissariis pōt cogi heres adire & restituere & ille cui totū restituit̄ ab herede quartam nō detrahit & coactio vnius ex fideicōmissariis facit heredē perdere quartam in totum si cōtemplatione totius coegit. secus si contēplatiōe partis & si quis rogatus est restituere seruo plurium personarū perinde est ac si esset rogatus restituere pluribus personis. h. d.

1 ☞ Ad petitionē filij in potestate potest cogi pater adire in non castrensi & castrensi secus in dominio &c.

2 Quando fideicō. est simpliciter relictū non censetur datum in tempus sui iuris.

3 Ubi filius implorat officium iudi. debet petere veniam.

4 Pater si fuit ab aliquo institutus & rogatus restituere hereditatem, fuitq; grauatus vt filiū emanciparet an si pater sponte adiuit possit cogi per filū et ipsum emancipet.

1 **Si pater filio.** † Ad petitionem filij in ptāte pōt pater cogi adire in nō castrēsi & ēt castrēsi. ad petitionē aūt fui ppriī q̄s nō cogit̄ adire s; spōte adeūdo cogit̄ restituere. h. d. Et fm̄ istū intellectū iste tex. etiā in. j. rn̄so loqtur de filio q̄ erat in ptāte nedū tpe testamenti sed ēt tpe quo petit pr̄em adire. quē intellectum sequit̄ hic Ja. de are. Old. Cy. Ray. & Bar. S; cōtra istū intellectū facit: q̄ quicquid acquirebat filius isto iure incōtinenti acquirebat̄ patri. l. pl;. ff. de acqui. here. ergo frustra petit filius pr̄ē cogi restituere sibi. Guil. hic r̄ndet qd̄ fit restitutio: vt habeat filius peculium qd̄ nō est bene dictū: q̄ filius isto iure nō pōt habere peculium, nec peculij administrationem inuito patre: l. quam tuberonis. §. j. & si. ff. de peculio. Et dum dicit etiā gl. q̄ dabitur curator p id qd̄ habet̄ in au. vt h; no. & ante. nō bene d̄t q̄ ille tex. loquit̄ fm̄ iura noua fm̄ que filius sibi ppriū querere pōt. Vn̄ secundo r̄ndebat hic Jac. de are. qd̄ pater hic iīn cogit̄ adire ne fideicō. perire possit si decederet pater hereditate non adita. l. ille a quo. §. j. ff. eod. nō autem cogit̄ restituere hec etiam nō est tuta r̄nsio, q̄ tex. hic facit similitudinē de scdo casu ad primū sed in scdo casu pater cogebat̄ restituere ergo & i primo. ¶ Preterea etiam. d. r̄nsioni ob. tex. in. §. an seruo. maxi. de leg. vt statim dicā r̄ndebat hic ergo Bart. post Jaco. de are. Old. q̄ speciale hic erat in patre q̄ censet̄ dilapidare ex q̄ recusat adire ideo tanquā dilapidator cogi potest dare & restituere. l. imperator. §. eo. hec responsio non est bona quia non videt̄ verisimile q̄ pater recuset adire heredi. restituendā filio si esset lucrosa. sed si dānosa esset tūc secun. ar. l. scripto. in fin. cū vulg. §. vnde lib. & per hoc nō debet cēseri dilapidator & maxime cū iste tex. simpliciter & indistincte loquatur tam in hereditate lucrosa quam damnosa. ¶ Item non placet. d. responsio: quia. l. imperator. alle. per Barto. loquitur in casu in quo erat relictum fideicommis. titio filio expresse in tempus cum esset sui iuris & sic erat validum sed iste tex. secundum Bor. & alios loquitur in fideicommisso pure & simpliciter relicto q̄ non videtur validum impediente reg. cato. per tex. in. d. §. an seruo. & no. glo. propter in filio in. l. a filio. in ver. potest. & ibi Bar. iuncto tex. ff. de leg. j. vnde alia fuit responsio tradita per gl. hic in glo. si. quam sequitur hic Dy. & Ang. scilicet quod iste tex. loquatur in fideicommisso relicto filio qui erat in potestate tempore testamenti quo casu testator vr̄ relinquere sub condi. scilicet cum filius efficietur sui iuris q̄ expresse tenuit glos. in. l. si cui. ff. de condi. & de. & ideo cū fideicom. sit cōditionale cessat regu. cato. ibi. l. j. in si. & l. pe. ff. de reg. cat. ¶ Tēpore vero quo filius cogebat patrem adire erat iam emancipatus secundum istum intellectum. Hec responsio non videtur vera per istum tex. hic in ver. multomagis. nam imo multomagis deberet filius emancipatus cogere patrem adire cum hoc facere possit de iure cōmuni per no. in. l. his nulla. ff. de iudi. quā miles q̄ hoc tantum potest de iure speciali attento q̄ fortius est ius commune quam speciale. l. cum militis. §. militia missus. ff. de testa

2 men. mili. ¶ † Preterea quod non videatur datum esse fideicōmis. in tēpus sui iuris quando simpliciter est relictū probat tex. in. d. §. an seruo. & innuit expresse litera l. j. fideicōmis. §. si filio. ff. de le. iij. & operte gl. & hac. in. d. §. a filio. & tūc male d̄t gl. hic quāuis eā sequat̄ hic Ang. cōtra hac sol. gl. ēt facit q̄ tex. hic non dicit q̄ fuerit emācipatus nisi rim quicquid glo. dicat hic Imo. innuit tex. cōtrariū dū dicit de castrēsi. Unde Bar. in. l. vbi pure. §. e. aliter r̄ndet v; q̄ h loquit̄ in filio q̄ erat in ptāte ci tpe. licet ob. reg. cato. iuxta. d. §. an seruo. q̄ ille nō h; locum

in fideicōmisso vniuersali cū dies eius cedat adita hereditate tanto, vt no.in.l.antepe.ff.de reg.cato.ſ3 hec cōmuniter repro baſ.q̄ cedit dies a tēpore mortis testōris, vt firmat Bar. ⁊ alij doc.i.l.cū filio de leg.j. p plura. Et maxime p.§.mētion⁹.ff. ea.l.p quo vltra ea que ibi alle.allego tex.i.l.ſi.§.j.⁊ ibi no.ff.de le.ij.quē tex.ad hoc ponderat Imo.ibi.¶ Tamen vltima erit ratio vera ⁊ necessaria ſ3 q̄ñ iste tex.loquaſ in filio qui erat in potestate tēpore testamēti.¶ Nec ob.regu.cato.q: vt iura inter ſe cōcordentur debet intelligi ꝙ testator fuit vsus verbo p uenire, vel alio simili:quo casu videſ fideicom. relictum sub cō dit.cū erit sui iuris.d.§.ſi filio.⁊.d.l.vbi pure.⁊ hunc intellectū sequitur Imo.Raph.Pau.de cas.in.d.l.cum filio.⁊ ita etiā in duob⁹ verbis videtur velle Ro.hic:ꝙ ꝙ ipsemet Imo.hic ni hil clare firmet.vnde cū fideicō.ſit cōditionale cessat reg.cato. ⁊ intelligitur ꝙ hic in prima parte filius etiā ante euentū ꝯdi tionis.i.anteꝙ ſit sui iuris potest patrē recusantē cogere adi re ⁊ restituere:q: hec est regula ꝙ quādo hēs grauatus est re stituere sub cōdi.⁊ recusat adiri cogitur etiam ante euentū cō ditionis adire ⁊ restituere.l.apud iul.§.antistia.ff.eo.nō tamē trāseunt actiones in fideicō.ante euentū cōditionis vt ibi le.⁊ not.vel dicas ꝙ cogeſ pater adire dato ꝙ ſit in patria potesta te:q: pater nolens adire cēsetur dilapidare:q: fideicō.ponit in periculo vt hic p.d.l.imperator.vnde putarē l3 nō inuestiga tum ꝙ ſi pater ex iusta causa recusaret adire ꝙ nō possit cogi hoc tamē erat magis dubiū:q: hic nō solū suberat pendentia cōdictionis,sed etiā patria potestas, ſed nō ob.vt dicit hic iu riscon.in ver.cōtra obsequiū.hoc etiā tenet Raph.⁊ Pau.de cast.hic aduerte tamen q: hodie iste tex.procederet ꝙ ꝙ fidei cōm.esset pure ⁊ simpliciter relictū:ex quo fili⁹ hodie est capax pleno iure aduentitiorum quādo pater nō vult adire.l.ſi.§.ſin autē.C.de bo.que li.ſ3 Ange.Imo.⁊ Pau.de cas.hic ⁊ Ang. in.d.l.vbi pure.in gl.i ver.obsequiū.ibi, petet veniā te Ro.gl. sing.secundū Imo.ꝙ quādo filius agit cōtra patrē etiā in ca strēſi debet petere veniā.adde tex.in.l.adoptiuum.⁊ ista gl.in

3 ver.causa cognita.alle.hic per glo.¶ †Ex hac gl.etiā not.ſin. secundum Nico.de nea. ꝙ vbi filius agit iudicio extraordina rio hoc est quādo implorat offi.iudi.l.ſi cui.cum gl.ff.de cōdi. ⁊ de.⁊ in.d.l.ſi filiusfa.ff.ſi cer.pe.debet petere veniā, ⁊ ad hoc alle.pro no.hāc gl.bal.in.§.penales.insti.de ac.¶ In gl.in v. directa inquātū voluit glo.ꝙ ſi relicta est directa libertas per verba directa seruo heredis ⁊ hereditas p fideicō.q: libertas directe trahiſ ad fideicō.ne fideicōmissum hereditatis pereat ab omnibus approbaſ ꝑterꝙ a Raph.q dicit ꝙ iste tex.corru pte ⁊ male ad hoc alle.per gl.⁊ doc.nā inꝙtū dicit tex.ꝙ cogi tur hēs prestare fideicōmissariam libertatē.ego intelligo.ſ.q̄ñ fuit per fideicō.relicta:nō aūt de directo relicta qd̄ trahiſ ad fi deicō.nam hoc nō dicit tex.secundū eum,ſed puto ꝙ gl.⁊ doc. melius dicant:q: tex.ff.facit mentionem tam de casu in quo re licta erat libertas per verba directa ꝙ per verba fideicōmissi, vnde nō perfecte ad vtrunq3 casum respondet iurisconsult⁹ ſi diceremus ꝙ dum tex.dicit cogetur prestare fideicōmissariā ⁊c.nō referretur ad vtrunq3 casū.¶ In gl.in ver.cautiōis ⁊c. respondet Ray.ad contraria, ꝙ ibi suberat iusta causa ⁊ istā sequitur raph.⁊ Jaco.de bel.respondet ꝙaut agēti competit ius agendi ⁊ tunc cōmittitur futuro euentui,alias nō.Ange. dicit ꝙ in dependētibus a mera voluntate,quia nō teneſ ſe cō mittere fragilitati cautiōis,alias secus:q: bene repelliſ.ita lo quūtur ꝯtraria.magis tamē placet secunda solutio:q: vltima

4 repugnat tex.i.l.q: poterat.¶ †Extra gl.dubitauit hic Imo. in.§.ſi pater,an ſi pater tuus fuit ab aliquo institutus ⁊ roga tus restituere hēditatem tibi,fuitq3 grauatus vt te emancipa ret.an ſi pater spōte adiuit,possit p te cogi vt te emancipet: vi detur ꝙ ſic p id qd̄ diciſ in simili hic in seruo.in ver.ſ3 ſi seruo. quando relinquitur libertas seruo ⁊c.putat ipse cōtrariū pos ſe dici ꝙ h in ſuo nō cogiſ manumittere ⁊ restituere ſibi fidei cōmiſ.niſi prius refuſo ſibi pretio ſui.l.ita tamen.§.ſi.ff.eo. ſed pretium patrie potestatis cū ſit inestimabile,vt in.l.filiusfa.§. secundum vulgarē.ff.de le.j.nō potest ſibi refundi ergo ⁊c.nec videtur debere attendi ꝙ retineat quartam cum illā retineat cōtra volūtatē testatoris.l.tima.ff.ad.tre.qd̄ dictum est valde no. Sed cōtra hoc vltimū facit:q: attento hodie ꝙ quarta potest tolli ⁊ prohiberi a testatore in auſ.ſed cum testator.C.ad.l.fal. cum ibi no.⁊ dixi in.l.marcellus.in princ.ff.eo.videſ ꝙ ſi testa tor non prohibeat dicaſ detrahi ex volūtate testatoris.ſed ſal uādo Imo.dic qd̄ etiam hodie quarta debet detrahi cōtra ta citam voluntatem testatoris licet non possit detrahi cōtra ex pressam volūtatem.tex.est in.c.Raynal.ad ſi.⁊ ibi no.gl.extra de testa.ſed potest dici ꝙ ille tex.loquitur ſm iura digestorū vel.C.loquiſ quando hereditas erat tota exhausta legatis di xi quantum occurrit.nō nego tamen possum esse dubiū.pote

ns cogitare ⁊ hec no.ad ea ꝗ traduntſ hic in gl.ma.⁊ ad ea que no.in.l.ſi cui.de condi.⁊ de.⁊ contra Imo.videtur sentire Iac. de ra.⁊ Cy.in.l.cū filio.ff.de le.i.l3 Imo.ibi i gl.ſtri.tenet cōtra Cy.sub dubio forte ſed rō ſua.non militat in casu nostro cum pater retineat quartam.cōtra etiā opi.Imo.vſ in glo.in.d.l.ſi cui.ꝙuis obscure.preterea tanti vſ estimare pater patriam po testatem quanti est illud cōmodum quod cōsequitur ex testa mento.l.imperator.l.cum vero pecuniam.ff.de leg.ij.cum simi.

1 ☞ Qui nō potest p ſe solidū capere capit vt aliū restituat ⁊c.

2 Fili⁹ incapax pōt hēs institui, ſi est grauat⁹ restituere capaci.

3 Quid ſi incapax fuit grauatus restituere, ⁊ erogare personis incertis ⁊c.

4 Filiū naturales pſit capere duas vncias extātibus legitimis.

5 Secundus fideicommissarius potest recta via omisso primo petere cogi heredem adire.

1 **Hi qui solidum.** †Qui nō pōt p ſe solidum capere capit vt alii resti tuat.⁊ ſi vn⁹ solus est heres institutus ⁊ grauat⁹ de restituēdo hereditatē seruo hereditario,cui libertas relicta est potest ab ipso seruo cogi adire siue ſit primus siue secundus fideicōmis sari⁹.⁊ q: ab vno herede cōsecutus est libertatē ꝑt aliū heredē cogere adire ⁊ restituere hēdi.ſibi relictā.h.d.tota.l.vſq3 ad ſi.

2 ¶ †No.tex.hic in.§.hi qui solidū.p quē Ang.no.in.l.in tem pus.ff.de her.instit.quē ibi sequiſ Imo.determinauit ꝙ filius incapax pōt heres institui ſi grauatus est p fideicō.de restituē do alteri capaci.⁊ ideo consilium est ſm Ang.in loco ꝑallega to ꝙ filius incapax instituaſ.⁊ grauetſ p fideicō.restituere per sone ꝗ verisilr nō petet fideicō.vt regi Frācie vel Imperatori ⁊ similibus,ꝙ est perpetuo no.Imo.in.d.l.in tēps.transit cum primo dicto ang.abr, ⁊ refert ꝙ ange.loquiſ in filio spurio,vſ dt Imo.ꝙ inquantū Ang.dicit cautelā esse ⁊ consiliū ꝙ graue tuſ de restituēdo regi Francie vſ hoc fieri in fraudē.l.quia est grauatus de restituendo ei ad cuius notitiā verisilr non veniet ⁊ dato ꝙ deueniret tamen ſe non impediret de facili, ⁊ ſic at tenta cōi accidentia vſ fieri in fraudē legis vt filius habeat ꝙ hēre non potest, ideo nō debet valere per ea que habentur in.l. fraus.⁊ in.l.contra.ff.de le.j.⁊ in.c.ſi.de reg.iur.in.vi.adde qd̄ Ang.in.l.ij.C.de hē.insti.dicit per oia idem quod dixit in.d. l.in tēps.⁊ Ange.in.d.l.loquiſ expſſe in spurio.Bald.in.d.l.hac edictali.sup ver.di circūscriptiōe.C.de secun.nup.p illū tex.di cit ꝙ q̄ñ spurius grauatur restituere imperatori vel simili cuꝫ presumptio est ꝙ relictū factus fuerit in fraudē nō tꝫ. Sed ad uerte quia etiam ſi filius spurius grauatur restituere per fidei com.cuicunq3 etiam inferiori,nihilominus videtur ꝙ nec in stitutio nec fideicō.teneat attento ꝙ spurius est funditus in capax,vt dixi:ergo non potest grauari per fidei.vt late firmat glo.⁊ cōiter doc.oēs in.l.eam quam.C.de fidei.⁊ ibi bal.in.vi. col.hoc expresse decidit i spurio.⁊ hoc qd̄ dixi tꝫ expſſe Imo. in.l.ſi q solidū.ff.de her.insti.⁊ l3 Nic.de nea.hic teneat cōtra gl.in.d.l.eā quā.⁊ velit hoc qd̄ dſ in.§.nſo,ꝓcedat ēt in eo qui penitus est incapax p.l.ſi quis ex bonis.ff.de vul.⁊ pu.⁊.l.ſi q solidum.ff.de here.insti.tamen ille leges nihil faciunt,alle.etiā ꝙ idē iuris debet esse i toto quo ad totū ⁊c.l.ꝗ de toto.ff.de rei vē.ſed hec ratio nō ob.quia q̄ñ institutio non valet que est ca put testamenti nihil in testamento scriptum vꝫ.l.pxi.ff.de his que in test.delē.ſed q̄ñ pōt capere partē nō est inutilis institu tio in totum ⁊ non est eadem rō in toto ꝙ in parte.Nec ob.iste tex.⁊ similes q: rñde vt p glo.in.l.eam quā.ſ.ꝙ hic erat capax. pro parte tamen saluari posset opi.Ang.in casu in quo seruā ri deberet ius canonicum q: de iure canonico fili⁹ spurius est capax quo ad alimenta.c.cū haberet.de eo qui duxit in vxoreꝫ quā polluit per adulteriū.secus de iure ciuili, vt in auſ. ex cō

3 plexu.C.de ince.nup.¶ †Itē iuxta predicta dixit no.Bal.in l.ab eod.C.de fideicō.ꝙ ſi testator reliquit ſeu donauit.ſ.dari spurio vt alteri restitueret,licet ipse spurius legatū nō capiat tamen tanquā executor restituere poterit.alleg.in arg.l.ſi quis quos de le.ij.quod est menti tenendū ſi est verū.tamen contra rium indubitanter verius putareꝫ quoniam ex quo a prin.re lictum spurio fuit nullum:cōſequēter fideicō.ab eo relictū est nullius momenti.vt est glo.ordi.⁊ cōiter approbata in.l.in co dicillis.in verb.petere posse.in ver.ſi autem solum.ff.de leg.ij. ⁊ hoc in terminis vſ velle Barto.in.d.l.eam quam.in vlti.col. vbi dicit nullā dſiam esse an incapax grauaret restituere p fi deicō.particulariter an vniuersaliter vt ibi per eum, nec ob.d. l.ſi quis quos.quia illa potius probat contrarium vt euidenter

4 ter patet.¶ †Querit hic etiam Pau.de ca.an iste tex.locum habeat ſi grauatus fuit iste incapax restituere ⁊ erogare per sonis incertis,vt ſi qs instituit filiū spuriū vel naturalē,⁊ gra uat ꝙ restituat hēditatē vel distribuat inter pauperes an vi deaſ spurius in fraudē institutus.⁊ dt ꝙ Io.and.i addi.spec.

in ti.

in.ti.de instr.edi.§.nūc vero aliqua in addi.incip. ad istum fin.
videtur in fi.concludere q̄ sic si est institutus solus. secus si cū
alio et ambo sint rogati.vel secundus Pau. de cast.dic melius
q̄ aut apparet de distributione facta inter pauperes:tūc insti
tutio reputatur fuisse valida.aut nō apparet:et tūc vr̄ facta in
fraudem et ideo si peteret bona deberet cauere de distribuen
do et postea de distributis fidē facere aliās auferent sibi bona.
ad hoc facit.l.nulli.C.de epi.et cle.sin cum.adde qd̄ Alber.de
ro.in.ii.parte statu.q.ex.incip.statuto cauetur q̄ nullus tc. cū
q.seq.et idem q̄ Jo.an.in addi.predi. et alle. iura nihil fere fa
cientia et ideo in puncto iuris putarem verius qd̄ si psona est
a instituta vltra partem quā capere non poterat* etiā si sit gra
uata restituere incertis psonis habeat locum iste tex.quia nō
vr̄ esse diuersa ratio attento q̄ tenetur rōnē reddere et fidē fa
cere tenetur de erogatione vt declarat Bart.in.l.diuus. in fi.
ff.xx.j.et Bald.in.l.nulli.l pe.col.C.de epi.et cle.cum cōcor.et sic
cessat ratio suspicionis fraudis per quā pfati doc.moueri vi
dēntur.alle.l.scire oportet.§.j.de tuto.et cu.da.ab his.et.l.fi.C.de
fideicom.et.c.si. de sta.mo.per q̄ iura dicunt presumi suspicio
nem quando est institutus et grauatus vnus solus.sec9 si plu
res simul.Ad hoc vide Bar.in tractatu mino.in tertia parte
et Bal.in.l.si quis ad declinandū.C.de epis.et cleri.circa.vj.col.
5 et in auth.ingressi.circa.fi.col.C.de sacrosan.eccl.¶ †In glo.j.
ibi,filij naturales vnciam tc.sed gl.in.l.plautius supra de con
di.et de.dixit q̄ possunt naturales capere duas vncias extan
b tibus legitimis, vt etiam dicit Bar.in.l.is qui ex bonis[b].ff.de
vul.et pu.sed melius loquitur gl.hic que cōiter tenetur cū qua
concordat gl.in.l.fi.ff.de reg.iuris.et ista est vera per text.alleg.
in ea.et per.l.ij.C.de natu. lib.gl. tamen in.l.lucius.ff.de vul.et
pu.et ibi eam Andr.de pis.reputat sing.dicebat qd̄ olim natu
ralis poterat capere vltra vnam vnciam et est illa glo.in ver.in
primum eslom.et de illa glo.hic facit mentionem Ro.sed dicit
q̄ contra eam vr̄ tex.in auth.qui.mo.natu.effic.sui.in prin. vbi
dicitur q̄ benignitas naturalibus filijs indulta originem ha
buit tempore constantini,et sic ante non erāt capaces in totum
et per consequens de iure digestorum non erat capacitas illa in
eis quam sensit.d.glo.et licet Ro.nō adducat illum tex.contra
illam glos.in.d.l.lucius.alle.ibi Nico.de nea.tñ rñdet q̄ loquit
d.auth.ā media iuris prudentia aū tēpora digestorum. ang. in
l.generaliter.§.cum autem.in fi.C.de insti.et substi.dicit q̄ gl.
in.d.l. lucius. vult qd̄ de iure digestorum iste naturalis pote
rat insolidum institui sed q̄ verior est opi.glo.hic et glo.in.d.l.
si is qui ex bonis.et in.l.ex facto.§.iulianus.in ver.non capien
ti.in fi.ff.de vul.et pu.que sentiunt quod etiam de iure digesto
rum capere non poterat vltra vnciam.¶ No.in.§.si ego.q̄ se
cundus fideicom. potest recta via omisso primo fideicōmissa
rio petere compelli heredem adire et sibi restituere quod intel
lige vt plenius per ange.in.l.si patroni.§.qui fideicommissum.
in ver.quod nisi prior.j.eo.et ad materiā huius.§.cum hic no.
vide plene no.per Barto.in.l.si cens aliena.§.fi.j.eo.vbi exami
nat materiam de qua hic in glo.mag.

1 Verba directa que iure directo valere non possunt tra
huntur ad fideicommissum.
2 Ubicunq; substitutio est facta per verba directa licet nō pos
sit a principio valere iure directo trahitur ad fideicommissuz.
3 Ad.q.de doctore qui cogauit filiū vt restitueret libros suos.

1 **Ex facto tractatum.** † Verba directa q̄
iure directo valere nō possunt trahūtur ad fideicō
missum et quibuscunq; verbis dum tñ aptis valet
2 fide.com.h.d.¶ †No.q̄ hic vr̄ probari q̄ vbicunq; substitu
tio est facta per verba directa licet non possit a pu. valere iu
re directo:tñ trahitur ad fideicōmis.talis substitutio vt patet
hic:nam verbum heredem facio,seu heredem instituo:est ver
bum directum,vt no.gl.in.l.precibus.C.de impub.et probatur
in.l.j.ff.de here.insti.et in.l.j.in prin.ff.de vul.et pu. et plene per
Bar.in.v.q.prin.in.l.centurio.de vulg.et pu.et tñ dispositio fa
cta p talia verba adiecta q̄ de iure directo valere nō possit tra
hetur ad fideicōmis.et ita ad hoc alleg.illum tex. glo.et doct.in
l.verbis.ff.de vul.et pu.que in hac doctrina reputat singularis.
Sed contra.s.q̄ non trahatur ad fideicommis. sentit expresse
gl.i.§.extraneo.in fi.gl.magne insti.de pup. substi. et Jo. an.in
c.si pater.de test.in.vj.in nouella.quez sequitur Jmo. in.l.si ser
uus legatus.§. si seruus alienus.ff. de leg.j.et in.l. filiusfa.§. et
quis eo.ti.et latius in.d.l.centurio. et in.d. ca. Ray. in materia
compendiosa.de test. per tex.in.d.§.si seruus.et per not.per gl.
in.l.cogi.in.§.sed si si seruo.et in.l. seruo suo.C. de manu. test. vbi
licet libertas data directo seruo alieno non valeat iure directo
q̄ valere non potest tñ non trahitur ad fideicōmis. quo valere
posset preterq̄ in duobus casibus positis in.d.§. sed si seruo.si

ergo istud procedit in dictione libertatis que tam fauorabilis
est.l.si libertas,de reg.iur.insti.de do.§.fi.us.quanto magis in
alia dispositione: et ita etiā tenet Ro.ii. in.l.pri.§. sz si seruo p
glo.ibi,et Matthe.de mat.suo not.cxxxix.et raph.in.d.l.verbis
ciuilibus.et pro ista parte facit text.in.d.l.verbis.in ver.frustra.
et in.l.pupillari.ff.de vul.et pup.non ob. iste tex.cum si.quis re
sponde vt per Jmo.hic in loco preal. cuius responsio est valde
debilis vt euidenter patet.ideo melius responde vt per Bar.in
d.l.centurio.in.v.q.prin.in prin.circa pe. col.vez q̄ verbū insti
tuo vel heredem facio,prolatum a testatore circa personā insti
tuti ab eo sit directum:tamen qñ profertur circa personam in
stituendam ab alio,vt in hac.l.dicitur est obliquum non dire
ctum ex quo sonat q̄ de manu alterius capiat et ita probatur
hic cum concor.alle.in glo.nec ob.l.seruola.j.e.fin Jo.de imo.
hic:quia ibi substitutio directa pupillaris fuit facta in codicil
lis in quibus de sui natura substitutio directa fieri non potest:
ideo interpretatur fideicommis. nos legimus quando facta
fuit in testamento in quo de sui natura fieri potest directa sub
stitutio:et hec solu. probat in.l.ij.§.j. ibi ad fideicommissarias
eundem.ff.de iur.codi.iuncto.d.§.si seruus.alias.l.si seruo tuo.
3 de quo me remitto ad ea que dixi in.d.l.centurio.¶ †Ultimo
not. istum text.ibi hereditatem suam.iuncta glo. secundum
Bart.ad.q.de doctore qui rogauit filium vt restitueret libros
suos de qua habetur per Bal.in.l.cum testamento.ff.de aur.et
argē.leg.cum quo transit Jmo.hic.

1 Naturales concepti in seruitute deficere faciūt cōditionē
fideicommissi relicti sub conditione si sine liberis decesserit.
2 Filius in seruitute conceptus si non fuit conceptus in figura
matrimonij dicitur esse spurius.
3 Magis ignominiosum est persone constitute in dignitate ha
bere spurium in successorem quam alie persone.
4 Si testator est nobilis et heres ignobilis que conditio atten
datur.
5 Quod dicitur in dignitate cōstituto an habeat locum in alio
homine vite honeste.
6 Filius naturalis est filius per naturam.
7 Filij spurij non faciunt deficere conditionem substitutionis. a
8 Propter dignitatem ecclesie substitute natus naturalis ex
instituto eam non excludit.
9 Si testator de presenti instituit filios non intelligitur instituis
se nepotes.secus si de futuro.
10 Stante statuto qd̄ naturales vel spurij succedant vt legitimi
indistincte faciunt deficere conditionem.
11 Si descendens instituit ascendentem et grauauit post mortem
restituere an habeat locum.l.cum acutissimi.
12 Lex non ita afficitur naturalibus sicut legitimis.
13 Concubinatus a iure naturali non erat prohibitus.
14 Quid autem in monasterio quod habetur loco filij, an faciat b
deficere conditionem.
15 An in omni dispositione appellatione filiorum et liberorum cō
prehendantur illegitime nati.
16 Nomen filius est nomen nature.
17 Quid autem in contractibus an appellatione liberorum ve
niant naturales.
18 An emphyteusis trāseat ad filios naturales etiā legitimatos.
19 Legitimati per subsequens matrimoniū admittuntur ad epi
scopatum et dignitatem.
20 Interpretatio debet intelligi in dubio per quam minus obli
gent illa verba.
21 Verba debent accipi proprie.
22 An pater possit stipulari filio naturali.
23 Utrū in cōtractibus veniat filius spurius appellatiōe filiorū.
24 Utrū in sentētiis appellatiōe filiorū cōprehēdātur naturales.
25 Sententia penalis faciens mentionem de filio non cōprehen
dit naturales.
26 Stante statuto q̄ cause vertentes inter patrē et nepotem de
beant compromitti an comprehendat nepotē non legitimum.
27 Filius potest vendicare necem patris defuncti.
28 Parentes non merentur priuilegia propter numerum bastar
dorum.
29 Dispositio.l. loquens in filio an habeat locum in legitimato.
30 Dispositio legis ciuilis regulariter non comprehendit filium
naturalem.
31 In odioso non comprehenditur naturalis.
32 Propter suspicionē adulterij filie impeditur pater legitimus
et naturalis manumittere.
33 Stante statuto q̄ cause inter patrem et filiū debeant compro
mitti an habeat locum si filius sit naturalis tantum.
34 An si naturalis vel spurius habet litē cum fratre possit com
pelli ad compromissum.

a ¶ Non poterat. Stan stāte statu.q̄ mulieri nō possit marit9 legare nisi vsq; ad dictā sum mā si marit9 insti tuat vxorē et gra uet eā distribuere pauperib9 an va leat vide p Andr. barb.cō.xlii.lib.

b ¶ Is q ex bonis. adde q̄ ibi posui in apostil.

55 Quid si statutum dicat quod questio inter cōsanguineos debeat compromitti.
56 Spurij an veniant appellatione coniunctorum.
57 An statutum de filijs vel nepotibus porrigatur ad bastardos.
58 An ex iniuria illata filio naturali vel spurio acquiratur actio patri.
59 An filius naturalis vel spurius possit accusare de morte patris.
60 An pater possit de morte spurij accusare.
61 Magnus amicus potest agere sine mandato pro amico.
62 Spurij possunt admitti pro illis quibus ipsi succedere possent non pro alijs.
63 An filius naturalis occidens parentem incurrat penam.l.pompeia de parrici.
64 An filius vel frater naturalis possunt admitti ad testificandum pro parente vel fratre.
65 An pater in testamento possit naturales coram duobus testibus tantum instituere.
66 Statutum excipiens filios vel nepotes an intelligatur etiam de filijs illegitimis.
67 Statutum quod si quis ceperit aliquem de petra mala non verificabitur in eo qui ceperit spurium.
68 Statutum disponēs quod quis teneatur cauere pro se et liberis de non offendendo non comprehendit spurios.
69 Utrum in penis statutorum comprehendatur illegitimus.
70 An et quando in statuto vel.l.appellatione filij comprehendatur illegitimus.
71 Spurius et naturalis respectu matris dicitur de gente et cognatione sua.
72 Uarijs modis accipitur appellatio familie.
73 An capiens aliquem bastardum de petra mala debeat habere premium ex forma statuti.
74 Spurij nō participant honorem patris nec dicuntur filij magnatum.
75 Stante statuto quod interficiens aliquem de aliqua casata habeat quid, non comprehenditur interficiens spurium.
76 Si statutum dicat, quicunque de vbaldinis, an comprehendantur naturales.
77 Quis debeat preferri an legitime natus an legitimatus.
78 Legitimati debent reuerentiam legitimus.
79 Quid si fiat mentio de prole vel sobole an comprehendantur spurij et naturales.
80 Quid si fiat mentio de coniunctis vel consanguineis.

1 **Si quis rogatus.** † Filij naturales in seruitute cōcepti deficere faciunt conditionem fideicommissi relicti sub hac conditione si rogatus decesserit sine liberis alias si non sunt in seruitute cōcepti ex dignitate et cōditione psone diuersimode statuetur. h.d. ¶ No. filiū naturalē in seruitute ɔceptū facere deficere cōditionem fideicōmissi. quod intelligitur sm Cy. Bart. Ang. et Mod. hoc esse verum si fuit cōsumptus in figura matrimonij sic de facto ɔtracti. de iure enim ciuili cōtrahi non potest.l.cū ancillas.in pn.C.de incest.nup. secus si non esset in figura matrimonij ɔcept⁹, p id quod habetur insti.de seruil.cog.in prin. cū gl.in verbo veniant.alias est.§.illud.insti.de gradi.in verbo veniat.nam si non esset conceptus in figura matrimonij non faceret deficere cōditionem fideicōmissi: qz nō est successibilis.l.ex libera.C.de suis et legi.et licet doc.ita cōiter teneant hic cū quibus ēt concor.fran.tigri.et Sal.in.l.gnāliter.§.cū aūt.C.de insti.et substi.et Imo.in.l.lucius.§.fi.de leg.ij.vbi etiā ita intelligit istum text.et Imol.in.c.in presentia.de proba.tn̄.d.Abb. in.d.c.in presentia.de proba.circa.vj.col.dīt q̄ tex.insti.de seruil.cogn.non probat hoc:qz loquitur ibi de successione legitima.s.an tn̄ filij seruorū succedāt patri ab īestato. Preterea sm eū tex.in.d.l.lucius.§.fi.et tex.in.l.fi.ff.de in.deli.q allegant hic p Bar.nō faciunt istā distinctionē an fuerit conceptus in figura matrimonij vel non.vñ dicit Abb. non esse aliud dicendū in istis filijs ī suitute ɔceptis quā dicat de alijs in nō suitute ɔceptis in qb⁹ dz attēdi distinctio tradita p doc.h.ð. quā
2 s.dicet.s; dic q̄ opi.cōis est vera.† nā q̄n filius in suitute cōceptus non fuit cōceptus in figura matrimonij dr esse spurius, vt ī.d.l.ex libere.C.de suis et leg. et ppterea non est filius nosandus nec succedit aliquo mō vt ī auf.ex ɔplexu.C.de icest.nup. et in.d.l.ex libera.et no.gl.in.d.ver.veniant.sed ita est q̄ filij qui nullo mō pnt succedere ex testō vel ab intestato nō faciūt deficere p h̄ vba dictā ɔditionē vz q̄ decesserit sine liberis vt est gl.l.l.si iussa.§.cū qs.ff.de le.j.ergo vera est cōis conclusio pro hoc ēt facit qz vt expresse dicit Bar.h̄ spurij nō faciūt deficere cōditionē p.d.auf.ex cōplexu.iunctis ēt not.p bar.in.l.heredibus.§.fi.j.c.vbi hoc sentit esse verū etiā quo ad feminas cui sa-cta esset substitutio sub dicta ɔditiōe de q̄ ēt veniet.ī.dicendū nō ob.d.l.luci⁹.§.fi.qz vbū naturalis ibi positū ōndit q̄ ibi dz intelligi de ɔceptis ī figura mr̄imonij vt etiā ibi itelligit Jun. ¶ Preterea ibi vbū filij:fuit platū nō ɔditionaliter s; dispositiue et vocabit ibi fili⁹ ex testō ad successionē extranei ad quā cōstat etiā spuriū posse vocari vt no.gl.ī auf.q.mo.na. effi.sui. §.a.nō ob.etiā.l.fi.de iure delib.qz responde q̄ etiā intelligit.l. de cōcepto in figura matrimonij:qz ibi ille fili⁹ fuit instituī⁹ a patre vt cōstat si nō fuisset in figura mr̄imonij cōcept⁹ nō potuisset a pre istitui,eo qz spuri⁹, vt est dictū.bn̄ fateor q̄ hodie de iure canonico tales filij nati in figura mr̄imonij ex suis appellant legitimi qz de iure cano.īter suos pt esse mr̄imonium.c. j.et.ij.et p totā extra de cōiu.suo.alias dīt illa rub.ð no.ex h.vt.
3 ¶ † In gl.in ver.ex volūtate.ibi, forte nō excludit substitutū et c.h̄ cōiter tenet p istū tex. qz magis ignominiosum est psone ī dignitate cōstitute talē successorē habere q̄ psone nō cōstitute ī dignitate arg.l.si qua illustris. C.ad orfi. facit.j.q.j.vilissimi⁹.nec ob.§.equū.alle.in gl.qz loqt in impēsa funeris q̄ maior dz fieri nobili q̄ ignobili sed ī materia nostra nobili est maior ignominia habere īfamatū successorē vt dixi. ¶ In ca.ibi et ēt rogati no.q̄ illō qð hic ī tex.attēdi debet e dignitatē et cōditionē itelligi pōt nedū de dignitate testatoris sed ēt h'dis rogati q̄ ē no.et adde gl.similē ī.d.l.gnāliter.§.cū aūt.et ibi clare Sal.
4 hoc tz et firmat ēt hic Ang.et Imo.h. ¶ † Sz iuxta hoc dubitat h̄ Ang.qd si repugnaret ɔditio testatoris et heredis vt qz testator est nobilis vel ī dignitate cōstitut⁹ s; institut⁹ grauat⁹ sub dicta ɔditiōe ē ignobilis et vilis, rn̄det q̄ attēdit poti⁹ cōditio testatoris abhorrētis verisimiliter naturalē sobolē nō aūt attendet cōditio rogati ar.l.an conditionibus.in pn.ff.de cōdi.et de.et hoc idē tz Imo. subdēs hoc eē in dubio sed si forte testator non abhorreret naturales vt qz fortasse plures hz naturales tūc esset magis dubiū:tn̄ qz vr̄ potius inspiciendū id qð fieri debet quam id qð fit vt.l.sed licet.ff. de offi.presi. iō videtur dicendus q̄ si testator sit nobilis sed filios habeat naturales tn̄ dicta cōditio nō intelligit de naturalibus p quo dicit esse tex.in.d.§.cū aūt.vbi testator habebat filios naturales quos instituit et tn̄ dicta conditio adiecta per eū in testō intelligitur tantū de liberis legitimis et naturalibus. ¶ Addit insuper quātum Ang.et Imo.volūt q̄ potius attēdatur c[illegible] testatoris quā rogati vt in cōtrariū facit q̄z per illa verba, si decesserit Titius heres meus sine liberis semproniū substituo.nō intelligūtur vocari dicti liberi ad succedēdum testatori ex testō sed solum tacite ad succedēdum ab intestato ipsi tertio instituto eo casu q̄ titius decedat intestatus vt no. gl.expn. singularis in.l.lucius.la vltima in gl.ff.de here. insti. que est magis cōiter approbata et intelligit q̄ sint liberi successibiles ipsi grauato vt colligitur et not.per gl.in.d.§.cum quis.p hoc etiā facit,q̄ q̄n testator instituit libertū et etiā substituit sub cōditione si decesserit sine liberis tunc filij naturales nati ex liberto cōcepti in figura matrimonij et in seruitute excludunt indistincte substitutū vt hic et in.d.l.lucius.§.fi.et q̄ ibi gl.s.et est ð mēte Bar.et doc.hic. ¶ Ergo vr̄ apparere q̄ hoc casu magis attendatur cōditio instituti, et sic liberti cōditio: tamē nō audeo recedere ab opi.Ang.maxime p istū tex.in fin.in ver.eius q fideicōmisit.per quem tex.etiam videretur q̄ hec conditio si esset relata ad libertum institutū deberet intelligi de naturali in seruitute concepto in figura matrimonij nisi dignitas testatoris ɔtrariū suaderet vt etiā fuit de mente gl.l.fi.in.d.l.fi. ff.de in.deli.alias si teneremus q̄ etiam nō obstante q̄ testator sit in dignitate cōstitut⁹ naturalis fili⁹ liberti faceret deficere cōditionē fideicōmissi per id qð dicitur hic in prima parte huius.§.sequeretur q̄ tūc omnino falsa esset opi.Ang.et Imo.tenentiū magis esse attēdendū conditionē testatoris quā heredis grauati.vl̄ meli⁹ dic q̄ sit differētia inter naturales natos in seruitute in figura mr̄imonij et gn̄ales natos ex liberis vel ingenuis quātū ad istā materiā vt sentit gl.fi. in.l.lucius. §.fi. de leg.ij.et Bar.hic.sed ɔtrariū fuit de mēte gl.in.l.fi.ff.de in. deli.s.q̄ in naturalib⁹ cōceptis in seruitute attēdatur ēt nobilitas vel ignobilitas testatoris vt in alijs naturalib⁹ ita ēt sentit gl.hic dū copulatiue dicit, et cōditio ei⁹ et ēt rogati et ad istud facit pdicta opi.Ang.p qua vr̄ tex.in.d.§.cū autē. vbi heres grauat⁹ erat naturalis tm̄ et sic inspecta ɔditiōe sua posset intelligi substitutio facta sibi sub cōditiōe si decesserit sine liberis intelligit ēt de naturalib⁹ tm̄ ipsi⁹ grauati.et tamē tex.ī.ibi vult ɔtriū:ergo si attēdit cōditio grauati s; testatoris nō ob.q̄ nō tractat de successiōe testatoris qz rn̄deo q̄ satis dr tractari de successione testatoris attēto q̄ heres heredis primi testatoris pt etiā heres.l.fi.C.de here.insti.l.j.de castrē.pecu. ¶ Ex quibus cōcludo potius attēdendū esse cōditionē testatoris et qð s; filij nati in seruitute nō in figura matrimonij nō faciant deficere

descere 2ditionē fideicōmissi,vt.s.dixi sup tex.reprobando
op.i.d. Abb, tamen si sunt nati in figura matrimonij faciūt de
5 ficere regulariter cōditionē sicut alij naturales. ¶ †Itē adde
q illud qđ dr in testatore i dignitate constituto habet etiā locū
a cum in alio homine vite honeste⁹ seu talis conditionis cui ve-
risimiliter verecunda esset si sua cognatio ꝛ sua dom⁹ deuenī-
ret ad tales illegitimos vt hic no.cōcludit Bar.quē etiam se-
quitur Ang.ꝛ alij hic ꝛ Saly.in.d.§.cū autē.ꝛ.d. Abb.in.d.c.
in presentia.ꝛ hoc videt quicquid dixerit hic Pau.de cast.in
lec.padua.mouere iurisconsultus hic quia nō solū loquitur de
dignitate sed generaliter de cōditione ꝛ qr est hec materia vti-
lis dic latius si querat an substitut⁹ p hec verba, si institutus
decesserit sine liberis talē substituo.excludat si ex instituto exta-
tent tantū naturales liberi.dic q sm Bar.ꝛ Ang. hic regula
6 est hic q sic.p qua facit sm. Ang.†qr filius naturalis est fili⁹
p natura.vnde cū testator fuit vsus verbo naturali, de digni-
tate seu ciuilitate nō curamus ar.l.tutela.ff.de cap.dimi.Ad-
do q hāc cōclusionem firmat gl.in.c. Ray. in ver. legitime de
test.ꝛ in.c.in p̄sentia.in ver.sine liberis.de pba.ꝛ Io.an.in ad-
di.in ti.de suc.ab intest.§.i.sup ver.quid si duob⁹.ꝛ hec est cō-
munis cōclusio quāuis Iac.bu.in.§.cū aūt.per illū tex.dicat
regulam esse in cōtrarium ꝛ male ad illum tex.responde vt hic
in gl.ꝛ dictū est.s. ¶ Fallit tamē hec regula primo si testator
aliter disponit secundum Angel.ꝛ hoc non habet dubium.
¶ Fallit scđo si testator erat in dignitate sm Ange.hic p istū
tex.de quo dic vt.s.declarauit nisi tamē in aliqua parte testa-
b menti testator etiam in dignitate⁹ cōstitutus mentionē fecis-
set de naturalibus tantū argu.l.si quis filiabus,in prin.ff.de
leg.i.ꝛ ita est de mente Bar.Ang.ꝛ Mod. hic ꝛ Frā.tigri.in.
d.ver.cum autē.ꝛ.d.Abbas.d.c.in presentia.sed cōtra hoc vlti-
mum ponderat Imo.tex.in.d.§.cum autem.tamen ipse saluan-
do Bartolum respondet quod dictum Bartoli intelligitur
quando facta fuit mentio de ipsis naturalibus qui haberent
facere deficere cōditionem fideicōmissi: ꝛ quia hec verba sunt
ambigua ꝛ non concludentia puto q voluerit dicere q dictū
Bar.intelligitur quando in alia parte facta fuerat mentio de
naturalibus nasciturus ex grauato qđ quidem non fuit in casu.
d.§.cum autem.nam ibi facta fuit mentio de ipsis naturalibus
grauatis.Uel pōt rñdere q in.d.§.cum autem nō fuit expres-
sa illa cōditio,si decesserit sine liberis, sed subaudita a lege, ꝛ
an hec secunda responsio procedat patebit ex his que.i.dicen-
tur super gl.dū tractat de intellectu.d.§.cū autē. ¶ Itē vbi te-
stator esset in dignitate si tamen persona cui facta fuit substi-
tutio non potuit habere alios filios quam naturales intelli-
geret de illis per.l.heredib⁹.§.si.i.eo.dic vt ibi de hoc. ¶ Itē
fallit tertio sm Ang.d.regula qñ testator non esset in digni-
tate tamen soboles naturalis esset denigratiua fame ipsius te-
statoris ꝛ generis sui exemplum si pater instituit filiam suam
eāq grauauerit de restituendo sub cōditione si decesserit sine
liberis.nō enī credendum est patrē sensisse de liberis ex repro
ba fornicatiōe 2ceptis,ar.l.Lisiu quidē.ver.quid si decesserit.ff.
qđ me.causa facit sm eum.l.palam.§.que in adulterio.eū seq.
ꝛ.qđ ibi gl.ē.de ritu.nup.vbi maior honestas requirit in femi
na q̄ in masculo.bñ facit licet ipse no.alle.qđ no.Spe.in ti.de
actore.§.i.vi.sed vtriū masculo.sed Imo hic dicit q in hac ter
tia fallētia data p Ange.Bar.h vr sentire 2trā inquātū dixit
q iste tex.nō 2cederet i spurio nato ex masculo grauato: sed i
nato ex femina forte sic.arg.§.vulgo.insti.de suc.cog.ꝛ in.l.si
spuri⁹.ff.vñ cog.tñ dt Imo.veriorē videri opi.Ang.p rationē
suam ꝛ dicit q Bar.in.d.l.heredibus.§.si.vr sentire idē quod
Ang.hic ꝛ com Bar.in.d.l.heredib⁹.transeunt cōiter scriben
tes ibi.ꝛ do.Abb.in.d.c.in presentia.vbi in spurio reprehēdit
distinctionem Bar.hic quatenus Bart.loquitur de femina ꝛ
videtur Abbas ibi loqui indistincte tam in extranea femina
quam in filia testatoris per no.per Bartol.in.d.l.heredibus.
¶ Non ob.d.l.spurius.cū si.qr rñdet Imo.hic qđ illa iura lo-
quuntur in successione ab intestato.subdit tamē hic Imo.qđ
opi.Barto.posset saluari qñ mulier extranea grauata esset qr
tunc cessat ratio Ang.Raph.autē hic dicit q qr sm mores
nostros est multū cōtra famam mulieris stare in cōcubinatu
ꝛ inde procreare filios naturales vel spurios:ideo sibi vr q ta
les liberi non faciant deficere cōdictionem fi...cōmissi etiam
si mulier erat extranea:quia hoc non videtur de mēte testato-
ris nisi mulier fuisset euidenter prostituta quia bene videt te-
stator de talibus bene cogitasse ꝛ nihil alle. Ang. in.d.§.cum
7 autē. simpliciter dicit†q spurij non faciunt deficere conditio-
nem substitutionis quia non sunt filij nominandi vt in aut.ex
cōplexu.ꝛ in aut.licet.C.de natu.lib.imo nec sm eum veniunt
appellatione descendentium ita dicit probari in aut.cessante.
C.de leg.her.ꝛ in.§.illud.in aut.vt li.me.ꝛ aute.iuncta.d.aut.

expcomplexu.adde etiam p distinctione quā facit Bar.hic in
ter masculum ꝛ feminam.benefacit decisio Spe.in tit.de loca.
§.nunc aliqua.in versi.sed vbi.facit talem differentiam non tñ
per omnia eo modo quo facit Bar.puto posse concludi q qñ
filie fuit facta directa substitutio sit vera opi.Ang.per ratio-
nes adductas.sz si facta est extranee mulieri est magis dubiū
ꝛ p opi.q tūc etiā filij tales illegitimi nō faciant deficere con-
ditionē facit:qr sic debet attēdi in talibus etiā cōditio grauan-
ti vt voluit hic Ang.post gl.ꝛ sm mores nr̄os maior est infa-
mia mulieribus tales filios habere quā masculis vt no.Bar.
in.d.l.heredibus.ergo vr q non faciāt deficere cōditionem tñ
quia magis debet attendi 2ditio testatoris quā rogati vt te-
num.s.putarem verius esse q tunc in extranea muliere faciant
deficere conditionē sm dist.huius.§.vt est de mente Bar.hic.
Fallit etiā quarto sm Sal.in.d.§.cum aūt referentes ita con-
suluisse do.do.Ryc.de Saly.si substitut⁹ erat fili⁹ legitimus
ꝛ naturalis testatoris:quia tunc naturalis natus ex instituto
nō excludet dictum substitutum siue naturalis non sit succes-
surus patri suo,vt qr pater suus alium heredem instituit.mo-
uetur p.d.§.cū autē.ibi sed ad filios vel filias quem tex.vt pu-
to voluit inducere a cōtrario sensu sine etiā eēt successurus na-
turalis patri suo abintestato qr eū p talem substitutionē fidei-
cōmissariā succedat testatori substituēti.vt.l.coheredi.§.cum
filie.ff.de vulg.ꝛ pup.in cuius successione naturalis nō admit-
titur cum extet legitimus p.d.aut.lz.ꝛ ad hanc limitationem
q̄ nōna ꝛ singularis est si est vera,vide Bald.in.l.i.ad fin.C.de
dona.causa mor.tamē nō puto eam esse veram quia ad hoc vt
liberi positi in conditione excludant substitutū nō requiritur
qđ sint heredes ipsius cui facta est substitutio: qr satis est qđ
ex testō vel abintestato esset possibile eos succedere illi cui fa-
cta est substitutio.l.filiusfa.§.cū quis de leg.i.per quem decla-
ratur.d.§.cū autem.ꝛ probat hic inquantum cōcluditur qđ re-
gulariter naturalis excludit substitutū,vt est dictū,qui natu-
rales possunt succedere patri suo cui facta est substitutio non
extātibus legitimis ex patre suo vt.d.aut.licet. ¶ Preterea
dic qđ.§.cum autem sm Bart.hic ꝛ eādem opi.intelligitur.sm
distinctionem huius.§.s.qñ testator erat in dignitate de quo
etiam veniet.i.dicēdum.ꝛ non est verum qđ naturales extan-
tibus legitimis omnino excludentur.l.ñ.C.de natu.lib.§.di-
scretia.l aut.q.mo.na.effi.sui.ꝛ huic opi.cōsonāt verba bal.in
d.l.i.C.de do.causa mor.vbi ponderat q in q̄stione ibi formā-
ta p eū fuisset adiecta illa vba.q possit trāsferri nisi i legitimū
quasi sec⁹ esset vbi nō esset adiectū illud vbū,nisi in legitimū.
¶ Quinto fallit vbi cōditio illa,si decesserit sine liberis,nō es- 4
set a testatore expssa in substitutiōe sed subintellecta a lege vt
tñ casu.l.cū acutissimi.C.de fideicō.qr tūc naturalis non exclu
dit substitutū per.d.§.cū aūt.sm verū intellectū quē.i.sup glo.
8 tenebo. ¶ †Sexto fallit sing.sm Bal.in.c.in presentia.in.pñ.
col.de proba.si substituta erat ecclesia:qr tūc naturalis natus
ex instituto eā nō excluderet propter dignitatem eccle.ꝛ lz istud
non reperiam improbatum ab aliquo nec etiam approbatum.
tñ non puto verum: qr tex.noster vult q attendatur dignitas
testatoris ꝛ etiā rogati vt dicit gl.nec habemus tex.qui dicat
attēdi debere dignitatē substituti.ꝛ 2 bal.facit q dicūt Ryc.
malū.ꝛ Bal.in.d.l.cū acutissimi.dū volunt q si descendēti sit
substituta ecclesia,subintelligitur illa cōditio,si decesserit sine
liberis descēdēs:qm magis attēdi dz rō naturalis quā fictio.l.
filio quē pt.ff.de lib.ꝛ post.pl⁹ etiā dt bal.i.d.c.in presentia.vz b
q si naturalis eēt legitimat⁹ ab iperatore nō excluderet eccle-
sias.p quo facit vnū verbū qđ dixit Bal.in.d.§.cū autē.ꝛ in.
c.que in ecclesiarū.in antepe.col.de consti.ꝛ in addi.Spe.in ti.
de loca.in.iij.char.vbi voluit qđ si ecclesia concessit aliem em-
phy.p se ꝛ filiis suis nō cōprehendentur legitimati qr ecclesia
non vr sentire de istis filiis natis cū peccato.tñ ad hoc rñdeo q
loqtur i dispositiōe ipsi⁹ ecclesie cui⁹ dignitas dz attēdi.arg.
§.nostri. ¶ Septimo fallit sm Pau.de ca.hic in lec.pado.si
heres cui fctā est substitutio habebat filios naturales ꝛ legi-
timos tpe testamēti:qr tūc de legitimis sensisse vr nō de natu
ralib⁹ tñ dec dicat sz Pau.de ca.q testator potuit cogitare
q illi morerent ꝛ heres susciperet 2cubinā ꝛ naturales procrea
ret:qr rñdet q hec est turpis cogitatio:nihil alle.nisi qr qđ he
res tpe testi habebat naturales eū testator p dicta verba cōdi
tionalis vr sensisse de naturalibus:vt hic in tex.dum loquitur
de colliberto iuncta gl.ñ.sed non puto verā hanc limitationē
attento q nos loquimur in dispositione cōditionali relata ad
futurum.probo per id quod tradit Bald.ꝛ Imo.in.l.gallus.§.
9 instituēs.ff.de li.ꝛ posth.†vbi volūt q qñ testator de pñti insti-
tuit filios nō intelligat instituisse nepotes.arg.l.quod si nepo
tes.de test.tute.sec⁹ in substitutiōe hñt tractū de futuro ꝛ re
lata ad futurū.l.lucius.la vltima.ff.de here.insti.qr tunc vide

¶ Honeste facit. l.olim.C.de testa. ibi nobiles pbatasq psonas.ꝛ facit qđ voluit Lu.ro.cōs.ccxxi.q lz paup repellat a testimonio tñ eēst bone fame ꝛ opi.admittit.ꝛ qñ appellatione filiorū naturales 2tineātur vide per Ful.consi.ciiij.

¶ Dignitate. hāc repbat Barba.2si.xxvij.i.li.ꝛ vide molta l hac materia.

sensisse testator q si decesserint filii cōprehēdātur nepotes facit. l. in achetis. §. si extraneus. ff. de nota. ⁊ l. titi⁹ in prin. ff. de testa. mil. vbi qualitas adiecta verborum ⁊c. ergo illa qualitas sine liberis relata ad tps future mortis heredis debet intelligi secundū illud tēpus ⁊ nō secundū tēpus testamēti. ad idē facit qđ no. Bar. in l. inter stipulantē. §. sacrā. in pe. col. ff. de ver. obl. vide alle. l. heres meus. ff. de cōdi. ⁊ de. ⁊ l. si quis domū. §. ⁊ huic subiungi. ff. loc. ¶ Nec ob. text. noster: q: hic est alia ratio. s. q: naturales erant cōcepti in forma matrimonii vt dictū fuit. s.

10 ¶ † Predictis etiam adde q ibi statutū diceret q naturales vel spurii succederēt vt legitimi tūc indistincte tales naturales vel spurii facerēt deficere cōditionē fideicōmissi. ita no. volunt Bar. in d. l. heredibus. §. si. per id qđ no. ibi in gl. ⁊ sequunt ibi Mode. ⁊ d. Abb. in d. c. in presentia. in vii. col. vbi indistincte loquitur. hoc tamē intelligit hic Imo. esse verum preter q vbi repugnaret volūtas testatoris. exemplū in filia testatoris grauata sub condi. si decederet sine liberis. nam non deficiet fideicōmissum, licet ipsa decedat cū naturalibus etiā ei successibilibus vt pbatur ⁊ no. per Bar. in d. l. heredibus. §. si. ⁊ per An. a hic secundū qđ retuli in tertia fallentia. ¶ Utrū autem valeat* tale statutū q naturales vel spurii succedāt vt legitimi: nō tāgo hic sed remitto ad no. p Bar. ⁊ alios. in l. testamēti. cū fuis cōem. ff. de testa. ¶ In ead. gl. ibi, ex descēdentibus. secus si extraneus: nō est alibi hec gl. secundū Dy. ad hec valet quod. d. l. cum acutissimi. non habet locum in extraneo rogato, sed in descendēte. Addo tamē glo. in d. l. cum acutissimi. ⁊ in l. j. iuncto tex. C. de do. causa mor. ⁊ bene no. illā gl. in l. j. C. de do. causa mor. iuncto tex. qui nō est alibi secundū Imol. ⁊ Ro. in l. si cui. ff. de do. causa mor. quia per illum ampliatur. d. l. cum acutissimi. vt habeat locum non solū si rogatus sit filius restituere post mortē extraneo sȝ etiā si rogat⁹ sit restituere filio testatoris. facit ꝑm eos. §. cū filius. insti. de her. que ab intest. Idem etiā per aliquas ratiōes voluit Bal. ⁊ Saly. in d. l. cū acutissimi. miror tamen quod nō aduertunt de hoc esse casum in vul- b gata l. cum anno⁹. ff. de cōdit. ⁊ de. probatur etiā ex not. per gl. in d. l. ⁊ ibi ponderat Bald. q dispositio. d. l. cum acutissimi. habet locū etiā in dona. causa mor. pro hoc facit q: habet etiā locum in legato nō solū in hereditate vt est tex. reputatus ad hoc singularis in. d. §. cum autē. ⁊ legatū ⁊ donatio causa mortis a pari regulariter procedunt. l. legatū. la pe. cola. ff. de le. ij. ⁊ plene insti. de donatio. §. pe. vel. si. ⁊ in lege fin. C. de donatio.

11 cā mor. ¶ † Et iuxta predicta dubitat hic Angelus quid si decedens instituit ascendentem, ⁊ grauauit eum post mortem restituere: an tunc habeat locum dispositio. d. l. cum acutissimi. ⁊ dicit se nō recordari legisse hoc tactum: ⁊ cōcludit q nō subintelligit illa conditio si decesserit sine liberis respectu liberorum nasciturorū ex cōsequēti matrimonio quia per illud matrimonium fit quodāmodo memorie illius filii iniuria qui patrē instituerat ar. §. prosperim⁹. in aut. de nō eli. secūdo nub. ⁊ in. §. soluto. in aut. de nu. ¶ Sed quo ad filios eiusdem matrimonii bene subintelligeret ar. l. nam ⁊ si parentibus. in prin. ff. de inof. te. hanc. q. tangit Cy. in. d. §. cum autem. in quibusdam lec. referēs ita tenere Iaco. de are. ⁊ Pet. ibi. in quibusdā etiā lec. dicit ibi Ang. idē quod hic ⁊ subdit illud esse suum nouum dictū sed Bar. in d. l. cum anno. quē sequitur Imo. ibi ⁊ hic tȝ indistincte cōtrariū: q: liberi illius patris nō sunt de descēdētibus seu posteris testatoris sȝ eius trāsuersales ⁊ sic nō habet locum ratio reddita. in. d. l. cum acutissimi. pro hoc etiam facit l. scripto. in fi. ff. vnde li. ita etiā tenet Fulg. in. d. §. cum autem. ⁊ Rapha. cu. in. d. l. cū anno. p hoc adduco. l. filiusfa. ⁊ ibi Bart. ff. ad. l. fal. iūcta. l. iubem⁹. in prin. C. ad tre. ⁊ q per illa iura no. Bar. in l. fideicōmissaria. in prin. ff. e. qđ sin. no. Bar. l. l. si a milite. §. finali. ff. de te. militū. dicit tamen Rapha. cu. in. d. l. cum au⁹. q posset subintelligi cōditio si ipse ascēdēs institut⁹ decessisset sine ascēdētibus. arg. d. l. nā ⁊ si parentibus. sed hec prima fuit cōsideratio Ful. in. d. §. cū autē. Ful. tamē etiā nō firmat p d. l. scripto. in fi. ⁊ bene. ad q ēt bene facit. d. l. filiusfa. p hoc etiā patet. d. l. cū acutissimi. si habere locū l fratre rogato restituere fratri. ⁊ hoc tenet Ja. de are. ⁊ Cy. ibi ⁊ Imo. hic ⁊ in. d. l. cum anno. sed bene haberet locum in matre vt tenet gl. i. d. §. cū autem in ver. substituit. ibi. ⁊ tȝ Bar. in l. cum anno. ⁊ Imo. pro quo facit. d. §. cū autē. loquēs l etiā naturali ⁊ ptȝ nō cōsiderari in hoc primum paternam potestatem. pro hoc etiam facit. d. l. cum acutissimi. in. §. si quis iuncta. l. i. ff. de ver. sig. an autem habeat locum in filio adoptiuo Cy. in. d. §. cum autē. ibi etiam Ray. tȝ q nō qđ maiorē affectionē hȝ ad filium pater naturalis quā adoptiuus, tamē cōtrariū ibi tȝ Ful. ar. §. cū autē. ⁊ l. si parēs. C. de suis ⁊ legi. ⁊ Rapha. cu. in l. cum anno. tamē verius arbitror op. Cy. p quo facit. l. fideic. ff. de cōdi. ⁊ de. ⁊ l. si ita. §. is cui. ff. de le. ij. ad idē ⁊ meli⁹ facit qđ habet. l. l. cū l adoptiuus

a ¶ An valeat vid. cal. consi. viii. de cōstitu. ⁊ qui fili. sint legi. per Fed. consi. cl. x.

b ¶ Cum anno. de intellectu hui⁹. l. vide per Pau. de ca. cōsi. lxxxie. i. pri mo impressi. ⁊ de materia. l. cum acutissimi. vid. que posui hic in apostil. ad Bartol. in caracteribus de Lortis.

C. de ado. ⁊ vide ad materiam. d. l. cum acutissimi. tex. no. ⁊ qđ no. ibi Bart. in l. qui filium. §. sabinus. ff. e. qui tex. non est alibi secundum Ang. in. d. §. cum autem. ¶ In ea. ibi. a lege intelligitur ⁊c. hanc sol. reprehendit Bar. hic per. d. l. cum anno. vbi probatur q lex subintelligit dictam cōdi. tanquā expressam a testatore ergo idē esse debet ac si a testatore fuisset expressa vt etiā sentit Cyn. in. d. §. cum autem. pro hoc facit quia tacitum ⁊ expressum a pari procedūt regulariter. l. cū quid. ff. si cer. pe. ⁊ l. titium. ff. de ver. ob. vnde secundo loco rūdet bart. ad. §. cum autem. q iste tex. intelligitur secundum istū, ⁊ dicit hic Ang. ⁊ Imo. q ita communiter tenetur, ita etiam cum bart. transit Fulg. in. d. §. cum autem tamen Ray. hic, ⁊ ibi sequitur opi. gl. nostre quā etiam sequebatur Frā. de campo. in. d. §. cū autē. vt refert hic Imo. qui dicit hanc opi. forte esse veriorem, ⁊ idē tenet hic ille idem Bald. Ang. ⁊ Saly. ⁊ Pau. de ca. in. d. §. cum autem. ⁊ Bald. ⁊ Pau. de ca. in. d. l. cum acutissimi. Mouentur quia quādo subintelligitur a lege talis cōditio illud est de iure speciali: quia ea que sine conditione proferuntur debent secundū regulas iuris cōmunis esse pura nō conditionalia. l. cum qui calendis. §. quoties. ff. de verb. ob. ⁊ xxxii. q. ii. c. i. sed quando exprimitur cōditio a testatore hoc fit ex iure communi. Ius autē speciale est debilius quā ius commune. l. cum militis. §. militia missus. ff. de te. mili. §. quia vero verisimile in auf. de nō alie. preterea lex facilius limitat suam dispositionem

12 q hominis. l. assiduis. ⁊ ibi not. C. qui po. in pi. ha. ¶ † Item facit quia lex nō ita afficitur naturalibus sicut legitimis. l. fi. ⁊ in auf. licet. C. de natu. li. naturales. n. non sunt vere filii. l. filiū diffinim⁹. ff. de his qui sunt sui vel alie. iur. pro hac opi. adducit hic Rap. tex. in. d. §. cum autē. nam ibi facta fuit substitutio naturalis, ⁊ sic ex conditione testatoris ⁊ filii arrogati apparebat non esse abhorrens ⁊ inconueniens intelligi de filiis naturalibus cuius cōtrarium fuit dr. Hoc ergo ibi ideo est quia tractatur ibi de conditione interpretata a lege. Si enim tractaremus de expressa conditione apposita ab homine, haberet locum iste tex. ⁊ per hanc inductionem tenet hic Raph. istā partem, sed is nō dicat ista fuit inductio Ange. in. d. §. cū autē. ⁊ cū etiam ibi ponit Pau. de ca. nō ob. d. l. cum quid. quia rūdet Imo. hic. q procedit qū id tacitū pcedebat scđm regulas iuris cōis. Quāuis certe dubius sit passus tū vȝ qđ rūsio data per bart. sapiat magnā diuinationē, sed intellige qđ ibi loquitur in testatore in dignitate constituto, vel q in text. subintelligatur maxime, ⁊ ad rationem barto. se fundantis per. d. l. cū anno. in ver. minus per quā rationem reprehendit solutionem huius gl. respōdet Saly. q lex que subintelligit eam tanquā probatam ab homine qui sit eius voluntatis ⁊ cōditionis cuius est ipsa lex que hoc subintelligit. Quia vt ꝑm eū inquit Aristoteles homo imaginatur de alio qđ ipse facturus est in seipso, sed lex ipsa non ita afficitur naturalibus sicut legitimis vt dictum est, ⁊ ideo nō mirandum si aliud est quando illa cōditio subintelligit a lege. pōt fortassis ad rōnē Bar. melius rūderi, ⁊ cōprobat opi. gl. q: non sequitur lex subintelligit conditionē velut psumpta mēte testātis: ergo iudicam⁹ de subintellecta a lege put si fuisset expressa a testōre ps hic, nā tacita pupillaris subintelligitur a lege ex presumpta mente testātis ff. de vul. ⁊ pu. l. iam hoc iure. in prin. ibi clare vult Bart. circa oppo. l. cōmodissime. ⁊ tū non ita operat tacita sicut expressa pupillaris: quia nō excludit matrem. l. fi. ⁊ ibi no. C. de insti. ⁊ substi. sub condi. fa. l. precibus. C. de impu. iuncto. c. si pater. de test. in. vi. qū nō tanta deprehēdit affectio ad substitutū p tacitā pupillarē quāta p expressam ad quod etiā vide Bar. in l. cēturio. in. i. vel. fi. co. ff. de vulg. ⁊ pu. ¶ Tertia fuit sol. ⁊ opi. quam tetigit gl. in. d. §. cum autē. ⁊ firmat gl. in l. lucius. §. fin. ff. de leg. ii. ⁊ ponit ang. hic. s. qđ aut naturalis fuit rogatus de restituendo post mortem: ⁊ tunc habeat locum tex. in. d. §. cum autem. q: tunc naturalis ex eo descendens nō excludit substitutum. secus si legitimus ⁊ naturalis fuisset institutus q: tunc hȝ locum iste tex. dicit tamen ang. non esse recedendum a communi opi. l. quā hic tȝ Bart. l. minime. ff. de legi. Imo. ⁊ Rap. hic reprehendunt istam tertiam opi. quia tex. in. d. §. cū autē. videtur loqui ampliatiue non restrictiue. s. in casu tū quo naturalis esset institutus. Preterea qū est facta mētio de naturali in testamento multomagis deberet tūc ex eo descendens naturalis excludere substitutum. ar. l. qui filiabus in prin. ff. de leg. i. ⁊ quia apparet testatorem dilexisse naturales vt legitimos. Pro hoc etiā ponderat tex. in. d. §. cū autē. dum dicit vt qđ inter liberos iustos sancitū est: hoc in naturales liberos extendat, ⁊ sic apparet qđ non vult aliud esse qū instituitur naturalis, ⁊ aliud quando legitimus. Posset fortasse quidam dare quartā rōnem ad. §. cum autē. s. q ille tex. nō dicit qđ naturalis nō excludat substitutū, imo potius dicit cōtrarium dū

dicit

dicit sine iusta sobole ec. nā naturalis vī iusta soboles respecto
15 iure nāli ⁊ ciuili ec† q₃ ɔcubinat⁹ a iure nāli n̄ erat ꝓhibit⁹ p₃
q₃ naturali iure nascebant legitimi. in aut. q. mo. na. effi. le. §. hi
a ecat. Hec a lege ciuili talis coitus est improbatus ⁹ sui magis
cōcepclusiōe a. l. i cōcubinatu. in fi. ibi gl. ⁊ Bar. ff. de cōcubi. ⁊
no. gl. in l. libere. ff. de ritu nu. ⁊ plene p doc. l. c. lator. q fi. sint le-
gi. ⁊ in. c. cū sit. de fo. compe. ⁊ ponit bal. in aut. lz. C. de nat. li.
¶ A hec solutio nō vī bōa: q₃ tex. i. d. §. cū aūt. nō accipit iustā
sobolē p naturali p₃ ibi dū dī q inter in illos liberos sancitus
est ē etiā in naturales filios extēdatur vñ tene solutionē d. tes
hic per gl. vt. ff. est cōclusus. ¶ In ca. gl. in fi. ibi solue qd ex eq
pollētibus resultabat idē effectus ex mente disponentis, secus
in casu. d. l. fideicōmissum. fm Dy. Ray. ⁊ Bar. Aliās si intel
ligeret de filio adoctiuo ēt in potestate grauate facere deficere
ɔditionē fideicōmissi qd vī nō fuisse de mēte dispōnētis. ⁊ dū
glo. dicit de filio legitimo tantum intellige. s. per adoctionem.
14 ¶ †Quid aūt in monasterio qd vī haberi loco filii verū qū qs
grauat⁹ est restituere sub cōdi. si decesserit sine liberis deficiat
cōditio si ingrediat monasteriū dic vt in aut. nisi. C. e. ⁊ in. c. in
15 presentia. de pba. cū ibi plene no. ¶ †Extra glo. erit videndū verū
in ol dispositiōe i q̄ fit mētio de liberis ⁊ filiis ɔphēdant natu-
b rales seu illegitime nati⁹ ⁊ pmo vidēdū est qd fit in dispōne te
statoris i q̄ dic aut p modū ɔditiōis scta ē mētio ō filiis exēplū
in ca. fu. §. nfs ⁊ tūc dic vt est cōclusuz. ff. dū tetigi an naturalis
vel spurius excludat substitutū. Vnū tñ adde qd ponit Ang.
in. d. §. cū aūt qd nō reperio ita specifice scriptū ab alio. s. qd si
testator alicui relīgt sub cōditiōe si filios habuerit ipse legata
rius nō dz iplere cōditionē nisi filii fuerit legitimi ⁊ naturales
q ppie filius est ille qui est legitimus ⁊ naturalis, nō ali⁹. l. fi-
lius diffinimus. supra de his qui sunt sui vel alie. iu. ⁊ rñdet
ad istum tex. quia aliud est quem remoueri a lucro quesito si de
cesserit sine filiis ⁊ aliud ad lucrum inuitari si filios habuerit. de
bet enim conditio impleri formaliter ⁊ ppie vt lucrum conse
quat. l. q heredi. in pnc. ⁊ l. meuius. ff. de cōdi. ⁊ de. nisi legata-
rius alios q̄ naturales habere nō posset. l. heredib⁹. §. fi. ff. e. q
dictū est diligēter no. ad limitationē regule ⁊ ɔclusionis. ff. po
site si est ver. ¶ In ɔtrū tñ facit qz etiā hic fuit facta mētio ō
filiis ɔditionaliter ergo illa rō q ɔditio sit iplēda i forma spe
cificata nō ob. ¶ Itē etiā q₃ vbi tractat de auferēdo cōmodū
tam heredi seu legatario ōntē etiā appellatione filii vī q con
prehendat naturalis. l. lucius. §. fi. de le. ii. ¶ Itē q₃ ratio hu-
ius solū vī in hoc inuidata. s. q attēdatur an sit verecundus te
statori q bōa sua habeāt verisimilr remanere apud infamatā
pie illi⁹ cui testator bōa relīgt vt p doc. q rō h₃ locū i casu. ff. re
16 lato p ang. ¶ †Itez q₃ hoc nomē filius, est nomē nature. vt. l.
tutelas. in fi. ff. de ca. dimi. ergo sub tali nomine nature debet
venire naturalis in dubio vt declarat Bar. in l. pnunciatio.
de ver. sign. cū cōcor. ∫ alle. Pro hoc facit q₃ fm dñm Abb. in
d. c. in presentia in. ix. col. vbi agitur de cōmodo ⁊ fauore filii, vī
q in dubio appellatiōe filii cōprehēdat naturalis nisi ex men-
te aliud appareat. d. l. lucius. in fin. ⁊ hic. ¶ Sed in casu predi
cto videtur tractari de cōmodo ⁊ fauore filii ad quē ab intesta
to cenaserunt bona relicta a patre suo. l. scripto. ∫. vñ liberi fi-
cut etiaz in casu huius. §. Tñ superiores rōnes magis me mo
uent nec pono p cōstanti istud qd dicit. d. Abb, de quo puto
q veniet. ∫. dicēdū. qd aūt si i testō ē facta mētio nō cōditiona-
liter si dispositiue de filiis i. h. d. Imo. hic q si sit dispositio de
pñti vt q₃ aliquid relinqueret filiis suis vel alterius dicendū
est q aut nulli sunt legitimi ⁊ tunc necessario intelligit de na-
turalibus. facit secundum eū. l. fi. ff. de in. de liber. facit etiā. d. l.
heredibus. §. fi. ¶ Si aūt aliqui essent legitimi ⁊ aliqui natu-
rales videtur in dubio intelligendum de legitimis ar. d. l. fi. de
in. deli. cū ibi no. ⁊ q₃ illi legitimi sunt ppie filii, vt dictuz est.
¶ Si aūt post certū tēpus dirigatur dispositio in filios vt qi
post mortem rogatus est institutus restituere filiis suis, ⁊ tūc
videtur si extāt etiā legitimi, de illis per prius intelligat p ea
que dicta sunt. si aūt nō extēt legitimi nō recurratur ad distin-
ctionē hu⁹. §. fm Imo. ⁊ bene facit. d. l. lucius. §. fi. Sed ɔ hoc
vltimū licet ipse nō dicat vī esse tex. in l. plz. ff. de lib. ⁊ posthu.
in. ver. ex quacunqz vxore ⁊ ibi p illū tex. dicit Bal. q si aliquis
instituat sibi posthumū post mortē, intelligitur de legitimo et
naturali. Sed Raphael ibi putat hoc esse verū fm illa iura fm q̄
poterat ibi posthum⁹ tm̄ naturalis institui in solidū ꝑut in-
telligi debet fuisse ístitut⁹ in. d. l. plz. l. humanitatis. C. de natu.
lib. Sed hodie attēto qd pōt insolidum institui secundum dist.
positam in aut. licet. C. de natu. lib. ⁊ nunc si insolidum sit institu
tus posthumus cōprehendetur etiā naturalis fm dist. huius
§. Vel rñde ad. d. l. plz. q dū dicit ex quacūqz vxore debet intel
ligi ibi de prima vel secunda seu ex ea quā tūc habet vel poste
ea habebit non aūt ibi aliquid disponit de naturalib⁹. Paul.

hic in lect. padua. dicit q si fiat mentio de filiis dispositiue et
tpe quo euenit tpn dicte dispositionis extent filii naturales
debet dici prout hic in tex. Sed placet dicta distinctio data p
Jo. de imol. hic vbi tamē facta esset mētio de veris filiis nūq̄
comprehenderetur naturalis tantum vt probat tex. no. in. d. l.
fi. in ver. vtrum filiis. ff. de lu. deli. facit qd no. gl. in. c. nisi cū pri-
17 dē. in ver. mouet herra de renū. ¶ †Quid aūt in cōtractibus
an appellatione liberorum veniāt naturales? Dic q Spe. in ti.
de loca. §. nunc aliqua. v. lxvii. fm qd refert bart. hic vī velle q
idē sit in ɔtractibus q in vltimis voluntatibus ⁊ idē in effectu
tenet Bar. hic subdens tamen hoc non habere locum in eccle-
sia concedente in emphyteusim alicui recipienti pro se ⁊ libe-
ris suis q₃ tūc nullo pacto cōprehenditur naturalis ppter di-
c gnitat⁹ ecclesie. arg. hu⁹. §. Et q nō possunt tales filii habe-
ri sine peccato mortali. xxxii. q. iiii. nemo. Ang. ⁊ imo. hoc idem
tenent. Raph. hic dicit q hec qd est multū dubitabile sed qd
est no. determinatio Bar. cū qua etiā ɔcordat Dy. Ray. bart.
⁊ Imo. in l. luci⁹. §. fi. quibus addo Baldum tenētem in l. pa
rentes in fi. ff. de in ius vo. ⁊ Bar. in cōs. suo incip. neratius ⁊c.
¶ Vbi inter cetera approbat id qd dicit hic de ecclesia. ⁊ idē
Ang. in sua dispu. incip. nobilis quidem gñe. in secūdo dubio
⁊ Ang. in l. filium diffinimus. ff. de his qui sunt sui vel alie. iu.
⁊ Bal. in addi. Spe. in ti. de loc. in. x. col. in v. emphyteusis ec-
18 clesie ⁊ Bal. in. d. §. cū autem. †Vbi etiā tenēt dicti doct. q nō
trāseat emphyteusis ad naturales filios etiā legitimatos per
eandem rationem ⁊ arg. c. naturales. in ti. si de feu. fue. ɔtro. in
ter do. ⁊ agna. idem tenet Bald. in cōs. ccccvi. incip. in Christi
nomine circa primum dubiū. ⁊ expressiun in consi. ccxxix. inci.
ex tenore priuilegii ⁊c. ⁊ ita etiam tenet Imo. in l. qd dī. de ver.
obl. nisi fm eū ēēt legitimat⁹ p subsequēs matrimoniū p. c. tan
ta. qui fil. sint leg. ⁊ idē tenet Pe. de anc. in. d. consi. ccxxix. Be-
nefacit licet nō alleget id qd no. Host. ⁊ Jo. an. l. c. lator. q fil.
sint legi. ⁊ Jaco. de bel. ⁊ Bal. in. d. c. naturales. ⁊ Jac. de bel.
in. §. dubitatū. in aut. de incest. nup. vbi no. cōcludūt q quāuis
legitimati naturales non succedant in feudo. d. c. naturales. tñ
intelligitur secundum eos preterquā in legitimatis per subse-
quens matrimoniū per id qd habetur in. d. c. tāta. ⁊ quia pere-
inde censetur ac si matrimonium ab initio cōtractū fuisset an
natiuitatem liberorum. d. §. dubitatū. ⁊ ita cōiter tenet quāuis
19 Ang. in consi. xxix. incip. †Citius existēs ⁊c. conetur sustinere
contrariū, ⁊ non beneꝗ̄ tales legitimati per subsequēs ma-
trimonium admittetur ad episcopatum ⁊ dignitatem. c. inno-
tuit. ⁊ ibi no. in gl. de elec. ergo pari ratione ⁊ ad feudū ⁊ ad di
gnitates admitti debebunt ⁊ sic non cōprehendetur legitima- b
tus p rescriptum principis appellatione liberorū quo ad em-
phyteusim ecclesie ⁊ ita nec comprehenditur nepos legitime
nat⁹ ex illo filio naturali legitimato quo ad concessionē factaz
auo recipienti p se ⁊ liberis suis Host. Jo. an. ⁊ Anto. de but.
no. in. d. c. lator. ⁊ Joh. an. in addi. Spe. in ti. qui fil. sint legi. in
rub. q₃ licet talis nepos sit legitimus patri suo tamē nō est ita
legitimus auo cui ex naturali sobole legitimus nullus esse po-
test. C. de natu. libe. l. fi. ¶ Item adde q cum Bart. concordat
etiam Bal. in aut. si quas ruinas. in secunda colū. C. de sacro-
sanc. eccle. sed Ang. in. d. §. cum autem. quo ad emphyteusim
ecclesie cōcordat cum opi. bar. sed in emphyteusi cōcessa a pri-
uato tenet contra Bartolum ⁊ vult simpliciter (sub dubio ta-
mē forte) qd non veniant naturales quia ista verba recipio in
emphyteusim p me ⁊ liberis, sunt dubia ideo debent interpre
tari contra recipientem. l. veteribus. ff. de pac. l. labeo. ff. de con c
20 trahen. empt. ¶ †Item q₃ interpretatio dz intelligi in dubio
per quā minus obligent ista verba. l. semper in stipulationibus
ff. de reg. iur. in. c. in obscuris. eod. tit. in. vi. ¶ Item quia ver-
ba debent accipi ppie. l. eum qui vectigal. ff. de verb. sig. l. i. §. si
qs nauem. ff. de exer. ⁊ naturalis nō est proprie filius vt dictuz
est ergo ⁊c. De hoc artic. etiā tangit Joan. and. in. d. c. in pre-
sentia. de proba. ⁊ ibi remittit se ad no. p Spe. in. d. ver. lxvii.
⁊ ver. clxxii. vbi tenet illud qd. ff. retuli. ⁊ hic etiam refert bart.
Videtur tamen ibi Spe. facere differentiam inter masculum
⁊ feminam quia in masculo vult quod attendatur dignitas ⁊
qualitas persone recipiētis sicut hic dicitur sed in femina sim-
pliciter videtur velle qd comprehendatur naturalis. arg. l. lex
nature. ff. de sta. ho. ⁊ insti. ad orfi. §. fi. vel pe. Ant. de bu. in. d.
c. in presentia. in tertia col. ⁊ etiam. d. Abb. ibi transeunt sim-
pliciter cum illa decisione Spe. ⁊ etiā Joan. an. ⁊ Jo. de imo.
ibidem. ad predicta etiam vide Baldum Salyce. ⁊ Paul. de
cast. in l. fin. C. de his qui v. etā. impe. Vbi dicunt q ille tex. in
d. l. fina. facit in arg. quod recipiens fundum in emphyteusim
pro se ⁊ suis filiis legitimis nō comprehendet legitimatos: q₃
non sunt naturaliter legitimi. Sentit tamen ibi Pau. de ca.
hoc esse verū nisi essent legitimati aliter quam per rescriptum

a ¶ Est improbatus. adde videndū Prepo. mo. in c. tanta. col. vii. v. ⁊ si dicatur q fil. sint legi. ⁊ p Jo. de turrecrema. c. quis aute. xxxii. q. v. ubi late an habere ɔcubinā sit ɔ p̄ naturale ⁊ an cōcubina vel cōcubinari⁹ possit ēē ex dispensatiōe sine peccato mortali. Fe. serra.

b ¶ Illegitime nati. adde tu an appellatione filiorū legitimorum ⁊ naturaliū itelligant etiā legitimati, ⁊ vide p alex. in ɔs. ii. in. i. ⁊ ii. col. ⁊ in cōs. xxv. i. ⁊ ii. col. ⁊ in consi. lxv. col. iii. in. i. volu. ⁊ in consi. lxxxvii. in. ii. vo. ⁊ ibi ⁊ in alio an ēt veniāt adoptiui. Fran. Cur.

c ¶ Dignitatem. adde q voluit si. cōs. ccxx. ⁊ bal. xxi. lib. hic. alt. in apostillis ad Bart. ⁊ his adō q volunt ang. ɔs. xxix. ⁊ an legitimat⁹ succedat in feudo vide per Calde. cōs. v. de feu.

principijs puta per subsequens matrimoniũ vel per oblationẽ
curie vel per alios modos iuris ciuilis per id qd̃ habet in tex.
⁊ l gl. in d. c. lnotat. ꝙ vltimũ qd̃ examino q̄ esset nimiũ egre
di terminos nostros. Ad p̄dicta et vide Ang. in cõs. xxx. inci.
domina frãcisca. ⁊ Do. d̃ sanctis gemi. i. c. statutũ. el. ij. l ff. pn.
de hf. l. vi. vbi cõcludit ꝙ i q̄cũq; dispositiõe facta ab ecclesia
in q̄ cõprehẽdit naturalis: q̄ cõcubinat⁹ est reprobat⁹ p iu
canonicũ. Sit ergo conclusio que vĩ esse magis cõmunis ꝙ in
ꝯtractibus attẽdat dispositio iur⁹. ⁊. ⁊ sic procedat opi. Spe.
⁊ Barto. Pro quo facit quia valet ar. de vltimis volũtatibus
ad ꝯtc⁹. l. q delegato. ff. de leg. i. ergo i vltimis volũtatib⁹ exclu
ditur realiter fideicõmissarius substitutus per existentiam na
turaliũ vt fuit cõclusum. ff. etiã quãdo de filio facta est mentio
cõditionaliter eadẽ ratiõe vel maiori debet in ꝯtrib⁹ cõprehẽ
di filius naturalis presertim cũ nomẽ fili⁹ sit nomẽ nature, vt.
ff. fuit declaratum ⁊ ad hãc cõclusionẽ faciunt ea q̄. ff. dixi in p
22 xi. q. reprobãdo Ang. ⁊ d. §. cũ autẽ. ¶ †Itẽ aduerte q̄ Bar.
in hac. q. vĩ velle ꝙ pater nõ possit stipulari filio naturali. etiã
si de eo mẽtionẽ faciat quãtũ ad hoc vt ex stipulatiõe patris
facta in cõtractibus emphyteoticis q̄rat vtilis sine cessione fi
lio naturali. Sed ipsemet Bar. in d. l. qd̃ dĩ. ia ff. de ver. ob. vbi
loquitur de matre vĩ tenere ꝯtrm q̄ quis vĩ stipulãdo posse
acquirere extraneo apponẽdo pactũ sup re sua vel q̄ est futu
ra sua p. l. pe. C. ad exhibẽ. ⁊ l. publia. in prin. ff. depos. ⁊ Bal.
in. l. stipulatio ista. §. si stipuler. in. xi. sal. ff. de ver. obl. Sed dicit
hic Imo. ꝙ ille. ll. loquunt qñ res est paciscẽtis nõ autẽ qñ est
futura sua, vt in. q. nostra. Vñ in illa nõ reperit ꝙ quis possit
alteri stipulari adeo qd̃ sibi vtilẽ actionem querat sine cessiõe.
Nec obst. secundũ cũ si diceretur ꝙ donãs põt acqrere alteri
ex facto suo apposito super re sua. l. quoties. C. d̃ dona. que sub
modo. q̄ r̃ndet ꝙ iste ꝯtrus nõ fuit ex cã donatiõis s3 fuit cõ
tractus emphyteutic⁹ q h3 causam onerosam preterea q̄ con
cedẽs nõ est ille qui principaliter agit querere filiõs recipiẽtis
sed ipse accipiẽs. ⁊ si diceret dominiũ ⁊ possessio põt alteri et
extraneo queri. l. j. C. de acquir. possess. ⁊ l. j. C. per quas psonas
no. acqui. Respõdet Imo. ꝙ illud est verũ3 qñ p̄cederet mãda
tũ, alias secus. d. l. si ego. cum ibi no. ff. de neg. ge. Nã tunc non
queritur nisi sequat ratihabitio vt ibi ⁊ s̃m h. d. videri ꝙ non
sit necessaria cessio actionum quã Bar. h dicit necessariã quia
imo vĩ pater voluisse ipsi filio naturali acquiri dominiũ vtile
per dictã ratihabitionẽ ⁊ cõcludit Imo. hic ꝙ verior sit opi. q̄
tenet Bar. hic q̄ ea quã tenet Bald. in d. l. qd̃ dĩ. ¶ Adde qd̃
Bar. in cõs. inci. Reratis⁹. t3 illud idẽ quod ipse tenet hic scdm
Imo. sed Imo. in d. l. qd̃ dĩ. in. vij. col. t3 illam opi. quam ibi t3
Bar. per. c. j. de beneficio femine ibi allegatum p bar. ⁊ per hoc
non ampliat. d. l. publia. Idẽ etiam Bal. in. l. annua. ff. de pec. ⁊
d. Abb. in d. c. in p̄sentia. Et hec opin. mihi placet q̄ pater vĩ
accipere emphyteusim ordine successiuo. s. pro se donec viuat
⁊ postea p filio vt hic per eum. ⁊ sic respectu filij videtur stipu
lationes conferri in tẽpus quo iam erat res effecta sua quo ad
vtile dominium ergo perinde est ac si stipulatio esset facta tẽ
pore quo res esset effecta sua. l. qd̃ spõte. C. de do. an nup. ⁊ l. in
tẽps. ff. de her. insti. Et pro ista opi. facit qd̃ no. sin. Spec. in d.
§. nunc aliqua. ver. clxvij. ⁊ expr. sine. clxix. vbi voluit speciale
esse in cõtractu emphyteutico vt recipiens possit tũc alteri ac
qrere ⁊ stipulari p. l. j. C. de iure emphy. vbi ibi tex. dicit in quo
cuncta ⁊c. ⁊ p. §. emphyteusim. in aut. de non alie. vbi apparet
ꝙ maritus põt acqrere vxori ⁊ econuerso etiã p. l. quoties. C.
de do. que sub modo. Tñ si ad illa iura põt r̃nderi ꝙ. d. l. j. nõ lo
quitur isto casu. Ad. §. emphyteusim. potest r̃nderi qd̃ ibi non
dicit ꝙ immediate acqratur vtilis actio sine cessione. bene fa
teor ꝙ si accepit nomine vxoris poterit vxor cogere virum seu
8 eius heredes vt cedãt actiões per no. p gl. in. l. huiusmodi⁹ in
prin. ff. de le. j. intelligẽdo de vtili actione personali ex cõtractu
cõtra cõcedentẽ. nec etiã p Spe. facit. d. l. quoties. q̄ ibi specia
le est in donatiõe vt declarat Bar. in. l. stipulatio ista. §. si stipu
ler. ff. de ver. ob. nos aũt loquimur in contractu emphyteutico
q est onerosus. Unde me magis mouent rationes superiores
s̃m quas. d. §. emphyteusim. facit ⁊ ita alle. bal. illũ l. c. j. in vlt.
col. in ti. si vasal. feu. priue. cul. ⁊ in. l. si. C. res inter alios. Ad p̄
dicta etiam vide Pau. de ca. in suo cõs. cliiij. inci. In x̄pi noie
ꝙ illud feudum ⁊c. ⁊ põdera verba Bar. hic in hac. q. q̄ tenet
expresse contra illud dictum Spe. de quo Spe. nõ faciunt men
tionẽ legiste. Et dñ Bar. hic. d. ꝙ nõ est acquisitũ vtile dñiũ3
filio naturali ratificanti intelligitur dictum Bar. qñ patri in
receptiõe cõtractus emphyteutici nõ fuit tradita res sed post
ea rem apprehendit ⁊ nõ apparet qd̃ apprehendatur noĩe filij
vnde non potest dici acquisitũ dominiũ filio etiã ratũ haben
ti si filius rem nõ habet: q̄ sine traditione nõ acquirit dñium
l. si ager. ff. de rei vẽ. ⁊ l. si ex stipulatiõe. ff. de acq. pos. ⁊ hec fuit

8 ¶ In l. huiusmo di hanc glo. excla mat Frã. cur. cõs. xlix. col. xlix. ⁊ hic adde ea q̄ ibi ha bes ⁊ q̄ voluit Si gni. cõs. clx. vbi ꝯ soluit q̄ v3 stipu latio in personas patris concepta nomine suo ⁊ fi liorum nasciturõ eũm. ⁊ vide eun dem Alex. consil. p. iij. lib.

intẽtio Bar. ⁊ ita inquãtum ad hoc solũ est ab impugnatiõe
23 facea per Imo. ¶ †Utrũ autem in contractibus veniat spu
rius appellatiõe filiorũ dicit Imo. et dicẽdũ. vt. ī. dñ tractant
24 an substitutum excludat spuri⁹. † ¶ Quid in feudis dic vt no.
in d. c. naturalis. ¶ Iuxta p̄dicta et est videndũ vtrũ si a iudi
ce l statutis an sit mentio de filijs ꝯprehẽdant naturales ubi
⁊ Cy. in hoc sibi fuit ꝯtrarius vt refert hic Bar. q non decidit.
sed Ang. h. n. ꝙ gl. Io. an. in. c. statutũ felicis. in vbo volum⁹.
de hereti. in. vi. dicit ꝙ cõtinentur naturales. vnde si dãnatur
aliquis vsq; ad tertiã generationẽ ad certã penã cõprehẽdunt
etiã naturales ne pl⁹ habeat iniuria q̄ castigatio in aut. de resti
tu. ⁊ ea que pa. in fin. col. iiij. Pro hoc etiam adducit q̄ verbũ
generatio est verbũ nature ꝙ adaptat ad Bastardos sicut ad
legitimos. d. l. tutelas. ⁊ q̄ s̃m naturã non põt negari ꝙ tales
filij non sint de sanguine reprobati. ergo vĩ eadem ratio ꝙ ibi
debeant cõprehendi. d. l. si quis. Imo. h. d. ꝙ Cy. põt saluari a
cõtrarietate. s. ꝙ illud qd̃ dicit Cy. in. l. libertinũ. C. de interdi
ma. dicit referendo opi. quorundã sed in. l. q̄squis. C. ad. l. iul.
ma. dixit Cy. ꝙ cõprehẽdant naturales. Facit p h s̃m Imo.
illud qd̃. j. dicet ubi tractabitur an qñ sit mentio de liberis a
l. cõprehẽdant naturales ⁊ subdit ꝙ multo forti⁹ erit in spurio
cũ multo magis vageat in ipso eadẽ ratio. ¶ Adde ꝙ pro salu
ãda cõtrarietate Cy. põt dici ꝙ Cy. in. d. l. libertinũ. bene lo
quitur in feria sed in. d. l. q̄squis loquitur in dispositiõe legis ⁊
ista vt diuersa ponit Bartolus hic in separatis questionibus.
25 ¶ †Adde ꝙ etiã Ang. in. d. §. cũ aũt tenuit ꝙ sententia pena
lis faciens mentionem de filio nõ cõprehendit naturales al. c.
vbicunq; de penis in. vi. ⁊ d. l. libertinũ. ⁊ ꝙ ibi ac. cy. ⁊ sic vĩ
tenere cõtra id ꝙ ipse tenuit hic tñ lex. l. d. l. vbi sis. non facit
ad propositũ. ¶ Item. d. l. libertinũ. potius facit i cõtrarium
iunctis verbis rubrice illius titu. Saly. in d. l. libertinum. dicit
ꝙ si quis bannitur cũ filijs suis nõ cõprehendũtur naturales
q̄ odiũ est irrationabile cũ ex delicto patris penã nõ d3 porta
re filius. C. ne si. pro pa. per totũ ti. ⁊ l. sancimus. C. de pe. ideo
tunc appellatione filiorũ nõ veniunt naturales. l. fi. C. de natu.
lib. ⁊ ita dicit velle Cy. in. d. l. libertinũ. Tñ videtur verior opi.
Ange. ⁊ sequa. hic. Põt r̃nderi ad. d. l. fi. qd̃ ibi querebat an. l.
volens annũ posse substantiã suã relinquere nepotibus com
prehendat nepotẽ non legitimũ vel natũ ex non legitimo ⁊ dr̃
ꝙ non. Nec mirũ: q̄ ibi resultaret absurdũ si id beneficium qd̃
ꝯcedit legitimis nõ extẽdat ad nepotes naturales s3 in. q. no
stra si sententia penalis ꝯprehenderet legitimos ⁊ nõ natura
les cõtineret absurdũ p id ꝙ habet in aut. de restit. ⁊ ea q̄ pe
rit. Unde ipsemet Sal. in. d. l. quisquis. §. filij. transit cum opi.
quã ponit Cy. in. d. l. quisquis. ⁊ ad istã. q. vide ea que dicentur
j. pxi. q. ¶ Successiue queritur qd si a lege sit mentio de filijs
an cõprehẽdatur naturalis. Bart. hic se remittit ad no. p se in
d. l. tutelas. in. l. pnunciatio. de verb. sig. ⁊ ista est questio aliter
ceteris in hac materia l qua Ia. de are. ⁊ Cy. hic dicũt ꝙ si est
cõstitutio iuris naturalis comprehenderetur naturalis. l. qui
cunq;. §. parentes. ⁊ l. parentes. ff. de in ius vocã. ⁊ cte l. venia.
C. de in ius voc. sec⁹ si sit ꝯstitutio iuris ciui. l. ij. C. de adul. Et
p hoc dicunt ꝙ si est concessum priuilegium rege. ⁊ eius filijs
ꝙ possint facere coram se celebrari diuina officia tẽpore inter
dicti nos comprehendentur naturales. Imol. hic dicit plen⁹
distinguendum: q̄ aut querit de l. communi, aut de statuto: si
ꝯfertur a l. cõi dic secundum est aut profertur in materia pe
nali aut non penali: si in materia penali dic quod aut agitur
de odio rationabili ⁊ cõprehenditur naturalis. d. l. libertinus.
⁊ quod ibi Cy. iũcta rubr. illius tituli. aut est irrationabile ex
pluri is casu. d. l. quisquis. puta filius puniatur p delicto pa
tris ⁊ in hoc Cy. in. d. l. libertinũ. videtur tenere ꝙ non cõpre
hendatur per. d. l. fi. C. de na. libe. ¶ Contrarium tenuit Cy. in
d. l. quisquis. ⁊ ibi Bal. Ang. ⁊ Saly. ⁊ gl. in d. c. statutum ⁊ p
ea que dixi in. q. precedẽti ⁊ ibi respondet ad. l. fi. ¶ Sed cõtra
istam opi. dicit Imo. hic videri esse gl. i. d. l. quisquis, in verbo,
non valeat. que illam. l. loquentem de filijs videtur intelligere
solum in filijs in potestate ⁊ sic non comprehendent emanci
pati ⁊ multominus naturales qui nũquã fuerunt in potesta
te insti. de pa. po. circa prin. ⁊ dicit ꝙ miratur qd̃ doc. non pon
derant illam gloss. tamen secundum eum potes dicere qd̃ alia
gl. in verbo, vsuras. sentit cõtrariũ inquantum vult ꝙ illa. l. vẽ
dicet sibi locum in matre quã constat non habere filios in po
testate. §. femine. inst. de ado. ⁊ illam glo. sequitur ibi Iac. but.
Licet gl. arguendo sentiat contrarium in. d. c. statutũ. vñ po
tes secundum eum dicere ꝙ illa gl. in verbo, non valeat. nõ sit
vera. Nec ob. tex. per quem se fundat gl. quia tex. dicit qd̃ ema
cipatio facta an crimẽ cõmissum ⁊ donatio facta ante dictum
crimẽ ipsi emãcipato valet sed p hoc nõ seq̄t ꝙ alie pene ibi ex
p̄sse l. j. p̄te nõ possit habere locũ l emãcipatos ista p̄cedit in
dñ in

dum in naturali:sed multomagis in spurio in quo eadē ratio
vel maior viget. ¶ Itē procedunt qn̄ lex loquitur per verbum
naturale puta quia loquit per verbū filium vel per similia ver-
ba.d.l.tutelas.secus si per verba iuris ciuilis vt qz loquit de
agnatis:qz tunc nō cōprehēduntur illegitime nati per.d.l.tu-
telas.et.l.spurius.et.l.hac parte.ff.vñ cog. ¶ Si autē profert
a.l.in alia materia q̄ penali:et tunc aut in materia matrimo-
niali,et cōprehēdit naturales et etiā spurios sm eum allega.l.
non facile.§.affines.et qd ibi no.ff.de gradi.melius allegasset.l.
adoptiuus.§.seruiles.ff.de ri.nup.vbi etiā tex.vult qd ibi na-
turale ius et pudor inspiciantur vt in matrimonijs cōprehen
dant naturales sicut.et legitimi.ad idē.l.et nihil.e.ti.aut in alia
materia:et tunc aut per nomē ciuile et non cōprehendunt.d.l.
tutelas.Si autem per verbum nature et tunc est aut cōstitu-
tio iuris naturalis aut iuris positiui:et si est iuris naturalis
tūc cōprehendunt.d.§.parētes.iūcta.l.venia.C.de in ius voc.
nisi esset natus ex coitu incestuoso vt est gl.no.cōmuniter ap-
probata in.l.qz semp.de in ius voc.et idē videtur in quolibet
nato ex dānato coitu qui posset accusari criminaliter sm Ja-
co.bu.ibi per.§.si aduersus.cū seq.instit.de nup.Per quā mo
uetur etiā gl.in.d.l.qz semper.Nec mirum qz nec etiā tales de
iure ciui.petere possunt a parētibus alimēta que fuerunt intro-
ta de iure naturali,vt in aut.ex cōplexu.C.de incest.nupt.et in
aut.licet.in fi.C.de nat.lib.iuncta.l.i.§.ius naturale.ff.de inst.
et iur.et sicut non possunt ipsi petere alimenta a patre nec dz
posse petere pater alimenta a tali filio.alle.in arg.qd no.Azo
in sum.C.de nat.lib.cū ca si.cui adde Bart.in.l.fi.in.j.col.ff.de
his qui.vt indig.in ver.quero quid ecōtra.et Bal.in.d.aut.li-
cet.si ergo filius nō dz tali patri pstare alimēta multo minus
reuerentiā in non vocando eū in ius sine venia.Et plus videt
sentire Odof.in.d.l.parētes.vez qd illa.l.parentes.solum ha-
beat locum qn̄ quis cōcepit ex vnica cōcubina filium qui pro-
prie appellatur naturalis et in tali habent locum iura loquē-
tia in naturali vt no.dixit Bar.in.l.fi.ff.de cōcu.et sic videt sen
tire q natus ex cōcubina vbi plures concubinas eodē tpe ha
buisset posset vocare i ius sine venia,qd est valde no.sz Imo.
hic dicentē qd pro hoc facit quia talis nō videtur habere be-
neficium naturalium per prox.dicta.Tamē dicit ipse qd con
trariū forsan est verius ex quo talis coitus cōcubinarius non
potest accusari criminaliter.ar.d.l.qz semper. ¶ Si aūt est cō
stitutio iuris ciui.et sic iuris positiui:tunc aut fit mētio in ma
teria exorbitanti a iure cōmuni vt in priuilegijs seu immuni-
tatib⁹,et videtur q non cōprehendantur et sic videtur tex.cū
gl.in cle.j.de baptismo.facit qd no.in.l.qd vero.et l.l.ius sing.
ff.de legi. ¶ Si autē non sit materia exorbitās nec priuilegia
ta sed iuris cōmunis:et tunc videtur q si referatur ad ascēdē
tem masculinum non trahatur ad naturalē,sed in dubio intel
ligitur de legitimo arg.d.l.filium diffinimus.l.i.C.de nat.lib.
iuncta aut.in successione.C.de suis et leg.nā illa aut.in succes-
sione loquens de liberis non intelligitur de naturalib⁹ tātum
vt patet in.d.l.j.et fere per totū.C.de nat.lib. Si aūt refertur
ad ascendentem feminam tunc videtur qd cōprehendatur na
turalis nisi esset natus ex dannato coitu et nisi esset illustris
mater per ea que habētur in.l.si qua illustris.cum ibi no.C.ad
orfi.sm eum. ¶ Ubi autē queritur de statuto:et tunc si p no-
men ciuile clarū est q non cōtinetur,vt sepe dictū est.Si aūt
per nomē naturale et tunc dicit Imo.q licet Jac.but.et Bal.
in.d.l.quisquis.teneat q non comprehendant naturales qz in
statutis debemus accipere verba sm propriam significationē
vt no.per doc.in.l.j.ff.de verb.sig.et in.l.cōstitutiones.ff.ad mu
ni.de qua propria significatione comprehenditur legitimus.
Tamen sm eum est distinguendū plenius.s.qd aut statutum
est preter ius et tunc idem videtur dicendum sicut qn̄ profert
a.l.communi cum eadem sit ratio arg.no.in.l.quibus.ff.de le-
gi.et qd no.Bar.in.l.omnes populi.ff.de iust.et iur.dū tractat
an in statutis habeat locum arg.a contrario sensu.Si autem
est contractus tunc si est penale aut inducit maiorē penam q̄
ius cōe vt qz in aliquo casu puniatur filius pro delicto patris
pro quo ius cōmune non puniret:et tunc cōprehenderetur na
turalis ne plus habeat castitate luxuria vt dixi in superiori.q.
Nam etiam in statutis recedimus a ppria sig ficatione pro-
pter absurditatē euitandam vt no.Bar.in.d.l.omnes populi.
in.vj.qd.princ.et in.l.non dubiū.C.de legi.Si autem profert
in alia materia in qua nulla sit absurditas non ꝯprehendetur
naturalis attento q dictum est.ff.non comprehendi in dispo-
sitione legali dum alle.fuit in aut.in successione.et.l.filiū diffi
nimus. ¶ Pau.de ca.h.d.plures esse casus in hoc artic.in qui-
bus non legitimi comprehenduntur in verbis legis. ¶ Pri-
mus est quando prouisio legis respicit actum naturalem.l.nu
ptie iulitima cū seq.ff.de ritu nup. ¶ Secūdus quādo respicit
actum quasi naturalē,vt reuerētia,vt.d.l.parētes.iuncta.l.ve-
luti.ff.de insti.et iur. ¶ Tertius qn̄ agitur de puniēdo filium
propter delictum patris:nā si deberēt puniri et legitimi et na
turales dūtaxat sequeretur q naturales tantū essent melioris
conditionis q̄ legitimi et naturales,quod esset absurdum ne
plus habeat castitate luxuria vt no.in.d.c.statutū. ¶ Quar-
tus casus quando agitur de puniēdo delictum filij ppter de-
lictum filij.et.l.si puniens loquatur per verba naturalia puta
qd filij nobilium delinquētes plus puniantur. ¶ Nam intel-
ligitur de non legitimis et spurijs.ita sm eum loquit determi
natio Bar.in.d.l.tutelas.et in.d.l.pnunciatio.et licet ipse non
dicat hoc voluit expressius Bal.in.d.l.libertinū.post Cy.per
illū tex.et pbatur etiā melius per rōnē additā in predicto ca
su. ¶ Quintus vbi tractat de dāno vel preiudicio ipsi⁹ legi-
timi vt no.sm eū gl.in.d.cle.j.in verbo liberi.de baptismo.Et
vt dixi pbatur per rationē redditā in tertio casu.vbi aūt agi-
tur de preiudicio tertij non cōprehendetur vt.l.lege iul.§.hoc
capite.ff.de ritu nup.vel qn̄ agitur de honore et cōmodo ipsi⁹
26 legitimi ita tenet glo.in.d.cle.j. ¶ † Ex quibus infert Pau.de
ca.hic qd si statutum dicat qd cause vertētes inter nepotem et
patruum debeant cōpromitti et dubitetur an comprehendat
nepotē non legitimum est dicendum sm eum q si patruus pe
teret fieri cōpromissum cum nepote non legitimo et ille con-
tradiceret deberet compelli qz agitur de preiudicio eius sed
si ecōtra nepos hoc petat et patru⁹ ꝯdicat secus erit quia agi
tur de eius fauore p no.p gl.in.d.cle.j.et ita dicit se cōsuluisse.
Licet sm eū Bal.in.l.quisquis.videat indistincte velle qd in
statutis illegitimus non cōprehendatur appellatione filiorum
et nō bene qz debēt distingui casus vt est dictū. ¶ Adde q p
primo mēbro distinctiōis tradite hic p Jac.de are.et Cy.etiā
est bonus tex.in.l.hos accusare.§.oībus.ver.itē nec lex.ff.de ac
cu.et in.l.adoptiuus.§.j.et.§.seruiles.ff.de ri.nup.et no.Bal.in
l.lege iulia.pral.in lec.anti.Ubi dicit q puisio legalis respi-
ciens naturalem rationem.i.naturalitatem ipsam complecti-
27 tur omnes etiam illegitimos per.d.l.adoptiuus. ¶ † Et per
hoc subdit q filius bastardus posset vēdicare necem defuncti
patris tanquam prosequens suam vel suorum iniuriam. Et ex
hoc etiam infert qd si statutum disponat qd omnes banniti re
banniant exceptis his qui patres occiderūt non veniet reban
niēdus naturalis aut ille qui patrem naturalē occidit qz statu
tum ponderat naturalitatem licet contrarium fuerit consul-
tum sm Cy.in addi.in.d.l.lege iulia.prout Bal.ibi refert Cy.
dicere.p scdo aūt membro distinctionis Jac.de are.et Cy.hic
dum dicunt qd cōstitutio iuris ciuilis nō intelligitur de natu
rali probatur vltra alleg.per eos per tex.in.d.§.tum autem.sm
gl.nostre intellectum hic quem approbaui. Pro quo etiam fa
28 cit tex.in.l.ij.§.legitimos.ff.de excu.tu.† vñ dicit ibi Bald.per
illum tex.qd parētes nō merent priuilegia propter numerum
bastardorū,et facit sm euz ad statutum disponens qd habens
tres filios non teneatur ire in exercitum vt nō intelligatur de
non legitimis.ad idē tex.in.d.l.qui libertinos.§.qui ex lege.cuz
gl.ff.de ope.libe.p que iura ꝯfirmat id qd dicit hic Cy.et Imo.
volētes q in priuilegijs,et immunitatibus concessis pro se et
liberis nō cōprehēdant naturales,et ita etiā tenet Gui.de cu.
et Bal.in.d.l.parentes.et sequit hoc Pet.de anch.in.c.canonū
statuta.post med.in ver.vltra pdicta quero si statuto caueat q
de relictis et c.et ita etiā tz Ang.in.d.§.cū aūt.vbi dicit q in pri
uilegijs,et etiā in rescriptis pape non cōprehēdit naturali:qz
princeps nō presumit de tali ple cogitare,cū eos abhorreat,et
successiōe priuet,nisi in certis casibus de quib⁹ in.d.aut.licet.
Ita etiā tz Cy.et Imo.in.l.cum pater.§.volo.ff.de leg.ij.p no.
per gl.in.d.cle.j.et subdit etiā Cy.in.d.§.volo.qd in dispositio
ne legis cōprehēdit naturalis p.d.§.cū autē.sed in dispositio-
ne hominis dicit attendi debere coniecturam in mente dispo-
nētis vt hic et refert q Dy.in quadam.q.quā habuit de facto
pistorij in qua q̄rebat qd si quis prestitit cautionē p se et filijs
de non ostendendo titium et cōtingat q filius bastardus dicti
promittentis offendat an committatur cautio et determinauit
q non nihil alle.Cy.et istud dictū adde ad ea que dicta sunt.ff.
in illo arti.quo querebatur an in contractibus appellatione fi
liorum veniāt naturales. Nam ista decisio Dy.repugnat con-
clusioni cōmuni que habet q in contractibus in dubio veniāt
naturales sicut in vltimis volun. ¶ Fortasse tū posset ꝑcede-
re decisio Dy.quando extabant etiā legitimi p ea que dixi.ff.
in vlti.volun. ¶ Item cum dicta distinctione tradita hic per
Jac.de are.et Cy.ꝯcordāt formaliter Gui.de cu.Bal.et Ang.
in.d.l.parentes.pro qua etiam vltra predicta facit tex.cū glos.
in.l.senatores.ff.de senato.Et ibi probatur q vbi lex conside-
rat dignitatem patris tunc filius naturalis non comprehen-
ditur sub dispositione legis facientis mentionem de filio talis

constituti in dignitate puta de filio senatoris, et idē probatur
in d. l. lege iulia. ver. nec distinguitur. quā ita intelligit Bald.
in d. libertinum. et no. Bal. etiā in d. l. filium diffinimus. cū di-
cta distinctione videtur etiam concordare Ange. in d. l. iube-
mus. in princ. C. eo. vbi tenet q dispositio illius l. loquētis in
filiis non extendatur ad naturales pp̄ter d. l. filiū diffinimus.
29 imo fortius dicit se credere † qd̄ non haberet forsan locū in
legitimato quia non est peccatus ex iustis nuptiis ergo non
dicitur filius d. l. filiū. et q Imperator in d. l. iubemus. voluit
illam dispositionē stricte procedere vt patet ibi in fi. et est cor-
rectoria iuris antiqui. Istud de legitimato non examinato: q
pēdet ab illa. q. an statuta correctoria loquētia de filiis traha-
tur ad filios legitimatos de quo vide p Bal. in d. l. cū acutissi-
mi. C. de fideicom. et ibi per Pau. de cast. et Bal. in l. eā quam
circa. ix. col. eo. tit. per Ant. de bu. in c. tanta. et in c. p venerabi
lē. qui fi. sint leg. et in c. innotuit. de elec. per Ang. in ɔ̄s. lxxiii.
in ordine meo inci. per reformationē. per Ro. in l. fi is qui pro
emptore. ff. de vsuca. et per Pau. de ca. in l. sed si hac. §. patro-
num. in fi. ff. de in ius voc. et in l. fi. C. de his qui ve. eta. impe. et
30 in cō s. ccxxi. ¶ † Sed licet ista videat magis cōis cōclusio q
dispositio legis ciuilis regulariter non comprehendat filium
naturalem si faciat mentionē de filiis tamen in contrarium for
titer facit qd̄ decidit Jo. an. in addi. Spe. in tit. qui fi. sint legi.
in rub. vbi querit statuto cauetur qd̄ pater teneatur emenda-
re dānū datum per filium an procedat in filio illegitimato et
arguit pro et ɔ̄. et finaliter sequitur Gui. de suza in d. auf. ex
complexu concludentem q tenetur pro filio nato ex vna cōcu
bina: q filiū nomē habet. vt. C. de nat. lib. per totum in auf. de
trien. et semi. §. consideremus. cum versic. et hoc dicimus ibi si
vni concubine tc. sed non vendicabit sibi locum in filio ince-
stuoso: q nō meretur fili⁹ vocari vt in auf. ex cōplexu. Et sub-
dit quod licet cōmunis sermo aliquarum partium vocet natu
rales natos omnes ex soluto et soluta tñ pp̄rie illi sunt natu-
rales qui ex libera muliere et vna concubina retenta honeste
in domo nati sunt vt in d. ver. et hoc dicimus. et cū ista conclu
sione Joā. an. et per omnia concordat Anto. de bu. in d. c. per
venerabilē. in antepe. char. qui alle. pro hoc ao. per Bald. in d.
l. tutelas. dum vicit qd̄ hoc nomen filius, est nomen nature vt
ibi in tex. et qd̄ nōīa nature cōprehendunt naturales. Albe. de
ro. in. i. parte statu. q. xlix. et in q. xix. an q. prefati statuti refert
illam decisionem Gui. de suza. tñ remittit postea ad not. per se
in d. l. filium diffinimus. Si ergo Jo. an. et sequa. in dispositio
ne statuti exorbitantis a iure cōi et continentis odium irratio-
nale vult q appellatione filiū comprehendatur naturalis tan-
tum multomagis idem dicendū est in simplici dispositiōe iu-
ris cōmunis. Imo. hic circa penul. col. licet non faciat mētio-
nem de istis autoritatib⁹ tñ tenet quod statutum disponēs q
pater teneatur pro dāno dato a filio naturali quia est cōstitu-
tio iuris positiui alle. no. per Gui. in d. l. parētes. ita etiam di
cit tenere Bal. in d. §. cū antē. hoc etiā firmat Imo. in l. luci⁹.
§. fin. de lega. ii. et Ro. in l. filio. in. i. ff. sola. mat. et ponit etiam
Bal. in d. l. parētes. licet ibi non se firmet et certe ista opi. ɔ̄tra
Jo. an. videtur verior per ea que sunt dicta. ff. in distinctione
data in dispositiōe legis vel statuti. Pro hoc bene facit distin
ctio Cyn. et Bal. et Ang. in d. l. libertinū. dum dicūt q qñ sta-
tutum cōtinet odium irrationabile non cōprehenditur natu-
ralis. ad quā. q. etiā vide Bal. in l. ii. in. i. col. C. de suc. edic. vbi
tangit vtrum dictū statutum disponēs qd̄ pater teneat pro fi-
31 lio cōprehendat spurium et tenet q non. ¶ † Pro ista opi. fa
cit etiam qd̄ no. Bar. in l. q semper. ff. de in ius voc. vbi tenuit
q in odiosis non cōprehendat naturalis per l. iii. C. ad l. iuli.
de adul. sed non est dubium q dictum statutū est odiosum er-
go tc. Non ob. dicta per Bart. in d. l. tutelas. q pcedunt qñ si
diceremus naturalē nō cōprehēdi sequeretur illud absurdum
et incōueniēs q legitimus et naturalis puniret naturalis aūt
tantū nō puniret ɔ̄ no. in d. c. statutū. ¶ Possetis etiam ali-
ter rīdere ad decisionē Jo. an. in d. rub. q fi. sint leg. cū ɔ̄cor. s.
q ideo pcedat decisio Jo. an. q in casu suo si diceremus statu-
tum nō ɔ̄prehēdere patrē naturalē sequeretur absurdū q me
lioris cōditionis esset pater naturalis tñ q̄ pater legitim⁹ et
naturalis et sic haberet pl⁹ castitate luxuria ɔ̄ ea que all. sunt
ff. ¶ Et hoc modo posset defensari decisio Jo. an. s. per rōnes
prime dictā nō per rōnes suas, et sic nō ob. decisio sua ɔ̄clusio
in. ff. date. et cū decisione illa Jo. an. vltra. ff. alle. trāsit Pet. de
anch. in repe. c. canonū statuta. de cōstit. post med. in ver. vltra
pdicta quero si statuto caueat q in relictis tc. sic videt q rema
neat defensata cōis decisio que hʒ qd̄ dispositio iuris positi-
ui faciēs mētionē de filiis regulariter nō cōprehēdat natura-
les. Que cōclusio limitat ex pdictis nisi talis dispositio esset
penalis ipsis filiis: q tunc cōprehēdent etiā minus legitime

a ¶ Fili⁹ natura-
lis. adde tu. d. ale
xā. in cōs. lx. col. ii.
ff. et iiii. in. ii. vol. et
ibi quid de spu-
rio. F. C.

nati ne melioris sint ɔ̄ditiōis nō legitime nati q̄ legitimi et na
turales et ne pl⁹ habeat castitate luxuria p no. p gl. in d. c. statu
tū. et p Cy. et alios in d. l. quisq̄. et per alia que fuerūt p ista
opi. adducta. Per quā limitationē videret q male loquutus
esset Bal. in l. ius ciuile. ff. de iusti. et iur. inquātū vult q si sta
tutū disponit filiū puniri p delicto patris q tale statutū iaʒ
cōtinēs odiū irrationabile nō cōprehēdat filios naturales. et
ita etiā tʒ Bal. in d. l. cū acutissimi. et Bal. et Ang. in d. l. liber-
tinū. post Cy. Ni. Nā in hoc vr̄ dicere ɔ̄ no. p gl. in d. c. statutū.
cum cōcor. et ɔ̄ rōnes in hoc adductas et ɔ̄ no. et p Imo. hic os
loquitur de statuto cuius verba. ff. retuli. Per hec etiā nō vr̄
procedere qd̄ no. Gui. de cu. in l. liberos. ff. de sena. vbi querit
pone filij hereticorū non possunt admitti ad dignitates an ha
bebit locum in naturalib⁹, et dicit qd̄ nō: q nō sequunt cōdi
tionē patris l. lex nature. ff. de statu ho. p hoc etiā adducit d.
l. lege iulia. §. hoc capite. et l. iii. C. de adul. et idem etiam voluit
Bal. in d. l. filiū diffinimus. Nā istud cōfunditur per no. in d.
c. statutū. et per alia. ff. ad hoc adducta. Vñ Bal. in d. l. pare-
tes. dū q̄rit an statutū disponēs q filij bānitorū seu rebellium
nō possint stare in ciuitate nō audet firmare qd̄ tale statutum
nō cōprehēdat naturales, imo poti⁹ vr̄ inclinare q non cōpre
hendebat dum alle. ao. p Cy. in d. l. q̄squis. Nō ob. d. l. lege iul.
§. hoc capite. q rīdet vt declarat illū tex. Bald. in d. l. liberti-
nū. et retuli. ff. Vel vt p Pau. de castr. hic cuius verba relata
32 sunt etiā. ff. ¶ † Sed fortius ob. d. l. iii. C. de adult. vbi pp̄ter
suspicionē adulterij filie impedit pater legitimus, et natura-
lis manumittere vel distrahere suos suos in l. x. dico vt sic tor
queri possent, secus in patre naturali tm̄, et ista tñ dr̄ esse pe-
na. s. nō posse alienare. l. senatus. ff. de ɔ̄hē. emp. l. turpia. in pri.
et ibi dixi. ff. de lega. i. Et tñ ista verba legis intelligūtur de
patre legitimo et naturali, et nō de naturali tantū, quius ibi re-
sultet hoc. s. q melioris sit cōditiōis pater naturalis quā legi-
timus et naturalis. ¶ Difficile vr̄ rīdere ad hāc l. Bart. tñ
in d. l. q semp. ff. de in ius vocā. videtur rīdere q hoc ideo ibi
est: q lex vltra pcessit aliter exprimendo. ita etiam vr̄ rīdere
Pet. de anch. in d. c. canonū statuta. in ver. ff. dicto. et Pet. de
anch. in ɔ̄s. clxxvi. ff. pri. allegādo. Vel dic q hoc ideo ibi est:
q lex ibi magis suspicata est qd̄ pater legitimus et naturalis
tanq̄ magis affectus filie legitime facile manumitteret, vel di
straheret seruos suos ne possent torqueri ad pbandū crimen
adulterij filie q̄ pater naturalis tantum. Facit. l. ex libero. ff. de
questioni. et sic ex pdictis habemus regulā vnā. s. q vbi lex mē
tionē facit de filio nō cōprehendat regulariter illegitimū. Et
etiā habemus vnā fallentiam. s. q illud fallit vbi pena per le-
lem imponentem filijs: q cōprehendūtur etiam naturales ne
cōtingat absurdum q melioris conditionis sint tc. per not. in
d. c. statutū. et per no. in d. l. quisquis. ff. alleg. ¶ Scdo fallit di
cta regula nisi fundata esset in rōne naturali: q tunc cōprehē
duntur naturales. d. l. parētes. et d. l. adoptiuū. cum alijs. ff. al-
lega. Et ad d. regulā cum dictis duabus limitationibus pōt
reduci hec tota materia, si bene inspicitur, nam non puto ve-
ram esse fallentiā quā dedit hic Imo. dum vult qd̄ dispositio
legis positiue loquēs de filio si referatur ad ascendentē cōpre
hendat filium naturalem vt dixi, nam hec sua limitatio vide-
tur esse contra d. l. filium diffinimus. que est fundamentū di-
cte regule. Pro hoc facit quia videm⁹ q licet fili⁹ naturalis
nō extantibus legitimis possit succedere patri in totū saltē ex
testamēto, vt in auf. licet. C. de nat. lib. tñ nō venit appellatio
ne naturalis. ¶ In reliqs autē. ff. dictis sto cum distinctione
Imo. quo ad ea que ipse hic incidēter et in dicta l. lucius. §. fi.
de leg. ii. tetigit circa intellectū gl. in d. l. q semper non tangā
aliter hic, sed remittā ad ea que dixi in d. l. q semp seu in d. l.
parētes. ¶ Inquantū tñ Pau. de cast. hic decidit an cōpre
hendat naturalis in statuto disponēte de fideicommissis, vt
33 ff. retuli. q passus est quotidianus et vtilis. ¶ † Addo Rom.
in l. parētes. q dicit qd̄ si statutū disponat q cause īter patrē
et filium debeant cōpromitti habeat locū etiā si sit filius natu
a ralis [a] tm̄: q statutū habuit respectū ad rōnem naturalē ar-
gu. d. l. parentes. et dicit qd̄ ita cōsuluit Pet. de ancha. in cō-
sil. xix. sed illud consilium inueni esse consilium. clxxv. q inci-
pit. In christi noie apud me. ista qd̄ dubitabilis est, et mouē-
tur q statutū hoc induxit vt euiteut scādala, et ad pacē, et con
cordiā reducant cōiuncti sanguine q̄ rō militat etiā in natu-
ralib⁹: q in materia pacis, et scādali naturales admittūtur vt
legitimi, vñ videmus q vindicte, et iniurie persequutio datur
eis, vt legitimis vt no. Bar. in l. a. ff. de accu. et q cause ciuiles
materiā criminib⁹ pstare noscunt l. properandum. iuxta prin.
C. de iud. Ideo puidit statutum qd̄ cōpromittat in amicos:
q cōgruentius eam inter eos tractant arg. l. cōgruētius. C. de
pa. po. et q pudor inter tales videt; attēdēdus p d. l. parentes
queri

quem pudorē considerarunt statuētes esse inter tales coniun-
ctos admuicē litigātes in iudicio. ¶ Adducit etiā in consilio
quedā multū gñalis ꝛ pars vigentia, ꝛ loquit̃ gñaliter siue sta
tutū loquat̃ de filiis vel de fratrib⁹ vel de cōiunctis. Fulgo. in
d.l. parētes videt̃ etiā simpliciter tenere illud idē ꝙ tenet Ro
ma. ibi. ad hāc. q. facit illud ꝙ ponit Jmo. hic querēs qd̃ si sta
tutū dicat qḋ si questio sit inter cōiūctos vsq̄ ad quartū gra-
34 dum possint cōpelli ad cōpromittendū. † Et an si naturalis
vel spurius habet litē cū fratre possit cōpelli et dicit ꝙ non q꞉
istud statutum est contra ius ecclesie, vt not. Bar. licet ipse nō
alleget in. l. furti. §. qui iussu. p ibi no. p gl. ff. de his q not. infa.
et no. pulchre Bal. in. l. ex stipulatione p illū tex. C. de sen. ꝛ in
c. j. §. si quis iurat̃ de pa. tenē. Facit. l. si dictū. §. si cōpromisero.
ff. de euic. ꝛ. l. in re manda. C. manda. Ergo non videt̃ cōprehē-
di naturalis vel spurius p regulā supra traditā. Pro hoc etiā
facit ſm eū: q꞉ tales nō videnẗ esse cōiuncti nisi quo ad matri-
moniū. l. nō facile. §. affines. cū gl. ff. de grad. iunct. l. si spuri⁹. ff.
vnde cog. vnde tales fratres ex eodē patre nō succedūt inuicē
etiā tāq̄ cognati, vt est gl. or. ꝛ sing. ſm eū. l. in hac parte. ff. vñ
cog. Ad quā gl. vltra eū vide Cy. in auẗ. itaq̄. C. cōia de succ.
ꝛ Ang. in. l. si. C. vñ cog. et ibi Bar. ꝛ Bal. in. l. l. testa. ni fallor.
xx. q. C. de testa. mili. ꝛ Ang. in. §. si. in auẗ. qui. mo. nat. effi. sui.
35 ¶ † Si aūt statutū dicit ꝙ si sit qō inter cōsanguineos ꝙ pos
sint cōpelli ad cōpromittendum esset magis dubiū ſm Jmo.
Tñ adhuc idē videt̃ dicendū ei ſm eū: q꞉ cōsanguinei dicunt̃
ꝓprie illi qui sunt agnati. d. l. si spuri⁹. et. l. cōsanguineos. post
prin. ff. de suis et legi. ꝛ hoc dicit se habere p cōstāti maxime si
esset natus ex dānato coitu qui posset criminaliter accusari p
no. per gl. in. d. l. q꞉ semp. Quāuis vt ipse dicit fuerit cōsultum
cōtrariū p eximios doctores. ꝛ idē omnino erit dicēdū in sim-
plici naturali per ꝓxime dictas rōnes ſm eum subdentem. qḋ
quidā dicit Dy. ita ꝯsuluisse. Et cū hac opi. ꝯcor. etiā Pau.
de ca. cōsi. lxvi. inci. Jn Christi noīe sup eo qḋ querit̃ vtrū di-
cti legitimati ꝛc. vbi vult ꝙ statutū disponēs ꝙ si qḋ vertatur
inter consortes de patrimonio. i. de eodē cippo vel attinētes
vsq̄ ad talē gradum possint cōpelli ad cōpromittendum non
vēdicet sibi locum inter eos qui nō sunt legitimi: q꞉ inter ille-
gitimos nō est dare gradū cōsortarie vel agnationes alle. d. l.
hac parte spuri⁹. ꝛ. l. p hoc etiā adducit no. p Bal. in. d. l. quis-
quis. dū Bal. dicit statutū debere intelligi de legitimis et nō
naturalib⁹ ꝛ etiā alle. no. p gl. in. d. clemē. j. Dicit etiā Pau. de
ca. in isto cōsilio ꝙ si ille erat legitimatus q petebat cōpromis-
sum fieri ꝛ aduersari⁹ negabat legitimationē qḋ nisi prius cō
stet de legitimatiōe nō admittat̃ ad petēdū cōpromissum ar. l.
nō ignorat. C. q accu. ꝛ. l. diuus. cū ibi no. p Bar. de testa. mili.
Et sic sentit ꝙ vbi cōstaret de legitimatione seu non negaret̃
legitimatio ꝙ tūc statutū non haberet locū in legitimato. qḋ
an sit verū pēdet ab his q̄ remissiue dixi. ff. dū allegaui Ange.
36 in. l. iubem⁹. C. c. ¶ † Adde etiā in hac. q. Bal. in. l. ad qḋ pau-
perib⁹. in pe. col. C. de epis. ꝛ cle. vbi refert qḋ Dy. in cōsi. xiiij.
inci. in Christi noīe vñ diligēter ꝯsiderata ꝛc. ꝯsuluit qḋ spu-
riū nō veniat appellatione cōiunctorū habeo illud cōsiliū Dy.
in quo simplr̃ vr̃ dicere ꝙ spurius nō videtur habere coniun-
ctionē vel cognationē ex pte patris alleg. §. si. in auẗ. qui. mo.
nat. effi. sui. ꝛ in. d. l. spurius. Posset cōcludi ꝙ aut statutū di-
cit qḋ filius habēs litē cum patre vel alia persona cui reueren
tia debetur et quā in ius vocare nō pōt sine venia teneat̃ com-
promittere et tunc sit vera opin. ꝙ cōprehendat̃ naturalis: q꞉
tunc statutū videtur considerasse illā reuerentiā iuris natura-
lis quā etiā cōsiderarunt leges ꝓhibētes illos vocari posse in
ius sine venia p. d. l. parētes. aut statutū loquitur de personis
quib⁹ talem reuerentiam non debēt: ꝛ tunc puto veriores esse
opi. ꝙ nō cōprehēdat̃ naturalis per alle. per Jmo. ꝛ sequa. qḋ
intelligo cū limitatione data p Pau. de ca. hic in casu in quo
statutū loquit̃ de patrib⁹ aut de patruis vel similib⁹ qb⁹ non
debetur illa reuerētia. Nam intelligitur de legitimis tantum
non de naturalib⁹: vbi esset fauor ipsi naturali. secus in preiu-
diciū vel odiū. vt q꞉ alius frater suus legitim⁹ ꝛ naturalis pe-
teret naturalē tñ cogi, vt. ff. retuli. ¶ Adde etiā circa hoc qḋ
si statutū vteretur hoc termino, cōiuncti cōpellant̃ ad cōpro-
mittendum, licet nō cōprehenderentur nō legitimi quo ad il-
los q sunt de agnatiōe pr̃na q꞉ nō dicunt̃ cōiuncti quo ad ma
trem ꝛ cōiunctos per matrē sic. Quia dicunt̃ habere proximi-
tatem ꝛ cognationē cum eis. d. l. si spurius. bene faciunt not. p
Cyn. in. d. auẗ. itaq̄. faciunt etiā ad hāc. q. que. ff. dicā alle. Jn-
37 no. in. c. nulla. de rescri. ¶ † Per predicta etiam deciditur no.
q. formata p Bal. in. d. l. parētes. vbi queritur statuto caueatur
ꝙ filij vel nepotes nō teneant̃ soluere gabellā de relictis eis fa
ctis a patre vel auo an porrigat̃ ad bastardos, et dicit qḋ sic:
q꞉ cū tale statutū non possit habere aliam ratione nisi quēdā
fauorē qui naturalr̃ debet̃ illis: ergo ratio statuti porrigit̃ ad
istos p illā. l. parētes. ꝛ facit ſm eū. l. j. de impo. lucra. descri. li.
x. Sed Jo. hic. d. ꝙ hoc forte nō est verū: q꞉ dispō iuris dispo-
sitiui. Jtē q꞉ d. l. j. loquit̃ in filijs ꝛ nepotib⁹ qb⁹ est debita he-
reditas, sed naturalib⁹ non est debita vnde videbim⁹ ꝙ licet
aliquo casu ab intestato admittat̃ naturalis ad aliquā partes
nō tñ admittitur ꝯ voluntatē testatoris, vt est glo. in. l. j. circa
prin. ff. de ꝯ tab. quā reputat sing. Bal. in. l. j. C. quorū bo. ꝛ in
l. filio pterito. ff. de iniust. test. et pro eo est tex. licet non allege
tur in. l. si. et ibi pōderat̃ illū tex. Bal. C. de natu. lib. Tñ scḋm
Jmo. posset saluari opi. Bal. q̄si relictū fieret a matre per. l. si
suspecta. §. de inofficioso. ff. de inoffic. test. ꝛ. §. vulgo. instit. de
succe. cog. ¶ Addō Pe. de anch. in repe. c. canonū statuta. in
versi. ff. dicto vbi refert se vidisse subtiliter cōsultum per quē-
dam eximiū doctorē qḋ in casu dicti statuti cōprehēdat̃ natu
ralis per. d. l. j. C. de impo. lucra. descri. per. d. c. cum autem. vbi
naturalis in eo qḋ potest sibi relinqui parificatur legitimo et
ita transit ipse. Sed in puncto iuris verius videt̃ ꝙ nō cōpre-
hendant̃ naturales p regulas et rationes. ff. traditas. Nec ob.
d. l. §. cum autē. q꞉ ille tex. potius facit ꝯ eum: nā ibi probatur
quod statutū in filijs legitimis et naturalibus de quo fiebat
mētio. d. l. cum acutissimi. C. de fideicō. non cōprehendebat fi-
lios naturales, sed tantū legitimos nisi imperator in. d. §. cum
aūt p extensionē hoc induxisset. ptz ibi in ver. extendebat̃ ꝛ in
ver. siue iusta sobole. scḋm intellectum datum per gl. quem. ff.
38 approbaui. ¶ † Ex ꝓdictis etiā deciditur an ex iniuria illata
filio naturali vel spurio acquiratur actio iniuriarū patri sicut
acquiritur qñ est legitimus naturalis. l. j. §. j. et seq. ff. de iniur.
§. patitur. Et scḋm Jmo. hic vr̃ dicendū qḋ non: q꞉ illa est cō
stitutio, iuris ciui. exorbitās a regulis iuris cōmunis quibus
cauet̃ ex facto alterius regulariter alteri non querat̃ actio iu-
sta. l. j. C. p quas pso. nob. acqui. ꝛ. l. stipulatio ista. §. alteri. de
ver. ob. Et hoc esset clarum scḋm eum tenendo ꝙ ex iniuria fa
cta filio emācipato nō querat̃ actio patri, vt vr̃ tenere Cy. in
l. si non cōuitiū. in. iiij. q. C. de iniu. lz gl. teneat̃ cōtrariū in. d. §.
patitur. in ver. agere pōt. quā sequit̃ Dy. in. l. sed si vnius. §. fi-
lios. ꝛ ibi Bar. in si. ff. de iniur. q꞉ d. l. j. de iniu. nō solū fundat̃
se in patria potestate sed etiā in affectiōe. Tñ quicquid sit in
emācipato putat Jmo. esse verū in naturali qḋ non querat̃ et
indubitatū hz de spurio saltē de nato ex dānato coitu p gl. in
d. l. q꞉ semp. sed in naturali puto ꝙ Jmo. bene non dicat p. l. j.
ver. si iācta. l. ij. ff. de lib. cau. p quā hoc tz Bart. in. l. cū scim⁹.
C. de agri. ꝛ cēsi. li. xi. Ad idem tex. in. l. j. §. vsq̄ adeo. in ver. pu
dorem ꝛc. ff. de iniur. cōiuncta. l. adoptiuus. §. j. versi. pudor. ff.
de ritu nup. vbi in his que cōcernunt pudorem non differt na
39 turalis a legitimo. ¶ † Per ꝓdicta etiā infert̃ an filius natu
a ralis vel spuri⁹ a possit accusare de morte patris i quo Jmol.
hic refert ꝙ bar. in. l. j. ꝛ. ij. ff. de ac. ꝛ in. l. hos accusare. §. oibus.
eo. ti. cōcludit qḋ sic: q꞉ tex. in. d. l. j. cū si. vr̃ loqui per verbū na
ture, ergo nō dz attendi differētia legitimitatis quaz inducit
ius ciuile arg. d. l. iuris. Sed scḋm Jmo. hic forte si est natu-
ralis in seruitute cōceptus in figura matrimonij potest dice-
re verum Bar. per. l. ij. ff. de lib. cau. et p ea que dicta fuerūt su
per glo. Si autē esset alius naturalis esset magis dubius sicut
in filia femina naturali que cōtra regulas iuris cōmunis ad-
mittitur ad accusandum de morte patris, vt. d. l. j. ff. de accu.
et sic tñ sit cōstitutio exorbitans non videbitur comprehende
re naturales. p. d. l. spurius. Tñ quia videtur quodāmō con-
stitutio iuris naturalis cum naturaliter debeat inclinari fili⁹
ad vindicandā offensam patris sicut econtra. l. isti quidē. ff. qḋ
met. cau. videtur qḋ etiā cōprehendatur filia naturalis idez si
esset spuria etiam nata ex damnato coitu quia tamen accusa-
ri non posset criminaliter vt in meretricio coitu vel quādo ge
habens plures concubinas ex vna procreauit filium, vt dictū
est: et hoc per. d. l. quinq̄. §. fin. cum. l. seq. ff. de in ius voc. Sed
si posset criminaliter accusari videtur qḋ non comprehenda-
tur: quia lex de tali verisimiliter non videtur intellexisse cum
reputat eum non filium et permittat ei denegari alimenta, vt
d. auẗ. licet. et. d. auẗ. ex cōplexu. Et sic in hoc non videtur qḋ
Bar. bene dicat: quia etiam in cōstitutione iuris ciuilis, licet
loquatur per verbum nature non videtur comprehēdi natus
ex tali dānato coitu qui posset criminaliter accusari vt est tex.
coniuncta glo. in. d. l. quia semper. Si autem non esset femina,
sed masculus et tunc iste de iure communi admittitur ad ac-
cusandū saltem vt quilibet de populo. Et quod plures con-
currāt debet eligi ille cui⁹ verisimiliter magis interest vt me-
lius prosequatur recusationē. l. si plures. ff. de accu. Jdeo satis
putat ꝙ etiā talis spurius ꝛ natus ex dānato coitu erit ꝓferē-
dus extraneo. Et hoc modo posset saluari opi. Bart. secundū
40 eum. ¶ † Adde qḋ Bal. in. l. j. C. qui accu. in. xiiij. col. in versi.

a ¶ An fili⁹ natu-
ralis vel spurius.
addō tu ꝛ vid bal.
ꝛ Ang. post Cy.
in. l. quisq̄. C. ad
l. iuliā ma. Ange.
are. in trac. male.
in ver. ex interual
lo. dict⁹ titius et
Ang. ꝛ Bar. l. d.
§. in omnib⁹. Fr.
Cur.

quo ad scdm arti. vr tenere idē qd Bart. in d. l. ij. Sed ipsemet Bald. in l. negande. in fin. maxime in lec. Mod. videtur aliter velle. Querit enim ibi an pater possit de morte spurij accusare et concludit q aut vult iure patris accusare vel tanquā suorum iniuriā prosequēs et non pōt: q: non cōtinetur sub appellatione patris nec spurius sub appellatione suorū alleg. l. vulgo. ff. de sta. ho. et quia sumus in materia ciuili ergo ciuiliter verba sunt intelligēda non scdm iura nature. d. l. lege iul. §. hoc capite. de ritu nup. et no. Gui. in l. parētes. Si autē vt quilibet de populo et tunc admittet et ceteris preferetur arg. l. Quis adulterij. C. de adul. et l. amicissimos. §. lucius. ff. de excu. tut. q: propensius ad accusandū procedit facit l. ij. §. fi. ff. de adult. Et ex dictis verbis. Bald. potuit Imo. hic distinguere. vt. s. distinxit. licet de Bal. mētionē nō faciat. Bal. etiā de hoc aliqd tetigit in d. l. lege iulia. in lec. antiq. et ibi tenet qd naturalis possit accusare et eius verba incidēter. s. retuli. sic ergo cōclusio qd procedat opi. Bar. cū limitatione et declaratione data p Imo. hic, et Bal. in d. l. negāda. et habes ex no. p Bar. et Bal. in dictis locis colligere an naturales vel spurij veniāt appellatione suorū accipiendo suos prout accipit in d. l. negādam. cum multis similibus.

Per hoc etiā infert an iura volētia q filius vel frater et nōnulli cōiuncti possint agere p cōiuncto sine mādato prout hr in l. i. §. i. ff. iud. sol. cū si. habeāt locū in naturali vel spurio[a]. In quo Imo. hic. d. qd Inno. et Jo. an. in d. c. nōnulli. ad fi. de rescr. tenēt q simplex naturalis admittit, sed natus ex dānato coitu non per. d. aut. ex cōplexu sm Imo. forte in vtroq pōt defendi cōtrariū et teneri qd nō possit etiā naturalis admitti: q: qd quis admittat p alio sine mādato est cōstitutio iuris ciuilis et exorbitās a regulis iuris cōis. l. si pupilli. §. fi. ff. de neg. gest. l. nō solum. §. qui alieno. cū gl. ff. de pcu. ergo in dubio nō dz cōprehēdi naturalis, vt dictum fuit. Pro hoc adducit: q: non reputatur cōiunctus alteri fratri quo ad succedēdū vt no. glos. in d. l. hac parte. Nec ob. l. ij. ff. de lib. cau. q: videtur loqui in naturali in seruitute cōcepto in figura matrimonij cui satis fauent iura, vt pz hic et in d. l. lucius. §. fi. Preterea loquitur in causa libertatis cui a iure multū fauet insti. de do. §. fin. ¶ Vel potes respōdere q ibi agēs nō agebat nomine cōiuncti, sed nomine

41 pprio et p interesse suo. ¶ † Nec ob. si dicat q amicus magna amicitia cōiūctus pōt agere sine mādato p amico suo vt not. Cy. in l. exigēdi. C. de pcur. Ergo etiā naturalis filius vel frater dz posse agere q: rīdet Imo. q illud dictuz Cy. videt iure nō probari et cū simus in exorbitātibus a iure cōmuni non dz fieri extēsio. c. q n iure. de reg. iur. in vi. et l. quo sing. et l. qd vero. ff. de legi. Et vbi naturalis esset magna amicitia cōiūctus fratri nato qd verū esset dictū Cy. admitteret vt quilibet extraneus amicus nō vt frater. Subdit tñ Imo. fortasse in practica ob autoritatē Inn. seruaret opi. Cy. ¶ Addit etiā qd opi. Inno. posset de iure procedere in naturali volente agere p semina puta p matre: q: respectu matris bene videt hrē proximitatem et cognationē. d. l. si spurius. etiā si esset spurius dūmodo nō esset natus ex dānato coitu qui posset criminaliter accusari nam talis dz habere proximitatē quo ad matres, vt. d. l. si spurius. Et succedit, vt. d. §. vulgo. et not. in dicta. l. si qua illustris. ¶ Et p hoc pz q frater naturalis admittat p fratre q esset ex eadē matre, et q: ex latere materno habēt proximitatez et cognationē inuicē et vnus succedit alteri, vt est de mēte gl. in d. l.

42 hac parte. et Gui. de cu. in d. l. parentes. ¶ † Adde qd illud qd dicit Imo. de matre et cōiūcto p matrē fuit de mēte Host. in d. c. nōnulli. vbi in naturalibus videt tenere idē q ibi Inno. Sed in spurijs vult q possint admitti p illis quibus ipsi succedere possent nō p alijs. ¶ Facit no. Jo. an. in d. c. Rex. in v. absq liberis. de re. Jo. an. in d. c. nōnulli recitat opi. et aliter non videt approbare. Ant. de bu. ibi simplr recitat verba Inno. et cū eo trāsit. ita etiā tenet Bal. ibi. Imo. ibi refert dictas opi. Inno. et Host. ibi, et sic vr cū eis transire. d. Abb. ibi recitat dictas opi. ¶ Tñ finalr dicit q inspecta equitate naturali credit qd deberēt spurij admitti non solū p cōiunctis ex linea materna sed etiā pro cōiunctis per lineā masculinā: q: inspecta natura sunt filij et cōsanguinei et in eis cadit affectio naturalis hinc est q quo ad matrimonij impediendū dicunt cōiuncti. c. discretionē. de eo q cognō. cōsan. vxo. sue. c. p tuas. de pba. et dicit qd hanc opi. sensit Bar. in l. i. et ij. de accu. sed ad dicta per Abb. potest respōderi q imo in dubio non intelligit de tali spurio per d. aut. ex cōplexu. preterq vbi tractat de matrimonio impediēdo et q: in illis summa honestas et maximus pudor attenditur. c. i. de spōsa. in vi. l. nihil et l. adoptiuus. §. i. de rit. nupt. ¶ Nec ob. no. p Bar. in d. l. i. et ij. intelligendo et declarando vt dixi. s. pxi. q. ¶ Adde etiā qd Bal. in d. l. cū acutissimi. tangit hāc. q. in spurio et dicit simplr q nō admittunt ad agendū sine mādato et allegat no. p Inno. in d. c. nōnulli. et Bal. etiam in l. sed et hic. in prin. ff. de pcur. in hoc arti. dicit tenendum esse cum Imo. Subdit tñ qd Gui. de cu. dicit q psona magno vinculo amicitie cōiuncta habetur pro cōiuncta quo ad agendum sine mādato, et sic si hoc est verū sm Bal. sequit qd dictū Imo. in spurio est falsum: q: inter patrē et filium spurium est amicitia naturalis et nullus est melior amicus quā pater. alle. l. quidam cum filiū. ff. de her. insti. ¶ Unde si nō admitteret vt cōiuncta psona saltē vt amicus magna amicitia deberet admitti. ¶ Sed ad hoc arg. potest respōderi vt fuit responsum per Imo. et vt dixi in d. l. exigendi. vbi tetigi an sit vera illa opi. Cy. et Gui. Videt ergo cōclusiue tenēda opi. Host. et sequa. qd cōprehendatur naturalis quasi lex ista sit fundata in rōne naturali pz in d. l. sed et hic. in prin. ff. de pcu. vbi libertus pōt agere pro patrono, et hoc q: ob beneficiū libertatis sinspectum dicat naturalis ratio habere maximā affectionē ad patronum ar. l. sed si lege. §. cōsuluit. ff. de pet. her. ergo cū affectio ista iure naturali habeatur inter filium et patrē naturalem debemus dicere q iura volētia tales personas volētes agere sine mādato debere admitti habeāt etiā locū in naturalibus per. d. l. parētes. cum ibi no. et d. l. adoptiuus. §. i. de rit. nup. et l. hos accusare. §. in oibus. ff. de accu. et fuit dictū. s. et ad istā. q. facit id qd no. Bal. in d. l. id qd pauperib. circa. x. vel. xi. col. de epis. et cler. cuius verba re-

43 tuli. s. in. q. loquēte de cōpromisso. ¶ † Per pdicta etiā infertur an naturalis filius occidēs parentē incurrat penā l. pompeie de parri. Et videt sm Imo. dicēdū qd sic: q: illa l. loquit per verbū nature, et videtur quodāmodo cōstitutio iuris naturalis. Sed forte scdm eum potest dici contrarium in spurio nato ex dānato coitu q accusari posset criminaliter: quia tunc talis a iure reputatur non filius nec obligatur ad reuerentiam patri nec prestandum alimenta, vt no. in d. l. quia semper. et de eo. cū est. ff. ¶ Adde q Spe. in. i. parte. in ti. de accu. §. i. ver. i. tenet in spurio dictā opi. qd non puniat tali pena. et idem etiam Imo. in d. l. lucius. §. fi. licet secundū eū cōtrarium sentiat bar. in d. l. i. vel. ij. ad d. l. hos accusare. §. oibus igitur. de accu. Nec ob. sm Imo. tex. in d. §. omnibusque quia potest responderi quod ibi loquatur in naturalibus in seruitute conceptis vt ibi patet. Fatetur tñ qd cōtra istā opi. facit qd not. Azo in sum. C. de in ius voc. vbi voluit qd spurius etiā natus ex incestuoso coitu non possit in ius vocare patrē sine venia: q: est quasi iuris naturalis ob reuerētiam tñ scdm Imo. illa opi. Azo. non est tenēda: quia est cōtra opi. glo. cōmuniter approbate in d. l. quia semper. Adde etiā qd in hoc artic. Bal. in l. ius ciuile. ff. de iusti. et iur. et in d. l. parētes. et in d. l. cū acutissimi. et in l. quisquis. C. ad l. iul. maie. et in c. naturalis. si de feu. fue. contro. et in d. c. nōnulli. de rescri. tenet qd etiā in spurio habeat locū dicta venia per tex. singu. scdm eum in d. §. omnibus. ita etiam tenuit Cy. in addi. in d. l. lege iul. scdm qd refert Bald. in d. c. nōnulli. et hec opi. indistincte pōt defendi ratione q: alias sequeret qd in actu qui meretur penā iustius puniretur spurius q naturalis et legitimus et sic plus haberet castitatē luxuria cōtra id qd habetur in d. aut. de testi. et ea que parit. §. fi. et cōtra no. per gl. in d. c. statutū. cum cōcor. ff. alle. ¶ Nec huic rationi obstat si diceretur, si vera esset ista ratio deberemus dicere qd pater etiā de nostro iure teneretur alere talē spurium ne contingat patrem procreādo spurium minus obligari quam procreando legitimū. Quia respon. qd hoc casu qū tractatur de alimentis agitur de fauore ipsius spurij ideo tūc fatendū est qd nō dz esse filius. d. aut. ex cōplexu sed in. q. nostra nō agitur de fauore filij vel patris, sed de odio delinquētis ideo aliud esse dz. bene facit qd not. glo. in cle. i. de baptismo. In filio vero naturali omnes indistincte tenēt habere locum dictam penaz vt etiam

44 firmat Bart. in d. l. q: semper. ¶ † Itē per pdicta infertur an filius vel frater naturalis vel spurius possint admitti ad testificandum pro parēte vel fratre et scdm Imo. dici potest qd nō pro parēte admittat: q: loquitur per verbū nature et cōsiderat naturalem affectionē reddentē testē suspectū. l. parentes. C. de testi. Que ratio locum etiā hz in naturali et spurio. pro fratre autē in causa criminali non admitteretur sm eum per ea que no. in l. lex cornelia. in prin. ff. de iniu. sed bene admitteretur in ciuili sicut admittit legitim?, vt no. gl. in d. l. parētes. lz aliquid ei de fide detrahat. alle. no. p Spe. in ti. de teste. §. i. ver. sed nunquid frater. et no. etiā Barto. in l. qui testā. §. i. ff. de teste. et in l. admonēdi. ff. de iureiur. cū concor. ¶ Adde qd no. Jo. and. in addi. Spec. in ti. de testi. §. i. super ver. item qd parēs. dicit qd Gui. de suza. tenet idē esse in naturali qd in legitimo parente alle. l. quicq. §. fi. cum l. seq. ff. de in ius vo. et plus dicit sm eum quod idē esset in spurijs inspecta ratione sanguinis precipue si in domo stant licet non sint nominandi filij, vt in aut. quib. mod. natu. effi. sui. §. fina. et quia experientia docet eos quandoq plus diligi quam legitimos et naturales. et Joan. andr. dicit esse

[a] ¶ Vel spurio. vid plene p mod. in c. nōnulli. de rescri. et p Jas. in l. exigēdi. in. xi. col. C. de pcu. Bal. in l. cū acutissimi. de fideic. et in l. id qd pauperib. C. de epi. et cle. T. ho.

dicit esse videndū q ipse no.in.c.statutū.sup verbo glo.vbi tñ
quantū ad hāc.q.in specie nihil dicit Bald.tñ in.d.l.parētes.tꝫ
q neqꝫ naturalis,neqꝫ spurius possit testificari qꝛ in eis viget
naturalis effectus ꝓpter quē lex repellit testimonium.Flo.de
S.Petro in.l.testis idoneus.ff.de testi.querit an spuri⁹ pro
parte possit testificari.et dicit videri q sic.qꝛ nō dicitur filius
ille.not.in.l.qui testim̄.ff.de pba.cōtrarium putat esse verum
quia inter eum et patrē est naturalis obligatio.et illud qd̄ na-
turale est nulla iuris cōstitutione mutari potest.ꝛ aliud nō al-
le.Certe illud qd̄ ipse dicit.s.qd̄ inter patrē ꝛ spurium est obli
gatio naturalis nō est bñ dictū:qꝛ imo regulariter est contra-
rium per.d.auť.ex cōplexu.ꝛ ꝑ no.ꝛ ꝑ glo.in.d.l.qꝛ semper.vñ
melius dixisset q rō.d.l.parentes.est fundata in rōne seu affe-
ctu naturali quo videt quantū ad hoc militare in spurio cum
nemo vnquā carnē suā odio habuit vt dicit glo.in.l.j.ff.in ius
45 voc.vt eant.¶ †Per hoc etiā decidit.an pater in testamēto
filio naturalē a possit corā duob⁹ testib⁹ tm̄ instituere iuxta
l.hac cōsultissima.§.ex imꝑfecto.cū ibi no.C.de testa.Ja quo
Spe.in tit.de instru.edi.§.cōpēdiose.versi.quid si pater natu-
ralis tenuit q sic vt refert hic Imo.dicēs q aliqui ꝯsuluerūt
contrariū,vt refert hic Bal.ꝛ in.d.l.parētes.ff.de in ius voc.
per.l.fi.C.fa.erc.vt solū ꝑmittere inter emācipatos fieri ꝛ exi
stentes in patria potestate,sed dicit Imol.secure esse tenēdū
cum Spe.qꝛ.§.ex imperfecto.loquitur etiā in matre q̄ non hꝫ
iure habere pōt filiū in potestate.§.femine.insti.de adop.ꝛ hoc
pꝫ qꝛ.§.ex imperfecto loquit de parētib⁹ vtriusqꝫ sex⁹.In spu
rio aūt dicit ipse esse clarum q ille nō pōt capere ex latere pa
trono,sed ex latere mr̄no forte ſm eū pcederet tex.i.d.§.ex im-
perfecto eo casu quo succedere posset matri.Adde qd̄ Bald.
in.l.humanitatis.C.de natu.lib.dicit q Spe.fundet se p.d.l.
humanitatis.in ver.liberā.tñ nō facit ꝑ Spe.qꝛ ille text.nō dꝫ
remittere solēnitates iuris p illud verbū liberā.Pro hoc est
tex.lꝫ ipse nō alle.in.l.fi qñ.in prin.in ver.liberā.C.de inoffi.te.
lati⁹ tetigit hoc Bal.i.d.l.fi quis illustris.ad orf.dicēs q opi.
Spe.nō ꝓbatur per.l.fi.C.de cōfir.tu.in ꝯbo quocūqꝫ modo
quā ad hoc alle.Spe.qꝛ rñsio colligit ex gl.in.d.l.fi.nec etiam
ꝓbat opi.Spe.per.l.ij.C.de nat.lib.alle.p Spe.ꝛ ꝯ Spe.ad-
ducit aliquas rōnes,ꝛ maxime illā scꝫ,qꝛ videmus qd̄ qñ fili⁹
legitimus ꝛ naturalis instituit patrē suū corā duob⁹ testib⁹
tm̄ nō valet testm̄ per.d.l.hac cōsultissima.§.si quis autē.ꝛ ibi
pōderat Bal.ꝛ firmat Spe.in.d.§.cōpēdiose.ver.qd̄ si filius.
ꝛ tñ iura plus fauēt parētib⁹ legitimis,ꝛ naturalibus q̄ filiis
naturalib⁹ tm̄ vt.ꝑꝫ in aut.l.ij.C.de natu.lib.ergo ꝛc.fatet tñ
Bal.qd̄ in matre testāte poterit pcedere opi.Spe.cū ei succe
dere possit sicut legitimus.l.si suspecta.§.de inofficioso.ff.de
inoffi.testa.Bal.in.l.fi.C.fami.erc.et in.d.§.ex imꝑfecto.et in
d.§.l.parētes.tangit hāc questionē.sed nihil approbat Bal.ꝛ
Imo.in.l.qui testamēto.§.mulier.ff.de testa.ꝛ Ange.in.l.filio
preterito.ff.de iniusto testa.ꝛ in.d.l.filium diffinimus.et in.d.
§.ex imperfecto.reprehēdunt opi.Spe.saluo eo qd̄ est dictum
de matre,et ita etiā tenet Fulg.ꝛ Pau.de ca.in.d.§.ex impfe
cto.Sed Saly.in.d.l.fi,C.fami.erc.approbat opi.Spe.dicens
se non videre rationē differentie inter filiū naturalē cui relinq
tur a matre totum coram duobus testibus cum totū capere
possit quo casu doc.fatētur valere testamentū imperfectum n
casu in quo filio naturali relinquit a patre illa pars quam ca-
pere pōt,qꝛ eadē dꝫ esse rō in parte respectu partis q̄ est in to-
to respectu totius.l.que de tota.ff.de rei vē.ꝛ ita etiam tenuit
Imo.in.d.l.filio pterito.in antepe.char.¶ Sed ad hoc pos-
set rñderi q maior est rō in mr̄e q̄ in pr̄e:qꝛ a mr̄e debita est
hereditas filio q̄uis nō legitimo:et ideo pōt testm̄ matris si-
bi nō relinquētis impugnare.d.l.si suspecta.qd̄ secus est in pa
tre naturali tñ vt no.gl.reputata sing.in.l.j.iuxta princi.ꝛ ibi
Bar.ff.de ꝯ tab.¶ Pro quo est tex.in.l.fi.C.de na.lib.ꝛ dictū
fuit.ff.Fateor q attēta cōclusione ꝛ distinctione.ff.tradita dū
querit an appellatione filii cōprehendatur in dispositione le
gis solū natus ex iustis nuptiis,ꝛ tenuit qd̄ sic videret qd̄ nō
solū in patre,sed nec etiā in matre naturali testāte haberet lo
cū.d.§.ex imꝑfecto.¶ Vñ qꝛ in matre cōis opin.se hꝫ qd̄ ha-
beat locū.d.§.ex imꝑfecto in ea potes sustinēdo cōem opi.di-
cere q ille.§.est fundat⁹ in hac rōne naturali.s.qꝛ est debita fi-
lius hereditas iure et ratiōe nature approbata a.l.ciuili.§.j.in
aut.de here.et fal.l.cum rō.in princ.de bo.dam.cū si.Ideo de-
bent cōtineri etiā naturales tantū parētes a quib⁹ est debita
hereditas filiis arg.d.l.parētes.ff.de in ius voc.cū ibi not.per
doc.cum cōcor.ff.alle.Sed hereditas patris naturalis non est
debita filiis,sed matris sic,vt.ff.dixi.ergo ꝛc.Et adde in hac
q.qd̄ no.Bald.in.l.si qñ.in si.princ.C.de inoffi.testa.¶ Adde
etiam qd̄ de hac materia tractat Bencdi.de plumb.in dispu.
sua inci.Statuto pisano cauetur.in vltima char.et ibi cōclu-
dit qd̄ si queritur an in lege vel statuto faciente mentionē de fi-
liis cōprehendat naturalis.Dicendū est q aut loquit in ma-
teria naturali,et cōprehēdit.d.l.quisquis.§.fi.ꝛ.d.l.seq.ꝛ.d.l.ꝛ
nihil.et ita intelligatur ſm eū qd̄ no.Bar.in.l.pnunciatio.de
ver.sig.Aut loquit in materia ciuili:ꝛ tūc aut tractat de fauo
re patris vel filii,aut de odio,aut de alia materia indifferente.
Si de fauore patris,ꝛ tūc fili⁹ naturalis nō cōprehēdit.l.ij.§.
j.ff.de exec.tu.Si de fauore filii,ꝛ tūc nō cōprehēdit.l.liberos.
cū gl.ff.de senato.ꝛ.d.l.filiū diffinimus,ꝛ.d.c.naturales.ꝛ ita
intelligat qd̄ not.Gui.de cu.in.d.l.parētes.si vero tractat de
odio patris tunc appellatione filii cōprehēdit naturalis.l.li-
bertinū.C.de interdi.matri.et ita ſm eū pcedat hoc casu deci
sio Jo.an.in addi.Spe.in ti.qui si.sint legi.in rub.de qua deci-
sione dixi.ff.si vero tractemus de odio filii tūc distinguit,aut
odiū est rationale et cōprehendit naturalis.d.l.libertinū.aut
est irrationale:ꝛ tūc est secus vt ibi per Cy.qui allegat.l.fi.C.
de nat.lib.¶ Si vero sumus in alia materia extranea ꝛ indif-
ferenti et tūc non cōtinetur naturalis filius.l.cum legitime.et
l.lex nature.ff.de sta.ho.ꝛ in.d.l.filiū diffinimus.et ꝓbatur in
d.l.libertinū.vbi qñ cōprehendit naturalis illud est de inter-
pretatione non ex ꝓpria verborū significatione a qua regula-
riter nō est recedendū.l.nō aliter.ff.de lega.iij.Et sicut ita di-
stinguitur in dispositione legis ita etiā eū distinguendū in di
spositione statuti ſm eū alle.ao.p doc.in.l.j.in prin.ff.de le.tu-
to.¶ Hec sua distinctio cōprehenditur sub regula et fallen-
tiis quas.ff.retuli in vno tñ nō videt vera.s.dum ipse dicit q
si tractatur de odio filii ꝛ sit odium irrationabile non cōprehē
ditur naturalis.nā hoc non pcedit per no.per gl.in.d.c.statu- a ¶ Filios natu
tum cum aliis.ff.alle.quicquid dicat Cy.ꝛ aliī in.d.l.libertinū. rales.nō Fra.de
et Bal.in.d.l.ius ciuile.Preterea si qñ tractatur de odio filii are.l.i.q testā.§.i.
deberet distingui inter odium rationale vel non.ita debuisset ff.de test.ꝛ Jas.i.
etiam distinguere qñ tractatur de odio patris qd̄ tñ nō distin l.hac consultissi
xit ipse.Et etiam male allegauit.d.l.libertinum.que non lo- ma.§.ex imperfe
46 quitur quando tractatur de odio filii adde † etiā pdictis qd̄ cto.l.h.col.in.fi.il
Do.de sancto Gemi.in.d.c.statutū.refert qd̄ in questione sta- mitatiōe.C.ō tes.
tuti disponētis qd̄ omnes legatarii vel heredes soluāt gabel- vbi plene ꝛ Lud.
lam de his que sibi relinquuntur exceptis filiis vel nepotibus ro.in cōs.clxxvii.
si queratur an intelligatur etiā de legitimis filiis Ang.ſm eꝫ incip.amplissime
in cons.si.xxxij.consuluit qd̄ comprehenduntur naturales ꝛ qd̄ doctor in.ix.col.
etiā ita comprehēduntur in aliis statutis loquentibus in ma- Tho.di.
teria indifferenti licet sit secus in vulgo conceptis per no. per
Cy.in.d.l.quisquis.Item secus in materia que solum filiis le-
gitimis ꝛ naturalibus concluderet vt si statutū ciuitatis quo
ad dignitates ꝛ honores preferat filios popularium filiis no-
bilium nam intelligendum erit de legitimis cum bastardi in
defectum legitimorū sunt assumendi.l.generaliter.§.spurius.
ff.de decurio.Itē si proseꝗtur hoc nomen filii ab ecclesia quia
eorū conceptioni resistit ecclesia.ita dicit velle Ang.in.d.cōs.
qd̄ non reperio inter cōsilia Ang.que habeo ꝛ de illa questio-
ne dicti statuti de gabella dixi.ff.tenendum puto qd̄ ibi dixi.s.
q non comprehendatur naturalis preterquam in matre relin
quente quasi dictum statutum considerauerit rationem natu-
ralem.s.qd̄ debita est ratione nature hereditas descēdētibus.
¶ Quod ad propositum declara vt dixi proxime in.q.ad.§.ex
imperfecto,habeat locum in naturalibus iuncta.l.j.C.de im-
47 po.luc.descr.lib.x.¶ †Adde etiam qd̄ no.Bar.in.l.itē in po-
testate.ff.de his qui sunt sui vel ali.iu.vbi voluit qd̄ si statutū
dicit q si quis ceperit aliquē de petra mala vel aliquē ex eorū
filiis habeāt tantum non verificabitur in eo qui ceperit filium
spurium illorū qꝛ nō est nominādus filius.§.fi.in auť.qui.mo.
48 nat.effi.sui.¶ †Et similiter dicit Dy.ꝛ Ray.in.l.cū pater.§.
mater.ff.de leg.ij.q statutū dicēs q volens ꝓ se ꝛ liberis eorū
caueāt sub certa pena de nō offendēdis popularib⁹ intelliget
de eorū liberis q nō sunt spurii qꝛ sunt filii nominādi ꝛc.Sed
Imo.hic dicit ibi q ꝯ hoc facit qꝛ statutū vr̄ loqui ꝓverbū na
ture ergo vr̄ etiā cōprehēdere istos argu.l.tutelas,ꝛ ꝓpterea
dicit Bart.nō esse sine dubio ꝛ pro tūc se ita transire ꝛ qd̄ alibi
tāget,sed respōde q licet lex vtat hoc verbo fili⁹,qd̄ est verbū
nature nō sequit.ergo dꝫ intelligi etiā de illegitimo qꝛ esset ꝯ
d.l.filium diffinimus,ꝛ.d.l.generaliter.§.cū autē,inducēdo vt
dixi.ff.nisi lex esset fundata in iure naturali ꝛ cū dicta decisiōe
Dy.concordat Bal.in.d.l.cum pater.§.volo.facit qd̄ not.ibi
49 Cy.cuiun verba.ff.retuli.¶ †Juxta hec dubitat Bal.in.c.nō
nullis.de rescrip.vtrū in penis statutorū comprehēdatur illegi
timus vnde querit pone statutū disponit qd̄ si quis percusse-
rit fratrē puniat pena dupli.ꝛ vr̄ ſm eū q intelligat de natu-
rali tñ ꝛ nō de spurio p no.ibi per Inno.in ꝯ nam disponit qꝛ
istud statutū deseruit iuri naturali agēdo penā cōez.ergo etiā
spurius dꝫ cōprehendi ꝛ aliter nō decidit.¶ Puto q cōpre-
hēdatur naturalis ꝛ spurius ne alios ipsi sint melioris condi-

tionis ꝙ legitimi ⁊ naturales per not.per gl.in.d.c.statutum.
cum cōcor.ꝭ.alle.⁊ no.expresse Bal.in.d.l.libertinum.⁊ de in-
ter.mat.et per.ꝭ.dicta patet nō bene locutum esse Abb.in.c.
presentia.de proba.inquantum dicit qđ vbicūqꝫ potest appa-
rere de tacita voluntate disponentis siue ex verbis positis in
dispositione,siue quia sit eadē ratio in vtroqꝫ tūc appellatio-
ne filij veniet naturalis etiā tantum,siue tractat de pena siue
de commodo et siue sit dispositio vlti.volu.siue legis siue sta-
tuti:ita dicit pbari per istum tex.et.l.heredibus.in prin.ad ff.
tr.cū ibi no.ſ.c.Nam inquātum dicit ꝙ vbi est eadē ratio com
prehenduntur naturales etiā in statuto.certe hoc non videt
verum maxime in statutis ꝫ ius cōmune in quibus verba de-
bent accipi pprie ⁊ stricte vt declarat Bar.in.l.i.in fi.l.labeo.
§.cōtractū.ſ.de ver.sig.⁊ in.l.apud iulianū.in.§.fi.cū suis con-
cor.ſ.quib.cau.in pos.ea.nec ex idētitate rationis fit extensio in
exorbitantibus vel correctorijs.l.ius singulare.ꝭ.de leg.l.si ve
ro.§.de viro.ꝭ.sol.ma.no.in auc.quas actio.C.de sac.sanc.ecc.
ergo cum naturalis non dicatur verus,et pprius filius.l.fi.ꝭ.
de iure delib.et.d.l.filiū diffinimus ergo ⁊c. Male etiam vi-
detur dixisse do.Abb.in.d.loco inquātum dicit ꝙ vbi agitur
de filiorū cōmodo veniat naturalis ex quadā benignitate,ad
hoc dicit esse argu.optimū.in.l.generaliter.§.cum autē.C.de
insti.et substi.qđ intellige de naturali nato non ex coitu ince-
stuoso seu simili,quia nō dꝫ dici filius natus ex tali coitu ince
stuoso.maxime vbi agitur de honore,vel cōmodo,vt est hon.
tex.sm eum.xxxv.qđ.v.c.j.Si vero tractatur de odio maxime
penali tunc sm eū non cōprehenduntur naturales:qꝛ non ap-
parente ratione dispositionis seu si non cōstet de voluntate di
sponētis isti naturales veniunt potius ex quadaꝫ benigna in-
terpretatiōe ꝙ ex ppria significatione per.d.§.cum autē.et.d.
l.filiū.que interpretatio cessat in odiosis maxime in statutis.c.
in nostra.de iniu.l.iū.§.hec verba.de neg.gest.⁊ ibi gl.⁊ Bart.
Nā videtur male dicere:qꝛ ibi agitur de filiorū ꝯmodo nō tñ
verum est ꝙ veniāt naturales vt pbat in.l.senatoris filius.cū
seq.et ibi gl.⁊ in.l.liberos.cū gl.ꝭ.de senat.⁊ no.expresse glo.
in cle.j.de baptismo.et Iac.de bel.in.l.parētes.ꝭ.de in ius vo.
et Bal.in.d.§.cū aūt.⁊ in.d.l.filiū.Benedic.de plumb.in disp.
ꝭ.alle.et tex.in.d.cū autē.allegata per Abb.potius vident p-
bare contrariū vt ibi in ver.extendatur alias enim non fuisset
necessaria ampliatio Iustiniani ibi.bene facit text.alle in ver.
sine sobole iusta scdm intellectum gl.hic et similiter bene dicit
in eo ꝙ dicit in statuto penali ipsis filijs quia dicit ꝫ no.p gl.
50 in.d.c.statutum.cum cōcor.¶ †Et ex superius dictis potes
alios plures qōnes per te decidere solū restat videre qñ dictū
est ꝙ pdicte distinctiones pcedunt qñ lex vel statutū vteret
noīe nature puta filius ⁊c.sed si noīe ciuili tūc indistincte non
cōprehendit naturalis vel spurius.Merito dubitatur si sta-
tutū dicit ꝙ quicunqꝫ de tali gēte vel de tali familia vel de ta-
li domo vel casata vel nobiles de patrimonio vel illi de vbal-
dinis,et sic de singulis ꝯprehēdant naturales.Et dicit Imo.
hic qđ sic dictū est quicūqꝫ de genere talium videtur cōsidera
re nomē ciuile,⁊ significās agnationē,vt probat in.l.j.cū gl.ꝭ.
de pba.cōstat aūt qđ agnatio est nomē ciuile,vt probatur in
d.l.tutelas,⁊ ꝙ naturalis non dicatur de genere est text.⁊ ibi
pōderat Bal.in.l.fi.in fi.C.de natu.lib.vbi naturales nō dicū-
tur de genere,imo de generare,⁊ hic sequitur Io.de imo.hic.
¶ Sed in cōtrariū alle.tex.in.l.cōmunium.in ver.sin vero sine
liberis.⁊ in ver.ex eius genere.C.de natu.libe.et ibi ponderat
Bal.¶ Sed potes respōdere,ꝙ ibi loquitur in filio naturali
legitimo qui cēsetur esse de genere.§.filiū.in auc.qui.mo.nat.
effi.sui.¶ Et ꝙ de genere dicant esse qui sunt agnati nō aūt
qui sunt cognati tantū probat tex.optimus in.l.j.in fi.ꝭ.de iu-
reiur.⁊ sic ibi habes tex.pro gl.in.l.j.de pba.lꝫ nec gl.nec doc.
alle.Si aūt dicit quicūqꝫ de gēte tūc dicit Imo.qđ est magis
dubium pꝑter no.in.d.l.j.de pba.vbi videt denotare cogna-
tionē que sonat in naturalitatem.l.si spurius.et.l.hac parte.ꝭ.
vnde cog.sed cōtra dicit facere.l.pronunciatio.§.familie.⁊.§.
cōmuni iure.ꝭ.de verb.sig.¶ Cōcludi posset forte ⁊ dici ꝙ in
materia fauorabili,⁊ lata et indifferēter conueniēte etiā in na-
turalibus et in qua sit eadem ratio assumatur late,sed in ma-
teria odiosa assumatur stricte pro agnatiōe nisi resultaret ali-
quod absurdum arg.l.cum quidem.ꝭ.de libe.⁊ posth.¶ Vel
forte sm eum potest dici ꝙ licet verbū gēte,sumatur pro co-
gnatione tamē non videtur conuenire naturali vel spurio sal-
tem respectu lateris paterni.Hinc est ꝙ non succedunt patri
ab intestato etiam tanꝙ cognati deficiētibus agnatis de iure
ffoꝝ nec etiam succedebant agnatis patris.Quinimo nec fra-
ter naturalis succedebat alteri fratri naturali ex eodē patre
etiam tanquam cognatus vt est gloss.singu.in.d.l.hac parte.
¶ Licet hodie ab intestato succedere possit in duab⁹ vncijs
non extātibus legitimis vt in auc.licet.C.de natu.lib.⁊ sic pa-
tet ꝙ hodie tāꝙ cognatus non pōt venire qꝛ tunc succederet
totū ex quo esset pximior.⁊ est sublata differētia agnatiōis et
cognatiōis.§.instic.in auc.de here.ꝗ ab inte.et hec vlti.opi.vi-
det verior qꝛ respectu patris nō dꝫ esse de gente sua cum non
sit sibi agnatus vel cognatus vt etiā p Bal.in.l.in testamēto.
51 in.viij.col.C.de test.mil.† Sed respectu matris ⁊ materne li-
nee dicet de gēte.i.cognatione sua:qꝛ nomē gentis pōt referri
etiā ad cognatos tñ.l.sepe.cū gl.in ver.gentiliū.ꝭ.de ver.sig.⁊
no.gl.in.d.l.j.de pba.Nec ob.d.l.in ver.gēte.et ibi gl.qꝛ fatet
ꝙ etiā appellatione gētis cōprehēdi pōt agnati vt ibi.Si autē
dicat,quicūqꝫ de familia talium.tūc dicit Imo.hic ꝙ Bar.in
d.l.tutelas.tenet qđ naturalis vel bastardus non dicat esse de
a familia [a] nisi appareat de mēte disponētis vel nisi cōsuetudo
aliter interpretetur.Quia videt esse nomē ciuile ⁊ significans
agnationē per.d.l.pronunciatio.§.familie.sed Bart.in.d.l.p-
nunciatio videtur sentire oppositū per illum tex.circa fi.dum
dicit tex.qđ illi dicant esse de familia qui ex eodē sanguine p-
cesserunt,sed naturales pcesserunt de sanguine taliū.ergo di-
cuntur esse de eorū familia.¶ Dicit Imo.ꝙ forte posset con
cludi vt dictum fuit.ꝭ.proxime.s.si profertur in materia fauo
rabili comprehēdatur secus si in odiosa.Ange.hic circa que-
stionē prima sequentē videt velle ꝙ sumat pro agnatione et
eius verba referā statim in pxi.q.Et pro illa distinctione qđ
52 attēdat aut in materia fauorabili aut in odiosa.† Facit qꝛ va-
rijs modis accipit appellatio familie pꝫ in.l.quiscūqꝫ.C.de re
mili.li.xij.et in rub.⁊ in auc.de rest.fideicō.col.ix.⁊ in.l.fi.C.de
ver.sig.vbi appellatione familie comprehēditur vxor nurus ⁊
alij plures non solū descēdētes.Sed ꝫ Dy.facit qꝛ si in odio-
sis et penalibus appellatione familie cōprehēduntur filij legi
timi et naturales debēt etiā cōprehendi naturales tantum ne
alias sequeret absurdū qđ melioris cōditionis sint naturales
tantū ꝙ legitimi ⁊ naturales iuxta not.p gl.in.d.c.statutū.cū
cōcor.suis Bar.in.l.fi.de ver.sig.dicit ꝙ proprie accipit fami
lia p agnatione p.d.l.pnunciatio.ideo sm eū bastardus nō di
cit esse de familia.idē etiā tenet ibi Saly.et istud puto esse ve-
rū in dubio.Fallit vbi sequeret absurdū ⁊ incōueniēs si nō cō
prehenderet naturalis,vt qꝛ statutū imponeret penā illis qui
essent de familia taliū:qꝛ tūc cōprehēderent etiā naturales ne
sint melioris cōditiōis naturales vt.ꝭ.dixi p ea que in materia
latius dicta fuerunt et in hoc adde ꝙ dicent.ſ.proxi.questio.
53 ¶ †Si aūt dicat quilibet de tali domo ⁊c.tūc Ang.dicit hic
fuisse qōnem de facto qꝛ emanauerat edictum qđ oēs de do-
mo illorū de petra mala essent bāniti de ciuitate perusij ⁊ qđ
capiēs aliquē de dicta domo haberet quingētos aureos fuit
captus vnus bastardus fuit determinatū ꝙ non dicat de do
mo p quēdā dñm Ang.cui cā fuit ꝯmissa.¶ Sed dicit Ang.
debere stari cōi vsui loquēdi in regione in qua versat arg.l.cū
de lanijs.§.asinā.de fun.instruc.et.l.liberorū.§.qđ tñ.Et sm
eū apud tuscos bastardi vocantur de domo,sed vbi de cōi
vsu loquēdi non appareret tunc domus est accipienda p fa-
milia.l.j.in prin.et ibi no.ꝭ.ad sylla.¶ Et ꝯtra pro agnatione
que est nomē iuris ciuilis cōstat autē naturales nō habere iura
agnationis.d.l.spurius.⁊.d.l.hac parte.⁊.d.§.vulgo.ideo non
dꝫ dici de domo.¶ Fallit sm eū si statutū simplr loqueretur
per verbū importās simplr naturalē quia cōprehēderent,exē-
plum,si diceret ꝙ oēs descēdentes de tali domo haberent tñ
de patrimonio.i.ex latere paterno,alleg.d.l.tutela. Imol.hic
addit ad hoc vltimū dictū Ang.ꝙ psupposito ꝙ verbū dom⁹
sumeret p agnatione necessario videret cōcludendū ꝙ lꝫ sta-
tutum dicat ꝙ oēs descēdētes de tali domo ex quo dꝫ exponi
de tali agnatione,non comprehēderent etiā naturales cū non
sint agnati,vt dictū est.¶ An aūt sit verū ꝙ accipiat dom⁹
p agnatione dic ꝙ tetigit Bar.in.d.l.pnūciatione.et plenius
in.d.l.tutelas vbi videt sm eū cōcludere ꝙ cū istud verbū do
mus multis modis accipiat in iure,qꝛ interdū p agnatione,
interdū p habitatiōe in eadē familia,⁊ interdū p portātibus
insignia eadē,et arma.¶ Et hic pot⁹ est ex cōsuetudine.ideo
debebit attēdi mens disponentis,⁊ si sic ex mente appareat qđ
aliquo ex pdictis modis assumi voluerit tūc pꝫ qd dicēdum
an naturalis cōprehēdat,idē videt si scdm cōem vsum loquen
di loci dictū verbū importaret aliquā certā de significatio-
nibus pdictis,sed in dubio non videtur decidere Barto.sm
Imo.hic qui successiue recitat verba Ang.prout retuli,⁊ ali-
ter nō decidit,tñ postea ipse in seq.col.dic.qđ stante statuto vel
edicto eo modo quo ponit Ang.hic,⁊.ꝭ.retuli tūc cessante ꝯsue
tudine vel cōi vsu loquēdi nō dꝫ intelligi de naturali bastardo
qꝛ nō vꝫ eadem ratio,qñ cōiter modica reputatio consueuit
de talib⁹ fieri respectu legitimorū:⁊ ideo non sic verisimiliter
vꝫ intellectū de illis.Et subdit qđ si statutū diceret quicunqꝫ
de tali

a ¶ Esse de fami
lia.vide p Soci.
cōsil.cū.inci.visis
scriptis cōpositio
nis in.ij.vol.⁊ p
phi.cor.ꝯsi.clxix.
inci.in hac ꝯsul-
tatiōe.in.ij.vo.⁊
adde ꝙ bastard⁹
⁊ naturalis idem
importēt vt ꝑ gl.
in rub.ff.de ꝯstit.
quā ad hoc p sin
gulari alle.Io.de
imo.in.l.ex facto.
§.si quis rogat⁹.
cl.ij.in.j.col.ff.ad
tre.⁊ no.Bal.i.l.
cum gratissimu.C.
de fideic.⁊ adde ꝙ
licet spuri⁹ ⁊ na-
turalis dicantur
differre p plus et
min⁹,⁊ sic diffe-
rūt spē non tamē
gñe:qꝛ oēs sunt
de gñe illegitimo
rū,⁊ spuri⁹ large
dr̄ naturalis , vt
nc.gl.in.c.per ve
nerabilem.in ver.
non naturalem q
fil.sint leg.arg.l.
fi.ff.de fide instr.
Vē.Fer.

de tali casata: quia non est pprie verbum inuentū a iure, atta-
men cum videatur esse vulgare huius verbi de domo vt dicē-
dum idem q in verbo domo. adde q Bar. in. l. fi. C. de vb. sig.
tz q nō dicat de domo qn domus accipitur pro familia. l. i. in
princ. ff. ad sillenia. ⁊ familia pprie accipitur p agnatione. d. l.
pronunciatio licet quandoq largius accipitur ex presumpta
mente disponentis vt. d. l. fi. de ver. sig. et istam opi. etiam tenet
in effectu Bal. ibi quē sequitur Pet. de ancha. in. c. canonū. in
verbo dubitanit. etiā aliud Bart. etiam in. d. l. fi. vult q si sta-
tutum disponat q oēs de domo nobilium teneantur soluere
condemnationē consortis delinquētis non tenebitur bastar-
dus: q: hoc casu non vr esse de domo q: tale statutum cōtinet
odium irrationabile. Sed in odio rōnabili dicit q comprehen
deretur. sicut etiā comprehendit in fauore rationabili. d. l. ge-
neraliter. §. cū aut. Pro hoc etiā alleg. d. l. libertinū. refert tū
q Perusia fuit cōsultū q nō esset de domo. Saly. in. d. l. fi. di-
cit qd licet Bal. ⁊ Perusini ibi velint bastardos nō dr de do-
mo vel casata tū sm eum videt esse cō. l. i. C. ne lice. po. et q: ta-
lia nomina sunt vulgaria, ideo nō iuris ratio sed poti' vulgi
opi. attēdēda est. alle. d. §. asinam. Bal. in. l. ex libera. C. de suis
54 et leg. per illum tex. † Dicit q spurii non participant honorē
patria, nec dicunt filii magnatum nec de domo magnatum et
quod ita fuit cōsultum. Bal. etiam in. d. §. cū aute. tenet q nō
solū spurii, sed etiā naturales nō dicunt de domo ⁊ q nō pos-
sunt portare arma domus: q: illud est honor qui bastardis nō
cōpetit. alle. no. per Bart. in. d. l. fi. idē dicit Bald. in. d. l. filium
diffinimus. vbi etiā dicit q nō dicunt de casata per illū text. ⁊
p. l. lex nature. ff. de sta. ho. ⁊ q no. Dyn. in. l. cū pater. §. mater.
de leg. ii. idē tz Ang. in. d. l. filiū diffinimus. dicēs qd nō dr de
domo vel stirpe p illā. l. ⁊ p. l. fi. C. de na. lib. Hoc idē in spuriis
volunt Bal. in. d. c. nōnulli. de rescri. ita etiā vult Ang. in cōsil.
55 xxx. incip. dna Frācisca. Bald. in. c. p tuas. de pba. † Dicit qd
si statuto cauet q si quis interfecit aliquē de aliqua casata nō
cōprehendat interficiēs spurium exinde natum q: in materia
exorbitanti a iure cōmuni spurius non intelligitur de casata et
idē dicit in omni materia penali q: verba sunt intelligēda stri-
cte in penis vt in iuribus vulgaribus tū si spurius occideret
patrē vel econtra quia diceretur offendere legem nature puni
ret pena parricidii: q: filius est ⁊ equitas naturalis eadē est in
eo et nihil alle. de quo vltimo fuit dictū plenius. s. ¶ Sz Bal.
in. l. lege iul. in lec. antiqua. ff. de ri. nup. dicit fuisse consultū q
bastardi non dicunt esse de casata seu domo, sed fuit male cō-
sultum sm eum q: ista verba sapiunt naturalitatem ⁊ sunt no
mina facti ⁊ nō iuris facti sm eum. d. l. tutelas. ⁊. d. l. i. C. si re-
ctor puin. Ant. de but. in. c. per venerabilē. circa autepe. char.
qui fi. sint leg. refert verba Bar. in. d. l. tutelas. ⁊ dicit qd Bar.
vult q nomē domus dicat esse ciuile ⁊ qd pptcrea bastardus
nō dr esse de domo. Passus est dubius tū magis plz q primo
attendatur ratio subiecte materie in qua statutū loqueretur
an ex illa appareat q assumatur domus pro habitatione, vel
agnatione vt dicit Bar. in. d. l. tute. vbi autē ratione subiecte
materie non posset apparere tūc puto qd in penis que impo-
nerent illis de domo cōprehendātur naturales q: si cōprehen
dātur legitimi debēt cōprehēdi naturales ne plus habeat ca-
stitate luxuria vt dixi in pcedēti. q. Attēto qd domus accipit
pro familia que oēs descēdētes de sanguine cōprehendit. d. l.
pnūciatio. in fi. et etiā eos qui de sanguine nō sunt. d. l. fi. ⁊ ibi
Bar. Si autē ageretur de fauoribus videretur eos nō cōpre-
hēdi quia si non comprehendunt qn fit mētio de filio vt in su-
perioribus dictum est, et tamen pater ⁊ filius sunt nomina na
ture. l. tutelas. multominus debēt comprehendi sub nominibus
ciuilibus que minus cōuenire videntur naturalib'. d. l. spurius.
et. l. hac parte. Et sic idem erit q in statuto dicente quicunq
de familia. Nec ob. huic distinctioni q in. d. l. pnūciatio. in fi.
dr q illi dicunt de familia qui ex eodē sanguine pcesserūt, q:
lex ibi accipit large, vt dicit ibi Bart. in. d. l. ¶ Uel intelligit
de sanguine. s. legitimo, ne illa lex sibi ipsi cōdicat, et pdictis nō
ob. l. i. C. ne lic. po. alle. p Saly. q: inīho colligit ex no. p Bar. in
56 d. l. tutelas. q alle. illā legē. ¶ † Si aūt statutū dicat quicunq
de vbaldinis vel similib' an cōprehēdant naturales dicit imo.
hic videri dōm q nō nisi cōsuetudo aliud habeat q: tale nomē
tēdit in honorē, sed quo ad honores bastardi nō sequunt cōdi
tionē pris, vt no. gl. in cle. i. de ba. ⁊ no. iusti. de ser. cog. in pri. ⁊
fuit dictū. s. ergo vr q nō sibi pprie cōueniat. lz posset dici na
tus ex vbaldinis sic pōderāda sunt verba vtrū dicant nati ex
vbaldinis an vero geshez de vbaldinis. ¶ Adde q Bar. in. d.
l. pnūciatio. i. fi. dicit idē esse dicere de domo illorū de bardis
⁊ dicere si qs de bardis, lz nihil alleg. Et ideo dicit q sicut ba
stardi dicunt esse de domo p illū tex. in vbo ab eodē sanguine,
ita bastardi dicent esse de vbaldinis, seu de bardis ⁊c. Tū si-

cut dictū Bar. ibi inquātū loquit de domo repchēdit vt dixi
in pcedēti qōne ita ⁊ repchēdit pari rōne in hac. q. Bal. etiaz
in. d. l. libertinū. dicit fuisse cōsultū q naturalis siue bastardus
nō venit appellatiōe illoꝝ de petra mala. ¶ Puto igit idem
dōm in casu isto sicut qn dictū est, gesliq de domo vel familias
q: ista adiuuicē nō vident differre ita ēt Bar. fatet. facit. d. l. p
nūciatio. in vbo. familiā. ⁊ q hr in. l. cū legitime. ⁊ in. l. cū natu-
re. ff. de sta. ho. ¶ Si aūt statutū dicat, nobiles de pfimonio
puniant in plus q populares delinquētes. tūc dicit hic Imol.
q sm Bar. in. d. l. tutelas cōprehēdent naturales q: statutum
loqt p verbū nature q ita cadit in bastardū sicut in legitimū
nā idē esset dicere nobilis de pfimonio sicut de nobili pre na-
tus sm Bar. sz imo. dicit q Bar. nō vr bene loq q: ex quo sta-
tutū dicit nobiles de pfimonio loquit de nobilib', sz natura-
les vel bastardi nō pnt pprie dici nobiles q: non sequunt ho-
nores pris. l. fi. in fi. C. de nat. li. nisi saluādo Bar. sm eū dicas
q nobilis de pfimonio resoluit. s. nobili pre natus vt dixi: tū
adhuc dicit Imo. qd attēto qd dicta vba aliuz intellectū hre
pnt. s. qd statuētes velint a dispōne excludere nobiles factos
forte nouiter ex pncipis rescripto, ideo cū in penis mitior in-
terptatio sit faciēda nō vident naturales cōprehēdi ex quo ne
cessario vba nō cōprehēdūt. ¶ Et p hoc nō ob. no. p Cy. in. l.
q̄sq̄s. ad. l. iul. maie. ⁊ qd no. gl. in. d. c. statutū. q: ibi loquit de fi
liis quoꝝ appellatio ex vi vboꝝ cōphēdit naturales. ¶ Ad-
de q Bar. in. d. l. fi. de ver. sig. tz idē q ipse tenuit in. d. l. tute-
las. Sz Fulg. i. d. l. fi. repchēdit Bar. q si statutū dicit nobiles
de pfimonio non pōt cōprehēdere naturales q sunt infames
vt no. Azo in sum. C. de nat. lib. credo q voluerit alle. Azo. ex
qb' cau. infa. irro. ad hāc. q. vide Bal. in. d. l. cū legitime. vbi di
cit q si statutū dicit qd nobiles sint de cōsilio ⁊ nō alii nō cōti
nebunt bastardi q: sordes nō merent numerari inter nobiles.
l. humilē. C. de ince. nup. ¶ Idē dicit Ant. de bu. in. d. c. p ve-
nerabilē. vbi vult q bastardus non dicat esse de parētela vere
nobiliū, ⁊ q nō pōt arma portare alle. no. p Bal. in. d. l. cū legi-
time. ⁊ in. d. l. filiū diffinimus. Ad hoc ēt vide no. p Bar. in repe.
l. i. C. de digni. li. xii. circa. vii. co. vbi dicit q nobilitas nō trāsit
ad bastardos p. d. l. cū legitime. ⁊. l. liberos. de senato. Fortius
dicit ⁊ sigulāter Bal. in. c. p tuas. de maio. ⁊ obe. q naturalis le-
57 gitimat' nō dr nobilis. ¶ † Querit etiā ibi Bal. qs dz pferri
an legitime nat' an legitimat'. rīdet q legitime nat' nā legi-
timatus nō dr de stirpe nec ēt toti stirpi cōiūgit. §. filii. in aut.
q. mo. na. effi. sui. ⁊ ideo sm euz nō sunt nobiles q: non sunt de
stirpe ⁊ eis nō pōt relinq aliq quātū vni legitime nato. s. filii le-
gitime nato cui minus relinqueret. ita dicit esse tex. sing. in. §.
qm varie. in aut. qb. mo. na. effi. sui. ⁊ ita sm eū deberet intelli-
gi priuilegiū iperatoris cōcedētis legitimato q succedat vna
cū legitimis q est pptuo no. ¶ Un sm eū si statutū dicat qd
filia nō succedat nisi in vncia nō poterit mascul' legitimatus
58 succedere in plus q in vncia. ¶ † Ex pdictis dicit apparere qd
legitimati debēt reuerētiā legitimis ⁊ nō debēt stare ad eandē
mēsam cū eis. Ista tñ que ipse dicit de legitimato pro nūc non
pono pro cōstanti quia non attingo materiā legitimatorum.
¶ Bar. in. d. l. pnunciatio dicit se credere qd bastardus dicat
esse de patrimonio seu de parētela nobiliuz q: est nomē natu-
re. d. l. cautelas. ⁊ iure naturali oēs nascebant legitimi. §. licet.
in aut. quib. mo. na. eff. leg. Et cū Bart. in hoc transit Pet. de
anch. in. c. canonū statuta. in ver. alle. Sed hec rō non est suffi-
ciēs q: pater ⁊ filius sunt noia nature ⁊ tñ in dubio intelligit
de legitimo. d. l. filium. d. l. iii. C. de adul. ⁊ fuit dictum. s. tanto
magis vbi attēditur nobilitas. l. senatoris filiū. cum fi. ideo vi-
detur qd regulariter nō comprehendantur quia melioris esset
conditionis nisi qn resultaret absurdum q melioris esset con-
59 ditionis ⁊c. vt in primis questionibus dictum est. ¶ † Quid
si fiat mētio de prole vel sobole? dicit Bald. in rub. C. de priuil.
dotis in. i. col. qd veniunt solum nati ex nuptiis. all. tex. in aut.
de nup. in prin. facit qd dictum fuit. s. proxi. q. de stirpe. ⁊ ex. s.
60 dictis etiam colligitur. ¶ † Quid si fiat mētio de coniunctis
vel cōsanguineis vel suis vtrum veniāt legitimati non tango
hic sed tetigi saltē remissiue in. d. §. cū aūt. dum tetigi an legi-
timatus excludat substitutū in quo articulo sepenumero con-
sului vario modo secundum varietatem contingentie. ⁊ etiam
an in statutis facientibus mētionem de liberis comprehendan
tur legitimati. s. tetigi remissiue. ⁊ ibi dictis adde Bened. de
plumbi. in dispu. sua inci. statuto Pisano cauetur ⁊c.

1 ¶ Filii concepti post deportationem non faciunt deficere
conditionem per hec verba, sine liberis.
2 Per deportationem non soluitur matrimonium.
3 Deportatus censetur nonus homo.
4 An ⁊ quando deportatus habeatur pro mortuo.
5 Granatus restituere presitus religionē mēdicantium habetur

pro mortuo quo ad mundum.

6 Appellatione mortis intelligimus de naturali.

7 Banniti nostri temporis an equiparantur deportatis an rele gatis.

8 Bannitus seu deportatus priuabitur successionibus in loco sue ciuitatis que de iure communi ipsi deferuntur.

9 Bannitus simpliciter intelligitur solũ bannitus quo ad ho nores et dignitates.

10 An banniti perdant ius patrie potestatis.

1 **Ex facto trac.** †Filiũ cõcepti post deportatio nẽ nõ facisse deficere cõditionẽ fideicõmissi indicerã per hec vba. si decesserit sine liberis. sec⁹ in cõceptis ante lз sint nati postea. h. d. ¶ Not. filios cõceptos post deportationem non facere deficere dictam conditionem.

2 ¶ †Sed cõ istud vident doc. hic obstare vr qz per deportationẽ nõ soluit matrimoniũ. l. j. C. de repu. et p cõsequens filij qui post de portationẽ nascunt sunt legitimi et habiles ad succedẽdũ pa tri ergo debẽt facere deficere cõditionẽ fideicõ. p. l. filiusfa. cum gl. cũ gl. de leg. j. Bar. circa hoc in. l. fi. ff. de bo. dã. vr videre ve tum esse qz hodie m̃rimoniũ nõ soluit per deportationẽ olim sic ideo tales liberi nõ nascebant legitimi et per cõsequens nõ erant habituri partem bonoꝝ deportati hic sentit tex. in. l. j. ff. de bo. dã. in vbo ante cõcepti. Ex quo vr inferri qz hodie iste tex. nõ pcederet in q̃tũ dicit qz liberi cõcepti post deportationem non faciũt deficere cõditionẽ fideic. Sed tñ veri⁹ puto qd ẽt hodie pcedat iste tex. qz nõ vr verũ fortasse qz isto iure soluerent m̃ri moniũ p deportationẽ vt. l. sz et alia. ff. de bo. dã. nisi sm distin ctionẽ de qua in. l. fi. qs sic stipulat. cũ gl. ff. so. ma. et p gl. in. d. l. j. de repu. sẽ ẽt qz rõ hui⁹ tex. alia est. s. qz cõcepti post deporta tionẽ vident cõcepti ex alio hoie vt hic in versic. quasi ab alio.

3 ¶ †Scdo no. qz deportat⁹ cẽset esse nouus homo ex quo col ligit hic Ang. statutũ heredes grauati de restituẽdo si decesse rit sine liberis debere vniformiter durare ita qz grauat⁹ cẽseat esse idẽ homo ad hoc vt filij ex eo suscepti fideicõmissi cõditio nẽ deficere faciãt et p hoc dicit sub dubio forte filios cõceptos ex tali grauato post q̃ bãnitus fuisset a ciuitate sua nõ facere deficere fideicõmissi cõditionẽ qz pꝑter bãnitũ alter homo ef fect⁹ est cũ oĩa iura sue ciuitatis pdiderit ac si tali bãnito indi ctũ esset bellũ p ciuitatẽ vt qz ex forma statuti põt impune of fendi. l. amissiõe. §. q deficiũt. ff. de capi. dimi. et qz ibi no. Bart. et qd no. gl. in. §. relegati. insti. q. mo. ius pa. po. sol. Sed Bart. sentit hic in hoc cõtrã inquãtũ vult qz filij post bãnitũ cõcepti faciãt cõditionẽ fideicõmissi ex eo qz bãnitus non equiparatur deportato qz bãnitus nõ perdit q̃ sunt iuris cõis, sed q̃ iuris municipalis ciuitatis sue sunt vt. j. dicetur. ¶ Et istud dicit Imo. hic fortasse esse verius. pẽdet enĩ ab illa qõne an bãniti equiparent p oĩa deportatis de qua dicet. j. tertio not. qz bona trãseũt ad fiscũ cũ onere fideicõmissi de quo fuit dictũ in. l. re cusare. §. si fisco. ff. eo. ¶ In gl. j. ibi, et si sit in ptãte tc. intellige vt qz tñc institut⁹ erat filij⁹ sub cõditione si a pre emãcipet. l. fi lius matri. allegata in gl. et qz pater postea emãcipauit eũ et fi lius deinde hereditatẽ adiuit sm Ang. et Mod. hic. ¶ In gl. in ver. defecisset. ibi nec ipsi habẽt hec gl. signãter pbat iuncto tex. qd vbi restitutus rogatus de restituendo hereditatem sub conditione si decesserit sine liberis non intelligitur a testatore grauatus de restituẽdo ipsis liberis si superenunt, et idẽ sentit gl. que consueuit allegari pro singulari in. l. lucius. insti. in glo. fi. ff. de here. insti. Et istam opi. sentit Imo. hic dicẽs hãc esse cõmunẽ opi. adẽ tenet Pau. de cast. et Ro. hic referẽs se alias disputãdo ita tenuisse. ¶ Ita etiã tenet Ja. de are. Cy. Ray. Bar. Frã. tig. Nic. de neap. Bal. Ang. Raph. cu. et Imo. in. d. l. lucius. et Jo. and. in addi. Spe. in ti. de test. §. j. ver. huic qõni accedit biuẽbris questio tc. Bar. in. l. cẽturio. de vulg. et pup. in ver. quero vlterius quid si testator dicit si filius meus deces serit sine filijs et filijs tc. vbi etiam refert ita tenuisse Rich. mal. Idẽ tenet Bar. in. l. si cum dotẽ. in princ. ff. sol. mat. et in. l. si fic. de leg. iij. et ita cõsuluit Old. in cõsi. cxj. inci. thema tale est dñs canonicus tc. ad fi. consilij et Bal. in. l. qd scitis. in pe. col. C. de bo. que libe. et in. l. potest per illum tex. et in. l. seq. ff. de vulga. et pup. et in. l. cunctos populos in. xv. col. in ver. venio ad scdm. s. ad successionẽ intestati tc. et in. l. cũ acutissimi. in vlti. col. C. de fideicom. et in. l. si emãcipati. in. vij. opp. C. de colla. et Imol. et Raph. et Pau. de ca. in lec. bon. in. l. filiusfa. §. cũ quis. p illum tex. de leg. j. qui parum tñ facit et dicit ibi etiam Raph. qz ista est cõmunis opi. Ita etiã tenet Pe. de ancha. in. c. si pater. de test. in. vj. in. vij. nota. et in. d. c. lz. de voto. et in. c. in presentia. de pba. ver. ꝑ cõtro vbi dicit qz ita cõsuluit Ray. ita etiã consuluit Pet. de ancha. in cõsi. cl. inci. in Christi noĩe p veriori decisione dubij. et in cõsi. cxxv. inci. põderãdo tc. et in cõsi. cccc v. qd incipit in Christi noĩe qz. cõ cõsultũ tc. Et Fulg. in. l. gñaliter. §. cũ alit. C. de insti. et subst. et ibi in pleriscz lecturis refert qz ita cõsuluit Pe. de anch. et Bar. de Saly. et d. Pe. de no. et d. Frã. de zaba. et dicit Ang. in. d. l. lucius. qz ita fuit iudicatũ. Ex quo enĩ libe ri fuerũt nominati tantũ in cõditione non vident ad heredita tem vocati ex dispositione testatoris. l. ex facto. ff. de here. insti. et pro hac opi. adducunt doc. in. d. locis iura que longum esset referre, ideo illa per vos videatis et nõnulli p hoc allegãt tex. in. l. j. C. de pac. iuncta. l. fi. §. sed qz. C. cõia de leg. que tñ nihil fa cit vt alias scripsi in. d. l. i. et pro ista parte per plura sepe cõn sului. cõtrariũ tñ tenuerũt Oldr. in. l. j. C. de cõdi. inser. et Bal. ibi in lec. antiq. vt nõnulli referũt prout etiã dicit Pau. de ca. hic idẽ tenuit ibi Sal. q̃n. s. liberi nominati in cõditione essent de descẽdentib⁹ testatoris. Sed si essent de transuersalib⁹ vel extraneis tũc reliquit cogitandũ. p ista opi. etiã in descẽdenti bus testatoris cõsuluit Pe. de anch. in cõsi. lxx. inci. in Christi nomine cõtra philippũ tc. et Ro. in. l. si cum dotẽ. in prin. et in §. si mulier eum. §. seq. in fi. sol. mat. et Bal. etiã ita cõsuluit cu⁹ cõsiliũ incipit Petrus heredẽ suũ tc. maxime per. d. l. luci⁹. in fi. in verbo pretulisset liberos substituto, sed respõde qz illa verba cõditionalia videtur testator pretulisse liberos substitu to hoc modo qz per existentiã liberoꝝ excluditur substitutus non autẽ institutus excludit liberos ergo verũ non est dicere substituto preferri liberos. Sed scdo respõde qd pferũt substi tuto liberos. s. qz herede primo instituto repudiãte nõ admit tetur substitutus, sed liberi ab intestato tanq̃ proximiores ipsi testatori arg. l. vel singulis. de vulg. et pup. et. l. si quis ita heres instituatur si legitimus cũ gl. ff. de her. insti. et qd no. gl. in. l. lu cius. cõtra cõmunẽ opi. etiã adducunt. l. pe. ff. de col. bo. ad quã respõde vt colligit ex no. per Bart. in. l. ex hoc scriptura. circa penul. col. ni fallor. ff. de dona. cum alle. illam. l. et de hoc. q. vide etiam aliquid per Ange. in. l. legatis. in quibusdam lect. C. de leg. et maxima est subtilitas hui⁹ inuestigationis vt declarat Ange. enĩ in. d. l. lucius reliqua argumenta breuitatis causa omitto. ¶ Adde qz Pau. de cas. tenet hãc vltimam opi. ff. eo. l. §. prox. in lec. padua. per illum tex. in. l. filiusfa. §. cum quis. ff. in lec. padua. et consuluit pro eadẽ opi. Ro. in suo consi. xxxij. inci. vt in municipali consti. tamẽ non recedo a communi opi. quam. ff. retuli. Posset limitari vt non habeat locum quando filij nominati in conditione fuissent grauati aliquo onere q̃a tunc testator videtur eos etiam ex testamẽto vocasse. ita limi tat Bar. in. d. l. cẽturio. in ver. ff. allegato. verum qz est ille pas sus arduus et doc. variãt remitto me. ad ea que ibi dixi. Adde qz Pau. de ca. in precedẽti articulo cõsulẽdo variauit in cõsi. cccxxiij. circa. vj. col. et incipit illud cõsilium dubium vertitur tenet contra communẽ opi. sed ipsemet in consi. xxxvj. inci. du
4 bium facit tc. cõsuluit sm communẽ opi. ¶ †In ea. ibi, qz fi lij videtur concepti mala est respõsio gl. qz etiã si post depor tationẽ conciperentur non statim post deportationem presta tur fideicõmissum, sed demum post mortem naturalem relega ti. l. statius. §. cornelio. j. de iu. fisci. et §. hereditatẽ. et §. insulam allegat in gl. non ob. l. j. §. fi. j. de contra tab. quem gl. alleg. pro contrario qz ibi habetur pro mortuo quo ad ea que cõcernũt commodum ipsius deportati, sed non quantum ad hoc vt fiat restitutio fideicõmissi. d. §. cornelio. sm Imol. et Pau. de cast. hic. dicit tñ Ang. hic secus esse si iste heres rogatus post mor tem restituere dãnaretur in metallũ, et sic fieret seruus pene qz tunc incontinenti non expectata naturali morte deberetur fi deicõmissum q̃a talis quo ad omnia habetur pro mortuo. l. in tercidit. ff. de cõdi. et demon. et. j. §. prox. secus in deportato qui non habetur pro mortuo quo ad omnia vt. j. §. prox. in. l. j. C.
5 de repu. † Et idem dicit Ang. si grauatus nullo filio cõcepto pfessus est religionẽ mendicantiũ, qz talis in totum habetur pro mortuo quo ad mundum et liberos suscipere non potest, ideo statim fideicommissum restitui debet. ita etiam tenet hic Imol. et dicit qz pro hoc vltimo facit qd habet in cle. exiui. de ver. sig. et qd no. Bar. in. l. filiusfa. §. cum quis. de lega. j. et in. l. j. de testa. adde qz id qd dicit Ang. de dãnato in metallum fuit dictum Jac. de are. hic sub dubio forte p illum que alle. Ange. et istud etiã refert Nic. de neap. et cum Ange. etiã transit hic sim pliciter Raph. qui etiam approbat illud dictum de ingresso monasterium vt non sit capax bonorũ sed Imol. j. §. prox. di cit qz ille tex. cum gl. in verbo cum decedit qui est singulariter no. secundum eum facit pro ista opi. Ang. in eo quod dicit de dãnato in metallum. Et pro eadem opi. facit dicto. §. cornelio. a contrario sensu dum dicit tex. potuit res querere tc. nã licet deportatus possit res querere post deportationẽ ex cõtractu iurisgen. l. si mandauero. §. is cuius. ff. manda. tamen secus est in damnato in metallum qui perdit que sunt iuris gentium. l. quidam sunt serui. j. de pe. tamẽ secundum eum. d. glo. j. versic. cum decedit videtur violare illum tex. qui videt loqui de mor

te natu

te naturali ipsius damnati in metallum sicut in prin.loquitur
ille tex.de morte naturali deportati nisi velis dicere ꝙ text.ibi
hoc probat in versic.liber factus exponēdo.s.a pena per mortē
naturalē vt exponit ibi Raph.sed gloss.et doc.ibi aliter expo-
nūt.Subdit etiā Imo.hic ꝙ cōtra Ang.in dānato in metallū
facit quia mors ciuilis respectu ipsius damnati non videtur
per omnia operari eundem effectum quē mors naturalis pro-
pter aliorem conditionem que est in expectatione mortis na
turalis qꝛ tardius poterit cōueniri reus pro fideicommisso er-
go nō debemus iudicare de morte ciuili prout de morte natu-
rali.l.ex ea.§.insulam.et ibi no.Dy.et alij.ff.de verb.obl.et Pe.et
Dy.in d.l.nobis.secus qñ mors ciuilis operatur per omnia eun
dem effectum quem naturalis scdm eū vt est in ingressu mona
sterij.respondet ad.d.l.intercidit.ꝙ ibi quo ad alium effectum
sit differētia inter deportationem et damnationē in metallum
non ob.d.§.cornelio.qꝛ respondet ibi nō debere fieri argumen
tum a contrario sensu ne sit cōtra iura et rationes arg.l.si.cum
ibi no.de condi.indeb.et no.glo.in.c.vno.in ver.permittimus.de
eta.et quali.libr.vi.et eius opi.mihi placet et mihi videtur quo ad
tex.in.d.§.seq.posse respondēri ꝙ ibi non dicitur fideicommis
sum restitui statim debere cū quis heres est effectus seruus pe
ne nec quo ad istum effectum dicitur ibi ꝙ habeatur pro mor-
tuo naturaliter sed solum quo ad effectum capacitatis eligen-
di et istud ibi tenet Pau.de ca.in lec.padua.¶ Et ad dictā le
gem intercidit. potest respōderi ꝙ ibi sit differētia inter seruū
pene postea restitutum et deportatum postea restitutū ꝙ sm
Bar.ibidem seruus pene censeretur nouus homo alleg.in arg.
l.si seruus.ff.de adi.le.secus dicit in deportato restituto p illas
l.intercidit.quam tñ rationem ibi reprehendit Raph.quia est
contra.l.i.§.fi.ff.de contratab.vbi nō censetur magis nouus ho
mo damnatus in metallum postea restitutus ꝙ deportatus
postea restitutus.Saluando Bar.respōde ad.d.l.i.§.fin.vt ibi
tꝫ Bar.pro hoc vltra Raph.facit qꝛ etiā deportatus censetur
nouus hō vt hic ideo sm Raph.ibi rō differētie in.d.l.interci
dit.est qꝛ dānatus in metallū mutat omo statū ob seruitutem,
ideo nō est adeo in ɔsideratione spe restitūis in eo sicut in de-
6 portato.† Vñ in pposito nr̃o cū videatur esse rña.ꝙ appōne
mortis intelligatur de naturali,vt no.gl.in.c.susceptis.de rescri.
in.vi.et glo.in.c.placuit.el.ii.xvi.q.i.et.d.§.insulā.nisi resultaret
p oia idē effectus ex morte ciuili q resultaret ex naturali.l.i.§.
fi.ff.de ɔiab.et.d.l.deo nobis.Sed in casu nr̃o nō resultat idem
effectus,vt est declaratum.s.ergo videtur idem in dānato in
metallum qō in deportato et per hoc videretur ꝙ etiam quan-
do rogatus nullo concepto filio ingreditur monasterium non
debet restitui incōtinenti fideicommissum qꝛ quo ad effectum
dilationis restituendi de quo queritur nō operatur eū effectū
mors ciuilis et ita in hoc de ingresso monasterium cōtra An-
ge.pungit Imo.in.d.l.i.§.hereditatē.el.i.licet Bart.ibi teneat
idem ꝙ Ange.hic et istud quod dico contra Angel.et Bart.in
ingresso monasterium tenuit etiam Salyce.in.l.i.circa.in.col.
C.de here.instit.vbi indistincte loquitur et sic tā in monasterio
capaci ꝙ in nō capaci q̃uis Imo.in.§.proximo simpliciter te
neat id quod Ang.et Bald.in.d.§.hereditatem.et Bart.in suo
tracta.minoricarum.in.iii.parte.et cum illa opi.Ang.etiā con-
cordat Pau.de liaza.in sua dispu.incipien.substi.et ibi respon-
det ad.d.§.hereditatem ꝙ ibi tempore deportationis non erat
impleta conditio voluntatis eligēde que omnino extinguitur
morte naturali.c.si gratiose.de rescri.in.vi.ideo licet si depor-
tatus volūtatē suā exprimere potest euentus ergo mortis na-
turalis aliquid operatur ibi qꝛ extinguit electionem quod nō
facit mors ciuilis vnde ibi expectatur naturalis sed ista respō
sio non est sufficiens ad illū tex.in ver.nec fideicōmissi.respon-
det etiam ipse ad.d.§.cornelio.quod ibi mortuo illo mortuo ci-
uiliter fisc⁹ tenet bona sed in casu nostro quod heres ingredi-
tur monasterium incapax nō extaret qui teneret bona nā mo-
nasteriū tenere non potest qꝛ incapax nec venientes ab intesta-
to debēt tenere qꝛ sequeretur ꝙ venientes ab intesta.excluderēt
substitutū quod esse non debet.c.si pater.de test.in.vi.Sed nec
iste videtur aliquo modo bona respōsio qꝛ verum est ꝙ substi-
tutus excludit venientes ab intesta.s.quando substitut⁹ venit
in casu et tempore quo vocatur a testatore n' aliter.ita loquitur
in.d.c.si pater.bene facit.l.publius.§.i.ff.de condi.et demon.te-
nebūt ergo interim venientes ab intesta.scdm ꝙ firmat Jo.an.
in add.ad.Spec.in titu.de statu mo.super versic.in.§.i.et in.c.i.de
reli.do.in.vi.et in.c.prescotia.de proba.et plene per Imo.in.l.i.
ad fin.ff.de tes.cum si.Adde etiam ꝙ Pau.de ca.s.§.proxi.in
lec.bon.tenet idē ꝙ Ange.in ingrediente monasteriū et id qō
dictum est.s.de damnato in metallum etiam tenēdo opi.An-
ge.non procederet hodie qꝛ nō efficitur seruus pene vt in auth.
sed hodie et in corpore vnde sumitur et qō ibi not.C.de po.inter

7 vir.et vxo.et no.Bal.in.l.qui vltra.ff.de pe.¶ † Extra gl.sig⁹
hic Jaco.de are.et Bart.an banniti nostri temporis equiparē-
tur deportatis an vero relegatis et concludunt hic equiperari
deportatis si eis indictum sit bellum a ciuitate vt quia possit
impune offendi ex forma statuti et secūdum eos procedet quo
ad perdenda beneficia illius ciuitatis seu concessa a statutis il
lius ciuitatis sed non perdet ea que habent a iure communi vt
etiam per Bar.latius in sua dispu.incip.Lucane ciuitatis.cū
quo transit hic Ange.licet gloss.singu.secundū Imo.hic in.§.
relegati.insti.qui.mo.ius pat.po.sol.aliter dicat.Sꝫ Imo.hic
dicit videri ipsum bannitum perdere etiam iura cōmunia re-
spectu ciuitatis a qua est bannitus quia clarum est ꝙ statutū
municipale loci potest derogare etiam iuri communi in loco.l.
omnes populi.de iust.et iu.ergo qua ratione iste bannitus qui
est effectus hostis ciuitatis perdit iura municipalia illius ciui
tatis debet eadem ratione perdere ius commune quo ad illam
ciuitatem ex quo ciuitas illa potestatem habet super vtroqꝫ iu
re,et dispositio statutaria.s.excludens bannitū videtur vniuer-
saliter respicere vtrunqꝫ ius et sic indistincte debet intelligi qō
vtrunqꝫ tollat ar.l.i.§.et generaliter.de leg.prest.et dicit ꝙ hanc
8 partē tenet Salyce.in.l.i.C.de here.insti.¶ Ex quo infertur ꝙ
etiam priuabitur in loco dicte ciuitatis successionibus que de
iure communi ipsi deferuntur non autem illis ad quas vocare
tur in alio loco ar.l.si.de iur.om.iu.et ita intelligit opi.Jac.de
are.et Bar.hic secundum eum subdentem hoc procedere quā-
do talis est bannitus cuius bona publicantur.et quid si capit,
debet statim decapitari et interim potest impune offēdi.nā ta-
lis propter celeritatem esse hostis ciuitatis vt videtur ciuitas indi
xisse ei bellum.l.amissione.§.qui deficiunt.ff.de cap.dimi.secus
si bona nō essent publicata quia nō perdit omnia iura ex quo
retinet bona vt videmus licet ipse nō dicat i relegato qui bona
retinet.l.relegati.et.l.relegatorum.§.ad tempus.ff.de inter.et re-
leg.Unde sm eum non videtur qō talis bannitus perdat ius
cōmune nec municipale concernens bona.Item secus si inte-
rim non posset impune offendi qꝛ tunc ex toto nō iudicatur ho-
stis qꝛ tunc sententia videtur conditionalis et eius effectus vi-
detur suspensus in euentum conditionis.s.cum capitur et deca-
pitabitur ar.l.cedere diem.de ver.si.sm eum subdentem ꝙ hoc
etiam sequitur Salyc.in.d.l.i.et subdit Imol.ꝙ si solū bānitur
de territorio et bona publicantur nec dicitur in banno ꝙ debeat
decapitari si capiatur non equiparabitur deportato et sic non
perdet etiam iura municipalia multofortius si nō publicentur
9 bona.faciunt no.in.d.§.relegati.† Et plus sm eū voluit Salyc.
in.d.l.i.ver.ꝙ si quis simpliciter bannitur nec adiciatur ꝙ banni-
tur de territorio solum intelligitur bannitus quo ad honores
et dignitates vt sic in dubio fiat mitior interptatio.ar.d.l.si pre
ses.ff.de pe.qō est singulariter no.sꝫ Imo.et Pau.de ca.hic di
cit ꝙ quidam tenent ꝙ bannit⁹ perdit ea que sunt de iure cōi
et ciuili respectu illius loci vñ est bannit⁹ qꝛ talia pt sibi aufer-
re ciuitas sua quo ad suū territoriū sed nō pdet ea q̃ sunt de iu
re naturali vel gētiū.et ista opi.forte verior est sm eū.Adde ꝙ
Rap.i.d.l.i.C.de her.insti.tenuit istā opi.quā tꝫ Imo.et Pau.
de ca.hic allegat qō no.gl.ma.in.l.ii.in ver.in dic.C.q̃ sit lō.cō
sue.vbi gl.facit differētiā inter consuetudinē gñalē et specialem
que gl.tamē parū aut nihil facit.idē etiā tenet Pau.de ca.i.d.
l.i.dicēs nō debere bānitū in territorio illius ciuitatis a q̃ ban
nit⁹ est grauare beneficio iuris cōmunis quo ad bona ibi sita:
qꝛ debet audiri corā iudice illorū cuius iurisdictione est alien⁹
cum sit hostis ciuitatis.Sꝫ quo ad bona alibi sita pcedit opi.
Bar.et ita dicit se sepi⁹ cōsuluisse Florētie cū multis alijs,et ꝙ
istud est verissimū.lꝫ bar.hic nō tetigit sꝫ eū.hāc opi.et vr̃ am
plecti Bal.in.l.i.in.vi.col.in v.his aūt visis rc.In casu vero q̃
qs esset bānit⁹ p tali delicto p quo de iure cōmuni venisset ipo
nēda pena deportationis hoc tñ nō pbat.et in hoc vr̃ eū Bar.
cōuenire Ang.in sua disp.inci.duo achinicē rc.in scḋo dubio
qō intelligit ipse esse verū si ille q ponit in bāno habet ptātem
deportadi tāqꝫ istud bānū succedat loco deportationis q̃ fuis
set iponēda de iure cōmuni.et sic bānū sapiat naturā ei⁹ in cui⁹
locū subrogatur.l.si eū.§.qui iniuriarū.ff.si qs cau.¶ Et
ista ēt fuit op.quorūdā āntiquorū qō refert Ang.in.d.sua dispu
ta.Imo.in.l.gall⁹.§.et quid si tantū.ff.de lib.et post.tꝫ idē ꝙ ipse q te-
nuit Bal.in.l.iii.in vl.co.C.si pēd.ap.mors inter.signāter dicit
ꝙ si statutū diceret ꝙ bāniti sint extra ptectionē cōis itelligerē
tū quo ad beneficiū iuris cōmunis ꝙ municipalis.arg.l.i.§.ꝙ
autē.ff.de alea.bene facit qō no.Cy.in.l.i.C.de na.li.et Bald.in
auth.habita.in.v.col.C.ne fi.p pre.Pe.de an.in.c.qꝛ ingredien
tib⁹.de te.hūc articulū reliquit indecisum.Sꝫ Imo.hic tꝫ ꝙ a
ciuitate a q̃ est bānit⁹ nō pdat iura cōmunia sꝫ municipalia di
cēs ita tenere Bar.i.d.disp.Ego i.d.l.i.C.de he.ins.tenui opi.
Bar.quā etiā tenuit Cy.i.d.l.i.Istā ēt ibi tꝫ Salyc.licet dicat

se aliquādo tenuisse contrariū. Ita etiam tenuit Bart. & Bal.
in.d.§.qui deficiunt. & in l.eius qui.§.i.ff.de test. & ibi hoc etiā
sequitur Imo. & Bal.in.d.l.gallus.§.& quid si tantum. & in re-
pe.l.i.in.xi.col.C.de sa.san.ecc. Ang.in.l.si cum dotem.§.si pa-
tri.ff.solu.ma. & latius in.d.sua dispu.vbi vltra omnes hoc tan-
git & multorū opi.refert. ita etiā sentit Ange.in.d.§.alie casus.
p qua opi.adduco text.in.l.certa forma.C.de iur.fisc.li.x. & hoc
ibi tenet Bar.per illam.l.inducendo vt ibi per eā:qz deporta-
tus deportari debet autoritate imperatoris infra.l.i.§.depor-
tatos.ff.de lega.iii. & l.iii.§.i.ff.de pe.non perdit nisi ea iura que
imperii romani sunt seu ciuium romanorū, non autem ea que
sunt de iuregentium.l.quidam sunt.ff.de pe.quāuis imperator
habeat potestatem tollendi ea etiā iura que sunt iuris gentiū.
condēdo.l.generalem. vt probat Bart.in.l.si.C.si cōtra ius vel
vti.pub. & in proe.ffor.circa.si.col. ita etiam debet esse in bāni-
to a rectore ciuitatis virtute statuti ciuitatis vt non pdat nisi
iura & beneficia inducta per statuta illius ciuitatis non autem
debet perdere iura cōmunia etiam respectu illius ciuitatis tā-
tum quāuis ciuitas illa habeat potestatem tollēdi iura cōmu-
nia intra territoriū. & hec fuit intētio Bar. & sequa.in.d.locis.
& ita puto tenendum nisi statutum aliter exprimat.exemplum
in casu posito per Bal.in.d.l.ab.C.si pen.ap.more interne.nec
puto necesse q ad hoc vt pdat iura ciuitatis sue bona sint cō-
fiscata:qz sufficit q impune possit offendi & sic habeatur vt ho-
stis per.d.§.qui deficiūt.licet enim retineat dominiū & ea que
sunt iuris gentium.infra.l.ex hoc iure.ff.de iustitia & iu. & etiā
ea que sunt iuris communis in ciuitate sua tamen non sequit
quin possit perdere iura ciuitatis vt patet in.d.l.quidā sunt et
ex aliis que adducta sunt.ff. & ita videtur esse intentio Bart. et
sequa. vnde nō puto in hoc bene fuisse locutum hic Imol. licet
quantum ad hoc vltimum secū cōcordat Salyc.in.d.l.i. Alias
10 responsiōes plene dedi in.d.l.i. ¶ †Et istis adde que dixi in.d.
§.si patri. vbi tetigi post Angel. an banniti perdant iura patrie
potestatis. & Ang.ibi & hic dicit q sic si erat bānitus pape vel
principis:qz perdit omnia que sunt iur.cōis alias nō vt etiam
tetigit Bart.in.d.§.qui deficiunt. & Guil.de cu. & Bald.in auc.
quicunq.C.de epi. & cle. & limitat singulariter Bal.in auc.ince
stus.C.de incest.nup.dixi in.d.§.si patri.

a ¶ Et tenendo. vide per Ias.in.l.si quis arbitratu.in iii.col.ff.de v.obl. & ibi dixi. Tho.

1 ☞ Per deportationem non perditur ius eligendi fideicō-
missarium.
2 Seruus pene pro mortuo habetur secus in deportato.
3 Excommunicatus an possit esse arbitrator.
4 Etiam die feriato in honorem dei potest fieri arbitramentū.
5 Ubi compromissum fit ex necessitate statuti arbitri habent iu-
risdictionem sicut iudices.
6 Per mutationem status reuocatur mandatum.
7 Arbitramentum est quedam compositio seu transactio.
8 An excommunicatus possit esse arbiter.
9 An dicta in excommunicato vel deportato habeant locum in
bannito nostri temporis.

1 **Si quis rogatus.** †Per deportationem
non perditur ius eligē
di fideicommissarium. secus per dānationē in metallum. h.d.
2 ¶ †No. q seruus pene pro mortuo habetur secus in deporta-
to. Facit ad ea que dixi supra.§.proximo. vbi vide pro intellectu
huius.§. ¶ Item no. q heres ille cui data est potestas eligen-
di fideicommissarium a testatore non perdit illā per deporta-
tionem qd vltra doc.hic limitat sing.fm Bar.in.l.centesimis.§.
si.in antepe.q.ff.de ver.ob. habere locum quando testator con-
tulit electionem in tēpus mortis heredis qz intelligit de mor-
te naturali. secus si simpliciter illi reliquit electionē qz si post-
ea deportet & sic in effectu desinit esse heres non poterit elige-
re iste.l.lucius.la.i.cum.l.seq.ff.de fideicō.lib. Sed Imol.in.d.
l.centesimis.tenet cōtra:qz nō vr posse reddi ratio diuersitatis
quare magis testator voluisset q requiratur illū durare here-
dem quādo contulit electionem mortis q qn simpliciter. et sic
videtur vtrobiq idem dicendum.l.illud cum vulg.ff.ad.l.aql.
& sic neutro casu erit necesse q duret ex quo de qualitate here-
dis mētio facta nō est. nec ob.d.l.luci⁹.qz videt scdm eū qd illa
debeat intelligi & limitari p.l.cū pponas.C.de fideicō.lib.a cō
trario sensu. & ibi no.gl.sing.volēs q i casu.d.l.luci⁹.vxor insti
tuta heres que repudiauit posset tn̄ cōdicere manumissioni si
iusta causa cōtradicendi subest sicut si admisisset hereditatem.
Raph.in.d.l.centesimis.tz cōtra Bart.qz differentia quā facit ibi
Bar.s.an cōferatur electio in tps mortis vel non, non vr bona
qz est cōtra.l.post mortē.C.de fideicom. vbi rogat⁹ restituere post
mortē pōt restituere ante mortē:ergo apparet q non est diffe-
rentia an rogetur post mortē vel simpliciter quantū ad hoc vt
deportatus possit eligere:potest etiā dicere q text.hic nō dicit
q fuerit rogatus post mortem, sed potuit sub quacunq cōdi-
tiōe grauare restituere filiis suis heredes.s.si interim erūt effe
cti sui iuris.insti.de lega.§.an seruo.ff.eo.l.i.post prin.in ver.sz
idem.cum ibi no. & sic iste tex.nō concludenter facit pro Bart.
attēto etiam q saltem facultas eligēdi non fuit restricta p te-
3 statorē ad tempus mortis. † Et facit iste tex.fm Bar.q excō-
municatus possit esse arbitrator & ita tenet ipse in.d.l.si qs ar
bitratu.ff.de ver.ob. Ang.aūt hic tenuit q excōicat⁹ ob crimen
heresis si durat in excōicatiōe p annū nō posset postea esse ar-
bitrator antea vō sic p aut.credētes.C.de here.sz ex alia cā ex-
cōmunicatus poterit esse arbitrator ante annū & post qz talis
actus appellat transactio & sic cōtractus. vt not.in aut.vt dif-
fe.iud.in princi.sed excōmunicatus pōt cōtrahere fm magis cōēs
cōclusiones vt habetur in.c.si vero. & ibi doc.de sen.excō. & ple-
ne no.doc.in.c.veritatis.de do. & cōtu. ¶ Sed Io.an.in regula
dolo in merca.vt refert hic Imo.tz q non posset esse arbitra-
tor maxime per.c.ad pbādū.de re iud.vbi nō vz sententia lata
a iudice delegato excōmunicato ita vz esse in arbitratore qui ei
cōparat.c.vno delegatorū.de offi.deleg. & ita dicit etiā Io.an.
esse in excōicato ex cā hēsis etiā intra annuz & rūdet ad.d.aut.
credentes.q dum tex.ibi dicit ad audientiam eius nulla causa
deuoluatur non debet referri ad id qd dicit post annum &c.ne
cōdicat his q hētur in.d.c.a.ad probandū.sed vz referri ad alia q
pcedūt.puta q sit infamis & priuet officio tabellionatus.dicit
etiā Io.an.q non ob.l.iudei romano.C.de iude.qz rūdet q iu-
dei non sunt excōicati. Imol.dicit hic qd in arbitro procede-
re potest opi.Io.an. & ita loquitur tex.in.d.c.vno delegatorū.
sed in arbitratore est magis dubium,qz videtur esse qdā cōtus
4 transactionis, vt est dictum etiam respectu arbitratoris. †Un
de videmus qd etiam die feriato in honorē dei potest fieri ar-
bitramētū sicut alii cōtractus fieri possunt fm qd tenuit Spe.
in ti.de arbi.§.si.ver.sed nunqd amicabilis compositor.in vlti.
col. & Bar.idē tenet in.d.l.si de meis.§.fin. & in.l.si feriatus.ff.de
arbi. & Bal.in.l.i.C.de arbi. & in.l.si vt proponis.in.i.col.C.quo
& qn̄ iu. & in.l.i.ff.de fer. & in.l.dies festos.C.de fer. & in.l.fina.in
iii.col.C.de contrahen.emp. & doc.in.c.quintauallis.de iureiu.
a ¶ Et tenēdo ᵃhanc opi.Spe. & sequacium nō potest opi.Io.
an.bene defensari. Sed si teneremus contra Spec.posset opinio
Io.an.defensari, dicendo qd licet arbitramentū sit contract⁹
quo ad partes, tamen est sententia quo ad arbitratorē quate-
nus decidit: & ideo cum sententia publice excōmunicati nō va-
leat.d.c.ad probandū. ita nō valebit arbitramētum aliter ucn
decidit hic Imo. Adde Bart.in.l.illa vba arbitratu.ff.de ver.
obl. & in.l.pedius.ff.de arbi. & in.l.cum pater.§.hereditatē.el.i.
de leg.ii. vbi tenet idē qd hic Imo.in.d.l.si quis arbitratu.simi
liter dicit qd cōtra Bar.tz Io.an.in.d.regula dolo. Anto.de but.
& Io.de imo.in.d.c.qntauallis.in.xxii.vel.xxiii. differētia tenet
opi.Bar.qz est cōtus vt est dictum & per.d.aut.credentes.ar-
guendo a speciali. Ang.in sua disputatione incip.duo aduenis
5 cem tenet idem qd ipse tenuit hic.† Ibi tamen addit vnū vez
qd ibi ex forma statuti compromissum de necessitate fieret pro-
ta inter cōsortes litigantes:nam hoc casu arbitri debēt habe-
re iurisdictionem sicut iudices.l.si.ibi no.doc.C. de iudi.ca.ab
arbitris.de offi.deleg.in.vi. & ideo sicut excōmunicatus nō pōt
esse iudex nō pōt etiā esse arbitrator. Raph.cu.in.l.si stipula-
tus fuerim illud.in prin.de v.ob.dicit q illatio quā facit Bart.
hic ex isto text.s.qd deportatus & pari rōne excōicatus possit
esse arbitrator nō est bona qz est differētia inter declarationē
seu electionem de qua loquitur iste tex. & declarationē que spe-
ctat ad arbitratorē qz prima dicitur esse meri facti vt hic in gl.
ii.licet ipse non alleget & probat Bart.sed scda dicit esse iur.
d.l.illa verba arbitratu. & not.Bar.in.d.l.si stipulatus fuerim.
in prin.in vlt.opp.vnde cū deportatus perdat ea que sunt iur.
ciuilis:vt.l.quidam sunt serui.ff.de pe. & arbitrari.prout spectat
ad arbitratorem est iuris ideo non cadit in seruū.d.l.illa ver-
ba arbitratu iuncta.l.qd attinet. & ibi no.ff.de reg.iu.pari ratio
6 ne nec in deportatū qui pdit ea que sunt iuris ciuilis. † Pre-
terea scdm eū per mutationem status reuocatur mandatū.l.
cū quis.in princ.ff.de solu. & cōpromissum vz solui sed Ro.in
d.l.si quis arbitratu.dicit qd cū opi.Bart.videtur concordare
Spe.in ti.de arbi.§.differt.ver. Ite scdm eū.dū loquit de cōtu
& ita dicunt do.de Rota.conclu.dlxxxiii.tandē cōcludit qd in
facto proprio poterit esse arbitrator:nam in aliquē vtia arbi-
tratorem potest etiam circa rē propriam cōpromitti.d.c.quin-
tauallis.d.l.hec venditio.in prin.de cōtrahen.emp.sed in facto
alieno nō pōt esse arbitrator hoc pbat qz in similib⁹ videmus
qd excōicat⁹ pro se in iudicio esse pōt.c.intelleximus.de iud.nec
etiā pōt esse arbitrator p se cū possit excōicatus suā volūtatē
declarare. vt in.c.significasti.extra de eo q dū.in vxo.quā pol.p
adul. vbi pōt cōtrahere matrimoniū.p alio aūt seu alieno nole nō
potest etiā in iudicio esse. vt dicit etiā tex.sing.in.c.post cessio-
nem.p

ne.de proba. Cui adde similem tex.in.c.decernimus. de sentẽ. excõ.in.vi.ita etiam nec poterit esse arbitrator pro alio. et licet ipse non dicat ista fuerũt in effectu verba Abb.in.d.c.quinta-
7 vallis.in.xx.differẽtia. ¶ †Satis puto q̃ posset sustineri q̃ possit esse arbitrator si verum est q̃ arbitramentum sit quedã compositio seu contractus transactionis vt est dictũ: nã contractus sunt de iuregen.l.ex hoc iure.ff.de iust.et iur.et per tõse quens possunt expediri p deportatus.l.si mandavero.§.is cui.ff.man.et in.d.l.quidam ergo.et per excommunicatum qui equiparat deportato vt no.glo.in.§.minor.in verbo interdictũ.insti.de capi.dimi.et tanto magis si equiparemus eũ relegato vt voluit gl.si.in.d.c.pasto.de ap.et Jo.an.in.d.c.decernimus.qd videtur verius cum excommunicatus retinet civitatẽ,bona, familiam,et agnationem. Non ob.predictus tex.in.d.l.illa.quia potest responderi q̃ arbitramentum est iuris.ſ.gẽtiũ.et nõ est mirum si nõ cadit in servum.quia servitus est inducta de iure gen.et servus nõ est capax eorum que sunt inducta tali iuregẽ. l.si id qd dominus.et ibi declarat Bar.ff.de cõdi.inde.nõ obst. q̃ per mutationem status intelligatur revocatum mãdatum qr responde q̃ questio nostra loquit̃ quando tempore compromissi erat publice excommunicatus alios autẽ secus.et ita salvetur opi.Raph.non ob.d.c.post cessionem.qr respõde q̃ a limine iudicii repellitur excommunicatus quãdo voluntarie venit etiam ad commodum propriũ vt si agat secus si ex necessitate veniat.c.cum inter.et c.si.de exce.iuncto.c.qr.e.tit.in.vi.nõ mirum ergo si nõ põt esse in iuditio p alio qr spõte venit.nos autem loquimur in contractu vel in eo qd habet vim cõtract' et excõmunicatus contrahere potest et sponte vt dixi. pro qua responsione vide glo.in.c.decernimus.in ver.patrocinando.de
8 iud. †An antẽ possit esse arbiter[a] vide per glo.et doc.in.d.l.pe-
a dius.per Archi.xi.q.i.iudice.[b]per doct.in.d.c.decernimus.per
b Spe.in.d.ver.Jtẽ scõm eũ per doct.in.d.ca.quintavallis.et ibi
9 ponit Jmo.in viti.char.et per Ang.in.v.disputa. †Et an pdi-
c cta in excommunicato deportato[c] habeãt locũ in bãnito[d] no-
d stri temporis quo ad officiũ arbitri vel arbitratoris.vide per Spe.et Joan.an.in.d.§.differt.et Barto.in.d.l.si quis arbitratu,et etiam in.d.l.pedius,ni fallor,et lati' per Ang.in.d.dispu. ¶ Jn gl.super ver.ante concepto,dic fm Ang.q̃ non est ne-
e cesse subaudire dictiones maxime[e] quoniam litera stare potest plane in ante conceptis.quia veniunt ad fideicom.sive pater fuerit deportatus:sive servus pene effectus sit.sec' est in postea conceptis quia indistincte repellitur.sed bene verum est, q̃ in ante concepto respectu potestatis eligẽdi remanet differentia inter deportatum et servum pene,ita intelligatur iste tex.

1 ☞ Conditio si decesserit sine liberis:intelligitur supervivẽtibus.

2 Qualitas adiuncta verbo,intelligitur secundũ tempus illius verbi.

3 Dispositio de primogenito,intelligitur de illo qui tempore mortis superviveret,et erat primogenitus.

4 Negativa titius decessit sine liberis,dicitur probata eo ipso q̃ probatur titius decessisse:nisi probetur per adversarium q̃ decessit cum liberis.

5 Actore clare probante,et reo non,debet reus succumbere.

1 **Si quis autem.** †Cõditio si decesserit sine liberis,intelligit̃ supervivẽtibus. ¶ Et ideo si liberi ante gravatum vel cũ eo simul moriantur nõ faciet fideicõmissi cõditionem deficere.hoc dt. Et nõ est glibi scõm Dy.vt hic refert Ang.in vltimo respõso hu-
2 ius litere. ¶ †Not.q̃ qualitas adiuncta verbo intelligitur fm
f tps illius verbi[f] qd facit ad multa.de quo vide Bart.latius q̃ alibi in.l.ex facto.§.si.de vulg.et pu.et in.l.si qs posthumos.§.si filium.ff.de lib.et posth.et in pulchra.q.per eum,et alios in.l.titius.ff.de testa.mil.et in.l.precipimus.§.sane.C.de ap.p Bald. in.l.si quis heredem.C.de inst.et subst.et in.l.humanitatis.in.v.
3 eo.C.de imp.et in.l.gñaliter.de epis.et cle. †Et ista facit prima pars huius.§.ad no.per Bald.in.l.ii.C.de iu.emphy.in.ii.col. vbi dicit,q̃ si quis recepit fundũ i emphyteusim cũ hoc vt nõ trãseat nisi ad suum primogenitũ qd intelligit̃ de illo qui tẽpore mortis recipiẽtis superviveret et erat primogenitus q̃ successio habet relationẽ ad tps mortis,ideo ins[illegible] itur prioritas q̃ eo tẽpore erat.allegat Bal.solum istũ tex.hũ facit pro hoc q̃ intelligit̃ recipiẽs recepisse ordine successivo.s.pmo pro se donec vivit:et postea pro filio post mortẽ:vt plene per Bart.in.l.
4 gallus.§.quidam recte.ff.de lib.et posth. ¶ †Vltimo no.ex fine:q̃ hic singulariter probatur q̃ hec negativa titius decessit sine liberis q̃uis sit fundamentum intentionis alicuius:tamẽ dicatur esse eo ipso probata:et probatur simpliciter titiũ decessisse nisi per adversariũ probetur q̃ decessit cũ liberis qr est psumptio q̃ sine liberis:et ita videt̃ de mẽte Bar.Ang.et Pau.

a ¶ Arbiter. Adde Bal.in.c.ad phãdũ,de re iud.et per Lanfrã. trac.de arbi.Jod.an.in regula.dolo facit.de reg.iu.li.vi.in mer.doc.in.c.quintavallis.de iureiur.

b ¶ Judice. Adde.c.soler.de sen.excom.lib.vi.

c ¶ Deportato.adde Bal.in.c.licet vndiq̃.in.vi.col.de of.dele.abb.in.c.past.de ap.et abb.in rub.de test.

de castro hic.et Bart.in.l.qui duos.§.cum in libello.ff.de reb.dub.q̃ an procedat dicetur.ſ.cum glo. ¶ Jn glo.in verbo decessit,responde ad contraria secundum doc.q̃ ibi testator nõ retulit se ad tempus mortis,prout hic facit.l.cum vxori.C.qñ dies le.ced.et hec est melior ratio ad illum text.q̃ illa quã sentit gl.hic in prin. ¶ Potes etiam respondere ad primũ cõtrarium,q̃ ibi loquitur quo ad ea que concernunt solennitatẽ testamenti in qua cõsiderari dz tẽpus testamẽti.l.ad testiũ.et.cõditionem.ff.de test.l.si filius qui in potestate.ff.de libe.et posth. ¶ Jn gl.in ver.filiũ eius.ibi,secus in filio pubere et c.hec rñsio data ad 3ria allegata i gl.nõ vr̃ tuta fm Jmo.hic.qr illa distõ inter puberem et impuberẽ non videt̃ habere locum qñ agitur ex dispositione hominis prout hic per ea que habent̃ in.l.qd de pariter.et icta.l.sed et illo.ff.de re.dub.Sed solũ hz locum qñ agit̃ de dispositione.l.vel etiã hominis subrogate in locũ dispositionis,prout loquuntur iura allegata in gl.fm q̃ plane declarat Bar.in.d.l.q̃ de pariter. ¶ Secunda igitur fuit responsio data per glo.in.d.l.qui duos.§.in libello,et sentit gl.si.hic.ſ. q̃ sit hoc speciale favore fideicommissi ne pereat,et hoc sequit̃ Ric.de mea.hic,sed illam reprehendit Bar.in.d.§.cum in bello,et bene qr est cõtra.d.l.sed etiam in illo vbi tractatur de substitutione,et tamẽ vitiatur si agens nõ probat intẽtionẽ suam. ¶ Tertia fuit ratio per quam datur responsio ad cõtrariũ.ſ. q̃ ideo hic obtinet fideicommissarius.qr de iure communi videtur fundata intentio agentis allegantis quem decessisse sine liberis,quia talis conditio intelligitur de supervenientib' vt hic,et alleganti supervenientiam incumbit onus probandi.ita videtur tenere Bart.et Ange.et Pau.de cast.hic,et Bar.in.d.§.cum in bello.et Pau.de ca.in.l.si inter.c.ti.Sed Jmo.hic tenet cõtrarium,et Raph.movetur cõtra Jmo.qr quẽ decessisse e sine liberis est facti,ideo nõ debet mo presumere.allegat.l.secundum.cũ.l.seq.ff.qui.ex cau.maio.ideo debemus manere sub regula q̃ agenti fundanti se ex negativa incumbit onus probandi.d.l.hoc iure.et l.ita stipulatus.in princi.ff.de ver.ob.et plene not. Bart.in.l.illa eo.titu. ¶ Tamen hic lex non fingit super his que sunt facti,ideo nõ placet.quia nõ est vera,vt late probat Bar.in.l.si is qui pro emptore.in.iii.q.princip.ff.de vsuca. vbi pro hoc allegat.l.qui in vtero.ff.de sta.homi.et in.l.iure civili.de condi.et demon.ff.cum simi. ¶ Et ad.d.l.sciendum.cum.l.seq.responde vt per Bart.in.d.l.si is qui pro emptore.in.v.vel vi.colum.vbi ostendit q̃ ibi cessat fictio:quia nõ cõcurrebant extrema habilia.Tamen puto verũ q̃ ista tertia ratio seu intellectus non procedat quia vt dictum est quis debet probare negativam que est fundamentum intentionis sue.vnde qui allegat aliquem decessisse,et etiam eius liberos debet hoc probare,quia negat eos vivere,vt not. Bartolus in dicta.l.si inter.et in.l.si quidam.C.solu.mat.vbi allegat pro hoc bonum tex.cum glo.in.l.si spadonem.§.qui absolutus.ff.de excu.tut. ¶ Quartus fuit intellectus qui secundum qd refert hic Jmo.l.colligitur ex no.per Bart.in.d.l.si inter.in fin.ſ.q̃ istud quod hic dicetur procedit quando fideicommissarius possidet :nam tunc licet appareat q̃ filii dicti heredis decesserint ante vel post obtinebit fideicommissarius.quia in re dubia potior debet esse conditio possidentis.l.i.in princip.ff.de regu.iur.l.fina.C.de rei vendi.sed dicit hic Jmol.qd iste intellectus diminat ad istum text. ¶ Quintus intellectus est quem ponit Barto.in.l.in illa.de ver.ob.ſ.q̃ intelligatur quando fuit per nuncium missum a iudice facta discussio an decesserit sine liberis et non apparet filio supervixisse vel nũcius referebat q̃ nõ reperit filios supervixisse tamen secundum Jmo.hic intellectus iste videtur etiã ad text.istum diminare. ¶ Sextus est intellectus q̃ hic probatur per fideicommissarium agentem.qd simul perierunt heredes et liberi quo casu probata est intentio fideicommissarii, quia verum est decessisse sine liberis simul extantibus, licet simul perierint.facit quod habetur secundum eum in dicto.§. cum in bello.vt in.d.l.si inter. ¶ Vnde dicit Jmo.quod nõ credit sufficere si fideicommissarius simpliciter allegaret qd heres decessit sine liberis.nisi probetur saltem qd nullos habuit f liberos,vel si habuit quod predecesserunt vel saltem qd perierunt simul cum patre. ¶ Licet Bartol.et Angelus aliter vovlt.in.v.vol.et p eũ.Fran.arc.in.l.in substitutione.in.i.notabili.ff.de vul.et pu.et adde eum in.l.coheredi.§.cum filie.eo.tit.col.iiii.vbi qualitas adiuncta verbo dz intelligi scõm verbũ verbi.i.debet inesse tẽpore quo significat̃ p verbũ.l.titius.de test.Fran.

d ¶ Bãnito.adde Car.in cle.et si pncipa.de rescr.et adde tu q̃ bãniti nostri tpis nõ videntur equiparãdi excõicatis vl' deportatis. vt plene tractat solẽnis doc.d.nel lus de.s.ge.in tra.bãni.q.iiii.et.v.in i.pte scõi tpis.et adde q̃ non data dicta equiparatione poterit esse arbiter etiã si sit ista mis fm statuz.d.nel.l.d.trac.et pte.q.xliii.alleg.l.pedi'.qñ itelligit vera nisi fieret in eũ cõpromissũ hz forma statuti sue contra.all.ang.in.d.disp.duo fecerunt pacẽ,et cui equiparat̃ bãnitus,vide p eũdẽ ale.in cõsil.lxxv.colũ.iii.in.i.vol.Fran.

e ¶ Maxime.adde q̃ ista dictio maxime qñ iũgit̃ cũ verbis importãtibus cãm fin.tunc abũdat nec stat i plicative vt ẽ tex.i.dicta gl.i ver.maxime in.c.si qs eps damnat̃.xi.q.iii.et in.c.cũ olim.i ver.maxime secus in dicta gl.si.de tes.et i c.cũ cõtingat.iun cta gl.de fo.cõp.et p do.ant.de bu.et Jo.de imo.et alios l.c.ad abolẽdã de si.psb.all. Jo.de imo.cõs.lxx.ancti.visis dubitationibus elegãter formatis.in.vi.colũ.in.iii.vo.

¶ Et de natura istius dictiõis maxime an et qñ stat pprie vel superabũdet et qñter aũt itelligat̃.vide per bar.i extrava. ad repri.cũ ver.maxie et bal.et salyc.i.l.ii.C.de resci.vẽ.et videand.sic.et ibi vide pt in.c.gravatũ.de of.dele.ibi dñ tex.et maxime ec.Al.

f ¶ Jllius verbi.adde tu Frã.arc.cõs.xxviii.col.iii.p eũdẽ ale.i cõs.lix.co.

lucrint ut dixi in tertio intellectu ꝛ cum hac opi. Jmo. hic concordat Raph. p. d. l. hoc iure. cum si. Et quia si apparet ꝙ heres liberos habuerit presumitur adhuc eos uiuere cum presumatur quis uiuere per centum annos alle. no. in. l. ij. §. si dubitet. ff. quemad. testa. aper. ¶ Et si tenemus istū intellectum qui etiā fuit Jaco. de are. hic licet dicti Mod. eum nō allegent ꝛ mihi etiam satis placet, tunc oportet dicere ꝙ finis huius. §. loquit in casu posito in versi. sed si naufragio. ut etiam dicit hic Jmo. ¶ Nec huic opi. obst. si dicatur ꝙ filius pubes presumatur superuixisse ut. l. cum pubere. cū aliis allegatis in glo. preal. quia respondetur ꝙ loquit in dispositione legis ut est dictum. ff. ¶ Subdit tamē Jmol. hic ꝙ quāuis nō obtineat fideicommissarius nisi probet istam negatiuā qđ decessit heres sine liberis superuiuentibus ut est dictum tamen fallit nisi esset fideicōmissari⁹ in possessione quia tunc si apparet heredē ꝛ eius liberos decessisse licet nō appareat ꝙ hēs pdecesserit nec ꝙ simul perierit ut quia non apparet de tempore mortis tū obtinebit fideicommissarius per no. per Bart. in. d. l. si inter. ¶ Idē dicit si facta discussione in vicinia ꝛ apud notos nuncius referat saltem nō superuixisse filios per no. per Bar. in. d. l. in. l. illa ad si. Raph. etiā videtur hic sequi limitationem datam per Bart. in. d. l. si inter. Nam dicit Raph. ꝙ agenti incumbit onus probandi. unde si fideicommissarius aget, debet probare heredem decessisse sine liberis. Si autem fideicōmissarius esset in possessione ꝛ ageretur contra eū ille qui aget probabit filios superuixisse et satis probabit probando ꝙ semel habuerit filios quia quis presumit viuere vsqꝫ ad centū annos ut. d. l. ij. ꝛ dicit qđ ad hoc ultimum non ob. tex. in. d. §. qui absolutus. quia ille tex. loquitur ubi nō est necessaria consequentia que responsio nō tollit ar. quia nec etiā in casu nostro cōsequētia erat necessaria. ¶ Tamen adde ꝙ illud dictum Bar. in. d. l. si inter. fortasse de iure nō est verum quia si in terminis questionis formate p Bar. seu in terminis illius l. actor agat rei vendicatio. cōtra possidentem et probet de suo dominio ꝛ reus excipiat ꝙ ista res fuit matris sue cuius est heres donata a marito suo cuius agens est heres ꝛ nō tamē probet reus ꝙ marit⁹ predecesserit vel ꝙ pariter decesserit cū vxore ꝛ sic ꝙ donās decesserit in matrimonio licet ppter ꝙ maritus ꝛ vxor sint mortui nō dicitur cōcludenter pbare exceptio-
5 nem suam per. d. l. si inter. †Sed ita est ꝙ ubi actor probat suā intētionē clare ꝛ reus pbet exceptionē ꝛ non clare ꝛ nō concludēter dꝫ reus succūbere. l. matrē. C. de pba. c. auditis. de prescr. ꝛ clare ponit Bart. in. l. non solū. §. sed ꝛ reprobari in. ij. col. de no. ope. nun. ꝛ per consequens actor ꝛ reus non sunt in pari cā. ¶ Et ita in casu nostro si heres heredis instituti ꝛ grauati p fideicōmis. sub conditione si decederet sine liberis agieꝫ fideicōmissarium bona possidentem rei ven. vel pe. here. ꝛ clare probaret de dño suo illud qđ si expedit in peti. here. ꝛ fideicōmissarius exciperet ꝙ ad eum pertinent bona ex fideicommisso eo quia ille heres decessit sine liberis nisi clare hoc probet debet succumbere tenendum est tamen menti dictum Bart. propter ei⁹ autoritatem. ¶ Item circa illud dictum Bart. in. d. l. in illa ad si. adde ꝙ Pe. de an. Jmo. ꝛ Ro. ibi tenent cōtra Bart. quia iste tex. hoc non probat ut patet ex. ff. dictis Jmo. tū in. c. sup his. de accu. ꝛ Flo. de san. Pet. in. l. ij. ff. de proba. transeunt simpliciter cum Bar. sed quantum ad hoc me remitto ad ea que dixi in. d. l. in illa.

Cōditio si sine hēde decesserit intelligitur. i. sine liberis.

2 Appellatio heredis non trahitur ad quemlibet heredem sed solum ad liberos.

3 Appellatione liberorum masculorum comprehēditur nepos ex filia femina.

4 Dispositio de descendentibus ex suo corpore non comprehendit nepotem ex filia.

5 Si conceditur emphyteosis pro se ꝛ heredibus an veniant extranei.

6 Feudum de sui natura transit ad descendentes tantum.

7 Fiscus occupans iura vacantia venit appellatione heredis.

8 Filii exheredati faciunt deficere conditionem sicut instituti.

9 Legitimus dicitur dupliciter.

10 Quando dicatur quis decedere sine herede.

Si quis ita. †Conditio si sine herede decesserit intelligitur. i. sine liberis. h. d. ut sic conditio in dubio intelligi debet ut se habeat ad esse ꝛ non esse ꝛ alibi non reperitur fm Dy. ꝛ Ric. de nea. hic. ¶ †No. ꝙ appellatione heredis^a non trahitur ad quēlibet heredē sed solū ad liberos qđ est speciale in casu isto ne alias fideicōmissum redderet inutile. unde regulariter est secus ut. l. hēdis. ꝛ. l. sciendum. ff. de verb. si. ꝛ late p Bar. in. l. gallus. §. etiā si parēte cū cō cor. ff. de lib. ꝛ posth. Conditio enim expressa put hic debet intelligi ut habeat se ad esse ꝛ nō esse alias nō est ppria conditio.

a ¶ Heredis. adde Bar. in. l. luci⁹. ff. de le. ij. Cy. ꝛ bal. in. l. i. annalib⁹. C. de leg. Old. i. cōs. xxi. icl. themata sic ē testōr hꝫ fratrē. ang. cō. lxxxv. icl. charissime frater Pe. de anch. cōs. cxxij. incip. in xpi noie p ꝛ ꝫ ꝛc.

b ¶ Nepotes. adde tu eundē Alex. in cō. ij. l. i. vol. l. i. co. in si. ꝛ in cō. lxvij. col. iiij. ꝛ in consi. lxxx. col. pe. eo. volu. ꝛ p eūdē Alex. i cō. xcvij. col. pe. i. j. vo. ꝛ i cō. clxxvi. col. aīpe. circa si. i v. volu. ꝛ adde qđ appellatiōe nepotis ppṙe ñ venit pnepos per Frā. arc. in. l. si mi. col. iij. ff. ō vulg. ꝛ pu. Nō cōfirmat. ō quo p Alex. in cō. ix. i cō. cxxv. i. v. volu. a fpn. ꝛ ibi quid in ꝫcibus. Fran.

c ¶ Ad extraneū. adde doct. in. c. in presentia. de pb.

l. eum ad presens. ff. si cer. pe. l. cum in fundo. ff. de iuri. ꝛc. ¶ Sed dubitat hic Ang. an in conditione de qua hic cōprehendatur nepos ex filia adeo ꝙ talis nepos faciat deficere cōditionē huius fideicommissi ꝛ dicit ꝙ Bar. dubitauit de hoc ꝛ nihil decidit ꝛ ꝙ Rar. etiā in hoc dubitauit sed dicit Ang. ꝙ de hoc est casus in. l. i. C. de condi. inser. certe istud nō videtur habere dubium per illā. l. ꝛ p. l. cognoscere. §. liberum. ff. de ver. sig. ubi ap-
3 paret talē nep oīē cōprehendi. †Sed bñ est dubiū qñ in dispositione aliqua facta est mentio de liberis masculis an comprehendatur nepos ex filia femina de quo vide no. p Spe. in ti. de loca. §. nunc aliqua ver. xlvi. concludentem ꝙ nō ar. l. i. ff. de in reiu. ꝛ illud dictū Spe. seqt etiā Bal. in aut. si quas ruinas. in si. C. de sa. san. ec. ubi idem dicit si facta fuit mētio de filiis ꝛ nepotibus masculis ꝛ cum illo dicto Spe. trāsit etiam Bal. in. l. sed si hac. §. liberos. ff. de in ius voc. ꝛ idem not. Bal. in. l. i. C. de condi. inser. ꝛ Ang. in. d. l. sed si hac. §. qui manumittitur. eo. §. seq. ꝛ Pau. de ca. in. d. l. gallus. §. nunc de le. de li. ꝛ post. Hoc idē pbat Jo. an. in addi. Spe. in ti. de test. in ru. beneficii ꝙ habetur in. c. i. §. hoc autem notandū. in ti. qui feu. da. pos. alias eū sequeret ꝙ melioris conditionis esset nepos ex filia quam ipsa
4 filia que eū pcedit cōtra. l. si viua matre. C. de bon. ma. †Fortius dicit signāter Saly. in aut. sed ꝛ si quis in si. C. de sect. na. ꝙ si in dispositione aliqua fit mētio de descendentibus ex suo corpore non comprehēdet nepos ex filia sua quia dē ex alio corpore descēdēs postquā descēdit per virilem sexum ita dicit se putare ar. l. fi. ta. in versi. cum enim. C. de le. he. sed hoc dictū Saly. nō est verū quia ap. filiorū ex tuo corpore natorum veniunt liberi ꝛ sic nepotes tui ut pbat tex. optimus in. l. luci⁹ ultima in ver. sed se natum. ꝛ iuncto ver. liberos. ꝛ ibi ad hoc pōderat Ang. illum tex. ff. de insti. ꝛ ita per illū tex. voluit Bart. in. l. liberorū. in pe. col. ff. de verb. sig. ꝛ appellatione filiorum cēsat venire ne-
b potes^b. d. l. cognoscere. ꝛ. d. l. i. Et cōtra opi. Sal. est Bal. in. c. i. §. filia. in si. de suc. feu. alle. d. l. i. de condi. inser. que nō pbat nisi iuncta. d. l. lucius. ita etiā cōsuluit Bal. in consi. inci. qdā testōr habēs fratrē suū ꝛc. all. no. p Bar. in. d. l. liberorū, ꝛ hoc etiā sentiat Bal. in. d. l. i. C. de cōdi. inser. ꝛ Pe. de anc. in repe. c. canonū statuta. de cōsti. in ver. ad. principale quia in statutis ꝛc. nō ob. tex. in. d. l. lege. xii. ta. quia ibi accipit ius sanguinis pro iure agnationis. l. i. §. post suos. ꝛ. l. ij. i pn. de su. ꝛ le. insti. de legi. agna. suc. §. i. Ad hoc etiam bñ facit no. decisio Bal. in. l. ij. in. ij. col. C. de iur. emphy. ubi voluit ꝙ si aliquibus nobilibus concessa est a priuato res in emphyteusim pro ipsis ꝛ ceteris de tertia generatione comprehenditur etiā nepos ex filia, licet aliud dicat esse in emphyteusi ecclesiastica de quo vide per eū. ¶ In glo. i. ibi, ꝛ est fm hoc arg. ꝛc. hoc ar. qđ sumit gl. ex hoc tex. in feudo vel precario nō vꝫ hic in tex. bñ pbari fm Jmol. hic quia licet feudū
c trāsiret ad extraneū^c heredē vasalli nō esset sine vtilitate dñi quia perpetuū vasallū habet. ¶ Itē licet precariū trāsiret ad heredē extraneū nō cōsultaret absurdū attēto ꝙ precariū pōt ad volūtatē ꝯcedētis reuocari. l. i. cū si. ff. de preca. sed hic bñ fidei cōmissum esset quasi inutile nisi intelligat sine hēde. i. sine liberis. ideo Jac. de ra. reprehēdit hāc gl. p. d. l. hēdes. sed Dy. hic. ꝛ in. d. l. in conuētionibus. ff. de verbo. sig. tenet opi. glosi. huius in feudo per ca. i. de suc. feu. ꝛ p. c. i. §. ꝛ si clientulus. de alie. feu. ¶ Addo glo. ꝛ ibi Bar. in. l. etiam so. ma. ꝛ Cy. in. d. aut. sed ꝛ si quis. ꝛ Bar. in. d. l. gallus. §. etiam si parēte. ꝛ Bal. in. l. liberta. C. de ope. libe. ꝛ ibi Cyn. ꝛ est bonus tex. in. c. si. si de feu. contro. ꝛ not. etiā Bal. in. l. i. an. lxxix. q. ff. de re. diui. ꝛ ita se hꝫ cōis
5 opin. †ꝛ per hoc infertur secundum Jmol. hic an si cōcedatur emphyteusis alicui recipienti pro se ꝛ heredib⁹ veniant extranei ꝛ dicit ꝙ si a priuato cōceditur intelligitur de extraneis quia non erat interesse domino concedenti ipsa concessio licet comprehēdat heredē extraneum cum dominus habiturus sit pensionem seu canonem ergo ꝛc. d. l. heredes. sed in emphyteusi ecclesiastica dicit ꝙ Bart. in. d. l. gallus. §. i. iunctis not. per eum in. d. §. etiam si parente. tenuit ꝙ non comprehendantur extranei sed secundum Jmo. hoc pendet ab illo articulo an emphyteusis de sui natura sit transitoria ad extraneos hēdes de quo se remittit ad no. per se in. l. qđ dicitur. de verb. oblig. ¶ Adde qđ ad dictam distinctionem in emphyteusi concessa priuato ꝛ concessa ab ecclesia facit expresse dictum Spe. in. d. §. nunc aliqua ver. xxiij. ꝛ Pau. de liaza in commēto. c. potuit in si. de loc. ꝛ Bal. in. l. si. in. vi. op. C. de he. ꝛ ibi Bal. approbat argu. quod glosi. nostra hic sumit ex isto tex. arguēdo de feudo. ¶ Puto etiam verum ꝙ in emphyteusi ecclesiastica decisio ista pēdeat ab illo articulo an de sui natura transeat ad extraneos per no. per Bar. in. d. l. etiam cum toncor. de quo dixi in. l. etiam. ff. sol. ma. In precario autem ut dixi fm Jmol. hic nō videtur ꝙ gl. ista bñ dicat quia eō fus nō cōcludit in pcario ꝛ ita residet Jmol. tū i pcario aliter dicēdū puto nā pcariū de sui natura nō trāsit ad heredem

ad heredē recipientis seu rogantis. l. cum precario. ff. de preca. ergo si in concessione facta de precario fiat mentio de herede debet dici q comprehendatur heres etiam extraneus, sed intelligitur de primo herede tantū. Probatur in d. l. antiquitas. C. de vsufr. iuncta. l. stipulatio ista. §. si quis ita. ff. de verb. obli. per que iura hanc doctrinā tradit Bar. in d. §. etiā si parente.
6 non ob. qd dictū est in feudo: quia respondet q feudū de sui na-
a tura transit ad descendentes⁹ tm̄ in iuribus. ff. alleg. & hec procedunt accipiendo precarium in neutro genere, sed si queratur de precario in feminino genere illa est concessio q habet similitudinem cum cōcessione in emphyteusim, vt no. q. h. precarie. & habet per totum tit. extra de preca. & per Bart. post gl. in gl. in. l. si finita. §. si de vectigalibus. ad fi. ff. de dā. infe. cum concor. quas. ff. dedi. iō sic dicēdū est prout dixi in iure emphyteutico.
7 ¶ † In ea. ibi, cum saltem fiscus sit heres no. gl. q fiscus occupans bona vacantia venit appellatione heredis q dicit Rapha. singulariter not. q: secundū veritatē fiscus non videt esse heres, sed occupare bona, vt habet in. l. j. C. de bonis. inter vi. & vxo. bene facit licet ipse nō alleget id qd habet in rub. de acq. here. & in. l. post dō. in princ. ff. vt leg. no. ca. & in. l. fideiussor obligari. §. fi. ff. de fideius. & facit secundum eum q si testat dicat qs quis mihi heres erit det titio. x. q si ad fiscū velut ad vltimus successorem transeunt bona debet dare. x. titio. Pro quo alle. l. si iussa. §. h. de leg. j. & que dicta fuerunt in. l. recusare. ff. eo. §. si fisco. Pau. de cast. etiam no. istam glo. ad hoc scꝫ qd fiscus ve-
b niat⁹ appellatione heredis. Nec ob. scdm eū qd not. per gl. in. l. inter eos. §. fi. ff. de fideius. q: respondet qd illud est verū qn ad fiscum veniunt bona viuentis puta per confiscationem & pro ista glo. facit sm eū, q fiscus vocatur in edicto pretorio in vltimo capite. & sic videtur vocari eo iure quo alii succedūt ex precedētibus capitibus. Pro hoc etiam adducit q fiscus habet petitionē hereditatis quando occupat bona vacantia. alleg. l. item veniunt. §. cum autem. versicu. sed si vacancia. ff. de peti. here. & quod no. glos. in. l. post moram. C. de his quib. vt indig. Adde quod pro ista gloss. videtur esse bonus text. in. l. heredi licere. ff. de euic. vbi appellatione heredis vel vniuersalis successoris comprehenditur fiscus. Et ita etiam tenet Bald. in repe. c. si pater. in col. xviij. de testa. in. vj. vbi pro hoc alle. istam glos. cum tex. in. l. non intelligitur. §. cum ex causa. ff. de iur. fisc.
8 ¶ † In ead. glo. ibi, sed quid si reliquit &c. no. ex glos. q filii ex hereditati faciunt deficere cōditionē sicut instituti, & sentit glo. ita esse etiam in terminis huius. §. scꝫ quādo dictū fuit si sine herede decesserit. Sed Barto. hic tenet contrarium: q: intelligitur sine herede id est sine liberis heredibus propter verbum heredē sed glo. procederet quando non esset dictum sine herede, sed sine liberis per tex. allegatum in gloss. & ita etiam cum Barto. transit Pau. de cast. Imo. hic dicit q forte tutius est hic tenere glo. q: de mēte huius tex. videtur esse q paria sunt dicere si sine herede decesserit, vel si decesserit sine liberis. & in aliquibus partibus dicit iuxta vulg. talem nō habere heredes quando non habet liberos. Et cum opi. gloss. transit Rapha. hic, & Rapha. & Imo. in. §. cum quis allegato in gl. Sed ipsemet Imo. in. l. quod dicitur. ff. de verbo. obli. in. x. col. in versic. circa sm &c. transit cum opin. Bar. hic cum qua etiam transit Bal. in d. §. cum quis. & per Bal. in. l. j. C. de condi. inser. & iste tex. in versi. ab intestato bonorum possess. &c. innuit id quod dicitur hic per Barto. Nec iste tex. in verbo, de liberis. dicit q liberi qui non sint heredes faciunt deficere conditionem hoc casu. vnde cum quantominus fieri possit nō debeat recedi a propria significatione verborum. l. non aliter. de lega. iij. puto ve-
9 riorem opi. Bartol. ¶ † Vltra alios dubitat Rapha. eo. hic an iste tex. procedat si dictus fuisset si decesserit sine herede legitimo, & dicit videri dicendum q non, quia legitimus dicitur dupliciter. Primo modo qui vocatus est a lege siue ex testamento, siue ab intestato. l. lege obuenire. ff. de verborum signifi. & sic excluditur veniens de iure pretorio. alleg. l. j. cum gloss. C. si liber. imper. lib. x. que parum facit. Potest etiam accipi legitime, id est successione ab intestato tantum, vt accipitur in ti. de legi. her. ¶ Itē potest intelligi idest sine filio legitimo nato. Dicit tamen q in hoc esset periculosum iudicare. Putarē esse verū id qd illa verba nō intelligātur de liberis tantum, & sic non habet locum iste text. sed intelligantur in dubio de herede successuro ab intestato, quia vbi fit mentio in dispositione hominis de herede legitimo videt q intelligatur de successuro, & nō ex testamento. l. iij. §. de illo. & q ibi Barto. ff. pro socio. & ideo cum conditio ista isto casu habet se ad esse & nō esse
10 non restringitur ad liberos. quod est no. ¶ † Vltimo, quando dicatur quis decedere sine herede in casibus in quibus accipimus verbum herede, proprie vide per gloss. & doct. in. l. pen. §. cum autem. C. eod. quam reputant singularem Ange. in. l.

a ¶ Ad descendentes. Adde Spe. in ti. de loc. in. §. nunc aliqua. versi. lxxvj.
b ¶ Veniat. Adde glo. & Bar. in. l. inter eos in. §. fi. ff. de fideiuss. Bald. in. l. iij. C. ad. l. fal. Barto. consil. j. incl. tabelliones de spoleto.
c ¶ Fideicōmissa. de materia istius. l. vide diffuse p Pet. de vbal. in repe. c. Ray. extra de te. & adde q rō q̄re fruct⁹ pcepti p herede nō veniūt in restōne fideicō. assignat ergo. ff. de fideic. lib. & Pet. & Ang. in. d. l. here licere. de euictio.

1 ¶ Fruct⁹ percepti nō veniūt in restitutiōe fideicōmissi &c.
2 Obligatio qua tenetur heres ad fideicommissum prestādum habet naturam bone fidei.
3 Fructus hodie non computantur in debito iure nature.
4 Appellatione rerum comprehenduntur & fructus.
5 Fructus percepti tempore mortis testatoris censentur res hereditarie.
6 An fructus computentur in legitima debita iure nature.
7 Testator non potest prouidere q filii computent fructus in trebellianicam.
8 Fructus subrogati debent restitui.
9 An sicut in descendentibus fructus non computantur in legitima idem sit in ascendentibus.
10 Ratio differentie inter falcidiam & trebellianicam quo ad cōputationem fructuum.

c
In fideicommissariam.[c]

1 † Fructus percepti non veniunt in restitutione fideicommissi, nisi de eis quis fuerit specialiter grauatus, vel nisi heres fuerit in mora constitutus. computant tn̄ regulariter in quartā trebel. h. d. vsqꝫ ad. §. si legatum. & diuide vt hic per Bar. ¶ In text. ibi, hereditatis restitutionē. secus si nō hereditas, sed alia vniuersitas sub nomine collectiuo relicta sit per fideicommissum: quia tunc fructus etiam percepti ante moram veniunt etiam restituendi fideicommissario. l. iij. in princi. scdm primā lecturā. ff. de fun. instr. & l. equis. in. fi. ff. de vsu. & no. glo. in. l. in fideicommiss. in princ. in glos. mag. ff. de vsu. vnde si peculium vel gregem per fideicōmissum reliquis-
2 set nō haberet locum iste text. ¶ † In tex. ibi nisi mora &c. per hoc patet q obligatio qua tenetur heres ad fideicommissum prestandum habet naturam bone fidei obligationis: quia in ea veniunt accessiones a tempore mortis licet in obligationibus stricti iuris non veniant nisi a tempore lit. cōtest. l. videamus. §. si actionem, cum seq. ff. de vsuir. facit. l. in minorum. C. in quibus cau. in integ. rest. non est neces. ¶ In text. ibi. hereditatem exponit Dyn. q: definet esse hereditas per aditionem factam, vt no. in. l. j. §. veteres. ff. de acquir. poss. bene facit. l. sꝫ si plures. §. fi. de vulg. & pup. & no. in. l. heres per seruū. ff. de acq. here. & declarat Bart. in. l. iij. in princ. ff. de bo. pos. titu. generali. ¶ In text. ibi accepto ferunt id est percipiuntur ex his rebus que non sunt habite postquam facta est hereditatis aditio. ¶ Io glo. j. ibi, computat sibi in quartā, istud quod glo. dicit heredem computare sibi in quartam fructus perceptos iudicio defuncti est verum si ipse heres velit: nam si non velit potest ex aliis rebus hereditariis retinere quartam. Sed Rapha. in. l. mulier. §. si heres, ff. eod. alleg. l. ita tamen. §. ex asse. ff. eodem. alias incip. heres ex asse. Hoc tamen reprehēdit Imo. in d. §. si heres. q: sequeretur quod nihil esset speciale in liberis primi gradus. quia si ipsi velint sibi computare fructus in quartam sine dubio possunt. & tamen cōstat specialiter esse eis concessum quod ipsi possent in aliis rebus quartam retinere. preterea & istud magis placet: quia opini. Rayn. videtur esse contra text. in d. §. si heres. & contra. l. nostram. Nec obst. dicto §. ex asse. quia ibi est specialis casus quando grauamen legatorum excedebat vires hereditatis, vt ibi apparet. & illum casum tanquam specialem enumerat glossa secunda hic. ¶ In ead. ibi, lege mulier. & l. pen. &c. vbi fructus perceptos iudicio defuncti vltra quartam non lucratur filia instituta, sed computet sibi in dotem debitam et quam alias detraheret, vt eo alienum si fructus nō sufficerent ad dotem. satis tamen etiam videtur filia heres tales fructus in dotem cōputatos lucrari cum filia in dote dicatur habere titulum lucratiuum, vt probat textus nota. & ibi Bartol. in. l. fin. §. si a socero. infra que in

hic l tex. ꝟ. q̄ties q: post aditionē si sunt hereditarii, sꝫ hereditas q cura & diligētia pcepit, iō fec⁹ videret dicēdū si ab alio q̄ ab herede pcepti fuissent: q: sm eādem opi. pcepti añ aditā hered. venēt restituendi fideicōmissa cessāte rōne hui⁹ l. q: eē fuerit acq̄siti hereditati. l. q seru⁹. ff. de le. iij. & effectu hereditatis rō dēnt restitui fideicōmissario sꝫ gl. h l ꝟ. accepto ferūt. Dy. Ang. Imo. raph. & alex. h Imo. l. l. ita tn̄. §. j. ff. e. bal. in. l. iubemus. col. iiij. C. e. Pau. de ca. l. l. si qs bonor. ff. d leg. j. & in. l. pcib⁹ in fi. C. de impu. & glo. in. l. fideicommissi. in pn. in ꝟ. non lucrum. ff. de vsu. & est tex. l. d. l. ita tn̄. §. j. l. si. & vide bar. hic dn̄ ponit de. l. itē veniūt §. cū pdixim⁹. ff. d pe. he. & no. sol. datas p eū ibi p intelligentia huius materiei aduerte ad. h. solu. q: vt nō da: nō seq̄ret ex ea q pcepti hereditate tacēte non eēnt restituēdi cu ma. Itē est tex p tex. in d. l. j. ita tn̄. §. si fuū. in fi. & ibi Pau. de cas. post alios. & ad d. §. cū predixim⁹ potest r. spondere p tex. hic in versi. necepto ferret. nec heres grauat⁹ tenetur restituere icrementum nisi de illis fuerit rogat⁹ expresse p text. in l. facta. §. si heres eo. ti. & bene facit tex. l. l. ex his verbis. in princ. ff. de lega. iij. & plus dicunt aliqui quod vbi grauamen apponitur fauore filii pupilli, puta quia illum exheredaret instituto extraneo cum grauamine de restituendo pupillo effecto pubere quo casu testamentum non possit infringi text. est etiam hodie incorrectus sm Alexan. & Mode. in. l. multi non note. ff. de libe. & posthu. & ille extraneus non lucrabitur fructus medii temporis, quia illa exheredatio fuit facta in fauorem pupilli per tex. in. l. in fideicōmissi. §. cum pollidius. ff. de vsu. nec poterit treb. detrahere ex quo fideicommissum fuit factum in fauorem pupilli. ita Bald. no. in. l. post mortem. col. iij. ver. vnū tamen. C. de fideicom. & in rub. C. de his que in frau. cre. in fi. & idē voluit gl. hic in fi. nec memini me alibi legisse. Francis.

tam. cred. ¶ In ea. ibi, qui negligentia fideicommissarii rc. sed an dicatur fideicommissarius esse negligens si fuit diligens in faciendo heredem compelli adire nõ autem restituere adeo q hoc casu fruct⁹ percepti non debent restitui: dic q restitui nõ debent et censetur negligens, vt probat tex. in l. ata tamen. §. i. j. e. et hoc est singulare sm Ange. et alios ibi. Requiritur ergo q fideicõmissarius petat q heres restituat saltem verbo, et in hoc sit diligens vt hic per Bar. et no. Cy. in l. iubemus. C. e. ¶ In ea. ibi. et tunc cõputat sibi in quartã rc. sm Ja. de are. et Pe. vt refert Cy. in d. l. iubemus. tenent cõtrariũ dicẽtes, qd de iure certum nõ reperitur heredem debere computari in quartã fruct⁹ nisi quãdo percepti sunt iudicio defuncti puta pendente die vel cõditione fideicom. l. mulier. §. si heres. cum seq. j. eo. Non autem qñ percepti sunt mora heredis nõ soluentis, sed Imo. h. d. q opi. glo. põt saluari per istum tex. in ver. plane referẽdo ad oĩa superiora. Item q satis vr̃ restituere ex quo computat sibi in quartam: q alia haberet tantũdem detrahere, vt in simili dicit glo. in hac. l. §. fi. tñ scdm eum posset pro concordia dici q hoc casu ppter moram et culpam heredis non possit heres imputare in quartam inuito fideicommissario, sed detrahet quartam de rebus hereditariis, et sic loquitur opi. Ja. de ra. sed eo volẽte, et nõ cõtradicẽte sic, et ita loquitur hec gl. q satis pñt ne alias dicamus esse in potestate heredis per culpam et morã suã sibi detrahere et restituere quartam in fructibus inuito fideicõmissario attẽto q nõ est in potestate hẽdis in qua re velit deducere quartã sed arbitrio iudicis cõmittitur, vt no. Bart. et alij in l. in quartam. ff. ad l. falci. dum tractant an in vna re possit deduci falcidia vel trebellianica alleg. l. potest. cũ si. ff. de leg. j. Tamen eã hac glo. nostra transit simpliciter Dy. hic, et idem tenet glo. in c. Ray. in versic. a tempore lit. contesta. de testa. et glo. in d. l. in fideicommissi. in prin. in glo. mag. et gloss. in d. l. iubemus. et ibi Bald. in iij. col. Pro qua opi. etiam multum facit tex. in d. c. Ray. Tamẽ non est inconueniẽs eam limitari, vt dictũ est, ne mora heredis sit sibi proficua. l. siue hereditaria. ff. de neg. gest. l. non solũ. cum si. ff. de n. ope. ¶ In ea. ibi, fallit in liberis primi gradus rc. Aduerte q inquantum gl. dicit superius per eam etiã in tertio casu non procedere in liberis primi gradus, vult aperte q si est heres de liberis primi gradus fruct⁹ perceptos post moram suam non computet in quartam. et idem videtur velle glo. in d. l. iubemus. sequitur istud hic Imo. qd esset valde no. ad ampliationem d. l. iubemus. Sed gloss. in d. c. Raynu. in verbo, a tempore lit. contesta. que est a doctor. magis cõmuniter approbata. et etiam Bal. in d. l. iubemus. in. iij. col. tz contrarium. Potes concludere q inquantum debet heres cõputare vel si in aliis rebus detraheret quartam tenebitur dictos fructus perceptos a tempore more restituere fideicõmissario, alias mora sua, vel dolus suus sit sibi proficuus. Et p hac opi. est tex. in l. postulante sticho. §. ũ in huius. ibi si mora nõ intercesserit rc. et ibi no. Bar. j. eo. et tex. in d. c. Ray. Tamẽ ad text. in d. c. Raynutius. posset responderi prout respondet Host. l. q ibi nõ loquitur in fructib⁹ perceptis per liberos primi gradus, sed in perceptis ab heredib⁹ liberorũ primi grad⁹. Saly. in d. l. iubemus. tenet etiam q illa l. locum non habeat quãdo liberi primi gradus fuerint in mora et post moram fruct⁹ perceperunt, nihil tamen allegat nisi q illa. l. hoc casu non loquitur. ¶ Sed dubium est, vtrũ d. l. iubemus. et id quod dixit hec glo. nostra locũ habeat non solũ quando filius est grauatus restituere fratri suo, et sic descendentibus testatoris, sed etiam quãdo grauatus esset restituere extraneo. Cy. ibi, et etiam Ray. tenent q non habeat locum qñ grauatus est restituere extraneo q illa l. non videtur loqui hoc casu. et tex. ibi dicit q extendi non debet ad alios casus et personas. Et idẽ tenet Frãc. de rampo. ibi sm qd refert Imo. in l. qd de bonis. §. qd anno. ff. ad l. falc. Sed Salyc. in d. l. iubemus. cõtrariũ tz dicens qd gl. ibi in sua distĩõne ita sentit. Ita etiã vr̃ sentire glo. nostra indistincte loquẽs. et Bart. cũ eã trãsit. Pro hoc facit q sm Saly. q maior est ratio q fructus nõ computentur in quartã liberis primi gradus, sed eos lucrentur vltra quartã, quãdo grauantur restituere extraneo magis quã quãdo grauantur restituere descendentibus testatoris. Item quia dispositio illius. l. est inducta in fauorem filij grauati, non in fauorem fratris sui qui grauatus erat restituere. Preterea sm Saly. ille tex. in prin. in versicu. filio. potest ad istum casum adaptari, nam loqui videtur siue sit vnicus filius tantum, siue plures lz istũ scdm casum apertius ibi psequatur illa litera. Imo. in d. §. quod anno, dicit etiam posse responderi ad l. iubemus. in fi. dum dixit tex. nõ extendi vltra personas ibi positas, nam debet intelligi vltra liberos primi gradus, et dum dicit tex. non debere extẽdi vltra casus ibi positos scilicet in quibus prestari non debet cautio: nam extra illos prestabitur vt sic referantur singula singulis prout sit in d. l. si ob nego

a ¶ Additior fides. adde tu et olno vi de alex. q tz Ji ii l d. §. qd anno. ff.

b ¶ Fructus. adde bar. i. l. ait pretor. ff. de iureiu. Bar. in l. iij. in. §. si qs tabulis. ff. ad l. fal.

tium cum glos. C. de nego. gest. et hec videtur sibi rationabilior licet scdm eũ nõ sit sine dubitatione. Et propterea dicit tenendum illud quod tibi magis placet. Tamen in puncto iuris videtur verior opi. Cy. et sequa. q Saly. nõ videtur bene ponderasse tex. in d. l. iubemus. in prin. in ver. filio. nã loquitur ille tex. quãdo vel vnus filius, vel plures fuerint instituti: et tñ tex. semp loquitur qñ institutus nõ fuit grauatus restituere fratri suo potuit enim esse q testator plures filios habebat: et tñ vnũ tãtũ heredem instituit et aliis iure legati vel fideicõmissi reliquit pro illo tempore facere poterat et filium institutum grauauit fratri vel fratribus suis restituere. et etiã responsio data per Imo. ad illam. l. fin. non est sine magna violentia ad illã tex. nõ ob. q videatur maior ratio in extraneo: q põt respõderi, vt sentit Ray. in d. l. iubemus. vz qd imperator considerauit q qñ filius grauatur restituere fratri ad commodũ fructuum nõ ita vz inter

a eos considerari: q maior fides⁹ quo ad testatorẽ videtur seruari qñ filius restituit alteri filio testatoris quam extraneo et ideo tñ modicũ qd ipsorũ fructuum voluit lex in quarta fratris cõputari ne inter eos suboriretur discordia q facillime iter eos asperrima nascitur. alle. l. cum ops post medium ibi parũ ante. §. cũ autem. C. de bo. lib. et in. §. ingratitudine. in auth. de nu. et hanc discordiam magis laborat lex sedare. l. cum pater. §. dulcissimis. de le. ij. vel responde q ex identitate vel maioritate rõnis voluit imperator. l. illam extendi: vt ibi pz in fi. extensio enim ad alios casus regulariter nõ fit ex identitate nisi ex maioritate rõnis. l. illud. cum vul. ff. ad. l. aquilã. p ampliatione illius. l. vide singulariter Ange. in l. scribit celsus. alias incip. celsus. j. eo. vbi voluit q dispositio illi⁹ l. celsus. §. fin. est volẽs q si patrimonium testatoris clade aliqua diminutũ sit heres nõ lucretur fructus perceptos etiã in iudicio testatoris: nã sm Ang. id nõ habebit locũ in liberis primi gradus p. d. l. iubemus. Imol. tñ in d. l. scribit celsus. dicit q illa. l. iubemus. hoc nõ dicit in casu nostro, sed dic q dictũ Ang. fuit pri⁹ dictũ Bar. in l. balista. j. eo. cum seq. quãuis Rapha. ibi dicat q Bar. fine. l. loqui videtur Ang. in l. postulãte. §. sed in huius. j. e. tenet idẽ q tenuit in d. l. scribit per. d. §. sed in huius. et cũ Ang. trãsit simplr Imo. tenẽo opi. Bar. maxime per. d. §. sed in hui⁹. ver. sed q. adde etiã Bar. hic q d. l. iubem⁹. nõ hz locũ in parẽtib⁹ institutis et grauatis per fideicõmissum, vt hic per eũ. et in l. filius fa. p illũ tex. ff. ti. ij. et pbat in d. l. iubem⁹. in fi. et ibi Saly. hoc tenet et est cõmunis opin. et an illa. l. iubem⁹ locũ habeat in filio naturali tz Ange. ibi q nõ et dixi. ff. l. pri. §. si qs rogatus. et an d. l. iuben⁹ inquantum dicit testatorẽ nõ posse disponere q liberis primi gradus cõputentur fructus in quartam sit hodie correcta per aut. sed cũ testator. C. ad. l. fal. sunt opi. ibi inter Cyn. et Bal. et Salyc. et ponit Rapha. hic aliquid. et in l. coheredi. §. cum filio. ff. de vulga. et pupil. tetigi in l. marcellus. in princip. ff. eodem.

3 ¶ † In ea. glo. ibi. §. si cõditionis. plures dant solutiones. ibi tñ doc. magis communiter illũ tenent, vz q ille tex. hodie sit correctus: q loquitur in debito iure nature in quo nõ imputantur fructus hodie. l. scimus. §. repletionẽ. C. de inoff. testa. de quo etiã ibi plene p doc. et gl. et p doc. in l. filiũ. C. fa. her. per d. l. iubem⁹. et per Cano. in d. c. Ray. super glo. pe. Subdebat tñ singulariter Jaco. but. in d. l. iubemus. q in debito iure nature. et etiã in trebel. quo ad liberos primi gradus computantur fructus percepti tempore mortis testatoris licet secus in postea pceptis. et ita intelligebat d. §. repletionẽ. et l. iubemus. qd dictũ reprehẽdit hic Imo. qm vr̃ scdm eũ cõtra mentẽ dictorũ iuriũ que volucrunt trebel. et legitimã dari filiis in aliis rebus quã in fructibus quasi hoc eis sit fauorabilius que ratio est vrgentior etiã ad fructus extantes. ¶ Adde q no. Ang. in d. l. centurio. ff. de vul. et pup. et in l. papi. §. vnde si qs. ff. de inof. test. vbi sequutus est opi. Jac. but. et idẽ videtur de mente Cy. et clarius Bald. in d. l. scimus. in prin. et plus signãter dicit ibi Bal. quod idem erit in fructib⁹ pẽdẽtibus tpe mortis testõris qd videtur verius: nã si trebellianica et legitima debetur filiis ex rebus sue hereditatis

4 d. l. iubemus. et d. §. repletionẽ. † et appellatione rerũ cõprehen-
b duntur et fruct⁹ ar. l. rei appellatio. j. de verbo. signi. et l. j. ff. si cer. peta. ergo computari debent in legitima et trebel. fructus qui erant percepti tẽpore mortis defuncti, vel etiã pendentes: quo casu censentur e. [illegible] pars rerũ hereditariarũ. l. in. l. fal. placuit ff. ti. n. et l. fructus pendentes. ff. de rei vend. et sic videtur q vtrũ tales fructus pro legitima et treb. filio assignare possit cũ arbitrio iudicis relinquatur in qua re debeat quarta assignari, vt fuit dictum. ff. ita puto tenendũ, quãuis Imo. in d. l. centurio. in quarta debita iure nature tenent opi. quã ipsemet tenet l. ic

5 rc. † Et ex his no. infertur q licet hic tradatur p regula fructus nõ debere restitui fideicommissario tamen hoc fallit in fructibus pceptis tpe mortis testõris: q cẽsentur res hereditarie pars reliquũ pñmoniũ vt dixi. ff. Hoc in spẽ firmat Ang. Imo. i. d. l. centurio.

l.centurio.reprehendentes Bar.ibi qui in.ii.col.in discursu vi
detur contrarium dicere cum allē.d.l.iubemus.et pro ista opi.
Ang.hic videtur esse tex.in verbo quoties.dum tex.dicit q̄ fuit
hereditatis etc.subaudiendo et exponendo.s.q̄ tēpore mortis
prout facit Bar.hic in fi.et idem dicendū est in fructibus satis
seu pendētibus tēpore mortis testatoris p ea que dixi.s.alleg.
Bal.in.d.l.scimus.qd̄ expresse firmat Saly.in.d.l.iubemus.al
le.d.l.in.l.fal.placuit.ff.ad.l.fal.Pro hoc facit q̄ si fruct⁹ per-
cepti hereditate iacente restitui debeant ita fructus qui pēden
tes erant tempore mortis.Hoc etiā videtur tenere Pau.de cas.
hic qui dicit q̄ ratio ppter quam in fideicommisso vniversali
5 nō veniūt fructus⁹ ponitur hic in ver.quoties.s.q: nō veniunt
nisi bona hereditatis sed fruct⁹ percepti p heredē nō dicuntur
hēditarii s3 hēdis et q: ei⁹ cura et diligencia sunt pcepti ex quo
dicit inferri q̄ ista.l.nō pcedit in fructib⁹ qui tēpore mortis te
statoris erant sati cū illi sint pars fundi vt.d.l.fruct⁹.et dicunt
res hereditarie vt alie res.sed Imol.in.d.l.cēturio.in fructib⁹
perceptis tēpore mortis testatoris fatetur veram esse opi.Ange.
s.q̄ restituantur fideicōmissario deducta trebel.de eis sicut de
aliis rebus.Sed in fructibus a testatore satis sed nōdū perce-
ptis tpe mortis testatoris dubitat.tādē dicit se putare q̄ non
veniāt restituēdi fideicōmissario sed bñ cōputantur in quartam
heredibus qui non sunt de liberis primi gradus per regulam
huius.l.Tñ verius nō puto q̄ fruct⁹ etiā sati a testatore pen-
dentes tpe mortis debeāt restitui p predicta.Pro quo bene fa
ciūt no.sing.per Ja.de are.et Bal.in.l.si qs honorū.de leg.i.cū
6 cōcor.quas ibi dedi dū alle.d.l.in.l.fal.placuit.¶ †Dicit etiā
iuxta pdicta signāter Raph.hic et in.d.l.coheredi.§.cū filie.q̄
l3 fruct⁹ nō cōputentur in legitima debita iure nature vt est di-
ctū tñ si testator expsse grauat filiū p fideicommissum vt resti-
tuat totā hēditatē post mortē seu certū tps absq3 deductione
legitime et sic grauat eū ad restituēdū etiā legitimā.Qd̄ si fili⁹
ante tps restituēdi fideicōmissi pcepit tot fruct⁹ ex heredita-
te q equivalebāt ad legitimā tenebitur ɔputare illos fructus in
legitimā et nō poterit legitimā aliter deducere ex aliis reb⁹ he
reditariis.Mouetur p id qd̄ voluit gl.no.in.d.§.cū filie.in verbo
tenebuntur.in fi.que vult q̄ grauamē iniūctū heredi de bonis p
prio heredis v3 si grauatus tātūdem percipit ex fructibus bo
norum testatoris et fundat se illa gl.p.l.filiusfa.§.apud marcel-
lum.de le.i.ergo eadē rōne vel maiori si fili⁹ pcepit tot fructus
ex bonis testatoris q ascendūt ad legitimā d3 posse grauari in
legitima que nō est debita filio sed quasi debita iuxta no.p gl.
in.l.iiii.C.de iur.et fac.ign.¶ Preterea scd̄m eum testator pōt
grauare filium vel alium heredem vt id qd̄ testator ipsi heredi
debeat alteri post mortem ipsius heredis det si tantum ex fru-
ctibus ante mortē suā percipiat heres quātum erat illud debi
tum.l.cum pater.§.titio.de le.ii.eadem ratione idē d3 dici in le
gitima vt ibi plenius per eum.Sed in hoc non puto tutius esse
stare cū eo q: filius d3 habere pure legitimā in proprietate cū
vsufructu et sic fructus qui percipiuntur ex legitima debēt esse
filii vna cum legitima vt est casus in.§.prohibemus.in aut.de
trien.et semis.et sic habere debet legitimā et eius fructus vt etiā
dicitur in hac gl.ad fi.qd̄ nō esset si diceremus q̄ sufficeret eū
percepisse legitimam in fructib⁹ per eum perceptis et per hoc
colligitur responsio ad allegata in cōtrarium.Preterea de le-
gitima omne grauamen debet remoui et illam pure habere d3.l.
7 quoniam in prioribus.C.de inof.test.¶ †Itē testator non po-
test prouidere q̄ filii teneātur sibi computare fruct⁹ in trebel-
lianicam multominus in legitimam.d.l.iubemus.et hoc vr̄ esse
de mēte Bar.et aliorū in.d.l.papinia.§.vnde si quis.inquātum
tenet q̄ ille tex.qui loquitur in terminis in quibus loquitur Ra
pha.sit hodie correctus per.d.§.repletionem.¶ Ad allegata
in cōtrarium vltra.s.dicta posset responderi q̄ ibi heres pote
rat repudiando hereditatem consequi debitum suum vel resti
tuere rem suam sed filius non potest restituere legitimā si vult
repudiare hēditatē vt no.Bar.in.l.quia poterat.ff.eo.adeo in
casu nostro nō debet imputari filio si adiuit hereditatem vt in
casibus alleg.per Raph.tamen procedat id quod dicit Bart.
in.d.l.q: poterat.vt dictū fuit ibi.¶ In ea.ibi,et hec de trebel
lianica etc.adde quartum casum extra gl.quem ponit Cy.post
Pet.in.d.l.iubemus.et Bart.hic,et Bal.in.d.l.ita tamen.§.i.ff.
eo.v3 qñ fructus percepti sunt hereditate iacēte vel etiā
post aditam hereditatem heredi vel fideicommissario non exi
stente in mora seu negligētia vt q: fideicōmissarius sit absens
quo casu concludunt dicti doc.et etiam Salyc.in.d.l.iubemus.
fructus non esse computādos in trebellianica nec restituēdos
per heredem qui nō fuit in mora adeundi alle.l.mulier.§.si he-
res a contrario sensu.ff.e.et.d.l.ita tamen.§.i.cum gl.in ver.an-
te aditam a contrario sensu.Nam ibi innuit gl.q̄ restituantur
fructus per heredem q: heres suspectā dicit hereditatē.ergo
a contrario sensu secus si nō dicit suspectā hereditatem q: non
restitueret fructus perceptos ante aditā hereditatem et innuit
ibi tex.satis clare q̄ fructus percepti post aditam hereditatē
non restituuntur si heres nō fuit in mora.Tamen licet predi-
cta procedant in fructibus perceptis ante aditam hereditatē
q: illi veniunt semp fideicōmissario restituēdi vt firmat glos.in
l.fideicōmissi.in prin.ff.de vsu.in ver.non lucrum.et gloss.hic in
ver.accepto ferunt.et Dy.et Ang.et Imo.et Raph.hic,et ang.
et Imol.in.d.l.ita tamē.§.i.et Bal.in.d.l.iubemus.circa.ii.col.
et Pau.de ca.in.l.si qs honor.de le.i.et Ful.et Pau.de cast.in.l.
precibus in fi.C.de imp.maxime per.d.l.si ita tamē.§.i.in fine.
vbi tex.nō se fundat q̄ heres fuit coactus adire s3 ex eo q̄ fue-
runt percepti fructus ante aditā hereditatē.Preterea fruct⁹
percepti hereditate iacente fuerūt acquisiti hereditati.l.q̄ ser
uus de leg.ii.ergo ēt hereditarii debēt restitui fideicōmissario
ita ēt videtur tenere Pau.de ca.hic in ver.quoties.per istū text.
exponēdo vt dixi super tex.qñ aūt fuerunt percepti post aditā
hereditatē non interueniente mora vel negligentia alterius l3 a
Bart.et doc.communiter teneāt tales fructus cedere lucro he-
redis tamen gl.in.d.l.fideicōmissi.quam ipsi nō allegant videtur
cōtrarium tenere per.d.l.postulāte.§.i.ff.eo.Sed certe ille text.
nō pbat vt ibi.et h.d.Ange.adeo in casu.d.l.postulāte restituit
nō aūt retinet heres pēsiones q: nōdū erāt percepte alias se- b
cus etc.¶ Successiue inquātum hic dicitur regulariter fruct⁹
cōputari in quartā limitat no.Raph.nisi testator expresse dix
posuisset q̄ heres detraheret quartam vt q: rogauit eū resti-
tuere retēta quarta.nam tūc fructus non cōputantur in quar-
tam sicut nec prelegata.alleg.l.titia.ff.ad.l.fal.sed illa.l.potest
aliter et melius induci vt ibi per Bar.in fi.dum dicit q̄ hec ver-
ba,grauo te vt restituas retenta quarta,intelligūtur.s.heredi-
tas quam iussi te restituere p fideicōmissum vt probat ille tex.
inducēdo vt ibi p Bar.ergo si intelligitur testatorē sentire de quar
ta hereditatis et isti fructus percepti post aditā hereditatē nō
sunt hereditatis vt hic in ver.quoties.et dictū est.s.ergo fructus
in quartā talē nō ɔputantur.q̄ est bñ no.¶ Subsequēter Ang.
hic dedit septē fallētias ad regulā hic positā q̄ h3 q̄ fruct⁹ nō
veniūt in restitutionē fideicōmissi.q̄ oēs colliguntur ex gl.hic in
ver.excepto ferūtur preter duas.Prima est qñ quis esset gra-
uatus restituere filio suo quicquid ex hereditate peruenit vt.l.
cū filio.in fi.sm le.Ja.de are.et ibi hoc sentit Bar.ff.de leg.i.et
idē tenet Imo.hic et in.l.balista.ff.e.et hoc nō limitatur.l.qd̄ hic
8 verbis.ff.de le.i.in prin.¶ †Scd̄a est fallentia in fetib⁹ gregis
q subrogantur in locū pecor mortuor:nam tunc sicut debebant
q̄ sunt mortua restitui si viuerēt ita restituentur isti fetus subroga
ti alle.l.deducta.§.hereditatē.ff.eo.dic vt ibi.Potest addi alia
tertia.s.qñ clare aliquo modo esset diminuta hēditas vt est ca
sus singularis in.l.cellsus scribit.ff.eo.de quo fuit incidēter di-
ctū.s.¶ Fallit ēt in partu ancillar vt est text.in.l.mulier.§.sed
etiam cū se.ff.eo.aliquas alias fallentias collige ex no.p Bart.
hic.¶ In ea.ibi,ergo repletionē etc.de hoc an fructus cōputen
tur i legitimā vltra no.hic p gl.dixi.s.vbi retuli illud dictū Ja.
9 bu.in.d.l.iubemus.†Sed de vno quero an sicut hodie fructus
b non computantur in legitimam^b debitam descendentibus vt
h.c in glo.an idem erit in legitima debita descendentibus non
memini me in specie legisse hoc tactū p aliū q̄ per Bal.in re
pe.c.si pater.circa pri.col.de te.in.vi.et dicit q̄ nō,et alle.l.filiusf-
fa.ff.ad.l.fal.qd̄ dictū est no.q: tex.in.d.l.filius.loquitur pprie in
fal.nō in legitima.facit q̄ not.Bar.hic dum allē.d.l.filius.pro
ipso ēt adduci pōt q: tex.in.d.§.repletionē.solū loquitur in legi-
tima filii seu descēdentiū ergo in ascendētibus remanēt incor-
recta iura antiqua volentia q̄ fructus indistincte imputentur in
legitima.d.l.papin.§.vnde si qs.facit eñ hoc ratio posita in.d.
10 l.scripto.i fi.ff.vnde li.¶ †In ea.ibi.postea faci.no.et ratio dif-
ferentie quare fructus sati post mortem testatoris nō cōputentur
in falci.s3 in trebellianicā sic pōt esse s3 Imo.q: heres d3 habe
re falcidiā de rebus hereditariis q̄ inueniuntur tempore mortis
attētis verbis falcidie:secus est in quarta trebel.attētis verbis
senatuscōsul.treb.¶ Posset ēt adduci alia ratio que colligitur
ex no.per Bar.in.l.i quartā.ff.ii.ii.circa.iii.vel.iiii.co.in ver.pri
mo q̄ro que sit ratio etc.et qualiter fructus in falc.cōputentur po
nit ēt Cy.in.d.l.iubem⁹.¶ In ea.ibi vbi aūt pcipit etc.Et hoc
apparet q̄ gl.prima.s.locuta est de fructib⁹ perceptis ex pre-
diis nō legatis.hic aūt qñ ex pdiis legatis.tñ inquantū gl.hic
distinguit an fructus ex re legata sint percepti mora non resti
tuentis vel negligentia non petentis reprobatur per Bar.et oēs
hic.et per Cy.et alios in.d.l.iubem⁹.et bene vt hic et ibi per eos.
¶ Addit tamē vnū circa hoc Imo.s.q̄ ex re legata heres fru
ctus iudicio testatoris percepit quis non veniāt restituēdi tñ
nō cōputātur in fal.et ita pprie loquitur.l.de bonis.§.fructus alle.
in gl.Et subdit q̄ Ja.de ra.et Cy.in.d.l.iubemus.vl̄r hoc in-

a ¶ Fruct⁹ non ve niunt.adde Spe. in ti.de teste in.§. i.ver.an fructus.

b ¶ In legitimas. adde Bal.in aut. nouissima.l.i.col. C.de inof.te. bal. l.l.nō est.C.famil. her.Pau.de cas. consil.cxii.

a ¶ In falci. adde doc. i. l. coheredi. §. cū filie. de vul. ⁊ pupi. Ang. in l. qđ de bōis. §. qđ anus. ad l. falcid.

b ¶ Mēte. adde l. si quis filius. C. de lib. preter.

telligere indifferēter vt sic omnes tales fructus cōputentur in
a falcidiamᵃ etiam quo ad omnes legatarios sed glo. in. d. §. fru-
ctus. videtur hoc intelligere verum quando fructus erāt sati
tempore mortis ⁊ hoc putat Imo. fortasse esse verꝰ. Nā alias
cum tales fructus non fuissent res hereditarie inspecto tēpo-
re mortis non debent imputari in falci. l. in quantitate. ff. ad l.
fal. ⁊ dictum fuit. ff. proxi. Sed in hoc dic ꝙ verior est opi. Cy.
quam sit opi. d. gl. qꝛ fructus percepti ex re legata de quibꝰ lo
quimur computātur in falci. etiam quo ad omnes legatarios
non solum quo ad illū legatarium ex cuius re legata percepti
sunt ꝗuis sati non essent tēpore mortis. l. ij. in ver. efficient. ff.
ti. iij. ⁊ in l. paulus. §. i. eo. ti. Non ob. d. l. in quantitate qꝛ illa p-
cedit in fructibus perceptis ex rebus legatis non autē in fru-
ctibus perceptis iudicio testatoris ex rebꝰ legatis vt ibi in gl.
⁊ hanc opi. quam teneo sequitur etiam Bart. ⁊ aliȷ̄ cōmuniter
b in. d. §. fructus. ⁊ idem fuit de menteᵇ Bar. in. d. l. ita tamē. §. ex
nisi. in pe. oppo. iuncto tex. ff. e. ⁊ ibi ad hoc illa verba Bar. pō-
derat Imo. vbi se correxit tenēdo opin. Bart. p. d. §. fructꝰ. qui
indistincte loquit. ¶ Addatis etiā ad istā glo. Imol. hic, ꝙ si
fructꝰ rei legate pcipiunt iudicio testatoris vt qꝛ legatū est pu
rū. Dicēdū est ꝙ si querit de fructibus de re legata perceptis
iacente hereditate ⁊ queratur an computētur in fal. pendet ab
illo dubio. s. an veniāt restituendi legatario de quo per gl. in l.
ꝙ seruus. de leg. ij. ⁊ per Bal. in l. seruo legato. in prin. de leg. i.
¶ Et si sequamur opi. tenētium ꝙ non veniant restituēdi nō
videt ꝙ computent in fal. nisi fuissent sati tempore mortis. Si
autem tenemus opi. tenentium ꝙ veniant restituendi tunc nō
debent computari in fal. nisi forte quo ad ipsum legatariū ar.
l. nesennius. in prin. cū ibi no. ff. ti. ij. Imol. in fructibꝰ ex re pu-
re legata perceptis post aditam hereditatem non discrepat a
Bar. ⁊ aliȷ̄s hic ⁊c. ¶ Adde ad id qđ ipse dicit de fructibꝰ per
ceptis iacente hereditate pure ex re legata ꝙ magis cōmunis
opi. esse vꝫ ꝙ non veniant restituendi vt no. gl. in l. herenniꝰ. et
in l. equis. ff. de vsu. ⁊ gl. in l. si. quā ibi sequit Pe. ⁊ Cy. Bal. et
Sal. C. de vsu. ⁊ fru. leg. cum cōcor. quas dedi in l. si tibi homo.
§. cum seruus. ff. de le. i. vbi hunc articulum examini tamen per
hoc non videtur inferri verum esse qđ dicit Imol. dicēs ꝙ tūc
sequitur ꝙ non computantur in fal. nisi essent sati tēpore mor
tis ⁊ qđ istud non inferatur patet per id qđ habetur in. d. l. fru
ctus. vbi fructus percepti iudicio testatoris ex rebꝰ legatis nō
veniunt restituendi ⁊ tamen computantur in quartā tñ soluē-
do contrariū potest dicere ꝙ habemus regulā ꝙ fructus percepti
seu acquisiti post mortē testatoris non cōputant in quartā. l. in
ratione la. ij. in prin. ⁊ l. in quātitate. in prin. ff. ti. ij. ¶ Hoc fal-
lit qñ recipiunt iudicio testatoris ex re legata. s. in diem vel sub
cōditione ergo qñ res est pure legata cū tūc nō pcipiant iudi-
cio testatoris fructus qui nō veniunt restituēdi legatario non
debēt computari in fal. qꝛ sumus sub dicta regula. Dū tamen
Imo. dicit tales fructꝰ perceptos iacēte hereditate debere im
putari si sint sati tēpore mortis in re legata pure nō placet mi-
hi hoc dictum suū qꝛ fructus sati tempore mortis debēt restu-
tui legatario cuius contrariū sentit Imo. ⁊ non bene vt firmat Ja.
de are. Bal. ⁊ Raph. Pau. de ca. in l. si quis bonorum. de leg.
i. ⁊ Bal. in l. i. C. de vsu. ⁊ fru. leg. per. d. l. fructus pēdētes. ⁊ per
d. l. lege fal. placuit. Bene fateor ꝙ quātū ad ipsum legatariuꝫ
dici potest ꝙ fructus percepti ex re ipsa legata sibi cōputātur
heredi in fal. ar. d. l. nesennius. in prin. ⁊ not. Cy. in. d. l. iubemꝰ.
satis enim sibi legatario restituit si compensat in quartam vt
dicit gl. in hac. l. §. si. que ratio cessat quo ad legatarios.

1 ☞ Rogatus portionem hereditatis restituere non tenetur
restituere quod capit iure prelegati a coheredibus.

1 **Si legatum.** †Rogatus portionem heredita-
tis restituere nō tenetur qđ capit
iure prelegati a coheredibꝰ restituere sed solū qđ capit iure he
reditario a seipso. h. d. scđm intellectū Bart. ⁊ Ang. vel sic sm
intellectum Dy. ⁊ Ray. ⁊ Imo. Rogatus partē hereditatis
restituere sibi in quartam computat portionem hereditaciam
in quartam prelegatam non autē qđ capit a coherede. h. d. Et
de hac materia huius. §. fuit dictum in l. marcellus. §. quidam
liberi. ff. e. Tamen huic litere fortiter ob. tex. in l. cū qui. §. pen.
de his qui. vt indig. cui respondere potes vt ibi per Bar. Uel
aliter vltra eum potes respōdere sm Imo. ex qua responsione
comprehēdet intellectus huius. §. s. ꝙ si heres in casu huius. §.
aliunde haberet quartā treb. puta in fructibꝰ pceptis vel alia
re tūc etiā p portiōe hereditaria nō restitueret heres fideicōmis
sario aliqd denudo prelegato ⁊ sic concordat iste text. cū. §. pe.
Et etiā si ista portio hereditaria fundi plegati excederet trebell.
nihil restitueret de fundo ipsi fideicōmissario sed qñ nō habe-
ret trebel. aliūde tūc partē plegati quā hꝫ iure hereditario bñ cō
putat in treb. sed hoc mō vꝫ fideicōmissario restituere ⁊ ita in-
telligat iste tex. sm Imo. dicētē ꝙ hūc intellectum expresse ap
probauit gl. in. d. l. cū pr. in prin. in verbo habiturā. de le. ij. ⁊ est
de mēte gl. in l. titia. ff. ti. ij. ⁊ gl. in l. cū virū. C. de fideic. ⁊ de mē
te Dy. ⁊ Ray. hic. Tamen iste intellectꝰ vt mihi vꝫ diminuat ⁊
violat istū tex. Nā pone ꝙ portio hereditaria prediȷ̄ plegati ex
cedat trebellianicā sequeret ꝙ nihil restitueret fideicōmissario
pter ꝗ quartā quā retinēdo habere dꝫ vt hic i gl. ⁊ tñ verba lite
re sonāt hic aperte ꝙ tota portio hereditaria restituat fideicō
missario vñ ipsemet Imo. in. d. l. titia. tꝫ contrariū eiꝰ ꝙ ipsemet te-
nuit hic ⁊ fatet etiā ipse ꝙ glo. in hoc. §. innuit ꝙ si illa portio
hereditaria fundi plegati excederet trebellianicā deberet resti
tui fideicōmissario id in quo excederet. ¶ In gl. in ver. cadit in
fi. hec gl. sm Imo. ⁊ Ro. hic reputat fin. in ꝗtū vult qđ in casu
d. §. cū pollidiꝰ allegati i gl. trebellianica nō veniat detrahēda
p instituitū ex quo Bal. in l. post mortē. C. de fideic. ⁊ in l. iube-
mus. in. v. col. C. e. ti. ⁊ in ru. C. de reuo. his q̄ in frau. cred. in fi.
no. dicit ꝙ vbicūqꝫ appet aliquē fuisse institutū nō ad vtilita-
tē ipsiꝰ sed alteriꝰ cui testator puidere voluit ⁊ cui rogauit he-
reditatē restituere nō poterit heres treb. detrahere. exēplū colli-
git in casu. d. §. cū pollidiꝰ. ⁊ dicit ita tenuisse Dy. in addi. suis
in. d. §. cū pollidiꝰ. ⁊ no. etiā Imo. in l. cū filio. de le. i. ꝙ est bñ no.

1 ☞ Fideicom. relictum filiofa. vt ad eum perueniat videtur
delatum in tempus existente sui iuris.
2 Magis debemus attendere mentem ꝗ verba.
3 Expense pro conseruandis rebus refici debent nō integre sed
secundum estimationem fiendam.
4 De statuto ꝙ pretio rei vendite pro gabella soluantur dena-
rii sex.
5 Ualet donatio sine insinuatione si deducta gabella que solui
debet remanent solum quingenti aurei.

1 **Ubi pure.** †Fideicommissum relictum fi-
liofa. ita vt ad eū perueniat vi-
detur delatum in tempus existētie sui iuris. Et ro-
gātus ꝙ hereditatē partiatur videtur rogatus di-
midiam hereditatis restituere ⁊ sumptus facti per heredem in
rebus restituendis vel conseruandis non repetuntur a fideicō
missario sed imputantur heredi. h. d. tota. l. ⁊ de materia huius
l. in princi. dic vt dictū fuit in l. cogi. §. si pater. ff. e. ⁊ in l. filie. de
2 le. i. ¶ †No. ex. §. i. magis mentē ꝗ verba attēdi debere de quo
vide plene per Cy. ⁊ Jac. de bu. ⁊ Bal. in l. cum virum. C. de fi-
deicō. ⁊ p Jac. but. in l. non dubiū. C. de leg. ⁊ Bal. in l. iurisgē.
3 §. pactorum. ff. de pac. †Circa. §. fin. hic in verbo cōseruandis.
intellige istum tex. cum gl. ꝙ expense facte pro conseruādis re
bus refici debēt non in integre sed sm estimationē faciēdaꝫ eo
mō quo vult tex. sing. in l. domꝰ. ⁊ ibi doc. ff. de le. i. ⁊ ibi in spe-
cie Ang. dicit istū tex. ita debere declarari per illum. Etiā tene
menti qđ dicit Bar. hic in. §. fi. de expensis que fiūt per heredē
in proxenetis bannitoribus seu in subhastationibus que fiunt
pro rebus ipsius hereditariȷ̄s vendēdis ꝙ possunt tales expē-
se deduci p heredē rogatū restituere p fideicōmissum, qñ tales
venditiones facte sunt ex causa vt puta vt satisfieret creditori-
bus ar. l. quantitas. ⁊ ibi vide Bar. ff. ti. ij. ⁊ l. fi. §. in computa
tione. C. de iu. deli. ⁊ ibi per Bar. in. ij. no. ⁊ per Bal. ibidē. qui-
bus adde que pulchre no. Bart. ⁊ aliȷ̄ in l. sed si hoc. §. cuidam.
4 ff. de condi. ⁊ de. †Ubi queritur an si statuto caueatur ꝙ de pre
tio rei vēdite pro gabella soluantur sex denariȷ̄ pro libra an di
ctum pretium rei vendite debeat estimari deductis expēsis p-
xenete ⁊ bānitorum ⁊c. vide ibi per eos. ad quod etiā vide not.
per Bart. ⁊ alios in l. fructibus. ff. solu. mat. ⁊ in l. a domino. §.
fi. ff. de pet. here. ⁊ in l. i. C. de fru. ⁊ lit. expē. in pe. col. ⁊ qđ not.
Barto. Ang. et Imo. in l. non amplius in prin. per illū tex. de
leg. i. et ibi fuit dictum. et quod no. doc. in l. in legem fal. nō ha-
5 betur et in l. quoties. ff. ad l. fal. †vbi not. dicit ꝙ si donasti mi-
hi rem valentē vltra quingentos aureos tamen si deducta ga-
bella que debebat solui per donatarium de donatione si nō re-
manent quingenti aurei valebit donatio sine insinuatione ia-
xta l. sancimus. C. de do. ⁊ idem in effectu voluit Bal. in. d. l. sed
si hac. ⁊ bene probatur in. d. l. quoties. ¶ In gloss. i. ibi, impe-
rator. tene primam opi. quia cōis est. alie diminant ⁊ nihil va-
lent. ¶ In gl. in ver. sed si sentētia. ibi. l. un. dic ꝙ ibi fuit error
in nomine ap[...]latino ideo vitiatur dispositio qꝛ mēs discre-
pat a verbis ⁊ repudiatur ille error valde supinꝰ. ¶ In ea. ibi
l. prospexit. soluit Ray. ⁊ Nico. de nea. qđ ibi non constabat de
mente vel ꝙ ibi ideo hoc est quia lex vltra processit recedēdo a
mente ⁊ stādo solum verbis. hic secus. Uel sm Imo. dic ꝙ ibi
fuerunt verba generalia que non restringuntur si volumus re-
strictionem facere ne quis indebite lucrum perdat secus si veli
mus restringere ne quis indebite pateretur. l. ij. C. de nota. vel ne
quis indebite ad lucrum admittatur. l. vt gradatim. §. sed si in l.
i. de mune. ⁊ ho. ⁊ no. Bart. in l. omnes populi. in. vi. q. prin. ff. de
iusti. ⁊

iusti. et iur. et in. l. adigere. §. quis. de iure pa. De intellectu. d. l. p(er)spexi: vide not. Bald. in. l. ii. in. ii. col. C. que sit lon. consue. ubi dicit illam esse singularē legem: et p(er) eu(n)dem in. l. non dubiū. in. l. ii. in. ii. col. C. de legi. et ibi etiam p(er) Bartol. post glo. et p(er) Bal. in. l. si quis servo. C. de fur. et in. l. acceptam. in viti. colum. C. de usu. p(er) Bal. et Imol. in. l. si. super glo. ff. de he. insti. p(er) Saly. in. d. l. ii. de nox. p(er) Imo. in. l. si vero. §. de viro. ff. so. mat. ¶ In glos. si. primam so. secundum Dy. vel s(ecundu)m Ange. et Imol. etiam scd(e)a est vera iuncta cum prima. vel s(ecundu)m Ray. dic q(uod) spectāt ibi sumptus ad h(er)edem pro sua rata: et sic quarta quā retinet sed pro residuo re petat a fideicom. ut in contrarium hoc etiam v(idetur) velle Bart. et Imol. hic et istas etiam tenet Ro. in. l. 2ma. Raph. hic dicit q(uod) tex. hic in verbo imputari d(ebet) heredi d(ebet) expo(ni) i. computari. l. olim o(mn)ido. §. imputari. C. de inoff. test. et tunc b(e)n(e) stabit et nihil obstabit et dicit se mirari q(uod) doc. non aduertant: v(idetur) ipse sentire q(uod) intentio litere sit quod expense debeant imputari. i. dari heredi: sed certe in. d. §. imputari nō accipit(ur) sic: ideo tene precedentem.

1 ¶ Relictum in t(em)p(or)e liberorum verificatur si fideicommissarius uxore pregnante decesserit.

1 **SEd si ad tempus.** †Relictū ad tempus liberorū verificat(ur) si fideicommissarius uxore pregnante decesserit. h. d. intellige t(ame)n istū text. l(icet) doc. non dicant si posthumus natus fuerit postea vivus ut. l. is cui. ff. titu. §. ¶ In glo. i. in fi. habes ex isto tex. s(ecundu)m intellin glo. no. q(uod) fideicōmissum universale si est purum vel purificatū transmittit(ur) ad h(er)edem fideicommissarij decedētis an(te) restitutionē fideicommissi: et hoc magis cōiter tenet(ur) q(uam)uis glo. tenuerit contrariū in. l. cum si. ho. de leg. i. de quo dic ut ibi plene et Barto. et alios: et ita etiam ad hoc istū tex. pōderat Imo. hic l(icet) de Ricio. de nea. mentionē faciat. ¶ Querit etiam hic Imol. an ubicunq(ue) relinquitur ali(qui)d sub conditione liberorum sufficiat liberos habuisse dato quod ante mortem illius cui nati sunt liberi decedant: et refert quod Ja. de bel. in. l. ex facto. §. penul. ff. eod. concludit quod si testator retulit se ad tempus mortis illius ex quo nascuntur liberi: et tunc non sufficit eos liberos habuisse si vivo eo decedant: per. d. §. pe. S(ed) ubi non retulit se ad tēpus mortis vel sumus in dubio: tunc secus erit per. l. antepe. C. de insti. et substi. ¶ Adde q(uo)d Bald. in. d. l. antepe. de hoc aliquid ibi tetigit: t(ame)n nihil clare decidit: et pro isto ultimo membro p(otest) allegari text. in. l. cū uxori. C. q(uan)do di. le. ced. raph. cu. in. l. in substitutione. ff. de vulg. et pu. videt(ur) contrariū velle. nam ibi q(ue)rit q(uo)d si testator filium instituit, et deinde dicit: et si fili(us) me(us) filios nō habuerit hereditas veniat ad titiū: postea mortuo testatore filios habuit titius: sed t(em)p(or)e mortis filij liberi predecesserūt an admittatur titius. refert q(uo)d Ja. de are. et alb. de rosa. in. d. l. ex facto. §. pe. tenēt q(uod) non per. d. l. cum uxori. et per. l. heredes mei. §. i. ff. eo. sed raph. dicit q(uod) l(icet) de propria significatione verborū ita sit t(ame)n in proposita. q. putat contrariū esse verius ex presumpta mēte testantis: q(uia) v(idetur) voluisse referre se ad liberos extantes t(em)p(or)e mortis filij ex quo tractatur de successione: et testator v(idetur) cōsiderasse legitimā successionē liberorum allega. d. l. in substitutionem: in fi. sed ad illum tex. p(otest) r(espo)nderi tenendo intellectum gl. pe. ibi quē sequit(ur) ibi Bar. s. q(uod) dictio tūc operat(ur) illud ibi de quo ibi per docto. plenius. Et ista adde his que dicta sunt in. d. l. ex facto. §. pe.

1 ¶ Heres qui per errorem facti totum fideicommissario restituit recuperat.
2 De venditore qui per errorē putans se satisfactū dedit licentiā emptori apprehendendi possessionē propria autoritate.
3 Quilibet pretendens probabile interesse potest denūciare debitori ut solvat creditori.
4 Debitor tenetur solvere quando creditor cavet de conservando eum indemnem.
5 Potest officio iudicis denunciare debitoribus debitoris mei ne ei solvant.
6 De materia. l. iij. C. de nova.

1 **HEres cū.** †Heres q(ui) p(er) errorē facti totū fideicōmissario restituit cōdicendo vel possessiōes adhuc vacātes occupādo: seu debitoribus ne solvāt denūciando recuperat. hoc dicit. ¶ In tex. ibi nancisci subaudi quādo ex b(e)n(e)ficio tātū restitutio facta fuit fideicōmissario qui nondum apprehenderat possessionem rerum hereditariarū alias non posset p(ro)pria autori-
2 tate occupare. l. extat. ff. quod metus causa. Tex. quo infert not. Ange. q(uod) si venditor p(er) errorē putās satisfactum esse procuratori suo de precio rei vendite dederit licentiā emptori p(ro)pria autoritate apprehēdi possessionē rei vendite q(uod) non obstante licentia poterit possessionē nācisci p(ro)pria autoritate rei vēdite donec sibi satisfactum fuerit nec emptorem aliquo iure spoliare dicetur: quia si nondū emptor possessionē adeptus erat: quia licentia data de iure iur. in tenutā: et possessionē rei pertinentis ad cōcedentē licētiā nō nocet sibi quin autoritate propria possit nancisci illā q(uam)diu fuerit p(er) illū adepta: et cōcedētī aliquid d(ebet) impleri q(uod) adhuc nō sit impletū ut hic p(ro)bat(ur) q(uod) est b(e)n(e) not. s(ecundu)m eum cū quo trāseunt mod. hic. Itē no. q(uod) in casu isto heres denunciare p(otest) debitoribus ne solvāt fideicōmissario q(uo)d sentit etiā hic Bar. et expressi(us) Ang. et Imo. esse verū et si cēnt debitores ex cā depositi. Nec ob. l. pe. in fin. cū aut. ibi posita. C. depo. quia p(ro)prie h(er)es nō est tertia p(er)sona de qua loquit(ur). d. aut. cum gl. sed est principalis cū habeat adhuc actiōes directas. l. si h(er)es insti-
3 tutus. in prin. ff. eo. q(uo)d est b(e)n(e) no. ad limitationē illius. l. pe. cum d. aut. Et dicit Raph. q(uod) ista limitatio est singularis: †et regulariter quilibet pretēdēs p(ro)babile interesse p(otest) denunciare debitori ut solvat creditori. l. si. ff. de lege commisso. l. iij. C. de novis. et q(uan)do talis denunciatio fieri debeat et sic an debeat fieri fides denūciato de interesse denūciantis posuit Ang. hic unum verbū dicēs q(uod) sic p(er). l. si q(ui)s inficiatus: et q(uo)d ibi no. Bar. ff. depo. et in. l. si hominem. ff. man. vide plenius p(er) Bar. in. l. nō solū. §. morte. dum tractat de scd(e)a spē p(re)stationis. ff. de ope. no. nun. et
4 ibi de hoc dixi: ideo hic non tango. ¶ †Subdit hic not. Ang. q(uod) q(uam)vis alius pro suo interesse denunciaverit debitori meo ne mihi solvat tamen si caveo debitori meo de conservando eum indemnē tenet(ur) mihi solvere. per. d. l. pe. in fi. ¶ Sed Imol. hic dicit istud nō videri simpl(icite)r verū ut p(ate)t in. d. l. pe. iuncta. d. aut. s(ecundu)m eū: puto q(uo)d ipse voluerit sentire q(uod). d. l. iuncta. d. l. pe. q(uan)tum ad dictam cautionem est correcta p(er) aut. ibi positā: ut vult glo. in. d. l. pe. in fi. ¶ Vel si teneremus q(uod). d. aut. nō corrigat prout ibi tenuit Ja. de are. et Cy. adhuc videret(ur) q(uod) illa. l. pe. nō probaret: q(uia) si ibi est sp(eci)ale in deposito: ergo in contrarium est ius cōe. l. q(uo)d vero. et l. ius fin. ff. de le. Ni. de nea. hic v(idetur) in effectu tenere idem q(uo)d Ang. h(oc) alle. l. is a quo. de rei v(en). et v(idetur) referre q(uod) Bar. hic istō velit. Rap. etiā idē t(ame)n p(er). d. l. pe. et v(idetur) et sentire q(uod) Bart. hic istud non dicit: sed b(e)n(e) reperio Bar. istud velle in. l. si a furioso. cum. l. seq. ff. si cer. pe. alle. is ar. d. l. is a quo. cum. l. seq. et l. pen. ff. de pe. he. et idem etiam voluit Inno. in. c. sane. el. ii. de offic. deleg. facit q(uo)d no. Bar. in. d. §. morte. in. q. prin. in. i. col. illius. q. d(icit) all. l. fin. C. de pe. he. Et p(otest) dici q(uod) q(uan)tum ad d(i)ctā cautionē nō sit sp(eci)ale in deposito in. d. l. pe. cōiter t(ame)n tenēt opi. glo. in. d. l. pe. in fi. s. q(uo)d in deposito sit correctū q(uod) ibi d(icitu)r de cautione: ut firmant glo. et docto. in corpore vn(de) sumit(ur) illa aut. et p(ro)bat(ur) ibi in tex. ut etiā ibi firmat Sal. in. d. aut. Subdit etiā not. Ange. q(uod) debitor taliter denūciatus p(otest) agere c(ontra) denūciantē ut denunciatio sibi remittat(ur). alle. not. p(er) Imol. in. c. sane preallegata. Sed certe ut hic d(icit) Imo. et vult ibi Inn. q(uod) denūciat(us) sibi p(otest) cōsulere per cautionē de identitate ut dixi. Et de hoc verū q(uo)d possit petere in iudicio remissionem prestationis seu denunciationis sibi facte vide bar. de hoc q(uaer)ētē: et nō decidētē in. l. de pupillo. §. si is cui. in p(rinci)p(io). ff. de op. no. nū. s(ed) de hoc me remitto ad ea q(uae) ibi satis ple-
5 ne scripsi. †Adde etiā p(re)dictis: q(uia) s(ecundu)m Pau. de ca. h(ic) tex. iste facit q(uod) si aliq(ui)s est debitor me(us): et dubito de facili nō posse ab eo cōseq(ui) debitū possum facere denunciari p(er) iudicē debitoribus suis q(uod) sibi non solvant: et q(uod) teneat(ur) iudex ita facere ad petitionem meā. S(ed) certe s(ecundu)m eū hoc fieri nō d(ebet) p(er) iudicē nisi debitū meū eēt liq(ui)dū: q(uia) illa est q(uae)dam sequestratio q(uae) est regl(arite)r p(ro)hibita. l. i. C. de p(ro)hi. seq. pec. facit. l. cum falsam. ff. de cōsti. ¶ Posset t(ame)n s(ecundu)m eum hoc fieri q(uan)do piculū esset in mora. facit. l. si fideiussor. §. si. ff. q(ui) satis. cog. et nō ob. tex. iste l(icet) ipse nō dicat quia hic denūciās erat principalis p(er)sona. s. h(abe)ns h(abe)ns directas ut hic p(er) Bar. Nō ob. l. si. ff. pe. l. cō mis. l(icet) non dicat: q(uia) r(espo)ndet ibi Martinus syllim(anus) et Ful. q(uo)d est ibi sp(eci)ale in fisco ut possit ibi denunciare debitori sui debitoris ne solvat sicut exigere p(otest) debitorē sui debitoris. C. q(uan)do fisc(us) vel priva. l. iij. et nō. sec(us) s(ecundu)m eos cēt in p(ri)vato nisi privat(us) h(abe)t pignoratū nomē debitoris sui. arg. l. nomē. C. q(uae) res pig. oblig. pos. et l. si cōvenerit. la. ii. ff. de pig. ac. ¶ Vel r(espo)nde q(uod) in. d. l. si nō disputatur utrum iudex debeat ad petitionē meā denunciare debitori debitoris mei ne sibi solvat: sed solū ibi tex. vult quod si iudex hoc faciat: tūc p(ro)pter autoritatē precepti iudicialis excusetur debitor ille a mora et pena: si non solvit creditori suo in termino: et ita intelligit illū tex. Bar. ibi: et in. l. non solū. §. morte. in. iij. q. prin. ff. de ope. no. nū. Nō p(otes)t t(ame)n illud q(uo)d Pau. de ca. hoc d(icit): q(uia) d(icit) nisi debitū esset liquidū: q(uia) dato q(uo)d debitū sit liq(ui)dū: t(ame)n regl(arite)r nō p(er)mittit(ur) sequestratio, ut. d. l. i. facit q(uo)d singl(arite)r not. bar. in. l. iurib(us). in fi. C. de agri. et cēn. lib. xi. et in. l. hanc. p(er) illū tex. C. de erog. mili. anno. lib. xii. ubi voluit quod in casibus in quibus specialiter est permissa sequestratio illa fieri nō possit nisi creditor de credito fidem faciat per publicum instrumentum de quo an sit verū dixi in. d. l. si fideiussor. §. si. et per Imo. in. d. l. imperatores. §. fin. ff. de ap. et p(er). d. Abb. in. c. si. de seq. pos. t(ame)n dictū Pe. de ca. hic posset salvari in casu in quo debitor meus esset mihi cōdēnatus p(er) s(ente)n(t)iam q(uae) in rem iudicatā transiisset et in res

Qqq

bus mobilib⁹ vel immobilibus nõ hẽret tñ qd mihi sufficeret. nam tunc possunt exigi noĩe debitorum debitoris mei. l. ij. C. q̃n
6 fis. vel priua. ⁊ no. in. l. pe. eo. ti. ¶ †Itẽ hr̃ ex isto tex. ꝙ sicut q̃ hz vtilẽ actionem vt cessionarius potest denũciare debitori ne soluat cedẽti q̃ hz directã. l. ij. C. de no. ita cũ heres hñs directã põt denũciare debitori ne cessionario soluat seu fideicõmissari vtilẽ. ⁊ istud idẽ tz Rap. hic dicẽs se hoc alibi nescire. Ha bes hic casũ i quo actiões directe apũ hr̃dẽ post restõnẽ fidei cõ. nõ sunt inanes: ⁊ ita limitat id qd habet in. l. i. §. ꝗ̃. ff. eo.

1 ☞ Fideicõmissum a mr̃e relictũ filio in tempus sui iuris de betur qualitercunq; sui iuris factus fuerit.
2 An vxor possit pl⁹ scdo viro relinq̃re ꝙ filijs pmi mr̃imonij.
3 An hodie filij possint dicere testamentum matris nullum.
4 De testatore qui filijs institutis legauit vxori sue mille fruẽda toto tempore vite sue donec sine viro honeste vixerit.

1 **Mulier que.** †Fideicõmissum a mr̃e relictũ filio ⁊ collatũ i tp̃s mor tis prĩs sui i cui⁹ ptãte ɔsistebat uebet imediate ei.
2 fili⁹ qualitercũq; fact⁹ sui iuris fuerit. h. d. ¶ †No. tex. p que pbari vr̃ vxorẽ posse pl⁹ scdo viro relinquere ꝙ filijs pmi mr̃imonij iõ dubitabat h̃ Ang. an ista lex hodie correcta. sit per. l. hac edictali. in prin. C. de secũ. nup. ⁊ dicit se credere ꝙ nõ: q: hic nõ vr̃ plus relinquere scdo viro cum instituitur contemplatione filiorũ primi pr̃imonij ⁊ sic proprie nõ censet hr̃s sed custos put dicit gl. in. d. l. in fideic. §. fi. ff. e. ⁊ ita etiã transit Imol. ⁊ Raph. Adde ꝙ idem tenuit Bal. in. d. l. hac edictali. in. iij. col. alle. tex. in. l. cũ dotẽ. ff. ad. l. fal. ⁊. l. mulier. alias incip. sulpitius. ff. de dona. inter vi. ⁊ vxo. nisi fieret in fraudem vt ibi per eum. Bene facit qd not. Bar. i. l. ij. in pri. in. ij. col. ff. de dõ. ⁊ tex. in. l. cogi. §. his qui solidũ. ff. eo. ⁊ vide etiã Bald. d. l. hac edictali. §. ex cum seq. circa vlt. col. Ro. hic dicit ꝙ vltra limitationem datã hic p Ange. ad. l. hac edictali. ipse dat aliã limitationẽ: q: illa. l. non habet locũ in filijs naturalibus tñ vel spu rijs ᵃ ante mr̃imoniũ cõceptis postꝙ ɔtrxit cum alio viro vt est tex. no. in. l. cum pater. §. mater filijs. fm Bald. ibi. ff. de leg. ij. ⁊ addo Bar. in. l. j. C. de ineff. test. †Subdit etiã Ang. hic not. ꝙ in casu huius. l. isti filij nõ possunt dicere testm̃ nullũ etiã hodie ꝗnis eis iure institutionis nihil relictũ sit: quia mater ita testata est vt filijs cõsuleret. l. filiũ matrem. C. de inof. test. ⁊ in l. multi non recte. ff. de lib. ⁊ posthu. ⁊ in. l. si emancipatus. in. ij. j. de contratab. ⁊ ita tenuit Bar. Ang. ⁊ Imo. in. l. cum filio. in prin. ff. de vulg. ⁊ pu. ⁊ Ange. in. d. l. multi. ⁊ Gul. de cu. in auf. non licet. C. de li. prete. Et ꝗ̃ꝗ̃ hec videat̃ esse cõis opi. tamen contrariũ videt̃ tenere Bald. in. l. filijs matrẽ. ad fi. ⁊ Sal. in. d. aut. non lz. q: cũ mater hodie aliter possit filio consulere etiam seruando formã ⁊ solẽnitatẽ iuris. i. instituendo filiũ: prout hodie tenetur mater. §. aliud quoque capitulum. in auf. vt cum de ap. cog. nã hodie permissum est matri filium instituere hoc addito ꝙ patre etiam nõ queratur in proprietate vel vsufructu: vt in auf. excipitur. C. de bo. que lib. Sed aduerte quia si teneremus ꝙ mater etiã possit quo ad legitimã filij adijcere illã clausulã. s. ꝙ queratur patri aliquod cõmodũ etiam ratione vsufru ct⁹: ⁊ tenuit gl. in auf. vt li. matri ⁊ auie. in prin. quã ibi sequit Ang. ⁊ sequitur Bal. in. l. filie. ad fi. C. fa. her. ⁊ Bald. in addit. quas fecit ad tractatum Bart. de duo. fra. ⁊ Salyc. in. d. l. filijs matrẽ: tũc videt̃ procedere. d. opi. Bar. ⁊ Sal. quia mater perfecte soluere posset filio etiã seruando formã institutionis requisitã a iure. Sed si teneremus opi. Bart. in. d. auf. excipitur. ⁊ in suo tractatu de duobus fratri. in. vij. q. vbi voluit qd vsq; ad legitimã mater nõ posse dictam conditionẽ adijcere vt vr̃ probari in rubro ⁊ nigro in dicta auf. vt liceat matri ⁊ auie. in prin. vbi videtur opi. cõis eo q: remedium traditum in. d. auf. excipit. nõ est sufficiẽs remediũ adeo statuimus prouisioni iuris antiqui posite in. d. l. filijs matrem. ¶ In glo. in versic. tradendum. in fi. Sed in cõtrariũ quo ad terminos nostre legis videt tex. in. l. fideicommissaria. §. si cui. ff. de leg. iij. vbi videtur expectari debere tempus mortis patris. Propter hoc Pet. ⁊ Cy. in. d. §. si cui. dicunt ꝙ hec conditio si sui iuris efficiatur: q̃n nõ est simplex sed qualificata vt q: dictum sit si sui iuris efficiatur post mortẽ patris nõ verificat si alio modo efficiatur sui iuris puta per emancipationẽ: sed debebit expectari mors per. d. §. si cui. ⁊ ar. l. in illa. j. de verb. ob. ¶ Et ad istum tex. respondet ꝙ istud hic contingit ppter presumptã mentem testãtis q̃ odio habebat maritum a quo diuerterat. Sed Iac. de Are. ⁊ Bar. in. §. si cui. ⁊ Imo. hic reprehendũt hãc opi. ⁊ melius volentes ꝙ etiã q̃n non apparet de odio non dz mors expectari per. l. si ita. j. ex. i. ⁊. l. ij. C. de insti. ⁊ subst. Et responde ad. d. §. si cui. vt ibi per gl. ⁊ Bar. Et de materia plene per Bar. in. l. gallus. §. ⁊ quid si tñ. ff. de lib. ⁊ posth. ¶ Sed dubitat Raph. hic an hodie ista. l. sit correcta: ⁊ dicit prima facie videri ꝙ sic: quia ratio huius. l. est quia mater considerauit effectum acquisitionis hereditatis que non poterat acquiri filio donec esset in patria potestate fm ista iura. Unde cũ hodie per iura noua hoc sit correctum: quod correcta sit ista. l. ⁊ quod ista fuerit ratio huius. l. patet ex not. per Bart. in. d. §. ⁊ quid si tantũ. ⁊ tamẽ ipse dicit ꝙ non reperit scriptum ꝙ hec. l. sit correcta: quia ꝗ̃uis filio hodie acquiratur: tñ nemo est qui nesciat qd inspecta reuerentia ⁊ affectione quã fili⁹ habet ad patrem: administratio est apud patrẽ: ⁊ sic fieret ɔ votum matris testantis: vel etiã potest melius respondere ꝙ attento ꝙ etiã hodie quo ad vsufructum acquirat patri: vt in. l. cũ opz. C. de bo. q̃ lib. ideo videt̃ adhuc
4 militare ratio huius. l. ¶ †Extra glo. vltra doct. inducitur ista l. per Io. an. in addi. Spe. in titu. de secun. nup. in rub. ad nõ q̃: quiam alias de facto vidi testator filijs institutis legauit vxori sue mille fruẽda toto tp̃e vite sue donec sine viro honeste vixerit: post cuius vitam voluit titiũ habere illa mille. vxor predicta scdo nupsit ⁊ expirauit legatũ an interim dum viuit ipsa debeant illa mille esse apud titium an vero apud heredes testatoris. decidit not. post Richa. m. ꝙ spectare debent ad titiũ:
4 qui testator dixit post eius vitam ⁊c. q: nõ credidit hanc vxorem nubere sicut h̃ie nõ credidit ꝙ patrẽ emãcipaturum dum viueret: tñ sequuta emãcipatione fideicõmissum debet: ⁊ istud etiã tenuit Ange. in aliquibus lec. moder. in auf. hoc locũ. C. de secũ. nup. ⁊ Pau. de cast. in. l. si quis heren ita. ff. de acq. here. ⁊ in l. si mater. C. de insti. ⁊ substi. sub condi. fac.

1 ☞ Seruus potest cogere heredem adire ⁊ restituere si p testatorem libertas sit relicta.
2 Paria sunt aliqd esse de presenti vel sperari de proximo esse.
3 In fauorabilib⁹ appellatiõe doctorũ cõprehẽdũt scholares.

1 **Non est dubitãdum.** †Seruus potest cogere heredem adire ⁊ restituere si ab herede libertas ⁊ fideicommissaria he
2 reditas per testatorem ipsi seruo relicta fuerit. h. d. ¶ †Not. ꝙ paria sunt aliquid esse de presenti vel sperari de proximo esse: vnde dicit Rapha. hic quod de proximo doctorãdus doctor
b est: ⁊ sic facit verum licẽtiatus habeatur pro doctore.ᵇ de quo vide per Bald. in. l. fed ⁊ reprobari. in fi. ff. de excu. tu. ⁊ in. l. per per illum tex. de test. mili. ⁊ in. l. j. in pe. col. ff. so. matri. ⁊ in auf. habita. in. vi. ⁊. vij. col. C. ne fil. pro pat. per Pe. de anch. Imol. ⁊ domi. de sanc. ge. in proe. septi. ⁊ communis conclusio magis esse videtur quod quo ad beneficia ⁊ fauores habeatur pro do
3 ctore. arg. l. pe. ff. de testa. mili. †facit quod not. Bart. in. l. legatis. §. ornatricibus. per illum tex. ff. de lega. iij. dum voluit quod in fauorabilibus etiam appellatione doctorum comprehendũ
c tur scholaresᶜ per illum tex. ⁊ traditur per Cano. in procmio decretalium: ⁊ aliquid per Imo. in. d. l. i. ad fin. ff. solu. mat. In alio vero secus: q̃n vt dicit Bal. in. d. locis licentiatus adhuc examinandus est in publico examine. vide plenius in. d. locis.
d ¶ Item fm Paul. de cast. hic facit ad questionem de bãnitoᵈ qui petit se rebanniri: ⁊ de proximo erat rebanniendus quod adhuc lite pendente non possit impune offendi. de quo dic vt plene per Bart. ⁊ alios in. l. iij. §. si seruus. ⁊ ibi ꝺtra. ff. de acqui. pos. ¶ In glos. in versi. sufficit ibi nisi aliud dicatur in duobus ⁊c. ad hec duo iura hic allegata in glo. fi. collige responsionẽ ex magistrali distinctione tradita in. l. si res. §. i. j. eo.

1 ☞ Fructus percepti negligentia non petentis non cõputãtur nec veniunt restituendi.
2 An iste tex. procedat in fideicommissario conditionali.

1 **Si heres.** †Fructus percepti negligentia non petentis non computantur in quartã nec veniunt restituendi: sed fructus percepti iudicio testatoris bene computantur in quartam, ⁊ in fructus quarte: ⁊ heres tenetur fideicommissario vniuersali de dolo ⁊ lata culpa tantum, h. d. vsq; ad. §. cum proponeretur. Not. fructus perceptos iudicio testatoris in quartam computari: tamẽ hoc intelligi debet fm Rayn. si heres velit: alias poterit de alijs rebus deducere trebellianicã: sed de hoc dic vt fuit dictũ in. l. in fideicommissaria. in prin. ff. eo. ad qd etiã vide not. per Barto. in. l. ita tamen. §. ex asse. j. eod. qualiter aũt fructus percepti iudicio testatoris veniant restituendi ei qui est substitutus directo dic vt in. l. centurio. ⁊ ibi per doc. ff. de vulg. ⁊ pup. hic enim. ⁊ in. d. l. in fideicõmissaria solũ tractatur qualiter veniat restituẽda substituto per fideicommissum. ¶ No. in ver. hic ⁊ enim ꝙ heres põt conueniri a fideicõmissario: vt reddat rationẽ totius administrationis: ⁊ ita istũ tex. allegauit gl. in. l. cũ tale. §. titius. ff. de cõdi. ⁊ de. ⁊ Bal. in. l. filium quẽ. C. fa. er. ¶ In glo. in versi. proxime ibi solue hic coactus: hec prima sol. communiter reprehenditur: q: diminuit ad istũ tex. in prin. dum dicit deduci quarta quam non deduceret si coactus adijsset. sequentem sol. etiam damnat Io. de imo. ⁊ Ang. hic. ꝙ tex. hic videt loqui de vtraq; culpa. ¶ Item

a ¶ Uel spurijs. ad a de Iacobzochum in repe. c. p venerabilẽ. q̃ filij sint legi.

b ¶ Pro doctore. adde Fely. in. c. accusare. in. j. col. de rescrip.

c ¶ Scholares. ad de Pe. de Anch. ⁊ domi. i proe. vj.

d ¶ De bãnito. ad de Nellum in tractatu de bãnitis.

pa. ¶ Item sm Raph. hic ista solutio nõ hz in se rõnẽ differentie: vñ Jac. de ra. vt refert Cy. in. l. si legatari⁹. in prin. de leg. iij. rñdebat q contrariũ loquit in legatario quẽ non sequuntur onera. ideo magis grauatur hic heres quem onera sequuntur. facit. l. si hereditatem. ff. man. Sed hanc sol. reprehendit Jmo. q vr esse ꝯ tex. in. l. cum reus. §. culpa. ff. de lega. i. vbi tex. loquit in hfde et tñ dr eũ teneri de culpa leui. Dy. i. d. l. si legatarius. soluebat q hic loquitur in herede qui retinet quartam ex bñficio legis: et nõ ex dispositione testãtis. l. titia. ff. ti. si. et ideo cẽset gr̃a fideicõmissarij tantũ celebratus actus: sed in ꝯtrio legatarius retinebat aliqd ex volũtate testãtis: ideo ibi censetur gr̃a vtriusq. Et sm hoc vr q si testor grauasset hic de restituendo hereditatẽ detracta quarta qõ tũc ex volũtate testantis tenet etiam de culpa leui: et hoc etiã sequit Ange. hic: et Raph. idem etiã vr tenere Pau. de ca. hic q tñ subdit ad hoc esse vidẽdum qõ no. Bar. in. d. §. culpa. Sed dicit hic Jmo. q Pet. quem sequit Bar. in. d. §. culpa sentit oppositum: q vbi de hereditate maior pars valde excessiua debet esse penes fideicommissariũ, et minor pars debet esse apud heredem: ille actus censetur celebratus gratia fideicommissarij: ideo tenetur heres duntaxat de dolo et lata culpa. Et ita hic intelligit cũ hrs solum quartã tenebat vt hrs. Et parua vr esse hoc casu modicum et nihil. et ideo lz ex voluntate testantis retineret hrs quartã: tñ nõ tenebit heres nisi de dolo et lata culpa. Et pro hoc sm eũ facit tex. iste in prin. §. si hrs. punctãdo post verbũ deducta quarta ante verbũ restituet: secus est qñ inter cõmodum qõ remanet penes heredez, et commodũ fideicõmissarij non est magnus excessus. q tũc cẽset dispõ esse gr̃a vtriusq: et ideo tenetur tũc hrs etiã de leui culpa: et vt in. §. cũ qd. allegato in gl. subdit tñ Jmo. qõ si vellet is tenere opin. Dy. posset rñderi ad. d. §. culpa. prout ibi no. in gl. Sed certe ibi in gl. nihil dr p qõ appareat rñsio. et nulla melior vr dari posse rñsio ad. d. §. culpa. nisi q illud quod ibi retinet hrs retinet ex volũtate defuncti: hic aũt ꝯ eius voluntatem. d. l. titia. Adde q cũ. d. sol. Pet. et Bart. concordat etiã Cy. in. d. l. legatari⁹. et idem tz Bart. in repe. l. qõ nerua. in fi. ff. depo. et Bal. in. l. pignus. in pe. col. C. de pig. ac. et Pe. de anch. et Jmol. in. c. bona fides. de depo. et adde etiã que dicta fuerunt in. d. §. culpa. ¶ In ea. gl. in fi. dicit hic Raph. considerandum esse q tex. noster loquitur in fideicommisso puro. sed dictus. §. hereditatẽ. loquit in fideicõ. condõnali collato post mortẽ heredis: vñ non põt negari quin testrix respiciat ibi principaliter commodũ hrdis nõ fideic. et ideo sm eum gl. ibi male dicit qõ sic videt sentire Raph. in casu illo qõ tenet etiã heres de leui: et leuissima. d. l. cum reo. §. culpa. cũ ibi not. maxime per Barto. post glo. sicut in cõtractib⁹. l. si vt certo. §. nunc vidẽdũ. ff. ꝯmo. et ꝯctus et vltime voluntates in hoc a pari iudicãtur. d. §. cum

2 quid. ¶ † Ex hoc. §. hrs valde no. limitationem ad istũ text. in ver. sm eum. s. q nõ procedat in fideicõmisso conditionali. Tñ si putarẽ in hoc esse cõsiderãdum aliter: q attento q hereditas in casu. d. §. hereditatem. nõ est remansura penes heredem vel heredes suos mortuo ipso herede superstite fideicommissario ad quem transit hereditas tunc ppetuo et irreuocabiliter videretur q deberet estimari an inspecta qualitate persone heredis et fideicõ. s. si quis iunior vel senior verisilr speretur heredẽ parum viuere et sic modicũ esse futurũ cõmodum hereditatis in psona heredis. l. si seruus. in prin. ff. de condi. fur. et. l. cũ hi. §. modus. ff. de transact. et sm talem examinationẽ apparebit an dispõ hereditatis sit specialiter facta gratia heredis an fidric. ¶ In gl. in ver. non habet nisi sint nati ante diem fideicõmissi ec. Jmo. hic reprehẽdit istã gl. q siue ante diem fideicommissi siue post percipiant partus ancillarũ spectant ad fideicõmissarium: q augent hereditatẽ et censet qd hereditariũ: et in hoc fideicommissario vniuersali heres tenet oĩa restituere deducta quarta: et eius fructibus nec aliud lucrat nisi fructus peeptos iudicio testatoris: vel negligentia nõ petentis, vel in alijs casibus de quibus dictũ est. ff. in. l. in fideicõmissario. Cum igitur partus ancillarũ nõ dicantur esse in fructu. l. in pecudum. ff. de vsur. ideo indifferenter veniunt in restitutione fideicommissi vniuersalis. Nec ob. l. paulus. §. i. allegata in glo. q loquitur in fideicommisso particulari quo casu si legetur ancilla testatoris part⁹ edit⁹ an diẽ legati cedẽtẽ bñ spectat ad hrdem: q interim dñiũ ancille est hrdis nec venit restituẽdum illud quod ex ipsa re legata interim acqrit. d. l. Pau. et. l. q si seruus. ff. de le. ij. et. l. seruo legato. in princ. ff. de le. i. Et lz qñ legata est ancilla ad certũ tẽpus quo ad transmissionẽ cedat dies legati a morte testõris: dñium tñ interim añ diẽ est hrdis vt est casus sm. in. l. semproniu s attalus. ff. de vsu fr. leg. Si vero post diẽ legati: et sic post purificatũ legatũ nascant partus bene spectarẽt ad legatarium saltem si nascantur post aditam hereditatem: et ita loquitur. d. l. paul. Si autem esset ancilla aliena non testatoris non posset legatarius petere nisi esset perceptus post mortem vt patet in. d. l. paulus. §. i. ij. responso. iunctis his que legũtur in. d. l. §. et. ij. C. de vsu. et fruct. leg. Et ex his dicit Jmol. se putare qõ Ang. male dicit in suo summario inquãtum voluit qõ partus et partũ partus non veniãt in restõne fideicommissi: q non sunt in fruc. sed bñ cõputant in quartam: nam imo etiam veniunt in restitutione vt patet ex. ff. dictis. Sed adde qõ cum opi. glo. hic quam non reperio ab alijs doctoribus impugnari videtur concordare alia glo. quam ibi sequitur ipsemet Jmol. in. d. l. deducta. §. hereditatem. ff. ad. Pro qua opin. facit ille text. qui innuit qõ q ibi testator grauauit heredez vt post mortem suam restitueret hereditatem deductis reditibus seu fructib⁹ non potest heres retinere partus ancillarum: qñ non dicũtur esse in fructu vel reditu: et testator videtur voluisse omnia restitui exceptis his que essent in fructu. Et sic innuit saltem a contrario sensu quod si non essent adiecta illa verba deductis reditibus ec. posset heres retinere partus perceptos interim iudicio testatoris ante euentum conditionis. Et respondet ibi Jmo. ad istũ tex. quod hic loquitur in partu percepto negligẽtia fideicõmissarij: et sic post diem fideicommissi cedentem: non autem loquitur in partu percepto iudicio defuncti: et sm hoc haberis hic differentiam inter fructus: et partum ancillarum: q fructus percepti tam negligẽtia fideicõmissarij q iudicio defuncti non veniunt restituendi vt in princip. huius. §. et. d. l. in fideicõmissaria: cũ gl. sed in partu distinguetur: q si est perceptum iudicio defuncti non restituentur: secus si negligentia fideicommissarij. Et pro ista opin. facit q tex. iste in versic. sed enim. videtur intelligendus in fideicommisso puro nõ in diem vel conditionali sm Rapha. hic vt retuli. Sed pro hac opini. etiam posset induci text. in. l. fideicommissoria. in versicu. quotiens: et in verbo q hereditatis fuerit exponendo prout exponit Dyn. ibi vt retuli super tex. et sic videtur verior conclusio q partus percepti iudicio testatoris non veniunt restituendi fideicommissario.

1 ☞ Filia potest res subiectas restitutioni in causam dotis alienare ec.
2 Licet fructus per filios non computentur in trebellianicam et legitimam tamen computantur in dotem.
3 Fructus debent oneribus matrimonij deseruire.
4 Dictio taxatiua impedit extensionem ad alios casus.
5 Mulier dicitur caste viuere etiam si nubat.
6 Per secundum matrimoniũ dicitur contristari anima primi mariti defuncti.
7 Matrimonium in seipsum est castum.
8 Tertium matrimonium est detestabilius secundo.
9 Relictum vxori per extraneum non debetur si contraxit tertiũ matrimonium si dictum fuit donec caste et honeste vixerit.
10 Uxor que transiuit ad secunda vota an dicatur caste viuere.
11 Licet mulier per vim fuerit in prostibulo prostituta non dicitur desinere caste viuere.
12 Si mulier non portat habitum nigrum an dicatur vitam vidualem seruare.
13 An si vidua ingressa est monasterium dicatur vitam vidualez seruare.
14 Magis debita et priuilegiata est trebellianica q dos.
15 An filia possit alienare p dote bona subiecta fideicommisso.
16 Qñ filia habet vnde se dotet non tenetur pater eam dotare.

1 **Cum proponeretur.** † Filia põt res q subiacẽt restõni fideicommissi in cãm dotis alienare nisi in fructibus tãtum
2 superesset q ad dotẽ sufficeret. h. d. ¶ † Not. q lz liberi primi gradus non computent fructus in trebellianicã. l. iubemus. C. eo. nec etiã cõputent fructus in legitimã debitam iure nature. l. scimus. §. repletionem. C. de inoff. testa. et no. glo. in. l. in fideicõmissaria. in prin. ff. eo. tamen bñ cõputant seu cõpẽsantur in dotem q q pro dote constituenda potuisset filia instituta minuere fideicommissum vt hic et istud hodie non reperitur correctum sm omnes hic. hoc tñ vltra docto. hic signanter limitat Ja. de bel. in aut. de restit. et ea que par. in princi. in. fi. q. qõ si querat an fructus ex hereditate percepti cõputent in dotem est concludendum qõ aut congrua dos dando viro condigno exigit oĩa bona hereditaria et tunc non debent fructus in dotẽ cõputari p. d. §. quãobrem. aut. de restit. et ea que par. Itẽ quia sm eum percipiant iudicio testatoris fructus qñ filia erat grauata restituere p fideicõmissum nõ pure, sed in diẽ vel sub con-
3 ditione. † Item q fructus debent oneribus matrimonij⁹ de-
4 seruire. l. dotis fructus. in prin. ff. de iure do. l. pro oneribus. C. eo. ti. tñ etiã q res in dotẽ date nõ veniũt in restõnẽ fideicommissi. vt in. d. §. quãobrem. aut dos cõgrua exigebat tñ q tum erat legitima debita filie iure nature, et tunc non computãtur

a ¶ Matrimoniũ. Bart. in. l. si cõstãte. sol. ma. doct. in. l. qõ indig. de hb. oblig.

fruct⁹:q: sicut nō imputant̃ in legitimā,vt dixi ita non debeat
imputari in dotē cōstituẽdā de legitima dō: nā succedit loco le
gitime.l.quā nouella.C.de inoffi.testa.facie tex.in aut.res que.
C.cōia de lega.vbi nō tex.dē si portio legitima non sufficit aut
congrua dos exigebat maiorē partē bonorū hereditatis:non
tamē oīa bona:ᵃ tunc siquidem de reliquis bonis que sunt vl
tra id qd̄ doti cōgruit percepti fuerunt tot fructus quot suffi
ciāt ad eā partē dotis q̄ vltra legitimā erat necessaria:tūc cō
putabunt̃ in eā partē dotis:vt in hoc.§.ᵃ cuius hac conclusione
l3 nō ita plene loquat̃ vr̃ concordare Ray.ᵃ Ric.de nea.hic dū
dicunt q̄ iste tex.volens fruct⁹ esse cōpēsandos in dotē proce
dit in eo in quo dos excedit debitā iure nature:alš cū fructus
nō cōputarent̃ in dotē sicut nec in legitimā iure nature p̄ not.
in.d.l.in fideicōmissaria.iuncta aut̃.res que.Ad hoc etiam fa
ciūt q̄ no.Ang.hic in q̄tū dicit nō esse credendum q̄ maritus
hic possit retinere dotē:ᵃ vltra dotē quartā treb.q: primo de
tra.d3 solui dos:ᵃ sic si trebellianica nō sufficit ad dotem id qd̄
deest d3 suppleri de reliquo patrimonio seu fructibus perce
ptis:ᵃ ita ſm eū d3 intelligi iste tex.Si aūt dos cōueniret cum
q̄titate trebellianice hoc casu deduceret dotem vt trebellianicā
cā ipsius filie:ᵃ tūc nō cōputarent̃ in dotē fructus pcepti p̄ fi
liā q̄ nō imputant̃ liberis primi grad⁹ in trebellianicam vt est
dictū:ᵃ hoc esse verū p3 ſm eū ex tex.d.aut̃.res q̄.vbi dr̃ qd̄ res
sobiecte restitutioni fideicōmissi possunt alienari l causam no
tis si legitima portio nō sufficit.Primo enim dꝫ poni man⁹
ad legitimā,ᵃ trebellianicā:ᵃ illis nō sufficiētibus ad dotē:resi
duū p̄ dote debet detrahi de corpore matrimonij:ᵃ eatenus di
minuit̃ fideicōmissum.Ex his ver.Ang.habes aliā limitatio
nem ad istum tex.in ver.quid si tātos fruct⁹:ᵃ faciūt q̄ dicētur
super glo.fi.ᵃ postea alio modo etiā limitabat Ang.hic istum
tex.dicēs q̄ id qd̄ dr̄ hic fructus perceptos cōputādos esse in
dotē est cōcedēdū si fructus superfūt seu extant adeo qd̄ pos
sint in dotē cōuerti:sed si fuissent cōsumpti per filiam ita q̄ ex
his se dotare nō posset:tūc nō est habenda consideratio dicto
rū fructuū:ita dicit se intelligere hūc.§.q̄ apparet ſm eum:q:
de p̄pria substantia patrimonij ob dotē fieri pōt diminutio,ᵃ
propter fauorem dotis perinde hr̄ ac si filia fuisset rogata resti
tuere id qd̄ superesset vt hic in tex.quo casu si fruct⁹ nō supes
sent nulla vr̃ esse dubitatio q̄ possit poni man⁹ ad substātiam
patrimonij:vt in aut̃.ↄ rogat⁹.C.e.dicit etiā hanc decisionem
probari ex isto tex.dum dicit:ᵃ inde poterat doti satisfieri ꝛc.
qd̄ reputat mēti tenēdū:ᵃ cū Ang.transit hic Rap.℄ Adde
q̄ l3 ipsi nō dicāt ista limitatio expresse est de mente Bart.hic
qui intelligit hāc limitationē esse verā qn̄ filia fructus non ma
litiose cōsumpsit in restitutiōe fideicōmissi:s3 eis large vsa est:
q: nō cōputant̃ in dotē alias sic per.l.titius.§.e.iuncto isto tex.
dū dicit ac si qd̄ superfuisset rogata esset restituere.l.nō omne.
§.de sta.li.ᵃ qd̄ no.Ang.in.l.marcellus.§.res q̄.ↄ.e.Imol.circa
hoc dicit q̄ l3 bar.voluerit q̄ fruct⁹ cōsumpti nō debeant cō
putari in dotem p̄cedit qn̄ cōsumpsit larg⁹ vtendo:ita qd̄ nō
appareat aliqd extare redactū ex precio ipsorū fructuū alias si
extaret:aliqd cēserent̃ fruct⁹ extare.argu.l.imperator.§.fi.cū.l.
se.de le.ij.ᵃ iō tūc indifferēter cōpēsarent̃ l dotē.Paul.de ca.i
d.aut̃.res q̄.etiā approbat istā limitationē datā per Bart.ad
istū tex.in fructib⁹ nō malitiose cōsumptis:ᵃ dicit se habuisse
de facto.ᵃ aduersarios suos nō p̄pēdisse de ista doctrina.bart.
℄ Itē not.limitationem ad.d.aut̃.res q̄.vbi hr̄ bona subiecta
restitutioni fideicōmissi posse per filios institutos alienari p̄
causis ibi expressis:nā fallit si filij fructus percepissent etiā ex
hereditate cōgruētes illis causis.Item not.q̄tū ad istam di
minutionē faciendā fideicōmissi pro cā dotis parificatur fidei
cōmissum esse relictū simpliciter vel esse relictum per illa ver
ba.s.q̄ restituerent̃ q̄ superesset:ᵃ per.h.r.Rapha.hic esse tex.
cōtra id qd̄ no.gl.in.d.aut̃.res que.in ver.obligationē.q̄ voluit
q̄ filius grauatus restituere per fideicommissum nō pōt dimi
nuere fideicōmissum p̄ sumptibus alimentorū suorum etiam si
aliūde nō habeat vnde se alat:nisi quando grauatus esset resti
tuere per illa verba qd̄ superesset ꝛc.vt.d.aut̃.ↄ rogatus.nam
istud est ↄ istū tex.vbi quo ad diminutionē que fit pro implen
do eo quod esset officium patris vt dotare ᵃ alere paria sunt
iniungere liberis fidei.simpliciter vel per illa verba qd̄ supere
rit ꝛc.ᵃ illā glo.damnat etiam Rico.de nea.in simili in.l.illud.
cum glo.in ver.s.aliam cām.C.de sacr.san.eccl.fateor qd̄ magis
cōmuniter doct.in.d.aut̃.res que.ᵃ etiam Ang.ᵃ Imol.in.d.l.
marcellus.§.res que.reprobant dictam glo.tñ iste text.iudicio
meo parū aut nihil facit:q: q̄tum ad dotē detrahendam de fi
deicommisso fateor paria esse q̄cunq̄ ex dictis relinquatur
dictū fideicōmissum:ᵃ est expressum hic:ᵃ in.d.aut̃.res que.qd̄
fideicommissum pro dote minui pōt sed q̄tum ad diminutio
nem fideicommissi propter alimenta dꝫ iste text.nec text.d.au

a ℄ Alimētis.Add de.l.quisquis.C.ad.l.iulia.maie.

b ℄ Filium.Adde glo.l.in fi.in.c.qd̄ non est necess.de reg.iu.glo.in.c.§.de pig.

c ℄ Anima.adde Bald.in aut̃.cui relictus.C.de edi.di.adria.tol.doc.in.§.q̄ro.in auth.de nupt.Jas.in.l.ambiguitates.C.de indi.vidui.

then.res que.ponit istā parificationē nec permissionem dimi
nutiōis:vñ Saly.in.d.aut̃.res que.tenebat opi.gl.supradicte,
solum reperiunt̃ excepte due cāe in.d.aut̃.res que.ergo in alijs
firma manere debet regula.l.quesitū.§.denique.ↄ.de fun.instru.
ᵃ no.gl.in.l.in his.ↄ.de le.Itē q̄ legitima est debita:ᵃ relinquē
a da filijs p̄ suis alimentis:ᵃ vt in aut̃.de triē.ᵃ semis.§.i.ergo vl
tra legitimā nō debet posse alienare p̄ alimentis:ᵃ fideicōmis
sum diminuere.℄ Item quia in dote versat̃ maior fauor.s.ali
mētorum,ᵃ liberorū procreandorū.l.i.ↄ.so.mat.neminē aliū
reperio tenere opi.glo.vñ a cōi opi.nō puto discedēdū:nam si
permittitur minuere fideicōmissum p̄ donatione propter nu
ptias cōstituēda ipsi filio instituto,ᵃ liberis suis:vt in.d.auth.
res que.cū ibi no.p̄ Bart.ᵃ oēs multomagis d3 permitti di
minutio pro alimētis:q: magis fauorabilis vr̃ esse cā alimen
torum q̄ donationis p̄pter nuptias vt probat̃ in.l.ij.C.de pa
tri.qui fil.di.attenta dictione taxatiua ibi posita que impedit
extensionē ad alios casus vt ibi per glo.ᵃ doct.ᵃ p̄ Bart.in.l.si
4 cōstāte:in.ix.q.prime partis.ↄ.so.mat.† nam pater pro alimen
b tis pōt vēdere filiū:ᵇ ᵃ non propter donationē p̄pter nuptias
constituendā in qua non versat̃ fauor alimentorum patris.ad
idē facit q̄ no.gl.in.l.ob es.C.de p̄di.mino.ᵃ in.l.que p̄pter ne
cessitatem de regu.iur.non ob.Salyce.allc.§.i.in aut̃.de trie.
ᵃ semis.q: r̄ndeo q̄ l3 legitima debeat̃ filijs pro alimentis non
per hoc tñ est qd̄ vbi legitima nō sufficeret ad alimēta qn on⁹
alimentorū spectet ad heredē:q: onus prestandi alimenta de
bita officio iudicis trāsit ad heredem.l.si quis a liberis.§.idem
5 rescriptum.ↄ.de lib.agno.℄ † Item no.q̄ mulier dr̄ pudice ᵃ
caste viuere etiā si nubat:ᵃ facit ad.q.quotidianam si vir relin
quat vxori aliquid donec caste ᵃ honeste vixerit q̄ non perdat
legatū l3 nubat.ᵃ hoc tenuit Bart.hic p̄ istū tex.ᵃ p.c.nuene.
xxi.di.nisi de voluntate testatoris vel de cōi vsu loquendi aliud
appareat.d3 ergo aliud addi in testō v3 donec vitam vidualē
seruauerit.ita etiam tenuerant hic Rayn.ᵃ Oldr.sed Angel.
hic t3 ↄtriū in marito relinquēte vxori etiā si de cōi vsu loquen
di nō appareat:ᵃ idem dicit in filio relinquente matri sic do
6 nec caste vixerit.† nam per scōm matrimonium vr̃ contristari
c anima^c primi mariti defuncti:ᵃ etiā fit iniuria filijs primi ma
trimonij:allegat quod habetur in.l.gregoria.versic.perspepi
mus.in aut̃.de non eli.secundo nub.pro quo facit scōm Imol.
quod habetur in ea.authē.in.§.cum igitur.ᵃ.§.optimum.ᵃ in
auth.de nup.§.soluto.ᵃ.§.si autem tutelā.ᵃ in.§.qd̄ vero.verū.
nos igit̃.ᵃ sic nō est verisimile testōrē de tali castitate sensisse p̄
quam vr̃ sibi inferri iniuria que solet esse occasio ademptionis
legatorū.l.iiij.in fi.ↄ.de adimē.leg.ſm Ang.l3 si legatū relinque
ret̃ a p̄ee cuius voto cōgruit mulierē nubere aut ēt ab alio cō
sorte suo cuius interest eā nubere p̄pter pudicitiam cōseruan
dā,ᵃ ne toti generi p̄ indignationē vite fiat iniuria de qua verisi
militer cēt dubitādū p̄p iuuētutē mulieris.l.si filiā.cū aut̃.ibi
posita.C.de inoffi.test.ᵃ tūc ſm Ang.fit verior opi Bart.ᵃ se
quaciū p̄ istū tex.dūmodo nubat pari aut maiori.ᵃ sic tali qd̄
mariti cōsortium nō sit denigratio fame testatoris:ᵃ generis
sui.arg.l.ij.§.si emācipatus.ei.i.de ↄtab.ſm Ange.subdentem
idē esse dicendū si legatū sit relictū mulieri ab extraneo cuius
nō interest eā nubere vel nō nubere,nā tūc similiter legatū ha
7 bebit† q: matrimoniū in scipso est castū:ᵃ ab ecclesia approba
tum tanq̄ maximū sacrm̄.c.vt debitū.de bigamis.Et iō ver
bum pudicitie verificat̃ in eo qui viuit in figura mr̄imonij per
d.iura.ᵃ per.l.castitatē.C.de adul.per.l.vltimā.C.de legi.tute.
8 ſm eū.℄ † Predicta aūt que dicta sunt in patre ᵃ filia intelli
git Ange.habere locū nisi mulier cui fuit ita relictū iam duos
viros habuisset.nam tertium matrimoniū est detestabilius.ᵃ
ideo de illo non est verisimile testatorem sensisse:allegat quod
habetur in.§.hoc deo amabilius.in auth.de nup.ᵃ propter or
dines sacros habēdos scōm matrimonium etiam reprobatur.
vt.d.c.vt debitum.ᵃ plene per totum titulum de biga.Imol.
dicit in hoc articulo q̄ sibi placet.d.opin.Ang.preter q̄ quod
dicit de tertio matrimonio:quia tertium:ᵃ quartum nō est ma
gis detestabile q̄ scōm:vnde nec etiam octogamus reprobat̃
teste Hieronymo in canone:aperiantur queso aures.xxxi.q.i.ᵃ
dicit q̄ nō ob.tex.in.d.§.hoc deo amabilius.quia dicit q̄ ipse
nō reperit illū.§.in illa aut̃.de nup.s3 in aut̃.de san.epi.ᵃ ille.§.
nihil facit p̄ Ang.dicit tñ q̄ pro Ange.posset allegari qd̄ ha
betur in.c.quō virginib⁹.xxxi.q.i.vbi vr̃ dici q̄ prim⁹ vir pro
prie vir appellatur sed certe ibi nō detestat̃ magis tertiū q̄ s3
matrimoniū.ᵃ facit q̄ hr̄ in.d.c.aperiant.ᵃ illic.de nea.hic re
fert q̄ Ja.de are.ᵃ Ray.tenent illā opi.quā t3 Barto.hoc di
cit etiam q̄ Old.refert q̄ in marito relinquēti vxori modo pre
dicto seruatur de consuetudine q̄ perdat relictum si trāsit ad
scōa vota:q: est verisimile qd̄ maritus ita senserit.dicit q̄ cum
hoc tex.:tiā ↄcor.tex.i.l.rea vxoris.in.§.pudicitie.C.de dona.
inter

inter vir. & vxor. & tamen quod iste text. & ille parum faciunt ad hic. q. qr iste tex. loquit in primo matrimonio: vnde dt qd pro Ray. & Bar. facit text. in. §. cu igit. in auth. de non elig. secundo nub. sed in 2m facit fm eum text. in auth. neq3 virũ qd ex dote. in prin. col. viij. ibi dũ text. dt seruauerint pudicitiam. & in. l. fi. C. qñ mu. tu. offic. fun. po. tñ relig sup hoc cogitãdũ. Rap. hic dicit q Ricar. ma. t3 opi. quã t3 hic Bar. sed hic Bal. dicit in l. fi. C. de indi. vidu. tol. in marito relinquente vxori procedere & t3 3 Bar. refert etiã ipse oĩa dicta Ang. q. s. retuli. Et subdit etiam aduertendũ qr ille tex. loquit in muliere que nunq̃ amplius nupserat vnde primũ mrimoniũ bene cõuenit pudicitie mulieris secus in vidua postea 3hente. Tñ fm eã cõclusionem doctorum fuerãt aliter vt dictũ est & ita residet ipse hic Pau. de ca. refert q 3 Jac. de are. & Burt. tenet Bal. in. l. deo nobis. in. v. col. C. de episco. & cler. s. in marito relinquente vxori donec caste vixerit. Ro. hic dicit q l3 mulier 3tẽns mrimonium primum dicaf pudice viuere vt hic. tñ secus si cõtrahat scdm matrimoniũ. Ita dicit videri casum in. l. fi. C. qñ mu. tu. offic. fun. po. Cuius ita bene sit licitũ scdm mrimoniũ & tertium & vlterius tum sicut primũ. alle. d. c. qño virginibus. cũ seq. & dicit q pro opi. Bar. vr esse bonus tex. in. d. §. cũ igitur. Dicit etiã qd istũ articulũ tetigit Ange. hic. & istud ar. etiam disputauit Ange. aliter tñ nõ firmat se Ro. hic. ¶ Adde qd Barto. in auth. hoc locũ. C. si se. nup. mulier. & in. l. fin. §. fin. C. de indi. vidu. tol. tenet idẽ qd ipse tenuit hic, sed Bald. in. l. j. in. v. not. C. de rap. virgi. t3 cõtra Bar. in marito relinquente. nã dicit Bal. q per illam l. j. post mediũ d3 dici text. siue maritũ volẽtes accipere in sua pudicitia remanere &c. q autẽ de pudicitia fit mentio a lege, & tũc h3 locũ illa lex. s. q intelligat de non nubẽte: aut fit mentio a patre & tũc h3 locũ. §. noster. aut a marito & tũc h3 locũ quod no. glo. fi. in. l. fi. C. de indi. vidui. vbi gloss. sentit q tunc intelligaf de castitate viduali. ita Salye. in. d. l. fin. de indi. vidui. post Bald. ibi & etiam Bar. & expressius Jmo. in. l. cum filius. §. qui mutianum. de leg. ij. in. l. iustitia. §. iur. &. ff. de iusti. & iure. ponit omnia in effectu que ipse ponit hic preter q ipse dt de tertio matrimonio & de muliere nubente impari seu ignobili inferiori de quibus duob' ibi nõ fecit mẽtionem & ibi ad casum qñ in dispõne concernente filiũ primi matrimonij circa matrẽ fit mentio de castitate qd intelligaf de castitate viduali. alle. d. l. fi. C. qñ mulier offi. tut. fun. possit. ang. etiam in. §. soluturo. in auth. de nup. p illũ tex. in filio relinquẽte matri: t3 q tenuit ipse hic Ange. plenius in. d. §. cũ igit. p illũ tex. ibi in ver. casta nuptiarum l3 scde sint: & etiã in versi. caste viuere: dicit q si a. l. fit mentio de castitate comprehendif etiã castitas que dr esse in muliere 3hente scdm mrimoniũ. vt ibi. & per hoc etiã alleg. d. l. castitati. & l. fi. de lega. tu. que tñ. l. fi. nihil facit. si vero profertur verbũ castitatis a filio vel marito tũc t3 cõtra Bart. si a patre
9 vel extraneo vt ipsemet t3 hic. ¶ † Item adde q. d. §. hoc deo amabilius. quem voluit hic allegare Ange. non est nec in titulo in quo alle. Ange. ff. in ti. de nup. nec etiam inuenio in tit. de san. epi. prout alleg. Joan. de imo. sed in ti. qño ops episcopos. & ibi Ange. per illum tex. in ver. sed non ad tertias. dicit quod si extraneus relinquat mulieri donec caste & honeste vixerit nõ debetur mulieri si transiuit ad tertium matrimonium: quia tertia vota contrahere satis est contrariũ honestati. vt ibi in ver. quod lector. ponit etiam Ange. ibi an verbum castitatis dum profertur a lege verificetur in contrahẽte matrimonium cum vidua si tale verbum refertur ad clericũ. Ang. etiam in disputatione sua incip. testator fundum reliquit mulieri &c. approbat oĩa que ipsemet posuit hic specialiter qd dicit hic de tertio matrimonio. addit etiam ibi qñ ab extraneo vel a patre relinquitur mulieri predicto modo mulier non perdit legatum licet cõtrahat matrimoniũ dummodo non cõtrahat cum ignominia & denigratione fame. vnde dicit quod si sexagenaria nubat & fortasse in adolescẽte vel mulier assumptis vestibus tertij ordinis postea nubat non dicif caste & honeste viuere alleg. in arg. d. §. hoc autẽ deo amabilius. versi. si aũt aliquis presbyter. ¶ Non enim dicitur honestas vbi est morum contentio vt est in. §. quanta igitur. in auth. qño oportet epis. Pet. de Ancho. & Jmo. in. c. qd ad te. de cle. coniug. tenent etiam contra Bart.
10 in marito relinquente vxori donec caste vixerit dicentes † qd ex communi vsu loquendi non dicitur caste viuere si transit ad secunda vota. Item qr fit iniuria primo viro per iura. ff. alleg. vr ex predictis quod de iure sit verior opin. Ange. hic & sequa. excepto eo quod ipse dicit de tertio matrimonio: quia tex. allegatus per eum non vr hoc probare & text. ille aliter loquif. Or tamen Ange. in. d. §. cum igitur, vult q si a lege fiat mentio de pudicitia vel castitate comprehendaf etiã status secundi matrimonij vt retuli. ff. tamen Bald. in. l. j. C. de raptu virg. tenuit contrarium per illum tex. pro quo etiam facit text. in. d. authẽ.

u ¶ Cõputarenf fructus. Habes h ex dictis p Alexã. q fruct' pcpti tpe mortis testatoris & pẽdẽtes liberis primi grad' adde Ang. i. l. rapt. §. vlt si q. ff. de inof. testa. Bal. in. l. scim'. in prin. col. j. in fi. C. de ino. te. post Cy. n. ibi. qr his & trebellianico debetf ex reb' hẽditarijs & appellatiõe rerũ venisse fruct' & istã partẽ t3 idẽ alex. post Sal. ibi in. d. l. iubem'. p tex. in. l. si lege fal. placuit. ff. ad. l. fal. & facit dc. p Ja. de are.

neq3 virum. & in. l. fin. C. quando muli. tu. offi. fun. po. tñ magis p3 opi. Ang. per allegata p eũ. & p. c. intra. preallegatũ. & p. d. l. res vxoris. nisi ratio subiecte materie aliã ostẽdat fuisse mentem legis: & ita procedit 3na. Et etiã ad 3nã põt responderi
11 prout dixi referendo Ang. in. d. l. iustitia. † Adde predictis qd licet mulier p vim fuerit in pstibulo pstituta nõ dicif desinere caste viuere vt est text. & ibi ponderat Bald. in. l. fedissime. C. de cap. & postli. reuer. ¶ Adde bonum tex. xxij. q. v. §. Cuius facit. l. fedissimum. C. de adul. dicit tñ text. not. in. d. §. Cuius. talis nõ est equanda virginibus intactis. & no. Angel. s. ad. l. fedissimum. Et quia Burtol. hic dicit addenda esse illa verba donec vitam vidualem seruauerit si vis intelligere quomodo vitam vidualem dicatur seruare vide tex. & ibi no. per Bal. in. l. decre-
12 to. C. ex quib. cau. infa. irro. † & ibi habes an si mulier non portet habitũ nigrum dicaf vitam vidualẽ seruare. & dicit ibi bal. no. q non per illũ text. intellige tñ nisi mos regionis vel cõmunis
13 vsus loquendi se aliter haberet: vide etiã Bald. no. † in. d. l. deo nobis. in. v. co. vbi dubitat an si mulier vidua ẽ ingressa monasteriũ dicaf vitã vidualẽ seruare dic vt ibi p eũ l gl. i. ibi pr p ea dotẽ dedisset si itelligas q gl. itellexerit pfe3 dedisse dotẽ a. promisisse nõ aũt actualiter dedisset: tũc pcedit plane q glo. dt de detractiõe & ita intellige dedisse. s. pmittendo. Si aũt actualiter dedisset: tũc non est ppie deductio de hẽditate testõris: qr dos nunq̃ fuit qd hẽditariũ cũ nõ fuerit in bonis testõris tpe mortis ipsius: eo quia dos censef ppie effecta pfimoniũ filie. l. pomp. philadel. ff. famil. erc. ¶ In glo. fina. ibi deducta quota &c. sentit glo. quod filia vel eius heres detrahat quartam: et fructus percepti vltra quartam & quarte fructus eos compensabit l dotẽ: & istud etiã t3 Ja. dt are. clarius. Sz Bar. hic 3riũ t3. s. q nõ posset deducere quartã: & dt dotẽ p unã. rco qñ ibi si legitia portio nõ sufficit vt hic p eũ. Jdẽ etiã sentit Ange. sequutus opi. qñdã quos. ff. retuli i pmo no. idẽ dt t3 Jmo. hic attẽto tñ q filia hic fuerit grauata p fideicõmissum nõ pure: s3 sub cõdõne videref q posset deducere nedũ dotẽ q ipuraf in liam d. l. qm nouella. sed dt posset petere trebellianicã q̃tenus dos nõ caperet legitimam integram: & trebellianicam fm opi. de consuetudine approbatam que habet quod filius institut' & grauatus sub hac conditione per fideicõmissum restituere possit nedum legitimã: sed etiã trebellianicã deducere vt hr in. c. raynu. de testa. & in. c. si pater. c. xi. in. ij. q. ii. vj. & plene p glo. & doct. in. l. q̃ q̃. C. ad. l. falci. & in. l. in rõne. §. qd vulgo. ff. ad. l. falcid. et hoc casu subdit singlr Pau. de castr. hic: qd liberis etiã primi
8 gradus bñ computarenf fructus ideo trebellianicã in x. ta. l. in fideicommissaria. ff. e. ¶ Nec ob. l. iubemus. C. e. qr ibi loquitur quando vnam tãtũ quartã detrahebat filius grauatus de hereditate vt p3 ibi in vers. dodrãs restituaf. qr dictum nunq̃ est obliuioni tradẽdũ qr est peregrina limitatio ad. d. l. iubemus. nec ab alio scriptum inuenio. ¶ Tñ reperio ang. cõsuluisse 3ṫrium in istis ppzijs terminis in suo consi. cxx. incipiẽ. 3 eius dñi Damiani de tuderto allegat simplr. d. l. iubemus. ¶ Tamen magis placet opi. Pau. de cast. que vt dixi est in hoc singulariter noi. bñ dico q. d. l. iubemus melius fortasse q̃ alia lex pbat qd de iure ciuili nõ est vera dicta opi. consuetudine roborata & approbata per papam in. d. c. ray. qr tex. in. d. l. iubemus loqui-
b tur qñ filius grauatus fuerat sub conditione & tñ ibi in vnam quartam tantũ detrahebat filius vt ibi in ver. dodrãs. ¶ Ad

bal. & alex. i. l. si qs bonorũ. ff. d le. j. & sic cõputabũt fructus pcepti & pẽdẽtes liberis primi grad' s3 si pcipiẽdi. d. l. iubem'. cõtra regulã. l. i. si dei cõmissaria. in prin. ff. eo. & istud est verũ qñ non erat filius detracturus nisi vnã q̃rtã: sec' si duas quartas p text. in. l. iubem'. j. versi. dodrãs. fm Pau. d ca. & alex. hoc exclamantes. & adõ Pau. d ca. in consil. j. cũ. inci. qd dubius. in fi. & l. l. q d bonis. §. fructus. ff. ad. l. falci. Fran. Cur.
b ¶ Sub cõditiõe. adde tu qd alexã. hic sentit quod si filius grauatus restituere pure non detrahit nisi vnã q̃rtam: sed legitimam tantum: & scias q ista ẽ cõis opi. gl. Bar. Bal. ang. et saly. & do. i. l. q̃ q̃. C. ad. l. falci. l. ex. & docto. in. l. iubemus. gl. & doct. in d. l. papi. §. meminisse. Bald. in. l. si filium quem habẽtem. C. famil. erc. co. xix. & ibi Pa. de castr. qui dicit hanc opin. vbiq3 seruari: & adõ ff. c. de ancha. in cõsil. ccv. incip. non ter nato ordine: et pbat ista opi. in. d. §. n. etiã inste. xo. a. autẽ. in fi. vbi sufficit filio detrahere falcidiã debitam. istẽ utã & illã habere loco legitime: et tũc pbat tex. in. d. l. papi. §.

si qs impubes. vbi sufficit filio arrogato habere vnã quartã debitã sibi ex cõstitutione diui pij: & qd grauat' sub cõditiõe detrahat duas. adde ang. & Jmo. in. l. eo hẽde. §. cũ filie. ff. de vulg. & pu. Bar. in. l. j. §. interdũ. ff. l. si cui plusq̃ p. l. fal. bal. in. l. cum scimus. in prin. C. de inof. te. & bñ pbat tex. in. d. c. ray. Et adde ad primũ q pr põt puere: & incõtinenti filio aliquid dandum seu restituendum alteri legare: & fideicõmittere fm Ja. But. & Bal. in auth. res que. C. cõia de leg. & Oldr. in consi. ccv. & cõs. clviij. Ja. de bel. in. §. quamobrem. in auth. de restit. & ea que parit. in. ij. q. Angel. & Jmol. et cuma. in. l. in ratione. §. quod vulgo. ff. ad. l. falc. Ang. in. l. j. ff. de codi. pañ. post gl. in d. c. ray. facit gloss. que distinguit in. §. meminisse. & in. d. l. q̃ q̃. pro qua distõne vide Jmo. & alex. in. d. §. cum filie. & in. d. §. qd vulgo. & adde q pro distõne dictarũ gl. cõsuluit Alexã. in consi. cxiij. in. ij. volu. vbi dixit ita seruari de cõsuetudine. Et Oldr. in consi. cxxx. inci. qdã hñs filios. & adde qd idẽ qd t3 ang. in. d. §. meminisse. idẽ etiã ipse tenet in. l. nis. §. r. l. si cui plusquam. p. l. fal. qui ab initio capit legitimã & existente cõdõne quartã trebellianicam fm Jmo. in. d. c. ray. & Ang. in. d. l. quanq̃. & Bal. in. l. iubemus. Et adde ro. quem vide in cõsi. ccvi. vbi dicit q ita seruat consuetudo. & cõsi. cclxxxv. & cccxxxix. & Pau. cõsi. xcij. & cõsi. cci vbi ẽ & q opi. canonistarũ in hoc seruatur pro euangelio. Alex. in consi. cxij. in. j. volu. Fran. are. consil. xvi. Frã. Cur.

idem dñ facit lex prima. §. interdum. cum gl. ff. tit. primo. & ita tenebat Iac. But. & Bal. in d. auth. res que. & Old. in cõsil. cev. & in cõsi. clviii. quicquid gl. & aliĩ doct. dicãt in d. l. quãquã. & in d. §. qd vulgo. ¶ De quo etiã vide per Bar. & alios in l. papinianus. §. meminisse. cũ seq. ff. de inoff. te. testa. & in l. filiu. in fine. & in l. filium. in. xii. col. cum seq. C. fa. erc. & in d. l. iubemus. & per Ang. & Imol. in d. l. coheredi. §. cum filie. & per Bart. aliquid. ¶ Angel. & Rapha. in l. si a milite. §. pater. ff. de testa. mili. vbi not. tangunt an idem sit in ascendentibus cogatis sub conditione restituere per fideicommissum quod possunt deducere duas quartas & puto forte quod non inuenies hoc vltimũ alibi tactũ quã in d. l. si a milite. & ista adde ad ea que dicta sunt in d. l. fideicõmissaria. in prin. dum tactum fuit ibi de intellectu & limi

14 tatione d. l. iubemus. ¶ † Et ex isto tex. iũctis ff. dictis habes no. quod magis debita & priuilegiata est trebellianica quã dos: quia fructus in dotẽ compensantur liberis primi gradus vt hic: nõ autem in trebellianicã d. l. iubemus tenuit Cyn. in d. l. iubemus. qd videt mirum tenẽdo opin. quod trebellianica possit prohiberi a testatore etiam liberis primi gradus vt tenuit Cy. in d. l. iubemus. de quo dixi in l. marcellus. in princi. ff. eo. nam dote ad potest priuari filia a patre regulariter iuxta l. final. C. de dotis promi. & l. qui liberos. ff. de ritu nup. ergo videretur magis debita dos quã trebellianica tenendo vt dixi quod trebellianica possit prohiberi filio: tñ quãtum ad cõputationẽ in fructuũ: quia tex. hic. & in l. iubemus sunt clari oportet eis stare. ¶ In ead. ibi, sed computat dotẽ in debitum vel quasi &c. non autem cõputarentur fructus in aliud debitũ quam dotis constituende post mortem patris: imo aliud debitum tanquã es alienum deduceretur nisi testa. aliud expressisset sm Iac. de are. Bart. & alios hic per l. si debitor. ff. ad l. fal. ¶ Et est de mente glos. i. hic. Et est ratio differentie sm eos quia ista dos constituenda non est proprie debita: vnde non dicitur proprie pater obligatus nec dicitur actio competere cõtra eum ad dotẽ constituendam sed solũ officiũ iudicis cõpetit. d. l. qui liberos. in prin. quod quidẽ officiũ iudicis non presupponit obligationem l. qui per collusionem. §. si. ff. de ac. emp. l. quintus. de annu. le. ¶ Licet sm Bar. glos. in l. obligamur. §. lege. ff. de act. & ob. senserit contrarium. s. qd pater iure actionis & obligationis teneat: & male sm eum. Dicit tamẽ Ang. quod pro illa glo. facit quia videt sm eũ conditio competere ex l. si. C. de do. promis. & cõditio ex d. l. qui liberos. ¶ Ergo videtur verũ quod cõpetat actio nisi rñdeas secũdũ eũ quod ille leges non sunt leges noue: sed potius antique: ideo non producant cõditionẽ ex lege per id quod habetur in l. i. cũ ibi not. ff. de condi. ex l. ¶ Uel sm Imo. potest respõderi quod in dictis legibus verba referuntur ad iudicẽ vt patet maxime in d. l. qui liberos. adeo non mirũ si oritur officium iudicis non autẽ conditio ex lege iuxta not. in l. si soror. C. de col. in l. si res obligata. ff. de leg. i. plene per Bart. in l. i. ff. de condi. ex l. Sed Nic. de nea. hoc dicit quod licet Bart. hic alle. not. per Guil. de cu. in l. cũ his. §. pe. ff. de cõdi. inde. cõtra not. per gl. in d. l. obligamur. tñ sm eum Gui. in d. §. pe. bene reprehendit illam gl. quatenus illa gloss. vult quod pater obligetur dotare filiam nuptam: sed qd pater non obligetur dotare filiã nubendã hoc sm eum non dicit Guil. Sed potius Irnum. & sic videtur tenere Nic. de nea. quod pater teneat iure obligationis: sed precedẽs opin. est cõior, & verior. ¶ Pro qua allego glo. no. in l. socer. in princ. in versi. conuenire. & ibi ponderant Ange. & Mod. ff. solut. ma. & est de mente gl. hic dũ dr quasi debitũ. & no. etiam Bar. in d. auth. res que. Saly. in d. l. final. & effectus est magnus an iure actionis & obligationis teneat an officio iudicis qui effectus colligunt ex no. per Bar. in l. cum postulassem. in princ. per illã l. singularẽ. ff. de dã. infec. & plenius per Bart. in l. i. post mediũ. ff. de iuris. om. iu. ¶ Utrum autem gl. in d. l. obligamur sit vera. que vult a quod pater teneatur dotare filiam iam nuptam[a] vltra ibi not. per Bar. & Aug. vide no. p gl. in c. hoc sanctum. xxxii. q. ii. & in c. de raptoribus. xxxi. q. i. & p Nic. de nea. in rub. ff. so. ma. per Bart. & alios in d. auth. res q. p Bal. in l. si. C. de sen. q sine certa quãti. per Bal. & Saly. in d. l. qui liberos. & bal. & Mo. in l. i. ff. so. matr. per Ang. in l. nupta. in prin. ff. so. ma. per Pau. de ca. in l. si so

15 cer. in prin. & ca. p. d. Abb. in c. i. de adul. ¶ † Extra glo. scias quod per istũ tex. volentem quod filia possit alienare p dote bona subiecta restõni fideicõmissi nõ tñ redditur superflua dispõ noua posita in d. auth. res que. quia illa auth. inducit plus quã illa pbet quod nõ solum poterit descendẽs institut[9] & grauatus restituere per fideicommissum alienare pro dote sibi cõstituẽda. sed etiã poterit alienare pro restituenda dote liberis ipsius descendentis vt ibi pbat sm docto. ibi quod intellige verũ in filio masculo instituto & grauato secus in filia femina: quia non posset alienare pro dote constituenda liberis suis sm Nic. de nea. ad hoc allegantẽ no. gl. in l. a filia. in prin. ff. eo. De quo dic vt plenius

> a ¶ Iam nuptam. Adde abb. l. c. accedens. de procu. in c. de despõ. impub. docan. c. cũ causa. de rescript. Alexã. de Imol. consil. cxxxix. incip. viso themate. in ii. col.

per Barto. & alios in d. auth. res que. & per Ang. in l. si. C. de do promis. per Cyn. & Bold. in l. mater. C. de iure do. ¶ Supplet etiam illa auth. & in donatione propter nuptias. Item supplet qd possit pro dote alienare: ita demum si legitima nõ sufficiat subuãdi nec etiã trebellianica sufficiat in casib[9] in quibus põt legitimã, & trebellianicã deducere de quo fuit dictũ. s. ¶ Nam licet iam data a patre viuente nõ cõpensant vel confundantur in trebellia. quia talis dos est es alienum: & ad filiam institutam non peruenit iure hereditario vt oĩa hec probantur in §. pater filiã. in prin. sm verũ & cõmunem intellectum. ff. ad l. falc. tamẽ qñ ipsa filia nondũ fuerat a patre viuo dotata: & est heres vniuersalis instituta: & rogata per fideicommissum restituere: tũc qd acciperet vel alienaret filia p dote sibi cõstituẽda bene cõputaret in trebellianicam: quia illud habuit titulo & iure hereditario merito in talẽ quartã imputat l. in quartã. et ibi plene not. ff. ad l. fal. ¶ Supplet etiam illa auth. quia permittit alienationẽ non solũ pro dote constituẽda: sed pro dote restituenda

16 vt ibi per doc. ¶ † Itẽ adde quia sensit hic Bart. dum opponit de lege si debitor quod qñ filia habet vnde se dotet nõ tenet pater eam dotare sicut nec in totum tenetur eam alere. l. si quis liberis. §. sed & si filius. ff. de lib. agno. sed in cõtrarium dic esse in l. si. C. de do. promis. & ibi illũ tex. ad hoc ponderat Bal. & Ange. dicẽtes ibi probari pro parte quod tenet dotare filiã etiã diuitem. & etiã not. gl. ibi in ver. intelligi. & Ang. in d. auth. res q. Et hoc ps quod nõ semp procedit ar. de dote ad alimẽta. & eõ. ¶ De quo per Bar. in l. si. ff. de his q. vt indig. & in d. auth. res q. & per Cy. & per Bald. in d. l. mater. et per Angel. et Imol. in d. l. a filia. in princ. & per Ange. in d. l. fina. C. de do. promis. & Bald. Aug. et alios in l. i. ff. solut. matri. cum si. & ibi puto alias dixisse. possem tamen aliter defendere Bart. hic: & dicere quod Bar. ibi loquitur in filia herede instituta: & volente sibi post mortem patris constituere dotem: sed d. l. fina. non loquitur isto casu vltimo: quia dixi. s. circa prin. quod iste. §. in fi. nõ habet locum in fructibus consumptis tempore constituende dotis: nisi filia ex consumptione fructuum esset locupletior effecta: vt quia vendidisset fructus: & precium habere, posset queri quid est in dubio presumendum an si fructus sunt consumpti presumatur in dubio locupletior effecta quod est valde vtile ad naturam. l. ex diuerso. in prin. cum ibi not. ff. de rei ven. ¶ Nec mouet eum dictum communiter bonefidei possessorem teneri ad fructus consumptos quatenus locupletior effectus est: non ergo in dubio presumetur locupletiorem effectum. vide no. per Ang. in l. vtrum. ff. de pe. he. vbi per ibi no. per gloss. reputatam no. tenuit qd sic contrarium voluit ipse in l. insulam. §. i. ff. so. ma. & in suo consi. clvii. in fi. inci. domina Catherina. & in consi. cxxx. alias. iii. inci. in dei nomine. super quo puncto &c. & quod articulus aen est proprie de materia. §. nostri. qui satis etiam fuit propter sua dote oneratus non decido aliter pro nunc.

1 ☞ Trebelliano ita demũ loc[9] est qñ quis est rogat[9] vt hẽs.
2 An sit differentia quo ad trebellianicã an legetur pars bonorum an pars hereditatis.
3 An verbũ lego relatum ad hereditatem sit verbum directum.

1 Ut trebelliano.

† Trebelliano ita demũ locus est qñ quis est rogatus vt heres. h. d. ¶ Sed diuiditur in duas partes. Primo ponit vnum dictũ. Secũdo ex illo infert ad aliud. scda ibi denique: et sm hanc diuisionem tex. in versic. denique ponit illatiue non exemplificatiue. nam principiũ loquit in herede. sed in versic. denique loquitur in legatario: et sic non potest stare exemplificatiue. Et ita videtur intelligere. s. gloss. hic. ¶ Sed tunc dubium est qualiter exẽplificabitur principium huius. §. scilicet quod heres grauetur non vt heres. Paul. de castr. hoc dicit esse exemplificandũ in eo qui non fuerat heres institutus, sed fuerat sibi hereditas per fideicõmissum in testõ relicta. nã talis fideicommissarius dr largo modo heres. l. si filius. §. qd cum eo. l. postulante. §. sed in huius. ff. eod. vnde si talis primus fideicommissarius fuerit grauatus alteri restituere hereditatẽ per fideicommissum non habebit locũ senatuscõsultũ trebel. quantum ad detrahendam quartam per istũ primũ fideicõ. Ita intelligitur & exemplificatur iste tex. in princ. facit l. i. §. inde ueratius. ff. eod. sed bene habebit locũ senatusconsultũ trebel. quantum ad hoc vt transeant actiones in scdm fideicommissarium. l. i. §. de illo. ff. eod. vbi autem heres esset institutus & grauatus restituere per fideicommissum dicit Pau. de ca. se non videre quo iste heres institutus possit grauari p fideicommissum quin grauetur vt heres. sed dic quod imo poterit heres institut[9] grauari aliter quam vt heres. Exemplũ testator titium & seium ex certis partibus heredes instituit & titiũ rogauit vt ptẽ suã p fideicommissum seio coheredi restitueret, & seium rogauit vt partẽ Titii sibi seio p fideicõmissarium restituẽdã restitueret Sempronio p

fideicommissum

fideicommissum:in restitutione fideicommissi facienda sem-
pronio non habebit locum senatusconsultum trebel.quantum
ad quartam detrahendam:nec etiam quantum ad hoc vt sempro
nius possit compellere inuitum seruum ad acceptandu͂:et resti-
tuendum:quia seruus non fuit rogatus vt heres.Ita exemplifico
istum tex.in prima parte:non enim pot primus fideicommissa
rius grauatus non vt heres restituere scdo fideicommissario
compelli inuitus agnoscere fideicommissum:et restituere imo
potest ipse fideicommissarius repudiare.l.si patroni.§.qui fi-
deicommissarium.ver.quid si prior.ff.eo.¶ Secundo modo le-
git iste tex.quod ver.denique ponat exemplificatiue ad principiu͂:
et iste intellectus fm Jo.de are.et Ray.tolerari potest si poni-
mus quod legatarius cui fuit legata portio hereditatis rogatus
fuerit de ea restituenda:et non agnouit legatum:nam tunc re-
manet apud heredem cum onere suo.l.i.§.si.et.§.is itaque.C.de
cadu.tollen.quo casu prestabit heres fideicommissum eo mo-
do quo prestaturus erat legatarius:et sic sine deductione treb.
l.lex falc.si interueniat.§.fin.ff.ad.l.falcid.sed certe iste intelle-
ctus non videt quo ad istu͂ tex.posse procedere quia ista litera in
prin.loquitur de herede qui fuerat grauatus:ergo si ver.denique
poneretur exemplificatiue ad principium vt isti dicunt debe-
ret exemplificari in heredem qui fuisset rogatus:sed scdm in-
tellectum eorum heres non fuit rogatus:ergo non potest stare
exemplificatiue.Sed per aliam ratione͂ licet non p isti͂.Imol.
hic super gloss.fin.reprehendit dictum intellectum dicens non
esse verum quod in casu huius.§.repudiante legatario heres ex
toto sustinet vices legatarij:patet quia legatarius partem heredi-
tatis grauatus restituere fideicommissario non posset cogi acce
ptare:vt hic in gloss.ma.in fi.sed repudiante legatario partem
hereditatis bene poterit heres compelli adire:et restituere ad
instantiam eius cui dictus legatarius erat grauatus restituere:
quia nedu͂ primus fideicommissarius qualis censetur esse dictus
legatarius partis hereditatis vt hic in glos.ma.prope fin.cum
equiparent legata vniuersalia:et fideicommissa vniuersalia.Sed
etia͂ scds fideicommissarius pot immediate cogere herede͂ adi-
re:et restituere ipsi secundo fideicommissario qn primus fideico-
missarius repudiat vt.d.§.qui fideicommissariam.et.l.cogi.§.si
ergo.ff.eo.vnde cum ita sit quod repudiante legatario parte͂ here di-
tatis non sit per oia eius co͂ditio heres cuius erat legatarius
non potest bene procedere simpliciter intellectus Rayn.scdm
eu͂ hic super glo.licet hic super text.transiuerit simpliciter Cy.
cum Rayn.qui etiam dicit quod ver.denique:stat exemplificatiue.
Sed Alb.de ro.vt refert et sequitur Rapha.dicit quod stat illa
tiue:et melius.¶ In gloss.mag.ibi in.l.penulti.solue vt ibi
colligitur ex glo.p Bart.hic cum quo transeunt alij.¶ In ea.
ibi.§.postquam enim ibi videtur probari quod in eum cui pars bono
rum relinquitur transeunt actiones et onera sicut in eum cui
pars hereditatis relinquitur:et vltra solutionem data͂ hic per
gloss.potest responderi fm Joan.de Imol.hic quod ibi intel-
ligitur quando pars bonorum ibi relinquebatur sub nomine
hereditatis:et ita etiam dicit ipse in l.non amplius.§.finali.de
leg.i.et in.l.si quis seruum.§.fin.de leg.ii.¶ In ea.ibi.l.nam quod
et c.vide quod ibi loquitur quando omnia bona relinqueban-
tur quo casu conueniunt etiam iura et actiones vt ibi.secus ta
men qn tantu͂ pars bonorum relinquitur prout loquitur questio
2 gloss.nostre vt late per Bar.in.d.l.si quis seruum.§.fi.¶ † In
ea.gl.in fi.vers.et no.reputatur doctrina glo.distinguentis an
legetur pars bonorum an pars hereditaria vt primo casu non
sit locus trebellianice:secundo sic:et istam partem tenuit Pet.
Jaco.de Are.et Cyn.in.l.filium quem in materia trebellianice.
tamen.excus.et Bar.et plene.l.si quis seruum.§.fi.et Ang.et Imol.
in.l.si legatarius.§.i.ff.e.et Ange.post Pe.in.d.l.non amplius.
§.fin.et Imol.hic.et mouetur per plura:et maxime per rationes
huius glo.quamquam Dy.et Ang.hic aliter dicant:et non bene nulla͂
facientes differentia͂ inter parte͂ hereditatis et parte͂ bonorum
sed solu͂ dicatur lego et tunc locus non est trebelliano secus si
verbu͂ sit obliquu͂ vt rogo vt restituas sed non respondent ad
iura et rationes allegatas per doc.et glo.¶ Et tene menti hanc
gl.quia ex ea habes notare quod qn lego parte͂ hereditatis no͂ plus
importat quam qn per fideicommissum relinquo:et ido licet vsus sim ver
bo directo lego no͂ tn transiuit dominium post aditione͂ heredita-
tis,et recta via in legatarium partis hereditatis licet aliud sit qn
legatur res singularis:quia transit dominium recta via.l.a titio.ff.de
fur.sic autem qn e legatu͂ fideicommissum vniuersale vel quota he
reditatis:quia requirit restio͂.l.facta.in prin.ff.e.iuncta gl.ista.Quid
autem in legato partis bonoru͂ an transeat dominium recta via in le-
gatariu͂ vide Bar.et alios in.l.si qn bonoru͂.et in.l.no͂ amplius.
3 §.fin.et ibi fuit dictu͂.ff.de le.i.¶ † Tangit etia͂ hic aliqualiter
Ange.post glo.an verbu͂ lego relatu͂ ad hereditate͂ sit verbum
directum adeo quod habere possit vim institutionis directe de quo dixi

fatis plene in.l.centurio.de vul.et pupil.vbi tangit Bar.in ver.
sed quid si testator compendiose substituit per hec verba qua͂-
docunque decesserit sine liberis lego et c.

1 ☞ Portiones apposite in institutione videntur repetite in
fideicommisso.

1 Qvoties. † Portiones apposite in insti-
tutione videntur repetite in fi-
deico͂misso nisi ex onere iniuncto vel expressione p
priorum nominu͂ aliud inducatur.hoc dicit cum.l.se
que͂.¶ No.quod vbi dispositio fit propter nomina appellatiua no͂
videtur dispositio facta pro virilibus portionibus:et secus per
nomina propria.concordantie sunt in glo.hic tamen intelligit
verum quando dispo ista refertur ad heredes:sed si referret ad
legatarios dic quod etiam si facta esset per nomina appellati-
ua intelligerentur viriliter vocati:vnde si grauati legatarij ali
quid dare intelliguntur grauati viriliter quamuis commodu͂ le-
gatorum eis relictorum non fuerit viriliter:sed equaliter eis
relictu͂:et hoc est veru͂ qua͂do grauamen ipsis legatarijs iniun-
ctu͂ erat extrinsecum:vt quia grauati sunt dare aliud quam quod
eis legatum est puta certam quantitatem pecunie.sed si esset
intrinsecu͂:vt quia tribus fuerat legatus fundus inequaliter:et
postea simpliciter grauentur fundu͂ alteri dare intelligentur
pro partibus grauati pro quibus erant vocati ad emolumen-
tum.heredes aute͂ intelliguntur grauati pro portionibus he-
reditarijs regulariter.ista oia probat text.sing.cum glo.sua in
ver.pro virili.l.i.§.vt manifestetur.cum ver.seq.C.de cad.tol.et
dicit Pau.de cast.ibi istud esse singularissimum.Et vltra ista
vide de materia que dicta sunt in.l.turpia.§.fi.de leg.i.et que
dixi in.l.i.C.de impub.et alijs substi.vbi plene per Salv.gloss.
hic format duo contraria:et responsiones date in ea sunt vere:
et communiter approbate.

1 ☞ Translatio fideicommissi in dubio facta intelligitur:si
primo fideicommissario restitutio facta non fuerit.
2 Dies fideicommissi vniuersalis cedit a tpe mortis testatoris.
3 In fideicommisso plurimum attenditur mens testantis.
4 Grauatus aliquid facere prima die intelligitur qua͂primu͂ po
terit.
5 Mora irregularis non habet locum in minore.xxv.annis.
6 Substitutio facta filio si quid ei acciderit:intelligitur de mor
te filij.

1 Qvidam testame͂to. † Transla-
tio fideico͂-
missi in dubio facta intelligitur si primo fideicom-
missario restitutio facta non fuerit.vel sic:et magis
ad literam secundu͂ Bug.fideico͂misso translato si fideico͂mis-
sario contingat intelligitur translatum sive fideicommissarius
primus decedat ante diem fideicommissi cedentem sive post
antequam fiat fideicommissi restitutio nisi ex voluntate testantis
expressa aut coniecturata aliud appareat.h.d.Vel sic.transla-
tio fideicommissi de primo fideicommissario in scdm sub con-
ditione si prius decesserit primus quam in eius persona effectum
habeat fideicommissum habet locum si primus decedat ante
diem fideicommissi cedentem sive post ante facta͂ restitutione͂.
h.d.et diuiditur in quattuor partes.In prima ponitur thema
et quod.In secunda responsio,sed obscura.In tertia illa responsio
in dubiu͂ reuocatur.Vel fm glo.illa responsio limitatur:in quarta
ex toto dicta responsio corrigitur:et noua ponitur.scda ibi.respon-
2 dit.tertia ibi:sed an ea.quarta ibi:marcell⁹.¶ † Ad euidentia͂
premitte quod dies fideico͂missi vniuersalis scdm magis co͂em opi.
cedit a te͂pore mortis testatoris.l.cogi.§.ide͂ mecianus.ff.eod.et
plene per Bart.in.§.cum filio.ff.de leg.i.licet hic videatur in-
tellexisse aliter.s.quod imo cedit a die adite hereditatis.¶ In
text.ibi si puer et c.ponderandum est quod nos dicit cum patre
et sic non videtur probari hic quod dies fideicommissi vniuer-
salis cedat ab adita hereditate:nam si iurisconsultus hoc vo-
luisset ex quo presupposuerat puerum ante diem hereditatem
decessisse non debuisset loqui per dictionem si que dubietatem
a importat:sed per dictionem cum[a] et sic innuit quod dies fidei-
commissi vniuersalis potest cedere ante aditam hereditatem,
cuius contrarium tenet hic gloss.et ideo illi qui allegant istum
textum,quod dies fideicommissi vniuersalis cedit ab adita he
reditate male allegare videntur:de quo plene per docto.in.l.
cum filio.de lega.i.et dicetur aliquid in glossa magna.¶ In
text.ibi ad heredem pueri,posset hic dubitari quod cum ma-
ter esset in medio nullus alius deberet excludere matrem a suc
cessione pueri:tame͂ respondeatis quod potuisset extare frater con
sanguineus pueri qui ia͂ excluderet.vt etia͂ si extaret soror con-
sanguinea admittebatur cu͂ matre pariter.vt insti.ad tertul.§.i.
et.l.ii.§.si sit consanguinea.ff.ad tertul.hodie standum est dispo
sitioni auth.defuncto.C.ad tertul.quia succedunt ascendentes

a ¶ Dictione͂ cum.
adde.l.si quis ar-
bitratu.ff.de ver.
ob.Car.in cleme͂.
fi.in tertio not.de
te.Rapha.cu.co͂
sil.lvi.inci.petrus
heres.

pariter cum deſcendentibus vt ibi. ¶ In text.ibi ex perſona
matris.q.d.q etiam ſi deceſſerit puer poſtq̃ ceſſit dies fidei-
commiſſi debeat attendi an mater fuerit magis dilecta a teſta
tore q̃ heres pueri:quia magis dilecta fuit mater habebit lo-
3 cum tranſlatio alias aũt ſecus. ¶ †Not.ex tex.q in fideicom-
miſſis plurimum attenditur mens teſtantis vt hic.t.l.cum vi
rum prudentiſſimum.C.de fideicom.t.l.cum proponeretur.cũ
ſi.C.de leg.t alia notabilia colligunt cũ glo.in gl.i.ſup verbo
quãq̃ dic.prima expoſitio gl.non videtur bona:quia ſi ita in-
telligatur litera non videntur illa verba,ſi quis prius deceſſe-
rit:poſſint niſi neceſſario importare quod priuſq̃ peruenerit
ad illam etatẽ deceſſerit puer reſtituat hereditas matri ipſius
pueri:t ſic nõ comprehenderent dicta verba caſum qñ perue-
niſſet ad illam etatem:ſed nondum facta eſſet reſtitutio quod
eſſet ɔ mentem litere:intẽtio aũt litere noſtre eſt vt ſolũ atten-
datur an ſit facta reſtitutio vel non.vnde glo.dat ſcðam ſolut.
qð intelligatur prima quãq̃ dic.ſ.q̃cito poteris vel q̃primum
4 dies ceſſerit,hec duo accipiuntur pro eodem vt hic. ¶ †Ex
ſecũda parte gl.no.q ſi quis ſit grauatus vel promittat aliqd
facere prima die intelligit q̃primũ poterit ſecundũ Pau.hic
qui ſubdit q tñ intelligitur q̃primum facere poterit commo-
de.l.nepos proculo.ff.de verb.ſig. ¶ Circa hoc tamen aduerte
tu:q: ſit differentia inter hec verba prima die dare promitto
t hec prima q̃primum potero:q: qñ dico pmitto dare prima
die nõ ſum in mora niſi tota die finita per.l.qui hoc anno.ff.de
verbo.ob.ſecus aũt ſi promitto dare q̃primum poſſum debeo
adimplere,t non expectare quod ſit finita prima dies.facit.l.
hec conditio ſi in capitolium.ff.de condi.t demon.iuncta.l.qð
diximus.t quod ibi not.ff.de ſolu.t ſm hoc debet limitari,t de
clarari dictũ notabile. ¶ Item inquãtũ glo.noſtra hic exẽpli-
ficat iſta verba quod intelligantur q̃primum dies ceſſerit ad-
datis q iſtam expoſitionem approbat Dy.vna etiam cum illa
expoſitione ſm quã intelligit hic q̃primum poterit. ¶ Sed ɔ
hoc videtur tex.in.l.iij.§.i.ver.adem dicendum.ff.de adimen.
leg.vbi etiam qñ deceſſit puer poſt diem fideicommiſſi ceden-
tẽ licet nõdũ facta fuerit reſtitutio fideicõmiſſi ſpectat fideicõ
miſſum ad heredem pueri:t hoc pp̃ter morã q̃ intelligit ipſo
iure contracta fauore minoris abſque alia interpellatione.l.in
minorum.C.in quib.cau.in integr.reſtitut.non eſt neceſ.l.titia
ſeya.§.vſuras.de leg.ij.cuius contrarium dicit in ſi.Sed Dy.
ad contrariũ reſpondet q text.hic in ſi.in ver.acceperit.debet
exponi.ſ.vere vel interpretatiue accepiſſet quãprimum ceſſit
dies:quia tunc actio competet pueri:t qui actionẽ habet rem
ipſam habere videtur.l.qui actionem.ff.de regu.iur.Sed Iac.
de are.t Bar.hoc reprehendunt:quia contra tex.noſtrum qui
ſimpliciter dicit in fideicommiſſum ad matrem tranſlatum eſſe
ſi deceſſit puer:etiam poſt diem fideicõmiſſi cedentem ſi modo
puer fideicommiſſum non accepit:nam ſi ex interpretatione vr
accepiſſe eo modo quo dictum eſt ſequeret qð male dixiſſet hic
a iuriſcõſultus:dũ dicit accepiſſet:q: modo accepiſſet.†vnde di
cunt hic Iac.de are.t Bar.qð hic fuit puer maior.xxv.annis,
ibi minor.xxv.vnde non hʒ hic mora irregularis locum in mi-
nore.xxv.an. ¶ Pro quo facit.l.cum pueri.cum glo.j.ff.de ver-
bo.ſig.t habet in.c.paruulus dicit.ceiij.vbi etiã habetur qð cen-
tenarius quoq̃ appellatur puer.Sʒ Ang.dicit qð illa eſt pro-
a pria loquutio:q: pp̃rie puer dicitur qui ad adoleſcentiam nõ
peruenit.l.i.§.pueritiam.ff.de poſthu.t ideo dicit Ang.q põt
ſaluari reſponſio Dyn.intelligendo quod poſt diem fideicom
miſſi cedentem nulla mora regularis nec etiam irregularis fa
cta fuit:vt quia inſtitutus grauatus fuit de reſtituendo cũ pri
mũ poſſet.t aliquod impedimẽtũ fuit propter quod reſtitue-
re non potuit vnde nõ poteſt dici mora ɔtracta. ¶ Sed Imo.
ibi dicit ſibi non placere opi.Ang.quia cũ ſufficiat reſtitutio
verbalis ad tranſlationem iuriũ t actionũ.l.reſtituta.ff.eo.non
videtur q impedimentũ potuerit interuenire.Et ideo putat
poſſe aliter rñderi.ſ.q tex.hic intelligit:ſi nõ tñ puer.ſ.quondã
tp̃e diſpõnis ſeu teſti:ſed modo erat maior.xxv.annis.t ſimilis
expoſitio hr̃ in.l.ij.§.i.de his q̃ in.vt indig.t in.l.lecta.cum glo.
parua.ff.ſi cer.pe.t in.c.ſi.ex tra ne cle.vel mo. ¶ Et lʒ ipſe non
dicat.iſta fuit rñſio Ri.de nea.hic q: iſta mihi vr̃ melior t pla-
nior ceteris.Poſſet tñ defendi opi.Ang.ab obiectione Imo.
q: potuit hr̃s impediri reſtituere verbo pp̃ter abſentiã q̃ caſu
nõ poteſt fieri reſtitutio niſi interueniente nuncio vel epiſtola
tranſmiſſa ad fideicommiſſariũ per.d.l.reſtituta.Tamẽ alia rõne
no plʒ intellectus Ange.q: vr̃ diuinare q hic interuenerit im-
pedimentum:de quo nihil in lrã dr̃. ¶ Alia fuit rñſio Cyn.ad
d.l.iij.§.i.q hic habuit teſtãs reſpectũ ad factũ inſtitutionis:ſed
in contrarium ad factũ petentis:adeo ſi preceſſit petitio vera
vel interpretatiua non ſit tranſlatio.Sed Rayn.t Imol.hic
illud reprehendunt quia eſt contra.d.l.iij.§.i.verſic.interdum.

¶ Proprie puer. ſ adde gloſ.in ver. perfect⁹. prox.vj.

vbi apparent quod habuit reſpectum etiam ad factum reſti-
tuentis.Teneatis ergo proximã precedentẽ reſponſionẽ,t aliã
que colligitur ex his que dicent.ſ.in ſeq.oppoſi.Itẽ ſequentẽ
opponit ſm Bar.de.l.iij.§.ſi.ad ſi.t rñdet t cũ ſua reſpõſione
tranſit Ang.hic.t Bar.in.d.l.iij.Adde q Imo.hic dicit q iſta
ſolutio nimis violat tex.in.d.l.iij.q: per.d.rñſionem reſtringit
ille tex.ad capitulũ.qñ legata fuit ſpẽs hereditatis cui⁹ dñium
tranſit recta via in legatariũ:t ſic nõ habet locũ qñ eſſet q̃titas
in genere legata quo caſu nõ trãſit dñium recta via.vt not.per
gl.in.l.ſi rem.ff.de re iudi.t in.l.j.C.cõis de leg. ¶ Et illud qð
dr̃ in.l.iij.vr̃ habere locũ etiã quãdo legata eſſet quãtitas i ge-
nere vt probat expreſſe in.l.ſi legatũ.q illa iura etiam locũ ha-
bent in legato quãtitatis in genere relicta.Et concludit q illa
iura loquuntur in fideicommiſſo ſingulari qð incipit etiam de
beri ante factã reſtitutionẽ eo q: non hʒ in ſe onera:ſecus in fi
deicommiſſo vniuerſali.ita loquitur tex.noſter.Sed Imol.hic
impugnat iſtũ intellectũ Barto.t dicit q iſtud nõ vr̃ verũ eo
quia ante aditã hr̃di.non incipit deberi legatũ particulare:vt
no.gloſſ.in.l.vnica.§.i.ver.cedere.C.de cad.tol.quã ad hoc re-
putat ſing.Bal.in.l.ſi.in prin.C.de teſt.Poſt aditã vero here-
ditatẽ incipit deberi etiã vniuerſale fideicõmiſſum quia com-
petit actio ex teſtõ fideicommiſſario vniuerſali:vt not.gloſſ.in
§.ſi fine.C.e.t p Bart.in.l.ſi legatus.ff.e. ¶ Preterea reſpõdet
ipſe ad cõtrariũ.l.iij.§.j.q tex.loquit qñ teſtator dixit heredi
volo q des decem titio:t ſic verba fuerunt ibi aliter concepta
q̃ hic:t aliter q̃ in.d.l.iij.§.j.ver.dðm.Et putat ipſe tenẽdum
ſi teſtator dicit volo q reſtituas hereditatem titio:t ſi non re-
ſtitueris volo qð reſtituas ſeyo quia illa verba t ſi nõ dederis
intelligunt.i.ſi dare non potueris vel non debueris ſeu ſi reſti-
tuere non potueris qð eſt qñ deceſſerit ante diem fideicõmiſſi
cedentem.t ibi etiam tangit glo. ¶ Non autem intelliguntur
id eſt ſi dare nolueris nõ ſit in poteſtate heredis an legatũ de-
beatur contra.l.ſenatus.§.penul.cum ibi not.de lega.j. ¶ Nec
ad hoc obſtat ſm eũ.l.j.cum ibi not.ff.de pecu.leg.t.l.ſi penam.
ff.quando dies lega.ced.Ubi illa verba ſi non dederis,expona-
tur.a.ſi dare nolueris:quia rñdebat qð ibi ſiebat tranſlatio de
re ad rem in perſona vni⁹ legatarij.Et ſic nunq̃ reperiebatur
legatarius ſine legato.Aliud aũt eſt quando dico volo q des
x.titio.t ſi deceſſerit antequã accipiat volo q des.Quia licet
deceſſerit titius poſt diem cedentem non ſit tranſlatio niſi ſte-
tiſſet per heredẽ:vt qi fuerit interpellatus a titio t ſi deceſſe-
rit priuſquã reſtituas ſeu deceſſerit ante ipſam reſtitutionem
volo qð reſtituas ſeio.nã iſtis caſibus ſunt verificata verba ſi
decedit titius poſt diẽ fideicommiſſi ante reſtitutionem ſibi fa
ctã:t ſi preceſſit interpellatio vera vel ficta.vt.d.l.iij.ver.adem
dicendũ.Si aũt verba ſunt dubia:vt quia dicat lego decem ti-
tio:t ſi deceſſerit lego ipſa ſeio.tũc videretur quod debeat in-
telligi ſi deceſſerit priuſquã acciperet:vt eſt tex.cum glo.in.d.l.
iij.in prin.ver.adem dicendum.que verba potius ad fideicom-
miſſum videntur relata q̃ ad heredem.Sed in.l.iij.§.i.in prin.
t in fin.fuerunt relata verba ad heredem.ideo tũc ſufficiat ad
excludendam tranſlationem quod ceſſerit dies primi relicti.
Pau.hic circa iſtã ad contrarium etiã concludit quod aut ver-
ba referuntur ad fideicõmiſſariũ:vt quia dictũ fuit ſi deceſſe-
rit primus fideicommiſſarius antequã accipiat volo dari ſem
pronio:vel verba fuerunt in rem puta ſi deceſſerit anteq̃ reſti-
tuatur res.t tunc hab.t locum iſte tex.Aut verba fuerunt re-
lata ad heredẽ:vt quia dictum fuit ſi anteq̃ alias ſi priuſq̃ re-
ſtitueris deceſſerit tc.t tunc ɔcludit qð in fideicommiſſo vni-
uerſali habeat locum.d.l.iij.§.j.non aſſignat tamen rationem
concludentem diuerſitas inter fideicommiſſum vniuerſale et
particulare attentis ſuperius dictis.Non omitto qð vltra ſu-
pradicta duo cõtraria.Ange.hic dr̃ qð primo circa cõtrarium
de dicto ver.adem dicẽdũ ſimpliciter vr̃ eſſe veriorẽ ſolutionẽ
Dy.q Dyn.dũ rñdet qð hec litera dũ dicit ſi nõ acceperit dʒ
intelligi velle interpretatiue:t qð illud vel ſaltem acceperit in-
terpretatiue intellexit Dy.de illa acceptatione interpretatiue
que reſultat ex aditione hr̃ditatis:q: tũc dicit iuris interpreta-
tiõe acqſitũ fideicõmiſſum ipſi pupillo fideicõmiſſario ſeu mi-
nori.xxv.annis cui dicebat factã eſſe morã. ¶ Unde aut erat
adita hereditas:t tunc hʒ locũ.d.l.iij.in ver.adẽ dicendũ.Aut
non erat adita hereditas:t tũc habet locũ tex.noſter in ſi.quia
tũc nõ põt dici vere iterpretatiue fuiſſe acqſitũ fideicõmiſſum.
Sed hec ſol.mihi nõ plʒ:quia q̃uis hic eſſet adita hereditas:
tñ ſi fideicõmiſſarius erat minor dicebat iuris interpretatione
fuiſſe acqſitũ fideicõmiſſum ſicut in.d.l.iij.verſ.idẽ dicẽdũ:q:
etiã ante hereditatẽ dr̃ fieri mora reipſa fideicõmiſſario mino-
ri.xxv.annis ab herede cum heres poſſit inuitus cõpelli adire
t reſtituere implorato iudicis officio,vt no.in.l.t ſi ſimpliciter
ɔ poſt aditionẽ actio ex teſtamento.ff.eo.t no.in.l.non eſt.t in
l.ſi legatis.

l. si legatū. §. e. ⁊ ibi p Bar. Ergo qua rōne in. d. §. idem dēm. eo ꝙ minor fiebat re ipsa iuxta. d. §. a furas. videbat̄ sm Dyn. fideicommissariū interpretatiue accepisset fideicōmissum ita debuisset dici hic eadē rōne. ¶ Preterea in. d. ver. Jdē dēm nihil de hereditatis dī aditione sicut nec hic: ⁊ ñ quātū ad dictū primū Jaū puto veriorem esse rñsionem Jmo. hic. s. quod non erat minor hoc tpe testōnis fideicommissi: sed quōdā minor tpe testi: ⁊ ꝗ ipse non dicat fuit rñsio Nico. de neа. Quantum vero ad sm contrarium: puto veram esse rñsionem cōclusiue ꝙ dʒ distingui an testator dixerit volo quod heres titio det: et si titio nō dederit det seyo: nam tunc habet locum. d. §. in fi. ⁊ in. d. l. si legatū. §. i. que intelligitur si nō dederit hoc est dare non potuerit. Aut testōr dixit volo ꝙ hfs det titio: et si

6 titius prius decesserit det seyo: ⁊ tūc hʒ locū iste text. ¶ † Jn glo. sup verbo acciderit no. ex hac glo. iuncto tex. ꝙ vbicunqȝ in testō inuenit̄ testōris filius: ⁊ postea dixisset si qd accideret filio substituebat ⁊c. intelligit̄ duntaxat factam substōnem in euentū mortis filii. ¶ Pro quo addatis etiam bonuȝ tex. vltra pdicta in. l. vxorem. §. sciū. de leg. iij. Jtem si testōr dixisset si quid humanum accideret filio meo substituo talē intelligitur idest si moriet̄: vt est tex. no. in. l. publia. in pric. ff. depo. ¶ Per quem tex. dicit ibi Bar. de scō rñdisse qō si in aliqua dispositiōe reperient̄ hec verba: si deus aliqd faceret de filio meo tūc dispono ⁊c. per hec verba intelligitur disponentem sensisse de casu mortis cōtingente in psona filii: ⁊ illud idem sequit̄ Bal. in rub. C. depo. in. i. q. vbi dicit quod dicta vba nō verificantur in morte ciuili. Nam si filius bānitat̄ vel deportat̄ non sunt verificata dicta verba. Jntelligatis tamē sane dicta verba nisi in casibus vbi mors ciuilis operatur eundē effectū quē mors naturalis per. l. actione. §. publicatione. ff. pro soc. et. l. ex ea. in §. insulam. cum ibi no. per Barto. ff. de ver. obli. ⁊ in. l. deo nobis. cum ibi no. p Cy. de epis. ⁊ cle. ¶ Jn gl. adeat̄ ibi. an aditā hereditatem. Adde ꝙ idem sentit gl. sequēs ibi dum dicit: an pendet: rñdeo sic ⁊c. ⁊ idem tenet glo. in. l. iii. ff. de regu. cato. et Barto. in. l. vbi pure. ff. eo. ita etiam tʒ Cy. Dy. ⁊ Ray. in. l. cū filio. de lega. i. ¶ Sed contrarium tenet Barto. in. d. l. cum filio. et si dicatis vt ibi dixi vbi tenui quod cedat a die mortis quo ad transmissionem vt tʒ ibi Barto. Et pro ista opin. facit iste text. dū in dicit: si puer antequā dies fideicōmissi cedat decessisset iunctis verbis precedentibus ibi dum dicit: antequā adeatur hereditas: vbi psupponit̄ hereditatē non esse aditam ⁊ tñ iurisꝯsultus ponit in dubio an cesserit dies fideicōmissi vel non: et sic innuit posse cedere diem fideicōmissi ante aditā hereditatem: at si fideicommissum erat purū non cedit ex tpe mortis testatoris: vt per plura probat Bart. in. d. l. cum filio. et maxime per. l. cogi. §. adē metamus. ff. eo. ⁊ istam opi. sequuntur magis cōiter reliqui scribentes hic: ⁊ Bald. in. l. ii. ⁊ in. l. si personam. C. de fideicom. et Jmo. in. l. fina. §. i. de le. iii. et per illum tex. ascta glo. in ver. Lucretij. in fi. ¶ Limitat tamen hoc sing. Bar. in. l. si. circa. i. q. ff. de iur. codi. nisi tale fideicommissum deberetur vigore clē codicillaris adiecte in testō: qꝛ tunc quo ad transmissionem non cedet dies talis fideicommissi ex tpe mortis. ¶ Mouetur qꝛ illa clā operatur vt ius testi trāsferatur in codicillos. l. querebatur. ff. de testamen. mili. ergo hereditas isto casu debita fideicommisso resultante ex illa clā codicillari non debet admitti ante aditam hereditatem sicut hereditas debita ex testō ante aditam hereditatem nō transmittatur. l. i. §. in nouissime. de cad. tollē. ¶ Sed illā limitationem reprehendit Raph. ⁊ Ange. in. d. l. i. quia illa lex querebatur: non vult hoc dicere: sed solum vult dicere ꝙ testm̄ vʒ iure codicillorum. Et cōtra Bart. tenet etiā Ro. in. l. si qs priore. ff. e. per. l. ii. §. fin. ff. de iure codi. vbi de tali fideicommisso resultante ex clā codicillari non iudicatur vt de hereditate. Et contra Bar. facit qr rō propter quam dicimus quod fideicommissuȝ cedit a die mortis testatoris quo ad transmissionem est: qꝛ pro illo fideicommisso cōsequendo cōpetebat offi. iudi. ad cogendum heredem adire et successiue actio ex testō vt dem̄ fuit. ff. iuxta not. in. d. l. et fine. que quidem remedia transmittuntur ad heredes etiā antequam intentent̄. l. nō solum. ff. de in inte. resti. iuncta. l. i. C. si cer. pet. cū si. ¶ Que remedia nō cōpetunt pro hereditate adeunda p qua competit mera facultas: et añ aditionem non dicitur esse in bonis heredis cui delata erat: vt videt̄ ex no. in. l. precia rerum. ff. ad. l. fal. Et pro predicta rōne vide Bal. in locis. ff. alle. cum igitur hec rō locum etiam habeat in casu posito p Bar. in. l. ii. sequit̄ ꝙ dēm eius nō vr̄ verum. ¶ Jn glo. cedat. feci vobis mentionem. ff. pxime ⁊ dixi Jūum videri verius de iure ꝙ cedit dies fideicommissi tpe mortis testōris quātū ad trāsmissionē. ¶ Nec ob. d. §. antistia. qꝛ ibi intelligitur ꝙ fideicommissum nō fuit trāsmissuȝ a ī herede: qꝛ fideicommissarius sine herede decessit: ⁊ ibi glo. ⁊ Bar. Non ob.

d. l. ille a quo. §. i. in fine. quia fateor quod si contingat heredē institutum nunquam adire hereditatē expirabit fideicommissū inuito herede sicut et alia legata. l. cum quam. C. de fideicō. hoc. d. tex. sed si fideicōmissarius primo decedat postea adit heres non dicitur ibi quod fideicōmissum expiret: sed trāsmittit ad heredes suos, ita iste fideicommissarius.

1 ☞ Valet grauamen factum domino de restituendo seruo collatum in tempus sui iuris.

1 Si seruo. † Si dominus cui hereditas est acquisita per seruum grauetur hereditatem restituere ei seruo valet grauamē si est collatum in tempus quo ē sui iuris. h. d. Premitte regulam si seruus vel filius alienus fuerit ab extraneo heres institutus omne emolumentum acquiritur patri vel domino quorum iussu adiuerunt hereditatem. l. placet. de acqui. here. l. i. in princi. si quis a pa. fue. manu. ¶ No. summarium: ⁊ adde ꝙ vbi non esset collatum fideicōmissum in tempus libertatis non valeret tale fideicommissuȝ per. §. an seruo. insti. de leg. quia perinde est ac si dominus esset grauatus restituere sibimet quod non potest esse. l. plane. §. si duobus. l. legatum. §. i. ff. de leg. i. ¶ Jn glo. fin. ex ista glo. no. sm Bart. quod quēadmodū qñ filius alienus est institut' heres: et pater est grauatus restituere hereditatem filio remanet adhuc nudo nomine heres filius: ⁊ postea pater nō potest aduersus ipsum filium tanquā heredem deducere trebellianicā: quia filius est heres: ⁊ directo modo hereditas non transit in patrem. d. l. cum filio. sic quando est alicuius seruus institut' heres: et dominus suus grauatus restituere seruo seruus remanet directo et nudo nomine heres: ita vbique tenet Barto. et in. d. l. cum filio. licet Pet. tenet contrarium et quidam antiqui: vide ibi. ¶ Ultimo dicit glo. et propter hoc non cogit̄ manumittere seruum dominus: propter hoc est casus in. l. si filiusfa. §. secundum vulgarem. de leg. i. quod intellige vt plene no. in. l. si ciui. de condi. ⁊ demon.

1 ☞ Seruo qui subiacebat restitutioni cū vniuersitate hereditatis potest per heredem grauatum relinqui libertas.

2 Casus in quo res subiecta fideicommisso potest alienari.

3 An vasallus possit feudum sibi datum alteri infeudare.

1 Si quis filiū. † Jste est no. ⁊ vtilis. §. seruo q subiacebat restitutioni cū vniuersitate hereditatis: potest per heredem grauatum relinqui libertas in vltima voluntate: et tenebit datio libertatis tamē fideicommissario debetur estimatio: ⁊ omnis vtilitas que ad ipsum ex seruo peruentura fuisset si libertas non fuisset data: siue grauatus sciuerit se grauatum siue ignorauerit. h. d. vsqȝ ad. l. omnibus. ¶ Jn text. ibi: ex nisi heredem instituat subaudi: et filium in re certa instituat vel exheredauit alias testa-

2 mentū nō teneret. l. inter cetera. de libe. et posthumis. ¶ † Nota casum in quo potest alienari res subiecta restitutioni fideicommissi: reliquos habuistis in. l. marcel. §. res que. ff. e. ¶ Jtē not. quod non dicitur pati damnum ille qui habet precium rei que sibi debebatur. ¶ Ex text. nota. quod seruo qui subiacet restitutioni potest dari libertas. ¶ Secundo not. quod qui tali seruo dat libertatem, siue scienter siue ignoranter tenetur ad estimationem. ¶ Tertio not. quod hereditas delata tali seruo venit in fideicommissū: que omnia quomodo generaliter procedant declarabitur plenius cum glo. ¶ Jn gl. in ver. fauore. addit hic Jmo. quod id quod dicit̄ in. l. si. §. ff. de lega. ii. qui est sing. tex. habet locum quando fideicommissum illud erat cōditionale: vnde illa lex exorbitans non debet extēdi ad alios casus. l. ius singulare. de leg. Jtem mouetur per id quod in simili no. gloss. nostra in hacmet gloss. vbi similē distinctionem fecit: ita dicit ipse sub dubio forte: et etiam subdit quod. d. §. fina. non habet locum in fideicommisso speciali illius rei alienate. Sed solum in fideicommisso vniuersali. et pro hoc adducit. l. seruū. la. i. ff. de manu. testa. que sunt no. limitationes ad. d. l. si. §. fin. et de illis dixi in. l. marcel. §. res que. ff. eod. vbi retuli nonnullos tenentes contrarium: ibi tamen approbaui istas limitationes: ⁊ addidi aliquas alias multū notabiles: et inter cetera dixi quod illa. l. fina. §. si vero: non habet locum quando testator expresse prohibuisset bona subiecta restitutioni fideicommissi alienari posse, quia tunc alienatio ipso iure est nulla ab initio iuxta. l. fina. C. de reb. alie. non alie. ¶ Secus erat in casu. d. §. finalis. quia non erat expresse facta prohibitio alienationis: sed solum tacite vigore fideicommissi quo casu alienatio a principio valuit iuxta note. p gloss. ordina. in. l. cum pater libertus. de lega. ii. et difficilius irritatur alienatio que valuit a princip. argumentū. l. patre furioso. ff. de his qui sunt sui vel alien. iuris. ¶ Et quemadmodum de iure ita per aliqua alia tenui in. d. §. res que. et

3 in. d. locis. † Et pro ista opin. facit nota. decisio Bald. in

a ¶ Vasall⁹. Vide de Hostien. sum. ti. de feu. in. §. fin.

a. c. i. §. preterea. de capi. corra. vbi voluit qd̄ si vasallus ⁹ possit feudum sibi datum alteri infeudare non obstāte q̄ de iure vasallus prohibeat alienare feudum. tā si expresse dn̄s in concessione prohibuit feudi alienationem a principio vasallo nō poterit infeudare: vt ibi p Bal. alle. no. in simili per glo. in. l. sed et si qs. §. quesitū. ff. si quis cau. Et sic duplex p̄hibitio legalis et hois fortius operat̄ q̄ vna tm̄: vt ibi p eum. ¶ Pro hoc etiā facit q̄ no. traditur per Bar. et expressius p Imo. in. l. filiusfa. §. diui. de lega. in. dū ponit intellectū ad. l. ij. C. de vsucap. pro emp. per quā glo. voluit valde no. q̄ si testātor p̄hibuit alienari rem que de iure cōi nō poterat alienari operabit̄ dicta testatoris expressa prohibitio vt si veniat casus spātii in quo de iure cōmuni potuisset illa res alienari nō valebit alienatio per. d. l. ij. et in terminis nostris ita ēt cōsuluit Pau. in cōsil. cvi. inci. in cā que vertitur. in. vi. col. et ita anno p̄terito cōsului apd̄ ciuitatem Senarū. ¶ Itē inq̄tū gl. arguit de. l. si hēs. §. q et a q̄bus. hanc sol. repreh̄edit gl. sm̄ Imo. qr ibi loquit̄ in seruo heredis nō in seruo hereditario: vn̄ intellige ibi quod heres potuit manumittere illum seruū suū: et dum dicit ibi nihil agit manumittēdo heres. s. quominus debeat prestare estimationem serui legati. d. l. si qs inq̄linos. et hec scd̄a solutio est vera. Vel tertio sm̄ glo. ibi loquitur in manumissione facta inter viuos in testō seu vltima voluntate. Hec non est vera: qr est ꝯ tex. in. l. generaliter. §. j. in ver. nullam libertatē pōt dari ei heres: ergo nec inter viuos: nec in vltima voluntate. deinde arguit glo. de. l. gn̄aliter. §. fi. vbi heres non pōt dare libertatem dic vt dixi in proximo ꝯmo. s. q̄ ibi īter viuos hic in vltima voluntate. que solutio nō est bona sm̄ Bar. et doct. cōiter p. d. v. nullam. vbi est dīo negatiua: qr qui omne dicit nihil excludit. l. si is qui ducenta. §. vtrum. de reb. dub. et. l. iulianus. in princi. de leg. ij. ¶ Unde vera est solo q̄ ibi relictus fuit specialiter seruus a testāte: iō facilius impedit̄ datio libertatis faciende ab herede hic aūt cum vniuersitate fuit relict⁹ seruus nō sing. et ita no. glo. in. l. seruū. la. j. ff. de manumis. ¶ Itē inquātū gl. arguit. de. l. in summa. §. pe. de cōdi. ind. et r̄ndet q̄ hic est hēs qui presumit̄ eadem persona cum defuncto ec. hāc solu. doc. damnant: et recte dum dicit heres presumitur scire que et defunctus: et non est probabilis ignorantia eorum que continentur in testō. l. cum hēs. de lib. lega. est verum quo ad ea que in testō cōtinent̄: qr cū non possit adire: nisi sit certus de viribus testi. l. sed et si de sua. l. heres. §. sed et dubitet. de acq. here. ideo presumitur scire que in testō continentur. ¶ Hic loquitur de contentis in codicillis quorum hēs probabilem habuit ignorantiam. l. nō est ferendus. ff. de transac. Et ideo ad contrarium responde: q̄ ibi loquit̄ in eu qui debebat seruum restituere: et ex natura cōditiōis indebiti de cuius natura est: vt teneatur duntaxat quoties locupletior est. l. si non sortē. §. libertus. ff. de condi. indeb. ¶ Ideo si ibi ignoranter manumisisset nullum precium esset restituendum: sed hic nos loquimur in herede q̄ multa habet commoda a defuncto: ideo nō reputat̄ inconueniens: vt pareat̄ voluntati defuncti: sed quamuis ignoranter reliquerit libertatem teneat̄ ad restōnem pretii. ¶ Item inquantum cōtra predicta arguit glo. in. d. l. ff. §. finaūtē sub cōditiōe. Adde q̄ Cy. in preallē. §. finasit sub ꝯditiōe. et Bar. hic dicūt q̄ quāuis gl. in. l. seruū. la. j. ff. de ma. dicat hanc vltimam solutionem esse verā: q̄ hic corrigat̄: tn̄ ipsi nō putāt istā solu. aliquo modo veram: quia legum correctio est euitanda. l. precipimus: de appo. Unde responde aliter. q̄ aut fuit facta manumissio in vltima voluntate put hic est: et fauore libertatis. verum est quod alienatio. s. datio libertatis vz: ita loquitur tex. nr̄. ¶ Nō ob. q̄ seruus fit subiectus restōni fideicommissi, qr aut libertas fuit data nō in vltima volū. sed inter viuos: et nō vz. l. is qui ex stipulatu. ff. de act. et ob. ita etiam loquitur text. in d. l. seruum. et hec fuit solutio tradita per gloss. in auf. de resti. et ea que par. in princ. in ver. alienari quam gl. ad hoc alle. Nic. de nea. Nec mirādum qr magis fauet̄ dispōni facte in vltima voluntate q̄ facte inter viuos. l. cū hi. in princ. iuncto ver. plane. de transac. vbi alienata in vltima volūtate non pt̄ remitti nisi interueniēte decreto iudicis: secus in relictis inter viuos. ¶ Unde est cōclusio q̄ in. §. finasit quis sub conditione q̄ ibi loquit̄ in alienatione inter viuos: et sic p manumissionem vel aliam alienationem talis distinctio non vz: alias sic: vt est hic tex. notandus. ¶ Ex his oībus que in gl. tangunt̄ Bart. post antiquos colligit breuem distinctionem: vt p eū iuxta. d. §. fin. Raph. cu. hic dixit vnum verbum singulare si est verū hic q̄ id qd̄ dr̄ in. d. §. fi. l. fi. de le. ij. habebat locum dūtaxat in alienatione facta titulo onero so puta in venditione: secus si fiat titulo lucratiuo puta donatione: quia ibi loquit̄ in alienatione facta titulo oneroso: verum non memini me legisse hic ab alio tactum: non tā puto esse verū cum suppositione: qr est ꝯtra id qd̄ recte intuēti voluit gl. nostra magna iuxta prin. isto tex. dum dicit q̄ ad tex. nr̄m dz subaudiri maxime fauore libertatis. Nō sic hic dr̄: si hēs ignorans dedit libertatē seruo subiecto restōni fideicommissi vz datio libertatis. Ceterū est facta alienatio titulo lucratiuo non oneroso: qr non cōsequitur hēs p̄cium: sz ex pietate vel libertate seruus consequit̄ libertatē: et non dr̄ locupletior effectus. l. plane. §. fi. la. ff. de lega. ij. et leg. et no. in. l. naturalis. §. fi. de p̄scrip. ver. Et tamē hic gl. dicit q̄ id qd̄ dr̄ fauore libertatis vz manumissio dz subaudiri maxime. Quācunque ergo alienatio fit ab herede ignorāte: et sic fiat aliter quā p donationem libertatis: et sic nō hz locum datio libertatis vz. d. l. fi. §. fi. de leg. ij. et sic ēt intelligitur q̄ ēt hz locū qn̄ titulo nō oneroso. Unde qn̄ non agit̄ de fauore libertatis: et agitur de titulo lucratiuo: et agit̄ ab ignorāte vz alienatio. Et qr tex. nr̄ etiā hz locū qn̄ nō titulo oneroso: sz lucratiuo: et hic potestis addere ad. d. l. marcell⁹. §. res que. vbi posui plures alias limitationes ad. l. fin. §. fi. de lega. ij. ¶ Et iuxta predicta Bar. opponit de. l. is qui ex stipulatu. ff. de act. et ob. vbi si seruus fuit in spē promissus p stipulationem: et ante traditionē fuit p p̄missionem manumissus: et antequam esset requisit⁹ et interpellatus p̄missor vt daret parti: dicit tex. q̄ p̄missor est liberatus: et est sin. tex. Et innuere vr̄ q̄ p̄missio valeat ergo cōtra p̄dicta vbi est legatum sub cōditione ea p̄dente nō potest manumitti. R̄ndet Barto. q̄ ibi loquitur q̄ res erat subiecta restōni ex ꝯctu quo casu sine restōne ius nō trāsfert̄ hic ex vltima voluntate. Ultimo dicit Nic. de nea. in. l. inter ceptores. §. fin. de leg. j. q̄ ille tex. in. l. si qs ex stipulatu. non reperit̄ alibi in hoc qd̄. ff. dixi: qr si petiit anq̄ interpellaret̄ liberat⁹ est: et tū seruū erat an̄ interpellationē quominus cum tradere possit: qr sicut si occidit ante interpellationē si perit periculo p̄missoris sic videret̄ ibi: et q nesciret illū tex. de facili ꝯrā r̄nderet. Ad d. §. si seru⁹. r̄ndet ibi fuit ꝯctus illicitus a iure: qr occidit. hic p̄missus est puta act⁹ manumissionis. vnde aliud hic: et aliud ibi. ¶ Itē inq̄tū alia gl. arguit de. l. de etate. §. ex cā. de interro. ac. Et r̄ndet gl. qd̄ ibi actori cōsulebat̄ in aliam. l. in verum heredē. Ang. hic dicit alr̄ posse r̄nderi. s. q̄ aut poterat in pristinum statū res reduci: et isto casu est verū qd̄ est locus penitentie ex noua cā vt in. l. ꝯria. aut non poterat reduci in pristinum statū vt seruus cui data est libertas: et non pōt esse locus pnīe: qr libertas q̄ semel competiit non pōt reuocari. l. j. C. si aduer. lib. Et cum eo simplr̄ trāsit hic Imo. ¶ Quā tn̄ non puto bonā: qr lz in se vera sit nō est tn̄ p̄fecta: qr nō solum tenet̄ hic hēs ad p̄cium serui sz ēt tenet̄ ad p̄cium illius hr̄ditatis q̄ fuit ab alio relicta seruo et clarū est q̄ quo ad hr̄ditatem poterat res reduci ad pristinum statū. vnde puto tenēdā esse sol. gl. ¶ Ultimo arguit glo. de. §. si qs agens. insti. de act. glos. dicit qd̄ ibi ignorantia excusat de dāno qd̄ hz propter plus petitionē hic nō excusata petitione hereditatis hoc nō est assignare rōnem diuersitatis: sz ponere diuersitatem casuum. Sz dubiū est sm̄ Ang. q̄ sit rō q̄re in ꝯrio ignorātia excusat hic non. R̄nder iō est: qr hic errat̄ p illum cuius error est probabilis nō est p̄babilis: lz p hr̄dē cum censet̄ esse eadē p̄sona cū defuncto: vt no. gl. magis̄ ra. hic. ¶ In ꝯriū facit sm̄ eū: qr codicilli erāt clausi: et iussit testōr non aperiri eos viuo filio: vn̄ nō imputandū vr̄ si filius manumisit: vnde vr̄ q̄ debeat refundere p̄cium: sup hoc relīquit cogitādū dicēs ꝯtrariū esse valde difficile. Imol. dicit qd̄ non est bona rō: qr errauit hic ille q erat eadem persona cū defuncto per dicta super gl. ma. circa cōtrariū. l. in summa. Et iō dicit qd̄ melior est rō. l. qd̄ non excusat ignorātia ne afferat damnum alteri vt dicit tex. hic. Nam satis habuit qd̄ lex fauet sibi vt libertas teneat, iō voluit in alio preiudicare fideicōmissario p̄pter cōseruādam voluntatē defuncti: facit sm̄ eū q̄ in simili no. in. l. p̄cibus. C. de impub. qd̄ fuit dictū circa cōtrariū. §. in summa. Et magis plz hoc quam id qd̄ hic Ray. et Nic. de nea. dn̄t: qui dicunt q̄ istud est qr faceret lucrum cum alterius iactura vel iniuria qd̄ non dz. l. pculus. ff. de dā. infec. ¶ Item hic filius manumittēs nō lucratur hereditatem relictā seruo: et sic minus perfecte loquitur. Raph. ēt fatet̄ qd̄ difficile est videre rationē: et huic videt̄ stādū quā dixi que vera vr̄. ¶ Inquantum gl. alia arguit de. l. j. in fi. Pau. r̄ndet. ff. de superfic. hic factum vniusnō nocet alteri: et gl. nō r̄ndet. R̄nde vt fuit de mente Dy. Ang. hic qd̄ aliqn̄ fit in damnum principaliter alterius: et nemo potest talem actum exercere: vt hic: quia hic principaliter manumissio tendebat ad dānum fideicōmissarii. Sed vbi quis principaliter sib: prouidet ad commodum suū licet in consequentiam residet in damnum alterius tunc valet legatum. ita loquitur contrariū: et habetur in. d. l. proculus. et in. l. j. §. denicq. et in. l. si ius. de aqua plu. ar. ¶ In gloss. in vers. quocq. ibi: adiens hereditatem ec. Ang. aliter soluit: et cum eo transit hic Ioan. de imola. s. quod in his que reduci possunt in pris

in pristinum statum locus pôt esse puie ex noua cā: sed seruus hic liber factus nō poterat reduci ad pristinum statū cū liber tas semel pstita non reuocetur. l. i. C. si aduer. liber. Et ideo de pnia non vr esse tractandum. ¶ Sed hec solu. lz posset pcede re quo ad libertatem nō tñ procedit quo ad hereditatē acqui sitam seruo effecto libero que hereditas poterat restitui fidei commissario: ideo magis plz solo glo. ¶ Extra gloss. postre, mo hic dubitat Ang. vtrum in terminis. §. nostri hic. in fin. si hereditas sempronii fuit delata seruo viuente filio tñ nō fuit adita viuente filio nō restituet fideicōmissario. Et dicit ibi vi deri q non per istū tex. hic in fi. lz sit dubitabile sm eum: qr ibi erat filius grauatus restituere hereditatē post mortem suam. Si ergo eo viuēte fuit delata filio: et dixit tc. Pn. hic videt idē tenere qr satis est q filius potuisset iubere seruum adire: et sic excludere fideicommissariū iuxta. l. si tñ. §. i. ff. eo. Et sic potuis set filius sibi acquirere ita potuit facere nō iubendo q seruus postea effectus liber sibi hi acquirit: qr conqueri pôt fideicō missarius. ¶ Cōfirmo q: aditio heredita. sempronii trahitur retro ad tps mortis sempronii. l. heres qñq. ff. de acqui. her. et sic videtur adita hereditas viuēte filio. ¶ Ultimo limita istū tex. vt per Bar. in. l. in tamen. §. si seruum. ff. eo.

1 ☞ Ciuitatibus que non sunt hostes imperii potest per fi deicommissum relinqui tc.
2 Regulariter oēs ciuitates nō sunt subiecte imperio romano.
3 An terre que fuerunt donate ecclesie sint subiecte imperio.
4 Sunt quedam ciuitates que de facto non recognoscunt supe riorem, vt Ueneti.
5 Quomodo potest constitui syndicus.
6 Sicut ordo decurionū pôt cōstituere sindicū ita et consiliarii.
7 Consilium ciuitatis totam ciuitatem representat.
8 Relictū omnibus hominibus de bononia: an videatur reli ctum singulis: an vero communitati.

1 Omnibus. † Ciuitatibus que non sunt hostes impii pôt hereditas per fideicommissum relinqui et restitui: et agere pñt
2 per suos sindicos. h. d. cum princi. l. se. ¶ † Ex isto textu no. non oēs ciuitates esse subiectas romano imperio re
a gulariter. tñ sunt subiecte de iure:[a] iuxta. l. deprecatio. ff. ad l. rho.
3 de Ja. et l. bñ a zenone. C. de quad. pscrip. † Fallit sm Bar. hic in terris que donate sunt ecclesie romane tenendo quod dona
b tio valuerit:[b] iuxta no. per glo. et in aut. quomodo opor. epis. in princi. de iureiur. in cle. i. in ver. post antiquos: et plene per Ja. bu. Bal. et Saly. in proe. codi. et per Bartol. in proe. ff. cum concor. quas consueui dicere in. l. filio quem patri. de lib.
4 et posth. vbi Bal. tangit. ¶ † Sunt quedam ciuitates que de facto non recognoscunt superiorē: et sunt populi liberi vt Ve
c neti[c] et Florentini de quibus per Barto. in. l. hostes. de ca pti. et in. l. i. §. de qua re. ff. de postu. et in. l. acta. §. i. ff. de re iudi. cum suis concor. et additionibus quas ibi dedi. Est dubium an possint exercere ea que in signum singularis preminētie
d sunt imperatori reseruata vt legitimare filios.[d] Bar. in dictis locis: et per Inno. in. c. cum te. de re iud. et per Bart. in. l. infa
5 mē de pub. iudi. Cano. in. c. cum nō liceat. de prescrip. ¶ † Gl. super verbo actorē: querit qliō pôt cōstitui sindicus. vide per Bar. in. l. i. §. quibus. ff. q cu. vni. no. ¶ Et adde q in vna pte hec glo. repu. sing. et no. que vult q oēs de municipio seu vni uersitate eligant sindicum vel maior pars. l. quod maior. ff. de munici. e. i. de his que fiūt a ma. parte ca. Uel satis est q ordo decorionum fecerit et creauerit sindicū: et qui sunt decuriones vide in. l. pupillus. ff. de ver. sig. ¶ Item inquantum glo. dicit satis esse quod due partes affuerunt intelligatis tñ hoc sane dummō oēs de vniuersitate fuerint vocati. vt. l. ii. C. de decu. lib. x. et no. Barto. in. l. nulli. et in. l. oēs populi. circa scdam. q.
6 princi. ff. de iusti. et iu. ¶ † Item adde sicut ordo decurionum potest constituere sindicum ciuitatis ita et cōsiliarii ciuitatis constituere poterunt: quia sunt loco decurionum: vt not. glo. in rubr. ff. de decur. et ita est de mente gloss. in. d. l. nulli. in ver.
7 ordo. † Nam consilium ciuitatis totam ciuitatem repñtat: vt not. gloss. in. l. sed ex dolo. in ver. possunt. ff. de dolo. et ita dicit Ange. et Inno. hic qui hoc reputant notandum. Quibus ad datis aliam gloss. in rub. C. que sit lon. consue. et in. l. aliud. §. re fertur. ff. de reg. iur. vnde satis est quod vocentur consiliarii ci uitatis: et quod ab his fit perinde ac si ab omni populo fieret. In contrariū tñ glo. dicit q administratores ciui. pñt facere sindicum. dicit Pau. de ca. hic in lec. bon. hoc esse notandū p prioribus et antianis qui dnr administratores reipu. vt pos sint facere sindicum ciuitatis. Tñ ipse putat hoc verum quan do actus ad quem constituerentur nō posset esse preiudicialis reipublice: alias autem non videtur quod hic procedat nisi ha beant spāle mandatum a consilio vel a statuto per no. per glo. in. l. item magistri. ff. de pact. et p. l. phibere. §. plane. ff. qd vi aut
e clam. Sed Ang. et Inno. hic voluerunt qd priores et antiani[e] possunt constituere sindicum sicut tota ciuitas: qr dnt qd loco
a decurionum succedit cōsilium ciuitatis vt sunt priores et an tiani.[a] Addatis tex. in. c. si. de procu. per quē tex. dicit approba ri q maiores per quos regitur vniuersitas non vnr soli sindi cum posse constituere in causis vniuersitatis: nec causas vniuer sitatis tractare: vñ sm eum priores et antiani non vnr tracta
b re posse causas vniuersitatis nec cōstituere pcuratorem.[b] Sed ops q vniuersitas vel repñtantes eā faciāt vt cōsiliū gnale q repñtat eā: allegant no. in. d. rub. que sit lon. cōsu. Sz Imol. in. d. c. si. dicit quod verius vr oppositum p id q habet in. l. i. §. quib9. et in. l. item cord. §. si decuriões. et in. l. nulli. ff. q cuius q vniuer. no. vbi ps q decuriones quorū loco succedūt hodie consiliarii ciuitatū. i. priores et antiani scdm diuersitatem p
c uinciarum constituunt sindicum. allegant ii no. per glos. in. d. l.[c] sed dolo. facit sm eum id q no. Barto. in. l. actor. ff. rem ra. ha. Nisi consuetudo vel statutum aliter se haberet: et rñdet ad. d. c. fin. q lz ibi dicatur q fuit constitutus sindicus a cōitate tñ non negat qn possit constitui ab ipsis consiliariis seu antianis de quibus ibi in text. Dicatis pro concordia q si vbi antia nonet priores in loco est puisum de cōsiliariis ciuitatis: vt est bononie hz locū glo. in. d. l. itē magistri. et pria opi. ff. rectata: qr tūc antiani seu priores non repñtāt ciuitatē. Sz vbi non esset puisum de alijs consiliariis, tūc procedat opi. huius gloss. per no. p gl. in. d. rub. C. de decu. p Bar. ff. de decu. et in. l. principali bus. ff. si cer. pe. Et ista cōcordia satis vr colligi ex no. p Imo. in. d. l. municipibus. de cōdi. et de. Et ad pdicta etiā vide no. p Cy. in. l. nec. et ibi Bal. ad fin. C. de pen. et Bal. in. l. i. C. de sen. reip. ma. et p Pau. de ca. in. l. preses. C. de transac. et ibi appro
8 bat illā gl. no. in. d. l. itē magistri. ¶ † Querit hic Dy. et Nico. de neap. an si testator dixit relinquo omnibus hominibus de Bononia: videat relictū singulis an vero cōmunitati: et tenet qd singulis. l. i. in fin. ff. de colle. illi. et respondent ad. l. si. et l. cū senatus. de reb. dub. et. l. in tātum. §. vniuersitatis. ff. de re. diui. et q ille leges procederent quando relinqueretur per aliquod nomen designans vniuersitatem.

1 ☞ An quesita per seruum post aditam hereditatē veniūt in restitutione fideicom.

1 Si seruū. † Quesita p seruū hrdē post aditā hrdi tatē ex reb9 hrditariis negligētia fidei cōmissarii nō petētis restōnē fieri nō veniūt i restitutiōe fidei cōmissi: lz hrs fuerit coactus adire: sed quesita añ aditā hrdi tatē indistincte veniunt in restōne. h. d. et est singularis casus. ¶ Ex tex. isto no. q sicut fructus percepti negligētia nō petē tis nō veniunt restituēdi qñ hrs sponte adiuit. vt. l. mulier. §. si hrs. ff. eod. ita et qñ coacte adiuit dūmō fuerunt pcepti post aditam hereditatē qd est singulare sm Ang. et forte sm Imo. nō est alibi. ¶ Et ex hoc resultat etiā aliud singulare fz Ang. q hrs qui fecit moram in adeundo non propterea dicit morā facere in restituendo hereditatem: imo opus noua interpella tione est: vt pz hic. ¶ Quia hic fuit petitum per fideicōmis sariū vt cogeretur heres adire. sed de restitutione nihil dictū fuit nō censetur heres esse cōstitutus in mora quo ad restituē dum: qd est menti tenendum secundum eū. ¶ Itē not. q fru
d ctus pcepti ante aditam hereditatē veniunt restituendi fidei commissario: qd est verū sm Bar. qñ hrs fuit coactus adire:[d] sed vbi non fuisset coactus adire est maius dubium de quo. ff. dicet enim glo. ¶ Glo. in ver. acquisita. in fi. solu. glo. reprehē dunt Ja. de are. et Bar. et cōiter oēs scribentes: qr innuit q in plus teneatur heres qui nō hz: et deberemus dicere totū con trarium quando restituit heres per fideicommissum id quod sibi non est acquisitum melius potest restituere quod habet. Et propterea Jac. de are. et Barto. aliter respondent ad con trarium. et doc. cōiter cum eis transeunt. s. q hic heres quo
e tpe fuit coactus adire non cesserat dies hereditatis relicte: sed[e] no, sed cessit postea tempore quo fideicommissarius erat ne gligens in petendo restōnē: et sic est quid imputet fideicōmis sario: sm legē Zrā est quid imputet hrdi: qr scō ipsius fuit pri uatus fideicommissarius hereditate relicta seruo: vnde cōclu sive fideicommissarius perdit hoc ex negligentia sua, ibi au tem non debet perdere qd in non fuit in negligentia: sed in cul pa fuit heres. ¶ Inquantum gloss. arguit de. l. ex facto. §. si heres el. ii. ff. eod. de. l. in fideicommissi. §. quotiens. ff. eodem. dic vt not. gloss. ¶ Deinde arguit de. §. proximo. ff. ea. l. et remit tit se ad not. in. §. contrario. ff. ead. l. vera est solo quod ibi est regula. Fallit, scilicet quando fructus sunt percepti negligen tia fideicōmissarii non petentis restitui hereditatem, tunc fru ctus tales non restituuntur in odium: et culpā negligentis pe tere: et id hec iste. §. reputat fin. ¶ Gloss. in verbo aditam: que

a ¶ De iure. adde gl. in. c. cōuenior. xxiii. q. viii. et bal. in. l. i. ff. de requi. reis.

b ¶ Ualuerit. addē Bar. in. l. legat9. de offi. psi. doc. in c. fundamēta. de elec. in. vi. et in ex trava.

c ¶ Ueneti. adde alb. l. i. cūctos po pulos. C. d su. tri. Bal. l. c. i. qs dica tur dux vel mar chio. bal. l rub. ff. de rerum diui.

☞ ¶ Addē tu vidē dñ pau. de ca. cō s. cc. xvii. inci. viso et examinato. col. v. ver. iii. et vi. in. i. pte qñ hoc vbi q cū veneti non re cognoscāt supio rē locū principis obtinent in ipso rū ciuitate et subdi tis. D. F.

c ✝ ¶ Uide. d. iaso. in. l. i. in. iii. col. C. de sum. tri. et fide ca. et l. l. ex h iure gen. in. vi. co. ff. de insti. et iu. et in. l. ci uitas. in. iiii. co. ff. si cer. pet. et Bal. i cōsil. cxi. in. ii. vol. inci. Quum ad p positum: et in. l. ne sciui9. in. ii. colū. C. de sac. san. ec. et sanctus Thomā de agno i opuscu lo d regimine pri cipū ad regē Cy p. li. iii. c. viii. T.

d ¶ Filios. vid. d. Nico. de vbal. in suo trac. de succ. ab in. c. l. i. pte. pn. et Car. Alex. in. c. p venerabilē. l. ix. col. et Fel. in. c. cū nō liceat. l. vi. col. de prescri. T.

e ¶ Antiani. addē l. si quis procura tionē. C. de decu. ibi lib. x.

vit an hic in vltima pte intelligat qñ hřs fuit coact⁹ adire: qr
suspectā dicit hereditatem verū venit restituendi p fideicō.
fideicōmissario: vide glo. ꝛ est magna. Tene menti que innuit
hic gl. a 3rio sensu ꝙ id quod dr hic in fine de restōne fructuū
perceptorū ante aditam hereditatem nō procedit si hereditas
spōte fuisset adita: sed solū qñ coacte. Idem tenet hic Barto.
per. l. mulier. §. si heres. ff. eod. vbi fructus percepti non iudicio
testatoris nullatenus sunt restituēdi: vt in quartam reputen-
tur heredi. Sed Ang. dicit se semper de hoc dubitasse: qr imo
vr ꝙ fructus pcepti ante aditam hereditatem debent restitui
fideicommissario etiā si hřs spōte adiuit: qr fructus ante adi-
tā hereditatē pcepti augēt hereditatē: et sunt hřditarii. l. vtē
veniunt. §. fructus. de peti. heredi. et grauatus de restituendo
hereditatē intelligit grauatus restituere fructus. l. in fideicō-
missaria. §. quoties. ff. eo. ideo relīqt cogitandū. Imo. hic dicit
videri de iure verius id quod dicit Ang. cōtra Bar. sed dicit
ꝙ ita vr tenere gl. in. d. l. in fideicommissaria. §. quoties in glo.
ſ. et si bñ ponderet hec lra non vr se fundare ex coactione: vñ
etiam in. ſ. rñso huius. §. nō attendit coactio. Istā opin. etiā tꝫ
Raph. cu. et rñdet hic ad. d. §. si heres. qr ibi loquitur in fructi
bus perceptis ab herede: ꝛ sic post aditam hereditatem non
percepti ante aditam percepti nō percipiuntur ab herede. ita
etiā tꝫ Pau. de ca. hic. Addatis qȝ ꝯ Bar. est glo. in. l. fideicō
missi. in prin. in ver. non lucrum. ff. de vsu. et sequunť hāc opin.
plures alii quos retuli in. d. l. in fideicommissaria. in princip. et
Bald. in. l. iubemus. C. ad treb. et etiā Ange. ꝛ Mod. in. d. l. in
fideicōmissaria. et vt refert hic Ang. tenebat etiā. h. d. Dy. idē
tenet ꝛ Ful. ꝛ Pau. de ca. in. l. pcibus. C. de impu. pricipaliter
istū tex. hic in fi. non violando lrām: ꝛ cōclusiue rñdeo ꝙ quā-
do fructus percepti sunt añ aditā hereditatē ab herede quā-
uis etiā nō fuerit heres in mora adeundi nihilominus isti fru
ctus veniunt in restitutione fideicommissi quantūcunque he-
res sponte adeat.

1 ☞ Qui coactus adiuit hereditatem paternam: non solum illam restituere tenetur: sed etiam pupillarē de qua rogatus non fuit ꝛc.

2 Ad hoc vt valeat pupillaris requiritur ꝙ hereditas sit adita ex testamento paterno.

3 Heres non debet reportare commodum ex hereditate quam coactus est adire.

4 Qui impugnauit non debet commodum reportare.

5 Per aditionem vnius ex pluribus heredibus cōfirmatur testamentum.

6 De testōre qui dedit substitutum pupillarem filio quē substitutum etiam instituerat in suo testō: et grauauerat restituere sempronio ꝛc.

7 Utrum qui coactus fuit adire ex testamento paterno possit cogi a. 3ire ex pupillari.

1 Qui suspectā. † Qui coact⁹ adiuit hereditatem paternam: non solum illam
restituere tenet: sȝ etiā pupillarem de qua rogatus non fuit si
nō potuisset illam pupillarē habere nisi fuisset heres testato-
ris: alias secus. h. d. ℂ Et diuidit in duas partes. In prima
ponit rñsam negatiuā. In scōa illam p exemplū declarat. Uel
sm Ang. in scōa infert ad decisionem vnius quesiti. s. an rōne
coactus teneat restituere hereditatem pupilli de qua rogat⁹
non fuit: et ipm quesitum cū distinctione decidit. ff. ibi. ꝛ ideo.
2 ℂ † Premitte quod ad hoc vt valeat substitutio pupillaris
facta in testō pr̄no requiritur ꝙ fuerit effectualiter adita he-
reditas ex ipso testō pr̄no ab herede instituto. l. ii. §. quisquis.
3 de vul. ꝛ pup. ℂ † Ex isto tex. no. ꝙ heres nō debet reportare
commodum ex hereditate quam coactus adiuit: vt hic: ꝛ. l. nā
quod. §. qui compulsus. ff. eod. et. l. si patroni. §. qui fideicōmis-
sariam. ff. eod. Fallit tamen quo ad fructus vel quo ad accessio
nes perceptas post aditam hereditatem propter moram fi-
deicommissarii negligentis petere restitutionem fideicōmissi.
vt. ff. §. proximo. in princip. ℂ Secūdo fallit in eo quod datū
fuit heredi causa conditionis implende: quia non perdit illud
licet coactus adiuerit: vt est tex. no. in. l. qui heredi. §. i. de ꝯdi.
et de. dicit tñ Imo. ꝙ nō videt bonam rationē huius fallen-
tie. Propterea putat melius posse dici ꝙ iste tex. debeat intel
ligi: ꝛ limitari scōm dist. hui⁹. §. et sic distinguatur an sibi de-
beat dari sub nomine hřdis an sub nomine proprio: et hoc se-
cundo casu distinguatur an habuerit coheredem qui adiue-
rit vel non: qȝ dicit menti esse tenendum pro declaratione hu
ius. §. dicit ꝙ doc. hoc non tangunt. dicatis ꝙ imo hic voluit
Ang. in. l. cum virum. C. de fideicō. et sensit etiā ipsemet Ang.
in. l. seruum filii. §. si idem seruus. de leg. i. bene facit qȝ notatur
in. l. qui heredi. §. i. in ver. restituendi. hoc tamē intelligatur salu
uis his que not. in. l. ꝯ cui de condit. et demonstra. Raph. hic
simplr dicit qȝ fallit in casu sing. d. l. qui heredi. §. i. Paul. de
ca. hic in loc. bono. hic non pcipiebatur ex testō. sed propter te
stamentū. l. ꝙ cōditiōis. ff. de dona. cā mor. sȝ hic ꝙ imo videt
capere ex testō: qr ille demū pōt grauari a testōre q ab eo ca-
pit ex testō. l. plane. la. ii. §. fi. de leg. i. sed ille qui accepit cā con-
ditionis implēde potest grauari ex testō. l. qui ex testō. §. fin. de
leg. i. no. glo. in. l. si quis sub cōditione. ff. si quis omis. cau. test.
nec cōtrarium dicit in. d. l. ꝙ conditionis. vnde plz opi. Jo. de
imo. p pdicta. Ang. in. d. l. seruum filii. §. si idem seruus. querit
vtrum qȝ hřs habet cā conditionis implende debeat per cum
pstari legatariis: ꝛ creditoribus si heres adiuit cum beneficio
inuētarii distinguit prout hic. Aut sub nomine heredis venit
dandū: et dȝ errogare creditoribus: et legatariis: qr videtur de
eo iudicandum vt de hereditario. secus si nō nomine heredis
remitto ad ea que ibi dñr: commodum añt ꝙ venit acquiren-
dum alteri non perditur ex aditione coacta vt est casus in. l.
nāquid. §. si quis compulsus. ff. e. vñ legata et substōnes pupil
lares confirmanť p aditionē coactā. casus est in. l. nanqd. §. si
qs compulsus. ꝛ ēt pbať hic ꝯtus ēt substō pupillaris cāt fa-
cta filio exhřdato sm vnū intellectū hic positū. Tertio fallit
si heredē penituisset vt. ff. ea. l. §. si patronus. de quo dic vt ibi
4 no. ℂ † Scōo no. ꝙ q impugnauit nō dȝ cōmodum reporta-
re: vt hic: et. l. papinianus. §. meminisse. de inoff. test. ꝛ in regu-
la ex eo. in. vi. qȝ est verum catenus quatenus fuisset habitur⁹
si sua impugnatio non haberet effectum, idest si fuisset adita
hereditas vt pȝ hic: ꝛ in. l. quesitū. ff. de acqui. here. ℂ Tertio
no. ꝙ commodum obueniens heredi ex substitutione pupilla
ri venit in fideicōmisso vlr si heres coacte adiuerit qȝ est verū
qñ heres nō fuit rogatus de restituendo illud qȝ sibi obuene
rit ex substitutione pupillari. Et ita intelligitur iste tex. scōm
illū: sed si fuisset de isto restituēdo grauatus tūc teneretur in-
distincte restituere sm omnes in. l. apud iul. §. idē iul. ff. eo. An
añt in dubio intelligatur grauatus de restituēdo illud qȝ ob-
uenit ex substitutiōe pupillari tangiť per Bar. hic: ꝛ dicet. ſ.
ℂ Quarto not. ꝙ substitutus p hec verba quisquis mihi he-
res erit sit heres filio meo, nō potest venire ad substitutionem
pupillarem: nisi adeat ex paterno testō etiam si filius vel alius
adiret. Et idem Paul. hic si testōr dixisset substituo heredes
meos filio meo eadem rōne alle. pro hoc. l. si plures in fin. cum
5 gl. ff. de vulg. ꝛ pup. ℂ † Not. ꝙ p aditionem vnius ex plurib⁹
heredibus cōfirmať testamētū vt hic: ꝛ. l. si nemo de test. tute.
In glo. super verbo pupillo: istud ꝙ glo. dicit ꝙ hic filius im-
pubes fuit exheredatus: dicit Ange. ꝛ Imo. etiam procedere
si filius fuisset institutus vt sm eos tenuit gloss. mag. in hoc. §.
Sed saluando vtranque gloss. dicatis ꝙ id qȝ hic dicitur sci-
licet ꝙ hereditas pupillaris venit in fideicommisso non ha-
bet locum quādo pupillus fuit substitutus: ꝛ substitutio fuit
facta sine illis verbis quisquis mihi heres erit: quoniam tunc
substitutus pupillaris qui etiam erat pro parte institutus in
paterno poterat heres habere commodum pupillaris substi-
tutionis: licet recuset adire ex pr̄no: qr substitutio pupillaris
potest confirmari per aditionē impuberis: hoc habetur hic in
ver. si vero. vbi añt facta est substō pupillaris p hec verba qs-
quis mihi heres erit tunc dñt verum Ang. ꝛ Imol. quia sub-
stitutus non pōt hře cōmodū substōnis pupillaris: nisi ipse
sit hřs ex pr̄no quamuis pupillus substitutus fuerit ēt institu
tus vt in. d. ꝛ iō. vnde tunc non referat an pupillus fuerit ex-
heredatus an p parte institutus. In gl. super ver. cum notetis
glo. sm Ang. hic qui dat nobis significationem huius dictio-
nis in glo. mag. qr ibi inuenio cōmixta. s. ppter aditionem im-
puberis substituti qui adiuit: ꝛ gl. bene loquiť vt ēt pȝ ex not.
6 p Bar. h. ℂ † Extra gl. tāgiť hic vna qȝ plenius ꝙ alibi q̄ se-
pissime de facto occurrit, vtrum in dubio si testōr dedit substi
tutū pupillarē filio quē substitutum ēt instituerat in suo testō
ꝛ grauauerat eum restituere per fideicō. sempronio: veniat in
huiōi restōnē fideicommissi cōmodum substōnis pupillaris.
Bar. hic, cuius scripta vt dicit Mod. cōiter corrupta dñr, vr
dicere ꝙ nō veniat nisi qñ coacte adiuit: vt hic pbatur a ꝯtra
rio sensu: in ꝯtrium alle. l. q fundū. §. qui filios. ff. ad. l. falcid. ibi
tñ tex. si bene inspicitur dum dicit ꝙ filius suus exheredatus
fuit substitutus pupillariter filio impuberi: ꝛ postea huic filio
exheredato fuit meuius substitutus dubitat vtrum meuius
teneatur ad legata iniuncta sibi vel dicto substituto pupilla
ri: ꝛ tex. ibi presupponit ꝙ commodum substitutionis pupil-
laris qȝ acquisiuit filius exheredatus transeat ad scōm sub-
stitutum: ꝛ sic ibi text. presupponit ꝙ transeat commodum in
scōm fideicōmissarium: ꝛ tex. ibi nō facit ad propositū qr ibi
loquiť in filio exheredato: nec est mirū ibi: qr fuit substitutio
pupillaris in qua veniunt oīa bona. l. sed ꝛ si plures. §. ad sub-
stitutos. de vul. ꝛ pu. Concludit bar. distinguendo ꝙ aut quis
heres

heres rogatur de restituēdo pareret testator substituit sub cōdi.filio impuberi si in pupillari etate decesserit debemus dicere quod si sm ordinem intellectus primo grauauit institutū: postea vero secundo loco prouidit substituendo institutū pupillariter:et sic ad conditionis euentum disposuit institutum admitti ad hereditatem impuberis,scilicet si pupillus decedat in pupillari etate:et non veniet hoc casu secundum eū in fideicōmisso nisi coacte adiuerit:ita loquitur hic.Nec attenditur ordo scripture:qr cum de ordine intellect⁹ appareret dz preferri ordo intellectus.l.cum pf.§.fidei tue.de leg.ij.Aut primo prouidit testōr substituendo filio impuberi scōo loco grauauit sm ordinem intellectus vel sm ordinem scripture,et intellectus:et tunc veniet in fideicommissum.d.§.qui filios.et ar.l.sceuola.sm vnum intellectum quē ibi ponit Bar.ff.eo.sm quē ibi duo fratres fuerunt inuicem substituti,et vltimo decedēs fuit grauat⁹ p fideicōmissum restituere alteri. Ex qb⁹ vbis nō bñ aperit qño cognoscatur qp ex ordine intellectus pcesserit vel sequat grauamē.Unde ang.nō fuit ausus cōsulere hic tñ dubitauit licet sepius super hoc fuerit consultus dicit mlt melius sentire Ang.cōcludit in hoc articulo quem dicit esse valde dubium.Si qratur an heres si sponte adeat teneat fideicōmissario restituere id qō sibi obuenit ex substōne pupillari dz distingui aut grauat expresse de restituendo id quod obuenit ex substitutione pupillari:et nō est dubiū quin veniet.d.§.idem mi.aic.Aut grauatur tantū de hereditate paterna:et tūc ex quo sponte adiuit non tenetur restituere id quod habet ex pupillari substitutiōe vt hic a cōtrario sensu.Sz si coacte adiuit distinguit prout hic in tex.Interdum dubitat qd si voluerit testator vt si sunt duo fratres instituti quorum vn⁹ est alteri pupillariter substitutus:et si ipse substitutus decedat sine liberis fuit grauatus de restituendo fideicommissum titio. Et hoc casu concludit qō si pater primo substituit pupillariter postea grauat an veniat in fideicommisso substō pupillaris si per verba vniuersalia fuit grauatus substitut⁹.Et quia dictū fuit qp qcqd ad ipsum grauatū pueniret restitueret:p.l.cum virum.de fideicō.nā tunc etiā veniunt plegata:vt legi.et no.ibi de qbus plegatis forti⁹ poterat dubitari sm eū.Si vo fuisset grauatus per verba particularia tūc nō egreditur particularitatem.l.si vn⁹.§.ante omnia de pac.Si vo vba erant indefinita:vt qi dicit:et si decesserit sine filiis tūc bona mea veniant in talem:et tūc sm eū perinde est ac si grauatus fuisset restituere portionem suā:quo casu nō venit quesitū ex pupillari:qr nō fuit portio sua sed pupilli:alle.l.qui fundum.§.qui filios.Sed secundū Imo.melius facit.l.si pater.§.quindecim de leg.ij.et qō no.Bar.in.l.sceuola.in fin.ff.eo.et qr sm Ange.nunquā presumitur testōrē voluisse hūc filiū vltimo decedētē duplici onere grauare ar.l.titia cum testō.§.q inuita.de leg.ij.

¶ Et predicta dicit ang.vera qñ substitutio est signanter facta vni sz magis dubium est si sit facta oibus et post oēs vt qr testō: plures instituit filios impuberes:et eos substituit vicissim pupillariter:et adiecit qp si oēs filij decesserint sine filijs bona sua deueniant ad pauperes:et omnes filij postea in pupillari etate decedant excepto vno qui vltimo loco decessit pubes:et sine filijs an pauperes ex cā fideicommissi debeant hēre solū portionem ipsius puberis,an vo portionem aliorū impuberū sibi acqsitā:et dicit qp est qō multum dubia:et qp eam habuit de facto:et noluit consulere.Et similiter hic concludit qp quia testator dixit bona sua indefinite videt eqpollere vniuersali ª.l.si pluribus.de lega.iij.et quia fauore religiōis:et pie cause debet interpretari.l.in testamentis.ff.de regu.iur.sed melius facit secundū Imo.l.sunt persone.ff.de relig.et.c.relatum.de testa.et qr fecit substitutionem duplicem vnam pupillarē inter se et aliam fideicommissariam omnibus:post oēs ideo dicit quod tunc pauperes Christi etiam portiones impuberum habere debebunt veluti et substituti impuberibus eo casu quo sine liberis decedant:secus vt dictum est si substituisset vltimo moriente per fideicommissum:quia tunc non intelligeretur per illa verba indefinita grauatus de restituēdo nisi portionem suam.l.marcellus.§.quidam liberis.ff.eo. Ideo qsita ex pupillari non veniunt ex fideicommisso:vbi autē primo grauatur quis de restituēdo hereditatem pr̃nam:et deinde pupillariter ipse grauatus substituit cohēredi suo:qr pruis sequitur ipsum grauamen.Dicit qō quesitum ex pupillari nūquam veniat in fideicōmisso nisi aliter pbet testōrem sensisse:et ita pōt explicare iste.§.sm eū.Et eadē qō pōt esse sm Ang.si sunt tres filij instituti:et inuicem p fideicō.si qn eorū decesserit sine liberis:adeo qp honor non vr̃ precedere grauamen vel ecōtra:nam si primus decedit sine filijs intestatus:deinde decedit secundus cōdito testamento in quo extraneum instituit et tertius frater qui superest petat ex fideicōmisso portionem fratris scōo mortui:et dicat sibi debere restitui quicquid scōo accepit ex hereditate fratris de fideicommisso an debeat audiri:et differt hec qō a precedenti sm eū:qr ibi tractat de eo qp queritur ex pupillari:hic de eo quod ex fideicommisso. Item in pcedenti honor precessit grauamen vel econtra:hic autem simul:et semel inuenit se oneratū et grauatū.Et dicit qp cum hec qō cōtigisset de scō fuit cōmissa cōsilio dñi Ray.de forli.qui cōcludit qp si p vba vniuersalia fuit interpositū grauamē portio primi fratris debet superuenienti.l.lucius.§.tres hr̃des.ff.e.sed melius facit sm Imo.d.l.cū viri.Sz si pmorientes sunt grauati de restituēdo portionem suā superuenienti:tūc secus qr illa non fuit portio sua:sed primi fratris. d. §. quindecim. Et idem si testōr grauasset de restituēdo hereditatē:qr hereditatis appellatione nō cōtinent legata nec fideicōmissa,vt est text.no.in.l.si titius ex pte.de le.ij.Idem si sunt verba cōia vel obscura vt est in themate pposito qñ sunt inuicē substituti p fideic.l.q cōcubinā.§.cū ita.de le.ij.et hoc etiā fauore libertatis.l.arrianus.de act.et ob.Et qr tūc hr̃des vñr grauati de portione hr̃ditaria.l.si plures.de vul.et pu.facit.l.pāphylo.in princi.de leg.ij.Et qr cum extiterit conditio primi fideicōmissi de scōo nō vr̃ cogitatū.ar.l.coheredi.§.qui pfem.de vul.et pu.Ioā.de imo.hic dicit qp istā eandē opi.quā tz Bar.vr̃ sensisse Bar.in d.l.sceuola.in fi.sed qp vr̃ ipsemet Bar.cōtrū sentire hic et in.l.hr̃des mei.§.cū ita.in prin.ff.e.circa ꝯtium.l.titia.ad.l.fal.et in d.§.quidā liberis.ad fin.in quib⁹ locis videt tenere qp lz testōr grauet de restituēdo portionem suam dūmō nō dicat de portiōe hr̃ditaria:vel si dicat indefinite bōa mea:qr idem est ac si dicat de portione simplr̃ vt dicit Bar.in.d.§.quidam liberis.in fi.qp tūc veniet portio qsita ex pupillari:vel fideicommissaria:sicut veniēt plegata ex quo saltem sm ordinem intellectus grauamē sequit emolumētū.d.§.qdā liberis.Et pro hoc dic̃t esse casum aptū iūcta gl.fi.in.d.l.si titius.vbi pbat qp eo casu quo veniūt plegata veniat etiā portio hereditatis habita per fideicō.Et sic eadē rōne idē de habita ex pupillari.Pro quo facit sm eum:quia si veniūt plegata de qb⁹ videbat fortior dubitatio:qr non fuit portio hr̃ditatis:eadem rōne vr̃ venire qsitum ex pupillari vel fideicōmissaria.Sz rndet ad.d.§.qdam a liberis.qp alio casu loquit in quo non est eadē rō.Nam portio alterius ibi non venit ad alium ex voluntate testōris hoc disponentis:qr non grauauit illum vt restitueret alteri:ideo nō mirū si tunc portio sua intelligat solū illa quā testōr sibi assignauit:que rō cessat in casu isto in quo ex expressa dispōne testōris deuenit ad istū portio alterius.Non ob.etiam qp non vr̃ voluisse duplici onere grauare.d.§.q in vita.qr loquitur in alio casu:et nō hz locū in casu nr̃o vt pz in.d.§.quidā liberis.Nā si hic pria cō attēderet plegata nō venirēt.cuius ꝯtrū hic hr̃.Et p hoc dicit nō obstare illud qp dicit Ang.de fauore liberationis.Similiter non ob.illa rō qr tūc hr̃des vñr grauati:qr tollit p.d.§.quidā liberis.cū ibi no.Item ex quo dicit portionem:et non dixit hereditatē nō vr̃ se ad hereditatem retulisse vt ibi hr̃.Et dixit qp non ob.d.§.qui pfem:qr loquit in casu penitus diuerso:et qp nec rō ibi posita infert ꝯ supradicta et p.h.d.petere qp dicta rō posita in.d.§.quidā liberis.p bar.in.d.l.sceuola.nō est vera:et Ange.opi.non esse veram in multis superius tactis.Et si bene inspiciant pdicta videtur Imo.cōclusiue tenere ꝯ ang.in ꝯtū voluit Ang.qp qñ grauamen p fideicō.est factum de portione sua vel per verba indefinita vel obscura non veniet in restitutione fideicommissi quod ex pupillari vel ex fideicommissaria substōne obuenisset grauato. Rapha.cu.hic tenet qō si fideicōmissum fuit specialiter relictum ad hereditatem patris non est dubium quod non venit commodum pupillaris substitutionis.Si vero fuit simpliciter relictum fideicommissum tunc dicit quod si fideicommissum est purū:qr substō pupillaris est conditionalis nō veniet in fideicommisso:et quāuis prius esset facta substitutio in ordine scripture:tñ censet posterior ex ordine intellectus:ex quo est cōditionalis.l.paulo callimacho.§.j.de leg.ij.Sed si fideicōmissum sm ordinē intellectus sequeret substōnem pupillarem:vt qr sm eū testōr primo instituit filiū: deinde substituit titium pupillariter postea grauauit tunc si est vsus vbis importantibus qō prelegata veniant iuxta.d.§. quidam liberis ita etiam veniet pupillaris substitutio.Sed si verba non comprehenderent prelegata vel fideicommissa:tamen comprehenderent hereditatem pupilli q est hereditas pr̃is mediante psona ipsius pupilli.l.si ita.§.qui filio.ff.de secun.tab.et in.l.j.iuxta princ.et.l.paterfa.ff.de vulga.et pup.scōm eū.Pau.de cast.hic in lec.pad.cōcludit esse distinguendū:sicut in plegato:qp aut fideicōmissum precessit pupillarem.substi.et indubie nō veniat pupillaris substitutio:sicut nec prelegata.d.l.titia.aut precessit pupillaris substitutio:et tunc debet distingui p que

a ¶ Uniuersali.ad de gl.in.c.vt circa de elec.li.vj.gl.in.c.qr circa.ō pri uile.Bar.in.l.si q ducta.in.§.verū.ff.de rebus dub.

verba factus est fideicō.q: si p verba gñalia vt qcqd ad te per-
uenerit: et tunc veniat pupillaris non solum quo ad bona que
quondā patris fuerunt: sed etiā quo ad ea que pupillus aliūde habuit. Nam etiā in illis potuit testōr substitutum pupilla-
rem grauare licet pupillum in eis grauare non potuisset.l.si
fundus p fideicōmissum.§.fin.et ibi est tex.no.de leg.i. Aut nō
sic gñalr fuit loquutus sz tm de bonis suis: et tunc tm venient
bona pr̄na que habuit pupillus: propria vero pupilli remane-
bunt apud grauatum. Nec ob.q primo ceperint esse pupilli: et
sic vr q nō cedāt sub appōne fueriī: q: sufficit qd semel fue-
runt sua: non est oīno falsum q adiunat primordio veritatis.
l.cū fili⁹.§.hēs.de le.ii.et nō attēditur an sit facta substō fidei-
cō.vnū an vero post mortē olim post pupil.substōnem. ¶ Sed
ipsemet l lect.bon.dicit qd si heres coacte adiuit venit substō
pupil.in fideicommisso: vt hic. Sed si sponte adiuit dz adhibe-
ri distinctio que attenditur in plegatis.l.an primo substitue-
rit: et postea grauauerit vel eō: et dicit se putare verissimā re-
iectis multis verbis doc.hic. Addatis q Bald.in.l.ex tribus
ad fin.C.de inoff.test.refert q in artic.isto Barto.hic tenuit
q dz cōsiderari ordo verborū: q: aut primo pupillariter sub-
stituit postea grauauit per fideic.ipsum substitutū: et tūc pu-
pillaris venit in fideicommisso. Aut eō primo per fideic.graua-
uit postea grauatū substituit pupillariter: et tunc pupillaris
in fideicōmissum nō venit p no.in fi.in.d.§.quidā liberis.et p
d.l.scenola.et per.d.§.qui filios. ¶ Refert ibi Bart.q Ray.
de foro li.tenebat similr q nō includat in fideicommisso: quia si
includeretur: et impubes habuisset alia bona quam paterna
sequeret q in fideicommissaria substōne includerent bona et
propria impuberis.ē.l.coheredi.§.cum filie.ver.nec in fideicō
misso.de vul.et pup.cōtrariū probatur in.l.sed si plures.§.ad sub-
stitutos.eo.tit.bal.in.d.l.ex tribus: nō vr asr decidere sz ipse-
met Bal.in.d.l.cum virum.in.iiī.col.tz q si coacte adiuit ve-
niant indistincte in fideicommisso vt hic: sed si sponte tunc si
primo grauat p fideicō.postea substituit pupillariter graua-
to veniat in fideicommisso: secus si econtra alle.no.per Bart.
hic. In hoc dubio articulo concludo adherendo plurimum
opi.Bart.s.q si coacte adiuit stetur distinctioni posite hic in
tex. Si aūt sponte si tunc fideicommissum erat purum non ve-
niat in eo substitutio pupillaris: sed illā retinebit grauat⁹ et
isto casu posset exemplificari text.hic in ver.si vero coheredē
in ratione sui. Item quia tunc ex ordine intellectus procedit
grauamen: et sequitur substitutio.d.l.paulo calimacho.§.i.et
colligitur ex doctri.Barto.hic: et sequa.quos retuli.ē.et speci-
fice sequit hic Raph.et Bal.vt.ē.retuli. Si aūt fideicōmissuz
etiā fuit conditionale: et tunc si verba sunt vniuersalia clarus
est fin cōmunem opi.q venit in fideicommisso. Si aūt indefi-
nita: q: dicit testator bona mea vel portionem suam restituat
et distinguat qd precesserit vt hic per Bar.sicut dicit in ple-
gato: cum illa tm additiōe quam dedit hic Raph.dum allega-
uit.d.§.cum filio.q verbū est bene notandum p allegata supe-
rius quicquid di.erit hic Ange. Et illud qd dicit Ange.cōtin-
gisse de facto in questione valde dubia qn facta fuit duplex
substitutio.s.pupillaris inter sex fideicommissaria omnibus
et post omnes dicatis q in illa questione ex fideicommissaria
vltimo loco euenīente succeditur immediate etiam in portio-
nibus illorum qui decesserunt in pupillari etate: vt declarat
Bal.in.d.l.ex tribus.ita sonant rōnes allegate per Ang.non
aūt succedit ex eo q substitutus pupillariter videatur roga-
tus restituere omne cōmodum pupillaris substitutiōis fidei-
commissario. Et magna est dr̄ia inter vnum casum et aliud:
q: primo casu qn venit per fideicom.substitutus illis qui de-
cesserunt in pupillari etate non potest cōsequi nisi bona testa-
toris: nō bona pupilli: secus si succederet ex eo quod pupilla-
ris substitutus videret grauatus restituere per fideicom.com-
modum pupillaris substitutionis: q: tunc venirent oīa bona
impuberis vndecunq quesita.hec hēr in.d.§.cum filie.et in.d.
§.ad substitutos.et in.d.l.si fundum p fideicōmissarium in fin.
¶ Non ob.et dicte distinctiōi opi.Ray.relata per Bal.in.d.
l.ex tribus.dum vult qd nunquam in fideicōmisso veniat pu-
pillaris ª ne alias cōtingat q in fideicommisso veniant bona
propria pupilli ē.§.cū filie.q: rñdeo q.§.cū filie.loquit in fidei-
cōmisso iuncto ipsi pupillo: nos aūt qrim⁹ de fideicommisso
iuncto ipsi substituto pupillariter q pōt grauari per fideic.
plusquā ipse pupillus: vt probatur in.d.l.si fundum.iūcta.l.
qm̄ prioribus.C.de inoff.test.et no.p Bar.in.l.i.§.fi.de vulg.et
pu. ¶ Nō plz etiam mihi opi.posita per Pa.de ca.hic in lec.
padua.dū dicit quod si testōr fecit substōnem fideicommissa-
riam de bonis suis venient bona propria testatoris: et non bo-
na pupilli: nam istud impugnari videt per.d.l.filios.et p no.
per Barto.in.l.centurio.de vul.et pup.in ver.sed quid si testōr

a ¶ Pupillaris: adde.l.si fund⁹ p fideicōmissum in a §.i.et ibi Bart.et doct.de lega.i.

dixerit qñcunq filius meus decesserit sine liberis volo quod
bona mea dent vel distribuant inter pauperes xpi et c. ponde-
rando illa verba bona mea. Dum autē incidenter hic Ang.te-
tigit an illud quod obuenit mihi p fideicō.ex portione fratris
mei veniat in alio fideicōmisso mihi iuncto remitto ad ea
7 que dixi in.d.§.quidam liberis. ¶ †Querit hic vltimo Bar.
vtrum in terminis huius.§.hēs q fuit coactus adire ex testō
paterno ad instantiam fideicommissarij possit cogi ad instan-
tiā eiusdē adire ex substitutione pupillari: et restituere si spōte
volet adire.et cōcludit bar.q sic in casibus in qbus necessario
hēret agnoscere ex pupillari si sponte adiuisset ex pr̄no testō
per.l.quidam culogio.et qd ibi no.C.de iu.delibe.sed ange.hic
dicit q si patrimonium pupilli non pōt separari a paterno cō-
pellit agnoscere pupillarem ar.§.a pr̄e.ī.ea.l. Secus si separa-
tio sit possibilis: nam tunc cum deficiant verba senatuscōsulti
requirentis q qs sit rogatus de restituenda hereditate.l.i.§.
hoc aūt senatus.ē.eod.deficeret eius dispō: et ita dicit tenere
vltimo loco Bart.hic lz fm eū Bar.prima vice dubitauerit
et indiscussum relinqrit. Imo.hic se multum inuoluit: et dicit
q Bar.nō vr distinguere put refert Ang.s.an possit separa-
ri pr̄imoniū pupilli a pr̄no qd vr esse qn pupillus non agno-
uit prē suā an nō possit separi qd est qn agnouit vt hic etiam
vr sentire gl.ma. Et an indistincte qn heres adiuit ex pr̄no co-
gatur acceptare pupillarem: vt in.d.§.quidā culogio vr Bar.
voluisse indistincte q cogi possit adire ex pupillari etiā: et sic
vr ampliare.d.l.quidam culogio vt illa nō solum locū habeat
in adeunte sponte ex pr̄no: sz ēt in adeūte coacte: tm̄ sz Imo.
Ang.sensit ē:riū qn separatio patrimonij est possibilis: et fm
Imo.vr esse de iure verius: q: rō illi⁹ l.vr esse q: ex quo quis
agnouit iudicium defuncti adeundo ex pr̄no cōueniēs est qd
etiam cogat acceptare pupillarem que rō cessat in coacto adi-
re ex paterno: q: tunc nō vr agnoscere iudicium defuncti. Fa-
cit optime fm eū id qd no.s.§.pri.et per hoc dicit q videret
dōm idem siue separatio patrimonij sit possibilis siue non lz
Ang.aliter sentiat. Et nō ob.si pro ang.adduceretur.l.qui pa-
tri.ē.de acqui.he.fm intellectum quē sequitur ibi bart.vbi qn
quesita est hereditas pupilli cū pr̄na: q: adiuit partez suā pupil-
lus: et coheres pariter q: substitutus pupillo adiuit etiā partē
suaz: tm̄ vbi hēs substituti vocatur p ius accrescendi ius accre-
scendi facit vt portio accrescat portioni.l.si totez.de acq.here.
Et per cōtrariū videret q etiam si coheres pupilli coactus adiuit
tm̄ p ius accrescendi trahit ad se portionem pupilli cui fuerat
substitutus q: rñdet Imo.q illa.l.qui patri.ponit casum exor-
bitātem a regu.in.cōis: q: in multis vr hēs locum ius accrescē-
di etiaz post aditam hereditatem: et quod vocat etiaz ad bona
impuberis iō vr stricte intelligenda: et non extēdēda ad casuz
qn coacte adiuisset ar.l.ius singulare.et.l.qd vero.ē.de legi.pre-
terea fm aliū intellectus ibi vocat ex substōne lz sit spāle q in
casu illo ius substōnis transmittat: et sic tūc vr sitr intelligēda
lex in casu suo qn sponte adiuit argumēto iurium predictorū
dicit tm̄ q nō ob.si pro opi.Bar.adduceret q in.d.l.qdā culo-
gio.illud operat fauor pupilli: vt habeat heredem. Facit.l.ul.
alias incipit si pupillus.de acquir.here.que rō vr militare siue
heres adeat spōte siue coacte: q: forte pōt rñderi fm eūs quod
solus fauor pupilli nō est rō illius.l.sed fauor pupilli iunctus
cum agnitione facta per heredem: et p hac parte facit fm eum
tex.a ē:rio sensu. Raph.cu.hic dicit qd lz Bar.in isto articulo
dubitet.tm̄ frustra dubitat q: est casus in.d.l.qui patri.et in.d.
l.quidam culogio: et sic sentit q cogat adire ex pupillari indi-
stincte: et hic puto verius q: rō in.d.l.quidā culogio est: q: quos
possum mihi facere necessarios heredes possum etiam filio
meo.l.sed si plures.§.quo possum de vul.et pu.ita dicit Dy.in
l.fi.et ibi Bar.post mediū.ē.de acq.her.sicut ego possum mihi
facere necessarium heredem illum quē heredem instituit: et ro-
gauit de restituendo per fideicō.q: pōt cogi inuitus adire ad
instantiam fideicommissarij vel si spōte adiuit est mihi nōne-
cessarius heres.l.sicut.C.de repu.here. Eo modo voluit legis-
lator in.d.l.culogio.quod sit necessarius filio meo ex pupilla-
ri.et sic dicta ratio etiam militat in eo qui coacte adiuit: et per
cōsequēs rō illius.l.nō est illa quā assignat Imola hic. Cōtra
quam etiam facit.quia illa.l.et.d.l.qui patri.loquitur indistin-
cte in eo qui adiuit.et sic non vr Imo.bene respondere ad in-
ductionē.ē.factam.de.l.qui patri.et dum Bar.et Ang.loquun-
tur de illo qui necesse hz agnoscere ex pupillari intelligo quod
loquantur in oī casu in quo institutus adiuit ex paterno: quia
tunc ipse regulr non potest separare paternam a pupillari.d.
l.quidam culogio. Fallit tamē in quibusdam casibus quos tra-
dunt doc.in.d.l.q patri.et qn filius impubes fuisset institutus
in re certa de quibus limitationibus dixi in.d.l.quidam culo-
gio. Et puto quod ang.dum distinguit an separatio sit possi-
bilis vel

bilis vel impossibilis noluit dicere aliud quã Bart.iuxta.d.l. quidã eulogio.nã fm aliquos illa.l.nõ hẽt locũ in substõne facta filio exheredato:vt sensit glo.in ver.qõ.ß.quadrãtem.ß. ad.l.fal.q an sic verũ dixi in.d.l.qdã eulogio.ĩ illo casu posset fieri separatio tenendo opi.dicte glo.q possit fieri separatio nõ autẽ puto q Ang.voluerit sentire de separatione impossibili resultante ex eo qõ pupillus agnouerit. ℂ Ultimo addẽ ã dcã in precedenti lectione dũ dubitatur an iste tex.limitetur in casu singulari.l.qui heredi.§.j.s.in commodo quod pcipit heres ob datum sibi ex cã conditionis implende. ℂ Addo qõ Pau.in lec.bono.dicit quod fallit in.d.l.qui heredi.§.j.quia hoc debet remanere indistincte apud heredem:ĩ ratio fallentie est fm eum:quia illud commodum nõ vĩ percipi ex testõe sed propter testũ.l.qõ condõnis.ß.de do.cã mor.hoc asit intelligit de cõmodo qõ pcipit ex testõ.Sz non puto verũ q imo datũz cã cõdõnis implẽde vĩ pcipi ex testõ.Probo sic:ille demum põt grauari a testõe q pcipit commodũ ex testõ.tex.est in.l.plãc.in.ß.§.ß.de le.j.sed ille qui percipit datũz cã zdõnis implẽde potest grauari a testõe.l.qdã testõ.§.fin.de lega.j.et no.gl.in.l.si quis ob cau.test.in gl.ß.ergo vĩ pcipi ex testõ nec zriũ vĩ in.d.l.qõ zdõnis. ℂ Ultimo limitate regulam positã in prin.§.nisi heredem peniteat anteqͣ cogaĩ perfecte:et non priuatur commodo hereditatis.vt.j.ea.l.§.si prionem de quo dicetis vt ibi videbitur.

1 ℂ Existẽtia sui heredis cõfirmat fideicõmissum vle ec.
2 Utrum testator possit disponere q non adita hereditate valeant relicta ex testamento.
3 Magnum cõmodum dicĩ esse habere pbationes paratas.
4 Actus qui sui natura cõsueuit inducere aditionem:si fiat animo adeundi,non inducit.

1 **Si pater**. † Existẽtia sui heredis cõfirmat fideicommissum vniuersale:et etiã immixtione non facta possit fieri restitutio:ĩ transeant actiões in fideicommissarium.h.d.et non est sibi fm doc. ℂ Premitto pro intelligentia huius singularis.§.qõ ex.l.xij.tab.filius in potestate incontinenti mortuo patre dicitur suus:ĩ necessarius heres velit vel nolit.Postea pretor in eius fauorẽ dedit ei bñficiũ abstinendi.§.sed ĩ his.insti.de here.quali.ĩ diffe.l.si filium qui patri.de vulga.et pup.l.j.§.qui in potestate.ß.si quis omis.cau.testa. ℂ Ex tex.isto no.quod licet per existẽtiã sui heredis non confirmentur legata particularia vel fideicõmissa.vt.l.j.in fin.j.vt in pos.lega.nisi esset legatum relictum pro libertate vt in.l.cum quasi.§.sed et siquis.j.de fideicom.lib.et.l.serendum.j.de manu.testa.et pari ratione idem dicendum est in legato prouẽ per Ange.in.l.filius qui patri.de vulgari.et pupilla.cum concor.et additionibus quas ibi dedi.et Bald.in.d.auẽ.hoc amplius in.ij.colum.C.de fideicom.quia libertas et causa pia equiparantur fm Barto.in.l.proxima.ß.de his que in testa.delen.et in.l.si vnus.C.de testa.ĩ probat bona litera in.l.j.ad fin.C.de communi seruo manu.ĩ Bald.istum tex.ad hoc ponderat.Tamen bene confirmat fideicommissum vniuersale:quia illud bene confirmatur per existentiam sui heredis absque alia immixtione vt est tex.hic singularis reputatus.Et ratio est quia filius poterat cogi ad adeũdum hereditatem vt hic nota.Ideo non potest ipse pretendere interesse.s.quod fideicommissum vniuersale confirmetur per existentiam suitatis:que quidem ratio cessat in legato et fideicommisso particulari:cum pro illo non possit cogi heres ad instantiam particularis legatarii.l.nam quod.§.non oẽs.ß.ea.l.si quis omissa.ß.si quis omis.causa testa.Et ex hac ratione no.Ange.hic infert quod si testator voluit filium posse compelli tunc existentia suitatis non operatur confirmationem fideicommissi vniuersalis:sicut nec legatorum particularium eadem ratione.Tamẽ in hoc vltimo Imo.hoc dicit qõ forte testator non potest disponere heredem no posse compelli adire sicut nec potest prohibere trebel.l.j.§.denique.cum.§.sequen.ß.ea.l.et.l.quod de bonis.§.j.ß.ad.l.fal.et hoc videtur inductum ad fauorem publicum:vt testamenta fortiãtur effectum:facit fm eum.l.vel negare.quemad.test.ape.ergo non videtur quod testator possit hoc tollere.ar.l.ius publicum.ß.de pac.et.l.nemo.ß.de leg.j. ℂ Sed hec ratio mihi non videĩ bona:quia si reipublice interest exequi vltimas volũtates defunctorum:ᵃ vt.d.l.vel negare.et defunctus prouidit quod non
a possit cogi filius adire si diceremus quod hoc non obstante filius possit cogi adire istud esset impugnare voluntatem defuncti qui voluit filium non posse cogi:et sic non bene reprehenditur Ange.Nec ob.quod habetur in.d.l.quod de bonis.§.j.cum sim.quia est correctum per aut.sed cum testator.C.ad.l.fal.Tamẽ contra Ange.posset adduci quia scdm Pau.in lec.padua.ratio propter quam existentia suitatis operatur cõfirmationem fideicõmissi vniuersalis est:qr per fideicõ.vniuersale nõ diminuiĩ hereditas.p legata aũt diminuitur:ideo nõ cõfirmãtur:ĩ ista rõne inspecta sequeretur q etiã qñ testõr disposuit q filiᵘ nõ cogaĩ adire,deberet cõfirmari fideicõmissum vle.Tñ magis plz opi.Ang.qr magis cõiter tenetur q ratio huius.§.sit qr filius institutus:et quilibet hẽs grauatus p fideicõmissum etiã si nollet adire posset cogi vt hic p Bar.ĩ alios ĩ iura ĝ o∫t existiã suitatis operari loquunĩ ad fauorem filii non ad fauorem tertiĩ vt.l.filius qui patri:et ibi Bart.de
2 vul.et pup. ℂ † Utrũ aũt testõr possit disponere quod hereditate adita valeant relicta in testõ que aliã exigebat aditionẽ dixi in.d.l.nemo potest.Secundo modo vltra Ange.limitari potest iste.§.vt habeat locum si filius decessisset antequã esset iussus adire:nam tunc cum cogi non possit adire cessat ratio huius.§.et ideo existia suitatis nõ cõfirmabit fideicommissum vltimo peribit tale fideicommissum sicut si esset heres extraneus.l.ille a quo.§.j.ß.eo.Ita tz Raph.cu.hic.Addatis q licet ipse nõ dicat hic fuit limitatio tradita per Ang.in.d.l.si filius qui patri.Tamen Imo.hoc intelligit esse verum si filiᵘ repudiasset antequam decederet,secus si non abstinuisset ab hẽditate,qr transmisisset ad suum heredem hereditatẽ ẽ∫nis non agnitam.l.apud hostes.de suis et legi.l.si fratris.C.de iure.deli.Et per zũs idẽ erit in herede ipsius filii quod erat in ipso filio:qr poterit cogi per no.per glo.fin.in fi.in.l.quem.C.de fideic.Sed cõtra predicta scdam limitationẽ facit qñ etiã decessit anteqͣ repudiaret non videreĩ impediri confirmatio:qr existia suitatis qñ operaĩ cõfirmationẽ operaĩ illam in prin.ĩ satis est q filius in prin.potuerit esse heres lz non fuerit.l.filius qui se pfuã.de acqui.here.ĩ.d.l.si filius qui pfu.et si teneremᵘ q rõ illiᵘ.§.sit illa quã reddit Pau.de ca.hic:vt.ß.retuli adhuc clariᵘ pateret q dcã limitatio nõ pcederet:qr etiã in casu isto locũ hẽt dicta rõ.Tñ sustinẽdo Ang.põt rñderi ad primum obiectũ q illud pcedit qñ exigentia suitatis operaĩ ad fauorẽ ipsius sui heredis.ita lõquitur.d.l.filius cum si.Sz qñ operaĩ ad fauorem alterius puta fideicommissarii:vt in casu nro tunc nõ sufficit existia nisi cõcurrat alia rõ.s.qr filius põt cogi adire vt hic:ergo vbi cessat dcã rõ:vt qr filiᵘ sit mortuus anteqͣ abstineat non habebit locũ iste.§. ℂ Ultra pdicta sensit Rapha.cu.hic in terminis huius.§.filius.etiam si expsse vellet abstinere non posset qr suitatem non hz hoc casu locũ beneficium abstinendi q sic probat iste.qr ptor est ille q cogit heredem ad instantiã fideicõmissarii adire.l.qr poterat.ß.eo.ergo nõ est putandũ q in hoc casu induxerit facultatem abstinẽdi.contrarium.ß.referẽdo tenuit Imo.in.d.l.si filius qui patri. Sed nõ puto Raph.bene dicere:ĩ dcm suũ esse zra tex.in.l.recusare.§.meminisse.ß.eo.Nam si filius hoc casu esset suus et necessarius heres absqz beneficio abstinẽdi non oporteret eũ cogi immiscere:cuᵘ zriũ vĩ in.d.§.meminisse.et expsse Ang.intelligit illum tex.q filius abstinuit:ĩ pptereã ibi existia suitatis non operaĩ.Non ob.q ptor cogit adire ad instantiam fideicõmissarii.qr est verũ in ptore viuo:sed pretor mortuᵘ fuit ille qui induxit beneficium abstinẽdi non viuus.l.et q.de acq.here.facit.§.sed his prudtic pretor.insti.de her.quali.ĩ diffe. Inquãtũ dixi q legata particularia vel fideicõmissa pticularia nõ firmanĩ p existiam suitatis limitate pluribus modis vt
3 dixi in.d.l.si filius qui patri. ℂ † In gloss.in ver.restitui.hec glo.reputaĩ no.scdm Ang.ĩ doc.ad hoc quod est nr̃m interesse:ĩ nobis vĩ esse magnũ commodũ hẽre pbões paratas et pcidere viam aduersario excogitandi pbões paratas falsas:p quo ẽt adde alle.in.l.pe.ad fin.C.depo.et in.l.cc gl.in...
prin.in ver.defensum iri.ß.eo.et.l.si pupillus.in princ.j.de no.
Adde q hec opi.gl.vltimo relata cõiter teneĩ.s.q si fideicommissariᵘ vult filium inuitũ cogi immiscere possit petere hoc pp interesse suitatis q põt fideicõmissarius vt gl.hic no.Sz si fideicõmissarius non curat de illo interesse tunc p existiam suitatis absqz cõditione cõfirmaĩ fideicõmissũz vle vt est tex.hic no. ℂ In ea.ubi:subiicere ec.ĩ hoc cõiter teneĩ:ĩ sic zcludiĩ qõ si fideicõmissarius vult compellere filium adire vt releuetur ab onere probandi suitatem:hoc facere põt,alias aũt
4 non est necessariũ. ℂ † Extra glo.not.secundum Pau.hic in lec.bono.q actus qui sui natura cõsueuit inducere aditionem si fiat non aĩo adeũdi nõ inducit aditionem pro quo vide tex.in.l.qui in aliena.§.fina.et ibi de hac materia plene.ß.de acq.her.in.l.si qs.§.plerique.ß.de reli.et sump.fu. ℂ Sz adhuc non vĩ ẽtũ ad vnũ qõ sit bñ rñsum a.l.ß.obiecta.nã dixit q filius qui est in ptãte rõne suitatis censeĩ esse heres.Tamẽ nõ tollitur per existiam suitatis beneficium abstinendi.d.l.j.C.si vt se ab her.absti.nisi se immisceat vt ibi:si non obligatur non debemus dicere quod filius esset obligatus ad fideicommissum antequam se immisceat. ℂ Sed respondet Bar.qõ verum est

a ℂ Defuncto:ß.tex.in.c.vltia voluntas.xiij.q.ß.

q sola existētia suitatis non obligat. Fallit quo ad fideicom-
missum vniuersale: vt hic. ratio est q beneficiū abstinēdi ɔces
sum a pretore filio reducit filium ad instar extranei. l. nam nec
emancipatus. de leg. i. Unde hoc casu dz filius posse cogi in-
uitus adire sicut extraneus. ppter ergo istam rōnem est spāli-
ter inductū hic q existētia suitatis operet cōfirmationem fidei
commissi vniuersalis: q filius potuisset cogi adire inuitus: at
tento q remanet obligatus effectualiter: q onera transeunt
in fideicommissarium. iuxta. l. restituta. l. facta. in princi. ff. eo.
¶ Nec ob. si diceret si filius nō immiscuit se hēditati non sunt
trāslate actiones inutiliter efficaciter in eum: qño ergo facta
restitutione pro eo fideicōmissario efficientur vtiles in psona
fideicommissarij. ar. l. traditionibus. C. de pac. R. fidet Bar. et
doc. cōtter q hic est casus in quo actiones que erant inutiles
apud cedentē restituentē apud cessionarium seu fideicōmissa-
riū sunt vtiles. Ratio q cessat in fideicōmissario rō propter
quā actiones erant inutiles apud cedentem: q rō erat: q filius
noluit esse heres. Similiter in. l. fi. in prin. C. de in. do. et. l. cum
lex. ff. de fideiusso. Actiones inutiles apud creditorem princi-
palem erant vtiles apud fideicommissarium qui soluit: quia
fideicommissario non erat satisfactum sed creditori sic.

1 ¶ Heres relictus in secundis tabulis cogit ex primis adi-
re: mortuo pupillo.
2 Ad confirmationem testamenti paterni sufficit vnum de in-
stitutis adire.
3 Sicut heres propter fideicommissum in primis tabulis cogi-
tur adire: ita propter fideicommissum relictum in secundis.
4 Pupillaris substitutio est conditionis institutio.
5 Heres institutus paritero substitutus cogitur adire pater-
nam, et restituere pupillarem.
6 De statuto quod non valeat testamentum nisi sit insinuatum
vltra tot dies a morte testatoris.

1 A patre. † Heres p fideicōmissum relictus in secū-
da. cogit ex primis adire mortuo demum
pupillo et cōfirmatis secun. tab. oēs pupillariter substituti co
gentur adire ex secū. et restituere. h. d. ¶ In text. ibi q si duo
sunt instituti in patrono: et ambo substituti pupillariter filio
impubere exheredato: et grauati ambo in euentum substitu-
tiōis pupillaris restituere per fideicommissum gayo: an suffi-
ciat vnum cogi adire ex patrono: et sic cōfirmetur substitutio
pupillaris: et pone si euenit conditio pupillaris substitutio-
nis ambo coguntur adire ex substitutione inuiti: et restituere
hereditatē p fideicommissum fideicommissario. No. q nō est
tractandum de hereditate viuētis vt hic. et. l. ii. §. interdum. de
vul. et pu. ¶ Scdō not. q lz fideicommissarius conditionalis
cui in paterno testō relictum est possit conditione pēdente pe
tere heredem compelli adire. l. ille a quo in prin. et ibi no. ff. e.
tamen secus est in fideicommissario conditionali cui relictus
est in secun. ta. q pendente conditione pupillariter substitu-
tus nō poterit fideicommissarium cōditionē inuitum cogere
adire: q hoc casu nedum dispositio fidei c. insicta substitutoi
sz et ipsa substitutio est conditionalis. Sz in. d. l. ille a quo. in-
stitutio erat pura: sed fideicommissum est cōditionale: et p hoc
2 cessat difficultas de qua hic in gl. in v. in cōditione. ¶ † Ter
tio no. q ad confirmationē testi paterni sufficit vnū de insti-
tutis adire vt hic. et. ff. e. l. §. q suspectā. et ibi fuit no. ¶ Quar-
to no. q lz possit qs fideicōmissum hēre ab illo qui hēret here
ditatem partim suo noie iure accrescēdi si non vult hēre dire
cte partem accrescentē ab illo qui relicta est pōt hoc consequi
3 vt hic: et. l. apud iulia. §. idem iulia. ff. e. ¶ † Ultimo no. q sicut
propter fideicommissum in primis tabu. cogit heres in eis in-
stitutus adire ex primis tabu. ita cogitur adire ex primis pro-
pter fideicommissum relictum in secundis vt hic: et. d. §. idem
iulia. et. d. l. ii. §. quisquis. de vul. et pu. q alias non valerent ta-
bule pupillares vt ibi. ¶ In glo. i. sentit prima gl. q si testōr
fuisset pater institutus non fuisset tūc necessaria aditio ex pa-
terno ad confirmationem pupillaris substitutionis facte fi-
lio exheredato. d. l. filius qui se paterna de acqui. her. et. l. si filius
qui patri de vulg. et pup. ¶ In gl. in v̄bo: sub conditione ac-
git glo. q non est bona ratio hec q ideo nō pōt fideicōmissa-
rius petere heredem inuitum adire: q pendebat conditio fi-
deicom. quia videtur q tunc etiam potest inuitus cogi. l. ille a
quo in prin. l. apud iulianū. §. antistia. ff. eo. Dicit gl. q hec rō
sola nō est sufficiēs remittit se finaliter glo. Ueritas est q aut
institutio est pura: et fideicommissum factū de restituēdo com
modū institutionis pure est conditionale et tunc verum est q
heres inuitus potest cogi adire etiam pendente conditione
fideicommissi. d. l. ille a quo in prin. et. d. §. antistia. aut non so-
lum fideicommissum est conditionale, sed ipsa institutio est
conditionalis: et verum est quod non potest pēdente cōditio-
ne inuitus cogi adire: vt hic: et. l. si alio. in fin. ff. eod. Hic heres
institutus pure nō fuit grauatus de restituendo hereditatem
per fideicō. quā pure acceperit grauat⁹ de restituēdo heredi-
4 tatem pupillarem vbi fuit sub conditione institutus: † quia
pupillaris substitutio est cōditionalis institutio. l. in rōne. ii.
i. §. qd vulgo. et. §. si filio. ff. ad. l. fal. et. l. coheredi. §. coherede. de
vulga. et pupil. vnde pendente conditione non potest inuitus
compelli adire: ita loquitur hic: vñ dū glo. dicit hec rō non est
bona verum est sola: sed iuncta cum alia. s. q pupillaris substi-
tutio erat cōditionalis substitutio quod no. ¶ In glo. in ver.
aget arg. de. l. cum archimedorū. C. vt in pos. leg. et aut. ff. roga
tus. C. ad treb. et in. l. ii. §. illud de here. vel actio. ven. gloss. non
sol. R. fideatis ad cōtraria si bñ inspiciat in contrariis tracta-
tur de hereditate mortui: lz ibi ratio non perficiat de resti-
tuenda hereditate post mortem heredis renentis. Non tracta
tur ibi de hereditate que est heredis viuentis: sed de heredita
te iam defuncti: quia de fideicommisso per quod succedit de-
functo non heredi cui hic iniunctum est. l. coheredi. §. cum fi-
lie. de vulga. et pup. et. l. precibus. C. de impu. Sic not. d. §. ob.
5 vbi nō tractatur de hēditate viuētis. ¶ † Extra glo. qrit hic
Bar. vł hic: q iste heres institutus paritero substitutus co-
gitur adire paternam: et restituere pupil. de quo fuit rogatus.
Sed vtrum cogat restituere et pñam de quo nō fuit rogat⁹
videt dōm q sic p tex. in. d. l. apud iulianum. §. iul. intelligendo
put ibi est de mente gloss. q ibi tractat de tacita vulgari com
prehensa in pupillari put ibi intelligit glo. q ibi restituit dz p
fideicommissum id qd ex tacita vulgari percipitur: et nihilomi
nus fuerat ibi grauatus de restituendo se lū hereditatem pu-
pillarem: et constat q p tacitā vulgarē vł succedere testōri in
hereditate testatoris non pupillo gloss. est or. et not. in. l. fin. de
insti. et substit. sub condi. fac. et plene no. Bar. in. l. i. de vulg. et
pup. dum tractat de effectu vulgaris substitutiōis: ergo si he
res est grauatus restituere solum hereditatē pupillarē nihilo-
minus veniet in fideicommisso paterno qñ coacte adiuit in
telligendo in. d. §. quod substitutus venit ex tacita pupillari.
Sed dicit Bart. aduerte q. d. §. iul. loquitur in filio impubere
instituto in cuius persona potuit habere locū substitutio ta-
cita vulgaris: sz hic erat exheredatus. vnde non pōt concurri
re substitutio tacita vulgaris. Tñ concludit Barto. se putare
q veniat in restitutione fideicommissi etiā paterna per. §. qui
suspectā. ff. e. l. vbi testator grauat institutum de restituēdo p
fideicommissum sempronio: et eundē heredē substituit pupil-
lariter filio qui coactus adiuit tenetur restituere paternam: et
pupillarem: ergo et hic grauatus fuerat de restituenda heredi
tate pupilli si coacte adiuit dz restituere et paternam attento
q non potest habere pupillarē nisi et paternam adiuisset. Sed
Ang. hic aīr concludit. s. q aut iste substitut⁹ nō vult adire pñ
nam: sed eā vult restituere: et tunc nō veniet in restitutione fi-
deicōmissi etiā si fideicōmissarius eā separare vellet: ne rema-
neat inuitus obligat⁹ omnib⁹ heredibus heres q coacte adi-
uit p rōnem. l. q poterat. ff. e. sed si substitutus nō vult restitue
re pñam: sed vsitapat pupillarē nō cogit restituere pñā. Ex
quo de illa restituenda fuit cogat⁹: nec hereditas paterna fuit
iuncta cum pupillari: q pupill⁹ fuit exheredatus. ¶ Nec ob.
d. §. qui suspectam: q dicit ipse hic non fuit coactus adire pñ
nā ppter pñaz: sz ppter pupillarē diuisam a paterna. io non
fit iniuria fideicōmissario si sibi nō restituat. Imo dicit hic sibi
videri veriorem opi. Bar. p. d. l. qui suspectam: quia non vide-
tur bene rñsum per Ang. qñ ibi etiam non fuit coactus adire
ppter pupillarē, sed ppter paternā: et tñ restituit etiam pupil
larem: nisi diceres fm eū q pupillaris est sequela paterne he-
reditatis: vt etiam no. in. l. ex pupillari. ff. de vul. et pup. ideo pa
terna facilius trahit ad se pupillarē ꝙ ecōtra: tñ puto tutius
esse dictū Bart. Raph. cu. hic etiam trāsit cū Bar. sed Pau.
de cast. in lec. padua. tenet idem q Ang. et p hoc alleg. not. per
gloss. in. l. i. §. sed quoties. in ver. vniuersam. ff. eo. ¶ Addas
quod ipsemet Pau. in. l. ii. §. interdū. de vulg. et pup. tenet opi.
quam hic tenet Ang. et dicit quod hic non est tactum a doc.
nre glosatoribus: et sic nō fuit memor: quod doct. tangunt hic.
Ueriorem puto opi. Bart. tñ propter id qd habetur in. l. non
q. §. qui cōpulsus. ff. eo. vbi indistincte iurisconsultus vult he-
redē q coacte adiuit omnibus cōmodū retinere: et non reperit
q isto casu possit retinere cōmodum hereditatis paterne: tū
etiā per. d. §. qui suspectam. in. i. rñso: et melius in scdō ad que
tex. nō vł etiam sufficere rñsum vltimo loco datū p Imol. sub
dubio forte: q iurisco. in. d. §. qui suspectā. nō se fundat in hoc
q substō pupil. sit sequela hēditatis paterne: sz ex eo q oē cō-
modus hereditatis pñie dz pdere ille q coacte adiuit. Restat
respondere ad no. p gl. in. d. §. sz et quoties: et est illa glo. in. l. cogi. §.
idē inctian⁹ in v̄. cogit: q rñdeatis qd loquit qñ hēs erat gra
uatus

natus restituere alteri illud qd volebat restituere aduersus cogente. Et si nõ retinebat ibi p hrdẽ vt heres illud p lucro suo cõsequeret: sz hoc nõ erat grauat⁹ restituere alteri pñam hereditatẽ: sed tñ pupillarem fideicõmissario. vñ puto veriorem
6 esse sniam Bart. ¶ †Ultimo p istũ tex. in versi. de hereditate vincentis rc. dicit Pau. in lec. padua. dici posse q si statutum
a disponat q nõ valeat testm̃: nisi sit. s. tot dies insinuatũ a morte testatoris q pupillariter substitutus vincente pupillo non possit insinuari si non currat sibi tps scdm quosdã vt ipsemet refert. Sed sm eum parũ pderit sibi hic: q siue ipse: siue alius institutus in pñas nõ insinuet quãdo ad pñã hereditatẽ peribit in totũ testm̃ et quo ad pupillares substi. q si testm̃ fuit in principali, ergo r in pupillari. ¶ Addatis h ipse non dicat q hic. q. ponit Bar. in. l. is pt de acq. her. r ibi cõcludit nõ cõcurrere tps substituto pupillari vincẽte pupillo p. l. si. §. interdum de vul. r pu. Nec ob. q si non fuit insinuatũ paternũ: ergo ruet pupillare: q rñsio patebit ex his q videbimus post Bar. in. l. facta. §. si quis bonorum. ff. eodem.

1 ☞ Si filius petit bono. pos. contratab. institutus non pot cogi adire: r restituere.
2 Tertius cõparens admittitur ad opponendũ exceptionẽ: quã principaliter conuentus nõ potuisset opponere.
3 In bono. pos. petẽda nõ requirit citari heredẽ scriptum rc.
4 Hodie per aut. ex causa cõseruatur fideicommissum vniuersale rupto testamento.
5 Si filius suus vel emãcipatus est pteritus: vel exheredatus sine causa: testamentũ est ipso iure nullum.
6 Si fideicõmissarius vniuersalis erat de coniunctis an cõpellatur heres ei restituere.

1 Quoties. †Si filius petit bo. pos. cõtrata. heres institutus nõ pt cogi adire r restituere. h. d. sm Bar. Ang. vero alr intelligit: r dicit q Bar. ipso audiẽte reputabat hũc. §. difficilẽ: r dicebat q multoties fecerat eum sudare: sed nõ putat Ang. q habeat tantã difficultatem: quia tex. hic vsqz ad. §. marcellus. debet intelligi qñ institutus hereditatẽ adiuit sponte: r petita bo. pos. ꝯtab. p emãcipatũ pteritũ fideicõmissarius petebat hrditatẽ sibi restitui. Cũ nũ agit istud iudiciũ restõnis sit ordinariũ nõ summarium nimirũ si pendẽtia iudicij cõtratabularũ repellit fideicõmissariũ agentẽ vt interim nõ cogat hrditatẽ restituere: r hũc dicit esse verũ sensum huius. §. secundum quem sic potest summari secundũ eum. ¶ Pendente iudicio contratabularum heres scriptus qui adiuit non cogitur soluere legata fideicommissa particularia nec restituere etiã hereditatẽ per fideicommissum: r hũc intellectum videtur simpliciter sequi Imo. r Pau. de ca. hic. r colligitur etiam ex no. per Bar. hic super prima oppo. No. s. q pendentia iudicij super bo. poss. contrata. excludit fideicõmissarium volentem compelli heredem adire: r restituere secundum vnum intellectum de quo hic plenius per Bartol. ¶ Scdo no. q pendentia iudicij sup bono. pos. contratab. repellit fideicõmissariũ agentẽ cõtra heredẽ q spõte adiuerat a petitione restõnis hereditatis scdm intellectũ Ange. ex quo dicit ipse qd h ibi pendebat iudicium petitionis hereditatis iure isto relicta iudicia pticularia silerent. l. si quis libertatem. ff. de pe. her. Tñ si vnus intẽtabat fideicõmissariã hereditatis petitionẽ: r ex diuerso alius intẽtabat iudiciũ cõtratabularũ erat totũ oppositũ: q supersedendũ erat super fideicõmissaria hereditatis petitione: vt hic probat sm eum: an autẽ istud
2 sit hodie correctũ per. l. si. C. de pe. here. dicet. s. ¶ †In glos. in ver. capit inquãtum glos. arguit de. l. ille a quo. §. i. ff. eod. dicit Bar. r docto. hic ex hac solone que no. reputatur. No. diligenter q tertius comparens admittit ad opponendum exceptionem quam quidem opponere nõ potuisset reus principaliter cõuentus: nã hic heres institutus nõ auditur opponendo exceptionẽ filium non esse institutũ. d. l. ille a quo. §. i. Sed filius audit q est tertius huius simile tex. hẽtis in. l. qui pcuratorem ad exhibendum. §. i. ff. rem ra. ha. r in. l. idemqz. §. generaliter. ff. manda. r in. l. titia. r ibi per Bar. ff. so. ma. r istã solutionẽ approbauit hic Bar. r Ang. Pot et alr rñderi sm Ange. q hic nõ petebat q ꝯ heredem scriptũ hrditatẽ adire: seu cogeret adire: q iam spõte adiuit. sz petebat vt restitueret eã intẽtando ad hoc actionẽ ex testõ qd est iudiciũ ordinarium: r iõ pot opponi exceptio regrẽs et altiorẽ indaginẽ: sed in. l. ꝯtra erat solum qd de hoc. s. quod scriptus heres cogeret adire que est qñqz summaria. Et ideo non admittebat exceptio requirens altiorem indaginem: hec solutio Ang. pendet ex suo intellectu quem sm eum posui in scdo summario: r q exceptio requirit altiorem indaginẽ: vide p Bart. in. l. si is a quo in prin. ff. vt in pos. leg. r intellectũ Ang. dixi approbari p doc. h. ¶ Imo. hoc dicit: q cõtra solonem traditã: hic per gl. facit: q h tex. nõ dicit: nec aperit q filius esset ille q exceptionẽ obijceret: ideo sm eũ potest dici quod hic solus heres excipiebat: sicut et in cõtrario formato in gl. Sed in. l. ꝯtra nõ audiebat heres: q nõ sua intererat eo q fili⁹ nõdũ acceperat: necqz petierat cõtratabulas: sz h intererat: q fili⁹ iã petijt cõtratabulas. Uñ ex quo iudiciũ erat iã inchoatũ cõtra hrdẽ veniebat necessario sciendũ cum eo. Et iõ intererat sua q nõ cogeret adire: r restituere fideicõmissario: ne aliud damnum pati posset si contingeret sniam ferri pro eo. Argu. l. cũ hereditas. §. fina. ff. eo. vbi heres antequã restitueret similiter fecit compromissũ cum creditoribus vel legatarijs postea restituit dz sibi caueri per fideicõmissarium de cõseruando eum indemnem aduersus sententiaz super compromisso adhuc pendente. h. d. Imol. quod mihi nõ pl3: primo q dicit quod non potest. Quia glo. hic nõ dicit: qd filius exciperet contra fideicommissarium ad repellendum eũ sed solum dicit quod filius petijt bo. po. contratabu. ¶ Preterea posito quod intentatum sit iudiciũ super bono. poss. cõ tratab. non sequit q illud iudiciũ dicat esse motũ cõtra hrdẽ
3 scriptum: †q in bono. poss. petẽda nõ requiritur citari hrdẽ scriptum vel aliquid peti quo ad hoc: vt condemnetur heres ad aliquid dãdum vel faciendũ: vt plene no. per gloss. r bar. in. l. ij. §. si ea. ff. de bo. poss. ꝯtab. p Cy. r oẽs in. l. fin. C. qui admit. Et tãto magis h pcedit: q et añ aditã hrditatẽ pot intẽtari bono. poss. cõtratabu. l. illud. in prin. ff. de cõtratab. Et sic nõ sequitur quod in termino. §. nostri intentatum esset iudicium aliquod cõtra ipsũ heredẽ. Preterea posito quo etiam in iudicio contratab. fuisset citatus heres non tñ sequitur aliquod preiudicium qd expectet hrs sentire de illo iudicio post restõnem fideicommissi cum solum veniat ad declarandum an bo. poss. debeat decerni: vel non. non autem veniat in aliquo condemnandus ad dandum vel faciendum heres: vt plene habetur in. d. l. si eam. r in. d. l. ij. §. bonorum. item q etiam si nondũ esset intentatum iudiciũ sup bon. poss. ꝯtabu. vr q heres pot opponere exceptionẽ ꝯ fideicõmissarium petẽtẽ restõnem: saltem qñ heres adiuit. l. q cũ alio. ff. de ac. r ob. l. si. r ibi bart. ff. de excep. rei iudi. r no. Bart. in. d. l. si qs libertatẽ circa. fi. col. r sic tutior vr rñsio Ang. ¶ Sed extra glo. sm Bar. opponitur cõtra predicta: nã dictũ est si filius cõparet: r opponit ad repellendum fideicõmissariũ: ne cogat heres adire: r restituere qd filius emãcipatus est pteritus dz repelli fideicõmissarius. nã contra hoc est. l. ij. C. de edi. d. adria. tol. vbi in iudicio summario opponat et cõtra filiũ pteritũ petẽtem p ꝯtab. hereditates ex testõ q filius est pteritus nõ impedit p h mõi exceptionẽ quominus cognoscat: r diffiniat iudicium summariũ. vñ si heres scriptus petit se initti in pos. rerum hereditariarum sm formã. l. edic. C. de edic. diui adri. tol. filius preteritus dicit nõ audiẽdũ: q dicit se esse pteritũ nõ dz ipediri p istã exceptionẽ dictũ iudiciũ summariũ. Sz ita est q iudiciũ in quo petit heredem inuitum cogi adire: r restituere dr esse summarium. d. §. si testõ. r l. si restituta. in pnc. ergo p hmõi exceptionẽ appositaz a filio emãcipato nõ dz aliquo mõ impediri hoc iudiciũ cõtra heredem a fideicõ. Propter hoc Bart. multiplr rñdet: primo q h filius obtulit se incõtinenti paratũ docere de eo qd expediebat. s. q fuit pteritus: r emancipatus: dicit hodie constat: hodie agatur: hodie discutiat: quo casu si hmõi exceptio opponit in iudicio etiã summario admittitur talis exceptio per. l. si is a quo. in prin. ff. vt in pos. leg. l. iij. §. ibidem ad exhi. r no. gl. in. l. ij. C. de edic. diui adr. tol. Uel r scdo dicit Bar. q filius hic iam obijcit in poss. cõtratab. r sic iã erat effectũ notorium testm̃ esse rescissum: r hoc innuit lra hic dum dicit acceperit: r sic in pterito. Est verum q gl. si hic nõ patitur istũ intellectuz q intelligit q hic pẽdebat iudiciũ sup bo. poss. ꝯtab. pro qua facit text. hic dum dicit in litera acceperit: r sic in pñti: r ita ego habeo. Unde dicit Bartol. posse aliter responderi ad. l. ij. vez q hic non loquatur de iudicio coactionis contra heredem. s. in quo petitur inuitus adire: quia hoc est bene summarium sed loquitur tñ cum petebat actione ex testamento heredem compelli ad restituẽdum hereditatẽ. Sed adhuc cõtra istum intellectũ dicit Imo. facere q in terminis. §. nostri nõ apparet clare q iudiciũ fuerit intentatũ. s. an coactionis tñ: an restitutionis. Tñ dicit q aliter pt rñderi ad cõtrarium. s. q et si filius nõdũ acceperat bo. poss. cõtratabu. vr q possit filius cõparere vt impediat: ne cogatur heres adire: r restituere q interest sua propter qualequale preiudicium quod ibi fieret quod esse nõ dz: añ vbi sperat qõnem mouere cõtra testm̃ dz interim sistere qd pendens ex testõ: ne alias si forte cõtingat pnunciare p fundante se ex testõ surgat presumptio ꝯ volentẽ impugnare testm̃. l. si qs libertatẽ. cũ ibi no. ff. de peti. here. sed iste heres solus non posset hic obijcere: quia non interest sua saltem quando motũ nondũ est iudicium per volentẽ impugnare te-

a ¶ Insinuatũ ad de Bart. in repet. c. si pater ꝯ testa. li bro. vj.

stamentū cū ipse nō sit possessurus hereditatē: nec illā possideat. Facit q̄ no. gl. in. d. l. si qs libertatē. in primā casus positionē sm eū. Puto istā responsionē pcedere qñ filius accepisset bo. poss. Stab. vel cā p. teret. q: ibi loquit id qd̄ habetur in. d. l. si qs libertatē: nō tñ nego quin verus sit: & bonus intellectus traditus hoc vltimo l. co p Bar. q: optime conuenitur heres in qua cōuentione nihil de coactione dicitur prout etiā fuit. S. dictum. Sed adhuc extra glos. opponit Barto. si filius peti. bo. poss. cōtra tab. & pōt iudicari p eo: & cōtra eū nō dz pendente iudicio impedi. ri fideicom. agens actione ex testamento ad restitutionem fideicōmissi si paratus est fideicommissarius cauere heredi de restituendo eo casu quo contingat postea rescindi testm̄ vt pbari videt in. l. si. S. de pe. he. Pendet ergo iudiciū inter scriptum: & venientes ab intesta. q scriptus agit: vendidit interim legatariū: & petunt legata aduersus scriptum: vel aliud eis debitus tanquā ex testō: heres dicit q̄ iudicium motū p legatariū interim q̄ veniēs ab intest. cōtra eū agit dz silere: dr ibi q̄ nō dummodo legatarius caueat heredi si pronunciatur cōtra scriptū q̄ restituet legatū sic videret hoc debere dici licet filius petat cōtra. nō debet impediri fideicōmissum petens restitui sibi hereditatē data cautione vt. S. vñ dicit Bart. ad hoc difficile cōtrarium q̄ hodie corrigit iste tex. d. l. si. nam ibi loquit qñ agit petitione hereditatis: q̄ est iudiciū vniuersale: hic autē qñ agebat actione ex testō. Plus etiam dicit qd̄ etiam si fideicōmissarius in terminis nostris ageret fideicommissaria hereditatis petitione post restitutam verbo hereditatē: & superuenerit filius preteritus impediret executionē eius qd̄ peteret fideicōmissarius qñ bona non possidebantur

a per cōncētū per not. p Jmo. in. c. veniens. el. ij. de testi. & in. c. cū sup de re iudi. & ita pōt intelligi hoc. s. q̄ heres nō possideret merito debet impediri fideicōmissarius petens restōnem hereditatis aduersus heredē per filiū emancipatū preteritū debet impediri. Sing. hic transit cū illa solutione. s. q̄ iste tex. corrigatur per. l. si. in casu quando possessio esset vacans: & sic non possideret p rerū cōuentū: q: tunc indistincte habet locum iste tex. vt impediat fideicōmissarius p filiū emācipatū. Jmo. hic dicit q̄ etiam solutio tradita per Bart. hic volentē q̄ in. l. contraria conueniebat petitiōe hereditatis hic actione ex testamento nō videt bona: q: est cōtra. d. l. si. eo q: ibi etiam loquit qñ heres conueniebatur a legatariis actione ex testō: vñ putat q̄ lec. Bar. in hoc fuerit corrupta, vel q̄ intentio Bart. ibi fuerit: q̄ ibi ex testō agebat particularia legata: hoc autē ad vniuersale fideicom. Et ista solutio etiā sibi nō placet propter. d. l. si. que gñaliter loquit de legatis: & fideicom. & sic vr habere locum etiā in fideicommissis vniuersalib: sicut in simili nota. p gl. & doc. i aut. ex cā. C. de lib. pte. Dum dicit q̄ ibi dū dicit tex. cetera nāq firma manēt comprehēdit fideicōmissum vniuersale. Dicit etiā ipse sibi forte non placere vltimā solutionē traditam per Bart. dū bar. dicit q̄ qñ possessio est vacās fideicō. pōt impediri p filiū cōtradicētē restōni fideicōmissi: nā putat q̄ istud nō sit verum: q: heres ppria autoritate potest possessionē vacantē apprehendere. l. cum res impo. ff. de acqui. poss. & sic p cōtradictionē filij nō debet impediri quo minus restituat fideicōmissario prestanti cautionē sm formā. d. l. fin. Et rñdet ad no. p Jnno. in. c. veniens. & in. c. cum super qd̄ ibi loquit qñ sñia erat lata pro reo qui non poterat propria autoritate possessionē apprehendere. Et sic conclusiue resid.: q̄ tñ sit vera illa solutio q̄ iste tex. corrigat hodie p. d. l. si. Pau. de cast. hic etiā approbat istā. l. q̄ iste tex. corrigat. tñ puto esse verū id q̄ dicit Barto. hic in vlt. q. vez q̄ possessio esset vacans per eo q̄ plerumque tradunt p ipsum met Bar. in. l. a diuo pio. §. si super re iud. vñ alle. l. fin. de edic. diui adri. tol. que loquit in herede q propria autoritate pōt apprehendere possessionē vacantem: & nihilominus per illā tex. concludit q̄ tertius admittat ad proponendum illam exceptionē. Et sic finaliter ad cōtrarium. d. l. si. C. de peti. here. sunt due solu. que pñt optime sustineri: vna q̄ iste tex. corrigat p. d. l. fin. s. q̄ habeat locum dicta cautio &c. Et videtur solutio vera esse. s. q̄ quando possessio est vacans: q̄ tunc habeat locum tex. noster qd̄ filius emancipatus possit impedire restitutionē fideicōmissi factā per fideicōmissarium cōtra heredē scriptū per. d. c. veniēs. el. ij. & q̄ ibi no. p Jnno. & per. d. l. edictū: & plenius per Bar. in. d. l. a diuo pio. §. si sup de re iudi.

4 ¶ † In gl. in ver. cogit inquātū oppenit de leg. p totū ff. de leg. prestan. gl. rñdet dic vt in ea. Ec solutio est vera: & clara. Itē inquātū gl. querit vtrū q̄ hic dt pcedat hodie per aut. ex causa &c. ex hac gl. no. colligunt doc. hic vnum qd̄ vr gl. pcedēs supponere: & innuere. s. q̄ hodie per aut. ex cā conseruetur fideicommissum vniuersale rupto testamento ex causa preteritionis: & exheredationis: sicut & reliqua legata: & fideicommissa particularia: & sequuntur Dy. Jaco. de aret. Cy. & Old.

a ¶ Per conuentus. adde per Hostien. i. c. tertio loco de proba.

b ¶ Fideicom. vlt cōseruari. vide Alex. in. d. aut. ex cā in. xj. colū. & ibi Jas. i. vij. col. i. v. limitatiōe. Tho.

c ¶ De coniunctis personis. vid q̄ subdit Ful. in. l. j. C. de bo. poss. Zeta. & alex. i aut. ex cā i pe. col. C. de libe pte. & ibi Jas. i x. col. i v. iiij. circa eundem text. Tho.

in. d. aut. ex cā. Sequit etiā Bar. hic reprehendens Mar. sed qui tenebat contrarium qui dixit q̄ fideicōmissum vniuersale non debet cōseruari: q: cum heredis institō vitiet. d. aut. ex cā: & fideicommissum vniuersale dicatur continere hereditatē: vñ q̄ appellat heres ipse fideicommissarius vniuersalis. l. si filius. §. j. S. qd̄ cum eo. l. postulate. §. j. ff. eo. Merito deberemus dicere irritatū fideicōmissum vniuersale: contrariū tñ seruat: q: tex. est in. d. aut. & magis cōiter doc. tenētes cōtrariū rñdet fideicommissum

b vniuersale conseruari: q: tex. in. d. aut. ex causa: & in corpore dicit cetera confirmari: & appellatione ceterorum venit fideicommissum: vt hic: & l. si seruū. §. j. si quis omis. cā test. Et ppterea presupponunt p constanti hoc q̄ fideicōmissum vniuersale cōseruet rupto testō ex cā preteritionis vel exheredationis: & ita tenēt doc. cōiter i. n. d. aut. ex cā. Bal. in. l. si cum vel i vtero. C. de test. mi. tetigit in. d. aut. ex cā: vbi est principalis locus quātū ad hoc. Hoc itaq̄ suppposito vidēdū est circa principale an recte glo. loquat: vz an fideicōmissarius vniuersalis hodie possit petere cogi adire hereditatē si filius infert.

5 ¶ † In hoc concludit Bar. & magis cōiter doct. hic esse distinguendum: quia aut preteritus vel exheredatus est filius sine vel emancipatus non inserta cā. Et tunc: q: testm̄ est ipso iure nullū: vt in. §. aliud in aut. vt cū de appell. cog. quātum est vz ad heredis institōnem: nō non potest cogi adire: & restituere: q: testm̄ est ipso iure nullum. Et hoc est verū filio preterito hic opponēte cuius interest. Idē si esset preteritus: & exheredatus ex cā non ltia: q: similiter testm̄ est ipso iure nullum iure suo fatis. & quāuis istis casibus cōseruet fideicōmissum vniuersale: & sm magis cōem opi. petat tale fideicōmissum vniuersale & actione ex testō: vt magis cōiter cōcludunt doc. in. d. aut. ex cā. per tex. in corpore vnde. d. aut. sumit. tñ non vr hoc verum de herede scripto: sed de venientibus ab intesta. Ideo nec pōt heres scriptus cogi adire: & restituere. Si aūt ex cā ltia est filius preteritus vel exheredatus, vt filiū meum: neq̄ exheredo: neq̄ instituo sit preteritus: vt in. d. l. inter cetera. de lib. prete. tunc pcedit distinctio gloss. q: pōt filius cogi adire: q: interim testm̄ vz: vt plene no. i. §. exheredatos in aut. de he. & fal. vbi est gl. melior q̄ sit in iure. Et hoc donec filius preteritus agat: sed si filius preteritus ageret, tunc sm magis communem opi. glo. & doc. verum est dicere qd̄ isto casu impedietur fideicommissarius posse cōsequi

6 fideicommissum per ea que habentur hic in text. ¶ † Quero

e verū in termino questionis formate in prin. gl. vbi querit quid si fideicōmissarius vniuersalis erat de coniunctis personis quibus cōseruant legata, & fideicommissa rupto testō ex cā preteritionis, an compellat iste heres scriptus restituere fideicommissario. Pau. de ca. hic in lec. padua. dicit q̄ glo. nō declarat sz q̄ tñ dicit vnū verbū ex quo vr inferri q̄ nō compellat, q: sz cōseruetur tale fideicōmissum nō tamē erit debendū ab instituto, sed illo nō obtinēte bo. poss. cōtra ta. ergo institutus nō debet compelli postquā nō est certū an sit pro se habiturus an non. Et dicit q̄ hoc vident sentire doc. Tñ ipse putat contrariū, q: postquā est debitū in oēm euentū sufficit fideicōmissario, & legatariis qui sunt coniuncte persone testōris q̄ heres scriptus cōtra quē agit sit in possessione hereditatis, arg. eorū q̄ habent & no. in. l. cōtrouersia. C. de trāsac. Maxime quia qui obtinuit tenebit ratā hac testōnē, & solonē quam ipse esset facturus hodie si facta nō fuisset per heredē scriptū. Et dicit qd̄ hoc pbat in. l. si patroni. §. si. ver. plane. ff. e. vbi vr casus sm eum si bene inspiciat, dicatis q̄ ista qd̄ similis est illi quam format gl. hic in si. & doc. dum querunt, an q: rupto hodie testamento ex cā preteritionis vel exheredationis conseruentur legata fideicommissa & vniuersalia sm magis cōem opi. habeat locum iste tex. Et concludit Bar. qd̄ in casibus in quibus testamentū est ipso iure nullū non cogitur heres scriptus adire: q: lz conseruentur legata & fideicommissa, tñ non debent ab herede sed a venientibus ab intestato. Sed si testamentum valeret, licet posset rescindi, vt quia filius emancipatus fuit preteritus cum causa iusta not. per glo. in si. reputata sing. in. §. exheredatos in aut. de here. & falci. & tunc donec filius tacet, & non agit poterit heres scriptus cogi adire postea non. Hec no. per gloss. in fin. Et ita eadem ratione videtur distinguendum in casu questionis formato hic in glo. in prin. Et cum Bar. transit eug. & etiam Jmo, qui tñ subdit, q̄ qualiter hoc debeat intelligi patet ex dictis per eum super gloss. precedenti. Tandem Pau. circa vltimam. q. hic formatam in gloss. in fin. reprehendit opi. Bar. per. d. l. si patroni in fin. & ibi per alia que. S. proxime alle. sunt dum retulit opi. suam super questione formatā in prima parte huius gl. Unde dicit aduertendū q̄ aut institutus quātū a se fuit adiuit hereditatem vel de facto si testamentum erat ipso iure nullū vel de iure si valebat, & erat rescindendū & tunc fideicōmissarius, & legatarij poterant heredem compellere ad

solucudam

soluendũ:ꝛ restituendũ ẽt nulla petita cautione cum in omnes
euentũ essent hic habituri.ꝛ filius q postea obtinebit habebit
necesse habere ratas per.d.l.si patroni in fi.Sed si nollet adire
ꝛ fideicõmissarius vellet ipsum cõpellere ad adeundum vr qḋ
posset ꝓcedere distinctio quam facit glo. hic in fi.s.aut lis erat
mota per filiũ:aut non.Tñ adhuc dicit sibi magis placere: ꝙ
indistincte cõpellat adire per.d.l.ille a quo.§.si. de testa.ff.ꝙ
hec exceptio non admittit vt ibi. Et si dicat qño compelletur
adire si aditio non vz ꝙ dicit testm̃ nullum. Rñdet ꝙ poterat
cõtingere ꝙ filius non obtinebit: vel de iure: vel de facto:ꝛ sic
nõ reputabit valere.vñ interest fideicommissarij: vt adeat nõ
propter aditionẽ nõ factã si cõtingeret heredem scriptum inte-
rim decedere fideicõmissum periret:ꝛ hec opi.vr multum su-
stẽtabilis:ꝛ sm̃ hoc ẽt intellige determinari debere casum: de
7 quo in pˀma pte huiˀgl.si.¶ †Ultimo dicit Ang.vnũ vz vtrũ
sola agnitio sufficiat hodie qñ filius emãcipatus est pteritus:
adeo ꝙ venit intẽtanda bo.pos.cõtratab.absqꝫ eo ꝙ ferat snia
sup rescissione testamenti.Et dicit ꝙ gl. reputata sing. in.l.si.
in pri.C.de curato.fu.in ver.anteꝙ esset ꝙ rescindendũ sufficit
sola agnitio.subdit tamen hoc satis videt sentire glo. si. in. l.j.
ff.de bo.po.her.pet.inquantũ illa gl.vult hodie nõ est necessa-
riã decre.bo.poss.ita ꝙ iudex decernat, vel aliquid faciat. Et
propterea ipse Jac.de are.reprehendit in.l.si.C.de bo.po.con
tratab.q tenet ꝙ requirebat sententia ad rescindendum testm̃, ꝛ
nõ sufficit sola agnitio bo.poss.Zta.ꝛ cum Ang. transit Jmo.
¶ Addatis etiã Bar.idez tenentẽ in.l.j.quorũ bonorũ,ꝛ in.l.
tñ.§.si causa cognita:i vl.co.ff.de bo.poss.tit.generali. Bald.in
l.si.in pen.col.C.vnde leg.ꝛ in.d.l.ex duobus.§.fin.de vul.ꝛ pu.
vbi dicit dictã gl.si.i.d.l.si.ꝛ in.d.l.j.ad fin.C.si de mo.poss.fue.
appe.ꝛ Ange.ꝛ Jmo.in.l.qui hereditatem.ff.de acqui. here. ꝛ
Bal.in.l.j.ff.de iuris.om.iu.ꝛ Jmo.l.l.ꝛ si cõtra. de vul. ꝛ pup.
esse notandum.Et ex communis opin.per.d.l.si.in prin. ꝛ per.
l.si.C.qui admit.
1 ☞ Uerbum adire potest conuenire etiam agnitioni, qui sit
de iure pretorio.
2 ¶ An filius possit cogi cognoscere bo.pos.contrab.

Marcellus. Jste.§.cõiter nõ summat: tñ in glo. dabo vobis vnũ summarium, ꝛ hz
duos intellectus,vt in glos.ꝛ sm̃ istos ponam casum in termi-
1 nis reliquos dicã postea.¶ †Jn tex.ibi adire, no.qḋ verbum
adire põt cõuenire etiã agnitioni ꝗ fit de iure pretorio. ¶ Jn
text.ibi fideicõmis.s.prestandũ post mortẽ heredis prout relin
querat testor,ꝛ hoc est ꝙ vult dicere text.ibi mortuo ⁊c. ꝛ non
est cã quare extinguat fideicommissum, sed extingueret hic si
filˀ emãcipatus preteritus agnosceret bo.poss.Ztab.per quas
rescindebat fideicommissum sm̃ hec tpa, vt.ff.§. primo,ideo
non dz cogi agnoscere ne fideicõmissum pereat.¶ Glo.j. figu
rat casum, aduerte ꝙ nõnulli scribentes dñt se non intellige-
re hũc.§.Figurant primo casum,sicut eũ vobis figuraui.Bar.
ꝛ doc.cõiter transeunt cũ isto primo intellectu, excepto Pau.
de ca.hic in lec.padua.qui dicit cum sibi non placere, ꝙ fidei-
commissarius non esset ita fatuus, ꝙ peteret filius cogi agno
scere bo.poss.Ztab.per quã suũ fideicom.periret. Sed saluari
potest. ꝙ poterit esse ꝙ alij pariter successuri ab intestato cũ
filio preterito peterent ipsum cogi agnoscere vt periret fidei-
commissum,ꝛ ita posui vobis casum. Exemplum poni põt si
vnus alius filius fuisset institutus in re certa. Scḋo dicit glo.
est casus positio,vt intelligat iste tex.sm̃.§.qui rogatus.j.eo.s.
ꝙ hñs extraneus est institutus,ꝛ grauatus restituere filio emã
2 cipato preterito. ¶ †Querit an filiusˀ cogi possit agnoscere
a bo.poss.Zta.ꝛ dr̃ ꝙ nõ vt hic,tñ posset agnoscere sponte si vel-
let.d.§.qui rogatus. Jstũ etiã approbant cõiter doct. excepto
Pau. de ca. qui dicit cum sibi non placere, ꝙ ratio in text.ibi
interdicet non bene conueniret,sed dic ꝙ imo vr ꝙ bene con-
ueniret dummodo intelligat ꝙ fideicommissũ erat relictum
post mortem heredis filio emancipato preterito.Potest etiaz
poni casus extra gloss. Tertio sm̃ Jmo. potest dici qḋ hic.§.
continuat ad precedentia,ꝙ si filius accipiebat cõtratab.dictũ
erat quid iuris,verum ꝙ poterat dubitari an filius possit con
pelli accipere bo.poss.Zta.ꝑ tanto istud successiue declaratur:
tamen mihi videt ꝙ hoc nõ differat a prima casus positione.
¶ Pau. hic aliter intelligit istũ tex. ꝛ sm̃ eius intellectum sic
põt summari, filius emancipatus preteritus non cogitur intẽ
tare cõtratab.ad instantiã fideicõmissarij, lz fideicõmissarius
sit de personis coniunctis quibus cõseruant legata, ꝛ fideicõ-
missa per titulũ de leg.prestan.h.d. Et hunc intellectum dicit
esse verum quẽ sm̃ eũ non ponunt glo.nec doct.Nos ad hoc,vt
fideicõ.deberetur ab herede scripto oportebat per heredẽ scri-
1 ptum adiri ex testamẽto.l.ille a quo.§.j.vt autem deberetur ab
intesta.rupto testamento per contratabu.oportebat vt agno-
sceret hereditas, seu bon.poss.ab inte.iuxta not.per glo.in.l.q
filio.§.j.de here.institu. Uñ iste fideicõmissariˀ cũ forte heres
scriptus nũquam adiuisset,vel cogi nõ poterat adire: ꝙ erat
absens nolebat cõpellere filium intentando cõtratab. ꝗ põt in
tẽtari etiã ante aditã hereditatẽ.l. illud in prin. de contratab.
dicit hic ꝙ non potest, ꝛ est ratio, ꝙ filius non fuit rogatus
restituere,ꝛ remediũ trebelliani quo ad cõpulsionez hz locum
solũ contra illum qui rogatus est.l.j.§.hoc autẽ senatus. ff.eo.
Et sic ratio posita ibi in tex.ne interdicat ⁊c.nõ est ratio quare
filius compellat petere Ztab.prout gl.videt intelligere,sed est
ratio ꝓpter quam volebat ipsuz compellere.s.ne fideicommis
sum intercidat non apprehensa hereditate per aliquem illo-
rum.Et istum intellectum approbat Ro.hic,qui dicit ꝙ inte-
rerat fideicõmissarij,ꝙ filius emancipatus cõtratabularet,ꝙ
forte institutus nolebat adire, lz repudiauerit.Et est ratio,nã
cum tunc scripta in testõ non valerent propter non aditionem
l.cum quã.C.de fideicom.emancipatus preteritus tunc succe-
dens ab inte.nõ tenebat restituere fideicõmissario, cũ fuis-
set obligatus restituere si Ztab.fuisset intẽtata. Quia iniurias
faceret sic pretor iure ciuili,ꝛ ꝓpterea tunc habebit locũ titu
lus de leg.prestan.quã rõnem posuit ante cum Pau. in lec.bo
no. Mihi vr ꝙ iste intellectus sit in se verus, tamen oportet
supplere ad tex.ꝙ fideicommissarius esset cõiuncta psona, qḋ
violat tex.ꝛ non bene continuatur cum proximo.§.precedenti
qui non loquitur qñ fideicommissarius esset coniuncta perso-
na, tamen minus displicet quã ceteri.
1 ☞ Post restitutionem actiones denegantur heredi, ꝛ con
tra heredem, ꝛ dantur fideicommissario.

1 **Qui ex trebelliano.** †Post restitutam hereditatem actio-
nes denegant heredi,ꝛ ꝯ heredẽ,ꝛ dant fideicommissario, se-
cus ante eã.h.d.¶ Jn text.ibi eis quoqꝫ actiones expone sm̃
Dy.ꝛ Ray.i.actionum species, si nondum venerat conditio,
nam actio specifice non erat nata.l.cedere diem. de verbo. sig.
sed si euenisset conditio heres staret proprie. ¶ No.qḋ dixi in
summario, ꝛ limita nisi actiones creditorum essent tempore
peritate, quia tunc absente fideicom. possunt intentari con- a ¶ An filius adõ Ange. in l. si quis filium. C. de inoff. testamen.
tra heredem qui iam restituisset hereditatem, vt perpetuen-
tur actiones vt est text. not. in.l. cum herede ex trebelliano.ff.
eo.sm̃ vnum intellectum. ¶ Jtem inquantum dicitur hic qḋ
heres ante restitutam hereditatem potest conueniri cum effe-
ctu,limitat nisi coacte adiuisset, quia tunc ꝛ ante istam restitu
tionem erit tutus exceptione. d.l. cum hereditas ex trebellia-
no cum gloss.secundũ vnum intellectum.Et idem ibi habetur
quando heres sponte adiuit,ꝛ non restituit, ꝛ tamen est para-
tus incontinenti restituere, ꝛ fideicommissarius paratus est
recipere,est tutus exceptione,nisi in his duobus casibus con-
ueniret heres actione tempore peritura.ꝙ posset moueri con-
tra eum vt perpetuaretur actio.d.l.cum hereditas, ꝛ ibi etiaz
no. Addit etiam Pau. hic in lec. padua. alium casum in quo
non potest heres conueniri per legatarios ante restitutam he
reditatem.s.quando testator grauasset omnem, ꝛ totam resti-
tueret,ꝙ tunc propter hec verba censetur testator voluisse qḋ
solum a fideicommissario petantur legata, ita intelligit.l. fin.
C.eo. Sed creditoribus non potuisset testator preiudicare, ꝛ
idem dicit Roma.in.l.j.§.fi.ꝛ ibi Pau.in lec.bono.ff.eo. Ta-
men non puto hoc verum: nam Mar. sylle. Jaco. bu. Bald.
Saly.in.d.l.fi.ꝛ imo.in.l.marcellus.in prin.super glo.in ver.he
redis.ff.eo. intelligunt.d.l. habere locuz qñ fideicommissarius
venit ad legatarios,ꝛ sic est facta restitutio fideicommissario
sed si legatarij preuenirent petendo sua legata ab herede cogi
tur heres ei soluere per istũ tex.Nã lz testor voluerit totã hedi
tatẽ restitui fideicõmissario,nõ tñ per hoc disposuit quin ante
restõnẽ voluerit non posse cõueniri heredem. Pro hoc faciat
ẽt,ꝙ indefinita equipollet vli.l.si pluribus.in prin.de leg.ij.ꝛ.
solute.de ma.ꝛ obe.Et saltem sm̃ hec tpa condi.nõ vr differre
grauari heredem restituere hereditatem,vel grauari restitue-
re totam hereditatem:quia detractio quarte non poterat pro-
hiberi.l. quod de bonis. §.j.ꝛ. l.titia.ff. titij.h.ꝛ. l.si vt allegau.
C.ad legem falci.Et ideo Bart.in.l.marcellus.in princip.in.ij.
colum. non approbat quod illud quod dicitur in. d.leg. finali
procedat ex eo quia ibi fuit grauatus restituere oẽm,seu totaz
hereditatem,facit quod statim dicitur super gloss. in gloss. in
versi.mirandum non est ⁊c.vult ista gloss.ꝛ gloss.in.l.j.§. fin.ff.
eod.quod quando legatarij conueniunt fideicom. vniuersales
cogitur eius heres satisfacere: ꝛ hic communiter approbatur
licet glo.tenuerit contrarium,ꝛ male in.d.l. marcellus in prin.
in ver.heres.ff.eodem.
1 ☞ Quando testator rogat de sua hereditate: vel eius parte
habet locum trebellianum.

5 Quando fideicõmissum est cõditionale: fructus percepti pendẽte conditione dicuntur percepti iudicio testatoris.

1 # Trebellianum.

†Quãdo testator rogat de sua hereditate vel eius parte hz locũ trebellianum. secus si de hereditate alterius delata ipsi heredi: hz si sponte non adiret cogeretur adire: et restituere. h. dicit. ¶ Premitte qd' habet in. l. cogi. ver. gñaliter. ff. e. q' ille fideicommissarius põt cogere coheredem adire: cui est restituenda hereditas vniuersalis vel quota testatoris: secꝰ est si certa res est sibi restituenda per fideicõmissum: q2 non põt cogere heredem: vt ibi: et l. si quis omissa. ff. si qa omis. cã test. et l. nam qd. §. non oes. ff. e. ¶ Glo. in ver. pro parte zc. recte loquit: et ita intelligo eã: q2 si fuit institutus: et fuit grauatus restituere ptez iste legatarius bene potest cogere heredẽ adire: q2 non refert an agat fideicommisso. l. j. de leg. j. l. j. et fi. C. cõmu. de lega. Et ita dicit glo. in. d. l. mulier. §. si. que cõiter approbat per Bart. et doc. ibi: et ibi dixi.

2 ¶ †Glo. in verbo. titio: opponit de. l. cogi. §. sed et si quis. ff. eo. Nam bene soluit gl. q2 etiã esset idez attento qd' testator hic non grauauit de aliqua quota sue hereditatis restituẽda: sed tñ de hereditate titij in qua fuit institutus: nam tunc nõ hz locum senatusc. treb. l. cogi. §. sed si miles in ver. Quis ff. e. secus qñ de vtraq3 rogat: et ita loquit. §. sed et si quis. alr. in gl. super verbo: et quare in prima sui parte cõiter approbatur qd' tamẽ debet intelligi qñ fideicõmissum erat conditionale: nam tunc fructus percepti pẽdente cõditione dicunt pcepti iudicio testatoris: ideo veniũt compensandi cũ eo qd' posset retinere. l. mulier. §. si heres. ff. e. et ita loquitur. d. l. cũ pater. §. si titio. sed si fideicõmissum esset purũ tunc fructus qui percipiunt pp̃ter negligẽtiã heredis non petẽtis restõnem non sunt cõpensandi vt no. in. d. §. si heres. ¶ Subdit gl. qd' etiã videtur q' si tot fructus nõ pcepisset adhuc debeat restituere hereditatez titianam. pro hoc alle. glo. l. lucius. §. maritus. et l. si debitor: et qd' ibi not. ad. l. fal. Circa hoc dictũ gl. addatis q' Ja. de are. quez refert: et sequi videt Cy. hic dicit q' siue perceperit fructꝰ meuiane hereditatis ascendentes ad quãtuz valet hereditas titiana: siue nõ percepit tenet restituere titianã etiã si titiana sit plusq̃ illud qd' retinet ex meuiana. sicut diciminus in singulari re quam quis sit rogatus restituere: ar. l. imperator. §. si certũ de leg. ij. et rñdet ad. d. l. si debitor. et ad. l. si lucius. §. maritꝰ. alle. in gl. qd' testator ibi erat debitor hic nõ. Et ad. l. titio etiã rñdet qd' alio casu loquit quã hic: sed Bar. hic lz de predictis nõ faciat mẽtionẽ vr tenere q' nõ attẽdat an titiana hereditas sit plus vel minꝰ quã sit cõmodum trebellianice: quod quidem retentus est heres ex meuiana: q2 nullo modo debet compensari cum hereditate titiana: q2 sequeret qd' testator posset priuare heredẽ trebellianica contra. l. quod de bonis. §. j. et l. titia. ff. ad. l. falci. Et q2 res que aliunde perueniunt ad heredez q' ex testõ rogãtis nõ imputant in treb. etiã si testõr hoc disposuisset: vt. l. pater filiũ. in princ. ff. e. Igit titiane hereditatis: et trebellianice detrahende ex meuiana non hz admitti fieri cõpensatio: ad. l. debitor respondet q' ibi loquit qñ testator debebat heredi: et voluit q' debitum compensaret cum fal. nam hoc facere potuit: q2 per successionem creditoris succedentis debitori extinguebat debitũ confusione. l. deducta. in princ. ff. eo. l. debitori. C. de pac. Ideo de facili põt puidere testõr q' nõ detrahat falc. et fiat compensatio: sed hic defunctus non tenebat heredi: et sic videt Bar. si bene inspiciat etiã tenere cõtra Jac. de are. et Cy. lz non rñdeat Bart. ad d. §. si certũ. Un Jmo. hic rñdet q' ibi loquit qñ qs de re ppria erat rogatus huius vires verisimiliter scire debebat. l. si quis C. de rescin. vendi. hic autem non erat grauatus de re propria: sed de re aliena sibi relicta cuius vires verisimiliter ignorare poterat. Ideo non fit sibi preiudicium. Uel vltra eam respondeatis: et melius: vt per Barto. in dicta l. cum pater. §. titio de leg. ij. vbi dicit: q' aut alicui relinquitur quantitas: et grauatur de re propria: et tunc hz locum. d. §. si certũ: q2 vz grauamen et si res ppria valeat vltra quãtitatẽ relictã: aut qs grauat in hereditate: et tunc nõ tenet vltra quã sibi relictum fuerit: vt. d. l. imperator. §. cũ quidã. q2 hereditas loco quantitatis habet et sic perinde est ac si quantitas fuisset relicta ei qui fuit in quantitate grauatus esset: vt in. d. §. cũ qbaz. cõtra quã rõnẽ vr facere tex. hic dũ equiparat fideic. hereditatis fideicõmisso singuli. Cy. et Ray. in. d. §. titio format istã oppositionem de isto tex. et nõ soluunt. Sed ibi respõdet q' quo ad remediũ trebelliani. si cõtingit qd' non possit cogi heres adire procedit ista equiparatio de qua hic: sed non quo ad hoc vt in plus possit grauari per id quod habetur in. d. §. cum quidã. ¶ Redeo igit in hac conclusione q' etiã quod fructus nõ sunt pcepti non possit grauari heres meuio in hereditate titiana: si non haberet ex hereditate meuij vltra quartam: lz haberet quartã non posset grauari in titianã per iura. ff. allega. Aliã rõnes vltra pallegatas possetis dare ad dictã. l. si debitor q' ibi loquit qñ testõr disposuit expresse fieri compensationem quarte sed hoc non disposuit hic testator secundũ Rap. et Pau. hic. tamen vt dixi. ff. etiã si expresse hic disposuisset testator non potuisset quãtum est respectu quarte per d. §. pater filiũ. ¶ In ea. ibi. §. cuz fideiussum. sed nec qd' tenendo illud quod gl. ff. dixit ille. §. concordat sm lec. que magis communiter approbatur. Alex. legum splendor.

1 ¶ Fideicommissario datur actio cõtra heredem pro rebus indebite retentis zc.

2 An vtilis actio possit cõpetere cum directa fideicommissario.

3 Utrum heres qui non confecit inuentariuz possit deducere id quod sibi debebatur a defuncto.

1 # Si ex trebelliano.

†Fideicõmissario dat actio cõtra heredẽ pro rebus indebite retẽtis: et et p diuidẽda hereditate si pars eius fuit restituta p indiuiso. h. d. vsq3 ad. §. q rogatus. ¶ No. qd' sicut inter directos heredes p diuidenda hereditate competit actio fa. er. vt in tit. ff. fa. er. Ita inter heredem directum et fideicõmissarium post restõnem hereditatis si pars indiuisa remansit penes fideicõmissariũ. ¶ Glo. prima dicit quo iure retinebat heres predia hereditaria de quibus hic dicit secundũ quosdaz pp̃ter naturalia debita q̃ sibi a defuncto debebantur vt ex pacto nudo: id' potuit ea retinere. Sed hic reprobat glo. q2 naturale debitum põt heres deducere q grauatus est restituere. l. debitor sm gl. in pri. ff. e. Hoc parum facit: nã ibi fuit debitor naturaliter: et ciuiliter et ibi dr si coactꝰ adiuit naturalis obligatio nõ extinguit. Pro hoc allego etiã glo. l. si quis possessor §. sed et ipsi de peti. here. q̃ meliꝰ facit vbi glibet bonefidei possessor qñ restituit põt sibi naturaliter debitũ deducere. Tene menti gl. q̃ vult q' id in quo naturaliter defunctus tenet heredi põt retineri p heredẽ qñ restituit hereditatẽ p fideicõmissum. alia est gl. in. l. stichũ. §. aliqñ. aut in. §. additio. ff. de so. Si ergo põt debitũ deducere: ergo cũ iure pmittente retineat: et deducat nõ põt dari actio fideicommissario aduersus heredes ad repetẽdas illas res. Et pp̃terea glo. discedit ab illa sol. et dicit qd' dz intelligi qd' ex nulla iusta cã retinebant: ista est bonorũ petuntur a fideicõmissario heredem indebite retinẽtẽ. Et dicit glo. qd' qd' naturaliter tñ debitũ solutũ nõ repetit: vt in. l. hoc iure. §. si quis seruo. de do. et in cõpẽsatiõe deducit: vt l. i. et. C. de cõpensa. rñ cum iure debebat no pot repeti. ergo dz intelligi qd' hic nulla iustã cã heredẽ retinuit. ¶ In gl. debitor: hec gl. reputat not. multũ: q2 vult qd' heres grauatus restituere per fideicõmissum nõ tenet a se exigere debituz naturale: et dare fideicõmissario: nõ esse potest: q2 testator nõ potuisset exigere ab isto herede l. turis gẽ. §. agit nuda. ff. de pac. ergo nec fideicõmissarius dz posse exigere: q2 nõ plus iuris potuit transferre testator in fideicõmissariũ quã in se hret. l. traditio. de acqui. re. do. et re in. l. ita nemo plus. Nec ob. id qd' no. in glo. pxima precedenti: vbi heres põt deducere de fideicommisso restituẽdo id qd' sibi heredi naturaliter debebat a defuncto: quia dicatis: qd' ille est casus valde diuersus: q2 ibi tractat de restituẽdo per viam exceptionis. Unde faciliꝰ pmittit ibi exceptio quã hic cõcedat actio fideicõmissario. l. j. §. qd' aũt agit. ff. de supfic. Et de ista gloss. dixi in. l. j. §. si debitor. ff. ad. l. fal. vbi per Jmo. tangitur id de quo hic in gl. et ad illa q̃ ibi dixi addatis istam glo. licet Pau. dicat hic se non videre bonã ratione diuersitatis inter no. in gl. ista. et in gl. prox. precedenti: sed dicatis rationẽ vt. ff. dixi.

2 ¶ †In gloss. in ver. actiones. gloss. ponit duas opi. et dicitur residere in opi. qd' competat actio ex testamento. tamen Angel. dicit posse substineri primam opi. s. q' vtilis actio possit fideicommissario competere cum directa competeret defuncto per rationem. d. §. restituta. ¶ Nec ob. arg. Ugo. d. §. areñ. quia dicit Ang. q' fuerũt extincte: ergo cessat arg. d. §. areaz. et sic vtraque opi. potest sustineri. Dy. tenet opi. primam qd' habeat locum vtilis que sm Ang. erit isto casu. datiua cum actio fuerit confusa per successionem. et fatetur Ange. qd' etiam sequens opi. potest esse vera. s. quod detur actio ex testamento. et etiam dari poterit triticaria ad possessionem: quia illa est generalis preter quã pro pecunia. l. j. et. ff. ff. de triticaria. Joan. de imol. hic dicit q' argu. Ugo. contra primam opi. procedit directarum actionum non respectu vtilium per ea que habentur in. l. qui res. §. aream. alle. in glo. et in. l. si fiue. §. sed q' papinia. de mino. Nam tempore traditionis non competebant vtiles: et directe igitur vtiles non potuerunt extingui: idẽ dicit q' etiaz prima opi. põt tolerari: et ita tz Paul. de ca. hic Competunt etiã alie actiones de quibus h in gl. Raph. cu. in. l. deducta: in princ. ff. eo. dicit ibi pbari q' antiq̃ actio: et vtilis non cõpetit pp̃ cõfusionẽ et qd' ibi pbat q' cõpetit actio ex testõ. Tñ si bñ inspiciatur tex. ibi loquit de directa: q2 loquit de illa q̃ est confusa per aditionem: et sic potest saluari gl. hic et in. j. opi. et an actio vtilis semper

tis semp debeat dici datiua an vero ēt qñq3 dici possit natiua
remittit Jo.de imo.ad no.p Bar.in.l.j.de ac. ⁊ ob. ⁊ per bart.
⁊ alios in.l.j.C.eo.ti. ¶ In ea.ibi:sed dic ꝫ ⁊c. nā gl.in.d.l.fin.
tenet ꝙ verus heres possit conueniri a fideicommissario pe.
her.post restōnē.s.qñ verbo facta est cessō vel ēt facta ē restō
in aliis rebus quā in illis p quibus cōuentus fit peti.her. ⁊ sic
vr rñdere ad.te.j.t. ibi ꝙ intelligatur quo ad res de quibus est
facta actualis cessō:ꝫ fideicommissarius postea a possessione
ceciderit:⁊ ita cōiter tenet: ꝫ prima facie videatur satis vio-
lare illum tex. ¶ In glo.j.in ver.iudiciū: prima vr verior p.l.
3 si ex asse.all.in glo. ¶ †Quero pone heres grauatus[a] restitue-
a re hereditatem per fideicommissum adiuit hereditatē: ⁊ non
b confecit inuentarium[b] vtrum possit heres aduersus fideicom-
missarium deducere id quod sibi hēdi debebat a defuncto ex
alio Scto.dicit Paul.hic in lect. padua. quod ipse hic reperit
tactū a doct.⁊ ꝙ multi credunt ꝙ nō possit deducere id quod
sibi debebatur per.l.fi.§.in computatione.C.de iur.delib.a cō-
trario sensu.sed ipse dicit pluribus consuluisse contrarium.s.
ꝙ ille.§.loquitur qñ vellet debitor cōtra creditores heredita-
rios deducere vel cōtra legatarios singulares quorū credita:⁊
legata pñt transcēdere vires hereditatis: ⁊ heres tenet solue-
re insolidum eis creditoribus ⁊ olim ⁊ hodie.l. que dotis. so.
ma.nam non confecto inuentario tenetur insolidum: hodie le
gatarijs ⁊ vltra vires hereditatis.Et eo confecto: qr non fuit
confectum : nisi de eo qđ superest deducto ere alieno : vñ sicut
iure isto poterat deducere heres aduersus fideicommissarium
illō ꝙ sibi heredi debebat:vt no.hoc in gl.j.⁊ in gl.j.rbo actio
nes.⁊ tñ nō poterat deducere aduersus creditores qbus tene-
batur insolidū.d.l.q dotis.so.ma. Itē ēt dz esse hodie: qr non
confecto inuentario remanemus in dispōne iuris veteris re-
spectu creditoris:⁊ fideicommissarij vlis:ꝫ respectu legatorū
particularium sit secus:qr iure isto legata non debebantur vl-
tra vires hereditatis.l.j.§. si is qui quadringenta. ff.eo. hodie
vero nō confecto inuentario tenet vltra vires: vt in.d.auč. sed
cum testator : ⁊ hanc conclusionem reputat menti tenendam
¶ Addatis quod idē tz Rapha.cu.in.l.debitor. in prin. j.eo.
eadem rōne:⁊ ibi refert se ita consuluisse.ita etiā consuluit an-
ge.consi.lxiij.inci.qñ nihil.⁊ alle.l.stichū.§.additio.de solu. qr
Ꝯtum ad hoc iura noua nihil statuerunt : idem etiā consuluit
Pau.in consi.clxiij.inci.in christi noīe queritur primo vtrum
heres.⁊ in consi.ccix.inci.dubium facit ⁊c.⁊ ibi refert ꝙ ita cō
suluit Fulg.idem etiam tenet Pau. de cast. in.l.ab omnibus.
§.fi.de leg.j. ⁊ in lec. padua. ⁊ ꝫ ipsi non dicant hoc etiam vo-
luit Bald.in.l.debitori.in.ij.colum.C.de pact. ¶ Sed imo.in
d.l.ab omnibus.§.fi.⁊ in.d.l.debitor. in princ. tenet primam
opi.per.d.§. in computatione. Sed verior videtur opi. aliorū
per prelegata:⁊ pro dicta differentia inter fideicommissarium
vniuersalem:⁊ alios facit : quia etiam hodie non confecto in-
uentario non perditur trebellianica secundum magis com-
munem opinio.doctor. ⁊ plene per Bart. ⁊ alios in.l.marcel-
lus.in princip.ff.eodem dixi ibi. Sed bene perditur falc. ⁊ te-
netur heres legatarijs:⁊ creditoribus insolidum:vt in.§.si ve-
ro non fecerint.in auč. de here. ⁊ falci. Et ex superius dictis
apparet responsum ad id quod nota. Cyn. in.l. in imponen-
da.C.ad.l.falc.quia ibi loquitur quo ad legatarios:vbi autem
bona defuncti fuissent pro debito obligata heredi esset mi-
nor dubitatio:quia hypotheca nō tollitur per aditionem he-
reditatis factam ab herede grauato restituere per fideicom-
missum : vt.l. debitor in princip. ⁊ ibi not. ⁊ notatur in leg. ex
leptante. §.latmo.de exceptio. rei iudic. Quod autem heres
possit de iure isto deducere de fideicommisso vniuersali id qđ
sibi a defuncto debebatur probant etiam vltra allegata in gl.
per.d.l.ab omnibus.§. fi.ibi:sed an ei possit competere ⁊c. po-
nit aliam opinionem : quod competat actio ex testamento fi-
deicommissario:quia non sit plene restitute.⁊ istam gl. appro
bat per.l.arbiter.j.e.in prin.⁊ communiter a doc. approbatur.
¶ Ultimo dicit Ang.ꝙ etiam triticaria dari pōt q̄ dat rōne
possessionis existentis apud heredem.⁊ ad vnāquāq3 rem da-
tur preterquā ad pecuniam numeratam.l.j.⁊.ij.ff.de tritica.
1 ☞ Heres ad instantiam fideicōmissarij cogitur adire.
2 Sicut rupto testamento nō conseruabatur relictum filio con-
tratabulanti:ita nec si patitur alium cōtratabulare.
3 Etiam ante aditam hereditatē potest intentari contratabu.
1 **Qui rogatus.** †Heres ad instantiā fideicom-
missarij cogitur adire:licet pos-
sit per aliam viam fideicommissario esse cōsultum. h.d. ¶ In
tex.ibi quāuis filius . aliquā liberi habent: quamuis filiussami-
lias:⁊ tunc intelligitur quod filiusfamilias.s.institutus in ali-
quo poterat beneficio emancipati preteriti petere bon. poss.
contratabu.contra.l.nonnunquā.in princi.⁊.l.fi duo.j. de lege.
prestan. Et tunc habemus ex isto tex. bene no. quod filius in-
stitutus non potest cōtratabulare beneficio emancipati pre-
teriti.⁊ inuito ipso emancipato pereat fideicommissum ipsi
emancipato relictum. quod est no.fm Ange. pro limitatione
l.si post mortē. §.fi.j. de contratabu. ⁊ sequitur simpliciter hic
Imo.⁊ ꝫ putem istud dictum esse in se verū:qr beneficium qđ
habeo ex persona tua non possum vti contra te,te inuito.l. emi
cissimos. in fin.ff. de excusa. tuto. Tamen hoc non bene con-
uenit litere huic que presupponeret esse in potestate istius filij
nō contratabulare cuius contrarium probaretur si in litera es-
set filiusfamilias : vnde puto veriorem esse literam quamuis
2 filius simpliciter sine illa additiōe familias. ¶ †Item ex eo-
dem tex. prout habetur in tex. filiusfamili. etiam habetis vl-
tra docto. not. quod sicut rupto testamento ex causa preteri-
tionis non conseruabatur legatum relictum filio contratabu-
lanti.l.filium.§. omnibus . cum ibi no. j.de lega prestand. Ita
nec conseruatur filio qui patitur alium contratabulare quem
ipse prohibere potuit. Alias autem debuisset illud fideicom-
missum prestari filio emancipato etiam si intentata esset bo.
poss. contratab. quia etiam isto tempore rupto testamento ex
causa preteritionis conseruabitur legatum relictum coniun-
ctis personis. l.j.j. de leg.prestan. Sed puto hr in litera simplr
quamuis filius tunc intelligit de filio emancipato:cui est reli-
ctum fideicommissum : tunc ex isto text. habetis no. qđ si filio
relinquat iure fideicōmissi:filius dr preteritus:quicquid dixe-
rit glo.in.l.sancimus.§.cum autē de inoff.testa. ¶ Nec ob.l.pa
pi.§.si quis mortis.ff.de inoff.te.quia iudicatis , vt dixi in. l.ex
asse.ff.ad.l.fal.⁊ plenius in.l.inter cetera.ff.de lib. ⁊ post.ff. vbi
posui plures casus vbi nō sequitur quod etiam hodie filius
habeat iure institutionis. ¶ Dicam aliquid in. l.si quis pro-
re.in prin. j.e. ⁊ ibi Roma. tangit de statuto quod dicit quod
relinquatur filio.quinta:quia intelligitur quoquo relicti titu-
3 lo dixi in. d.l. inter cetera. ¶ †Ultimo not. quod etiam ante
aditam hereditatem potest intentari contratab.vt innuit cla-
re tex.noster hic:⁊ est tex.in.l. illud. in princ.j. de Sto. ⁊ ibi vi-
de. ¶ In glos.in verbo possit. inquātum glos. dicit ꝙ non re-
fert qualr consequatur dummodo consequeretur quod filius
duobus modis potuit consequi hereditatē : vnō modo ex te-
stamento p fideicō.alio mō ꝫtabulādo:⁊ sic ab intestato. Ta-
men dicit Imo.hoc pōt esse verum qñ hēs coacte adiuit here- c
ditatem:quia tunc perdit trebel.etiam si ex fideicommisso pe-
tet emancipatus preteritus:⁊ consequitur hereditatem absq3
deductione alicuius quarte retinende per heredē. Sed si spon-
te adiuisset multum interest inter istos duos modos:qr quan-
do petit fideicom. consequitur hereditatem deducta quarta
trebellia.per heredem:sed si petit per bono. poss. contratabu.
consequitur totam hereditatem sine vlla retentione quarte
trebellianice. ¶ Addatis quod etiam quando heres coacte
adiuit multum intererit inter vnum modum, ⁊ alium.quia quā-
do adiuit tenetur fideicommissarius ad legata prestanda etiā
personis extraneis:sed quādo venit filius per contratabu. nō
habet prestare legata nisi cōiunctis personis.vidistis in.§.quo
tiens.ff.ea.l.⁊ in.l.j.per totū.j.de lega.prestan.
1 ☞ Patronus institutus in debita portione potest onere fi-
deicommissi grauari.
2 Filius vel patronus institutus in legitima dicitur esse heres
ex quota.
3 Qui semel adiuit non potest postea penittere.
4 An filius post repudiationē perdat legitimam:si penituerit.
1 **Si patronus.** †Patronus institutus in debi-
ta portione pt onere fideicom-
missi grauari:⁊ ideo pōt compelli hereditatē adire:⁊ retinebit
quartā,si inuitus voluntate sū compulsionē hēditatem adiuit.
h.d.iste.§.no.⁊ difficilius fm intellectū glo.⁊ doc.magis cōiter.
vel sic. Institutus etiā in legitima, ⁊ debita portione si recu-
sat adire ⁊ restituere pōt ad hoc compelli,sed si ante iussum iu-
dicis cogentis peniteat ipsum institutum de preterita recusa-
tione pōt sponte adire, ⁊ tunc fideicommissum non tenebitur
prestare , qr non est in debita portione. h.d. fm intellm Pau.
de ca.hic quē ipse reputat mirabilē: ¶ Premitte ꝙ patronus
c debet[c] a liberto institui olim in dimidia, hodie in tertia.§. sed
nostra, de succes. lib. ⁊ poterat psonas grauare onere legato-
rum vel fideicommissorū relictorum cōiunctis personis liber-
tis , sed non prestandorū extraneis personis quando non erat
institutus nisi in sua debita portiōe.vt in.l. si psonus . de leg.
ij.⁊.l.iij.ff. de condi. ⁊ demon. hodie debet habere tertiam si-
ne vllo grauamine.d.§.sed nrā ⁊ hec in glo. ¶ In tex. ibi eam
partem.s.quartam legitime debitam ei qui sponte adiuit, ⁊ re-
stituit, ⁊ sic loquit de quarta trebellia.deducenda de legitima
debita patrono , nō autē intelligatis ꝙ totā istam in qua fuit

¶ Heres grauatus.adde Pau.hic ca.consi.cx.

b ¶ Inuentariū an aūt inuētariū hēdi pōsit fideicōmissa.vide p alex. in.l.quod rōne.§. quodvulg.ff.ad.l. fal. ⁊ vide alexan. in.l. si fund⁹ post prin.eod.ti. Tho.

¶ Patron⁹ dz. adō Barba. in.c. cum esses.de test.

institutus retineret: quia valuit fideicommissum de ea iniunctum patrono ut restitueret coniunctis personis liberti secundum hec verba ut hic: in glos. et hic secundum intellectum magis communem sed secundum alium

2 intellectum lfa in vers. eam partem stat proprie. ¶ † No. secundum Ang. quod institutus filius vel patronus in legitima dicitur esse heres ex quota quod est verum secundum eum quando est institutus in legitima simpliciter secus si in aliquo corpore pro sua legitima fuerit institutus: ut not. voluit gl. in l. cum a matre. C. de rei ven. Refert tamen quod quidam tenent contra per l. quisquis. §. ad filios. C. ad l. iul. ma. de quo dicit tractari per Gui. in l. si quis in suo. C. de inoffi. te. Tamen dicit esse tenendum quod sit heres per istum text. quia nisi iste patronus institutus in legitima intelligeretur esse heres institutus in quota non haberet locum senatuscon. treb. l. cogi. §. et generaliter. ff. e. ita etiam dicit probari in l. si eius. §. si. ff. e. qui tex. concordat cum isto. ¶ Adde quod per Ange. est gl. singularis et ex in l. i. §. si. ff. quod cum eo. ubi filius institutus in minima parte, et ibi conuenitur pro minima a creditoribus. Dicit gl. ibi in minima parte: puta in legitima si esset in re certa non esset heres l. quotiens. C. de her. insti. tamen teneo contra d. l. quisquis. §. ad filios. C. ad l. iul. ma. per l. papi. §. quarta. ff. de inoff. test. et approbat Bal. in l. cum a matre in. ii. vel. iii. co. C. de rei ven. et Imo. in repe. l. i. §. si ex fundo. circa. vii. co. ff. de her. insti. et ibi dicit hanc esse communem opi. ¶ Et non ob. d. l. si. §. si. quia rnde ut visum fuit ad tex. nostrum. s. quod ibi sunt verba iurisconsulti non testatoris. Gui. in d. l. si quis in suo non decidit propter istud ibi quod si filius est institutus in legitima dicitur institutus in quota excepto ere alieno: non autem in re certa p. d. l. si quis in suo. Sed imo. hic dicit quod est contra not. per Bald. in l. ex facto. la grande. ff. de here. insti. ubi voluit legitimam esse quotam bonorum et non hereditatis, p. l. papinianus. §. quarta. de inoffi. test. Et istud tenuit Imo. et rndet ad istum tex. quod ista verba s. ex pte debita sunt verba iurisconsulti non testatoris: quia hoc non fuit dictum instituo te in legitima simpliciter: sed instituo te in legitima pro parte hereditatis. Uel secundum eum potest rndere quod legitima patroni erat dimidia hereditatis, sed legitima filii erat quarta bonorum, non quarta hereditatis cum deberet deducto ere alieno. d. §. quarta. Tamen dicit quod precedens solutio videtur verior. Pau. in lec. padua. transit cum Ang. et dicit quod non ob. quod legitima debet deducto ere alieno. d. §. quarta quia verum est quantum ad finalem effectum: quia creditores preferuntur legi, et sic non est penes filium nisi pars eius quod superest deducto ere alieno: tamen reuera est quarta pars hereditatis, et ita secundum eum sentit Bal. in l. quoties. C. de here. instit. respondendo ad doct. Jaco. but. Et dicit quod effectus huius inuestigationis est magnus: quia si videtur institutus in quota hereditatis ipsam acceptando poterit conueniri a creditoribus hereditariis pro rata, sicut in filii heres de herede penes quem remansit quota pars hereditatis per treb. ut. l. ii. C. eo. et si videretur institutus in quota bonorum non posset conueniri, sed est conueniendus alius heres uniuersalis per. l. si quis vnum §. si. cum l. seq. de leg. ii. et l. si. de usufru. lega. Dicatis quod magis communis opi. docto. in l. ex facto et in d. l. quoties est quod legitima sit quota bonorum etiam quo ad effectum p. d. §. quarta non violando tex. ¶ In gl. in verbo debita vidistis glos. tradentem intellectum quem hic communiter a doc. approbatur. s. quod patronus fuit in dimidia institutus, et grauatus restituere coniunctis personis, ut in casu dixi. Sed Paul. dicit quod alius sibi videtur esse intellectus iste quia per glo. et do. tex. hic multum violatur in ver. eam partem. quia tex. videtur velle quod totam partem institutionis restituat: sed secundum intellectum doc. intelligitur quod retinet trebellianicam. Unde dicit verum intellectum esse secundum summarium, et secundum casum in terminis, et tunc stabit tex. proprie. Sed dicatis quod contra istum intellectum fecit: quia si fideicommissum istud non valeret non deberemus dicere quod ad instantiam fideicommissarii inuitus deberet cogi adire. quia non interest fideicommissarii postquam fideicom. est nullum: ergo non debet cogi adire, et restituere unde videtur quod tutior sit intellectus glo. et docto. nec violat tex. dum dicit eam partem. s. quartam hereditatis in qua fuit institutus. ¶ Aid predicta etiam vide no. per Bar. in l. quia poterat. ff. eo. dum tractat an filius post repudiationem possit penitere, adeo quod non perdat legitimam.

3 ¶ † In glo. super ver. mutata. Circa hoc Barto. addit unum valde nota. pro intellectu. §. nostri, quia dicit quod hic debet intelligi quod patronus non repudiat, sed solum dicit sibi esse suspectam hereditatem, nam si repudiasset nunquam posset postea penitere: ad commodum suum. alle. l. sicut. C. de repu. he. ubi qui semel adiuit non potest penitere sicut semel repudians non potest penitere ad sui commodum. Sed Imo. hic dicit quod certe falsum est hoc: quia etiam postquam repudiauit cogitur adire et restituere l. nam quod. §. i. ff. eodem et putat etiam quod in casu huius. §. si penituit heredes antequam cogeretur adire, licet iam repudiasset posset retinere quartam, ut hic. Nam etiam satis videretur repudiare quando dicit hereditatem sibi suspectam precedente etiam termino dato ad deliberandum. l. sed in albo, in princi. et ibi hoc no. bar. ff. e. et sic quantum ad hoc secundum eum speciale est hoc in patrono, cui est debita quasi ut ea alienum portio sua, secus in alio extraneo quia ex quo repudiasset amplius ad suum commodum adire non posset. d. l. sicut. Et per hoc dicit multo fortius admittendam esse istam penitentiam in filio grauato restituere per fideicommissum ut possit etiam post repudiationem penitere etiam si esset emancipatus: ar. l. si quis legatum. §. si. quem vide. ff. de sol. ¶ Licet secundum eum Ange. aliter dixerit in d. l. nam quod. §. qui compulsus. ff. e. Est tamen verum secundum eum quod si patronus vel pari ratione filius fuisset coactus adire, et postquam coacte adiuisset vellet penitere, et ipse adiret trebellianicam detrahere non posset ut hic. et hoc est quod vult glos. hic in si. dum tenet quod non est speciale in patrono

4 secundum eum. ¶ † Addatis no. per Barto. in l. quia poterat. ff. eo. ubi vult quod filius post repudiationem non perdat legitimam si peniteat eum, et dicit ibi Ang. hoc esse verum in filio suo non emancipato per l. si. cum ibi no. per Bar. et alios. C. de rep. he. et de illis verbis Ange. voluit sentire Imo. hic, quia Ang. nihil ponit in d. §. qui compulsus. Uñ imo. in l. quia poterat. tenet idem in emancipato quod in suo per istum text. et sic ipse reprehendit Ang. quia si patrono permittitur penitere, ut seruet sibi commodum portionis debite, ut hic multo magis debet permitti filio emancipato, cui est magis debita sua portio. d. l. si quis legatum in si. et rndet ad d. l. si. cum ibi not. per doc. quod potest intelligi ibi quando tractaretur de recuperanda tota hereditate in qua fuisset institutus filius, secus ubi tractaretur de recuperanda legitima per istum tex. quem ipse reputat ad hoc singularem. Sed istud reprobant in d. l. si. et in d. l. quia poterat. quia sequeretur quod filius quandoque etiam post terminum posset reuocare repudiationem suam quo ad legitimam quod videtur contra d. l. si. sicut enim ibi quo ad totam hereditatem sibi ab intestato debitam non potest ultra terminum reuocare abstensionem vel repudiationem. Ita pari ratione quando sibi debetur legitima contra mentem testatoris. Unde puto quod Bar. hic melius loquatur quam Imo. s. quod hoc debet intelligi quod non repudiauerit, quia hoc non apparet quod statutus fuerit terminus ad deliberandum. et ideo licet suspectam dixerit hereditatem non sequitur quod repudiauerit, iuxta ea que dixi in d. l. sed si albo. ¶ Preterea iste tex. secundum intellectum gl. et doc. magis communiter non loquitur de legitima debita patrono recuperanda per penitentiam, sed loquitur de trebellianica. Bene fateor quod ad commodum alterius. i. fideicommissarii postquam repudiauit heres potest adire regulariter. d. l. si cui. Fallit in filio suo qui potest penitere. s. triennium, ut d. l. si. que secundum communem opi. non habet locum in emancipato, et sic teneo opi. Bar. in d. l. quia poterat. et in d. l. fin. et intelligo tex. quod hic non repudiauit. ut hic intelligit Bartol. ¶ Adde etiam ponderanda esse verba Imo. in d. l. quia poterat, quem. ff. retuli. quod videtur approbare intellectum Pau. quem hic verba dixi. ¶ Et eundem intellectum reperio quod posuit hic Nic. de nea. qui approbat utrumque intellectum. s. tam glo. quam etiam illum quem dixi post gl. Rap. cum etiam hic posuit istum intellectum et reprobat intellectum gl. quia secundum intellectum glo. violat tex. hic in ver. eam partem. Istum intellectum modernorum posuit Ro. hic, et reputat illum singularem, et dicit Pau. et Ro. quod idem esset dicendum in filio instituto in legitima, et grauato restituere illam per fideicommissum: quia si recusat illam adire poterit cogi inuitus adire, et restituere, et sic singulariter limitabitur regula l. quoniam in prioribus. C. de inoff. test. Et dicit Ro. hic esse nouissimum dictum. Sed dicatis iste intellectus modernorum non videtur verus, et est contra tex. in l. pe. §. si patronus. ff. de bo. lib. ubi patronus fuit institutus in debita portione, et rogatus ut extraneo hereditatem restitueret, dixit suspectam esse hereditatem, et fuit compulsus adire, et tex. presupponit quod adhuc potest suam debitam portionem retinere, et non restituere. Tamen si eam restitueret non potest amplius impugnare iudicium testatoris postquam illud agnouit, et ita etiam clare no. et Nic. de nea. ibi et ipsemet Nic. de nea. approbauerit ut dixi dictum intellectum. ¶ Non ergo verum est quod quando fideicom. est nullum in legitima reconualescit ex eo quod ille, cui legitima debetur recuset hereditatem adire, et ideo de necessitate videtur tenendus intellectus communis, cui non obst. si diceretur prout dicit Pau. hic in lec. bono. quod patronus ita demum debet de sua legitima prestare legata, et fideicommissa coniunctis personis quando erant relicta ab extraneo instituto vel simpliciter, et patronus impugnaret contra tabu. et auferret partem hereditatis heredi scripto, et ita loquitur secundum eum tex. et in l. si is. que est l. iiii. in prin. et ibi not. ff. de condi. et de. Sed quando legata erant relicta a patrono preterito vel instituto in legitima tantum non tenetur etiam coniunctis personis prestare, sicut videmus in filio in l. si. ff. de leg. iii. pro hoc alle. l. si patronus. de leg. ii. quia respondet, quod ipse dixit contra casum in l. si eius. §. fin. ff. eo. ubi patronus fuit institutus in legitima, et grauatus restituere liberis liberti, et tamen valet fideicommissum, et solum permittitur tunc patrono sponte adeunti deducere trebellianicam. Subdebat etiam Raph.

¶ Quota bonorum. adde doct. in auth. nouissi. C. de inoff. test. et doc. in c. Raynucius de test.

Raph. cu. hic q intelligendo istum text. prout ipse intelligit putat esse verum opi. glos. fin. hic in vers. alii. s. qd postquã coactus adiuit possit penitere: & dicit quod ita est de mente litere. Sed Pau. intelligit: quod imo isto casu debet penitere antequã iussus fuerit a iudice adire per hic no. in glo. Sed circa hoc nõ oportet insistere: qr dicti intellectus eorum non videtur mihi verus: sed tenendus est intellectus gl. & doc. q est verus. ¶ Ultimo no. quod postquã quis est coact⁹ adire nõ põt penitere: & trebellianicã recuperare: vt hic in glos. tamen fallit si pendente conditione fuisset coactus adire. tex. est not. in. l. si patroni. §. sed nec illud. ff. eo.

1 ☞ Qui coactus adiuit perdit perceptiones: nisi fuerint relicte sub conditione: si heres non erit &c.

1 **Si perceptis.** †Qui coactus adiuit pdit perceptiones: nisi fuerint relicte sub conditione si heres non erit: & tunc refundunt a fideicommissario nõ a coherede. h. d. ¶ No. arg. quod heres coacte adiens nõ d3 habere prelegata: sed ꝯ t3 Oldr. qr plegata relicta heredi vñe relicta sub conditione si heres nõ erit. l. qui filiabus. §. si. cum. l. seq. de leg. j. & no. in. l. miles. §. pro parte. de leg. ij. ergo d3 heres coacte adiens perdere illa cum non perdat illa que habiturus esset si non esset hrs. ff. ea. l. qui suspectam: & rñdet ad text. nostrum in prin. quod aliud est in pceptionibus, vt hic & aliud in plegatis: sed Cy. & Ray. hic unit idẽ vtrobiq distinguendo: an habuerit coheredẽ cuius aditione potuerint confirmari: & tunc nõ perduntur: aliasſic per. d. §. q suspectã. & idẽ est de mente Bal. & Ang. qui volunt quod iste tex. in prin. intelligitur de plegatis q perderẽtur repudiando hereditatem vt qr essent relicta sub illa conditione si hrs erit vel si loco portionis hrditarie succedebant vt. l. sed si non alias. & l. quid ergo. la. ff. de leg. j. & idẽ t3 Pau. hic: sed Imo. cõcludit forte dici posse q perceptiones indistincte pdat hrs qui coacte adiuit: siue habeat coheredem siue non: qr de mente testõris ẽ vr qd illas habeat cum agnoscat hereditatem. p3 quia dicit testator pceptis vel retentis talibus rebus restituas hrditatez. non. n. potest pcipere vel retinere: nisi agnoscat: pro h facit tex. hic in princi. si vero sine prelegata tunc si relinquant sub cõditione si heres non erit standum est huic text. in versicu. sed si eidem: si vero relinquant simplr, tunc illa habere d3 ex mente testantis siue adeat siue non: dũmodo extet coheres cuius aditione possit testm̃ confirmari: adeo vr quod hoc casu nõ perdat ille prelegata: tamẽ nõ prestabit ea solida fideicõmissarius put prestat qñ expsse est adiecta cõditio illa. s. si heres non erit put hic dr: sed partẽ habebit a fideicommissario. s. pro rata portionis restitute: & partem a coherede: quia licet in prelegato subintelligat cõdõ si hrs non erit: vt dixi tamen illud est in sui fauorem: vt possit habere etiã si repudiet: sed nõ qñ d3 hẽre etiam si nõ repudiet: vt p3 ex no. in. d. §. si. p pte: & predicta essent vera nisi talia essent plegata q venirẽt in restõnem fideicommissi: q qñ sit p3 ex no. in. l. marcellus. §. quidã liberis. ff. eo. nam tunc illa indubitanter etiã perderet. ¶ Addatis qd tex. in. l. si patroni §. sed nec illud. ver. id. ff. e. in perceptiõibus vr dicere quod illa perdantur. tamen Bar. ibi in fine. intelligit illũ tex. prout ipse intelligit hic istũ tex. s. quod sit idẽ in perceptiõibus q in prelegatis: vt distinguat an deberentur repudiata hereditate, vel nõ deberentur repudiata hereditate. Imol. ibi videtur adherere his que ipsemet h dixit quod sit dria inter perceptiões & prelegata: sed mihi nõ pl3 talis dr̃ia inter pceptiones: & prelegata qñ perceptiões simplr relinquant: qr ẽt in pceptionibus p pte in qua est hrs ille, cui est relicta perceptio subintelligit cõdõ si repudiauerit suã partẽ hrditatis: sicut i prelegatis: vt le. & not. in. d. §. pro parte. & ibi Bartol. vnde ibi pro parte illius qui decessit antequam repudiaret suam partem hereditatis non valent perceptiones sibi relicte: quia non fuit in legato dicta tacita conditio: & ideo ratio Joan. de Imo. hic nõ est bona dum dicit: quod de mente testatoris videtur esse qd habeat perceptiones cum agnoscat hereditatẽ. ideo sto cum doc. Bal. & sequ. pl3 tñ illud qd addidit Imo. in plegatis dũ distinguit: an fuerit adiecta dicta cõdõ aut non: qr in isto casu vr bñ dicere. ¶ Bñ fateor q vbi verba fuissent expssa hoc modo iubeo heredẽ, vt perceptis talibus reb⁹ restituat hereditatem per fideicõ. verũ diceret Jo. de imo. qr apparet de voluntate testantis fuisse: q res illas haberet si adiret & restitueret ergo si non vult adire priuatur. & isto modo concordantur opin. & secundum istam concordiam posset etiam intelligi solu. Bar. hic & in. d. §. sed nec illud.

1 ☞ Heres grauatus vltra vires: id quod deest supplet ex fructibus iudicio testatoris perceptis.

2 Fideicommissarius vniuersalis tenetur cauere de restituendo id q amplius percepit quã per. l. fal. liceret.

3 Heres an possit retinere quartã ex corporibus hereditariis.

4 Fit cõtributio legatorum pure relictorũ cum fideicõmisso vniuersali cõditionali quo ad detractionem quarte.

1 **Heres ex asse.** † Heres grauatus vltra vires hereditatis illud qd deest supplet ex fructib⁹ iudicio testatoris pceptis: & ex eo qd est vltra quartã residuũ vero sibi retinet. Et diuidit in quatuor. primo thema. scdo quatuor qões ex themate. tertio ponitur responsio quarto concludit. ij. ibi quero. iij. ibi rñdi. iiij. ibi in summa. ¶ In tex. ibi & cauit &c. hec cautio quãtus ad medium fideicõmissariũ nõ erat aliquo mõ necessaria cũ nõ cõsequeret totum fideicõmissum sed dimidium: & ideo nõ põt dici q iste plus receperit q hrs debeat: vel ẽt posito q pceperit plus põt retinere illud plus de scdõ dimidia hereditatis restituẽda. In text. ibi an & ab alijs hic ponitur. ij. qd. ¶ In text. ibi: & quantum hic ponit. iij. q. ¶ In tex. ibi itez q̃ro. hic ponit. iiij. qd. ¶ In tex. ibi quãtitas. s. fructuum perceptorũ ex eo q superierit penes cõsobrinã vltra quartã trebellianicam. Vel in tex. ibi im-
2 minet: subaudi nec excedat. ¶ † Ex text. no. quod fideicommissarius vniuersalis tenetur cauere de restituendo id q amplius pcepit q p. l. falc. liceret: sicut & legatarij particulares te-
3 nent. ¶ † Secundo not. q heres vr posse retinere quartam ex corporibus hrditariis: nec h3 necesse retinere ex fructibus: sed de fructibus supplere d3 id q per fideicõmissum rogatus est restituere: qd vr prima facie cõtra. l. in fideicõmissaria. in prin. ff. e. & cõtra. l. pan. j. rñso: & l. qd de bonis. §. fruct⁹. ff. tit. ij. Ubi fructus iudicio testõris percepti dñt computari in quartam & sic quarta non põt retineri ex corporibus hrditariis pp hoc sunt opi. ¶ Una Ja. de are. & Old. qui tenent: quod sit in electione hrdis retinere quartam ex corporibus hereditariis: vel retinere eam ex fructibus prout maluerit: & sic cõcordatur tex. noster cum cõtrariis q esset singulare si esset verũ pro limitatione. d. l. in fideicommissaria. cum si. ¶ Sed bar. dicit qd tex. noster vr esse ꝯ dicta iura que apte vñt velle qd ex fructibus perceptis iudicio testõris detrahet q̃rta: & ita t3 ipse: & rñdet ad tex. usfin qui non ob. qr h in qõne ponat quod voluit heres retinere quartam de corporibus, tñ in rñsione dr qd totum est restituendum. Et tex. non declarat an in fructibus an in corporibus. Putat tamen dirimẽdũ arbitrio iud. p. l. nõ amplius cũ. l. se. de le. j. vbi qñ certa pa bonorũ oim: puta tertia pe pstanda est ab hrde arbi. iudi. pstat ex qb⁹ rebus pstet. s. ex vna duabus vel tribus: aut in vnaquaq. Nic. de nea. hic: & auge. referunt vtranq opi. & nullam eligunt. Sed Imo. dicit quod rñsio data ad istum tex. p bar. vr ꝯ mentẽ huius lre dicẽtis rñdi q. ff. quadrantẽ &c. & sic recte lrã vr hẽre respectum ad corpus hereditariũ qd remansit vltra quadrantẽ. Ideo secundũ eum fortasse posset alr rñderi: q hic sit spãlis casus in quo hrs grauat: & non lucret fructus pceptos iudicio testõris: sed ex illis debet supplere legata: & fideicõmissa relicta vltra vires: ideo succurrit sibi vt quarta ex corporibus hrditariis possit retinere: & qui in vno grauat in alio alleuiat, ar. l. eũ qui de iureiurã. Rap. cu. hic simplr trãsit cum opi. bar. pau. in lec. padus. sibi dicit multum placere opi. Jac. de are. que satis vr esse de mente huius litere fm eum dicentez hoc esse singulare: & subdit q tñ posset distingui an fructus sint cõsumpti. & tunc hrs possit de illis detrahere quartas: & restituat corpora hereditaria: aut existant fructus: & tunc habeat locum opi. Ja. de are. plus tñ dicit sibi placere indistincte opi. Ja. de are. per istum text. indistincte loquentem. Pau. hic in lec. bon. dicit quod d3 retinere fructus pro quarta. ¶ Et non ob. iste tex. qr d3 intelligi scdm als legẽ alle. in cõtrariũ: & du3 tex. dicit meuio totum fideicõ. restituendũ d3 intelligi. s. totã quãtitatem quam fideicõ. petit. s. cc. & p illis restituet corpora hereditaria: & retinebit sibi fructus de quarta. Ro. hic dicit idem q Imo. h3 de eo mentionez non faciat. ¶ Addatis quod Rayn. in. d. l. mulier. §. si hrs. ff. eo. t3 opi. Ja. de are. per illũ tex. iuncto isto. §. Sed imo. ibi dicit q illa opi. nõ vr bona: qr fm h nihil est spãle in liberis primi gradus cum ẽt illi possint sibi spõte computare fructus in tre. & sic nulli esset eis priuilegium cõcessum. cuius cõtrarium volunt. l. iubemus. C. eo. aut non vult fructus lucrari: sed eos restituere fideicommissario: & tunc possit ex corporibus deducere: vt hic. Nec ob. d. l. nõ amplius. §. si. cum. l. se. qr in casu isto lex arbitrata est debere fieri retẽtionẽ quarte in fructibus: vt in iuribus. ff. all. ergo nõ debemus recurrere ad gñale arbitriũ datum in. d. l. nõ amplius. cum hoc habemus spãle. Nec bona vr rñsio Bar. qr h text. videt pŝupponere q quarta retinebat in alia re q in fructibus. ¶ Item no. ex tex. q licet fructus p-
a cepti⁹ pendente iudicio testõris regulariter cedãt lucro hrdis puta pendente cõditione. §. si heres prealleg. tñ fallit qñ relicta facta essent a testõre vltra vires hereditatis: quia tunc supple

¶ Fructus percepti. adde bar. in. l. emptor de rei vẽ. & Jo. de imo. in. l. damus. de leg. j.

ri dñe relicta ex fructibus perceptis iudicio testatoris vt hic ex tex. no. Similiter habetis in. l. celsus: alias incipit scribit celsus. ff. e. vt in casu fortuito sunt diminuti fructus, qui est tex. & valde notab. Utrum autẽ habeat locum in liberis primi gradus restitutio per fideicommissum. Bar. singulariter in. l. postulante stichõ. §. i. ff. eo. per illũ tex. in ver. sed q2 voluit q̃d non ad quod vide etiã no. per Bar. in. l. balista. cũ. l. seq. ff. e. & dicere in istis lo-
4 cis: q2 per alios hic nõ tangitur. ¶ † Item no. q̃ sic contributio legatorũ pure relictorũ cũ fideicõmisso vniuersali cõditionali quo ad detractionem quarte. Et hoc ideo est: q2 fideicommissum hic fuit pro parte purũ & p parte conditionale, secus si ex toto fuisset conditionale fideicõmissum. q2 quarta in totum deberet detrahi de illo fideicommisso, & nihil detraheret de relictis puris s̃m Barto. hic. per. l. pen. §. i. ff. ad. l. fal. vbi dum vult deduci fortes pure legatas, & sic nihil de eis reputabitur in quartam. Si autem tam legata quã fideicõmissa essent pura tunc sit contributio: vt pariter detrahatur quarta tam de fideicommissis quã de legatis. l. marcel. §. ad. & papi. ff. e. & ibi de hac materia plenius per Bart. & alios. ¶ Addit tñ Ang. hic vnum dicens q̃ id q̃d dr̃ procedit qñ vni, & idem relinquuntur legata pura: & portio hereditatis similiter pure: & alia portio sub conditione. Sed si vni relinqueretur portio hereditatis pure: & alij portio in conditionis euentum: & legata sint pure relicta & queratur an tunc fiat contributio legatorum: & fideicommissorum: dicit q̃ non reperit hunc casum determinatum: sed q̃d ipse putat propter diuersitatem fideicommissorum in persona cuiuslibet iudicari: sicut si essent testã diuersorum: ar. leg. l. heredes mei. §. cum ita. ff. e. & ideo hoc casu secundum eum fiat contributio solius fideicommissi pure relicti non autem illius partis que sub conditione relinquitur. ¶ Sed Imo. dicit se non videre quare non debeat fieri contributio etiam partis conditionalis cum illa sit propter quam imminet detractio falcidie. ¶ Nec est dare rationem diuersitatis quare hoc casu non debeat etiam contribui: ideo debet esse idem ius ar. l. illud. ad. l. aqui. & dicit q̃ ad predicta bene facit quod dicitur in. l. in ratione. §. quod vulgo: & in. l. si filio. & in. l. in quãtitate. §. pe. & fi. ff. ad. l. fal. & dicit q̃ nõ ob. d. §. cum ita. q2 nihil facit si bene ponderet. ¶ No. q̃ l3 hsa regulariter heres non debeat fructus perceptos iudicio testatoris: puta pendente conditione. l. mulier. §. si here. ff. eo. tñ fallit qñ relicta sunt vltra vires, q2 dñt suppleri ex talibus fructibus. An autẽ hoc procedat etiã si liberi primi gradus essent grauati per fideicommissum vide singulariter Bar. in. l. postulante. ff. e. per illũ tex. ver. sed q2. & q̃d no. Bart. in. l. balista. iuncta. l. seq. ff. e. dicere ibi. ¶ No. q̃d de fideicõmisso vniuersali nõ deducunt legata: patet q2 ex legatis supplet fideicommissario: & que sit rõ dic vt in gl. fi. ¶ Glo. in verbo: agi põt cõcludit q̃ in effectu. cc. cum dimidio nõ debẽt legatarij restituere heredi: vt denũ fideicõmissario. que. cc. cum dimidio sunt vltra octauã partem. ccc. quã tantum dñt habere legatarij. Posset tamen ita cõtributio aliter fieri: vt colligit ex. l. in quantitate. §. pe. & fi. ff. ad. l. fal. dando legata fideicommissario que supererant vt heredi vltra suam quartam ex corporibus hereditarijs, & dãdo illa legata percepta ex fructibus eius q̃d supererat, vt psupponit gl. habebit fideicõmissarius. c. pro sua dimidia: & sic deficient sibi al. a. c. pro qbus expedit vt fiat reductio oĩm relictorũ ad vires patrimonij. d. l. in quantitate. & p satisfactione dictorum. c. tanget legatarijs pro sua octaua parte: vt contribuant. gl. cũ dimidio q̃ sunt octaua pars de. c. & sic effectualiter residet idem cũ gl. ¶ Tamen Jac. de are. insurgit contra cõputationẽ glo. & dicit s̃m eũ sequeret q̃ legata percepta ex fructibus solũ prodesset fideicommissario, cui restituunt, & tñ debent prodesse fideicõmissario: & legatarijs, vt patet in. l. q̃d de bonis. §. fructus. & i. l. q quadringẽta. §. fi. ff. ad. l. fal. vbi fructus percepti iudicio testatoris: & sic pendẽte cõdõne cõputant heredi in quartã detrahẽdã oĩbus relictis fideicõmissis & legatis: & nõ solũ fructus psunt illi legatario ex cuius legato sunt pcepti: verũ etiam prosunt oĩbus: hic prodessent solũ fideicõmissario: & dicit ipse q̃ gl. bñ diuidit: sed male cõputat. & q̃ tales fructus nõ debẽt dari fideicõmissario: sed cumulari cũ alio patrimonio: & totũ patrimonium sic cumulatũ debet diuidi eo mõ: vt dicit gl. hic: & sequitur Cy. & Ray. hic. ¶ Hec dicat s̃m Cy. q̃ d. §. fructus loquat in fal. q2 dicit: q̃ sive loquat in fal. & treb. seu mixta habentem naturam fal. & treb. in vtroq3 eadem est rõ: ergo idem ius. l. illud ad. l. aqui. l. a titio. d. ver. ob. & q2 equparata sunt legata fideic. l. i. & ii. C. cõ. de leg. Tñ s̃m Bar. & alios põt saluari cõputatio gl. q2 iura cõtraria que loquuntur qñ legata sunt relicta inter vires patrimonij: & disputatur solum de fal. tunc fructus percepti iudicio testatoris. s. sub conditione computantur heredi in falci. & prosunt omnibus nedũ illis ex quorũ legato percepta sunt hic autem quando vltra vires: & sit duplex detractio: vna quanto minus est in patrimonio: alia est per. l. fal. vt in detractione quarte vt d. l. in quantitate in fin. Unde fructus percepti medio tempore faciunt videri minus relictũ fideicommissario: q2 excludunt supplectionẽ que aliunde fieri debuisset, & sic pdest legatarijs, vt non fiat detractio que debuisset fieri eo quod erat vltra vires hereditatis. Deinde inquantum opponit glo. pro. d. l. mulier. §. si here. & in. l. in fideicommissaria. in prin. ff. e. dicit glos. q̃d hic non diminuit heres fideicommissum detrahendo de rebus principalibus. Ibi sic. Uult dicere gl. q̃ q2 hic heres solueret legatarijs legata de corporibus hereditarijs, & sic diminuit fideicommissum hereditarium in illis rebus & corporibus hereditarijs. Preterea nunc supplicatur fideicommissum hoc est vt ex fructibus perceptis pendente conditione fideicommissi suppleatur fideicommissum. In. ll. contrarijs loquit quando non erat fideicommissum diminutum ex corporibus hereditarijs: hoc probat tex. noster valde no. per quem limitantur. d. ll. alias limitationes ibi dixi & vedi in. d. §. si here. Quedam ponuntur in. l. bali. & in. l. postulante. §. sticho. ff. e. videmus per multas. ll. huius ti. ¶ Extra gloss. opponit Barto. hic tñ q̃d heres repetit aduersus legatarios: vt det fideicommissario, ergo contra fideicommissarium non debet detrahere fal. l. i. §. denique. ff. eo. l. lex fal. §. nunquam enim. ad. l. falc. ergo hic non debet fieri huiusmodi repetitio: respondeo q̃d hic heres fuit nominatim grauatus. ¶ Preterea verum est quod isto casu repetit aduersus istos legatarios: vt det fideicõ. que responsio & oppositio non videtur necessaria: quia hic non repetitur aduersus legatarios pro fal. q2 iam falcidiam & quartam habuit heres ex corporibus hereditarijs, sed solum repetitur hic aduersus legatarios vt restituatur fideicommissario: cuius fideicommissum fuit antea diminutũ: vñ q2 relicta excedebant vires hereditarias repetitur a legatario. Item circa ea que hic no. per Barto. videatis que dixi in. d. l. quod de bonis. §. fructus. super glo. i.

1 ¶ Grauatus manumittere seruos, & eis hereditatẽ restituere: vltra quartam potest deducere precium illorum seruorum.

1 **Qui suos seruos.** † Grauatus manumittere seruos & eis hereditatẽ restituere deducere põt vltra quartã treb. precium seruorũ manumissorũ. h. d. ¶ In tex. cõiter hr̃ suos: & iõ intellr̃ cõiter q̃ testator reliqt libertatẽ seruis heredis. Ibi & de. l. ex. tex. hec lec. cõiter dãnat: q2 vbicũq3 repit q̃ relicta ẽ libertas suo & aliq̃d comodũ pecuniariũ vt hic: & fideicõmissũ vl̃r: sic deducit quarta de valore serui & legati. l. plane. ff. ad. l. fal. debet deduci treb. de toto. i. de pcio seruorũ & cõmodo relicto seruo. Tamẽ subdit Imo. q̃ põt saluari ista lec. inquãtũ dr̃: q̃ pciũ seruorũ deducit & detrahet q̃rta. s. de toto eo mõ vt gl. dicit, q̃ dicit pciũ seruorum deducit: & hec deducunt ẽt. ¶ Scdã ergo lec. cõiter tenet vbi intellr̃ in seruo heredis vt dixi: q2 tunc deducit preciũ serui. & deducit quarta treb. hec est plana. non tamen intelligas q̃ hoc casu dñs institutus possit cogi adire hereditatẽ. l. cogi. §. sed & si seruo. ff. eo. & hic dr̃ in glo. ¶ Deinde inquantum gl. opp. de. l. imperator. §. si certũ legatis. de leg. ii. & l. sed & si nõ seruorum ff. ad. l. fal. dicit gl. q̃ intelligit q̃ hic coactus adiuit: q2 heres non dz pati dãnũ. l. q2 poterat. ff. eo. Hec solo dãnat cõiter q2 est 3 supradicta & cõtra id q̃d. ff. dicã. s. q2 tunc nõ pot cogi. d. §. sed si seruo. Unde dicit Dy. hic quẽ refert Bar. obscure & cõfuse dicit q̃ hic dz intelligi, q̃ testor grauat heredẽ restituere hereditatẽ seruo suo quẽ fuit rogatus manumittere hoc expresse addito q̃ heres posset deducere pciũ serui suũ mirum si põt deducere & treb. & pciũ serui sui: q2 hoc facit ex expssa pmissione testatoris: q̃ secus erat in 3no. ¶ Hic intellectus l3 in se verũ possit pcedere: q2 verus est. ¶ T si quãtũ ad literã nõ sm diuinat q2 l3 non dãr: vñ de mẽte Bar. & Ang. fuit respõdere ad cõtrariũ. s. q2 aut hereditas est soluẽdo: vt q2 sufficit hereditas. & ad q̃rta tre. detrahendũ ex dispõne iuris tõta. & ad preciũ serui deducẽdum: & pcedit tex. noster: q̃ deducat & trebel. & precium serui. ¶ Aut hereditas non sufficeret ad illa duo, & tũc habet locũ. l. cõtraria vbi legatũ nõ erat sufficiẽs ad conseruandum legatariũ indemnem, & si tunc agnouit sibi imputet, ita esset hic si hereditas nõ esset soluendo sibi imputet heres qui sponte agnouit. Alia põt esse rñsio quã hic no. tradidit Ja. de ra. & Cy. & sequit Imo: q2 i. l. cõtraria grauatus sentiebat commodũ ex dispositiõe testatoris. Unde si cognoscit id cõmodũ sibi imputare dz si ex eo postea patitur dãnum l3 onus sit maius quã commodũ sed hic nullum sentiebat cõmodum heres ex voluntate testatoris: quia fuit grauatus totam hereditatem restituere & trebelli. habet contra voluntatẽ testatoris: no. ex ca. l. titia. ff. ad. l. falci. Et hec est no. solutio & responsio per quam no. limitatur. d. l. imperator. §. si centum

legata

legatis.in fi. Si tñ heres grauatus esset restituere hereditate3
nō pure: sed post certū tps tunc interim: qr videret ex iudicio
testatoris hēre cōmodum.s. fructus.l.mulier.§. si heres.ff. eo.l.
filiusfa.§.apud marcellū.de leg.j.nō pcederet tunc ista solutio
ad cōtrariū. Unde concludendū est breuiter q prima lec. non
v3 per.l.plane.ff.ad.l.fal.r est vera contra quam est oppositum
dupli: r solutū. ¶ Gl.in fine querit r inquantū alleg.l. deberi.
de fideicom.lib. Adde q parū facit: qr ibi nō dr de restitutio-
ne nec de cōpulsione. Et si cōiter cōcludit: q aut dominus ser-
ui erat paratus vēdere seruū: r sic per aditionē hereditatis po
terat habilitari seruus ad instantiam fideicommissarij: r po-
test ad instantiā serui inuitus heres adire r restituere: aut non
est paratus dñs vēdere r nō pōt: que rñsio pbatur in simili in
rōe sui.in.l.si cui pure.§.i.ff.eo. Ita Bart. r ceteri in.l. si res. in
princ.ff.eo.vbi autem seruo hereditario: r grauatum no.hic gl.
r tex.in.l.cogi.§. sed si ego.ff.r no.in.d.§.sed si seruo. Alex. le-
gum splendor.

1 ¶ Si vn° ex fideicōmissarijs cogat heredē adire: r totā here
ditatē sibi restituere: an teneatur cōmunicare fructus alijs rc.
2 An r quando possit fideicōmissarius quartam detrahere.
3 An ipso iure transeat fideicommissum in fideicommissarium
absq3 restitutione.
4 Quid si primus fideicōmissarius est grauatus restituere secū-
do, r sic restituit: an desinat esse heres vtiliter.
5 Si emphyteuta facit aliū emphyteutam, naturalis possessio
dicitur esse apud vltimum.
6 Quādo cessit actiones suas alter cōtra debitorē: an possit de-
bitor adhuc post cessionem liberari soluendo cedenti.
7 As bo.pos.rogatus restituere fideicommissum: si restituit re-
maneat heres.
8 Actiones hereditarie que competunt bo. pos. dicuntur ciui-
les: non pretorie.
9 Uniuersale ius hereditarium solum est vtile apud bo.pos. nō
directum.
10 Quid autē in iudicibus particularibus.
11 An fideicommissarius vniuersalis post restitutione3 dicatur
habere dominium directum: r directam rei vendicationem.

1 Fasse. †Si vnus ex fideicōmissarijs cogat
heredē adire r totam hereditatem si-
bi restituere nō tenet suo fideicommissario cōicare
fructus quos heres si spōte adiuisset, lucratus fuis
set: eo qr iudicio testatoris hēs eos pcepisset. sed partem here-
ditatis quā hēs q pp coactionē pdidit cōicare tenet: r aduer-
sus suū fideicōmissariū nō detrahet quartā fideicōmissarius.
h.d. ista notabilis r difficilis lex. ¶ In text. ibi: ibidem tñ rc. i.
ego idē: nō aūt intelligatis q in casibus sequētibus nō teneat
cōicare sicut non teneor in pcedēti casu: qr imo teneor in pcedē
tibus casibus: vt pz in tex. ¶ In text. ibi cogenti me adire
subaudi r totam hereditatē restitui: r sic perdidit heres aliaz
dimidiā hereditatis quam nō fuit rogatus restituere. ¶ No.
que in summario dixi vidende sunt rationes text. vide hic per
Bart. Ratio primi tex. dicit dum text. vult fideicommissariū
purū nō teneri cōicare cōmodū fructuū fideicommissario con
ditionale est: qr hoc cōmodum r lucrum fructū equiparabatur
persone.s.heredis participātis fructus si spōte adiuit, nō autē
applicabatur portioni: patet in.l.mulier.§.si heres. r in.l. in fi-
deicommissaria. in prin.ff.e. vbi heres oēs fructus lucrat non
autem pro rata quā retinet: vnde non venit communicandus
cum alio fideicom. Sed ratio secūdi dicti: in ver. Item tamen
est qr commodum hereditatis deficiētis dz applicari r accre-
scere alteri portioni non autē alteri persone.l. si totā. de acqui.
he.l.titio.§.i.de vsufru. ¶ Rō autez tertij r vltimi dicti est: qr
saltem venit detrahenda per eum tñ qui cogatur vt heres.l.
lex fal.§.nunquā.ff.titu. r.l.mulier.§.fin.ff.eo. Sed hic fideicom
missarius purus non est grauatus vt heres restituere: quin-
imo in casu nostro nullo modo fuit grauatus purus fideicom
missarius restituere: sed heres fuit grauatus. ¶ Secundo no.
quod quando ad instantiam vnius ex fideicommissarijs co-
gitur heres adire r restituere debet restitui tota hereditas fi-
deicommissario cogenti vt hic. r.l.i.§. sed r quoties. ff. eo-
dem. de quo plene ibi not. ¶ Tertio not. quod heres roga-
tus restituere parte3 hereditatis si inuitus cogitur adire per-
dit eminem aliam partem hereditatis de qua rogatus non
fuit: bene facit.ff.l.prox.§.qui suspectam. r.l.nam quod.§. qui
compulsus.ff. eo. ¶ Quarto no. q conqueri non potes si non
lucraris ex facto meo dummodo non perdas: r sufficit quod
tua conditio ex facto meo nō efficiatur deterior, l3 nō efficiat
melior: quod potes ad multa seruire. ¶ Extra glos. in ver. nec
quero de qua parte intelligitur. r dicit.s. quarte partis hēdi-
tatis. verū est q intelligit de pte sua.s. fideicōmissarij cōditio-
nalis: r dum subdit tibi expone.i. sibi melius dixisset si heret.
sibi expone tibi. ¶ Uel potest intelligi sue.s. heredis.s. dimi-
dia cōditionaliter relicta pendente conditione est hēdis: vt est
in.l.sub cōditione.ff.de assig.lib.l.ñ. r ibi not.ff. si pars her. pe.
¶ Glo. arguit de.l.j.§.inde neratius.ff.eo. dic vt in ea: deinde
arguit de.l.marcellus.§.i.ff.eo. dic vt soluit glos. r ita est tenē-
2 dū pro solutione 3riorū. †Et an r quando possit fideicommis
sarius quartā detrahere recurratis ad ea que plene traduntur
3 p Bar.in.l.j.§.denique.ff.e. ¶ †Deinde in quātus gl. querit an l
terminis.l. nostre ipso iure transeat fideicommissum in fidei-
commissarium vt'm as requiratur restitutio fideicommissi: r
dicit ipso iure trāsire p.l.j.§.sed r quoties.ff.e. dic hec verū esse
cōcurrentibus duobus v3 q euenerit conditio fideicommissi.
Item r q fideicommissarius vlis agnouerit suu3 fideicōmis-
sum vle. ¶ Tunc absq3 facti restōne transeunt ipso iure iura
hereditaria pro dimidia: ita loquit.d.§. sed r quoties. qui tex.
4 hoc requirit. ¶ †Deinde gl. querit de vtili difficili questione
ad multa quid si primus fideicommissarius est grauatus re-
stituere secundo fideicommissario: r ita sibi restituit: an statim
fideicommissarius desinat esse heres vtiliter: quis dr esse heres
vtiliter.l.postulante.§.j.ff.e.r.l.si filius. ff. quod cum eo. Et di-
cit qō vltima rō glo. cōiter dānat: qr nō est verū q 2ius heres
primus fit heres ex dispōne.l.xij.tab. Et secundus fideicom-
missarius fit heres ex senatuscon.treb. non est verum quod se-
natuscon. treb. non possit facere primum heredem institutum
desinere esse heredem: rō est qr r.l.xij. tab. senatuscon.treb. rc.
sunt partes iuris ciuilis separate a iure pretorio.l. ius autē ci-
uile.de in. r iu.§.cōstat.insti.de iu.na.gēt. r ciui. sed ita est q lex
ciuilis quantuncunq3 sit pars iuris ciuilis potest inducere qō
q semel fuit heres ex aliqua pte iuris ciuilis desinat esse heres
tundus.l.in.substōne.cū gl.de vul.r pu. aut.hoc amplius. cum
si.C.de fideicom. ergo l3 ex.l.xij.tabu. heres institutus sit effe-
ctus heres r fideicommissarius. aut senatuscon. treb. tamen si
senatuscon.treb.voluisset disponere: quod institutus hēs de-
sinat suo ditus esse heres potuisset, sed non fecit: sed disposuit
quod solū vtilia iura in eū transeant r directa remaneāt apud
primu3 heredē.l.j.in princ.ff. eo. r.d.§.restituta. vnde prima rō
melior est: r vidistis in q̄stione nostra duas opi. Prima cōiter
tenet p.d.§.de illo. r p.l.pe.C.e. que dixerunt quod primus fidei-
commissarius transfert vtiles in 2m: sed apud eum erant so-
lum vtiles.d.§.restituta. ergo nihil retinet: r si dicis quod resti
tuit alias vtiles quā quas h3: nō habemus text. de hoc: sed bñ
habemus q quā hēs restituit transfert vtiles r apud eū rema-
nēt directe.d.§.restituta.cum si. Cōfirmat per ea que dicit glo.
no.in.l.emptor.in glo.fi.C.de he.vel ac.vē. vbi dicit q si heres
directas actiōes cōtra suū debitorē reddat actiōes suas titio
transmittit vtiles actiones in cessionariū primū: r directe re-
manent apud cedentes. d.l.emptor. r.l.i.C. de noua. primus
cessionarius cedit Gayo an remaneat aliquid apud primum
cessionarium dicit glo. quod non. Cōfirmatur etiā 2m Bart. r
5 alios p gl.no.in.l.vnica.in gl.fi.C. vti pos. †Dū dicit q si em-
a phyteuta^a facit alium emphyteutam ius suū cōcedit alteri na
turalis possessio dr nō esse apud vltimū emphyteutā sō apud
primū: qr oēm pos. trāstulit in illū suū emphyteutā. Fortificatur
p gl.no.in.l.si.in versi.alius vendere.C.de iu.emphy. si primus
emphy. fecit secūdū cū voluntate dñi: r secundus emphyteuta
vult modo vendere alteri: cuius voluntas requirit: an primi
dñi: an primi emphyteute: dicit glos. quod voluntas primi dñi
directa: qr oē ius primi emphyteute est extinctum r translatum
in secūm. Cōprobat p id quod voluit no.gl.in.l.si quis emptio-
nis.in versi.actionē.C.de prescri.xxx.an. q qñ prescripsit r ac-
quisiuit vtile dñiū si alius prescribit 3 primū h3 scōō pscribēs
vtile dñium r nihil iuris dicit remāsisse apō primū pscribentē.
¶ Hec ob. rō alle. p Hug. fundata in.l.recusare.§.j. non refert
de quorunq3 herede loquat senatuscon.treb. verum est quo ad
hoc: vt possit restituere: s3 q facta restōne remaneāt actiones
apud primū fideicommissariū nullo iure pbat. imo pbat 3riū p
6 supradicta. ¶ †Ex quibus infert Bar. hic r no. ad limitatio-
nem r intellm .l.ij.C.de noua. vbi quādo aliquis cessit actio-
nes suas alteri cōtra debitorē potest debitor adhuc post ces-
sionem liberari soluendo cedenti, quia apud eum remanent
directe actiones: dummodo alterū positū in.d.l.ij. non inter-
uenerit: vel quod denunciatū: vel quod partem soluerit cessio-
nario vel post lit. cōte. quia.d.l.ij. nō habet locū quādo prim°
cessionarius cessit actiones suas secundo cessionario: quia si
debitor soluerit primo cessionario post cessionē factā secūdo nō
liberat aliquo mō. Cū apud primū cessionariū nulle remāserint
actiones directe: vel vtiles postq̄ cessit alteri, vt not. hic in gl.
r etiā in.d.l.emptore.ff.alleg. Et sic solum habet locum.d.l.ij.
qñ ille q cessit retinuit apud se aliquid: puta directas actiones:

a ¶ Emphyteuta. adde Joā.de Imo. i.c. potuit. de loca. l.xvj.col. r vide Lud. Ro.i l. filius.la.ij.ff.de acq.he. r Post. l fusima de locato. §.fi.versi.sed qdō decī. Salyce.in.l. fi.in. iiij.colu3. C. de iu.emph. r ibi plene per Jas. in xxvij.col. Tho.

secus si oia trāstulit: et eū Bart. transeunt edīter scribētes hic. ¶ Addatis Bart. idem tenente in.l.i. de ac. et obl. in pe. col. in ver. q̄ro si vtilis actio cedatur: et in.l. curatoris post med. C. de neg. gest. et in.l. nō quocūq. §. q gauī. per illū tex. ff. de le. i. et no. Bald. in.l.i. C. de act. et obl. in. viii. col. ver. d. q̄rit. et in. d. l. ii. C. de noua. et ibi subdit qd̄ istud est verū q̄n cedunt actiōes, secus q̄n mandant. Differūt eīm cedere actiones et mandare actiones: q p cessionē effi. cit pcurator in rem suā cessionarius: sed mādatū actiōis solū opat q tm̄ sit exercitiū actionū mādatū alle. no. p gl. in. l. ad eū in prin. que est. l. pe. et ibi per Bart. ff. de noua. et no. per Bar. post gl. in. l. i. C. de act. et obl. Item limita decisionē Bar. hic quo ad. d. l. ii. C. de noua. vnt no. per eūz in l. facta. §. si heres. in pe. q. ff. e. vbi signāter vr̄ velle q si debitor solnēs ei q trāstulerat et cesserat suas actiones vtiles in aliū ignorauerit dictas vtiles actiones cessas fuisse liberabitur: et sic preiudicabitur ei cui cesse erant dicte vtiles actiones sicuti dicimus q factū pcuratoris reuocati nocet dn̄o si non peruenit in notitiā illius cōtra quē fuit pcurator. l. qui hominem. §. si fachus. ff. de sol. et. l. si pcuratorē. ff. de pcu. et plenius per bar. in. d. l. heres qd̄ tene mēti. Unde. d. l. ii. loquit q̄n habeo directas et cedo alteri: quia trāseunt actiones vtiles: qd̄ verbū reputo no. dignū. Et doc. hic d̄ ista doctrina mētionē nō fecisse. ¶ Itē in quātū gl. hic in fin. huius pre me. q. dicit referēdo opi. Hug. q iste debitor solnēs scdo fideicōmissario non liberat a primo fideicommissario vel herede ipso iure: sed ope exceptionis. ¶ Dicit Raph. cu. hāc gl. sing. no. q ex ea habetis quod q̄cunq debitor hereditarius soluit fideicommissario post restitutam sibi hereditatem nō liberat ab herede restituente nisi ope exceptiōis nō autē ipso iure. Sed s̄m eū lz doc. ita simpliciter trāseāt nō vr̄ q hoc dictū glo. sic verum: pbat ipse: q solutio facta a debitore fideicommissario vr̄ facta volūtate heredis: eo q hr̄s restituēdo fideicōmissario hereditatē facit euz procuratorē in rem suā. Probat in. l. qui quadringenta. ff. e. licet ipse eā nō alleget: et ibi Bar. non ob. l. i. C. de excep. alleg. in gl. q̄ nō est alibi s̄m Bal. ibi. Qr rn̄det q ibi dz intelligi de exceptione facti: vel intētionis nō de exceptione iuris: vel scdm eū ibi recipiēs solutionē habebat vtiles ꝯ volūtatē cedentis. Uel vltra eum melius fortasse rn̄deatis prout colligit ex not. per gl. valde no. in. d. l. i. vbi dum gl. dicit si soluat alteri de voluntate creditoris viuentis solnēs liberat ipso iure: secus si de voluntate creditoris mortui: et actiones directe fuerint translate in aliū quā in recipiētē: q tūc pcedit. d. l. i. Cū ergo videat facta solutio fideicōmissario de voluntate heredis viuētis ad quē ptinebāt directe actiones vr̄ esse verum qd̄ dz liberari ab herede ipso iure debitor solnens fideicommissario qd̄ no. pro intellectu et declaratiōe eorū q̄ tradunt in. d. l. i. qd̄ tene menti.

7 ¶ † Restat vltima q̄stio que est difficilior et subtilior ceteris. Pro cuius expeditione quero an bonorū possessor succedens de iure ptorio, rogatus a testatore de restituēdo hereditatē per fideicō. si restituit an remaneat heres post restitutionē factam. Gloss. dicit qd̄ sic: q sicut heres iure ciuili remanet heres post restitutaz hereditatē. l. i. in prin. ff. e. Ita dz esse in bon. possessore qui est heres de iure pretorio: arg. l. recusare. §. i. ff. eo. vbi nō fit differētia quis sit heres qui restituit ex senatuscon. treb. Et propterea iura sepulchrorum hereditariorū que remanent apud heredē grauatū restituere lz restituat tñ retinet illa iura iuxta not. in. l. proinde. ff. eo. eadem iura remanent apud bo. pos. qui est heres iure pretorio: ecce vtilitatē huius questiōis. Pro hoc adducit etiam gl. §. quos autem. insti. de bo. pos. et §. restituta. insti. de fideicō. liber. vbi sunt ad instar succedentium iure ciuili et transeunt vtiles actiones in fideicommissarium: directe remanent apud heredē. Ita videtur gloss. velle in hoc bonorum possessore. Bart. hic subtiliter locutus super hac. q. dicit esse aduertendū. q est quoddā vniuersale ius hereditarium: et hoc sine dubio est apud bonorum possessorem vtiliter: quia cum ipse non sit heres directo: quia nō iure ciuili: sed vti-

8 liter. d. §. quos autem. hoc iux hereditariū vtile. ¶ † Quedam sunt iura particularia vt actiones hereditarie: et ista competent directo bonorū possessori succedenti de iure preto. alleg. gl. in. l. i. ff. de bo. pos. heredi. pe. dum gloss. ibi dicit: q actiones hereditarie que cōpetunt bonorū possessori dn̄r ciuiles nō pretorie inspecta origine sicut erant ciuiles in persona defuncti: sic et erunt in bonoruz possessore: nam actiones sunt de iure ciuili. l. ff. §. deinde. de ori. iu. ergo non mutant status ille particulares si non sunt mutant status: debent ergo esse directe apud bonorum possessorem. Et bene alle. Bart. d. gl. lz Jmo. hic dicat q nō bene allegauit. d. gl. Bart. dicit hoc modo: q ibi vult q nō mutent statum: sed sunt tales quales erāt in origine, sed in origine erant ciuiles, et directe, ergo et apud bo. pos. Si ergo queris de actionibus hereditariis an sint directe vel vtiles dicit q sunt ciuiles. Et sic intelligis gl. n̄fam. de istis dicit Bar. bn̄ diceret gl. ¶ Tñ dicit Bar. ista gl. nō loquitur de iuribus particularibus: sz de iure vniuersali hereditario, q dicit an remanet hr̄s facta restōne. Et si vera est gl. que dicit q remanet sequit q duo erunt vtiliter hr̄des insolidū bonorū possessor et fideicommissarius: eodē mō quasi velit q hec nō vident stare posse sicut duo nō pñt esse dn̄i insolidū. l. hr̄ dicetē. §. pl. de cast. pe. l. si vt certo. §. si duobus vehiculū. ff. cōmo. Sed dicit q pōt rn̄deri: vnus est heres vtiliter de iure preto. alius vtiliter de iu. ciui. vz ex senatuscō. treb. Uel aliter dicit Bart. et subtilius pōt dici q q̄nq bonorū possessor hz hr̄ditariam ius vtile et si alius p̄mo fuit hr̄s iure ciui. et ptor illū iō exñtentē heredē exclusit: vel p cōtratabulas, vel p resti. in integ. vel aliud beneficium vult dicere: pone q filius emācipatus est filius ptermissus in ptāte est institutus iure ciuili filius in ptāte est heres insolidū et directo: q de iu. ciui. emancipatus est cognitus. §. emancipati. insti. de hr̄. que ab inte. defer. pretor succurrit emancipato p ꝯtratab. et intrat p dimidia hereditate ab intestato: et. ff. p totū. de bo. pos. cōtratab. ¶ Uel pone minor. xx. an. cui delata erat hereditas de iu. ciui. fuit restitutus aduersus repudiationē, q p hoc beneficiū ptoris vult venire ad hr̄ditatem et excludit eū q aduenit de iure ci. vn̄ p bn̄ficiū ptoris aufert hereditatē alteri hr̄di de iu. ciui. Istis casib⁹ et similibus, quia ei delata erat hereditas directo alteri qui postea erat de iure preto. hz ius vtile tm̄: q primus remanet heres, q semel heres de iu. ci. nō potest beneficio pretoris desinere esse hr̄s. tex. est in. l. e. si fine. §. sed qd̄ papi. ff. de mino. Q̄nq nullus alius est heres nec fuit heres iure ciuili in ista hereditate, vt q̄n pretor per s̄m tabulas vocat institutum: vel ab instituto per vnde liberi per aliud caput, tūc dicit Bar. puto q hz tale ius vniuersale hereditariū directū. mouet p id qd̄ in simili dr̄ si q hz possessionē corporalē et ciuilis vacat: puta p multū tp̄s naturalis efficitur nulla et ciuilis vacat. l. si de ea. §. i. de acqui. pos. l. lz. C. e. et. l. furti. de vsuca. §. fundū alle. l. clam. §. si. et fi. l. seq. de acqui. pos. gl. est in. d. l. seq. que dicit, q̄ primū possideo naturalr̄ et ciuilis possidens fuit a me expulsus vel nō admissus ciuilis accrescit tunc ipsi naturali possessioni. Ita hic quā primū ius hr̄ditariū directū cepit esse vacās: q nemo est directe hr̄s: tūc bo. pos. succedēs iure ptorio q hz vtile ius hr̄ditarius efficit directo heres. Qd̄ cōfirmat p. l. pubere. C. de iu. deli. vbi q agnouit bo. possessorē de iu. pto. vr̄ se gerere pro herede. Tñ parū facit quia ibi loquit q̄n poterat adire etiam iu. ciui. Pro hoc etiam adducit iura que dicūt q bon. possessor agnoscendo dr̄ habere hereditatē de iu. ciui. l. i. et. ii. de bo. pos. d. §. quos autē. ergo habet iura directa sicut hr̄s hz. h. d. Bar. hic. Ang. hic vr̄ stare cū vltima conclusione Bar. s. q distinguat an q̄s sit heres iure ciuili vel nō: et si null⁹ est bo. pos. hz directū. Jmo. hic dicit q Bart. gl. in. d. l. ii. nō bn̄ allegauit. dixi. ff. et subdit q gl. in. d. l. i. et in. d. l. ii. de bo. pos. ti. gene. vident tenere qd̄ actiones particulares hereditarie competentes bo. possessori dicātur esse vtiles non directe prout Bart. hic dicit, et pro illis gl. dicit Jmo. facit q iura particularia q̄ descendūt ex iure vniuersali vr̄ q debeant sortiri eius naturā. ar. regule accessoriū de reg. iu. lib. vi. Dicit tm̄ q glo. in. l. i. C. vnde legi. forte voluit sentire id quod voluit Bar. hic. s. q actiones particulares sunt directe que cōpetunt bo. pos. vbi dicit gl. q bono. pos. hz remediū et non dicit plus. ¶ Uñ dicit Jmo. q forte ipsemet Bart. in. d. l. ii. ff. de bo. pos. nō distinxit iura particularia ab vniuersalibus, sed solū an iura directa essent vacantia an nō. Et illud dicit Jmo. forte esse veri⁹ q̄uis s̄m eū posset dici, q semp esset ali⁹ q speraret posse venire. s. saltē fiscus: nisi s̄m eū rn̄deres, q fiscus vocatur de iure preto. ¶ Facit s̄m eum qd̄ habet in. l. vnica. C. vnde vir et vxor. et in. l. fi. ff. de succes. edi. super hoc reliquit cogitandum. ¶ Raph. hic dicit q Bart. in. d. l. ii. ff. de bon. pos. ꝯdicit his q̄ ipsemet dicit hic. et q ibi nō vult nō esse differētiā inter ius vniuersale hereditarium et particulares actiones, et q ibi vult bo. possessorem nō habere particulares actiones directas: sed vtiles q̄n alius est, vel esse sperat heres, alias sic. Sed Rapha. putat esse absurdū dicere q bo. pos. habeat ius directū: q pretor nō potest facere quē hr̄dē. d. §. quos autē. et si haberet ius directum cōpeteret sibi directa her. peti. nō autē bo. pos. her. peti. cōtra. l. i. et. ii. ff. de bo. pos. he. pet. ¶ Et dicit hoc maxime esse verum q̄n alius est vel esse potest heres de iu. ci. Tamen dicit se fateri q per apprehēsionē rerū hereditariarū hz actiones directas particulares vbi alius nō esset nec esse posset heres iure ciuili: et q effectus est magnus vtrū remaneāt directe p ea que habentur in. l. si heres institutus. in prin. et in. l. q perinde. ff. eo. et in. l. ii. C. de noua. hic in lec. padua. dicit idem qd̄ Barto. hic sed in lec. Bon. dicit sustinendo gloss. quod bono. posses. antequam fideicommissario restituat habeat vnum ius vtile ex senatuscon.

natuscon.treb.q vtile est hereditarium respectu directi quod
consueuit esse apud illu qui est heres de iu.ciui.Cum aute bo.
pos.restituit fideicommissario:tunc in persona fideicomissarii
causat vnu aliud ius ex senatuscon. treb. q vtile diuersum est
ab illo q remansit apud bon. pos. respectu istius illud potius
dr directu.Non sic in fideicommissario primo apud quez erat
vtile ius ex senatuscon.trebellia.per ronem, ideo postqua sena-
tuscon. produxit vnum ius vtile non producit aliud facta re-
stitutioe scdo fideicomissario:sed vult qd illud qd produxit in
persona primi fideicomissarii transeat in secundu:et ita fm eu
remanet gloss.clara melius quam doc.declarent: et licet ipse ni
hil alleget dicatis:q hoc voluit Bar. in.d.l.j.in pe.colu. C.de
act.et obli.et in. d.l. curatore. ¶ Addatis etiam quod Pau. et
Cy.in.d.l.j.C.vn legi. tenent qd dominium quod acquirit bo.
pos.de in.pret.dicatur directum : et ita rei vend. dicat directa.
Sed Fulg.hic tz q tales actiones dicantur vtiles postqua no
sunt inuente a iure ciui.allega.id qd hr in.§. alie.versic. sed re-
cte.insti.de acti. vbi hoc probari non vr : sed pro Cyn. facit id
qd not.glo. in.d.l.ii.ff.de bo.pos.here.pe.inducendo vt induxi.
¶ Pro intellectu huius difficilis qonis et notabilis que ser-
uit ad intellectu l.si heres institutus.ff.eo.heres grauatur re-
stituere titio:et titius grauatur post certum tempus restituere
ipsi heredi:si restituit heres habet directas primas et no trans
eunt vtiles in eum. Ita seruit ad no.in.l.iii.de nona. et videbi-
mus per Bartol.in.l.facta.§.j.ff.eodem. ¶ Videndum est que
fuit mens Barto.in.l.ii.ff.de bo.pos.vbi diuerso modo doc.re-
ferunt eum:qr hic Raph.et Imo.dnt q Bar. in.d.l.ii.non fa-
cit differentiam inter iura particularia, et ius vle hereditariu.
Meo iudicio facit differentiam : et mihi videtur quod mens
Bartol.est ibi, si queritur an iura particularia hereditaria com-
petat bo.pos.directa an vtilia.debemus dicere : aut alius erat
heres iure ciuili directo:vel etiam sperabatur.et tunc sit verum
dicere:quod bono.pos.no hz iura directa particularia: sed vti
lia.ita loquitur glo.in.d.l.j.et.ii.de bo.poss.et.l.et si fine.§. sed qd
papi. Et sufficit ipse q speretur alium esse heredem ad hoc:q
non habeat directa iura per.l.si duobus.§.si. cum ibi no. de le-
ga.ii.et.l.cum quidam.§.quod dicitur.de acqui.here.aut no est
alius heres de iu.ciui.nec esse speratur:tunc particularia iura
directa acquiruntur bono.possessori. quia pretor potest face-
re quod acquiratur dominium directum.alle.l.pretoria.in pri.
de dam.infe.vbi etiam dictum pretoris : et tame missus acqrit
dominium directum.Sed quo ad ius vle hereditarium vr di-
cere quod nullo modo hz ius hereditarium per.d.l.quos aute,
ita q meo iudicio Barto. ibi facit differentiam inter ius vni-
uersale et ius particulare.Ipsemet Bart.in.d.l.j.in pe.colu.de
ac.et ob.et in.d.l.curatores . vult q bo.pos. dicatur habere vti-
les actiones:tame si restituat hereditatem alteri per fideicom.
vult quod ille vtiles remaneant per.l.j.§.bonoru. et.l.recusare.
§.j.ff.eo.et per hoc no.in gloss. Et illa vtilia fm eum potest dici
directa:respectu illius que competit cessionario vel fideicom.
9 ¶ †Puto conclusiue quod vniuersale ius hereditarium so-
lum sit vtile apud bono. possessorem non directum per ea que
dicta sunt hic,maxime no.per Bart. in.d.l.ii. de bon.pos.quia
pretor non potest eum directum heredem facere nec datur si-
bi directa hereditatis petitio. Tamen fateor quod quauis re-
stituat alteri hereditatem hoc est ius vtile hereditarium: tame
vtile remanet apud eum fm Bartol. no.in.d.l.j.de act. et obli.
¶ Nec ob.q duo erant vtiliter hrdes: qr respode qd no est in
conueniens quod diuersis respectibus duo sint vtiliter dnii:
vt no.declarat Barto.in.l. si quis vi.§. differentia.ff. de acqui.
pos.et in.l.ii.ad si.ff. de vsuca.nam ex prescriptio. longi tpis hz
quis in re vtile dominium , auf. nisi tricennale. C.de bon. ma.
et si conceditur eam in emphyteusim quis hz vtile dominium:
sed alio iure:qr scdo ex iure emphyteutico : primus ex prescri-
ptione : et sicut lz duo non possunt esse domini in solidum. l.iii.
§.ex cotrario.tame diuersis respectibus duo hnt possessionez
naturalem.vt vsufructuarius et vsuarius:glo.est in.l.j. in glo.
si.C.vti pos.et Bar.in.d.§.ex contrario.sed hoc non repugnat.
10 ¶ †Si vero loquitur de iuribus particularibus hereditariis
puto veram sententiam Barto.in.d.l.ii.de bo.pos. per.d.l.pre
toria:vt distinguatur aut alius erat heres aut no. ¶ Nec pre-
dictis ob.no.per Bartol. hic in fin. dum dicit quando nullus
alius est heres hz ius directu per.d.l.clam.§.si.qr rndeo: quod
ibi nihil repugnabat quin ciuilis vacans accrescat naturali:
sed bene repugnat q pretor faciat quem heredez directu per
d.§.quos autem.et.d.§.sed quod pa. ¶ Non ob.l. pubere. quia
ibi loquitur in eo qui etiam potuit adire iure ciuili : secus in
casu nostro. ¶ Non ob.§.quos aute. imo facit pro ista opi. et.l.
j.et.l.ii. ¶ Non ob.quia habent instituti hereditatem vnde effe
ctum habent vtilem. Fateor tn quod licet proprie non dica-

tur heres bonoru possessor:qr no hz ius et directu dniu tn quo
ad effectu hz easde vtilitates quas haberet si haberet directu
dniu. Et ista potuit esse mens Bar. hic : et si ita intellexit pot
11 saluari. †Et ista faciunt an fideicommissarius [a] vlis post fa-
a cta sibi restitutione dicatur habere directu dniu:et directa rei
ven.in quo Pau.in.l.j.in prin.in lec. bon.ff.e. dicit qd no repe
ritur hic textu:et q ipse putat q hz directu dniu:et directa rei
ven.qr facilius transfert dominiu q actio personalis : pz in.l.
fi.C.de leg.iuncta.l.nemo potest.de leg.j.vbi dominium potest
transferri ad tepus : actio aute personalis non potest ab offi-
bus separari. Sed contrarium voluit Pe.et Cy.in.d.l.j.C.vn-
de legi.vbi lz ipse non dicat:dicunt qd hz vtile:et pro hoc facit
d.l.j.in versi.vadum.ff.de bo.pos.et id quod not. Bart.in.d.l.ii.
eo.ti.qr cum dominiu directum fuerit apud heredez: et directa
rei vendicatio videtur quod isto casu transeat solum vtilis rei
vendicatio in fideicommissarium ex doct. Bar.in.d.l.ii. et qua
do alius fuit heres no transit directa in fideicommissariu : ita
puto tenuisse in.l.j.in prin.ff.eo.

1 § Si confirmatum non potest confirmari:agitur ex confir-
mante:no ex confirmato.
2 Institutio in re certa conuertitur in vniuersalem institutio-
nem:quo ad rumpendum primum testamentum:in quo erant
scripti vniuersales heredes.
3 Institut[us] in re certa dato vniuersali herede hr loco legatarii.
4 Filius institutus in re certa habet ius accrescendi.
5 Filius institutus in re certa habetur loco heredis : quo ad ex-
cludendum querelam.
6 Quando statutum non venit derogatiue ad ius comune : non
debet interpretari a iure q venit correctiue.
7 Si statutum venit ad ampliandum ius commune : tunc idem
erit in ampliante:quod in ampliato.
8 Si iudex appellationis confirmat sniam ex qua agendum sit.
9 Generalis confirmatio facta in secundo testamento:no trahi-
tur ad id q specialiter cassatum est in primo.
10 Fideicommissum vniuersale transmittitur ad heredes suos
etiam si fideicomissarius decesserit ante aditam hereditatem.

1 SI quis priore. †Si confirmatu no potest cofirmari agi-
tur ex confirmante non ex confirmato hoc.d. secun-
dum Bartol. Non tamen multum pz hoc summa-
rium:qr istud hic non est ex eo q confirmatu non possit confir
mari:sed ex eo quod testator videtur voluisse quod scriptus in
secudo restituat heredibus scriptis in primo. ¶ Et ideo etiaz
si fuisset miles qui poterat decedere cum duobus testamen-
tis habrt locu illud q dicit hic.l.querebat.ff.de test.mi. Ideo
potest sic summari:et magis ad litera. ¶ Secundu testamentu
tollit precedens etia si in secundo sit heres institutus in re cer-
ta:et in primo fuerit heres institutus in vniuerso:et etiam si in
secundo fuerit cofirmatu primu testm:qr hec confirmatio non
potest facere illud valere iure testamenti cu no possit qs dece-
dere cu duobus testis. ¶ Facit tn valere iure codicilloru vt in
stitutus i scdo remaneat cotet[us] reb[us] sibi assignatis si sufficiet
ad qrta et reliquu restituat istituto in primo nisi aliqd spaliter
2 Sfius disposuerit in scdo.h.d. ¶ †Ex tex.no.q institutio in re
b certa couertit in vlem institutione[b] etia quo ad rumpendum
pmu testamentu solene in quo erat scripti hrdes vles. Et hec
erat potissima ro dubitadi l.j.nfa:qr si precessisset primu testm
indubitabile erat qd testm l q erat sol[us] vn[us] institutus i re cer-
ta valeret.p.l.j.§.si ex fundo.et.l.ex facto.in grade. ff. de he.isti.
¶ Scdo not.q eo ipso q testor dixit in scdo testo velle valere
pmu testm vr velle grauare scdo here hrditate restituant scri-
ptis in primo:vt dicit in.l.posthumus.§.fin.ff.de iniu.test. et.l.
querebat.insti.qui.no.test.infr.§.sed quis prior.in glos.j.dic
3 vt in ea. ¶ †Quan verbo:ex certis rebus:inquantu tenet q qui
est quis institut[us] in re certa et datus heres vlis habet institu-
tus in re certa pro legatario:et ista est gl.repu.sing. Fallit quo
ad tolleda querela inofficiosi:qr tunc lz filius sit institutus in re
certa : tamen non potest impugnare testm in quo alius est vle
hrs institutus,alle.§.aliud.et.§.ceterum.in aut.vt cum de app.
cog.vbi lz sit institutus , et iussus quod non petat aliud valet
testm,nec potest querelare si bona sufficiunt ad ltiam bene est.
Sed si no sufficiut supplet vsqz ad ltiaz. Sz quo ad cetera hr
loco legatarii si alius est sibi datus coheres vniuersalis, et hec
gloss. secundum Ang.non reperitur alibi , et videt quod rectius
glo.dixisset si diceret, q filius excludit a iure dicendum nullu
quado est institutus in re certa. et sic habetur loco heredis qn
est institut[us] in re certa. De querela no cadit q[uestio] qd que ra
qn est exhrdatus q hic no fuit. Sed de nullo qn filius nec est
institut[us] nec exhrdatus,sz preteritus. d.§. aliud que qr capitu
lu.in aut. vt cum de appel.cog.l.inter cetera.ff.de libe. et posthu.

a ¶ Fideicomissarius.adde bal. in. l.filiu que hr de.C.fa.er.Bar.l.l.j.C.de iure del.

b ¶ Institutione. vide Pau. de cast.l.d.l.j.§.si ex fundo. et Alex.in cons.cxl.inci. viso themate.in.ii.vo-lumi.et Iaso.in.l.extraneum.in vl.col.tibi scripsi.C.de her.inst. Thoman.

•Tamen glo. potuit hic accipere q̄relā large p oī remedio im-
pugnandi.i. pro remedio vniuersali ꝯ volūtatē pⁿnā. Uel po-
test accipi put accipit in.l.oīmodo. C. de inoffi.test. in qua ha-
buit minus legitima potuit q̄relare ac si esset exheredatus in
totum,l.cū querit.C.de inoffi.test. ⁊ d.l.oīmodo. Cōiter tñ in
suo principali dicto reprehendit gl. hic p Angel. Cy. ⁊ alios.
Cum dicit filius institut⁹ in re certa dato coherede vniuersa-
li hr̄ loco legatarij preterquā quo ad querelam excludendā: nō
vr̄ verum: q: seq̄ret ꝙ filio instituto in re certa dato coherede
vniuersali haberet locum ius accrescēdi in hr̄ditate repudian-
te suo coherede vniuersali: q: semp hr̄ loco legatarij preterq̄
in querela: q: cōstat ꝙ inter hr̄dē ⁊ legatarios nō est locus iuri
accrescendi.l.vñ quā.C.de fideicō. Nō ōz si hr̄s repudiet lega-
tarij nihil hñt: ergo nō est locus iuri accrescēdi: ⁊ sic fil⁹ istitu
tus in re certa non haberet ius accrescēdi: ꝙ nō est dicēdus, q:
frustra ⁊ supuacuo inductū est n iure ꝙ filio dz relinqui titulo
institōnis: ⁊ nō sufficit dare filio titulo legati si verū est qd̄ plus
non esset titulus institōnis rei certe quā titulus legati lex esset
imposita verbis nō reb⁹ ꝯ.l.si.in fin.C.cō.de le.c.cōmissa.de ele.
4 lib.vi. ¶ †Uñ p doct.cōiter cōcludit: ꝙ fil⁹ institut⁹ in re cer-
ta hz ius accrescendi. Et quo ad h̄ hr̄ loco hr̄dis: iuxta.l.i.§.si
ex fundo. de her. instit. de quo consueuit dici plenius in. d.§.
ex fundo. ⁊ in.d.l.ex facto h̄. ⁊ in.d.l.quoties. Et pptera dicit
h̄ Cy. ꝙ institut⁹ in re certa dato sibi cohr̄de vniuersali hr̄ lo-
co hr̄dis quo ad cōsequēdū bñficium.l.si.C.de edic.di.adri.tol.
Ubi si quis est institutus in aliqua parte hr̄ditatis pōt cōpa-
rere coram iudi. ⁊ ostendere testm̄ non esse abolitū: nec cancel-
latū ⁊ petere se mitti in bo.pos. hereditatis: quo ostēso iudex
summatim dz eū immittere: ⁊ multa hz priuilegia beneficium
huius.l. de quibus ibi. ¶ Et hoc priuilegio gaudet institut⁹ i
re certa dato sibi coherede vniuersali: qui articulus hic nō tan-
gitur per alios: ⁊ non est hic proprie locus suus: sed tangit in
d.l.si.C.de edi.di.adri.tol.in versi.ex parte. ⁊ per Barto.in d.l.
ex facto. per alios in.d.l.quoties. ⁊ per repetentes in.d.§.si ex
fundo. Spec. ⁊ Joan.an.in ti.de testa.§.sequit. ver. quid si qs.
cum cōcor. de quibus in locis preallegatis. ¶ Dom solitus tenere
opi.que hz ꝙ institutus heres in re certa non habet beneficiū
d.l. fina. nisi qñ coheres vniuersalis repudiauit presertim per
tex.in.d.l.fin.in versic. ex parte vbi heres institutus in re certa
5 non dicit institutus p parte: sed in quota. ¶ †Juxta gl. dicit
Ro. hic dum gl. vult filiū institutū in re certa habere loco he-
redis quo ad excludendā q̄relā: q: satis est ꝙ habeat titulo in-
stitutionis: nam s̄m eum lz regulr̄ filio debeat relinqui titulo
institutionis: tñ dz limitari singulariter s̄m ꝙ limitauit Bal.
in.l.maximum vitiū.in.vi.col.C.de libe.prete. in ver. vlterius
querit: nisi statutum veniret derogatiue ad ius cōe circa legiti-
mam puta disponēdo ꝙ sufficiat partē relinquere filio qntam
partē quoquo relicti titulo: mouet q: statutum veniens dero-
gatiue ad ius cōe nō dz interpretari s̄m ius cōe: sed simplr̄ p-
ut iacet: alleg. in arg. plura iura maxime.l.i.§.vt hnoc.C.de in-
sti.codi.confir. Tamen dicit Ro. se alias apud Ualentiā contrarium
cōsuluisse: ⁊ dicit se putare bene consuluisse per rationes quas
hic non alleg. ¶ Addatur ꝙ illam decisionem Bal. sequitur
simpliciter tāquā no.in.l.si.§.in computatione. C. de iure deli-
a beran.ᵃ ¶ Addo etiā qd̄ illud idē qd̄ Bal. hic concludit vult
etiam in.c.cum non liceat in vlt.col. de prescrip. vbi dicit: ꝙ si
statutum induxit qd̄ in actionibus psonalibus sufficit prescr.
x.ann. vbi alias.xxx.requirunt de iure cōmuni.l.sicut. in.l. oēs.
C. de prescri.xxx.an. si contingat litē cōtestari sup actione pso-
nali anteq̄ decursa esset prescriptio perpetuabitur in hoc ca-
su actio ad.xl. ann. ¶ Et dicit quod non: quia lz de iure cōi si
lis sit contest. super actione personali perpetuetur in. xl. ann.
l.si.C. de prescrip.xxx.an. tamen hoc est iure cōi s̄m ꝙ actio ha
bet vitam.xxx.an. adeo lex facilius augmentauit vitam ad. xl.
6 †Sed quando statutum venit derogatiue ad ius cōe non de-
bet interpretari scd̄m ius vel a iure quod venit correctiue ar.
l.qui cum vno.§.qui post desertionē.ff. de re mili. est singularis
decisio si est vera. Tamen puto in puncto iuris veriorem esse
contraria: q: statutū veniens etiā derogatiue ad ius cōe reci-
pit interpretationē passiue a iure cōi.l.i.§.lex fal. cum ibi not.
per Bar.ꝯ.ad.l.fal. cum concor. quas ibi dedi vñ si vera est di-
cta doctrina Bal. sequeret ꝙ si statutum disponeret ꝙ filiusf.
posset testari: ⁊ sic veniret derogatiue ad ius cōe contra.l. fili⁹
familias.C.q test.fac.pos. ⁊ ꝯ.l.q in potate.ff. de te. non requireret
ꝙ testes essent rogati: ꝙ sint septē: ⁊ ꝙ habeat locum.l.fal.ꝯ
no. per Bar. ⁊ oēs in.d.§.lex fal. ¶ Pro hoc adduco quasi in
terminis decisionem Joan.cal.in consi.xxxii. sub rub. de testa.
⁊ vlti.si testator vbi concludit ꝙ si statutū auget legitimam fi
b liorum habebūt tunc locum iura cōia disponētia de legitima:
vñ filius in tali legitima non poterit grauari sicut ius cōe di-

sponit.l.qm̄ in prioribus.C.de inoffi.testa. ⁊ mouet etiā per.d.
7 §.lex fal.cum si. ¶ †Confirmo etiā p id qd̄ dicit ipsemet Bal.
in rub. extra de eo pos. ⁊ pprie.in vlti.col. vbi dicit ꝙ si statu-
tum venit ad ampliandum ius cōe: tunc idē erit in ampliante
qd̄ in ampliato, alleg. in arg.l. inter socerum.§.cum inter. ff. de
c pac. doc. bene facit: quia statutumᶜ recipit interpretationem
declaratiuā n iure cōi.c.cū dilectus: de consuet. ergo illud ver
bū relinquere teneat dz recipere interpretationē s̄m subiectā
materiam: nec iura alleg. p Bal. in cōtrariū vident aliquo mo
do contraria vel probare illud ad qd̄ allegant. teneatis menti
q: sepissime accidit: q: habemus ꝙ iura recipiunt interpreta-
tionem a iure cōi.l.si.C.de nox.d.c.cū dilectus. pbant eā q̄ di-
xi p tex. etiā iuncta gl.in aut. offerat.C.de lit.cōte. vbi dispo-
sitio aut. correctiue ⁊ g̃nalr̄ loquētis distinguit p antiqua iura
ff. per.l. sciendum in prin. q satis.cog. ¶ Glos. in ver. teneri qua
actione cōueniri debeat iste heres scriptus in scd̄o testō pro fi
deicommisso restituēdo an actione ex testamento ex primo an
ex scd̄o: ⁊ dicit ex primo non, q: nō vz: ⁊ nō pōt qs decedere cū
duobus testamētis excepto milite: iō aget ex scd̄o. hec rō non
vr̄ oīno bona: q: id qd̄ hic dr̄ haberet locū ēt si ēēt miles ⁊ scd̄
do testō disposuisset eodē mō quo hic.s. volo manere primum
testm̄: tunc vr̄ grauare velle s̄m hr̄dē: vt restituat p fideicōmis
sum hr̄di pmo. Probat p.l. q̄rebat. ff. de te. mi. vñ fideicōmis-
8 sum non pōt peti nisi ex scd̄o testō in quo est factū. †hoc inde
cit hec gloss. ad.q. pone snia lata est n qua est appellatū iudex
appellationis cōfirmat pⁿmā cōdēnatoriā ex qua agēdū erit: ⁊
dicit ex vltima ꝯfirmatoria pⁿme sicut h̄ dr̄: qd̄ ex testō cōfirma
torio aget vt hic: ⁊.d.l. querebat.ꝯ.alle. remittit tñ se finalr̄ ad
no.in.l.furti.§.i.ff. de iniu. vbi hic ita tenet. ¶ Circa hoc vlti-
mū an actio oriat ex scd̄a snia ꝯfirmāte an ex prima cōfirmata
Bar. ⁊ doc. h̄ cōiter approbāt opi.gl. ⁊ rō est s̄m Bart. q: non
pñt stare due snie valide sup eadē re. C. qñ prouo. nō est neces.
l.i. ergo opz nos dicere solum agi ex scd̄a: q: pⁿma fieri nō pōt.
hāc rōnē ipugnāt Nico de nea. ⁊ Ang. h̄ ⁊ cōiter Mod. hic q:
bñ est verū ꝙ in eadē instātia nō pñt ferri due snie valide: sed
in noua instantiā pōt ferri snia q̄ est valida ⁊ remanebit prima
valida etiā si prima trāsiuit in rē iudi. excepiā inīcto antiquam
action vz snia si nos opponat exceptio rei iu. ꝙ antiqua actio
durat. glo. in.l.i.C. si plu. vna sen. ⁊ in.l. duobus. ⁊ ibi no. Bar.
ff. de excep. rei iud. ⁊ ibi tenet qd̄ nunc dico: sed alia est instātia
pncipalis cause ⁊ appellationis.l. ita demū. ⁊ ibi no. C. de pro
cu.l.pe.ff.iu.sol. ergo dz valere vtraq3 snia. Melior ergo est rō
propter quā dr̄ ꝙ ex scd̄a snia cōfirmante dz agi nō ex prima:
q: ppter appellationē fuit rescissa pⁿa snia.l.i.§.si.ff. ad turpi.
p quā ita tz idē Ja.bu.in.d.l.i.C. qñ prouo. nō est necess. ⁊ An.
⁊ Mod. in.l.i.ff. de re iu. vbi Bar. fuit in eodē errore in quo as-
signat eandē rōnē quā h̄ ⁊ minus bñ: vñ ēt cōcludo qd̄ ex scd̄a
snia lata in cā appellatiōis qñ est cōfirmatoria pⁿme agi dz non
ex pⁿma p quo bon⁹ tex. in aut. si qs litigantiū. C. de episc. aud.
⁊ in.l. tale pactū.§.q prouocauit ff. vnam lec. vbi iudex appellā
tiōis exequat sniam: istā opi. cōfirmat gl. in.l. eos in pñci. ⁊ ibi
doct. C. de ap. ⁊ in.§. sed ⁊ si qs prior.q.mo.te.infir. ⁊ in.c. pasto
ra.§. preterea. ⁊ in.c.cū dilecta. de of. de leg. ⁊ bñ pbat i.d.l.furti.
iuxta prin.ff. de his q no.infa. bene facit.d.l. demū. vbi p appel-
lationē reducit pⁿa cā ad eum statū in quo erat tpe li.cōte. in
cā prin. quo tpe nō erat lata snia ergo extinguet snia p appel-
9 lationē. ¶ †Gl.si.ex intellectu huius.l. gl.no. s̄m Bar. ⁊ alios
ꝙ g̃nalis cōfirmatio facta i scd̄o testō nō trahit ad id qd̄ spālī
ter cassatum est in pⁿo testō: bñ faciūt iura dicētia ꝙ spēa
derogat g̃nali.l. vxorē.§. felicissimo de leg.iii.l. sanctio legum. cū
si. de pe.l. doli clā. in pn.ff. de v.ob. vbi g̃nalis clā doli nō refer-
tur ad ea vbi erat spālr̄ puisum. ¶ Aliū dat extra gloss. intel-
lectum Bart. hic in si. q: pōt intelligi: ꝙ testator dixit qd̄ pro-
hibuit heredem institutum in re certa plus petere posse: quod
non valet testamentū si aliud non sit coheres datus in vniuer-
so per.l. quoties.§. si duo. ff. de heredi. institu. ⁊ ibi Bartol.
plenius: quia videtur repugnantia in continere hic testamen-
tum: quia non potest decedere pro parte testatus ⁊c. vt in re-
gula ius nostrum. ff. de re.iu. ⁊ Ang. hic idem tenere videt licet
male referat verba Barto. ⁊ plenius per Ang. in.l. pe. ff. de in-
iu.test. Dy. autē ⁊ multi alij contrariū tenent: qd̄ uno testm̄ vz
maxime p.l. si ita qs heres institutus fuerit excepto fundo. ff.
de here. institu. aliquis instituit quem heredem excepto fundo
quem tñ reliquit nemini vitiatur illa exceptio ⁊ testamentum
valet et decedit testatus in toto. sic ergo dz esse in proposito.
tñ q: alij non tangunt istum articulum hic non attingā: sed re
mittam me ad ea que dixi in.l. quoties in si. de here. institu. vbi
sum sequutus Dyn. ⁊ alios quosdam opin. videt magis cōis:
posset ēt intelligi iste tex. ꝙ sit sensus lr̄e ꝙ hereditas per fidei
commissum dz restitui instituto in primo: co ipso qd̄ dixit testator
in scd̄o

a ¶ C. de iur. de-
libe. addō qd̄ pa. de
cast. ibi tenet cum
Bal. vide Joā. de
imo. in.l. si vero.§.
de viro. in primo
mēbro. ff. sol. ma. ⁊
vide Angel. non
potest. ff. d lega.i.
Tho.

b ¶ Legitimā filio
rū. adde aut. no-
uissima. C. de inof
fi. test. ⁊ in aut. de
trien. ⁊ se. col. iii.

c ¶ Recipit. adde
c. cum dilectus de
de. cogni. Bar. in
l.i. ff. de mu. ⁊ ho.
bart. in.l. liberorū
ff. de vel. signi.

in scdo testō velle valere primum saluo nisi fortasse adiecit qd
vult valere primū niā quo ad instōnem in eo factā: qz tunc nō
haue locū fideicōmissum de quo hic: ita vr̄ esse de mēte dy.
hic. Tamen si tenemus quo ad sm intellectū opi. cōtra bar. ex
intellectu.l.quoties.§.aliqñ.hz locum intellō bart. hic in text.
et tunc rñdet qꝫ iste tex.hz plures intellō: et tunc si potest quis
probare hoc alio modo probet.l.in ambiguo. et ibi no. bart.ff.
de re.du.nō enim appet hic qd testator dixerit qꝫ non pōt plus
10 petere. ¶ †Ultimo tangit hic Ro.qd.de quo dixi in.l. qd ita.
ff.eo.qꝫ fideicommissum vr̄ trāsmitti ad heredes suos etiam
si fideicōmissarius veri similis decedit ante aditā hereditatē: et
ita retuli ibi cū quo doc.cōiter ita tenēt in.l.cū filio. de lega.j.
tñ ipsemet Bar.in.l.j.circa prin.ff.de iu.codi.dedit vnam sin-
gularem limitationem non hre locum quādo fideicommissum
relinqueret ex clā codicillari adiecta in testō: qz vertit cū testi in
codicillis ita dicit ibi Bartol. per.l.querebat. de test. mi.ergo
hz eundem effectum ac si esset hereditas directo in testō data
quo casu non admitteretur añ aditam herede mortuo.l.vnica.
§.in nouissimo. C.de cadu. tol.l.qm̄ sororē. C.de iu.deli.ita hic
non dz trāsmitti añ aditā hereditatē in.d.l.quidam. ita tenui
cum bart. et reprehendi nonnullos Mod. tenentes contrarius
vbi nō feci mētionē de Ro. hic qui tz cōtra bart. per tex. ibi in
qui dicit hic text. appellat fideicommissum hoc non negauit
Bar.sed dicit qꝫ hz instar hereditatis directe. alleg. etiā Ro.
hic.l.ij.ff.ff.de iu.codi.que melius facit.

1 ☞ In loco legationis potest cogi heres adire etc.
2 Qui fungitur officio legationis: eo durante nō potest in loco legationis conueniri.
3 An legatus possit durāte officio cōueniri p actu momētaneo.
4 Etiam restitutio fideicōmissi petitur iudicis officio.
5 Habenti officium potest aliud dari propter quod non distrahatur ab illo.

1 **Si legatus.** ¶ †In loco legationis potest cogi heres adire: et qꝫ nō
recusat simplr: sed dicit se velle deliberare pōt co-
gi adire et ad restōnē dabitur tps.l.qd deliberet an
velle totam hereditatem restituere: vel quartam retinere. h.d.
2 ¶ †Premitte qd qui fungitur officio legationis durante eo
non potest in loco legationis conueniri etiam si ibi sortiretur
a alias forum: vt Rome que est communis patria[a] .l. Roma.
ad municipia. tamen ibi non potest interim conueniri: vt.l.ij.
§.legatus. et.§.oēs.ff.de iud. ¶ In tex. ibi non multum officio
computentur etc.subaudi qz de facili adire potest et verbo resti
tuere: et sic est actus momentaneus: vt.j.eo.l.restituta: circa
princip. Et hoc ideo qz periculum est in mora: vt pereat fidei-
commissum si ante aditam hereditatem decederet heres.l.ille
a quo.§.si.de testō.ff.eo.vñ fideicōmissario subuenit: vt possit
3 heredes cogere adire etiā durante officio legationis. ¶ †No.
b legatarius[b] posse conueniri durante legationis officio pro actu
momentaneo: qz cessat tunc ratio.l.phibētis eam conueniri.s.
ne distrahat ab officio legationis.d.§.legatis cum si. Dicit tñ
hic Pau.de ca.in lec. padua.tex. illū intelligi debere qñ in lo-
co legationis sortiebat forum heres puta Rome erat legatus
in qua Roma cōi patria sortitur forum. d.l. Roma. et ibi no.
j.ad munici. alias sm enim non posset ab incompetenti iudice
compelli. ¶ Sed dic qꝫ cōtrariū sensit gl.in. d.l.si alio.in prin.
in ver.abst.ff.eo.ibi enim glo. dicit maxime etc.pro hoc facit iste
text. et iste indistincte loquentes et hoc toleratur ne pereat fi-
deicommissuz sicut et toleratur hoc rōne quod cogatur heres
inuitus adire ante euentum conditionis fideicommissi ne pe-
reat fideicōmissum.l.apud iulianū.§.satisfia. ff.eo.et.§. verum.
Et istam partem tz Jmol.in.l.recusare.§.si quis alio.eius seq.
ff.eo.sed Paul.in lect. padua. ibi tz illud idem qd ipsemet hic
tenuit in lec.padua.tñ ipsemet Pau. in lect. bon. tenuit illud
qd tenui.ff.et sic est contrarius: et hoc per istum tex. indistincte
loquentē et ne pereat fideicōmissum. Subdit tñ ipse qꝫ si lega-
tus expleuisset offm̄ et esset in actu discedendi nō dēret ibi cō-
pelli vbi nō sortitur forum: qz rō quare pōt compelli est ne pe-
reat fideicommissum. eo qz heres posset decedere ante aditam
hereditatē.d.l.ille a quo. Itē est rō qꝫ non pōt discedere durā-
te offō legationis: ergo si erat in actu reced ..li cessat dicta rō:
ideo non dz ibi posse conueniri coram iudic. alis incompetēti.
Sed hoc vltimum dictum suum mihi non plz: quia licet cesset
hec vltima rō tñ non cessat prima.s.quod heres posset decede-
re et sufficit quod vna ex pluribus rōnibus vigeat arg.§. affi-
neatus.in sti.de nupt.l.sed et si non lex. de he. insti. et no. in.l.li-
berorum.§.notanter.ff.de insa. et in.l.si ventri.§.fi.cum si.j. de
4 pmisle.etc. ¶ †In glo.in ver.iudicium ex ista gloss. not. quod
etiam restitutio fideicommissi petitur iudicis officio et idem
vult glo.in.l.ij.ff.de fideicommiss.he.pe. et in.l.non est.j.eo. sed
illa glo.in.l.et fine scriptura.C.e.dicit qꝫ restitutio fideicom.pe-
titur iure actionis vtilis et directe: aut enī fideicōmissum pe-
titur ex codicillis: et hz locum vtilis actio ex testō: qz codicilli
largo vocabulo nōīe testamenti: qz relicta in codicillis vtili
actione ex testamento petuntur: vt est gloss.ordina.in.l.ij.C.cō
munia de leg. Aut relinquit in testō et petit restō directa actio
ne ex testamento. Ey. vero in.d.l. et fine quez refert. et sequitur
Bar.hic distinguit alr vz an heres sponte adiuit et fideicōmiss
si restō petatur actione ex testō.ita loquitur gl. in.d.l. sine scri-
ptura.aut non sponte adit heres: sed inuitus cogitur et officio
iud.petitur non solum qꝫ cogatur adire: sed et quod restituat.
l.qz proferat.ff.e.et.§.sed qz heredes. cum se. ibi dum dicit ius-
su ptoris adeat et restituat: et.d.l.qz poterat dicit adire et resti-
tuere: et cum ista opi.hic transeunt Rapha.cu.hic: et Pau.sed
Aug.et Jmo.tenēt in vno contra bart.et seq. quia vult Ang.et
Jmo.qꝫ etiam qñ coacte adiuit peteretur restō fideicommissi
actione ex testō. Mouetur qz per aditionem quātumcunqz co a
actam inducitur quasi contractus ex quo obligatur heres fi-
deicommissario.l.apud iulianuz.§.si.j. quib.ex cau.in pos.ea. et
Quia coacta fuerit aditio tamen vz quasi fuerit coactio facta
legis autoritate et pretoris et voluntas coacta voluntas esse dr b
l.si mulier.§.pe.ff.qꝫ metus causa: et facit.l.cum proponas.C.de
he.instit.vnde videmus cōfirmari omnia contenta in testō per
aditionem coacte factā sicut p aditionem sponte factam.l. cum
quidam.§.si quis cōpulsus. ff.eo. ¶ Nos ob.l. qz poterat.cum
si.qz rñdet Jmo.post Ang. qꝫ lz ibi dicat qꝫ cogit adire et resti
tuere: tñ intellr diuersimode quia cogitur adire iudicis officio
mercenario deseruienti actioni ex testamento: iuxta not. in.l. c
iij.C.depos. ¶ Addatis qꝫ pro Ang.facere vr tex.in.l.papi.
in ver.alia actione.j.eo.et ita etiam per illuz tex.tenet ibi Ang.
sed Barto.ibi tz opi.quā ipsemet tz hic: et rñdet ad istum tex.
qꝫ ibi actionis verbo comprehenditur etiam iudicis officium.l.
actionis verbo. et ibi no.j.de ac. et ob. vel etiam potestis rñde-
re: qꝫ ibi dū dicit actione dz intelligi.i. coactione. et sic non facit
pro Ang.vel etiam pōt rñderi fm Jmo. in.d.l. papi.qꝫ ibi tex.
dū loquitur de actione non loquitur quo ad restōnem: pz qz
in versi.seq.qui incipit de illo tractat ibi de restōne: vñ possu- d
mus sustinere opi.Bart.per iura sua: et non ob.rñsio data per
dictos doct.qz qñ in lege ponuntur duo casus sub vna deter-
minatione dz ita intelligi: vt pariformiter determinentur illi
duo casus.l.iam hoc iure.de vul.et pu.l.Quis.C.de impu.et ali.
spāliter no.bar.in.l.si cum dotem.ff.so.ma. ergo iura alleg. per
Bart.cum ponāt sub eadem determinatione actum cogendi
adire et actum cogendi restituere dēnt intelligi: vt pariformi-
ter illi duo casus determinentur. Et sic quod eadem censura
fiat coactio adeundi et restituendi. Non nego tñ qꝫ si separatim
fieret actus cogēdi adire ab actu restōnis qꝫ posset etiam peti
iure actionis restō fideicommissi: per no.per.Angel. et isto mō
5 pñt etiam reduci opi.ad concordiam. ¶ †Item no. qꝫ habenti
vnum offm̄ pōt dari aliud per quod non distrahatur a primo
vt hic: et.l.duorum libertus.j.de ope.lib. ¶ Item not. in vers.
et licet: qꝫ etiam ille qui non recusat adire: si tamen non adit co-
gitur adire.

1 ☞ Fideicommissum vniuersale dicitur si quis grauatur restituere bona vniuersaliter.
2 Indefinita equipollet vniuersali.
3 Idem est dicere bona mea qꝫ hereditas.

1 **Si quis bona.** †Fideicōmissum vr̄ esse dr si
quis grauatur restituere bo-
na vlr vel indefinite lz de hereditate nulla sit facta alia mentio
2 hoc dicit. ¶ †Not. qd indefinita equipollet vli[c] de quo plene
c in.l.si plibus.de lega.ij.in prin.vbi late per Bar, et i.c. vt circa.
3 per gl.de ele.li. vi. ¶ †Scdo no. qd idem est dicere bona mea
d qꝫ hereditas[d] vt hic in tex. et.l.cogi.in prin. iuncta.l. preceden-
ti.ff.eo. De quo per Barto.in.l.si quis seruum.§.si.cum.l.se.de
le.ij.vbi.hr̄ qñ appōne bonorum intelligatur deducto ere alie
no: et in.l.si.ff.de vsufru.lega. ¶ Extra glo.opponit Bar. de.l.
quintus.§.argento.ff.de au.et arg.le.vbi meum esse dr pro quo
datur res ven.et tñ appōne meorum: venit actio pro qua non
dat rei ven.l.si in rē.de rei ven.veritas est qꝫ qñ dictiom meum
adiūgit aliqd pticulare subitātiuū vt fundū meū, seruū meuz:
veniunt solū que vendicari possunt: sed si dico indefinitū. omnia
bona lego tunc veniunt actiones et iura.

1 ☞ Filio familias: vel seruo potest fieri restitutio etiam non precedente iussu, dummodo postea ratificetur.

1 **Si filio.** †Filiofamilias vel seruo fieri potest restō
hēditatis ēt nō pcedente iussu pris vel dñi
dūmodo postea pr̄ vl dñs ratificet.h.d.vl sic.nō vz restō fideic-
cōmissi factā nisi zsenciēte vl ratū hñte eo: qñ in ei9 ptāte ē fidei
cōmissarius.h.d. ¶ Not. qꝫ dixi in summario aliud. si esset in-

a ¶ Cōis pria.adde doc.i.c.si.de fo.cōpe.l.l.ij.i.§.oēs. de iud.

b ¶ Legatū. adde Anto.de bu.in.c. cum contingat in pri.colum. de iureiuran.idē Alex. de bu.l.c.ceterum. de iur.cal.

c ¶ Uniuersali.adde Old.consi.c.in ci. in executione. Alex.cōsi.l.xj. in cipi.visis test.in.ij. volu.idē alex.cōsi. vij.incipi.sup hac dubitatione. in.j. vol.

d ¶ Hereditas. Adde tu eūdē alex. in.l. marcellus.§. qdā circa fin.ff.eo.ti. et facit tex.i.l.initia. ff.de lega.ij.natura hereditatis nihil aliud est qꝫ succeßio i vniuersuz ius.l.hereditas.j. de reg.iu. Dic bonorū appel. vt hereditas vniuersitatem quandam et ius successionis et nō singulas res demonstrat.l.bonorum. et ap.j.de verb.sig.et istud p cedit vt dz in bonis relictis nō in bonis meis. Alex. post bar.l.l.oībus §.q suspecti. col. iij.et.iiij.et i.l.nati9. j.e.et p eūdē Alex. in.l. hēdes mei.§. cūcta.j.e.et i.l.cūq col.j.et in.l.marcel lus.§.quidaz hoc. eo.ti.Fran.

additione hereditatis: quia oporteret qd isto iure procederet iussu. l. si qs mihi bona. §. iussum. ff. de acq. he. et q sit rō dfie inter aditionē hereditatis et restōnē fideicōmissi: vide p Bar. et alios in. l. seruo inuito i pa. ff. e. Hic nō sunt aliqui nisi q hodie determinatur p. l. si an pn. C. de bo. q lib. quia etiā si pr nō vult cōsentire, nec ratum habere: tñ acquiritur fideicōmissum filio inuito patre.

1 ☞ Si grauatus restituere retinet quartam in re certa: nō tenetur ad onera hereditaria.

1 **Multum.** † Si heres rogatus restituere retinet quartaz in re certa vel pecuniā nō tenet ad onera hereditaria ad que alias teneretur pro rata. hoc. d. Ro. summarium et qd dr in. l. i. §. si heres. q actio personalis non sequit successorem certe rei: vñ hic actiōes psonales nō sequunt illū quem res perticularis hereditaria sequitur: vñ si apud heredem remāsit vna res pticularis quā percepit loco trebel. nō conuenit a creditoribus hereditariis. ¶ Gl. j. inquātu3 oppo nit de. l. non amplius. §. fin. cū. l. seq. de le. j. remittit ad not. in. l. marcellus. in. §. res que. in fi. gloss. mag. ff. eo. Et ex ibi not. non hētis perfecte solonē ibi dicit q detrahi pōt in vna re falcidia vel plurib' qñ adinuicē legatarij et heres conuenerunt in vna vel pluribus detrahitur aliñ heres aliquā res alienasset si mala fide dz imputari tota in trebel. ex arbitrio iudicis. Unde licet glo. et doc. aliñ non rñdeāt dicatis, vt plene p Bar. in. l. in quartam. ff. ad. l. fal. vbi dicit q falcidia dz detrahi regulr de singulis rebus, vt. d. l. ij. C. ad. l. fal. Tñ vbi de hoc incommodaretur patrimonium dz iudex arbitrio boni viri assignare quartam fideicommissario in vna vel plibus rebus. d. l. non amplius. et per. l. ij. C. qñ et qui. quar. pe. De quo etiam hic glos. allegauit. cum dicit qñ res vna dz diuidi inter plures dz fieri per sortem, secus vbi testator prouidisset vt hic. vbi patrimoniu3 incommodaretur, vt. ff. retuli.

1 ☞ Princeps rogatus restituere non solet quartam retinere, vel facere sibi eam supplere.

1 **Si princeps.** † Princeps rogat' restituere hereditatem non solet quartam retinere vel facere eam sibi supplere si minus quaz quartam sibi relictum est. h. d. ¶ Ex tex. in ver. donare, collige ar. sm Ro. hic, q id qd detrahit heres pro quarta sibi debita non vr debitū legatarijs vel fideicōmissario naturaliter. Nā si diceretur debitum naturaliter non diceretur donari qñ plene esset restitutum non retenta quarta, quia ille qui est obligatus naturaliter tñ ad aliqd soluendū si illud soluat non dr donare. l. hoc iure. §. pe. ff. de do. communis opi. tñ gl. et doc. vr esse in ɔtrariū vt retuli in. l. iusta pun. ad. l. fal. et no. glo. et oēs. in. l. j. ff. de cap. di. inde. et in. l. cum quis. ff. de iur. et fac. ign. cum si. Et ad istum tex. posset rñderi tenendo opi. contrariam qd cum tex. in. l. j. et in. l. error. C. ad. l. fal. cum si. videatur dicere talem quartaz esse debitaz naturaliter: ideo hic in tex. versi. donata rōne subiecte materie debet intelligi impropria donatiōe. s. habito respectu quod erat indebitū ciuiliter sicut etiam accipitur improprie donatio in. l. si vno. in pncip. C. loca. et no. l. l. donari. ff. de re. in. vbi per gloss. ¶ Ia glo. dic q illud qd hic dicit gl. cōiter tenetur l3 sm gloss. hic quidam dixerunt per hanc. l. quod nūquā dz detrahere treb. per tex. nostrū qui in veritate dicit cōtrarium in versic. donata, quia si non vult donare non cogitur donare. Et quia non dz imperator esse deterioris cōditionis quā alij cu3 etiam non velit esse melioris in his que sunt de ordinaria potestate nisi in casibus in quibus specialibus vere est expssu3. l. digna vox. C. de legi. et. l. ex imperfecto. C. de testa.

a Futur. vid. plene p. d. auf. l. l. ij. i. j. col. et seq. C. d iof. te. § ista r'la vbi ponit r'las cū multis fallētijs ocial. l aut. si q mlier. l. iiij. co. C. de sa. san. ec. et fel. in c. cam te. in prin. de rescri. qb' adde Se. l. c. sū in l filius. §. j. de prebē. li. vj. et l. c. pōderet in fi. h. dilun. q q dixit in supplicatiōe qd scribebat in registro pape nō dicit mētitus l3 nō dicā cepisse scribere ex q erat deputatus ō pximo debebat scribere et addō et q ponat Bal. in. c. si p ea i. vj. col. C. mā. q fideiussor ō breui cōdemnandus pōt agere contra principalem debitore sicut si eet cōdemnatus. Tho.

1 ☞ Si seruo hereditario relinquit libertas pure, et hereditas in diē potest seruus heredes cōpellere ad adeundū ante cōditionis euentū, secus econtra.

2 Paria sunt quem esse habilem de presenti, vel de proximo futurum habilem.

3 Ua libertas data contra voluntatē testatoris valeat.

4 Stante statuto q potestas. x. diebus ante finem officij debeat facere talem propositionem, an possit facere ante.

Si cui pure libertas. † Si seruo hereditario relinquitur libertas pure et hereditas sub conditione, vel in diem potest seruus heredes compellere ad adeundum ante conditionis euentum secus ecōtra si libertas in diem vel sub conditione et hereditas pure relinquitur. hoc dicit. vsq3 ad. §. si sub conditione. ¶ † Not. 2 paria quem esse habilem de presenti, vel de proximo infallibiliter esse futurum' habilē. facit. l. pe. ff. de test. mil. et bonus tex. in. l. mulier. §. non est, et ibi doc. ff. eodem. potest induci ad no. per Bal. in. d. l. pe. an licentiatus qui de proximo est doctorandus veniat appellatione doctoris: de quo dic vt per Bald. ibi, et in. l. j. ff. so. ma. et in aut. habita in. vij. col. C. ne fil. pro patre. et in. l. sed reprobari, post princi. ff. de excusatio. tut. et per Do. de sanct. gemin. in proe. vj. lib. et Rayn. in. d. l. mulier. §. non est. et ibi fortasse tetigi aliquid communiter tenetur quod non veniat appellatione doctoris, quia non est futurus doctor infallibiliter, quia vt dicit Bald. in. d. l. penulti. est examinendus in publica lectione, et approbandus, quia potest reprobari, quia constat qd scholaris vel non doctor non h3 priuilegia doctoris. Bart. in. l. legatis. §. ornatricibus. de le. iij. et in. l. j. §. nec castrense de coll. bo. ¶ Item pro declaratione lre quero que sit rō primi dicti, et que sit ratio diuersitatis inter primum et scdm dictum. Rō primi est, quia quam primū est adita hereditas cōpetit libertas, et sic habilitatur seruus ad hereditatē restituendam. vt hic in gloss. In secundo non habilitatur ante diez venientem, nec ante habilitatur ad libertatem, nec ad hereditatem nec ob. si diceretur quomodo est qd in primo casu h3 non solum libertatem, sed et hereditatem ante euentum conditionis q est contra voluntatem testatoris. Dic q istud sit ac pereat fideicommissum casu quo eueniat conditio fideicommissi et in dñium herechis recusantis adire, et si postea non venit conditio fideicommissi bona assignant creditoribus iuxta. l. apud iulianum. §. antistia. ff. e. secundum veram opi. de qua dicēz in gloss. et sic aditio et restō pro non facta hr deficiente conditiōe et per cōsequēs in effectu non fit contra voluntatez testatoris. ¶ Gloss. super versi. non potest. querit quid fiet de hereditate deficiente die fideicommissi, dicit venditionem fiendam de hereditate et assignandum precium creditoribus hereditarijs vt. j. ea. l. postulante sticho. et. d. §. antistia. doc. cōmuniter hic transeunt cum gloss. excepto Imo. qui dicit se putare quod imo in casu isto: bona sint assignanda creditoribus, nec sit faciēda venditio: quia ex quo fideicommissarius remanet liber et restitutio est sibi facta pōt defensare hereditatez: facit secundū eū. l. post mortem cum ibi no. C. de fideicō. vbi grauatus restituere post euentum conditionis pōt restituere añ si vult: et non obst. d. §. antistia. et. d. l. postulante sticho, quia sm eum: ibi ideo venduntur bona seu assignantur creditoribus, quia decesserat fideicommissarius sine herede: vnde nō est ibi qui defendat, et facit sm eum id quod no. gl. mag. in. d. §. antistia. Sed dicetis quod ipsemet Imo. in. d. l. apud iulianum. §. vtrum. super gloss. in versic. decesserit, t3 contrarium eius q ipsemet voluit hic, quia ibi vult q quātu3 ad. d. §. antistia. vbi fideicōmissarius decessit añ euentum cōditionis non refert an fideicōmissarius decesserit cum herede, vel sine: quia etiam si cum herede non transmittetur ad heredem per. l. vnicam. §. sin autē aliquis sub conditione. C. de cad. tol. et. l. si ita legatu3. §. illi si volet de leg. j. et non dz operari plus hic casu aditio coacte facta quā facta spontanee: et nō dz ille effici fideicommissarius contra voluntatē defuncti testatoris. l. sed si ante. ff. eo. et de voluntate testatoris vr esse q non h3 fideicōmissum fideicōmissarius conditionalis nisi conditio euenerit per. d. §. sin autem aliquis sub conditio. sm eum. Sed ita est q in. q. glo. conditio hic deficit: ergo idem erit prout est in. d. §. antistia. nec ob. d. l. post mortem. cum ibi not. quia rñdeo qd ibi non loquitur qñ conditio deficit prout in casu nostro. ¶ Pro ista opi. occurrit, nam vr bene facere lra ista hic dum dicit deficiente conditione libertas eripi non potest: nam cum tex. in libertate rñdeat illam subsistere et de fideicommisso nihil dicat vr innuere qd contrarium sit de fideicommisso. l. cum pretor. in prin. ff. de in. et. l. si fine. §. sed quod papi. cum gloss. no. ff. de mino. c. ij. de transla. prela. vnde puto gl. esse verissimam.

3 ¶ † Glo. in versi. si contra voluntatem in. l. si cui pure. §. fin. opponit: tex. videtur innuere quod libertas data contra voluntatem testatoris non v3, sed contra de. l. si filius. de dolo et. l. seruus. §. qui fideicommissum. de he. insti. et. l. mater. de ope. libe. dicit ibi potest accipi contra: propterea quia ibi est preter voluntatem testatoris: vel aliter sm gloss. hic non dicit qd libertas data contra voluntatem testatoris nō tenet: sed vr qd non dz cogi heres ad dandum libertatem contra voluntatem testatoris: et hec pōt esse bona.

4 † Hec glos. iuncto tex. inducitur per Ja. de ra. hic ad. q. statuto cauetur q ptās. x. diebus añ finem sui officij debeat facere propositionem super certis articulis qd nihilominus si facere velit potestas hoc ante. x. dies possit nisi illa dies sit taxata et limitata ex causa sm Old. hic. Cy. aut. hic dicunt quod si facit ante diem non facit autoritate statuti: sed aliqs ex sua voluntate et potestate: vt hic patet in gloss. nam hic testator iussit vt tali die manumittat, si manumittatur ante v3. sed non est dispositio testōris: ergo non pōt ante cogi: quia interim cogitur seruus si heres huic vult renunciare potest: et ita t3 Cy. et Jo. de uno. hic. ¶ Addatis quod Albe. rosa. in. j. parte statutorum. q. lxxvi. inci. sed pone statuto cauetur quod ptās et c. format istam qd. sub his terminis statuto cauetur q ptās per. x. dies ante finē sui regiminis teneat si

cere

ecre quandam propositionem in cōsilio sub certa pena ipse vo
lens sibi prouidere ne incidat in penam vult eam facere.s.tres
menses ante an possit.z refert ꝙ Ja.de are.tꝫ ꝙ sic: per istum
tex.z dicit se istud dixisse hic.

☞ Institutus sub conditione potestatiua: z grauatus resti
tuere cogitur implere si est facilis zc.

1 **Si sub conditione.** †Institutus sub cō
ditiōe potestatiua z
de restituendo grauatus compellitur illam implere si in faciē
do consistit z sit facilis. Si autem in dando consistat dꝫ fidei
commissarius eam implere: z similiter debebit implere fideicō
missarius conditionem consistentem in faciendo si esset imple
bilis per alium. Si autē conditio est casualis expectatur eius
euentus, z sic cogi non pōt heres.h.d. fm intellectū qui vr ve
rior: z que intelligatur conditio implebilis per alium no.in.l. vni
ca.§.ne autē.C.de cadu.tol.z.l.si.de condi.instit.in.l. arethusa.
in fin. de sta.ho. qñ est electa industria persone: vel non iuxta
.l.inter artifices.ff.de so. ¶ In glos.j.principium glo.exemplifi
cat in conditione in facto facili: vt si capitolium ascenderit
sed Ange.Cy.z Jmo.hac aliter intelligunt tex.in prin. qꝛ expo
nunt tex.dū dicit debebit adire z parere.s.dūꝫ vult spōte adire
nec implere conditionem fm eum non dꝫ heres inuitus cogi
implere conditionem consistentem in faciendo: sed dꝫ tunc eam
implere fideicommissarius si est implebilis per alium: vt in se
quenti parte litere. vnde intelligunt text.in prima parte in eo
qui vult sponte adire qui dꝫ implere conditionem. nec sponte
adire: vnde vr qꝺ si conditio est facti: z non est implebilis per
alium: ideo dꝫ cogi inuitum implere z adire: vt hic in verbo de
bebit z hoc si conditio est facilis: vt hic in gloss. ¶ Nec obst. si
dr ꝙ non dꝫ heres grauari in implenda cōditione ne damnum
sentiat infra.l.apud iulianum. in prin.ff.eo.quia responde qꝺ
sicut toleratur vt heres cogatur inuitus adire z restituere: vt
impleatur voluntas testantis: ita pari rōne toleratur vt coga
tur implere conditionē facilē z implebilē per alium ne pereat
voluntas testantis. Eo enim ipso qꝺ permittitur cogi quem
inuitum adire z restituere vr etiam permitti vt cogatur face
re alia sine quibus non potest adiri z restitui.l.si.ff. de in.om.
in.l.oratio.ff.de sponsa. Si autē conditio poterat impleri per
alium: tunc siue in dando siue in faciendo consistat fideicom
missarius dꝫ implere si heres recusat z ita procedit tex. hic in
versicu.sed si in dando.z in versi.recusante.z ibi dum lra dicit
offerente fideicommissario supplẽtur.s.eo.herede compellen
te adire: in gloss.super verbo mutationem gloss. vr intelligere
qꝺ etiam qñ factū est implebile per aliū nihilominus potest fi
deicommissarius si vult heredem cogere implere: hoc non pu
to verum per rationes.l.apud iulianum.in prin.ff.eo.qui est qꝺ
non debet sentire damnum heres. Sed pro conclusione dico
qñ est implebilis per alium debet fideicommissarius implere
z nō puto quod possit cogere dicto casu heredem adire per re
stitutionem.d.l. apud iulianum. cum sentiret damnum heres:
licet leue.

1 ☞ Si fideicōmissum relinquit sub nomine geminato: z sub
nomine appellatiuo: in restitutiōe veniunt fructus iudicio te
statoris percepti zc.

2 Paria sunt aliqd simpliciter enumerari: vel i genere exprimi.

3 Licet liberis primi gradus fructus non computentur in quar
tam: tamen potest testator grauare vt restituant.

4 Licet hrs lucret fructus pceptos iudicio testatoris, tamen te
netur de eis supplere diminutionē factam de fideicommisso.

5 Heres tenetur supplere fideicōmissario damnum ex fructibus
perceptis iudicio testatoris.

6 Quicquid est dictio geminata.

1 **Balista.** †Si fideicōmissum relinquitur sub
nomine geminato z sub nomine ap
pellatiuo.s.pecunie in restitutione veniunt fructus
iudicio testatoris percepti.secus si sub nomine sim
plici: z non geminato: qꝛ dꝫ fideicommissum ex ipsis fructibus
suppleri si fuerit diminutio.h.d.cum.l.seq.z est.l.sing. que non
2 reperitur alibi secundum doc. ¶ †Ex.l.nostra: no.paria esse
aliquid simpliciter enumerari: vel in genere exprimi quando
de proprio significato generis illud speciale potest includi.l.si
chorus.in prin.de leg.iij.si duo.in fin.ff.ne admin. tu.l. omnes.
C. de prescri. xxx. anno. nam illud idem operatur genus quo
ad genus quantum species quo ad speciem.d.l.si duo. cum.ff.
allega.vnde hic dicit quod si testator rogat, vt restituat quan
tumcunqꝫ pecunie ad eum peruenerit etiam fructus debent re
stitui: nam hec generalis dispositio erat apta comprehende
3 re restitutionem fructuum. ¶ †Ex hoc nota quod licet liberis
primi gradus fructus non computentur in quartam: vt in.l.
iubemus. C.e. tamē bene potest testator liberos primi gradus

grauare: vt dictos fructus iudicio testatoris perceptos resti
tuāt: vt ex hac.l.que loquitur in titulo: quod est no. fcōm Ange.
pro intellectu z modificatione.l. iubemus: si tamen intelli
geretur ista.l.prout posset intelligi in filiofa.nō testatoris, sed
alterius non probaret id ad quod allegatur per Ange. z pro
pterea mētī tenēda est decisio Ange. ad ꝙ faciunt ea q in seq.
l.dicent. Tñ in puncto iuris puto opi.Ange.verā.q.d.l.iube
mus: non vr loqui in casu isto: qꝛ ibi dr ꝙ non pōt grauare: vt
fructus sibi computent in quartā: sed nō dr ibi ꝙ non possint
eos grauare: vt z fructus restituant ꝙ hꝫ effectum: qꝛ tunc z in
alijs rebus corporalibus hāt quartā qꝺ notādū est in casu.d.l.
4 iubemus.†Itē no.ex.l.scribit celsus: ꝙ lꝫ hrs lucraret fructus
pceptos iudicio testōris.l. mulier.§.si heres. ff.e.z plene no. in
d.l. in fideicommissaria. tamen tenetur de eis fructibus sup
plere diminutionem factam de fideicommissi. vt si casu res he
reditarie perierint, quod est singulariter no.pro limitatione
dictorū iurium. Similiter videmus quod tenetur heres de illis
fructibus supplere quatenus relictum esset vltra vires heredi
tatis p.l.ita tamē.§.ex asse.alias incipit heres ex asse. ff.codem.
¶ Itē videmus quod filr tenet de illis fructibus sibimet he
redi satisfacere in eo ꝙ sibi erat debitum a testatore.l.ꝙ de bo
nis.§.aureos.ad.l.fal.z etiā tenet sibiipsi hrdi satisfacere in eo qꝺ
a testatore erat sibi quasi debitum etiā si hrs est de liberis primi
gradus.l.mulier.§.cum proponeretur. ff.eo. alias ante omnia
deducit sibi debitum.l.arrianum. z.l.in imponenda.C. ad.l. falc.
vñ dicit in.d.§.cum proponeretur.ꝙ quāuis filia rogata de re
stituendo lꝫ possit alienare bona que subiacent restōni pro do
te constituenda sibi vt ibi: z in aut.res.C.com.de le.tamē si tot
fructus pcepit ꝙ sufficiant ad dotem cōstituēdā dꝫ eos sibi cō
pensare in dotem, nec alia bona potest alienare pro dote cōstitu
5 enda. ¶ †Itē no.ex ea.l.quod lꝫ damnū rerū hrditariarum
subsequutum sine culpa heredis cedere debeat ad damnum fi
deicommissarij: vt.d.l.mulier.§.si heres.cū se.tñ hrs tenet sup
plere fideicommissario hit damnū ex fructibus per hrdem pce
ptis ex iudicio testōris: vt probat hec.l. reputata in hoc singu
la. Fallit fm Barto.Alex.hic in liberis primi gradus per.d.l.
iubemus. Sed Jmo.hic dicit quod forte Rapha.hic dicit: qꝺ
in hac limitatione Bart.sine lege loquitur. ¶ Addatur quod
Jmo.in.l.postulāte.§.sed in hmōi.ff.eo.dicit ꝙ ibi in ver.sed qꝛ
videtur facere p opi.Bar.z dicit quod idē sentit Bart.z An.
ibidē. Subdit tñ Jmo.ꝙ forte ibi cōtrariū est verius de iure: qꝛ
ibi tex.pprie nō loqt qñ fideicōmissum erat diminutū sed qñ fi
deicommissarius volebat suppleri: vt hret actiões qñtas z pce
ptas p hrdē iudicio testōris ꝙ et nō dꝫ sicut cōtigit i fructibus
iudicio testōris pceptis, qꝛ eos nō dꝫ hrs lucrari. d.§. si heres
Raph.Et in.d.l.in fideicommissaria.in prin.dicit ꝙ.d.l.iube
mus nō loqt in isto casu: z in pūcto iuris illud putarē verius.
pro quo facit ea que dixi in.d.no.ff.in.l.balista.quāuis in pra
ctica maxima esset autoritas Barto.z Ange. hoc dico saluis
his que occurrēt mihi dicenda in.d.l. postulante.§.i. Subde
bant et pro itellectu huius.l.Ange.z Jmo.vnū verbū: vꝫ qꝺ id
quod dicit in hac.l.scribit.haberet locum si diminutio facta sit
in substātia rerum hereditariarū, secus autē si nō sit diminuta
substātia rerū hereditariarū: sed duntaxat sit diminuta estima
tio rerū ex varietate tēporū z rerū iuxta.l.precia rerum ad.l.fal.
qꝺ est valde not. ¶ In gl.super ver.etiā fructus que est sup.l.
balista.inquātum arguit de.l.hrdes mei.in prin.ff.eo.z.l. ꝙ his
verbis.de leg.iij. Et rñdet gl.hic dupliciter z Bar. hic cōiun
git vtrunqꝫ solutionē: z sit vna pfecta solutio: vt si fuit adiectū
quātūcunqꝫ pecunie zc.z sit vtrunqꝫ verbū: vt veniāt fructus
vt hic. Aut fuit adiecta simpliciter dictio qcqd de bonis meis
6 ad te peruenerit z nō veniūt fructus: vt ibi. ¶ †Et si opponat
a nōne dictio qcqd est dictio geminata: ergo dꝫ ibi idē posse fi
eri hic.rñdet bar.ꝙ in legibus cōtrarijs dictio qcqd fuit sim
pliciter plata: iō resoluit qcqd.i.illud qꝺ p pñs apparet ꝙ nō
reperit esse dictio geminata: h fuit dictio geminata: vnde cō
cludit: ꝙ si hic testator dixisset generaliter quātumcunqꝫ ad te
peruenerit non quantumcunqꝫ pecuniam zc.non veniunt fru
ctus: qꝛ resoluitur in dictionem quātum ad te peruenerit: z ita
dicit esse de mente iurisKon.hic in vers. rñdi ex his verbis zc. z
cū hac solutione z doc.bart.transit z tñr cōiter doc. Tñ Jmo.
hic multū dubitat z satis se inuoluit: z dicit quod contra solu
tionē bart.hoc facere vr qꝛ dictio qcqd vr esse vna.alleg.l. hoc
arti.cū ibi no.ff.de he.instit.z.l.qui liberos.§. hec verba. de vul.
z pupil. z facit secundū eum quod hr in.l.si ic qui ducenta.§.
verū.de reb.du.idem videtur ꝙ debeat resolui in vnū non in
definitā: z sic dꝫ exponi quicquid peruenerit.i. et id quod per
uenerit: z per cōsequēs secundū eū nō vr bona rō diuersitatis
reddita p Bar.hic dū Bar.dicit qꝺ qñ dr qcqd peruenerit resol
uitur in definitā.i.illud ꝙ peruenerit ex quo nō hꝫ substātiam

a ¶ Dictio qcqd. Adde.l.titius. ff.de leg.ij.z bar. i.l.q ola.§.plane. ff.de pen. z Bal. in.c.j.in.ij.col. de capi.qui cur.vēd. z in.l.cū vnum.C. de fideicō.l.j.col. in fi.Tho.

sed qñ dictio geminata adiungit substituto: vt fuit hic tunc est magis vniuersalis rõ. Nam ex pdictio sm Imol. hic vr qd Bar. non bene dixerit. ¶ Preterea sz eum vr q etiã qñ profert dictio quicquid sine substantiuo vr etiã q veniat fructus vt vr casus in .l. in fideicommissaria. §. nonnunq. ff. de vsu. z lz Bar. in .d. l. qd his verbis. conet cũdere ad illam. §. nonnunq. qd ibi loquit qñ dies fuit adiecta gratia fideicommissarij, sed .d. l. qd his verbis. loquitur qñ dies fuit adiecta gratia hẽdis. Tñ sm Imo. hec solutio diminat z minus restringit .d. §. non nunq, qui vr loqui quãqs est rogat⁹ restituere extraneo lz. §. ibi sequens loquat qñ erat grauatus restituere filio testõris. Nec etiã sm eum vr bona rñsio ad .d. §. nonnunq. si diceretur q ibi loquit qñ hẽs est rogatus restituere qcqd superit de bonis meis seu hẽditate quasi tunc veniant fructus: vt ibi: secus qñ est rogatus restituere qcquid ad eum ex hereditate puenit: vt fuit de mente gl. in .l. titius. ff. e. nam sm eum hec rñsio nõ est bona: q qñ quis est rogatus restituere qd de hereditate sup fuerit non veniunt fructus in restitutione .l. deducta. §. pe. ff. eo. q tunc oratio est indefinita. Secus q est vniuersalis: vt quia dictum sit quicquid: q non vr ptinet ad restitutionẽ fructuũ qd vlla sit ratio differẽtie quare aliud esse debeat vno casu q alio. Nec etiam sibi placet solutio tradita p gl. in .d. §. nõnunq. dũ gl. ibi voluit: q ibi debeat intelligi qñ cõstabat de mente testatoris: q hec solutio destruit illum tex. q tunc non haberet dubium .d. l. qd labeo. ff. de eai bo. edic. ¶ Nec etiã sibi placet alia solutio no. p gl. in .d. §. nõnunq. dum gl. ibi voluit q debeat intelligi ibi de benignitate. Sed in .d. l. qd his verbis intelligitur de rigore: q hoc aliud non est dicere nisi q eqtas scripta corrigat rigorem .l. placuit. C. de iud. z plene not. in .l. pe. C. de legi. z in .c. fi. de transactio. z per gl. in .l. cotem. §. pen. de pub. z legum correctio est euitanda vulgata .l. precipimus. C. de app. Et sic dictum Imo. sm eũ vr quodãmodo remanere insolutũ: putat tamen minus malum esse dicere: q aliud sit qñ dr quicquid superfuerit: z tunc habeat locum .d. §. nõnunq. aut dictũ fuit quicquid superuenerit: z tunc habeat locũ .d. l. qd his verbis. z rõ diuersitatis sit q lex vult magis fauere heredi qui reperitur plus grauatus qñ dictum fuerit quicquid peruenerit, quaz qñ dictum fuit qcqd supuenerit: arg. l. cum q. in prin. ff. de iureiu. Et improbat etiã aliã solutionẽ datã p Dyn. in .d. l. qd his verbis. dũ dicit Dy. q in .d. §. nõnunq. testator simplr dixit sed in .d. l. qd his verbis. testator adiecit pronomen meis: ideo restringit ad pecuniam tñ. l. si ita. ff. de au. z argen. leg. q dicit Imo. q hec solutio cõfundit p istum tex. vbi est dictio meis, z tamẽ veniunt fructus. ¶ Nec ob. q hic fuit adiecta dictio geminata: q illa refert ad dictam dictionem meis, ergo deberet restringi per eam. arg. in .l. in delictis. §. si detracta. ff. de nox. Dicit etiã sibi non placere aliã solutionẽ p quã diceret q in .d. §. nonnunquã. fuit dictum de bonis: sed in .d. l. qd his verbis. fuit dictuz de hereditate: q talis solutio videt esse contra .d. l. heredes mei. in prin. vbi fuit dictum de hereditate: z etiam de bonis: z sic dictio de bonis ibi adijcit ampliatiue: z per consequens multo fortius deberẽt venire fructus cuius cõtrariũ ibi dicit. ¶ Addatis q illa solutio ad .d. §. nõnunquã. l. q sit differentia: an dicat quicquid superierit an dicat quicqd superuenerit: approbatur etiã per Bar. in .d. l. heredes mei. Et ibi assignat aliaz rationẽ diuersitatis. l. q qñ dicit quicquid ex bonis supererit consumptio rerum permittit bonafide. l. titius. ff. eo. z exigitur bona fides ne prius cõsumat de fructibus quã de rerum substant. a. l. magis puto. §. ne passim. ff. de rebus eorum. z .l. imperator. ff. eo. Et ideo per illa verba vr etiam testator sensisse de fructibus q rõ cessat qñ dicit quicquid peruenerit. q tunc non vr permissa consumptio: z sic vr tenẽda dicta solutio ptraz ad .d. §. nõnunquã. ¶ Itẽ addatis q cõtra solu. traditã p Dy. in .d. l. qd his. dum se fundabat in dictiõe meis est gl. in .d. l. titius. q vult q .d. §. nonnunquã. preced. et lz fuerit adiecta dictio meis. Licet Sal. in .d. §. nonnunquã. dixerit idez q Dy. lz de eo mentionem nõ faciat: z quamuis per predicta bene tollat contrarietas q vid. r esse inter .d. §. nõnunquã. z .d. l. qd his. Tamen ex superius dictis per Imo. non remanet bene solutũ cõtrarium .d. l. qd his. quatenus obst. huic .l. attento qd dictio quicquid est geminata: z vniuersalis prout dictum est. Sed iudicio meo põt sustineri rñsio Bar. q cũ dictio quicquid stat neutraliter prout fuit in .d. l. quod his. resoluitur in substãtiuum: z nõ vr q aliquo modo remaneat geminata dato q etiaz esset vniuersalis: secus est hic in dictiõe quãtumcũqz iuncta cum dictione pecuniã. Preterea nõ videt etiam qd dictio quicquid sit signuz ita vniuersale sicut dictio quãtumcũqz nec sicut dictio omnem: vt colligitur ex no. per Bartol. in .d. §. hoc articu. ver. sed quare: z no. in .l. si necessarius. §. si anima. ff. de pign. act. vbi quicquid habet similitudinem cum distributiuo quisquis. ¶ Vltimo .d. §. nõnunquã. ff. alleg. debet singulariter limitari vltra doc. hic: q nõ hz locuz vbi grauatus esset creditor a debitore sibi delinquẽte bona p satisfactione debiti z incertũ euentum grauatus esset quicquid ex bonis ad eũ peruenisset: nam tunc tenebit etiã ad fructus perceptos ex iudicio testatoris: eo q cum relinquerit pro debito mens testatoris videtur esse q quicquid excedit summaz debiti restituatur tex. est valde no. in .l. cum quis. §. mulier. z ibi not. Bartol. ff. de do. prele. Vbi etiã fructus qui supersunt tenent restituere. ¶ Vlterius arguit glos. de .l. scribit celsus proxime. sed respondet glo. hic ibi fuit dictio quanta hic dictio quãtumcũqz hec communiter tenetur. Et id qd querit glo. do ad vsuraz pecuniã intelligitur semper solus distinctione iurisc. subla posita in .l. postulãte sticho. §. sed in huiu. z ibi videbimus. ff. eod. ¶ Extra glos. opponit Bar. cõtra .l. scribit de .l. deducta. §. qd post. ff. eo. Bar. rñdet q ibi illud est ex cursu vsurarũ quo casu hẽs lucratur fructus cum distinctiõe sicut ibi cũ distinctione lucratur vsuras. ¶ Vltimo pro limitatione .l. sequẽtis que incipit: scribit zc. Addatis qd heres de istis fructibus non tenetur supplere fideicom. quatenus diceret esse diminutum ex eo quod currerent vsure debite creditoribus hereditariis: vt est tex. no. in .l. deducta. §. qui post. ff. eod. z sic de tali diminutione non intelligit iste tex. Et dicit Rapha. ibi q ratio illius .l. esse põt: q illa diminutio videtur pcedere ex iudicio defuncti, vel dic oĩs q diminutio processit seu originẽ habuit a contractu defuncti hic nõ: q bñ no. pro limitatione huius .l. lex.

1 ☞ Si fideicõmissuz est de portione vltimi morientis: nihil potest consequi: nisi probetur quis vltimo mortuus sit.

2 Probatio obscura non releuat.

3 Vnusquisqz debet probare id quod est fundamentum intentionis sue.

4 Stante statuto premiante equum qui primo venerit ad brauium, si plures simul veniant: nullus habebit.

5 Quando simul plures veniũt ad brauium: z sic iterum sit currendum: an posteriores iterum possint currere.

¶ Obscura ad de Anto. de bu. in re pe. c. testimonium de testi.

1 EUm qui nouissim⁹. † Si fideicommissum relictum est de portione vltimi morientis nihil potest cõsequi nisi probet fideicommissarius quis vltimo fuerit. ¶ † Not. q probatio obscura nos releuat vt hic: z .c. in pñtia. de proba. z in .l. nõ hic. C. vñ cog. ¶ † Item z scdo no. q vnusquisqz dz pbare id qd est fundamentũ intentionis sue alr succumbit vt hic: z .l. ei qui. z .l. in exceptionibus. in prin. ff. de proba. cum simi. ¶ Vltimo ad gl. z inquãtum arguit de .l. qui ex liberis. in princi. ff. de secun. tab. gloss. multipliciter rñdet ad cõtrarium. ¶ Primo ibi totaz habiturus erat substitutus hic partez nouissimus: vult dicere q ambo essent pupilli si primus decedat admittebat alter frater ab intestato: z postmodum substitutus: z sic in omne euẽtũ hz ibi totaz hereditatẽ: quia in hereditate vltimi inuenit hereditatem primi. l. sed si plures. §. ad substitutos. de vul. z pu. Et p cõsequẽs ex mẽte testãtis substitutus habiturus erat totã hereditatem prout aperte dr in .l. q duos. de vul. z pu. z in .l. q duos. de reb. dub. hec erat fideicommissaria substitutio p quã dũtaxat succedit in parte relicta a testatore illi cui fuit substitutus .l. coheredi. §. cũ filie. de vul. z pu. z .l. cuz patronus. de leg. ij. vñ hic nõ voluit hereditatẽ peruenire ad substitutuz sicut in .l. cõtraria. ¶ Scdo dicit gl. hic fuit fideicõmissaria substitutio ibi pupillaris. ¶ Tertio dicit alibi nõ erat agnatus zc. Doc. hic magis cõiter approbãt duas primas solutiões q debẽt simul iungi. s. q hic loquit in substõne fideicõmissaria ibi i substitutiõe pupillaris facta filio impuberi ex mẽte testantis in qua apparebat substitutũ pupillarẽ debere capere partẽ vltimi decedẽtis: z partem primi primo decedentis in pupillari etate p rõnem .d. l. q duos. de vul. z pu. Et pro hoc etiam facit: q tũc nõ repugnat proprietas verborũ: z qlibet eor põt dici vltimus si cut nullus seqtur sicut prim⁹ est quẽ nullus precessit, vt in prohemio ffoꝝ. §. discipuli. Et magis operat etiã volũtas testatoris q voluit ad substitutũ oẽm hereditatẽ peruenire mediante psonã vltimi decedentis in cuius hẽditate inuenit hereditas primi decedentis in pupillari etate. Hic loquitur in substõne fideicõmissaria q trahit dũtaxat ad bona in qb⁹ facta est substitutio: iõ si est facta vltimo moriẽti i sua portiõe, vt hic fuit, nõ posset cõseq portiones pcedentiũ etiã posito qd portiones pcedẽtiũ ad vltimũ puenissent. Vñ si nõ cõstat qs vltio decederet tãto magis dz excludi substitutus: q venit 3 mẽtẽ testãtis etiã si vellet solũ petẽ vni⁹: q nõ cõstat cui⁹ ptes hẽre debeat q nõ appet qs vltio decessit. ¶ Ex qb⁹ infert q si facta fuisset substõ in tota hẽditate: q dicit testator q si hoẽs instituti morerent sine liberis substituit in tota sua hẽditate vltimo morienti

mo morientí. Nam hoc casu videt voluisse testator q portiões premorientium perueniãt ad vltimũ decedentẽ: ꝛ de vltimo ad titium substitutum ad quẽ aliter peruenire nõ possunt: vt est casus sing. in l. titio seya. de le. ij. Et ideo si tũc nõ cõstat quis primo sit mortuus non vocat titius substitutus ad portionẽ oim. Qꝛ est eadẽ ratio q̃ in pupillari prout dixi: et hoc voluit expresse Pau. in lec. padu. Qui etiã p hoc adducit q nõ repugnat ꝓprietas ꝟborũ: qꝛ quilibet põt dici vltim⁹ postq̃ nullus sequat⁹ est sicut vr̃ primus quẽ nullus ꝑcessit. l. ex duobus. ff. de vulg. et pup. ꝛ sic neqꝫ mens testãtis neqꝫ ꝟba repugnant. ¶ Pro p̃dictis etiã facit q vr̃ esse de mẽte Ang. ꝛ Jmo. hic vt patebit ex. j. dicẽdis. ¶ Et adde qd̃ Dy. in. l. q duos. de re. du. tenet. ad. sol. glo. ex qua sol. apparet qd̃ si mater non exstaret substitut⁹ videret substitut⁹ ambob⁹: ꝛ sic admitteret ad hereditatẽ q videbat etiã colligi ex significatiõe ꝟborũ. s. ei quẽ nouissim⁹ moret substituo ꝛc. Nã quilibet vr̃ decedere nouissimus postq̃ ali⁹ post eũ nõ decessit. d. l. q duos. Tñ Bart. hic etiã ipugnauit: qꝛ dictio q qñqꝫ ponitur distributiue vt hic: et tũc regrit vnũ tm̃: ꝛ si pl⁹ cõcurrerẽt vitiat dispõ. l. ꝛ si fuerit. in pri. ff. de re. du. ꝛ tñ in hoc se semp dubitasse. Sꝫ ang. hic ꝛ post eũ Jmo. lꝫ nõ faciat mẽtionẽ de eo dicũt q posset rñderi ad. l. si fuerit. in prin. q ibi ꝓpter pluralitatẽ est dubiũ quis sit inuitat⁹ ad cõmodũ vt si dico q primo ascẽderit capitoliũ habeat. x. si multi pariter ascẽderũt neuter hꝫ. x. Qꝛ testator sensit de vno solo ꝓpter singularẽ sermonẽ cum nõ possit ꝓbari de quo admittẽdo sensit testator. Null⁹ agẽs obtinet: qꝛ null⁹ potest ostẽdere q de eo sensit vt ibi. Interdum vero persona agẽs est certa: ꝛ certũ est testatorẽ de illa sensisse: sꝫ est dubiũ passiue. s. in psona eius cui est successurus propter pluralitatẽ personarũ: ꝛ dubitabat cui testator voluerit substitutũ succedere. Exemplum eũ titium substituit vltimo moriẽti: nã tũc si intẽtio substitutẽ fuit inuitare substitutũ solũ ad vnã ptẽ cuiꝰ casꝰ substõ si nõ cõstat q vltimo decessit vt hic. Si vero fuit intentio vocare ad totũ in totũ succedit. d. l. q duos. de re. dub. Et subdit Jmo. hic q Bar. in. d. l. q duos. nõ vr̃ reprobare, sꝫ approbare dictã tertiã sol. l. qd̃ etiã in pupillari substõne distinguat an mr̃ esset in medio vel nõ. Si est verisimile q testator non cogitat in hr̃ditate vltimi reperiri hr̃ditatẽ primi: ꝛ hoc ꝓpter exñtiã matris. Et attẽto q testator substituẽdo pupillariter ei q vltimo decesserit vr̃ inter ipsos pupillos cõseruare ius legitime successiõis ab intestato. l. vel singulis. de vulg. ꝛ pup. Et putat Jmo. opi. Bar. in. d. l. qui duos. procedere hꝫ iura nouissima p aut. defuncto. C. ad ter. vbi mr̃ ad successionẽ filiũ ꝯcurrit cũ alio filio superstite. Sec⁹ fm̃ hec tpa: quia frater ꝯsanguine⁹ excludebat mrẽm. insti. ad ter. p totũ: ꝛ bñ probat lꝫ ipse nõ dicat in. l. j. in prin. ꝛ ibi gl. ff. de sur. ꝛ sec. tgu. Et fm̃ ista oꝫ intelligi gl. in. d. l. qui duos. in verbo superest. in fi. que idẽ vr̃ voluisse qd̃ Bar. ibi. ¶ Addatis qd̃ rñsionẽ quã dat Ang. ꝛ Jmo. hic ad. l. si fuerit. sensit etiã bar. l. d. l. q duos. in. j. ꝛ in. ij. oppo. Tñ ex dicta rñsione nõ infert vt mihi vr̃ qd̃ Bar. hic male loquit: nã Bar. hic vult qd̃ in terminis hui⁹. l. si mr̃ nõ esse in medio substitut⁹ nõ videret substitutus in ambobus: ꝛ dicit verũ attento q substitutio fideicõmissaria hic fuit facta solũ in parte. s. in parte vltimi decedẽtis. Et nõ apparebat hic mente testãtis fuisse qd̃ in hereditate vltimi deueniret hereditas primi. Sed qñ facta est pupillo vltimi decedenti ex duobus impuberibus quo casu vr̃ voluisse seruare inter eos ius legitime successionis vt dixi. Tunc si concluditur aut queritur an. d. l. qui duos. ꝛ. l. qui liberis. alle. in glo. habeant locũ si mater eẽt in medio: ꝛ dicendũ est qd̃ non hodie: sed olim sic: sicut dixi: ꝛ ita intelligit id qd̃ not. Barto. post glo. in. d. l. qui duos. Aut querit vtrũ ista. l. haberet locũ si mater nõ esset in medio: ꝛ dicatis qd̃ sic: qñ facta fuit substitutio in partẽ tm̃: per. d. l. si fuerit. que solũ limitat qñ mens testatoris fuerit qd̃ substitut⁹ haberet totũ: per. d. l. qui duos. ꝛ ita procedit illud qd̃ no. Bar. hic. † Et ista inducunt per Ang. ad. q. statutũ premiantis equũ qui primo venerit ad brauiũ ª qd̃ si plures simul veniãt pariter nullus habeat premiũ: sed iterũ currant: ꝛ ita dicit seruari qꝛ intẽtio statuti fuit qd̃ vn⁹ sol⁹ haberet: vbi autẽ de alia intentione cõstaret facerẽt sibi partes p concursum si premiũ nõ est multiplicabile. Sed si cõstaret in gñe multiplicabili: vt qꝛ statutũ dicit qui primo venit ad brauiũ habeat. x. si plures veniunt vnusquisqꝫ habebit. x. per. l. qui filiabus. §. j. de leg. j. ꝛ p Bar. in. l. hoc articulo. ff. de her. inst. Tñ si bene respiciant verba Bar. in. d. l. hoc articulo ipse aliter concludit: nã dicit debere distingui. Aut statutum loquit per dictionẽ quisqꝫ: vel quicunqꝫ primo venerit: vel per dictionẽ si quis: ꝛ tũc si res põt insolidũ dari plurib⁹ quilibet hꝫ insolidũ per. d. l. qui filiabus. §. j. aut nõ potest insolidũ dari: ꝛ faciunt sibi partes per cõcursum. arg. l. si finita. §. cũ sit. de dam. infe.

aut statutũ loquitur per dictionẽ quicũqꝫ tunc de ꝓprio significato verbi neuter admittitur qñ plures venerũt ᵇ p. d. l. si fuerit. sed ex mẽte statuti quilibet admittit attẽto cõi periculo, ꝛ industria. arg. l. semp. §. negotiatores. j. de iure immu. Sed de scdo articulo hic nõ tangit: qꝛ doc. hic nõ tãgunt: sed remittã ad ea q̃ dixi: ꝛ scripsi in. d. l. q filiabus. §. j. vbi puto tenuisse id qd̃ Ang. hic tꝫ. ¶ † Sed iuxta p̃dicta dubitaretur fm̃ Ange. qñ plures simul venisse ad brauiũ pariter vel qñ aliqb⁹ ex ratione p̃stitũ est ipedimẽtũ: vel qñ p̃nũciatũ fuit qd̃ mor⁹ nõ fuit iust⁹: ꝛ sic iterũ currendũ est an oẽs alii ᶜ equi qui fuerant posteriores iterum possint currere. Et tenet Ange. hic qd̃ sic: qꝛ non est ius q̃situm alicui ex currẽtib⁹ ex quo legitime non est cursum eũ nõ dicat cucurrisse q legitime nõ currit. arg. l. quoties. qui satisd. cog. Itẽ nõ debẽt admitti ad currendũ illi qui primo nõ cucurrerũt: qꝛ nõ venisse in termino. ar. l. mãcipiorũ. ff. de ope. lib. sed Jmo. in hoc vltimo dicit fortasse posse dici contrariũ: vꝫ q imo illi q nõ cucurrerũt p rationẽ ipsiusmet Ange. s. qꝛ nõ est acquisitũ ius alicui possint currere: nec ob. qd̃ lapsus sit terminus: qꝛ respondet qd̃ adhuc res est integra postq̃ nulli acquisitũ est ius: ideo debuerunt aliĩ de nouo venientes admitti per. d. l. mãcipiorũ. ꝛ per no. p glo. in cle. sepe. in ver. defensiones legitime. de ver. sig. vbi etiã post lapsum termini p̃sixi ad p̃ducendũ instrũ põt instr̃a produci si ius adũersarũ nõ est effectum determinate sic res non desinat esse integra nisi scdm eũ velles dicere q interest nostrũ q prius cucurrerũt alios de nouo venientes nõ admitti: qꝛ ipsi sunt magis festi q̃ alii qui non cucurrerũt q̃ rñsio vr̃ satis bona. Pau. hic vr̃ simpliciter trãsire cũ Ang. ¶ Addatis q Bal. in. l. ꝯsta. ffo. ff. in. §. itaqꝫ refert qd̃ Cy. ibi tenet qd̃ ibi iterũ est currẽdum: vt q duo ex pluribus pariter venerunt debent oẽs aliĩ currere qꝛ cũ nemo vincit nemo victus est: ꝛ sic habẽt p aliam qd̃ non meruerunt per seipsos. l. imperator adrianus. ff. de sta. ho. et. l. deniqꝫ. ff. ex quib. cau. maio. ꝛ in. c. cũ vintoniẽsis. de elec. Sed Bal. in. d. §. itaqꝫ. dicit hoc se nõ putare verum: qꝛ illi negligẽtiores fuerũt oĩno exclusi: qꝛ preuẽti vnde inter istos exclusos ª ꝛ iterato certabit reiectis aliis: nec obst. qd̃ hr̃ in. c. cum vintoniẽsis: quia respõdet q ibi loquitur in iure capituli in quo omnes participant: qꝛ eãqꝫ capitulum eligunt: ꝛ ius electionis remanũt apud capitulum: sed hic loquitur in iure singulorum ad qd̃ non admittuntur exclusi. Facit fm̃ eum id quod no. in. l. in executione. §. si. j. de verb. obl. ꝛ in. l. claudius felix. ff. qui po. in pi. ha. ¶ Ang. etiã in. d. §. itaqꝫ refert determinatum fuisse qd̃ oẽs currãt iterũ p illam rõnem. s. qꝛ ex quo nemo corũ vicit nemo eorũ victus est: dici potest q hic reducat ad illã materiã brocardicã qua querit an qd̃ per me nõ possum possim p aliũ: de quo plene not. in. l. aristo. ꝛ ibi gloss. que res pig. ob. pos. ꝛ per Dy. in. c. q alicui. de re. iur. li. vi. ꝛ quo ad ꝓpositũ magis plꝫ opi. Ange. hic p superius dicta p que ps rñsio ad allegata in cõtrariũ. ꝛ bñ facit. l. iij. §. si qn ex liberis. versic. plane. j. de bo. pos. cõtra tab. ꝛ. l. filio preterito. ff. de iniu. testa. nec vllo modo rñ Dy. in. d. l. q alicui opi. Ang. vr̃ refragari. ꝛ illa etiã vr̃ amplecti Ang. in. d. §. itaqꝫ in. j. consti. ¶ Itẽ inquantũ glo. arguit de. l. ex facto. §. si qs antẽ. ff. eo. Rñdet gloss. ibi q est alius casus: ꝛ dicit q ibi substõ fuit facta certe personẽ: hic incerte ponere in. l. contraria. ideo admittit substitut⁹. Quũ nõ cõstet quis primo decesserit an pater vel filius: quia hec cõditio si decesserit sine liberis intelligit. s. sapientibus merito si decessit pr̃ ꝛ filio verũ est dicere patrẽ sine liberis decessisse vt ibi p Bar. ꝛ ibi ple. dixi ꝛ scripsi: ꝛ ad ea me remitto.

1 ☞ Curator furiosi institutı ꝛ grauati restituere potest ꝛ accipere bonorum possessio. secundum tabulas.
2 An furiosus dicatur effici solum bono. pos. facti.

Um heres. † Curator furiosi instituti ꝛ grauati restituere per fideicommissum potest accipere bon. pos. secundum tab. per quam confirmatur fideicommissum furioso iniunctum et hereditatem restituere fideicommissario in quem transeunt actiones. h. d. ¶ Not. qd̃ bon. poss. agnita nomine furiosi inducit confirmationem fideicom. vniuersalis. et in hoc ista. l. fm̃ Ange. dicitur esse sing. ita etiam dicit Bar. ff. de vul. ꝛ pu. in. l. ex facto in versi. octauo et vltimo in pupillari substõne requirit. Et ibi p hãc. l. dicit q etiã talis agnitio bonorũ possessionis cõfirmabit tab. pup. et exemplares: q etiam vult Ange. hic. ¶ Scdo not. q vbi defert hereditas alicui furioso nõ potest adiri hereditas de iure ciuili: sed solũ agnosci bo. poss. scdm tab. de iure pretorio. Et sic est hic vnus ex casib⁹ in quo etiam hodie necessaria est bon. pos. de iure pretorio ceteri casus plene traduntur in. l. certum. C. vnde le. et ibi de hoc alias dixi ꝛ scripsi. ¶ † Gloss. hic querit an furiosus dicatur effici bonorũ possess. iure eius cuius nomine curator agnouit

ª ¶ Ad brauium. Adde Bal. in. s. pre statu. q. xxxi. et p doc. in. c. Joseph. de ver. sig.

ᵇ ¶ Qñ plures venisse. vid Alex. in. l. qui filiab⁹. §. j. ff. de le. j. ꝛ Alb. de ros. in. j. parte statu. in. q. decvij. ꝛ p̃dicta ꝛ faciũt Pet. de anch. i. c. duob⁹. de rescri. lib. vi. Jmo. post Pet. de anc. in. c. iudicatẽ. de test. ꝛ Bal. in. l. ex duobus: ꝛ ibi Mod. ff. de vulg. ꝛ pup. ꝛ vide Fel. in. c. capituli. in. xix. col. de rescri. T. h.

ᶜ ¶ Oẽs alĩ. adde Bal. in. l. hoc articulo. ff. de heredi. insti. Cy. in. l. qui filiabus. in. §. j. de lega. j. Dom. in c. duobus. de rescri. lib. vi.

an dicatur bo.pos.facti:& si habeat solū q̃ facti sunt:& gl.po-
nit tres opi.Bar.hic dicit fore efficiat̃ bo.poss.iuris in fine non
qñ nō est grauat⁹ restituere furiosus alteri hereditatē si dece-
dit in furore non transmittit in heredes suos.§.sui autē in fu-
rore.Sed si est grauatus restituere hereditatē per fideicōmis-
sum bene trāsmittit in fideicōmissarium vt hic.Vñ Bar.non
disputat an bo.poss.sit mater vel non.Ang.hic dicit qd̃ Bar.
vr̃ dubitasse:& gl.se non firmat.Sed in glo.si.alle.in.l.fi.§.fi-
nutē in perpetuo.& §.tali.C.de cu.fu.et in.l.j.ff.de bon.poss.in
dela.Tamē ipse putat qd̃ bo.poss.sit iuris:et acquirat̃ dñs
furioso:p.d.l.fi.§.finautē resipuerit.C.de cu.fu.dum dicit q si
redeat ad sanam mentem:& repudiet separat̃ a sua substantia.
Si separat̃:ergo psupponit̃ qd̃ erat acq̃situ & vnitū:q: psup-
ponit priuatio habitū.l.manumissionis.de iusti.et iur.l.decē.
de ver.oblig.Nō tñ fuit incomputabiliter primo quesitū:quia
potest repudiare si efficiatur sane mētis:et si repudiat restituat
fructus ei ad quē pertinet hereditas:si vero in furore decedit
non transmittit ad heredem suum:non tñ eredit fructus de-
bere restitui ex quo eos percepit vt dñs:et satis patet p hanc
l.qd̃ fuit effectus dñs cum si restituat hereditatem transeant
actiones in fideicōmissarium.¶ Et subdit hoc casu cum non
sit spes qd̃ directū dñium vadat ad aliū efficĩt furiosus do-
minio directo.Vbi aūt furiosus nō esset grauatus:& sic esset
spes qd̃ dñium directū veniet ad aliū.l.eo mortuo in furore
non haberet nisi vtile dñium.ita dicit intelligere glos.in.l.j.ff.
de bo.poss.in gene.De quo vltimo dicatis vt vidistis ppe diē
in.l.ex asse.p Bar.ff.e.Imo.hic addit qd̃.d.§.finadt loquitur
in legatis q̃ acquiruntur ignorāti.l.cū pater.§.surdo.de leg.ij.
et trāsmittunt̃ ad heredes furiosi.d.§.finadt resipuerit:iuncto
§.hereditati.Tñ tenet opi.Azo.quā tenet gl.in.d.§.finadt per-
petuus.De hoc articulo vide Bart.etiā in.d.l.j.ff.de bo.poss.
furio.& ibi dicit qd̃ siue sit facti siue iur̃ semp idē est:q: donec
est in furore est bo.pos.sed si decedit in furore.iuncto.§.finadt
perpetuo deperdit̃ per.d.§.finautē in furore.hoc etiam vide
per Bal.in.l.infantis.in.ff.q.C.qui admit.& ibi cōcordat opin.
dicens qd̃ est bonorū possessor iuris:sed non perpetui & inse-
parabilis:& iste due vltime opi.nō videntur posse teneri:& per
eas reducitur aliē ad cōcordiam:et scd̃a opi.hic posita in ver.
nisi dicunt nō videt̃ esse bona:q: etiam;qñ furiosus est graua-
tus restituere alteri:tñ si spōte adeat posset contingere qd̃ nō
haberet locum restitutio:et non videtur qd̃ illa sit tenenda.

a ¶ A sententia arbitratorum.adde Lāfr.i rep.c.qm̃ contra.de pba.et per eandē in tractatu de arbi.

b ¶ Appellari.adde Car.in.c.cū dilectus.in.x.qd̃.de arb.& Bal.i rub.de appel.

1 ¶ Senatusconsultum trebellianū heredem nō tuetur post
restitutionem hereditatis &c.
2 Instantia inchoata per heredem ante restitutionē non trāsit
in fideicommissarium ex sola restitutione.
3 Actiones passiue que dantur contra heredē ex contractu suo
celebrato occasione hereditatis:nō trāseunt simpliciter facta
restitutione.
4 Rogatus restituere:potest ante restitutionē cōpromittere.
5 Compromittere non est lata culpa.
6 A sententia bonorū pōt peti reductio ad arbitrium boni viri.
7 Vbi a sentētia arbitri posset appellari:tunc non censet̃ culpa
etiam leuis compromittere.

8 Cum hereditas. †Trebellianū se
natusCōsultū h̃r̃-
dē non tuet̃ post restōnē hereditatis:& hoc quo ad
oblōnes Zctas p heredē occasione rerū heredita-
riarū:& ideo restituere nō tenet̃ nisi fideicōmissari⁹ sibi cauerat
q aduersus hmōi oblationes eū indēnē cōseruabit.h.d.et est
2 valde no.casus.¶ †Ex tex.no.q instātia inchoata p heredes
ante factā restōnē fideicōmissi non transit in fideicō.ex sola re
stitutiōe:& sic videt̃ q sit expediēs illud ius cedi fideicōmissa-
rio:aliud aūt est in instātia inchoata cū defuncto:q: illa bene
trāsit in fideicōmissariū p.l.j.in priñ.& ibi p Bar.ff.e.Et ideo
per hāc.l.dicit Bar.se hic consuluisse qd̃ si quis cessit oīa iura
que habebat vt heres nō videt̃ qd̃ in cessionariū transeat in-
stātia cepta p heredē:et cū Bar.transeunt hic Ang.& Mod.
dicētes pp̃ter hoc cōsiliū esse qd̃ heres cedat oīa iura sua q̃ h̃z
tanquā heres:& occasione hereditatis.¶ Addatis Bar.etiā
3 hoc plenius tradentē in.l.si cū oīm.ff.de fideius.¶ †Secūdo
no.qd̃ actiones passiue que dantur ꝫ heredē ex contractu suo
celebrato occasione hereditatis nō transeunt in fideicōmissa-
rium facta restōne fideicōmissi simpliciter:& idē in actiōe acti
ua quesita heredi seu per heredē ex sua promissione:vt.l.si de-
reos pecuniam.ff.eo.Fallit tñ illud qd̃ hic dr̃ in casu notato per
4 gl.fi.hic:& super ex.dicetur.¶ †Tertio no.qd̃ heres cogatus
restituere hereditatē potest ante restitutionē fideicommissi cō
promittere cum his qui cum eo litē habebunt.Et in hoc iste
tex.est sin.et melior de iure ẽm Ang.hic qui intelligit hoc esse
verum nedum in cōpromittendo in arbitrum:sed etiam in ar-

bitratorem cum interim ante restitutionē fideicōmissi heres
sit dñs:& habeat plenam administrandi potentiam.Et ideo
transigere potest.arg.l.preses.C.de transac.et dictum cōpro-
missum in arbitratorē transactio vocatur:vt in aut.vt dif.iu-
di.§.j.cū gl.¶ Sed in contrarium facit.l.si dictū.§.si cōpromi-
sero.ff.de euic.vbi si emptor super hec sibi mota in causa eui-
ctionis faciat cōpromissum:& succūbat ascribatur sibi ad cul-
pam:et pp̃terea nō potest agere de euictione cōtra vendito-
rem.Bar.hic respondet qd̃ aliud est in emptore & venditore in-
ter quos venit leuis culpa.l.si vt certo.§.nunc videndū.ff.com-
mo.et ita loquitur.d.§.si cōpromisero.aliud est in herede & fi-
deicōmissario cui fideicōmissario non tenetur heres nisi de la-
5 ta culpa.l.mulier.§.sed cum.ff.eo.¶ †Ex quo infert Bar.qd̃
cōpromittere non est lata culpa qd̃ est no.¶ Et si ꝫ hoc op-
ponatur de.l.si minor.xxv.an.filiofa.§.i.ff.de min.vbi confo q
quis cōpromitti decipitur:ergo videtur esse lata culpa.l.lata.
ff.de verb.signi.iuncta.l.fin.C.de in integ.restit.mino.remittit
Bar.pro responsione per eum in.d.l.si minor.¶ Sed vt dicit
hic Imo.Bart.ibi nihil dicit ex quo colligit̃ rñsio.Ange.hic
refert qd̃ Bar.hic in aliquib⁹ lec.relinquit cogitandū.Ang.
hic respondet qd̃ tex.in.d.§.j.loquitur in simplici administra-
tore in quo cōpromittere est lata culpa cum a sentētia arbitri
non appelletur:hic autē loquitur in dño in quo non censetur
lata culpa compromittere Imo.hic dicit q hec solutio nō vi-
detur perfecta:q: tex.in.d.l.si minor.loquitur qñ minor qui est
dñs cum autoritate sui administratoris cōpromittit:& sic lo-
quit̃ ibi tex.in dño.Ideo putat fortasse dici posse q illud per
dit in minore q ex iuris psumptione nō ita diligēter prosequi
tur causam sicut maior:ideo in maiore non vr̃ esse lata culpa.
Et dicit Ang.q ita Barto.in.l.constit.C.vt intelligere.d.l.si
minor.¶ Et addatis etiā Bart.idē dicentē in.l.ambitiosa.ff.
de decre.ab ord.fa.in.ix.colū.versic.quero quid si in predictis.
6 ¶ †Et circa predicta addit etiam Imo.hic qd̃ cū posse peti
a reductio ad arbitriū boni viri a sn̄ia arbitratorū:[a] et sic quo-
dāmodo possit appellari:iuxta id qd̃ habetur in.l.societatem.
§.arbitratorū.ff.pro soc.et.l.non distinguimus.§.cum quidā.
de arbi.et in.c.quintanallis.de iureiur.Non videtur qd̃ cōpro-
mittere in arbitratorem sit lata culpa etiam in minore quic-
quid senserit hic Ang.Et pro hoc etiā alleg.quia arbitramen-
tum est quedam transactio vt dictum est:et administrator pu-
pilli potest transigere.d.l.preses.et no.in.l.pactum curatoris.
C.de pac.Hoc etiā potestis cōfirmare per illam rationem tra-
ditam per Bar.in.d.l.si minor.§.j.et in suo cōs.inci.querit̃ an
statutū de cōpromisso:vbi tenet qd̃ id qd̃ dr̃ in.d.l.si minor.§.
j.h̃z locū in cōpromisso in arbitrū non in cōpromisso facto in
arbitratore:quia nō sequit̃ qd̃ decipiatur:q: pōt esse q mino-
ris cōpromittētis in arbitratorē intersit cōpromittere pp̃ter
dubiū iuris sui.Sicut dicimus in minore deserēte infaman-
dum.l.tutor.ff.de iureiur.& no.in.l.nam & postea.§.si minor.
ti.cū arbitrator potestatē habeat auferendi etiam de iure alte-
rius ẽm qd̃ videbitur cōscientie sue pro bono pacis et cōcor-
die iuxta no.in.l.si de meis.§.recepisse.de arbi.et per Bart.in
d.§.arbitrorū.ideo potest esse vtile ipsi minori cōpromisisse in
7 arbitratorem.¶ †Addit Rapha.& Pau.hic q vbi a sn̄ia
b arbitri posset appellari[b] tunc non cēseretur culpa etiā leuis
cōpromittere:q: pp̃ter aliud non cēsetur culpa leuis nisi quia
non pōt appellari.l.j.C.de arbi.Et ideo vbi seruari dz ius ca-
nonicū ẽm qd̃ potest a sn̄ia arbitri appellari:vt est gl.no.fi.q.
vi.a iudicibus.& in.c.exposita.in ver.iteratum reuocetur.de ar-
bi.per Host.& alios in.c.ñ.eo.ti.cum si.non diceretur esse cul-
pa leuis qd̃ est diligentissime no.si est verum pro limitatione
d.§.si cōpromisero.¶ Sed non puto istam limitationem esse
verā:quia tex.in.d.§.si compromisero.h̃z locum etiā si emptor
nō cōpromisit:sed sponte prorogauit iurisdictionē alteri⁹ iu-
dicis:vt firmat glo.no.approbata ab omnibus in.d.§.si com-
promisero.Et tñ a sn̄ia iudicis potest appellari.l.ex consensu.
in princ.ff.de ap.Et quod etiam de iure canonico habeat locū
id qd̃ habet̃ in.d.§.si cōpromisero fuit de mēte gl.quā repu-
no.in.c.fi.in gl.i.de emp.et ven.quam ibi oēs sequūtur.Et for
tius dicit ibi signāter Ant.de bu.& Imo.qd̃ etiam qñ factum
est cōpromissum cum hac cōditione qd̃ arbiter debeat tantū
de iure pnunciare habebit locū illd̃ qd̃ dr̃ in.d.§.si compromi-
sero.et tñ si tunc arbiter non pnunciaret de iure nihilominus
dici posset laudum nullum.vt signāter voluit Bart.in.l.diem
proferre.§.stari.de arbi.eo quia non est seruata forma cōpro-
missi.arg.l.non distinguemus.§.de offic.ff.de arbi.licet ipse-
met Bar.in dicto.§.arbitrorum.circa tertiā colum.relinquat
super hoc cogitandum:et tāgitur per docto.maxime p An-
to.et Moder.in c.pe.ex insinuatione.de desscrip.et in.d.c.quin
tanallis.¶ Pro hac opin.etiam facit tex.in dicto.§.si com-
promisero.

promissero:qui solum se fundat ex eo qd emptor compromisit
nulla necessitate cogente que ratio cessat in iudice ordinario
coram iudicium redditur in inuitum.l.inter stipulantem.§.i.de
ver.obl.l.quoties.§.i.ff.de nox.a.¶ In tex.ibi nam qd df ec.hic
arguebatur quod non esset opus cautiõe:quia poterat heres
facere restitutionez naturalē:et retinere aliquā rē hereditariā
vt sibi esset consultū.Sed rñdet q hec ratio non est gñalis:qr
pōt cōtingere qd in hereditate nulla sint corpora·sed oia cōsi
stebāt in oibus debitorū.Unde si est facta restitutio natura-
lis nulla cautione recepta potest fideicōmissarius agere ɔtra
debitores hereditarios:et heredi nō est cōsultū seu cautū.Et
sic dū tex.dicit nō est ppetuū dz dici,id est non est indistincte
sufficiēs remediū:gl.sup verbo administrat arg.de.l.vbi pu-
re.ff.eo.§.fi.gl.hic nō rñdet sed in.l.contraria.rñdet vt ibi.
Uel aliter sm doc.qd df in.d.l.vbi pure.§.fi.imputat heredi.
l.p rata quarte trebellianice pro qua debēt onera impēse sfer
re,sed p aliis reb' particularib' recuperat a fideicōmissario.
¶ Gl.conat arguere de.l.i.§.q minorē.in fi.ff.vt leg.no.ca.et re
mittit ad no.in.l.ɔtria.et ibi glo.dicit qd ibi cōpromisit tanq̄
heres sup legatis legatariis restituēdis in euentum cōditiōis
vel dici ideo nō pōt cōueniri nisi pro rata pro qua retinuit he
reditatem.Hec non videt ɔtra:quia hic conueniebatur vt he
res a creditoribus hereditariis et compromisit vt heres.et tñ
non transit onus cōpromissi in fideicōmissarium.Unde Bar-
to.aliter dicit in.d.§.qui minorem.s.qd fallit in.d.§.qui mino-
rem.s.in cautione que pro legatis restituēdis pstatur ab he-
rede legatariis:quia cum succedat in locum actionis ex testō
que directo competebat legatariis contra heredem que dz sa
pere naturam principalis actionis.l.i.§.si quis sub conditio-
ne.vt leg.no.caue. sicut ergo actio originalis.s.ex testamento
solum competit contra heredem in quantum hereditas apud
eum remanet.l.fi.C.eo.l.i.§.fina.ff.eo.ita debet actio surgēs ex
illa cautione interpretari solum pro parte que residet apud
heredem.

1 ☞ Restitutio fideicōmissi pōt fieri re:et vbo.Itē expresse:
et tacite:et per procuratorem nuncium:vel epistolam ec.
2 Licet in legato fideicommisso particulari transeat dominiuz
ipso iure,tamen in fideicommisso vniuersali requiritur resti-
tutio saltem verbalis.
3 Procuratori simplici potest fieri cessio sicut fideicommissuz
restitui.
4 An generalis quasi possessio iurisdictionalis acquiratur per
vnum actum.
5 Utrum rogatus teneatur non solum ad verbalem restitutio-
nem:sed etiam ad realem.
6 Utrum patientia habeatur pro traditione.
7 Facta restitutione in vna re:videtur facta in omnibus.
8 Si apprehendatur possessio vnius rei vel fundi an sufficiat
ad apprehensionem aliarum rerum.

1 RESTITUTA. † Restitutio fideicōmisso po-
test fieri re et vbo.Itē expsse et
tacite per patientiam.Itē ex vtraq3 parte.s.tam re
stituentis q̄ fideicōmissarii potest interuenire pcu
rator:potest etiam restitutio fieri per nuncium vel epistolam
inter absentes.h.d.vsq3 ad.§.pupillus.¶ In tex.ibi,sed post
ea ratum ec.vt quia a principio quando furiosus cepit possi-
dere ignorante hoc heres:et sic nō potest dici qd heres passus
fuit possidere.sed postea ratum habuit expresse vel tacite.
2 ¶ † No.ex tex.qd licet in legatarium:et pari ratione in fidei-
commissarium particularē transeat dominium ipso iure in le
gato vel relicto per fideicommissum.l.a titio.ff.de furt.tñ aliud
est in fideicommissario vniuersali quia requiritur substitutio
saltē verbalis,vt hic.et.l.facta.in prin.ff.eo.et ideo vehementer
errant illi qui ante restitutionē fideicommissi intentāt iura he
reditaria vel apprehendunt possessionē rerū hereditariarū.
Et dicit Pau.hic multos vidisse errare:qr fideicommissarii
adeunt,et apprehēdunt possessionē rerū hereditariarū q nō
possunt:qr adire spectat ad heredē:et est heredis.¶ Fallit in
multis casibus in quibus transit in fideicōmissarium vniuer-
salem ius hereditarū ipso iure de quibus habetur plene in.l.
3 pe.C.eo.et in.§.i.et in.§.sed et quoties.et ibi no.ff.eo. ¶ † Itē
no.ex tex.iuncta gl.in verb.tun.sm Bart. hic qd procuratori
simplici pōt fieri cessio sicut fideicōmissum restitui.de pcura-
tore autē in rem suā non est dubium cum possit sibi cessio fie-
ri regulariter.vt.l.illā.C.de do.¶ Fallit in illa cessione que fit
per restitutionem hereditatis:qr illa nō potest fieri pcuratori
in rem suā.tex.est sing.in.l.mulier.§.ex asse.de iur.do.de quo p
Ange.et alios in.l.apud iulianum.§.vtrum cum.§.seq.ff.e.vbi
singlr limitatur per eos in.d.§.ex asse.Dixi ibi et veniet aliqd
dicēdū post Bar.in.l.seruo inuito.§.fi.ff.e.per illū tex.¶ Sed
aduerte licet doc.non dicāt:qr tex.hic loquitur de restitutiōe
que fit pcuratori illius cui vniuebat faciēda restitutio vel ces-
sio.Sed si fiat cessio pcuratori simplici ipsius cedētis dico p-
prie non est cessio nisi qñ fit ei qui est pcurator in rē suā:alr
enim non df proprie,cessio:sed mandatū ad exercendas actio
nes directas:vt colligitur ex no.per gl.mag.et ibi clare Bart.
in vlti.consti.C.de act.et oblig.et p Bart.et alios in.l.ad cum.
in prin.que est pe.ff.de dona.¶ Itē no.qr restitutio vnius rei
ex pluribus rebus hereditariis sufficit ad totā.s.si dū oēs ius
4 fideicommissi vniuersalis si ea intentione fiat. ¶ † Et istud
facit an generalis quasi possessio iurisdictionalis acquiratur
per vnum actum iurisdictionalē:de quo videte per gl.et doct.
vbi est bonus text.in.c.auditis.de prescrip.per Inno.et alios
plene in.c.cum dilectus.de capel.mo.et in.c.super literis.de re
scri.et in.c.si.de offi.arch.et per Cy.in.l.i.de eman.lib.et p Bal.
ibi in lec.moder.et per Bar.in.l.i.si quis hoc interdicto.et ibi p
Ang.ff.de iti.actuq3 priua.et p Bar.in.l.iii.in prin.ff.de acqre.
pos.per Archi.xvi.q.i.quicunq3.per Spe.in tit.de iurisd.om.
iudi.ver.pone miles.et per Bal.in suo dispu.incipi.Apulius
romanus.p Anto.in repe.c.si.in tribus vltimis et ar.de causa
pos.et propriet.Pet.de anch.in repe.c.sine possessione.m.x.
char.cum seq.de re iudi.li.vi.Cōmuniter tenet doctrina quā
colligit Bar.in.d.§.si quis hoc interdicto.in fi.vez qd si quis
facit vnum actum possidet vniuersalē iurisdictionē illi' qua-
litatis nō alias vt si est actus meri imperii incipit habere pos-
5 sessionē meri imperii omniū actuū:et sic de aliis. ¶ † Posset
hoc dubitari vltra doc.vtrū heres rogatus teneat non solum
ad verbalem restōnē fideicōmissi:sed etiam ad realē.In quo
Pau.in.l.recusare.§.sed si quis an.hic qui est.§.fi.ff.eo.per illum
tex.cum duabus.ll.seq.in lec.bono.tenet qd sic de quo dic vt
ibi alias dixi:tenuisse ibi qd nō possit cogi restitutionē actua-
lem facere:sed sufficit verbalē:et dare sibi licētiam appreēdē-
6 di possessionē. ¶ † Gl.super verbo passus querit vtrū patien
tia habeat pro traditione:et dicit qd sic.insti.de rerum diui.§.
interdum.¶ Sed iuxta hoc dubitat Anget.vtrum si patiatur
heres fideicōmissarium possidere an eo animo psumatur pati
qd velit actiones transire in eum:dicit qd sic qñ sciebat se te-
neri ad restitutionē hereditatis:et videtur sibi tradere per.l.ii.
C.de acqui.pos.vbi si vēditor patitur sciēter possidere empto-
rem rem venditam :ꝯ tradere:quia ad hoc tenebatur.¶ Glos.
super verbo eandem:residet in hac sentētia qd ad vnam par-
ticularē rem potest heres conueniri a fideicōmissario : et facta
de vna re particulari restitutione transeunt actiones in fidei-
cōmissarium.Et perinde est quo ad actionē ac si tota heredi-
7 tas sit restituta. ¶ † Extra gl.in quātum dicit qd facta restitu
tione in vna re videt facta in omnibus vt iam nō sit opus alia
restitutione not.vnum ad id qd proxime dixi.s.qr videtur pro-
bari qd non cogitur heres facere restitutionez actualē : si fecit
verbalem et dedit licētiam apprehēdendi possessionē.Proba-
tur quia si contrarium diceremus sequeretur qd facta restitu-
tione in vna re possit adhuc cogi heres omnes alias res par-
ticulares restituere cuius contrariū dicit hic. Et ista additio
8 ad ea que dixi in.d.l.recusare.§.si quis alio.ff.eod. ¶ † Iuxta
istam partem glo.arguit Bart.de.l.iii.in prin.de acqui.posses.
vbi si apprehendatur possessio vnius rei vel vnius fundi non
sufficit hoc ad apprehensionem aliarum rerum seu aliorū fun-
dorum:et hic tex.vult qd facta restitutione vnius rei ea inten-
tione vt vniuersale ius fideicommissi transeat sufficit.Barto.
sequutus Dy.in.c.i.in.v.q.de regu.iur.in.vi.respondet et dicit
qd quedā est assignatio vni' rei que fit per heredē fideicōmissa
rio et sufficit ad translationem iuris incorporalis vniuersalis
fideicommissi.vt hic.Quedam est assignatio vel apprehensio
possessionis vnius rei ad finem acquirendi possessionem alio-
rum rerum:et non sufficit.d.l.iii.Tangit hic Ric.l.de neapol.
an ratihabitio possit explicari per pcuratorem dicam.ff.§.pxi.

1 ☞ Solus pupillus sine tutore non potest restitutionem fa-
cere nec recipere ec.
2 Solus tutor non potest cedere actiones pupillo.
3 Tutor potest alienare res que seruando seruari non possunt
dummodo bona fide faciat.
4 An in tali cessione requiratur decretum.
5 Uerbum succedit adaptatur ad obliquam : quandoq3 ad di-
rectam.
6 An solus infans possit acquirere possessionē:pacut est facti.

1 PUPILLUS. † Solus pupillus sine tutore non po-
test restitutionem facere: nec recipere:
nec similiter solus tutor sine pupillo nisi sit infans, sed debet
fieri per pupillum cum autoritate tutoris non tamen ipsi tu-
2 tori.hoc dicit vsq3 ad legem quamuis. ¶ † Not. qd solus tu-
tor nō pōt cedere actiones pupillo.De quo Bar. hic se remit

tit ad ea que habent in l.nouare.§.i.ff.de nouat. Ang. asit dicit nõ posse solũ tutorem cedere nisi sit euidẽs vtilitas vbi autem esset damnosa cessio vel de hoc constaret non posset cedere si actio cõpetit pro re quã solus tutor alienare non potest alias secus. Et ita dicit tenere Iac. de are. et Bar. de quo se remittit ad no. per se in d.l.nouare. et Ang. ibi tenet idẽ quod Bar. ibidẽ. Imo. dicit hic qd si actio cõpetit pro re quã solus tutor nõ potest alienare non possit ipse cedere nisi cũ ea solẽnitate cũ qua potest alienare: vt l.si ad resoluendam. C. de predi. mino. et per no. per gl. in l.i. et ii. C. si aduer. transac. Et putat esse not. diligẽter qd hoc procedit etiã si cessio sit que habeat fieri ex necessitate: vt probat hic qd videt mirum sm eum maxime per no. in l.i.§.fuit questitum.ff.e. vbi autẽ competeret pro re quam solus tutor posset alienare: tunc posset procedere nisi appareat qd faciat animo donandi: vt plene not. in dicta.l.nouare.§.i. Pau. hic tenet per istum tex. simpliciter quod nõ possit cedere actionem pupilli sicut non potest restituere hic hereditatẽ per quam actionẽ transferebant vtiles in fideicommissarium. ¶ Subdit tñ qd Bar. in l.potest pupillus.ff.de auto. tuto. dicit qd tutor potest cedere quando expedit pupillo: per d.l.nouare. quia loquit in delegatione que fit ex volũtate debitoris iuxta.l.i. et ii. C. de noua. Sed cessio fit sine eius volũtate: ideo difficilius fit que responsio non videtur aliquo modo tenẽda: quia prohibitio alienationis rerũ minoris est inducta ne fiat preiudicium minoris.l.lex que tutores. C. de admi. tut. et l.magis puto.§.ne passim.ff.de rebus eorum. Ergo si tractatur de transferẽda actione competente pupillo per tutorem non est attendendũ an fiat cum volũtate debitoris vel sine: sed an vtile sit pupillo vel non: quia illa volũtas debitoris deberet attẽdi: quia prohibitio esset inducta ne fieret preiudiciũ debitori.

3 ¶ † Preterea tutor potest alienare res que seruando seruari non possunt dũmodo bona fide faciat.l.cum plures.§.que bona fide.ff.de admi. tuto. iuncta.l.lex que tutores. C. eo. titu. Ergo eadẽ ratione dz posse cedere actiones huiusmodi cõpetentes ad huiusmodi res. ¶ Nec ob. iste tex. quia statim respõdebo: puto igitur concludendum quod aut ceditur actio competens ad rem que seruãdo seruari poterat: et non valet eius cessio sine decreto iudicis et aliis solẽnitatib: per d.l.lex que tutores. iunctis no. in d.l.i. et ii. C. si aduer. transac. aut competebat actio ad rem que seruando seruari non põt: et tunc solus tutor potest cedere si expediat pupillo vel tutor expedire putabat. et sic bona fide faciebat. d.l.nouare.§.i. cum ibi not. p gl. post Bar. et l.tutor ad vtilitatẽ.ff.de admi. tut. et d.§.qui bona fide. ¶ Nec ob. iste tex. qr respondet Bart. in d.l.potest qd hic loquit in restitutiõe vniuersali hereditatis que facit vt actiones transeant per trebellianicã secus in cessione vel delegatione vnius debitoris. d.l.tutor cum aliis.ff.alleg. ¶ Tamẽ contra istam respõsionẽ facit tex. hic in ver. quia nec mandare vbi illud qd dicit restitutione vniuersali probat per similitudinem quam facit de cessione speciali. Tamẽ sustinendo Barto. potest dici quod tex. hic in ver. quia nec mandare intelligitur secundũ distinctionẽ quã ff. dedi: alias esset contra iura preallег.

4 ¶ † Videatis etiã de materia aliquid p Bar. in d.§.fuit qsitũ. et ibi plenius per Ang. q dubitat an requirat decretũ in tali cessione: et cõcludit qd aut fit cessio ex necessitate: et sufficit autoritas tutoris absq decreto iudicis per istum tex. et per d.§.fuit questitum. facit.l.i. et l.predium. C. quando decre. opus nõ est: aut fit ex volũtate: et tunc aut est actio que datur ad rẽ que poterat alienari sine decreto: et sufficit autoritas tutoris sine decreto iudicis alias secus per no. in d.l.i. C. si aduer. transact. et

5 cum eo concor. Roma. in d.§.fuit questitum. ¶ † Scdo ex istõ tex. cum l.seq. in ver. successio. no. qd verbum succedit adaptatur ad substitutionẽ obliquã, quãq adaptat ad substitutionẽ directã: vt l.ff. C. ad l.fal. et l.i. C. de leg. cũ si. et ideo dz dici verbũ cõe. vt tenuit gl. in c.si pater. in ver. absq deductiõe de test. lib. vi. et ibi Bal. in repe. et idẽ tenet Bar. in l.centurio. ad ff.ff.de vulg. et pup. et pbatur in c.raynutius. de test. et p Bar. in cõs. suo inci. in qõne ppposita viso puncto ipsius, et diligenter inspecto. et plenius p Bar. in l.si. in vlt. col. C. de sac. san. ecc. et est cõis opi. licet Bald. in l.et sine scriptura. in princ. C. e. dixerit qd de ppria significatione est verbũ directũ: et qd hic ibi sentit gl. et istud est vtile scire ppter magnã differentiã que est inter verba directa: et cõmunia sm plene no. in d.l.centurio. et in d.c.si pater. cum si. et in l.precib. C. de impu. In glo. in ver. cõstat iniquitatum opponit de l.bonorũ. C. qui admit. dic qd si. solutio vr vera et videt cõiter approbari.s. qd ita iudex potest supplere defectum tutoris tam in restitutione fideicommissi quam in aditione et in agnoscẽda bono. poss. quia eadẽ ratio. Di6 cit tñ Imo. hic qd gl. in l.i.imperi. C. de tu. et cue. da. ab his tenet in aditione cõtrarium.s. qd in ea iudex nõ possit supplere defectum tutoris: et istã opi. videtur tenere Angel. per d.l.impuberi, et per id qd no. insti. de aut. tut. Et ideo dicit Ang. qd nec etiã cũ autoritate iudicis sine tutore restitutio per fideicõmissum pupillo fieri põt: qr fideicõmissarius tenet locũ heredis.l.fideicõmissaria.§.i.ff. qd cũ eo. et l.postulãte.§.i.ff.eo. ¶ Sed putat Imo. qd imo in aditione: et etiã in restitutione fideicõmissi supplere possit: qr vr casus expressus in l.si infanti. C. de iu. delib. referẽdo ibi id qd dr ibi ad oia superiora prout videtur fieri debere per l.talis scriptura. de lega.i. addatis qd glo. in d.l.impuberi. nõ videt residere in illa opi. ad quã allegatur per Imo. hic: sed potius gl. ibi inclinat in cõtrarium dum remittit se ad no. in l.bonorũ. C. q admit. vl Ang. in l.certum. C. vnde legi. et Pau. de ca. in d.l.bonorũ. tenẽt eandẽ opi. quã tenet ipsemet Ang. hic. ¶ Verius tñ videtur qd iudex in oibus casibus pdictis possit supplere: vt etiam voluit gloss. in l. vtiq. insti. de aut. tut. et Dy. et Bar. in d.l.impuberi. et Cy. in d.l.bonorũ. et Bal. et Saly. in d.l.potuit. et Bal. in l.pupillus. C. de acquir. her. et bene probatur in d.l.si infanti. iũcta equiparatione fideicõmissi: et aditionis hereditatis cũ vtrũq sit de iure ciuili. ¶ In gl. in ver. indistincte. vlt. sol. gl. cõiter approbatur. qr imo aliud est in bon. poss. quam in aditiõe hereditatis: et quam in restitutione fideicõmissi: quia solus tutor põt agnoscere bo. poss. de iure ptorio: per d.l.tutor. et d.l.pupillo. nõ violãdis iuris: in l.seruus. ver. impuberes.ff.de bo. poss. vbi pater solus vel tutor sol' põt et c. hec equiparatio de tutore pupilli ad patrem infantis est consideranda si solus pater pro infante põt agnoscere bo. poss. d.§.si infanti. ergo et solus tutor p pupillo: ita etiã pbatur in d.l.bonorũ. C. qui admit. licet gl. ibi tenuerit cõtrariũ sicut et hic tenet. Et male: vñ melius loquuta est gl. in d.l.impuberi. et in d.l.potuit. et ibi eam sequuntur doc. et gl. et Bar. in l.pupillus. de acqui. here. vbi cõiter approbatur prima opi. hic relata in gl. Sed potest esse dubium que sit ratio diuersitatis inter bo. poss. et aditionẽ hereditatis seu restitutionem ex senatusc. sulto treb. ¶ Et sm Imo. hic dici põt qd ratio est qr bo. poss. est de iure ptorio: ideo in illa inspicitur equitas cum pretor semp habeat equitatẽ ante oculos. l.qd si ephesi.ff. de eo qd certo loco. sed aditio hereditatis seu restitutio fideicõmissi est iuris ciuilis in quo magis attendit rigor: et licet nõ dicat hic fuit rõ differẽtie reddita p Fran. ng. de pisis in d.l.potuit. ¶ Tñ cõ istã rationẽ factũ: qr quãq bonorum possessio est de iure ciuili: vt l.i.ff. vt ex le. et senatus. bono. poss. de. et p Bar. no. in l.i.in pri.ff. de bon. poss. tit. gñali. Aliã rõnẽ reddit Ang. et Pau. d.l.bonorũ.s.qr aditio hereditatis cõsistat in mera voluntate.l.gerit.ff. de acq. here. et ideo si heres hz voluntatẽ: vt quia est maior infante dz eius voluntas interuenire: et est ratio d.l.potuit. Sed in bo. pos. requirit factum.s. agnitio iudicialis: et sic nõ sufficit mera volũtas.l.fin. C. q admit. Ideo illud melius per aliũ exemplificari põt quam illud qd ex voluntate depẽdet: vt l.pau. alias incipit per procuratorẽ: et ibi no.ff. de acqui. here. et no. p gl. in l.sicut.ff. de arbi. alias etiã rõnes videatis per Bal. et Mod. in l.bonorum. Bal. dicit qd bo. poss. hz maius fomẽtum quam aditio: qr hz autoritatẽ iudicis: ergo sol' tutor potest eam agnoscere. ¶ Sed Fulg. et Ro. ibi eam reprehẽdunt: qr sequeretur qd si tutor in iudicio adire posset solus adiret qd est falsum cõ dictam l.potuit. que indistincte loquit: aliã rationẽ reddit Ro. in d.l.bonorũ. qr aditio est actus magis solẽnis cum iura directa acquirantur per eam: et per bon. poss. iura vtilia acquirunt: qr ptor non põt facere heredẽ.§.quos autẽ. insti. de bo. poss. sed hec ratio mihi nõ plz: quia sequeret qd restitutio fideicommissi potest soli tutori fieri: quia solum iura vtilia transferunt.§.restituta. insti. de fideicõ. her. et hoc est cõ Bar. et tex. nostrũ. Difficile est reddere bonam rationem: tamẽ magis plz opi. Bar. et id qd incidenter dixi allegando.l.paulus. facit qd ratihabitio non possit fieri per procuratorem: quia dependet a mera volũtate. ¶ Sed contrarium tenet Guil. de cu. in l.i.ff. de proc. allegat l.restituta. in prin. ibi dum litera dicit vel ratam habuerit restitutionẽ: tamen ille tex. vt ibi etiam dicit Rico. de neapo. nõ probat vt patet ex intellectu gl. ibi posita. Unde putarem qd si querimus veritatẽ vtrum per specialẽ procuratorem possit fieri ratihabitio dicendum est qd non: quia eo ipso qd cõstituitur procurator ad ratum habendum talem actum apparet de voluntate: et ratihabitione cõstituẽtis: ideo nihil operabitur ratihabitio procuratoris. per d.l.paulus. cum ibi no. aut querimus vtrum possit fieri ratihabitio per procuratorem generalem: et tunc putarem quod sic: quia cessat dicta ratio de quo videatis plenius in dicta.l.paulus. et ibi not. colligitur

6 decisio. ¶ † Ultimo pro expeditione gloss. an solus infans possit acquirere poss. prout facti est: et sic an tutor solus vel infans possit possessionem acquirere. gloss. dicit quod sic per

l.bona

l.donatarū.C.de acq.poss.hoc sane intelligatis in infante ac-
quirente possessionē iocaliū in quib⁹ affectus puerorū dirigit
ita intelligit magis cōter.d.l.donatarū.sed in aliis rebus di-
cimus regulariter infantem per se non posse acquirere posses
sionem.l.quamuis.§.infans.ff.de acqui.poss.

1 ☞ Non solum actiones ciuiles:sed et pretorie et naturales transeunt in fideicommissarium restitucione facta.
2 Statutum in actione ciuili extenditur etiam ad pretoriam qñ est eadem ratio.
3 Appellatione heredis venit heres heredis.

1 **Q**Uāuis. † Etiā actiones ꝑtorie non solū ciuiles transeunt restitutione fa
cta ex senatuscon.treb.in fideicommissarium etiam
obligationes naturales siue fiat restitutio per he-
redem grauatum de quo loquitur senatuscon.treb.siue fiat re-
stitutio per heredem heredis vel alium cui hereditas acquisi
2 ta est.h.d.vsq; ad.§.nihil. ¶ † No.qō statutū in actione ciuili
extēditur etiam ad pretoriam qñ est eadē ratio:facit.l.i.§.bo-
norum.ff.eo.et licet tex.in.d.l.i.in princ.referēdo verba senatus
consulti non expresserit de actionibus ciuilibus tamen dicit
hic Imo.forte iurisconsultus hic interpretatur senatusconsul
tum intellexisse de ciuilibus:quia est remedium iuris ciuilis.
3 §.constat.institut.de iure natu. ¶ † No.quod appellatione he
a redis venit heres heredis.ᵃ facit.l.ii.C.de here.instit.et in.l.i.
ff.de castrē.pecu.et plene no.in.l.ii.et.iii.ff.de pet.here.⁊ qō sta
tuitur in persona alicuius cēsetur statutum in herede suo.fa-
cit.l.postulaste.in prin.et qō ibi per Bar.ff.eo. ¶ In gl.in v.
possessor:respōde ad.l.ille a quo.§.i.qō ibi loquitur qñ heres
rogatus decessit antequam adiret vel ante iussum de adeūdo
vt ibi:⁊ in.l.non iustam.C.eo.hic autem post.

1 ☞ Non curatur qualis sit persona procuratoris ad fideicō missi restitutionem recipiendam.
2 Mulier potest esse procuratrix ad negotia:et etiam seruus.
3 Ius patronatus ecclesie non transit in fideicōmissarium per restitutionem.
4 Feudum vel emphyteusis an transeāt ad fideicōmissarium.

1 **N**ihil. † Non curatur qualis sit persona ꝓcuratoris
ad negotia seu ad restitutionē fideicōmissi reci
piendam:et per restitutionem iura sepulchrorum non trāseūt
in fideicommissarium:sed remanent apud heredem.hoc dicit
2 vsq; ad.l.papinianus. ¶ † Ex tex.not.qō mulier ᵇ potest esse
b procuratrix ad negotia:et etiam seruus:ᶜ ⁊ ideo putat Pau.
c hic in lec.padu.qō licet alias mulier non possit esse in iudicio
regulariter exceptis nonnullis casibus de quibus habetur in
l.femine.ff.de procu.⁊ in.l.i.§.sexum.ff.de post.⁊ in.l.femine.ff.
de reg.iur.⁊ in.l.vix certis.ff.de iu.⁊ in.l.seruus.C.de iu.tamē
putat ipse qō dicto casu dicte persone poterunt esse in iudicio
ad faciendum cogi heredem adire et restituere:et hoc ratione
periculi:et cause cognitionis que versatur circa hoc:iux.l.
ille a quo.§.si de testamēto.ff.e.qō est no.si est verum. Et pro
hoc adducit:quia qñ aliquid permittit alicui videntur sibi cō
cessa omnia sine quib⁹ illud exemplificari non potest.l.oratio.
ff.de spon.l.ii.ff.de mens.om.inā.l.ad rem mobilem.⁊.l.ad lega-
tum.cum si.ff.de procu.Tamē quia iste tex.non loquitur nisi
de simplici restitutione:⁊ nihil dicit de aditione putarem qō
ibi fideicōmissarius per se vel alium procuratorem idoneū po
tuisset cogere heredem adire:non posset tamē mulier vel ser-
uus esse in iudicio:quia cessat ratio periculi isto casu:⁊ tex.no
ster non obstat:quia solum de restitutione loquitur.Pro hoc
facit quia ꝓcuratore constitutus ad recipiendū solutionē non
videtur habere mandatum ad agendum in iudicio ꝯ debitorē
nolentem soluere.l.hoc iure.ff.de sol. ¶ Not.ex.l.quia perinde:
vnum ius qō non transit in fideicōmissarium per restitutionē:
3 sed remanet apud heredē vez ius sepulchrorū:† et pari rōne
idē dicit Bar.esse in iure patronatus ecclesie qō est signāter
no.adducit ea que no.per gl.in.l.si operarū.ff.de ope.lib.et que
no.per doc.in.l.monumēta.C.de leg.vbi hoc ꝓbari non videt
vt intuenti clare patet:tñ Ric.de acap.hic tenet idē qō Bart.
hic:⁊ hoc sequitur etiā Pau.de cast.hic in lec.bo.qui dicit ta
lia iura non trāsire in fideicōmissarium licet transeant ad he-
redes extraneos:vt no.in clemen.plures.de iure patro.in ver.
heredes.xvi.q.ii.considerandum.Tñ non transeunt ad eos
tanq̄ ad heredes:quia non pro hereditariis portionibus,sed
transeunt ad eos eo quia sunt heredes:et ita est in iuribus se-
pulchrorum hereditariorū.l.vel qō.ff.de reli.et illa q̄ trāseunt
ad heredes extraneos tanq̄ ad heredes bene transeunt in fi-
deicōmissariū:illa vero que non transeunt ad heredes extra-
neos:sed ad filios tantum vt emphyteusis ecclesiastica vel feu
dum,multominus transirēt in fideicōmissarium.l.si patroni.
in princ.ff.e.Quia iura sepulchrorū q̄ transeunt ad extraneos
transeunt ad eos:q̄ sunt heredes:sed non tanq̄ ad heredes vt
4 est dictum.† et circa feudum vel emphyteusim remitto ad di-
cēda in.d.l.si patroni.in princ.vbi etiā tangit Jo.de imo.d.q.
quā ponit hic Bar.⁊ dicit qō ille tex.in ꝯtrarium facit:q̄ ius
d patronatus ᵈ ecclesie transit in quēcunq; heredē etiam extra-
neum:vt no.gl.in clemē.in ver.heredes.de iurepa.et leg.⁊ no.
xvi.q.i.cōsiderandum.Unde licet opere debite a liberto non
transeant in fideicōmissarium.d.l.si patroni.in princi.tñ non
sequitur qō ita esse debeat a iure patronatus ecclesie:q̄ ope-
re non transeunt ad heredē extraneum.d.l.si operarū.⁊ plene
not.in.l.si non sortē.§.libertus.de cōdi.indc.Tñ Imol.in.d.l.
si patroni.sustinet opi.Bart.per istū tex.iuncta.l.familiaria.
cum.l.seq.ff.de reli.et sump.fu.Ubi patet qō iura sepulchrorū
hereditariorū trāseunt ad quēcunq; heredē:et tñ nō transeūt
ad fideicōmissarium:vt hic:q̄ talia iura sepulchorū dicuntur
esse quid religiosum:et nō respiciūt cōmodum pecuniariū:ita
etiā ius patronatus ecclesie.c.quāto.de iudi.Et dicit esse si-
gnāter no.quia a canonistis non tāgitur. ¶ Addatis etiā qō
Bal.in.l.cum virū.C.de fideicō.tenuit istā partē.⁊ idē Pau.
in.l.precibus.C.de impub.Et ibi etiā hoc anno cōsului.forte
aliquid dicam vltra ꝑ dicta in.d.l.si patroni.licet Lud.ro.in.l.
si patroni teneat contrarium eo q̄ transit ad heredem extra-
neum:eo quia inter viuos ex vniuersali titulo potest transfer-
ri:vt no.in.c.ex literis.de iure patro.et in.l.in modicis.ff.de cō-
trahē.emp.et in.l.quidam.ff.de acqui.re.do.sed ipse non respō
det ad istum tex.iuncta.d.l.familiaria.cum.l.seq. ¶ In glo.in
ver.restitutis:tene menti glo.magistram:que ponit ad quid
fideicom.habeatur loco heredis:⁊ facit ad ea que dicta fuerūt
in.l.i.§.de illo.ff.eo.

1 ☞ Quod iure accrescēdi acquiritur ad fideicommissarium cui facta est restitutio pertinet ⁊c.
2 Restitutio fideicommissi an sit petenda iure actionis.

1 **P**Apinianus. † Quod iure accrescēdi
acquiritur ad fideicom-
missarium cui est facta restitutio pertinet etiā sine
noua aditione:⁊ restitutione.h.d. ¶ Not.qō id qō
acquirit per ius accrescēdi venit per restitutionē fideicōmissi:
⁊ hoc siue accrescat post restitutionē vt hic siue accrescat ante
2 eo q̄ portioni.l.si tota.⁊.l.quoties.ff.de acquir.her. ¶ † Scdo
no.qō hic videtur ꝓbari iure actionis petēdam esse restitutio
nem fideicōmissi:vt in versi.alia actione:tamen in veritate iste
tex.non viget:quia cum hic dicat alia actione.i.coactione in-
telligitur.Quia verbū generale prout colligitur ex no.per gl.
in aut.hoc ius porrectū.C.de sacrosan.ecc.vel sm Bar.potest
exponi actione.i.officio iudicis:verbum actionis largo sum-
pto vocabulo cōprehēdit etiā officium iudicis.l.actionis ver-
bo.ff.de act.⁊ obl.Ang.hic intelligit qō verbum actione staret
hic ꝓprie:quia facta aditione etiā coacte restitutio venit iu-
re actionis que nascitur ex obligatione orta ex illo quasi con-
tractu aditionis etiam coacto. Sed de hoc dicatis vt dixi in.l.
si legatū.in prin.ff.e. ¶ In gl.in ver.accrevit in quātū gl.dicit
qō videtur ꝯ.l.interdum.hoc nō obstat:q̄ portio accrescit por
tioni vt hic ꝑterq̄ in vsufructu.d.l.interdum.q̄ loquit in dicto
casu vt si duo sunt vsufructuarii:⁊ vnus priuat portione sua
non accrescit alteri vsufructuario.Contrariū loquitur de vsu
fru.in quo portio accrescit ꝑsone. ¶ Itē inquantū dicit qō ꝯ
facit.l.si solus.in fi.de acqui.here.dic rō quare ille tex.non ob-
stat quatenus vi facere ꝯ:est q̄ ibi fuerat seruus existēs in po
testate dñi institutus in parte puer que fuit adita:⁊ acquisita
dño suo.Fuerat etiā in parte institutus sub conditione:⁊ tex.
ibi dicit etiā euenicte ꝯditione portio ꝯditionalis non accre-
scit alteri portioni sine noua aditione. Et sic non acquirit im-
mediate dño:sed opus est vt iterū adeat iussu dñi seruus illā
partē cōditionalē:⁊ hoc q̄ ante cōditionē pōt effici liber quo
casu quereret sibiipsi:q̄ attēdit tēpus aditionis que rō cessat
hic:q̄ hic cadit mutatio status. ¶ Itē inquātū gl.dicit qō ꝯ
facit.l.sed cū patrono.in prin.ff.de bo.pos,vbi nō est locus iu-
ri accrescēdi inter succedētes iure diuerso. ¶ Sic videt hic fi-
deicōmissarius succedere iure obliquo heres iure directo:er-
go vz cessare ius accrescēdi.Sed respōdeatis qō in.l.sz cū pa-
trono:vnus succedit ꝯ volūtatē testatoris.s.patronus ꝑteri-
tus:alius ex testō.s.heres ꝓ parte institut⁹. ¶ Unde ipso iu-
re tūc portio portioni accrescit:hic vterq; ex volūtate testato-
ris succedit:⁊ hoc est no.pro intellectu:⁊ modificatiōe.d.l.sed
cum patrono.Et an ⁊ qñ inter succedētes iure diuerso sit lo-
cus iuri accrescēdi vltra not.in.d.l.sed cū patrono.vide id qō
no.tradit per Bal.in aut.preterea.C.vnde vir ⁊ vxor.in versi.
itē quero quid si nullus ⁊c.⁊ per Bar.in.l.si filius.per illū tex.
ff.de colla.bon.per Salycean.l.vnica.in.i.q.C.qñ non pe.par.
¶ Ad.l.si.ff.communia pred.quam alleg.gloss.pro contrario

a ¶ Heres hrdis, Adde Bart.in.l. gallus.ff.de lib.⁊ post.C.x.⁊ Bal.i l.annalibus.C.de leg.⁊ Old.ꝯsi.xx. incip.thema tale est.

b ¶ Mulier.adde gl.in.c.nō solēt.ii. q.vi.gl.in.c.cū di lectā.de ꝯsti.vti. vel inuti.

c ¶ Seruus.adde in.c.cū deputati. de iudi.Car.in.c. frisecitat⁹.i.iii.co. de relegi.Abb.in c.cū te.de sent.

d ¶ Ius pronat⁹. Adde Inno.sup rub.de iure pro. doc.in.c.cū sm.c. ti.Ang.ꝯsil.xv.et ccnsi.xviii.

non videtur qd ille text.aliquo modo obstet:quia ibi vult qd
actus acquisitum non debeant esse in pendenti:et sic videtur
innuere litera ibi qd ipso iure statim accrescat portioni:et sic
potius facit pro q contra.

1 ¶ Heres qui coactus adiuit potest rogere fideicommissa-
rium ad recipiendum hereditatem.
2 Stante statuto qd debitor possit capi:et incarcerari:an idem
erit dicendum in herede debitoris.
3 De debitore contra quem interpositum fuit secundu decre-
tum an possit cogi ad confirmandum.
4 Scdm decretum consueuit interponi contra latitantem.
5 An sub verbis statuti comprehendantur heredes:si sit men-
tio facta in instrumento de heredibus.
6 Instrumentum habens executionem paratam habet nedum
contra principalem:sed etiam contra heredem.
7 Si ex forma statuti potestas debet habere.x. pro executione
contra condennatum:an habebit etiam sic contra heredem.
8 Si statutum dicat instrumentum debere exequi realiter et p-
sonaliter requiritur citatio.
9 Appellatione voluntatis intelligitur de libera.
10 An pactum debitoris de posse capi obliget heredem.

a ¶ Bar.hic ad.q. adde tu et vide de hac.q.per eundem Alex.an.in consil.i xviij.col.pe. circa fi.in.v.vo. Franc. Car.

Postulante. † Ista est notabilis:et solen-
nis lex:et.h.d.heres q coact⁹
adiuit:pot rogere fideicomissariu ad recipiendam
hereditatem:et etiam heredem eius si fideicomissari⁹,
decessit ante restonem.sed si heredem no relingt bona vendi debent,
et creditorib⁹ assignari.h.d.vsq ad.§.sed in hmoi. ¶ In text.
ibi ante mora.h.d.ibi iurisconsult⁹:q2 si mora comisisset fideico
missarius:tnc fuisset minus dubiu q heres fideicomissarii co-
gereb ad restitutionem vel si neminem hz heredem fideicomissarius
deberet bona vendi. ¶ In tex.ibi actiones ex senatusco.compe-
tant et c. Ad hoc no videb formaliter iurisconsultus rndere tn
de mente ei⁹ videb esse qd si heres fideicomissariu recusat reci-
pere restitutionem fideicomissi cpellab sicut cpelli potuisset de-
functus fideicomissarius per qd innuib sic Pau.hic qd licet
nodu receperit restonem fideicomissi heres fideico.tn posset co-
uenir ac si recepisset. Et dicatis licet ipse no alleget q de hoc
est tex.hic apertevoles in.l.si postulante.in prin.§.e.et ex hoc vi-
det q dicenb.§.sup gl.in versi.recusat. ¶ In tex.ibi qm fere et c.
dicatis p intellectu litere plenius q gl.dicat qd hic rndet ta-
cite obiectioni q sibi fieri potuit quare senatusconsultum quo
cauebab q fideico.q compellit heredem ad adeundu sic compellib
hereditatem recipere non fecerat mentionem de hereditate fi-
deicomissarii vt compellab si decedat fideico.ante restitutionem. Et
vult dicere iurisconsultus qd iste casus raro contingebat:q2 vt
plurimu qn heres cogib adire statim compellib restituere fidei-
comissario. Na ita facere pot heres si vult etia si esset rogatus
restituere ad tps vel sub conditione que nondu venisset.l.apud
iul.§.si.cu.l.seq.§.e.also.§.i.cu.§.seq. Et pp hoc senatuscon.
non curauit puidere. Tn q2 qnq contingit qd heres non vult
restituere vt qn sibi a defuncto aliqd debebab:et illud vult de-
trahere priusqua restituat:et interim fideico.decedit:ideo iu-
risconsult⁹ hic voluit inuestigare an comprehendab heres fidei-
com. ¶ No.ex text.qd licet decedat fideico.ante facta restitu-
tionem dummodo sit adita hereditas trasmittitur fideicomissum
ad heredem fideico. Si aute nodum esset adita hereditas:dixi in
l.quidam ita.§.e.vbi tenui qd etiam tnc trasmittit. ¶ Scdo
no.qd sicut heres inuitus cogib adire:et restituere ita etiaz fi-
deico.postq cogit heredem inuitum adire cogitur inuitus reci
pere restitutionem hereditatis. ¶ Tertio no.qd heres non pot
recusare illud qd defunctus cui ipse succedit recusare no pote
rat. ¶ Quarto et vltimo not.qd illud ius qd est de aliquo est
etia de herede suo:lz de hb de non sit facta mentio:et istud fa-
cit ad no.qones de quib⁹ statim dica post glo. ¶ In glo.sup
ver.recusat doc.coiter videnb transire cum gl.simplr excepto
Imo.qui dicit sibi videri esse veru id qd dicit gl.si heres fidei
comissarii malitiose se absentauit:tunc eni actiones ipso iure
trasient sicut etia pp contumacia heredis non restituentis
transeunt actiones in fideicom.ipso iure.d.l.pe.§.i.C.eo. Quia
est eade ratio:ergo idem ius.l.illud.§.ad.l.aquil.l.a titio.§.de
verb.ob.alis aute no vr qd ipso iure transeant actiones vt vi-
detur esse de mente text.hic qui dicit heredem cogendu vt recipiat
hereditatem:et ita tenet ipse subdes tn qd tutius esset tenere vt
cogab fideicomissarius in casu isto agnoscere:licet subsit eade
equitas que est in.d.l.pe. ¶ Vos esset pro conclusione dicatis
qd actiones passiue ipso iure trasieut ad heredem fideicomissa-
rii:et in ipsum fideicomissarium eoipso q recusat accipere re
stitutionem fideicomissi:vt est casus aperte in.d.l.si postulante.
in princ.§.eo.et de isto puto intellexisse gloss.hic,sed actiones
actiue non transeunt in fideicom.vel eius heredem recusan-
tem accipere restitutionem hereditatis:q2 beneficium non con-
fertur in inuitum.l.hoc iure.§.non potest.§.de dolo.l.inuito.
de reg.iur.et de ista gl.facit mentionem Ang.in.d.l.pe.§.i. vbi di
ea simplr transit:et dicit eam esse singularem. ¶ Vltimo oppo.
gl.de.l.apud iulianu.§.vers.§.eo.et se reducit ad no.ibi.dic ibi
heres fideicomissarii no cogib inuitus recipere restitutionem
fideicomissi:q2 ibi no habuit heredem:et sic concordat cu vicino
responso tex.nostri vt tnc pcedatur ad venditionem bonoru per
creditores hereditarios hic loquitur qn decessit relicto here-
2 de. ¶ † Extra gl.inducib iste tex.p Bar.ad.q.[a] que quotidie
versatur in palatio.statuto ciuitatis cauetur qd debitor pos-
sit capi pro debito:et carcerari qd ide dicendu erit in herede
debitoris licet statutu de herede debitoris non loquatur per
istu tex.hic. Vbi superius no loquitur de herede fideicomissa-
rii:tn ide est in eo:et cum Bar.transit Ange.hic motus ex eo
q2 statutu loquib de debitore:et hes debitor esse df.l.debitor.
§.de verb.sig.vbi debitor est a quo inuito pot debitum exi-
queri sicut heres. ¶ Sed dubiu est dicit ipse qn statutu lo-
querib de eo qui pmisit:vt quia dicit promissor possit capi et
carcerari:na tunc secus esset in herede pmissoris si ad captu-
ram perueniebatur ex forma statuti z ius. Quia tunc perueni
tur contra forma iuris cois ad captura eius heres no pmiserit.
Statutu predictum loques de pmissore non dz extendi vltra
persona de qua loquib velut odiosum:et irrationabile.l.qd ve-
ro.§.de legi.l.si vero.§.de viro.§.solu.matri.et.l.si vnus.§.ante
3 ola.§.de per. † et iuxta hoc dicit Ang.per istu tex.vidisse de-
terminari qonem valde arduam perusieam ibi vigebat statutu q
debitor z que fuit interpositum scdm decretum possit:et debeat
cogi ad consentiendu:et confirmandum illud decretum:na virtu
te dicti statuti fuit compulsus heres illius contra que emanaue-
rat statutum:sed scdm eum illa determinatio fuit iniusta:q2 ex
iuris cois censura heres debitoris non cogitur approbare po-
tissime si emanasset inique. ¶ Sed Imo.hic addit pro q An
ge.circa istud vltimum non bene videb dicere:q2 ex quo statu
tum loquebab de debitore videbatur comprehedere heredem per
4 ea que ipsemet Ang.predixit. ¶ † Ite quia scdm decretu co-
sueuit interponi contra latitantem:et sic contra verum contu-
macem.l.fulcinius.§.i.et.§.§.qui.ex cau.in pos.eatur. quo casu
non potest appellari.l.i.et ibi not.C.quoru app.no recip.et sic
etiam cogetur de iure approbare vt ibi. ¶ Scdo addit quod
etia si statutu loqrereb de pmissore videretur trahi ad hrdem per
regulam huius tex.in ver.cur enim inuicto ver.rndi.et sic videreb
esse extensio potius passiua.vt in regula antiqua que vr etiam
pmissa in statutis:et etia in penalib⁹ per.l.si quis seruo.C.de
fur. Imputet enim sibi qui hereditatem adit:nam df imagina-
ri qd succedit in vniuersum ius actiue et passiue.l.nihil aliud est
hereditas.§.de ver.sig. ¶ Tertio adde qd est verum nisi forte
fecerit inuentariu:quia non videreb posse psonaliter grauari p
no.in.l.si.§.in computatione.C.de iur.deli.cum ibi no.et sic dicit
se de facto dixisse in ciuitate ista vbi viget statutum qd litere
cambii mittanb executioni z debitorem. Pau.hic in lec.padu.
dicit qd statutum qd loquib de debitore simplr no est dubiu
qd comprehendit heredem:sed dz poni questio vt habeat maius
dubium qd statutum dicat instrm esse mittendu executioni z
debitorem in ipso instro comprehensum vel descriptum:et tnc est
maius dubiu:q2 statuta no debet extendi de persona ad perso-
nam.d.§.de viro.tn illud veru est scdm eum de persona que non
sit nec reputab eadem secus si reputab eadem:q2 no dicib fieri exte
5 sio.l.non erit.§.dato.cu ibi no.de iureiur. ¶ † Subdit etia q
notarii ponunt in instris qd talis p se:et suos heredes et c. quo
casu bene comprehenduntur heredes sub verbis statuti.dicit tn
scdm cu Bald.in.l.per diuersas.in.x.q.C.man.qd licet ex forma
statuti possit fieri executio:et captura persone principalis de-
bitoris sine alia citatione non tn debebit fieri de herede eius
nisi fuerit citatus ad dicedum an sit heres:q2 priusq fiat exe-
cutio dz liquidari persona per qua sit vt sit talis z quem fieri
possit:facit scdm eu.l.si quis curialis.et qd ibi no.Bal.C.de epi.
et cle.vbi Bal.p illum tex.voluit qd licet statutu dicat instrm
debere mitti executioni realiter et personaliter ad volutatem
creditoris tn semper pcedere dz citatio de debitore qd veniat
ad dicendum causam quare no debeat executioni mandari nisi sta
tutu dicat expresse contrariu.s.qd possit fieri nulla citatione p-
cedente:quia tunc poterit fieri contra principalem qui est cer-
tus:sed non contra heredem quicquid statutum dicat:q2 opz
liquidari quis sit heres:et ita dicit Bal.in.d.l.per diuersas.q
scdm Pau.est menti tenendum.et dixit de facto ita vidisse indu
ratum:et similiter etiam scdm eum potest heres creditoris:et
etiam cessionarius petere instrumentum executioni mandari
sicut posset creditor principalis:ita dicit tenere Ioan.And.
in additio.Specu.in titu.de cess.act.quia transit ius in ces-

sionarium

sionarium cũ priuilegio suo coherẽte actiõi vel instr̃o facie ſm
eum id qd no. Bar.in.l.post dotẽ.in vlt.col.ff.sol.ma.vbi si sta
tutũ loqueret negatiue:vt qꝛ diceret frater nõ posse facere ca
pi fratrem:an heres fratris vel cessionarius fratris possit ca
pi facere fratrem refert q Bal.in.d.l.si diuortium.ff.sol.m.te-
nuit q non:p illũ tex.⁊ dicit esse vidẽdũ id qd no.in gl.¶ Ad
datis q pau.met.in.l.si decesserit.ff.qui satis.cog.⁊ ro.i.l.alia.
§.eleganter.ff.sol.mat.simplr̃ approbãt decisionẽ Barto.hic.
6 ¶†Itẽ addatis q Ang.⁊ Imo.in.l.j.ff.de his q̃ in test.delẽ.
voluerũt qd si statutũ dicat instr̃m habere executionẽ paratã
intelligeꝛ nedũ ꝯ principalẽ descriptũ in instr̃o:sꝫ etiã ꝯ hr̃dẽ
eius:⁊ ita dicit fuisse iudicatũ:qꝛ obligatio hr̃dũ in instr̃o cõ-
tinetur.l.j.C.si cer.pe.l.si pactũ.ff.de prob.pro hoc etiam alle.
bonum tex.in.l.j.ver.heredi scripto.cũ gl.s.ecto ver.patre tuo.
⁊ ibi ad hoc ponderat Bal.C.quorũ le. Ita etiã voluit Ang.
in.l.in rõne.la.l.§.si filio.super ver.huic ꝯſu.p illum tex.⁊ ibi
retuli.ff.ad.l.fal.faciũt ad hoc alia q̃ ibi allegaui:⁊ ista faciunt
7 ad confirmationẽ eius qd dixit Pau.hic vt ſ.retuli.¶†Itẽ
addatis qd pro opi.quã ponit Ang.hic in statuto loquẽte in
promissore q nõ cõprehẽdat heredẽ facit no.decisio Bal.l.j.
C.de exec.rei iudi.vbi dicit q si ex forma statuti ptãs dꝫ habe
re decẽ pro executione q̃ fit ꝯ cõdẽnatũ nõ dꝫ habere decẽ de
executione q̃ fit ꝯ hr̃dẽ cõdẽnati:qꝛ licet sit hr̃s:non tamen est
cõdẽnatus.alle.no.l.si filia.in prin.ff.fa.er.secuñ statutũ dice
ret q pro qualibet cõdẽnatione potestas habeat decẽ:qꝛ con-
dẽnatio.l.ipse actus nõ moriꝛ:sed manet perpetuo.alle.l.diez
proferre.§.l.ff.de arbi.⁊ sic facit illud ꝯ opi.Imo.hic.¶ Cir-
ca istã partẽ occurrebat mihi sustinendo opi.Ang.cũ qua vt
dixi videꝛ cõcordare Bal.q potest responderi ad id qd in ꝯ-
trium adducit Imo.hic dñ dicit q vr̃ esse extẽsio passiua sur-
gẽs a regula antiqua que hꝫ locũ in statutis qd illud est verũ
qñ facimus extensionẽ in materia in qua loquiꝛ illa regula an
tiqua:sed vt faceremus extẽsionẽ in illa materia nõ dꝫ fieri per
id qd voluit gl.not.in d.c.j.ne.cle.vel mona.li.vj.⁊ est gl.in ver.
declaramus.dñ ibi rñdet ad.c.duduũ.de elec.pterea etiam põt
respõderi q statutũ predictũ loquẽs in promissore:⁊ sic in ca-
su vero non dꝫ extendi ad eum qui per fictionẽ representat p-
missorem.l.iij.§.hec verba.⁊ ibi no.ff.de neg.gest.c.suspectum.
de rescri.lib.vj.saltem qñ statutũ est ꝯ ius cõe vt in proposito
nostro:⁊ hoc anno dixi in.l.j.§.lex falcidia.post Mo.ibi.ff.ad
l.fal.Nec ꝯtrium dr̃ in.d.l.non erit.§.doto.et ideo puto verum
q etiã qñ statutũ simplr̃ diceret q instr̃m publicũ habeat pa
ratã executionẽ.vel etiã diceret q habeat executionẽ paratã
ꝯ debitorem bene debebit exequi ꝯ heredẽ illius qui cõtraxit
debitũ:qꝛ heres est debitor vt est notũ:itẽ quia statutũ loqui
tur simplr̃:et ita loquunꝫ ea que.ſ.allegaui.¶ Sed qñ statu-
tum diceret ꝯ debitorem in instr̃o descriptum debere fieri exe
cutionẽ putarẽ esse secus:qꝛ licet heres sit debitor tñ non ve-
re:et proprie descriptus in instr̃o cum oculis corporis ibi legi
non possit.l.j.ff.de his que in test.delen.bene faciunt not.per
Bar.in.l.qui liberis.§.hec verba.ad si.ff.de vulga.⁊ pup.licet
Pau.hic aliter dixerit vt.ſ.retuli.¶ Itẽ inquantum dixit hic
Imo.q statutũ pmittẽs capturã nõ habebit locum in here-
de debitoris cõficiẽte inuentarium:puto eum bene dicere:pro
hoc vide no.decisionẽ Bal.in.l.j.C.qui bo.cede.pos.in versicu.
quero si statutũ dicit ⁊c.vbi dixit q statutum volẽs debitorẽ
obligatũ p instr̃m posse capi et carcerari dꝫ intelligi:⁊ inter-
pretari ſm ius cõe.s.nisi bonis cesserit.alle.no.in.d.§.in cõpu-
tatione.Istam cõclusionẽ in herede cõficiẽte inuentariũ etiã
approbat ipsemet Imo.in.l.iij.§.pretor.et ca.ij.vel.iij.colũ.j.
de uam.insec.Salꝫ.in.d.l.fi.§.si vero ⁊ ipse.in fi.C.de iu.delib.
relinquit cogitandũ:licet ipse nihil allegat et in cõtrariũ:intel
ligatis tñ.n.conclusionẽ esse veram ſm qd not.et traditur per
Bal.in.d.l.fi.§.et si prefatã.in.ij.q.C.de iu.delib.vbi dicit qd
heres qui fecit inuẽtariũ non poterit capi ex mora defuncti p
illum tex.sed ex mora ipsius heredis sic:quia inuentarium nõ
prodest heredi ꝯ factum pprium ipsius heredis nisi dũtaxat
ꝯ aditionẽ hereditatis.alle.no.in.l.que do.ff.sol.mat.¶ Item
pro eo qd no.Bal.in.l.per diuersas.in.x.q.videatis no.p An-
ge.in.l.oratione.§.i.ff.de fer.et in.l.i.§.si ex cõuẽtione.et in.l.ex
cõtractu.ff.de re iudi.et in repe.l.j.C.de iudi.⁊ in.l.iij.in fin.C.
de pig.⁊ p Bald.in repe.l.tale pactũ.§.qui prouocauit.in.x.q.
ff.de pac.et Imo.in.l.intra.ff.de re iudi.vbi concludunt q vbi
sñia vel instr̃m posset executioni mãdari sine citatione dꝫ in-
telligi qñ mandaretur executioni ꝯ cõdẽnatum:vel in instr̃o
descriptum:secus si contra eius successorẽ.per.d.l.oratione.§.
j.per no.per Inn.in.c.quia.v.de iudi.Itẽ inquantũ Pau.re-
fert Bal.velle in.d.l.si quis curialis.q si statutũ dicat instru-
mẽtum debere executioni mãdari realiter et psonaliter ad vo-
8 luntatem creditoris debebit tamẽ precedere citatio.¶†Ad-
datis tñ qd Bald.non loquiꝛ qñ statutum diceret ad volunta
tem creditoris:sed qñ simplr̃ statutum inducebat executionem
instrumẽto.prout etiam voluit Bald.in.l.ab executione.circa
fi.col.l.C.quorum app.non rec.vbi dicit q qñ instrumẽta gua-
rentigiata habent executionẽ paratam ex forma statuti cum
non precesserit cause cognitio opꝫ a citatione incipere.allega.
§.si.insti.de pe.teme.li.Sed qñ statutum diceret qd mandetur
executioni ad voluntatem creditoris videtur tunc qd Ang.in
l.si sic.in princ.ff.de leg.j.cum quo transeunt Moder.ubi velit
contrarium.Nam dicit ibi Ang.per illum text.in versi.mera
voluntate:q idem est dicere mera qd libera.Et propterea di
xit hic Ang.consuluisse si statuto caueatur qd propter instru
strumentum guarentigiatum possit capi debitor ad merã vo-
luntatem creditoris qd poterat capi ostenso instrumẽto sine
vlla citatione precedẽte:⁊ si quispiam diceret q ibi illud ope-
ratur illa dictio meram:que idem importat q liberam possit
responderi q appellatione voluntatis intelligitur de libera
non etiam de regulata arbitrio boni viri etiam si non adiicia-
tur dictio libera:vt.l.cum quid.in prin.la.ff.de leg.ij.et.l.fidei-
commissa.§.quãq̃.de leg.iij.Tamẽ cõcordando opi.poeessitis
dicere q dictũ Ang.in.d.l.si sic propter dictionẽ meram pro-
9 cedit alꝭ autẽ procedat decisio Pau.hic:† qꝛ licet alias ap-
pellatione voluntatis simpliciter intelligatur de libera:vt di-
ctum est:tñ fallit qñ cõmittitur volũtati aduersarij tui vt col
ligitur ex no.p gl.valde no.in.l.pe.ff.de arbi.et ex not.per Cy.
in.l.cum ea.et ibi per Bal.C.de do.promis.et clari⁹ no.Imol.
in.l.si.post Bar.ff.de preto.stip.facit qd no.Inn.in.c.sane ⁊ in
c.venienis.de testi.et ista teneatis menti:qꝛ sunt quotidiana:
et fortasse non reperietis ea alibi declarata:item domi.Pau.
hoc dicit q statutum permittens creditori executionem instr̃i
videtur etiam permittere cessionario:addatis text.no.in.l.ab
anastasio.m alium creditorẽ:⁊ ibi põderat Bal.in.l.iij.C.man
da.⁊ per Jac.but.Bal.Salꝫ.et Ro.in.l.j.ff.si cer.pet.et tãgiꝛ
per Cy.⁊ Bar.in.l.si sic.§.fi.de leg.j.et p Bal.in sua dispu.in-
cip.statuto caueatur q fenerator ⁊c.in pe.col.⁊ per Bald.in.l.j.
ad fi.C.de act.⁊ obl.⁊ in.d.l.per diuersas.in.x.q.per Salꝫc.in
l.si a creditore.C.de act.⁊ obl.⁊ est magis communis conclusio
put etiã tenet Jo.an.in addi. Spe.in ti.de ces.act.super rubr.
10 †quid aũt si debitor se obligasset per pactũ posse capi adeo q
pactũ valeret an huiꝰ pactũ obligabit heredẽ videatis no.p
Bart.in.d.l.sed ⁊ si decesserit.ff.qui sat.cog.vbi tenet qd non:
an aũt tale pactũ regulariter valeat se remittit ad no.per doc.
in.l.alia.§.eleganter.ff.sol.ma.Et ibi late dixi ⁊ scripsi.

1 ☞ An vsure ⁊ pensiones transeant in fideicommissarium.
2 Fructus percepti ab herede regulariter efficiunꝫ heredis ⁊c.
3 Liberi primi gradus non tenentur supplere fideicommissum ex fructibus.
4 Pensiones ⁊ vsure ex cõtractu celebrato per defunctũ regulariter nõ veniunt in restitutione fideicommissi.
5 An appellatione heredis veniat fideicommissarius proprie.
6 Si consocius mercatur suo periculo cõtra voluntatẽ alterius damnum debet esse suum.
7 Equum nõ est q quis cogatur esse procurator alterius.

1 **Sed huiusmodi.** †Actiones competentes
p accessionibus ciuilibus
nõdũ exactis vt sunt vsure:⁊ pẽsiones si descẽdũt ex ꝯtcu cele-
brato p defunctũ trãseunt per restõnẽ in fideicõ.etiã pro rata
vsurarũ vel pensionũ currentiũ tpe quo heres non fuit in mo-
ra:sed potius fideicõmissarius, secus si ex contractu celebrato
per heredẽ debeantur.itẽ secus in fructibus per heredem per-
ceptis.h.n.vsq ad.l.qui totã. Et ſm Bart. diuiditur in qua-
tuor partes:qꝛ primo ponit duas q̃ones:⁊ opi.quetentis.Se-
cũdo ponit vnã rñsionẽ cõtra quã arguit.Tertio determinat.
Quarto rñdet vni rõni q̃ in ꝯtcu fieri posset. Scd̃a ibi respon
di.Tertia ibi,sed quia.Quarta ibi,sed cum hereditarios.Vel
melius ſm Dy.Raꝫ.⁊ Mod.diuiditur in duas partes prin-
cipales.Primo loquitur de stipulatione interposita de here-
de:scd̃a ibi,sed cum hereditarius:⁊ prima subdiuidiꝫ in qua-
tuor:quia primo ponitur thema:⁊ duplex questio.secundo re-
spondet.tertio reuocat in dubium responsionem.quarto re-
mouet dubiuꝫ secunda ibi responde:tertia ibi sane.quarta ibi
sed quia.In principali parte ponit casum diuersum a prece-
denti:⁊ eum determinat.⁊ rationem diuersitatis ponit. Pre-
mitte q per restitutionem senatusconsul.trebellia. transeunt
in fideicommissa.nedum actiones quarum dies cessit.⁊ venit
sed etiam species actionum vt quando obligatio contracta.
erat in diem vel sub conditione.vt.l.ita tamen.§.qui trebellia-
2 no.ff.eo.¶†Secundo premitte qd fructus percepti ab here-
de regulariter efficiunꝫ heredis ⁊ nõ veniunt restituendi fidei-
cõmissario dũmodo nõ sint percepta ex mora vel propter mo-

ram heredis nō restituētis: vt. l. ita tñ. §. i. ff. e. plene legit̃ ⁊ no. in. d. l. in fideicōmissaria. in princ. ff. e. ¶ In tex. ibi psequere. i. prosequi valeā. ¶ In tex. ibi ab herede nullos fructus peto: hoc ponit̃ allegatio quā faciebat fideicō. pro se dicēdo q̄ non petebat ab herede fructus vʒ perceptos ab herede: sed pensiones: ⁊ vsuras nondum perceptas. ¶ In text. ibi, sed illa ponitur allegatio heredis. ¶ In tex. ibi non possum persuadere hic ponit̃ alia allegatio fideicōmissarij cōquerētis q̄ nō poterat suadere heredi q̄ dicta iura essent hereditaria: ⁊ veniāt appellatione hereditatis. ¶ In tex. ibi inter hec. s. vsuras: ⁊ pensiones. ¶ In tex. ibi nihil interest subaudi. sed illa iura conditionalia vel in diē seu annua vel mēstrua trāseunt in fideic. facta restitutione fideicommissi. d. l. ita tñ. §. ex trebelliano. ergo ita veniēt et trāsire debēt iste actiones competentes ad pēsiones vel vsuras: in tex. ibi, sed q̄ quicquid dicat glo. dicatis qd̄ intētio tex. est ſm Dy. q̄ iuriscōsult⁹ vult rñdere prime allegationi ꝯ fideicōmissarij: ⁊ dicit q̄ q̄ fideicō. nō petit vt heres restituat fructus perceptos: et sic suppleat quodammodo hereditatē: sed petitur q̄ restituat̃ qualis nūc est vt in ea sunt dicta iura merito dʒ audiri fideicō. ¶ In text. ibi fenerauit. s. heres. In tex. ibi postulet. i. fideicōmissarius. ¶ In text. ibi q̄situm est. s. in prin. hui⁹. §. no. q̄ actiones q̄site ex prouisione defuncti veniūt restituēde ⁊ p liberos primi gradus. Filia enī fuit hoc istituta: ⁊ rogata restituere. ¶ Intelligit̃ tñ iste text. de accessionib⁹ quesitis: sed q̄ earū dies cesserat: tñ nondum erāt exacte: nā si exacte fuissent nō restituerent̃ sicut nec fruct⁹ percepti iudicio testatoris: vt est tex. per quē glossat̃ iste in. d.
3 l. deducta. §. q post. ꝯ. e. facit. l. mulier. §. si heres. ꝯ. eo. ¶ † Scdō no. q̄ liberi primi gradus nō tenent̃ supplere fideicō. ex fructibus: vt vr̃ probari in ver. sed q̄ et sic facit q̄. l. scribit celsus. et l. ita tñ. §. ex asse. ꝯ. e. nō habeāt locū in liberis primi gradus et hoc tenet Bar. ⁊ Ang. hic: ⁊ in. l. balista. cū. l. seq. ꝯ. e. De quo dicatis vt dixi in. d. l. balista. et in. d. l. ex asse. puto non pcedere opi. Bar. de iure p ea q̄ ibi dixi. ¶ Sed Imo. hic dicit qd̄ forte ꝯtrum est verius: q̄ hic pprie nō loquit̃ de suppletione qñ fideicōmissum diminutū esset seu hereditas esset diminuta: sed qñ fideicō. volebat suppleri vt haberet accessiones quesitas: ⁊ perceptas per heredē q̄ esse non dʒ qñ sunt percepte iudicio testatoris: vt est dictū. Pau. hic etiā dixit q̄ iste tex. nō pbat opi. Bar. q̄ nō vult iste tex. dicere q̄ ideo non petat hic suppleri fideicō. eo q̄ heres erat de liberis primi gradus: sed vult dicere q̄ ideo non petit: q̄ erat necessaria suppletio: et q̄ non
4 petit vt fructus: sed vt res hereditarias. ¶ † Itē no. bonā limitationē: ⁊ no. ad. l. in fideicōmissaria. in prin. ⁊ ad. d. §. si heres. ꝯ. e. vbi fructus regulariter nō veniunt in restitutiōe fideicō. nam fallit in pēsionibus: et vsuris decursis ex cōtractu celebrato per defunctū si nondū erāt percepte ab herede vt est declaratū. ¶ Itē no. q̄ liberi primi gradus tenent̃ restituere fructus perceptos mora non restituētis de quo habetur plenius in. d. l. in fideicōmissaria. ¶ Itē no. q̄ fideicommissarius habet̃ loco heredis: vt in. l. si fili⁹. §. i. ff. qd̄ cū eo. Fallit quo ad quedā que habētur in. l. q̄ perinde. et ibi per glo. magistrā. ꝯ. e.
5 ve vidistis in lect. pcedēti. ¶ † Ultimo an appellatione here-
a dis [a] veniat fideicōmissarius pprie dictum fuit in. l. i. §. de illo.
6 ꝯ. e. vbi tangit̃ p alios. ¶ † Itē no. de fenerāte suo periculo q̄ facit ſm Ang. hic qd̄ si vnus ex socijs vadit ad mercādū suo periculo ꝯ volūtatē alterius omne dānum sit suum de quo videatis per Bar. in. l. quia poterat. ꝯ. e. et ibi dixi, ⁊ no. Ang. in
7 l. ex duobus. ꝯ. de neg. gest. ¶ † Ultimo not. nō esse equum qd̄ quis cogatur esse procurator alterius: facit. l. filiusfa. §. mutuas. ꝯ. de procu. in glo. nihil habetis.

1 Qui trebellianicam retinere non vult consultius agit si adit coacte q̄ si sponte.
2 Licitum est dicere mendacium: vbi non est alij pernitiosum: sed sue salutis preseruatiuum.
3 Per cauillationes possum me defendere quādo habeo iustitiam in negotio principali.
4 Si T. mutuauit mihi. x. in secreto: ⁊ in secreto restitui, an possum negare cum iuramento.
5 Utrum simulatio et fictio quandoq̄ sit permissa.
6 Nō detrahētes quartā dnr̃ fideliter īplere volūtatē defuncti.

1 Ui totā. † Qui quartā trebellianicā retinere non vult consultius facit si adit coacte q̄ si spōte adiret. h. d. ¶ In tex. ibi debebit. s. poterit ſm Ange. ⁊ recte sic accipit̃ in. l. iij. C. de pig. ⁊ ibi no. et in. l. obseruare. §. si. ꝯ. de offi. pcon. ⁊ in. c. i. in si. ⁊ ibi no. de spon. impu. ⁊ no. xv. q. i. cōsidimus ita dʒ acci-
b pi vbi datur cōsilium ei ad quē referunt verbū debet [b] de quo etiam per gl. in cle. ij. in ver. debeant. de sta. mona. per Bart. in l. sepe. ꝯ. de offi. presi. plenius in repe. d. l. iij. ⁊ Bal. in. c. ij. in tit. apud quē vel quos ꝯ feu. dif. et per Albe. plenius in dictiona-
2 rio suo sup versi. dʒ. ¶ † No. ſm Ang. q̄ licitū est mēdaciū dicere vbi nō est pernitiosum, sed sue salutis preseruatiuum: sed Imo. dicit videri q̄ nō sit necesse mentiri in hoc casu vt tāgit hic gl. in ver. suspectā. et de iure cano. et etiam in foro cōscientie non videt̃ licitū mētiri etiā pro salute propria ſm id qd̄ habetur. xxij. q. ij. c. i. ⁊. c. querit̃ cur patriarcha. Dicit etiam esse addenda glo. no. in. c. cupiētes. in princ. ver. malignantium. de
c elec. in. vi. que querit an sit licitū per cauillationes [c] defendere se in principali negotio si fouet iustitiā: et remittit ad ea q̄ ibi dicit. Addatis etiā bonū tex. in. c. omne gen⁹. et in. c. ne quis. xxij. q. ij. et plene tangitur per Hosti. in sum. de peni. ⁊ remis. §. que interrogationes. ver. si q̄s a me querat hominē latitantē in domo mea intēdens eū occidere an debeam mētiri: ⁊ cōcludit q̄ non tradit tñ remedium q̄ taceat̃ vel respondeatur per verba adeo equiuoca q̄ detegat̃: ille nec mēdacium dicatur vt
3 ibi plene per eum: ⁊ plene pbat̃ in. d. c. ne quis. ¶ † Itē addatis q̄ licet glo. in. c. cupiētes. teneat q̄ per cauillationes possum me defendere qñ habeo iustitiam in negotio principali: tñ contrarium sentit gl. in. c. exceptionē obiciēs. de regu. iu. li. vi. que imp̄obat responsionē q̄ reus facit dicēdo nego me pmisisse. c. que petis. ⁊ posito q̄ pmisissem fecisti mihi pactum de nō petēdo: q̄ hec forma verborū docet mētiri vbi conscientia: et veritas est in ꝯtrariū: ideo hec forma non est amplectenda. Nam primū animus deinde linguas ops̄ fieri eruditas: vt habetur in proe. ffor. ad si. facit q̄ not. Ange. in. c. i. ad si. de mu. pe. Sed ibi cōcludit Imo. q̄ dūmodo quis se non defendat per mendaciū vel periurium pōt per cauillationes se defendere ex quo hʒ iustitiā in negotio principali per id qd̄ habet̃ in. d. c. i. xxij. q. ij. Et melius pbat̃ per id qd̄ alle. p glo. ⁊ doc. in. d. c. cupiētes. plus dicit Imo. in. d. c. i. de mu. pe. qd̄ etiā si per mēdacium se defenderet qñ hʒ iustitiam in principali negotio fortasse nō peccaret mortaliter: sed vniuersaliter per id qd̄ ht̃ in d. c. i. xxij. q. ij. ⁊ in. d. c. ne quis. Facit ſm eū id qd̄ no. in. c. ua. de iureiu. alle. etiā ad pdictam glo. xxij. q. ij. in. c. Dñs noster. in ver. ex insidijs. que cōcordat cum gl. in. d. c. cupientes. et aliqua etiam no. p gl. ⁊ Arch. in. xij. q. c. nullus. ⁊ bona videt̃. d. cōclusio Imo. in. d. c. i. quod dummodo non misceatur mendacium possit q̄s per cauillationes se tueri: q̄ licitū est fraudi p fraudem resistere. l. cū pater. §. titio. de leg. ij. et ita etiam vr̃ tenere Ant. in. c. per tuas. in si. qui fil. sint legi. Et dicit qd̄ theologi ita tenēt. Et pro eo q̄ dicit Imo. volēs q̄ sit veniale pctm̄ nō mortale qñ in principali negotio foueo iustitiā et per mendacium me defendo: pōt dici hoc pbari in. d. c. ne quis sic inducēdo quia tex. ibi dicit qd̄ mendaciū est nō magna culpa qñ loquimur cū proximo consulendo et mētimur. nā ita vr̃ esse hic q̄ negādo puideo q̄ anima aduersarij nō incurrat graue pctm̄ dum tētat iniuste a me exigere de quo etiā vide per Imola in l. x. ꝯ. de verb. ob. alle. dictas gl. cōtrarias in. d. c. exceptionē. et in. d. c. cupiētes. et reliquit cogitādū: de quo etiā vide p Bart. in rub. C. de si. instr. in. xvj. col. in ver. incidēter quero ⁊c. ⁊ plenius p Pe. de anch. in regula possessor. in antepe. charta vs. mixta pdicta quero de. q. tali titius mutuauit ⁊c. de reg. iu. in
4 vi. vbi querit̃ † quid si titius mutuauit mihi mille in secreto ⁊ ita sibi in secreto restitui nullo teste psente tñ ipse petit a me dicta mille in iudicio asserēs se ea mihi mutuasse: ⁊ petit q̄ restituam cū iuramēto q̄ mutuauit mihi an possum negare: nā si cōfiteor nō potero pbare solutionē: ⁊ succūbā et pōt colligi decisio ex pdictis: ⁊ tangit̃ etiā in spē p Imo. in. d. c. i. de mu. pe. ⁊ p alios in. d. c. cupiētes. in prin. vbi cōcludūt q̄ debeo rñdere me non debere ex mutuo vel dicere: ⁊ posito q̄ mihi mutuassen restitui tibi: ⁊ tenet̃ quis rñdere an receperit mutuum,
5 sed pōt dicere non debeo tibi ex mutuo vt dixi. † Utrū aūt simulatio vel fictio qñq̄ sit pmissa. vide plene not. in. c. vt clerici. de reg. cū si. ¶ † Itē no. q̄ nō detrahentes quartā [d] dicunt̃
6 fideliter implere volūtatē defuncti. ⁊ sic p3 q̄ quarta detrahit̃ ꝯ volūtatē defuncti: ⁊ hic facit an sit debita naturalr̃ de q̄ dixi in. l. i. in prin. ꝯ. ad. l. fal. Itē not. ex gl. in versi. totā iuncto tex. ibi quartā retinere non vult q̄ grauatus restituere totam hereditatē nō phibetur detrahere quartā. Tamē hic est verum iure isto quo nō poterat phiberi: sed hodie est magnū dubium an per dicta verba videat̃ sufficiēter phibita detractio quarte de quo vide p glo. repu. sing. in. l. x. ⁊ ibi p Ang. ꝯ. de fideic. lib. ⁊ p Bal. Ang. ⁊ Pau. de ca. in aut. sed cū testator. C. ad. l. fal. ⁊ p Ang. in. §. si vero expressim. in aut. de here. ⁊ fal. et late p Ro. in aut. sed ad si. C. ad. l. fal. cū cōcor. de quibus dixi in. l. centurio. de vulg. ⁊ pup. ¶ In gl. in quantum querit que vtilitas resultet si heres coacte adierit: ⁊ aliam dicit esse vtilitatem extra gloss. huius consilij dati a iuriscon. Pau. de cast. hic in lex. bono. s. q̄ fieret aditio sponte: et restitueretur hereditas

a ¶ Heredis. Adde. l. si titius. ff. de leg. ij. ⁊ in. l. liberto. in. §. filij. ff. de annuis leg.

b ¶ Dʒ. Adde gl. in verbo dʒ. in ca. si vir. v. adul. bal. in. l. creditores. C. de pigno. Jo. cal. in. c. intelleximus.

c ¶ Cauillatiōes. adde Jo. de imo. in. l. is qui reus. i. xlv. col. ff. de vb. oblig.

¶ Addō Pe. de anc. post Jo. an. quē alle. in. c. per tuas. col. ij. in. vij. no. q fi. sint legi. vbi dicit q̄ aduocat⁹ fouēs iustam cām dʒ allegare iura facientia p se et si nō sint efficacia q̄: s. pōt eis rñderi. nā experientia docuit qd̄ sepius iudices ⁊ cōsultores mouent̃ ad pnūciandū potius per iura q̄ minus faciūt q̄ p ea que pl⁹ faciūt. H. F.

d ¶ Quartā. adde Petr. de vbal. in tract. quarte episcopali.

ditan nulla retēta quarta adō vr̄ ꝙ propterea eximat ab onere creditorum ꝙ spectat ad eū retēta quarta iuxta.l.si legatus.§. multū.ff.eo.Nā sic etiā videmus in eo qui hereditatē vendidit vel donauit:q₂ adhuc remanet implicitus oneribus hereditarijs.l.ij.C.de pac.⁊ vr̄ ꝙ nō transeant actiones ex trebel.pro illa quarta restituta spōte in fideicō.sec⁹ si coacte admit:⁊ ideo scd̄m eū text.hic dicit nō sine ministerio in primo casu quādo spōte admit quasi ex trebel.eū restituturū ⁊c.Sed in scd̄o casu quādo coacte admit dicit text.ex ipso treb.restituere que ꝟba sunt pōderāda.Dicit tn̄ ipse ꝙ hic nō reperit ab aliquo tactū ⁊ ꝙ propterea nō multū firmat q₂ posset quis dicere ꝙ in primo casu transeunt actiones ex treb.eo quia non videt̄ donare quartam:sed magis implere voluntatē defuncti.l.j.C.ad.l.fal. ⁊ ista opin.videtur mihi verior per.l.si sponsus.§.si.quis cogatus.ff.de do.inter vi.⁊ vxo.⁊.l.patrem.ff.que in frau.cre.

1 ¶ An tp̄s certe etatis adiectū faciat diē.vel cōditionē ⁊c.
2 Quādo relictū est in tempus certe etatis in executione dispositionis:⁊ non substantie transmittitur.
3 An id quod dicitur in fideicommisso relicto in tempus certe etatis habeat locum in institutione.
4 Si relictum est factum non in tempus certe etatis:sed in aliūs incertum euentum:an habeat locum iste tex.
5 Magna est differentia inter si ⁊ cum.

1 SEyus. †Tp̄s certe etatis adiectū dispōni ex volūtate defuncti propter charitatem persone,facit diem ⁊ non cōditionē tanꝙ sit adiectū fauore fideicō.⁊ ideo non impedit diem fideicom.cedere quo ad transmissionem.¶ Unde mortuo fideicom.ante tp̄s restōnis transmittit̄ fideicō.ad heredes fideicō. hoc dicit.¶ Uel sic ⁊ breuius fm̄ Dy.⁊ Cy.fideicom.mortuo ante diem fideicom.cedente transmittitur fideicommis.petitio ad heredem si fideicom.sit de liberis.h.d.Sed vt dicit Ang.et Imol.hic est scd̄s intellectus:⁊ est contra casum hic in fin.vbi presupponit̄ cessisse dies fideicō.viuēte fideicō.¶ Not.casum reputatū sing.in quo tp̄s certe etatis onerati adiectū substantie dispōnis non facit cōditionē sed diē ⁊ ideo est q₂ ille in quē dispō cōfertur est de liberis testōris.Item q₂ talis dispō fit de hereditate descendētiū.¶ Secus si nō esset de liberis vel dispositio fieret de legato vt si cui leget̄.§.i.de le.j.requirit̄:et aliud tertium ad hoc vt fideicom.non dicatur esse conditionale scd̄z Raph.⁊ Pau.s.ꝙ heres institutus rogat⁹ restituere sit fiduciarius heres.i.magnus amicus testōris de quo ipse plurimū confidebat:vt patet ex text.isto:et ita etiam voluit Rapha.et Paul.de ca.in.d.l.si cui legetur.§.i.ff.de leg.j.⁊.d.l.si mater.ff. de vul.⁊ pu.¶ Licet bar.hic:⁊ alii in.d.l.si cui leget̄.nō videātur requirere hic tertiū de quo plenius dixi i.d.l.si cui legetur. Subdit tn̄ Ang.se putare dictam charitatē de qua dictum est nullo modo attendi debere nisi q̄n prouideret ei cui de necessitate debebat relinq̄ sicut erat hic fili⁹ q in nullo erat institut⁹: sed solū per fideic.erat relictum ei qui potuisset eū cetere testm̄ tāꝙ preterit⁹:vt.l.ita tn̄.§.qui rogatus.ff.eo.facit licet ipse nō alle.l.si emācipatus filius.ff.de bo.pos.ꝯtabu.benefacit.l.multi nō note.ff.de lib.⁊ posth.ꝙ est not.p limitatione hui⁹.l.¶ Et cū Ang.transit simpl'r Imo.hic q scribit limitando istā.l.ꝙ illud qd̄ dicit Ang.hic.ꝙ forte ista.l.nō procederet etiā si filius emācipatus relinqueret pr̄i:lz pater sit persona cui de necessitate debebat relinqui iuxta.l.nā ⁊ si parentibus.de inof.test. q₂ fm̄ eū videret̄ cessare rō posita hic in fi.q₂ tāta nō est rō in filio erga patrē sicut ecōtra.l.scripto.in fi.vnde libe.¶ In gl.in ver.incertū.an inquātū glo.opp.de.l.si cui.de le.j.⁊.l.si ita scriptū.de ma.te.de.l.fideic.de fideicō.lib.⁊ rn̄det gl.ꝙ hoc tēpus nō fuit adiectū substātie dispōnis:dic ꝙ hec solutio cōiter dānat̄:q₂ violat tex.nostrū:q₂ hoc fideicō.totū cū tpe etatis fuit in vna:⁊ eadē rōne positū:⁊ sic tp̄s etatis fuit adiectum substātie fideic.¶ Rn̄det ergo ꝙ hic cōcurrit charitas filij fideicō.Itē etiā ꝯcurrit q₂ dispō est facta de tota hr̄ditate:sed in.l. si cui.fuit facta dispō particularis de legato vbi nō sufficit qd̄ psona in qua cōfert̄ dispō sit de liberis:sed requirit̄ qd̄ dispō sit de hr̄ditate nō de legato:⁊ hic fm̄ Bar.⁊ doct.cōiter.¶ Addidi super text.tertiū fm̄ Mod.⁊ eo.mō pꝫ rn̄sio ad alia ꝯria: q₂ solū fit hic:q₂ ista ꝯria cōcurrūt.Bar.in.d.l.si cui.vr̄ etiā ponderasse aliud.s.qd̄ hic filius erat minor.xiiij.an.qd̄ non vr̄ esse de mēte litere:⁊ vr̄ ꝯ tex.in.d.l.si cui leget̄.§.j.vbi est etiam minor.xiiij.an.sicut ⁊ hic.¶ Ex predictis hēs tres intellectus ad tex.primū scd̄m primō summa.⁊ scd̄m intellectū quē nūc dixi illum est intellectum ꝙ hic fideicō.licet sit in diem:tn̄ nōdū cessisset dies fideicō.quod decessit fideicom.¶ Nihilominus fauore filij cui est relictū fideicō.transmittitur.¶ Scd̄m summarū reprehēdūt Ange.⁊ Imo.q₂ est hic cōtra text.in fi.quē intellectum tenebat Cy.⁊ Dy.in.l.si pr̄.in prin.⁊ in.l.cū ex filio. de vul.⁊ pu.⁊ minus bene.¶ Tertius intellectus hic colligitur ex glos.qd̄ hic dies certe etatis non fuit adiecta substantie dispositionis:sed executioni.⁊ istā approbat Pet.⁊ Cyn.in.l. ex his.C.quando di.leg.ce.⁊ per ꝯ̄s op₂ intelligere qd̄ rogatus fuerit restituere filio:⁊ quod postea in alia oratione ⁊c.tamen reprobant statim super glo.q₂ violat tex.nīm quia in vna

2 oratione sonat totum factum fuisse.¶ †Sed querit Ange.de vno iuxta hoc.nam quando est relictum tp̄s certe etatis in executione dispositionis:⁊ nō est relictum substantie dispōnis:lꝫ decedat fideicommissarius ante tēpus transmittit̄.d.l.ex his. ¶ Potest dubitari fm̄ Angel.quid si aliud tp̄s incertum est adiectum:q₂ testator reliquit.c.filie p dote q̄ sibi prestari iussit cum nuberet an isto casu si decedat filia ante nuptias trāsmittatur legitimam ad heredē filie.Concludit ꝙ non:q₂ incertitudo facit relictum conditionale.alle.l.cū testator.C.de ma.testa. alleg.no.per Cyn.in.d.l.ex his.⁊ rn̄de ad illū tex.q₂ loquitur in tpe incerte etatis ꝙ oīno existeret si vixisset:vn̄ illa cōdō q̄ cōmensurabatur tpi.q₂ etiā si viueret.c.ann.pōt esse ꝙ non nuberet secun in.d.l.ex his.vbi adiectū ad tp̄s certe etatis:q₂ oīno est exiturum si vixisset:⁊ dicatis quod hoc fuit satis de mente glo.hic dum alleg.l.quibus diebus.¶ Ultimo gl.q̄rit vtrū in casu huius.l.debeat expectari ad tp̄s quod debuisset expectari si fili⁹ vixisset:⁊ debeat expectari quod sit cōpletum tp̄s xvi.an.an statim postꝙ moriet̄ hr̄s:fili⁹ posset petere.¶ Dicit demum q̄n filius habuisset.xvi.ann.d.l.ex his.C.quādo di.le.ce.¶ Sꝫ Pet.⁊ Cyn.tenent contrariū in.d.l.ex his.⁊ p eis est gl.in.l.si ita scriptū.ff.de ma.te.Itē etiā tenet ang.hoc p.l.a filio.§.fi.ff.e.ꝙ etiā hic all.Bar.vbi testator voluit ꝙ casu quo veniret ad.xx.ann.certe vsure sibi prestentur ab hr̄de.decessit ante.xx.an.vtrum defuncto eo debeat hr̄e statim locū fideicō. dicit ꝙ statim peti pōt vnde nō expectatur.¶ Ad.l.ex his rn̄ dēatis ꝙ ibi dilatio fuit adiecta fauore heredis grauati nimirum si debet expectari tēpus ad commodū grauati.¶ Hec dilatio fuit adiecta fauore fideicom.nō mirum si non dꝫ expectari.Bar.tn̄ in.d.l.a filio.§.fi.dicit forte posse sustineri opi.huius gl.per.d.l.ex his.⁊ rn̄deri.ad.l.a filia.§.fi.quod ibi dꝫ remanere apud illum tanꝙ nudum ministeriū:sed hic remanere dꝫ emolumētū apud eum interim tanquā apud heredem q₂ sentiebat cōmodum.¶ Addo ꝙ imol.in.d.l.a filia.§.fi.approbat etiam opin.huius glo.⁊ Bartol.in.d.l.a filia.⁊ mouet̄ prin.per.d.l.ex his.cui nō vr̄ rn̄sum p tenētes ptē ꝯriā q respondebāt ad.l.ex his.ꝙ ibi dilatio fuit adiecta in fauorē grauati:q₂ ibi testator grauat ne filio daretur nisi cum peruenerit ad.xxv.ann.est in fauore heredis:vt interim grauaret istis bonis.¶ Sed Imol. dicit nō bene rn̄sum p eos:q₂ vbicunꝙ alicui relinquit̄ in tp̄s vꝫ cū puenerit ad legitimā etatem.ff.quam nō dr̄ hic legitimā administrationē intelligitur semp dilatio adiecta fauore grauati.alle.tex.cum glo.⁊ ibi Bar.in.l.cō pr̄.§.curatoris.de lega. ij.¶ Sed sic est in.d.l.ex his.ergo dꝫ intelligi dilatio adiecta fauore legatarij.i.filie nisi fm̄ eum diceret̄ ꝙ in casu.d.l.ex his cōstabat ex aliquibus dilationē illā fuisse factam seu adiectam fauore grauati ꝙ est diuidus fm̄ eum.Rapha.in.l.a filia.etiā trāsit cū bar.hic:sed pau.hoc etiā tꝫ ꝯ gl.sequēdo op.Pe.Cy. ⁊ Saly.in.d.l.ex his.Dicit esse distinguendum aut dilatio est adiecta fauore grauati:et tunc expectari debet tempus etiam post mortē:aut dilatio est adiecta fauore legatarij ⁊ tunc statim potest post mortem nō expectato tpe etatis peti.d.l.a filia. §.fi.⁊.l.liberto.§.fi.de an.le.aut dubitat̄ tunc est recurrendū ad ꝟba ⁊ coniecturas.l.si firmio.§.j.ff.q̄n di.le.ced.⁊.d.l.a filia.Et sic Saly.vr̄ tenere ꝯ istā gl.relatā ad tex.prout refertur:q₂ hec dilatio fuit adiecta fauore fideicom.vt pꝫ in tex.Barto.in.d.l. liberto.§.fi.vr̄ voluisse illū idē ꝙ ipse tenet in.d.l.a filia.⁊ ex no. ibi per eum.⁊ in.d.l.a filia.pꝫ rn̄sio ad alleg.p Salyc.Addatis etiā ꝙ p op.hui⁹ glo.⁊ bar.hr̄ facit tex.not.in.l.vxori vsufru. ville.ff.de vsufru.le.nam ibi fauore vxoris erat adiecta dilatio fideic.relicto liberis ad certū tp̄s:cū lꝫ cesset cā dilationis ante tp̄s.dꝫ nihilomi.expectari tp̄s.Dici pōt ꝙ Bart.in.d.l.a filia. §.fi.non bene saluat opi.huius glos.q₂ dicit ꝙ in terminis huius.l.⁊ huius glo.heres sentiebat cōmodū ideo fm̄ eum debet expectari finis dilationis.Nam hoc nō vr̄ verū:q₂ in terminis huius.l.iste erat fideicōmissarius hr̄s q censetur esse custos.et nō hꝫ sentire cōmodū.Un̄ videmus ꝙ nō lucrat̄ fruct⁹ perceptos quos alij heredes lucrantur.l.in fideicō.§.cum pollidius. ff.de vsu.innecta.l.heredes mei.in prin.ff.eo.¶ Nec quartā trebellianicam detrahit vt est glo.sing.in.l.in fideicom.§.fi.in gl. fi.ff.eo.⁊ no.Cy.in.d.§.cum pollidius.quē refert ⁊ sequit̄ Bal. in.l.post mortem.C.de fideicō.⁊ in rub.C.de reuoca.do.Ut dixi in dicta lege in fideicommiss.§.fin.⁊ videtur quod iste heres censeatur esse quodammodo nudus minister. Et ideo ex doctrina tradita per Bartol.in dicta.l.a filia.et in.d.l.liberto.§.

si non vi posse defensari opi. gl. nostre q̄tū ad terminos hui⁹ l. et ad istā. q. vide etiā per Bal. et Saly. in l. ambiguitate. C. de vsufr. que ibi videte. Ubi reliquit testātor vxori vsumfructū vsq; ad certū tps: et post certū tps voluit q perueniret ille res ad aliū si ante tps decedat vxor debēt incōtinēti res restitui. Facit mentionem de glo. nostra et reliqr cogitādū. Saly. ibi dicit q statim per. d. l. a filiā. Dico q text. est apertus in cōtrarium in. d. l. vxori vsumfruct. ville. de quo ipsi non fuunt recordati nisi forte diceretis q in. d. l. vxori. illud operet dictio tunc: alii posita quā etiā ibi vr pōderasse Barto. que denotat extremitatem tpis. l. iij. ff. de cōdi. et de. Tñ magis plz id qd dixi: qr vr q etiā eadē rōne dici debuisset idē in. d. l. a filia. vbi testātor videt 2side rasse finē tpis: tñ prepōderat rō fauoris. hic. ¶ Tñ aliter non

3 decido p nūc: qr nō est casus noster. ¶ †Ultra predicta addo p ampliatione hui⁹. l. vnū q diligētissime no. q voluit Bart. Ang. et Imo. in l. si inf. in pn. de vul. et pu. s. q illud qd hic dr i fideicō. hereditatis relicto filio post certā etatem q intelligitur esse in die: et nō conditionale habet locū etiā si non iure fideicō. sed tit. instītu. relictū esset filio in tps certe etatis: ita singulariter voluit in. d. l. si inf. qr instō intelligit esse in die: et nō erit cōditionalis: et per 2ns reiicit dies tanq̄ certa de instōne iuxta l. hereditatis ex die. ff. de here. institu. ex quo apparet de mente eorum fuisse q ista. l. locū habeat etiam qn nullus est datus fideicō. heres licet in precedēti retulerim Raph. cu. et Pau. contrariū voluisse. ¶ Sed potest sustineri opi. Bar. qr eadē rō fauore filii videt in vno sicut in alio est. Ita vr hāc. l. quia exorbitātē esse extendēdā iuxta not. p glo. fin. in l. vnica. in ver. liberos. in fi. C. de his qui ante ap. ta. facit. l. que propter necessitatem. cum si. j. de reg. iu. ¶ Puto etiam posse sustineri id quod no. Bar. in. d. l. si cui leget. §. j. de le. j. dū dicit esse attendendum qd hic concurrebat minor etas filii sine qua non procederet. l. ista. ¶ Et puto bene dicere eū: lz Paul. in. d. l. si cui legetur. §. j. per illum tex. in ver. q si testrī teneat 2riū: sed potest respondere ad illū tex. q ideo ibi dispō erat 2dōnalis: qr erat fctā de re pticulari nō de hereditate vt hic: et sic nō cōcurrebant oīa ibi q̄

4 cōcurrūt hic. ¶ †Ultimo nō omitto vnū circa gl. que semper alleg. pro no. dū alle. l. quibus diebus. §. qdā titio. de cōdi. et de. qd si erat relictum factum non in tps certe etatis: sed in alium incertū euentū q tūc nō habet locū tex. noster: sed intelligitur dispō 2ditionalis licet sit facta dispō ista p dictionē cū: et nō p dictionē si: vt patet ex isto tex. iuncta gl. ¶ Non obst. q ille incertus euentus esset etiam adiectus executioni: et non substantie dispōnis: et idē tenet glo. in l. cū testātor. C. de ma. test. ¶ Addatis q licet cōiter doc. transeāt hic cū glos. et Bart. in l. iiij. in iij. col. de condit. et de. et in. d. l. quibus diebus. §. ij. et ibi Bald. et Imo. et Bal. in. d. l. ex his. vbi commendat multū istam glos. et Imo. in. d. l. qd vnq. §. nō solū. et in l. centesimis. §. si. de verbo. obl. tñ pōt dici q tex. d. §. quidam titio. nō probat q ibi fuerit

a facta p dictionē si [a] vel p dictionē nisi [b]: sed nos loqmur qn fuit

b facta p dictionē cū quo casu in. d. l. si ex his. dicit q dispō non est cōditionalis. ¶ Nec ob. si dicat ibi loquitur qn dictio cum fuit adiecta tpi certe etatis qr rñdeo q etiam ibi ille euentus fuit incertus. s. an veniret ad illā etatē: et sic est eadem ratio que

5 est in alio tpe incerto: †et magna est differētia inter si. et cum. l. si titio. in prin. j. quādo dies leg. ce. ¶ Tamē durū esset in practica obtinere contra opi. huius glo. que est communis.

> a ¶ Per dictionē si. Adde Bar. in l. j. ff. de condi. et de. doc. in c. cum inferior. de ma. et ob. Jo. an. in l. c. ex parte. cl. ij. de rescrip. car. in c. verū. de condi. appo.
>
> b ¶ Per dictiones nisi. adde ista dictione. vide p bart. in l. titia. §. luci⁹. l. actiōe. C. de trās. ac. archi. l. c. j. de cō sti. lib. vj. Pau. de liaza. i. cle. j. de sum ma tri.

1 ☞ Solutum occasione debiti naturalis restituit 2missario.

SI heredi. †Solutū occasione debiti naturalis restituitur fideicōmissario. h. d. ¶ Poterat esse ratio dubitandi quasi id habuisset heres ex quadā fortuna vel falsitate: vel libertate soluentis qui non poterat compelli ad soluendum: et sic videbatur q cedere deberet ad commodum heredis. l. in. in. prin. ff. ad. l. fal. ¶ Tamen contrarium est verum propter fundamentum naturalis obligationis propter quam solutum nō dicitur donatum. l. hoc iure. §. pe. de dona. et probatur ex iuribus alle. in glo.

1 ☞ In rebus subtractis per fideicommissarium vniuersalez perditur ius fideicommissi: non in aliis.

2 An ista. l. hodie locum habeat: vel maiorem penam patiatur qui rem hereditariam subtraxit.

1 **P**Aulus. †In rebus subtractis per fideicō. vniuersalē perdit ius fideicō. nō in aliis. h. d. ¶ In tex. l. ibi: denegari petitionē. s. quod postquam fideicō. subtraxit cadit a possessione que postea ad heredem peruenit alias inepte diceretur denegari hic ei petitionem oportere quia etiam si non subtraxisset denegaretur per regulaz: frustra petis quod intus habes et c. et de materia huius. l. dixi in. l. paulus respondit. in principio. et in. l. si cum titio. ff. ad. l. fal. Sed dicit Ang. limitando istam. l. quod nō habet locum si fideicommis. esset executor testamenti et rem furto subtraxit per. l. fistulas. §. i. ff. de contrahen. emp. ¶ Sed Imo. hic dicit qd ibi nō probat dictū Ange. sed potius 2riū. qr tutori non est licitum clā seu furto satisfacere: sed palam: et bona fi. vt ibi: et. l. nō existimo. ff. de admi. tut. et. l. creditor. §. lucius. ff. mā. et bene. Pro quo etiā vide Joan. an. in addi. Spec. in ti. de instru. edi. §. nunc vero aliqua. in addit. incip. supple. et est super ver. pone. et vide etiam Bartol. in. l. ij. in fin. j. de supp. ser. et per Bald. in. l. cum ipse. C. de contrahen. empt. et in. l. non dubiū. C. de leg. in quib⁹ locis ponit de intellectu. d. l. fistulas. ¶ Unde dicit Jo. an. in addi. et refert Jac. de are. qd licet legatarius habeat dñium ipso iure: et nō possit propria autoritate rem legatam accipere. d. l. non dubium. tñ fallit nisi esset executor testamēti: qr tūc pōt: nō tñ dicit q clā: sed requirit q bona fi. ¶ Dicit etiam Ang. istam. l. hēe locum nisi legatum esset in gñe seu in pecunia numerata: et ipse subtraxisset vnam speciem hereditariam per no. in. l. extat. in prin. ver. rem nullā. ff. qd me. causa: sed de his dicatis vt ibi not. vbi si recipit pecuniā: et sibi debebatur pecunia non cadit de iure suo. ¶ Itē addit aliam limitationē. s. vbi data est licētia vniuersali fideicō. accipiēdi ppria autoritate per. l. titia cū in testō. §. j. secūdū vnā lec. de leg. ij. ¶ Inquantū gl. si. arguit de. l. j. §. redigūtur. j. quorum leg. et l. j. C. quo. leg. glo. remittit ad not. in. l. non dubium. C. de legat. vbi concluditur cōiter qd si heres nōdum apprehendit possessionem rei legate: quam legatarius furto vel aliter surripuit, tunc habent locum contraria: quia legatarius non cadit a iure suo: secus si apprehensa fuit poss. per heredem: et ita intelliga-

2 tur tex. noster. et. d. l. non dubium. ¶ †An ista. l. hodie locū habeat vel maiorem penam patiatur hodie ille qui vnam rem hereditariam subtraxit dixi in. d. l. paulus. et in. d. l. beneficio. non tango hic. ¶ Est verū qd Pau. hic in lec. padu. simpliciter dicit qd ista. l. loquitur in fideicō. subtrahente: et qd nō reperit eā correctam hodie: sed ea que no. in. d. l. paulus. habent locum in herede subtrahente. Tamen quantum ad beneficium inuentarii recurrendum est ad ea que dixi in dictis locis post Bartol.

1 ☞ Ubi periculum est in mora: heres de restituendo grauatus cogitur iudicium suscipere.

2 Regulariter facta restitutione fideicommissi: heres non debet conueniri a creditoribus.

3 Per lit. conte. factam contra eum qui tenetur directa perpetuatur actio contra eum qui tenetur vtili.

4 Heres potest conueniri a creditoribus hereditariis exhibēnte filio an velit intentare contratab.

1 **C**Um hereditas. †Ubi periculum est in mora eo q actio sit tēpore peritura heres de restituēdo grauatus cogitur iudiciū suscipere posito qd non cogere-

2 tur si periculū nō immineret. h. d. ¶ †Premitte q regulariter facta restōne fideicō. hrs nō dz 2ueniri a creditorib⁹ vt habuistis in. l. ita tamen. §. qui ex trebel. ff. eo. ¶ Item vbi est aliquis heres institut⁹. et filius est preterit⁹. Et sic pōt contratabulari interim regulr nō pōt cōueniri heres a creditoribus heredita-

3 riis: vt. l. ij. j. de exce. rei iudi. cū si. ¶ †Not. ex text. argu. qd per litē conte. factā cōtra eū q directa actione tenet ppetuat actio cōtra eū q tenet vtili actiōe: et hoc tz Bar. hic: et facit lz cū. l. si. C. de duo. reis. Sed Ang. hic dicit qd ista lr̄a facit pot⁹ in cōtrariū: qr hic pmittit in subsidiū vt ppetuatio fiat: ergo cessante cā necessitatis cessabit dispō. ¶ Tñ pro opi. Bar. facit sm Ang. qr qn vnus est directo obligatus ali⁹ vero vtiliter cēsent quodāmodo duo rei: et sic perpetuatio facta 2 vnuz ex correis nocet etiam alteri: vt. l. fina. C. de duo. reis. ¶ Imo. hic: et recte dicit qd iste tex. vr bene facere p Bart. qr sicut hic in subsidiū perpetuat: qr tm̄ in subsidiū agere poterat debitor cōtra heredem: vt in glos. ¶ Ergo eadē rōne vbi agēs haberet electionē ppetuatio facta cōtra vnū dz etiā pdesse 2 alterū: qr nō est dare rōnē diuersitatis. Pau. hic dicit idē qd Imo. et ponit exemplū in casu in quo dici posset agentem hre electionem an velit agere contra eū qui tenetur directa an cōtra eū qui tenet vtili. ¶ Dic vt in procuratore cōdēnato: qr actio vtilis datur 2tra dñm: directa 2 pcuratorē alle. l. si procurator meus. ff. de pcu. ¶ Non bene allegat. qr ibi loquit qn actio iudicati datur dño vel procuratori. ¶ Et in. d. §. si. illius. l. loquit de actione dāda 2tra pcuratorē: ibi potius facit in 2riū: qr dicit qd actio stipula. iudicatū solui nō daf cōtra dñm: vnde p eo all. gl. in. l. si. de re iudi. et no. Bar. in. l. hoc iure. j. de solu. et teneatis menti illam gl. qr iura vñr prima facie facere in 2riū tūc si talis actio vtilis intentaret 2 procuratorem interrūperet prescriptionē contra dñm. ¶ Gloss. j. arguit. de. l. j. §. i. et. §. hec. ff. eo. et. l. ita. §. qui ex trebelliano. ff. eo. et dicit secūdū quosdam quod etiam ante restitutionem gaudet heres exceptione hec non est vera. ¶ Nec glo. stat

glo.stat tum ea q ante restõnem heres non habet exceptionē sed post.d.§.qui ex trebelliano. ¶ Unde glos.dicit hic restituta erat hereditas: q tunc regulariter debeat grauari fideicommissarius.fallit hic qñ absens est fideicommissarius τ actio tpe peritura ut est tex.hic diligētissime notan. ¶ Et hic potest esse vn⁹ intellect⁹ ad.l.nostrā:pōt τ alio modo intelligi scđm gl. q hic loquit ante restitutā hereditatē. ¶ Sed tunc obstat q nō habet dubiū:τ dicit so.q hic dz intelligi qñ coact⁹ adiuit quo casu status est tutus exceptione fideicom.est psto:τ potest conueniri.l.si postulante.so pnn.ff.eod.secus vbi est absens fideicommissarius:τ actio est tpe peritura:τ nō est tutus vt hic est casus valde not. ¶ Uel hic spōte adit:τ est in prompto seu in actu restituēdi:τ tunc nō debet posse cōueniri heres. ¶ Fallit quando actio est tempore peritura:τ fideicommissarius est absens:vt est casus hic valde not.pro hoc alleg.so finali.l.si bonefidei possessor.ff.de peti.hered.vbi heres intentat actionem hoc casu que alias nō posset intētari. ¶ Unde ex dictis in glo. per Bar.τ alios conclude q aut hereditas nondum est restituta per heredem fideicom.τ ita intelligitur tex.noster:vel q coact⁹ adiuit tñ nō restituit:τ tūc regl'r habet exceptionē heres ne cōueniat per.l.postulāte.so pnn.ff.eo.etiā ante restōnē.Fallit si absens est fideicom.τ actio est tpe peritura:τ pōt intelligi q sponte adiuit:τ nondum restituit:sed paratus est restituere tūc habet exceptionē oīa fideicō.fit absens.τ actio est tpe peritura.Alius est intellect⁹ q spōte adiuit:τ post restitutā:τ non potest cōueniri.Fallit qñ fideicō.est absens:τ actio est tpe peritura:τ hec perpetuatio prodest etiam contra fideicō.vt dixi super tex. ¶ Modo in glos.fi.hanc glo.reputant hic doct.valde no.q habetis ex ea q.l.fi.de an.excep.nō hz locū in eo q nullū domiciliū habet:q opz adiri pside vbi hz domiciliū:vnde si nō habet tūc domiciliū non pōt adesse pside sui domicilij.Et habet tūc locum remediū.l.nostre.qsio autē quis esse possit sine domicilio:q regulariter domiciliū originis retinet.l.assumptio.τ ibi plene no.ad municipa.dicit glo.ita si ciuitas casinate perijt vel alio modo:τ est vagabūdus.d.§.pe.opz recurrere ad remedium.l.nostre. ¶ Itē potest respōderi ad.d.l.vt perfectius.q ibi alia via pōt esse cōsultū q per remedium illius.l.et cessat rō illius.l.que est inducta in subsidiū:τ quādo nullo modo poterat esse consultum est contra heredem:τ contra fideicommissarium:τ agendo contra heredem perpetuatur etiam cōtra fideicommissariū:τ non est dicēdum q ista.l.corrigatur: sed distinguatur.l.sed τ posteriores.ff.de lega.τ.l.sciendum.in princi.cum gloss.ff.qui sa.cog. ¶ In glos.super verbo suscipe. dicit Barto.circa istam gloss.quod debemus distinguere aut pōt esse sufficiēter cōsultum creditori litem contestādo:τ tunc fit verū dicere q sufficiat lit.cōtest.τ si nō imminet aliud periculum nisi q actio periret:sed si per lit.conte.nō est consultum creditori:quia vult consequi seruum hereditarium ab alio institutum:τ sic iuberet eum adire:τ si ante aditionē periret seruus perderet illam hereditatem quo casu:quia non esset consultū creditori per solā litis cōte.procedet vsq ad sententiam

4 τ executionem:τ cum hoc vñr cōmuniter transire doc. ¶ †Gl. in verbo.conuenitur declarat text.q heres pōt cōueniri a creditoribus hereditarijs deliberante filio an velit intentare contratab.dicit hic glo.q hic tex.habet locum demū qñ actiones sunt tēpore periture alias nō cū hoc intellectu gloss.transeunt cōiter doc.hic excepto Pau.in lect.pad.vbi dicit q iste intellectus quātum ad tex.nostrū non procedit q loquitur.l.nostra qñ filius nondum agnouit bo.pos.contrata.q possent moueri cōtra heredē scriptum nedum actiones tēpore periture:sed etiam omnes alie actiones:cōpellitur etiam cautionē prestare heredi scripto si contingat euinci hereditatē.alleg.l.hoc autē. in pnc.ff.si.t.τ ideo putat ipse intelligēdū tex.nostrū hic q hic fit simili modo inter istud capitulū:τ precedens:quia sicut ibi propter periculum cogitur heres suscipere iudicium vbi alias non cogeretur:ita hic propter iudicium vniuersale q nōdum motum est cogitur suscipere particulariter iudicia que non cogeret si iam esset motum iudiciū:τ hūc dicit esse verum intellectum glo.q etiam si non sit motum iudicium super bo.poss. cōtratab.dummodo possit moueri sufficit vt possit heres scriptus repellere debitores vel legatarios agentes contra eū vt clare probat text.in.l.cum herede.ff.de act.τ oblig.τ in.l.ij.ff.de except.rei iudic.que due leges limitantur nisi actio esset tempore peritura vt hic:quod est not.τ sequitur etiam Bartol.in d.l.ij.nec ob.d.l.hoc autem.in prin.quia non supererat probabilis suspitio litis future vt hic. ¶ Deinde inquantum gloss. arguit de.l.illud.§.fi.respōdeatis τ aduertatis ad contrarium τ responsio colligitur ex verbis Tex.τ antiquorum hic:nam ratio quare impediebatur emancipatus institutus adire de iure ciui.ex testamēto est quia posthumus erat preteritus:τ sic sperabatur rumpi testamentum de iure ciuili merito interim differtur:τ impeditur aliud remedium iuris ciuilis:scilicet aditio hereditatis de iure ciuili:quia vnum ius ciuile potest tolli τ impediri facilius per aliud ius ciuile quam per diuersus ius. arg.§.sed naturalia.insti.de iu.na.gen.τ ci.l.as ioutilis.§.accepturū.ff.de acceptila.sed in casu proxime dicto.s.in casu.l.nostre in fine.iuncta.d.l.equissimum remedium iuris pretorij:vt bo.pos.scđm tabu.bene dz posse impediri per aliud remedium bo.pos.contratab.de iure pretorio:sed non dz impediri aditio hereditatis que est de iure ciuili per bon.pos.contrata.que est de iure preto.τ sic per diuersum ius:et sic iste est verus intellectus quantum ad propositum nostrum:licet gl.ibi det aliū intellectum q dicit qđ ideo emancipatus adire non potest:quia emancipatus est incognitus de iure ciuili:vt in.§.emancipati. insti.de here.que ab intest.defe.que rō cōiter damnatur ibi:q emancipatus quādo non venit ex testō est incognitus de iure ciui.sed qñ est institutus heres potest adire sicut bo.pos.τ tā quam extraneus heres.quia tunc non venit tanquam emancipatus:sed tanquam institutus heres.

1 ¶ Pater dissipans cogitur restituere hereditatem filio in potestate:etiam ante cōditionis euētū:reseruatis alimentis.
2 Casus in quo filiusfa.etiam non miles agit sicut τ miles.
3 Casus specialis in quo fit restitutio fideicommissi ante euentum conditionis.
4 Inter patrem τ filium in potestate non cadit cautio:seu obligatio etiam in aduentitijs secundum hec tempora digestorū.
5 Alimenta debent prestari ex accessionibus,τ redditibus bonorum hereditatis.
6 De patre habente filium in potestate:qui fuit deportatus:an debeat esse administrator.
7 Cum hodie possit cadere obligatio naturalis:τ ciuilis inter patrem τ filium:an poterit esse locus cautioni.
8 Solus quo ad alimenta debet filius subuenire patri de bonis fideicommissi:quando dissipat.
9 Non sufficit probari per heredem vnam fraudem factam esse per fideicommissarium.
10 Ex vnico actu non dicitur quis mercator.
11 Tria dicuntur multa.
12 Si pro secundo vel tertio furto quis debeat mori:debet etiam mori pro primo magno.
13 Si pater dissipat bona que spectant ad filium:potest cogi ad assignandum sibi legitimam.
14 Si pater pateret predia sibe vendi aufert sibi administratio.

1 Imperator. ¶ †Pater dissipans cogitur restituere hereditatem filio etiam in potestate manenti etiā ante conditionis euentum reseruatis tamen sibi alimentis de redditibus bonorum prestandis in casu indigentie.hoc dicit.
2 singulariter.τ est no.τ singularis.l. ¶ †Not.hic casum in quo filiusfamilias etiam non miles non obst.patria potestate agit sicut τ miles pro causa castrensi q est singulare scđm docto.hic.
3 ¶ †Secundo no.casum spālem in quo fit restō fideicommissi ante euētū cōdōnis:τ in casu isto ista lex est singularis:et non repit alibi clarius scđm Ino. ¶ Addatis q Bal.in rub.C. de reuoc.his que in frau.cre.in fin.dicit se putare q vbi heres dilapidat ante euentum conditionis fideicom.bona hereditaria debent poni in loco tuto ita q cōmoditas medij tpis non subtrahatur grauato nisi constaret q dilatio seu cōditio esset apposita a testatore fauore fideicom.q tunc heredi dissipanti essent totaliter auferenda bona.l.fideicommiss.§.cum pollidius.ff.de vsu.τ in hoc vltimo casu videt ipse intelligere.l.nostram:qā est singulariter no.pro limitatione τ intellectu istius l.pro quo facit:q ratione suspitionis videmus procedi ad sequestrationem bonorū.l.si fideiussor.§.fi.C.qui satis.cog.l.imperatores.§.fi.ff.de ap.τ not.in.l.vnica.C.de probi.sequest.pecu.τ facit ad ea que dixi:τ teneatis menti:quia ab aliquo doctore hic scribente non fit mentio de istis que hactenus legi:et non posset esse magis singulare τ accommodatum verbum ad tex.nostrum.bene facit.c.per vestras.de don.inter vir.τ vxo.et in.l.vbi adhuc.C.de iur.do.vbi si maritus dilapidat bona dos sequestratur vel assignatur mulieri nō vt maritus excludatur a iure suo imo debent fructus seruire oneribus matrimonij si-
4 cut τ primo. ¶ †Not.tertio quod inter patrem τ filium in potestate non cadit cautio seu obligatio etiā in aduentitijs quod est verum scđm hec tempora ffōrum:sed aliud est per.l.in bemus
5 alleg.in glo.τ ibi videbimus. ¶ †Quarto not.quod alimenta debent prestari ex accessionibus τ redditibus bonorum hereditatis:vnde facit scđm Jac.de are.Bart.τ alios hic:quod quando debent moderari vel taxari alimenta debeat id fieri secundum quantitatem redditunm.non autē scđm valorem rerū.dā fas

it. l. ius alimentorũ iuxta prin. ff. vbi pupi. educ. l. pe. in princi.
& ꝙ ibi Bartol. ff. de ali. & ci. le. & l. j. §. mulier. ff. de ven. in posse.
mit. ¶ Et ꝑpter hoc querit Ange. hic qd si essent possess. ma-
gni valoris vt turres: & palatia modicos fructus afferentia ita
qd non sufficiant ad alimenta an poterit poni manus ad illa
vt sic vẽdant: & ex reditu preciũ alimẽta prestent: & dicit se cõsu
luisse cũ Bal. apud ariminũ ꝙ nõ per. l. qui bonis. ff. de ces. bon.
& vtruq3 Bal. & Ange. in locis. ff. alleg. reputauit ad hoc singu-
larẽ. Imo. hic addit ꝙ Bar. istud idẽ voluit in. d. l. pe. in princ.
¶ Addatis & Ange. idem tenentẽ in. l. j. C. de leg. vbi refert ꝙ
ita cũ Bal. ꝯsuluit. & in auc. ff. rogatus. C. eo. & in. l. omnes. ff. de
peti. her. in prin. & in. d. l. q bonis. & in. l. nesennius. §. fina. ff. de re
iudi. & Saly. in. l. j. C. de fideicommis. & in. l. si quis in ad declinan-
dum. C. de episco. & cleri. & nota. per Bald. & alios post eum in
l. si maritus in id. ff. sol. mat. ¶ Addit tñ Imo. hic vnã limita-
tionẽ ad supradicta qr dicit illud esse verũ qñ debent alimenta
alteri ꝙ illi q futurus est dñs bonorũ: sed si deberent ei qui fu-
turus est dñs bonorũ posset fieri alienatio: & valeret per. d. l. j.
§. mulier. de ven. in pos. mit. addo aliam limitationem ꝙ dedit
Ang. in. d. l. omnes. p istũ text. vz nisi tractaret de alẽdis seruis
hered. tariis: qr tũc si fructus bonorũ hereditatis nõ sufficerẽt
pñt distrahi corpora hereditatis. Aliã limitationẽ habetis in
d. auc. ff. rogatus. s. in casu. d. auc. sm Ang. ibi: & ad intellectus
d. l. qui bonis. vltra predicta videatis no. Bal. in. l. si. C. q bo. ce
de. pos. & in. l. ꝙ noie. ff. de cõdi. inde. & in. l. ij. C. ꝙ cũ eo. & An-
ge. & Imo. in. d. l. si maritus. ¶ In glo. in verbo in fraudẽ. scda
solutio magis cõuenit sequẽtibus. ¶ In gl. in verbo filio ve-
rũ est ꝙ pater nõ tenet nec cogit emãcipare filium: & ita cõiter
tenetur. ¶ Vnde inquãtũ gl. arguit de. l. vbi pure. in prin. ff.
e. vera est solutio ꝙ vbi est reglare nisi dilapidaret bona subie
cta testõni & fideicõmisso: & tunc cogitur vt est casus valde no
6 ta. hic. † Itẽ adde ꝙ Barto. hic reprehẽdit solutionem datam
ad vltimũ ꝯtrũ hic per gl. & dicit ꝙ nõ refert an pater fuerit in
dolo an in culpa. ꝓbat p. l. si post me. C. de sen. pas. vbi vr impa
tor velle ꝙ si pater habẽs filiũ in ꝑtãte fuerit deportatus: & sic
perdit patriã ꝑtãtẽ: & ꝑpterea datus sit tutor. vel cur. filio ha-
benti bona deniq3 pr restituat ex indulgentia principis aduer-
sus bona: & sic recuperauit bo. pos. aduersus filiũ debet sibi re-
stitui legitima bonorũ administratio fin nisi pater esset ꝓdi-
gus: & dissipator: qr tunc nõ restituetur sibi administratio bo-
norũ filij vñ ratione ꝓdigalitatis licet non sic ibi dolus vel cul-
pa administratio sibi interdicit: pro hoc etiã addãtur not. per
glo. in. l. j. §. ꝙ si in patrin. ff. sol. ma. dum glos. dicit ibi sicut per
mortẽ patris consolidat actio in filiam. l. vnica. §. videamus. C.
de rei vxo. acti. sic & ꝑpter inopiã seu paupertatẽ patris actio
de dote patri denegatur que cõsueuit esse cõis pris & filie: nec
ob. dicit ipse alle. in ꝯtrũ. s. d. auc. de nup. sed hoc ita. & d. §. hoc
ꝓculdubio. & l. j. C. de bo. ma. cũ si. qr quedã est culpa: & dilapi-
datio per ꝙ nõ impedit qn possit esse cõsultũ filio: & si bona im
mobilia pertinẽtia ad filiũ vẽdantur a patre ꝑpter talẽ culpã
nõ aufert administratio a patre qr filio non currit prescriptio:
& filio saluus est egressus aduersus emptores & possessores bo
norũ: quedã est culpa propter quã nõ potest esse cõsultũ filio si
nõ auferat administratio a patre qr mobilia dissipet vel aliter
facit ꝙ postea verisimiliter nõ possint bona recuparì: & tũc ad
ministratio a patre aufert p. l. nostrã que ẽ valde no. & p. d. l. si.
Ang. hic tenet opi. gl. nec p istũ tex. & rñdet ad. d. l. si. C. de sent.
pas. qr ibi cõcedebatur administratio bonorũ filij ipsi patri ex
gra: qr fuit de gra restitutus: & ita dicit velle glo. ibi ꝙ reputat
sing. & vr ꝙ voluit alle. gl. in ver. cuius. in fin. sed Imo. hic dicit
8 ꝙ opi. Ange. videt vera scd in tpa flor. p istũ tex. a ꝯtrio sensu:
& rñdet ad glo. in. d. ver. ꝙ si in patris. ꝙ nõ probat iure saltem
scdm hec tpa flor. vel ibi est spãle fauore dotis in qua multa
cõtra regulas iuris cõis inducta sunt. l. j. cũ ibi nota. ff. sol. ma.
Sed hodie dicit ꝙ vera videt opi. Bart. per. d. l. fin. C. de sent.
pas. quia rõ ibi reddita in text. est vniuersalis propterea debet
ex identitate rationis extendi etiam ad alium casum. alleg. l. si.
cum glo. ff. de offi. ꝓcu. cesa. & l. j. cũ ibi no. C. que sic lon. consue.
preterea dicit ipse nõ ob. ꝯrñsio data per Ange. ad istũ tex. quia
non est verum ꝙ de gratia fuerit ibi cõcessa administratio pa-
9 tri: sed est bene verum ꝙ in consequentiam gratie obueniebat
administratio patri: quia pater ex gratia restituebatur aduer-
sus deportationem: nec ob. aliud quod ibi dicitur in gl. in vers.
10 cuius quam voluit alleg. Angel. quia illa glo. scdm Imol. non
dicit id ad quod allega. per Angel. non enim dicit quod ibi sit
specialis casus in quo denegatur administratio patri dissipã-
11 ti: sed vult illa glo. quod ibi sit specialis casus in quo pater te-
b neatur reddere administratio. filio contra regulam positam in
d. l. cum oportet. C. de bonis que liberis. & in. §. hoc proculdu-
bio alleg. in glo. Preterea secundum eum potest dici ꝙ etiam

a ¶ Subdit pau. vide do. Fran. de ..c. in cõ. l. ex fi. in cip. ꝑsupponit in facto ꝙ quedã domina. L. D.

b ¶ Multa. Adde que dicitur multa vide in c. quotiescunq3. j. q. vij. & in auc. de trien. & semis. in. §. & qd sepe.

illa gloss. in eo ꝙ dicit non bene dicit quia id non probatur in
d. l. si. subdit postea Imol. quod si vellemus sustinere opin. hu-
ius gloss. & Angel. possemus dicere ꝙ. d. l. fin. nihil habet com-
mune cũ ista: qr ibi loquitur qñ bona erant filij hic aũt loqui-
tur quando bona erant patris: licet essent subiecta restitutio-
ni fideicõmissi. Pau. hic videt tenere opi. Bar. per istũ tex. in
ver. fraude. qr scdm eum fraus etiam & ipsa non solum illa que
fit dolo põt appellari. p hoc etiã adducit no. p Io. an. in addi.
Spec. in ti. de do. inter virum. §. formatis. in fin. vbi vult quod
si pater dissipat bona aduentitia filij in quibus habet vsumfru
ctum: & administrationem aufert administratio patri: & datur
filio saluo tñ patris vsufructu. Et dicit Pau. ꝙ hoc idem te-
git Bartol. in. l. si cõstante. in prin. ff. q. n. partis prin. ff. sol. ma.
licet Bart. nõ faciat mentionẽ de decisione Io. an. ¶ Subdit
a Pau. ꝙ inquãtũ Io. an. dicit saluo vsufructu non vr ver. ꝓ
pter finẽ huius. l. vbi tamen reseruatur patri alimenta indige-
ti: nam hic pater plus iuris habebat in istis bonis ꝙ hodie
habeat in aduẽtitijs bonis filij qr habebat dominiũ anteꝙ fi-
liũ emãciparet: & tñ propter eius dissipationẽ perdit dñium: &
vsumfru. & si haberet alia bona vnde posset viuere nõ deberet
alĳ de reditibus ipsorũ bonorũ colligit ex text. in verũ. agenti.
ergo multo fortius in aduẽtitĳs in qbus nõ hʒ vsumfru. debet
illũ perdere & solũ in casu indigẽtie sunt sibi restituẽda alimen
ta. ¶ Addatis ꝙ ꝓ opi. Bar. multũ vr facere tex. hic in verũ.
fraude. attento ꝙ fraus etiaʒ dr sine dolo ex proposito vt dicit
Pau. & licet ipse nihil alleget ꝓ hoc alleg. tex. cũ glo. in. l. ans
gen. §. sed si fraudandi. ff. de pact. & nõ ob. rñsio. ff. data ad. d. l.
si. per Imo. dum dicit ꝙ ibi loquitur in bonis filij hic in bonis
patris: qr rñde primo ꝙ iste text. per se sine. d. l. si. probat opin.
Bart. in ver. fraude. inducẽdo vt induxi. ¶ Scdo potest rñde-
ri ꝙ rõ. d. l. si. est gñalis: & ideo debet extendi vltra casum spãli
ter positum in. d. l. si. & est vltra precalleg. bonus tex. in. l. regula.
§. sed & si quis. ff. de iu. & fac. igno. & ibi no. Bar. & de isto articu
lo etiã vide Imo. in. d. l. si cõstante. vbi videt tenere opi. Bart.
sed ibi sum solus tenere opi. Bar. & ibi dixi: & scripsi: & respon-
7 deo ad ea que adducuntur per Imo. ¶ † In glo. in verbo non
poterat. iuxta hanc glos. querit Bart. cum hodie possit cadere
obligatio naturalis et ciuilis inter filium et patrem. d. l. iube-
mus. an hodie poterit esse locus cautionis inter patrem dissipã-
tem & filiũ cui debet fieri restitutio fideicõmissi anteꝙ eueniat
cõditio fideicõ. videt dicẽdũ ꝙ sic qr cessat rõ quare nõ debuit
fieri cautio scdm hec tpa nõ cadebat ciuilis obligatio inter pa
trem & filium: sed solum naturalis. l. frater a fratre. de condi. in-
de. ¶ Contrarium determinat Bar. qr nõ tenet filium se sub-
mittere fragilitati cautionis prestande a patre filio. alleg. l. co-
gi. §. si pater. ver. idẽ querit. ff. eo. vbi dicitur ꝙ si fuit grauatus
dñs restituere seruo cui etiam libertas erat relicta non cogitur
dñs adire: & seruo restituere etiã si offeratur cautio per seruus
de cõseruando dñm indẽnem aduersus aditionem. idem. l. qui
ita. §. j. ff. eo. vbi nõ cogit qs se cõmittere fragilitati cautionis.
Confirmat Bar. per. l. si. C. de senten. pas. vbi nõ est locus cau-
tioni: sed aufertur administratio patri. Cõtrariam opin. putat
Imo. hic esse veriorẽ per. d. l. cũ archymedorum. attento ꝙ ho-
die põt subesse ois obligatio inter patrem & filiũ: respõdet ad
d. l. cogi. §. si patri. ꝙ ibi verum est ꝙ tenetur se committere fra-
gilitati cautionis quia inuitus remanet implicitus oneribus
hereditariis si appareat postea mandatũ nõ sufficiens. ¶ Ve-
rior tamen videtur opi. Bar. hic quia etiã videt opi. glo. iuisse
& probari videtur per. d. l. iubemus. que vult ꝙ solũ habeat lo
8 cũ prestatio cautionis in duob° casibus hic expressis. ¶ † In
glo. super verbo emolumentum communiter tenetur prima
opin. ꝙ solum quo ad alimenta debet sibi subueniri per istum
text. hic in versicu. agenti: quia fructus deberentur tanquam
fructus nulla subesset ratio quare magis deberet eis priuari
pater quando esset inops quam quando non esset inops nec
ob. l. hac edictali. §. mobilium. C. de secun. nup. quia ibi non ve-
niebant auferenda bona: quia dissiparentur per matrem: sed
quia ibi transiuit ad secunda vota quo casu reseruatur sibi vsus
fructus prestita cautione de qua ibi: non ergo tantum culpam
committit mater sicut hic pater dissipando dilapidando et di-
9 uertendo bona fi[illegible]commissi. ¶ † Extra glo. quia text. hic di-
cit multa in fraudem fideicommissi & c. infert Paul. hic quod
nõ sufficeret probare vnam fraudem fideicommissarij factam
10 esse: quia per hoc non diceretur heres † dissipator sicut ex vni-
co actu non dicitur quis mercator: vt nota. Bartol. in. l. lega-
tis, in principio. ff. de lega. iij. Sed requiritur probari qd mul-
11 ta fecerit in fraudem fideicommissi: † & sic ꝙ fecerit saltem tria
b quia dicuntur multa. l. licet imperator. de leg. j. limitat tamen
ipse hoc esse verũ nisi ꝓbaretur ꝙ vna vice dissipauerit multa
bona: quia ex hoc presumeretur fraus. arg. l. omnes. §. lucius. ff.
que in

que in frau.cre. ¶ Addatis ꝙ imo multa dr̄ duo esse vt not. glo.j.in.c.ad nostram.de reb.eccl.nō alie.⁊ in.c.latores.de cler. excō.⁊ no.glo.⁊ Bart.in.l.j.§.hoc rescriptū.ff.ad syl.⁊ Alb.de roa.in prima parte statutorū.q.x.⁊ sic nō bn̄ dicit in hoc Paul. qui etiā nō vr̄ bene dixisse inquātū voluit ꝙ dissipator nō dicatur quis ex vno actu sicut nec mercator: imo q: noia que sonāt in vitiū vel delictū verificantur in vno actu.l.mariti.§.questū. ⁊ ibi no.Bar.ff.de adulte.⁊ no.Bar.in prin.ffor.⁊ in.d.l.legatis.⁊ istud ꝙ dicit Paul.de illo qui vna vice dissipauit multa

12 bona† facit ad illud ꝙ no.tradit per Bal.⁊ alios post eum in auē.sed nouo iure.C.de ser.fug.dum tractat an pro secūdo vel tertio furto fur debeat mori: debet etiā pro primo furto si fuit magnū.⁊ Bal.ibi tenet ꝙ sic per.l.si in tres.§.fi.ff.de excu.tut. de quo ibi vide plenius per alios. ¶ Item per istum text.ibi, quandiu filius eius viueret ⁊c.dicit Pau.hic in lec.padua.qꝺ si in terminis huius.l.facta restitutione fideicom.filiusfa.decederet ante patrem perinde esset ac si filio non esset facta restitutio: ⁊ sic ista restitutio inspecto futuro euentu stat in pendenti licet inspecto presenti statu nō sit in pendenti: imo dominiū transit in filiumfa.cum equiparetur filiusfa.militi habente castrense peculium vt hic: sed ipso filio pr̄decedente reuertit̄ ad patrem: idez putat hoc si filius efficeretur deportatus vel alio modo incapax: quia debet durare in tali statu ꝙ capere possit cum erit sui iuris: q: in id tēpus confert̄ restitutio: ⁊ ex hoc infert ipse in lec.boñ.ꝙ filiusfa.facta sibi restitutione tenet̄ cōseruare fructus vel estimationem eorū: ⁊ super hoc debet puideri offi.iudi.vt si casus ille cōtingat pater habeat ius suū saluū tanquā si nō fuisset grauatus: cum paria sint non fuisse grauatum: ⁊ conditiones grauaminis non extitisse. Sed illud quod ipse dicit de fructibus dico esse indistincte verum: quia pater in penaz sue dilapidationis priuatur ipsis fructibus vt hic in gl.fi.⁊ super ea dixi: ⁊ ideo voluit iurisconsul.patrem pati nō tm̄ penam priuationis administrationis. Sed etiam perditionis fructuum: quia alias fere nulla esset pena. ¶ Preterea si filius fructus nō lucraretur non equipararetur interim filiusfa.militi hn̄ti castrēse pecu.vt dicit iste tex.bene fateor ꝙ si quid ex fructibus reperiret̄ apud filium cum decederet pater scd̄m hec tēpora occupasset iure peculij: sicut occupat bona castrēsis peculij.l.ij.ff.de castren.pec.⁊ pro hoc facit q: etiam quatenus esset locupletior effectus filius ex fructibus bonafide possidens cēsertur aucta hereditas licet veniāt fructus.alle.l.j.§.fructus. ⁊.§.eos.ff.de peti.here.⁊.l.sed si lege.§.consuluit.de peti.hered. Sed si quos fruct⁹ filius alienasset ꝙ veniāt in restōne hic nul

13 latenus puto. ¶ † Itē facit.l.ista ad id qꝺ singulariter decidit Bald.in.l.ij.ad fin.C.si quid in frau.patro.vbi si pater dissipat bona que pleno iure spectant ad patrem: ⁊ nullū restōni sunt subiecta potest offi.iudi.cogi ad instantiam filij pater ad assignandum sibi legitimam vel saltem tot bona ex quibus percipere possit alimenta.pro quo adducit.l.vbi adhuc.C.de iure do.⁊ cap.per vestras.de dona.inter virum.⁊ sequitur Pau.in lec.padu.⁊ Ro.hic: sed Saly.in.d.l.ij.dicit se dubitare quia dicta iura non vr̄ proprie loqui in casu simili: vnde scd̄m eum si filius vult petere ꝙ patri interdicatur administratio tāquam prodigo potest facere: alias autē filius sibi imputet.tn̄ Paul. in.d.l.q.sequitur decisionē Bal.quā reputat singularem: ⁊ sequitur Ro.in.d.l.q.§.ꝙ si in prin.sol.mat. Addatis tamen qꝺ ipsemet Bal.in.l.non potest.ff.de adopt.dicit ꝙ si pater dilapidat non tenetur assignare filio vnam possessionē pro alimentis: sed tm̄ de mēse in mensem assignare alimenta.l.in princi. cuiuslibet mensis pro toto mense alle.l.fina.ff.de lib.agno. Sed mihi magis plz decisio Bal.in.d.l.q.q: etiā si pater dilapidat tenetur prestare alimenta filio iuxta.l.fi.§.finali eo alienū cum seq.C.de bo.que libe.⁊.l.si quis a liberis.in princi.de libe.agno. cum simi.⁊ cum debeantur alimenta pro modo facultatum patris.d.l.si quis a liberis.§.alimenta.⁊ dixi.ff.ergo vr̄ ꝙ bonum sit simile illud ꝙ alleg.de.d.l.vbi adhuc.vbi idem fit in dote q: scd̄m eius mēsurā alimenta debent prestari vxori.l.si cū dotez, §.finaliter in seuissimo.sol.ma.⁊ in ppo͡sito vide etiam not.per Bald.in.l.quāuis.in.iij.col.C.de fideicom.teneatis menti hāc decisionem quam in facto alias padue vidi. Pater dilapidauit bona propria an filius posset eum cog vt.ff.dixi tex.noster non bene probat q: loquitur in bonis subiectis restitutioni fideicō.tn̄ alia iura.ff.alle.bene probāt. An aūt alimenta debeant prestari annuatim vel mensuatim vide plene per Bart. in.l.pecunie.ff.de ali.⁊ ciba.lega. ¶ Item pro limitatione huius.l.vide que signāter no.per Barto.in.l.si.in princi.ff.vt lega.no.ca.vbi per illū tex.videt̄ singulariter limitare.l.nostram q: dicit ꝙ illud ꝙ hic dr̄ fieri debere restōnem ante tēpus fideicom.propter dilapidationē heredis procedit quando pater est grauatus restituere proprio filio ad quem quedā bona patris

post mortem patris deuenire debent.l.scripto.in fine.ff.vnde be. Sed secus esset si heres est grauatus restituere alteri ꝙ filio q: etiam si hrēs dilapidaret non cogeret̄ ant̄ tp̄s restōnis fideicōmissi restituere vt ibi quod est menti tenendum si est verum: tamen satis dūbito quod text.ille loquatur in suo grauato restituere nepoti: ⁊ ideo videtur quod ibi etiam militaret ratio.d.l.scripto. ¶ Itē cōtra Bart.facit quia.d.l.scripto loquitur quando bona vadunt ex voluntate patris ad filium saltem tacite, hic autem querimus de restitutione faciēda filio contra volūtatē patris: ⁊ ad.d.l.si.posset rn̄deri quod ibi pater non dilapidat bona fideicom.sed bona propria: hic autem bona fideicom.dilapidat: nō reperio tn̄ hanc considerationem ab aliquo tactā. ¶ Itē inquātū Bar.hic ꝯcludit p hanc.l.qꝺ si pr̄ legitimus administrator aduentitiorū bonorum filij dilapidabat p culpā bona aduē.filij mobilia aufert̄ patri administratio per hāc.l. ¶ Addatis quod istud singulr̄ limitauit Bal.in.l.cum ops.§.non aūt.C.de bo.q̄ lib.esse verū qū hmōi dilapidatio fit p culpā cōmissam in faciēdo: secus si sit commissa in non faciēdo: similē distōnem dicit notari p gl.in.l.mora.so.ma.q̄ non est tāta in nō faciēdo sicut illa que fit in faciēdo vt colligit̄ ex not. per gl.in.l.q.in fi.ff.ad syl.facit.l.si cuius.§.de preteritis.cū seq. ff.de vsur.⁊.l.si seruū.in prin.ff.de v.ob.⁊ sequitur hoc Pau. in.d.§.nō autē. Sed fulg.ibi dicit quod posset esse tanta negligentia ⁊ omissio ꝙ eqtas non pateretur prēm debere administrare. ¶ Addatis quod ipsemet Bald.in.l.fi.C.de sen.pas.in vlti.col.tenet ꝯ dictam suā limitationem q: dicit satis esse qꝺ cōmittat̄ vitiū in administratione ēt negligēdo: q: in hoc ꝟsat̄ detrimētū: ⁊ luctus filij: ⁊ sic viget rō.d.l.fi.C.de sentē.pas. ⁊ p hoc facit sm̄ eū.l.j.§.sed nonnullos.ver.quinimo.ff.de tute.⁊ ra.distra.⁊.l.j.ff.vbi pu.edu.debe.

14 ¶ † Istud idē licet ipse non dicat fuit expresse de mente Bartol.in.d.l.fi.C.de sen.pas. circa medium.vbi dicit quod si pr̄ pateret̄ domos ⁊ predia filij vēdi: ⁊ distrahi auferent̄ bona sibi: ⁊ administratio.ar.l.fina.§. suadet in scd̄a etate.versicu.prē autem volente.C.de bo.q̄ lib.⁊ sic vult hoc hr̄e locū ēt in bonis immobilib⁹: ⁊ ista op.mihi vr̄ verior ⁊ equior.p quo etiā facit.l.ij.§.tutor q ad alimenta.⁊.§. seq.⁊.§.fi.ff.de suspe.tuto.iuncta.d.l.fina.de sen.pas.ibi ad vtilitatem pleni iuris permissa custodia.vbi prī pmittit̄ administratio ad similitudinē testōris lz iste tex.in.d.l.fi.videatur potius loqui in faciente ꝙ in negligente. Pau.hic in lectu.bono. in discursu, lz nihil de predictis alleget: simplr̄ dicit quod si pr̄ culpabiliter permittat domos ruere ⁊ vineas exiccare poterit filius petere patri auferri administrationē hmōi p hanc.l. ⁊ sic vz supradictā limitationē ad ea q̄ no.Bar.hic colligit̄ singulr̄ ex no.per eundē Bar.in.d.§.nō aūt.vbi voluit ꝙ qū pr̄ p culpam dissipat bona etiam immobilia si tamen sit soluendo ipse nō auferat̄ prī administratio bonorū filij attento ꝙ potest esse cōsultū filio in bonis patris.sed Ful.hic dicit se cōsuluisse cōtrarium quod non ds̄ fieri dīna an pr̄ sit soluēdo vel nō: dicit ita sentire glo.in.l.si quis prioris.in fin.C.de secū.nup.de quo vide Bal.in.l.cū ops.preal.§.fi.vbi illam reputat sing.putarez ꝙ lz pr̄ esset soluēdo p hoc non sequit̄ quin debeat auferri administratio prī dilapidanti dūmodo videat̄ alr̄s subesse periculū filij: vt quia periculum esset ꝙ filius postea non posset probare estimationem rerum: ⁊ interesse suum: vt etiā est de mente Ang.in.d.§.nō autem.⁊ pro hoc facit q: iste tex.⁊.d.l.fin.de sen.pas.non distinguit an pr̄ sit soluendo vel non: ⁊ magnum, ⁊ ꝯsiderabile est interesse id quod versat̄ circa facultatem probationum vt per glo.in.l.cogi.iuxta prin.in versic.deductionē. ff.eo.in.l.pe.ad fi.C.de bo.que libe.⁊ in.l.si pupillo.in prin.ff.de no.Pau.hic in fi.addit aliam limi.ad dictam doc.Bar.hic vz ꝙ etiā qū pater dissiparet aliēnādo bona immobilia priuaretur administratione si pater talia immobilia posuisset in manibus potentiorum a quibus de facili non possent recuperari vel in manibus aliorum qui possessores essent, ⁊ deteriorarent. nam tunc videtur subesse eadem ratio que est in dissipatione rerum mobilium, ⁊ idem dicit si apparet ei de manifesta fraude, ⁊ dolo patris.vt in hac glo.⁊ arg.l.titius.ff.eo.⁊ illud quod ipse dicit de potentioribus quibus licet ipse non dicat fuit de mente Ang.in.d.§.non autem.vbi aliquos alios casus similes ponit. ¶ Ad illud etiam quod dicit Pau.hic: quando pater esset in manifesta fraude ⁊ dolo bene facit id quod no.Angel.hic.⁊ quia in omni dispositione quantūcunqz generali intelligitur dolus exceptus.l.creditor.§.lucius.ff.man.tenea͡tis menti dictas limitationes: quia in aliquibus alleget cōtrarietates que communiter a doc.non traduntur.

1 ☞ Deductio legatorum non intelligitur de legatis inualidis ⁊c.

2 Portio hereditatis relicta creditori non videtur relicta animo compensandi.

1 **Cum heres.** †Deductio legatoru non intelligit de legatis inualidis: et dos que sit prelega. no deducit vt debitum seu vt es alienu nec talis impedit per quarte deductione. h.d. ¶ No. q vbi fit mentio de legatis intelligit de validis vt hic et l. non est. cum l. seq. ff. ad l. fal. facit l. no putauit. §. no queuis. de stab. ¶ Fallit in casu l. ei qui. §. pro parte. ff. de his qui. vt indig. ibi: ne inducatur diuisio volutatis vbi in preleg. heredi qui secu comodauit fidem tacitam de restituedo incapaci an legatu hoc debet totum restitui fisco etiam inquatu valet. l. pro parte coheredis: et dicit ibi q sic: sed alia est ibi ra-
2 tio: q perinde est ac si non sit heres. ¶ †Scdo not. q portio hereditatis relicta creditori no videtur relicta animo dispensandi cu eo q debebatur ipsi instituto: et ideo etia quarta portio que remanebat apud herede non copensat cu dote de quo dic vt plene no. in l. si cu dote. §. si pater. so. ma. cum suis concor. et du tex. hic loquit de dote plegata pot dubitari an possit intelligi etia si no cstet de debito ex ea dotis nisi per assertionem testatoris facta in legado dote expressa certa quantitate in l. si non designata. C. de fal. cau. adiec. lega. et concludit Paul. hic istud sufficere q quo ad retentione videtur haberi loco debiti propter cofirmatione testatoris: et no ob. l. q vxori. et q ibi not. Bar. de aur. et arg. leg. q rndet ipse veru esse q confessio testatoris no probat debitu dotis qtum ad hoc vt possit peti tanq debita: et proficiat alijs creditoribus: et vt de ipso non detrahatur fal. sed qtu ad retetione sic si ipsa est instituta: et de restituedo grauata retenta certa quatitate qua testator confessus est habuisse in dote per ista l. indistincte loquente q dicit ita se intelligere: et subdit ipse in lec. bon. q ipse reputat ad hoc ista lege esse sing. sed ista sua decisio videt mihi esse contra d. l. q vxori. ver. ite testator continuatiue loquedo cu prin. illius l. et ctra no. per Bar. ibi du loquit de vxore rogata restituere: et volente deducere dotem sibi preleg. et sic volebat vti iure retentionis: et tn no potest. Unde mihi verius videt q ista l. determinet per illa nisi cofessio facta fuisset parte presente iuxta no. per Bar. in l. lucius. §. quisquis. el. ii. et l. cum quis. §. codicillis. de leg. iii. Intellige tn quatenus legatu non valeret iuxta l. legatum. §. i. de leg. i. id est p pte p qua heres est institut9. ¶ Gl. i. du dicit q debet distingui an petitio precedat restitutione no est veru sm doct. hoc in terminis l. nostre. s. qn fuerint expressa vba deductis legatis restituas: q tuc etia si primo petit restitui q legata peterentur pot heres eligere an velit legata deducere an non: et petat sibi a fideicommis. caueri de conseruando eum indemnem. d. l. cogi. §. vnde querit. Sed quado non sunt adiecta verba deductis legatis: sed simpliciter est rogatus restituere: tunc habet locum distinctio glos. nostre. per l. si. C. e. et d. l. marcellus. cum si. et not. glos. in d. l. marcellus. §. idem papinianus. versic. ex omnibus.

1 ☞ Heres non cogitur restituere id quod ad eum peruenit non tanq ad heredem.

1 **Si res.** †Heres non cogitur restituere id qd ad eu puenit no tanq ad herede. h. d. ¶ In gl. inquatu cocludit q ex toto legatu reddit nullu. Seru tz hic Bar. Ang. et Pau. q sufficit q a prin. legatu fuerit validu quantucuq postea ex psona heredis succedetis legatario efficiat inutile. l. plane. §. si duobus. in fin. ff. de leg. i. ¶ Item q sm Ang. cu hic fuerint diuerse persone testametoru: et sic ex diuersis testametis debebat debet firmum manere legatu p d. l. plane. §. si duobus. ¶ Nec obst. iste tex. q verum est q res ipsa non venit in fideicommisso: q nunq legatu valuit in re: sed estimatio debetur hic fideicomis. et sic actio personalis que copetit legatario a prin. bene veniet in fideicomissum cuius contrariu hic no dicit: sed eu no venit. sed Dy. Ray. Imo. et Raph. cu. hic tenet cotra Bart. Ange. et Paul. sequentes per oia gl. p istum tex. et ratione reddita hic dum dicit non enim poterat: etc. et rndet ad d. §. si duobus: q ibi legatum non vitiat quo ad ius retentionis nec mirum: q heres ibi fingitur sibi soluisse. facit l. si creditori. ff. de fideius. hic aute respectu ptitis agendi q non dicit in iuribus alleg. in cotrariu. ¶ Preterea potest rnderi ad d. §. si duobus. q ibi non est eadem ratio vitiandi sicut hic dum ibi dicitur in glo. que res deuenit ad eum casum a quo incipere non potuit in veritate iudicio meo tex. non facit aliquo modo cotra Bar. quia non potest peruenire ad legatarium. s. dominiu rei: sed precium rei no dicitur hic: meo iudicio videt quod intellectus Bart. et sequacium sit verior: et pro eis facit tex. hic dum dicit. Non enim poterit consequi q institutum. i. in dominium etc. que ratio non militat in precio rei legate: q illud bene pot peruenire ad heredem. bene facit. l. plane. §. q si rem. ff. de lega. i. ¶ Nec obstat rnsio facta ad d. §. si duobus. q verum est q ibi remanet valide quo ad ius retetionis tm: q non poterat sibi conuenire ius agendi: et ideo no negat ibi q si posset conuenire ius agedi subsisteret legatu etia quo ad agedu: p hoc etia facit: quia qn res peruenit ad eum statu a quo incipere no pot no vitiat dispositio si erat iam perfecta et co summata. l. pluribus. §. et si placeat. in fi. de ver. obl. et ibi Bart. plene ergo potest dici q hic legatu esset perfectu: et cosummatu: q primu fuit agnitu p legatariu: et etia q plus est ignoratia acquirit. l. cum pater. §. surdo. de lega. ii. vel etia dici potest q vbi est defectus iuxta consideratione rei: et persone: et dispositio respiciat psona no vitiat dispositio tali defectu superueniente vt not. Barto. in d. §. et si placeat. in fi. per l. damni. §. emptor. ff. de dam. infec. Sed hic iuxta considerationem rei: et persone: et heredis ipsius legatarii ad quem herede spectat dominium rei legate superueniebat defectus ideo no debet multiplicari dispositio legati respiciens personam legatarii: et per hoc est respösum ad rationem hic assignatam in glo. et hec secunda responsio videtur tutior.

1 ☞ Si ab vno debetur hereditas: ab alio libertas: non est locus coactioni heredis vt adeat.
2 Heres rogatus restituere hereditate: cogitur offic. iudi. adire.
3 Ubi ex diuersitate modi non resultat diuersitas rationis: non resultat diuersitas dispositionis.
4 Que sit differetia inter principium et finem l. no est cogendus.
5 An quando hereditas relinquitur et libertas per fideicommissum possit cogi heres adire et restituere.

1 **Seruus.** †Si ab vno debetur hereditas ab alio libertas non est locus coactioni heredis vt adeat: secus si ab vno et eode vtrunq debeatur siue ab initio siue ex postfacto per accidens. h. d. cum l. seq. Premitte q qn alias quod legatu erat relictum alicui legatario ab vno herede si tale legatu erat pro non scripto: et sic deficiebat quia legatu erat persone que no erat in reru natura: et habet onus annexum no transibat regulariter hoc onus in illu apud quem remansit legatu pro no scripto preter q in legato libertatis l. cu et. §. pro no scripto. C. de cad. tol. Si autem erat quasi caducum vt quia decessit viuo testatore ipse legatari9 post testametu factum remansit legatum apud herede cu3 onere. Ide in caduco legato. s. q deficiebat post mortem testatoris: hec habentur in §. cum in secundo. et in §. ne autem. C. de cadu. tol. et videt itur in glos.
2 ¶ †In tex. ibi vnde pretoris partes etc. not. quod heres rogatus restituere hereditatem cogitur officio iudic. adire: et pro hoc allegat istum tex. glo. si. in fi. ¶ In tex. ibi ab omnibus licet glo. exponat: id est ab aliquo omniu. tamé postea litera staret pprie sz Bar. et alios q si ab oibus relinquit libertas licet ab vno tn hereditas relinquat etiam locus erit coactioni: quia libertas cofirmatur per aditione vnius l. testator liber. et l. testamento manumissus. §. i. ff. de manumiss. testamento. et forte ideo ibi dixit ab omnibus directa etc. quia libertas videtur ab omnibus directa relinqui: quia nullius factum expectatur ad ea manumissionem: secus in fideico. nisi forte testator reliquisset libertatem directo sub codi. si vnus ex institutis heres erit: quia tunc expedit illum adire hereditatem ex quo tamen directa libertas censebatur ab omnibus haberi vt habetur ab ipso testante cuius personam oes heredes representant iuxta
3 no. in l. ii. §. fin. ff. de pacto. stipu. ¶ †No. ex si. huius. §. quod vbi ex diuersitate modi non resultat diuersitas rönis no debet resultare diuersitas dispositionis et decisionis. facit l. illud. cum si. ff. ad l. aql. ¶ Item ex eo. tex. not. q non refert a quo fiat vel quo iure fiat dummodo fiat. de quo plene in l. cum seruus. ff. de ver. ob. et l. gallus. §. si ciuis. cum suis concor. ff. de lib. et posthu. ¶ No. ex l. seq. in si. q legatu q efficit quasi caducum propter mortem legatarii decedentis post testm viuo testatore remanet penes herede cu onere suo: et sic heres dz manumittere hic istu seruu q erat a legatario manumittedus: et ideo pot ab ipso cogi adire cu sit debitor ei9 ta libertatis q hereditatis pprer casum superuenientem. s. mortis legatarii. sic vidistis super l. pxi. in si. alias in §. seruus. ¶ In glo. sup verbo ab oibus. dum glo. dicit. i. ab aliquo ex omnibus. Bartol. tamen cum quo ceteri videntur concordare dicit videri literam posse stare proprie quia si aditio vnius sufficeret ad firmandam libertatem sane dicitur libertas directo data ab omnibus: q oes heredes representant persona testantis qui testator dr sibi dare libertate cu nullu factu extrinsecu heredum requirat: et est veru q si dixisset relinquo libertatem seruo si titius est vnus ex heredibus meis requiritur quod titius adeat: et ipse solus adiens sufficit. ¶ In glo. super verbo ab eo. inquantum glo. arguit de l. quidam. iuxta prin. C. de necess. ser. here. instit. Et respondet qd ibi directo libertas datur hic per fideico. scdm q est de mete doct. ¶ Glo. nostra corrupte loquitur: quia dum dicit ibi directo libertas datur deberet dicere ibi directo hereditas dat hic per fideicó.

fideicō. qꝫ qñ directe dat hereditatem vꝫ etiam libertatem relinquere hic p fideicō. extinguit hereditatē ideo nō vꝫ libertatem relinquere: et per hoc habetis vnā limitationē ad. d. l. quidam. quā nota. ¶ Plures alias limitationes habes quas vltra tradidas per doc. ibi nisi. et tradit in. l. quoties. §. fi. et in. l. g filio. §. fi. ff. de here. insti. vel et secundo vltra dictā solutionē potest respōderi qꝫ in. d. l. quidam testator nihil de libertate puidit: sed de hereditate directo data seruo et tunc succedit dispositio legis qꝫ tacite directo ēe data libertas hic non solum de hereditate: sed de libertate per alium heredes. vnde expressa dispositio testatoris: et prouisio tollit tacitam prouisionem. vt. l. finali. C. de pac. conuen. et no. glo. in. d. l. quoties. de here. insti. in versic. die veniente. ¶ Item inquantum gloss. querit pone hereditas est relicta per fideicommissum ab vno libertas per fideicōmissum ab alio et c. ¶ Adde qꝫ vltra glo. potest dici quod in. §. de illo. nihil dicit de libertate hic prouidit de libertate licet a duobus voluerit fideicommissum prestari cum erit liber. ideo non venit prestādū fideicōmissum nisi sit liber etiam de equitate. ¶ Itē inquantum glo. arguit. de. l. si patroni. §. qui fideicommissariā. ff. eo. et. l. nihil. de inoffi. testa. et de. l. magis. de solu. glo. nō respōdet: doc. dicunt qꝫ in legibus contrariis propter diuersitatem personarum casuum resultat diuersitas rationis in. §. qui fideicommissarium. qñ heres coactus adiuit ideo heres nullū commodum debet habere: sed tunc fideicommissarius prestat legata ex persona heredis vt. l. si seruus. §. qui margaritam. de leg. j. et detrahit nomine eius falcidiam ex persona heredis: vt. l. 5 marcellus. et. l. qui ecclesiastica. ff. e. Sed quando primus fideicōmissarius restituit secundo fideicommissario ex persona sua solus heres deducit. fal. ergo resultat diuersitas rationū et decisionum. Similiter in. l. et magis vbi videtur soluere nomine suo non alieno: quia prima charitas incipit a seipso. l. preses. C. de ser. et aqua. vnde in summa debitum compēsatur si simpliciter soluit: secus si soluit nomine alieno. et. d. l. nihil. §. fin. etiam nihil facit in filio exheredato cui nihil erat relictum: sed erat seruo filiū relicta libertas: et sic refert ex cuius persona sit. Deinde inquātum glos. soluit qꝫ iste text. non habet locum in seruo extranei: tū hoc casu Bar. cōcludit qñ est relicta libertas hereditas seruo extraneo distinguit vtrū paratus erat dñs incōtinēti eum vēdere heredi: et tūc qꝫ in prōptu est capacitas debet inuitus cogi heres adire et restituere et manumittere: secus si nō est paratus vendere: et qꝫ non potest seruus heredem cogere inuitum adire. l. si cui. in princip. iuncta. l. j. ff. eo. et. l. debeti. C. de fideicom. liber. et auc. heres. et ibi etiam gloss. j. ¶ Glo. super ver. viuo testatore. hec glo. non vꝫ intellexisse istum tex. qꝫ innuit qꝫ scdm hec tpa qñ legatum erat pro non scriptum vel quasi caducum non transit ad heredem cum onere: et dum intelligit qꝫ hic loquitur quādo erat pro nō scriptū in hoc male dicit quia loquitur hic in legato quasi caduco: nam pro non scriptum est quando legatarius nō erat in rerum natura tpe testamēti non sic hic. Quasi caducum est qñ legatarius vixit tpe testamenti: sed viuo testatore decessit: et hic est casus noster: et hec legata quasi caduca vel pro scripta remanent apud heredem cū onere suo. l. si vero. §. pro non scripto. de fideicom. liber. l. cum duobus. §. j. de leg. iij. et. d. l. celsus. §. fina. de lega. ij. nisi nominatim fuisset relictum a primo grauato quo casu remanet apud heredem cum onere. deinde superuenit. l. papi. post tempora flor. que induxit qꝫ talia legata remanerent apud fiscū: et non essent onera implenda. cui legi derogat Iustinianus et voluit impleri onera p non scriptorum et quasi caducorū: vnde cum hoc sit quasi caducum residet onus apud heredem: ergo debet cogi
4 adire et restituere. ¶ † Glo. super verbo deinde: querit que sit differētia inter principium et finem. l. non est cogendus. dic vt in eo. ¶ Deinde glo. arguit de. l. cogi. §. fi. ff. eo. et remittit se ad d. §. fina. vera solutio est qꝫ leges contrarie intelliguntur quando vnus tantum erat heres institutus: vnde ne periret fideicommissum potest heres inuitus cogi adire: sed lex nostra in princi. intelligitur quando nō erat vnus solus institutus: sed duo: et per aditionē alterius heredis quā grauati de restituendo confirmabitur testamentum: et per consequēs fideicommissum. l. si titio. de testa. tut. et. l. testamento liber. de manu. testa. et ista solutio magis cōiter approbatur. Et si dicitur et videtur quod in. l. contraria habeat locum ratio que est hic in textu. s. quod status hominis ex legato pendebat: dicatur quod tūc ueniebat ibi alia ratio: qꝫ cogitur inuitus adire. s. ne periret fideicōmissum: que ratio cessat hic: qꝫ alius heres erat. Et antequā capiam distinctionem Bart. hic positam: addo vnum verbum his que ponuntur per gloss. in. l. non est cogendus. in versicul. pendebat ibi. idem credo si nondum sit manumissum. Concludit quod si in terminis huius legis non est cogendus quando seruus fuit legatum titio: et titius rogatus est eum manumittere per fideicōmissarium cui fuit heres rogatus restituere hereditatem per fideicommissum si sponte adit potest seruus antequam sit manumissus petere ab herede vt restituat sibi fideicommissum: et fm gl. stulte agit seruus quia domino fideicommissum acquiritur. Debuit ergo expectare libertatem. et tunc agere ad commodum suum. cum glo. videntur cōiter transire docto. Tamen Rapha. dicit sibi videri in eo glo. non bene dicere quia testator hic videtur reliquisse libertatem seruo. ergo erit liber. alle. l. mater. ff. de cōdit. et demonstra. et. l. lucius. §. tres heredes. ff. e. Item fm eum si verum esset quod iste adhuc existens seruus posset petere sibi restitui sequeretur quod legatarius serui cum legatario cui veniret restituendus posset cōpellere heredem contra mentem huius litere. Sed non discedo ab opin. glo. et responderi potest ad. l. mater quod potius facit pro gl. quam contra eam: nā ibi pater rogatus vt emanciparet filios videtur rogatus vt illud qꝫ ad ipsam peruenit ex relicto facto filiabus restituat eis effectis sui iuris. Ergo videtur esse verum qꝫ antequā sint effecte sui iuris acquiritur patri non ob. etiam qꝫ sequeretur qꝫ legatarius serui posset cogere adire hereditatē: qꝫ dico tex. hic solū prohibet legatariū compellere heredē inuitū adire: sed quando heres sponte adiuit an possit compelli restituere nō dicitur in hoc tex. sed in hac gl. Fortasse tñ posset bñ dici qꝫ quādiu acquiritur dño postea dña possit cogi vt restituat seruo effecto libero per rationē. d. l. mater. hoc modo concordabuntur ambe opin. nec. d. §. tres heredes refra-
5 gari videtur predictis si bene inspiciatur. ¶ † Extra gl. Bart. reassumit per viam distinctionis: an et quando vniuersa relinquitur hereditas et libertas per fideicō. possit heres cogi adire et restituere: et ponit tres casus. Primo qñ seruo heredis relinquitur libertas p fideicōmissum. Scdo qñ seruo testatoris. Tertio qñ seruo extranei. Primo casu non potest heres cogi adire. l. cogi. §. sed si seruo. ff. eo. Scdo casu aut ab vno et eodem herede relinquitur hereditas per fideicom. pariter et libertas aut ab vno libertas, et ab alio per fideic. Primo casu aut vtrūqꝫ debetur pure et potest cogi: vt in. §. seruo. fine ab initio onus dande libertatis et hereditatis sit iniunctum vni sine ex postfacto. Si vero vnū fuit pure relictū aliud sub cōdi. p fideicom. et pōt cogi adire. l. cui. pure. in prin. ff. eo. aut ecōuerso: et ante libertatem adeptam non pōt cogi inuitus adire. d. l. si cui pure. §. i. Si a diuersis relicta facta sunt: tunc aut libertas debetur ab vno herede et ab alio cohērede hereditatis tūc hēs rogatus restituere per fideic. pōt cogi adire vt i hoc. §. fin. si libertas debetur ab vno legatario et hereditas ab vno herede, tūc si plures sunt heredes instituti nemo cogitur. d. l. non est cogendus. aut vnus tñ heres est institutus et cogitur adire inuitus vt. d. §. antistita. et. d. l. cogi. §. fi. et bi plene not. Si vero a pluribus debetur libertas ab vno herede hereditas, et cogitur ille rogatus restituere per fideicō. et illi cōpetit libertas directo. d. l. testamento liber. et. l. testō manumissus. §. i. de stat. liber. et hoc vult text. hic in. §. seruus. ¶ Tertius casus princi. est qñ seruo extranei est relicta libertas et hereditas per fideicō. habetur glo. in. l. ita tñ. §. fi. ff. eo. que videtur tenere qꝫ inuitus pōt cogi adire: sed vt dixi in glo. in ver. quo iure ibi videtur sentire cōtrariū dñ dicit aliud in seruo hereditario vel seruo heredis vel extranei. Concludit Bar. hic quē cōiter sequuntur doct. in. d. l. ita tamē. §. fin. Aut dominus paratus est vēdere seruū illi qui grauatus est manumittere cum tunc per aditionē habilitari possit seruus ab herede et pōt inuitus cogi adire. d. l. si cui. §. j. in fin. iuncta. l. deberi. de fideicom. lib. Aut non est paratus vendere dominus. et vide. ff. super glo. an aūt tūc possit cogi restituere cōcludit Bar. quod in omnibus casibus quibus potest cogi adire potest etiā cogi restituere per easdem rationes et leges: secus in casibus vbi non potest cogi adire. l. cogi. §. sed si seruo. ff. eo. Itē si quoquomodo libertas obuenerit: vt in. l. nostra. in versic. pendet. Alex. de imo.

1 ☞ Rogatus restituere quicquid ex hereditate tempore sue mortis supererit potest bona si alienare et c.
2 Exemplū principis est sequendū, et eius sentētie est standum.
3 Ubi ratio non ponderat magis pro vna parte quam pro alia eligimus mediam viam.
4 Propter nimiam difficultatē arbitri possunt questionē determinare per viam compositionis.
5 Cautio pretoria non interponitur vt plus exigi possit quam de iure debeatur.
6 Cautio intelligitur fm naturā cōtractus: sup quo interponit.
7 Indefinita equipollet vniuersali.
8 Rogatus restituere qꝫ ex hereditate superest quid iuris si alienat.
9 In dubio non presumitur dolus.
10 An senatusc. trebel. habeat locū in hoc fideicommisso, de quo in tex. nostro.

1 TErtius. †Rogatus restituere quicquid ex
hereditate tempore sue mortis superit
potest bona fide alienare et minuere bona heredita-
ria: et alia alienata et diminuta non veniunt resti-
tuenda: secus si mala fide et in fraudem fideicom. et expensa fa-
cta per grauatum pro re sua familiari, censetur facta pro rata
vtriusque patrimonij tam proprij quam testatoris restitutioni sub-
iecti: et pro tali fideicom. prestanda est cautio. h. d. ista l. nota. et
vtilis. Et diuiditur in quatuor partes. In prima ponit vnum
dictum. In secunda illud probat per autoritatem. Tertio commen
dat illud et aliam autoritatem adducit. Quarto ex predictis in-
fert cautionem prestari debere. ij. ibi diuus. iij. ibi quod mihi vi-
detur. iiij. ibi propter hmoi. Premitto quod quando tractatur de succeden-
do in hereditate paterna per emancipatum et per filium in po
testate: filius emancipatus volens patri succedere bona que ac-
quisiuit post emancipationem cum filio in potestate debet con-
ferre: vt sic vterque percipiat de bonis emancipati et patris: que-
dam vero non conferuntur vt castrensia vel quasi vt. l. i. in prin.
et §. sed nec castrense. ff. de colla. quasi per totum. ¶ In text. ibi
rogationis. i. expensas factas pro quibus rogatus erat heres
obligatus: quia non erat adhuc pro eis satisfactum. ¶ In text. ibi
eo perdit: id est effectus hmoi cautionis vt sequitur. ¶ In text.
ibi petere poterit subaudi: et sic cauetur vt si fideicom. sit magis
cautum non vt heres in plures obligetur quam sit natura fideicom
missi. ¶ No. ex tex. ibi probet etc. quod videtur incumbere onus pro-
bandi fideicom. quod alienationes et diminutiones sint facte cum in-
teruertendi fideicommissi: et sic bona fide presumatur facta alie-
natio. quod est no. sm Pau. bene facit ratio. l. merito. ff. pro so
2 cio. ¶ †Secundo no. quod exemplum principis est sequendum: et eius
stile est standum. Et etiam in alijs casibus vt hic: et. l. apud iu-
lianum. §. verum. cum. l. seq. ff. eo. et dixi ibi: et in. l. i. in prin. ff. de ser.
vbi etiam tetigit quod de sententijs aliorum habentium potestatem. l. con-
3 dende. de quo ibi etiam per Bal. et Angel. post glo. ¶ †Tertio
no. quod vbi ratio non ponderat magis pro vna parte quam pro alia
eligimus mediam viam de quo aliquid in glo. hic: et in iuribus alle-
gatis ea. Addatis text. opti. in. l. si paterfami. cum. l. se. ff. de he. insti.
et ibi not. quod vbi rationes sunt indissolubiles ita quod vna non ex-
pugnat aliam dicitur esse conflictus rationum propter quod receditur a regulis
4 iuris: et accumulantur quodammodo indissolubilia. †Unde infert
a ex hoc ibi no. Bal. quod propter nimiam difficultatem arbitrius potest quo-
nem sibi commissam determinare per modum compositionis assi-
gnando dimidiam vni et dimidiam alteri secundum quod ibi habetur in tex.
Facit secundum eum id quod habetur in. l. i. in prin. ff. de contrahen. emp. li. et in. l.
si de meis. §. recepisse. ff. de arbi. et respondet ad. l. nesennius. in
si. ff. de neg. ge. quod ibi no. per gloss. que per illum tex. videtur damna-
re sulam rusticorum qui per medium diuidunt sm Bald. ibi erat ratio
preponderans et potentior pro vna parte. ¶ Ad predicta etiam bene
facit tex. in. c. nisi essent. de preben. et in. c. afferre. de presump. et
ibi per Abb. no. et plenius per Pe. de anch. in consil. suo. ccj. inci.
in xpi noie inter 3ria et varia consilia etc. vbi in effectu concludit
5 etiam in iudice idem quod Bal. in. d. l. paterfamilias. ¶ †Item not.
quod cautio pretoria non interponitur vt plus exigi possit quam de
iure debeatur: sed solum vt sit tutum de eo quod de iure debetur: bene fa-
cit. l. i. §. si quis sub condi. ff. vt le. no. caue. et. l. si legatus seruit noie.
6 ff. de leg. i. cum si. †Ex quo etiam potestis no. quod cautio intelligitur
secundum naturam actus super quo interponitur: facit. l. si stipula
tus. in prin. ff. de vsu. cum si. In gl. sup ver. superfuisset. Bar. hic
videtur intelligere glos. quod velit facere differentiam quod si dictum fuerit quicquid
superest ex hereditate restituas: et non veniunt fructus: secus si di-
ceretur quicquid ex bonis meis superit restituas. quia veniunt fru
ctus. Ratio differentie est quia differentia ex hereditate fructus percepti post mor-
tem testatoris: et adita hereditate non dicitur hereditas. l. in fideicom. §.
quoties. ff. e. Hereditas. n. desinit esse per aditionem. l. sed si plu-
res. §. filio. de vul. et pu. est gl. in. l. i. §. veteres. ff. de acquir. pos. l.
heres per seruum. ff. de acqui. he. l. hereditarium seruum. de acqui.
here. Sed quando dicitur quicquid ex bonis meis supererit non desi-
nunt esse bona per aditionem: ergo fructus dicuntur superesse de bo
nis cum ista opin. Bar. sic intelligentis glo. hic cum Ange. Qui tamen
dicit quod in contrarium potest adduci tex. in ratione sui in. l. item veniunt.
§. fructus. ff. de peti. her. vbi fructus percepti post aditam heredi-
tatem augent hereditatem: ergo debent restitui: licet dictum sit quicquid
supererit ex hereditate. Sed dicit potest responderi quod ibi loquitur in
peti. hereditatis de cuius natura est quod veniant fructus et omnes
accessiones cum ad illos competat petitio her. Et dicit Ang. hic
istud contrarium relinquit Bar. indecisum. Tamen communiter Bar. in le
ctura non format hoc contrarium. de. d. §. fructus. vel responde ad
d. §. fructus. vt Bar. in. d. l. in fideicom. in si. prin. vbi dicit quod. d. §.
fructus. procedit quando alius quam verus heres perceperat ibi
fructus: hic loquitur de fructibus perceptis a vero herede. Vel
secundum Barto. ibi potest responderi quod heres videtur grauatus restituere
quod fuerit hereditatis tempore mortis: tamen hec vltima responsio non conuenit
contra ad tex. nostrum qui loquitur de herede qui intelligitur esse graua
tus restituere quicquid superest ex hereditate tempore mortis. sibe
tedis: vt in hac gl. in prin. Sed non potest conuenire ad. d. l. in fi
deicom. §. quoties. tamen Imol. hic reprehendit istam solutionem et
decisionem gl. hic quod secundum eum etiam bona desinunt esse testatoris post
mortem testatoris. l. iii. §. hec verba. ff. de neg. ge. ergo non est bona
differentia an dictum sit ex hereditate an ex bonis. Preterea secundum eum
dictam opi. gl. et Bar. videtur in contrarium. l. heredes mei. in princi.
ff. eod. l. quod his verbis. in princ. vbi testator dixit ex hereditate
bonisve meis: et tamen non veniunt fructus quamuis fuerit facta men-
tio de bonis. Et quamuis Bar. ibi respondeat quod ibi testator dixit per
uenerit, non autem superit quasi primo casu magis grauetur heres:
ideo eo magis subueniatur prout videtur innuere text. in. d. §. nonnunquam. Tamen
sm Imo. hic videtur bona hec responsio si verum est quod significatio dicto-
rum verborum. s. ex bonis importet illud quod dicit Bar. hic: quia non
esset recedendum a propria significatione verborum. l. non aliter. de le.
iij. Unde dicit Imo. quod alia potest esse mens huius gloss. s. quod velit
facere differentiam inter indefinitam et vniuersalem: vt sit differentia an dicatur quod ex
hereditate superit: vel quod ex bonis superit: vt hic modo non veniunt
fructus: an vero dicatur quicquid supererit: et sic videtur ipse respondere.
addatis quod ipsemet Imo. in. l. balista. ff. e. etiam approbat ibi
vlt. opi. videlicet quod sit differentia an dicatur quicquid ex hereditate: seu bonis su
perit. idem tenet Imol. in. d. l. deducta. §. pe. et ibi subdit quod non
7 ob. si dicatur †quod indefinita equipollet vniuersali. l. si pluribus. in
b prin. de leg. i. l. si seruitus. de ser. rus. prae. quia respondet quod imo non semper
equipollet vniuersali quo ad augendum legatum. l. libertus. in prin. et quod
ibi no. per Dy. in rub. de reg. iur. lib. vi. et per glo. in. c. vt circa. de
elect. lib. vi. Raph. cu. hic etiam dicit quod contra doctrinam gl. et Barto.
hic facit multum tex. in. d. l. heredes mei. in prin. et dicit quod sibi
non placet responsio Bar. ibi dicentis: quod ibi dictum fuit quicquid peruenerit.
Allegat etiam contra Bar. hic quia bonorum appellatio sumitur lar-
ge pro hereditate. l. nam quod. §. si. cum. l. seq. et propter hoc putat dicendum
quod etiam quando dictum est quicquid ex bonis superit: vel quicquid ex he-
reditate superit veniant tamen fructus restituendi quatenus here
ditas fuerat diminuta: et ita secundum eum intelligitur text. in. d. §. non
nunquam. et ita dicit fuisse de mente Barto. in. d. l. heredes mei. Tamen
si recte inspiciatur mihi videtur quod Bart. hic ibi non dicit. Et ista opin.
est contra tex. et Bar. quia Bar. non videtur violare text. in. d. §. nonnun-
quam. et pa. hic in lec. padua. transit cum opi. Bar. hic quando dictum est
quicquid supererit vt sit differentia an dicatur ex hereditate an vero
ex bonis: quia primo casu veniunt fructus. quia dicta verba indu-
cta sunt ad diminutionem fideicom. ideo non debent operari aug-
mentum per. d. l. deductam. §. pe. sed si dictum fuisset quicquid peruene-
rit: tunc debet distingui: aut fideic. fuit purum vel etiam in die. Tamen
dies fuit apposita fauore grauati: et tunc etiam fructus non ve-
niunt. d. l. quod his. et. d. l. heredes mei. Aut fuit adiecta dies fauo-
re fideicommissarij: et tunc veniunt fructus: et ita intelligit ipse
tex. in. d. §. nonnunquam. et in. §. se. Et licet ipse non dicat hanc respo-
nem ad. d. §. nonnunquam. dedit Bar. in. d. l. quod his. ¶ Sed Imo. in
d. l. balista. reprehendit istam responsionem: et hoc quia diuinat: et nimis
restringit tex. in. d. §. nonnunquam. qui videtur loqui quando quis est graua
tus restituere extraneo. licet. §. ibi sequens videtur loqui quando quis est
grauatus restituere filio testatoris: vt etiam dixi in. d. l. balista.
preterea dicta responsio non videtur bene conuenire ad. d. §. nonnun
quam. quia ibi text. non loquitur per ver. peruenerit. sed per ver. super-
erit. et est magna differentia inter vnum casum et alium. vt per Bart. in. d. l.
heredes mei. quia quando fideicommissum relictum est per verbum superest
minus grauatur heres quam quando relictum est per verbum peruenerit.
et hec ratio colligitur ex. d. §. nonnunquam. ¶ Passus est dubius: et conside
rari potest an possit responderi ad. §. hec verba. verum esse quod per mortem
bona desinunt esse testatoris: ibi tamen in. d. §. nonnunquam. non dixit
testator quicquid ex bonis meis superit: sed dixit simpliciter quicquid ex
bonis superit. et ita loquitur Bart. hic. Unde licet per mortem testatoris
bona desinant esse bona testatoris: tamen non desinunt esse bona
simpliciter: et sic procedat opi. Bart. hic. et ad. d. l. heredes mei responderi
potest. vt per Bar. ibi. Tamen si ad huc ob. quia ista gl. vult quod. §. nonnunquam.
habeat locum etiam si dictum fuit a testatore quicquid superit ex bonis
meis: et probatur in. d. l. balista. et ibi dixi. Preterea idem videre-
tur esse dicere ex bonis: sicut ex hereditate vt plene per Bart.
in. l. si quis seruum. §. si. de le. ij. Ideo fortasse tutius est dicere quod
aliud sit in dictione quod, put in. d. l. deducta. aliud sit in dictio-
ne quicquid de qua loquitur. d. §. nonnunquam. et istam opi. sequitur etiam Ra.
et Ric. in. d. l. deducta. §. pe. Alias ad intellectum: et limitationem. d.
8 §. nonnunquam. dixi in. d. l. balista. ¶ †Deinde gl. querit quid si
quis rogatus est restituere quod ex hereditate, vel bonis supere-
rit: et alienat etc. dic quod doct. in hoc transeunt cum glos. ¶ Deinde
glos. arguit de aul. contra rogatus. C. eo. dic vt in ea. Sed du-
bium est an si dolose alienauerit vsque ad dodrantem: vel. l. do-
drantem: vel impensas facit dolose. eo. modo inducatur aliena-
tio fideicom

a ¶ Arbitri. adde
doc. in. c. quntaual
lis. de iureiu. et vide
que dixi post alexan.
et Ant. de alex. in
l. propter eandem. §. fin.
aut cum alterutra. C.
de iudicijs. Fran.
¶ Et an immedia
te post compromis
sum possit arbiter
pronuntiare si compro
missum est sectum cum
plenaria potestate. vi
de per Ia. bu. i. l. pe-
tatam. C. de sen. vbi
determinat quod non
quia est contra ius quod ita
fulminet omisso or
dine. et hanc decisio
nem sequitur ibi bal. et
pe. col. nisi sm bal.
iudicaretur de consen-
su partium iuxta. l. si
conuenerit. ff. de re
iud. vel partes emo
logarent quia ratiha
bitio retrotrahitur.
Hen. Fer.

b ¶ Equipollet vni.
Adde glo. in. c. vt
circa. de elec. li. vi.

tio fideicōmissi pro parte dolose alienata: vel consumpta. In
quo Raph.cu.h.d.ꝙ glo.in auť.ꝫ rogatus.sensit ꝙ hodie nō
distinguatur:an dolose alienauerit vel qño fecerit impensas.
dūmodo quarta p hr̄dem fideicōmissario reseruetur:ꝛ si nihil
alienasset:vel diminuisset adhuc scd̄m illā gl.nō tenetur heres
nisi ad solam quartam. Et dicit Raph.cu.quod ita vr̄ esse de
mente tex.vnde.d.auť.similiter.sed ſm eum doc.cōiter dicit ꝙ
dispō.d.auť.emanauit in fauorem dicti fideicommissarij:vnde
non dꝫ retorqueri in eius damnum:ꝛ ideo vr̄ ſm eū ꝙ totū id
quod superest veniat restituendum:ꝛ dicit hanc esse veriorem
sulam:ꝛ magis consonam voluntati testantis: qui dicit quod
quicquid supererit tpe mortis grauati restituef. Et eadē rōne
sibi videtur ꝙ si dolose alienauit:adeo ꝙ nō superest nisi q̄rta
non sufficit restituere quartam p istū text.qui in hoc remane-
bit incorrectus:ꝛ sic videretur ꝙ dicta auť.corrigeret ꝙ solū
s.heres alienare vellet sine dolo ne teneatur reseruare quartā:
his consonat opin. Paul.quod eo casu quo vere vel presum-
ptiue alienatio facta esset causa interuertendi fideicommissi ni
hil sit correctum per iura nouissima. Et sic alienata reuocabū-
tur,sed solū est facta correctio qñ alienatū esset bona fide:quia
tunc tenef seruare quartā per.d.auť.que emanauit in fauorem
fideicōmissarij,ideo nō dꝫ operari in eius odiū:ꝛ ita dicit se in
telligere istum text.ꝫ doct.hoc non tangunt ſm eū. ¶ Adda-
tis inquantum isti moderni volunt hanc.l.non esse correctam
quando heres dolo alienasset vr̄ esse ꝯtra eos glo.in.l.impera-
tor.§.fin.de leg.ij.ꝛ ibi etiam clarius Bar.ad fin.in ver.ij.casu
vbi hr̄ ꝙ etiamqñ causa interuertendi fideicōmissum hr̄s alie
nat:ꝛ sic mala fide sufficiat ꝙ fideicōmissarius habeat quartā:
vt vr̄ tex.expressus in auť.de resti.circa med.in versi.nō.n.con-
cedimus.col.viij.vnde sumitur.d.auť.contra rogatus. Et pro
hoc facit id qđ dicit Jaco.de bel.ibi volens ꝙ dispositio illius
auť.emanat ad tollendas discordias que oriri potuissent inter
heredem:ꝛ fideicommissarium vel ex proprietate verborū vel
ex iuris dispositione:istam opin.etiam tenere videtur gloss.ibi
Bart.ꝛ Angel.in.l.pen.iuncto tex.ff.e.attento quod ibi text.et
glo.loquuntur in herede qui cōsumpsit:ꝛ verbum consumpsit:
vt dicit Ang.accipif in malā partem:secus in verbo cōsume-
re.vt ibi Ang.ꝛ allegauit sacrā scripturam dñi dr̄ cōsummatū
est. Sed ibi Imol.dicit ꝙ hodie est licitum heredi consumere
a dodrantem[a] vt in.d.auť.contra rogatus.ꝛ ideo nō vr̄ dolo fa-
cere cum id suo iure ei liceat:vt.l.nullius videtur.ff.de reg.iur.
9 †Unde in dubio presumif dolus.l.merito.ff.pro socio.ꝛ facit
quod no.in.l.fluminum.§.fina.de dam.infec. Sed vbi apparet
quod heres principaliter faceret in perniciem fideicommissa-
rij non videf forte ſm eū quod hoc possit per id quod no.in.l.j.
§.denique.ff.de aqua plu.arc.ꝛ.d.l.fluminum.§.fi.ꝛ per hunc mo
dum possunt reduci opi.ad concordiam. Et pro ista opi.imol.
facit:qꝛ in generali dispōne vel promissione semp vr̄ dolus ex-
ceptus.l.creditor.§.lucius.ff.man.ꝛ ita puto tenendam: ꝛ esse
bn̄ notādū. Inquantū autē dicit Raph.cu.ꝙ si nil diminutū
est non sufficit:ꝙ heres restituat quartā:puto illā opi.esse ve-
ram:ꝛ est magis communis:vt per Cy.Bald.ꝛ alios post an-
tiquos in.d.authē.contra rogatus.vbi in hoc reprehendunt
opi.gl.ꝛ ibi dicit aliā esse gl.contrariam in auť.de resti.ꝛ ea que
parit.§.ꝛ hoc igitur.col.viij. Pro quo adducunt istum tex.ꝛ.l.
gn̄aliter.§.fin.ꝛ.l.si quis priorū.ꝛ.l.hac edictali.§.fi.C.de secū.
nup. Et ita etiam Imo.in.l.nam quod.§.fina.cum.l.seq.ff.eo.ꝛ
ex his infert Bal.ad id qđ posuit Bart.in auť.cōtra rogatus.
vbi querif qđ si heres rogatus restituere qcqd superesset tēpo
re mortis sue nihil alienauerat in vita:sed in testamēto alienet
an illa alienatio diminuat fideicōmissum.ꝛ tenuit Bal.ꝙ sic p
l.sicut.§.vēditio.ff.q.mo.pig.vel hyp.sol. Sꝫ Rap.putat ꝯtrariū
esse verius per auť.nūc aūt.C.de sec.nup. Itē grauat[us] fuit he-
res restituere quicquid superesset tpe mortis sue. Sed verū est
dicere ꝙ tpe mortis sue oīa supersunt:ergo veniunt in fideicō-
misso.hec vltima rō mihi magis plꝫ p quā sto eū eo retēta opi.
gl.in.d.§.igitur. Dicit etiā hic Pau.ꝙ in dubio vr̄ presumen
dum facere eū interuertendi fideicōmissum.ꝛ hic dolus presu-
mif nisi appeat ꝙ ob aliquā vtilitatē vel necessitatē hoc fece-
rit:ꝛ hoc etiā tꝫ Bar.in.l.imperator.ad fi.§.fi.de leg.ij. Tamen
hodie puto ꝙ non p̄sumatur dol[us] vsqꝫ ad dodrantē p.d.l.me-
rito.ꝛ in auť.de resti.§.hoc igitur. ¶ In glos.fi.vr̄ glo.ponen-
tem opi.qualiter debet prestari cautio. Ang.h.d.scd̄am opin.
positā hic in versic.aliū esse veram qñ est persona suspecta. Uel
ſm eū pōt dici qñ non est suspecta ꝙ caueat de non diminuen
do in fraudē fideicōmissi:qꝛ alio casu cōmitti nō pōt vt hic sed
ſm Imo.forte dici pōt ꝙ sufficiat cautio de restituendo:quia
illa comprehendit sub se etiā casum qñ diminutio est facta in
fraudem fideicommissi.vt patet hic in gl.fi.iuxta prin. Et ista
est veritas.nec placet rō Ang.dicentis ꝙ cautio nō pōt ꝯmit-
ti nisi in casu in quo diminutio esset facta in fraudem fideicō-
missi.nam hic nō est verū eū possit cōmitti etiā si nihil sit alie-
natū qñ cautio prestita esset de restituēdo eū totū veniat resti-
10 tuēdū ꝙ nō est alienatū:vt hic. ¶ †Utrū hrit Bar.hic an se-
natuscon.treb.locū habeat in hoc fideicōmisso:de quo in text.
nro.s.qñ fuit rogatus restituere qcqd supfuerit post tp̄s mor-
tis hr̄dis restituaf. Et dicit ꝙ tex.vr̄ ꝙ nō in.l.cogi.§.ꝛ gn̄ali-
ter.iūcto.§.sequē.ff.e. Tn̄ in ꝯtrariū dicit hodie videri text.in
d.auť.ꝫ rogatus.vbi cogif restituere hereditatē. Et verū qđ
habet potestatem alienandi vsque ad quartam.vel secundum
eum potest dici,quod etiam iure isto habet locum senatuscon.
treb.in reliquis fideicommissis. Et vide ad tex.in.d.ver.inque-
rif ꝙ aliud est qñ testator iussit restituere hr̄ditatem deductis
oneribus hr̄ditarijs:tūc perinde est ac si de certa re restituenda
esset rogatus restituere,ꝛ tunc non est locus senatuscon.treb.
Communiter tenef quod in terminis huius.l.hꝫ locum sena-
tusc.treb.sed qñ dictū est ꝙ restituaf qcqd supererit deductis
oneribus hereditarijs:an tunc habeat locum senatuscon.treb.
posuit Bart.in.d.l.cogi.super versi.inde queritur.ad ibi dicta
me refero:ꝛ per hec redditur ista.l.notanda.

1 ☞ Actiones cōpetentes heredi.ꝛ contra heredem,vt non
heredi ꝛ contra heredem,sed vt filio,non transeunt.
2 Nōnulle opere seruorū nō trāseunt ad heredes extraneos.
3 An id qđ non venit in restōne fideicōmissi cōputef in quarta.
4 Iura feudalia nunq̄ computantur in quartam.
5 In quartā debitā iure nature imputantur etiam ea que ex ne-
cessitate relinquuntur.
6 Emphyteusis acquisita p patrē filio in vita patris imputatur
in legitimam:secus si post.
7 An ea que dedit pater filie vt sint precipua filie imputentur in
legitimam.
8 Emphyteusis an transeat ad filios ex cessione patris, si non
sunt heredes.
9 Utrum feuda ꝛ iura emphyteutica veniunt in restitutione fi-
deicommiss.
10 Res emphyteutica non potest alienari sine consensu domini.
11 Res emphyteutica concessa ab alio q̄ a repub.nō potest titu-
lo singulari,etiam lucratiuo alienari sine consensu domini.
12 Utrum feudum concessum alicui pro se ꝛ liberis transeat in fi
deicommissarium.
13 Extraneus heres pōt agere ad feudū petitione hereditatis.
14 Uerum emphyteusis transeat ad fideicommissarium.
15 Dictio quibuscunqꝫ debet operari augmentum.
16 Utrum ius patronatus ecclesie competens defuncto transeat
in fideicommissarium.

1 Si patroni. †Actiones cōpetentes hr̄di:
ꝛ ꝫ hr̄dē nō vt hr̄di ꝛ ꝫ hr̄dē: a
sed vt filio non transeunt in fideicōmissariū sed apud
heredē remanent sine obiectu exceptionis.h.d.secundū vnum
intellectum glo. Sed scd̄m alium intellectum loquitur de illis
actionibus que cōpetunt tanq̄ hr̄di vel ꝫ hr̄dem:sunt tales q̄
non trāseunt ad hr̄des heredis ideo nō trāseūt in fideic.qui hr̄
loco secundi heredis:ꝛ vterqꝫ intellectus reputatur notādus:
ꝛ sing. ¶ Extra glo.in precedēti.l.vtrum in terminis huius.l.
bona alienata per hr̄dē cōpēsent in id qđ debebaf hr̄di a defū-
cto:dicatis vt no.ꝛ leg.in.l.pe.ff.e.ꝛ ibi p gl.ꝛ doc.vbi dubitant
an id qđ ibi dr̄ habeat locum hodie propter dictam auť.cōtra
2 rogatus.remitto ad doc.ibi. ¶ †Premitte quod nōnulle sunt
opere quas debent liberti patrono que non transeunt ad here
des extraneos patroni:sed solum in liberos patroni nō vt he-
redes:sed vt filios.l.liberti liberteqꝫ.C.de ope.lib.ꝛ.l.vt iniun-
randi.§.si liberti.ff.de ope.lib.que quales sint tradif magistra-
liter per gloss.in.l.si non fortē.§.libertus.de condi.inde. ¶ Se-
cūdo ꝙ actiones acquisite p heredē ex aliquo ꝯtu ab eo cele-
brato post aditā hereditatē remanēt apud heredē.ꝛ nō trans-
eunt in fideicommissariū nisi cedanf.l.si heres pecuniam.ff.e.et
l.cum hereditas.ff.eo.vbi vidistis. ¶ In glo.videtis duos in-
tellectus ad text.nostrū:primus ꝙ intelligitur in opis que sui
natura non sunt transitorie in heredes extraneos.in hoc iste
tex.reputatur no. Ex ista glo.habetis gn̄alē doctrinā ꝙ ea que
ad heredes extraneos non transeunt nec in fideicōmissarium
transire debent. Et istū primū intellectum indifferēter appro-
bant cōiter. ¶ Secūdū intellectū videtis ſm glos.ꝙ opere de
quibus hic:siue sint transitorie ad heredes extraneos:siue nō
nullo modo transeunt in fideicom.per istum tex.indistincte lo
quentem:qꝛ ea non trāseunt in scd̄m heredem nec in fideicom-
missariū qui est scd̄s heres:sed opere stipulante a patrono nō
trāseūt in scd̄m heredē.l.sciēdū.ver.itē operarū.de ꝟ.sig.ergo
nec ad fideicōmissariū. Istū intellectū qui est valde no.appro-
bant Bart.ꝛ Ang.Imo.ꝛ Paul.hic. Et Roy.ꝛ Alb.de ro.

a ¶ Dodrātē.ad de doct.in.c.cum esset.de testa.

hic cõtrariũ tenet.mouent,qꝛ lʒ sit verũ ꝙ opere non trãseant
ad scðm heredẽ venientẽ ex dispõne testatoris put est fideicom
missarius q venit ex expressa mente testatoris.Cõprobat Alb.
hac ratione:videmus qð substitutus p hec verba quisqꝫ mihi
heres erit sit heres filio meo.non intelligitur esse cõprehensus
in substõne ille qui est heres heredis precter dispositionem te
statoris:vt.l.qui liberis.§.hec verba.de vulg.ꝛ pup.ꝛ d.l.scien
dum.iuxta princi.tñ bene veniret ille heres secũdus q est voca
tus ex expressa dispõne testatoris.l.paterfa.primis tabulis.de
vulg.ꝛ pup.sic ꝛ hic.Raph.cu.hic refert vltimam dictam opi.
Alb.ꝛ simpliciter sic residet:lʒ Imol.dicit:licet Raph.teneat
cõtra glo.vt dictum est tñ forte verior vr intellectus gl.per.d.l.
sciendũ.que indistincte inuitat ad ₰m heredem nõ trãsire peti
tionẽ operarum:ꝛ hec opin.videt mihi multũ sustentabilis ta
men:qꝛ melius conuenit iste secundus intellect⁹.l.nostre ꝙ pri
mus:qꝛ primus violat,ꝛ restringit literam ad operas que suo
iure non sunt transitorie ad heredes extraneos,quod non facit
hic scðs intellectus.¶ Preterea ratio.d.l.sciendũ.versic.item
operarum.videtur esse ne tanto tpe libertas remaneret onera
ta que ratio militat in fideicõmissario.Et sic alia videtur esse
ratio.d.l.q liberis.§.hec verba.que fundat in affectiõe testõris
vel qꝛ hoc ius erat cõditionale vt pʒ in cadẽ.l.in prin.ꝛ ius cõ
ditionale non transmittit.l.vnica.§.si autem aliquid sub cõdi
tione.C.de cadu.tol.Alia est ratio.d.l.sciẽdũ.ver.itẽ operarũ.
vt dixi,ꝛ sic concludo veram videri opi.glos.nostre in secundo
3 intellectu.¶ †Ulterius pro expeditione glo.nostre quero an
id qð nõ venit in restitutione fideicõmissi cõputet in quartam
glo.dicit forte ꝙ non.arg.l.pater.in prin.ff.ad.l.falc.concludit
not.gloss.quod ea que non veniunt in restitutione fideicõmissi
non computantur heredi in trebel.quia non videtur habere vt
ex testatoris,sed tanquam ex alienum.d.l.pater filiam.ff.ad.l.
falci.Hanc glo.reputat hic not.Ang.secundum eum habetis
generalem doctrinam quod omnia que institutus habet etiã si
sibi non fuisset in testamento prouisum nunquam imputãtur
4 in trebellianicã,qꝛ vt ex alienũ deducuntur.¶ †Et ideo scðʒ
eum iura feudalia que transeunt in filiũ,vt filiũ.etiam si heres
non esset nunꝗ cõputabunt filio in quartam debitã filio iure
nature:necꝫ in trebellianicam:ant sal.ꝛ dicit hoc esse quotidia
num:ꝛ menti tenendũ:ꝛ qð de hoc nõ fecit mẽtionem Bart.in
l.in quartã.ff.ad.l.fal.Raph.cu.hic etiã istam glo.reputat no.
ad hoc.s.vt feudũ vel emphyteusis obueniens filio potius vt fi
lio ꝙ vt heredi nõ computetur in trebellianicam ꝛ falc.Pau.
in lectu.padua.dicit simpliciter per omnia idem quod Ange.
a ¶ Addatis ꝙ licet ex ista gl.bene possit inferri ꝙ feudũ[a] vel
emphyteusis que transeunt ad filium vt filiũ nõ computentur
in trebellianicam:tñ non infert ex ea que non computentur in
legitimã:licet Pau.ꝛ Ange.dicant ꝯtrariũ.Probo qꝛ lʒ dos
a patre pfecta,ꝛ data in vita patris pro filia nõ cõputetur filie
in treb.vel falc.vt in iuribus preallẽ.qꝛ non habet eam in testõ:
nec etiã iure hereditario.tñ bñ computat in legitimã.l.qm no
uella.C.de inoff.test.¶ Itẽ addatis ꝙ Ange.in auẽ.de nupt.
§.optime.p id qð ibi no.gl.que incipit hic manifeste dum glos.
ibi dicit nec vnũ perdit ꝛc.colligit qð si illud qð filius lucratur
propter transitũ parentũ ad scða vota nõ imputat filio in le
gitimã,ita in feudũ ꝙ debet remanere apud filios tanꝗ filios
b non debet eis imputari in legitimam.[b] ꝛ pro illa glo.Bal.in.l.
hac edictali.in fin.princ.C.de secũ.nup.dicit esse tex.in.d.l.hac
edictali,in fi.princip.¶ Sed Nic.de nea.in.d.l.pater filium.in
in.ff.ad.l.fal.dicit ꝙ ille tex.allegatur ꝙ feudum qð pater tene
batur relinquere filio ex necessitate non debeat imputari filio
in quartam debitam iure nature vel in quartam debitam iure
5 institutionis.Sed ipse dicit†quod ipse non credit hoc esse ve
rum quo ad quartam debitam iure nature,quia etiã in illa im
putantur ea que ex necessitate relinquunt,vt patet in.d.l.quo
niam nouella.iuncta.l.fin.C.de do.promis.Facit secundũ eum
quod habetur in auẽ.de exhib.reis.§.cum vero.quod ibi dicit
se notasse.de hoc etiam tangitur per Gui.de cu.ꝛ Bald.in.l.
omnimodo.§.imputari.C.de inoffi.test.vbi tenet ꝙ feudũ acqui
situm ab aliquo pro se:ꝛ liberis imputat in legitimã filijs.Sa
tis est enim ꝙ feudum possit ad heredes transmitti,licet non
c possit vendi[c] ad hoc vt veniat in legitimam imputandam.d.§.
imputari.Et dicit Bal.ꝙ id qð nota.Bar.in.l.j.§.nec castren
se.de colla.bo.circa feudum,ꝛ emphyteusim procedit,quãtum
ad hoc,vt sciam⁹ vtrum conferantur nõ autẽ quãtum ad hoc
vt in legitimã imputant.Tñ Bar.ibi si bñ inspiciat vr tenere
ꝙ feudum qð transit ad filios heredis imputatur in legitimã.
6 Sal.in.d.§.imputari.dicit in feudo idẽ ꝙ Gui.ꝛ Bal.†sed in
emphyteusi refert quod Bar.in.d.§.nec castrense.vult ꝙ em
phyteusis acquisita per patrem filio in vita patris imputetur
in legitimã:secus si post mortem patris,qꝛ non confertur,sed

a ¶ An feudũ.ad
de doctor.in.c.po
tuit.de loca.

b ¶ In legiti
mã.vide Alex.in
l.in quartã.l pe.col.
ff.e.tit.ꝛ in.l.pr si
liũ.ff.ad.l.fal.ꝛ do
cto.in.c.ad audiẽ
tiam.de empt.et
vendi.Tho.dip.

c ¶ Nõ possit ven
di.adde abb.in.c.
seculũ.in.j.nota.
de feu.do.in.c.ad
audiẽtiã.de emp.
ꝛ vendi.Bal.in.l.§
b.C.de lib.causa.

d ¶ Profectitia.
adde doc.in rubr.
de pecu.cle.

e ¶ Item addatis.
vtrũ qcqd cõfert
in lctiam imputet ꝛ
vel ecõ vide plene
p Bal.Sal.ꝛ alb.
de ro.nouissimos
peracisnos.marle
Jo.pe.l.l.si eman
cipati.ꝛ l.j.illã.et 6
l.j.illud.C.de col
latio.Ant.Frã.

Sal.ꝛ Gui.de cu.ibi tenẽt contrarium.s.ꝙ etiam quesita post
mortem patris imputant filio in legitimam per.d.§.imputari.
qui tex.₰m Salyc.hic dupliciter probat.Nam si militia acqui
sita filio in vita patris imputat in legitimam vt ibi fortius vel
saltẽ pariter imputat si est acqsita post mortem ordine successi
uo,sed primo patri postea filio,qꝛ radices egit in persona pa
tris.¶ Secundo modo probat ibi in ver.occasione,ꝙ sui na
tura causam remotam denotat,vt notatur licet ipse nihil alle
get in.l.ego.§.interdũ.in glo.q incipit apud me.ff.de publica.
ꝛ in.l.pretor.§.qð de fructibus.ff.de bo.auẽ.iud.pos.not.Bart.
in.l.vxori.ff.de aur.ꝛ argen.leg.ꝛ docto.in.c.solite.de maior.ꝛ
ob.Et ideo per illã dictionẽ dat intelligi,ꝙ oia acquisita occa
sione vel contemplatione patris computantur in legitimam.
¶ Tertio pbat ipse ꝙ ista bona querũtur filio ex ꝯtẽu patris
d ergo sunt profectitia[d] ꝛ p ꝯña cõputanda in legitimã.alleg.l.
pfectitia.in pri.ff.de iu.do.Dicit tñ ꝙ huic rõni posset rñderi
ꝙ non cẽseantur pfectitia ex quo ꝗrunt post mortẽ pris,et sic
tpe quo nõ dat profectitiũ.l.si.§.si.C.de inoffi.test.¶ Quarto
adducit ꝙ dñius vtile qð fuit apud pfem est illud qð trãsit in
7 filiũ:ergo dʒ in legitimã imputari.¶ †Quito adducit:qꝛ ea q
dedit pr filie,vt sint ꝑeipua filie iputant i legitimã tãꝗ bñtia
8 instar legitime.l.filie.C.fa.erc.¶ †Sexto adducit id qð dictũ
est de feudo,ꝛ hoc vltimũ arg.dicit procedere si teneremus qð
emphyteusis non trãseat ad filios ex successione pris nisi sint
heredes:vt ₰m eũ vr tenere gl.i.c.j.in agn.vel filius.Tñ quia
₰m eũ hoc doct.nõ tenẽt vt p Cy.in.l.liberti.C.de ope.lib.ꝛ per
Jac.bu.in.l.si nõ sortẽ.§.libertus.de cõdi.inde.ideo dicit se de
hoc vltimo argu.nõ tãgere:qꝛ precedẽtia sufficiunt.¶ Adda
tis ꝙ Bar.in.d.§.nec castrense.nõ vr quo ad legitimam pone
re illã distinctionẽ an sit acqsitũ in vita patris an post mortẽ.
Sed dictã distinctionẽ ponit solũ quo ad hoc vtrũ conferatur
vel non cõferat:qꝛ acqsita post mortẽ pris non conferunt.l.nec
emãcipati.C.de col.l.j.§.si ab ipso.ff.de col.bo.¶ Et non pce
dit argũ ꝙ talia bona non conferant ergo non cõputantur in
legitimã:nã videm⁹ ꝙ legata nõ ꝯferunt.l.filie lʒ.l.filiã fratri
bus.C.de col.ꝛ tñ computant in legitimã.d.l.omnimodo.in pri.ꝛ
l.etiam.§.pe.de bo.lib.ꝛ no.Barto.in.d.l.in quartam.¶ Ad
datis quod etiam Ang.in.d.l.in quartam.in feudo,ꝛ emphy
teusi se remittit ad no.per Bart.in.d.§.nec castrense.¶ Item
e addatis[e] quod Imol.in suo consil.incipien.in nomine domini
nostri Jesu christi in casu premisso plura sunt videnda:consu
luit pro opin.Gui.de cu.ꝛ Bald.in.d.l.omnimodo.Sed in re
bus emphyteuticis concessis ab ecclesia:quia pater poterat di
ctam emphyteusim vni filio:non prelegare iuxta not.plene per
Bal.in auẽ.si quas ruinas.C.de sac.san.eccl.ꝛ plenius p Inno.
in.c.potuit.de loca.cum si.Sed legata imputãtur in legitimã:
vt dictũ est.Et hec opi.videtur vera etiam in quacũqꝫ emphy
teusi:ꝛ probatur:quia qñ pater recipit rem in emphyteusim p
se,ꝛ filijs videtur recepisse ordine successiuo:primo pro se se
cũdo pro filijs post mortẽ pris.₰m plene no.p doct.in.l.gallus.
§.qdã recte.cum suis cõcor.ff.de lib.ꝛ posth.vt ibi dixi.Et per
ꝯña vr pater voluisse conferre in filiũ post mortẽ suã:ꝛ sic cau
sa mortis per no.in.l.si.C.de pac.ꝛ per Barto.in.l.si mihi ꝛ ti
tio.ff.de ver.ob.sed ita est ꝙ illud qð concedit pater filio causa
mortis imputat in legitimã.d.l.etiã.§.pe.ꝛ per Bart.in.d.l.in
quartã.igit ꝛc.Quã cõclusionẽ tñ limito nisi emphyteusis vel
feudũ pcessisset non a patre de cuius hereditate agitur:sed ab
auo paterno:quia tunc non censetur profectitium quo ad pa
trem sed aduentitium probat in.l.quesitum.in prin.₰m vnum
intellectum glo.ꝛ expresse no.Bar.ꝛ Ang.ff.de leg.j.ꝛ no.glo.
in.l.qui in aliena.§.interdum.ꝛ ibi Bald.ꝛ Ange.ff.de acquir.
hered.ꝛ not.Barto.in.d.l.gallus.§.si is.ff.de lib.ꝛ posthu.sed
aduentitia non computantur in legitimam.l.sancimus.§.re
pletionem.C.de inoffic.testa.no.Barto.in.d.l.in quartam.Et
ita alẽs in questione facti per plura plenius consului apud mu
tinam.¶ Nec predictis obst.si diceretur pater potuisset filium
priuare vel exheredare:vel in legando alteri eum priuare:ergo
videtur quod etiam quando processerat ab auo debeat impu
tari in legitimam debitam in bonis patris.arg.l.si fundus per
fideicommissum.§.fin.de leg.j.quia respondeti potest quod si
erat emphyteusis procedens ab auo non potuisset pater vni
filio prelegare per.l.cum qui.ff.de interdic.ꝛ relega.nec etiã pa
ri ratione non exheredando potuisset eum priuare.¶ Glossa
super verbo et cui.alleg.l.qui ex causa.de ope.libe.et corrupta
est.voluit allega.l.qui ex causa.de oper.libe.prima solutio pla
9 cet.¶ †Extra gloss.inducitur iste tex.hic per Dyn.et alios
ad questionem multum not.ꝛ quotidianam.querit Dyn.vtrum
feuda,et predia emphyteutica que spectabant ad testato
rem instituentem heredem et grauantem eum de restituen
da hereditate per fideicommissum veniant in restitutione fi

deicommissi

a deicommissi. & Dy. tenet in feudo q non aliquo modo[a] veniat in restitutione fideicommissi: quia nõ habent iure hereditario sed magis bñficio dñi. c. j. an agnat[us] vel fili[us] inc[us] pbari vt in c. j. de suc. feu. vñ tex. ubi dicit q feudum transit ad filios vasalli nõ attẽta dispositione vasalli in testõ facta. nõ põt ergo filios priuare feudo isto: vñ istud ius non est ppne hẽditariũ. ¶ Jn 2rũ allegat Bar. gl. in l. itẽ videndũ. §. ff. de peti. hẽdi. q dicit q feudũ põt venire in peti. here. vñ filius vasalli potest agere peti. here. ad feudum paternum possessum per aliũ. & Dy. huic glo. nõ rñdet fm Bar. Sed Bar. dicit posse rñderi q illa glos. dz intelligi qñ feuda petebãtur 2 possidentẽ qui non habebat ius detinendi feudum merito non veniunt in petit. here. Sunt & alia in quibus defunctus non habebat ius: sed retinebat vel possidebat. l. non tantũ. in prin. ff. de peti. he. secus autem si peteret hereditas aduersus filiũ vel ecõtra aliquẽ q in feudo suc cederet: quia tunc fideicommissarius non poterit illud petere: vt hic. nec alius qui ageret peti. hered. ¶ Jn emphyteusi vero dicit Bart. primo dicendum videri: quod non veniunt in restitutione fideicommissi pee. l. ius emphyteutici. C. de fun. patri. li. xj. qui tex. hz multas lec. Ad propositũ vult: q si habẽs predium in emphyteusi a republica, & debet soluere certum tributum: si illud vendat pacto apposito q emptor non teneatur ad illum canonem soluendum non valeat pactum quominus agi posse contra emptorẽ possidentẽ ad illũ canonẽ vel tributum nisi princeps illud pactũ approbasset. Tñ Cy. vt refert Bart. tenet cõtrariũ: qd veniant predia emphyteutica in restitutiõe fideicommissi: qr videnf haberi iure hẽditario: alle. l. heredes. C. de omni agro deser. lib. xj. vbi transit ad heredem. Itẽ quia potest legari tale predium. l. apud iulianum. §. heres. l. si dom[us]. §. fi. de lega. ii. & d. l. in conuentionibus. de verb. obli. multo magis transit ad fideicõmissarium qui representat heredẽ. Bart. distinguit & concludit q vera sit opi. Dy. in rebus emphyteuticis a republica concessis vt in prediis tributariis q transeãt ad heredes: & legari possunt, ita loquuntur iura preallег. valet d. l. si domus. cum si. Sed in rebus emphyteuticis cõcessis priuato ab ecclesia vel a principe putat esse secus: quia illa non transeunt ad heredes extraneos: sed ex beneficio domini conceditur vt transeãt ad liberos voluit allegare vt puto. §. in emphyteusi. in aut. de non alie. ideo non veniunt in restitutione fideicommissi: sicut nec opere libertorum per istuz tex. hic: & per

10 l. iureiu. si liberi. ff. de ope. lib. ista sunt verba Bar. ¶ † Declaro clarum & indubitatum est q res emphyteutica[b] a quocũq

b concessa nõ potest alienari titulo singula. oneroso emphyteusi sine consensu dñi. Sed an tit. singu. lucratiuo sine consensu: vt donatione vel legato. Facit hic Bar. differẽtiã an sint cõcessa a repu. an ab alio: si ab alio non potest tunc donari vel titulo singula transferri sine cõsensu dñi: vt tz Bar. in l. fi. p illũ text. C. de iure emphy. & in l. vniuersarũ. C. de relig. do. vel tẽp. Sed 2cessa a republ. possunt alienari sine 2sensu dñi, vz republice. Ratio huius diuersitatis est: qr qñ emphyteutica res est concessa ab alio q a republica non est iure cautum qd ille in quem transfertur res teneatur dño soluere cautionez seu pensionem vnde fieret preiudicium dño nisi ipse consentiret ex eo qd res ipsa non transit cum isto onere iniuncto soluende pensionis. q secus est qñ emphyteusis est concessa a repu. quia ad quẽcũq transit cum onere soluendi pẽsionem tanq ipsa sit sibi pro ea hypothecata vel obligata. l. fin. C. sine cen. vel reli. l. imperatores. ff. de publi. ¶ † Unde voluit dicere Bar. q res in emphy-

11 teusim concessa ab alio q a repu. nõ potest titu. singulari etiaz lucratiuo transferri sine consensu: & inia dñi fm Bart. per. l. fi. C. de iure emphyt. ea ratione: qr res ipsa est hypothecata dño pro pensione soluenda, & ideo voluerunt iura quod sine requisitione dñi nõ potest dicta res etiam titulo lucratiuo singulari alienari: quia nõ posset postea cõuenire possessorẽ: sed qñ concessa est a repub. põt alienari titu. singulari lucratiuo, vt legato & donati sine reqsitione dñi: qr trãsit cũ onere suo: & reipubl. cui est hypothecata. d. l. imperatores. & d. l. fi. sine cẽ. vel reli. ergo permiserũt iura eã alienari ti. sing. etiã ti. lucratiuo sine 2sensu dñi. ita loqñ. d. l. an cõuẽtionib[us]. & d. l. si dom[us]. & d. l. apud iulianũ. §. hẽs. ¶ † Sed si q̃rimus pñio in feudo. Utrũ feudũ 2ces-

12 sum alicui pro se, & liberis trãseat in fideicõmissarium vera videtur cõclusio Dy. & Bar. q non transit in fideicommissariũ. Cũ vna tamen limitatione singulari vz nisi fideicommissarius esset de illis personis comprehensis in inuestitura: quia sit de descendentibus ad quos de sui natura transit tale feudũ: quia tunc cessat ratio quare non transit feudum in fideicommissarium: faciunt not. in glo. ibi dicebat sic de liberis per Bal. in l. cum virum. C. de fideicom. & Joan. an. in addi. Spe. in ti. de loca. §. nunc aliqua. in addi. incipi. quare non esset dubia: iuncta aditione posita super versic. clviij. ¶ Sed contra istam eorum limitationem adduco tex. in. c. j. in prin. de success. feud. vbi dicitur q si vasal. plures hz filios transit equaliter in filios hoc feudum non attenta dispositione vasalli in testamento facta, & sic vr ibi probare quod non attendit dispositio vasalli in testõ facta q feudum transeat insolidum in vnum ex filiis, sed op3 q equalr transeat fm q durat natura inuestiture. Bal. & Angе. referunt cõsuluisse 2 Jac. bu. q pater non potest transferre feudum in vnum ex filiis nisi de voluntate aliorum fratrũ hoc no. in l. item videndum. §. fi. ff. de peti. her. & sequitur Bal. in c. imperialem. in prin. in. v. col. de prohi. feu. alie. per Fede. in c. j. in. vj. col. in tit. an agna. vel fil. Licet Bal. met referẽdo quẽdã antiquum aliter dixerit in c. j. §. decedẽti. in ti. qui feu. da. poss. Et Paul. aliter cõsuluit in suo cõs. clxj. Modo pono si pater habet duos filios recipit feudũ pro se, & filiis vnũ instituit insolidum alterum in re certa grauauit institutum insolidum, vt hereditatẽ per fideicommissum ad incertũ tps alteri restitueret filio testatoris nõ est dubiũ q legatari[us] est de personis cõprehensis in inuestitura si dicim[us] q transit vniuersum ius feudi in fideicommissariũ, vtrum erit dicere q vasallus potest vni filio auferre in testõ, & alteri applicare. Hec cõsideratio mihi nũc in lectione occurrit: adeo sum cõtentus vt cogitetis vsq in sequentẽ lectionem. ¶ Quantus vero ad emphyteu. dixi quid tz Cy. & Bar. vbi inter cetera immiscẽt verũ i pe. he. veniat feudum: & tz indistincte glo. in d. l. item videdũ. §. fi. quod quicũq heres sit possit petere pe. her. contra possidentem feudũ dummodo fuerit talis possidẽs qui habet ius detinẽdi feudũ: quia[a] non est de liberis: nec de comprehẽsis in inuestitura: sed ipsemet Bar. in l. iniurãdi. §. vt liberi. de ope. lib. tenet quod dicta gloss. in d. l. itẽ vidẽdum. §. fi. procedit demũ si ille qui agit pet. here. erat de comprehensis in inuestitura feudi: vt qr filius, hic vero ampliat id quod dixit in d. l. videndũ: quia vult q nedũ si filius sit, & sit heres: sed etiã si alr sit heres extraneus etiã qd potest agere ad feudũ pe. he. dũmodo nõ agat 2 filiũ possidẽtẽ comprehensam in inuestitura, & hoc vr optime, & sancte loqui.

13 ¶ † Nec ob. si dr q rõ est qr extraneus heres põt agere ad feudum pe. he. quia ipse extraneus non succedit in feudum. c. j. de suc. feu. qr rñdet qd verũ est q quo ad pprietatẽ feudi non hz ius in feudo extraneus vasalli hẽs hoc est vtile dñiuz: tñ q pe. he. datur non solum pro rebus vbi defunctus habuit dñium & proprietatem: imo & ibi solam possessionem vel detẽtationem habuit. d. l. regulariter. in prin. eo. ti. hereditas. C. e. ti. & non est dubium quod vasallus habuit vtile dñium q nõ transit in extraneos hẽdes, sed habuit pe. he. ¶ Sed ipsemet Bar. in d. l. item videndũ. §. fi. alr loquif ibi se. Cy. in addi. & reprobat illam glo. ex toto, & dicit q nõ venit feudum in pe. he. qr non est quid hereditariũ: ideo qr nõ transit ad successores tanq ad heredes. d. c. j. de suc. feu. qr nõ attendif dispositio testatoris. ¶ Est verũ q nõ pñt filii habere feudum si repudiant hereditatem. c. j. an agna. sed si adeũt adhuc nõ habẽt feudũ. igitur nõ debet venire fm Cy. & Bart. in pe. he. nam ibi videf Cy. male loqui, & hic Bar. melius loquif. ¶ Probaf quia si 2sideramus ppnetatẽ & vtile dñiũ feudi verũ est quãdo dictũ est: qr nõ est qd hẽditarium: sed potest se fundare in possessione que erat apud defunctum, & ex ea ratione se iuuare pe. he. vt probaf ex supradictis.

14 ¶ † Quãtum vero ad articulum principalem vtrum emphy-

c teusis transeat ad fideicommissarium[c] puto concludẽdum sic: aut querimus de emphyteusi concessa a priuato, & tunc dicit Jmo. se putare q ad fideicõ. vlem trãseat: mouef quia fideicõ. succedit tit. vli hereditario censetur heres. l. postulante. in principio. ff. eo. l. si filius. ff. quod cum eo. & cẽsetur vna persona cũ defuncto. in aut. de iureiuran. a mo. presti. in prin. ergo sicut competit defuncto etiam sic competit fideicom. Preterea emphyteusis intelligitur recepta pro se, & heredibus. l. si pactus. ff. de proba. l. veteres. C. de contrahen. stip. sed fideicommissarius est heres, & ita est res que potest ad quemcũq extraneũ transire. l. cõtractus. C. loca. Gl. & tex. noster nõ ob. ¶ Nõ ob. etiã iura all. Bar. q nõ põt alienari ti. etiã luc. qr fateor quo ad singula. tit sed quo ad titu. vlem trãsire ad heredem extraneũ dz. dz etiam transire ad fideicom. qr nihil repugnat. Sed in emphyteusi recepta ab ecclesia vtrũ trãsit in fideicommis. iste articulus pendet a longo, & trito artic. vtrum emphyteusis recepta ab ecclesia transeat ad heredes extraneos. & gl. ceputa. sing. in l. etiam. ff. solu. mat. tenet quod non per. §. emphyteusim. in aut. de non ali. ¶ Est tamen dubium vtrum ille. §. sit correctus hodie per §. licentiam. de eccle. titu. de quo consueui dicere in l. quod dicitur, de verb. ob. & in d. l. etiam. Magis communis sententia est quod non transeat ad extraneos: nisi vt dicit Jmol. in l. ex facto. la grande. ff. de heredibus institu. cum solennitate. de qua xij. q. ij. sine exceptione. & in c. ij. de reb. eccl. non alie. lib. vj. quia si potest cum solennitate res alienari quare etiam non dari

a ¶ Aliquo modo. adde tu, et vide Bald. in l. volun tas. C. de fideicõ. & in l. cũ virũ. eo. tit. in fi. vbi ponit limitationẽ. & vide Pau. de cas. q sequitur dictã limitationẽ in 2s. clxj. col. v. Franc. Cur.

b ¶ Res ẽphyteuti. adde Jas. diffuse in tract. de iure emphyteu.

c ¶ Ad fideicommissariũ. adde do cto. in c. j. de loca.

in emphyteusim in quoscunq; etiam heredes extraneos. Sed
tenendo quod.s.dixi.s.si sumus in casu in quo non transit nisi
ad descendētes, et non ad extraneos heredes:nec ad fideicom.
sed si tenemus q transeat ad extraneos transibit etiam ad fi-
deicommiss.prout dictum est in emphyteusi concessa priuato
sustinēdo limitationē Bal.et Jo.an.quam heri dedi q feudū
non transit ad fideic.dum opposui de.c.j.de succes.feu. ¶ Sed
ad hoc motiuū rñdeo q filius institut⁹ grauatus de restituen-
do alteri filio vasalli simplr adeundo hereditatem videtur ap
probasse dispositionē testatoris merito nō potest cōtra eā ve-
nire.l.cū a matre.cū si.C.de rei ven. Et istud fortasse sentit Jo.
an.in addi.dū dixit q filius sine protestatiōe ndeūdo sibi pre-
iudicabit.et hoc puto verū quando pater recepisset simplr feu
dum pro se et liberis,et heredibus.Sed vbi recepisset pro se et li
beris nulla facta mētione de heredibus tūc feudū nihil parti-
cipat de iure hereditario:et potest tūc filius repudiare heredi-
tatē paternā et agnoscere feudū:vt no.cōcludit Bal.in.c.j.post
antiquos.as ngna.vel si.Jo.an.in addi.Specu.in tit.de feu.§.
qm̄.in addi.incip.directo.et est de mente Cy.in.l.manumissus.
in si.C.de lib.et eo.lib.et expressius voluit Bal.in.l.iij.in fi.C.de
fideic.bene facit.l.quodcunq;.§.si quis ita.ff.de verb.obli.et.l.vt
iurisiurandi.§.si liber l.cū ibi no.per gl.et Bar.ff.de ope.li.et qđ
no.Bar.in.l.cū qui.ff.de interdi.et rele.Nam tunc putarē quod
filius institutus et rogatus restituere alteri filio hereditatem
etiā si simplr adeat nō teneatur restituere fideicō.petendi feu-
dū cōcernēs filiū ipsum institutū et rogatū de hereditate:quia
ius feudi nō est hic casu quid hereditariū vt dixi quod tenea-
tis mēti pro limitatione predictorū.et vr mihi notū.et puto hic
de iure verū. ¶ Aliā limitationē etiā ad predicta dedit Bald.
in.l.predicta.l.cū virū.vbi dixit q si feudū esset receptū pro se
et quibuscūq; heredibus feudū hic casu indistincte trāsiret in
fideicō.facta restitutione fideicōmissi:qr videt esse omnino he-
reditariū:et nō vr retinere ppriā naturā feudi.alleg.in ar.tex.
in.c.j.de feu.nō hab.ppriā na.feu. ¶ Subdit tñ sub dubio for
te q forte dictio quibuscūq; dz referri ad habiles nō ad oīs
extraneos.et nihil alleg.et sic videt relinquere indiscussum.nec
aliquis de hoc dicto facit mētionē:sed verius puto primū di-
ctū scilicet q veniat in restitu.fideic.arg.d.c.j.de feu.nō h.p-
15 priā natu.feu.† Et qr dictio quibuscūq; dz operari augmētū.
arg.l.habita.ff.eo.per no.per gl.mag.ad si.in.l.iiij.alle.§.quesi-
tū.ff.si quis cau.licet aliud sit qñq; in dispositione legis:vt re-
stringat ad habiles ne inducat correctio alterius.l.plene decla
rat Jac.de Are.et Bar.in.l.j.§.nūtiatio.ff.de ope.no.nū.et in.l.
j.C.de sac.san.eccle.cū concor.et hoc expresse videt tenere Bal.
in.l.j.in.xxiiij.q.ff.de re.diui.bene faciunt not.per Bald.in.d.
c.imperialē.in princ.pe.col.de prohi.feu.ali.per Fed.licet ipse-
met aliter dixerit in.c.j.§.donare.qua.olim feu.po.alie.Itē fa-
cit illa glos.no.et cōmuniter approbata in.l.cum pena.ff.de ar-
bi.que dicit q si promisto tibi de euictione qñcunq; veniente et
tu fecisti cōpromissum:et res fuit tibi euicta per sententiā arbi
tri teneor de euictione:quod aliā esset secus.d.l.si dictū.§.si cō-
promisero.de eui.alibi etiā dt Bald.q hoc casu qñ est additū
quibuscūq; venit etiā legatarius licet regulariter nō possit le-
gari.c.imperialem.in prin.de prohib.feu.alie.per Fede.tñ hoc
casu pōt legari:qr large dicitur legatarius heres.l.in tempus.
ff.de vsucap. ¶ Utrū autē bona emphyteutica: et feudataria
veniant in peti.here.approbaui opi.Bar.hic. ¶ Addo.Joā.
an.in addi.spe.in tit.de loca.§.nunc aliqua.in addi.inci.qđ nō
esset dubia.vbi pro hoc alle.bonū tex.in.l.itē predia.ff.fa.ercis.
vbi in fa.erc.iudicio venisit etiam predia vectigalia:sed vtrum
bona emphyteutica veniāt in restitutiōe dixi.s.aliqua. Rap.
hic simpliciter tenet q predia cōcessa in emphyteusim ab eccle
sia non veniant in ratione fideicommissi:qr nō transeunt in he
redē extraneū:vt no.glo.sing.in.l.etiā.solu.mat.iuncto tex.nfo
sm vnā lec.approbatam:sed alia bona emphyteutica concessa
ab alio q ab ecclesia bene veniunt in ratione fideicommissi:qr
transeunt in heredē extraneum. ¶ Adde q Bald.in.d.l.cum
virum:tenet idem q dicit Raph.nam qđ accepta emphyteusi
ecclesiastica transeant bona emphyteutica in fideicom.etiam
si sint concessa in emphyteusim a principe:quia non incidunt
in commissum per alienationem in viti.volu.alleg.l.si domus.
§.fin.de leg.j.de quo dicit dñm vt per Spe.in.d.§.nunc aliqua.
ver.cxij.vbi firmat q donari:et legari regulariter emphyteusis
potest irrequisito dño per.d.l.si dom⁹.§.fin.sed in emphyteusi
ecclesiastica dicit Bal.in.d.l.cum virum q non venit in fidei-
com.per not.per gloss.sing.in.d.l.etiam.iuncto isto text.nisi fi-
deicommissarius esset de liberis ad quos transire potest dicta
emphyteusis,quia tunc transiret in eum sicut dictū est in feu-
do. ¶ Addatis quod etiam Ric.de nea.hoc post Ray.posuit
istud idem.s.quod emphyteusis ecclesiastica transeat in fidei-

a ¶ At emphy
teusis ecclesiasti-
ca.vide tamē cū.
alex.cōsil.cxxx.lci.
opportune cōside
ratis.col.ij.vers.iiij.
p q facit tu.j.vo.
vbi dt magis cōez
opi.eē q emphy-
teusis ecclesiastica
nō trāseat ad ex-
traneos hr̄des:et
adde oīno domi.
Phi.deci.consil.
cxxj.lci.l cū vene
rabilū.i.j.pte cō
silio vbi an talis
emphyteusis trāsf
eat in filios natu
turales legitima-
tos.Den.

b ¶ Potest le-
gari.adde cū.ale-
xā.cōs.cix.inci.vi-
sis dicto thema-
te.co.iiij.v.hoc.et
maxime hoc ve-
rū in.ij.vo.vbi an
emphyteusi eccle
sie possit legari
vel donari..Den.
Ferra.

com.demum quando est de liberis,et sic concordat cum Joan.
and.et Bald.in.d.locis:sed alia emphyteusis indistincte trans-
eat in fideicom. ¶ Limita tamen illud quod ipsi dicunt in fi-
deicom.existente de liberis secundum quod limitaui.s.in feu-
do.nisi sit recepta pro se et liberis non adiecta dictione: heredi-
bus:quia tunc non sapit quicquam hereditatis per ea que di-
xi.s.in feudo. ¶ Circa etiam.q.Pau.in lect.bon.in.l.quō.ff.
eod.dicit quod ea que transeunt ad filios:et ad heredes extra-
a neos vt emphyteusis ecclesiastica[a] et feudum non transeunt in
fideicom.per istum text.et multomagis quando ea que trans-
eunt ad extraneos heredes non proderit pro hereditariis por-
tionibus,sed quia sunt heredes:vt iura sepulchrorum:vt.l.vel
quod.ff.de religio.tamen non transeunt in fideicommis.l.quia
peinde.ff.eodem.multominus ius emphyteuticum: tamē ad
istam rationem potest responderi quod aliud est in iure sepul
chrorum:quia non producit commodum pecuniarium:vt dixi
in.d.l.quia peinde.dum dixi de iure patronatus. ¶ Respon
deo finaliter in hac conclusione q in emphyteusi ecclesiastica
est tenendum id quod Bald.in.d.l.cum virum.in addi.s.data.
In alia emphyteusi tenendum sit q transeat in fideicommis.
prout.s.alleg.et tanto magis si tenemus opin.magis commu-
nem quod emphyteusis concessa ab alio q ab ecclesia potest le-
gari,et donari irrequisito domino:vt per gloss.et doct.in.l.fin.
C.de iure emphy.licet Bartol.contra ibi:et tenuit in.d.l.si do-
b mus.§.fin. Emphyteusis vero ecclesiastica potest legari[b] sed
duntaxat illis personis ad quas transire potest ex natura con-
16 cessionis iuxta not.in.d.l.etiam.† Facit etiam ista.l.cum alijs
s.alleg.verum ius patronatus ecclesie cōpetens defuncto trāsi-
eat in fideicommis.vidistis in.l.quia peinde.ff.eo.vbi sum se-
quutus Bartol.qui tenet q non.Ro.hic videtur tenere con-
trarium:quia transit ad extraneos heredes.gloss.est in cle.plu-
res.de iurepa.hoc arg.non valet per not.per gloss.hic. ¶ Se-
cundo potest alienari inter viuos titu.vniuersali ius pa.vt in.c.
ex literis.de iure patro.l.in modicis.de contrahen.emp.l.que-
dam.de acquir.re.do.ergo videtur q in fideicom.vniuersalem
transeat:respondetur q quāuis ius sepulchrorum possit trans-
ferri per tit.vniuersalem.d.l.in modicis.et.d.l.quedam.tamen
non transit in fideicom.vnde non discedo ab opi.quam ibi te-
nui:et est communis.

1 ☞ Non potest heres cogi adire per non liberum:nec qui sta
tim facta aditione futurus est liber.

1 **Imperator.** † Non pōt hrs cogi adire per illum
qui non est liber,nec facta aditione
statim est liber futurus.h.d.ad materiā huius.§.habuistis in
l.si cū pure.et in.l.si aliena.§.si seruus.ff.eo.

1 ☞ Si heres adit coactus:tūc fideicommissarius de relictis
a se non debet habere quartam.
2 Per aditionem quantumcunq; coactam:omnia in testamēto
relicta confirmantur.
3 Exceptio tua non interest repellit agentem.
4 Secundus fideicommissarius non potest cogere heredē adire:
nisi primus recusauerit.
5 Non est pretermittenda discussio eius quod est necessariū pro
intellectu materie.
6 Condemnatus in expensis in interlocutoria:si soluit non recu-
perat:licet obtinuerit in principali.
7 Coactus adire pendente conditione:si sponte postea adit pu-
rificata cōditione recuperat commodum quod perdidisset per
actionem.
8 Ualet prelegatum factum ab vno herede alteri.

1 **Qui fideicommissariam.** † Si he-
res adit coactus tunc fideicōmissa.de relictis a se non debet habere
quartam licet heres propter coactionem non detrahat quar-
tam ipsi fideicom.sed de relicto ab herede bene potest fideicō.
fal.detrahere:et fideic.primus siue secundo non habet ius co-
gendi:nisi sit habiturus quotam partem hereditatis:quia tūc
siue sit rogatus restituere extraneo siue heredi secundus vero
fideicom.solus potest cogere heredem primo fideic.recusante:
et qui adit coactus nullum commodum ex voluntate defuncti
consequitur siue pure sit rogatus siue sub condi.coactus sit
post condi.impletam.Si vero fuit coactus condi.penden.po-
terit penitendo omne commodum sibi debitum retinere.h.d.
iste.§.difficilis et subtilis.Et diuidit in.viij.partes.primo de-
terminat vnum casum videlicet vtrum primus fid.com.roga
tus restituere secundo teneatur restituere et quantum si heres
fuit coactus adire:et hoc vsq; ibi:ad rem attinet. ¶ Scđo re-
monet duas obiectiones per ordinem vsq; ibi sin quā. ¶ Ter
tio ex premissis infert ad potestatē cogēdi que datur primo fi-
deic.soli viuenti siue secundo siue siue fructibus de restituēdo
grauatus

grauatus etiam si libertatem erat accepturus. Sed scdo datur
sine pmo ipso pmo recusauerit: hoc vsqz ibi qd ergo. ¶ Quar
to determinat et declarat seu restringit id qd dixerat qn fidei
com. prius erat grauat⁹ restituere extraneo: qr secus est si ipsi
heredi: et hoc vsqz ibi: sed nec illud ibi: quinto pbat illud qd. ff.
dixi. et gfa illius determinat heredem nõ posse penitere qn est
pure institut⁹ vel si sub cõditione iã purificata fuit coact⁹: sed
si ea pẽdente: tũc secus: et hoc vsqz ibi nec ignoro. ¶ Sexto de
terminat et declarat premissa q dixit de perditione fideicõ. ad
perditionẽ perceptionis seu retẽtionis: et tradit regulã gñalẽ:
vel aliter diuide vt hic p Bar. ¶ Premitte qn hres est institu
tus: et ab eo sunt legata singu. legatariis relicta: et grauatus est
etiã heres restituere p fideic. alteri fideic. si hres coactus adiuit
põt fideic. ex psona hrdis detrahere falcidiã de legatis parti
cularibus si excedant dodrantem. l. marcellus. l. qui quadringẽ
ta. ff. eod. in princ. ¶ Scdo premitte q aditio facta ab herede
quomcunqz coacto adire cõfirmare dicitur immediate omnia
immediate cõtenta in testõ. l. nã q. §. si quis cõpulsus. ff. eo. Et
aduerte ad casum: qr iste est difficilis. ¶ In tex. ibi totam rece
pit: et sic nullã quartã detraxit sibi heres: eo qr coactus adiuit
iuxta. l. nã qd. §. q cõpulsus. ff. e. ¶ In tex. ibi nec ad rem perti
net. hec est prima obiectio p quã vr q fideicõ. possit detrahere
quartã aduersus scdm. sz qr scds habet fideicõ. beneficio primi
qui cogit institutũ adire p quã aditionẽ fuit cõfirmatũ testm.
Sed rñdetur q hoc non censet habere bñficio primi: sed imme
diate ex virtute aditionis q confirmat oia immediate in testõ
contenta: et iõ etiã si prim⁹ fideic. desiderasset hereditatẽ adire
per se tñ aditio fuisset tante efficacie vt oino confirmasset oia:
et effectus dz attribui cause immediate. s. aditioni nõ remote. s.
petitioni primi fideicom. petentis heredem cogi adire: et sic ha
bebis notare effectum attribui cause immediate non remote.
facit. l. socius q. §. fin. ff. p so. et id q legi. et not. in c. decetero. de
homi. potuisset etiã fortasse rñderi obiectioni predicte aliter.
s. q si prim⁹ fideicõ. voluisset cogere heredẽ adire tñ et scds p
se hoc cõseq potuisset vt hic in ver. q si põs: nisi replicaret qd
oino bñficio primi potuit contingere scdm habere commodũ fi
deicõ. quia potuisset cõtingere q anteq scds potuisset cogere
institutum adire heres institutus decessisset si non fuisset dili
gentia primi coactus adire: et sic periisset fideicõ. iuxta. l. ille a
quo. §. si de testõ. ff. eod. ¶ In text. ibi: nisi prior fideicõ. ¶ In
text. ibi nõ est cõtrarium. hic formaf scda obiectio p quã vide
baf q primus fideicõ. possit detrahere treb. qr potest detrahe
re fal. de leg. qn heres coacte adiuit iuxta. l. q quadringẽta. et l.
marcel. §. qd si suspectã. ff. eo. Sed rñdef q ibi loquitur de leg.
ab herede relictis. ideo falcidiã tũc detrahit fideic. ex persona
heredis. Sed hic hrs nõ fuit grauatus restituere scdo fideicõ.
sz primo: et primus scdo: vñ primus nõ põt detrahere quartam
aduersus scz ex persona heredis: nec ex persona ppria: qr hoc
tãtũ cõpetit heredi vel ei q ex psona heredis: nec ex psona pro
pria: qr hoc tãtum cõpetit heredi vel ei qui ex persona heredis
detraheret. l. j. §. inde neratius. l. ita tñ. §. si cũ suspectam. ff. eo. et
l. lex fal. nunq. ff. ad. l. falcid. ¶ In text. ibi constringi. subaudi
prout in casu nro. ¶ In tex. ibi necessitatẽ. subaudi: qr quantũ
ad primũ fideic. cẽsef fideicõ. pticulare: lz retineat fruct⁹ tñ: et
propter fideic. particulare nõ dz hrs cogi inuitus adire. l. nam
qd. §. si. et §. cogi. ff. e. ¶ In tex. ibi recta via. i. of circuitu subla
to sm Dyn. ¶ In tex. ibi translatiue. i. facto transitu vel sal
tu. iuxta. l. j. ff. de ope. li. vel. i. sine discussione vel determinatione
quã sequif. ¶ In tex. ibi destitui. s. quãtũ in eo fuit recusando
adire. l. cum qui. C. de fideic. et d. §. si testõ. lz in effectu non de
stituerit: qr coact⁹ fuit adire. ¶ In tex. ibi: q fortis. q. d. predi
cta vera qn fuit institutus: et pure rogatus: sed si sub cõditione
tunc pcedit illud qd sequif: et potuit iurisc. moueri ad id pdm
fortius rc. ideo qr maius tempus habuit heres tunc ad delibe
randũ qn sub cõditione fuit institutus: iõ magis videf sibi im
putandũ. ¶ In text. ibi sequitur. subaudi: quia de iure potuit
heres facere. s. retinere iura sepulchrorũ: et restituere fideicom.
vñ pter hoc nõ dz hrs perdere fideic. iniunctũ primo fideic.
grauato de restituendo ipsi heredi. qr id qd fit lege pmittente
non meref penã. l. gracch⁹. C. de adul. et hic. In tex. perceptio. i.
retentio sm Dy. vt qr grauatus fuit heres restituere heredi
tatem retenta certa re: et tunc sm Imol. [illegible] hic 3ium forma
tũ per Bar. de. l. filiabus. §. si. cum. l. seq. de leg. i. de quo hic per
2 Bart. in fi. et dixi in. l. ita tñ. §. si perceptio. ff. e. ¶ † Not. q per
aditionem quomcunqz coactã oia in testõ relicta cõfirmanf: vt
hic: et. l. nã qd. §. q cõpulsus. ff. e. ¶ Secũdo not. q fideic. potest
detrahere quartam de relictis ab herede non de relictis a se: vt
3 hic: et. d. §. si cum suspectam. cum aliis. ff. alleg. ¶ † Tertio not.
in ver. n. sm Ang. tex. pro practica aduocatorum excipiẽtium
contra agentes quod non sunt audiendi: quia eorum non in

terest nullo modo agere. nã hec excep. repellit agentem. facit. l.
sed legatario. cõ. l. seq. ff. de condi. fur. et. l. si vnus. §. ante oia. ff.
de pac. cuz ibi no. per Bar. et. d. §. sine testõ. cũ aliis que ibi dixi
qn debeat apponi hec exceptio tua nõ interest. an ante lit. con
test. vel post. Bart. in. l. mater. ff. de inoff. test. et sm Angel. hic:
ista nõ est pprie exce. dolo facis: qr petis id qd restituturus es:
quia ista non posset opponi: eo qr agẽs nõ est restituturus he
redi conuento opponenti excep. sed tertio. i. alteri fideicom. per
ea que habentur in. l. si socer. §. lucius. sol. mat. Et ideo cautus
a debet esse aduocatus in forma pponẽdi excep. ita succumbit[a]
inepte excipiẽs: sicut inepte agens. l. j. §. labeo. et ibi per Barto.
ff. de flumi. et. l. iiij. §. si duobus. et ibi per Barto. ff. de adi. leg. et in
cle. si. de ap. et in cle. constitutionẽ. et ibi no. Alb. de consti. debet
ergo hic excipiẽs opponere agẽti ius non interest. ¶ Quarto
no. q apud primũ fideicom. non est remansura quarta heredi
tatis: nisi aliquod commodũ pecuniariũ vel etiã libertatis sit
remansurum non tamẽ ad eius solius instantiam debet heres
cogi adire: secus si remansura sit quota hereditatis etiam si sit
remansura cũ dispositione: vt hic vel preter dispositionẽ testã
4 tis. ¶ † Item not. q scds fideic. non põt heredẽ cogere adire:
nisi prim⁹ recusauerit: nec etiã primus p se põt cõpellere hrdẽ.
Unde cautus dz esse prim⁹: vt si acceptat petat cũ volũtate se
cundi: et compellatur heres adire vel cedat scdo ius sibi compe
tẽs. facit. l. si legatarius. de leg. iij. et quod not. doc. in. l. fideicõ.
de lega. j. Sed si primus repudiat fideicõ. tunc solus secundus
aget: vt hic: si aũt nec agnoscit nec repudiat. et tũc dicit Imol.
q videref dãdũ esse primo fideic. tẽpus ad deliberãdũ p not. p
Bar. in. l. in ratione. §. qd vulgo. ff. ad. l. fal. in pen. q. tamẽ dicit
fortasse posse concludi cõtrarium: qr ex quo nullũ incõmodum
põt pati ex eo: qr restituere debet scdo fideicõ. quia paratus est
recipere videtur q statim debeat agnoscere vel repudiare: et si
recusat cogere heredẽ videtur q statim sit aperta via secundo
fideicom cogendi heredem: et sic dicit posse intelligi istũ text.
in ver. quod si prior. dum dicit quod si prior recusauerit: scili
cet cogere heredẽ: et per hoc etiam sibi videtur quod si primus fi
deicõ. sit absens seu eius copia haberi non possit tunc nec pe
reat fideicommis. poterit secundus recta via cogere heredẽ: et
pro hoc alleg. text. in. l. cogi. §. penul. ff. eo. vbi indistincte vide
tur velle iurisco. quod secundus fideicommis. habeat potesta
tẽ cogendi heredẽ. nam dz intelligi scdm dictam distinctionem
sed cõsidera q põt esse q interdum primi fideicom. deliberare:
vt qr primus fideicõ. sit rogatus restituere scdo fideicõ. non sta
tim: sed post tps et sic interim si fieret restõ primi fideicom. pos
set interim cõueniri a creditoribus hereditariis. et iõ non vide
tur tutius esse dicere: q tunc posset petere tps ad deliberan
dũ vt videat q sibi magis expediat: sicut et hrs põt petere tem
pus ad deliberandũ. nã ius deliberandi ita competit fideicom.
sicut et heredi cum periculũ possit spectare ad eum. vt no. gl. in
l. cũ filio. de leg. j. et colligitur ex no. p glo. et p Bart. in. l. j. §. j. ff.
de iure deli. et p Bar. in. d. §. qd vulgo. ¶ Posset tamẽ sustine
ri opi. Imo. p id qd hf in. l. oĩs. ff. eo. et in. l. si legat⁹. in prin. ff. eo.
vbi pz qd qñ est rõcedẽdum tps ad deliberandũ tñ per hoc nõ
differf quin hrs cogatur adire interim ne si cõtingeret interis
s. durante termino deliberandi eum decedere periret fideicom.
5 ¶ † Sexto no. ex tex. ibi. sed nec illud translatiue quod non est
pretermittẽda discussio eius qd est necessarium pro intellectu
materie: vt hic. et. l. j. in fi. ff. de ori. iur. et. l. j. ff. si cer. pe. q est no. ff
illos qui omissis his q ptinent ad naturam et declarationẽ lře
attingunt extrauagantia: vt videantur multa scire. facit quod
6 no. glo. in. c. cum fil. in gl. fi. de eta. et quali. ¶ † Septimo not. ex
eodem ver. sed nec illud. arg. sm Pau. hic in lec. padu. q si liti
gans fuit condẽnatus in aliqua interlocutoria in expẽsis pro
pter contumaciã vel aliã cãm: et dictas expensas soluit. lz post
b ea obtinuerit in negotio principali sententiã diffinitiuam[b] non
tamẽ recuperat illas expẽsas. et facit sm eum. l. si in pignore. in
priu. et ibi not. Bart. ff. de pig. act. et. l. damni. §. cui gñs. et ibi p
Bar. et alios. ff. de dã. infec. de quo etiã vide p Bal. in. l. nõ igno
rat. C. de fruct. et lit. expẽ. et. l. eos. §. cautione. C. de app. et p Sa
lyc. in. l. properandum. §. sin autẽ alterutra. C. de iudic. p cano.
in. c. sepe. de app. sed potest dici quod tex. noster non probat id
ad quod allegaf per Pau. quia hic hrs etiam nõ obtinet in ne
gotio principali. imo solũ succumbit quo ad quartã: qr coact⁹
adiuit, sed etiam succumbit in toto fideicom. vniuersali vt pa
tet hic in ver. adeo: quia dz perdere omne cõmodũ. ¶ Octauo
no. in fi. quod qui impugnat voluntatẽ defuncti indignus est
cõmodo quod habiturus fuisset si sponte adiuisset: de quo di
catis vt habuistis in. l. ita tñ. §. qui suspectam. et in. l. nã qd. §. q
cõpulsus. ff. eo. ¶ In glos. sup ver. astringi. inquantum oppo
nit de. l. res. in fi. ff. eo. glo. nõ rñdet in. l. 3na. fuit rñsum q ppf
diuersitatẽ rationis insurgit diuersus effectus: quia falcidiam

a ¶ Succumbit. an aũt repellatur si vellet postea agere p viam actionis licet exci piẽs succubuerit Bar. et doc. in. l. q ronic. §. duo fratres. ff. de ver. obl. et in. l. j. C. qn pro uoc. nõ ẽ necess. gl. et Cy. in. l. peremptorias. C. sentẽ. rescind. non poss. Bal. in margarita in verbo exceptio cõpẽsationis. Tho. diplo.

b ¶ Saltem diffinitiuas. vide Ang. i. l. terminato. C. de fructib⁹ et lit. expẽ. et lãfrã. in. c. qm ꝯ falsaz. l pe. char. de pba. et Cy. in. l. pola. C. õ his qui. vt indi. et bal. in. l. fi. C. qn p uo. non est necess. Tho. diplo.

solus heres detrahit.l.lex fal.§.nunc.ff.ad.l.falci.hoc non po
test ex persona proprie fideic.facere:sed ex persona heredis:vt
in.l.cōtraria non est equum:vt grauatus in sola hereditate:a so
libertate cogatur adire per seruū nec est equū:qꝛ seruꝰ cogat
grauatū tñ ad libertatem:qꝛ non est seruus sed liber.Unde si
seruus decederet antequā sic liber remaneret hic heres impli-
citus oneribus que ratio cessat quando vtraqꝫ portio accreuit
vni heredi:quia facta aditione incontinenti est habilis manu-
mittendi ⁊ capiendi hereditatē ⁊ sic heres non remaneret im-
plicitus oneribus.¶ Glo.super verbo indignus.alle.concor.
q̄ faciunt in cōtrariū:qꝛ ibi dꝛ qꝫ si filius cōtratabulauit testū
indignus est cōmodo substōnis pupillaris si est substitutꝰ pu
pillariter:⁊ tale cōmodū aufert sibi per fiscū:vt ibi isto.l.ij.ff.
de his qui.vt indig.⁊.l.pompo.§.meminisse.ff.de inoffic.testa.
sic etiā deberet esse qñ heres cogit adire:qꝛ deberet cōmodum
fideicom.restituere per primū fideicom.heredi vsqꝫ ad dodrā-
tem:⁊ deberet applicari fisco:⁊ nō deberet remanere apud he-
redem cuius contrarium hic dicitur in fi.¶ Sed responde ad
arg.vt est de mente antiquorū hic.⁊ Imo.quod aliud est in eo
qui fit indignus:qꝛ cōtabulat.qꝛ omne cōmodum aufertur sibi
tanq̄ ab indigno.aliud qñ fit indignus:quia recusat adire:qꝛ
tunc commodū remanet apud fideicom.vt in.l.ita tñ.§.qui su-
spectā.ff.eo.vñ si in terminis huius.l.debuisset applicari fisco
nō potuisset fideicō.repellere heredē petētem fideicom.sed so-
lus fiscus repelleret heredem vt no.gl.sing.in.l.hoc cōsequen-
ter.§.j.iuncto tex.fami.erc.no.Bar.in.l.fi.§.pro here.doc.Bal.
⁊ mod.in.l.aliena.sol.ma.vbi reputāt dictam glo.singu.ad hoc
vez qꝫ exce.iure tertij non potest a tertio opponi:vñ si legatum
applicatur fisco hñs legatario non potest dicere tu es indignꝰ:
imo nō audit:sed hic repellit heres:qꝛ cōmodū remanet apud
heredem.¶ Deinde glos.arguit de.d.l.filiū.§.si quis cōtab.de
lega.prestan.gl.non respondet:sed Iac.de bel.respondet qꝫ in
contrario illo filius non ignorabat sibi competere contratab.
imo putabat sibi competere ⁊ propterea verum est qꝫ non au-
fertur sibi legatum,hic autem nullam ignorantiam potest he-
res pretendere.vel dicatis qꝫ in contrario bon.pos.contratab.
sui natura nō poterat sortiri effectū de iure:qꝛ nō erat persona
cui competeret.sed hec repudiatio poterat sortiri effectum sui
nature de iure:qꝛ per repudiationē hñditatis destituit testū.
l.eam quam.C.de fideicom.nisi coactus fuisset adire:quia tunc
nullū sortitur effectū sua repudiatio:illa ergo coactio nō facit
vt ipse recuperet,⁊ licet ipse non dicat ista solu.fuit Rayn.hic
7 que etiā sequit Ric.de nra.¶ †In gl.sup vbo conditione in-
quātū arguit de.l.sed si alio.§.fi.ff.eo.Adde qꝫ scōa solutio gl.
est vera in se.ex qua no.doc.Mod.sez Imo.⁊ Ro.qꝫ institu-
tus sub cōditione valida:⁊ pendē.cōditione fuit coactus adi-
re de facto postea purificata cōdōne penituerit eū:⁊ vult spon
te adire recuperat omne cōmodū qꝫ perdidisset per coactionē:
vnde hic est vnus casus singul.p quē limitat regula.l.nam qꝫ.
§.g compulsus.ff.eo.vbi cōpulsus:ls postea peniteat tamē non
recuperat commodū trebellianice aliū habuistis in.l.ita tñ.§.
si patronus.ff.e.⁊ dixi ibi:aliū habetis in.l.oēs.j.eod.qñ heres
fuit coactus:tñ nō repudiat:sed dicit se velle deliberare:tamē
interim fuit coactus adire ne pereat fideicō.§.j.terminum pe-
nituerit:⁊ sponte adit non perdit trebe.nec aliud commodum
ad idem.l.si legatus.iuxta princi.ff.eo.⁊ lz hec sol.sit in se vera:
tñ discinat ad tex.nrm.¶ Preterea tradit glos.aliam solutio-
nem qꝫ hic fuit institutus pure sed postea grauatꝰ restituere
sub conditione sed postea pendente conditione institutionis si
heres sibi dicit suspectā hereditatē potest ad instātiā fideicom
mis.pen.conditione institutus cogi adire:⁊ etiam restituere pen.
condi.sed si volens adiuisset non potuisset penden.condi.l.sed
si ante.⁊ in.l.apud iulianum.§.antistia.⁊.l.ille a quo.in princip.
ff.eod.¶ Ex hac glo.diligenter no.qꝫ heres institutus pure:⁊
rogatus sub conditione restituere si fuit coactus penden.con-
ditione adire potest postea purificata conditione penitere:⁊
non perdit commodum trebel.quod est diligentissime no.⁊ se-
quit Bart.⁊ magis cōiter scribētes hic.¶ Subdit etiā Bar.
qꝫ alio modo pōt responderi ad.d.l.sed si alio.§.fin.vz qꝫ hic est
institutus heres sub conditione potestatiua:⁊ grauatus restit-
uere hereditatem per fideicō.nam hec est de mente Bart.licet
non clare loquat qꝫ hñs etiam ante impletā conditionem cogi
potest.voluit allega.l.pacta.§.si sub conditione.cum.§.seq.⁊.l.
sciendum.ff.eo.licet nihil alleget:tunc verificatur:quod potuit
penden.conditione cogi:⁊ erit tunc hic casus specialis in quo
heres coactus non perdit trebel.l.si postea peniteat.¶ Pre-
terea Bartol.⁊ alij nihil dicunt:non multum mihi placet iste
intellectus:quia prout est de mente litere in.d.§.si sub condi-
tione.cum aliis.ff.alle.heres antequā cogetur adire debet in pri
mis implere conditionem:⁊ postea cogitur adire:⁊ sic non vi-
deretur qꝫ hñs conueniret litere nostre:⁊ sibi dum dicit:nā si sub
conditione ⁊c.qꝛ tex.presupponit qꝫ ibi fuit coactus adire:ibi
dicitur quod non cogitur adire pen.condi.sed primo cogat im
plere conditionē:⁊ demū adire:⁊ sic iste intellectus nō videtur
bene sustineri:melior ergo est intellectꝰ vltimus glo.qꝫ sic fuit
institutus pure grauatus sub conditione.¶ Glo.super verbo
fideicom.petitionem:declarat tex.doc.cōmuniter trāseūt cum
intellectu glo.excepto Rap.q dicit sibi videri esse indubitabi-
le per.d.l.qꝛ perinde.qꝛ non est verisimile iurisconsultum facere tex.
de indubitabili.l.qꝫ labeo.de carbo.edi.vnde dicit quod vult
lz obscure fm eū hic:qꝫ hñs qui coactus adiuit q̄uis certa cō
moda hereditatis perdat:tñ iura sepulchrorū non perdit esset
iste intellectꝰ not.dignissimꝰ si verꝰ esset,⁊ meo iudicio,nec lre
cōueniat,nec verꝰ est.nō cōuenit lre vt pz intuēti,qꝛ ius sepul-
chrorū nō pdit sine dubio:qꝛ nō transit hic ius:pterea vr esse cō
regulā.l.nā qꝫ.§.qui cōpulsus.ff.eo.dum dicit cetera cōmoda
8 perdit:sicut ⁊ treb.¶ †In glos.sup vbū.perceptio inquātū gl.
dicit,qꝫ hic plures erāt coheredes,⁊ sic vz prelegatum ab vno
alteri,⁊ retento isto intellectu oppono extra gloss.fm Dyn.⁊
Bar.de.l.filiabꝰ.§.fi.cū.l.seq.de leg.j.vbi si testator duos here-
des instituit Titiū ⁊ Sepū.Titio qd plegauit:aut titꝰ agno
scit partē suā hñditatis,⁊ debet sibi delegatū tantū pro parte
hereditatis,aut repudiat titius,⁊ totum prelegatū habet,qꝛ
hereditas accrescit coheredi,ecce ergo ibi heres pariterqꝫ lega
tarius,licet repudiet nō perdit plegatū hic hñs,cui prelegatū
relictū est,⁊ recusat adire perdit perceptionē in tñ qꝫ si coacte
adiuit non recuperat,vñ pꝑter repudiationem perdit legatū,
Bar.hic,⁊.l.ita tñ.§.pceptio.ff.e.dicit qꝫ hic dz intelligi de p-
legato qꝫ nō posset deberi heredi qui repudiat.Exēplū in.l.fi-
lio,cū.l.seq.de leg.j.vt si testādi fere oēm suam substātiā diuidat
inter hñdes p viā prelegati,tūc repudiās perdit etiā plegatū:
qꝛ testādi voluit plegata succedere in portiones hereditarias:
vel qꝫ hic est fallētia in regula:tñ hic vr diminutio ⁊ restitutio.
Bar.met in.d.l.filio.no.rñdit qꝫ hoc vnus erat tñ heres insti-
tutus,⁊ grauatus restituere alteri hereditatem per fideicō.cer
ta re retenta quo casu si recusat adire,lz cogat priuatur cōmo-
do perceptionis,qꝛ magis delinquit,⁊ ex toto sui repudiatio
tendebat ad perimendum testū:quia nullus erat datus cohe-
res cuius aditione validaretur:seu confirmaretur testamen-
tum,non sic vbi erant plures,vnde si vnus tantum adit cōso-
lidatur testamentum.vel dic qꝫ.l.qui filiabus.§.fi.loquitur de
prelegato qꝫ proprie recipitur quando plures sunt heredes:⁊
vni prelegatur ⁊ hic loquit de perceptiōe,qñ dicit grauo te ve
restituas retenta tali re,nam nō pōt retinere nisi apprehendat
⁊ adeat hereditatem,⁊ ita procedat tex.noster cū.l.ita tamē.§.
si perceptione.ff.eo.vbi aliqualiter dixit.

1 ☞ Fideicōmissarius potest restituere fideicōmissum a de-
functo debitum.

1 **Cui titiana.** †Fideicōmissarius pōt restituere fideicō.a defuncto debitū.h.d.

1 ☞ An si sic lata snia cō institutū post factā restōnē actiones
translate in fideicommissarium desiciant competere.
2 Sententia lata contra heredem nocet fideicomissario.
3 Resoluto iure datoris resoluitur ius accepton.
4 Sententia lata contra heredem scriptum super nullitate testa
menti preiudicat legatario ⁊ fideicommissario vniuersali.
5 Dictio esse denotat veritatē nō fictionem seu apparentiam.
6 Quādo odio instituti rumpit testū legata debentur a venien
tibus ab intesta.etiam si non sint repetita.

1 **Actiones.** Iste est subtilis difficilis ⁊ vtilis.§.⁊
h.d.¶ †Si post motā litē sup viribus
testamēti cōtra institutum facta sit restō fideicom.⁊ deinde se-
quatur sentētia cōtra institutū actiones translate in fideicom
missarium desinunt competere ius fideicom.fuerit ab eum con
te hereditatem repetitum.h.d.Et hz iste.§.varias lect.de qui-
bus in gloss.⁊ ita casus esset figurandus in nube,⁊ ita faciam.
Secundo ponit in specie fm vnam lec.que vr clarior.premitte
quod actiones regulariter sunt perpetue.l.sicut.⁊.l.omnes.C.
de prescrip.xxx.anno.instit.de perpe.⁊ tempo.acti.in princip.
¶ In text.ibi solent esse subaudi quiqꝫ vt in casu qui sequitur
licet aliqs consueuerint esse perpetue.¶ In text.ibi,potestas.i.
virtus ⁊ effectus euictionis.¶ In text.ibi intellectum restitu
tionis,id est effectum institutionis qui in intellectum cōsistit.
¶ Not.quod mota lite heredi super viribus testamēti potest
per eum fieri restitutio fideicom.vniuersalis.¶ Tamen si non
vellet heres restituere non cogeretur lite postea pendente.l.
ita tamen.§.quoties.ff.eodem.⁊ ibi de hoc fuit visum.Et per
talem hereditatis restitutionem factam lite pē.transferuntur
iura hereditaria,vt hic dum dicit qꝫ transferentur ad tēpus:
ita intelligēdo oporteret dicere qꝫ in casu huius.§.testamēti

erat

erat validū: alias non possent transferri iura hereditaria p eū qui adiuisset ex testō nullo: de quo etiam veniet. j. dicēdū cum glo. Videbatur tamen q̄ in casu huius. §. non transirent iura hereditaria in fideicō. eo quia mota erat lis super hereditate. et sic vr̄ hereditatē esse effectam litigiosam: et ɔ̄sr nō potuisset alienari, seu transferri in fideicō. iuxta. l. ij. et fere per totū. C. de litigio. tū hic nō obstāte iurisco. h. d. trāslationē: et restitutionē fieri posse q̄ est bn̄ no. ſm Ang. hic. ¶ Que aūt potuit esse cō nō di hic p eū ſʒ Pau. h. d. q̄ cō esse pōt: q̄ dicta alienatio nō sumpsit originē a facto voluntario prestituentis: sed a dispōne testōris qui hāc necessitatē restituēdi iniunxit heredi ɔ̄ruis vt dixi heres lit. pend. non possit cogi restituere. Sed Rapha. cu. h. d. sibi videri. d. l. ij. cū ſi. C. de liti. q̄ nō potuisset hic fieri restitutionē reale seu actualē: sed verbalē tm̄ qō multū restringit literā nostrā, ideo satis tolerari pōt rō precedēs. ¶ Alia ēt colligi pōt rō ex no. p Bar. hic dū alle. l. ille a quo. §. de testō. ff. eo. sed illa venit reprobāda sup glo. i. hic iudiciū reqrit altiorē indaginē. idō nō dʒ impedire restōnē: q̄ ille text. nō facit ibi vbi dr̄ q̄ qn̄ fideic. petit heredē cogi adire non dico restituere et opponit qō dubiō est de iurib̄ testamēti hec cognitio suspēdetur et interim cogef heres adire: q̄ iudiciō sup cognitiōe aditiōis est summariō ne interim si decedat heres pereat fideicō. Sed non tractam̄ de restōne et coacte restōnis de qua nō loquif in text. ¶ Preterea rō. d. §. si de testō tēdit ad hoc q̄ heres cogaf restituere ſm Bar. sed tex. noster loquif de restōne facta sponte: vt patet per. d. §. quotiens. ¶ Scdō not. q̄ instantia inchoata cū herede nō continuaf in fideic. sed cōtinuaf cū eodē herede. et cū eo est ferēda snia vt hic. et l. cō hereditas. in. j. ff. eo. sec̄ si instātia esset inchoata cū testōre: q̄ tūc illa instātia tanquam hereditaria trāsit in fideicō. facta restōne. l. j. iuxta p̄n. et ibi Bart.
2 ff. eo. et dixi in. d. l. cū hereditas. ¶ † Tertio no. q̄ snia lata con-
a tra heredēᵃ nocet fideicom. q̄ intelligit Pau. hoc in lect. pad. esse verū etiā si fideicō. nō esset citat̄ in ipso iudicio. alr̄ non esset dubiū: q̄ sibi citato noceret: q̄ nocet regulr̄ cuicūq citato. vt no. in. l. cum miles. §. j. ff. ex quib. cau. ma. et per Cyn. in. l. j. ad fin. C. de aduo. diu. iudi. et per Bartol. in. l. cum filius. in princi. ff. de verbo. oblig. et in. l. ſi. ff. de petiis. et in. l. filius fa. §. diui. cum ſi. de lega. j. et singul. per Bald. in. l. ab eo. C. de fideicom. et in. l. ſi. vbi hoc signanter limitat. C. de fide instru. et rō esse potest scdm Pau. quia iudiciū erat inchoatum cum persona lcia cum qua habebat plenam administrationem. Nec obli. secundum eū. d. l. cum hereditas. quia rñdet q̄ ibi fuit lis inchoata contra heredē post factam restitutionē: et sic administratio erat translata in fideicō. sed hic fuit mota lis cōtra heredē ante restitutionem fideicom. tamē hec rō est de directo ɔ̄. d. l. cum hereditas. vbi fuit lis mota ɔ̄ heredē ante restōnē. Vn̄ potestio aliter rñdere ad illum text. qō ibi snia non erat lata super nullitate vel rescissione testamēti: sicut hic sed super alio. Vn̄ snia lata sup nullitate: vel rescissione testamēti qn̄ est lata ɔ̄ heredē scriptuʒ facit ius quo ad oēs. s. cōtra legatariosē et fideicō. l. papi. §. ſi. ff. de inoffi. testa. et not. in. l. j. et ibi Bar. ff. de excep. rei iud. et hic in
b gl. ¶ An autem sit verū q̄ non requiraf citatioᵇ fideicom. seu legatarij vide Ang. in. l. si plusorio. in princ. ff. de app. vbi tʒ qō sic. tū Imo. in. d. l. si plusorio. §. j. reprehēdit opi. Ang. et hic sequutus sum p plura in. l. sepe. ff. de re iudi. circa septimū questiū ad hoc vt snia lata cōtra vnū faciat ius ɔ̄tra aliū: et pro hoc
3 satis facit iste tex. non violando eū. ¶ † Quarto no. q̄ resoluto iure dātoris resolutum est ius accepto ris. vt hic et l. lex vectigali. ff. de pig. l. si res. ff. q. mo. pig. vel hypo. sol. et ibi Bart. et l. ſi. §. sed q̄ nostra. C. cōia de le. et ibi Bal. not. et c. j. §. rursus. in titu. qui. mo. feu. amit. et ibi plenius. ¶ De materia p Jaco. de bel. Bald. post glo. et Bartol. in. c. j. de controuer. inter vasal. et aliū de bñficio. vbi Bal. per illum tex. limitat dictam regulam. ¶ Glo. ponit plures intellectus et apertatis aures et ɔ̄ primū intel. gloss. insurgit Dyn. duplici argu. primo: quia fideicommis. iniunctū heredi instituto in primo gradu intellr̄ etiam esse repetitum a substituto vulgari. l. licet imperator. de leg. j. l. cum pater. §. ab instituto. de leg. ij. sed hic tex. presupponit quod fideicom. relictum ab instituto non debebatur tacite ex dispōne legis ab eunicēte hereditatē a scripto nisi exp̄sse fuerit iniūctū a substituto: ergo non potest intelligi a substituto vulgari dato instituto. ¶ Ad hoc. j. argū. dicit Barto. posse rñderi. s. intelligendo: q̄ essemus in casu in quo fideic. iniunctum a substituto non intelligeretur tacite repetitū a substituto: vt quando substitutus fuisset alio fideicommisso grauatus: vt. d. l. imperator. et l. facta. §. iul. ff. eo. ¶ Secundum est arg. Dy. cōtra hāc ff. l. licet u. fideicom. vniuersalis prefertur substituto vulgari dato heredi scripto vt est casus in. l. facta. §. iuli. ff. eod. et ille tex. loquitur secundum vnam lectu. etiam in casu quando testator voluit esse repetitum fideicommissum a substituto vulgari.

¶ Ergo esset ɔ̄tra istum tex. qui vult q̄ substitut̄ vulgariter preferatur fideicō. secundum istā lec. et cōiter tenef q̄ sit verū: q̄ fideicommi. preferatur substituto vulgari: vt tangif p Bar. ſm Imo. hic in. l. j. in. j. effectu vulgario substōnis. ff. de vulga. et pupil. et Angel. ibi. Tū finaliter Bart. ibi se remittit ad. d. §. iul. et sic videf tenere idem Bart. hic. ¶ Unde per istā rationē Bart. cum Dyn. discedunt a. j. lec. gl. Sed Ange. Raph. cu. et Imo. hic dixerunt hanc. j. lec. posse sustineri intelligendo eam in casu in quo testōr qui dedit vnum fideicom. heredi ac dedit vnum substitutū vulgarē disposuisset in testō: q̄ heres institutus non posset inuitus cogi a fideicom. Tunc ex voluntate testatoris apparet q̄ heres scriptus non potest cogi. l. debitor. in p̄n. ff. e. vbi est casus: hoc casu nō est verū q̄ fideic. pferaf vulgari substituto: q̄ nulla rōne pferf: q̄ pōt eum cogere adire: vt. d. §. iul. quod deficit qn̄ non potest eum cogere adire: vt hic. ¶ Sed tunc ob. vnum dictū Ang. q̄ si verū est q̄ substitutus vulgaris preferatur fideicomm. et institutus restituat, sequitur qō licet postea lite mota per substitutū script̄ qui repudiauit restituat nullas actiones nulla iura hereditaria transferre potest in fideicommissarium cuius contrarium videtur hic dicēdū q̄ imo actione ad tempus donec fuerit sententia lata sunt translate. Sed adhuc prefati doc. conantur sustinere hanc lect. et rñdēt q̄ hic debet intelligi q̄ actiōes prima facie p̄ſt trāsferri in fideicōmis. per restōnē nō tñ vere trāslate fuit. et hoc postea declaraf per sniam latā cōtra heredē scriptū. Facit qō habe-
tur insti. de excep. in prin. dū dicit subaudi prima facie nō pōt a
negari quin sic subaudiendo violetur text. noster. pōt tñ esse in se vera ista subauditio: licet violet tex. nostrum. ¶ Ex ista lect. sic sustentata habetis no. q̄ snia lata cōtra institutū pro substituto vulgari nocet fideic. etiā nō citato scdm qō. ff. in tex. decla-
rari licet Ange. hic et Mod. nihil dicāt de citatione. ¶ Scdō b
no. ex ista lec. q̄ lit. cōte cōtra hēdē scriptū in primo gradu pōt restitui heredi per fideicom. ab herede scripto ipsi fideicō. nec est quid imputetur eidem heredi. ¶ Contrarium vr̄ ſm Ang. q̄ hereditas erat effecta litigiosa: tñ iurisconſ. hic cōtrariō decidit: que aūt sit rō dixi. ɔ̄. ſm Pau. Scdā est lec. gl. Licet scdʒ glo. sic intelligaf ſm Hug. filio testōris instituto: et ventre vxoris preterito qui postea natus erūpit testm̄: et eius noīe fuit per tutorem vel curatorē contestata lis in petitione hereditatis ɔ̄ lit. pen. restituit institutus fideicom. fuit lata snia pro posthumo: hec snia nocet fideicom. et actiones amplius in eius persona non durant: sed cōtra hanc lecturam secundum glo. arg. tribus modis. ¶ Sed adde qū rñsio Hugo. non vr̄ tuta: qm̄ condito testō etiam instituto illo q est par in gradu posthumo nō pōt adire ex quo speraf rūpi testm̄. l. ventre. ff. de acqui. he. leg. et no. in. l. illud. §. fin. cū. l. seq. j. de ɔ̄tab. ¶ Nec obst. d. §. q̄ verū est qō ab intestato nō cōdito testō par in gradu pōt suā partē adire non sic qn̄ est cōditū testm̄: vn̄. j. rñsio non est bona. scdō arguitur: q̄ tex. hic in ver. plane. dicit qō si quis eūncēs fuit grauatus onere fideicommissi tale fideicommissum prestitum durabit apud fideicō. et c. modo sic si intelligis: qō posthumus preteritus non possit grauari fideicō. vt. l. ſi. ff. de leg. iij. ergo non potuit repeti a posthumo per testōrē cuius ɔ̄trium diceref hic scdm hanc lec. Et licet glo. nō rñdeat: et sic cū ea trāsire videtur doc. Tū dicūt qō imo potuit posthum̄ pterit̄ grauari onere fideicō. dicendo instituo te: et grauo vt restituas: et sic quo casu rescindif testm̄ vel nō vʒ iure testamēti volo qō q est heres restituat iucto titio: tūc etiā posthum̄ pterit̄ pōt grauari de fideicō. vt. Casus est sing. in. l. gñaliter. §. si ex testō. de fideicom. liber. et in authē. ex cā. C. de lib. prete. Ergo potuit hic gñaliter repeti fideicom. a quocunq succedente ab intesta. et per ɔ̄ns a posthumo preterito. Tertio arguit cōtra gl. quia sententia lata cōtra vnū et c. gl. rñdet et reputaf a doc. valde no. solum quia verū est qō snia lata ɔ̄ legatariō facit ius vsitaʒ at cōtra eū nō ɔ̄ alios. d. l. j. Sʒ vbi snia lata est ɔ̄ caput testamēti: q̄ est heres scriptus: vt ibi. l. pri. de his que in testa. delen. §. ante heredis. Insti. de leg. facit ius ɔ̄ legatarios: et fideicō. etiā vniuersales: vt est tex. not. hic bn̄ probaf in. l. papi. §. fin. de inoffic. testa. vbi snia lata in causa inofficiose querele nocet legatariis, et fideic. dicif enim heres legitimus defensor: ideo sententia tanq̄ lata contra legitimō defensorem aliis nocet. l. cum iussto. ff. de colla.
4 dete. ¶ † Et ex hac lect. ita defensata habetis notare diligēter quod sicut sententia lata in querela inoffic. testa. contra heredem scriptum nocet legatariis: et fideicom. d. l. papi. §. fina. ita sentētia lata sup declarationem nullitatis testamēti ɔ̄ heredē scriptū preiudicat legatario: et fideicō. vt vt est casus hic: q̄ dicebaf hic nullum: q̄ natiuitate posthu. rumpitur testm̄: vt in l. posthumo. C. de contratabul. l. iij. ff. de iniu. testa. Hoc etiam operatur legatariis: et fideicom. etiam non citatis non ita videbaf in snia nullitatis: sicut in querela: q̄ snia in querela re-

a ¶ Cōtra heredē. adde Cy. l. j. ij. C. qn̄ prouo. non est necesse.

b ¶ Citatio. adde Specu. in ti. de citatio. §. n. in. ſi. col. ¶ Vide doct. in. c. Quis. de re iudi. Alex. et Imol. l. l. sepe. ff. de re iudi. Tho. diplo.

scinditur sic de nouo inducit. l. vt liberis. C. de colla. ideo aliq
uindicat. Sed snia nullitatis nihil de nouo inducit: ergo vide-
batur aliqs nõ preiudicare. tñ tex. est hic q preiudicat: licet gl.
variauerint: vt. l. i. C. de excep. rei iud. vbi Bart. tenet hanc lec.
& gl. in. l. papi. §. si. de inoff. test. latius dixi in repeti. l. sepe. de re
iudic. vbi hanc opi. teneo cũ aliquibus limitationibus. Sed
contra lec. facit. quia non debuissent transire actiones heredita-
rie in fideicom. licet sit facta restitutio lit. pen. q2 cũ presuppo-
nitur iam fuisse ruptum testũ: & nullum natum. posthu. heres
ex eo non potuit adire: & sic non possunt actiones transire in fi
deicom. ¶ Propter hoc Bart. post antiquos volentes teno-
re hanc lec. dicit q hoc vere non fuerant actiones transfuse in
fideicom. sed prima facie vĩr translate: & postea per sententiam
declarat nõ translate: & ideo non possunt per fideicõ. intentari:
& sic vĩr translate quoad vires testamenti. Et q2 dicit Barto.
q hic except. est de altiori indagine: ergo non impedit restitu-
tionem fideicõ. §. si de testõ. ¶ In hoc vltimo eũ. ñ. reprobaui:
nõ potest tamẽ negari quia etiã secũda lec. violet text. nostrum
5 qui dicit solẽt esse: ergo sunt trãslate. ¶ † Nam dictio esse: de-
notat veritatem non fictionẽ: seu apparentiã. Unde glo. transit
ad secũdam lec. que est q filius vnus sit exheredatus: & extra-
neus sit institutus &c. Sed hanc lectu. ipsemet gloss. improbat
transeundo ad tertiam lec. vt glo. facit. Tñ Dyn. cuius verba
singularia reputãtur tenet quartã lec. & dicit q licet tertia lec.
sustineri non possit in filio exheredato per. d. l. titia. tamen su-
stineri potest in fratre exheredato turpi persona instituta. nã
hoc casu si testũ rescindit per querelã que cõpetit fratri cõtra
testũ fratris exheredantis fratrẽ: & instituẽtis turpem perso-
nam. l. infamẽ. l. fratris. C. de inof. test. l. i. ff. eo. tit. rescisso testõ
per querelam non deberent legata: nec fideicõmissa. l. papia. §.
fin. de inof. test. & ideo si turpis persona instituta restituit fidei-
com. & postea sertur snia cõtra institutũ desinent competere fi
deicõ. actiones in eũ trãslate. Nisi testator grauasset quẽcunq
successurum ab intes. ad restituẽdũ eidem fideic. tunc q̃uis sit
rescissum testũ per querelã tamẽ firmũ manet fideicõ. restitu-
tũ: & actiones durabunt postq̃ frater debet hoc prestare extra
dispositionem fratris defuncti. Nec non ob. l. titia. que dicit q
per clausulã generalẽ nõ potest grauari filius ad prestãda lega
ta: vel fideicõmissa in testõ relicta: q2 loquitur solum qñ filius ex-
heredatus est in testõ: sed hic loquitur in fratre exheredante
fratrem: tunc nõ loquitur. l. titia. nec reperitur lex que impugnet
hoc quin regula antiqua maneat q rupto testõ legata non de
beantur. l. ab intesta. de iur. deli. & l. cũ quã. C. de fideic. & Bar. re
putat hãc lec. meti tenẽdã: & aliĩ vt Ange. & aliĩ mod. reputant
eã singu. pro limitatione. d. l. titia. q2 solũ hz locum qñ filius est
exheredatus. Est verũ q. l. titia. hodie est correcta in filio ex-
heredato: quia hodie rupto testõ ex cã exheredationis non de
rũpi ex causa dementie: sed solũ: q2 ex cã exheredationis inserta
testõ prout inseri dz nõ est pbata. §. sin autẽ. hec obseruata non
fuerint. in auẽ. vt cum de app. cog. & Bar. in. l. iiĩ. de inoffi. tes.
& in auẽ. ex causa. circa. vj. co. C. de libe. pret. Unde rupto testõ ex
causa exheredationis legata: & fideicommissa firma manent
etiam si nõ sint repetita per. d. auẽ. ex causa. vnde si diceremus
rumpi ex causa dementie eadẽ causa militaret etiam ab intes.
sed q2 alia ratione rũpitur testũ: vt. ŝ. dixi. ergo solũ rumpitur quo
ad heredis institutionẽ: & legata & fideicõmissa firma manent.
¶ Est verũ tñ q Raph. hic. lec. Dyn. reprehendit debilibus
argumentis: q2 non possum grauare illũ quẽ non honoro. l. ab
eo. C. de fideic. l. plane. la. ij. & prin. de leg. i. Sed testãs non ho-
norauit exheredãdo filiũ: ergo non põt eũ grauare p clam per
quã repetit fideic. Sed ad istã rationẽ finalẽ est rñsio ex dictis
super. i. lec. gl. Qz verũ est q filius exheredatus nõ põt noiatim
grauari puta tanq̃ talis filius vel tanq̃ filius: sicut nec filius
preteritus. l. ij. de le. iij. sed bñ sub noie appellatiuo heredis quo
casu ab intes. hereditas ad eũ puenit põt grauari hoc modo
ad quẽcũq hereditas mea peruenerit casu quo testũ non va-
leat &c. de tali fideicom. casus est sing. in. l. gñaliter. §. ex testõ.
de fideicõ. lib. ¶ Unde vera est lec. Dy. non ob. ar. q2 discessũ a
precedẽtibus lec. vbi dixi q prima & scõa nõ placẽt: q2 scõm illas
actiões vere nõ trãseũt in fideic. ad tps sed solũ presumptiue
q2 violant tex. ¶ Scõm hãc vere trãseũt actiones in fideicom.
facta restõne ante latam sniam: rõ est q2 testũ in quo frater est
exheredatus vz ante q̃ sit rescissum per querelam: & sniam que
rela rescindit. l. papi. §. si. in versi. rescissum. de inoffic. test. & l. vt
liberis. C. de col. ¶ Limita tñ istam lect. Paul. in lect. padua.
multũ singulãter: si est vera sua limitatio: & dicit se cõsuluisse dñ
legeret Bono. apud Uincentium q lect. Dyn. est vera: & mul-
tum vtalis: quia licet legata & fideicommiss. particularia & vni-
uersalia hodie conseruarentur per auẽ. ex causa exheredatio-
nis quãuis sint repetita a venientibus ab intestato. per. d. au-
thẽ. ex cã. tñ hoc verũ est qñ rũpitur testũ ex causa preteritio-
nis vel exheredationis descendentiũ vel ascendentium. ¶ Sz
non habet locum auẽthẽ. ex causa. que conseruant legata: & fidei-
com. si ruptum fuerit testamentũ ex causa exheredatiõis facta
in testamento exheredantis fratrem turpi persona instituta ai
bil allegat. ¶ Unde cum non conseruetur per auẽ. ex cã ostẽ-
dit q intelligantur conseruari si sit repetita clausula per quam
a repetantur ab intestato qua repetitione facta si frater exhe-
redaute fratrem turpi persona instituta: & grauasset heredem
suũ ad restituendũ per fideicom. verum est q hec clausula repe
titiua legatariorũ: & fideicõmissariorũ operatur: q2 legata & fi
deicõ. non valerent: & hoc dicit verũ qñ legata & fideicõ. essent
relicta alteri q̃ turpi persone institute: & sic pcedit lectu. Dy.
Sed si sumus in casu in quo fideicommissum relinquitur ipsimet
persone turpi institute: q2 dixit & si testũ meum non valet iure
testi volo q valeat iure codicillorũ: & turpis persona institutus
fratri querelanti opponat exceptionẽ dolo lacis: q2 q restitu-
turus es petis q2 si obtineres in querela & sic rescinderes testa
mentum teneris mihi restituere virtute clausule codicillaris:
nam tunc turpis persona non potest obtinere: q2 qua ratione
rescinditur institutione hereditas sit penes turpem personã
eadem ratione rescindit fideicõ. vniuersale relictum eidem per
dictã clausulã codicillarẽ: & hoc ne querela sit ludibrio. ¶ Nõ
sic cõtingit in querela que datur filio: q2 nõ datur propter qualita-
tem persone institute sed pp̃ter iniuriam filio illatã: quia non
fuit institutus & indebite exheredatus: & si fuisset institutus
potuisset grauari preterq̃ in legitima. ¶ Eodẽ mõ si ab inte-
sta. succedit per querelã potest grauare per clausulã codicilla-
rẽ: q2 clausula conuertit directã institutionem in fideicõmiss. l.
querebatur de test. mili. no. in. l. ex ea. eũ si. ff. de test. Ad hec vera
sint duo sunt videnda. Primũ an sit verum an ipse presuppo-
nit q auẽ. ex cã nõ habet locũ in testamẽto fratris: nam in hoc
6 Bal. tenet 3riũ in. l. fratris. in. iij. q. C. de inoffi. test. ¶ † Mo-
uetur q2 qñ odio instituti rũpitur testũ legata debẽtur etiã si non
b sint repetita in testõ a venientibus ab intestõ: alle. l. cũ quã. C.
de fideic. sm vnã lec. Saly. in. d. l. fratres. etiã alle. d. l. cam quã.
¶ Ad hoc postea arguit in 3rium q est correctio: & nõ dz ex-
c tendi: & sic se nõ firmat. ¶ Ang. in. §. si. in auẽ. vt cum de app.
cog. circa antepe. colum. & Imol. in. l. filio preterito. ŝ. de inin.
test. circa. vij. char. tenet esse verum q auẽ. ex causa non habet
locũ in testõ fratris: & dicit Imo. hanc opi. tenuisse precepto-
rem suum. d. Fran. de ramp. q2 est correctoria & solum loquitur in
filio parentibus vel descendentibus ergo non extendet ex ma
ioritate vel identitate rationis. l. precipimus. C. de appel. not.
glo. in auẽ. quas actiones. C. de sa. sanc. ecc. ergo nõ debet extẽ-
7 di. ¶ † Per 3ñs manet firmũ ius antiquũ q rupto testõ per
heredẽ legata & fideicõmissa non debẽtur. d. l. pap. §. fin. & hanc
opi. puto verã. ¶ Pro qua facit illud quod Guilel. de cu. &
Bald. in. d. l. fratres volunt. vez q quando odio persone insti-
tute rumpitur testũ in totum & per 3ñs nec legata nec fideicom
missa debentur vel prestantur & totũ habet ille q rumpit. alle.
l. patronus. si quis a pa. fue. man. que est sing. sm Bald. in. d. l.
fratres. ¶ Non obst. d. l. cam quam sm lect. Mo. que colligitur
ex no. p gl. in ver. simpliciter. q2 ibi rõ quare debẽtur legata ẽ q testõr
erat in 3dõne psone instituti quã putabat sibi esse 3iunctam
cũ nõ esset vñ ex mẽte testãtis tũc trãsit hereditas ad venientes
ab inte. q2 sibi 3iũcti erãt & quos verisile est testatorẽ sibi velle
succedere. l. si pronus. l. nec apud. C. de here. instit. ¶ Merito
tũc debẽtur legata venientibus ab inte. vt declarat bar. in. d. l. cã quã.
in. ij. col. & rõ cessat hic. q2 ex mẽte testõris nõ debuit frater hr̃e
imo 3 mẽtẽ testantis. ¶ Nõ ob. et q no. gl. in. d. l. cã quã. vers.
hereditatis dñ dixit de delicto: q2 rñdet ibi Bar. l. i. q. q gl. pce-
dit qñ hẽs scriptus esset in tali delicto q hereditas veniret sibi tñ
q̃ ab indigno auferendã per fiscũ q2 tũc fiscus pstat legata & fi
deic ŝ. l. marcel. §. si. l. recusare. §. si fisco. ŝ. eo. nõ sic in instituto a
turpi psona a quo hereditas nõ auferitur. ¶ Ulti in isto pino te-
neo cũ Pau. q hodie auẽ. ex cã nõ loquitur in testamento fratris.
Aliud est videndum vz vtrũ sit sua ista limitatio ad lec. Dyn.
puto q non sit verũ dicenti suũ. pbo sic: q2 rõ sua non esset dñ
dicit querela eẽt ludibrio. pbo: q2 si frater intẽtat querelã & re-
scindat testũ dicitur no virtute clausule codicillaris eum teneri
restituere ex fideicommisso turpi persone. Attamen non est lu
dibrio: quia apud fratrem remanebit quarta detrahenda de fi
deicõmisso q̃ quarta imputatur in legitimã sibi debitam in testõ
fratris qñ turpis persona est instituta: q2 duas quartes detra
here nõ põt. vt voluit Bar. in. l. papi. §. meminisse. ŝ. de inoffic.
testa. & dixi in. l. in rõne. §. quod vulg. ŝ. ad. l. fal. & sic habet legi
timam suam. nec plus debet habere: q2 hodie legitima debita
fratri nõ est aucta: nec redacta ad tertiã sm glo. in auẽ. nouis-
sima. C. de inof. testa. magis cõiter approbatã quicqd dixerit
Ang. in. l.

a ¶ Si frater. vi de Alex. in auẽ. ex cã. l. xxij. col. C. de lib. pte. & ibi Ias. in. xj. co. & Ias. l. l. fratres. l. iij. col. & seq. C. de inof. tes. Thom. dipl.
b ¶ Intestato. Ad de Pe. de vb. l. c. si. de suc. ab intes.
c ¶ Extendi. adde Bal. nouellis in. l. ij. C. quomodo et quando index.

Ang. in. l. i. ff. de inof. test. Et dicto mō, frater habeat suā legitimā licet nō restringat dispōnē testātis pp̄ter turpē psonā: vn̄ si reliquisset in testō frater quartā fratri potuisset vniuersum reliquū relinquere turpi psone: vt i. d. l. fratres. ꝛ hoc idē opaꝛ clā codicillaris. Nō ob. d. l. patronus ꝗuis pau. eam nō allegēt: qꝛ ibi nō loquiꝛ qn̄ erat adiecta clā repetitiua a venētib⁹ ab int. ſ. que est noua dispō faciens testamentum transire in vim codicillorum. Et sic concludo veram esse lec. Dy. et meliorem cete ris. ſ. recitatis. ¶ Hucusq; habemus quatuoꝛ lecturas prīncip. tren in gl. ꝛ quartā Dy. Quintā ponit hic Ray. ꝙ hic intelligatur qn̄ testm̄ dicebatur nimus solēniter conditū ꝛ hereditas petebatur a ltimo. i. a veniente ab intesta. ita hic refert Jmo. Ray. tenere Ric. de nea. dicit qḋ Ray. approbat. ſ. lect. et sic nō est noua lect. et etiā in intelligēdo put refert Jmo. nō video qn̄o sit illa lec. an scḋam lec. gl. qꝛ ꝙ filius exheredaꝛ est vna de solennitatibus testamenti. l. inter cetera. ſ. de ꝓh. ꝛ posthu. l. maximum vitium. C. de lib. prete. Sextam ponit hic in lectu. Bart. intelligens tex. ꝙ fuit institutus heres minor. xxv. ann. ꝛ nō fuit grauat⁹ onere fideicōmissi: sed datus fuit substitutus vulgariter institutus repudiat vulgaris adit quod fuit grauatus restituere per fideicōmissum titio minor institutus videns se lesum ex repudiatione intentat iudiciū contra substitutū ꝛ petit se restitui aduersus suā repudiationem pendē te iudicio ꝛ lit. cōtest. substitutus restituit fideicommissario: demū data est snīa in fauorem minoris super restōne intētata per quā declaraꝛ fideicōmissum esse indebitū: desinunt actiones cōpetere fideicommissario: vt hic. Nisi minor etate fuisset grauat⁹ eadē restituere onere fideicōmissi: vt l. ver. plane. Lect. est in se vera et etiā satis plana et laborat morbo propter quā improbam primam et scḋam: qꝛ tex. vꝛ velle ꝙ vere sint translate actiōes: ꝙ et hic est: qꝛ substitut⁹ vere hic erat heres: ꝛ potuit actiōes trāsferre: sed postea rescindiꝛ p resti. in integ. Septimo poniꝛ lec. Pau. hic. ꝙ hic filius emācipat⁹ esset preterit⁹: ꝛ alius erat institut⁹ grauatus restituere per fideicō. scriptus adiuit post aditam emancipatus mouet litem super hereditate contratabulādo: lite pendē. scriptus restituit fideicōmissario: nam si postea emancipatus obtinet desinunt competere fideicommissario actiones: ꝛ ista lec. differt a scḋa lec. gl. in vno. Qꝛ ibi erat posthum⁹ preterit⁹ hic filius emācipat⁹ iam natus ꝛ differūt quo ad effectū: nā scḋm scḋam lec. testm̄ erat ruptū omni iure ꝛ actiones nō erāt vere trāslate in fideicōmissariā. scḋm hāc testm̄ valet de iure ciui. l. cū emācipatus. l. duabus. in prin. de leg. prestā. Merito actiōes vere trāsferūt in fideicōmissarium. et ista etiam stare pōt. Unde glo. ponit aliū intellectū ad hūc tex. s. ꝙ oēs lec. ꝑcedētes intelligantꝛ de actionibus hereditariis cōpetētibus fideicōmissario post restitutā hereditatē: ille eni durāt quousq; snīa est lata. Sed hic loquitur de actionibus que cōpetūt fideicōmissario pro restōne facienda: et sic nō erat restō facienda vere sed spe ꝙ tū gl. improbat: qꝛ violat text. nr̄m qui vult ꝙ vere sit restituta ꝛ vere sint actiones trāslate. Unde doct. sequuntur hāc reprobationē gl. ¶ Jtē limitate istū tex. dūtaxat procedere qn̄ restō fideicōmissi fuit facta post litem motam heredi: quia tunc sententia postea lata contra heredem scriptum nō nocet fideicom. vt est casus in. l. facta. ſ. si heres. ſ. eo.

1 Heres mittendus est in pos. rerum hereditariarum: non obstante contradictione fideicommissarii vniuersalis.

2 Ex superueniente iure confirmatur alienatio precedens.

3 Fideicommissarius non est legitimus contradictor ad impediendum scriptum heredem mitti in pos.

1 **Filiam.** † Heres mittēdus est in pos. rerū hereditariarū nō ob. ꝯdictiōe fideicōmissarii vniuersalis. ꝛ alienatiōes facte p fideicōmissariū añ restitutā hereditatē sequuta restōne

2 recoualescūt. h. d. ¶ † Ex tex. no. ꝙ ex superueniēti iure ꝯfirmaꝛ alienatio precedēs de quo vide plene in. l. cum vir. late p

3 Bart. ſ. de vsu. ¶ † Scḋo no. ꝙ fideicōmissari⁹ nō est litius cōtradictor ad impediendū heredē scriptum immitti in pos. rerum heredita. qḋ qualiter procedit statim dicemus in gloss. ¶ Gl. super verbo mitti inquātū querit vtrum fideicōmissarius sit litius ꝯdictor ad impediēdū hēdē immitti in pos. rerū heredi. etiā scḋm formā. d. l. dicit videri ꝙ nō: vt hic. Sed dixit qḋ cōtrariū no. in. d. l. si. C. de edi. d. ad. tol. et ita residet gloss. Bart. ꝛ alii doc. hic est eo concordāt. Tu distingue plenius si ꝗritꝛ an fideicōmissari⁹ sit legitim⁹ ꝯdictor: aut fideicōmissari⁹ nō possidet: ꝛ nō est litius ꝯdictor qn̄ heres immittaꝛ: vt hic: aut fideicōmissarius possidet: tunc aut vitiose possidet: qꝛ ꝓpria

a auctoritate ius sibi dicit: et tunc idē est. Et sic potest intelligi tex. nr̄ vt. l. i. ſ. rediguntur. ſ. quo. leg. Aut sine vitio possidet tunc aut est paratus incontinenti probare de fideicommisso et est legitimus ꝯdictor. vt hic. ꝛ. l. i. ꝛ. si. C. de edi. di. adri. tol. ꝛ. sic ꝓcedat opi. gl. in. d. l. si. ꝛ legitur ꝛ no. in. l. ii. eo. tit. Aut non est paratus incōtinēti ꝓbare de fideicōmisso ꝛ nō est legitim⁹ ꝯdictor: vt hic. ꝛ. l. i. ꝛ. si. de edi. di. adri. tol. qꝛ cum sit iudicium possessoriū in quo non admittunꝛ exceptiones requirētes altiorem indaginē. d. l. si. et ibi plene. C. de edi. di. adri. tol. l. iudicia. C. de iudi. igitur ꝛc. Qn̄o autē intelligaꝛ pos. peruenire ad fideicommissarium sine vitio dixit Ang. hic si ex voluntate testatoris res hereditarie peruenissent ad fideicō. ꝙ in vita ei eas assignauit. l. lucius. de lega. ii. et per hoc est satis declarata sequens particula glo. ¶ Sed queritꝛ quomō in petitorio fratres possunt dicere de iure suo: vt in petitiōe hereditatis si filius agit: quia hoc est iudicium summarium: vt ibi omnes exceptiones admittuntur etiam requirentes altiorem indaginem: et tunc non habet locum tex. noster sed tunc ob. exceptio doli facis ꝛc. l. dolo. ſ. de do. exce. ¶ Jn glo. fin. inquātum argu. gl. de. l. lege. ſ. quod ait pretor. ex primo. ſ. quo. leg. glo. nō respondet. ¶ Ad hoc ꝯ doc. rn̄det qḋ ibi voluntas a princi. interuenit tpe nō cōgruo: ꝛ superueniēte postea iure ꝛ tpe cōgruo nō operatur voluntas hic superuenit ius et durauit voluntas: qꝛ fratres iurabant: qḋ res remanerent apud eos in quos alienabant: preterea in casu. d. ſ. qḋ ait non interuenit contract⁹ obligatorius: sed pura promissio: vnde non tenetur perseuerare. hic interuenit contractus obligationis qui obliget ad illā perseuerandū in eadem volūtate: vnde nouo iure superueniente cōualidatur alienatio et pignoratio.

1 In fideicōmissarium cui debet restitui quicquid de hereditate peruenerit non debent transire fructus iudicio testatoris percepti.

1 **Heredes mei.** † Jn fideicōmissariis cui, ꝯs restitui quicqd ex hereditate ad heredē puenit vel ex bonis trāsire nō debēt fructus ꝑcepti ab herede iudicio testatoris post aditā heredi. h. d. ¶ No. summariū ꝛ tex. ꝛ ipm̄ limita non habere locum qn̄ debitoꝛ reliquisset hēdē creditori suo: vt satisfaceret de debito qꝛ tūc intētio testatoris vꝛ fuisse vt fructus restituat ꝛ satis sit ex hereditate esse satisfactū debito in quo testator tenebaꝛ heredi: tex. est diligētissime notandus: et illū ad hoc pōderat Bal. in. l. iii. ſ. si. ſ. de dote preleg. Nōnulle alie limitatiōes colligūtur ex dictis in. l. balista. et in. l. titi⁹. ſ. eo. ibi plura sunt dicta de materia huius legis: ꝛ ad ea dicta me remitto. ¶ Gl. arg. de. l. balista. ſ. eo. et glo. non rn̄det: dico tibi qḋ illud sibi operaꝛ dictio geminata quātiesq;. ¶ Extra glo. oppone Bar. de. l. in fideicommissi. ſ. nonnunꝗ. ſ. de vsu. Et respōdet assignando duas rōnes: ꝛ secundam approbaui in. d. l. balista. et in. d. l. titius. vbi alias plures limitatiōes dedi in materia ista: et ad ibi dicta me refero.

n ¶ Tex. nr̄. Adō ta et vide Pau. de ca. in ꝯsi. suo, lix. in fi. Fran.

d ¶ Uide Jas. l. l. fi. in. xiii. col. post gl. ibi. C. de aduo ca. diuer. iudic. Thomas diplo.

1 Fideicōmissum relictū post mortē pluriū decedētiū sine liberis an habeat locum nisi euenerit in persona omnium.

2 Uerbum peruenire est verbum obliquum.

3 Jn fideicōmissis magis inspicitur mens testantis ꝗ verba.

4 Jn fideicommissis venit id quod vltimo grauatus excepit ex fideicommis.

5 Appellatione hereditatis non veniunt fideicommissa.

6 Jus substitutionis fideicommissarie etiam in hereditate paterna non transmittitur ad heredes.

7 Pluralitas resoluitur in plures singularitates: quando illa pluralitas respicit diuersos effectus.

8 De statuto qḋ filia ꝛ neptis excludantur ab intesta. per extantiam filiorum: ꝛ nepotum masculorum ꝛc.

9 Si instituo filium et nepotem videor instituere ordine successiuo.

10 Appellatione fratrum veniunt sorores.

11 De natura copule et coniunctionis est simul vocare.

12 An ꝛ quando substitutio locum habeat facta pluribus si conditio venit in persona vnius.

13 Si superest persona que ex presumpta mente defuncti excluderet substitutum alternatiua resoluitur in copulam.

14 Siue vulgaris sit facta simpliciter siue per copulam requiritꝛ conditio substitutionis venientis ex persona vtriusq;.

15 Cum sumus in dubio de mente testantis: debemus interpretari quod verisimilius est.

16 Uerba preualent menti: nisi mens probetur per aduersarium.

17 Quando vulgaris esset alternatiua non admittitur substitut⁹ si conditio existat.

18 Quid autem in pupillari: et exemplari facta pluribus.

19 Quid autem in fideicommissaria.

20 De viro ꝛ vxore qui fuerunt instituti: ꝛ rogati de restituēdo post eorum mortem alteri ꝛc.

21 Dictio hoc amplius est repetitiua conditionū adiectarum in

preceđente legato.
22 Dubitatio est quid indiuiduum.
23 In vulgari propter ius accrescendi oportet quod ius condi-
tionis eueniat in persona omnium.
24 Ius substitutionis est potentius q̄ ius accrescendi.
25 De substitutione fideicommissaria facta duobus extraneis p
nomen collectiuum.
26 De fideicōmissaria facta p v̄ba disiunctiua vel distributiua.

1 **Cum ita.** Iste est notabilis ⁊ singularis. §. hoc di-
cit. ¶ † Fideicōmissum relictū post mor
tē pluriū decedētiū sine liberis cū expressione nois collectiui de
rigore ⁊ p̄prietate v̄borū nō h̄z locū nisi in psona oīm cōditio
fideicōmissi adimpleat: s; ex p̄sumpta mēte defuncti q̄ magis
inspicit locū h̄z l; in psona primi decedētis cōditio defecerit:
si tñ existat in psona vltimi morientis: ⁊ hoc quo ad portionem
illi⁹ vltimi dūtaxat. h. d. ¶ In tex. ibi partē suā ⁊c. vt q̄ filios
vniuersalr instituerit hr̄edes: ⁊ huic nepoti si erit de descēdēti
bus testatoris puta ex alio filio premortuo aliqd iure instōnis
reliquerit: vt testm̄ valeret: iuxta. l. gallus fere p totā. de lib. et
posth. ¶ In tex. ibi oēm hr̄editatē p hec v̄ba apparet q̄ etiā
si testator nō fecisset expsse reciprocā substōne primā inter fi-
lios put fecit intelligeret tacite eā fecisse p hec v̄ba: q̄r alr̄ nō
possēt tota hereditas p̄pter mortē alteri⁹ deuenire ad neptē:
vt disposuit nisi intelligeret grauasse primo decedētē: vt resti
tueret scd̄o fm̄ Pau. hic allegātē tex. sing. in. l. titia scd̄o. §. seia
liber. de leg. ii. ¶ Sed ad illum tex. pōt r̄nderi: q̄ ibi loquit q̄n
vltimo decedēs fuit grauatus restituere totū fundū quo casu
sequit de necessitate q̄ prim⁹ itelligat tacite grauat⁹ restitue-
re totū scd̄o: q̄r alr̄ nō possēt scd̄s restituere totū. ¶ S; i casu
nr̄o v̄ba vltime substōnis nō fuerūt relata dūtaxat ad vltimū
decedētē: s; pariter fuerūt relata ad vtrūq; decedentē. ¶ An
posset intelligi qd̄ eo casu quo primū decederet sine liberis nō
esset grauat⁹ restituere scd̄o s; solū eo casu quo ⁊ prim⁹ ⁊ scd̄s
essent mortui sine liberis intelligeret in eū casū grauat⁹ tam
prim⁹ q̄ scd̄s seu hr̄s prim⁹, ⁊ hr̄s scd̄s restituere vltimo sub-
stituto: tñ qd dicēdū sit in hoc articulo remitto me ad ea q̄ di-
xi in. l. pr̄ filiā. §. fi. ī. ad. l. fal. vbi circa hoc multa dicta fuerūt:
et effect⁹ hui⁹ differētie est: q̄r si nō intelligit tacita substō: tūc
hr̄s primi tenebit primā portionē donec scd̄s decedat sine li-
beris, ⁊ tūc restituit substituto partē istā: ⁊ scd̄s decedēs alte-
rā ptē etiā ei restituit: ⁊ sic hr̄s primi h̄z treb. ex alia parte im-
mediate treb. ex ista parte h̄z scd̄o loco decedēs seu ei⁹ heres.
¶ In tex. ibi nouissima aūt sine liberis ⁊c. pōt intelligi q̄ iste
vltim⁹ fili⁹ decessit ab intestato sine liberis:[a] et ei successit fi-
li⁹ fr̄is p̄defuncti, ⁊ ista neptis claudia ex alio filio testatoris
p̄defuncti tanq̄ pares in gradu: ⁊ sic ista neptis voluit portio
nē hereditariā q̄ obuenit vltimo decedēti ex bonis testatoris
tanq̄ in totū debitā sibi ex cā fideicōmissi. Sed dict⁹ fili⁹ fra-
tris p̄decedētis dicit eā nō esse andiēdā: q̄r nō venit cōditio fi-
deicōmissi: q̄r ambo non decesserūt sine libe. ¶ Pōt etiā vlti-
mo intelligi q̄ vltimo loco decedēs sine libe. cōdidit testm̄: et
instituit extraneū et inter eū ⁊ istā neptē venientē ex substōne
primi testatoris erat cōtētio: q̄r extraneus dicit nō venisse cōdi
2 tionē substōnis. ¶ † No. q̄ verbū puenire: hoc est verbū obli-
quū: sed in prin. hui⁹. l. retinet vim v̄bi directi Ang. in princ.
hui⁹. l. p̄pter. h. d. qd̄ est verbū cōe cū sit aptū ad vtrāq; substō
nē: ⁊ idē dicit Imo. hic. Et hoc idē tenet pleni⁹ Bar. p ista in-
ra in. l. cēturio. circa vlt. col. de vulg. ⁊ pup. ad idē. l. fideicōmis
sa. §. hec v̄ba. de leg. iii. ⁊ est magis cōis snīa. De quo etiā per
Imo. in. c. Ray. de test. ⁊ p Bar. in suo cōsi. inci. pr̄ filie impu-
beri: et in. l. luci⁹. ī. de vul. ⁊ pup. et ēt Imo. vbi signāter tāgūt
de verbo deueniat qd̄ est fisc: ⁊ no. Bart. in. l. fi. C. de sacrosan.
ecc. et in. l. iam hoc iure. ī. de vul. ⁊ pup. et in. c. si pr̄. de testa. in
vj. et no. Ange. in. l. p̄cib⁹. C. de impub. et ali. substi. ⁊ imo. in. c.
3 Ray. de te. in materia compēdiose substitutionis. ¶ † Scd̄o
no. qd̄ in fideicōmissis magis inspicit mens testantis q̄ v̄ba:
vt hic: ⁊ in. l. cū virū. C. de fideicō. Idē etiā videt dicendū: ⁊ in
directa instōne vel substōne p̄legata. l. iam hoc iure. ⁊. l. iij. C. ð
libe. p̄ter. qd̄ intellige ⁊ limita signanter plurib⁹ modis: vt ibi
4 dixi: ⁊ Bal. in. l. fi. C. de here. insti. ¶ † Tertio not. q̄ in fidei-
commissaria substōne venit illud: qd̄ vltimo grauatus excepit
ex fideicōmisso patet hic. dū dicit quē habere totū voluit ⁊c.
iuncto prin. huius. §. ¶ Et hoc est verū q̄n testator disposuit
omnē hereditatē ad substitutū peruenire: ita loquit text. hic:
tñ idē dicit Ange. hic esse scd̄m qd̄ refert hic Imo. si testator
simplr̄ substituisset: ⁊ ideo infert qd̄ si pater instituit filios: et
eos vicissim per fideicōmissum grauat: vt vnus alteri heredi-
tatē restituat si decesserint sine libe. et si ambo decesserint sine
libe. instituit certum hospitale ⁊ cōtingit q̄ ambo sine liberis
decedant. non solum portio vltimi: sed etiā primi p̄ueniet in fi-
deicōmissum. ¶ Et ita residet hic Imo. qui p hoc dicit face-
re id qd̄ dictū fuit in. l. marcel. §. quidā. et in. l. ita tñ. §. q suspe
ctam. ī. eo. tñ in lec. mea dixit qd̄ illud qd̄ hic dr̄ locū h̄z si nō
essent illa v̄ba ḡnalia: oēm hereditatē ⁊c. ⁊ semp loquit Ang.
q̄n substō fuit facta ḡnaliter in oībus bonis: ⁊ etiā Bar. hic in
prin. vr̄ pōderare qd̄ hic fuerūt adiecta illa v̄ba ḡnalia. s. oēm
hereditatē: et qd̄ hic primo reliquerat fideicōmissum in prima
restōne reciproca. Scd̄o grauauit de restituēdo omnē heredi-
tatē in. ii. substōne fideicommissaria: secus si primo grauasset
postea reliquisset: q̄r nō veniret in grauamine restituēdi fidei-
cōmissi illud qd̄ postea relictum esset per. l. titia. ī. ad. l. falci. et
Bar. in. d. §. qdā liberis. in versi. quero an illud qd̄ deuenit ad
aliquē ex substōne cōpēdiosa iunctis no. per eū in vlt. q. vbi vr̄
velle qd̄ sit differētia an sit grauatus p signū vniuersale an p
indefinitā: q̄r si p signū vniuersale tūc totū venit in fideicom-
misso p. d. l. cū virū. ⁊ hic cū si. sed si p verba indefinita: tūc idē
est ac si grauat⁹ esset restituere portionē: quo casu distinguit:
aut de portione simplr̄ grauat⁹ est: ⁊ venit in restōne illud qd̄
accepit ex alio fideicōmisso sibi prius relicto: aut nō sit mētio
de portione simplr̄: sed de portione hr̄ditatis: et tūc sec⁹ sicut
distinguit in prelegatis: vt in. d. §. quidā liberis. iuncta. d. l. ti
tius ex parte. cū gl. fi. de leg. iii. ¶ Expressius etiā Ange. in. d.
b §. qui suspectū voluit. qd̄ q̄n testator grauat de hr̄ditate[b] resti
tuēda: ⁊ sic nō dixit omnē hereditatem: nō veniat illud qd̄ ad
5 grauatū peruenerat ex alio fideicōmisso facto sibi in testō: † q̄r
appellatione hereditatis nō veniūt fideicommissa: vt est text.
no. in. d. l. si titius ex parte cū. d. glo. fi. que multū facit pro ista
opi. de quo hr̄ etiā per Bar. in. l. scenola. ī. e. ⁊ remitto ad ea q̄
de hoc articulo dixi in. d. §. quidā liberis. nā idē est dicere de
bonis q̄ de hr̄editate: vt no. in. l. nā qd̄. §. i. cū. l. seq. ī. e. et est ve-
rum qd̄ Bald. ī. e. in. l. scenola. videt aliter sentire: et vr̄ r̄ndere
ad. d. l. si titi⁹. qd̄ rō ibi fuit: q̄r precessit grauamē: ⁊ sequutū est
relictū: sed nō vr̄ r̄nsio attēta rōne ḡnali. d. l. si titius. in fi. dum
dicit aliud est hereditas aliud legatū p fideicōmissum. Licet
Pau. in lec. boñ. in. d. l. scenola. videatur tenere qd̄ q̄n est facta
mētio de hereditate veniet fideicōmissum partis hereditatis
obuētum grauato: ⁊ sic videt idē dicere qd̄ Imo. hic: sed non
r̄ndet ad. d. l. si titius. in fi. ⁊ sic verior est opi. Bart. hic: ⁊ in. d.
§. quidā libe. ⁊ opi. Ang. ¶ Quarto no. ibi qui habere totum
voluit: qd̄ ex hac rōne vr̄ inferri: qd̄ si testator fecisset hic istā
vltimā substōnē in portionē vltimi decedētis: ⁊ nō in oī here-
ditate ⁊ adiecisset illā cōditionē vz si ambo decesserint sine li-
be. ⁊ postea cōtingat primū decedere cū liberis vltimum sine
liberis nō admittit substitutus: q̄r tūc stabit p̄prietati ver-
borū cū cesset rō hic assignata. s. qd̄ hic testator eo casu quo cō
ditio existeret in psona vtriusq; voluit ad istā neptem vltimo
substitutā p̄uenire totā hereditatē, ⁊ sic tam portiones vltimi
morētis q̄ etiā primi mediāte vltimo vñ multo fortius vr̄ vo
luisse p̄uenire portionē vltimi si portio primi p̄uenire non po-
test: ⁊ hoc est de mēte Ang. hic ad fi. ⁊ sequit etiam Pau. ⁊ est
valde no. pro limitatione ⁊ declaratione huius. §. ¶ S; imo.
hic circa. ii. vel. iii. col. dicit q̄ q̄uis testator substituisset in por
tiōe alterius decedentis vr̄ qd̄ locū habeat iste text. q̄r etiā sub
noīe portionis cōtinet portio quā vltimus p̄cepit per fideicō-
missū a primo p id qd̄ not. in. d. §. quidā libe. ⁊ per id qd̄ hr̄ in
d. l. si titius. Sed dic qd̄ limitatio Ang. procedat q̄n apparet
substitutionē in portionē vltimi taliter esse factā: q̄ nō com-
prehēdit portionē primi: vt q̄r sit grauatus vltimus restitue-
re suā portionē hereditatis: iuxta. d. §. quidā liberis. ⁊. d. l. si ti-
tius. ⁊ istā puto fuisse mētē Ang. secus si dictū fuisset qd̄ sub-
stituebat in portione sua simplr̄: q̄r videret etiā grauatus re-
stituere id qd̄ sibi vltimo decedenti peruenisset ex fideicōmisso
reciproce facto primo inter ipsos fratres per ea que no. Bart.
6 in. d. §. quidam liberis: vt prime dixi. ¶ † Vltimo not. qd̄ ius
substitutionis fideicōmissarie facte etiā in hereditate pater-
na nō transmittitur per filiū ad heredes etiam qui sine liberis
decesserit. ¶ Nā hic natus ex primo filio predecedente nō ad-
mittitur ex substitutione reciproce facta inter filios: q̄r primo
decessit pēdēte cōditiōe: ⁊ sic est tex. cōtra gl. repu. sing. in. l. si
cui. ī. de act. ⁊ obli. q̄ tenet qd̄ legata cōditionalia transmitta-
tur ad suos pēdente cōditione. Sed illā reprobat ibi Bar. per
istū tex. ⁊ per. l. si in psona. C. de fideicō. ⁊ est bona glo. in. l. vni-
ca. C. de his qui ante apec. tab. ⁊ hoc etiā no. in gl. ⁊ p̄batur in.
l. vnica. §. si quis autē sub cōditiōe. iūcto. §. precedēti de cadu.
tol. ⁊ ibi ponderat Bald. ⁊ no. Bald. ⁊ Imo. in. l. cum filio. per
istum tex. de leg. i. ⁊ Bal. in. c. i. qui fue. te. ⁊ aliquid per Bart.
in. l. i. de leg. i. ⁊ per Bart. in. l. si pater. in. iiii. q. de instit. ⁊ sub-
sti. sub condi. fa. ⁊ in. l. vnica. in prin. C. vt act. ab here. ⁊ cō. he-
re. ¶ Gl. super ver. succepisse. inquantum arguit de. l. vnica. C.
de his qui ante aper. tabu. bene loquitur preterquā in vno dū
dicit

a ¶ Sine liberis. adde Barb. in repe. c. Ray. ð test.

b ¶ Hr̄ditate. adde Phil. in repe. c. si pater. de test. lib. vj.

dicit qd̄ ista cōdō erat tacita:q2 imo est ex̄pssa:pz q2 vt dr̄ hic
in princ.hui⁹.§.testator exp̄sse fecit reciprocā inter filios si quo
rū decederet sine liberis:ꝛ sic fuit cōdō exp̄ssa.Unde dico q̄
hic habetis text.no.per quem pbat̄ q̄ etiā iura cōdōnalia de-
lata in hereditate ascēdētiū a descendentibus nō admittun-
tur p descendētes ad posteros si decesserint pendēte cōdōne.
Et ideo Bar.in.l.cui.de act.ꝛ obl.reprehēdit gl.q̄ tenet 2triū:et
alle.glo.2triam in.l.cū pater.§.fi.de le.ii.et istū tex.vide in isto
vltimo notabili:q2 est melior tex.de iure inquātū gl.arguit.d.
l.pe.C.de impu.et ali.subsi.¶ Adde qd̄ primā solutionē glo.
tz Dy.in.l.pr̄ filiā.§.fi.ff.ad.l.fal.q2 testōr i fideicōmis.substōe
de hic fcā vr̄ fidem cuiuslibet fideicōmissarij p se eligisse.Que
rō cessat in pupilla.substi.directa que si concepta est in nume-
ro plurali perinde haberi dz ac si fuisset fcā sub duob⁹ cōdō-
nib⁹ copulatiue:vt si talis ꝛ talis decesserit quo casu requirit
concursus vtriusq2 legis.l.si heredi plꝛs de cōdi.insti.¶ Sed
Ray.et Bar.ꝛ cōiter aliȷ̄ doct.hic istam impugnāt:q2 non vr̄
dari posse bonā rōnē diuersitatis quātum ad hoc inter pupil
7 larem et fideicōmissariū:hoc ostēdit sic:† vna pluralitas resol
uitur in plꝛs singularitates qn̄ illa pluralitas respicit diuer-
sos effectus.l.falsa.§.fi.de cōdi.et demon.Nam si lego tibi sti-
chum ꝛ erotē si mei erunt cū moriar:respicit diuersos effect⁹:ꝛ
et pluralitas respicit legatum in persona stichi:et in persona
erotis:qui est alius effectus resoluit in plꝛs singularitates:ac
si diceretis lego stichum si meus erit cum moriar:lego erotem:
si meus erit cū moriar:ex hoc resultat q̄ si vnus tm̄ est meus
cum moriar:debetur alias non vt in.d.l.fin.¶ Propter hanc
rōnem monet Dy.ad nōm q̄ in substōne fideicommis.sufficit
condōnem euenisse in persona vnius:q2 substō ista fcā sub nu
mero plurali si vterq2 ꝛc.resoluitur in vnas singularitates:q2
respicit plures effectus ꝛ pluralitates:quia respicit fidem vni-
uscuiusq2 instituti:merito verum esset dicere:quod hoc casu
resoluit in singularitates ac si vnicuiq2 p se facta esset substō
fideicōmissaria si ipse decederet sine liberis.non mirū si in pso
na vnius hic venit cōditio hz locū in eius persona substō.Di
cit Bar.hec cō etiā hz locum in pupillari:pz qd̄ plꝛs respicit
effectus et diuersos:q2 respicit hereditatem cuiuslibet impu-
beris:q2 tot sunt hereditates quot sunt pupilli instituti:insti.
a de pupil.substitu.ergo resolui debet in plꝛs singularitates ᵃ
ergo nō est dr̄ia inter fideicommissarium et pupillarem:vnde
soluit aīr hoc contrarium in gl.in.l.2tia.Uno mō q̄ hic loq-
tur in extraneis personis quib⁹ facta erat substō.ibi in liberis
qb⁹ erat fcā substō.hec est falsissima soło:q2 ꝛ hic fcā fuit sub-
stō filijs:ꝛ sic liberis sicut et ibi.¶ Tertia soło datur in.l.con-
traria q̄ hic:ideo istud est.q2 primus filius decessit hic pendē
te cōditiōe sed nō ita est in.l.contraria.hoc est nihil dicere:ra
tio:q2 lz sit verū q̄ ex eo qd̄ decessit primus filius nō possit ve
tare filius suus dicti primi filij heres ex capite prime substō-
nis ad portionē fratris vltio decedētis.tn̄ bene deberet posse
venire ab intestato si substō fcā de claudio nō haberet effectū
et frater vltimo decedens predecessisset intestatus:ergo non
repellitur filius primi filij:eo qz decessit prim⁹ filius penden-
te cōdōne vn̄ alia dat̄ soło hic q̄ ibi cōdō deficit in psona scōi:
q2 decessit pubes hic ex̄.q2 cōdō deficit in psona primi ꝛ exti-
tit conditio in psona scōi:q2 decessit scōs sine libe.hec vltima
sol.cōiter tenet̄:rō hui⁹ est.q2 cū in.l.2tia euenerit conditio in
psona primi superesset psona que ex p̄sumpta mēte testātis ex-
cluderet substitutū debem⁹ dicere substitutū excludi p rōnē:
q2 tuit de liberis quos p̄sumit̄ diligere pre alijs.l.cū acutissi-
mi.C.de fideicō.l.cū auus.de condi.ꝛ demon.ꝛ.l.si is qui ducē
ta.§.itē si pater.ff.de re.du.vbi disiuncta resoluitur in cōiūctā
ne substitutus excludat vnum de liberis:vt si mihi heres non
erat filius:aut filia substituo gayū:filius non fuit heres:sed filia
sic:an admittat̄ substitut⁹.vr̄ q̄ sic:q2 verificata sunt ℣ba:nā
ad veritatē alternatiue sufficit alterā partē esse verā.d.l.si is q
ducenta.§.vnum.et.l.si ita stipso fcā fuerit.ff.legalis de verb.
ob.Tn̄ p:opter dc̄am rōnē si dico si filius et filia mihi heredes
nō erunt:seu si nec filius nec filia mihi heredes erunt:et est
aduertēdū circa istā soło.fm Bar.q2 tunc dr̄ superesse psona
que ex p̄sumpta mēte testantis excludat substitutū qn̄ est pso
na que erat prior in gradu q̄ esset substitut⁹ sec⁹ si esset perso-
na q̄ esset in pari gradu cū substituto:q2 isto casu non dr̄ sup-
esse psona q̄ ex presumpta mēte testātis dicat̄ excludere substi
tutum.casus est hic notādus.nā hic superat nepos ex primo
filio precedēte cum liberis ꝛ neptis ex alio filio substituta erat
in pari gradu.tamē nepos nat⁹ ex filio non excludit neptem:
8 q2 sunt in pari gradu:sed requirit̄ q̄ sint in potiori gradu.† Et
p hoc dicit singl'r Bar.hic:q̄ si essem⁹ in casu i quo ex forma
statuti filia ꝛ neptis excluderet̄ ab intesta.per extātiā filiorum:
vel nepotū masculorū:tūc petētio terminis de qb⁹ in text.nō

si superesset nepos ex vno filio:ꝛ ex alio filio superesset neptis que
est substituta si vterq2 fili⁹ decesserit sine lib.hoc casu substitu-
ta neptis nō admitteret̄ sola ad substōnē ex presumpta mente
testantis:sed excluderet̄ p existentiam nepotis masculi ex alio
filio testatoris predefuncto:et sequitur Ang.hic:nā ex exp̄ssa
mēte testātis vr̄ esse q̄ p̄ferat̄ ille in ista h'ditate q ex dispōne
statuti deberet p̄ferri.vn̄ dicit Bar.q̄ dispō testōris debet re
cipere intellectū a dispōne iuris cōis seu statuti loquentis ab
intesta.sz imo.hic dicit q̄ hoc qd̄ hic dicit Bar.in statuto for
te de iure non procedit:quia sicut in casu hui⁹.§.qn̄ est par in
gradu substitut⁹ vna cū nepote:et sic ab intest.veniret pater
nepos cū nepte substituta tn̄ nō itelligit̄ testōre i dubio se 2for
mare cū dispōne iuris cōis:vt hic.ita eadē rōne dz dici qn̄ p
statutū nepos excluderet neptem i totū q̄ in dubio nō debeat
intelligi testōrē se cū statuto cōformare cū idē dici debuerit de
toto quo ad totū qd̄ de pte quo ad ptē.ar.l.q̄ de tota in princ.
ff.de rei vē.itē qi testōr magis vr̄ dilexisse neptē cū eā expresse
vocauerit ex substōne:ꝛ tn̄ non vocat nepotē de q̄ verisilr̄ de-
buit cogitare saltē i casu isto qn̄ dixit si vterq2 decesserit sine li-
be.et si fecit mentionē liberorū.¶ Si aūt nō fuisset fcā mētio
liberorū:sz simplr̄ dixit si vterq2 decesserit:tūc lz videat̄ tacite
intelligi sine libe.l.cū au⁹.ff.de cōdi.ꝛ de.tn̄ q2 nō apparet te-
stōrē de liberis cogitasse forte posset tūc tolerari dcm̄ Bar.sz
imo.et forte etiā pl⁹ dici p̄t fm cū:q̄ tūc et si essem⁹ in iure cōi
nō hz locū substō si vterq2 ab intesta.pariter vocaret̄:q2 nō vr̄
verisilr̄ qd̄ voluerit excludere nepotem si de illo cogitasset cuz
par sit affect⁹ circa vtrūq2 ar.l.non solū.§.de vno.ꝛ.§.si puelle
sunt de ri.nup.ꝛ.l.pb.hic vr̄ trāsire cū eo qd̄ dicit Bar.ꝛ Ang.
hic de statuto ꝛ reputat valde no.tn̄ dicit q̄ cessante statu.qd̄
sibi vr̄ durū dicere:qd̄ qn̄ superest psona q̄ est par in gradu cum
substituto debeat admitti substitut⁹ 2 ppriā significationem
℣borū.i.nois collectiui:et qd̄ satis esset dicere q̄ ambo pari-
ter admitterent̄ ad successionem:ꝛ ideo dicit se putare q̄ non
esset pctm̄ mortale dicere qd̄ tpe quo decessit hic scōs fili⁹ in-
stitut⁹ sine liberis nō superat nepos ex alio filio:sz erat mor-
tuus:ꝛ sic neptis non habebat ptē in gradu lz Bart.ꝛ alij in-
telligāt qd̄ imo existebat nepos i pari gradu.Pau.de ca.hic
in lec.padua.trāsit cū Bar.in omnib⁹ dūmō qn̄ sum⁹ i termi-
nis statuti intelligam⁹:q̄ iste vltimus fili⁹ q decessit sine libe-
ris sit mortu⁹ ab intestato:ꝛ hic nepos nat⁹ sit ex alio p̄mor-
tuo sec⁹ si decessisset testat⁹ et extraneū heredē instituisset:q2
tunc admitteret̄ neptis substituta ppter voluntatem testōris
substituētis vt hic in fi.sz ista sua limitatio fuit Phe.de mat.et
Bal.in.d.l.pe.ꝛ qd̄ ibi sequūt⁹ sum:sz pau.in alio arti.conetur
illā impugnare:sz ipsemet pau.hic in lec.bon.tz 2triū 2 Bar.i
q.dicti statuti:q2 ille tm̄ qui est de numero institutorū exclu-
dit substitutū ex p̄sumpta mente testantis.ita loquit̄.d.l.pen.
ergo fili⁹ primi morientis lz excludat substitutum a substōne
reciproca facta pr̄i suo,ꝛ etiam patruo:vt hic in prin.tamē nō
sequitur q̄ excludit a secūda substōne facta patruo.Preter-
ea dictū statutū loquit̄ in causa intestati:nos autē sum⁹ in cā
testati que dz reg'ri fm ℣ba et mētē testōris,ergo si substituit
neptē preferetur ipsi nepoti masculo etiā si ab intestato femi-
na nō p̄ferret̄ vt hic.Et dicit qd̄ dictū Bar.sibi nūq̄ placuit.
9 † Addatis qz pro opi.dicti statuti facit.l.gallus in.§.quidā
recte scōm vnā lec.glo.in quinto exēplo ibi.ff.de lib.ꝛ posth.
vbi si instituo filium et nepotem videor instituere ordine suc-
cessiuo sicut ab intestato erant successuri:et ideo Bal.in.l.pre-
cib⁹.C.de impu.ꝛ ali.substi.in.viij.col.in ver.pcedo vlteri⁹ ꝛc. b
dixit q̄ testōr flagitur cogitare illud:quod lex disponit.alle.l.
si duo.ff.de acq.here.sic etiam voluit Salyce.in aut.itē here-
ditas.C.de bo.q̄ lib.et eadē rōne illud dōm vr̄ in statuto.l.qd̄
videat̄ testōr se illi velle cōformare cū statutū sit ius cōe in illo
loco.l.oēs ppli.ff.de insti.et iu.ꝛ tn̄ dicit Jmo.in.l.si.ff.de cōdi.
et de.qd̄ si testator grauauit filium sub conditione si decesserit
anteq̄ possit administrare lz de iure cōi intelligat̄ si decesserit
ante.xxv.an.etatis sue:vt.d.l.si.cum glo.tamē si ex forma sta-
tuti liberi naturales succedunt excludent substitutū:ꝛ vide-
b bitur testatorem sensisse de illis.bene facit etiam illud qd̄ vo-
luit Bar.in.l.vt iurisiurādi.§.si liberi ᵇ.ff.de ope.li.vbi dicit:q̄
si quis recepit in emphyteusim fundū pro se:ꝛ filijs masculis
et feminis videtur recepisse pro feminis et masculis pariter,
sicut succedunt pariter.l.fi.C.de lib.prete.nisi statutū loci di-
sponeret quod extantibus masculis femine non succedant:q2
tunc intelligit̄ recipientē voluisse recipere ordine successiuo:vt
sic demū deficiētib⁹ masculis admittant̄ femine per id quod
no.t.d.§.qdā recte.ita et cōsuluit Bar.i 2si.inci.q.ista dz duo
dubia:ꝛ sequit̄ Pe.de anc.in cle.i.de iurepa.ꝛ Jmo.in.c.po-
tuit in finalib⁹ ℣bis de loca.ꝛ tangit̄ p Bal.hic modificantē
singl'r in.l.liberti.in.vj.col.C.de ope.lib.ꝛ in aut.si quas rui-

¶ a ¶ Plꝛs singu-
laritates.Et qn̄ i
materia substitu-
tionis pluralitas
resoluit̄ i singl'rita-
tes:vide soci.i 2si.
xciiij.inci.p claris-
si intelligētia.col.
pe.℣.sz adhuc.et
col.fi.in.iiij.volu.
adde Pau.d̄ ca.
2si.cxxix.inci.visis
in.i.pte cōsiliorū
ꝛ cōsideratis vbi
late:an pluralis-
tas possit verifi-
cari i vno ꝛ salua-
ri de suo sign̄ato
qn̄ substō fuit cō-
cepta i casu mor-
tis plurimū:ꝛ adō
qd̄ vna plurali-
tas resoluit̄ i plu-
res singl'ritates
qn̄ nullū resultare-
ret ex ea inconue-
niēs vel 2triū mē-
ti loquētis sz cū.
Pau.de ca.cōsil.
cc.inci.visa.ff.scri-
pta.col.ii.℣.i 2o-
rrū i.ii.pte 2siliorū.
Et vid p phi.
cor.cōsi.xxiiij.inci.
ad euidētiā co.iij.
℣.ꝛ lz i.ij.vo.vbi
an resoluat̄ in sin-
gularitatē vt con-
ditio si decesserit
sine filijs verifice-
tur vno deceden-
te.Di.Fer.

b ¶ Iniuriā.vide
Alexā.in.l.quod
dr̄ i.xxi.co.ff.d ℣.
ob.ꝛ i 2si.cxviij.
in.i.vo.inci.2side-
ratis his.ꝛ in 2si.
viij.in.iij.volu.vi-
sis subtilissimis i
vj.col.ꝛ in 2si.xv.
in.iiij.vol.inci.vi-
so testō.ꝛ in cōsil.
xliij.in.j.volu.et
Bar.in cōsi.lx.in
j.vol.inci.qd̄ ista
vbi plene i addi.
meis.Tho.

pas in.v.col.C.de sac.san.ecc.et in.l.si.in.ii.vel.iii.col.C.de smis
10 et legi.et p Bal.in.l.ii.xvii.q.C.de in.empb. ¶ †Pro hoc fa-
cit id qd multu no.dixit Pet.de anc.in.l.tres fratres.de pac.
ubi voluit qd lz appone fres veniant forores:^a et ibi in tex.
cum glo.et.l.lucius.§.questitum.de leg.iii.tn dicit se alias con-
fuluisse quod si statutum excluderet filias a successione patris
extantib^9 masculis ob intesta.et contingat patrem in testo di
xisse instituo filios meos no videbitur instituisse filias,sed ma
sculos extantes quom diuersa erat codo ex dispone statuti:vt
sic verba testantis recipiat intellm ex dispone statuti:secus si
extraneus instituisset filios pris:qr tuc veniret etiam femine.l.
si quis ita dederit in ppin.cu si.ff.de test.tu.qm statutu de illis
no disponit. ¶ Subdit tn quo ad prima.s.in pre instituente
filios dubiu facit:qr statutu loqt ab intestato et nos sum^9 in
casu testati:ergo no dz fieri extesio de vno ad aliu.m.l.quecqd
astringende de ver.ob.Pau.de ca.in consi.lxxvii.incip.in xpi
noie casus iste frequeter cotingit rc.dicit q si testor instituit
filiu:z si decederet sine filijs substituit sibi aliu z postea cotin
git q dictus filius institut^9 decedat superstite filia non exclu-
deret alius filius a substone stante statu.quod extantibus ma
sculis femine no succedat:qr hic casu verisile est testore in illa
codone vz si decesserit sine filijs voluisse se confirmare cum di-
spone statuti qnuis loquat statutum ab intestato nihil tn alle,
nisi qr testor vr voluisse coseruare agnatione sicut voluit sta-
tutu iuxta no.p Cy.in.l.i.C.de adul.vn tuc appone filior no
venidt filie^b est veru q in casu suo etia cocurrebat aliud.s.qd
testor filias suas pprias instituerat tn in re certa:z sic videba
tur q no voluisset neptes esse melioris condonis quam filias
proprias ar.l.si viuo mre.C.de bo.mater.et ibi hanc.q.ponit
Ful.z Pau.de ca.Et Pau.de ca.etia in.l.filiusfa.§.cu qs in
lec.bo.de le.i.sup quo vltimo sepenumero cosului.et istud vlti
mu indigeret loga discussiode que magna ex pte egreditur ter
minos nros.Pe.de anc.in consi.inci.in xpi nomine amen.pro
clariori decisioe:dicit quod dispo testonis recipit in dubio in-
tellm:vt videat voluisse id qd ab intestato ex dispone iuris
erat seruandu ar.c.ca deseri.et.l.qro.§.inter locatore.ff.loc.et
sic facit p coclone bar.hic:non ob.iste tex.inducendo:vt facit
Imo.qr omissa rnsioe Raph.dicentis q no est petiu intelli-
gere quod hoc tpe quo decessit scds filius testoris sine liberis
erat mortuus nepos ex primo filio:qr talis intellus nimis re-
stringeret:et violaret istum tex.Ideo alr rndeo quod idcirco
ideo no admittat ex presumpta mente testatis pariter neptis
instituta et nepos:qr neptis hz hic expressam voluntatem de-
functi in totum et hz p se dispone legis pariter sicut z nepos.
vn pferr neptis hic tanq hns ius potentius fm.q.bar.nepos
hz dispone statuti in totum cui vr testor se coformare voluisse
per palllegata:et sic diceret qre no vr se coformare voluisse cu
iure coi attento q de iu.coi in vna dimidia portionis delata
huic vltio filio potentius ius hebat nepos q neptis:rndeo q
in alia dimidia potentius ius habebat neptis:et sic scriptus
in illa sua dimidia debuisset ex substone admitti:veru qr hic
cocurreret ea testati z intestati qd ee no pot.l.quadiu de acq.
he.et in.l.anq.C.coi.de suc.Io in pari ca preferitur in totum
ca testati tanq dignior.d.l.qdiu.Non ob.qd in casu dicti sta
tuti testor videat magis dilexisse neptem:eo quia eam expres-
se vocauit substituedo:z tn non substituit nepote.lz de eo te-
stor cogitauerit p illa verba si decesserit sine liberis rc.Or rn
deo q vocauit nepte expsse.s.in casu in quo vterqz filius dece
deret sine liberis:sed iste casus no euenit inspectis verbis vt
hic:qr vnus decessit cu liberis:nec etia euenit casus iste ex me
te testatis attito q superat psona q iuris psumptione ex me-
te defuncti resultate s coniectura statuti excludebat substitu
tum.d.§.quida recte cum ibi no.per gl.et bar.et etia pbat in.l.
cum acutissimi.C.de fideico.iuncta.l.gnalr.§.cu ante.nam in
d.l.acutissimi.descendetes ex filio instituto quauis no fuerint
noiati excludunt substitutu q fuit noiatus:qr cum sint perso-
ne valde coiuncte testori:z successibiles de iure merito tendut
ad exclusionem substituti.Nec vr bona dira quam facit Imo.
dn distinguit an testor hic expresserit in codone substonis illa
verba sine liberis vel no expsserit:qr vt dicit Cy.bart.z magis
coiter do.c.in.d.§.cu alt.bar.in.l.ex facto.§.si qs rogatus.ff.e.
tex ex psumpta mete testatis subdistinguit ista tacita condo-
nem.s.si decesserit sine liberis in substi.fideicomissoria facta fi-
lio.d.l.cu auus.et.d.l.cu acutissimi.ad fm eos no est differetia
an fuerit expressa a testore an vero tacita:qr taciti et expressi
ide est iudiciu.l.cum qd si cer.pet.et dicit Ang.z^1 Imo.in.d.§.
si qs rogat^9 q doc.coiter ita tenet:lz gl.in vna solone q o ple-
risqz tenet alr dicat. ¶ Vltimo ob.etia predictis primu ar.q
adducit pau.hic i lec.bon.c Bar.qr ad illud pz rnsio ad.d.l.cu
acutissimi.vbi et psona non noiata in institone excludit substi-

tutu ex presumpta mente testatis.Et p eade.l.pz rnsio ad fm
arg.eius.Preterea rndedo scdo arg.dici pot q etia in ca in-
testati concurrere tacite dispo et volutas testonis q vr tacite re
linqre venientibus ab intestato.l.si quis cu nullu.et.l.coficiun
tur.ff.de iu.codi. ¶ Preterea qnuis statutu loquatur ab in-
testato non est incoueniens q locu habeat in casu nro in quo
cessare vr dispo testonis qui substituit nepte si vterqz fil^9 de-
cederet sine liberis:et iste casus no euenit hic dum dicit pp fi-
deicomissoru verba.Nec ob.tex.hic in ver.sz cu in fideico.quia
hic no extabat psona in potiori gradu q excluderet substitu-
tum ex psumpta mete testatis:vt.ff.declaratu est.Et hoc mo
defendi pot opi.bar.tn c eum vr vnu fortiter facere:qr lz te-
neat magis coiter:qd qn instituit filium z nepotem:qr est hic
necessariu ad cofirmatione testi.Ne aliquo casu in futuru ru
pat vr testor eos vocasse ordine successiuo sicut ab intestato
venirent vt hoc.et.d.§.quidam recte.T si quando testator no
haberet necesse hoc facere lz reliquerit personis inter quas vr
ordinata affectio:quia ab intestato essent successure.Si tn ta-
les persone sint vocate in testo copulatiue non videbutur or-
dine successiuo vocate:sicut ab intesta.essent successure:sed vi
debunt vocate simul fm Bal.ang.Rap.z Imo.pau.de ca.in
d.§.qda recte.z Bal.in si.C.de impu.z in.l.si quis heres insti-
tutus.§.si.ff.de vsufr.accre.maxime per tex.in.c.Ray.et in.c.
Raynal.de test.per que iura ibi reprehendunt Bar.tenetem
contrariu in.d.§.qda recte.Sed nos loquimur in substitutioe
que no erat necessaria ad coseruationem testi.Et ad.d.l.si duo
posset rnderi:q ibi loquit in dispone.l.necessaria cui p hoie
puideri no poterat:sz in casu nro testor poterat alr testari q
disponeret lex loques ab intestato.Nihilominus adhuc susti-
nendo Bart.z de rnderi ad id qd dicut pfati doc.p.d.c.Ray.
rc.q ibi si intelligeret dispo testatoris fm dispone iuris cois
ab intestato puidenti sequebatur q offendebatur verba te-
11 statoris:quia copulatiue vocauerat tales personas:† z de vir
tute copule z coniunctionis est simul vocare.l.si duobus.de le.
i.§.si ita.C.de ead.tol.sed in casu nostro retcta opi.Bart.ser-
uantur verba testatoris:quia testator voluit neptem ex sub-
stitutione vocari si vterqz filius decederet sine liberis:ergo si
vnus tm decessit sine liberis:z neptis no admittat ex substone
seruat proprietas verboru q tene ola mea:qr ola quotidiana
sunt z vtilia:z puto q ab alio non inuenietis ita declaratum.
¶ Ex pdictis habetis qn dispo testonis debeat rlari fm dispo
nem legis vel statuti:z si hec que hic vobis scripsi habuissem
in aliquo casu emissem magno precio:ita inquit alexan.q est
distinguendum:q aut dispo testonis tendebat ad conseruan-
dum testamentu ne rumperet z presumit q voluit eas rlari fm
statutu seu lege ne roperet.d.§.qdaz recte.aut non erat neces-
sitas ad coseruandu eciam:tuc aut violarent verba testonis si
vellemus ea rlari fm dispone iuris cois vel statuti:z tunc non
debent regulari fm ea:vt.d.c.Ray.alias Ray.ita loquatur id
qd tenet doc.cotra bar.in.d.§.qda recte.aut no violarent ver-
ba:z tuc debet regulari fz verba legis vel statuti:qd est lex mu
nicipalis:z ita loquitur bar.hic cu cocor. ¶ Vltra solutiones
hic datas z recitatas in precedenti lec.ad.d.l.pe.C.de impu.
Addit Imo.aliam qua dicit a doc.non tacta.s.quod in.l.pen.
substitut^9 erat extraneus,hic aute erat de liberis:ideo sibi ma
gis fauet hic.Sed ipse subdit hac solutione sibi non placere:
qr ro hic posita vniformiter concludit et si extraneus fuisset in
stitutus.Itez qr putat qd.d.l.pe.et habeat locu si substitutus
fuisset alius qua filius testonis puta tertius filius:eo qr testore
primo decedenti in pupillari etate vr voluisse conseruare ius
legitimaru successionu:ar.l.pot.z.l.vel singulis.ff.d vul.z pu. ¶ Sz
Raph.^c cu.hic dicit:q in contrarium est tex. hic intelligendo
fm q intelligit Bar.z ang.vz q non solu neptis sit substitu-
ta:sed et nepos ex alio filio premortuo q sunt pares in gradu:
na tunc substitutus excludit pare in gradu vt hic.T n Raph.
dicit sibi videri durum qd si viueret nepos ex filio premortuo
admittatur contra vim verborum ad neptis substitutionem.
Et pp.a dicit q no est duru hic itelligere qd nepos erat mor-
tuus:vt.ff.retuli.Et si intelligit.d.l.pe.indistincte procedere et
si par in gradu esset substitutus.Certe deuedo intellectu Bar.
ad hunc tex.qui est coi.s.q iste.§.etiam locum habeat si tepore
mortis patrui re[...]at non solum neptis:sed etiam nepos fa-
ciet plurimum iste tex.q.d.l.pe.locum no habeat si sit tertius
filius substitutus.Et no ob.d.l.pot.z.l.vel singulis cum si.q
illa ro non hz locu qn vnus ex pluribus paribus in gradu re-
perit substitutus vt pbat hic:qr si voluisset coseruare ius lite-
ru successionu inter pares in gradu no oportebat pare in gra-
du substituere:tn si vultis sustinere quod.d.l.pen.indistincte
procedat,potestis respondere ad istu tex.quod hic testor non
considerabat conseruari ius legitimaru successionum.pz quia

z expresse

a ¶ Veniant soro a
ece.adde alex.osi.
lxxv.incip.ad de-
uersione.l.ub.vo.

c-> Vide etia alex.l
l.ex all^9 l.§.i.i si.ff.
de li.z post.z i osi.
exevii.incipi.viso
testo.z And.bar
ba.l.ru.C.qui ad-
mi.in.i.cvi.col.et
Iasi.l.tres fres
in.ii.col.in.vi.he
mitt.ff.de pac.
T.to.

b ¶ Filie.ado Cy.
l.l.gelig.C.d ser.
fug.Bar.in.l.ita
scriptu.ff.de le.ii.
abb.osi.xxvii.in
ci.xpi.eius q ma-
teria fidio l.i.ro.
Alex.osil.v.inci.
podcratis his q
in themate narra
tur.in.ii.vol.

c -> Sz raph.vide
plene hic per.d.
Bart.soz.l.in.vii.
col.et Pe.cor.in
l.pe.in.ix.col.C.d
impu.et ali.subs
tit.

et expresse fecit reciprocã substõnẽ inter filios:sec⁹ in casu.n. l.pe.¶ Tñ illud qd̃ dicit Jmo.hic inquãtũ voluit ꝙ hic sub stitut⁹ fuisset extrane⁹ hñ et locum iste tex.nõ vr mihi aliquo modo verũ:q: tũc supesset nepos q in casu omisso.s.qñ vterq̃ non decessit sine liberis excluderet substitutum p.d.l.pe.et ita vr esse de mẽte Bar.⁊ doc.hic.Vñ q̃ tex.nr̃ de necessitate est intelligend⁹ qñ substitut⁹ erat de liberis saltẽ par in gradu:et sic minus bene sensit ipse in hoc.Tñ quando.s.dixit Jmo.ꝙ ista vltima rñso:quod hic substitut⁹ erat de liberis ibi extra neus:hoc est bene verum:q: hec solutio non vz.s.dixi.Aliam sol.ad.d.l.pe.dedit Ray.⁊ refert eam Jmo.s.quod hic loqui tur qñ pcessit substõ fcã reciproce vnicuiq̃ institutorũ:vnde lz postea in scda substõne sit iniigant tñ etiã intelligat separa tim fcã ppter pcedẽtẽ substõnẽ attẽto potissime ꝙ in persona primi predecedẽtis scda substõ nihil opabit tñ non vr Ray. nec etiam Jmo.finalr approbare istã sol.q: cũ hic non agatur de casu qñ decessit prim⁹ sine liberis:sed de vltimo decedẽte. id deã rõ gñalr nõ concludit.Et ppterea Dyn.se remittit ad no.in.d.l.pe.Et ex his verbis Ray.habes no.ꝙ illud ꝙ hic dr in isto.§.hz locũ etiam si prima substõ reciproca pcessisset.

12 ¶ †Extra glo.Bar.hic format duas opp.demũ per moder. plenius quã alibi reassumit hec materia:an et qñ substõ facta pluribus locũ hẽat si cõdõ substõnis eueniat in persona vnius. Et opponit pmo ipse de.l.quãuis insecta.l.i.C.de nup.vbi sub sti.vul.si facta fuerit p hec vba si mihi fili⁹ ⁊ vxor hẽs nõ erit sempronius heres esto:nõ resoluit ista pluralitas in singularita tes ad hoc vt substi.vulg.ibi facta habeat locũ.Vñ licet vn⁹ heres nõ sit,⁊ tñ alius est nõ hz locũ substi.vul.ibi facta ita di cit ipse ibi sentire gl.ibi vñ dicit ꝙ lz.l.falsa.§.si.de cõdi.⁊ de mõ.vbi pluralitas resoluit in singularitates si stichus et eros tes mei erũt cũ moriar lego titio si ⁊ vnus tñ est testõis tẽpo re mortis debet ali⁹ et perinde est ac si dixisset stichum lego si meus erit cum moriar.et.d.l.falsa non hz locũ in casu.d.l.quã uis sm gl.ibi.sed hic videm⁹ ꝙ substõ fcã p hec verba si vter q̃ decesserit sine liberis substituo talem per fideicommissum habet locum substitutio que euenit in persona vnius.Barto. hic respondet ꝙ ibi loquit in substi.vulg.facta duobus.Nos loqmur in fideicõmissaria fcã duob⁹ vñ in vulgari pcludit ꝙ d.l.quis cũ gl.⁊ gl.in hoc articulo de he.insti.⁊ gl.in.d.l.fal sa.§.si.ꝙ est verũ ꝙ nõ sufficit cõditionẽ euenisse in psonã vni⁹ ad hoc vt admittat substitutus hic loqmur in fideicõmissaria vbi sufficit dũmõ nõ supsit persona que ex presumpta mente testatoris excludat substitutum.d.l.quãuis cum glo.⁊.d.l.pe. C.de impu.⁊c.rõ sm Bart.esse põt.id q: in casu nr̃o resoluit pluralitas in singularitatem:q: tractat de diuersis effectib⁹:q: testõr vnumquẽq̃ heredis fidẽ in hoc obligasse vr.ista sunt verba Dy.vt.s.dixi circa pñ.d.l.pe.C.de impu.et tũc resol uitur i singularitates.d.l.falsa.§.si.vbi tractat de diuersis effe ctibus.s.de duobus legatis:sed in vulga.substi.non est ita q: pluralitas respicit vnum effectum.s.voluntatem testõris:ideo nõ resoluit in singularitates sicut in.l.si heredi plures de con di.insti.vbi dispõ vna sub diuersis cõditionib⁹,q: est vna con ditio respiciẽs diuersas cõditiões ⁊ due cõditiões sunt respe ctiue ad illã restitutionẽ vel legatũ regrit concursus vtriusq̃ sicut si dico si titius et sempronius mihi hẽdes nõ erũt substi tuo gayum requirit ꝙ cõdõ verificet in psona vtriusq̃ ad hoc vt dicat cõdõ impleta ⁊ euenisse casum substõnis ita legit.n. l.quis.Hoc nõ pz q: si vn⁹ est heres:⁊ alius non sit verũ di ceret titiũ et semproniũ non esse hẽdes et hoc qñ negatiue cõcipiunt.pro hoc est bonus tex.in.l.si is qui ducẽta.§.cũ ita. ff.de re.dub.Si vero non sisto stichũ et erotẽ promitto penas sisto stichũ nõ sisto erotẽ cõmittit pena:vñ bar.adducit scdãz rõnẽ dñie inter vulgarẽ ⁊ fideicommis.substõnẽ:q: in vulgari quãdo dico si titius et sempronius hẽs non erit gayum substi tuo cõfertur substõ in tẽpus in quo poterat esse loc⁹ iuri accre scendi:quia si vnus ex hẽdibus repudiat portio sua põt alteri accrescere.l.vnica.C.qñ non pe.par.merito donec potest esse alia psona pter substitutum cũ alteri psone põt acqri:puta p ius accrescendi non admittit substitutus.d.l.quis.Ops ergo vt conditio eueniat in psona vtriusq̃:vt vba sonãt:⁊ sm eius viderent tñ isti pres instituti.l.vnica.§.si hys ita.C.de ca.tol. ver.cũ tã varie.igit cũ natura verborum ⁊ ppria significatio sm eam reqrat ꝙ cõdõ cõsistat in psona vtriusq̃ ab eis nõ re cedem⁹ postq̃ est alia psona cui põt acqri ex psumpta mente testãtis:sz in fideicõmissaria ⁊ pupillari alr dõm est:q: fidei cõmissaria et etiam pupillaris locũ hz etiã post aditã hẽdi.l. ille a quo.§.si de testõ.ff.eo.l.iii.§.quisquis.ff.de vulg.⁊ pu.me rito pz ꝙ hẽt locũ post emolumẽtum etiam acquisitum per aditionẽ hẽditatis.⁊ sic postq̃ cessat ius accrescẽdi qd̃ regulr cessat post aditionem hereditatis.l.i.§.fin.de vsufru.accr.sal

lit in vsufructu put ibi hz.cũ ergo cessat rõ:et hz locum substõ vt hic:sec⁹ si supesset psona q ex psumpta mẽte testatoris ex cluderet substitutũ:q: cessaret substõ.d.l.pe.C.de pu.hoc est ꝙ dicit Bar.hic:⁊ post sequẽtẽ oppositionẽ reassumã doctri nã eius:⁊ in multis male dixit in ceteris bene et in hoc.j.sup plebo:q: nec.d.l.si.nec gl.ibi.h.d.ad qd̃ ipse alle.q: ibi pupilla ris nõ cõprehendit sub vulgari:q: fcã psonis disparibus hoc vult gl.inducere,ideo nõ resoluitur in duas vulgares.Alis in vulgari facta impuberi comprehenderetur pupillaris nõ au tẽ ibi dicitur quo ad effectum nr̃m.s.vt si eueniat in persona vnius habeat locum substõ:sed solum vbi dubitatur an taci ta pupillaris comprehendatur in vulgari.¶ Scdo opponit Bar.n.l.codicillis in prin.ff.de vsufru.lega.vbi etiam in sub stõne fideicõmissaria fcã plurib⁹ post mortẽ oium nõ hz locus qd̃ hic dr.s.ꝙ sufficit euenire in persona oium:vnde si legauit habitationem liberis et post mortẽ oium voluit venire ad rẽ publicam post mortem vnius non admittitur substitutus lz ibi loquat in vsufructu et habitatione in quo legato vel fidei commisso locus est iuri accrescendi.alle.l.i.ff.de vsufr.accr.ibi loquitur in vsufructu sed potuit Bart.dicere quod habet lo cum ius accrescendi in legato habitationis:q: est qd indiui duũ:nam oẽs seruitutes psonales et reales excepto vsufructu sunt indiuidue.l.i.§.si vsufructum.ff.ad.l.fal.vnde rõne indiui duitatis resoluunte legata et fideicõmissa in persona vni⁹ durãt in psona aliorũ quẽadmodũ seruit⁹.l.antiqtas.C.de vsufru. et insti.de vsu ⁊ ha.vñ dicit Bar.eadẽ ratio ibi est q est in vul gari in qua dictũ est ꝙ qñ põt esse locus iuri accrescẽdi ⁊ ps sona cui põt acquiri,preter substitutũ tũc substitutio non hz locũ lz cõditio eueniat in persona vnius,et idem dicit ipse se putare in quocunq̃ casu in quo vel ex voluntate defuncti vel ex natura rei esset locus iuri accrescendi post emolumentum acquisitũ:q: tũc ops ꝙ existat cõditio in persona vtriusq̃.d. l.codicillis in prin.et sic vr notabilis intellectus ad illã.l.lz ibi gl.alr sentiat.s.ꝙ ibi opat dispositio fcã in precedenti legato de quo ibi loquit.s.qd̃ vno deficiente remaneat apud alios vñ ius accrescendi locũ habet ex expssa voluntate defuncti.et qd̃ illa qualitas intelligit repetita patet ex dictione hic amplius que est repetitiua qualitatũ positarũ in pteritis legatis:vt.l. in repetẽdis.de le.iii.istud venit.j.accrescendũ cũ tractabitur de substi.fideicõmiss.an sit verũ indistincte sufficere cõdõnẽ existe re in psona vni⁹.vñ Bar.hic pleni⁹ reassumit q̃ alibi illã diffi cilẽ periculosam valde vtilẽ et quotidianã materiã dicam so lũ mõ distõnẽ demũ supplebo:si ergo qrit dicit Bar.an et qñ est fcã substõ pluribus sufficiat euenire cõdõnẽ substõnis in per sona oium distingue:aut substõ est facta plib⁹ separatim,aut sunt fcã plib⁹ sil.Primus casus nõ hz dubiũ:q: sufficit eue nire in persona vnius ad hoc:vt locũ habeat in psona aliorũ quecũq̃ sit vulgaris vel fideicõmissaria.l.pe.sm intellm cõiter approbatum a gl.et a doc.in.l.si posthumus a pmo ver.nam a cũ duobus.vbi est casus clarus:de lib.⁊ post.l.pr filiã.§.fin.l. rriso:sm vnũ intellm gl.j.ff.ad.l.fal.scds casus prin.est qñ fuit facta substõ simul pluribus,et tũc aut querim⁹ de vulgari:aut de fideicõmissaria:aut de pupillari.Pmo casu dz subdistin gui:q: aut fuit facta substõ ita simplr,vel p copulã:vt titiũ et semproniũ heredes instituo,et si heredes mei nõ erunt talem substituo vel titiũ et semproniũ instituo ꝙ si hẽdes non erunt gayũ substituo.Jdẽ est dõm si dictũ sit titiũ ⁊ semproniũ insti tuo:et si titius ⁊ seyus heredes nõ erũt gayum substituo dicit Bar.ꝙ hi casus non differunt.Aut est facta substõ per adie ctionẽ nois collectiui.s.ambo.Primo casu qñ substõ est facta simplr vel p copulã ⁊ loqmur in substi.vul.Bar.tz ꝙ indistin cte hec substõ nõ hz locũ nisi eueniẽte cõdõne substõnis in pso na oim.per.d.l.quãuis:⁊ ibi glo.⁊ per glo.in.d.l.hoc articulo. Aut dicebat Bar.loqmur de substi.pup.⁊ idẽ dico put in fi deicommissaria:q: in hoc nõ erit dña sm eũ.Vnde in vtraq̃ pupillari vel fideicommissaria dõm est si est facta simplr.vel p copulã verum est ꝙ sufficit cõdõnẽ euenire in persona vni⁹ ad hoc:vt substitut⁹ admittat vt hic,⁊.l.luci⁹.§.gayo.j.eo.et melius in.l.si.§.filiũ de le.ii.fallit dicit Bar.si ex natura rei vel ex voluntate defuncti locus erit iuri accrescendi inter dictos substitutos:quia tunc non admittit substitutus nisi cõditio ne eueniẽte in psona vtriusq̃ p.d.l.codicillis in prin.de vsufr.

13 leg.¶ †Jtẽ fallit si supest psona q ex psumpta mẽte defuncti excluderet substitutum.p.l.cũ acutissimi in rõne sui:et.l.cum suus de cõdi.⁊ demõ.et.l.si is q ducẽta.§.si pr de re.du.vbi p pter psumptã mentẽ defuncti volẽtis potius admitti descen dentẽ quam extraneum resoluit alternatiua in copulã.Si lo quimur de compendiosa per hec verba titium et sempronium heredes instituo ⁊c.dicit Barto.tunc aut cadit in vulgarem: vt filium pupillum heredem instituo ⁊ quãcũq̃ decesserit subs

stituo gaiū:tūc cōprehēdit vulgarē.Cy.in.l.precibꝰ.C.de im-
pu.et Bart.in.l.ecōtrario pbat hoc rōne euidēti:qꝛ cū dicit qñ-
cunqꝫ intelligit etiā qñ decederet viuo testatore qui est casus
substōnis:et tūc nō pōt esse hēs:qꝛ est vnꝰ casus vulgaris qui
extēdit in casum volūtatis.l.gallus.§.qd si tñ.de lib.et post-
hu.et no.Bar.in.l.j.ff.de vulg.et pu.Si ergo euenit casus vul-
garis tūc dicēdū est put est dictū.ff.in vulgari.Aut casus pu-
pillaris euenit:et dicēdū est put in pupillari si comprehendit
fideicōmissariā:et tūc si talis casus euenit post aditam:et post
pupil.etatē decessit:vt no.in.l.precibus.C.de ipu.et in.c.Rayn.
de test.dicendū est sicut dictū est in fideicōmissaria:aut est fa-
cta substitutio cū noīe collectiuo:tunc dicēdū est:vt in vulga-
ri si est facta sine noīe collectiuo nō admittit nisi sit cōditio im-
pleta in psona vtriusqꝫ multomagis vbi est collectiuū nomen
cuiꝰ natura est existere cōdōnē in psona vtriusqꝫ:vt est text.hic
et l.l.pe.C.de impu.¶ In fideicōmissaria et pupillari cū noīe
collectiuo distinguit:aut quis verū sm ppriā significationem
vocabuli sufficiat cōdōnē euenire in psona vnius cū regit suf-
ficiat vt hic:et dicēdū est q nō:vt hic ibi sm vba te.et.d.c.ray.
Aut quis verū sm mētē testatoris sufficiat euenire cōdōnem
in psona vnꝰ:tūc regit sufficit vt hic in fin.nisi supest psona
q ex psumpta mēte defuncti excluderet substitutū.d.l.pe.Se-
cus si eēt in gradu pari:vel vlteriori cū substituto:qꝛ nō vr eē
psona q ex psumpta mēte testātis excluderet substitutum:vt
14 hic.iste sunt vba Bar.¶ † Addatis q in qñtū bar.circa vul.
substi.tenuit:q siue sit facta simplr siue sit facta p copulam re-
quirit cōditio substōnis euenētis in psona vtriusqꝫ q Ang.
in hoc tz cōtrā qñ p vba simplicia facta est substō sine copula.
mouet p.l.pe.ff.de inū.test.vbi dr esse casum nō violādo lite-
rā:nec diminādo lz sm eū gl.in.l.pe.C.de impu.et in.d.l.pr fi-
lii.§.fin.ad.l.fal.intelligāt:q ibi substi.vul.fuit fcā separatim
singularibꝰ institutis nō aūt simplr put etiā itellexit bar.hic:
et dic.et Ang.hic hoc eē no.lz Bar.ibi tenuerit cōtrā.¶ Sub-
dit tñ Ang.se putare q etiā sequēs opi.Bar.si testator pro-
hibuisset ius accrescēdi inter cohrēdes pōt hoc facere ex q dedit
substitutū p hoc tñ imitaret substitutꝰ nō cohrēs:qꝛ tunc rō
Bar.cessat.Limitat etiā Ang.opi.suā quam ipsemet Ange.
tz dū voluit q nō reqrat q euenerit cōdō in psona vtriusqꝫ:
nā fallit sm eū si institutis qbꝰ est datꝰ simplr et vulgariter sub
stitutꝰ sint ambo de liberis:qꝛ tūc nō veniet substitutꝰ p rōnē.
d.l.cum auus.et per tex.expssum in.l.si is q ducenta.§.itē si pf.
de re.du.Et lz ipse nō dicat dico q si bñ inspiciatur illud vo-
luit Bar.hic in fi.qñ loquit de substōne fcā p nomē collecti-
uū.Ubi substō esset facta copulatiue tūc Ang.tz opi.Barto.
per.l.qdā in testō.ff.de vul.et pu.et p.d.l.Titius quā ibi ita itel-
ligit gl.fi.sm eū lz pe.et Cy.ibi aliter dicāt.Imo.hic addit cir-
ca primum casum.s.qñ est facta simplr sine copula q nō vr ab
surdū intelligere.d.l.pe.ff.de inu.te.qñ substō fuit facta sim-
pliciter institutis et sepatim:qꝛ ita vr sonare tex.ibi dū dr di-
uersos substitutos datos institutis:et sm eū expsse pbat in.l.
si posthumꝰ a primo.ꝟ.nā et sic cū duobꝰ de lib.et postb.vbi
ponit idē casus qui ponit in.d.l.pe.et sic nō est absonū vnā le-
gem declarari palia.Et in hoc pmo mēbro tz q oīa sint idem
sicut si fcā sit substō p copulā quo casu quid ipse velit dicere
in seq.vbi est iste tex.declarabit.¶ Item addatis q Bal.in
l.pe.C.de impu.tz eādē opi.quā tenet hic.Ang.s.q subst.vul.
facta duobꝰ sine copula verificat in psona vnius p.d.l.pen.de
inu.te.et illā.l.ita intelligit Pe.et Cy.in.l.pe.C.de impu.et ēt
approbat Bal.ibi limitationē quā dedit hic Ange.per.d.l.cū
auus.et.ff.retuli.Qñ vero facta est substi.vul.cū copula:tunc
addit Imo.hic:q.d.l.Titius non pbat id ad qd allegat:qꝛ ibi
solū dr q in vulgari facta illis duobꝰ imparibꝰ nō cōtinetur
pupillaris.Nec gl.fi.ibi voluit illud nd q allegat:sed vult illā
orationē pluralem nō resolui in singularitates quātū ad hoc
vt cōprehēdat pupillarē in psona ipuberis:qꝛ si resolueretur et
intelligeretur facta vulgaris vnicuiqꝫ tūc vulgaris q intelli-
geret.facta p se ipuberi cōprehēderet tacitā pupil.d.l.hoc iu-
re.de vul.et pu.q nō cōtingit in casu.d.l.Titius.Sz nō dicit illa
gl.q pluralitas illa respectu vulgaris resoluitur in singulari
tates vel nō.Et eodem mō dicit q glo.in hoc articulo de her.
insti.non pbat opi.Bart.sed potius sentit oppositum in rn-
sione quam facit ad.l.Titius dū ponderat ibi rationem inequa
litatis.Item scōm eū tex.in.d.l.quidā testō.non probat istam
opin.qꝛ iste tex.se fundat ex eo q substitutio fuit facta plusqꝫ
in asse:et sic secus innuit qñ facta est simpliciter:vñ secundum
eam nō vr bene de iure pbari ista opi.Bar.et Ang.¶ Pro-
pterea dicit forte esse cōcludendū debere vtroqꝫ casu dici esse
idem.s.siue facta sit simpliciter:siue cū copula:quia quādo fit
simpliciter videt virtualiter ibi cōprehendi copula.Nā dr et
si predicti nō erunt heredes subintelligit titius et seius insti-
tuti,et sm eū vr qd nō debebat vocari substitutꝰ:lz in persona
vnius euenerit conditio:qꝛ superest persona q ad partem de-
ficientē pōt vocari per ius accrescēdi:et quo verisilr ex psum-
pta mente testantis dz excludere substitutum:vt etiam voluit
15 Bart.Nam cum simus in dubio qualiter fuerit intētio testa-
toris.s.an voluerit substitutū admitti an vero coheredē debe-
mus in dubio interptari id qd est verisilius.arg.eorum q ha-
bent in.l.semper in stipulationibꝰ.ff.de re.iu.et in.l.volūtatis.
cū ibi no.p glo.et doc.C.de fideicō.et in.l.si seruus plurīū.§.fin.
vbi p doc.de leg.j.sed est verisile q mens testatoris in dubio
fuerit vocare eū quem magis dilexit si ille venire pōt ar.l.pu-
bliꝰ.§.j.ff.de cōdi.et de.Sz magis dilectꝰ fuit institutꝰ q sub-
stitutꝰ:vt de se pz:et hr in.d.l.publiꝰ.§.j.ergo prius dz vocari
institutus.Et per hāc rōnē dicit se putare istā opi.esse vero-
rē,et sm hoc dz sm eū ad.d.l.quidā testō.subaudiri dictio ma-
xime in rōne quā ibi ponit dum dicit.Si neqꝫ Florus neqꝫ So-
phia heredes erunt,et sic omnino fuit copulatiua negatiua.
Nā resoluit.s.si sophia hēs non erit Florus non erit q verba
non vident verificari nisi qñ neuter est heres:et etiā ex virtute
sermonis:qd esset secꝰ qñ esset oratio de copulato extremo:vt
si dixisset si Florus et Sophia heres nō erūt,nā ex virtute ser-
monis ita vr verificari altero nō existēte herede.Ergo relin-
quitur:qd ista tūc erant vera.Florus et Sophia nō sunt here-
des:nā ex quo termini ponunt p terminis particularibꝰ seu
singularibus:et non in cōibus non est vis in negando si prepo-
natur toti orationi vel non,et ita residet ipse hic in.vi.col.Sz
ipsemet hic postea in.xli.col.tenet cōtrā et dicit,q si substitu-
tio est facta p illa verba si neqꝫ titius neqꝫ seius hēs erit tunc
vera sit opi.Bar.et sequa.qꝛ reqrit qd eueniat cōditio in pso-
na vtriusqꝫ p.d.l.qdā testō.Si aūt fuerit facta substitutio sine
illa copula negatiua.s.neqꝫ:sed dictum fuit simplr si hēdes nō
erunt vel dictum fuit cum copula.s.si titius et seius hēdes nō
erunt,putat his casibus verā esse opi.Bar.et sequa.quia ex vi
verborū et ppria significatiōe verificata est dicta orō etiam si
vnus tñ nō fuit heres,vt dicit patere ex his q.ff.retulit referē-
do opi.suam,et dicit q nō ob illa rō qua dicebat qd ex mente
testatoris non dz venire substitutꝰ si vnꝰ tantū repudiaret,eo
qꝛ supest psona coheredis q fuit magis dilecta q rñdet quod
est verū,qd coheres fuit magis dilectus in parte sibi data.sed
non in parte alterius coheredis de qua tractamus.¶ Adda-
tis qd Raph.cu.in.l.lucius.§.gaio.ff.e.dicit qd tex.in.d.l.qui-
uis nō vr approbare opi.Bart.tñ p alīs rōnes assignatas per
Bar.sibi vr tutius esse tenere cū eo.Bal.etiam in.d.l.pe.C.de
ipu.et Ang.hic tenet opi.Bar.qñ est facta subst.vul.cū copu
la.Idē tz ibi Sal.Fulg.et Pau.de ca.et etiā Ang.in.d.l.Titius.
Sum solitus tenere q in pfecto iuris siue simpliciter facta sit
substō:siue cū copula nō pcedit opi.Bar.eo qꝛ ex vi verborū
verificata est dicta substō etiā si vnꝰ tñ repudiat,vt probat in
d.l.si is q ducenta.§.cū ita.ff.de re.du.Ubi si pmitto penam si
nō sistā stichū et erotē,Titius vnū sistā et aliū nō cōmittit pena,
qꝛ verificata est orō pmissionis pene et istud puto esse tutius et
cōprobat in.l.qdā testō.de vul.et pu.quā alle.Ang.p se et est cōtra
eū,vbi dicendo neqꝫ est dictio copulatiua negatiua est necesse
vt vtrīqꝫ negatiue veniat ad hoc vt substitutꝰ admittatur,et
sic q vterqꝫ repudiet.¶ Preterea aut cōsideramus mentem,
aut vim verborū.Si vim verborū est verificata lz vnus adeat
16 alter repudiet.¶ † Itē nō pōt dici q p ius accrescēdi pferat
institutus,qꝛ hoc nō est verū cū sit tacita substō q silet p exps-
sam.d.l.pcibꝰ.C.si pf.de te.li.vi.l.ad hoc iure.de vul.et pup.Itē
verba pualēt menti nisi mēs pbet p aduersariū.l.j.§.is qui na-
uē.de exerci.l.nō aliter.de le.iij.Ubi nutē subst.vulg.fcā esset
p noīa collectiua:tūc Ang.tz q indistincte substitutꝰ admit-
tat nisi cōditio substituētis euenerit in persona vtriusqꝫ:qꝛ ita
est propria significatio verborū.l.pe.C.de ipu.Nec in cōtrā ap-
paret ex mente testātis vt colligit ex rñsione.ff.data p imo.in
d.l.publius.§.j.¶ Est alius casus qñ substi.vulg.facta est al-
ternatiue vel distributiue.vt si dictus fuerit si titius,aut seius
hēs nō erit semproniꝰ hēs esto,dicēdū est qd in oībus istis ca-
sibus sufficiat cōditionē substituētis euenire in psona vnꝰ.qꝛ
ita est natura alternatiue.d.l.si is q ducēta.§.verū.et ita etiam
est natura distributiue,per.l.q filiabꝰ.§.pe.et fi.ff.de le.j.et ple-
ne no.in.l.hoc articulo.ff.de here.insti.Et per hoc expeditū est
id qd est dicēdū circa substi.vul.cōclusiue in materia subst.vul.
¶ Imol.hic post multas reuolutiones vr cōcludere,qd si est
facta vulgaris nō copulatiua negatiua,et non de copulato
extremo,tūc pcedat opi.Bar.q non vocet substitutus nisi in
defectū vtriusqꝫ,et hoc sonat verba a quibꝰ verbis nō est rece-
dendum.l.nō aliter.de le.iij.Et intelligit hunc text.qñ est facta
substō p illā copulam neqꝫ.Si autē est de copulato extremo,
vel collectiuo,vel simplici.Et tunc nnt substituat super toto,
et adhuc

et adsuc idē p ea q̄ hīr in.d.l.gdā testō.nā ea vr fuisse mens
testatoris ex quo sup toto disposuit vt ibi:aut simplr substi-
tuit:tūc vr q̄ veniat substitutus.d.l.gdā a 3rio sensu.t q̄ etiā
tūc ita sonāt verba a quibus nō est recedendū.Nec ob.rō p̄di-
lectionis:quā ipse.s.tetigit confirmando opi.Bar.q: pōt ḡm
eū r̄ñderi q̄ fuit dilectus in portiōe sibi delata:s3 nō in portiōe
delata cohḟdi.Fallit si cohḟdes essent inuicē substituti:vt de
se ptz:q: tūc alius ex substitutus nō pōt admitti si vn⁹ solus
institutus exclusus est ab hḟditate. ¶ Item secundo fallit si
instituti essent de liberis et substitutus esset extraneus:ar.d.
l.cum acutissimi.§.item si pater.secus ḡm eum si substitutus
esset etiam de liberis:arg.l.nō solum.§.de vno.ff.de ritu nup.
¶ Pro qua vltima limitatiōe vltra eum iste tex.declarat vt hic
bar.in.iiij.opp.S3 in 3rīū facere vr id qd dicit 3 dū dictū fuit
qd.l.pe.C.de impu.locū h3 etiā si substitutus fuisset de liberis
testōris.S3 r̄ñde q̄ ibi loqt̄ in pupillari quo casu p̄cedit illa
l.eo q̄ vr testōrē voluisse decedēte p̄rio filio ipubere cōseruā-
re ius ltīe successiōis inter filios iuxta.l.q duos.t.l.vel singu-
lis.de vul.et pup.que rō cessat in vulg.substi.de qua tractam⁹
eum per enim non tractet de succedēdo ab intesta.ipsi filij:
s3 testōri insti.de pu.substi.in princ.Pau.hic etiā in toto ar.
dicit sibi non placere dfiam quam facit Bal.in.d.l.pe.t ange.
hoc inter substōnem factā simplr:t factam cū copula.Ex hoc
est facere vim in xbis:q: posito q̄ nō sit apposita copula p̄ñ-
ctus h3 vim copule: et soluta resoluitur in cōiūcta:vt.l.tripli
ci.l3 ipse nihil alleget.ff.de ver.sig.t no.bar.in.l.sepe.e.tit.t gl.
precia verū in x.adeat.ff.ad.l.fal.Vñ paria sunt dicere si titi⁹
et seyus hḟdes nō erūt talē substituo:et dicere titiū t seiū in-
stituo,t si nō erūt hḟdes substituo talē:cum ergo primo casu
habeam⁹ tex.i.d.l.cohus s3 cōem intellm:q̄ nō admittit sub-
stitut⁹ idē scdo casu secundum eū. ¶ Addatis etiā q̄ imo.in
d.l.gdā testō:ēt t3 3 bar.t adherere vr vltime distōni sue hic
posite:t illa opi.comprobari vr in.l.p:.C.de impu.per ea que
dixi.s.et etiā p tex.i.l.si.in pri.de vul.t pu.t illū ad hoc ēt not.
imo.l3 Bar.ibi aliter videat intelligere adherens sue opi.hic
17 posite. ¶ †Itē ad id qd dr hic ang.qā subsi.vulg.esset alter-
natiua quo casu dicit q̄ non admittit substitutus si cōdō exi-
stat p.l.pe.ff.de inin.test.secū dū intellectū gl.in.l.pe.C.de ipu.
t.d.l.pr filia.§.si.qm natura alternatiue est q̄ sufficiat verifi-
cari in vno.l.si ta g ducēta.§.vtrū.ff.de re.du.nisi ḡm eū substi
tut⁹ esset extrane⁹ et instituti essent de liberis qm tunc ofidit
cōdōnē euenire in psona vtriusq3 p.d.l.si is qui ducenta.§.itē
si pater. ¶ Addatis q̄ imo.in.vij.col.transit simpliciter cum
Ang.in hoc:s3 ipsemet in hoc.§.in.xij.col.dum tractat de pu-
pillari t3 3ū:vt referrā in materia pupillaris:et veritas hu-
ius pēdet ab intellectu.d.§.itē si pr de quo dicā in materia pu
pil. ¶ Pau.hic in substōne fcā alternatiue trāsit cū opi.ang.
et reputat valde no.id q̄ dt ang.p.d.§.itē si pr.t p hoc sit ex-
18 peditū illud q̄ sit dōm in materia vulgaris. ¶ †Nec dōm est
a gd in pupillari [a] t exēplari fcā pluribus in q̄ omitto q̄ no.per
bar.hic:t ei⁹ sequaces. ¶ Et addatis q̄ ang.hic cōcludit q̄
si est fcā p verba simplicia tunc h3 locū in psona primi dece
dētis qm cedit testōr primo decedenti fratrem superuenientē
successurū esse.l.q duos in pri.ff.de reb.du.q: nō est verisimile
testōrem voluisse alienā successionem sue postponere.d.l.cum
acutissimi.t multofortius dōm est idē qū est fcā dicta substō cū
aditiōe copule vel nois collectiui quo casu donec superest vn⁹
ex institutis substitutus repellitur.d.l.pen.C.de impu. S3 oi-
bus mortuis attendendū est:q̄ si mortui sunt simul tūc substi
tut⁹ inuitat:vt succedat cuilibet virtute substōnis:et tūc he-
reditatē oim substitut⁹ hēbit.d.l.q duos.t.d.l.pe.Si autē de-
cesserūt ordine successiuo tūc nouissimo decedēti substitutus
succedit:t in hḟditate hui⁹ nouissimi decedētis inueniet here
ditatē p̄mortuorū.d.l.q duos.t idē dicit si substō fuit facta cū
adiectione alternatiue:vel distributiue per.d.§.item si pr.Si
autē cuilibet pupillo vel furioso sigillatim facta esset substō
res non hēret dubium.d.l.vel singulis.Et idē tenet hic Imo.
in.vij.col.qui solum addit q̄ qñ dicta substō est facta p xba
simplicia:vel cum adiectione copule:vl nois collectiui:t eue-
nit cdō substōnis tm in psona vltimi decedentis poterit hēre
locū substitutio:q: nō supest psona q̄ ex verisimi mente testōris
excludit substitutū arg.hui⁹.§.sec⁹ si supest puta fili⁹ mente
captus:vel fili⁹ pupilli doli capacis iuxta no.p gl.xx.q.ij.in sum
ma:t p Bar.et alios in.l.pupillaris ad si.ff.de vulg.t pu.t p
l.ex scō in pri.e.ti.intelligēdo de filio ipsi⁹ vltimi decedētis.Nā
si superesset solū fili⁹ primi decedētis tpe q̄ decessit vltimum
dicit videri secus:quia admitteret substitutus per istū text.t
per id qd ipse.s.dixit.Et puto qd ipse velit se referre ad id qd
ipse dixit circa illam nouam solutionem traditā in.l.pen.C.de
impu.Sed p ea q̄ dixi circa illā solu.puto q̄ ipse in hoc vltio

non bene dicat qm substitut⁹ esset fili⁹ vel nepos testōris:et p
d.l.pe.iuncto isto tex.declarato:vt hic p Bar.in.iij.op.bñ facit
q̄ no.Bar.signāter in.d.l.pe.in princ.C.de impu.vbi dicit qd
si in terminis illi⁹.l.decessisset primo filius pubes scdō decessit
impubes admitteret substitut⁹ ad hereditatē impuberis per
istū.§.nisi dict⁹ pubes decessisset cū liberis:q: tūc excluderet
extraneus substitutus a portione impuberis vltimo decedē-
tis:ar.l.tale pcis.§.fin.ff.de pac.et ar.d.l.gnaliter.§.cū aūt.S3
si substitut⁹ esset de liberis nō credit Bal.q̄ tunc excludatur:
ar.l.iij.C.de inoff.test.t.l.assiduis.§.exceptionē.C.qui pot.in
pig.et idē tenet Sal.in.d.l.pe.qui dicit idē esse de mente Bar.
hic:t cū Bal.in.d.l.pe.trāsit etiā Bar.hic qui dicit quod etiā
opi.Bal.inquātū voluit q̄ si substitut⁹ eēt de liberis admitte
ret etiā si primus fili⁹ decessisset pubes superstitib⁹ ex se libe-
ris p istū tex.quem probari dicit:q̄ si substitut⁹ esset de libe-
ris admitteret ipse substitut⁹ etiā si prim⁹ decessisset pubes
supstitib⁹ ex se filiis.Sed in 3riū facit illud qd tenet Imo.hic
in.iiij.t.vij.col.et in ante pe.col.dū dicit q̄.d.l.pe.h3 locum etiā
si substitut⁹ esset tertius fili⁹:q: testōr vr voluisse conseruare
ius legitimarū successionū inter filios vt ibi.et.d.l.vel singu-
lis.et sic mortuo p̄rio in pupil.etate nō admitteret substitut⁹
qui etiā esset de liberis,vt t3 pau.in.d.l.pe.p.d.l.cum.vbi etiā
qñ vn⁹ est de liberis substitut⁹ p fideicōmissum alteri q est de
liberis testōris rogat⁹ restituere post mortē intellr si rogatus
decesserit sine liberis sicut qñ extrane⁹ est fideicōmissari⁹.S3
r̄ñdeo Bal.substinet q̄ in casu qōnis nre:t.d.l.pe.cdō defi-
cit in psona primi t euenit in psona vltimi:t iō tūc cessat rō cō
seruāde ltīe successiōis inter filios institutos ad exclusionem
substituti.S3 i casu.d.l.pe.euenit cdō in psona primi vñ sub-
stitutus excludit aut cōseruat ltīa successio quā testōr vr vo-
luisse cōseruare.Et eodē mō r̄ñde ad istū tex.q: hoc ēt deficit
cdō in psona primi:t sic cessat rō cōseruāde ltīe successiōis in-
ter ipsos filios institutos:nō ob.d.l.cū auus:q: ibi illa condō
subintelligit in portione assignata grauato q est de liberis te-
statoris:eo q: sicut ptulit testōr fideicōmissario ipsi grauatū
in vita ipsi⁹ grauati:ita vr post mortē in illa portiōe preferre
liberos grauati:sed in qōne Bal.t in.d.l.pe.qñ substō est fcā
p nomē collectiuū ambob⁹ impuberib⁹:et euenit cōdō in pso
na vltimi:tunc admittitur substitutus q est de liberis:l3 extet
alius etiā par in gradu qui sit de liberis,vt probatur hic:est
verū q̄ ēt Ful.in.d.l.pe.reprehendit in vno dictā decisionem
Bal.ibi.s.inquātū Bal.vult q̄ substitut⁹ extraneus excludat
si prim⁹ decessit pubes supstitibus ex se liberis.Nam in 3riū ¶ In pupillari. adō Barba.in repeti.c. Raynu.de testa.
facit ḡm Ful.q: ibi substō non fuit facta sub cōdōne si decesse
rit sine liberis p̄ut fuit hic.Itē q: illa cdō si decesserit sine li-
beris dr tm inesse a.l.qñ tractat de succedendo testōri.d.l.cū
acutissimi.s3 in casu nr̄o tractat de successiōe fratris.ergo nō
d3 inesse cdō si decesserit sine liberis.Tū semp substō ēt pu-
pillaris recipit interp̄tationem vt substitutus pup.excludat
si supest psona que ex p̄sumpta mēte defuncti excludit substi-
tutū puta ex persona q̄ sit de liberis testōris vt est text.in.d.l.
pe.iūcto isto tex.Pro hoc bñ facit etiam q̄ no.Bar.in.l.ij.in
pri.in vi.col.in x.q̄rto dixi.ff.de vul.t pu.vbi Bar.et in hḟdi-
tate pupilli deferēda fratri dicit hēre locū rōnē gnalē.d.l.cum
acutissimi.Et l3 imo.hic in.vj.co.trāseat cū distōne ange.vno
adito vt.s.retuli,tñ ipsemet postea hic in.xij.colū.dicit q̄ in
ista pupillari t exēplari pōt aliter cōcludi:v3 q̄ si euenit casus i
quo expirat substō clarū est q̄ excludat substitut⁹ puta p na
tiuitatē filij vel filij mō.d.l.ex scō in pri.Si aūt nō expirauit sub-
stō:tūc si est 3cepta simplr vel copulatiue vel collectiue si exi-
stat cōditio in psona primi nō venit substitut⁹ maxie si sit ex-
trane⁹.ar.d.l.cū acutissimi.t idē vr ḡm eū si sit de liberis p.d.
l.pe.q̄ indistincte loqt:t q: vr voluisse cōseruare ius ltīe suc-
cessiōis iter fres,vt dcm est.Et multofortius nō veniret si illi
gbus est fcā substō eēnt inuicē substituti.Si xo existat cōdō
in psona vltimi:t tūc veniet substitut⁹ vt hic:q: cū testōr vo-
luerit ipm hēre totū cū putauerit i hḟditate vltimi inuenire hḟ
ditatē primi:t sic hūisset totū ex q̄ substō erat directa:xisimr
voluit q̄ hēret hḟditatē vltimi ex quo nō potuit hēre heredita
tem primi.Si xo fuit alternatiue cōcepta t cōdō euenit in p-
sona vni⁹ vr q̄ ipse veniat si ipse ēt esset de liberis:sec⁹ si eēt
extraneus p.d.§.itē si pr.Si forte ḡm eū posset defendi q̄ ve-
niat substitut⁹ ēt extraneo p eūdē.§.itē si pr.nā ibi nō substi-
tus excludit:q: pp p̄mā dispōnē p̄ambulā fcām an̄ substō.p3
de mēte testatoris fuisse q̄ si solus mascul⁹ nasceret hēret totū:
t filr si filia femina.Et p 3ñs vr q̄ si ambo nascuntur vocent
pariter.l.si ita.ff.de lib.t post.t ideo p successionē postea alter
natiue factam in forma de qua ibi nō est verisile testatorē vo-
luisse vocari substitutū nato masculo:l3 femina non nascatur
vel ec3.S3 vbi a pri.instituerēt duos filios et postea alternatiue

a ¶ Ex p̄sumpta. adde q̄ ponit Bar. for. in repe. l. cū auus. in. lx. col. ii. et seq. ff. de cōdi. et demō. et q̄ cōsuluit Raph. Ful. in cōs. lxxxvi. inci. ex facto pponit. et p Phi li. Cor. in ɔs. cxlvi. in. ii. vol. inci. in hac ɔsultatiōe. ii. col. et seq. et q̄ ponit Jas. in. l. tres fratres in. i. et. iii. col. C. de inoff. test. et l. l. si quid qd in. v. col. in. ix. limita. ff. de in. om. tu. et ibi scripsi plenissime in addi. et Pe. cor. in cōs. ccii. in. ii. vol. incip. plures. et in ɔs. cxxx. in. iii. vo lu. Tho.

b ¶ Forte. adde tu et vide Alex. q est ff Imo. vt h cōsu luit vz in cōs. suo xxxviii. incip. viso themate. l. i. vol. et ibi lati⁹ rūdet ad fundamētū imol. et qd dato q̄ ei⁹ opi. eēt vā illa nō pcederet vbi sub stitutio respiceret fauorē aīe testato ris: q̄ tūc non ex cluderet substitu tus p doct. singu. ang. q̄ exclamat Pau. de ca. l. l. pcī bus. C. de impu. et idē alex. l. l. pcib⁹ co. xxviii. ff. de vul. et pu. vbi lz r̄gulr tacita pupillaris nō excludat mxz d. l. pcib⁹ et l. ii. C. de instit. et substi. tñ fallit qñ ex cō iecturis apparet d ɔria mēte testa toris vt p gl. in. d. l. pcib⁹ p Bart. et alios in. d. l. ii. in pri. int ceteras cō iecturas ponit p eos qñ substitu tio fit ad fauorez aīe testatoris: q̄ dissimiliter est q̄ p̄dilexerit et ppo suerit aiam suam ceteris reb⁹. l. p̄ ses. C. de ser. et aq. l. sancimus. C. de sa. san. ec. et cū sīr mitan extra d pe. et remis. et addu cit Alex. q̄ dicit Bar. in. l. i. col. an tepe. ver. circa or dinem. C. de sac. san. ecc. vbi dt p̄ ferēdū eē fauorez aīe: fauori libero rum: et eādē deci si. ang. et Pau. de ca. seqr idē Alex. in ɔsil. xcii. inci. su per eo de quo q̄ri tur in. iii. vol. ibi dicit illā pcedere ēt qñ substitutio esset facta in oib⁹ bonis et ita sepe numero ɔsuluisse et obseruati vidis se. et bñ facit q̄ di cit Bart. in. d. l. ii. dū ibi dicit q̄ ex quatuor colligit mens testatoris: vt ibi vide p eūz. Fran. Cur.

de substituere vr q̄ substitut⁹ tūc vocet altero repudiante cū hoc sonēt verba. Cū ad veritatē alternatiue sufficiat alteram partē esse verā: nec mens testatoris hic repugnare vr: et ita vr esse de mente tex. ibi in v. pōt adit. Nec ob. l. gñalr. in princ. C. de insti. et substi. sub cōdi. fa. et. l. lucius luiti. §. i. de he. insti. vbi alternatiua resoluit in cōiunctā q̄ illud est ibi ex presumpta mēte testatis que facilius p̄sumit in casu illo: q̄ agit de aufe rendo portiōe delata instituto. Sz hic nō aufert portio illi qui agnosceret: sed solū portio alteri⁹ nō agnoscētis q̄ non vene rat a pric. ad ipm substitutū pupil. sed ad fratrē suū. Et p hoc etiā dicit patere qd in vulgari alternatiue ɔcepta: et sic innuit qd in vulgari attēdit an pcesserit dispositio alternatiua: puta si mihi filius: aut filia heres non erit hrs esto: et subiunxit, et si fili⁹ aut filia nascet hrs esto: et tūc nō sufficit q̄ in psona vni⁹ euenerit cōditio. Sz si testator instituat filios ambos puta si dicat filiū et filiam instituo et si alter eo: ū hrs nō erit titi⁹ hrs esto: tūc sufficit q̄ cōditio substōnis eueniat in psona vnius p. d. §. si pr. et ita limitabit opi. Ange. quā ff. retuli in materia vulgaris: et iste intellect⁹ satis vr applaudere lre in. d. §. itez si pr. Tū Bar. ibi post glo. intelligit q̄ etiā si simplr facta esset instō filiorū q̄uis non alternatiue adhuc haberet locum illud qd ibi dr in fine lre. Et p eo posset adduci: q̄ alternatiua pro lata inter personas institutas hz vim copule. l. cum qdā. C. de verb. sig. ergo nō dz ibi eē differētia an pcesserit instō alterna tiue an copulatiue: et p ɔ̄ris illud: q̄ dr in. d. §. itē si pr. ibi sed pclu ius ec. sicut corrigit illud qd dictū est in prin. illi⁹. §. ita in effectu eadē rōne corrigit id qd dicebat in. d. ver. pōt. Et p ista opi. facit. d. l. pe. C. de impu. iūcto isto text. Nec obst. ibi: qd fuerit plata dictio collectiua: q̄ rūdeo qñ eēt facta substō in tota hrdiate: vt fit ibi non ob. dictione collectiua si conditio substōnis eueniat in psona vni⁹ tñ admittit substitut⁹ vt hic dūmō nō supsit psona q̄ ex p̄sumpta mente defuncti excludat substitutū per. d. l. pe. sm cōem intellectum. Preterea vt sta tim dicā etiā illa. l. pe. hz locū q̄uis substō nō fuerit facta per nomē collectiuū: et sic vr q̄ vā sit opi. Bart. in. d. §. itē si pr. et Ang. hic: vt retuli in materia vulgari: et hec no. p itellectu. d. §. itē si pr. d q̄ forte alibi pleni⁹ nō tāgit. ¶ In ceteris sequor distinctionē. ff. datā q̄ etiam magis ex pte colligi pōt ex verbis Bar. hic de cui⁹ mēte etiā est: q̄ qñ substō pup. est facta pluri bus nō admittat substitut⁹ si eveniat cōditio in psona primi etiā si non fuerit facta substō p nola collectiua: sed simplicia: vt est gl. no. in. l. si pr lpuberes. in gl. i. ff. de vulg. et pu. q̄ exten dit. d. l. pe. etiā ad casum qñ substō eēt feā sine nole collectiuo: quia adhuc satis est q̄ supsit psona q̄ ex p̄sumpta mente de functi substitutū excludat: et ita etiā tenēt Bal. et Mod. in. d. l. pe. pro quo etiā allegauit. l. pr filiū. §. si. ver. q̄ si fratre. ff. ad. l. fal. lz Bar. et Ang. i. d. l. pe. alr videant velle. s. q̄ qñ pupillaris est facta p vba simplicia hz locū substō si eueniat cōdō in p sona primi sicut in fideicōmissaria. l. luci⁹. §. gaio. ff. e. et nō bñ. et non ob. d. §. seio. q̄ ibi non superat psona q̄ ex presumpta men te testātis excluderet substitutū: vt statim dicet in fideicom 19 missaria. ¶ †Nūc vidcndū est vltimo loco qd in fideicōmissa ria: an quo Ang. hic plenius quā Bar. distinguit q̄ si est facta pluribus simpliciter: vt si testator plures instituit postea di cat q̄ si decesserint sine liberis substituo p fideicōmissum ta lē et postea decessit vnus sine liberis admittat substitut⁹ per d. §. gaio. et. l. si. §. filiū de leg. ii. et hoc dicit pcedere etiā si testa tor voluerit integrū relictū ad sobstitutū ptinere q̄uis nunc integrū pcipere nō possit mouet p. d. §. filiū. vbi visus est testa tor signo vniuersali gcqd ec. lz sm eū Bar. in. d. l. quidā testa mento. de vulg. et pup. p illū tex. voluerit ɔ̄riū, s. qñ testator vo luit in integ. peruenire: sed nō bñ dixit Bart. p. d. §. filium sm Ang. q rūdet ad. d. l. quidā testamento. q̄ ibi fuerūt duo gra dus substitutionis vñ nō dz inuitari scds donec aliqd existat de primo: q̄ primū gradū ceteris p̄dilexit: et q̄ ibi nedū totuz assem voluit ad vltimū pertinere: imo plusq̄ assem illud plus significat voluntatē defuncti fuisse q̄ solum vltimus debeat inuitari: et hoc voluit tex. expresse sm eū: et cū Ang. trāsit in ff Imo. hic, qui tñ addit nō esse verū: q̄ in. d. l. qdā testō plusq̄ assem distribuerit testator: vt ibi pz: nā dum text. ibi dicit in plures q̄ tres vncias intelligit q̄ oēs substitutos in. ii. gra du substituit plusq̄ in quarta: q̄ substituit in toto: vt pz in tex. nō aūt intelligit q̄ illos q in scda pte tertū gradus fuerunt instituti substituerit in plures q̄ in trea vncias: pz quia dicit

tex. q̄ eos substituit in quarta: et dum tex. ibi dicit ex eo quod plures q̄. xii. vncias inter eos distribuisset exponit. i. distribu te essent: sed si diceremus substitutum in. iii. gradu venire: et sic testator trāsiuisset ad dispendiū qd non fuit de eius mente nō intelligitur tex. quod velit testatorem distribuisse in veritate vltra. xii. vncias: et ita sentit gl. in verbo distribuisset: et etiam doc. ibi: vñ rūdet etiā melius Imo. hic in. d. l. quidam testō: ad illam. l. q̄ ibi loquit in substi. vulg. in qua testator disponēdo expresse de toto: vt ibi fecit videtur ibi voluisse conseruare ius accrescēdi si dispositio sup toto nō potuisset hre effectū: aliud in fideicōmissaria q̄ hz locū demū post aditā hereditatē. l. ille a quo. §. si de testō. ff. eo. quo casu regulr cessat ius accrescen di. l. i. §. ii. ff. de vsufru. accre. ergo cessat isto casu ista coniectu ra: tñ Bald. in. d. l. qdā testō. in. d. l. pe. in. alii. col. simplr trasit cū Bar. sed non vr qd possit sustineri maxime p istū tex. in v. oēm hereditatem. et ita ɔ Bar. tenet Ange. Imo. Raphae. cu. Pau. in. d. §. gaio. et mathe. de mathes. in suis not. no. clxxii. et ita sepenumero consului. ¶ Fallit aūt. d. regula: q̄ dictum est p. d. §. gaio. vocari substitutū primo qñ supesset psona q̄ ex p̄ a sumpta [a] mente defuncti excluderet substitutū p. d. l. pen. sm Bart. et Ang. hic: et. h. d. Imo. esse verum qñ institut⁹ esset de b liberis, put loquit. d. l. pe. et idem forte [b] sm eum si essent tales quorū vnus alteri succedere posset de iure cōi vel municipa li: vt si testator istituit duos fratres suos: vel instituit duos fratres filios cuiusdā extranei: nā ex vi vborū regrit l verisi⁹ psona vrificari ɔditionē p ea q̄ supradicta sunt circa vulga rē substi. et ita vr dicēdū ex interptata mente defuncti ex quo supstes pōt venire ad portionē pcedētis. et dicit hoc satis esse de mēte Bar. hic et potissime p id qd dicit Bar. de iure accre scēdi: secus qñ essent oēs extranei quorū vn⁹ alteri succedere non posset: nā primo decedēte lz nō supsit alter nō superest p sona que verisilr ex p̄sumpta mēte testātis excludat substitū: 20 et ita proprie loquit text. in. d. §. gaio. et in. d. §. filium. † et per hoc dicit videri q̄ si vir et vxor fuerunt instituti et rogati de restituēdo post mortē eorū alteri: qd si decedat alter eorū alte ro supstite forte nō veniet substitutus si alter inuitetur ad suc cessionē alteri⁹ iuxta. l. i. C. vñ vir et vxor: qd dictum est valde no. si est verū tñ dicit: q̄ nō audet illud ex toto firmare: q̄ non reperit tactū et forte sm eū ɔ̄riū est de iure veri⁹: q̄ quilibet vi det grauatus de portione sua q̄ sibi esset assignata. l. ab eo. C. de fideicō. nec vr venire in fideicōmisso tūc portio alterius ex quo de illa non est rogatus: et q̄ illam nō est habiturus ex di spositione defuncti: sed potius ex mēte legis: et ex tacita mente coheredis decedentis ab intestato. l. conficiuntur in princip. et l. si quis cū nulla in prin. ff. de iure codi. ideo non dz venire ad fideicōmissariā p ea q̄ dicta fuerūt in. l. cū q nouissimus. ff. eo. per illū tex. cū ibi no. et p hoc dicit posse dici idē quādo institu ti essent de liberis si nō essent inuicē substituti: q̄ tunc portio vni⁹ deueniret ad aliū ex dispositiōe. l. p ea q̄ dicta fuerūt i. d. l. cū q nouissim⁹. et bñ facit sm eū. d. l. pr filiū. §. fin. ¶ Addatis q̄ illud quod dicit de viro et vxore q̄uis dicat nō esse tactū: tñ in veritate tāgitur per Bal. in. d. l. pe. in vlt. col. et ibi vr decide re: q̄ isto casu nō hz locū. d. limitatio. vnde cōclude q̄ de mēte doc. esse vr q̄ qñ dr q̄ si supest psona q̄ ex p̄sumpta mēte testā tis excludat substitutū nō sufficit q̄ cōditio eueniat in perso na vni⁹ tñ itelligit qñ illa psona q̄ dz seu vult excludere sub stitutū est de liberis testatoris p. d. l. pe. et p. d. §. item si pater. et ita est de mēte Bar. hic in si. dū dicit: aut supest aliqs de libe ris ec. et idē tenet Ange. hic dum tractat de vulg. substitutiōe. idē etiā sentit Bald. et Saly. in. d. l. pe. Pro hoc facit id qd no. Cy. in. l. gñalr. §. cū aūt. in. iii. q. C. de instit. et substi. sub ɔditio. fac. et Ange. et Imo. in. l. ex facto. §. si qs rogatus. §. eod. vbi di cūt q̄. d. l. cū acutissimi. et alie leges q̄ in hoc pposito allegan tur p doc. nō hñt locū in trāsuersalib⁹ ei⁹ q cōdidit testū. ar. l. fratres. C. de inof. testa. sz solū in liberis: nec ob illud qd dicit Barto. de iure accrescēdi: q̄ lz doc. nō rūdeāt potestis rūdere q̄ vbi vocabat superstes ex tacita dispositiōe testatoris. l. per ius accrescēdi: q̄ est quoddā ius substōnis. l. si titio et meuio. §. Jul. de leg. ii. Preterea illud qd dicit Bart. de iure accrescen. est damnatū per multos vt statim dicam: et pz ex his q̄ dicta fuerūt circa substōnē vulgarem non tñ mihi placet restrictio quā facit vltimo loco Imol. hic dū dicit q̄ qñ instituti essent de liberis si nō sint adinuicē substituti: et decedat primus sine liberis: et sic in ei⁹ psona eueniat cōditio admitteret sub stitut⁹: nā ɔ̄riū est de mēte Bar. et oim hic: dū dicit qd non est dria inter pupillarē et fideicōmissariā: et ideo voluit qd sicut in pupillari vno decedēte nō admittit substitut⁹ alio filio super stite. d. l. pen. q loquit etiam qñ nō fuerūt adinuicem substitu ti ita volūt q̄ sit in fideicōmissario: nec ob. id quod legitur: et no. in. d. l. cum qui nouissimus, q̄ non loquitur quando substitu

no fuit

tio fuit facta in om̄ibus: sed vltimo decedēti tm̄. vñ tūc in fidei-
commissaria substōne non pōt dici ꝙ eueniat portio primi: sꝫ
in .q. nostra fuit facta omnibus. nec ob. etiam in .d. l. pf. §. fin. ꝙ ibi
loquit̄ solum quo ad contributionem faciēdam ad submouen-
dam falcidiam quo casu bene distinguit̄ an portio non grauan-
tis accedat de iure communi portiōi grauate: ⁊ tūc nō augent̄
legata relicta in portione grauata vt ibi: ⁊ l. i. §. coheredem. co.
ti. aut accedit ex dispositione testatoris, ⁊ tunc augetur. l. ꝙ ni
terutro. eo. ti. ⁊ in .ii. §. si. eo. ti. alle. in princi. sed nō dicit̄ ibi ꝙ si
nūc substitutio est facta duobus, sufficiat ꝙ eueniat conditio
in persona primi: ⁊ si supersit alius qui sit de liberis testatoris
quādo nō sunt adinuicē substituti: ⁊ sic puto verū esse, ⁊ cōem
illā ꝯclusionē: ꝙ si supest aliqs de liberis testatoris nō habeat
locū rīs posita in .d. §. gayo. bñ facisit no. p bal. in .l. i. i. vi. col. C.
de ꝯdi. inser. Pau. hic in lec. bo. ⁊ in .d. l. si cū pf filiā. §. fin. p ibi
no. per glo. in v̄bū. substitutū ⁊ Pau. in .d. l. si pater impuberes
⁊ in consil. ccclii. inci. si cōtingat ⁊c. tenet cōtrariū: vz ꝙ solum
habeat locū .n. conclusio in pupillari substitutione: sed non in
fideicōmis. facta absqꝫ noīe collectiuo per .d. §. gayo. qꝛ fm eius
mimis restringeret istū text. velle intelligere ꝙ ibi intelligat̄ in
extraneis. ¶ Adhuc alia dicā q̄ retuli in .d. l. pe. vbi reꝓhendit
opi. suā. nec ob. gl. in .d. l. pater filiā. dū facit diffā inter pupilla-
rē ⁊ fideicōmissariā: qꝛ etiā gl. hic ꝙ ibi l vna solōne facit eādē
differētiā cōiter dānatur per doc. hic: ⁊ super ea dixi in .d. l. pe.
¶ Fallit in scōa regula dicti. §. gayo. fm Barto. hic qñ locum
haberet ius accrescēdi etiā post acqsitū emolumētum cuilibet
eorum quibus facta esset substō: p .l. codicillis. in princ. in v̄sic.
nē q̄ sit. ff. de vsuf. leg. Et istud reprehendit Ange. hic per .d. §.
gayo. ⁊ p dictū. §. filiū. qui indistincte loquit̄, ⁊ rñdet ad versic.
itē q̄ sit. ꝙ ibi intelligit̄ relicta fuisse habitatio domorum libe-
21 ris: ita vt ad nouissimū puenire. † Et hoc pꝫ ibi ex dictione
n hoc amplius* que est repetitiua cōditionū adiectarum in pre-
cedenti relicto. l. si tibi pure. cū ibi not. de leg. iii. v̄ñ nimirum si
quousqꝫ aliquis ex liberis superest excludit̄ substitutus quem
nō inuitauit nisi post mortem omniū: ⁊ hanc responsionē etiā
ibi sentit glo. ⁊ si diceret̄ quare substō ibi non venit ad partem
proprietatis illius domus cum ad proprietatem etiam fuisset
vocatus substitutus a testatore non tangit hic Angel. sed di-
cit hic Imo. ꝙ pꝓter hoc bar. in .d. l. codicillis. reprehēdit opi.
glo. ibi positā: ita dicit Imo. q subdit ꝙ fm eum pōt sustineri,
ꝙ ideo ibi substitutus nō venit ad proprietatem, quia testa-
tor voluit plenā ꝓprietatē ad substitutū pertinere ꝙ pꝫ quia
relinquit post mortē omniū cū ergo non possit habere plenam
ꝓprietatē ꝓpter repetitionem factam p verbum hoc amplius
adiectum in legato habitationis: ideo non admittitur substi-
tutus, ⁊ licet fm eū tex. in .d. l. codicillis. nō videat̄ approbare
opi. Bar. ⁊ maxime, qꝛ ibi vr̄ potius agi de iure nō decrescen-
22 di, eo † qꝛ habitatio est qd indiuiduum. argu. l. vsus pars. ff. de
vsu ⁊ ha. ⁊ melius pbat̄, lꝫ ipse nō alleget .l. i. §. si vsusfructus.
cū glo. in v̄. vsus. ff. ad .l. falc. vbi patet ꝙ est quid indiuiduum,
tñ sibi videt̄ ꝙ dicū Bar. sit cōnabile cum videat̄ eadē rō q̄ in
vulgari, ⁊ per consequēs idem est dōm .l. a titio. ff. de verb. obli.
¶ Addatis ꝙ Imo. minus perfecte refert mentem Barto. in
n .l. codi. vt ex eius inspectione patet. Raph. cu. in .d. §. gayo. vi
detur amplecti tam solu. glo. in .d. §. codicillis. ꝙ etiam dictam
aliam solutionē. ⁊ sic per ius nō decrescendi nō per ius non ac-
crescendi: vt dicit Bar. certe non video ꝙ aliqd obstet solutio
ni tradite per gl. in .d. l. codicillis. qꝛ dictio hoc amplius ꝙtum
ad legatum habitationis operat̄ vt videat̄ repetitum quo ad
nouissimum transferri licet talis repetitio non possit videri ibi
facta quo ad ꝓprietatē domus duplici ratione quam ibi ponit
Bar. ¶ Ratio aūt quare ibi nō uehebatur post mortem vnum
pars ꝓprietatis domus pōt esse vltra illam quā reddit Imol.
aliā quā reddidit ibi Bart. s. ꝙ illud fideicom. ꝓprietatis erat
relictum ab herede nō a liberis: ⁊ qꝛ vnū erat fideicō. relictum
ab vno. s. ab herede post mortē liberorū nō dꝫ respicere vnū effe-
ctum tm̄, ideo nō resoluit̄ in singularitates vt ibi. ¶ Sed in .d.
§. gayo. fideicō. erat relictū ab herede non a liberis p testatorē
a pluribus heredibus, ⁊ sic dicebat̄ respicere plures diuersos
effectus, qꝛ intelligūtur plura fideicōmissa. s. vnum in persona
cuiuslibet grauati merito illa pluralitas resoluit̄ in singulari-
23 tates vt ibi. ⁊ l. falsa. §. fi. de condi. ⁊ de. ¶ † Et sic patet quod
illud ꝙ hic dicit Bar. de iure accrescen. nō pbat̄ p .d. l. codicil-
lis. ⁊ lꝫ Imo. dicat ꝙ vr̄ pbari per id qd̄ dr̄ ibi. ¶ Tñ aduerte
quia ipsemet Imo. est sibiipsi ꝯtrius: qꝛ ipsemet hic in antepe.
col. tenet ꝯ Bar. in eo ꝙ dicit Barto. in vulgari ꝓpter ius ac-
crescen. opꝫ ꝙ ius ꝯditionis eueniat in persona omnium ⁊ re-
tuli. ff. in materia vulga. substōnis vbi in hoc tenui ꝯ Bartol.
l. ii. §. si duo. ff. de bon. poss. fm tabu. ⁊ in .l. vnica. §. in primo. ⁊ §.
pro. ii. C. de cadu. tollen. Et sic videtur ꝙ limitatio hec non sit
vera quam etiam ipsemet Imo. in finalibus verbis reprehen-
dit per id ꝙ tenui. ff. in vulgari propter ius accrescen. oporte-
re ꝙ cōditio eueniat in psona omnium vt. ff. retuli in materia
24 vulgaris, vbi tenui ꝯ Bar. ¶ † Et confirmari potest: qꝛ ius
substōnis est potentius ꝙ sit ius accrescendi. l. ii. §. si duo. ff. de
bo. poss. fm tab. et .l. vnica. §. in prio. ⁊ §. pro scōo. de cad. tol. et
sic vr̄ ꝙ limitatio Bar. hic nō sit vera. quā etiā ipsemet Imo.
hic in finalib⁹ verbis reprehendit p id qd̄ tenui. ff. in vulgari.
Itē circa hāc substitutionē fideicōmissariā addidit aliud mē-
brū principale Ang. qñ est facta cū expressione copule: vel no
minis collectiui: et cōcludit ꝙ tunc nō hꝫ locū in psona primi
morientis ex quo superest alius institut⁹: et hoc fm eum voluit
sentire gl. hoc dū rñdet ad .d. l. pe. ¶ Sed in psona vltimi mo
rientis sine liberis sufficit ꝙ sit purificata conditio ex quo nul
lus extat q hunc substitutū excludat ex ꝓsumpta mēte testan
tis vt hic. ¶ Et istud inquit esse verū de benignitate non de
rigore p istū tex. ⁊ tunc demū inuitabitur substitutus quando
fuit substitutus in tota hereditate: secus si in portione tantum
vltimi fuisset substitutus cum hac conditione si vterqꝫ decesse-
serit. ¶ De quo vltimo fuit dictum qñ gl. ibi etiā fuit decla-
ratū qñ dicat̄ supesse psona q̄ ex ꝓsumpta mēte testātis exclu-
dat substitutū: ⁊ de eo fuit etiā dictū. ff. in prima fallen. circa
fideicōmissariā substōnē. ¶ Addit Imo. hic ꝙ dum Ang. cir
ca principale mēbrū dicit ꝙ nō hꝫ locū psona primi decedētis
erit verū si ambo instituti sunt de liberis vel sint tales ꝙ vnus
alteri posset succedere: alias vr̄ secus p .d. §. gayo. ꝙ eadem est
ratio, siue sit simplr̄ facta: siue copulatiue, siue ex adiectiōe no
minis collectiui cū vtrobiqꝫ ex vi v̄borū requirat̄ cōditionem
existere in persona vtriusqꝫ lꝫ fm eū Bar. ⁊ Ang. alr̄ sentiāt.
et sic qñ admittit̄ substitutus in dictis casib⁹ solū ex interpre
tata mēte testantis q̄ vr̄ esse ꝙ sicut testator voluit substitutū
hr̄e totū vtroqꝫ mortuo ita et partē altero mortuo. ¶ Adda-
tis ꝙ dum Imo. dicit ꝙ ex vi v̄borū siue substō sit facta sim-
pliciter, siue copulatiue, siue collectiue reqrit̄ cōdōnē existere
in persona vtriusqꝫ: lꝫ fm eū Bar. ⁊ Ang. alr̄ sentiāt ꝙ inten-
tio eius fuit ꝙ Bar. hic dū loquit̄ de substōne fideicōmissaria
scā p noīa collectiua distinguit. Aut tu q̄ris ex vi verborū aut
ex mēte: sꝫ qñ loquit̄ de substōne facta simplr̄ vel cum copula
non facit talem distōnem. ¶ Ang. vero in substitutione facta
per copulam vel collectiue distinguit. Aut queris ex vi verbo
rum, aut ex mēte: sed in substitutione facta per verba simplicia
nō facit huiusmodi distinctionē: tñ ꝙ habem⁹ attēdere mentē
⁊ nō verba: vt hic non videtur mihi multum vtilis hec discus-
sio ⁊ veritas eius etiā colligi pōt ex his q̄ dixi circa vulgarem
25 substitutionem. ¶ † Item adde quod Pau. in .l. si qui duos. in
prin. ff. de vulg. ⁊ pupil. tenuit ꝙ quando est facta substitutio
fideicommissaria duobus extraneis per nomen collectiuum: ⁊
eueniat conditio in persona primi non admittitur statim sub-
stitutus: sed stat in suspenso portio istius primi decedentis si-
ne liberis penes heredes suos: ⁊ si alius etiam postea decedat
sine liberis substitutus habebit vtranqꝫ portionem: ⁊ hoc di-
cit esse subtile, ⁊ ab aliis non consideratum vt retuli plenius in
d. l. pe. vbi cōtrarium tenui put etiam cōtrarium videtur vel-
26 le. Bar. ⁊ alii. ¶ † Aliud est membrum circa hanc fideicōmis-
sariam substitutionem. s. qñ facta esset per verba disiunctiua
vel distributiua: ⁊ tunc cōcludit Ang. ꝙ ꝓmo decedēte sine li
beris veniat substitutus: ⁊ excludit̄ coheres. ¶ Nisi instituti
essent de liberis per .d. l. si is qui ducenta. §. itē si pater. ⁊ cū eo
transit hic simplr̄ Imo. in prin. vltime char. Sed de intellectu
§. itē si pf. dic vt dixi. ff. circa pupillarē. ⁊ ipsemet Imol. hic in
fi. se correxit ⁊ tenuit ꝯ Ang. dū Ang. allegat .d. §. itē si pater.
¶ Et mouet̄ Imo. p id ꝙ ipsemet Imo. dixit in materia pu-
pillari circa intellectū illi⁹. §. itē si pater. ¶ Tamē ex his que
dixi circa pupillarē, pꝫ sustineri posse opi. Ang. put ibi tenui.
¶ Addatis etiā ꝙ in ista fideicommissaria substōne ipsemet
Imo. hic circa vlt. col. dicit alr̄ posse in omnib⁹ mēbris distin-
gui vz si simplr̄ vel collectiue vel cū additione nominis colle-
ctiui fiat si extat ꝯditio i psona primi si sint substituti inuicem
nō veniet substitut⁹ dat⁹ l scōa substōne fctā ambob⁹. ¶ Alr̄
etiā si sint de liberis. vt fm eū vr̄ pbari p istū text. a ꝯtrio sensu
⁊ qꝛ tūc vt quilibet de parte sua grauat⁹ ⁊ de alia q̄ sibi p testa
torē nō est relicta. arg. d. l. pf filiū. §. fi. ⁊ .l. si sic. de leg. iii. ⁊ cōrū
q̄ dicta fuerūt in .l. cū qui nouissimi⁹. ¶ Et hoc est clarū si erāt
de liberis qui poterant testari: qꝛ inter tales non pōt dici ius
legitimarū successionū esse ꝯseruatū qꝛ hereditas ꝯfert̄ pot⁹
ab illo decedente ab intestato q̄ a testatore. argu. l. consiciun-
tur. in prin. de iure codi. Si vero erant de liberis qui non pote
rant testari videt̄ sec⁹. arg. l. si fundū per fideicōmissum. §. fin.
ff. de leg. i. ¶ Vel fm eū forte de iure dicendum est idem ꝙ in
aliis: quia vt dictum est quilibet videtur rogatus de parte sua

n ¶ Ex dictione hoc amplius. adde. l. verbum amplius. ff. de verb. sig. l. si seruus. in .§. si ita scriptum. ff. de leg. i. l. cū inter. et ibi doc. de verb. sig. ⁊ Ange. cōs. cclxx. incip. precedenti dictioni.

et non de alia que nõ est sibi relicta aliquo casu per testatorem testator voluit substitutũ habere totã vtroqꝫ mortuo: qd̃ hoc nõ esset. ¶ Quia nõ caderet in fideicõmissum pars primi decedentis: licet reperiat in hereditate vltimo decedentis ex quo illã non habuit ex dispõne defuncti: sed potius ex dispositione legis per ea que dicta fuerunt in.d.l.cum qui nonissimus.in.d.l.pater filium.§.fi. ¶ Et si diceretur hoc esse verum si post pupillarem etatem moriatur, sed si.i.pupillarem etatem videtur ꝙ cẽseatur alter habere partem primi a testatore.d.l.si fundus per fideicommissum.§.fin. et sic videtur ꝙ veniat in fideicõmissum. Potest responderi ſm eũ ꝙ non videtur hoc posse euenire: qꝛ iste vltimus censeret tũc nolatim grauatus: et non potuit nominatim grauari de tali hereditate per id quod habebat in.d.l.si sic.§.fi. ¶ Bene facit.d.l.pater filium.§.fin. ¶ Et pro hoc facit ſm eũ: qꝛ testator verisĩlr non debuit putare in portione vltimi debere reperiri portionẽ primi. ¶ Ita ꝙ veniret substitutus ad illam ex eo: quia veniret ad partem vltimi: cum vltimus solum in sua parte sit rogatus, et nõ intelligitur rogatus de alia q̃ nõ venit ex dispõne testantis: que rõ cessat in vulgari et exẽplari cũ illa sit directa: et sui natura trahat ad se totũ ꝙ reperit in hereditate vltimi: et p cõsequẽs in fideicommissaria cessat ratio que tangitur in.d.l.penul.C.de impub. ¶ Et hoc qñ nõ fuerunt inuicem substituti. Si vero esset alternatiue cõcepta dicit videri dicẽdũ prout dixit.ff.de pupillari.qꝛ eadem est rõ etiã si esset casus in quo l fideicõmissaria esset locus iuri accrescendi. ¶ Quia idẽ iũs cũ sit eadẽ rõ: et ita residet ipse hic in fi. ¶ Sed aduerte qꝛ non vr verũ primũ dictũ suum inquantũ vult ꝙ etiam si sine liberis decesserunt non sint inuicem substituti admittat substitutus si eueniat conditio in persona primi: et tenuit in.d.l.pen. vbi respõdeo ad alleg. per Imol. hic. Et pro hoc facit qꝛ Ray. vt refert et sequitur Imol. hic super glo.mag.in fi. voluit iste tex. locũ habeat etiam si prima substõ reciproca facta nõ fuisset: vt dixi super glo. fan fi. circa vltimam sol. datam o d.l.pen. Qñ vero dicta substõ est facta alternatiue dicatis vt dixi.ff.de pupilla in qua est eadẽ ratio: et hoc quãdo cessat ius accrescendi: seu quando haberet locum ius accrescẽdi tunc prout dixi supra in vulgari in qua est eadẽ ratio in reliquis dicatis vt dixi in.l.penul.

1 ☞ Fideicommissum relictum pluribus: vel vni ex eis intelligitur primis deficientibus: et inter personas inter quas est affectio ordinata.

2 Ordo denominationis designat ordinem affectionis.

3 Ubi in fideicommisso sunt plures gradus seruari debet ordo vt priores preferantur.

4 Alternatiua posita inter personas honoratas non resoluitur in copulam seu coniunctam.

5 Legatum non potest conferri in expressam voluntatem heredis: in tacitam sic.

6 De statuto ciuitatis ꝙ omnes antiani vel septem ex eis possint talem actum facere.

7 Iudices delegati semper debẽt habere cõmodũ sportularum.

1 Peto. † Fideicommissum relictum pluribus vel vni ex eis intelligit primis deficientibus: et inter personas inter quas est affectio ordinata. h.d. Et est casus not. dignus. ¶ In tex. ibi extiterit. subaudi si omnes filij extiterint tẽpore mortis vxoris omnibus debeat: et si aliqui decessissent filijs solis q supercessent restituatur nõ autem poterit vnum ex filijs eligere superstitibus pluribus: quia inter filios testator noluit dare electionem vxori: secus inter nepotes et agnatos deficientibus filijs: nam deficientibus filijs poterit vnum eligere ex nepotibus quem voluerit: et deficientibus nepotibus poterit vnum eligere ex reliquis agnatis quem voluerit. ¶ † Glo.

2 quod ordo denominationis designat ordinem affectionis: de quo vide in iuribus alleg. in glo. in.l.cum pater.§.a te peto.de lega.ij. et in.l.quoties duobus.in prin. vbi tex. not.ff.de vsuf. et in.l.gallus.§.quidam recte. et ibi per docto. de liberis et posthu.

3 ¶ † Secundo not. quod vbi in fideicommisso sunt plures gradus seruari debet ordo: vt priores preferantur: et priores intelliguntur qui primo scripti sunt: et ideo no. ordinẽ scripture esse attendendum: de quo plene in.l.ij.§.prima. et de vulga. et pupil.

4 cum concordan. quas ibi dedi. ¶ † Tertio no. quod alternatiua posita inter personas honoratas non resoluitur in copulã, seu coniunctam: et hoc ideo quia posita est inter quas cadebat affectio: alias secus, vt habetur in.l.cum quidam. de verbo. significa. que ita limitatur per istum tex. ¶ Addatis etiam quod potest limitari.d.l.cum quidam. in alio casu videlicet quando non solum alternatiue verum etiam copula adiecta esset vt qꝛ testator dixit titio et sempronio vel alteri eorum lego tunc alternatiua retinet propriam naturam. Et operatur quod altero excluso a legato alius non exclusus admittatur insolidum per ius accrescendi ac si sibi soli legatum esset: vt est tex. in.l.si fundũ sub conditione.§.his verbis. de le.i. per quem Bald. ibi ita limitat.d.l.cũ quidã. et dicit eam non reperiri alibi: qꝛ perinde est ac si dicat titio et sempronio lego si poterunt habere: sed si non poterunt habere alteri eorum lego qui poterit habere.

5 ¶ † Glo. fi. arguit de.l.senatus.§.legatũ. de leg.i. et dicit glo. ꝙ in expressam voluntatẽ heredis nõ põt cõferri: vt ibi: in tacitam sic vt hic: vt restituat vni ex nepotibus: cui voluerit: intellexit glo. hanc esse tacitã voluntatẽ vxoris electã a testatore. ¶ Melius dixisset gl. ꝙ substantia legati nõ põt cõferri in expressam voluntatem heredis.§.an legatum valeat vel non.d.l. legatum. sed cui debebatur põt cõferri in voluntatem heredis vt hic. et.l.vtrũ.§.fi.ff.de reb. dub. nec hic grauauit vxorẽ: vt cui vellet ex nepotibus restitueret: non dixit qũ restituat si vellet. ¶ Extra glo. potest opponi: video ꝙ plerunqꝫ nepotes cõcurrunt cũ filio defuncto: et nepotes ex alio filio predefuncto pariter succedunt.§.cũ filius. insti. de hered. que ab intest.l.iij.C.de suis et legi. aut. in successione.ff. de legi. hered. ¶ Glos. ergo hic vr male dicere: qñ grauat vxorẽ vt restituat filijs: aut vni eorum aut nepotibus vel cognatis: qd̃ donec vnus filiorum extat nõ potest restitui nepotibus. ¶ Quod si vnus filius extaret et nepos ex alio filio predefuncto: dicit Raph. cu. hic qui solus tãgit hãc dubitationẽ: ꝙ vr fortasse ex hic casum non habet locũ tex. nĩ per rõnẽ.d.§.cũ filius. tñ ipse dicit nõ audeo hoc firmare per istũ tex. indistincte loquentẽ, et ne contingat ꝙ vna et eadẽ dispositio ipso iure censeat contra.l.cũ qui.ff.de vinca. benefi. cit.l.legatarius.§.fi. de leg.iij. ¶ Occurrit vltra eũ: qꝛ tex. hic dicit vel vnum eorum posset dici vel nepotibus meis ex eo qd̃ dicit vni eorũ filiorum vr de mente testatoris fuisse fuisse quod nepos natus ex filio predefuncto non subintret locũ patris ex quo voluit quod vni ex filijs tñ superstitẽ ipsi restitutũ esset. ¶ Occurrit hic circa opin. Raph. cu. vnum ꝙ signãter voluit Bal. in.l.cum ita.§.in fideicommisso. de leg.ij. vbi reprobat gl. ibi in ver. proxime. inquãtũ glo. illa voluit ꝙ si vocent illi qui in primo gradu sunt adhuc si extat filius: et nepos ex filio predefuncto cõcurrunt filius et nepos, qꝛ ita vocent illi q in proximo gradu sunt. Bal. ibi improbat: improba illã gl. qꝛ postq̃ vocãtur illi qui in proximiori gradu sunt nepos q nõ est in eodẽ gradu cũ filio nõ cõcurreret cũ filio veniente ad l. ipse tex. in.l.iij.§.j. ver. perinde: si alter tc.ff. de leg. Tñ qꝛ nõnulli alr tenẽt circa veritatẽ gl. in.d.§.in fideicõmisso. quantũ ad terminos illius gl. remitto me ad ibi not. et ad no. per Bal. in.l.i.C. de secun. nupt. ¶ Tñ quãtũ ad terminos.§.isti. puto verum esse p alia.ff. dicã ꝙ tex. indistincte pcedat. ¶ Inducitur extra glo. etiam ad q.

6 iste tex. ſm Bar. et non posset esse notabilior. † Statuto ciuitatis cauetur ꝙ oẽs antiani vel septẽ ex eis possint talem actum facere. ¶ Querit verũ a prin. septẽ tñ possunt illũ actũ explicare an vero demũ tũc possint septem si alij voluerint vel non voluerint interesse. cõcludit ipse ꝙ aut ille actus respicit cõmodũ antianorũ seu priorũ. et tũc septẽ nõ possunt nisi alijs nolentibus vel non valentibus adesse per istũ tex. et.d.l.si fundũ sub cõditione.§.his verbis. et ibi p Bar. aut nõ respicit commodũ eorũ: et tũc absolute poterũt per tex. in.c.cũ plures. de offi. dele. in.vj. Ang. et Raph. cu. hic trãseũt simplr cũ Bar. Imo. se remittit ad no. per se in.d.§.his verbis. et ibi dicit ꝙ gl. fi. in ver. debebit an si. vr facere ꝯ decisionẽ Bart. hic nam glo. ibi dicit ꝙ rõ illius tex. colligit ex eo: qꝛ ordine scripture deprehẽditur titam fuisse voluntatẽ testatoris: et sic nõ fundat se glo. ibi ex eo ꝙ ibi: et hic agat de eo qd̃ respicit commodũ: et p hoc dicit ipse videri idẽ esse si de onere ageret: vt si testator deputasset tres exequutores testi adijciẽdo ꝙ ipsi vel alter eorũ deberet exequi testũ non oẽs debebũt exequi si oẽs extabũt saluo eo qd̃ hr in c.ij. de test. li.vj. vbi etiã hr ꝙ si alij nõ volũt. poterit vnus exequi etiam si dicta cl'a adiecta nõ esset: et rñdet ipse ad.d.§.cũ plures. ꝙ hic loquit sui natura dicta dispositio suspendebat.i. certus euentũ.i. mortis testantis ad quẽ euentũ verba testi verisĩlr se referũt cũ agat de eo qũ sortiri dꝫ effectum post mortem. Sed in.d.c.cũ plures. dispõ delatis p̃is iudices debebat statim sortiri effectũ. idẽ si adijciat superior ꝙ oẽs vel alter eorum procedat vr velle ꝙ vnus solus possit. ita loquit.d.c.cũ plures. qꝛ alr dcã cl'a nihil operat ſm eũ. ¶ Pau. de cast. hic i lec. Bono. dicit qui dñ Mod. tenẽt ꝯtra Bart. et refert in effectu verba Imol. que supra proxime retuli. sed concludit tutius esse tenere cũ Barto. qꝛ per predicta nõ est bñ rñsum ad.d.c.in plures. qñ nõ est verum qd̃ illa clausula nihil operetur si intelligeretur eo modo quo hic intelligit. nã imo operaret saltem alijs requisitis: et nolentibus vel impeditis. quia posset vnus solus procedere quod quidem facere non posset si non esset dicta clausula.c. vno delegatorum.c. causam matrimonij. de offi. dele. ¶ Posset etiã dici vltra predicta ꝙ respõsio Imo. multũ restringat tex. in.d.c. cum plures

cum plēs:q: sequeref quod si causa cõmitteretur cognoscēda
post certum tempus nō haberet locū text.in.d.c.cū plēs.vnde
teneo opi.Barto.quā etiam ipse firmat in.l.pomp.alias inci-
pit si vni.in.vi.q.ff.de re iudic.ꝛ ibi Bartol.per hoc infert ꝙ si
plures sunt iudices dati cum dicta clā ꝛ exercitio iurisditio-
nis erat obuenturū aliquod cōmodū ipsis iudicibus tunc non
habebit locū text.in.d.c.cū plēs.sed erit seruandū illud qd̄ dr̄
hic:q: solum aliis nolētibus vel non valentibus adesse poterit
vnus solus procedere ꝙ est singlr̄ no.pro limitatione.d.c.cum
7 plures.¶†Ange.tamen in.d.l.pōpo.tz contrariū:q: semp iu
dices delegati de quib⁹ loquf tex.in.d.c.cū plēs.debent habe
re cōmodū sportularum.§.ne autē labor.in aut.de iudi.col.vj.
Et sic sequeretur ꝙ nunꝙ haberet locū text.in.c.cum plures.
¶Sed Imo.dicit ꝙ opin.Bar.posset saluari quando de illo
pncipali cōmodo intrinseco sup quo iudicaf iudex esset acce
pturus aliquod cōmodū.Sed opi.Ang.pcedit in alio cōmo-
do extrinseco.s.sportularum.ipsemet Imol.in.d.c.prudētiam.
in prin.in.vij.col.de offi.deleg.tenet indistincte ꝫ Bart.in.d.l.
pompo.eo quia dicit ꝙ text.nihil facit pro Bar.qi hic simplr̄
iurisconsultus vult ꝙ nō pōt eligi nepotes vel cognati existen
tibus filiis.¶Sed aduerte ꝙ Imol.in.d.c.in prudentiā.solus
ponderat vltimam decisionem huius.§.in qua se non fundat
Bar.sed fundat in prima q̄ optime facit ad propositū:vñ pos
set dici rationem esse illam cōcordantiā q̄ tradif per Imol.in
d.l.pōp.ꝛ ratio differentie inter vnū casum,ꝛ aliun fit:q: com
modū sportularū non venit eque principaliter,sed incidenter:
ideo non ita consideratur:vt etiam no.Bar.in commodū spor
tularum.in.l.de iure.ff.ad munici.post glos.ꝛ in.l.ij.cum si.ff.si
quis in ius voc.non ier.dz em̄ attēdi id qd̄ principaliter agitur
non quod incidenter.l.si quis nec cāvi.l.rogasti.ff.si cert.pet.

1 ☞Si heres de restituendo grauatus succedat iure heredi-
tario debitori:actio hereditaria extinguitur.
2 Ubi creditor succedit debitori,sua actio que competit consun
ditur ꝛ extinguitur.
3 Succesio non habet vim solutionis ad finem vt quis lucref.
4 Id quod venit officio iudicis non est in obligatione.

1 **DEducta.** †Si heres de restituendo graua-
tus succedat hereditario debitori
actio hereditaria extinguitur:nec resuscitaf per restō
nē hereditatis:adeo in fideicōmissariū nō pōt illa actio trans-
ire:sed loco ipsius actionis extincte datur actio ex testō quasi
hereditas non sit plene restituta nisi illud debitum fideicom-
missario soluaf:ꝛ vsure ppter morā preteriti tpis veniūt vsqꝫ
ad diem cessionis quo durat illa actio:sed postea non veniunt
sine mora.h.d.Et aduertas ad casum:q: litera non est facilis.
2 Premitte ꝙ vbi creditor succedit debitori suo actio que com-
petit,ꝛ confunditur,ꝛ extinguntur:q: cū sit facta vna persona
heres:ꝛ defunctus non est possibile ꝙ heres censeaf debitor ꝛ
creditor:q: sibiipsi deberef.l.debitori.C.de pac.l.vrānu⁹.in pn̄.
ff.de fideius.¶In tex.ibi cōfusa.s.per aditionem hereditatis:
iuxta.l.debitori.cum si.C.de pac.nō autem ex trebelliano:adeo
punctari debet litera ante verbum ex trebelliano.¶Not.qd̄ si
creditor succedat debitori quantumcunqꝫ illa successio non sit
apud illum remansura vt q: oporteat ex causa trebelliani resti
tuere:tamē confundif actio per successionē:ꝛ ita ampliatur:et
declaraf regula.d.l.debitori.ꝛ hoc idem operatur in.l.debitor.
3 in prin.ff.e.¶Secūdo no.ꝙ successio non hz solu.ad finem vt
quis lucretur:nam si haberet vim solu.censerētur vsure prete-
rita tēporis solute heredi:ꝛ sic lucraf heres:vt.ff.ead.l.§.quidā
post.¶Tamen Ang.hic dicebat ꝙ ratio quare hic heres nō
lucraf dictas vsuras est quia oēs tales vsure preteriti tēporis
debentur vt sors:q: veniunt restituende detracta quarta sicut
sors:ideo sicut sortem non lucratur heres:ita nec dictas vsu-
ras.¶Sed vt dicit Imol.hic per hoc non habetis quare hic
potius debeantur vt sors:ideo prima ratio est tenēda.¶Alia
etiam dari potest responsio secundum Pau.de cast.hic.s.ꝙ id
qd̄ hf in.d.§.qui post procedit in vsuris perceptis iudicio te-
statoris.s.pendente die vel cōditione fideicōmissi restituendi:
sed hic fideicommissum erat purū:sed hec responsio non videf
tuta:q: etiā qñ fideicommissum est purū hēs lucraf accessiōes
perceptas negligentia fideicommissarii non petentis:vt plene
no.in.l.in fideicōmissaria.in princ.ff.eo.ꝛ de materia plene per
4 Bart.in.l.heres a debitore.§.si.cum si.ff.de fideiuſ.¶†Tertio
no.ꝙ id quod venit officio iudicis non est in obligatione:vt
hic.ꝛ.l.si per collusionem.§.fin.de act.emp.dt tamen venire in
quasi obligatiōe:vt colligitur ex not.per gl.ꝛ doc.in.l.si seruū.
§.si.ff.de verb.ob.ꝛ per Bar.in.l.si.ff.de iniur.Et in isto princi-
pio non habetis gl.que aliquid faciat.

1 ☞Licet heres exigat quedam nomina debitorum:non per
hoc se subiicit periculo aliorum.

1 **Cum hereditas.** †Licet hēs exigat qdā
nomina debitorū nō per
hoc se subiicit periculo aliorum.h.d.¶In glo.super verbo n
quibusdam.in si.arguit de.l.cum querif.ff.de admini.tu.potest
aliter responderi ad contrarium vltra gl.vt hic per Imo.post
Ange.ibi loquitur de tutore ad cuius officium spectat omnes
exigere debitores:ꝛ tenetur de dolo:lata culpa:ꝛ leui:merito
ibi tutor si non exigit quos videt effici inopes.hic tenef solum
heres de lata culpa:vnde solum videndum est si culpa que est
commissa sit lata vel leuis:si lata tenetur alias non.

1 ☞Usure per heredem exacte nō venisse in restitutionē ꝛc.
2 Fructus dicuntur percepti quando sunt a solo separati.
3 De testatore qui reliquit vsumfructū omnium bonorū vxori
donec vixerit.
4 An onus soluendi debita ecclesiastica transeat in successionē.

1 **Qui post.** †Usure per hēdē exacte nō venisse in re-
stitutionem:sed si non sunt exacte actio
pro eis competēs trāsit in fideicommissarium.¶Item heres
ex fructibus perceptis iudicio testatoris non tenetur soluere
vsuras creditoribus hereditariis:si tamen soluit non compu-
tat fideicommissario:sed sortem sic.hoc dicit,ꝛ est nota.casus.
¶In tex.post mortem creditoris subaudi:quia si cessisset in
vita:tunc ꝛ sors veniret in restitutione:imo etiam si aliquo mo
do fuerunt exacte vsure ante aditam hereditatem quāuis etiā
dies cessisset post mortem testatoris restituerentur fideicom-
missario sicut dicimus in fructibus ante aditam hereditatem
perceptis,vt.l.ita tamen.§.i.ff.eo.secundum Pau.de cast.hic:
ꝛ pendet ab his que dicta fuerunt ibi super glo.circa illius.§.
intellectum.vbi tenuit hoc esse verum.¶In tex.ibi proprium
negotiū gessit.subaudi:atis:q: ante restitutionem hereditatis
tenebaf heres rñdere creditoribus hereditariis.l.ita th.§.qui
ex trebelliano.ff.eod.¶Not.in primis ex tex.qd̄ sicut fructus
percepti iudicio testatoris spectant ad heredem:ꝛ nō ad fidei-
commissarium.l.mulier.§.si heredes.ff.eod.plene not.in.l.in fi-
deicommissaria.in princi.ff.eo.ita etiam accessiones ciuiles vt
vsure,pensiones,ꝛ similia percepta iudicio testatoris:secus si
nō essent adhuc percepte:vt.l.postulante.§.sed in huiusmodi.
ff.eo.ꝛ ibi vidistis hoc aliqualiter modificatum ꝛ esse verū qñ
pēsiones ꝛ accessiones ciuiles debebanf ex cōtractu defuncti:
secus si ex ꝫctu hēdis.ꝛ p h.d.Ange.ꝙ etiam erit idē dōm hic
in fructibus.s.nondū pceptis:vt spectent ad fideicommissariū
non ad hēdē eadem rōne qua vsure nondū pcepte ad fideicom
2 missariū pertinent.¶†Et subdit ꝙ fruct⁹ satis sunt pcepti:
qñ sunt a solo separati:lz in horreo sint adhuc reconditi.alleg.
in arg.text.in.l.herennius.alias incipit fructus in ver.ex terra
percipiuntur.ff.de vsufru.ꝛ.l.si fur decerpserit.in princip.ff.de
vsufruc.ꝛ.l.si vsufru.messem.in princ.cum ibi no.ff.quib.mod.
vsusfru.amit.¶Sed contra istum tex.no.posset argui de tex.
l.nostre.in prin.qui videf huic.l.ꝫrariari.ibi vsure spectāt ad
fideicommissariū:ꝛ tamē percepte videbātur ex eo:quia heres
successit debitori vsurarum:que successio habet vim solu.l.de-
bitori.iuxta principium.ff.de fideiussori.ꝛ.l.debitori vsurarum.
C.de pact.per ea que ibi dicta sunt scilicet quod ibi loquitur
in ficta perceptione hic in vera.quia successio ficta habet vim
solu.ꝛ ficte fingitur solutum:ꝛ ideo vt quis lucrum consequa-
tur non habet vim solu.successio:vt ibi:ꝛ in.l.heres a debitore.
§.fin.ꝛ ibi Bart.ff.de fideiusso.¶Item oppono de text.ff.ea.l.
§.ante diem.vbi vsusfructus ꝛ vsure percepti ꝛ percepte per
heredem ante diem restituendi fideicommissi imputantur in
trebellianica:ꝛ satis videnf restitui,quia tantominus pro tre-
bellianica detrahitur.dic licet vsure percepte iudicio testato-
ris non restituantur fideicommissario:vt hic.tamen bene im-
putantur in trebellianicam:ꝛ sic tantominus detrahitur nomi
ne trebellianice vt ibi:hec sunt diuersa.¶Pone heres habet
trebellianicam in alia re ex qua fructum habet sibi lucratur:vel
pone in casibus vbi non detrahitur trebellianica retinet fru-
ctus.¶Item no.quod heres rogatus restituere hereditatem
post mortem non tenetur creditori pro vsuris debitoribus sol
uere de fructibus:si tamē soluat de fructibus sponte vel coa-
ctus nihil potest propter hec de hereditate restituēda retine-
re.¶Sed si soluerit pro sorte tunc bene videtur quod id quod
pro sorte soluit retinere possit vt innuit ipse tex.facit.l.si quid
possessor.in prin.ff.de pe.he.ꝛ.l.qui.cccc.ff.e.dum dicitur ibi ꝙ
intelligitur heres rogatus restituere fideicō.id quod superest
oneribus deductis:ꝛ ita dicunt Imo.ꝛ Pau.hic.¶Et adde
quod idē est de mēte glo.si.hic que pro hoc alle.l.ij.C.eo.¶De
istis tamen fructibus tenetur supplere heres fideicō.si pēden-
te die vel cōditione fideicōmissū fuerit diminutū:vt est tex.val
de no.in.l.scribit celsus.ff.eo.ꝛ sic ille tex.nō intelligitur de di-
minutione resultāte ex vsuris ꝫcurrētibus p istū tex.ꝙ est di-

ligēter not. ꝛ pma facie ꝙ nesciret istū tex. rñderet Azo. per. d. l. scribit celsus ꝙ hū no. pro limitatione huius l. ¶ Uel dicatis ꝛ subaudiatis ꝙ illud ideo est: qꝛ hec diminutio processit: ꝛ ori ginē habuit a contractu celebrato cū defuncto. ¶ Glos. super verbo querele. inquātū arguit de. l. fi. §. vbi autē in vnum. C. de bo. q̄ li. ꝛ rñdet gl. ꝙ aliud est in pře. ¶ Imo. hic dicit ꝙ intētio huius glo. esse vř dicere ꝙ fideic. teneatur soluere vsuras ex fructibus, sed pater nō, vt in. §. vbi aūt. alle. in gl. sed certe hec nō fuit mēs glo. qꝛ hic nō dī ꝙ vsufru. teneat ex fructibus sol uere vsuras magis ꝙ ex alia re. vnde dicatis ꝙ intētio glo. fuit dicere ꝙ si heres supersedit in soluēdo vsuras ex fructib' perceptis: ꝛ restituit fideicō. hereditatem anteꝙ ille solueret non cogitur heres de dictis fructibus soluere vt hic: secus in pře: qꝛ si supersedit soluere ex rebus aduētitijs vsuras cogitur sol uere illas de vsufructu dictarū rerū ad patrē pertinētium vel ex ppria patris substantia. Et ratio diuersitatis esse potest: qꝛ heres hꝫ istos fructus ex dispōne ꝛ iudicio testatoris. Sed in d. §. vbi autē. pater hꝫ fructus illos non ex voluntate ꝛ iudicio filijfamilias: sed imo etiā ꝫ eius filij voluntatē subuenit patri vt tales fructus ex dispōne l. habeat. vnde non mirū si pater in alio grauat. arg. l. cū q. in princ. ff. de iureiu. in gl. super ver. coactus. doc. simplr trāseūt cū glos. ꝛ nulla mentione facta de ea solū. Imo. dicit ꝙ p no. in d. l. cū hēditas. apparet vltimā solu. non esse verā certe nihil inuenio ibi ꝙ obsti. Imo bene proba
3 tur per istam lec. ibi cōiter approbatā. ¶ † Extra gloss. indu citur iste tex. ad duas. q. notādas ſm Pau. hic in lec. bo. prima qō est ꝙ si relictus est vsusfruct' omniū bonoꝝ vxori quousqꝫ ipsa vixerit: ꝛ ipsa nō soluit debita ex fructibus: vt ī d. post eius mortē hřs testatoris possit ab herede mulieris petere ꝙ solue re debeat. Ad hoc dicit vidēda esse q̄ no. Bar. in l. fi. ff. de vsuf. leg. ¶ Sed de hoc dicatis vt dixi in l. vsufr. ff. ad. l. fal. nam iste
4 tex. facit p herede mulieris, ꝛ istā partē ibi tenui. ¶ † Item fa cit iste tex. hic mirabiliter ſm eundē Pau. hic in lec. bo. p cle
rico beneficiato[a] si nō soluit ex fructibus debita ecclesie cū po tuisset: ꝛ ipse postea trāsfert ad aliā ecclesiam: ꝛ demum alius subrogatur in ipsa ecclesia: ꝙ onus soluēdi dicta debita trāsit in successorem ꝛ non poterit successor illi imputare quare non soluerit nec poterit ab eo repetere: ꝛ hoc si debita non fuerint contracta per translatum: alias secus secundum eum nihil ad hoc allegantem. ꝛ est not. decisio si est vera. Sed de hoc videa tis in. c. j. de sol. iunctis no. per Imol. in. c. indecorum. de eta. et quali. ꝛ per Archi. in. c. statutum. §. assessorē. de rescrip. lib. vj. ꝛ p alios in. c. fi. de pec. cle. vbi tangit an cleric' teneat fruct' be neficij qui sibi vltra victū supsunt cōuertere in necessitatem ec clesie. an vero possit de eis libere disponere. ¶ Ad hoc etiā vi deatis sing. decisionem Jo. an. in regula nō est in mora de reg. iur. li. vj. in mer. vbi querit an si per papā fuerit in kalēdis Ja nuar. imposita. x. triennalis soluenda per prelatos ecclesiarum de annuis ipsoꝝ puentib' de mense martij singulis annis sub certis penis: ꝛ tunc dñs. A. erat epūs ecclesie paduane ꝛ aliquos annui puētus pcepit ꝛ demū translatus fuit ad epatū ecclesie Bo. in calē. Janua. ꝛ dñs. O. tūc fact' fuit epūs ecclesie paduane: ꝛ vterqꝫ sua ecclesiā statim possedit ꝛ neuter eorum in seq. mense martij primā decimā soluit qrebat qs soluere tenebat: ꝛ in penā incidisset. ꝛ cōcludit ꝙ dñs. O. teneret tñ cōcludit ꝙ si dictus dñs. A. exportasset fructus vel malo modo cōsumpsis set posset cōueniri per successorē: ibi plene per eū. pro quo vlti mo vltra allegata per eum facit. l. titius. ff. eod. per quam dicit ibi Raph. cu. ꝙ si clericus alienet dolose fructus beneficij non valet alienatio. ꝛ ista no. ꝛ tene menti.

1 ☞ Rogatus restituere hereditatē accepta certa quantitate pecunie illam totam sibi computat in treb.
2 De genere ad speciem non fit compensatio.

1 **Acceptis nummis.** † Rogatus resti tuere hēdicatē ac cepta certa q̄titate pecunie illā tota sibi cōputaret in trebellia nicam secus si certo corpore hereditario retēto sit rogat' resti tuere: qꝛ tunc non cōputat sibi in trebellianicā p̄diū p parte q̄ a coherede percipiet: ꝫ solū ptē quā ipso iure hereditario hꝫ. Itē qn̄ ex vtraqꝫ parte vere vel interpretatiue debet quota fit inuicē cōpēsatio: ꝛ legata excedentia dodrantē defalcant. h. d. Et diuidit in duas partes principales qui loquit primo quā do rogatus est heres restituere extraneo. ¶ Secundo loqui tur qn̄ coheredi ſm intellectū gl. h. ibi quodcūqꝫ. Et scda sub diuiditur: qꝛ primo loquitur qn̄ grauatur quis restituere cohe redi accepta certa quantitate pecunie. Secunda quando rece pta certa specie hereditaria. Tertio assignatur ratio diuersi tatis inter casus predictos. Quarto annectit decisio noui du bij. Secunda ibi diuersa. Tertia ibi quippe. Quarta ibi cū au tem. ꝛ hec decisio procedit ſm intellectum glo. vt dixi. ¶ Sed

ſm intellectū Jac. de are. ꝛ Bar. in ver. diuersa. differt etiā l3 a primo precedēti ver. qꝛ h. diuersa intellr qn̄ fuit grauat' he res restituere extraneo. Nec obst. contrariū in. d. l. nesennius. in prin. ff. ad. l. falci. vbi qn̄ quis est grauatus restituere coheredi cōputat sibi grauatus in quartā etiā illud qō ab herede perci pit. ¶ Sed primus precedēs ver. intellr qn̄ fuit grauatus resti tuere coheredi: ꝛ eodē modo variat intellus versi. cum autem. vt possit intelligi qn̄ est grauatus hēs restituere coheredi, vt in telligit glo. Etiā pōt intelligi qn̄ est grauat' restituere cohere di extraneo put intelligit Jac. de are. ꝛ Bart. Tñ huic versic. cū aūt. etiā intelligendo ꝙ sit grauat' restituere coheredi non ob. tex. in. d. l. nesennius. qꝛ hic non negat non computet in tre bel. illud qō habet a coherede. ꝛ intelligendo istum text. in. d. §. cū aūt. ſm intellectū Jac. de are. tūc cū litera dicit maioris p̄ tij ꝙ portio hereditatis ꝛc. intelligit de quarta portiōe ipsius rogati, ꝛ premitte ea q̄ hñr in. l. in quartam. ad. l. falc. ¶ Item p̄mitte ꝙ iste ver. cū aūt. q est valde difficilis itelligit in gl. alio modo put eū gl. dicet. ¶ Itē premitte ꝙ qn̄ testator dixit gra uote heredem vt retētis talib' predijs restituas coheredi tuo partē hereditatis vř coheres per fideicōmissum grauatus ad danda illa predia ex eū prelegati p illa parte pro qua est hēs l. fideicom. §. cū esset. de leg. iij. Ec videbitis in glo. ¶ In tex. ibi acceptis nūmis. ꝛ in gl. subaudit de bursa fideicōmissarij. Sed glos. in ver. rogat. vult ꝙ etiā possit intelligi qn̄ fuit grauatus restituere acceptis nūmis. s. simplr: ꝛ sic importaret. d. verba ꝙ accipiat de hereditate seu pte hēditatis restituēda: ꝛ secūdum istū vlt. intellectū dicat ꝙ tex. ibi: tanqꝫ si ex bonis ꝛc. est verita tis expressiuus, ꝛ non similitudinarius. Uel etiā pōt dici ꝙ tunc denotet similitudinem: ꝛ sit sensus ꝙ paria sunt grauare here dē de resti. her. accepta certa quantitate pecunie simplr: ꝛ gra uare de resti. her. retēta certa quantitate pecunie ex bonis he reditarijs, seu de parte hereditatis restituēda quod est not. et probat in l. acceptis. in fi. ff. ad. l. fal. ¶ In tex. ibi quam portio nū hereditatis q̄ venit p fideic. restituēda coheredi secundū in tellectū glo. dū tex. dicit in superfluo ꝛc. dic ꝙ predia retinēda per grauatū erāt tāti valoris ꝙ coheres fideicom. nō poterat percipere etiā sibi facta restōne. d. partis hereditatis integras falc. partis sue in dictis predijs in qbus tacite ipse intelligeba tur grauatus restituere coheredi iuxta. §. cū essent. alle. in glo. ꝛ dū tex. dicit cōcurrentē enim pecuniā compēsari placuit: dic ꝙ hic est pecunia concurrēs hoc mō qꝛ hēs fideicō. a coherede grauato dꝫ recipere suā portionē sub nōe quote q̄ forte vale bat in summa. x. ꝛ econuerso erant cuncta predia prelegata ipsi coheredi grauato restituere portionē suam hereditatis ad que prelegata fideic. erat astrict' in quibus p̄dictis plegatis debebat soluere fideicom. vltra valorē. x. ꝛ deducere fal. de ipsis prelega tis. Et sic vnus alteri erat vicissim astrict' sub nōe quote: vñ cā circuitus euitandi fit cōpēsatio vsqꝫ ad concurrētē q̄titatē dictarū. x. ꝛ quicquid facta cōpēsatione p̄dicta deest fideic. ad suā fal. cōsequēdā supplēdū est sibi in dictis plegatis: ꝛ hic est intellectus gl. Alio mō intelligit p Ja. de are. ꝛ Bar. vꝫ ꝙ sit casus talis dictū est. ff. in. v. e. diuersa cā. ꝙ qn̄ hēs retinet p̄ diū cōputet sibi i trē. solū ptē ꝙ in p̄dio hꝫ iure hēditario: mō dē iurisc. hoc esse verū qn̄ prediū eie minoris valoris ꝙ sit. iiij. tre. que venit retinēda p istū hēdē rogatū restituere extraneo ptē suā hēditatis. Sꝫ si p̄diū qō retinet est maioris valoris ꝙ sit. iiij. tre. retinēda: tūc in sup fluo p̄dictū ꝙ nō capit iure hēdi tario incurrenit fal. l. detrahet ipsi fideic. quantū ad fal. l. treb. deest ō ipso residuo p̄dictū q̄ten' nō recipiunt iure hēditario.
2 ¶ † Gl. ponit casum in fi. pōt opponi, de gñe ad speciē non fit cōpēsatio: vt. l. si cōuenerit. ff. de pig. act. l. fi. C. de cōpē. Et ōt hic quota cū quota cōpensant ꝙ pōt fieri. l. 1. §. pe. si pars he. pe. qꝛ spēs cū spē. Et doc. ita trāseūt. Sꝫ mihi nō vř bñ stare: hic non erat vicissim fideic. ¶ Alic. de ne. h. d. ꝙ p̄ceptor fuus rñdebat: ꝙ rō q̄re h̄ fit cōpēsatio ō gñe ad spēm: qꝛ totū erat cōprehēsum sub vna ꝛ eadē vniuersitate: tūc vř h̄ posse stare. arg. l. in modi cia. ff. de cōtrah. em. l. q̄dā. ff. de acqr. re. do. q̄dā trāseunt cū vni uersitate q̄ singlr nō trāseūt, vt not. ꝛ l. c. ex lr̄a. de in. pa. ata hic. ¶ Et ōt ipse nō repiri alibi: ꝫ retēto intellu tradito p gl. vsqꝫ ad fi. vř obstare l. nesennius. i prin. ff. ad. l. falc. vbi qn̄ qd pcipio a cohēde cōputare debeo id totū i q̄rtā detrahēdā aduersus co hēdē a quo pcipio. ppter h̄ Ja. de are. ꝛ Bar. intelligūt. v. di uersa. ꝙ erat grauat' restituere extraneo: tūc pcedit id qō hic dē. ¶ Sꝫ istū intellm gl. dānat h̄ Aug. Imo. ꝛ Rap. co. qꝛ violet tex. itē qꝛ h̄ nō vult facere dīā an sit grauatus restituere alteri vř cohēdi: ꝫ solū an pecuniā vel spēm hēditariā: ꝛ istā opi. suā sequūt' fuin l. 1. in q̄rtā. ff. ad. l. fal. qꝛ oportet ibi restringi tex. Preterea ꝫ Bar. est. l. filiū quē hñtē. C. fa. erci. ſuꝫ lec. Azo. ꝛ quidam talē lec. reprehēdant. ¶ Tamen eam ibi sustinui. Nec obst. l. nesennius. quia ibi non loquitur quando percipio a co herede

[a] ¶ Beneficiato. adde doct. l. c. j. de sol. ꝛ diffuse p pe. de anc. in. c. odoardus. eodem ti. ↪ ¶ Uide oldr. in consil. cclxvij. incipit. queritur vtrū in. j. dub. ꝛ andr. barb. in. c. dilecti. in. ij. col. in. ij. not. de fo. compe. gemi. in. c. fi. ver. porro. de of. ord. li. vj. Abb. in. c. preteritea. in penul. col. de elec. ꝛ in disp. sua incep. sempronio. vbi plene. Tho.

herede speciē hereditariā: sed pecuniā vel aliā rem nō heredi-tariā: et sic ibi intellexit gl. q2 tūc imputat vt hic: sec9 qñ corp9 hereditariū: q2 tūc eadē vr ratio in coherede sicut in extraneo. Pro hoc facit: q2 rō assignata in gl. mag. in. l. in quartā limitat qñ sum grauatus restituere coheredi: sicut extraneo: et iō vr ꝙ lec. gl. optime possit sustineri. Gl. in ver. portio. arguit de. l. filiū quē habentē. C. fa. er. vbi totū pdiū cōputat sibi in trebel. et re-mittit se ad ibi no. ¶ In glo. mag. dicit ꝙ illa. l. huic nō cōtra-dicit. nā ibi solū dicit ꝙ pars q solū hr iure hereditario ꝑ here-dē grauatū restituere imputat i trebel. sic et hic dū subdit ibi si gd accepit a coherede cōputat in qrtā: intelligatis cū cōditionis implēde qd cōputat in quartā: vt hic. et in. d. l. in quartā. ver. ca-ꝯo parte. ¶ Gl. i ꝯ. cū aūt. dñi glo. dicit vncia detracta voluit dicere sm Ol. quē ēt refert et seqt Imo. hic ꝙ cū vncia sit duo-decima hereditatis ꝙ in istis pdns habebit iste. xii. et sic predia valebāt. xv. vncia detracta, sequitur ꝙ valebāt. xvi. qrta parte vncie considerata ipsa vncia: seu. xii. nam predicta vna vncia et quarta pa alteri9 vncie est. xii. pa quindecime. ¶ Itē in quartā hic gl. ðt ꝙ hic dz fieri cōpēsatio: dicit Imo. hic ꝙ hoc non vr sibi ꝯū: q2 hic nō vr subesse bōa rō q̄re b fieri debeat ꝯdicente altera pte maxime si rogatus vult habere integra pdia: et resti-tuere fideicō. ptē suā hereditatis cū in diuersis reb9 nō debeat fieri ista cōpensatio nō suadēte alia rōne: iō melior sm eum est intellē prime glo. Sed meo iudicio eadē rō q militat hic etiam militat ibi qñ ibi ex vna pte hrs erat grauatus restituere ptē sue hereditatis coheredi. Coheres ꝯo erat grauat9 ex cā plega-ti pstare certa pdia hereditaria: et sic ex vna parte debebat pars hereditatis in gñe ex alia pte debebant in spē predia sm intellm positū in. d. glos. i. in si. ¶ Ideo vr ꝙ possit sustineri iste intel-lectus: sicut et ille. Et iō quare ibi: et hic fiat cōpēsatio gñia ad speciē est: q2 genus, et spēs sub vna et eadē vniuersitate. s. here-ditatis cōprehendunt. arg. d. l. in modicis. sm Ray. et ita repi cū dicētē ista verba non esse dicta ab alio: et esse singlr no. p li-mitatione. l. si ꝯuenerit. cū si. ff. de pig. act. et hec plz, et est verat iō vr necessaria: vñ nō vr bñ Bart. tenere ꝯriū dū opponit de d. l. si ꝯuenerit. q2 ibi nō fit ꝯpensatio de gñe ad speciem: sed in caso nostro ðt ipse hincinde erat debitū in quota hereditatis. s. falcidie: et quota restituēda p aliū: et sic in gñe. Aut non intelli-go eū. aut Bar. male dixit: q2 Seyus est creditor in prelegatis idē Seyo dz falcidiā: vñ ista nō est cōpensatio: q2 vnū debent, q2 cōpensatio est qñ tu debes mihi vnū: et ego tibi aliud: sed si volumus euadere hoc ꝯriū in totū est necesse tenere intellectū Iac. de are. ff. relatū quando est grauatus restituere extraneo. ¶ De glo. fi. que computatur in quartā trebel. satis dixi in. l. in quartam. ff. ad. l. fal.

1 Partus ancillarum: et fetus pecorum an retineātur per heredem grauatum restituere post mortem.
2 Partus non veniūt appellatione fructuum.
3 Partus augent hereditatem: et sic veniunt in restitutione.
4 Partus venit appellatione fructuum: et redituum.

1 **Hereditatem.** †Partus ancillarū: et fetus pe-cor submissi loco capitū mor-tuorū nō retinent per heredē grauatū restituere post mortem suā hereditatē sine redditibus. h. d. ¶ Glo. i. in ꝯriū arguit de l. pau. rñdet. §. heres. de vsu. et rñdet ꝙ hic fuit nat9 post morā ibi ante morā: et sic post mortē heredis: hoc. vñr trāsire enim gl. excepto Imo. hic qui dicit ꝙ hec solō vr diuinare: tamen di cit ꝙ hic tex. pōt simplr intelligi: ꝙ nō retinebit p9 ancillarū: q2 nō censet esse in redditu: et testator voluit oīa ista restitui ex-ceptis redditib9 merito partus nō dz restitui: sec9 dicit ipse si simpliciter grauatus esset restituere hereditatem post mortem suā: q2 tunc partus ancillarū perceptos ante diem fideicō. non restitueret: sed retineret. l. pau. rñdet. §. i. ff. tit. ii. Secus si fuis-sent percepti post diē fideicō. etiam negligentia non petentis et ita intelligatur cum. l. militi. §. si heres. ver si. preterea. et quod ibi not. ff. eo. vbi tales partus veniunt in restitutione: sed certe per hec nō respondet ad. l. pau. §. heres. ff. de vsur. alleg. in glos. l. loquitur quando fuit grauatus restituere hereditatem sine redditibus vt hic: et tamen ibi dicitur ꝙ partus percepti ante diem fideicom. non veniunt in fideicō. ¶ Preterea contra so. Imo. facit quia testator hic nō dixit ꝙ vellet restitui oīa pre-terea que sunt in redditu: sed dixit ꝙ restituatur hereditas ex-ceptis redditibus: ergo posito quod verum esset illud quod di cit Imo. s. ꝙ partus non censeantur venire appellatione red-dituum: tamen non debet illa exceptio operari, vt regula com-prehenderet illa que de sui natura non comprehendisset si non fuisset apposita exceptio. l. generali. §. i. vbi tex. no. et ibi Barto, ff. de vsufru. leg. l. lucius. §. pluribus. et ibi Bart. I, eo. ergo sicut non facta dicta exceptione non restituetur partus fideicom. prout ipsemet dicit: ita nec facta dicta exceptione. Rapha. cu.

hic dicit: ꝙ lz solō gl. videatur violare tex. nostrū tñ nō potest melius respōderi q gl. rñdeat. Pau. hic dicit ꝙ mirū videtur quomodo partus ancillarū non debeant retineri per herēdē gra-uatum de restituendo sine fructibus: attento ꝙ etiam quando grauatur de restituendo simpliciter possunt retineri p heredē
2 fructus percepti añ diē fideicō. d. l. pau. ff. ad. l. falci. ¶ †Item q2 part9 nō veniūt appellatione fructuū. l. in pecudū. alle. i gl. tñ negari nō pōt qn dicat reddit9: q2 tale vocabulū est magis latū. vt. ff. de vsuf. l. vsufructu le. §. i. et dicit ꝙ istō ꝯriū est male solutū p gl. et peius p doc. Et ꝙ est bōa so. gl. hic dicētis: ꝙ hic fuit pcept9 part9 post mortē: q2 dicit tex. hic: ꝙ heres fuit gra-uatus post mortē suā: ergo ante mortē non potuit esse in mora vñ dicit se nō videre aliam rōnē: alias sol. nisi ꝙ. d. l. pau. ff. ad. l. falci. loquat qñ ancille fuerunt spāliter legate in diem vel sub condōne: et interim fuerunt partus pcepti: vñ non veniunt in restōne: q2 nō fuerūt legati: et legatū de matribus est pticulare et non extendit vltra vires. Hic ꝯo fuit fideicō. vle relictum de vniuersitate: alias de hereditate exceptis redditibus rerum he-reditariarū: vñ hoc verbū redditus: sumit stricti9: quia potest restringi ad illos redditus q dnr fructus: et non comprehēdat redditus qui dnr fruct9: et illi augēt hereditatē in fauorē fideicō. ita dicit se intelligere istum. Sed certe p hoc nō tollit cōtrariū de. l. pau. §. heres. ff. de vsuris, et nulla assignat p hoc rō: quare hic cū sumus in vltimis volūtatib9 ꝯbū redditibus nō debeat habere suam latā significationē: sicut in casu. d. l. vsufructu. et in casu. d. l. pau. §. hrs. vñ necessaria vr sol. gl. hic cū qua alij doc. trāseūt. Et dicit hic Raph. ꝙ lz videat violare tex. tamen opz stare illi: et etiā Pau. de ca. hic i lec. Bo. dicit ꝙ sibi nulla me-lior sol. occurrit q illa de qua in gloss. lz sm eū videat facere in ꝯriū illud ꝙ pariformiter dicatur hic de feta pecorū submis-so in quo certū est ꝙ nō curat an fuerit mora commissa vel nō. Tñ sustinendo gl. dic ꝙ ista difformitas, vt euitetur cōtrariū tollat. arg. l. d. ff. de offi. pc. Attñ Ro. hic reliquit cogitandū p solutione: q2 sibi vr ꝙ ista so. violet istū tex. Et etiā rñdet ipse-met Imo. hic in si. sup sequēti pte gl. vr se corrigere: et stare cū glo. pp ter. d. §. heres. Et potestis sustinendo istam solu. dicere ꝙ lz hic fuerit hrs rogatus post mortē tamen nihil repugnat quia tex. possit intelligi de partu percepto post mortē hrdis: et post morā. secus in ꝯrio vbi ðr dimo hrde qd videt appositum sine ministerio: item in quartam Imo. hic dicit ꝙ si heres esset grauat9 simplr restituere hereditatē: qd partus percepti ante diem fideicom. non venirent in restitutione per. d. l. pau. ff. ad. l.
3 falc. ¶ †Addatis quod ipsemet tenet cōtrariū in. d. l. mulier. §. si heres. ff. e. videlicet ꝙ imo spectent ad fideicō. per illū tex. q2 partus augent hereditatē: et sic debent venire in restitutio-nem cum non sint in fructu. l. pecudum. hic alleg. in glo. respon det ad. l. pau. ff. ad. l. fal. quod ibi loquitur in legato particula-ri: non autem in fideicom. vniuersali. sed de hoc vltimo dicatis prout dixi in. d. §. si heres. ita etiam videtur velle Pau. de cast. hic, vt. ff. retuli: tamen gloss. in. d. §. si heres. in versicul. non ha-beatur. videtur tenere oppositum quam tenet hic Joannes de Imo. et sensit glo. in. d. §. si heres. in ver. redditu. et etiam Saly. ibi: nam intelligit ꝙ tex. in. d. l. mulier. §. si heres. intelligatur in partu percepto post diem fideicom. ille enim debetur fideicō. secus si ante diem sit perceptus. Raph. hic videtur tenere qd quando simpliciter grauatus est restituere tunc partus perce-pti ante diē veniāt i restitutiōe fideic. per. d. l. mulier. et ita dicit esse de mēte gl. hic dū dicit hic sine redditu. Dubito: et meo iu-dicio decisio pendet ab intellectu. d. §. heres. quia intelligitur ꝙ appellatione redditū venit partus vt intelligit glo. hic in si. videtur ꝙ text. in. d. §. si heres. a ꝯrio sensu probet ꝙ partus percepti ante diē venirēt in restōnē fideicō. nisi testator iussērit hereditatem restitui sine redditibus: vt hic: et huic opi. cōueniūt text. in. d. l. mulier. non violando: et ita puto posse sustineri: de
4 quo etiam in. d. l. mulier. sed hic plenius. ¶ †Vltimo in quan-tum gl. dicit quod partus venit appellatione redditiuum: hoc a videtur contra text. nostrū. dicatis ꝙ bene in isto casu venirēt partus appellatione redditiuum. sed ideo non veniunt q2 fue-runt percepti post moram vt in precedēti solutiōe gl. per. d. §. si heres. Vbi videtur probari dictū glo. et sic redditus plus cō-prehendit q fructus: ꝙ part9 nō venit appellatione fructuum. d. l. in pecudū. et tñ venit appellatione redditus quicquid dixe-rit Barto. in. l. fundi trebatiani. de vsufru. leg. et sic in summa-rio: et tutius est tenere gloss. sm Joan. de Imol. et Rapha. hic. ¶ Addatis etiam qd cum ista gl. concordat Archi. in. q. i. §. his, in ver. fructibus. et gl. in. c. generaliter. in gl. si. de ele. in. vi. Spec. in ti. de loca. §. i. ver. pe. et est gl. in. l. frugem. de verb. sign. quo ad quid tamen partus ancille[a] est in fructu. vt per gl. in. d. l. paulus. §. si. ff. ad. l. fal. quam no. Joan. de Imo. in. l. si marito. §. si. ff. soluto matrimonio.

a ¶ Ancille. adde §. pe9. i. l. pecudū. ff. de vsur. et i. §. in pecudum. inst. de rerum diui.

1 ☞ Fructus percepti iudicio testatoris imputant in quartã.
2 Grauatus restituere non tenetur negotiari z mercari de pecu-
niis z rebus hereditariis.
3 Sicuti fructus percepti ex rebus hereditariis computantur
in quartam: ita z vsus habitus ex eis.
4 Si casu mancipia perierunt sine culpa heredis an computetur
estimatio.

1 **Ante diem.** †Fructus pcepti iudicio testatoris
imputãtur in quartam: secus in his
que percipi potuissent a diligentissimo patrefa. nõ tñ fuerunt
percepti. h. d. ¶ In tex. ibi reddi potuerunt subaudi: sed factũ
nõ fuit: nam res illas hereditarias non vendidit heres quãuis
fortasse fuisset maioris vtilitatis fenerari de precio quam sint
fructus qui ex talibus reb⁹ hẽditariis percipiunt. ¶ In text.
ibi videbunt zc. z sic in quartã nõ tenet sibi cõputare tales vsu
ras quas pcipe potuisset. ¶ In tex. ibi vsus. i. fruct⁹ pp vsum
pceptos. ¶ In tex. ibi casus subaudi cõtingẽs dolo vel culpa
heredis ne cõdicat ei qd dr in ver. deniq. sm vnum intell. licet
2 Rap. cõ vt dicã super gl. ¶ †No. sm Ang. in ver. cum autẽ qd
hẽs grauat⁹ de restit. here. non tenetur ex pecunia hereditaria
vel redigenda ex rebus hereditariis negotiari vel mercari ad
3 vtilitatẽ fideicõ. z sic si nõ negotiat sibi nõ imputatur. ¶ †Se
cũdo no. q sicut fruct⁹ pcepti ex rebus hẽditariis cõputantur
in qrtã z ita vsus habit⁹ ex illis reb⁹ ex quib⁹ nulli fruct⁹ per-
cipiunt: vt sunt mãcipia. Et dicit Pa. hic q si nõ haberemus
istũ tex. hoc videret esse dubiũ: z q illũ nõ habuim⁹ in hoc tit. Tñ
nõ vr mihi q esset dubiũ: qr cũ vsus, seu ope seruor dicãt esse
in fructu. l. in nois. cũ duabus ll. se. ff. de op. ser. idẽ iudicandum
est de ipsis opis qd de fructu. ¶ In gl. in ver. nõ cogit inquãtũ
qrit qd si hẽs nõ distraxit res zc. dicit glo. dic vt. ff. eo. l. titius.
¶ Ibi in gl. vidistis q si adhuc pretiũ hz tenetur restituere vt
alias res q̃s loco rei hẽditarie hz qr in vlib⁹ pretiũ succedit loco
rei hereditarie. l. imperator. §. si. ff. de leg. ii. l. si rem z pretium. in
pn. de pe. he. Vel sm Rap. z Ric. de ne. gl. se metius remisisset
ad. l. marcell⁹. §. res q. ff. eo. ¶ Qd talis alienatio non vz: z ideo
põt fideicõ. recuperare aduersus possidẽtes res hẽditarias q
non essent tpr periture alienate. l. fin. §. sed qr. z in aut. res que.
C. cõia de leg. ¶ Glo. super ver. eorũ declarat tex. vide quod di
cit tex. in. l. prin. la. i. C. de li. cau. vbi mortuo seruo de statu eius
qd hẽri nõ põt pp id qd i carne ẽ vt i gl. ibi. ¶ Lz i ceteris ala
libus secus. l. mortuo boue. in prin. de le. ii. z. l. si seruus. §. boue.
4 de cõdit. furt. ¶ †In si. glo. dic cõiter doc. trãseũt cum vltima
expõne: z intellu gl. Raph. excepto qui dicit sibi videri: quod
lra hic in si. vbi dicit casus zc. stet pprie: z itelligat sm ver. de-
niq. z sic loquat in casu in quo loquitur ver. deniq. z sm cum
intellu glo. vr q si casu fortuito sine culpa heredis perierunt
mancipia cõputet in treb. estimatio mancipiorũ demortuorũ.
Et lz nõ teneat quid restituere: tñ tenet in quartam imputare.
lz ipse nihil alleget. Posset dici qd p eo facit tex. in. l. in rõne.
la. §. in prin. z in. l. in quãtitate. in pn. ff. ad. l. fal. vbi dr qd in fal
ci. detrahenda attẽdi dz quãtitas facultatum que erat tẽpore
mortis testatoris: vnde lz casu fortuito diminuta fuerit heredi
tas cedit ad damnũ heredis non ad legatarium: vñ qd casu
fortuito ptingit imputat in falci. qr commodũ spectat ad com
modũ heredis ita z iactura cõtingẽs post mortẽ testatoris ad
eũ spectare dz. sic vr dõis hic. ¶ Tñ sustinẽdo intellectũ viele
gl. q est cõis põt dici q intellu Raph. nõ pcedit: qr vr tex. in
d. ver. deniq. vbi heres omnino prestat periculum mancipiorum
demortuorum: sed si tenetur illa sibi imputare in trebellianum:
sequit qd diceretur periculum prestare. Et non obstant iura q
in contrariũ allegant: qr loquunt in falcidia in qua satis est qd
testator non legauerit vltra dodrantẽ inspecto valore patrimo
nij put erat tpe mortis vt ibi. Unde ex quo res legate nos pe-
rierunt debent legatariis: sed nos loquimur in fideicõm. vñ in
quo dicuntur perire etiam res comprehense in fideicõmisso
merito cedit tale periculũ ad dãnũ vtriusq. s. heredis: cui de-
bebatur quarta in rebus parentis, z fideicom. cui residuũ de-
bebatur iusta. l. quod te. ff. si cert. pe. z facit. l. scribit celsus. z. l.
mulier. §. sed cum. alleg. hic in gl.

1 ¶ Dictio qcqd. Adde. l. deducto. in. §. i. ff. ad treb. l. titius. ff. de leg. ii.

1 ☞ Rogatus restituere qd superfuerit non tenetur ad fru-
ctus: nec res pigneratas luere.
2 Inducta ad diminutionem non debent operari augmentum.

Quod ex hereditate. †Rogatus resti-
tuere quod ex he-
reditate supfuerit non tenet ad fructus: nec ad reluendum res
bona fide pignoratas. h. d. vsq ad. l. debitor. Et de materia hu
ius. §. dixi in. l. titius. z in. l. heredes meas princi. ff. eo. vbi feci
mentionẽ de his que tangunt p Imol. hic. ¶ Ex tiso. §. duo-
bus no. q dixi in summario z põt opponi cõ pmiũ. de. l. i. fideic.
§. nonnunquam. ff. de vsur. vbi grauatus restituere quicquid

ex bonis superest intelligitur etiam grauatus restituere fru-
ctus cuius contrariũ hic dr. Bar. in. l. titius. ff. eo. vr rñdere
q id qd hic dr procedit qñ grauatus fuit p hec verba quicqd
supererit ex hereditate restituas. sed in. §. nonnunq. fuit gra-
uatus restituere quicquid ex bonis supererit: qr hereditas desi
nit esse post aditam, sed bona non desinunt esse bona. Tñ ista
fuit ibi reprobata: z ibi cõclusiue tenui z teneo qd hic dictum
fuit qd ex hereditate supererit restituas. in. l. contraria dictum
fuit qcqd zc. z sic est dñia as dicat quicqd an dicat qd. Ex di-
1 ctio quicqd⁴ tãq̃ dictio geminata vr plus opari q̃ alia dictio
m: refero ad ea que ibi dixi. ¶ Et dũ text. hic in si. vult heredẽ
non teneri ad luendũ res pignoratas a se intelligitur nisi qua-
ten⁹ pignoratẽ tangeret p rata sui patrimonij p. d. l. titius. ff.
2 eo. z no. expresse Paul. de cast. hic in lect. Bono. Et no. ex hoc
text. qd inducta ad diminutionem nõ debent operari augmen-
tum vt hic. l. legata inutiliter. de leg. i. cum si.

1 ☞ Si creditor debitori succedit z rogatus sit hereditatẽ re-
stituere pignus non extinguitur iure retentionis.
2 Quãdo creditor succedit debitori tollit obligatio confusione.
3 Ad hoc vt debitori cõpetat pignoratitia oportet qd sit satis-
factum creditori.
4 Effectus hypothecarie potest esse duplex.
5 Pignoratitia dat debitori cõtra creditorẽ qñ debitum soluit.
6 Hypothecaria non tollitur quando dominium peruenit irre-
uocabiliter ad creditorem.
7 Magis subueniri dz ei qui tractat de dãno q̃ qui de lucro.
8 An qñ creditor coacte adiit tollat etiã naturalis obligatio.
9 Actio naturalis nullam presupponit obligationem.
10 Realis actio nullam presupponit obligationem.
11 Ut libellus sustineatur impropriamus verba.
12 Quando dominium pignoris perueniat ad creditorẽ extingui-
tur hypothecaria.
13 Quid si testator dixit si voluerit heres esto: an heres cogatur
adire.
14 An per hec verba instituo te si heres esse volueris censeatur
data licentia abstinendi.
15 Grauatus restituere si restituit oẽm hereditatẽ z non deduxit
qd sibi a defũcto debebat vtrũ possit aliquo remedio cõsequi.
16 Quando creditor cõsequit dñium rei pignorate irreuocabili-
ter extinguitur hypothecaria alias secus.

1 **Debitor.** †Si creditor debitori succedat z ro-
gatus sit hereditatem restituere pi-
gnus⁹ qd hz nõ extinguit q̃tũ ad iura retẽtiõis nec q̃tũ
ad pñtẽ agẽdi hypothecaria. Oblio vo ciuilis que cõpetit ad
debitũ principal. z etiã psonalis p illo debito cõpetẽs hñ tol-
lit iure cõfusionis q̃uis nõ tollat naturalis oblio. Et nõ cogit
creditor hẽditatẽ adire re integra nisi sibi soluat debitũ vel de
indẽnitate pmittat. h. d. vsq ad. §. ea q. z est subtile z difficile
pncipiũ. ¶ Et diuidit in quinq partes in pma ponit thema
ex quo resultat qd. scdo arguit cõtra heredẽ q tñ pignus non
sit extinctũ pbãdo p locũ ab effectu qũ hz heres iura retẽtiõis
pignoris aduersus fideicõmissariũ qñ ipse heres possidet: z hz
ius agendi hypothecaria si non possidet. In quarta dr vnum
per qd rñdet ad oppositiones factas in contrariũ. In quinta
consulit heredi eo casu quo non adhuc adierit vt sit extra
omnẽ dubitationẽ. Scda ibi, rñdi. Tertia ibi: nequisine possi-
det. Quarta ibi, remanet. Quinta ibi, re autẽ integra. Lex ista
2 reputat difficilis z in tex. z i gl. z i materia: z est vtilis. †Pre-
mitte qd qñ creditor succedit debitori suo tollitur successione
obligatio cõfusione. l. deducta. in pa. z ibi dixi. ff. eo. z. l. debito-
3 ri. C. de pac. ¶ †Scdo premitte qd ad hoc vt debitori compe
tat pignoratitia actio opz q sit satisfactũ creditori vel solutũ
qr alr nõ nascit pignoratitia actio. l. si rẽ. §. oẽs. ff. de pig. actio.
4 †Tertio pmitte qd effect⁹ hypothecarie põt esse duplex quo
ad ppositũ. Unus scz q si creditor possideat rẽ pignoratam si
cõueniat pro restituenda põt repellere exceptione debitorem si
nõ soluit. l. grege. §. etiã. ff. de pig. Scdo qr si creditor non possi
det põt agere hypothecaria actione contra quẽcũq possidẽtẽ
qr est actio realis. §. item seruiana. insti. de actio. l. pignoris. cũ
simil. C. de pig. ¶ Itẽ qñ aliquis habet actionẽ hypothecariã
que competit pro re pignorata vel hypothecata. licet spatio
xxx. anno. sit sublata actio personalis que cõpetit debitori pu-
ta certi conditio ex mutuo. tñ nõ est sublata hec hypothecaria
actio. l. intelligere. C. de luitione pig. l. cum notissimi. in princi.
C. de prescri. xxx. anno. ¶ In tex. ibi, iure dñii possideret. sub-
audi z fideicõmissarius cõtradicebat allegãdo nõ ei esse dandã
insolutũ rem illã: eo qr dicebat pignus esse extinctum per adi-
tionem hereditatis sicut obligatio principalis z actio perso-
nalis. vnde querebatur quid iuris. Et iurisconsultus arguit
ad partes. ¶ In text. ibi: confusa obligatio est. illud allegabat
contra

cōtra hꝭdē:q2 ꝑsonalis oblīo ꝯfusa est:⁊ ideo videbaꝭ etiā esse
extinctū ius pignoris qḋ est accessoriū. ¶ In tex.ibi: sublata
naturali obligatione: intellige ꝙ hic nō affirmat dicēdo ꝙ sit
sublata naturalis oblīo:q2 imo.j.cōcludiꝭ nō esse sublatam:vt
in ver. remanet:⁊ sic ponit istud hic arguēdo. Vel dici pōt ꝙ
nō referaꝭ ad casum istū:sed ad rōem gñalē: q̄ est ꝙ ꝑ aditionē
hereditatis oīs obligatio qua tenebaꝭ defunctus hꝭdi tolliꝭ
iure confusionis.l.tam ciuilis q̄ naturalis iusta.l.debitori.C.
de pac.l.in omnibus.ff.de sol.l.si id qḋ.ff.de lib.leg.agitur vi
debaꝭ ꝙ pign⁹ nō pōt subsistere ꝑ regulā.l.cū principalis.ff.de
reg.iur. ¶ In tex.ibi: videamus de effectu ⁊c.i.pignoris ⁊ ꝓ
bat ꝙ durat dupliciter.s.quo ad retentionē:⁊ quo ad actionē.
Nam si durat effectus ergo ⁊ pignus durat:⁊ duplex quo ad
effectum est effect⁹ pignoris. ¶ Unus quo ad retinēdū credi
torem si possidet pignus:alius quo ad agēdū si ipse non possi
det:et primus effect⁹ durat:q2 si possidet hꝭs pignus:⁊ fidei
commissarius velit ad illud agere pignoratitia que solet com
petere debitori nō pōt. ¶ Quia illam non potest habere nisi
tanq̄ hereditariā:sed q2 debitum nunq̄ fuit solutū per debi
torem nec per fideicōmissarium:ideo non potest cōpetere.l.si
rem.§.omnis.de pign.act. ¶ Et ꝓ ꝯñs non pōt dici ꝙ fuerit
comperta in hereditate nec etiā pōt intētare actionē ex testō
quasi fideicōmissum fuerit sibi diminute restitutum:quia cum
res esset sibi heredi obligata non dicitur diminute restituisse
5 si eam retinuit. ¶ †In tex.ibi pignoratitia ⁊c.subaudi et di
cendū est qḋ non cōpetit fideicōmissario per id quod subiun
git ibi q̄ñ hereditaria ⁊c.q2 daꝭ debitori pignoratitia ꝯ credi
torē possidētē rē pignoratā:q̄ñ debitor soluit debitū credito
ri nō aliť.l.rē.§.oēs.de pi.act. Igiť cū hic neq3 testō2 neq3 fidei
cōmissari⁹ soluerit non potest competere:⁊ alia ratiōe nō po
terat competere nisi ex causa hꝭditaria cū sit ex persona cre
ditoris qui pignorauit. ¶ In tex.ibi:quod euenerit:subaudi:
quia posset agi per fideicommissarium actione ex testō ꝓpter
rem retentā ab herede si non est obligata heredi:q2 esset min⁹
debite restitutum fideicommissum. ¶ Et hic intelligi debet
si ille qui successisset non esset creditor.nā si esset creditor pos
set retinere et sibi debitū satisfacere etiā si nō esset datū sibi pi
gn⁹.l.cū hꝭditas ex fideicōmisso.ff.e.⁊ l.stichū.§.i.cū gl.in ṽ.
retinet.ff.de so.l.irritū.⁊ l.in imponenda.C.ad.l.fal.et est bona
gl.in.d.l.ita tñ.§.si ex fideicōmissi.ff.eo. ¶ Nct.ꝙ q̄ñ creditor
succedit debitori extinguiꝭ actio et obligatio personalis ꝓ
pter cōfusionem quod est verū si sponte adeat. Sed si coacte
remanet saltē naturalis obligatio,vt est casus sing.hic s3 Alin
6 ge.et Imo.ḋ quo diceꝭ cū gl.in ṽ.naturalis. ¶ †Secḋo no.ꝙ
hypothecaria nō tolliꝭ q̄ñ diuiū irreuocabiliter puenit ad cre
ditorē:sec⁹ si reuocabiliter vt hic,⁊.l.ex sextāte.§.latinus.ff.de
excep.rei iudi.et.l.neq3 pign⁹.ff.de reg.iu. ¶ Tertio no.ꝙ vbi
a ꝓpter merū rigorē[a] tolliꝭ ꝑsonalis obligatio:et actio non tū
tollitur hypothecaria:vt hic est casus sing.s̄m doc.in.l.intel
ligere.C.de iuri.pi.ꝑ Bar.in.l.si deinsso2 obligari.in ꝑi.ff.de
fideiuss. Sic et q̄ñ tollitur principalis obligatio:eo q2 principa
lis debitor decessit sine herede:⁊ sic sublata est de rigore iuris
non tollitur accessoria obligatio.l.stichum.in fin.princ.ff.solu.
et.l.sine herede.in prin.ff.de administra.tuto. Et ad hoc repu
tat Io.de imo.istum tex.esse singularem et no.per doct.in.d.
l.intelligere.et vide nota.per Bald.in.l.si vxor.C.de bo.auto.
b iudi.possiden. ¶ Quarto no.quod hypothecaria[b] non tolli
tur nisi quando est satisfactum:vt hic et.l.grege.§.etiam.ff.de
7 pign. ¶ †Itē no.ꝙ magis subueniri d3 ei q tractat de dam
no euitando q̄ illi q tractat de lucro captando:vt hic ⁊.l.si.C.
de codi. ¶ Sexto no.ꝙ si legatur vni ex heredibus sub hac cō
ditione si nō erit hꝭs:nō videꝭ ꝑ hec ṽba data sibi licētia re
pudiandi hꝭditatē in ꝑiudiciū fideicōmissarij:vt hic.et.l.apḋ
iulianum.in prin.ff.eo. Plus voluit gl.hic in ver.cōtra volun
tatem.videl3 ꝙ etiā si heres instituatur ꝑ hec verba si volue
rit:est heres nō vꝭ sibi data licētia repudiandi:ꝙ reputat val
de no. ¶ Gl.sup ṽbo,pignorata.arguit dꝭ hic ꝙ q̄ñ creditor
succedit debitori a quo habuit rē in pign⁹:⁊ adiuit coacte ꝙ
actio pignoratitia q̄ daꝭ debitori debito soluto non competit
fideicommissario cui fuit restituta hereditas:q2 hereditaria
est actio. Cōtra:nō est bona ratio q2 oia hereditaria transeūt
in fideicōmissariū.l.ita tamē.§.actiones.ff.eo. ¶ Gl. dicit ve
rū ꝙ ratio hic reddita in tex.falsa est.sed vt doc.hic allegāt gl.
nō videꝭ intellexisse mētē iurisc̄ōsulti q̄ fuit ꝙ q̄ñ creditor suc
cedit debitori ⁊ grauat⁹ restituere ⁊ accepit rē in pign⁹ ⁊ resti
tuit hꝭditatē cum te aditē rē pignoratā nō trāsit res pignora
ta:q2 nec actio pignoratitia hꝭditaria est. Uule dicere qḋ non
pōt trāsire nisi sic hereditaria. S3 ista pignoratitia nunq̄ fuit
nata q2 nasciꝭ demū quādo est solutū id pro quo res pignora
ta est.l.si rē.§.ois.ff.de pig.act. Uñ nō pōt trāsire in fideicom
missariū hic est mēs iurisc̄ōsul.et recte ꝯgruit licet nec est dōm
falsam esse rōnē iurisc̄ōsulti:q2 sequereꝭ decisionē iurisconsul
ti falsam q̄ in hac est fundata. ¶ Deinde dicit glo.nō pōt loq
in mutuo q̄ est extincta:nihil facit ad ꝓpositū:quia ꝑsonalis
actio de qua loquiꝭ tex.noster actio q̄ cōpetebat creditori qui
mutuauit ⁊ recepit rē in pignus:nā nō pōt hoc cōpetere debi
tori:s3 creditori. Uñ nihil facit ad l̄iam q̄ loquiꝭ de act.danda
fideicommissario.i.pignoratitia q̄ cōpetere potuit debitori,⁊
ꝓpterea apparet ꝙ gl.nullatenus videtur accepisse mentem
iurisconsulti hic. ¶ Cōclusiue dico hanc glo.in omni sua pte
minus bñ loquutā. ¶ Gl.in ṽ.exceptionē inquantum arguit
de.l.cum principalis.ff.de re.iu.vbi sublato principali tolliꝭ et
accessorium:huic contradicit ibi regulr. ¶ Fallit pleriq3 vt
ibi dꝭ ꝓpter casum nrm,et rō hic tangiꝭ ꝑ doc.in ṽsi.natura
lis,vt ibi dicā,q2 ibi ex eq̄tate tolliꝭ principalis vt successione
nō mera solu.tolliꝭ accessoria sicut q̄ñ p̄ncipalis debitor dece
dit sine herede ⁊ extincta principali. Tū si durat fideiussoria:q2
principalis de eq̄tate loqtur:q2 non est heredis q succedit:et
in quē obligatio trāsferaꝭ.l.stichū aut pāphylū.in pri.de sol.
8 l.sine hꝭde de admi.tu. ¶ †In glo.sup ṽ.naturalis.aduerte
q2 oīs difficultas ad istā gl.reduciꝭ,⁊ arguit ḋ.l.cū p̄ncipalis.
ff.ḋ re.iu.ff.iducta,⁊ gl.dupli.rñdet ad.l.lec.ad hūc tex.q̄ dat
gl.approbat Ja.de are.hic sustinere vꝭ Bar.hic q dicit.ꝙ iō
nō est dissoluta naturalis obligatio,q2 coacte adiuit hꝭdi.q.
d.sec⁹ si spōte adiuisset heredi. Imo.hic expsse vult,quia tunc
oīs obligatio tolliꝭ.l.in oib⁹.de sol.l.si id ꝙ.ff.de li.le. Sed q2
coacte adit dicerat eq̄tas naturalē nō tolli.cū Bar.trāsit ang.
Aliq̄ etiā dubitatiue tm̄ vꝭr tenere. Imo.sub dubio forte di
cit ꝙ si sponte adiuisset esset naturalis ⁊ ciui.sublata.sed q2 co
acte adiuit durat naturalis ⁊ sublata est ciui. Rap.cu.hic,dꝭ
sibi videri ꝙ sit sublata naturalis ciui.obligatio q̄ cōpetit ad
principale debitum contra personam debitoris siue spōte si
ue coacte adiuerit. Moueꝭ ex ratione q2 cum sit impossibile,
ꝙ quis sit sibimet obligatus.d.l.mannius.et not.in.l.frater a
fratre.ff.de condi.inde.merito videtur dicendum,ꝙ sit subla
ta omnis obligatio.s.naturalis ⁊ ciui. Nec ob.tex.hic in ṽ.re
manet ergo ⁊c.q2 ipse intelligiꝭ s̄m regulam positam in hac
gl.solū.s.ꝙ intelligaꝭ de naturali oblīone pignoris.q2 pignus
est naturale obligatum non de naturali obligatione debito
ris.ita intelligit ṽ.remanet. Sed pōt rñderi sustinēdo primā
sol.declaratā.vt hic per Bar.ꝙ propter trāsactionē tollatur
hoc vt hic in ṽ.remanet,nō violādo tex.q ad hoc reputaꝭ sin
gu.sicuti tollit q̄ñ hꝭs adiuit hꝭditatē cū bñficio inuentarij.
Quia actio ⁊ obligatio non censeꝭ confusa.l.fin.§.in cōputa.
C.de iu.deli. Et intelligit istū tex.in ver.remanet,ꝙ loquatur
de naturali oblīone pignoris,vt intelligit Rap.⁊ not.in seq. a ¶ Merū rigorē. adde Raph.cu. in.l.fin.de leg.
solutio.ꝙ est improprie l̄iam,q2 ꝓprie obligatio non cadit
in pignore:ꝙ est ius reale ⁊ actio realis nullā p̄supponit obla
tionē,insti.de act.§.j.⁊ ꝓprie in pignore cū glo.quā hic Io.
de imo.reputat singu.in.§.heres.insti.de obli.que ex quasi ꝯ. b ¶ Hypotheca ria adde Pet.de anch.in.c. potuit de loca.
s3 largo sumpto vocabulo actio realis p̄supponat obligatio
nem,vt hic per Bar.et ꝑ gl.insti.de act.in prin.in ṽbo debeꝭ
et ꝑ gl.i.in.l.si.C.de cōpē.et eā ibi pōderat bal. Pau.de ca.hic
s3 ꝯ bar.⁊ cōcludit ꝙ si sponte adiuisset nedum q̄ñ coacte du
raret oblīo naturalis.et sic tex.noster habet locum coacte,quia
tūc naturalis durat. Moueꝭ ꝙ dissoluta oblīone naturali d3
extingui accessoria.d.l.cum principalis.vñ cū hic dicit iurisc.
quare hypothecaria nō est extīcta,q2 durat naturalis oblīo,⁊
ꝑp naturalē subsistit hypothecaria.vñ vbi pōt hypothecaria
cōpetere dicim⁹ ꝙ i hypothecaria durat naturalis oblīo.ista
fuit mēs iurisc.hic q̄ locū h3,siue coacte adeat,siue spōte adi
uerit ⁊ sibi nō pl3 rō bar.q2 q̄ñ coacte adiuit durat naturalis,
q2 nō interuenit cōsens⁹ p.l.aut.verū debitorē de ꝯdi.inde.vbi per
soluā nō tolliꝭ naturalis.q2 nō interuenit ꝯsensus.dicit Pau.
hic nō verū vꝭ,coacte volūtas est volūtas.l.si mulier.§.pe.ff.
ꝙ met.cā. ¶ Articul⁹ ē difficilis subtilis ⁊ dubitabilis,videa
mus primū solu.vtrū possit sustineri in q̄ doc.plurimū variāt,
puto tñ opi.bar.⁊ sequa.verā eē ⁊ substineri posse. Nō ob.dū
Rap.cu.dicit nō est possibile si hꝭs etiā coacte adeat ꝙ du
rat naturalis oblīo,q2 nō pōt eē oblīo actiua ⁊ passiua in codē
subiecto.d.l.mānius.de fideiu. ¶ Quia ad istḋ pt rñderi,nā si
verū esset q̄ oēs obligatiōes essent extincte sequereꝭ ꝙ q̄ñ he
res nō hꝭret pign⁹,⁊ sic nō hꝭret hypothecariā ꝙ hꝭs nō pos
set in restōne fideicōmissi retinere id ꝙ sibi debeꝭ,q2 eēt extin
cta oīs oblīo,hic ꝯit est falsum dicere p.l.cū hꝭditas i fideic.ff.
e.⁊.l.ita tñ.l.ex trebelliano.ff.e.⁊ ē tex.i.l.stichū aut pāphylū.
§.j.cū gl.in ṽ.retinet.ff.de so.vñ nō est sublata naturalis.pter
ea q̄ñ coacte adiuit vt hic nō est mirū si ꝯ rōes cōcs dispēsaꝭ
vt nō sit extincta naturalis oblīo postq̄ i ea dissoluēda nō in
teruenit consensus volūtari⁹ p.d.l.aut.verū debitorē. ¶ Hec

ob. q̄ sit tacit⁹ cōsensus: q̄ nō sufficit. d. l. nl. verum debitorē.
¶ Nec ob. ē qḋ dr̄ sublata est ciuilis nō aūt naturalis etiam
si spōte adiuit: eo q̄ sustinet̄ naturalis qm̄ aūs hypothecaria
non pōt competere. ¶ Hec ratio est fragilis: q̄ etiā q̄tīcūq̄
sit sublata omnis ciuilis ꝛ naturalis: tn̄ pōt stare accessoria. l.
hypothecaria si pricipalis fuit sublata ex rigore nō ex eq̄tate.
d. l. stichum. in fi. ṗm. de so. ꝛ l. fine her. in princ. ff. de adm̄i. tu.
Consequenter vr̄ cōclusiue verū videri opi. Bart. qn̄ coactus
adiuit subest naturalis oblō: ꝛ ita intellr̄ hic ꝟ. remanet. Nec
ob. qḋ ibi loquit̄ de naturali obligatione pignoris: q̄ illa non
est vera vt in scd̄a sol. dicet̄: q̄ ppriē in pignore nō cadit oblō
sꝫ qn̄ spōte adiuit naturalis ꝛ ciuilis est sublata: ꝫ non sit sine
dubitatione: vt. ff. audiuisti. ¶ Sed gl. sentit vnā opp. ꝯ pri-
mam sol. si intelligis q̄ nō sit sublata naturalis duo obstant:
primo tex. ibi videam⁹ aūt, vbi dicit sublatā naturalē, dicatis
q̄ ibi iuriscon. loq̄t̄ arguēdo nō decidēdo vt dixi sup tex. ꝛ ps
in ver. remanet. ¶ Item ob. p cōfusionē tollit̄ ols oblō natu-
ralis ꝛ ciui. l. si id q̄. ff. de lib. le. l. olb⁹. de sol. dic q̄ verū est q̄
ꝯfusiōe tollit̄ ols oblō qn̄ hr̄ditas fuit spōte adita p credito-
rē succedētē debitori: ita loquunt̄ cōtraria: hic coacte adiuit.
Scd̄a pri. sol. ad. d. l. cū principalis. p q̄ scd̄a intellō ad. l. nr̄aꝫ
est dn̄ dr̄ sublata oblōne pricipali dr̄ sublata accessoria: verū
est gnālr̄: q̄nq̄ fallit: vt hic, ꝛ. d. l. cū pricipalis, vn̄ dato q̄ hic
sit sublata naturalis ꝛ ciui. tn̄ dꝫ durare hypothecaria: rō aūt
8 hec est, q̄ vbi principalis oblō ᵃ ꝛ actio tollit̄ nō de rigore: sꝫ
ex eq̄tate durare pt̄ accessoriū. d. l. fine hr̄de: sꝫ hic tollit̄ ex eq-
tate. ¶ Non ob. dicit glo. ꝟ. remanet, q̄ intellr̄ de oblōne pi-
gnoris. l. si tibi. §. de pignore. de pac. vbi ius pignoris orit̄ nu-
do pctō ex quo orit̄ naturalis oblō. l. legē. C. de pac. l. iurisgen.
9 in. §. q̄nimo. ff. de pac. ¶ † Cōtra istā sol. facit: q̄ fm̄ eū est ne
cesse intelligere q̄ tex. hic in ꝟ. remanet, loquat̄ de oblōne natu
rali pignoris: ꝛ sic p̄supponit hec solo q̄ l pignore sit dare sol.
oblōnis q̄ nō est verū. §. itē seruiana. insti. de ac. nā nō superest
oblō: q̄ actio naturalis nullā p̄supponit oblōnē, insti. de obl.
§. i. ꝛ est gl. sing. in. §. hr̄e. l gl. mag. isti. de obli. q̄ ex quasi ꝯct. q̄
vult q̄ p pignore nulla ꝯpetat oblō creditori, ꝫ gl. l. d. l. si ti-
bi. §. de pignore, voluerit illud idē q̄ gl. hic Bar. conat̄ sustine
re hāc scd̄am sol. ꝛ eā tꝫ Ja. de are. hic. raph. cu. hic r̄ndet ar-
guēdo dn̄ ōt hec actio hypothecaria ᵇ ꝛ realis est radē. † et
10 realis actio nullam p̄supponit oblōnem, instit. de ac. §. i. dicit
bar. naturalis oblō pt̄ dici illa q̄ est inducta de iuregē. alle. l. sti
chū. §. naturalis de sol. sꝫ debuit allegare tex. optimū in. l. cuꝫ
amplı⁹. §. hic naturaliter. ff. de re. iu. nā ille dr̄ ciuilr̄ teneri ᶜ q
ex dispōne iur. ciui. tenet̄ isti. de obli. in princ. ꝟ. fm̄ ciuita. nr̄e
te. ꝫ ipse nō sic alleget. mō sic eū ꝯct⁹ fuerūt inuēti iuregen. l.
ex hoc iure. ff. de iusti. ꝛ iur. et cōlter q tenet̄ ex ꝯctu pignoris
dr̄ naturalr̄ teneri: ꝛ sic sumēdo oblōnē saltē large verū ē dice
re q̄ q tenet̄ reali act. dicat̄ obligari: ad hoc facit id q̄ no. l rn-
bro ꝛ nigro. C. q̄ res pig. ob. pos. ¶ Ad idē est gl. isti. de act. in
pri. ver. tenet̄: p hoc etiā all. gl. ubi q̄ ad hoc bal. subtilr̄ iducit
in. l. si. in prin. C. de cōpē. q̄ p̄supponit q̄ ille q pt̄ cōueniri act.
reali dicat̄ obligari. ¶ Et dt̄ bal. notādū hāc gl. p sustinēdo
libello ᵈ illi⁹ q agit reali dicit sibi aduersariū obligatū q̄ gros
11 so mō pōt dici obligat⁹. † ꝛ q̄ vt libell⁹ sustineat̄ impropria-
mus verba. l. sed et si possessori. §. itē si iurauero. et ibi Bar. et
de iureiu. l. si oleū. C. loc. ꝛ. examinata. de iud. l. scire debem⁹. ff.
ibi Bar. in fi. prin. de verb. obli. cū concor. Vn̄ pōt pcedere q̄
hic in scd̄a sol. dr̄ accipiēdo verbū obligari impropriē. tn̄ ma-
gis placet pris ne impropriet̄ verba: q̄ nō est recedēdū a p-
pria sigificatiōe verborū saltē vbi alr̄ fieri pōt. l. nō alr̄. de leg. iii.
l. i. §. sed si is q nauē. de exercit. vn̄ magis plꝫ prima. ¶ Tertia
sol. est hic in ver. tertiū ꝛc. q̄ hec personalis obligatio ꝛ actio
erat sublata ꝛ etiā pign⁹, et sic etiā hypothecaria erat sublata
per successionē, et actio tn̄ vtilis hypothecaria resuscitat̄ fa-
cta restitutione fideicō. p heredē ne hr̄s in damno moret̄ sic in
fili in. l. si. in fi. ff. si ex no. cā aga. Hanc tertiā sol. vult Imol. hic
posse sustineri: et pro eo facit no. p gl. in. l. ita tn̄. §. si ex trebel
liano. ff. eo. ¶ Sed cōtra istam sol. facit id qḋ dicit̄ hic in text.
naturalem obligationem durare: ꝛ sic presupponitur qḋ non
sit extincta: cui⁹ cōtrariū innuit hec solō. ¶ Vn̄ puto tutiun
12 tenere primā sol. declaratā vt. ff. ¶ † Extra istā glō. Bart. hic
opponit quando dominium pignoris peruenit ad creditorem
debet extingui hypothecaria. quia ius pignoris non potest
esse in re que est mea. l. ex sextante. §. latinus. de exce. rei iu. l. ne-
que pignus. de regu. iur. ¶ Respondet Barto. aut irreuoca-
biliter peruenitur ad eum: et procedit contrarium. Aut irre-
uocabiliter: quia cogebatur restituere fideicommissario tunc
durat hypothecaria. Fortius colligitur extra glo. not. per gl.
et clarius per Cyn. in. l. i. in. ii. oppo. C. si anti. creditor. quod
si heres qui erat creditor defuncti et habuit rem pignoratam

a ¶ Obligatio. ad de Dy. in. l. a accessoriū. de regu. iur. lib. vi.

b ¶ Hypothecaria. adde Spe. in ti. de cess. ac. in. §. i.

c ¶ Ciuiliter teneri. Adde Raph. Ful. in. l. fin. C. de his qui ve. eta. im pe. et p Jo. an. in c. cum si. de ꝯuer. cōiug. in nouella.

d ¶ Libello. Vide e plene per Jas. in l. sed ꝛ si possessori. §. item si iurauero. in. ii. lē. ꝛ. vii. col. ff. de iureiur. et Fel. in ca. audi tis: in. i. ꝛ. ii. col. de p̄scrip. vbi ponit plures concor. ad dictum Bal. hic quem non allegat Tho.

non est obligatus restituere hereditatem per fideicom. alteri:
tamen illa res sibi pignorata fuisset etiam alteri posterior cre
ditori hypothecaria hoc casu per aditionem hereditatis non
confundetur, seu non extinguetur: seu non tollet̄ aliquo modo
hypothecaria, ꝫ nō esset grauatus restituere alteri prout hic
erat. Rō est q̄ si diceremus extingui hypothecaria hoc casu
ista res posset sibi auferri per fm̄ creditorē hn̄tem illā rē hy-
pothecatā: et sic non dicet̄ irreuocabilr̄ remanere apud eū q̄
reuocaret̄ per fm̄ creditorem hn̄tē illam rem hypothecatā: et
istud ꝟbū posuit etiam Raph. cu. ꝛ Pau. de ca. hic. ¶ Sed
nunc mihi occurrit vnū ꝯ istā decisionē qḋ nō occurrit in stu-
dio, q̄ imo vr̄ q̄ isto vltimo casu extinguat̄ hypothecaria p
aditionē per cōfusionē: q̄ imo irreuocabilr̄ dr̄ res peruenisse
ad eum, nō ob. si dicat̄ imo pōt aduocari, q̄ est obligat⁹ solue
re creditori: ꝛ soluat ei, ꝛ si nō soluat aduocat̄ tūc dānuꝫ, ergo
q̄ quis sua culpa sentit sibi imputet̄, vt in r̄la iuris dānū qḋ
qs. ff. de reg. iur. vnde illud dcm̄ nō habeo p expedito ꝛ absolu
to ꝫ magna sit autoritas Cy. ¶ Item circa hoc quod hic dr̄
dubitat Imo. vtrum q̄ hic dr̄ q̄ durat hypothecaria actio ꝛ
nō est extincta naturalis oblō, vtrum hodie sit verum si adita
fuit hereditas non cōfecto inuētario. Et dicit se putare q̄ nō
procedit hodie, et q̄ sit extincta hypothecaria ꝛ ols actio et
oblō p. l. si. §. in computatione. C. de iu. deli. a ꝯtro sensu vbi si
heres adit cum inuentario ꝛ sibi qd debebat̄ a defuncto non
cōfundit̄ oblō ꝛ actio que cōpetit ꝯ debitorē: ergo a ꝯtro sen-
su si non cōficit inuētariū ꝯfundit̄ ols actio ꝛ oblō. Istḋ dcm̄
est valde no. si est verū. Et idem reassumpsit ipse in. l. pe. ff. eo.
raph. cu. hic tꝫ ꝯtrū, et dicit ita se cōsuluisse. Ita ēt tꝫ Pau. ꝛ
dicit se cōsuluisse in. l. ab oībus. §. si. de leg. i. ꝛ in. l. ita tn̄. §. si ex
trebelliano. ff. eo. ꝛ. ꝯ Imo. et ita cōsuluit ipse in consi. clxxiii. in
ci. In xp̄i noīe q̄rit̄ vtrum heres. et ꝯsi. ccix. incip. In xp̄i noīe
dubiū facit, ꝛ istā partē sum sequutus in. d. l. ita tn̄. §. si ex tre
belliano: vbi feci mentionē de ꝟbis Imo. hic, q̄ id qḋ dr̄ i. d.
§. in cōputatione pcedit quo ad creditores, ꝛ legatarios par-
ticulares: sed hic rō cessat qn̄ tractam⁹ de restōne fideicōmissi
vbi dꝫ hr̄e totā hered. ꝛ si hereditatem heres vult restituere
in hereditate sunt onera passiua inter que dcm̄ debitum po-
test, deducere. pbat̄ sic, olim oībus creditoribus tenebatur nō
confecto inuentario. l. que dotis. so. ma. si heres est grauat⁹ re-
stituere potest ne deducere qḋ sibi debebat̄: ꝛ dic qḋ sic. d. l. cuꝫ
hereditatis. ꝛ. d. l. stichū. q̄ comprobant per plures rōnes in. d.
13 §. si ex trebelliano, videatis ibi gl. cōtrariū volētē. ¶ † Quero
qd si testōr dixit si volueris hr̄s esto: glo. r̄ndet q̄ adhuc cogit̄
adire, q̄ hec verba nihil opant̄ i extraneo seruo: in suo faciunt
eū de necessario volūtariū. l. verba. de ꝯdi. inst. Hāc gl. reputat
multū notandam Ang. ad duo: primo q̄ fm̄ ex mente glo. esse
vr̄ vbicūq̄ testōr expsse disposuisset q̄ hr̄s grauat⁹ restituere
p fideicō. nō possit cogi per fideicōmissariū adire tūc inuitus
nullo mō posset cogi adire: pro quo est tex. optimus in. l. opti
mi. §. sub cōditione. ibi: prius contribui si a pretore ꝛc. ff. eo. neꝫ
non dꝫ plus pretor cogere quod testōr voluit: ꝛ habuistis text.
fm̄ vnā lec. in. l. si patro. §. fi. supplendo prout ibi fuit supple-
14 tum. ff. ¶ † Secūdo no. fm̄ Ang. ꝛ ipse reputat valde notan-
dum: qḋ qn̄ heres est institutus per hec verba instituo te here-
dē si hr̄s esse volueris: tūc nō intellr̄ esse data facultas hr̄di obstı-
nēdi secus si esset grauat⁹ restituere p fideicō. vel quod possit
hr̄e legata ab intesta. si nō esset grauatus restituere: quod aūs
posset. l. i. §. cum preponat̄. l. iubemus. ff. si qs omis. cau. test. qḋ
reputat ipse diligenter no. ¶ Glo. super verbo: deinde arguit
dicens q̄ dispōnem testatoris pro lege seruare debemus. §. di-
sponat. in aut. de nup. sed hoc si instituit ꝛ grauat ꝛ dicit mihi
heredi lego fundum si non eris heres vr̄ voluisse qḋ possit re-
pudiare: ꝛ tn̄ tex. dicit q̄ pt̄ cogi adire, igit̄ ꝛc. ¶ Gl. nō bene
respondet, sed qḋ impune fit sicut in. l. non ops. C. de his qui.
vt indi. tn̄ fuit ibi reprobata illa dispō hic non est repta quare
hic non paret̄. Dicatis qḋ hic videt̄ testōr q̄ heres potuisset
repudiare, intelligatis prima facie, tn̄ attento q̄ dedit fideicō.
15 vr̄ voluisse q̄ cogatur heres inuitus adire. ¶ † Vltimo extra
gl. querit̄ qd si heres grauatus restituere hereditatē per fidei-
cō. sponte adiuit ꝛ sponte restituit oēꝫ heredi. ꝛ nō deduxit id
qḋ sibi a defuncto debebat̄, vtrū possit hr̄s cōsequi aliquo re-
medio qḋ sibi a defuncto debebat̄. Rapha. cu. dicit quod hec
qḋ fuit de scō ꝛ q̄busdā videbat̄ nulliū remediū cōpetere, ꝛ qḋ
male dixerūt, q̄ saltem conditio indebiti cōpetit alle. l. pe. ff. eo.
Sed melius facit glo. in. l. ita tn̄. §. si ex trebelliano. ff. e. in ver-
16 bo actionē, ꝛ ad ibi dicta me refero. dixi. ff. ¶ † Extra gl. hic se
cundum bar. q̄ qn̄ dn̄ium rei pignorate creditori creditor cō-
sequitur irreuocabiliter extingitur hypothecaria actio. aūs se-
cus: ꝛ per hoc dicebat Paul. idem esse qn̄ iste heres qui erat
creditor, et qui habuit rem in pignus non fuisset grauatus
restituere

restituere hereditatē debitori suo p fideicō. alteri sed non so- lū. siniliter dicā res sibi pignorata q̄n tūc nō extinguitur ius pi gnoris licet iste heres q̄ est creditor successerit debitori suo: eo: q̄ potest a secundo creditore auocari res illa pignorata: et propterea videtur q̄ nō dicatur irreuocabiliter peruenisse ad eum: et pro hoc allegat tex. nūm cū glo. et no. p Cyn. in. l. j. C. si antiq. creditor. et in si. argūt. ꝯ hoc. Nunc firmo q̄ nō sit verū id qd̄ Pau. dicit nas vbicūq̄ dn̄ium rei seu res irreuocabilr p- uenit extinguit ius pignoris q̄ creditor habuit in ea. l. elegā- ter in princi. ff. de pig. act. Sed hoc casu peruenit irreuocabilr cum non sit rogatus alteri restituere: ergo tc. nō ob. qū p scm creditorem possit auocari: q̄ hoc pcedere nō pōt nisi ex culpa ipsius heredis: q̄ nō soluit ipsi scdo creditori vt tenet, vñ cus scō eius pcedat q̄ irreuocabilr res nō remanet apud eū per- inde est ac si irreuocabilr remaneret. l. aur. ciuilis. ff. de condi. et de. l. in executione. §. si. ff. de verb. ob. et facit rōa damnum quod quis sua culpa sentit. ff. de re. iur. Non ob. n. l. j. eum ibi no. C. si antiqui. credi. q̄ ibi creditor ad quem dn̄ium rei pignorate p- uenit non erat heres debitoris: propterea ad eum nō specta- bat onus soluendi secundo creditori: et ideo puto tenendum q̄ hoc dicitur in herede creditore succedente debitori et gra- uato quod non habet locum quando non est grauatus restit- uere licet fuerit talis res etiam alteri obligata: et sic extingui tur hypothecaria actio successione.

1 ☞ Ascendentibus ex linea masculina non queritur actio per descendentem tc.
2 Ea que perueniunt ad heredem non iure hereditario: non ve- niunt in restitutione fideicomissi.
3 Quod quis exigit p iniustā sniam nō tenet alteri restituere.
4 Filia non potest stipulari matri: nec econtra.
5 De victione tanquam.

1 **Ea que.** † Ascendentibus ex linea masculina ᵃ nō q̄-
a ritur actio p descendētē: et qū heres habet ex erronea snia nō venit in restō. fideicom. sed solū illud quod qs habet ex dispōne testōris iure hereditario. h. d. Et aduerte ad lrām: q̄ nō est multū facilis si bene inspiciat. ¶ In tex. ibi pu- puta dimidia iuxta. l. nomē filiorū. §. portionis. ff. de verb. sig. et alia dimidia debebat reddi heredibus mulieris cum de ea nihil dcm̄ esset: et attento q̄ stiplo fuit inutilis mater dz hre dimidia in iure hereditario in dote et nō vltra: et tñ habuit per sniam erroneā dimidiā ex stiplōne vel pacto et habuit dimidiā alterius dimidie iure hereditario ex dicta snia: et sic habuit quartā partē notis plus q̄ habere deberet. ¶ Veniat ergo in restōne fideicōmis. ad dimidiam quā veritate inspecta dz iure hereditario mater. nec snia iniusta p quā apparet q̄ mr habeat iure hereditario minus q̄ dimidiā nocere dz fideicōmissario cum lata non fuit snia. l. pe. ff. de re iu. et sic res inter alios acta. Et ita intelligatis gl. añpe. hic que non perfecte declarauit.
2 ¶ † No. q̄ ea que puenīunt ad heredem non iure hereditario non veniāt in restōne fideicommissi vt hic ca. l. aliā. in p:ic. ff. e. et. l. si res. in pri. et. l. si pfoni. in p:ic. ff. e. et facit ad q̄ōnes q̄ tacte
3 fuerunt in. d. l. si patroni. in prin. ¶ † Secundo no. q̄ illud qd̄ quis exigit p iniustam sentētiā nō tenet alteri restituere. Fal- lit tñ in casu. l. apud celsum. §. si. ff. de do. excep. et ibi hoc potuit esse rōne doli cōmissi p restōnē: et videatis id qd̄ per istū text. decidit Bal. in. l. j. in añpe. q. C. si vn⁹ ex plu. appel'a. vbi dicit qd̄ in casib⁹ in quib⁹ snia lata pro vno ex consortibus litis p- dest alteri iuxta. d. l. j. cum materia dz intelligi si illa sententia
4 fuit iusta: secus si iniusta. p istū tex. ad hoc no. ¶ † Ultimo no. q̄ filia nō pōt stipulari matri, et istud est verum non solum in filia stipulante mri: sed etiā ecōtrario in matre stipulante filie q̄ non pōt stipulari filie eadē rōne. Ita doc. cōiter cōcludunt in. l. qū dr. de ver. ob. p istū tex. et hoc est verū qñ stiplo fit sup re que non durat ipsius stipulatio: vt hic in dote que trāsiuit in dn̄ū iafis: secus si stiplo interponeret sup re que duroret ipsius stipulatio: vt est tex. no. in prin. l. pubia. ff. depo. et de materia plene per Cy. et alios in. l. ij. C. de cō. et comunt. stipu. per Barto. et oēs in. d. l. quod dicitur. et in. l. stiplo ista. §. si sti- puler. in. viij. vel. ix. col. de ver. ob. cum concor. et addi. quas ibi dedi et scripsi. hic non est locus suus: nec per alios hic tange- tur. ¶ In gl. in ver. iudicauerat. dic quod vtraq̄ solutio sta- re potest tamen iuriscon. videtur se fundare in fauorem matri-
5 monij et dotis. cum ista transeunt cōiter doct. ¶ † Glo. pe. di-
b cit de victione tanquā: ᵇ vide in. l. si vero. §. quicquid. sol. mat.
6 ¶ † In glo. fin. dic quod hāc gl. in fin. Pe. reputat notādam ad hoc vez quod snia lata de indebito faciat videri debitum. d. l. cum putarem. et. d. §. in omnibus. adeo quod solutum non pōt repeti tanq̄ indebitum: bene potest repeti cōditione sine causa vbi potest probare soluens q̄ victus fuerit dolo vincen tis eo quod falsū aliquid allegauit: et dicit hoc esse notandū: et in practica quotidianā: de quo Imo. se remittit ad no. p Cyn. in. l. j. C. de condi. inde. et ibi et Bar. et in. l. si fine. in pric. ff. rē ra. l. a. et per alios in. l. imperatores. ff. de re iu. Cy. etiam hic dicit q̄ ex alio capite posset repeti. s. quia snia fuit nulla eo q̄ lata fuit ex falsa causa expressa in sententia. ¶ Preterea indistin- cte pōt repeti p ea q̄ hūr in. l. qui testō. ff. de excu. tu. sed Ray. hic dicit q̄ ibi fuit falsa causa in facto: et in iure. hic aūt ī iure tñ ideo sec⁹ secundū eum de quo se remittit ad nota. in. d. l. q testamento. Imo. putat dictum Cyn. forte esse verius: per id quod habetur in. l. j. C. qñ prouo. non. sed de hoc recurratis ad plene not. per Bar. vbi hoc tenet in. l. si is ad quem. ff. de acqr. here. et dixi in. l. qui rome. §. duo fratres.

1 ☞ Facta restitutione fideicommissi inualidi non transeūt actiones ex trebelliano.
2 Falcidia naturaliter est debita legatariis.

1 **Patronus.** † Facta restitutiōe fideicō- missi inualidi non transeūt actiones ex treb. h. d. ¶ Premitte quod patron⁹ secundū hec tpa dz habere dimidiam in bonis li- berti: et non potest in ea grauari aliquo fideicommisso nisi li- beris et parentibus sit grauatus restituere. l. si is legatū. ff. de condi. et de. l. cum patronus. cum glo. de lega. ij. et. l. ita tamen. §. si patronus. ff. eo. ¶ In tex. ibi: restituere rogatus. s. extra- neo quia liberis et parentibus grauari poterat restituere scm hec tempora. l. si id legatum. ff. de condi. et de. et no. in. l. cum pa- tronus. de lega. ij. ¶ Gloss. super ver. actiones arguit de fin. vbi dicitur quod restitutum est repetitur, ergo actiones ex re- stitutione transeunt: in princ. dicit non transeunt actiones cū effectu et concordat cum fine. Magis placet vt non transeāt actiones per tex. hic dum dicit non transeunt. ¶ Nec ob. finis quia repetitur id quod datum est, sed actiones non sunt repe- tende: istud vr magis lre conuenire. ¶ Gloss. super ver. erro- rem. inquantum dicit. l. nostram distinguendam scm cōtrariā. Hec glo. cōiter ad hoc reprobatur: q̄ fideicommissum in casu huius. l. erat omni iure debitum. d. l. cum patronus. de lega. ij. ¶ Merito siue errore iuris, siue facti soluat ius repeti, vt est casus in. l. si patronus. in princ. et ibi no. ff. de dona. et patet ex plene not. in. l. cum quis. C. de iur. et fac. igno. et. l. j. ff. de condi.
2 inde. † sed allegata in contrarium loquuntur in falcidia que naturaliter est debita legatarius secundum magis cōem opin. glo. et docto. in. l. j. C. ad. l. falc. no. in. d. l. cum quis. et in. l. j. ff. de condi. inde. dixi in. l. iusta. in princ. ff. ad. l. falc. nō mirum si tā- quā debitum naturaliter per errorem facti solutum est repeti- tur, secus si per errorem iuris.

a ¶ Ex linea masculina. adō Jac. de zochis l. c. non dz. de ɔsan. tassi.

1 ☞ Etiam si quota nō sit in fideicommisso, sed in solutione tantum: et soluatur transeunt actiones ex trebelliano.
2 Obligatus ad quantitatē respectu speciei liberatur soluendo quantitatem, aut speciem.
3 Quando pecunia relinquitur tanq̄ precium quote, habet lo- cum trebel.
4 Fideicommissarius potest cogere heredem inuitum adire.
5 An hec verba importent instōnē propter nimiam festinantiā filij non te instituo: sed volo q̄ habeas legitimam tc.
6 Etiam si testator dicat relinquo filio meo pro sua legitima ta- ᵇ lem rem non sufficit vt dicatur institutus.

b ¶ Dictiōe tanq̄. adde gl. i. c. solute. de ma. et obe. glo. in. l. si pr. in. §. qui duos. ff. de adopt. Raph. cu. ɔs. ex l. vj. incip. si mundinas.

1 **Paulus.** † Etiā si quota p̄s hereditatis non sit in fideicōmisso, sed in solutiōe tantū et soluat transeāt actiones ex treb. hec dicit.
2 ¶ † Premitte quod obligatus ad quantitatē re- spectu certe rei liberatur soluendo quantitatem vel soluendo speciem. vt. C. loca. l. si talis fundi. vbi si soluo fundum sum li- beratus. l. si vero. §. fina. sol. mat. l. si fundum per fideicommis- sum. in princ. et. l. quidam testamento. §. si tibi seruus. de leg. i. j. ¶ In tex. ibi, videri. s. prima facie seu cōsiderato rigore scm Dy. et Cy. q similiter subaudit ad tex. ibi, accipiende. s. ex mē-
3 te et equitate. ¶ † No. ex his q̄ dixi i summario limitationē no- tabilem ad. l. cogi. versi. et gñaliter. ff. eo. vbi non habet locum trebellianum vbi relinquit per fideicommissum certa res vel quantitas certa et non quota hereditatis. nā hoc est verū nisi illa pecunia relinquatur tanq̄ preciū quote hereditatis. adeo qd̄ heres habeat facultatem soluendi quotā pro pecunia. Et hoc verū si eligat postea heres soluere quotā secus si pecuniā
4 q̄ non trāsirent actiones ex treb. l. facta. §. i. ff. e. ¶ † Preterea dicit Ang. qd̄ poterit etiā fideicōmissarius inuitū heredē co- gere adire q̄ est notādū p limitatione. d. ver. et gñaliter. et p eo allego tex. in ratione sua in. l. nā qū. §. non omnes. ff. eo. ibi. Ad quē actiones transire possunt iectis primis dictis. bene facit. l. si sic. §. si. de le. j. ¶ Preterea non grauatur heres q̄ si nō vult subire onera hereditaria restituit duodecimā ptē here- ditatis si vult subire estimationem restituat, et sibi gratiet. sic

in l. si sic. §. fin. de leg. j. ¶ Preterea non grauat heres: q2 filiꝰ
non vult subire onera hereditatis, nam testatori alternatiue
debebantur. x. aut stichum. dicit testator lego stichum gayo. vł
q cogi pōt heres inuitus p legatarium agere contra debitorē
ex illa stipulatione: et sic eligitur stichꝰ debitor a legatario. si
debitor eligit. x. nihil est in legato. ¶ In glo. sup verū. sensisse:
cōiter tenet vltimus intellectus. s. q hic hȝ locum senatuscō. treb.
et q in prin. ibi videri tc. subaudiat. s. prima facie: ibi autē et
videat vnica. i. inspecta mēte testatoris de eqtate magis q de ri
5 gore verborum vt dixi sup tex. ¶ † Super hac glo. dicit Ang.
q ex gl. in ver. aliū dicunt hēre locū tc. iūcto tex. colligitur
vnum qd non meminit se legisse alibi: nā dicit pbari q si testa
tor dicat filio hec verba ppter nimiā festinantiam testamenti
te nō scripsi hēdē: sȝ volo qd tibi det tua ltima vel tāta hēdita
tis quota: q p hec vba nō importat instō: et idō cū tunc filius
reperiat se ptermissū poterit dicere testm̄ nullū vel irritabulare. l.
ita tn̄. §. qui ratus. ff. eo. qd dicit esse mēti tenendum: et alibi se
nō legisse. ¶ Et pro hoc potest tio allegare: q2 dicta verba vītr
obliqua. l. fundi trebatiani. ff. de vsufru. le. et imo. hic simplr re
fert verba Ang. nihil plꝰ dicit. ¶ Puto predictum esse sine
6 dubio verum. † Fortius tenuerunt nōnulli qd etiam si testa
tor dicat relinquo filio meo pro sua ltia talem rem nō sufficiat
vt dicatur institutus quamuis p verbū relinquo fuerit voca
tus filius: vt p Sal. post alios in auk. vnde si parens. C. de in
offi. test. et per Imol. in l. j. §. si ex fundo. ff. de he. insti. in repe. et
in l. his verbis. in princi. eo. tit. et dixit in d. l. cogi. in princi.

a ¶ Legitimā. Et io est q ois cōditio et oē grauamē tencit a ltia. l. qm̄ i priorib. C. d inoffi. test. et ibi vid plene p Ias. et vide Alex. de imol. in l. i. §. substituere in. i. co. ff. d vulga. et pu. et Cal. in 2sil. xxxii. in ti. de test. vbi Io. cal. ponit et si statutū augeret ltiam filio tūc et illa lecētia filꝰ nō pōt grauari. plene p Alex. in l. si quis prior. l. iii. col. ff. e. ad treb. et idē posset dici de donationibus. Tho.

1 ☞ Dos data vel promissa filie non cadit in fideicōmissum
vniuersale iniunctum filie.
2 Rogatus restituere quicquid ad eum peruenit non intelligi
tur rogatus de eo quod peruenit ex contractu inter viuos.
3 Dos habetur loco eris alieni.
4 Pater non potest preiudicare filie donec viuit.
5 Sicut mater tenetur alere filiam si aliunde non habet: ita et eā
dotare.
6 Frater potest diminuere fideicommissum pro dote sororis in
opis, etiam non ex eodem patre nate.
7 In matre est generale statutū q nō tenetur dotare filiam.
8 Filius tenetur alere matrem et tamē non tenet ipsam dotare.
9 Pater tenetur dotare filiam etiam diuitem: tamen non tene
tur alere filium diuitem.
10 Auus tenetur neptem dotare.
11 Grauatus restituere potest diminuere fideicom. pro dotanda
filia.
12 Filius grauatus a patre tenetur saltem officio iudicis consti
tuere dotem filie sue.
13 Grauatus restituere quicquid post mortem supererit: potest
bona fide diminuere fideicommissum.

A Filia. Ista est nota. et multū vtilis lex. et h.
1 d. † Dos data vel pmissa filie nō ca
2 dit in fideicō. vle iniunctū filie. h. d. ¶ † No. q ro
gatus restituere qcquid ex bonis defuncti ad eū p
uenerit nō intelligit rogatꝰ restituere id qd ad eum ex disposi
tione inter viuos puenit: qd est notādum fm Ang. hic. ¶ Et
rō reddi pōt: q2 illa vba: qcqd ex bonis tc. intelliguntur. i. qc
quid ex hereditate mea non ex contractu inter viuos etiam si
morte confirmat. l. cū pr. §. fidei tue. et. l. sequens qd. ff. de leg. ii.
3 et faciunt ea que vidimus in. l. debitor. §. fi. ff. e. ¶ † Scdo no.
qd dos habetur loco eris alieni: et istud facit an pater possit
grauare filiam p fideicō. in dote de quo tetigit Dy. hic qui cō
cludit qd qn̄ pater grauat p fideicō. spāliter filiam in dote va
a leat quatenus dos esset vltra ltimā a vt est tex. not. et reputatꝰ
sin. in l. fin. de le. ii. et ibi per Bar. bn̄ facit. l. lucius. §. maritus.
et ibi p Bar. j. eo. iuncta. l. qm̄ in priorib. C. de inof. test. sed si
grauatur filia generaliter nō venit dos in fideicōmisso: vt hic:
et in. d. §. maritus. et in. d. l. pater filia. in prin. ff. ad. l. fal. et istud
sequitur etiam simpliciter Pau. hic in lec. pad. ¶ Pro hoc
facit id qd dixi in primo precedenti no. de quo etiam articu
lo. vide p Cy. in. l. vnica. §. videamꝰ. C. de rei vxo. act. et p Bal.
in. l. cū virū. C. de fideicō. et in auk. res q in. iii. col. C. cōia de le.
et in. l. qm̄ nouella. in. iii. col. C. de inoffi. test. et p Io. an. in ad
di. Spe. in titu. de instru. edit. §. vt aūt. in addi. inci. sed incipit
alia qd tc. Et ibi Ioan. an. sequutus est Mart. sil. precepto
rem suum qui tenet q illud quod dicitur filiam posse spāliter
grauari in dote quatenus est vltra ltimā procedat quando a
principio pater esset stipulatus sibi soli seu heredibus suis do
tem reddi: alias secus. ¶ Quia non posset pater in dote pre
iudicare filie: iuxta. l. quoties. ff. solut. mat. nisi tantundem re
liquisset filie et filia relictum agnouisset: ar. l. titia. §. qui in vi
ta. de leg. ii. et. l. si cum dotem. §. si pater. solu. mat. et istud etiam
voluit Bald. in. d. l. quoniam nouella. et Imo. in. d. §. maritus.

b ¶ Filiā. adde gl. Bald. do. in auk. res que. C. cō. de le. Ro. in l. i. ff. sol. mat. Pau. de ca. in consi. cxviii.

c ¶ Dotare. adde Bald. in l. i. ad si. C. d inof. do. ang. in l. i. ff. sol. ma.

d ¶ Diuitez. Adde tex. iuncta gl. iii. tc.

hȝ de verbis Io. an. nullā mentionem faciat. ¶ Et hoc etiam
fortasse fuit de mente Bar. in. d. §. filie. et fm dictam distī. ops
4 intelligere et restringere. d. §. filie. ¶ † Si quis aūt vellet sim
pliciter tenere opi. quā tȝ Dy. hic: et Cy. in. d. §. videamus per
d. §. filie. et hoc quē sequit simpliciter Nic. de nea. Pau. de ca.
hic hēret rñdere q lȝ pater donec filia viuit nō possit ei pudi
care in. d. l. quoties. in auk. sed q̄uis. C. de rei vxo. ac. tn̄ bn̄ pt
ei preiudicare post mortem filie. s. decedētis sine liberis: ita lo
quit sing. tex. in. d. §. filie. ¶ Alias fortasse plenius diceret in
d. §. maritus. Et articulus est adeo dubius q si quis pro vna
parte plusq pro alia iudicaret nō esset multū arguendꝰ. Tn̄
plꝰ plȝ opi. Io. an. lȝ aliqualr violet. d. §. filie. tn̄ ita ops fieri,
5 vt iura iuribus cōcordent. ¶ † In glo. sup ver. datum. dic qd
vltimam conclusionem approbant cōiter hic doc. refert tamē
Ang. q hanc cōclusionem Bar. limitat nisi filia dotāda esset
inops, q2 tunc mater sua heres instituta poterit eam dotare et
pro parte diminuere fideicōmissum: q2 sicut mater tenet alere
filiam inopē que non hȝ aliunde vnde se alat: vt pbatur licet
6 ipse non alleget in. l. pe. ff. de lib. agno. ita et eam dotare: † et
idem dicit ipse velle Bart. in fratre vt possit diminuere fidei
cōmis. p dote sororis inopis etiā nō ex eodem pre nate per. d.
auk. res q. Sed dicit Ang. hoc sibi non placere: q2 nō est eadē
rō alimentorū et dotis et dicit apparere ex eo: q2 frater sororem
etiā ex eodē patre natā nō tenet dotare nisi in casu pauperta
tis: vt no. fm eū p gl. in. l. nō oi. C. de admi. tut. et sic ptȝ qd fra
tri vterino nō incūbit necessitas dotandi sororem: et tn̄ voluit
ipse dicere lȝ non exprimat q frater vterinus tenetur alere so
rorem vterinā, q2 iura dicentia fratrē debere alere sororē non
distinguūt an sint ex eodē patre nati vel non. l. qui filium. et ibi
hoc expresse vult Bal. per illum tex. ff. vbi pupi. edu. de. et not.
Cy. in. l. j. C. de alen. li. Sed in dote bene distinguit an sit soror
ex eodem patre nata vt. l. cum plures. §. pen. ff. de admi. tuto.
7 † Preterea dicit Ang. videamus in matre esse generale statu
b tum quod non teneatur dotare filiam: b vt. l. mater. C. de in.
do. et q in alimentis non est ita generale statutum: nec mirum
secundum eum: quia naturalis stimulus inducit parentes ad
8 alendum. † Comprobat etiam ipsa quia videmus quod filius
c tenetur alere matrem: et tamen non tenetur ipsam dotare: c al
le. d. l. cum plures. §. pen. sed melius allegasset. l. i. §. preterea.
ff. de tut. et ra. dist. et sic videtur quod mater pro filia dotanda
non poterit diminuere fideicommissum secundum eum. Imo.
hic circa hoc nihil approbat nec improbat: sed solum dicit qd
de ipsa equiparatione alimentorum et dotis tetigit barto. in l.
vxorē. §. pater naturalis. de leg. iii. et in. l. si. ff. de his quib. vt in
di. Et dixit se dixisse de ista equiparatione in. l. j. ff. solu. mat.
Pau. in lec. pad. solū dicit ex mēte huius gl. esse qd si essemus
in casu in quo mater tenet dotare filiam: vt q2 pr esset inops et
mater esset diues vel in aliis casibus no. in. d. l. mat. C. de in. do.
nō posset diminuere fideicōmissum pro filia dotāda, et sic non
videt specifice tangere put tangit ang. s. quādo cōiter habet:
nō dicit illud ad qd allegat p Ang. Est verū q Bar. in. d. auk.
res que. dicit qd si pater esset inops, et non hēret vnde dotaret
filiā tunc esset offm̄ maternū dotare filiam, q2 mater tenet ale
re filios qn̄ pater inops est et mater diues. d. l. pe. et ideo tunc
posset diminuere fideicōmissum p dote. Et idem dixit in fra
tre in casu in quo de iure cogeretur dotare: et allegat nota. in
d. l. non omni. Et puto qd Ang. hoc voluerit sentire de verbis
9 Bar. in. d. auk. res q. ¶ † Addatis q in hoc articulo Ang. in
l. si. C. de do. pmis. et in auk. res que. reprehendit dictam opin.
Bar. positā in preallē. auk. res q. eo q2 videmus q pater tenet
d dotare filiā et diuitem: d et nō tenet alere filium diuitem preal
le. l. si. §. si qs a liberis. §. i. alias est. §. sed si filꝰ. et §. alimēta. ff. de
lib. agno. ¶ Qd cōfirmat. nam nō est eadem ratio alimentorū
et dotis, qm̄ ille qui denegat alimēta vr necare. l. necare. de lib.
agno. l. sed victū. j. de re iudic. que ratio cessat in dote. Sal. in
preallē. auk. res que. cōtra Bart. adducit: q2 si mater diues est,
vt presupponit Bar. debet dotare de suo non autē diminuere
fideicō. pro dotanda filia, ex eo q2 illa diminutio fideicommissi
non permittitur nisi in subsidium. d. auk. res que. et idem dicit
ibi Ful. in. d. auk. res que. qd repugnat valde no. ¶ Si autem
mater et filia esset inops tunc dicit Sal. qd poterit diminui fi
deicommis. eo quia dicta mulier dotanda est neptis testato
10 ris: † et auus tenetur neptem dotare. l. dedit dotem. j. de colla.
bo. et. l. et ideo. §. fin. cum duabus. ll. seq. ff. de in rem verso. Item
addatis quod pro opin. Paul. plurimum facit decisio Pet.
Iac. de are. Cyn. et Bald. in. d. l. mater: vbi tenet quod sicut
mater tenetur alere filiam inopem si pater est inops, vt dictum
est: ita etiam teneatur eam dotare, ita intelligunt text. in leg.
mater. in versicu. ex causa. de quo etiam alias tetigi in. d. l. i.
ff. solut. matrimo. vbi teneo non procedere equiparationem
alimentorum

alimentorū ꝛ dotis per plura. Et idem dicit hic Nic. de neap.
qui expresse tenet quod non possit diminui fideicommissum
licet dicat dominum suum Roy. velle contrarium. Et si quan-
tum ad propositum putat concludendum ꝙ si mater erat di-
ues: vt dictum est sit vera opi. Bar. in. d. auth. res que. sꝫ verior
sit opi. Sal. et sequa. vbi asit mater esset inops: ꝛ etiā filia tunc
putarem saluari posse opi. Bar. q̄si esset de descendētibus te-
statoris: qꝛ militat tunc ratio. d. auth. res que. Et ideo in sorore
vterina puto Ang. hic recte loqui: qꝛ illa non est de descendē-
tibus testatoris: et bene inspiciatur Bar. in. d. auth. res que. qꝛ
non dicit contrarium in sorore vterina: licet Ange. hic. ꝛ in. d.
11 auth. res que. referat Bar. aliter velle. † Iuxta hanc glo. querit
Bar. et est questio notabilis, pone summus in casu in quo filius
institutus et grauat⁹ restituere per fideicommissum alteri po
terat pro constituenda dote filie sue diminuere fideicommis-
sum vt colligitur ex gl. nostra. Et dum gl. hoc dicit. de matre
quasi innuat: quod secus in patre dotante filiam: pone hic fi-
lius nō dotauit eam in vita, sed in vltima eius voluntate do-
tauit, vtrum dicemus hoc casu posse diminui fideicommissū
per huiusmodi dotationem. Concludit ipse teneatis menti
decisionem, quia elegans et notanda quod poterit, mouetur
per. d. §. cum proponeret, vbi dī ꝙ perinde est ac si testõr grauasset
set filiū restituere quicqd supererit ex hr̄ditate post mortē filii,
ergo apparet ꝙ ista dos q̄ debebat constitui pro filia nunquā
12 censetur fuisse in fideicommisso. † Preterea dicit ipse filius
grauatus a patre tenebatur saltem officio iudicis constituere
dotem pro filia sua. l. fi. C. de do. promiss. l. qui liberos. de ritu
nup. ergo censebatur etiam esse eo alienum, quia creditoris
appellatione venit qui per iudicis officii implorationem pōt
consequi debitū suum. l. creditores ver. extraordinaria. de ver
bo. signi. l. pecunie. §. j. eo. ti. l. cum filiusfa. ff. si cer. pet. l. si tu. de
condi. ꝛ demon. Ergo videtur qd̄ filius possit in testamento
constituere dotem, quod confirmat vltimo, qꝛ fauorabilior est
alienatio in vltima voluntate quam inter viuos, ita vidistis
glo. in. l. quidam ita. §. si quis filium. ff. eo. ¶ In gloss. in versi.
magis per illum tex. ergo si permittitur filio diminuere inter
viuos fideicommissum propter dotem constituendam, vt in
d. auth. res que. iuncta gloss. si. bene inspicitur quod mater non
potest, quia non est officium maternum, ergo sentit quod pa-
ter possit cum sit eius officiū si potest inter viuos multoma-
gis in vltima voluntate Rapha. cu. hic dom dicit notandum
quod opi. Bar. est equa tamen reputat dubitabilem et fine. l.

loquitur: quia dicit quod ista non videtur esse alienatio relin-
quere sibi dotem testamēto, ergo cum non sit facta alienatio
sequitur quod non sit diminutum fideicommissum. Preter-
ea primus tempore suo non tenebatur dotare, quia forte non
nata erat vel nō nubilis sine lege loquitur. ¶ Addatis quod
cum hac decisione Bar. concordat ipsemet Bar. in. d. auth. res
que. ꝛ ibi Ang. ꝛ Bar. in. l. quesitum. §. j. ff. de pun. credi. ¶ Et
ibi per hoc. Addit etiam quia alienatio etiam dicitur esse illa
que sit in vltima voluntate. l. si quis. §. priorum. ꝛ. §. ceterum.
13 C. de secun. nupt. † Confirmo opi. Bart. per id quod signan
ter voluit Bald. in auth. contra rogatus. C. eo. ver. pone quod
in testamento ꝛc. vbi grauatus fuit heres restituere quicquid
post mortem suam per fideicom. ex hereditate testatoris post
mortem superest, quo casu potest alienare bona fide de bo-
nis testatoris: et diminuitur fideicommissum. d. auten. con-
tra rogatur. Quid si heres alienat in vltima voluntate. vtrum
poterit ex tali alienatione diminuere fideicommissum. Con-
cludit quod sic per multa maxime per. d. §. certū. ꝛ de illa de-
cisione Bal. feci mentionem in. l. titius. ff. eo. et ibi Rapha. f.
in. d. l. titius. tenet contra Bald. ¶ Tamen potest quantum
est ad casum nostrum teneri opi. Bart. in isto casu. s. q̄n aliena
retur in vltima voluntate pro eo quod tenebatur heres puta
pro dote danda filie. ¶ Putarem etiam in tali caso sustineri
posse opi. Bal. in. d. auth. cōtra rogatus. et istud addatis ad ea
que dicta fuerunt in. d. l. titius. ¶ Bl. fin. nō respondet ad con-
trarium dicatis ꝙ ibi non erat eadem ratio dotis et alterius
propter interusoriū mediū temporis de quo loquitur text. ibi.
sed hic erat eadem ratio vtrinsqꝫ. s. dotis ꝛ promissi, et ita te-
net Io. de imo. et sic est finis huius legis.

Lugduni excussa fuerunt hec Commentaria Ale-
xandri Tartagni, cum brece additionibus,
que in alijs hucusqꝫ Impressis de-
erant, diligenti cura ac summo
studio elaborata.

Index quaternionum huius voluminis.

Aaa Bbb Ccc Ddd Eee Fff Ggg Hhh Iii Kkk Lll
Mmm Nnn Ooo Ppp Qqq Rrr Sss Ttt Vvv.
Omnes sunt quaterni preter Vvv. qui est ternus.